Würt. F.

5 kutamboží emlékérem Erdély igazságügye, föld és bánya művelése és kereskedelmi felvirágzása emlékére. Maria Terezia és II József mellképével és Dacia Felix föl. irattal és Erdély czímerével. 1762–1769.

Weiferle József. Hátrahagyott érmelszeti táblái 1873. D. Tab. XVIII. 1–5. sz.

Würth-szalád

Otvös

l.

Csat-Frey Öst. Kunstl.

XXIV. K.

301 l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
417.

Hartmann, Chr. System der drei Culturperioden.
Braunschweig, 1875.

4. cd.

Würth János

Alul[illegible]nnel a következőket rendeli:

Póstai utánvéttel. — [illegible]n terhére. — Árát póstautalványon küldtem.*)

Az összeg elő[illegible] beküldése esetén bérmentve szállítjuk.

_____ példd. Kazin[illegible] Pestre à P 18.—

_____ „ Lechner[illegible]est műemlékei à P 28.—

Hely és kelet: _____ Névaláírás: _____

* A kívánt módozat aláhuzandó[illegible]

Az 1790—91-ik évi országgyűlés által veretett emlékérmek. (Würth János művei.) Írta Fraknói Vilmos. Numizmatikai Közlöny, I. évf., 1902.

(Művészet)
1903. 73. l.

LEVELEZŐLAP.

Helyben 4 f.
Vidékről 8 f.

Pfeifer Ferdinánd (Zeidler Testvérek)

könyvkereskedő cégnek

BUDAPEST,

IV., Kossuth Lajos-utca 5.

Würth, Johann Bapt.

Jövésnök

1779-1790

l.

Körmöcb

82 l.

DERBORN

WÜRTH, 1. *Johann Baptist*, éremvéső. * 1745 k., † Körmöcbánya 1790. A bécsi Képzőművészeti Akadémián és az Éremvéső Akadémián végezte tanulmányait. 1767-től a gyulafehérvári, majd a nagybányai pénzverdében dolgozott, 1778-tól főéremvéső volt Körmöcbányán. Művei közül említésre méltó az az öt különböző emlékérem, melyet Erdély igazságügye, föld- és bányamívelése és kereskedelmének felvirágozása emlékére Mária Terézia és II. József mellképével 1762—69. között készített.

E. G II 620 l

BUDAPEST
935 MÁR. 12 - É 12

Würth

W., 2. *Johann Baptist*, érmvéső, W. 1. fia. • Gyulafehérvár 1769 jún. 19. nyugalomba vonult 1849. 1790-től Körmöcbányán, 1796-tól Szomolnokon dolgozott. 1803-tól a bécsi pénzverde első éremvésője volt. Magyar vonatkozású

1383

művei közül említendők az 1790—91. évi országgyűlés által veretett emlékérmek.

K-f II 621 l

SCHULEK JÁNOS
MŰÉPÍTÉSZ

TELEFON: JÓZSEF 406—68.

Tekintetes

Müemlékek Országos Bizottságának,

B U D A P E S T .

~~VI. Aréna út 41 sz.~~

~~Szép~~művészeti muzeum.
Ikar u. Üllői út 33/35

Würth József

Buda. Ez.

Ezüstműves. 1855—1868 említik. 1855. VI. 13. mester. *Inasai:* Würth Ferenc (Pressnitz) 1855. X. 15—1859. VIII. 4-ig; Würth Henrik 1863. IV. 29-től.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Bp. Tört. M.; Jungenbuch 1863. VII. 5.; Mihalik hagyaték: 165. p.

Pest-Buda 1977

Würth Ferenc Buda

Ötvös. Szül.: Pressnitz (Csehország) 1843. Felszabadul Würth Józsefnél 1859. VIII. 4-én. *Inasai:* Jordán Frigyes (Pest) 1863. VIII. 12-ig; Würth Henrik (Pressnitz) 1867. X. 5-ig.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Bp. Tört. M.; Gesellenbuch 1859. VIII. 4., 1863. VIII. 12., 1867. X. 5.; Mihalik hagyaték: 167. p.

Pest - Buda 1977

Kerékpár-ergométer, a szív- és vérkeringés vizsgálatok legfontosabb eszköze

kói olimpiai játékok befejezése után valóságos világrekord-áradatot ígér!

Font Romeu-ben különben a kerékpár-ergométeren kívül „guruló szőnyeget" is alkalmaznak a vizsgálatokhoz. A futószalag sebessége és emelkedése szabályozható. A vizsgált személy igyekszik a szalag tempóját követni. Háta mögött fotocellás fénysorompó működik, amely le állítja a guruló szőnyeget, amint meglehetősen sok bírálat érte. A „Mexikó-kutatás" azonban végeredményben sok hasznot hozott mind a sportnak, mindpedig az orvostudománynak. S ha emellett teljesülnek az olimpiát követő „szuperformára" vonatkozó remények is, elmondhatjuk: *Mexikó újabb jelentős lépés volt a sport, az orvostudomány, és a népek barátsága fejlődésének útján.*

L. T.

kedik, záráskor pedig a szűrőpapírhoz szorul. Az „energiaszendvics" súlya mindössze 2 gramm, méretei: 45×45×1 mm.

Üzembe helyezés céljából a sóval telített szűrőpapírt vízzel megnedvesítik, azután helyére teszik a „szendvicset" és becsukják a tok fedelét. Ettől a pillanattól kezdve az elem áramot ad, és annyi ideig szolgáltat energiát, ameddig egy borotválkozás tart. Használat után a „szendvicset" el lehet dobni, tehát minden borotválkozáshoz új energia adagot kell adni az áramforrásnak.

Az újfajta elem eddigi alkalmazása folyamán annyira bevált, hogy most elektromos gyermek-játékszerekben is hasonló áramforrást próbálnak alkalmazni a drágább és gyorsan kimerülő szárazelemek helyett.

1021

ÚJ KÖNYVEK MARGÓJÁRA

CSINGIZ AJTMATOV:
A VERSENYLŐ HALÁLA

Csendes, szelíd történetként indul a Lenin-díjas író kisregénye. Voltaképpen az is marad mindvégig. De a halódó versenyló mellett múltját felidéző Tanabaj — az ötvenes éveket, a személyi kultusz idejét új aspektusban mutatja meg. A kirgiz csikós sorsán, keserves kínlódásán, belső válságain keresztül megérti az olvasó, mit jelentettek a józan ész, az évszázados, nemzedékről nemzedékre öröklődő hagyományok és kiérlelt tapasztalatok ellenére megvalósított rendeletek —, a kiszolgáltatott, magyarázatot hiába kérő, kereső emberek számára. Mit jelentett a csikósnak lovak helyett juhokat terelni, az állatokat legelőről legelőre az „új" jegyében elpusztított sátrak nélkül kísérni és parancsra kiállani a gyűléseken a teljesíthetetlen vállalásokkal. Különben a könyv minden sora arról is vall, hogy az író nagyon közelről és mélyen ismeri a természetet, az állatok és növények életét. Ez a természetközelség, s a belőle fakadó költészet teszi még értékesebbé Csingiz Ajtmatov kisregényét, amelyet Láng Anikó kitűnő fordításában olvashatunk. Az érdekes, de a realista regény stílusához, mondanivalójához kevéssé illő absztrakt címlapot Würtz Ádám tervezte.

(b. e.)

VÁRKONYI TIBOR:
FRANCIAORSZÁG

A szerző, az ismert külpolitikai újságíró, jól ismeri Franciaország gazdasági, politikai és kulturális életét, valamint legújabbkori történetét. Megjelent könyvében áttekintést nyújt arról, hogy milyen előzményei voltak a mai V. Köztársaságnak. Szól a vietnami és az algériai háború kihatásairól. Franciaország európai és világjelentőségét mutatja meg az író. Felvázolja a francia gazdaság arculatát, megismerhetjük általa az ipar és mezőgazdaság sajátosságait. Rámutat, hogy a francia monopoltőke kezében van ma a hatalom, amelynek de Gaulle a kifejezője. Hű képet rajzol a szerző a munkásosztály és a Kommunista Párt politikai és gazdasági harcáról. De megismerheti az olvasó e könyvből a haladással szembenálló reakciós erőket is.

Megmagyarázza a de Gaulle-kormány új, önálló külpolitikájának belső indítékait is.

Érdekes fejezete a könyvnek, ahol a kulturális, szellemi és művészeti életről beszél a szerző. Röviden arról is olvashatunk, hogy mi lesz de Gaulle után, kit tartanak „trónörökösnek", aki majd a nagy főnök székében ül.

A kétszázoldalas — érdekes képekkel illusztrált — könyv hasznos tanulmány azok számára, akiket érdekelnek a franciaországi változások és a világpolitika mozgása.

(Kossuth Könyvkiadó)

ó. e.

kisse sértődötten. Mindig ösz-
ke voltam arra, hogy férfiember
létemre háziasszonyi jó tulajdon-
ságokkal ékeskedem. Nemcsak
teát tudok készíteni, de — több
barátom szerint — egészen elfo-
gadható keménytojást is és el-
vétve, ha kellően koncentrálok,
igen finom mákosmetelt kerül
ki a kezem alól.

— Hamarosan kiderült, hogy
nem az ital elkészítéséről, ha-
nem az alapanyagról van szó.
Bár, ami magát a teafőzés mód-
szerét illeti, ott is eltérőek a vé-
lemények. Hiszen a kínaiak jáz-
minnal illatosítják, de cukor
nélkül, keserűen isszák. Az an-
golok szertartássá rangosították
a napi ötszöri teaivást: eszükbe
sem jutna a bádog teáskannába
tenni, mert az kizárólag vízfor-

tást. Hogy az ültetvény több
völgynyi területen feküdt a he-
gyek közt, így lóháton jártuk
be. Megtudtam, hogy minél ma-
gasabban fekszik az ültetvény,
annál finomabb minőségű a levél.
A hegyoldal alján levő bokrok-
ról értéktelenebb levelet szüre-
telnek, mint a fentiekről. Meg-
mutatták a különlegesen kivá-
lasztott fákat, amelyeket árny-
tevőknek ültettek pontos rend-
szer szerint: más fa nyújtja a
reggeli árnyékot, megint másik
a délit vagy az estit. Perera úr,
elmondta, hogy senkisem tudja,
meddig termőképes egy ceyloni
teabokor: az elsőket hetven éve
ültették és még ma is szüretel-
nek róluk. A derékmagasságú,
fent laposra nyírt bokrokról
mindig kora reggel szedik a le-
veleket, mégpedig az ág utolsó

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ORSZÁG VILÁG

1968 AUG 21
Würtz Ádám

FEHÉR KLÁRA—NEMES GYÖRGY: IROKÉZEK ÉS FELHŐKARCOLÓK

Mindig kellemes visszagondolni azokra az álmokra, amelyek valóra váltak. Valószínűleg ezt vallja a szerencsés íróházaspár is, hiszen a postás éppen akkor vitte nekik a Kanadába szóló meghívólevelet, amikor a térkép fölé hajolva ábrándoztak egy tengerentúli utazásról. Ennek a váratlan utazásnak a terméke ez a jól sikerült felvételekkel illusztrált kötet. Egy hosszú utazásnál mindig gondot okoz, mi is kerüljön a bőröndbe. A szerzők mikroszkópot nem vittek magukkal, így kénytelenek voltak a szemüket használni. A tények és az élmények élvezetes rögzítése a bizonyság rá, hogy amerikai útjuk során rengeteg olyan dolgot is láttak, ami a magyar ember számára leginkább csak könyvekben, filmekben érhető el. Ennek ellenére, a szerzők nem idegenvezetőkként kalauzolnak bennünket Montreálban, Torontóban vagy New York felhőkarcolói között, hanem írók módjára. A könyv lapjain a megfigyelések, a tapasztalatok egész sorát felvonultatják. S bár tudjuk, hogy az utazás élményeit semmiféle útleírás nem pótolhatja, annyit mégis el kellett mondanunk ehhez, hogy az olvasó lássa: színes, érdekes és vidám hangvételű kötetet nyújt át neki a Táncsics Kiadó.

K. I.

URBÁN ERNŐ: A LÁTHATATLAN BARIKÁD

A láthatatlan barikád azokat a törekvéseket jelképezi, amelyekkel a rendszer ellenségei a falu jobb jövőjéért folytatott közösségi munka sikereit veszélyeztetik. Urbán Ernő új kötetében összegyűjtött, kisebbnagyobb írásai inkább érdekes szociográfiai tanulmányok, mintsem öncélú szépprózai alkotások, amelyeket — saját bevallása szerint —, „úton-útfélen" jegyzett föl, termelőszövetkezeti elnökök, pártitkárok és más falusi személyiségek vallatása közben, arról a lankadatlan buzgóságról és kifogyhatatlan leleményességről, amellyel ezek a kisparaszti vagy kubikosi sorból kiemelkedett vezetők, a közös gazdálkodás ellenzőit és a bürokrácia akadékoskodásait, hol ravasz fondorlattal, hol meg az elért eredmények meggyőző erejével, képesek leszerelni. A Szépirodalmi Könyvkiadó gondozásában megjelent, s Würtz Ádám finom művű illusztrációival díszített könyvben az író derűs közvetlenséggel mutat rá a magyar falu és a paraszti élet időszerű problémáira.

K. L.

DEVECSERI GÁBOR: CSAK ANNYI MELEGET

Devecseri Gábor legújabb verseskötetével úgy áll elénk, szinte látjuk, mint amikor maga szavalja költeményeit. Látjuk és érezzük, őt magát; a gondolatait, mondanivalóját, emberségét, viaskodását, győzelmeit. S mint a gondolatok áradata, oly sokrétűen gazdag verseinek öltözete is. Olykor játékos, máskor töprengésre késztető, de mindig az alkalomhoz, a mondandóhoz illő. A költő megcsillogtatja formakészségét, hogy aztán visszatérve a görög-római hagyományokhoz újra bizonyítsa, az antik verselés is éppúgy az övé már, mint a nagy elődöké. Devecseri Gábor mint műfordító nemcsak ihletett tolmácsolója, igazi szerelmese az antik költészetnek, s képes arra, hogy e halhatatlan művészet hódolójává tegye minden olvasóját. E kötetében, Levél Horatiushoz című költői műhelytanulmányában, megtalálhatjuk titkát, szigorú fordítói hitvallását, s megérezhetjük belőle hogyan s miért képes „saját nyelvén is létrejézni", hűen élővé tenni e káprázatos alkotásokat.

S. Zs.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

ESTI HÍRLAP

1960 JUN 11

□ MAGYAR, OSZTRÁK és német mesékből ad válogatást Az aranyhíd című kötet, amelyet a Nemzetközi Lenau Társaság megbízásából jelentetett meg a bécsi Bohmann Verlag. A könyv rajzait a magyar Würtz Ádám készítette.

A tegnapi „medárdi" időjárás rekordot hozott: két-két és fél fokkal hűvösebb volt a sok évi átlagnál az időjárás.

megvetése is hozzájárul. Megsemmisül morálisan, emberi roncs már, amikor a tejeskocsi megfagyottan hazahozza.

Az asszonyt csak magatartásában, tetteivel ábrázolja az író. Nem olyan, mint a többi parasztasszony. Az erdőből jött, s a távoli erdei falu Kremer zsellérei számára az idegenség, ismeretlenség, másság jelképe. Ezért maradhat Mari a regényben egy különös, idegenszerű, kicsit titokzatos alak. Egyéniség. És persze azért is, mert az írónak céljai vannak vele: egy újtípusú nőt akar megteremteni, aki asszonyiságában izgató, akinek egyénisége van, vágyai nem olyanok, mint a környezetében élő asszonyokéi. Erős a képzelőereje, szeret játszani, szeszélyes és biztos morális érzéke van. Nem a paraszt-

men[illegible]

Ideál-volta, jelkép-funkciója teszi lehetővé, hogy a környezet mocska ne piszkítsa be; gyakran csak eszköz lesz arra, hogy Prillup megmeressen és könnyűnek találtasson. Tettei idegenek maradnak tőle. Önálló életet akkor nyer, mikor férje elpusztul.

Új asszonytípust teremteni észt paraszti környezetben – nehéz feladat. Mari magatartásának mozgató rugói épp ezért homályba vesznek – ideál marad. Az új nőtípus megalkotására irányuló célt az író nehezen ötvözi össze moralizáló szándékaival.

A kitűnő fordításon kívül Vilde színvonalas, érdekes regényét Würtz Ádám szellemes illusztrációi is vonzóvá teszik.

H. ERDÉLYI ILDIKÓ

A debreceni Déri Múzeum Évkönyve

A *Déri Múzeum* új évkönyvét kezünkbe véve, eszünkbe jut, hogy Debrecennek egészen a közelmúltig alig volt tudományos publikációs lehetősége. A néhai *Debreceni Szemle* és a vele nagyjából egyidőben megjelentetett „honismertető" kiadványsorozatot nem pótolta semmi. A felszabadulás utáni folyóiratok *(Építünk, Magyarok, Alföld* stb.) ha közöltek is tudományos cikkeket, azok túlnyomó többségükben irodalmi vonatkozásúak, a folyóiratok általános kulturális jellegének megfelelően, népszerűsítőek és az esetek zömében nem elsőkézből vett adatok, anyagok feldolgozásai, hanem egy-egy régebbről ismert probléma „olvasmányos" feldolgozásai voltak. A *Kossuth Lajos Tudományegyetem Évkönyvei* és az egyetem *Néprajzi Tanszékének* impozáns kiadványa, a *Gunda Béla* szerkesztette *Műveltség és Hagyomány* törték át a korlátokat. Hozzájuk csatlakoztak a *Déri Múzeum* 1948–56, 1957, 1958–59, 1960–61, 1962–64. évi és az előttünk fekvő 1965. évi évkönyvének kötetei. A régebbi köteteknek és jelenlegi kötetnek az a jelentősége, hogy Debrecen kulturális életét gazdagítják, méltóbbá teszik önmagához.

Míg az egyetemi évkönyvek szerzőiket és a publikált tárgyakat tekintve zárt kört – az egyetemi tanszemélyzet és a tanszéki kutatások köreiben – alkotnak, addig a *Műveltség és Hagyomány*, valamint a *Déri Múzeum Évkönyvei* tágabb körben mozognak. Munkatársaik között sok „kívülállót", több nem debrecenit, sőt külföldieket is találunk. A tárgyakat tekintve is sokféleséggel, változatossággal találkozhatunk lapjaikon. Éppen ezért, bár sem a *Műveltség és Hagyomány*, sem a *Déri Múzeum Évkönyvei* nem pótolnak egy debreceni tudományos folyóiratot, ez a két kiadvány igen jelentős tényező Debrecen kulturális életében. Szakmai és egyéb korlátaik ellenére is jól érzékeltetik azokat a szellemi tartalékokat és erőfeszítéseket, amelyek megtalálhatók Debrecenben, melyek ehhez a városhoz kapcsolódnak, s amelyek előbb-utóbb szélesebb körű, tágabb megjelenési lehetőségeket biztosító kiadványokat kényszerítenek ki maguknak.

A múzeumi évkönyv „hagyományos műfaj". Nagyrészt a régi „jelentések" utódai, ezért az évkönyvek egyrészt a múzeumi életet regisztrálják. Másrészt viszont – és ez bennük az új, a jelentős – a múzeumban folyó vagy ahhoz kapcsolódó kutató- és feldolgozómunka eredményeit adják közre. A múzeumi élet alakulásáról szóló beszámolók szárazságuk, adatszerűségük ellenére is érdekesek, hiszen elemzésük révén sok fontos kulturális esemény, terv, tendencia, egy-egy város, megye művelődésének sajátos körülményei válhatnak ismeretessé. Jelen esetben például az állapítható meg belőle, hogy a *Déri Múzeum* nem a legjobbnak mondható körülmények között igen kiterjedt gyűjtő-, kutató- és feldolgozómunkát folytat. Sajnos, ennek ellenére, egykori önmagától elmaradt, s ma már nem vidéki múzeumaink legnagyobbja. Ez abból is következik, hogy a múzeum gyűjtőtevékenysége, feldolgozómunkája szűkült, s ma már nemhogy nemzetközi tárgygyűjtést és feldolgozó tevékenységet nem foly-

Egy észt regény magyarul

VILDE: AKI ELADTA A FELESÉGÉT

Az észtek nyelvrokonaink, de irodalmukból igen kevés érkezett el hozzánk, nyelvüket nem sokan ismerik azon a fokon, mely lehetővé teszi egy irodalmi mű pontos átültetését. Kálmán Béla, aki az észt nyelv alapos ismerője, anyanyelvének fordulatait is a nyelvész nyelvszeretetével használja, így sikerül a mű hangulatát, költőiségét is életre keltenie fordításával. Vilde regénye nemcsak mintegy nálunk eddig alig ismert irodalom reprezentáns alkotása figyelemre méltó, hanem világirodalmi szintű mű, a század eleji európai regényirodalomban rangos helyet foglal el.

Vilde németországi, dániai tartózkodása alatt megismerkedik a korabeli irodalommal; a német, orosz realista regényekkel, a skandináv irodalommal. A 19. századi realista regényírás folytatója, emberábrázolási módját néhol Csehovéval érezzük rokonnak, máshol mintha Gogoltól vagy Fontanetól tanult volna.

Regényeinek témáit a korabeli észt valóságból meríti; ebben a regényében is az észt zsellér áll szemben az idegen német földesúrral. A konfliktus azonban sajátos módon nyer kifejezést. A zsellér anyagi függősége morális függőséget von maga után. Nyomorúságos élete talaján megtörik erkölcsi ereje: eladja urának feleségét. Amikor tette miatt önmagával szembekerül, földesura iránti gyűlölete is mind izzóbbá válik. Ez a gyűlölet azonban nem eredményez nyílt összecsapást ura és ő közte. A morálisan tönkrement paraszt erre már nem képes; az erkölcsi és fizikai megsemmisülés marad számára. A regény tehát lélektani úton ábrázolja az észt paraszt tragédiáját, eltérően a korabeli parasztregényektől.

A regény tulajdonképpeni cselekménye elég kevés, a hangsúly áttolódott a lelki folyamatok ábrázolására. Vilde egyrészt mint a korabeli társadalom morálját elemző író mutatkozik meg a regényben, másrészt a kor egyik fontos, gyakran ábrázolt problémájára keres választ: hogyan lehetne megváltoztatni a nő sorsát. Egy önálló újtípusú nő képét akarja adni. A kérdés az, hogyan sikerül ezt a két írói célt egyszerre megvalósítani.

Vizsgáljuk meg először a regényben ábrázolt lelki folyamatokat.

Az első folyamat Ulrich von Kremer földbirtokosban játszódik le. A földesurat nem tisztelik cselédei, mert nemtörődöm, önmagát és gazdaságát elhanyagoló agglegény. A megállapodott korú férfiú napjai végtelen sorát azonos módon tölti addig a pillanatig, amíg egyik szokásos sétája alkalmából bele nem ütközik az alvó, fehér nyakú parasztmenyecskébe, Mariba. Csakhogy eddig nemigen volt dolga nővel, különösen saját köre hölgytagjai keltettek benne ijedtséget. Gátoltsága miatt mindig egyedül élt, sóvárogni is csak most kezd. Sóvárog a „tiltott" után, mert Kremer lovag számára a szerelmi aktus nem a szerelem képzetéhez kapcsolódik, hanem a szégyellnivaló tettek területére szorul. Elfojtott vágyai, önmaga előtt is szégyellt hajdani esetei, melyekben a bűnt, szennyet látta, gátlásossága emberi mivoltában is degradálják. Eljut mégis a menyecske állának megérintéséig, s a rég elfojtott vágyak a rémülettel párosulva kitörnek belőle. Tudja már, hogy az asszonyt meg kell kapnia, a „botlást" immár nem kerülheti el, de azért találták ki a bűnbánatot, hogy a bűnös bűnbocsánatot nyerjen. A probléma ettől kezdve számára csak az asszony megszerzésének módja lesz. „Az érdekek egyensúlyában van a béke biztosítéka" – vallja, s eszerint cselekszik. Megveszi a zsellérétől annak feleségét. Ezután Kremer úr már csak a kísértő szerepét játsza, az író vizsgáló lencséjének gyújtópontjába Prillup, a zsellér kerül, a benne végbemenő lelki folyamatok.

Először csak magában hányja-veti a földesúr ajánlatát, majd egyre megvalósíthatóbbnak tűnik előtte. A könnyebb élet, a meggazdagodás lehetősége vonzzák. A példát is maga előtt látja a jelenlegi tejbérlő hangoskodó elégedettségében. Otthon megkezdi az ostromot. A feleség egy marék krumplihéjat dob az arcába válaszul. Prillup számára azonban a kísértés egyre erősebb; az Isten segítségét kéri, a javasasszony tanácsait követi, elveszti testi-lelki egyensúlyát, retteg a következő naptól, mert nem mer, s nem akar tagadó választ adni urának. Végül egy napon megtudja asszonyától, hogy vágya teljesült. Ettől kezdve az élet a zsellér körül egyre jobban összezavarodik. A megbánás, lelkifurdalás csak növeli tehetetlenségét. Az elvesztett asszonyhoz hirtelen ragaszkodni kezd, most szeret bele igazán, a felesége a kínzó lelkiismeret megtestesítője is számára. Tönkreményéséhez üzleti tehetetlenkedése, környezete

en, vidéken pedig
n. Hamarosan meg-
k hasonló jellegű
eni üzletünket is.
lelőbb bolthelyiségbe
tünk Óbudán. Buda-
és sok vidéki város-
z új lakótelepeken
nokat állítottunk fel,
k egyelőre kielégítő-
olni tudják a bolto-
egy vidéki városban
g kezdtük meg új
ítését.

**TÁJÉKOZTATÓ: Kö-
kérdéseinkre adott vá-
Következő számunk-
bb kérdésekkel fogunk
fordulni!**

— s

juk)

Nyomdával, s ő gondoskodik nyomtatványainkról, a szöveg megfogalmazásától kezdve a kinyomásukig. Persze, propagandistánk a bolt egyéb feladataiból is kiveszi a részét, most például az ünnepi könyvheti előkészületekből.

A beszélgetés alatt érdeklődéssel figyeltük a — talán kissé katonás — munkaszervezést a boltban. Minden „osztályon" óraműpontossággal intézik az ügyeket, lent, az előtérben minden a vásárló szolgálatában áll, fent a galérián egyik helyen raktárrendezés folyik, a készletek ki-

Márciusban—ap... mintegy háromezer féle könyvet kínáltak a könyvesboltok 50 százalékos árkedvezménnyel. Hírül adta ezt a napisajtó is, és a *Népszabadság* közvetlenül a híradás alatt glosszát közölt, „Öröm és üröm" címmel. A glossza írója úgy vélekedett, hogy a kedvezményes könyvvásár a példányszám-megállapítás csődjét bizonyítja. „Háromhetes önkritika-sorozat az árleszállítás" — állapította meg.

Vita indult a glossza felett; *Fekete Gyula* és *Molnár G. Péter* vitatkoztak, ugyancsak a Népszabadságban.

A vita sem a kérdés lényege körül forgott.

Kiindulását sem tartom helyesnek. A háromhetes kedvezményes vásárlási lehetőség nem jelenti a könyvek leértékelését, hiszen az akció lezárása után a féláru könyvek ismét csak teljes áron voltak megvásárolhatók. Átmeneti kedvezményes vásárlási lehetőség ez, évenként jól kihasznált, hatásos könyvpropagandaeszköz. Nem is elsősorban gazdasági, hanem kulturális jellegű propaganda eszköze: meggyőzhetett efelől bárkit a „háromhetes önkritika-sorozat" jegyzéke, az időtálló és értékes művek sokasága. Épp ezért nem értem, miért minősülhet a példányszámtervezés csődjének az, hogy átmenetileg olcsóbban kapható *Arany János* drámafordításainak gyűjteménye (ma is az ő fordításában játsszák e drámákat), vagy *Cervantes* Don Quijoteja, *Swift* Gulliverje? Oldalakon keresztül folytathatnám a felsorolást, *Fegyin, Thomas Mann, Voltaire* műveivel, *Hevesi Sándor* színháztudományi írásaival, *Ferenczy Béni, Genthon István, Radocsay Jenő, Lyka Károly* művészeti írásaival stb. Becses műveket, maradandó értékeket propagált a könyvvásár kínálatának java.

És most, hogy régen lezárult a vásár, számokkal is dokumentálható, mekkora az állítólagos „példányszámtervezési csőd" mérve. 1965-ben 45 millió példányban adtak ki Magyarországon könyvet, ebből mintegy 16 millió volt a tankönyv. A könyvvásár kínálata kb. két év anyagából állt össze. Az 1965-ös

vek ... 58 millió ... téke csak ... árral szár ... átlagár, együtt sz... Ft; a tan... olcsó) leg... forint.

A kedv... vásár ere... forint volt... könyvkiad... csonyra... nek min... ka! Ha ... pesszimisz... zem, hogy ... rán a ked... tett teljes... nek csu... kelt el, e... tem az e... 6,0-nál föl... *mekkora ... tervezés k... bizonyul* ... san vált... érdeklődés... érzékeny ... ha megg... csekély r... mégis a ... vezéshez ... arányban, ... szik, túl... szélni. A ... cím téve... kat, akik ... tek; nem a... mennyiség... hanem a ...

Ami ped... szolgáljon ... a *Kiadói* ... zetőjének ... tett nyilat... megtudtuk ... lis politik... adási polit... nem vált... dányszám... ve: „Egye... molnunk ... néhány ... szerzőnk ... dányszám... mint né... vonalasab... Ezt adm... visszafogr... ne. Ugya... na, ha m... ben az ir... kelthető ... vétele né... módon ... ki maga... mot". Ebl... *változatla... tika* célki... szám-meg... *számolni* ... és a kiad... *ismert* ér...

é a szó

írásait is szívesen ol-
tnám.

*Utolsó kérdésünk: leg-
sebb írója és könyve?*

Dickens Pickwick-klub-
em szégyellem bevall-
minden évben elolva-
és minden évben
llapítom, hogy ez a
remekmű.

zélgetésünk végén
a könyvespolcok előtt
k az új könyvek kö-
válogatva.

Látja, érdemes itt töl-
az embernek szabad
it, a könyvek között
atva — mondja Fe-
i György a régi barát
ján.

ubert Éva és Verebes
y is törzsvevő itt. Ar-
kérdésünkre, hogy mi-
könyvek iránt érdekl-
k, a művésznő vála-

Minden érdekel, min-
Nem tudom elviselni,
ne ismerkedjem meg
en újjal. Ezért is ol-
n például a „science
n"-irodalmat is hév-
Ámbár az az érzésem...
Érzésünk, esetleg —
közbe *Verebes Károly*.
feleségemmel együtt
a ketten sok sci-fit
unk, és meg kell mon-
m, hogy sivárnak
ük ezeket az utópiá-

szélgetés közben a
zikusok, köztük *Klops-*
neve is szóba kerül.
Klopstockról eszembe
gy emlékem — mond-
hubert Éva. — Én már
olás koromban olvas-
a *Messiást*, abban az
en kikerültem Avi-
ba, a színházi játékok-
s ott ért a csalódás: a
et főiskolásokról kide-
hogy egyáltalán nem
sták és nem ismerik
klasszikusukat!
De mindennek kezde-
és vége *Csehov!* —
dja őszintén lelkesed-

ve. — Novelláin kívül drámáit is nagyon szeretem — ebben bizonyára közrejátszik az is, hogy pályám kezdetén a *Sirályban* én is felléptem.

— *És ön, művész úr* — fordulunk *Verebes Károlyhoz* —, *milyen könyveket* gyűjt?

— Színész lévén, érdekelt minden, a magyar színészettel kapcsolatos irodalom. Évekig folytatott szorgalmas kutatómunkám gyümölcse: *Egressy Gábor* műve, *A színészet könyve*, amelyből kiderül, hogy Egressy nemcsak rendkívüli színészegyéniség volt, hanem korát megelőző nézeteket vallott a színészi munkáról is. Azután *Rakodczay Pál* 1910-ben napvilágot látott *Színészet a művészet rendszerében* című könyve, amelynek érdekessége, ahogyan szerzője, megelőzve *Sztanyiszlavszkijt*, a színészi munka legfontosabb tényezőit elemezte. Ugyancsak rábukkantam *Szuper Károly* naplójára, aki együtt színészkedett *Petőfi Sándorral*. *A Nemzeti Színház története*, *A magyar dráma története*, továbbá *Haraszti: Molière-életrajza* szintén megtalálható a könyveim között.

— *Legutóbbi olvasmányaik?*

— Szeretem a modern irodalmat: nemrégiben olvastam *Truman Capote: Hidegvérrel* című remek írását, *T. S. Eliot* darabját, a *Koktél 6-kor-t*, *Mailer* lenyűgöző *Meztelenek és holtak*-ját. És, hogy a felsorolásból a mai magyarok se maradjanak ki: *Galambos Lajos* írásait is szívesen olvasom. S hadd említsem meg *Csák Gyulát*, akire kitűnő szociográfiai írásai hívták fel a figyelmemet.

RAJKA ÁGNES

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Würtz Hélein
KÖNYVTERJESZTŐ
(tájékoztató)

Nem mindenkihez

szól ez a cikk, hanem csak azokhoz, akik a tanév végén általános iskolás gyermekeknek könyvet akarnak ajándékozni. Akiknek ez nem áll szándékukban, ne is fárasszák magukat elolvasásával. Sőt a könyvet ajándékozó felnőttek közül is lebeszélném azokat, akik már eldöntötték, hogy milyen könyvet vesznek. Hiszen az tud a legjobban választani, aki ismeri a gyerek érdeklődését.

A kör tehát leszűkült: azoknak a tanácstalan felnőtteknek szeretnék néhány jótanáccsal szolgálni az ajándékkönyv vásárláshoz, akik ezt nem veszik zokon. Esetleg igénylik is. S most, hogy így magunk közt vagyunk, engedelmükkel mellőzöm annak bővebb kifejtését, hogy milyen szép és hasznos év végi ajándék az iskolásgyerek számára a könyv. Ezt ugyanis azok számára kellene bővebben kifejteni, akik amúgy sem akarnak könyvet venni, s a vásárló ősi gyanakvásával fogadják a rábeszélő szavakat: „Miért akarnak nekem könyvet eladni? Nem fogy talán?" Arról pedig, hogy ez a gyanakvás mennyire indokolatlan, meginti csak az fog meggyőződni, aki meg akarja vásárolni az ajánlott könyvek egyikét-másikát, s bizony több könyvesboltba el is kell látogatnia; mire megkapja.

A kérdés tehát az: hányadikos gyereknek, milyen könyvet vegyünk tanév végén ajándékba?

Kezdjük a legkisebbekkel, az első osztályt végzőkkel, akik éppen most szűnnek meg legkisebbek lenni, s most léptek be az olvasók táborába.

Az első osztályt végzők, de mondjuk inkább azt, hogy a *jövendő másodikosok* önérzetét hallatlanul növeli, ha olyan könyvet kapnak, amit el is tudnak olvasni, és nemcsak játékpolcuk díszére szolgál. Vagy nagybetűvel nyomott, viszonylag rövid szövegű képeskönyvet válasszunk számukra (ilyen például Voronkova: *Varázspart* című vidám képeskönyve), mely azzal az élménnyel ajándékozza meg a gyereket, hogy ő már egy *nagy* könyvet is ki tud olvasni, vagy olyan meséskönyvet (ilyen például a *Minden napra egy mese*), amely rövid, egy szuszra elolvasható meséket tartalmaz. Ez a meséskönyv egyébként már csak azért is szerencsés ajándék, mert egyenesen szuggerálja a gyereknek az ötletet, hogy minden nap elolvasson egy mesét.

A jövendő harmadikosoknak már kevesebb gondot okoz az olvasás technikája. S mihelyt a gyerek folyékonyan olvas, elérkezett a meseolvasás (és immár nem hallgatás) igazi kora. A díszes kiállítású nagy mesekönyvek gazdag választékának felsorolására nem vállalkozom. Mindenki megtalálja a kedvére való kötetet. Inkább egy ismeretterjesztő gyermekkönyvre hívom fel a figyelmet: most jelent meg új kiadásban a képes gyermekenciklopédia első kötete. *A mi világunk*, amely földünk őskori és mai állatvilágával ismerteti meg az olvasót.

A jövendő harmadikosoktályosok számára, a már említett nagy mesekönyveken kívül szép ajándék Szentiványi Jenő: *Az óceán világa* című képeskönyve, amely szerencsés ötvözete a kalandos olvasmánynak és az ismeretterjesztésnek.

A jövendő felsőtagozatosok, vagyis a negyedik osztályt végző gyerekek számára elsősorban *A Pál utcai fiúk* gazdagon illusztrált albumkiadásának megvételét javaslom. (Reich Károly rajzaival). Ötödik osztályban ugyanis kötelező olvasmány lesz Molnár Ferenc világhírű regénye, s miért ne olvassa el a gyerek nyáron — örömmel és saját jószántából — azt a könyvet, amelyet ősszel már kötelező olvasmánnyá szigorít az iskola. Ugyancsak ötödik osztályban tananyag Petőfi: *János vitéze*. Díszes albumkiadását Würtz Ádám színes rajzai díszítik. Micsoda különbség az ajándékba kapott gyönyörű képeskönyvből ismerkedni a *János vitéz*zel vagy a *Toldi*val, mint leckeként olvasni a tankönyvből.

S ha már itt tartunk: *hatodikban* Arany: *Toldi*ja a tananyag (Kass János művészi illusztrációival jelent meg album formában) és Gárdonyi: *Egri csillagok* című regénye a kötelező olvasmány, amelynek új kiadását Würtz Ádám rajzai díszítik.

Hetedik osztályban pedig Jókai: *A kőszívű ember fiai* című regényét írja elő kötelező olvasmányként a tanterv (a legújabb kiadást a filmből vett fényképek teszik a gyerek számára vonzóvá), *nyolcadikban* pedig Móricz: *Légy jó mindhalálig* című regényét, amelynek díszes kiadását Reich Károly illusztrálta.

Szívből ajánlom: kapja meg a gyerek előre, ajándékba a kötelező olvasmányokat. Szerezzük meg neki azt az örömet, hogy a kötelező olvasmányokat a régi barát mosolyával vagy akár a tulajdonos gőgjével üdvözölhesse az iskolában: „De hiszen ez nekem megvan, én ezt már olvastam!"

A jövendő *hatodik, hetedik és nyolcadik* osztályosok számára egyaránt szép és hasznos ajándék a Képes Történelem valamennyi még éppen kapható vagy már újból kapható kötete. (Márkus István: Forradalom és szabadságharc 1848—49, Földes Péter: A Nagy Október, Major Klára: Lángoló világ). A legújabb kötet, a Rákóczi szabadságharcról szóló (Várkonyi Ágnes: Két pogány közt) éppen a napokban jelenik meg.

Végül a *nyolcadik osztály végző* nagyfiúknak, nagylányoknak melegen ajánlom Trencsényi Waldapfel Imre professzor *Görög regék* című kötetét, amely olvasmánynak is lebilincselően érdekes és az ókori görögség hitvilágával ismerteti meg a serdülő gyerekeket.

Ezek után már csak a szokványos — és fölösleges — mentegetődzés volna hátra, miszerint a fentemlített könyveken kívül óriási választék áll a nagybecsű vásárlóközönség rendelkezésére. Ezt azonban szabadjon mellőznöm, mivelhogy éppen a fent említettekről akartam említést tenni.

JANIKOVSZKY ÉVA

e érkezett. Az
erkesztőségének
nt két hetet
ıazánkban.

vezett »egész na-
a Művelődésügyi
gedélyezte olyan
heti 12 órában,
elvet. A hét min-
ított tanterv alap-
ebb csoportokban,
oknak nyelvtudá-
re. Budapesten a
első osztályt nyit-
ázíumban oroszt,
an angolt, a VI.
edig franciát. A
iziumban szintén
li meg működé-
e az osztályokba
árgyak bizonyos
ult idegen nyel-

tesszük

lakó bevásárlási
nyitására a na-
nyílt a Lakatos
lepen az új ABC
áruválaszték gaz-
az utolsó vásár-
mindig friss ke-
fogy a környék
be mégis üröm
egyébként szép,
ház elrendezésé-
k és pénztárgé-
sének »köszön-

kenyeret, tejet,
árolunk minden-
édességeket, pa-
alokat. Tehát a
kenyeres pultnál
z üveget visszа-
itt foglalkoznak.
álni is lehet vi-
nyelmesen, csak-
yérre várók sora
beleütközik, ösz-
ik a fizetők sorá-

pénztárgép ugyan-
forgalmasabb pult
.. (l.)

mányos konfe-

—, s ezeket tavaly intézményeink már kipróbálmezőgazdasági laboriumokat. *(MTI)*

Eltemették Halpern Olgát Gábor Andor özvegyét

Hozzátartozóival együtt harcostársai, barátai, elvtársai mély részvéttel vettek örök búcsút *Halpern Olgától*, Gábor Andor özvegyétől, akinek temetési gyászszertartása szombaton volt a Kerepesi temetőben. A Kossuth-mauzóleumnál felállított ravatal előtt bíborszínű bársonypárnán helyezték el az elhunyt kommunista irodalmár, kiváló műfordító kitüntetéseit, koporsója körül pedig a politikai, a társadalmi és kulturális szervek koszorúit. Ott volt a búcsúztatón *Nógrádi Sándor*, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának tagja. Képviseltette magát a Szovjetunió és az NDK budapesti nagykövetsége is.

Garamvölgyi József, az MSZMP Központi Bizottságának helyettes osztályvezetője mondott beszédet a ravatalnál, majd az írótársadalom részéről *Gyárfás Miklós* vett búcsút az elhunyttól. Halpern Olga öt évtizeden át vett a magyar és a nemz munkásmozgalomba... litikai tevékenységét odaadás, elvhűség jellemezte, műfordítói munkásságát és részvételét az irodalomszervezésben pedig a szorgalom, a lelkesedés az újért, a nagy szellemi értékekért. Emigrációs éveiben Berlinben szervező titkára volt a proletár forradalmi írók szövetségének, s amikor a Szovjetunióba került, 1933-tól tagja lett a Szovjet Írók Szövetsége német antifasiszta csoportjának. Tolmácsolásában Solohov, Gladkov, Gorkij, Fagyejev számos műve jutott el a magyar olvasókhoz. Férje halála után sokat tett azért, hogy Gábor Andor hatalmas szellemi örökségе széles körben ismert részévé váljék a magyar kultúrának.

Gábor Andorné koporsóját — az Internacionálé hangjai kíséretében — díszhelyen hantolták el. *(MTI)*

ge, amely az M... hívására felszabadulásunk 22. évfordulója alkalmából *Sz. J. Manjakin* vezetésével tíz napot töltött hazánkban, szombaton hazautazott. A küldöttséget a Ferihegyi repülőtéren *Mihályfi Ernő*, az MSZBT elnöke, *Balló István*, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezető-helyettese, valamint az MSZBT és a Külügyminisztérium több vezető munkatársa búcsúztatta.

Dr. Vitéz András, az Országos Idegenforgalmi Hivatal vezetője és *Ljubo Drndics*, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi K"ztársaság idegenforgalmi bizottságának elnökhelyettese, szombaton Budapesten aláírta a már korábban megkötött, s nemrégiben ratifikált idegenforgalmi egyezmény alapján készült 1967. évi munkatervét.

MŰSOROK

Vasárnap, április 9

Operaház: Rigoletto (Fallóni-bérl. 8. ea., de. 11); Hamupipőke (F-bérl. 8. ea., 7). — Erkel Színház: Hunyadi László (Ált. isk. bérl. A-sor.,

Anyanyelvünk. 8.30: Veréb

Hétfő, április 10

KOSSUTH RÁDIÓ

6.30: H. Időj. 4.32: Z. 6.53 Falurádió. 5: H. Időj. 5.30: Regg. kr. 6: H. Időj. 6.30: H. Időj. 7: Regg. kr. II. 7.30: Új

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NÉPSZAVA
1967 APR 9.
1021

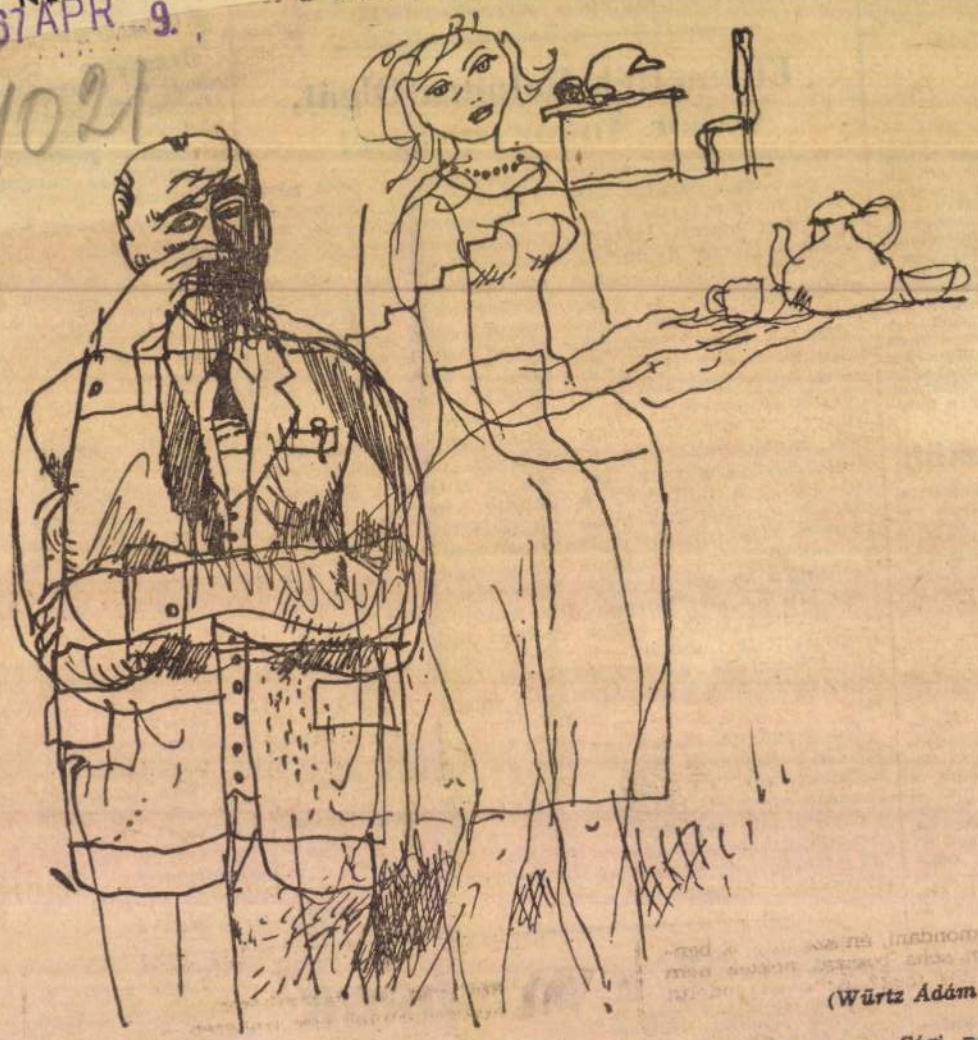

(Würtz Ádám rajza)

szorgalom minden körülmény

Fock Jenő látogatása a Műegyetemen

(Riport a 3. oldalon)

Világ proletárjai, egyesüljetek!

NÉPSZAV

A MAGYAR SZAKSZERVEZETEK KÖZPONTI LAPJ

96. ÉVFOLYAM, 46. SZÁM ÁRA 80 FILLÉR 1968. FE

Szilvafák

UGYAN, A LACI ... hogy az főnök lett ... mit ért az ahhoz! Ismerem még *szilvafakorából!* ... Hogy véletlenül a László keresztnevet használtam, teljes véletlen: behelyettesíthetném a naptár bármely szentjével. A régi szólás, amely korábban egyszerűen csak régi, gyermekkori ismeretség jelzése volt, korunkban átalakult azzá a minősítéssé, amely ellen, úgy látszik, az új társadalom építésének második negyedszázadában is lesz mit tenni.

Kimondja az ember, hogy új társadalom, és nem mindig gondol rá, hogy ez új emberek nélkül elképzelhetetlen. Nézi a pesti ellenállási mozgalom kedves, fiatal, nem minden vagányság nélküli munkáspartizánjait, és nem feltétlenül kapcsolja őket össze egy-egy mai miniszter, magas beosztású rendőrtiszt, politikai vezető képével. És visszagondol az ember a saját gyerekkorának osztálytársaira, egy-egy érettségi találkozó, vagy más, nem is szervezett összejövetel véletlenje alkalmából, s meglepődik a főorvosok, főmérnökök, főművezetők új *modorán*, kialakult *életstílusán*, megváltozott *gondolatain*.

Mindez azonban inkább visszaemlékező cikkek, irodalmi riportok, egy-egy színdarab témája. A *hétköznapi élet* nem mindig dédelgeti az embereket azzal, hogy tudomásul veszi változásukat.

VAN EBBEN valami különös ellentmondás, hiszen szocializmust építő rendünket, a munkásmozgalmat fennállása óta az jellemzi, hogy épít a változásra, a fejlődésre, benne nem utolsó-, hanem elsősorban az *ember* átalakulására, zászlajára a világ megváltoztatását írta és ennek a változásnak ezernyi tényét foglalta alkotmányba, emlegeti nap mint nap nyomtatott betűvel, hangszórón, képernyőn. Már-már közhely, hogy urak országából dolgozók hazája lettünk, hogy félfeudális, gyengén iparosodott agrárországból nagyüzemi mezőgazdasággal rendelkező ipari országgá léptünk elő, hogy a tömegek kulturálódásából évszázados elmaradást iktattunk ki.

A sort folytatni lehetne, de érdekes módon »le-bontva« [illegible] nem mindig folytatjuk. [illegible]ásik ember előrelépését — [illegible]e, társadalmi rétege viszo-[illegible]képzettségében, akár maga-[illegible]zik; néha nehezebb, mint [illegible]egészének előrelépését. Hogy [illegible]ak közre a közvetlen mun-

Újabb küldöttségek [illegible]

a kommunista és mun[illegible] konzultatív találko[illegible]

A kommunista és munkáspártok hétfőn Budapesten kezdődő konzultatív találkozójára újabb küldöttségek érkeztek.

Az Egyesült Államok Kommunista Pártjának képviseletében *Gus Hall* főtitkár vesz részt a tanácskozáson, akit Budapestre érkezésekor *Komócsin Zoltán*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára és *Puja Frigyes*, a KB külügyi osztályának vezetője fogadott.

Budapestre érkezett továbbá *Khaled Bagdas*, a Szíriai Kommunista Párt főtitkára, akit *Komócsin Zoltán*, a Politikai Bizottság tagja, a KB titkára fogadott.

Pénteken érkezett meg a Chilei Kommunista Párt [illegible] küldöttsége is: *Oscar Astudillo*, a párt főtitkárhelyettese, *Jorge Monte*, a Politikai Bizottság tagja, *Rodrigé Rojas*, a Központi Bizottság munkatársa;

a Panamai Néppárt delegációja: *Ruben Dario Souza* főtitkár, *Luther Thomas*, a Politikai Bizottság tagja, a Központi Bizottság titkára, *Moises Carasquilla*, a Központi Bizottság tagja;

a Columbiai Kommunista Párt küldöttsége: *Alvaro Vazquez*, a párt titkárságának tagja, a Végrehajtó Bizottság tagja és *Hector Herrera*, a Központi Bizottság tagja.

A három delegációt, valamint a Guatemalai

Államtitkári tiszts[illegible] a testnevelés és a s[illegible]

határozott az Eln[illegible]

Az Elnöki Tanács pénteki ülésén törvényerejű rendeletet alkotott *az államtitkári tisztség létesí[illegible]*

országos Anyag- és Árhivatal elnökét; *dr. Dobronaki Gyulát*, a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság elnökét; *Dégen Imrét*, az Országos Vízügyi Hivatal vezetőjét; *dr. László Andort*, a Magyar Nemzeti Bank elnökét; *dr. Péter Györgyöt*, a Központi Statisztikai Hivatal elnökét; *Prantner Józsefet*, az Állami Egyházügyi Hivatal elnökét államtitkárrá kinevezte.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

Würtz Ádám

NÉPSZAVA

1960 FEB 24.

1021

KÖNYVJELZŐ

A Nagy Honvédő Háború története

A Szovjetunió hadserege mindössze 23 esztendős volt, amikor 1941-ben a fasiszta agresszorok megrohanták — s négy esztendővel később az egész világ csodálattal tekintett a győzelmes országra. E négy esztendő hősies harcairól, helytállásáról számol be a hat vaskos kötet, amelyek közül az utolsó nemrég látott magyarul is napvilágot.

A méreteikben is tekintélyes terjedelmű kötetek elsősorban természetesen a hadműveletek, a katonai tevékenység mélyreható elemzését, laikusok számára is világos magyarázatát tartalmazzák. S ugyanolyan természetes, hogy igen alaposan és részletesen foglalkoznak a hátország nélkülözhetetlen támogatásával, a politikai és társadalmi helyzet ismertetésével, méltatásával.

Különösen aktuális ez a mű most, amikor a szovjet hadsereg fennállásának 50. évfordulóját ünnepeljük. Az, hogy ez a hadsereg most olyan erővel rendelkezik, amely képes a világ bármely részén megfékezni bármely agresszort — az a többi között annak a hősies négy esztendőnek is köszönhető, amelyről e kötetek szólnak.

Hosszú oldalakon lehetne A Nagy Honvédő Háború története alkotóinak munkáját, a szerkesztés, a stílus, az illusztráltság alaposságát, a tartalomhoz méltó összeállítását dicsérni. De ezzel alighanem a legtöbbet mondtuk, amit a Nagy Honvédő Háborúról szóló könyvvel kapcsolatban mondani lehet.

Még annyit: a magyar kiadás fordítói, lektorai, nyomdászai mindent megtettek, hogy a magyar olvasók kezébe az eredetihez hű, kiállításában is kitűnő könyv kerüljön. *(Zrínyi.)* **M. F.**

Irene Koberdowa:

Garibaldi, a vörösinges hős

A lengyel írónő nem egyszerűen életrajzi munkát alkotott: nagy felkészültséggel, olvasmányos stílusban írt könyvében felvillantja Garibaldi harcainak társadalmi, politikai és nemzetközi hátterét is, bemutatva azt a küzdelmet, amelyet az olasz nép legjobbjai a múlt században hazájuk egységéért, az egységes Itália megteremtéséért vívtak. Ennek a küzdelemnek legendás alakja Garibaldi, a hajósból lett ellentengernagy és tábornok, a vörösinges hős. Koberdowa felvázolja Garibaldi eszményeinek gyökereit, megrajzolja a vörösinges hős káprázatos életpályáját; annak a rendkívüli férfinak alakját, akinek kalandos, képtelen helyzetekben bővelkedő, fordulatos életpályáját még olyan — egyáltalán nem eseménytelen életű — írókortársak is megcsodálták, mint George Sand, aki azt írta róla: *»Személyét titokzatosság és varázslat övezi«*. Erről a titokzatosságról és »varázslatról« lebbenti fel a fátylat a kitűnő könyv szerzője. *(Kossuth.)* **K. I.**

Gyémánttengely

A múlt őszön volt esztendeje, hogy megvalósult a nagyszerű gondolat és Kelet—Nyugat-Európa tizenöt országának a képviselői találkoztak hazánkban, a *költészet napjai Budapesten* nevet viselő összejövetel keretében. Tiszteletadás volt ez költészetünk előtt is, amely egyre inkább elfoglalja a helyét a világirodalom egészében. Ugyanakkor baráti alkalom, hogy Európa jeles költőegyéniségei szót válthassanak, eszmét cserélhessenek a művészet közös felelősségéről az emberért, az emberiség jövőjéért.

Erről a találkozóról ad hűséges képet az a kötet, amely nemrégiben látott napvilágot. A tanácskozásokon elhangzott felszólalásokat a szerkesztők — *Somlyó György* és *Lengyel Péter* — úgy csoportosították, hogy az olvasó elsősorban a párbeszédek szellemére érezzen. De megszólalnak vendégeink nemcsak a próza, hanem a költészet anyanyelvén is, kitűnő magyar költők tolmácsolásában. A kivételesen szép kiállítású kötetet gazdag képanyag egészíti ki, szinte híradószerűen jelenítve meg a találkozás különféle alkalmait. *(Szépirodalmi.)* **Sz. E.**

Hans J. Rehfisch:

Lüszisztráté menyegzője

Arisztophanész halhatatlan vígjátékának alapötletét, tudniillik azt, hogy a görög asszonyok összebeszélnek, és mindaddig megtagadják magukat férjüktől, míg azok véget nem vetnek az Athén és Spárta között már régóta és esztelenül dúló háborúnak, ezt az oly sok gondolatot magában rejtő bohózati anyagot dolgozta fel az író modern szatirikus regényében. Bár a szituáció adta humoros elemek nem hiányoznak a regényből (hiszen ez a titka Lüszisztraté két és fél ezer éves népszerűségének), a prózai átültetés tágabb, szélesebb társadalomábrázolásra nyújtott lehetőséget. A polgári baloldalhoz tartozó nyugatnémet író gondosan, művészi hitelességgel dolgozta ki az Athént vezető, hatalomvágyó politikusok és tábornokok típusait, a háború okát, és hatásait (*»... a rabszolgagazdaság miatt vannak a háborúk...«*), így műve egyszerre szórakoztató és tanulságos. A regényt *Beck Erzsébet*, a versbetéteket *Geher István* fordította. *(Európa.)* **B. Gy. F.**

Eduard Vilde:

Aki eladta a feleségét

Az észt irodalom immár klasszikusnak számító világhírű mestere ebben a regényben egy különös asszonyvásár történetét eleveníti meg. Az öregedő földesúr szemet vet szellérje fiatal feleségére, és — kihasználva a férj szegénységét, paraszti szerzésvágyát — megvásárolja. Az asszony ára a tejgazdaság jövedelmezőnek látszó bérlete.

Az író érdekes szerkesztéssel, hol a »vevő«, hol az »eladó« gondolatait, érzéseit vetíti elénk. A földesúr örül ravasz ötletének, a sikerült vásárnak, de mint ember és hajdani lovagok leszármazottja, a szégyen és a sajnálkozás érzésével is küzd. A földhözragadt zsellért nem teszi boldoggá az »ördögi« szerződés, tragikusan ébred rá, milyen keveset nyert és mennyit vesztett. Az alku tárgya, az asszony, szertelen, gyermeki kedélyű, furcsa kis jószág. Kár, hogy belső világáról jóformán semmit sem tudunk meg, mindvégig homályos figura marad. A finoman gúnyoros hangú, ízes, élvezetes stílusú regény *Kálmán Béla* fordításában és utószavával, *Würtz Ádám* kitűnő illusztrációival jelent meg. *(Európa.)* **(v. v.)**

— Több mint harmincezren látogatták az elmúlt négy hét [illegible] Múzeum

az amerikaiak vietnami agresszív háborújától
sok azonnali és feltétel nélküli beszüntetését
lósítását. Ezt a határozatot a kongresszus kül
terelnökhöz. A küldöttek nagy tapssal fejezté
lattal, hogy brit önkéntesek is csatlakozzanak
hoz — mint a spanyol polgárháború idején -
ről ilyen igény felmerülne.

A belpolitikai kérdésekkel foglalkozó határozatok megállapították, hogy a Wilson-kormány — akárcsak a konzervatív kormányok — népellenes, a monopóliumok érdekeit szolgáló politikát folytat. Gazdasági és jövedelempolitikája támadja a dolgozók életszínvonalát, szakszervezeti jogaikat és a szakszervezetek tevékenységét. Ezzel a támadással szemben fel kell sorakoztatni a brit munkásosztályt, a szakszervezetek tagságát. Ezért meg kell erősíteni a szakszervezeteket, meg kell szüntetni a szakszervezetek működését korlátozó bizottságot, amelyet a kormány a bértárgyalásokba való beleszólás jogával ruházott fel. Nem szabad megengedni, hogy a Szakszervezeti Főtanács a kormány ügynökévé legyen, hanem meg kell őrizni a munkásosztály érdekvédelmi szervének. A legutóbbi, több alkalommal egy évnél is tovább tartó sztrájkok bebizonyították,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
196[illegible] JAN

TÁRSADALMI SZEMLE

1021

Würtz Ádám

Würtz Ádám: Portré

A. Gunda: Plakat filmowy

G. Kemeny: Ulotka reklamowa

A. Mate: Plakat kulturalny

J. Balogh: Plakat kulturalny

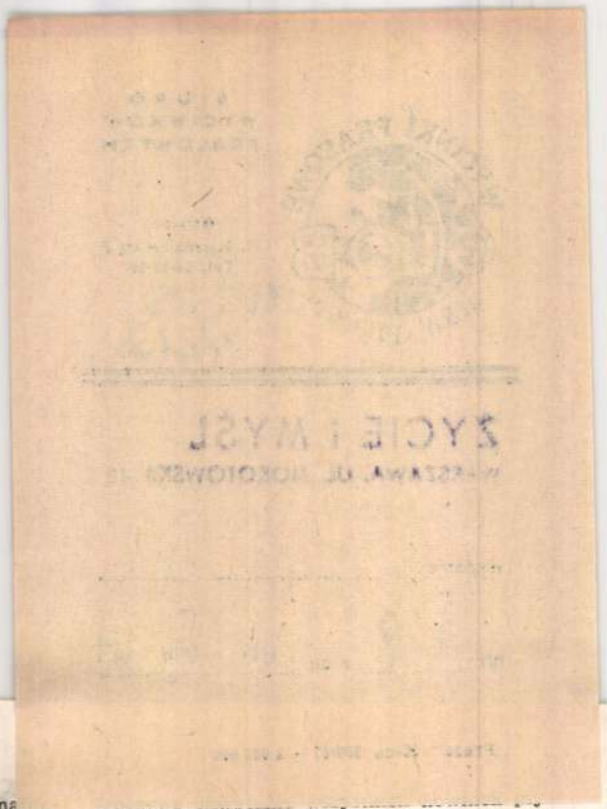

sprawy bardziej popularne, inne zaś zna-
ją się gdzieś na boku, mimo iż też są godne szerszego zainteresowania.

Myśląc o Węgrzech przypominamy sobie z reguły o Wiośnie Ludów, o działalności Kossutha i Bema, przypominamy sobie wiersze Petőfiego, powieści Jokaja, muzykę Bartoka i Kalmana. Dzisiejsze Węgry kojarzą nam się z doskonałymi winami i tokajami, winogronami i papryką, motocyklami Pannonia, wycieczką do Budapesztu lub nad Balaton, sukcesami piłkarzy, bokserów czy szermierzy.

Z roku na rok poszerza się, co prawda, wśród Polaków zasób wiadomości o Węgrzech tak poprzez turystykę, jak i przez filmy, płyty, tłumaczenia literatury, i wszystko to zwiększa naszą zażyłość z naddunajskim krajem — lecz w tym zbliżeniu obu narodów sztuka odgrywa, niestety, najmniejszą rolę. Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat gościliśmy w Polsce tylko dwie większe ekspozycje plastyki współczesnej, a wystaw problemowych czy retrospektywnych nie było od przedwojny. Fragmentarycznie można było zaznajomić się z twórczością węgierskich artystów na Międzynarodowym Biennale Grafiki w Krakowie i Biennale Plakatu w Warszawie. Ostatnia wystawa w salonie TPSP była również tylko zwiastunem odbywających się na Węgrzech przeobrażeń w sztuce, sygnałem interesujących przemian, których całokształtu wobec braku informacji nie jesteśmy w stanie sobie wyobrazić. Taka sytuacja sprawia, że więcej wiemy o malarzach, rzeźbiarzach i grafikach działających w Paryżu, Nowym Jorku czy Tokio, lepiej znamy najnowsze tendencje i style sztuki francuskiej, włoskiej, radzieckiej czy angielskiej niż twórczość plastyczną naszych południowych sąsiadów. Nieznajomość tych spraw sięga szerzej, niż nam się to wydaje, bo nawet wśród ludzi zawodowo parających się sztuką i jej historią niewielu jest takich, którzy by byli znawcami malarstwa Rippl-Ronaia, Berenyego, Marffy, Tihanaya, Uitza, Kmetty, Derkovitsa czy też byli dokładnie zorientowani w twórczości współczesnych artystów szukających nowych dróg dla plastyki węgierskiej.

Niewątpliwie istnieje kilka obiektywnych przyczyn, które utrudniają poznanie tych spraw. Na pierwszym miejscu wymieniłbym trudności językowe, a w związku z tym brak na polskim rynku wydawniczym obszernej publikacji omawiającej wyczerpująco historię architektury i plastyki Węgier. Po wtóre wymiana wystaw jest sporadyczna i nie obrazuje rzeczywistego oblicza ani dawnej, ani współczesnej twórczości. Po trzecie istnieje u nas zapatrzenie się na Zachód, nących stamtąd ze szkodą dla znajomości sztuki naszych najbliższych sąsiadów. Tymczasem za miedzą przebiegały i nadal kształtują się w sztuce różne interesujące kierunki i tendencje, niekiedy analogiczne jak w Polsce, a przede wszystkim wytworzyły się w plastyce każdego narodu lokalne odrębności, których poznanie może wiele powiedzieć o temperamencie artystycznym i roli, jaką sztuka odegrała w historii danego kraju.

Węgrzy mają artystów, których działalność na początku XX wieku wpłynęła na kształt dzisiejszej plastyki europejskiej, mają wielu zdolnych młodych malarzy, grafików i rzeźbiarzy, którzy tworzą nowe oblicze sztuki we własnym kraju. Wydaje mi się, że należałoby te dawne i współczesne osiągnięcia spopularyzować u nas w Polsce. Nie obarczając tym dodatkowym zadaniem Ministerstwa Kultury i Sztuki, różne inne instytucje, jak Związek Polskich Artystów Plastyków, Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych czy Galeria Współczesna „Ruch" w Warszawie – mogłyby zorganizować szereg wystaw i pokazów, których treścią byłyby np. prace awangardy węgierskiej z pierwszych lat XX w. – obrazy grupy „Ośmiu" czy „Aktywistów". Proponowałbym również zaprezentowanie malarstwa L. Vajdy i innych twórców o tendencjach surrealistycznych albo sztuki artystów pracujących w Bauhausie – M. Breyera, L. Farkasza czy L. Moholy Nagy. Myślę, że frapujące dla nas byłyby wystawy prezentujące dzieła współczesne, np. rzeźby S. Schaar i T. Vilta, plakaty Filo, grafikę z Biennale w Miskolc czy też indywidualne pokazy malarstwa i grafiki A. Grossa, G. Feledy. Sądzę, że warto byłoby się pokusić o pokazanie ambitnych prac młodych skupionych w budapeszteńskim „Studio", pracujących w koloniach artystów z Miskolc, Vasarhely i innych ośrodków.

Gdyby zaistniały warunki ożywienia wymiany plastycznej między naszymi krajami, co niewątpliwie byłoby korzystne tak dla nas, jak i dla artystów znad Dunaju, uprzejmie proszę o uwzględnienie jeszcze jednej propozycji. Niechaj nie będą to ogromniaste, bardzo reprezentacyjne i godne wystawy, które organizuje się długo, mozolnie i raz na parę lat. Prosimy o częste, kameralne pokazy, swobodne, takie, w których osobowość artysty lub grupy twórców może przemówić z pełną siłą, w których obraz, rzeźba albo rycina nie straciły jeszcze na aktualności. Bowiem tylko to, co żyje, to, co musi się bronić albo przezwyciężyć dawne kanony, jest w stanie wzruszyć, przyciągnąć ku sobie myśli i uczucia współczesnego człowieka.

Sławomir Bołdoł

BIURO WYCINKÓW PRASOWYCH
GLOB
WYCINKI PRASOWE
RSW »PRASA«
Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 28-59-59
ŻYCIE i MYŚL
WARSZAWA, UL. MOKOTOWSKA 43
wydanie .....
Nr 7-8 z dn. VII - VIII - 67

Sławomir Bołdok

1021

PLASTYKA WĘGIERSKA ZNANA I NIE ZNANA

Otwarta w lutym br. w salonie Towarzystwa Sztuk Pięknych w Warszawie wystawa węgierskiej grafiki użytkowej jeszcze przed sezonem turystycznym była wizytówką kraju, do którego co roku rzesze rodaków jadą po słońce i odpoczynek. Była równocześnie wizytówką dzisiejszej plastyki węgierskiej, w której w ostatnich latach można zaobserwować wiele interesujących zjawisk. Nawet skromna w swych rozmiarach ekspozycja w TPSP zasygnalizowała obiecujące przemiany w sztuce, pokazała, jak artyści znad Dunaju śmiało wkraczają we współczesność.

Zaprezentowane w Pałacyku na Rutkowskiego prace kilkunastu czołowych grafików węgierskich ze starszego i średniego pokolenia odznaczały się kilku ważkimi zaletami, z których przede wszystkim wymieniłbym odważne i wielostronne poszukiwania nowoczesnych układów typograficznych w drukach reklamowych i w plakacie, umiejętne operowanie formami linearnymi, skrótami myślowymi, surrealistycznymi zestawieniami oraz barwą. Oczywiście graficy czerpią wiele z osiągnięć formalnych różnych kierunków artystycznych XX w., jak również z dorobku drukarzy i ilustratorów dziewiętnastowiecznych, lecz specyficzne akcentowanie linearności kompozycji – z przewagą czerni i bieli nad kolorem – nadaje swoisty charakter tym drukom.

W kształtowaniu obecnego oblicza węgierskiej grafiki użytkowej znaczną rolę odegrał powojenny rozwój wydawnictw książkowych, albumowych i zwiększona produkcja płyt gramofonowych. Zainteresowanie ładnie wydaną książką umożliwiło pojawienie się estetycznie wydanych, bogato ilustrowanych książek w wielotysięcznych nakładach. Powstałe tu możliwości twórcze dały okazję wielu artystom do jak najpełniejszego zaprezentowania swoich talentów. Pokazane przykładowo na wystawie ilustracje do książek dla dorosłych, prace A. Würtza, F. Martyna czy G. Hincza – delikatne i precyzyjne w rysunku świadczą o zamiłowaniu artystów do własnego odczytywania tekstu literackiego i nadania mu dramatycznego kształtu. Równie interesująco prezentowały się okładki książek o sztuce i koperty płyt. Wykonane bardzo starannie, technicznie bez zarzutu, o czystych, wyrazistych kolorach, doskonałych reprodukcjach fotograficznych i zgrabnym liternictwie zwracały uwagę wśród innych eksponatów. W tym kontekście mniej ciekawie wypadły ilustracje do książeczek dla dzieci, utrzymane albo w manierze kreski podpatrzonej u W. Disneya, albo świadomie upodobniające się do infantylnych kolorowych obrazków rysowanych kredkami.

Wystawa w salonie Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych była dla mnie zaskakującą niespodzianką. Przede wszystkim nie spodziewałem się tak interesującego materiału plastycznego, po wtóre nie znałem dotąd wielu nazwisk ani prac artystów, którzy należą do czołówki graficznej swego kraju i są laureatami licznych nagród krajowych i zagranicznych. Konfrontacja moich wiadomości o plastyce węgierskiej z eksponowanym materiałem spowodowała szersze spojrzenie na ten problem, spowodowała pytanie – na ile znana jest u nas dawna i współczesna sztuka Węgier?

Myślę, że odpowiedź na ten temat nie jest ani łatwa, ani prosta, i że w swym ostatecznym wyniku musi wypaść negatywnie. Mimo wielowiekowych kontaktów między obu krajami, mimo nici obopólnej sympatii, związków historycznych i podobieństw w temperamentach narodowych – wiedza o Węgrzech, o ich historii, problemach społecznych, ekonomicznych i kulturalnych jest u nas niejednakowa. Są dziedziny lepiej znane, są

Az első lakóházak falai már fel is magasodtak... Tarjántelepen júniustó át az építők az új lakóházakat. Összesen 493 lakás készül el az idén. T gyobb lakóházépítkezése a harmadik ötéves tervben

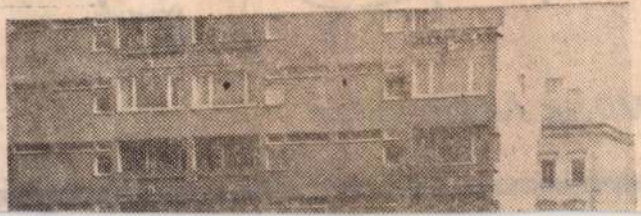

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG
Würtz Ádám
1963 APR 4.

1021

Würtz Ádám rajza

SZÍNHÁZ

LÉTAY VERA:

MIKROSZKÓP

„... milyen ragyogó bőrük van, ugyebár, odahaza az angol nőknek — de csak azért vakít úgy a fehérségük, mert akkorára nőttek, mint jómagunk, és így ezer szépséghibájuk csak mikroszkóppal látható; na egyszer nagyítóval megvizsgáljuk, tapasztalhatjuk, hogy a legsimább és legfehérebb bőr is durva és rücskös, a májfoltokról nem is beszélve".
Swift: Gulliver utazásai

A tájékozatlanabb színházlátogató csodálkozva kapja fel a fejét, amikor *Komlós János* Mikroszkóp Színpadának új műsoráról hall beszélni, vagy tömörebben a Komlós-színházról. Hogyan, hát nálunk nem állami kézben vannak a színházak? Nincs ok aggodalomra, a társadalmi tulajdon terén semmi változás nem történt, színházi viszonylatban még csak a „gebin" fogalmát sem ismerik. Egyszerűen arról van szó, hogy az a fajta politikai kabaré, amelyet Komlós a Mikroszkóp Színpadon megteremtett (mellesleg magát a Mikroszkóp Színpadot is az ő rögeszméje teremtette meg), tulajdonképpen alanyi műfaj. Ha van szerzői film, miért ne lehetne szerzői kabaré? A régi híres kabarék is egy-egy jellegzetes névvel kapcsolódnak össze emlékezetünkben, egy-egy támadó kedvű, okos szellem körül keltek életre.

A publicista Komlós a színpadi újságírásnak Nagy Endre-i, vagy még inkább Gábor Andor-i hagyományát igyekszik feleleventeni és újrahonosítani. A vállalkozás merész, nemcsak az irodalmi legendává nőtt példák nyomasztóan magasodó háttere miatt, de azért is, mert olyan közegben kell létjogosultságot nyernie, amely alaposan elszokott a gyakorlattól, hogy a politikai eseményekre, a társadalmi együttélés visszásságaira fürgén reagáló, egészségesen destruktív humor nyilvánosan is hangot kapjon. A *Fő a fejünk* című műsor azt mutatja, hogy a gyakorlatot egészen hamar vissza lehet szerezni. Komlósnak nincs szíve megfosztani a nézőket az illúzió örömétől sem, hogy tilosban jártak. Szuggesztív közvetlenségével elhiteti, hogy csak most, kivételesen, ebben a szűk, százötven főnyi, bizalmas baráti körben engedte szabadjára irónikus gondolatait, éppen csak nem kéri meg vendégeit, maradjon egymás között, amit hallottak.

A Fő a fejünk-produkcióról megbízhatóan beszámolni csak akkor lehetne, ha pontosan jeleznénk az általunk látott előadás dátumát is. Mert mint ahogyan az ember nem léphet kétszer ugyanabba a folyóba, nem nézheti meg kétszer ugyanazt a Mikroszkóp-előadást sem. „Naponta változó politikai szatíraműsor" — hogy a rutin és a beidegződés elhatalmasodjék, a Mikroszkóp kabaréjának legvonzóbb, legígéretesebb tulajdonsága. Hiszen tudjuk a politikai szatíra csak azon frissiben, aktuális-melegen élvezhető. Ha most visszagondolok az alig néhány napja látott előadásra, a világpolitikai helyzet azóta bekövetkezett változásai miatt máris sok minden kihült. Fantasztikus, de ez a kis színház, egy jelmezes, eljátszott, elénekelt napilap szerepének betöltésére vállalkozott. Komlós publicisztikai és előadói remeklése a kommunista pártok családi problémáiról például valószínűleg túlél még néhány hetet, *Novák Márk* ötletes Mikroszkóp Filmhíradóját azonban újabb kiadással kell helyettesíteni. A szállodai erkölcsdráma frappáns kis jelenete, vagy *Angyal János*, kitűnő konferanszié- és politikusparódiája nincs napi aktualitáshoz kötve. Komlós és a műsor első részét rendező *Gál Péter*, a gondolati egységet és a műfaji egyveleget párosítani próbálták: *Kiss István* borjú nagyságú bábkutyája és a konferanszié közötti párbeszéd mulatságosan színesítette a kabarét, a pantomim-jelenet azonban — noha műfajilag magamagát kínálja, az együttes eszköztárába — dra...aturgiailag teljesen megoldatlan volt.

A műsor második részének nagy lélegzetű Bánk bán paródiája, *Major Tamás* rendezésében; a nagyhangú magyarkodás különböző korokban megelevenedő, zenés, táncos, szatirikus történelmi revüje (a zenét *Vujicsics Tihamér* szerezte, a táncokat *Markó István* tanította be), fergeteges karinthyáda lehetett volna — fele terjedelemben. A színészek, *Major Tamás, Agárdi Gábor, Soós Edit, Harkányi Endre, Gordon Zsuzsa, Gera Zoltán, Agárdi Ilona* és *Hável László* olyan patetikus toroköblögetéssel kezdték el játszani a színházi privatizálással kevert Bánk bán jelenetet, hogy bár paródiának szánták, valamelyik nagy színházban is megállta volna a helyét. Ijesztően jól játszottak. Szerencsére hamar visszataláltak a meglepetésekkel teli, kellemes kabaréstílusba. A Fő a fejünk előadásának furcsa módon ugyanaz volt a hibája, mint az erőssége. A rögtönzés és a lazaság, amely a színpad és a nézőtér közötti kapcsolatban feloldódást és természetességet eredményezett, az önálló színpadi produkciókat szétzilálta.

Az előadás után valaki elmarasztalóan megjegyezte: a Mikroszkóp Színpad műsora csak a politikában és a művészeti életben bennfentesek számára élvezhető. De hát ez politikai kabaré, és politikai kabarét csak a politika és az aktuális események iránt

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1968 ÁPR 6

1021

KÖNYVEK A KIRAKATBAN

Március vége egyúttal negyedév vége könyvkiadóinknál. Ilyenkor rendszerint több kiadvány kerül a boltokba, mint egyébként. Az

elbeszélő próza

újdonságai közt említsük elsőként Örley István munkáinak válogatott kötetét, melyet a Magvető adott ki. A Magyar Csillag egykori társszerkesztőjéről Illyés Gyula emlékezik meg *A Flocsek bukása* című könyv előszavában, s ezt követi a fiatalon elhunyt tehetség címadó kisregénye, majd novellái, kritikái — voltaképpen terjedelemre csekély életművének java. Magától Illyéstől a *Puszták népe* jelent meg ismét a Szépirodalmi Diákkönyvtár sorozatában. Ugyancsak a Szépirodalmi adta ki újra a közelmúltban elhunyt Hamvas H. Sándor *Budapest, VII., Szövetség utca 17/b.* című szociográfikus írását, amelyet elsőként 1933-ban Móricz Zsigmond közölt a Nyugatban. Bárány Tamás *Palackpostája* a Mesék felnőtteknek alcímet viseli. A Magvető gondozásában megjelent könyvben a gondolkodás, az irodalom, az uralkodás és a szerelem fonákságait pécézi ki a József Attila-díjas író. Féja Géza nem először nyúl történelmi, nevezetesen kuruc kori témához. Uj regénye, a *Csillagok vigyáznak*, valamelyest korábbra tér vissza az időben, mint az 1962-ben megjelent Kuruc idő: a Thököly és Rákóczi felkelése közötti állapotokat rajzolja. Jávor Ottó harmadik prózai kötetével jelentkezett, a címe: *Talajvíz*. A Magvető kiadásában megjelent könyv novellákat tartalmaz. Ugyancsak novelláskötet a Szépirodalminál megjelent *Eleven Parázs* is, Timár Máté új könyve. A kiadó jelzése szerint a József Attila-díjas író e kötete, tízévi munkálkodás után — 1958-ban jelent meg első regénye — fordulópontot jelent: az anekdotázásból a mélyebb drámaisághoz fordult. Uj

riportregénnyel

jelentkezett Pintér István. A Zrínyi Reflektor sorozatában megjelent könyv. A *Maus-akció*, a Horthy-család vagyonmentési kísérletéről és a németek ellenakciójáról szól. Az

ifjúsági könyvek

közül első helyen Hárs László *Az égből pottyant nagyapa* című gyermekregényét említenénk, emlékeztetve arra is, hogy éppen harminc éve jelent meg az író első, ifjúságnak szánt regénye (Miénk az Erzsébet-tér). Uj könyvét a Móra adta ki. A Móra két népszerű sorozatának két sikeres darabja új kiadásban látott napvilágot. A Képes Történelemből Márkus István *Forradalom és szabadságharc 1848—49.* című munkáját, a Nagy Emberek Élete szériából pedig Száva István *A szirakuzai óriás* című, Arkhimedeszről szóló regényes életrajzát vehetjük kézbe ismét. A legkisebbeknek két kis verses-rajzos könyvet, leporellót, adott ki a Minerva: Varga Katalin—Boór Vera *Vadállatok* és Elek István *Háziállatok* című művét. Az

ismeretterjesztő irodalom

egyik nagy hazai sikerét, Trencsényi-Waldapfel Imre *Mitológiáját* hatodik, átdolgozott és bővített kiadásban jelentette meg a Gondolat Kiadó. A közelmúlt

történelme

iránt érdeklődők bizonyára örömmel veszik majd kézbe a Zrínyi kiadásában napvilágot látott kötetet, a *Csak szolgálati használatra* című, dokumentumokat feldolgozó forrásmunkát. Tartalmát pontosan jelzi az alcíme: A Horthy-hadsereg történetéből. A könyvet Tóth Sándor, Morva Tamásné és Hetés Tibor állította össze. A

művészeti tárgyú

könyvek közül elsőként a Magvetőnél megjelent *Kor- és pályatársak*at említenénk meg, neves színművészünk, Somló István új könyvét, amelyet Würtz Ádám színészportréi illusztrálnak. A képzőművészetet Halász Zoltán *A szenvedély arca* című — már decemberre jelzett — könyve, valamint Végvári Lajos *Delacroix*-ja képviseli, mindkettő a Corvina kiadásában. Az előbbi műfaja: „remekművek regénye" (ezt jelzi az alcím is), vagyis nagy alkotók és nagy művek színes bemutatása. Az utóbbi már ismert munka, A művészet kiskönyvtárában másodszor — bővített kiadásban — jelenik meg. Második kiadásban látott napvilágot a Zeneműkiadónál Gyulai Elemér *A látható zene* című műve is. Legvégül négy Panoráma-

útikönyvet

sorolunk fel: újdonság a *Székesfehérvár* és a *Veszprém* című kötet, második kiadás Szabó József *Budapest—Dél-Tiszántúl*, valamint Joó Kálmán *Kelet-Szlovákia és a Tátra* című munkája.

Cs. K.

Internacionale Dachauban

Én nem itthon szabadultam fel és nem április negyedikén. Mikor Magyarországról az utolsó német katona is kitakarodott nálunk, a dachaui koncentrációs lágerben még élet-halál urai voltak az SS-ek. A front ugyan már gyorsan közeledett, de mi mégis attól féltünk, hogy számunkra már későn érkezik. Még otthonról, a börtönből hoztunk magunkkal egy közmondást, ezt itt több nyelvre lefordították és szerte a barakkban ezzel jellemezték a helyzetünket: „Ahol a legközelebb a segítség, ott a legnagyobb a veszély". Joggal tartottunk attól, hogy lemészárolnak bennünket, mielőtt kiszabadítanának az amerikai katonák. S hogy nem sokat tévedtünk, mutatja, hogy az egyik raktárban megtalálták a számunkra előkészített mérgezett kenyér-adagokat, csak éppen már nem merték kiosztani köztünk.

Onnan, Dauchauból nézve, egyébként is gyakran látszott feje tetején állni a világ. A láger két részre oszlott: egy nyílt és egy zárt táborra. Az elsőben, a láger területén szabadon mozoghattak a rabok, az utóbbiban minden barakkot külön drótkerítéssel vettek körül. Mi, akik ott laktunk, csaknem légmentesen el voltunk zárva a külvilágtól. Naponta két újság is járt ugyan hozzánk: a Völkischer Beobachter, a náci párt hivatalos lapja és a Münchener Zeitung, dehát ezekből csak egy esetben kaptunk „megbízható" információt. Berlin elestének hírét ugyanis az erősítette meg, hogy a Völkischer Beobachter egyik napról a másikra elmaradt. A Münchener Zeitung viszont még akkor is a végső győzelemről cikkezett, amikor messziről már hallnak. A barakk ilyenkor pokollá alakult mindazok számára, akik ellen irányult a sovinizmus. Számunkra is nem egyszer jelentett a szobaparancsnok gyilkosabb veszélyt, mint az SS-ek. Február elején például még öten voltunk életben magyarok, ebből néhány nap alatt négyet pusztított el, míg végül a dühöngőt halálra ítélték és kivégezték saját honfitársai.

Bennünket Patton amerikai tábornok csapatai szabadítottak fel. A harcoló amerikai katonák bevonulása még gyönyörű volt, percek alatt elintézték a tornyok őrzőit, átgázoltak a drótakadályokon s aztán borzalommal és szánalommal néztek ránk, a mi elképzelhetetlen nyomorúságunkra. Másnap már a rendfenntartó csapatok vették át a tábort. Naponta láttuk a jól tartott pribékeket, amint biztonságban vonultak kisebb munkák elvégzésére és ha egy-egy különösen hírhedt gyilkost fedeztünk fel közöttük és kitört a felháborodás, őrzőik megvédték őket, mondván: a hadifoglyokat oltalmazza a hadijog.

Mi nem voltunk hadifoglyok, bennünket nem védett semmi. Továbbra is ugyanazt az élelmet kaptuk, amit a németektől. Illetve kapott még mindenki — egy negyedkilós zsíros húskonzervet is — és ki tudott volna ellenállni a kiéhezettek közül? Ebbe a konzervbe ötezer ember pusztult el néhány nap alatt...

A nyugati foglyok hazaszállítását azonnal megkezdték az amerikaiak — a többi ott maradt és úgy segített magán, ahogy tudott. Kiszöktünk a táborból, hogy kiássuk a frissen vetett krumplit a földből, vagy élelmiszerre cseréljük be az SS-raktárakból szerzett ruhákat. Az őrség utánunk lőtt...

Aztán közölték velünk, hogy nyitva áll előttünk az egész világ, Amerikától Skandináviáig mindenhová mehetünk — csak haza nem...

Április harmincadikán szabadult fel a tábor. A rabok egyöntetű kívánságára másnap megünnepeltük május elsejét. Az amerikai parancsnokság beleegyezett a gyülésbe, azzal, hogy ez felszabadulásunk ünnepe lesz.

A tábor lakói egész éjjel dolgoztak. Virággal ültették tele az utakat és elkészítették a felvonuló nemzetek zászlaját. Másnap délután legalább tízféle nemzet zászlaja alatt vonultak a koncentrációs tábor volt foglyai a tábor főterére. Az amerikaiakat három csoport képviselte az ünnepélyen. A táborparancsnok és közvetlen környezete, egy díszszakasz — és a zenekar. A táborparancsnok rövid beszédet mondott, majd a tömeg ajkán hirtelen felharsant az Internacionale. A parancsnok elsápadt, mereven bámult az éneklőkre, aztán kényszeredetten sapkájához emelte a kezét. Ezt látva, a díszszakasz is vigyázzba merevedett.

Aztán persze elhangzott a „Yankee doodle" is és akkor mi álltunk vigyázzba udvariasan. De mindenki érezhette, hogy ez már csak ráadás. A dachaui tábor tíz nemzetisége az Internacionale-val ünnepelte a felszabadulást.

Erdős László

Johannes R. Becher:

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1968 APR 4
KOMÁROM MEGYEI

Würtz Hélám

1021

TAVASZ

A CSKP a politikai harc... a társadalom irányító erőforrásává vált

Már a hatvanas évek kezdetétől egyre világosabbá vált, hogy egy olyan demokratikus hagyományokkal és fejlett iparral rendelkező ország, mint Csehszlovákia, *nem maradhat meg a politikai, gazdasági és kulturális élet olyan irányítási módszerei mellett, amelyek e jellegzetes vonásokkal ellentétben állnak.* Ez mindenekelőtt megmutatkozott a gazdasági életben. Ezért kellett kidolgozni az új gazdaságirányítási rendszert, amelynek érvényesítése elé azonban objektív és szubjektív akadályok tornyosultak. A múlt év folyamán kitűnt, hogy ez egy *azonos értékű politikai irányítási rendszer nélkül nem érvényesülhet.* A bürokratikus, centralisztikus irányítási rend *elavult nemcsak gazdasági, hanem politikai és kulturális szempontból is.* A szocialista demokrácia teljes kifejlődése, valamint a polgárok — a fontos közjogi problémákkal kapcsolatos — véleménynyilvánításának joga *minden szempontból nélkülözhetetlen az ország egészséges fejlődése érdekében.*

— Éppen ezért pontosan körül kell határolni a párt és az állam szerveinek munkamegosztását, — mondotta *Alexander Dubcek*, a Csehszlovák Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkára az *Unita* tudósítójának adott nyilatkozatában. — Ki kell alakítani olyan helyzetet, amelyben *a kormány valóban kormányoz, és a parlament valódi törvényhozó* ellenőrizheti a esetekben is elfogadták az egyszemélyi döntést, amelyekben *a döntés joga az elnökség vagy a Központi Bizottság hatáskörébe tartozott.* A javaslatokat csak formálisan terjesztették a kollektíva elé, anélkül, hogy bizosították volna a valódi vita lehetőségét.

Dubcek elvtárs nyilatkozatában ismertette *a konzervatív és a haladó erők között kialakult ellentéteket*, és hangsúlyozta, hogy a vitában tiszteletben tartották a demokratikus elveket, holott *néhány vezető funkcionárius egyes esetekben szerette volna ezeket az elveket megkerülni.*

— Éppen ezért — mondotta az első titkár — a változások elkerülhetetlenek voltak, *és a megoldás új korszak kezdetét jelentette nemcsak pártunk, hanem az egész csehszlovák közélet történetében.*

Dubcek elvtárs a gazdaságirányítási rendszer módosítását célzó alapelveket ismertetve kiemelte:

— Az utóbbi húsz évben tapasztalható *gyors ütemű gazdasági fejlődés ellenére nem fordítottak elegendő figyelmet a közgazdasági racionalizációra.* A szocialist piacgazdálkodás kihasználása az elmúlt években *politikai jellegű akadályokba* ütközött, ennek következtében a gazdaságirányítási módszerek változtatásával járó eredmények ez ideig igen szerények voltak. *Csak most kezdjük a régóta elhanyagolt problémákat megoldani.*

— Úgy véljük — mondotta ... Dubcek —, helyzetével foglalkozva a következőket mondta Dubcek elvtárs:

— A munkásosztály volt az utóbbi esztendőkben a nagy szocialista átalakulások legfőbb politikai erőforrása, *és ezt a funkcióját a jövőben is megtartja.* Ha ma az értelmiséggel szemben elkövetett néhány hibát akarjuk jóvátenni, ez még nem jelenti azt, hogy a munkásosztálynak másodrendű szerepet szánunk. Éppen ezért azoknak, *akik a pártban ilyen szektás szemszögből bírálnak bennünket, nincs igazuk. s nincs igazuk azoknak sem, akik azt követelik, hogy a társadalomban az értelmiségé legyen a vezető szerep.* Egyébként ezen a téren köztünk és az értelmiség között nincsenek ellentétek. Nálunk nem léteznek privilegizált társadalmi rétegek, amelyek politikai túlsúllyal rendelkezhetnének.

— Ami a kommunista pártot illeti: *a politikai harcban a társadalom irányító erőforrásává vált.* Ez a vezető helyzet azonban nem örök érvényű *A pártnak következetesen meg kell nyernie a közvélemény bizalmát és támogatását.*

Ami a csehek és szlovákok kapcsolatait illeti, Dubcek elvtárs hangsúlyozta: Mi marxisták elismerjük, hogy minden nemzetnek joga **van** saját állami létéhez, ez azonban különféle módon realizálható. Már 1918. október 30-án elhatározták a szlovákiai politikai tényezők, hogy ezt a jogukat *a csehekkel együtt egy közös államban*

1021 Würtz Ádám

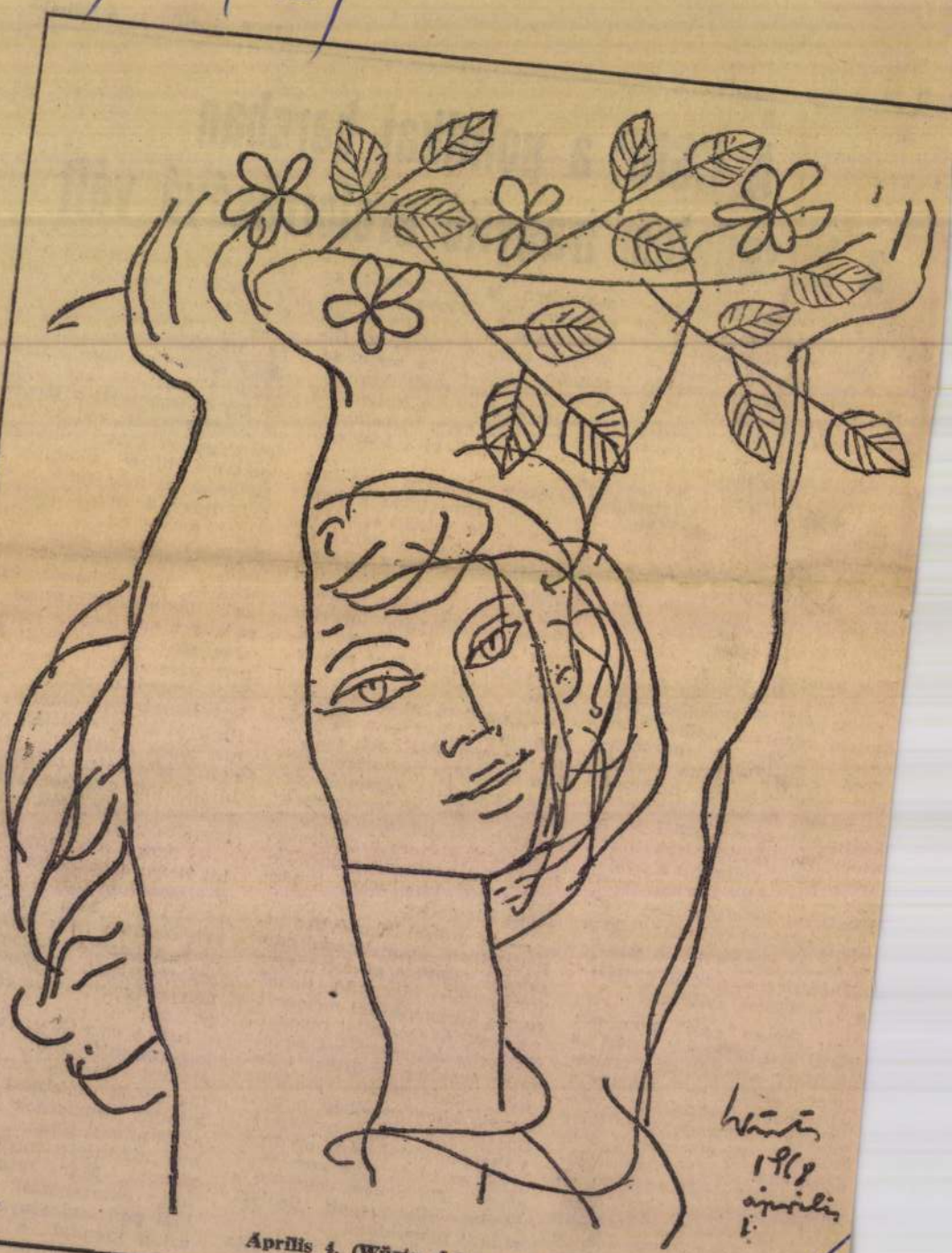

Würtz
1968
április
1.

Április 4. (Würtz Ádám rajza)

A munkát, amit a felüg
let és a laboratórium kif
talán úgy lehetne összege
hogy a vizek elemzésével
szakvéleményekkel, javas
tokkal szinte tudomán
szinten segítik a megye v
gazdálkodásának továbbf
lődését, tökéletesedését.

TÓTH JÓZSEF

alkotórészt
Megállapít-
a víz szí-
hőmérsék-
ségét, oxi-
tartalmát és
inősítést. A
ge, hogy a
a KGST-
ti megálla-
tályozzák a
irországai-
aiban min-
normatívát
zíni víz be-
gyfajta mi-
víz a tiszta
en szennye-
".
yeződésének
zennyeződés
apítása is
át ró a labo-

en arra va-
c — mondja
tője —, *hogy*
n tartalmaz
anyagokat,
es szennye-
nfogyasztása,
gadó öntisz-
A szakvéle-
l függően 20
mutatunk ki.
álati folya-
érdekesebb a
ő képességé-
ítása. Minél
énfogyasztás,
víz szennye-
érik, hogy öt
ntában levő
mennyi oxi-
k el.
n és egyben
elügyelet az
vány feladа-
rogramot is
ntóbb a ho-
emlyékjeiben
visszatar-
és talajvizek
sgálták. Az
mutatják ki,
víz és ezzel

Az agy han

Okkult jelenség vagy való

A magyar televízió nézőit „lázba" hozta az Orion űrhajó fantasztikus kalandjairól szóló film. A laikus néző — egyes tudományágak legalapvetőbb törvényeinek hiányában — elhiszi a történetet, holott a tudományosság szempontjából a film tele van képtelenségekkel. Nem akarjuk felmenteni „szakszerűtlenségei" alól a filmet, de ellenpólusaként ide kívánkozik: az életben is találkozunk olyan jelenségekkel, amelyeket „tudománytalannak" ítélt a közhit, s ma mégis komoly tudósok foglalkoznak lényegének felderítésén. Ilyen például a telepátia. Ezen a jelenségen az egymástól távol elhelyezkedő élő szervezetek pszichofizikai kölcsönhatását, „biológiai rádióösszeköttetését" értjük. A lélektannak ezt az ágát, amely ezekkel a kérdésekkel foglalkozik, parapszichológiának nevezik. A szovjet sajtóban számos cikk jelent meg az utóbbi időben a telepátiáról és az egykor okult jelenségek körébe sorolt vizsgálatának eredményeiről.

Fantázia-e a gondolatátvitel?

Két kérdés feltevése utal a lényegre: *1. ritka természeti jelenséggel, vagy 2. valamennyiünkben lappangó lehetőséggel állunk szemben.* Aligha tekinthetők véletlennek a távolból végrehajtott „gondolatolvasás" tényei, noha az egybeesések száma óriási. Egy példa az egybeesésre: *Kunyi*, az egykori híres színész Moszkvában tanult, édesanyja Vityeszkben lakott. A színész azt álmodta, hogy anyját megmarta egy patkány és

ta stb.) volt cédulára felírva. A kísérlet vezetője, amikor a kalapból kihúzott cédulát kezébe vette és erősen a megnevezett tárgyra gondolt, a lány mindig azt a tárgyat vette kezébe, amely a kísérletvezető gondolatában megjelent.

— *Hogyan támasztja alá az elmélet ezeket a jelenségeket* — kérdezték A. *Gubkótól*, az ukrán pszichológiai intézet főmunkatársától.

— Sok tudós egyetért ab-

fogta értelmét
totta.
— Ön is, én
állomás vagyun
a kísérletet tré
rov.

A bioinf mérése

Közismert tén
atomokat tanul
zikusok gyakran
kat az elemi
észlelik, hanem
nyomukat — a
ményét. Hasonló
nyozzák a jelzet
ket. vagy.s: *mivé*
találták meg a te
lis rádióhullámai
rekkel való mé
műszereket haszn
lyek papírszalag
az agy bioáram
nek görbéit. (Ug
tudósok úgy véli
lógiai informác
nem szuperhossz
dióhullámok útj
hanem egyéb, m
fedezett, egészen
kai természetű h

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296; 188-307

1968 ÁPR 4

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Würtz Ádám

1021

ÁPRILIS 4.

(Würtz Adám rajza)

Az amerikaiak továbbra is
a VDK területét

Than Hoa bombázása teljesen lecsökkentette Johnson vasárnapi „békekezdeményezésének" értékét — állapítják meg a szerdai francia lapok. A gaulleista Nation vezércikke azt kérdi: az amerikaiak vajon hogyan egyeztetik össze elnökük szavait pilótáik tetteivel?

A Borba és a Politika szerdai számában kommentálja Johnson legújabb beszédét. A Borba kommentárjának címe: „Johnson legújabb „békeajánlata" után folytatódik Észak-Vietnam bombázása", a Politikáé: „Valami új, avagy csak fondorlat?"

Jelenleg nem látható olyan elem, ami valami változást biztosítana a béke irányában Vietnamban — írja a Borba. A Politika felteszi a kérdést: Johnson bejelentése vajon nemzeti dráma, a választás előtti operettjelenet, vagy politikai újjászületés-e?

Goulding, az amerikai hadügyminisztérium tájékoztató szolgálatának helyettes titkára kedd este — 48 órával azután, hogy zások részleges felfüggesztésének nem volt semmi értelme. A szenátor utalt arra, hogy a televízióbeszéd elhangzása után telefonon fejezte ki jókívánságait Johnsonnak a bejelentett elhatározáshoz, majd hozzátette, belátja, hogy tévedett, mert azt hitte, jelentős mértékben megszüntetik a bombázásokat annak érdekében, hogy végetvessenek a háborúnak. A New York Times szerdai cikkében azt írja, hogy a VDK felett a legutóbbi két napban végrehajtott amerikai légitámadások „kétszáz mérföldes rést ütöttek Johnson elnök legutóbbi békekezdeményezésének szavahihetőségén".

Pham Van Dong nyilatkozata

Az Humanité szerdai száma közli azt az interjút, amelyet Pham Van Dong, a VDK mi-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

TOLNA MEGYEI NÉPUJSÁG

1966 APR 4

1021 Würtz Ádám

WÜRTZ ÁDÁM RAJZA

Szovjet—magyar közös hadgyakorlaton az egyik magyar egység törzsének áttelepítésében szovjet helikopterek is közreműködnek.

A VDK kormányának nyilatkozata

Hanoi.

Hajdu János, az MTI tudósítója jelenti:

Szerdán este a Vietnami Demokratikus Köztársaság külügyminisztériuma sajtóosztályának vezetője, Ngo Dien ismertette a szocialista országok Hanoiban működő sajtótudósítóival a VDK kormányának nyilatkozatát. — A nyilatkozat válasz Johnson amerikai elnök március 31-i beszédének arra a részére, amelyben bejelentette a VDK ellen folyó légiháború korlátozását, s ezzel egyidejűleg jiszont azt is, hogy további szabaterősítéseket küld Dél-Vietnamba és igyekszik megerősíteni a saigoni bábrezsim hadseregét is.

A kormánynyilatkozat bevezetőül megállapítja, hogy

az amerikai imperialisták immár több mint tíz esztendeje, egyáltalán megszakítva a Genfi Egyezményekből eredő kötelezettségeiket, a Vietnami Demokratikus Köztársaság ellen háborút folytatnak.

Ez a háború a nemzetközi jog és az emberiség minden normája ellen irányul. Ez a háború a Genfi Egyezményekből eredő kötelezettségeket és agressziót követnek el a vietnami nép ellen.

1965 óta az agresszió a korábbinál is nagyobb méreteket öltött, szabályos helyi háborúvá szélesedett, minthogy az Egyesült Államok expedíciós hadseregét óriási méretűre duzzasztotta délen és ezzel egyidejűleg elkezdte Észak-Vietnam ellen pusztító légiháborúját.

A nyilatkozat a továbbiakban megállapítja hogy a vietnami nép délen a DNFF vezetésével egyik vereséget a másik után méri az amerikaiakra, csatlósaikra és a bábrezsimre. Különösen nagy győzelmeket aratott a dél-vietnami nép az idei általános offenzíva és népfelkelés idején, olyannyira, hogy semmi sem mentheti meg immár a saigoni bábrendszert és hadseregét arra, hogy a támadások folyamán elszenvedett ugyancsak súlyos veszteségekre való tekintettel, az egyre súlyosbodó politikai és világközvélemény nyomására bejelentette Észak-Vietnam bombázásának korlátozását.

„Ez az amerikai kormány veresége, egyidejűleg azonban a közvélemény szemérmetlen félrevezetése" — mondja a közlemény, megállapítva, hogy ezzel a bejelentéssel egyidejűleg az amerikaiak erősítéseket küldenek délre és továbbra is bombázzák a VDK-nak a 17., a 20. szélességi fok között húzódó területeit. Nyilvánvaló tehát, hogy az amerikai kormány nem tett eleget komolyan és teljes mértékben a VDK kormánya, a haladó amerikai és világközvélemény jogos követeléseinek.

Mindazonáltal a Vietnami Demokratikus

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

Würtz Ádám

1981 APR 4.

1021

ÉLJEN ÁPRILIS 4

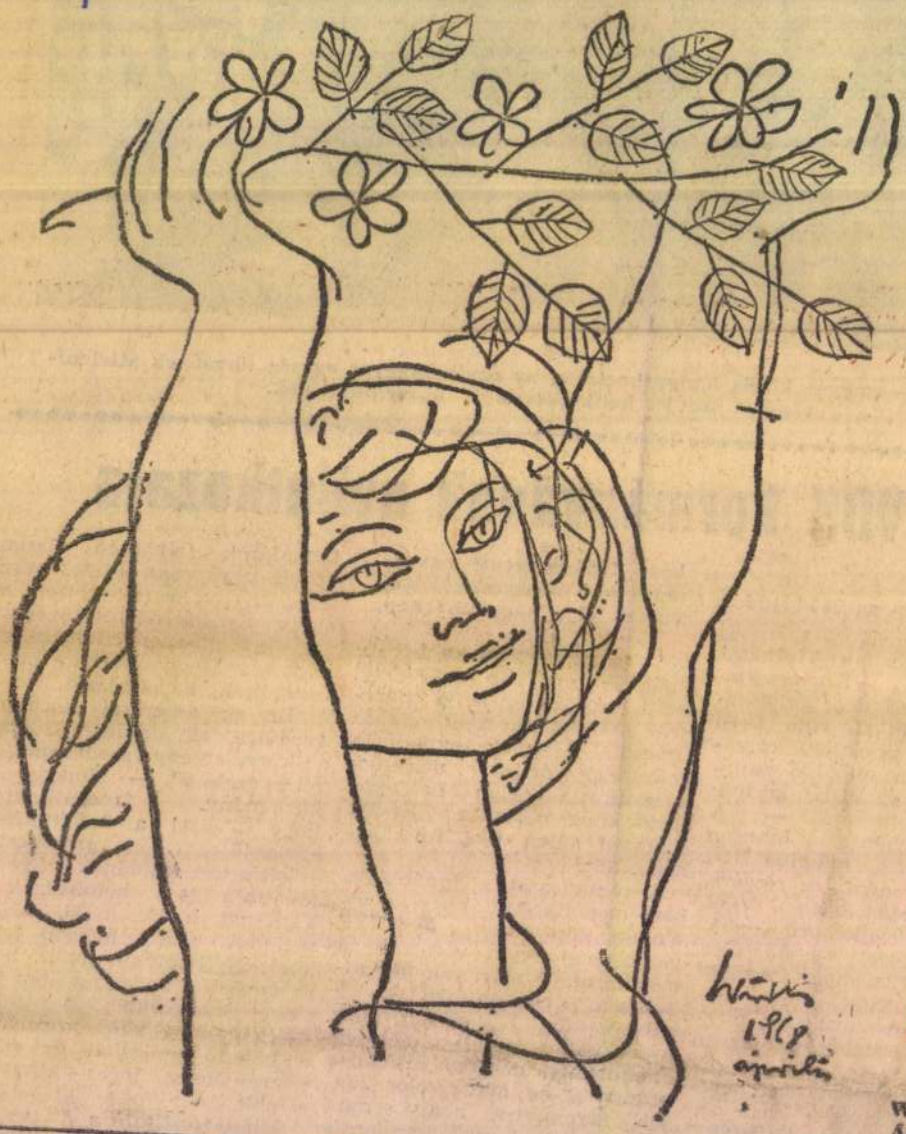

Würtz Ádám rajza

gyes vezetők visszavonu-
ása nem megfelelő forma-
között történt". A sajto
munkájáról szólva K. Hoff-
nann leszögezte, hogy a

nem kiegyens
a korábbiakk
irányú torzul
tett.

Az ülés fo

Alexander Dubcek, a KB első titkára — (Telefoto — MTI Külföldi Képszolgálat)

Kigyulladt az antwerpeni székesegyház

Szerdán hajnalban az antwerpeni járókelők döbbenten vették észre, hogy lángok csapnak fel a XVI. században épült Szent Pál székesegyház egyik mellékhajójából. A székesegyház Belgium egyik legrégibb és legszebb műemléke. A helyszínre siető tűzoltók, a kiháromRubens, egy Van Dyck és több Brueghel festmény volt elhelyezve.

Szerdán reggel a tűz átterjedt a székesegyháznak arra a részére, ahol öt középkori harang van felfüggesztve. Ha a lángok elérik a fa támaszó szerkezetét, félő, hogy a hatalmas

ÚJ DELHI

Radhakrisnan volt indiai elnök tervet dolgozott ki a vietnami béke helyreállítására. A tervben szerepelnek olyan javaslatok, hogy Vietnamban rendeljék el a tűzszünetet és vonják ki a külföldi csapatokat egy nemzetközi békefenntartó fegyveres erő ellenőrzése alatt. Az indiai fővárosban egyébként élénk diplomáciai tevékenység folyik. Kaul indiai külügyi államtitkár kedden fogadta a Szovjetunió indiai nagykövetét, Nagy-Britannia indiai főmegbízottját, majd tanácskozott a VDK indiai főkonzuljával és a vietnami ellenőrző bizottság tagországai megbízottaival.

PÁRIZS

Thanh Hoa bombázása — teljesen lecsökkentette Jhonson „békekezdeményezésének" értékét —, állapítják meg a szerdai francia lapok. A gaulleista Nation vezércikke azt kérdi: Az amerikaiak vajon hogyan egyeztetik össze elnökük szavait pilótáik tetteivel?

BELGRÁD

A Borba és a Politika szerdai számában kommentálja Johnson legújabb beszédét. A Borba kom-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP
1903 ÁPR 6

1021

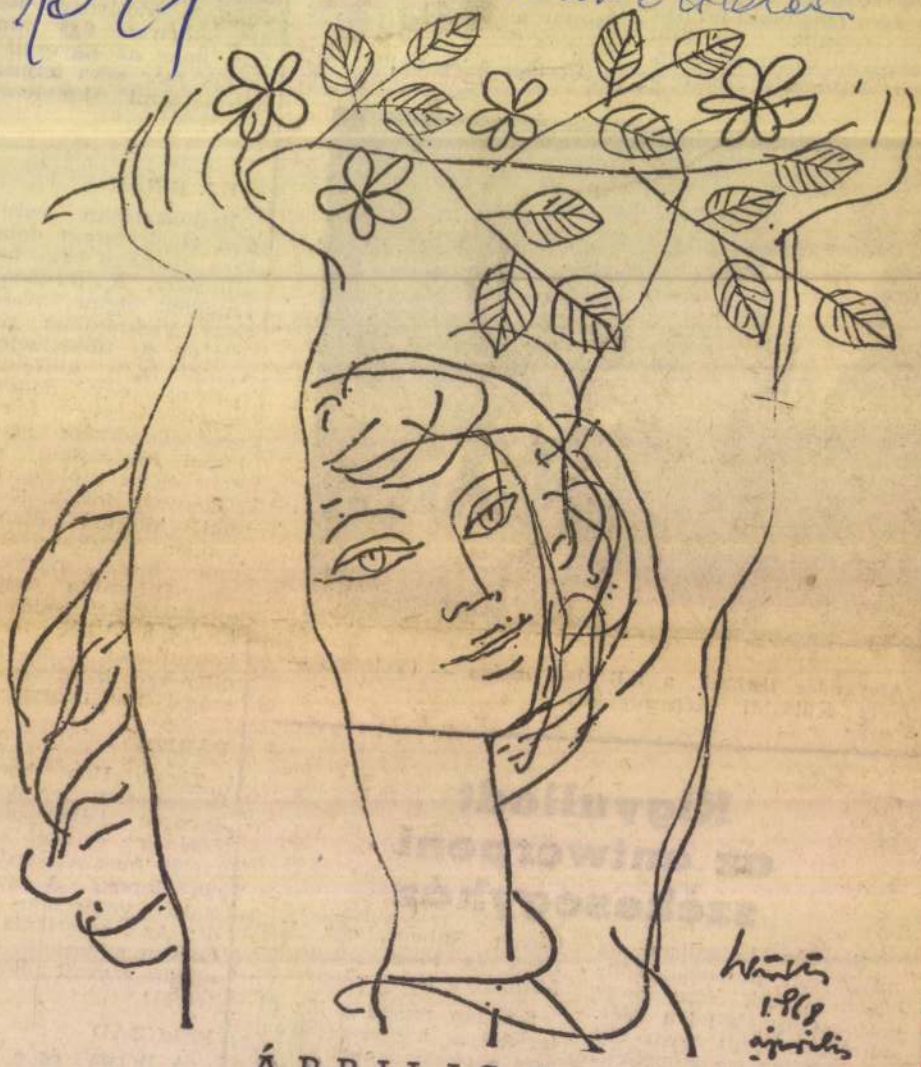

ÁPRILIS 4

(Würtz Ádám rajza)

Dicsőség a hősöknek

Makrisz Agamennon szoborkompozíciója Miskolcon.

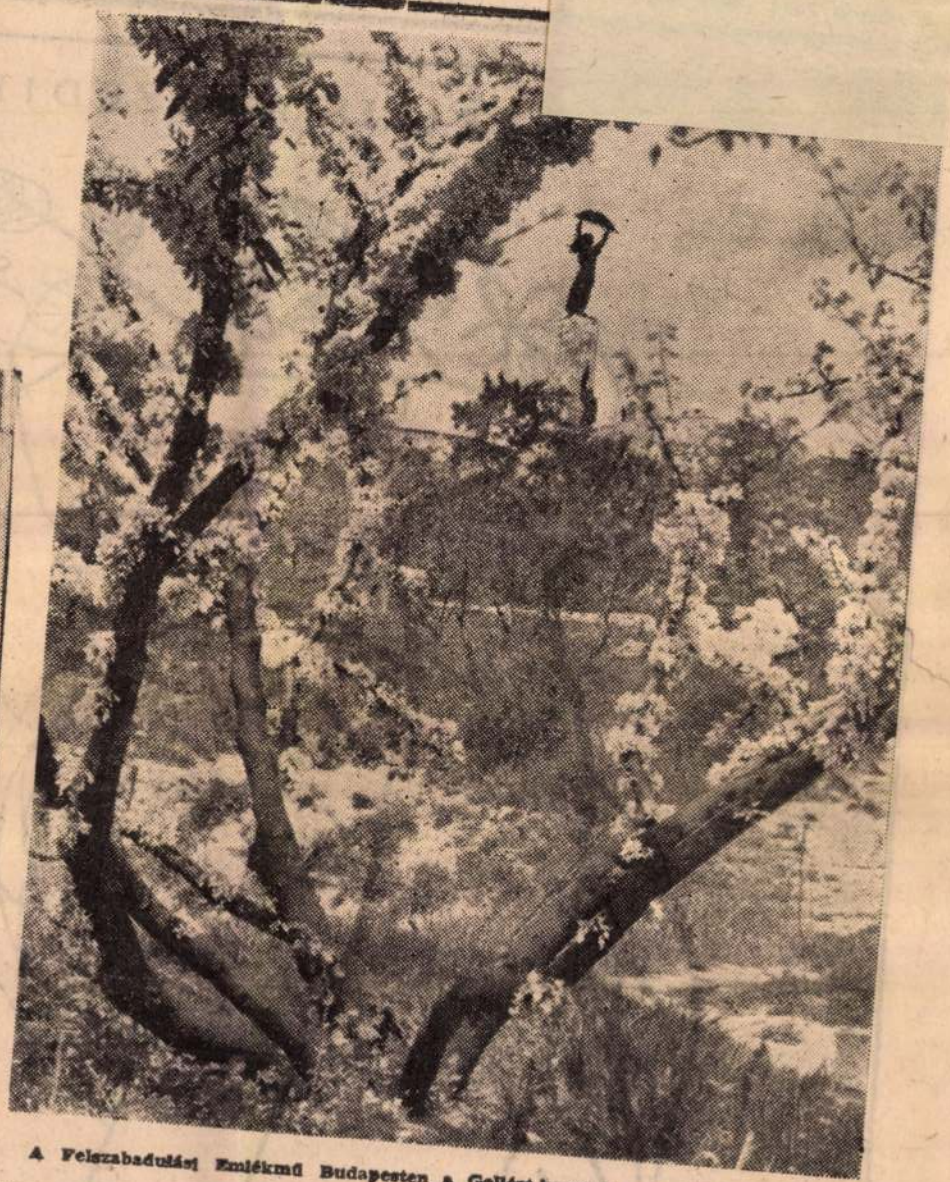

A Felszabadulási Emlékmű Budapesten a Gellért hegyen.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Somogy megyei Néplap

1968 ÁPR 10 21

ÁPRILIS NEGYEDIKÉN

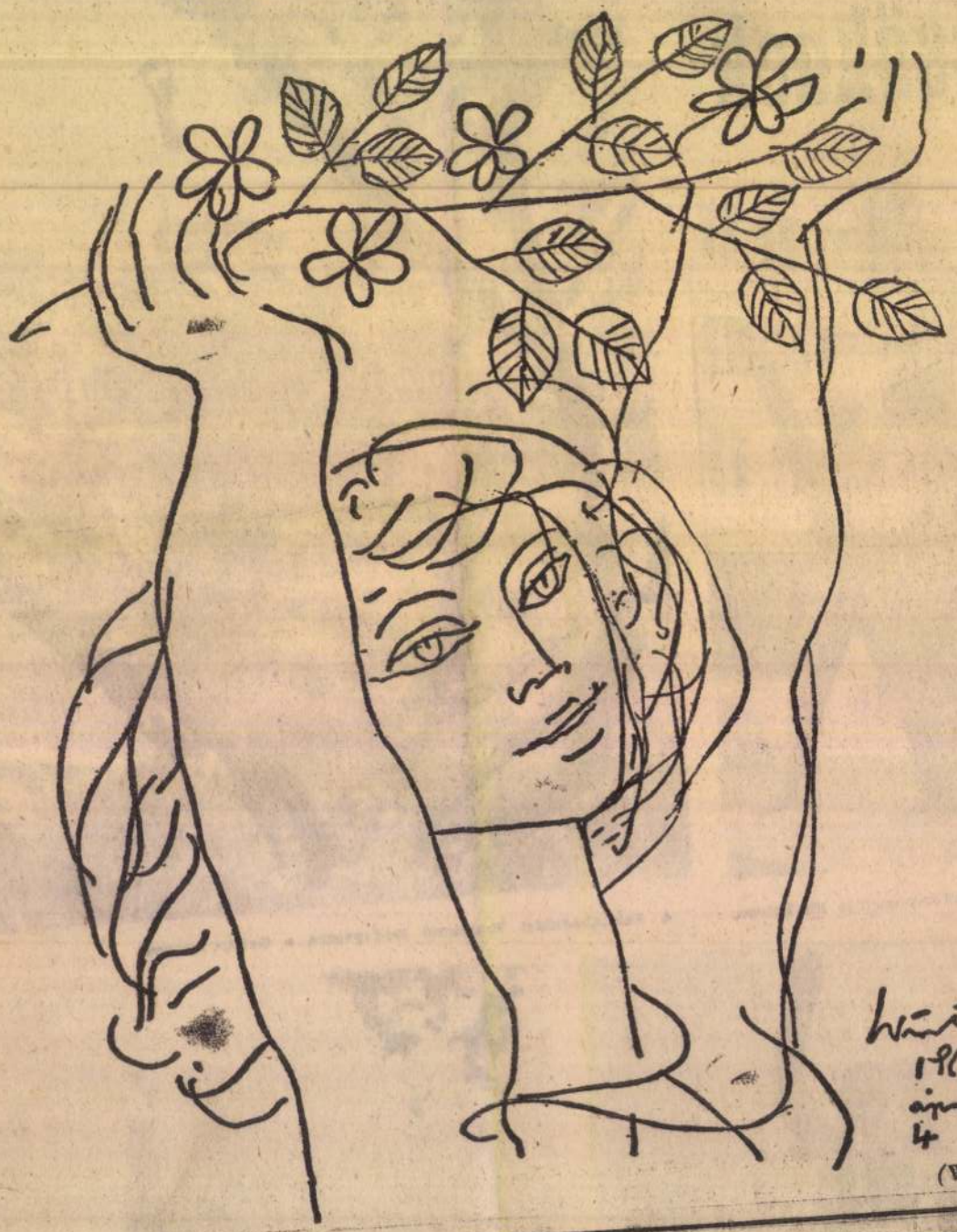

(Würtz Ádám rajza)

énybe

gyen. S ezért értem meg póruljárt krónikás társamat; hiszen valóban sok ez, nagyon szép mindez, amit ilyen rövid idő alatt elért ez a fiatal község.

4

A tanácsháza mellett áll a község legfiatalabb kulturális épülete, a művelődési ház. Hatvannégyben épült, több mint négymillióért. Kissé távolabb egy ugyanolyan modern épület: a központi posta. Az utca másik oldalán kedves kis eszpresszó, boltok s mindaz, ami kell a községben élő embereknek. Legalábbis én így gondoltam. De kiderül, hogy én túlságosan is optimista voltam ebben a kérdésben. Nincs meg minden. Vannak itt hiányzó dolgok is az iskolák, az óvodák, az orvosi rendelő meg más kommunális és kulturális létesítmény mellett. S ez hiány — érdekes módon — jó is meg rossz is egyszerre.

Mert mi is hiányzik?

Hiányzik egy TÜZÉP-telep, egy önkiszolgáló bolt, egy villanyszerelő részleg, hogy csak a legfontosabbakat említsem. Nos, miért jó arról beszélni, hogy hiányzik mindez? Jó azért, mert Nagyhegyesen annyian építenek és olyan sokat, hogy kellene a TÜZÉP, ahol hozzávaló anyagokat kaphatna a vásárló; nem kellene más községből drága pénzért szállítani. Jó arról beszélni, hogy hiányzik a villanyszerelő részleg, mert Nagyhegyesen annyi televízió — 164 —, rádió — 508 —, annyi háztartási villamosgép — porszívó, mosógép, hűtőszekrény — van, hogy a lakosság joggal elvárja: legyen, ahol meg is csináltathatja elromlott gépét.

Hogy miért rossz, hogy nincsenek? Azt nem szükséges külön hangsúlyozni.

5

Persze ezenkívül van még más probléma is Nagyhegyesen.

Itt van például a foglalkoztatás kérdése. A tanácselnök rövid statisztikát közöl: a községben 1388 keresőképes ember él. Ebből 1047-en a mezőgazdaságban találnak megélhetést. 80 fő eljár, és több mint 150 felnőtt munkaképes ember már nem talál munkalehetőséget magának. Nagy ez a szám, ha hozzátesszük, hogy Nagyhegyesen pillanatnyilag a még meglévő

eszek"

ér. Egyet akaró társak kelle-
szme kell, amelunek fénye azo-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

1968 ÁPR 4

Würtz Ádám

1021

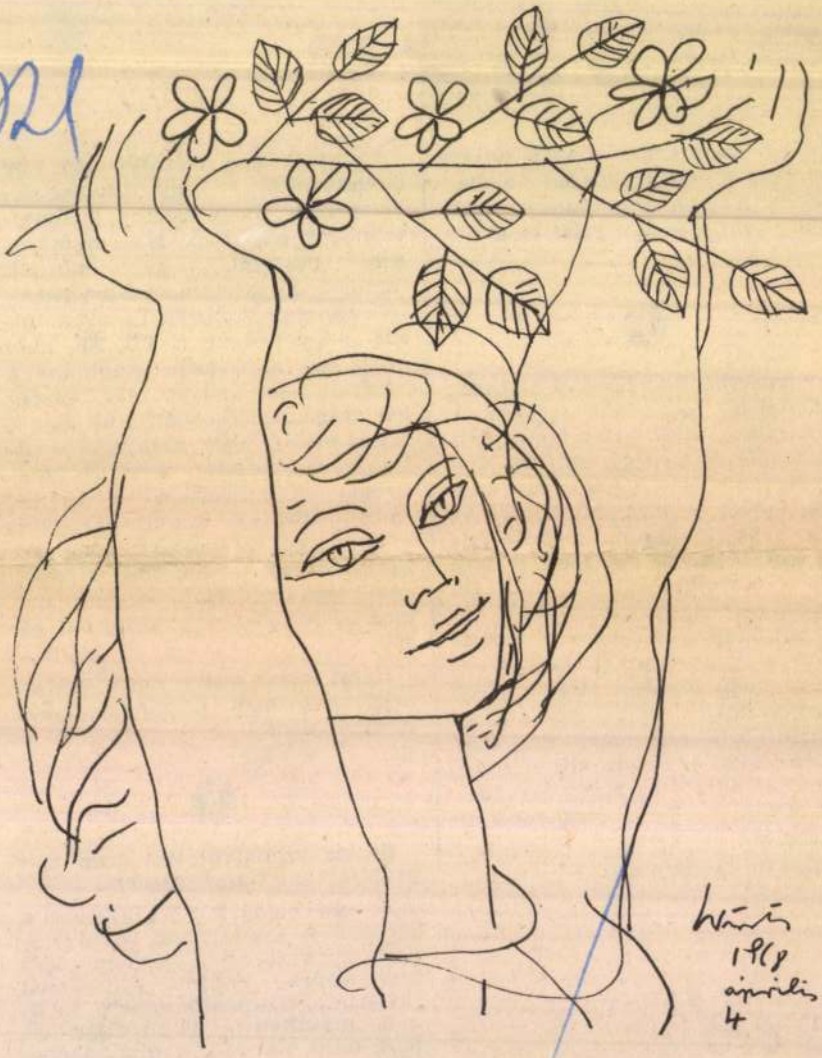

Würtz
1968
április
4

WÜRTZ ÁDÁM RAJZA

a magyar hősök emlékművénél. Az ünnepségen részt vett *Kádár János*, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, *Fock Jenő*, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, *Apró Antal, Biszku Béla, Fehér Lajos, Gáspár Sándor, Kállai Gyula, Nemes Dezső, Szirmai István*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, valamint a Politikai Bizottság póttagjai. Ott volt az MSZMP Központi Bizottságának, az Elnöki Tanácsnak és a kormánynak több tagja, politikai és társadalmi életünk sok ismert képviselője.

Részt vett az ünnepségen a budapesti diplomáciai

amely T. I. Szokolov vezetésével tartózkodik hazánkban.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa hazánk felszabadulásának 23. évfordulója alkalmából szerdán délelőtt koszorúzási ünnepséget rendezett a Szabadság téri szovjet hősi emlékműnél. A zászlókkal díszített téren sok száz fővárosi dolgozó gyűlt össze.

Kállai Gyula, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja az országgyűlés elnöke hazánk felszabadulásának 23. évfordulója alkalmából szerdán beszédet mondott a Magyar Rádióban és a Televízióban. (MTI)

Próbaválasztáson: Johnson 36 százalék

Kennedy eredménye rendkívül jelentős

WASHINGTON (MTI)

A Wisconsin államban kedden megtartott próbaválasztások McCarthy szenátor nagyarányú előretörését mutatják.

A szerdán kora délelőtti órákban beérkezett eredmények (a szavazatok 90 százalékának összeszámlálása alapján) azt tanúsítják, hogy a demokrata párt listáján McCarthy 56 százalékát kapta meg a voksoknak. A szenátornak 378 525 szavazat jutott. Johnson elnök 236 936 szavazathoz jutott, ami 36 százaléknak felel meg.

Robert Kennedy szenátor neve nem szerepelt a szavazólapokon, mert „Bobby" a wisconsini próbaválasztásokra hivatalosan nem nevezett be. Mindazonáltal a New York-i szenátor körülbelül 5 százalékos „rokonszenv-szavazatot" kapott. A köztársasági párt különlistáján Nixon volt alelnök 357 320 szavazattal 80 százalékos eredményt tudhat magáénak. A hivatalos jelöltként nem induló Reagan 10 százalékot, Stassen pedig 6 százalékot kapott.

McCarthy szenátor az 56 százalékos eredmény alapján a demokrata párt chicagói jelölő kongresszusán máris „hivatalból" megkapja Wisconsin 49 demokrata küldöttének voksát. Johnson elnök vagy pedig az, akit hivatalos utódjának nevez ki 8 delegátusi szavazathoz jutott. A köztársasági párt jelölőkongresszusán Nixon Wisconsin 30 köztársaságpárti delegátusának hivatalos támogatásához jutott.

A UPI helyzetelemzésében rámutat, hogy Robert Kennedy 5 százalékos eredménye a helyi választási gépezet kötöttségeinek figyelembevételével rendkívül jelentős esemény. Különösen Wisconsin székhelyének Milwaukkee-nak néger negyedével — sokan őt támogatták. Kennedy hivatalosan a jövő hónapban kerül szembe McCarthyval az indianai és nebraskai próbaválasztásokon.

McCarthy szenátor a választási eredmények ismeretessé válása után kijelentette, reméli, hogy sikerül elnyernie az elnökjelölést is, majd pedig legyőznie Nixont, a köztársasági párt valószínű jelöltjét. (MTI)

Brazíliai tüntetések: négy halott

RIO DE JANEIRO (MTI)

A Rio de Janeiróban és Brazília más városaiban lezajlott tüntetéseknek eddig négy halálos áldozata van. A rendőrség körülbelül 200 személyt vett őrizetbe, ezek közül 130-at, akik a rendőrök megengedték a gázadás-

őrzik, az útkereszteződéseknél géppuskákat állítottak fel. A fővárostól kétszáz kilométerre fekvő Goianiaban ugyancsak összetűzésre került sor a diákok és a katonai rendőrség között, s néhány diák a székesegy-

Koszigin Iránban

VERÁN.

Reza Pahlevi

Szovjetunió

A CSKP KB ülésének harmadik napja

PRÁGA. (MTI)

A Csehszlovák Kommunista Párt Központi Bizottsága szerdán reggel folytatta plenáris ülését. Hétfőn és kedden, a tanácskozás első két napján harminc felszólalás hangzott el, Alekszander Dubceknak, a KB. első titkárának a jelenlegi csehszlovákiai politikai helyzetet elemző beszámolójához, valamint az elnökség által előterjesztett akcióprogramhoz. Még mintegy kilencvenen jelentkeztek szólásra.

A szerdai ülésen Stefan Sadovsky, a KB titkára a választások előkészítésével foglalkozó albizottság nevében javaslatot terjesztett a plénum elé, a nemzeti bizottsági választásokkal kapcsolatban. Bejelentette, hogy a párt kerületi és járási bizottságainak zöme és a nemzetgyűlési képviselők nagy része az eredetileg májusra tervezett választások elhalasztását kívánja.

Kereskedelmi küldöttség utazott Lengyelországba

Szurdi István miniszter vezetésével szerdán belkereskedelmi küldöttség utazott a Lengyel Népköztársaságba. A delegáció a lengyel—magyar belkereskedelmi munkacsoport ülésén tárgyal az 1968. évi vá-

L. Brezsnyev, az SZKP. kára, *N. Podgornij*, a Sz Elnökségének elnöke és *A* nisztertanácsának elnöke szervei, a saját, valamint üdvözletét küldte a magyar párt és állami vezetőknek és az egész magyar népnek.

A meleg barátságról és testvéri jókívánságokról tanúskodó táviratot *Kádár János*, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára, *Losonczi Pál*, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke és *Fock Jenő*, a magyar forradalmi munkás—paraszt kormány elnöke köszönte meg. Az évforduló alkalmából üdvözlő táviratot váltott *A. Gromikó* és *Péter János* külügyminiszter is.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

Würtz Ádám

1968 ÁPR 4

1021

Würtz Ádám rajza

Szabadságunk köszöntése

Huszonhárom esztendővel ezelőtt népesek voltak a Duna—Tisza közén a városok, községek határai. Ezen a napon már parcellázták a földeket a március végén megalakult földosztó bizottságok. Közben az ország nyugati részében még állt a harc, a felszabadító hadsereg az utolsó fasiszta hordákat űzte határainkon túlra.

Vegyük sorjába az eseményeket. 1944. október 19-én szabadult fel jó néhány helység a megye déli részén, s november 3-án már északi községeink is megszabadultak a hitlerista seregektől. Társadalmi átalakulásban tehát bizonyos előnyre tettünk szert az ország nyugati részével szemben. Ez természetesen felelősséggel is járt. Hogyan feleltünk meg a ránk váró feladatoknak? A megye lakossága elküldte képviselőit az ideiglenes nemzetgyűlés megválasztására, amelynek sok küldöttünk tagja is lett. A kecskeméti kommunisták közül pedig dr. Molnár Erik nemcsak a nemzetgyűlésnek, hanem az ideiglenes kormánynak is tagja — népjóléti minisztere lett.

Megkezdtük tehát a fasiszták, földbirtokosok nélküli új Magyarország felépítését. El voltunk szánva arra is, hogy megvédjük vívmányainkat. Mire eljött április 4., itt a Duna—Tisza közén már megalakult egy sor szakszervezet, a MADISZ, nagyszabású ünnepségeket rendeztek a Vörös Hadsereg születésének 27. évfordulóján.

Az elmúlt 23 év alatt olyan nagy eredményeket értünk el, amelyek gyökeresen megváltoztatták, jobbá tették életünket. Annak, aki most jár először Bács-Kiskun megyében, valóban nehéz megmagyarázni, hogy itt a felszabadulás előtt alig volt egy-két kisebb üzem. A parasztság nyomorgott, tízezrek jártak messze földre napszámba, hogy megkeressék családjuk kenyerét.

Mi magunk pedig már természetesnek tartjuk, hogy Baján a Finomposztógyár mellett Kismotor- és Gépgyár, Ganz Villamossági Művek, Férfifehérneműgyár, Kiskunfélegyházán Vegyipari Gépgyár, Villamosszigetelő és Kábelgyár, Cipőgyár, Kalocsán Elektromos Készülékek és Anyagok Gyára, Építőgépjavító és Gyártó Vállalat, Fémtömegcikkipari Vállalat, Kiskunhalason a Baromfifeldolgozó mellett Asztalosipari Vállalat, Épületlakatosipari Vállalat ontja termékeit, Kecskemétről nem is beszélve.

Ma már legfeljebb arról beszélünk büszkébben csengő hangon, hogy a Zománcipari Művekben világviszonylatban is korszerű, automatizált öntödékben gyártják a kádakat, hogy ez vagy az a vállalat, hány százmilliós beruházással korszerűsödik és hogy már ebben az ötéves tervben a nagy községeket is iparosítjuk.

Hiába keresnénk a régi paraszti életformát, az csak a homályosuló emlékezetekben él. A nagyüzemi gazdálkodás átalakította a földek képét, s a parasztság gondolkodását egyaránt. Szemet gyönyörködtető, bőven termő, új nagyüzemi szőlő- és gyümölcsültetvényekből közel 60 ezer holdnyit láthatunk a megyében. Korszerű szövetkezeti és állami gazdasági majorokat találunk, s a munkát a növénytermesztésben, állattenyésztésben egyre inkább a gépek végzik. Egységes paraszti osztály jött létre, amelynek legfőbb gondja ma már a gazdálkodás minél magasabb szintre emelése.

Büszkén elmondhatjuk hát, hogy az elmúlt 23 év alatt élni tudtunk a szabadsággal. Eredményeink nyomán jobban élünk, s azon sincs csodálkozni való, ha sokan nem is tudják, vagy már elfelejtették — bár erre sosem árt emlékezni —, honnan indultunk el, hogyan nyomorogtak milliók ebben az országban. Életszínvonalunk emelkedésére jellemző, hogy csupán az elmúlt két évben 5403 lakás épült a megyében és 8 százalékkal növekedett a munkások átlagkeresete. Jelentősen növekedett a tartós fogyasztási cikkek forgalma és csupán 1967-ben 1045 személygépkocsit vásárolt a lakosság.

Természetesen most is vannak gondjaink, de mennyire mások ezek, mint 1945-ben voltak. Akkor egy egész országot kellett romjaiból felépíteni, most pedig gyorsabban akarunk előbbre haladni a szocializmus teljes felépítésének útján. Éppen ezért rendkívül fontos, hogy az idén — az új gazdasági mechanizmus első évében — kitűnőre vizsgázzunk.

n szerepelnek
tok, hogy Viet-
eljék el a tűz-
onják ki a kül-
kat egy nemzet-
ntartó fegyveres

TA hírszolgálati
, Szófiában alá-
gár Népköztársa-
nai Népköztársa-
e szóló árucsere-
fizetési megálla-

:

láv Szövetségi
amarában meg-
émet Szövetségi
al való gazda-
űködés előmoz-
tott bizottság —
jug.

G:

öldgázlelőhelyet
Jrál déli részén.
urópa és Ázsia
zik, Orenburg
en. A gázmező
négyzetkilomé-
. A lelőhelyen
óra alatt 800
földgázt ad-

című bagdadi
zerint az iraki
javasolt arab
i találkozó
ró lesz. „Az
fontos javas-
lő — írja az
iraki javaslat
og tartalmaz-
zóan, hogy az
oly és gyors
tikai intézke-
anak".

hram jelenti,
ságok vissza-
ét egyiptomi
elyet március
nek nyilvání-
eli hatóságok
tartották a
egénységét is.
(MTI)

közötti tárgyalásokat illeti, azok meg fognak kezdődni, mihelyt az Egyesült Államok valóban feltétel nélkül megszünteti a VDK bombázását és minden harci cselekményt a VDK területe ellen. Ez világos és tiszta.

Thanh Hoa bombázása teljesen lecsökkentette Johnson vasárnapi „békekezdeményezésének" értékét — állapítják meg a szerdai francia lapok. A gaulle-ista Nation vezércikke azt kérdi: az amerikaiak vajon hogyan egyeztetik össze elnökük szavait pilótáik tetteivel?

székesegyház
legrégibb és
léke. A hely
oltók, a kiv
ság -s a pol
latok azonn
tűz oltását
tízmillió dollár értékű mu-
kincs mentését. A székesegyháznak abban a szárnyában, ahol a tűz kiütött, három Rubens, egy Van Dyck és több Brueghel festmény volt elhelyezve.

Szerdán reggel a tűz átterjedt a székesegyháznak arra a részére, ahol öt középkori harang van felfüggesztve.

munkájukba

Hetedíziglen

„Szombat délután volt, szép langyos idő, én a kiskertben gereblyéztem a gazt. Jött az úton a Berta fia, kiöltözve, nyalkán, a Jani gyerek meg a házuk kapujából leste, szalonnázott éppen, s kezében a bicska..." (Egy idős asszony, a szemközti házból).

Dombok közé ékelt falucska. A községnek különösebb nevezetessége nincs. Olyan, mint akármely más hegyi település, a Bükk oldalából kibuggyanó dombok között. Lélekszáma háromezer és néhány száz.

Nem szegény emberek élnek itt, — ezt külsőleg is summázhatni. Lépten-nyomon új házak épülnek, városba illő villák magas kőlábazatokkal, több színű fröccsözött homlokkal és széles, redőnyös ablakokkal. A férfiak jó része iparban dolgozik, ezer körül van a naponta eljáró munkások száma; a többiek a meredek, köves domboldalak sovány földjeivel küszködnek, bajlódnak.

A tanácsházán a vb-elnök széttárja a karját:

— Igazán nem tudom, mit írhatnának erről a faluról. A nép csak olyan itt is, mint másütt. Ugyanúgy költenek ivásra, lagzikra, ruhákra, építkezésre, meg mindenre. Valamikor ugye, sokat bicskáztak, nem volt bál, lakodalom vagy búcsú kiadós verekedések nélkül. Egymásnak ugrottak a „hadak", háborúskodott az alvég a felvéggel. Ha két család között valamiért harag támadt, az ellenségeskedés úgy öröklődött nagyapáktól az unokákig, akár a juss. Persze, előfordul, hogy egyesek ragaszkodnak ma is ehhez a „jusshoz", és olyankor felparázslik a régi harag tüze...

Alig kőhajításnyira széles völgyek, a meredek domboldalakon vetések zöldje. Békét sugall a hangulatos táj, s úgy tűnik, békesség tanyázik a takaros, szép házakban is, a völgyek alján, az egymásra néző ablakok mögött. Aztán eszembe jut hirtelen, amit jegyzőkönyvekből másoltam noteszom lapjára: — „Jött az úton a Berta fia, a Jani gyerek meg a házuk kapujából leste, szalonnázott éppen, s a kezében bicska volt..." — és borzongás fut végig rajtam.

■ ■ ■

„Az én fiam szelíd természetű. Ám érzékeny minden szóra, amit rólunk mond

A belső szobából hoznak széket. Szép bordó huzatú,

valaki. Biz
volt rá, ho
tett..." (

mereven ál
mikor azt
beszélgetés
dezett, pas
„Az én ur
mennyi eb
rem..." —
solyra. Szi
Jani „gye
fiúra.

— Ré
köztünk b
riban se t
gítenem, r
Kigúnyolt,
vezett „tu
múlt el r
mesterség
földdel ke
megjegyzé

(Jani
juk egysz
az én szü
disznó elő
erre lettel
vitte az is
csak szána

— Ha
kötözködé
zéseket, h
mert nem
lacnak a
Mind a ke
tsz-ben is
nem?

(Jani
Berta fele
lomdíjat,
kaptunk

Megyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

1968 ÁPR

HEVES MEGYEI
NÉPUJSÁG

Würtz Ádám

1021

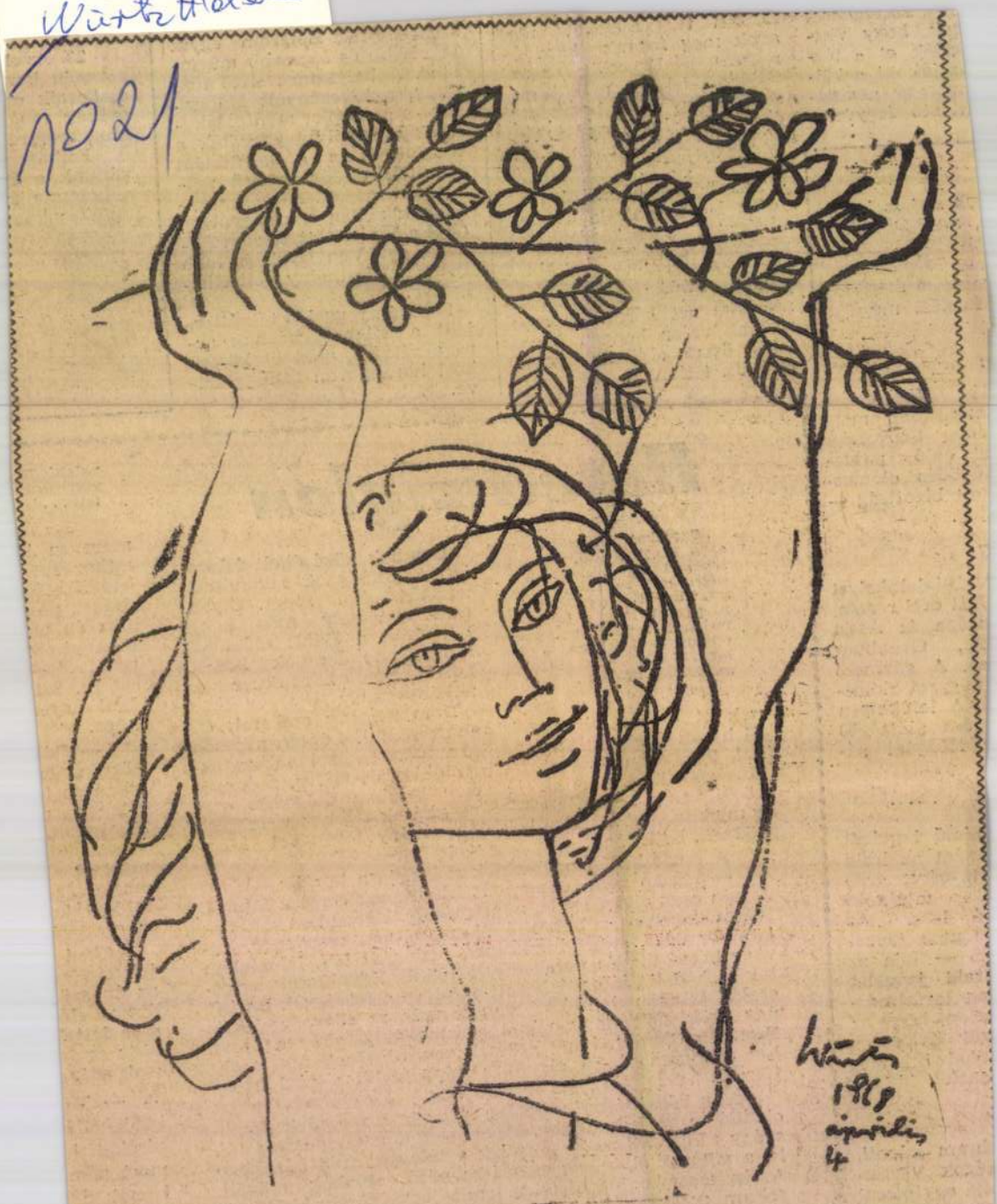

Április 4.

(Würtz Ádám rajza)

Internacionálé Dac

ÉN NEM ITTHON szabadultam fel és nem is április negyedikén. Mikor Magyarországról az utolsó német katona is kitakarodott, nálunk a dachaui koncentrációs lágerben még élet-halál urai voltak az SS-ek. A front ugyan már gyorsan közeledett, de mi mégis attól féltünk, hogy számunkra már későn érkezik. Még otthonról a börtönből hoztunk magunkkal egy közmondást, ezt itt több nyelvre lefordították és szerte a barakkban ezzel jellemezték a helyzetünket: „Ahol a legközelebb a segítség, ott a legnagyobb a veszély.' Joggal tartottunk attól, hogy lemészárolnak bennünket, mielőtt kiszabadítanának az amerikai katonák. S hogy nem sokat tévedtünk, mutatja, hogy az egyik raktárban megtalálták a számunkra előkészített mérgezett kenyér-adagokat, csak éppen már nem merték köztünk kiosztani.

Onnan, Dachauból nézve, egyébként is gyakran látszott feje tetején állni a világ. A láger két részre oszlott: egy nyílt és egy zárt táborra. Az elsőben, a láger területén szabadon mozoghattak a rabok, az utóbbiban minden barakkot külön drótkerítéssel vettek körül. Mi, akik ott laktunk, csaknem légmentesen el voltunk zárva a külvilágtól. Naponta két újság is járt ugyan hozzánk: a Völkischer Beobachter, a náci párt hivatalos lapja és a Münchener Zeitung, dehát ezekből csak egy esetben kaptunk „megbízható" információt. Berlin elestének hírét ugyanis az erősítette meg, hogy a Völkischer Beobachter egyik napról a másikra elmaradt.

A MI RÉSZLEGÜNK lakóinak óriási többsége a politikai elítéltek piros háromszögét hordta a kabátján, legalább tíz nemzet ellenállóit zsúfolták össze a barakkokban. Mi azt hittük, hogy a közös ellenség elleni gyűlölet teljes egységbe forrasztja össze a Häftlingeket, a legteljesebb szolidaritás jegyében. És valóban, nem egyszer találkoztunk az önfeláldozás és együttműködés csodálatos eseteivel de az SS-eknek mégis rendszeresen sikerült egy-egy sovinisztát találniok barakk- és szobaparancsnoknak. A barakk ilyenkor pokollá alakult mindazok számára, akik ellen irányult a sovinizmus. Számunkra is nem egyszer jelentett a szobaparancsnok gyilkosabb veszélyt, mint az SS-ek. Február elején például még öten voltunk életben magyarok, ebből néhány nap alatt négyet pusztított el, míg végül a dühöngőt halálra ítélték és kivégezték saját honfitársai.

BENNÜNKET PATTON amerikai tábornok csapatai szabadítottak fel. A harcoló katonák bevonulása még gyönyörű volt, percek alatt elintézték a tornyok őrzőit, átgázoltak a drótakadályokon s aztán borzalommal és szánalommal néztek ránk, a mi elképzelhetetlen nyomorúságunkra. Másnap már a rendfenntartó csapatok vették át a tábort. Naponta láttuk a jól tartott pribékeket, amint biztonságban vonultak kisebb munkák elvégzésére és ha egy-egy különösen hírhedt gyilkost fedeztünk fel közöttük és kitört a felháborodás, őrzőik megvédték őket, mondván: a hadifoglyokat oltalmazza a hadijog.

Mi nem voltunk hadifoglyok, bennünket nem védett semmi. Továbbra is ugyanazt az élelmet kaptuk, amit a németektől. Illetve kapott még mindenki — egy negyedkilós zsíros húskonzervet is — és ki tudott volna ellenállni a kiéhezettek közül? Ebbe a konzervbe ötezer ember pusztult el néhány nap alatt...

Nyugati foglyoknak a hazaszállítását azonnal megkezdték az amerikaiak — a többi ott maradt és úgy segített magán, ahogy tudott.

Győry Dezső:

Férfiének Európa romjain

A Nap fölkél, a Nap lenyugszik,
az ember folyvást szül s temet,
a bűn zordon törvényeket gyárt,
s a törvény büntetéseket.
Az élet szül, temet, rohan...
s úgy dalol mindezek fölött,
mint réz-antenna a viharban,
mint költő vert csaták mögött,
mint özvegy boldog-szótlanul
második nász fekhelyén,
mint friss motor, ha jól begyúl,
mint én egy új kor reggelén.

Nem gyászra hív a sors: dologra.
Csak újabb sorsintés a gyász.
A világ élő könyvek-könyve

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

Würtz Ádám
1921

Április 4.

(Würtz Ádám rajza)

Fodor József:

Piros fejfák

Nyírfa leng sirjuk fölött,
Lágy szélütem.
Aludjatok.
Csendesen.
Aludjatok —
A nagy élet ellobog.

Hol a Don robog,
Onnan jöttek ők,
Hol a Volga ragyog —
A halálba menők.
Adj nekik, magyar rög,
Lágy pihenőt.

Hisz kart érted emeltek
E seregek.
Érted aludt ki szívük,
A hős, meleg.
Edes, furcsa daluk ajkukon
Többé nem remeg.

Onnan jöttek messziről
S amerre a had haladt,
Futott előlük az éj —
S elhulltak a harc alatt.
Elhulltak: s hosszú a halál,
És az élet egy pillanat.

Szergej, Iván, Nikoláj,
Ott pihennek csendesen,
A földért meghaltak ők,
Amely nekik idegen.
Légy hozzájuk jó anya, föld,
És jó apjuk, Istenem!

Méla, furcsa daluk nem
remeg
Többé ajkukon.
És nem mennek, ha megy
sereg,
Hazafelé az úton.
Hiába várja honi meleg,
A Dnyeszter, a Volga, Don.

Hiába várja honi meleg,
Mert elnyerte a halál —
De áldott emlékű a sereg,
Mely a szabadságért kiáll.
Kik meghaltak e rögökért,
Onts értük könnyet, mint ők
a vért!

Itt alusznak, íme, sorba lent,
A hős parancsteljesitők,
Mint a néma, hű jóakarat,
Úgy jöttek menteni, ők.
Sírjukat őrizze kegyelet,
Emléküket az idők.

Ezerhétszáz Pest megyei tévé elé készül

Adás a BNV-ről
Ismét Angyal – Úttörő Olimpia

A tévé második negyedévi műsortervéből: A Budapesti Nemzetközi Vásárról három alkalommal sugároz műsort a televízió.

Kísérleti jelleggel új adást láthatunk majd: szovjet—magyar ipari vetélkedőt,

ahol megismerkedhetünk mindkét ország legismertebb gyáraival és gyártmányaival.

Gondoltak a sportot kedvelőkre is: több hazai és nemzetközi labdarúgó-mérkőzést közvetítenek. Ezenkívül szerepel a műsorban a Magyarország—Szovjetunió női tornászvetélkedő, a nemzetközi motor gyorsasági verseny, ökölvívás, vízilabda- és röplabdameccsek közvetítése.

Az aranykesztyű lovagjai címmel ötrészes dokumentumjátékot láthatunk, amely

Garrisonnak a Kennedy-ügyben folytatott nyomozásáról készült.

A könnyűzene barátai több nemzetközi táncdalfesztivált láthatnak. Harminckét játékfilmet mutat be a tv a második negyedben. Ezek között lesz klasszikus és krimi is, például a népszerű Angyal és a Simenon-sorozat egy-egy epizódja is képernyőre kerül. A nyolc tv-játék közül ötben mai életünk elevenedik meg.

Idén negyedik alkalommal jelentkezik a tévében a Ki mit tud?

A versenyre negyvenezren jelentkeztek, a legtöbben Pest megyéből mintegy ezerhétszázan. A selejtezők után az első adás április 25-én, a döntő június 30-án lesz.

A gyerekekről sem feledkeztek meg: június végén közvetítik az úttörő nyári olimpiai eseményeit, játékfilmeket vetítenek és ritkán hallott hangszerekkel, múzeumi tárgyakkal ismerkedhetnek majd.

Rajt 1978. október 7-én

Irány a Pluto!

Harminc helyett kilenc év alatt...

A szovjet tudósok 1978-ban űrszondát akarnak naprendszerünk legtávolabbi bolygója a *Pluto* felé irányítani. A *Pluto* olyan távol kering a *Földtől*, hogy elérése *30* évig tartana! Bi-

A szovjet tudósok úgy vélik, *1978-ra* lehetséges lesz olyan távközlési berendezésekkel felszerelni a szondát, amelyek ilyen óriási távolságból is biztosítják az összeköttetést. Inkább la-

ságra aligha lennének elegendőek. De *1978-ra* már biztosan használni lehet majd kisméretű atomreaktort, vagy sugárzó izotópokat.

Természetesen olyan berendezés-

KERESZT

GYARAPO

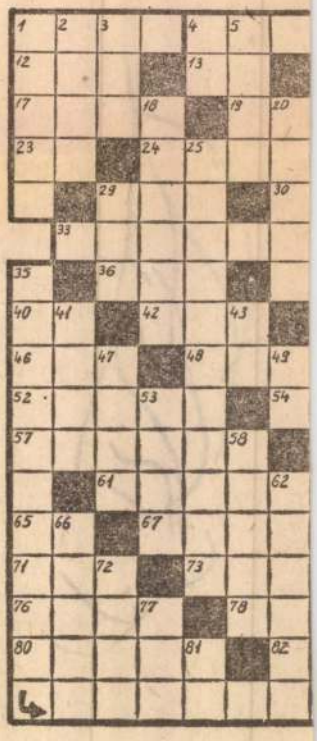

VIZSZINTES: 1. Sorrendben fő helyen. 4. Szovjet tervek alapján épült Győrött ez az üzem. 10. Hódmezővásárhelyen az idén fejeződik be ennek az üzemnek

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám
PESTMEGYEI HÍRLAP

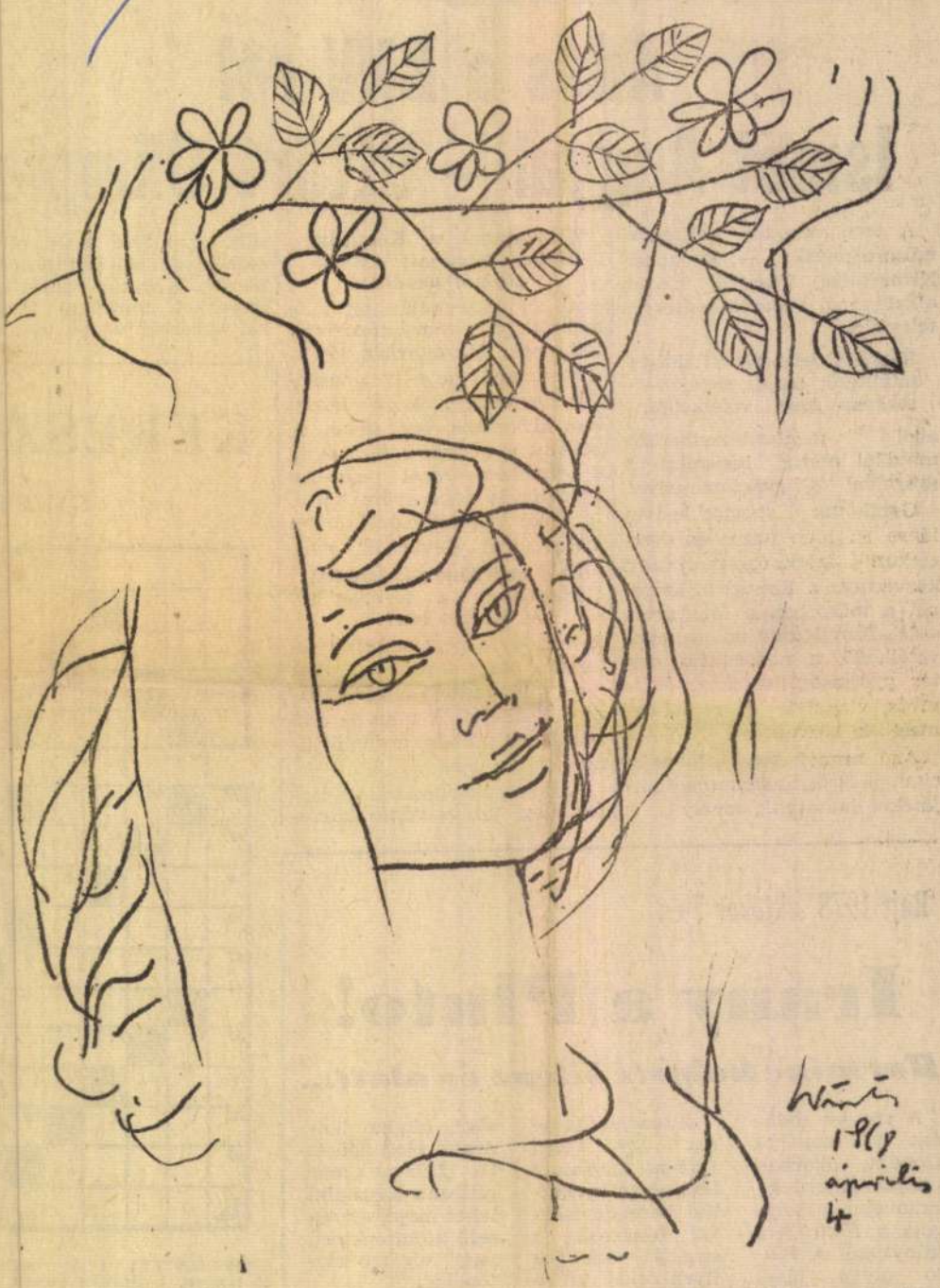

(WÜRTZ ÁDÁM RAJZA)

Kállai Gyula beszéde

(Folytatás az 1. oldalról.)

lítási alap van. Egybevethetjük jelenlegi helyzetünket a nem is olyan régi önmagunkkal. Köztudott, hogy a kapitalista—földesúri Magyarország, az állandó nélkülözés, a gazdasági elmaradottság, a kizsákmányolt és jogfosztott nép országa volt.

Hasonlíthatjuk helyzetünket azokhoz a körülményekhez is, amelyek között a mai világ hárommilliárd emberének többsége él, de nincs szégyenkezésre okunk akkor sem, ha helyzetünket a legfejlettebb tőkés állomokéval vetjük össze.

Vannak persze dolgok, amelyekben ma még elmaradunk tőlük. Például nem olyan fejlett az iparunk műszaki színvonala, talán kevésbé korszerű egyes termékeink minősége, s még kisebb az egy főre jutó nemzeti jövedelem.

Rendszerünk szilárd

Viszont ezeket az országokat is megelőztük az emberi élet számára legfontosabb dolgokban. Népünket emberi méltóságában nem alázza meg a kizsákmányolás, a társadalmi megkülönböztetés. Élvezi a társadalmi egyenlőség, a biztos jelen s a nyugodt jövő előnyeit. Életünk objektív törvénye, hogy az életszínvonal munkánk nyomán emelkedik. Mindenki érzi, hogy ma már jobb az életünk, mint tegnap volt, s holnap még jobb lesz, mint ma. A tőkés országokban viszont minden munkás joggal tarthat attól, hogy amit ma keserves sztrájkokban kivívott, azt másnap elveszítheti, újra és újra kell kezdenie a harcot, amíg csak meg nem döntötte a kapitalista rendet. Emellett teljes meggyőződéssel valljuk, hogy abban, amiben ma még elmaradunk szocialista alapjainak lerakása volt. Ebben a munkában is szembe kell nézni a tévedések és a torzítások veszélyével: le kell küzdeni a szocialista építés már elavult módszereihez ragaszkodók ellenállását éppúgy, mint azoknak esetleges törekvéseit, akik a reformok ürügyén a szocializmustól eltérő elképzeléseiket szeretnék megvalósítani.

Ezért következetesen kell érvényesíteni pártunknak a szocialista építőmunka vezetésében és szervezésében szerzett alapvető, nemzetközi érvényű tapasztalatát: a kétfrontos harc elvét. A helyes irányvonal egyidejű védelme a jobb- és baloldali torzításokkal szemben a párt egységének alapja: az egységes párt pedig az előrehaladás legfontosabb biztosítéka.

Napjainkban nemcsak sokat beszélünk, hanem sokat is teszünk a szocialista demokrácia fejlesztéséért. A szocialista demokrácia megvalósulásának fokmérője: milyen mértékben vesznek részt a tömegek a hatalom gyakorlásában.

A mi hatalmi rendszerünk demokratikusabb minden megelőző állami hatalomnál, mert a nép érdekeit testesíti meg. A demokratizmus azonban a szocialista hatalom esetében sem egyszer, és mindenkorra adott, mozdulatlan tényező. A szocialista demokrácia a szocialista társadalom belső fejlődését, dinamizmusát juttatja kifejezésre. Az osztályellentétek eltűnésével mindinkább a szocialista demokrácia lesz a fejlődés fokmérője, az előrehaladás haitóereje. Ha a szocialista demokrácia megreked, az bénítólag hat a társadalom fejlődésére, s azt a veszélyt rejti magában, hogy elapadnak a fejlődés forrásai. A szocialista építőmunka sikereivel, a forradalom előrehaladásával, a tár-

dásról már kénytelen volt lemondani, a harcot azonban más eszközökkel folytatja. Helyi háborúkat, puccsokat, provokációkat szervez a szocializmus, a demokrácia, a béke ellen. A szabadság és a demokrácia jelszavaival visszaélve szítja a nacionalizmust, a szocialista országok közötti széthúzást.

Ezért, nemzeti függetlenségünk, szocialista társadalmi rendünk, békés építőmunkánk védelmében fokozott ébenséget tanúsítunk az imperialista agresszióval szemben és még szorosabbra fűzzük kapcsolatainkat a Szovjetunióval és a szocialista országokkal. Erősítjük a Varsói Szerződést, amely békénk és biztonságunk — s egyben az egész emberiség békéjének és biztonságának védőpajzsa. A szocialista országokkal együtt újabb hatékony erőfeszítéseket és intézkedéseket teszünk az agresszió, a felforgatás, a fellazítás elhárítására, a nemzetközi feszültség csökkentésére, a béke biztosítására.

A nemzetközi béke megőrzésének legfontosabb feltétele az Egyesült Államok vietnami szennyes háborújának megszüntetése. Az emberiség nagy többsége elítéli és megbélyegzi, hogy a világ vezető imperialista hatalmának uralkodó körei a tőlük 9 ezer kilométerre fekvő kis ország népe ellen vívott irtóháborúban látják megtestesülni nemzeti érdekeiket. Mi magyarok, akik évszázadokon át küzdöttünk nemzeti függetlenségünkért és szabadságunkért, megértjük a testvéri vietnami nép helyzetét, hősies és igazságos harcának indítékait, s küzdelmeikben mindvégig mellettük vagyunk. Népünk tudatában van annak, hogy ez a küzdelem nemcsak Vietnam szabadságáért, hanem közvetve minden nép közöt

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÓGRÁD
1968 ÁPR 4

1021 Würtz?

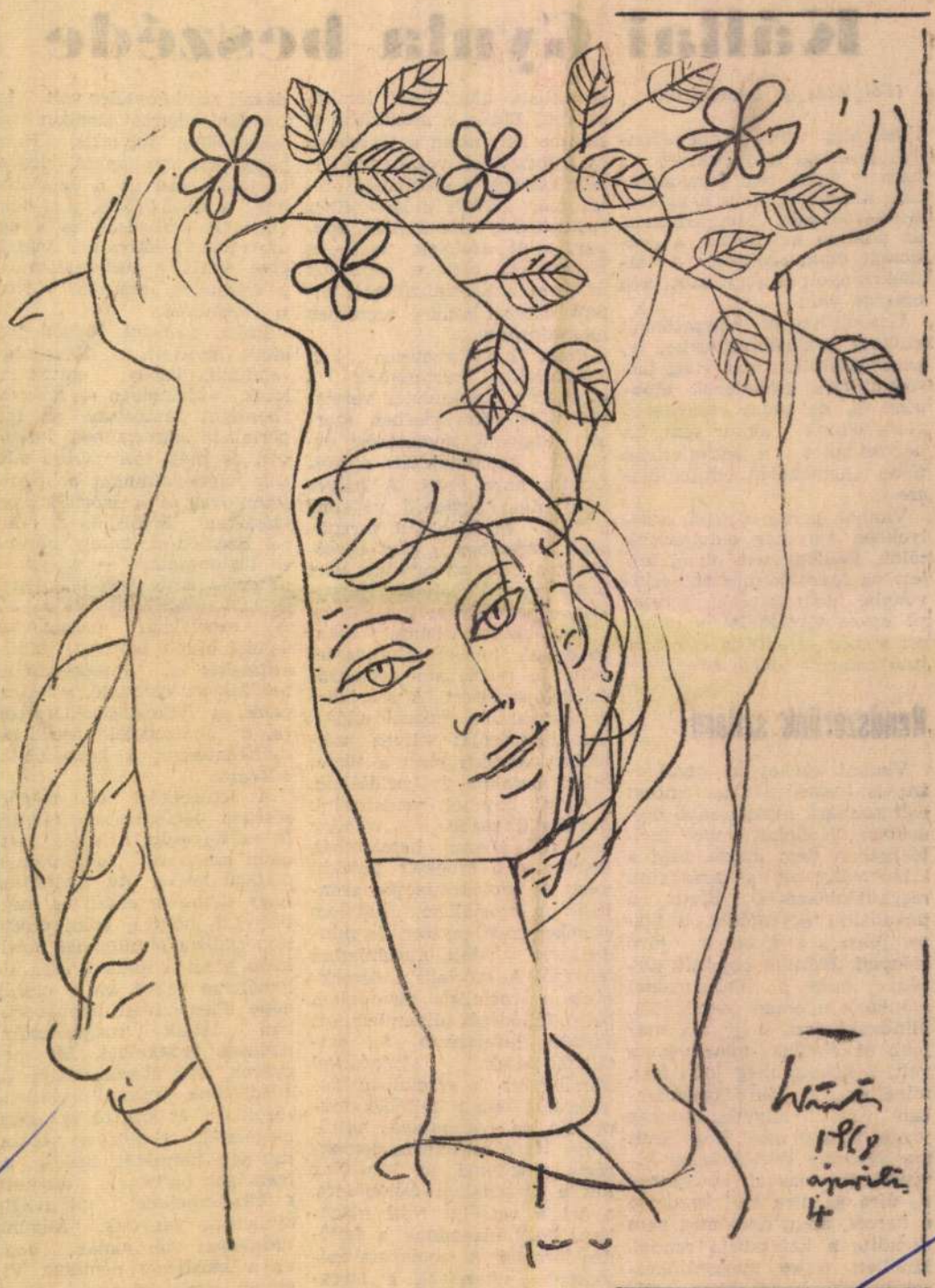

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Würtz Ádám

1958 JUN 7

Magyar kisplasztikai és grafikai kiállítás nyílik Bukarestben. A tárlaton — amelynek anyagát már elküldték a román fővárosba, tíz művész köztük Würtz Ádám, Barcsay Jenő, Kalló Viktor és Csonto László több mint 70 alkotását mutatják be.

gat el az eddig kevésbé ismert szép kirándulóhelyekre, így *Jósvafőre*, a *Boldva völgyébe*, *Sátoraljaújhelyre*, a *Bodrogközbe* és a *Hegyközbe*.

Az idegenforgalom fellendítése a megyei népfrontbizottság legújabb kezdeményezése de új módszereket alkalmaz-

Tatarozzák az iskoláka társadalmi munkában a

A szülői munkaközössége nyáron sem tétlenkednek, részvesznek a gyermekek nyár foglalkozásának szervezésében, segítik az iskolákat az új tanév előkészületeiben.

A *Tolna megyei* iskolák szülői munkaközösségeinek jó munkáját dicséri, hogy Szedresen és a Decsi tanyai iskolában 2—2 tanterem, Palánkon és Lápafőn tanítói lakás épül kezdeményezésükre, társadalmi munkával. A *Szabolcs-Szatmár megyei* szülői munka-

Würtz Ádám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1958 AUG - 6

Erősödnek a magyar—román kulturális kapcsolatok

Augusztus második felében a Kultúrkapcsolatok Intézetének rendezésében kiállítás nyílik Budapesten Románia felszabadulásának 14. évfordulója alkalmából, amelyen *Würtz Ádám* grafikusművész romániai tanulmányútján készített alkotásait mutatja be. 21-én mutatják be a Fekete Arany című román filmet, amelyre román filmdelegáció érkezését várjuk. Az Enescu nemzetközi zenei verseny részvevői szeptember 3-án indulnak a Román Népköztársaságba, Magyarországot a zsüri tagjai között Solymos Péter zenetanár képviseli.

Még egy kulturális eseményről számolhatunk be: Bukarestben szeptember második felében magyar festők kiállítása nyílik meg. Mednyánszky László, Derkovits Gyula, Dési Huber István, Rudnai Gyula, Nagy Balogh László és Nagy István alkotásaiból.

az éveknek, egeknek és szeleknek
törékeny falai mögött.

1988 DEC
LÁTÓHATÁR
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PAUL ERNST

A FÖLDNEK SÓJA VAGY

Te vagy a földnek sója, mondád Istenem,
Midőn a földre küldtél engem.
Boldog valék, nem fárasztott meg semmisem,
De mostan így könyörgök sok nehéz sebemben.

Ládd, megroggyant a térdem, agg vagyok.
S így szólanék: „Végy innen vissza. Mindent végbe vittem.
E gaz világon nem maradhatok.
Már nem vagyok só. Mi lehetek itten?

De bünös lennék, magam így mutatván,
Mert bünös, aki megadja magát, hol
Küzdeni kell az Ur akaratából.
Még meg kell tennem, ami hátra van.
A földnek sója máig nem valék. Ezért könyörgök,
Hogy agg-koromban rámlehellj és adj erőt, Uram!

1021

Würtz Ádám rajza

Würtz Ádám

...ség!

...zsef utca

Félreértésre adhat okot a levélírónak az a megállapítása, mintha ez az utcaelnevezés jelentette volna szinte kizárólagosan Kelen József elvtárs érdemeinek elismerését, vagy akár azok felismerését. (»Vigasztaló azonban, hogy az igazi érdem ennyi idő után is feltámad és győzedelmeskedik.«) Kelen József elvtárs érdemei széles körben ismertek az utcaelnevezésen túlmenően. Elvileg — függetlenül a mostani utcaelnevezéstől — szükségesnek tartjuk hangsúlyozni, hogy az utcaelnevezés az érdemek elismerésének, a névadó személy emléke megőrzésének csak egyik, de távolról sem kizárólagos, s nem a legjelentősebb eszköze.

Budapest Főváros Tanácsa VB
: igazgatási osztálya:
Dr. Katona Géza
osztályvezető

...yugdíjasok háza

A fiatalság önálló életformára törekszik és a magukra maradt idősebbek nyugodtabb környezetbe kerülnének a nyugdíjasok házában.

Elképzelésem szerint egy-egy ilyen kollektíva önállóan intézhetné ügyeit, saját kebelén belül gondnokot választhatna, bedolgozást, esetleg szakember gárdájának megfelelően különböző javításokat, esetleg nagymama helyettesítést vagy más szolgáltatást vállalhatna. A nyugdíjasok házainak megszervezéséhez »gazdát« kellene keresni. Szé...

...Budapesti Autóforgalmi Vállalat közlekedésszervezési osztályát. Megalapozott állásfoglalásuk szerint a megállóhelynek régebbi helyére való visszahelyezése csökkentené már korszerűsített útszakasz áteresztőképességét.

A budapesti IV. ker. tanács építési osztályának vezetője ígéretet kapott az Egyesült Izzótól, hogy a vállalat a »Megyeri csárdánál« levő MÁVAUT megállóhelynél könnyűfémvázas, műanyagborítású váróhelyiséget létesít.

A dunakeszi tanács vb-titkárhelyettese tárgyalásaink során kijelentette, hogy a dunakeszi kultúrház MÁVAUT megállóhelynél csővázas, műanyag borítású váróhelyiséget létesítenek és az ezzel járó költségeket pótlólag beállítják az 1968. évi IV. negyedévi beruházási tervükbe.

MÁVAUT
Autóközlekedési és Autójavító Vállalat

Turistaházak — italboltok

Alkoholellenes levelet olvastam a múltkoriban a Magyar Nemzetben. Lengyelországban azt tapasztaltam, hogy a turistaházakban tilos a szeszes ital fogyasztása. Nálunk a menedékházakat a turisták építették, annak idején a szeszes italt itt is tilos volt. Ma ezt tekintik fő bevételi forrásnak.

A pesti italboltok pedig igazi szégyenfoltjai a városnak. Környékünkön vasárnap teljes lenne a csend, csak az italboltok üzemelnek telt házzal. Nem tudok olyan korán elmenni, hogy dülöngélő emberek ne szúrjanak el...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1968 FEB 25
MAGYAR NEMZET
Würtz Ádám

Würtz Ádám illusztrációja Willa Cathernek az Európa Könyvkiadónál készülő, »Az én Antóniám« című regényéhez

éget nem kap, amint tud, ál-
Másnap azt mondta, ebédelni
erc múlva visszajött. Igy ment

többször öt perccel előtte, távozott. A tizedik napon, mikor Kövecses megint a szokásos időben kiengedte a férfit, mielőtt még

ta, ilyen
lisztes, po
adtam mé

GLALÁS

foglalás" című regényéből
rzó Gábor
d István
Iván
lyfi Imre

akáts Miklós, Várkonyi Zoltán,
Pécsi Sándor, Gábor Miklós,
Ayar István, Somogyvári Pál,
, Hegyi Péter, Benkő Gyula
k

SBOLTOK
ól

nzében Kötve 24,—
A díszhal Kötve 15,50
s:
ékek Kötve 16,—
Aranykoporsó Kötve 37,—
Kétszínű virág Kötve 32,—
ékszemű élet Kötve 15,—
ihály összes
1—2. kötet Kötve 59,—
Állami Könyvterjesztő V.
VESBOLTJAIBAN
és az
NYVTERJESZTŐKNÉL!

A gondolat ere

Chlodvig volt akkoriban a frank király, ez a nyugtalanító árnyék. Országa nőtt esztendőről esztendőre... Sokáig állt félúton. Hol láthat több előnyt?... Odin dicsőségére áldozza az ivókürt első cseppjét, amikor Theodorik Arius vallását követi.

S húga, Andefleda fejét sem érintette még a keresztvíz, amikor megérkezett érte Ravennából Theodorik követsége. Hosszú tárgyalások előzték meg a leánykérést...

Ó Mondd, milyen... milyen ember? — Andefleda kérdésében szorongás, kíváncsiság, talán egy cseppnyi gyanakvás is bújkál.

A követ, a ravennai kancellária egyik hatalmassága. Sima, aggályos udvari ember, aki icendő úrasszonyával beszél.

— Két lelke van, Andefleda. Római és gót; jó és kegyetlen. Bölcs. [illegible]

mi tanár. 68. Tűz- és hőálló, nagy szilárdságú szigetelőanyag.

FÜGGŐLEGES: (Kétbetűsek: BE, EI, EG, ZI, EE, AL, SM, AC.) — 2. Mutatószó. 3. Szökken. 4. Bőr, angolul. 5. Nyugat-európai folyó (fonetikusan). 6. Arra van szükség. 8. „aaaa" 9. Minden részletre kiterjedő. 10. Ruhát simít. 11. **Az idézet harmadik része.** 13. Gondolkodni, németül. 16. Munkácsy festménye. 19. Sárgászöld. 23. Lámpaláz. 25. ..tesz: felültet. 26. A Toldi Első énekében olvashatjuk, a 3. sorban. 29. Igen régi kutyabőrrel dicsekedhetik. 31 Mezőgazdasági eszköz, tájszólással. 33 Trója költői neve. 35. Lötyög rajtam. 37. Idegen női név (Garbo) 38. Névelővel: aradi vértanú. 42. Iratok (ékf.) 43. **Az idézet negyedik része.** 45. Szavak, franciául 47 Kikelet. 49 Vissza: parti homokbucka. 50. **Az idézet ötödik része.** 52. Belépti jegy. 55. Néme: úr, magyar névelővel. 56. Zene díszítés. 58 Tigris, idegen nyelven. 59. 1960. aug. 19-én kilőtt szovjet űrutas kutya. 62. Nemesgáz. 65. Lóbiztató szó.

(Fenyősy Antal)

★

A rejtvény öt sorában elrejtett idézet megfejtését kérjük beküldeni 1964. **január 13-ig.** — A megfejtők között tíz példányt sorsolunk ki Passuth László „Ravennában temették Rómát" című regényéből.

Megfejtés az 1963 51. számból: Az oroszok a karácsony napján és éjszakáján egy pukkantást sem eresztettek ránk.

JUTALMAZOTTAK:

Tersánszky J. Jenő „Rekőttes" című regényét nyerték: Kiss Sándorné, Székesfehérvár; Kolosmann Andorné, Debrecen; Racsmán József, Szigetvár; Nagy Levente, Kecel; Puskás Klára, Zalaegerszeg. — Molnár Béláné, Demmel Józsefné, Schwartz Zoltánné, Mocsári Gyula és Sikos Kálmán, budapestiek. — **A jutalomkönyveket postán elküldjük.**

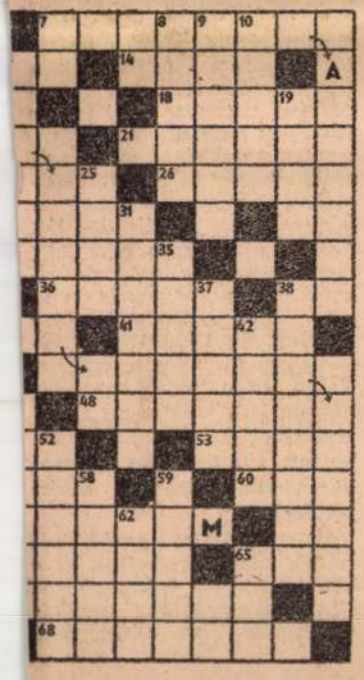

— I

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Würtz Ádám
ÉLET ÉS IRODALOM
1964 JAN-

Film · Színház · Tévé · Rádió · Zene · Képzőművészet

1021

Würtz Ádám grafikái a Dürer-teremben

Fiatal grafikusaink munkásságát rendszerint nem a kiállítótermekből ismerjük meg, hanem azokból a könyvekből, amelyeket illusztrálni szoktak. Ha azután mégis nyílik egy grafikai kiállítás, akkor rögtön arra vagyunk kíváncsiak; mit csinálnak ezek a művészek „otthon", vagyis akkor, amikor nem a könyvkiadók megbízásait teljesítik. A kiállításlátogató, általában ugyanazt tapasztalja, amit a könyvek olvasói, hogy grafikusaink jelentős része az illusztrációkból él, velük együtt lélegzik, feszül vagy apad kifejezőkészsége, alakul látásmódja. Amiben tulajdonképpen semmi rossz nem volna, ha igazán szépen fejlődő könyvkiadásunknak nem az illusztráció lenne legegyhangúbb oldala. Néhány átütő sikerű munkától eltekintve ugyanazok a típusok térnek vissza (szerelmes vershez női félakt stb.), és nehéz eldönteni, hogy a tehetséges művészek alakították-e ki ezeket a sémákat, vagy fordítva: a könyvek és sémák tartják foglyul a tehetségeket? Egy dolog bizonyos: valóban tehetséges művészekről van szó, akiknek kibontakozása mintha az illusztrációk kizárólagos művelésére épülne. Vajon nem bízták magukat nagyon is a véletlenre, az új grafikai stílus kialakítása helyett a stilizáltság, a modor vissza-visszatérő kísértéseire?

Würtz Ádám grafikáiról szólva sem kerülhetjük ki e kérdést, mert a Dürer-teremben összegyűjtött munkái ugyancsak az illusztráció könnyebb-súlyosabb változatait ölelik fel. A könnyebbek megelégednek azzal, hogy stílusosan simuljanak a szöveghez, vershez, ám anélkül, hogy maguk is gondolatokat próbáljanak megfogalmazni (például a Satyricon eleven, de önmagukban jelentés nélküli figurái). Ezeknél jelentkezik az a veszély, hogy a művész alkalmazkodva a „szép" vonalvezetés megszokott tradícióihoz, csak formulákat ismételjen. De Würtz kiállítására mégsem ezek az „apróságok" a jellemzők.

A terem anyagának legsúlyosabb sorozata a Shakespeare-szonettekhez készült rézkarcok, melyeket nem a díszítés szándéka, hanem a gondolatok rajzi közlésének igénye hívott életre — és a grafika, a művészet itt kezdődik. Würtz szimbólikus tartalmú tárgyakat, figurákat épített montázsszerű kompozíciókká, és az így kialakult képi elemeket mesteri biztonsággal helyezte a szabadon kanyargó vonalak és halvány tónusok áttetsző szálkás-vonalas közegébe. Ezzel sikerült az érzékletesnek és az elvontnak lebegő egyensúlyát megvalósítania, és a barátság-szerelem gondolatkörnek olyan költői szuggesztivitású megjelenítést adnia, amely méltó a szonettekhez. A shakespeare-i gondolatokkal való sikeres birkózás sok mindent bizonyít: — mindenekelőtt, hogy az illusztráció mint műfaj mégiscsak elsőrangú, ha a grafikus nem a banálisan kézenfekvő látványból indul ki — (micsoda reneszánsz-kosztümbemutató lehetett volna így Shakespeare-ből is!) —, hanem az eddig láthatatlannak igyekszik látható formát adni. Sőt, az igényes illusztrációs grafika a korszerű képzőművészet kísérleti műhelye is, hiszen a gondolati világ feldolgozása egyenest kényszeríti a művészt arra, hogy alkotói bátorsággal nyúljon a kifejezési formákhoz. És végül, az irodalmi mű a kezdő „képolvasót" is eligazítja a rajzi nyelv szokatlan fordulatainak megértésében — vagy ha nem, úgy az irodalmi gondolatok gazdagsága világít rá azonnal az illusztráció tartalmatlanságára. A műfaj tehát egyaránt segítséget nyújt az előrehaladásra és a kontrollra — az „otthon" csendjében készült műhelymunkát kisegíti a közönség elé, a megmaradás vagy a kihullás nagy rostájára.

Würtz elmélyült Shakespeare-karcainak rokonszellemben készült társai és előzményei is vannak a kiállításon. És még valami, amiből többet is szerettünk volna látni: a színes kompozíciók, amelyek nagy érzékenységű, és ugyancsak a gondolati harmónia felé törekvő kolorizmusról vallanak. Az összkép tehát igen gazdag, és a művésznek csak azt kívánhatjuk, hogy a megtalált helyes úton haladva fejlessze tovább az illusztrációs grafika műfaját.

PERNECZKY GÉZA

az amerikaiak vietnami agresszív háborújától
sok azonnali és feltétel nélküli beszüntetését,
lósítását. Ezt a határozatot a kongresszus küld
terelnökhöz. A küldöttek nagy tapssal fejezték
lattal, hogy brit önkéntesek is csatlakozzanak
hoz — mint a spanyol polgárháború idején —
ről ilyen igény felmerülne.

A belpolitikai kérdésekkel foglalkozó határozatok megállapították, hogy a Wilson-kormány — akárcsak a konzervatív kormányok — népellenes, a monopóliumok érdekeit szolgáló politikát folytat. Gazdasági és jövedelempolitikája támadja a dolgozók életszínvonalát, szakszervezeti jogaikat és a szakszervezetek tevékenységét. Ezzel a támadással szemben fel kell sorakoztatni a brit munkásosztályt, a szakszervezetek tagságát. Ezért meg kell erősíteni a szakszervezeteket, meg kell szüntetni a szakszervezetek működését korlátozó bizottságot, amelyet a kormány a bértárgyalásokba való beleszólás jogával ruházott fel. Nem szabad megengedni, hogy a Szakszervezeti Főtanács a kormány ügynökévé legyen, hanem meg kell őrizni a munkásosztály érdekvédelmi szervének. A legutóbbi, több alkalommal egy évnél is tovább tartó sztrájkok bebizonyították,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1966 JAN

TÁRSADALMI SZEMLE

1021

Würtz Ádám

Würtz Ádám: Portré

Tisztelt S

lőolaj árusítása

beszerzését, az pillanatnyilag a főváros minden részén maximum másfél km távolságban találhat olyan töltőállomást, ahol háztartási tüzelőolajat is árusítanak.

A Szilágyi Erzsébet fasor és Pasaréti út sarkán működő ÁFOR töltőállomáson a gázolaj árusítását a tanács és a tűzrendészeti hatóság határozatára szüntettük meg. Tekintve, hogy a benzinkút szomszédságában felépült a Budapest Szálló, az említett hatóságok célszerűbbnek látták a nagyrészt gázolajat fogyasztó tehergépkocsiktól mentesíteni ezt a környéket.

Egyébként ahol a helyi adottságok megengedik és a hatóságok is hozzájárulnak, az új üzemanyagtöltő állomásokat mindenütt felszerelik gázolajat, illetve háztartási tüzelőolajat árusító kútoszlopokkal.

»ÁFOR«
Ásványolajforgalmi V.
Áruforgalmi Főosztály

t zsákbamacska

ságról, hogy a papírpohár meglepetést tartogat. Tartalma olvadás közben a felirathoz nem illő módon rózsaszín levet engedett, felbontáskor pedig megállapíthattuk, hogy *nem spenót, hanem eper!* Nem nevettem a felületességből származó »tréfán«, sőt, mintha a három medvecsemete is kicsit elszomorodott volna... Kedves Hűtőipari Országos Vállalat, nem csuklott önöknél valaki akkor este?

a Fehérvári u

A Magyar Nemzetben »Még egyszer a Fehérvári út villamosközlekedéséről« címmel megjelent cikkre vonatkozó válaszunkat az alábbiakban közöljük.

A Fehérvári úton 5 viszonylat közlekedik és délután a közös menetrendi sűrűség 2 perc. A megfigyelések szerint a zavartalan, egyenletes közlekedés esetén az utasok elszállítása folyamatosan történik. A közlekedtetett kocsimennyiség elegendő, bár az igénybevétel erős, akárcsak más útvonalakon ebben az időszakban. Olyan sűrű villamosközlekedést fenntartani, hogy a gyárakból szinte azonos időpontban kiözönlő dolgozó tömegeket percek alatt elszállíthassuk, képtelenség. A megfigyelések szerint 10—15 perces várakozás akkor fordul elő, ha forgalmi esemény vagy műszaki hiba következtében a járatok követési távolsága a menetrendtől eltér.

A Fehérvári úti közlekedést ezután fokozottabban kísérjük figyelemmel és a lehetőség határán belül intézkedünk a hiányosságok felszámolásában.

A reggeli forgalomban a

Dicsőség

Világéletemben szívesebben dicsértem, mint szidtam bárkit is, a dicsőségkönyvbe lelkesebben firkáltam, mint a panaszkönyvbe. Hogy örülök, hogy ezúttal két olyan esetről

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.
1963 MÁR 17.
MAGYAR NEMZET
Würtz Ádám

Würtz Ádám illusztrációja Boccaccio »Corbaccio« című művéhez, mely a Magyar Helikon kiadásában jelenik meg

határozni, hogy 1944 november elején esett meg, csak módját tudjuk a gyalázatos mészárlásnak: megásatták vele és társaival sírjukat, azután a sír szélén tarkónlőtték őket, holtukig fokozva az emberi méltóság gyalázatos megcsúfolását. S hogy nem felismerhetetlenül foszlott bele névtelen sírjába, hanem elrongyolt, vérmocskolta ruhájából kincses vershagyatékának egy része került elő, ezt annak köszönhetjük, hogy tolvaj kapzsiságuk nem orrontott még egy utolsó zsákmányt, hogy bornírt hülyeségük nem tudta feltételezni, hogy áldozataik egyike égre kiáltó vádat rejteget ellenük, hogy égett a talpuk alatt akkor már a meggyalázott abdai magyar föld. Lehet az is, hogy Radnóti Miklós

Húsz esztendeje gyilkolták meg Radnóti Miklóst és amíg a gyilkolás elvéről vita folyhat, amíg a gyilkolás eszközei szaporodnak, amíg a gyilkosság gyakorlata itt rettent világunkban, addig nem békélhet meg az emlékezet, nem száradhat fel a könny, nem hallgathat el a fogadalom. Éppen az ő emléknapján nem, mert öröke kétféleképp kötelez erre: jellegével és intelmeivel.

Pogány köszöntő — ez volt első kötetének címe. Köszöntsd a napot — ez volt az első kötet versének címe. Ha csak verscímein zongorázunk végig, azok zöme az első hangütést visszhangozza (Naptestű szüzek, pásztorok és nyájak, Tavaszi szeretők

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

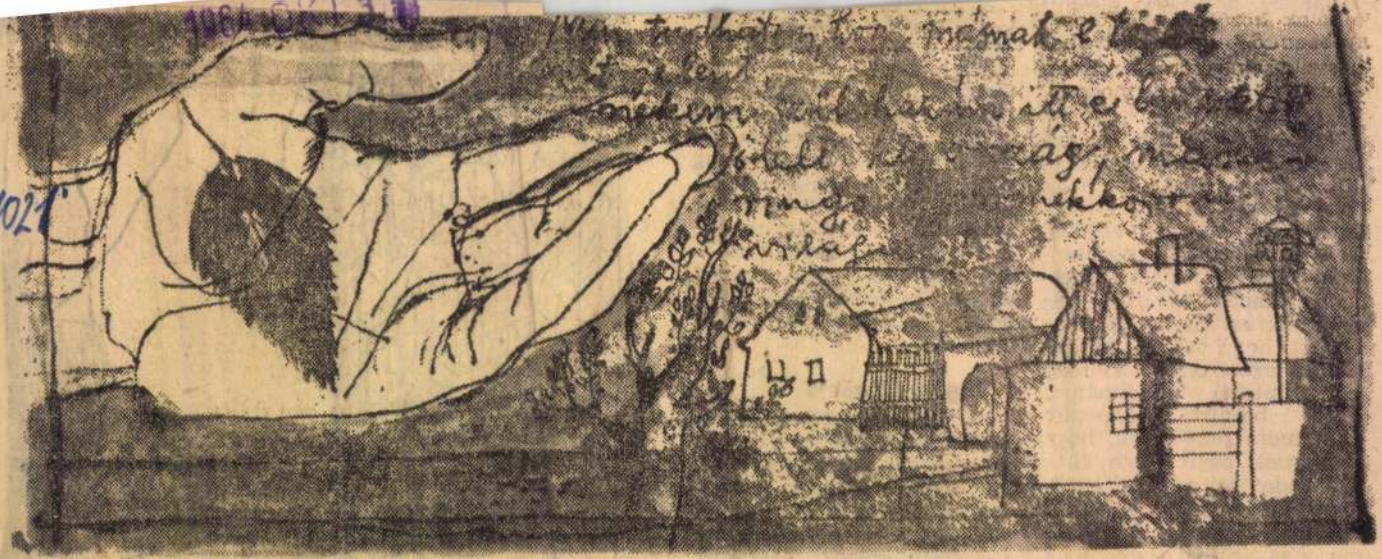

Würtz Ádám: Radnóti-illusztráció

Szovjet irodalmak

Makszim Gorkij a szovjet írók első kongresszusán mondotta ki először tételesen, hogy a szovjet irodalom nemcsak az orosz nyelvű irodalmat jelenti, hanem a Szovjetunió minden népének literatúráját magába fogadja. Ez a megállapítás azóta közhellyé lett, s mégis hazai irodalomismeretünk messze elmaradt emögött. Mi, manapság, ha a szovjet irodalomról szólunk, csaknem mindig az orosz—szovjet irodalomra gondolunk, s hiába ismerjük, már magyar nyelven is, más szovjet literatúrák olyan kimagasló egyéniségeit, mint a tatár Musza Dzsalilt, az örmény Parjurj Szevakot, a kazah Muhtar Auezovot, a kirgiz Csingiz Ajtmatovot, az ukrán Mihajlo Sztyelmahot — az egyes művek ismerete sehogyan sem áll össze a magyar olvasó számára egységes irodalmi folyamattá.

Mi lehet ennek az oka?

Nyilvánvalóan az az értelmezése a világirodalom fogalmának, amely nálunk nagyon sokáig egyeduralkodó volt, mely szerint a legértékesebb részei ennek a nagy egységnek az ún. „nagy" irodalmak. Ez a felfogás ma sem tűnt el teljesen. Aragon Párizsban nagy lendülettel hódolt a fiatal kirgiz Ajtmatov tehetségének, rendkívül lelkes tanulmánnyal köszöntve a Dzsamila szerelmét, nálunk — jóllehet maga a regény sikert aratott az olvasók között — a kritika nem tudott mit kezdeni a művel. Sorolhatnánk azokat a valóban kitűnő és klasszikus alkotásokat, melyek ma még hiányoznak könyvespolcainkról, említetlen maradnak a szovjet irodalmi összefoglalásokból — csak azért, mert nem tudunk mit kezdeni azokkal a nemzeti irodalmakkal, melyekben megszülettek.

Aragonra kell ismét hivatkoznunk, aki idestova 10 éve kijelentette: nem a szovjet irodalomról, hanem a szovjet irodalmakról kell beszélni, hiszen a világirodalomnak, korunk művészetének egyenlő jogon résztvevője az azerbajdzsán író csakúgy, mint a belorusz, vagy éppen a Kárpátalján élő szovjet—magyar poéta.

*

Sorozatunknak nem lehet teljességre törekednie. A szovjet irodalmak nagy családjából csak a legfontosabb literatúrák bemutatására vállalkozhat. Ezeket is madártávlatból szemlélhetjük, de reméljük, hogy ezek a futó pillantások is fölkelthetik az igényt a mélyebb megismerésre, a művekkel, az irodalom egészével való további találkozásokra.

Moszkvától nyugatra — Európától keletre

A belorusz irodalomról

Egy bizonyos *Szimon Budni*, aki lengyeles helyesírással Szymon Budnynak írta nevét, Nyeszvizsben nyomdát szervezett és 1562-ben kiadta *Katehiziszét*. A XI., illetve a XII. századból származó nyelvemlékek után ez a belorusz írott literatúra kezdete. Szimon Budni tevékenységét mi igazán értékelhetjük, hiszen az első magyar könyv hasonló körülmények között, nem sokkal előbb jelent meg Krakkóban. A folytatás szintén ismerős: hitbéli viták pravoszlávok, katolikusok és a reformált hitűek között. Szimon Budnit 1582-ben eretnekké nyilvánítják, tehát

indított el útjára. A századforduló népi forradalmárai ezt becsülik benne, valamint a jobbágyság intézményének kíméletlen leleplezését. Ezért tekintették elődjüknek Bagusevicset a belorusz irodalom olyan jelesei is, akik egyúttal a szovjet literatúra alapítói lettek: Janka Kupala és Jakub Kolasz.

Janka Kupala (1882—1942) 1903-ban indul el vándorútjára — Gorkij példáját követve — „az ember közé". Két év múlva oroszul jelenik meg első verse, de a fiatal újságíró már anyanyelvén adja ki első kötetét, 1908-ban. Színművek következnek, melyeket be is mutatnak. Szerepét a

ugyanakkor egy b
pot szerkesztett. 1
belorusz kormány
sőbb az első szov
iratokat szerkesz
egyúttal az új irc
alapítója volt az
Ugyanabban a la
nyivában publik
ahol Bogdanovic
kötetének, a *Dal*
a szenzációja a
életben, hogy Cis
szor kapott az ir
munkás. Legfont
Föld nedvei cím
melyben sok ö
alapján a belorus
miség útja ábráz

Az ellenkező
belorusz szovjet
Bjadulja (1866—
mazású író 1910
keltett oroszul é
adott impresszio
beszéléseivel. O
azonban nem ér
jó tíz év múltán
dalom igazát. É
ragadó szépségű,
önéletrajzi köny
1939) vallott s
melyben nemcs
hanem zsidósága
Oroszországban.

Aztán megérk
Azok is, akik
szovjet iskolákb
azok is, akik a
országhoz csatol
ában kezdték
már felépült szo
ben érkeztek el.
belorusz irodalo
lett a vezető mű
za után a költé
sorokba, s elsős
becsülést a be
külföldön és má
ban. *Makszim T*
(helyesen: Pjat
gyij Kulesov (h
jasou) már nem
ifjabb is túl va
évén. Más és n
takozik ki költ
Tank lírája ke
direktebben pol
sában lágyabb

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Würtz Ádám
NAPJAINK
1966 DEC 1

1021

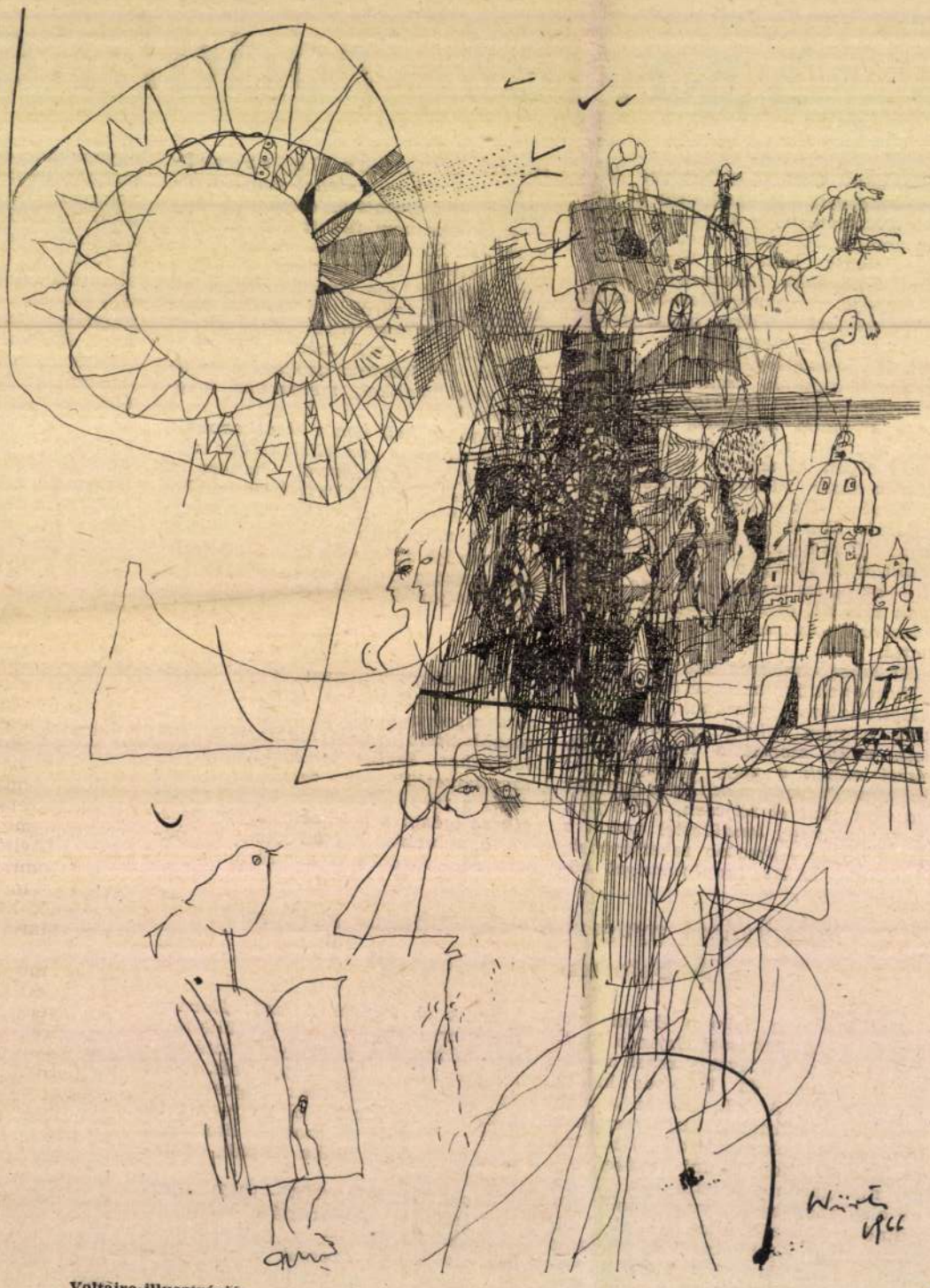

Voltaire-illusztráció

Würtz Ádám rajza

vigyázok a kertjére.

A házat csupán egy pillantással nézték körül, két kis szoba, előszoba, konyha: te nagy isten, ez kétszázezer forint? Kálmán sértődötten lamentált. — Ebben a pillanatban találnék rá vevőt kétszázötvenért. Kápé, és nem részletre, ahogy én vettem. — Egy rossz nadrágot dobott Drahotnak. — Ebbe ugyan háromszor belefersz, de ásni jó lesz. — Aztán mentek kifelé, a kertbe. — A nyelét fogd az ásónak, azt úgy kell. És vigyázz, ez nem golyóstoll.

Nem, a Gyulára nem emlékezett, igaz, csupán négy hónapig volt a Fémműben annak idején. — Pedig sofőrködtem is, Drahot elvtársat is vittem... személykocsi nem volt, csak egy öreg láda, egy kilencszázhuszas ZIM. Most már biztosan nem olyanon tetszik járni. — Hát én nem is tudom, milyenen járok. Nagyon ritkán ülök én kocsin, nemigen jutok hozzá Pedig néha nagyon is kellene. — Hát mit csinál most maga? — változott Gyula hangja hirtelen. Drahot nem is ki, hogy őt is nyomja az a néhány
felől megszólalt Tördeli hangja. — N
ban, hol meg a tábortűz körül? — I
meg, átnevetett a meztelen sövényen
ban voltunk, csak az öcsém próbálta
torkomon próbálgatta a szerencsétler
trafáltak-é egymásnak? — Tördeli n
vakat. Drahot emlékezett rá, tizenö
azon a pártiskolán is, ahol együtt
szotta a parasztot. Kálmán vette a
vissza. — Végül is nem merte szegín:
vagyok a munkásosztály, meg mifene. — Hát szervusz, Drahot, vagy őt éve nem láttalak — bújt át a sövény nyílásán Tördeli, s odatérdelt a sofőr Gyula mellé, aki már nyomta is a kezébe a saját nyársát. Aztán, hogy mindnyájan megették már a kenyerüket, kacsintott. — Jöhet a benzines kanna, főnök? — Tördeli az alá- és fölérendeltségi viszonyban együvé-

ötszázért dolgozni.

Éva hirtelen össz
gazt és rádobta a pa
kaptak gereblyéhez,
kot, elszáradt levelel
a fák fölé.

ÖNKÉPZŐKÖRI CSATÁROZÁSOK

Az önképzőkör alakuló ülése volt, és ott — nem jut eszembe a neve — később Erdélyben magyar nyelvű folyóiratot szerkesztett —, nos, ennek a folyóiratnak a későbbi szerkesztője — akkor nyolcadikos — jelölve volt az önképzőkör elnöki tisztségére. Mikor felszólalt — talán programbeszédet mondott —, hosszan, nagyon melegen, sőt lelkesen beszélt Adyról. Az önképzőkör tanáregnöke valahogy ezt mondta: „Azt a nevet, azét az emberét, aki magát költőnek hazudja, az önképzőkörben tilos kimondani." Az elnökjelölt folytatta programbeszédét: ismét Adyról szólt. A tanár kiutasította a teremből. Hatan mentek ki utána, otthagyva az alakuló ülést.

Akkor hatodik gimnazista voltam, tizenöt éves. Nagyon bátran, nagyon öntudatosan hagytam ott a gyűlést. De amikor kint voltunk az utcán, egyszerre, nem tudom, mitől, nagyon megijedtem. Megrémültem. Akkor Rákos Ferenc belém karolt, és halkan beszélt hozzám.

— Ne légy gyerek! Most olyan a világ, hogy aki bele akar szólni a dolgaiba, annak nemcsak ezzel kell számolnia, hogy az önképzőkörből rúgják ki, hanem — na, talán még azzal is, hogy bezárják, hogy börtönbe kerül. Igen, igen. Az 1910-es év olyan, hogy ezt már mindenki tudja, de te elfelejted... 5. és 4. vízszintes — 28. függőleges.

VÍZSZINTES: (Kétbetűsek: ZE, RK.) — 1. Szótlanul elgondolkozó. **5. Az idézet első része.** 14. Fogadalmat tesz (ékh.). 15. Törpe köztársaság. 16. Akarom mondani. 17. Kifizeti az adósságát. 18. Tövis, németül. 19. ... Eulenspiegel. 20. Szigetlakó nép. 22. Állati tetem. 23. Angol földrajzi nevekben: sziget. **24. Az idézet második része.** 26. Gyulladás. 28. Erdészeti alkalmazott. 30. Két ó-izlandi irodalmi emlék neve. 31. Egymás után. 35. Fohász. 36. A ház része. 38. Bolsevista, bizalmas szóval. 39. Hitehagyott. 42. Görög betű. 43. Női becenév. 45. Névelővel: nagyobb tűzhelyek. 48. Hogy? — oroszul. 49. Piroska. 51. Lángba borul az arca. 52. Világjáró. 54. Tisztelet, latinul. 55. Győri sportegylet. 56. Indonézia legészakibb pontja. 58. ... Bungay (Wells). 59. A húszas évek népszerű képes hetilapja volt. 60. Sakkmatador. 63. Mostanában elhunyt írónk keresztneve. 67. Visszaver. 69. Szóösszetételekben: levegő, légi. 72. Szovjet félsziget. 73. Hadisten. 75. Rögtön. 76. ... Szám-gin élete (Gorkij). 77. Francia folyó. 78. ... csinál: elhibázza a dolgot. 79. Fát nemesítő (tájszólással).

FÜGGŐLEGES: (Kétbetűsek: ED, NÜ.) — 1. Szerep a Bohéméletben. 2. Fafajta. 3. ... a vonaton (film). 4. Keleti pálinka. 5. Bocskai katonája. 6. Görög prepozíció. 7. Lehetőség. 8. Macedoniai város. 9. Nem arról. 10. Méltóságteljes. 11. Női becenév. 12. Nemcsak ez. 13. Zenei rövidítés. 21. Ez pedig zenei tempójelzés. 24. Trombitahang. 25. Görög betű. 27. Sportszán. **28. Az idézet harmadik része.** 29. Galli-Curci keresztneve. 32. Király, idegen nyelven. 33. Orosz költő. 34. Fönícial istennő. 37. Hátvéd. 40. Az egyik „nebuló" a Rádió kabaréműsorain többször szereplő iskolából. 41. Elszáradt növényszár. 44. Afrikai nép. 46. Szojanovits operája. 47. Gyógymódom. 50. A Tisza mellékvize. 53. Bőségesen áraszt. 55. Betegség. 57. Gépkocsiszín. 61. Lerámol. 62. Falu Fejér megyében. 64. Filmtekercs. 65. Zöld színárnyalat. 66. Név, németül. 68. Irodalmi alkotás. 69. Kettes találat a régi lottón. 70. A verseny indítása. 71. Áraszt. 74. Ételt ízesít. 75. Azonos betűk.

(Fenyősy Antal)

A rejtvény három hosszú sorában elrejtett idézet megfejtését kérjük beküldeni 1966. június 27-ig. — A megfejtők között tíz példányt sorsolunk ki Illés Béla „A 339-es szoba" című kötetéből.

Megfejtés a 23. számból: Az végül a napokkal és az éjszakával, az órával és a perccel együtt fog változni. — (Aztán is gondolok rá.)

JUTALMAZOTTAK:

Tamási Áron „Világló éjszaka" című novellaskötetét nyerték: Gondol Dániel, Pápa; Dinnyés Gabriella, Nyíregyháza; Tóth Gyula, Dombóvár; Somogyi János, Keszthely; Zalán Ivánné, Balassagyarmat. — Dimény Zsuzsanna, Hegyi Jakab. Farkas Lászlóné, Kenéz Endre és Fazekas Imréné, budapestiek. — **A jutalomkönyveket postán elküldjük.**

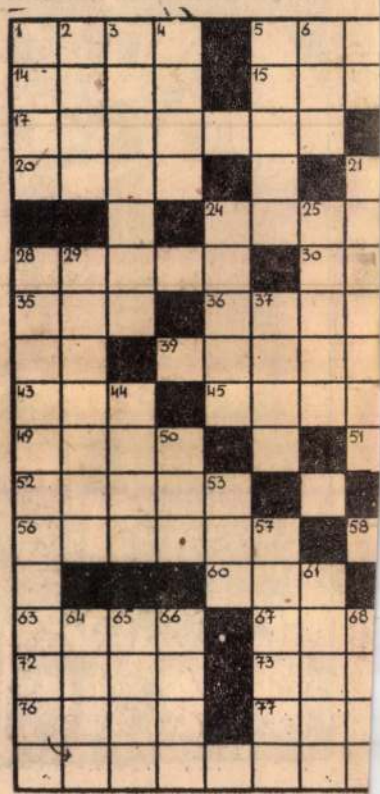

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

ÉLET ÉS IRODALOM

1966 JUN 18

1021

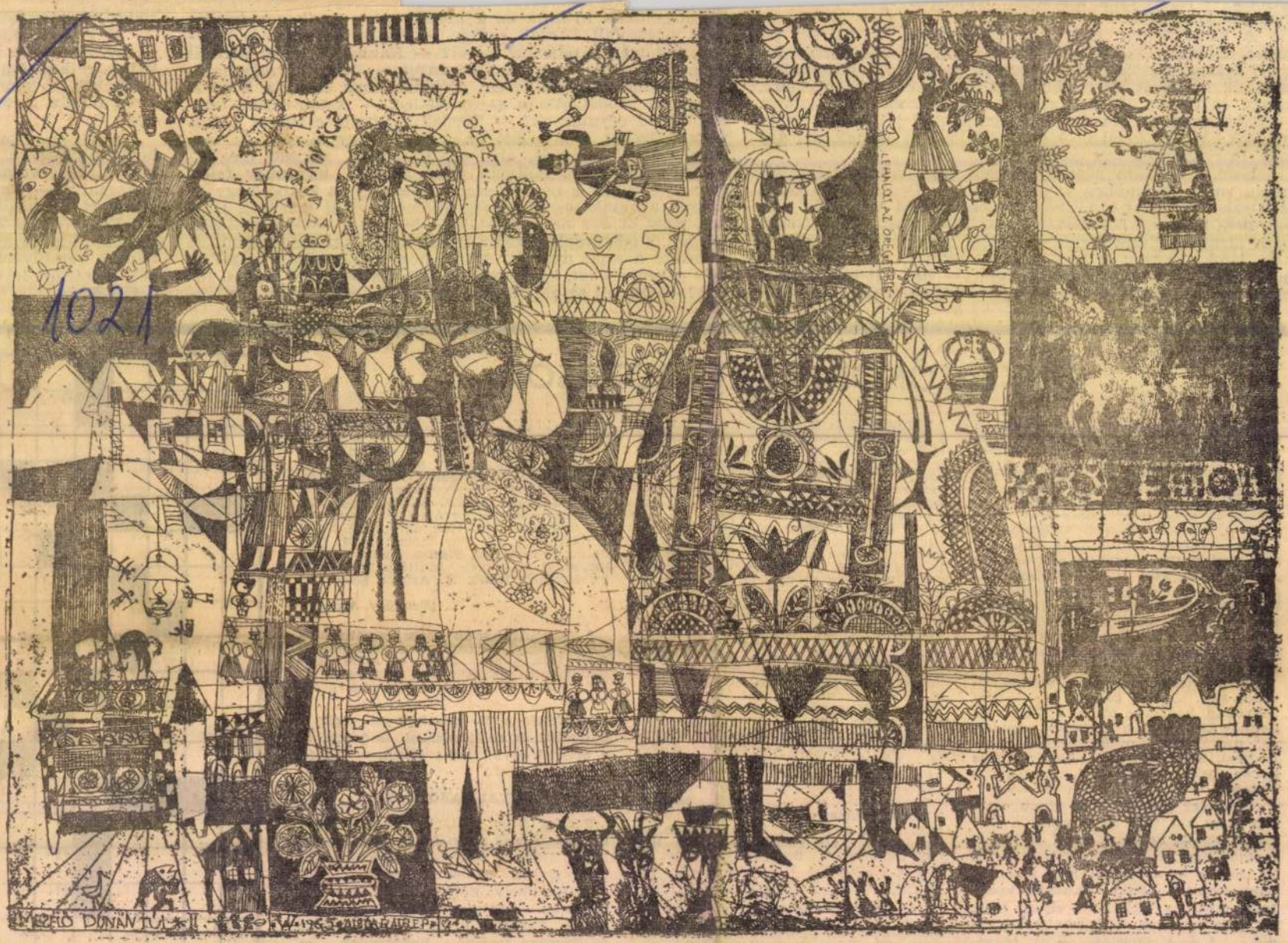

Würtz Ádám: Dunántúli mesék

Kelt Szerkesztőség!

agy székfű?

Így írnak a botanika tudományának jeles ismerői a »pipitérről« — (én így nevezhetném, hiszen nekem harmincegynéhány évvel ezelőtt pipitérteát adott szegény jó édesanyám).

Fentiek alapján könnyen elképzelhető, hogy a különböző külföldi Chamomilla és Camomille stb. szavakból a magyar népnyelv gyorsan és egyszerűen szülte a könnyed hangzású és kellemes kamilla szót.

A Magyar Növényvilág Kézikönyve c. munkában *Soó* Rezső is használja e szót, és megtaláljuk azt dr. *Schermann* Szilárd Magismeret című művében is.

Egyébként a Matricaria (székfű) nemzetség több fajt egyesít magában.

A drogkereskedelemben a száraz drog Chamomillae vulgaris flos néven ismert.

Ne fogjuk perbe a kereske-

nyelvünket, amikor
nevet szótárunk
pészték.

És ne fogjon perbe kedves Farkas doktor, amikor kiegészítem sorait azzal, hogy e növény nem »csak a székes-szikes földeken« (tehát a szikes talajokon, mert a magyar »szik« szó magyar tudós munkája nyomán külföldön is szikként terjedt el, s ennek népies változata a »szék«) található, hanem szinte az ország egész területén, kertek alján, utak mentén, legelők taposott vagy friss gyomtársulásaiban — sőt kalászos vetésekben — is gyakori.

És ha még ezután is úgy érzi, hogy nagyon fáj, hogy a szép, eredeti magyar székfű szóból egyszerűen csak kamilla lett, engedje meg, hogy megkínáljam egy pohárka gőzölgő, illatos kamillával, hiszen az szinte minden fájdalomra orvosság. Csendüljön hát össze poharunk. Egészségére!

at rarakodott por- és korom-
hámot. A vakítóan fehér márványtömbön csak egy pöttömnyi fekete folt maradt. Nem gondatlanságból, hanem adózva egy koldusasszony emlékének. A nemzet adakozásából emelték Telcs Ede és Kallós Ede keze nyomán az emlékművet. Adakozott az egész ország, egy koldusasszony is bevitte — nevét nem őrizték meg a krónikák — a maga nagy nehezen összekuporgatott kétkoronását a nagy tekintélyű szoborépítő bizottmányba. A kétkoronás a drága carrarai márványra került de a háború viharában elveszett. Csak a foltja marad meg, a nyoma és most az várják a restaurátorok, hogy mikor foltozzák be ezt a pöttömnyi foltot a Vörösmarty szobron egy igazi, a koldus asszony pénzéhez hasonló két

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Würtz Ádám
1967 AUG 13

1021

Würtz Ádám illusztrációja Thomas Hardy »A weydoni asszonyvásár« című művéhez, mely a Magyar Helikon kiadásában jelenik meg

yi Rudolf (1849—192
ni tanár, a Magyar
elnöke.

Rudolf (1879—1936)
d budapesti—lipótmez
ja.

ászló Kórház

József professzor. „Az egészségügy kiváló dolgozója" kitüntetésben részesült: *dr. Lénárt Júlia* adjunktus, *dr. Telegdy Istvánné* osztályvezető ápolónő, *Nyitrai Éva* osztályvezető ápolónő, *Szabó Julianna* laboratóriumi asszisztens, *Schmutzer János* szakmunkás, *Vasas János* fertőtlenítő, *Raska Béla* revizor, *Hajdú József* osztályvezető, *Bottmenegg János* szakmunkás, *Harmati Jánosné* osztályvezető ápolónő, *Vincze Gáborné* takarítónő, *Somogyi Anna* ápolónő, *Soltész Ferencné* osztályvezető ápolónő, *Kvasz Mihályné* osztályvezető ápolónő, *Stumphold József* szakmunkás, *Nagy Ferencné* előadó.

Miniszteri dicséretben részesült: *Lovas Imre* osztályvezető, *dr. Szanyi Ernő* osztályvezető főorvos, *dr. Voltay Béla* osztályvezető főorvos, *dr. Farkas Éva* osztályvezető főorvos, *dr. Kovács Ferenc* osztályvezető főorvos és *Mumper Ferenc* gazdasági igazgató.

★

Az ünnepségen adta át *dr. Darabos Pál* főtitkár a *Szakszervezeti munkáért ezüst fokozatát Raska Bélának* és *Szabó Jánosnak* két évtizedes, ki-

...középiskolává. Az ilyen fajta egészségügyi képzés 1963-ban kezdődött a győri Kazinczy Ferenc Gimnázium és Szakközépiskolában, de tavaly óta máris régi típusú és új típusú egészségügyi szakközépiskoláról beszélünk.

Az elv 1963-ig ez volt: képezzünk érettségizett, valamely szakmában oklevelet nyert növendékeket. Igy indult meg azokban az években az általános rendelőintézeti asszisztensek, a fogorvosi asszisztensek, valamint a csecsemő- és gyermekgondozónők képzése. De már a kezdet kezdetén hallottunk fenntartásokat: a legnagyobb az ápolónőhiány, asszisztensnek szívesebben mennek a lányok, mégis asszisztenseket képezünk? — nehéz tizennégy évesen végleges életpályát választani —, ha négy év múlva másképp alakul a munkaerőigény, nem lesz egyszerű az oklevéllel végzőket más szakra irányítani. A legdöntőbb ellenérv pedig: az ápolónőképzés szakközépiskolai szinten a gyerekek kora miatt lehetetlen, ehhez elengedhetetlen bizonyos érettség, minimálisan a 18 év.

Új koncepció

Igy bontakozott ki lassan az új koncepció: a középiskola nem egyes szakmákra, hanem az egészségügyi hivatásra [illegible] általános egészség-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

EGÉSZSÉGÜGYI
DOLGOZÓ

1021

Würtz Ádám

Würtz Ádám: Rézkarc

— A durva beavatkozást és a megalkuvó engedékenységet egyformán ellenzem; a mértéktartás híve vagyok

a mértékletességre is tanítani az embereket, ez is szokás, yet nagyon korán ki kell ala- ni. Egy pohár bor vagy egy só sör még nem árt, csak tud- megállni az illető! Sajnos, a őttek szórakozásai a legrit- o esetben példázzák az arany eputat! A gyors megoldáshoz s reményem, de abban hiszek, nagyon szívós munkával le- eredményt elérni. Nem merev rral és nem is megalkuvó en- kenységgel, hanem mértékle- gre szoktatással. Ez végső soron pénzkérdés: amíg egy 160 ezer lélekszámú munkáskerület- nek csak egyetlen olyan nyilvános szórakozóhelye van, ahol a fiatal- ság minden korlátozás nélkül ki- ugrálhatja és kizajonghatja ma- gát, ne csodálkozzunk, hogy a kocsmák és presszók tele vannak gyerekekkel. És azon se, hogy ki- szolgálják őket: a vendéglátóipar- nak teljesítenie kell a bevételi tervét, a forgalom háromnegyed része pedig az alkohol-eladásból származik.

ZSIGMONDI MÁRIA

GADÁNYI GYÖRGY felvételei

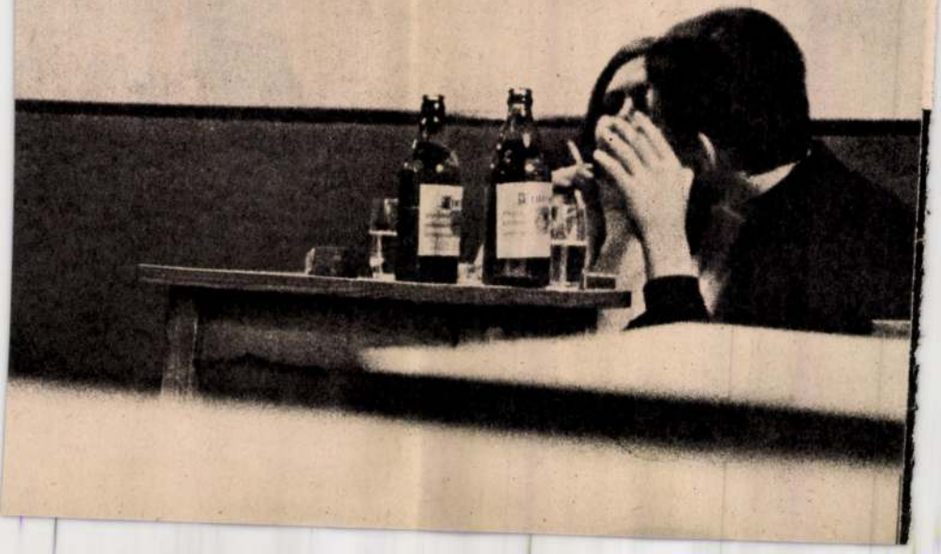

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

GYERMEKÜNK
Budapest
1970 FEB 3

1021

NEMZETKÖZI NŐNAP 1970

„A független nő csak születőben van; és ha végre megszületik, talán valóra válthatja Rimbaud – XIX. századi francia költő – jövendölését: »... a költők élni fognak. Ha megtörik a nő végtelen szolgasága, ha magának élhet majd és maga által, ha az – eddig oly gyalázatos – férfi visszaadja szabadságát, a nő is költővé válik. A nő is ismeretlenekre fog bukkanni, visszataszítókra és gyönyörűségesekre, amelyeket átveszünk tőlük és megértünk.«

Nem biztos, hogy ez az „eszmevilág" különbözik majd a férfiakétól, mert a nő az övékébe olvadva, vele hasonulva szabadítja fel magát; fantasztikusan merész találgatásokba kellene bocsájtkoznunk, hogy elképzelhessük, milyen mértékben őrzi majd meg a nő külön sajátosságát, és ezek a különös sajátosságok milyen jelentőséggel és fontossággal bírnak majd.

Egy biztos, hogy eddig a nő képességei, melyeket elfojtottak, elvesztek az emberiség számára; itt az ideje végre – a nő és mindannyiunk érdekében –, hogy szabad utat engedjünk nekik!"

(Részlet Simone de Beauvoir: A második nem című könyvéből.)

WURTZ ÁDÁM rajza

gítségre szorulnak-e valam-
ben, nem kíváncsiak. Beé-
azzal a megállapítással, h
az intézkedés rendkívül p
tív, de a negatív hatását n
látják. Ha megkérdezn
őket, lenne mit mondaniok
fiatal anyáknak.

— Tíz napig késett a gy
mekgondozási segély. Tele
náltam a munkahelyemre, k
ték, ne haragudjak, de elj
lejtették számfejteni, kikül
ni. Ha bejövök érte, ak
azonnal, ha postán adják
csak a jövő hónapban kap
tom meg.

— Hetek óta készültem

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓK
LAPJA
Budapest

Rólunk is szól

Érdeklődéssel olvastam a lap novemberi számában *Sulyok Katalin Csecsemőotthoni gondok* című cikkét.

A felsorolt problémák a pécsi városi csecsemőotthonban is megtalálhatók: régi épület, udvarhiány, kevés szakképzett gondozónő stb. Különösen a legutóbbi nehezíti nagyon a munkát. A szakképzett gondozónők túlnyomó többsége a bölcsődékben helyezkedik el. Csecsemőotthonba csak akkor jönnek, ha nincs más választás. Mi Pécsett már nyolc-kilenc éve munka melletti kiképzéssel próbáljuk megoldani e gondokat. Kötelező szakmai gyakorlat nincs, a képesítés megszerzése után azonnal munkahelyet változtathatnak. A meghatározott időre szóló (negyedéves) munkaviszony miatt a szakképzetlenek is vándorolnak.

csecsemőotthonvezetők továbbképzésén a Lóczy-féle munkaközösség ismertette. Az előadások rendkívül értékes segítséget jelentettek. Az elhangzottakból nagyon sokat sikerült megvalósítani, de a lehetőségeink messze elmaradnak egy módszertani intézetéitől. A mi létszámnormánk pl. alacsonyabb, nálunk nem különíthetők el a szellemileg és testileg fogyatékos gyermekek. Ez nemcsak a dolgozókat veszi jobban igénybe, hanem gátolja az egészséges gyermekek fejlődését is. Nagy a gyerekek fluktuációja is. Nemegyszer előfordul, hogy egy-egy gyermek többször is visszakerül az intézetünkbe.

Érezzük azt a nagy felelősséget, ami a vállainkon nyugszik. De a mi erőfeszítésünk önmagában kevés e problémák megoldásához.

len állás, illetve

1021

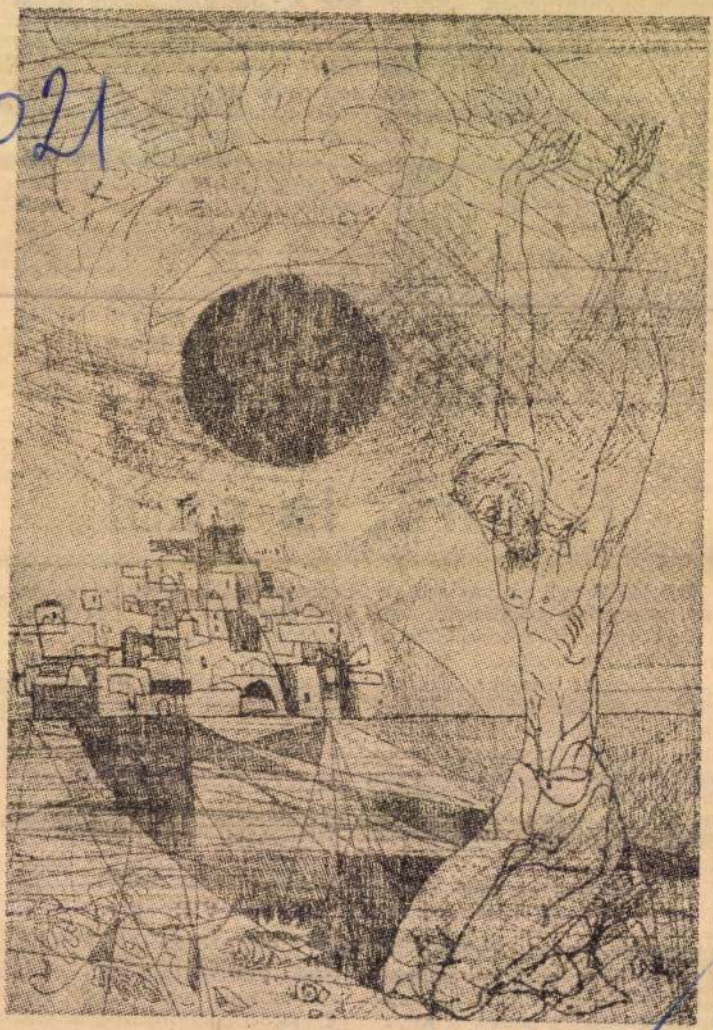

Würtz Ádám: Illusztráció

Würtz Ádám

MC

CSEPEL — LAS

MOGÜRT EXPORT MOG

Garage- und Service- Einrichtung

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-088, 337-748, 340-724
1968 SEP 12

BUDAPESTER RUNDSCHAU
Budapest

1021

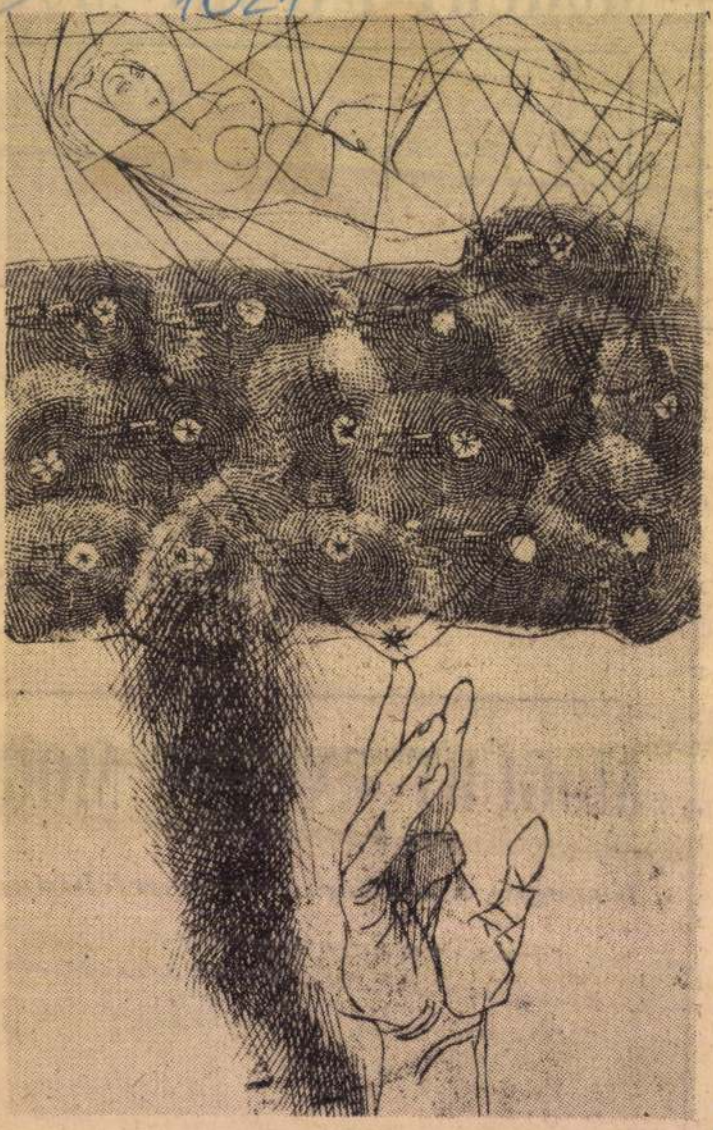

Grafik von Ádám Würtz

Bizonyosan sokan jártak már Sárospatakon, és látták e ragaszkodás oly szép példáját, a képtárat, amit az egykori pataki diák, a világot járt énekművész, *Béres Ferenc* adományozott a városnak. A szülőföld szeretetének ápolása, gondozása mostanság egyre több helyen tapasztalható. Az évfordulók is jó alkalmat teremtettek erre. A szó legjobb értelmében „divatba jött" vallatni a múltat, kutatni elsárgult lapokat, és örülni annak, ha rátalálunk számottevő, jelentős, híres személyre, akinek munkássága egy-egy tájhoz kötődik. Egy-egy ilyen újból megtalált személy, újból felfedezett példakép büszkévé tesz az elfeledett múltra, és cselekvésre indít a jövőért.

Nemrégiben részt vettem egy nagyon kedves, meleg hangulatú ünnepségen. Az eddig „névtelen" szikszói gimnázium felvette e táj szülöttének, a XVII. századi utazónak és jeles szépírónak, *Szepsi Csombor Márton*nak a nevét. A névadó ünnepség nyomán, mint forrás buzgott fel a szülőföld szeretete és a tenni akarás. Tíz encsi járásbeli termelőszövetkezet létesített alapítványt a tehetséges parasztgyermekek segítésére, teremtett anyagi alapot pályadíjakra, és elindított egy szép reményekre jogosító, lelkes munkát.

A felszabadulási ünnepségek során egy kis határmenti községben is megfordultam. Az igazán formás, ügyes ünnepi beszéd és irodalmi műsor ellenére azt a néhány percet kísérte a legnagyobb érdeklődés, amely egy készülő honismereti munka nyomán a község múltjáról, lakosairól, családjairól és életükről szólt. Talán a mai modern népvándorlás, a „gyorsuló idő", amelyben élünk, a serkentője az annyira fellendült honismereti munkának, helytörténeti kutatásnak. Soha annyi kiadvány, mint az utóbbi két-három esztendőben. Egymásután jelennek meg kiadványok, tanulmányok Fejérben, Somogyban, Békésben, Baranyában, Debrecenben és nálunk is, amelyek mind „hitet kívánnak tenni, milyen hatalmas erő van a múlt értékes hagyományaiban". Igen, igazuk van azoknak, akik Zalka Máté szavait vallják: *„Ha nem szereted hazádat, ahol születtél és felnőttél, azt a földet, amely táplált téged, az egét, a falvait, akkor nem érted az internacionalizmus lényegét, más népekkel való kapcsolat értelmét, amely saját szeretetének érzéséből fakad."* Ezt az érzést fejleszteni, ápolni minden becsületes eszközzel és módon — lehetséges és kötelesség is.

Sokan talán mosolyognak, vagy vérmérsékletük szerint bosszankodnak a mostanában nagyon elterjedt rádiós és tv-vetélkedőkön. *Pedig igaztalan.* Csak kis betekintés is mindjárt meggyőzhet bennünket arról, hogy a vetélkedésnek, játéknak ez a módja is erősíti a szűkebb haza szeretetét. A Tiszán innen — Dunán túl ismert sorozata keretében Borsod megye Pest megyével versenyzett. Az ember el sem hinné, hányan hallgatták végig, hányan tudnak róla, és mennyien kísérték figyelemmel. A siker érdekében mintegy 300 ember kutatott, keresett, dolgozott heteken keresztül nagy gonddal, ha úgy tetszik: „játszott" dicséretesen, komolyan. Csak a játékért?

tartozás érzését azokban is, akik már elmentek innen. Mert sokan mentek el. Egy kicsit mindig átmenetet jelent ez a hely Budapest felé.

A szülőföldhöz tartozás érzését kívánjuk szolgálni „*Borsod-Miskolc Budapesten*" sorozatával. Szeretnénk megmutatni eredményeinket, munkánkat, életünket, találkozni volt borsodiakkal, volt miskolciakkal. Ezen emellett más célunk is van. Baráti körünk bővítése mellett szándékunk ama hitünknek a megvalósítása, hogy Borsod és Miskolc értékeinek megmutatása a felszabadulás 25. esztendejében talán kicsit kötelező is. Hogy az ország szellemi vérkeringésében megfelelő színvonal esetében ma már nem időszerű „a főváros és vidék" hangsúlyozása.

Talán nem vagyunk szerénytelenek, ha úgy érezzük, hogy életünk, munkánk figyelemre érdemes. Ezekről kívánunk képet adni kiállításokkal, előadásokkal, hangversenyekkel, tudományos tanácskozásokkal. 25 éves fejlődésünket a Fővárosi Művelődési Házban kiállítás keretében mutatjuk be. Műszaki életünk eredményeiről a MTESZ keretében működő egyesületek által tartott előadások adnak tájékoztatást, a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem tanárai és jeles ipari vezetők tolmácsolásában. Megyénk nemcsak ipari megye, hanem az ország harmadik legnagyobb mezőgazdasági megyéje, ezt szintén kiállítás tanúsítja majd. Művészeti életünket színházunk, szimfonikus zenekarunk képviseli immár hagyományosan, hiszen évek óta szerepelnek a fővárosban. Első alkalommal lépnek dobogóra a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola miskolci tagozatának művésztanárai és hallgatói. Bemutatásra már régen nem szoruló, országos hírű grafikusaink szintén kiállítanak. A népművészet matyó rózsáit a mezőkövesdi együttes és népművészeti kiállítás képviseli, és a „külországokban" is sikerrel szereplő Avas táncegyüttes.

Az egyre szebben kibontakozó és mind ismertebbé váló Napjaink szerzői estje, a Szakszervezetek Megyei Tanácsa könyvtárának ankétja, a Történelmi Társulat tudományos konferenciája, és egyházművészeti kincsek kiállítása gazdagítja a sorozatot. A puszta felsorolásból is kitűnik tehát a szándékunk: annak érzékeltetése, hogy Borsod és Miskolc nemcsak a vasnak, acélnak és műtrágyának a megyéje, hanem az azt egyre harmonikusabban, teljesebben, sok energiával és nagy elszántsággal követő tudomány és művészet megyéje is.

Szeretnénk, ha szándékunk megvalósításában sokan segítenének érdeklődéssel, figyelemmel, ha szükséges, támogatással, az események látogatásával, a szülőföld együttérző szeretetével. Sokunknak vannak rokonai, ismerősei a fővárosban, hívjuk meg őket, kérjük a figyelmüket, idejüket, jöjjenek velünk Borsod és Miskolc jobb megismeréséért és támogatásáért.

VARGA GÁBORNÉ
a Borsod megyei Tanács V. B.
elnökhelyettese

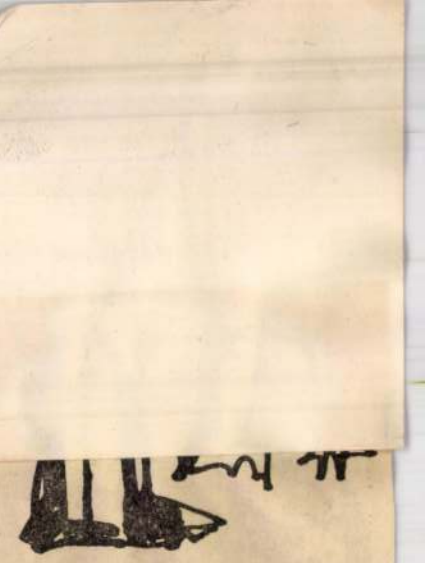

Zene

A strip-tease, a drii

— Csak még egyszer tudna magya cselédlány „újgazdagéknál", amikor mu később, a „kormányzóság" idején, a kabarék tipikus témája volt már ez, hi báróné, vagy méltóságos asszony egysz cia helyett, János kertészt sürgősen „Jec magyarosított Te jó isten! — „Mon dieu

Ez jut eszembe mostanság beszélge lagtomban, plakátokat, reklámokat betű ciónk hasonszőrű „előkelősködést", mon ink nem vetkeznek többé, hanem „strip nyugati italokkal felszerelt ivóink az a Mintha a londoni Sohóból színpadra ke előkelőbben csengene, mint a régi mul elnevezése, és ha drink bárban rúgunk b nitol, akkor amerikai milliomosokká vá estékre, amelyek már nem zenés műsorok előadóestek, hanem „show"-k, mint na is a szórakoztató ipar kisebb igényű válfe de „idegenül" kimondva a mostani „újga nak, mint megboldogult méltóságosékra.

A különbség csak annyi, hogy a rég földbirtok fedezte, míg a mi urizálóinké jogtalanul igénybe vett vállalati kocsi . . .

Würtz Ádám
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1970 FEB
Napjaink
1021

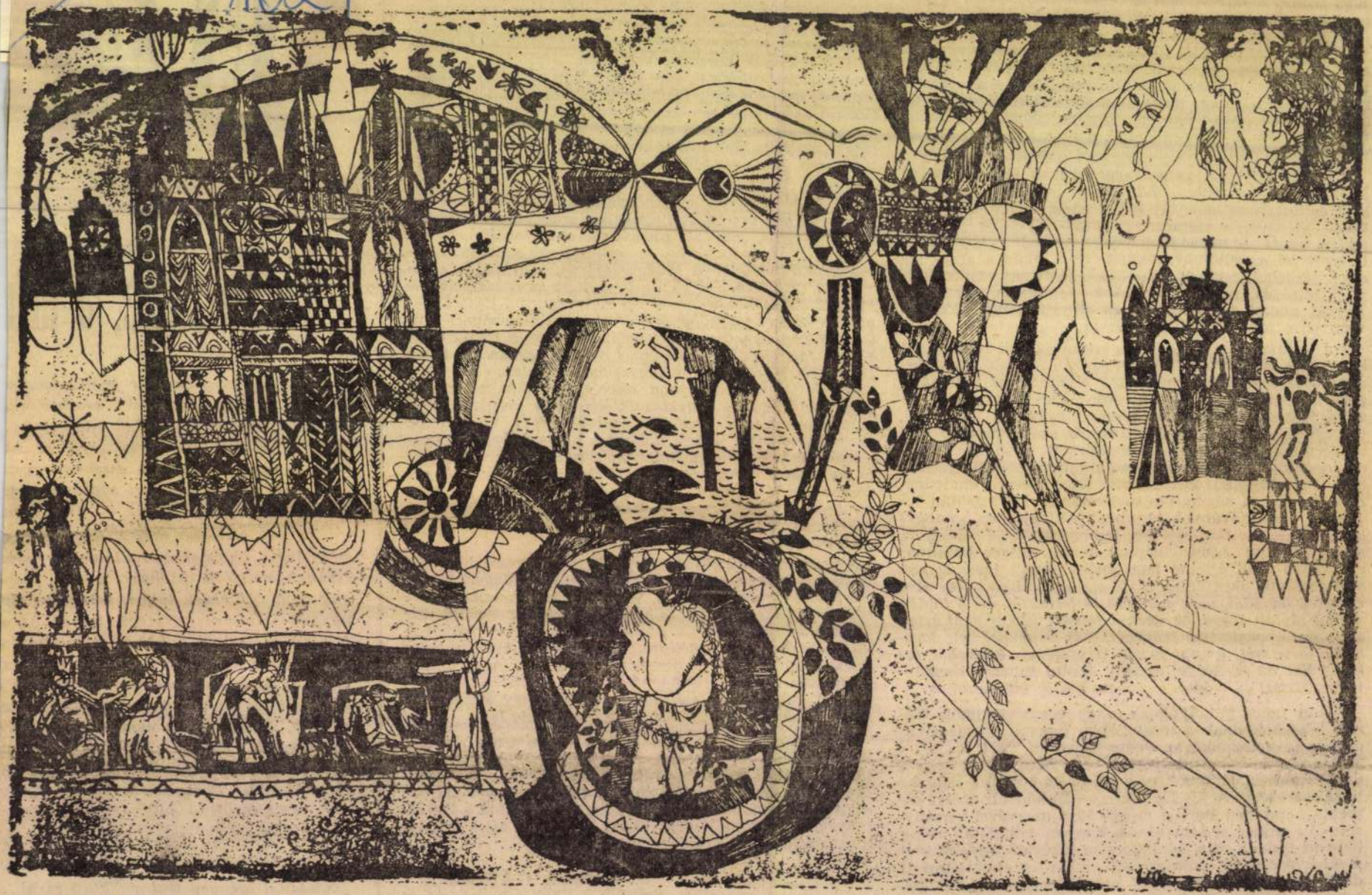

Bartók: Fából faragott királyfi II.

Würtz Ádám rézkarca

a dzsungelmélyi ősi hang;

tízezerévnyi messziségből
reámintő totem, bizarr
bakszakállú, vad pásztoristen,
eszelős fintoraival.
Teljesül vágyad, terved, álmod
megvalósul — szólott — ha most
asztalt koppintsz, ha arra nem lépsz,
ha eléred a villamost.

Hány rendelés, hány tilalom, mind
tőle ered, tőlük való,
az idegsejtekben bújkáló,
a sunyítva meglapuló
condrát öltött sámán vinnyogja,
fantom jelzi: még itt vagyok!
Miért hordozom koponyámban
e furcsa panoptikumot?

a titkot rejt

A félelmünk
életük ebbő
nem füstölg
egy mozdu
Ártalmatla
De egyik-r
s eszébe ju
volt valaha,

szomját oltva torkot szaggattak
szablyát lengető papok,
és embert áldoztak nevében:
idegent, lázadót, rabot.
Kígyómódra ő sziszeg most is
a fülbe gőgöt, megvetést,
lincskötelet nyomna a kézbe;
géppisztolyt, csóvát, szívbe kést.

Mennyi vampír-előítélet,
lappangó, nyirkos babonák:
mérget oltva az értelembe,
gyűlölettel megfojtanák.
Bálványok járnak még közöttünk,
a kert alatt ördög szalad.
Lelkem, tárd ki a szabadságra
ablakodat, és óvd magad.

1988 DEC
VILÁGOSSÁG
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Nincs többé Ninive
(*Würtz Ádám* grafikája)

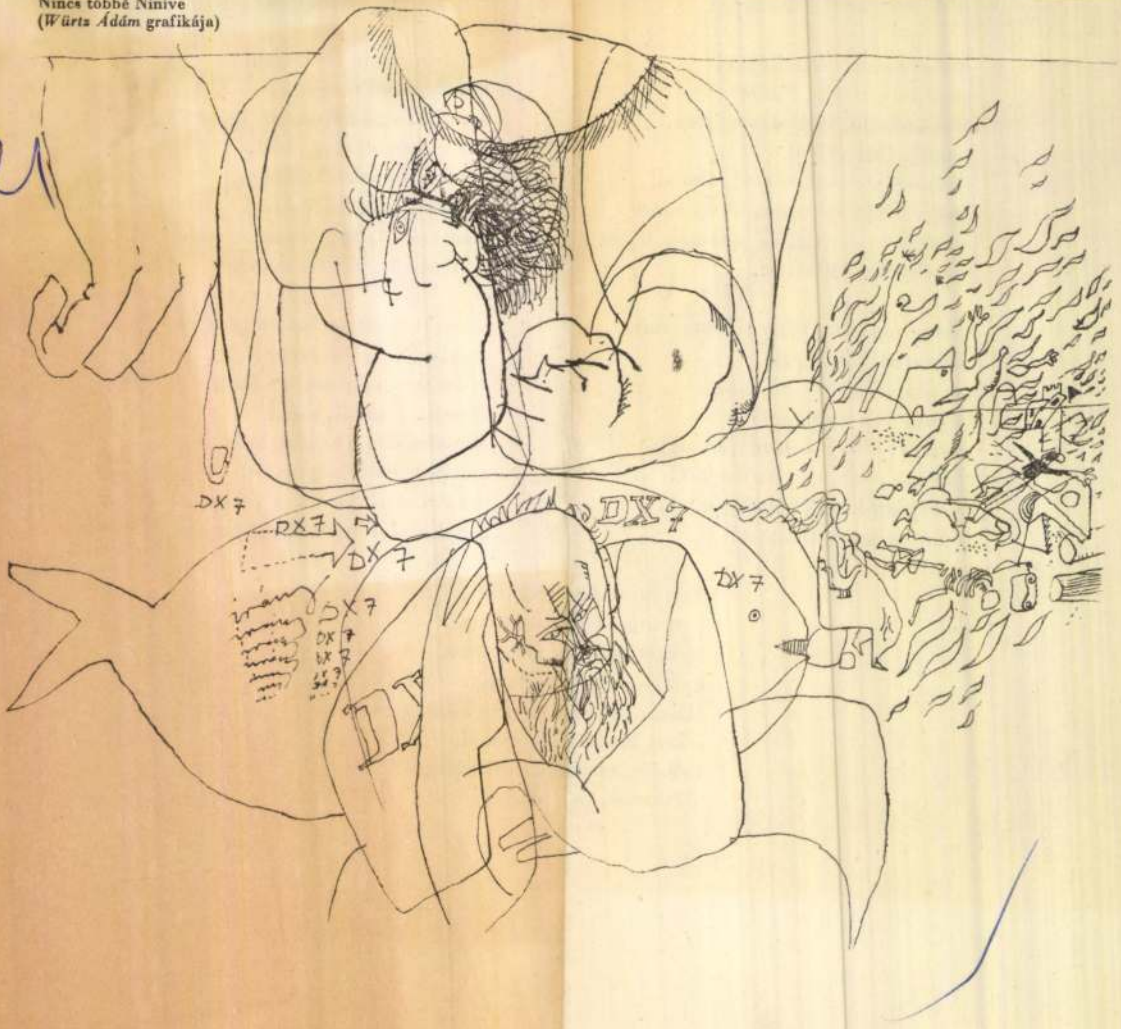

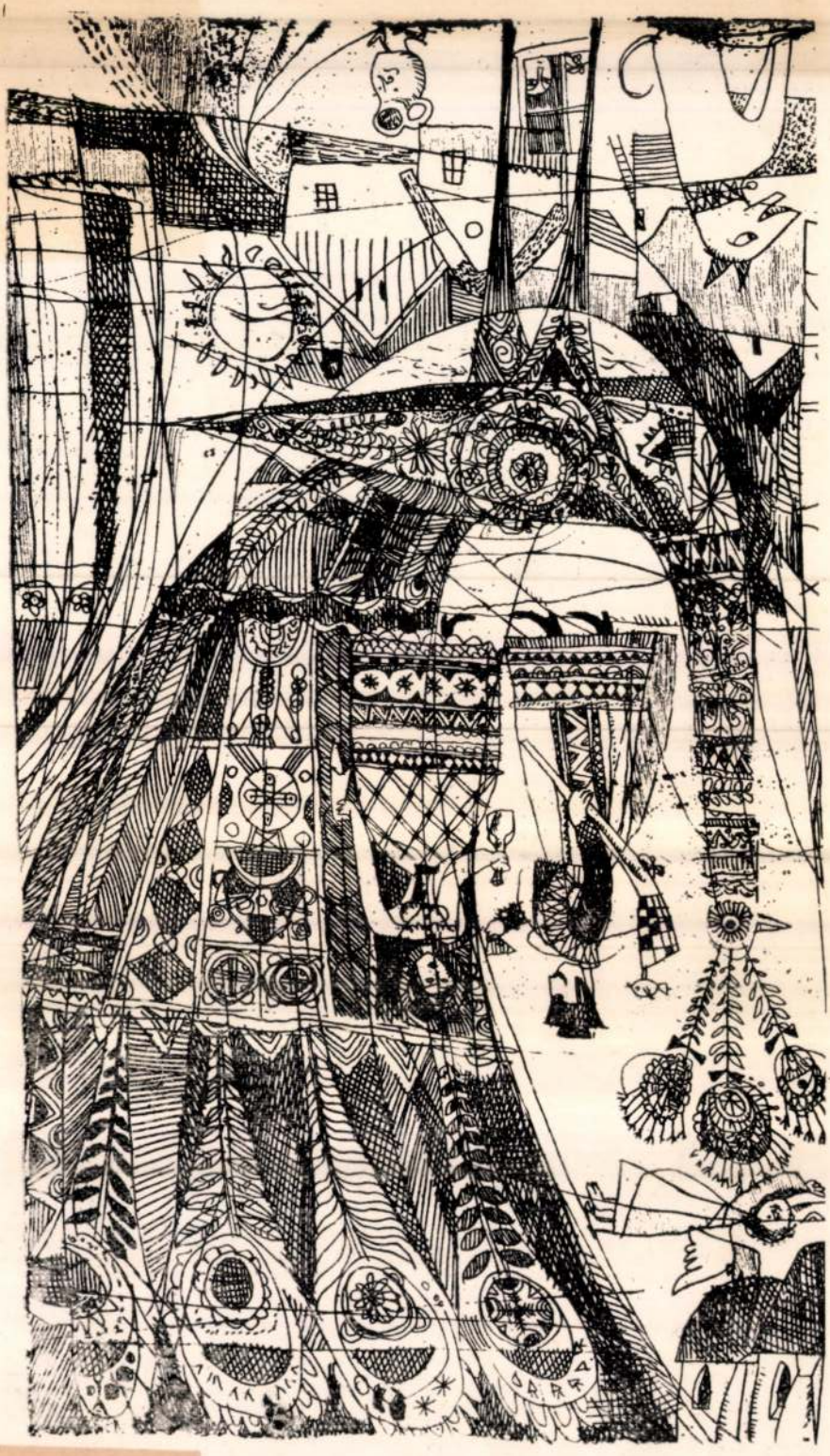

új irás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÚJ IRÁS

1967 JAN

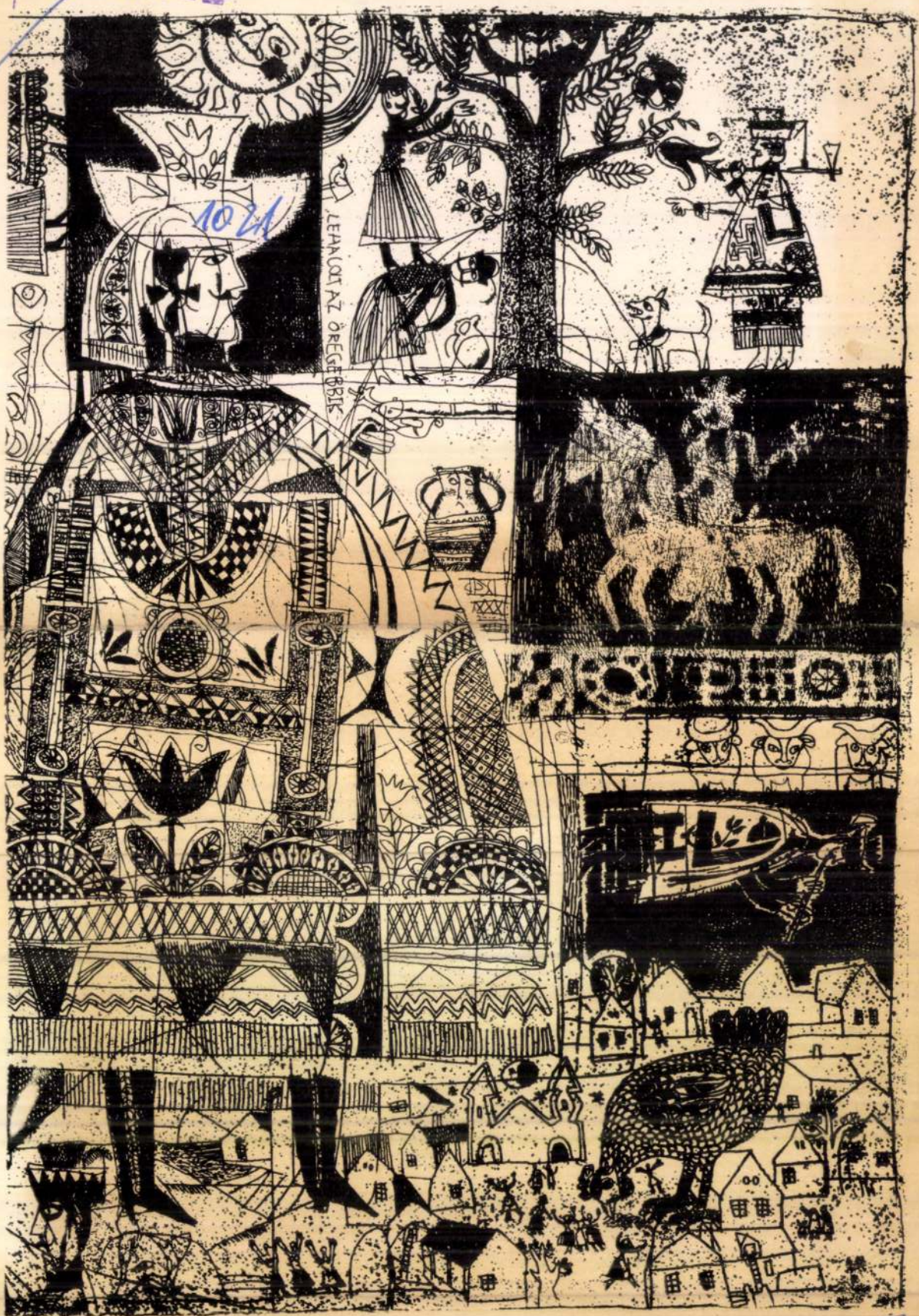

NYI EMLÉKE

KISS FERENC:

Tünődés a szabadkai korzón

Ebben az állapotában halaszthatatlannak tartotta, hogy megalkossa ezt a kecskerímet: Levert volt, kapott egy kevert port. Felesége a véres gézt cserélte torka borzasztó sebéről. Tudta, hogy illik megköszönni a maga módján, mert az ember adja meg a pillanat természetes rangját-formáját. Ezt írta a papírra: Gézcsókom. Pulzusa százhatvanat vert: ezen a napon egy Arany János-kötetet kért. Egyik utolsó látogatójától ez az „apolitikus költő", a „l'art pour l'art apostola" őrjítő fájdalmai közepette haldokolva ezt kérdezi: Mi van Spanyolországban? S az utolsó cédulák egyike pontos, közjegyző előtti érvényességű, mert a játék szabályait pontosan kell megtartani, s ha nem, azt úgy hívják, hogy csalás és nem úgy, hogy játék. Leírja a világirodalom legtömörebb epigrammáját: „Végem van. Kosztolányi Dezső". A teljes névaláírás

Két évvel ezelőtt jártam Szabadkán éppen Kosztolányi ügyben. Az ő nyomait keresve ácsorogtam az egykori gimnázium folyosóin. Olvastam az önképzőköri érdemkönyvben az elő diadalok izgalmas dokumentumait, s aztán a rövid beírást: „*«Sírvirágok»* cz. dalczyklusom, valamint 1902 márcz. 15-én tartott *»Márcziusi ifjak«* című felolvasásom díszkönyvbe került, amiket azonban nagymérvű elfoglaltságom miatt be nem írhattam, s ezennel csak itt jegyzek. Kosztolányi Dezső VII. oszt. tan."

És láttam, hallottam még sok látni és írni valót, de egyik sem fogható ahhoz, amivel a szabadkai korzón ejtett meg.

Vétek erről filosznak írni: költőnek való téma. Ilyen a világon sincs tán. Este kezdődik, de nem úgy, mint a Váci utcán, s nem is úgy, mint hajdan Szatmárban vagy Ugocsában. A kirakatokra senki sem figyel, a lábakat, ruhákat

indulat vagy szánalmas rögeszme. A költő titka, s a dolgoké *feltetszik*, a prózában felvonuló alakoké *kifeslik*. A költő beszélhet csalódásról, magányról, hitetlenségről, arról, hogy lehúzzák a köznapok s már nincs otthon az égben, de verseinek belsőbb árama mégis az „ég" felé: egy teltebb, tisztább, boldogítóbb világ felé emel, s azt sugallja, hogy ezt a célt el is lehet érni. A prózaíró emberei lentről indulnak és lefelé süllyednek, kisszerű ügyek prései közt mennek tönkre egy lehangoló gondolati képlet könyörtelen mechanizmusa szerint. S különös, hogy az élet rejtelmessége ezt a mechanizmust sohasem hozza zavarba, a regény-figurákkal csoda nem történhet. A szerkezet kimért rendjét, szigorú ökonómiáját csak a kedély játszi ötletei lazítják fel olykor. A versben váratlan tüzek lobbannak, lökésszerű lendületek sodornak, a prózában minden lépés kiszámított, a mechanizmus zökke-

ÉLET ÉS IRODALOM

1966 OKT 29.

1021

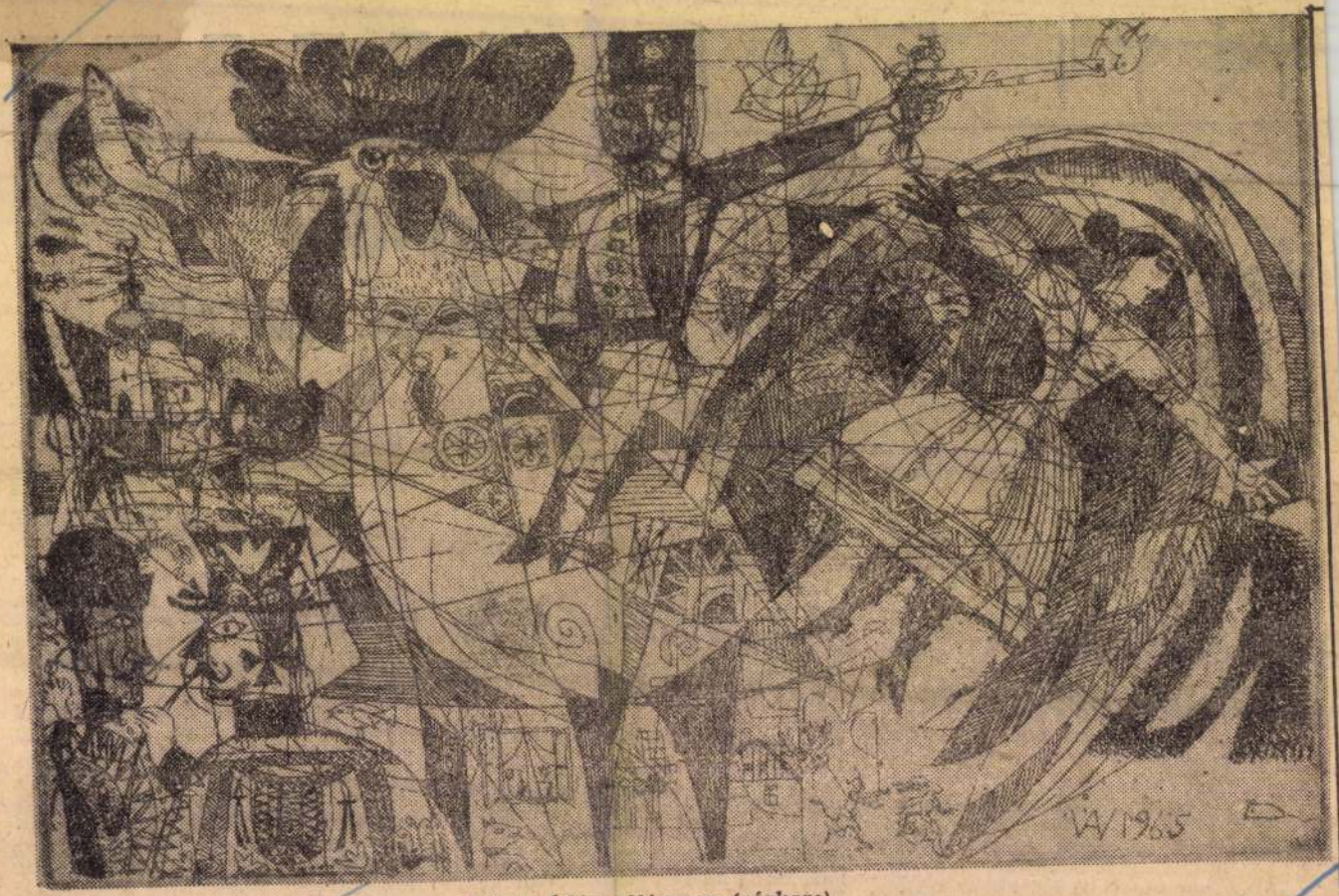

Würtz Ádám: Népmese (rézkarc)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

A VILÁG MINDEN TÁJÁRÓL

Provincializmus? Elszigetelődés?

Osztrák irodalmi gondok

A *Fórum* című ismert bécsi folyóirat cikket közölt arról, hogy növekszik a provincializmus veszélye az osztrák irodalomban. A cikkíró véleménye szerint a fiatalabb prózaírók új művei nem a szervesen fejlődő, a valóság törvényeinek alárendelt művészi akarat gyümölcsei, hanem inkább egyes lektorok és kiadók becsvágyó szorgalmának köszönik megjelenésüket. Ezek a könyvek nem állják a versenyt az idősebb generáció írásaival. Nincsen szellemi horderejük és ennek okát a kritikus az irodalmi és szociológiai valóság kettősségében látja. A művekből hiányzik a megfelelő társadalmi-politikai háttér. A második világháború utáni fiatalabb korosztály írói légüres térbe kerültek és nem találnak kiutat. Valami szürke, epigon-realizmus jellemzi írásaikat. Felesleges stílus-ornamentikába fullasztják meséiket, s ez azt bizonyítja, hogy nem sajátították el az írásművészet ökonómiáját. Ha összehasonlítjuk könyveiket más európai irodalmak új műveivel, kétségtelenül bizonyos provinciális irányzatok jelei mutatkoznak a mai osztrák irodalomban — írja a Fórum.

A huszas években egy tehetséges írói gárdának nem sikerült megnyernie a szerkezetében megváltozott, széteső olvasóközönséget, amely ragaszkodott a régihez és a hagyományos műveltség javaiban vélte megőrizni a sértetlen társadalom illúzióját — mutat rá a Fórum cikke. — A második világháború után lényegesen más volt a helyzet. Megindult a társadalom új rétegeződése és ez befogadóképesebbé tette az olvasók egyre szélesedő táborát. Sajnos, a látszólag avantgardista, néha kaotikus, de alapjában aggasztóan konzervatív irodalom, melyből hiányzik a sajátos osztrák arculat, nem tudta kielégíteni a megnövekedett igényeket.

téről *Elszigeteltség és irodalompártolás* címmel. A vitát a társaság székházának nagytermében tartották zsúfolt padsorok előtt, ami annál meglepőbb, mert az ankéton szó esett a kellő irodalmi érdeklődés hiányáról.

A mai Ausztriának nem a sportprimadonnák és sztárénekesek az elsőrendű képviselői, hanem az alkotóművészek: írók, festők, zeneszerzők és tudósok — hangsúlyozták az ankéton. Ennek ellenére a mai osztrák irodalmat meglehetős érdektelenség veszi körül.

Pedig állami pártolásban nincsen hiány. Életre hívták az Osztrák Irodalmi Társaságot, szubvencionálják a *Wort in der Zeit* című folyóiratot és hanglemez-sorozatban megszólaltatnak minden jelentős osztrák költőt, kitűnő színészek tolmácsolásában. Megjelennek könyvsorozatok — de senki sem olvassa őket. Szerzők, akik díjakat nyernek, ismeretlenek maradnak. Neves osztrák lírikusok és írók 15—20 ezres németországi kiadványaiból alig néhány tucat kél el Ausztriában. Nemcsak az osztrák író izolált, hanem az olvasó is. Labdarúgó-mérkőzésekről sok emberrel lehet beszélgetni, de kivel tárgyalható meg az el nem olvasott könyv?

A kapitalista könyvkiadó üzletember, a profitot nézi. Nem tud megélni az osztrák piacból, tehát a nagy német nyelvterületben rejlő lehetőségek felé fordul. Ugyanez a helyzet a könyvkereskedelemben. Ehhez járul az irodalmi kritika majdnem teljes hiánya. Ezen kíván segíteni az osztrák közoktatásügyi minisztérium, amikor elvállalja az újságok vezércikkében vagy első oldali tárcarovatában közölt könyvkritikák és ismertetések tiszteletdíjának kifizetését.

Az említett nehézségek igazán nem alkalmasak, hogy

A „71 tavasza" bemutatója Párizsba

Arthur Adamov, az or
származású haladó francia
71 tavasza című három fel
násos drámáját, amely a
rizsi Kommünről szól, ápr
26-án mutatja be. Cla
Martin rendezésében, a fr
cia főváros Saint Denis n
ipari peremvárosában műk
Gérard Philippe Színház.

A dráma ősbemutatója L
donban volt; itt az Ur
Theatre vitte színre 1962
niusában. Novemberben a
zsonyi Nemzeti Színház tű
műsorára szlovák nyelven
dislav Holdos és Michal Ch
váth fordításában. Ez év m
cius 8-án és 24-én Michael Ba
well rendezésében, Peter N
yer fordításában a BBC su
rozta a mű rádióváltozatát.
darab rövidesen bemutatá
kerül Belgrádban és Ljubja
ban is.

Az Újte és a szakác

Az amerikai kö

1962-ben, az előző évh
képest 21 százalékkal nőtt
Egyesült Államokban meg
lent könyvek száma, s elé
a 21 904 címet, amely mind
eddigi rekordot túlszárnyal.
legtöbb könyvet a Prentic
Hall nevű cég ada ki (66
utána a Doubleday and
következik (644), majd
Crowell-Collier Press (6
és a Macmillan Co (6
könyvvel).

Az általános fellendülés k
zepett visszaesés mutatkoz
a regénykiadásban. Az 196
es év legkiemelkedőbb bests
lere. Katherine Anne Port
Ship of fools (A bolondok h
jója) című regénye nem h
ladta meg a 200 000 példán
utána Anne Morrow Lindbe
Dearly beloved (Drága szer
mem) című műve következ
Salinger *(Franny Zooey-j*
(Franny és Zooey), mely 196
ben a második volt, 62-b
még mindig az ötödik hely
tartotta. Valamennyi kön
mind 1961-ben mi

Würtz Ádám

1983 APR 3

1021

Würtz Ádám illusztrációja: József Attila: A város peremén

ben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (Bp., V., József nádor tér 1.). Külföldiek részére előfizethető: Kultúra Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat, Budapest 62. P. O. B. 149.
Előfizetési díj: 1 hónapra 10 forint, negyedévre: 30 forint, félévre: 60 forint, egész évre: 120 forint.

KÉZIRATOKAT ÉS RAJZOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA!

INDEX: 25.244

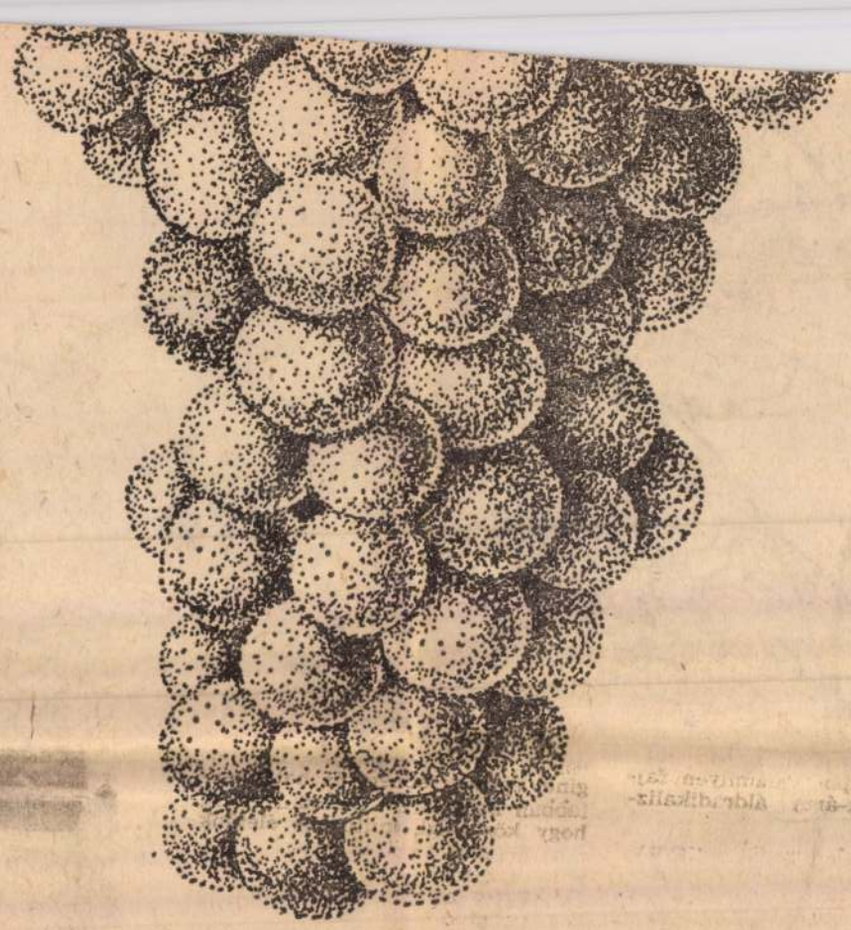

Horváth P. Kornél: Szőlőfürt

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
1970 OKT 3

Juhász Ferenc újvidéki szerzői estje

Ady, József Attila, Déry Tibor, Nagy László és Sánta Ferenc nagy sikerű bemutatása után — a sorozat folytatásaképp — szeptember 22-én *Juhász Ferenc* munkásságával ismerkedhetett meg Újvidék közönsége. A Rádió M-stúdiójában megtartott költői esten *Fehér* Ferenc bevezetője után *Bozó* László rendezésében — *Bitskei* Tibor, *Latinovits* Zoltán, *Nagy* Attila, *Nagygellért* János, *Sinkó* László és *Sinkovits* Imre idézte fel a szerzői estre meghívott Juhász Ferenc számos szuggesztív erejű, kép- és asszociáció-zuhatagban, mondanivalóban és nyelvi leleményben egyaránt gazdag versét, művét.

A mindenség szerelme címmel megrendezett szerzői est azt bizonyította, amit már eddig is tudtunk, éreztünk, hogy a „hártyaérzékeny szívű", Törvényt és Öszszefüggést kereső Juhász Ferenc nemcsak nagy költő, hanem egyúttal — és mindenekelőtt — új törvények és megismerési lehe-

TABI LÁSZLÓ SZÜLETÉSNAPJÁRA

Születésnapi üdvözlés, díjosztási beszéd, nekrológ: a kegyes és kötelező hazugság nagy műfajai. Ám ez most nem megy. Az író, akit köszönteni kívánok, jelzők iránt tökéletesen érzéketlen, mondhatni fagyos. Igérjem neki, tökéletesen illetéktelenül, ám lelkesen a halhatatlanságot? Fütyül rá. Egyrészt tud erről a kortársi illetéktelenségről, másrészt a jelenkornak ír. Irjam le századszor, hogy milyen népszerű? Ez sem hozná lázba. Már csak azért sem, mert

Mindjárt azzal kezdeném, hogy nem moralizáló, de moralista, és ez ránk is fér. Folytatnám azzal — ez ugyanennyire fontos, de még ritkább —, hogy nagyon jó szeme van: meglátja azt, ami eszméi szemléltetéséhez szükséges. Sőt, speciális szeme van, Tabi-szeme: azt látja meg a legjobban, ami el van rejtve. Végezetül: magyarul ír. Ez, magyar íróról lévén szó, óriási érdem és nem éppen hétköznapi erény. A közlés, az emberi kapcsolat felvétele céljából ír, tehát fordulatosan és érthetően, mert tiszteli a mondanivalóját és tényleg át akarja adni az olvasónak. Szóval pontosan olyan író, mint egy író, s ez bizony igen specifikus jegy, s ettől különb nagyon sokaknál.

SZERELMESFILM. Színes magyar film. Bemutató: október 8-án.
ADALEN 31. Színes szélesvásznú svéd film. Bemutató: október 8-án.
FEKETE ANGYALOK. Kétrészes, színes szélesvásznú bolgár film. Bemutató: október 8-án.

Színházak

LEHÁR FERENC: LUXEMBURG GRÓFJA. Bemutató a Szegedi Nemzeti Színházban, október 3-án.
FÖLDÉDESANYÁM. Jancsó Adrienne magyar népballada-estje az Irodalmi Színpadon. Közreműködik: Faragó Laura. Bemutató: október 7-én.
A KUBAI NEMZETI FOLKLÓREGYÜTTES vendégjátéka a Fővárosi Operettszínházban, október 8-án és 9-én.
LEHÁR FERENC: A VÍG ÖZVEGY. Bemutató a Fővárosi Operettszínházban, október 7-én.
ARTHUR MILLER: SALEMI BOSZORKÁNYOK. Bemutató a Békéscsabai Jókai Színházban, október 9-én.

Hangversenyek

A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR hangversenye, október 3-án, a Zeneakadémián. Vezényel: Oberfrank Géza. Közreműködik: Fellegi Ádám.

F1021

Würtz Ádám

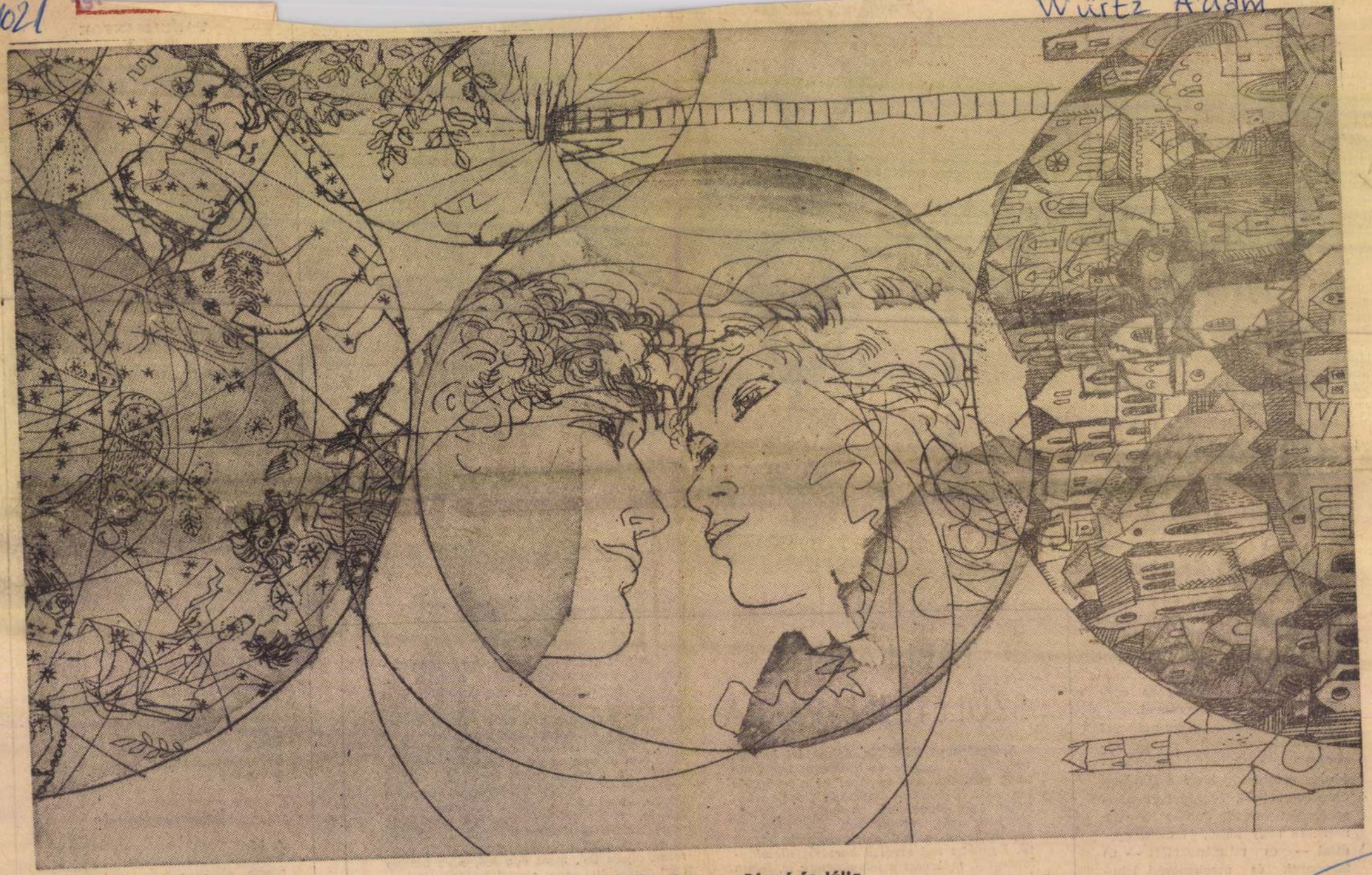

Würtz Ádám rézkarca: Rómeó és Júlia

Budapest

A FŐVÁROS FOLYÓIRATA

VIII. ÉVFOLYAM 4. SZ

Szerkesztő bizottság: BARCS SÁNDOR, az MTI eln… nyugalmazott igazgatója; BUZA BARNA szobrászm… költő; GRANASZTÓI PÁL építész; HANTOS JÁN… …elyettese; PEJÁK EMIL, a Budapesti Pártbizottság osztályvezetője; RÉVÉSZ FERENC, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár igazgatója; SZILÁGYI LAJOS építésügyi és városfejlesztési miniszterhelyettes; TARJÁNYI SÁNDOR, a Budapesti Történeti Múzeum igazgatója

Főszerkesztő: MESTERHÁZI LAJOS
Szerkesztő: KATONA ÉVA
Képszerkesztő: SEBŐK MAGDA

Megjelenik minden hónap elején

Szerkesztőség:
I., Országház u. 20. Telefon: 351-918
Szerkesztőségi fogadóórák:
Hétfő 10—13 óráig
VII., Lenin krt. 5. I. em.
Telefon: 223-896
Szerda 16—18 óráig
I., Országház u. 20.

Kiadja:
A HÍRLAPKIADÓ VÁLLALAT
VIII., Blaha Lujza tér 3.
Telefon: 343-100

Felelős kiadó:
CSOLLÁNY FERENC

Terjeszti: a Magyar Posta
Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (Budapest, V., József nádor tér 1 sz.)

Előfizetési díj: negyedévre 30,— Ft
félévre .... 60,— Ft
egy évre ... 120,— Ft

70.0516
Athenaeum Nyomda, Budapest
Íves mélynyomás
Felelős vezető: SOPRONI BÉLA
Index: 25 151

A TARTALOMBÓL

V. Promiszlov:
Moszkva üdvözlete 4
Dr. Gámenczy Béla:
A közellátás megindulása ... 7
Dr. Antal Zoltán:
A Szovjetunió és Magyarország gazdasági kapcsolatai... 10
Dr. Berti Béla:
A budapesti városrekonstrukció 13
Pro Urbe, 1970
Veszprémi Miklós:
A kőműves 16
Sulyok Katalin:
A gyermekegészségügy centruma 17
Kereszty András:
Mennyi húst fogyasztunk? .. 20
Illés Béla:
Hazatérés 26
Gyárfás Endre:
A csepeli munkásotthon..... 32
VÁROS AZ IDŐBEN X.
Zolnay László:
Nagy-Budapest tája a korai középkorban 37
Babonák és hiedelmek a középkori Budán..... 41

A címlapon:
Balla Demeter felvétele

Balra:
Mikus Sándor:
Felszabadulási emlékmű (részlet).
Tahin Gyula felvétele

Garai Gábor

Beteljesült szabadság

Magyarország fővárosa 1945. február 13-án szabaddá lett: volt már az országnak fővárosa, — de a fővárosnak még nem volt szabad országa, csak fél-országa. Budapesten már — a frissen elhantolt halottak és a csüggesztő romok fölött is — a reménység és a bizalom lett úrrá a lelkekben: megérkeztek a felszabadító szovjet csapatok első élelem-szállítmányai, itt-ott kinyitotta deszkával foltozott ajtaját egy-egy kávéház, étterem; játszani kezdtek a színházak — de a nyugati megyékben még tombolt a náci és nyilas rémuralom, vésztörvényszékek üléseztek, halálra szántak tízezrei — köztük „költők is, védtelen" — vánszorogtak a koncentrációs táborok sivár reménytelensége vagy a tarkónlövés bizonyossága felé.

A haza teljes felszabadulása — Budapest lakosainak éppúgy, mint az egész ország népének — akkor vált valósággá, amikor a nyugati határszél utolsó községéből is kitakarodtak a német fasiszta megszállók és magyar zsoldosaik. Mert akkor — azon a 25 esztendővel ezelőtti április 4-én — egyszerre beteljesült a nép évszázadokon át nemzedékről nemzedékre örökül hagyott vágya: beteljesült, mint megmásíthatatlan *történelmi tény* — és mint jövendőt ígérő *lehetőség*.

A *történelmi tényt* az első szocialista ország, a Szovjetunió léte és Vörös Hadseregének jelenléte garantálta és döntötte el, nemzetünk, népünk javára: s azóta a jóbarát iránt érzett hála és a testvéri szövetség felelős elkötelezettsége összeszövődött szívünkben és tudatunkban.

A jövőt ígérő *lehetőséggel* azonban magának a nemzetnek — a dolgozó emberek új-kötésű közösségének — kellett, s kell ezután is, gazdálkodnia.

Nem volt elég szétosztani a földeket azok között, akik megművelik — el kellett kiáltani a „Földet vissza nem adunk!" jelszavát is. Nem volt elég államosítani a nagyüzemeket — harcolni kellett — és kell — azért is, hogy a gyárat valóban a magáénak érezhesse a munkás. Nem volt elég megvédeni az 1956-os ellenforradalom idején a téeszeket a széthullástól — sürgősen meg kellett valósítani országszerte a földeken mindenütt a nagyüzemi gazdálkodást, s azt is, hogy a parasztság mielőbb — jövedelmében s életformájában egyaránt — tapasztalja ennek előnyeit. Nem volt elég a tömegek köztulajdonává tenni a kultúra javait, — küzdeni kell azért, hogy e javak közül a legegyszerűbb ember is egyre igényesebben válogassa ki — a legjavát. Nem volt elég fölismerni a régi gazdálkodás hibáit — mindent meg kell tennünk azért, hogy az új gazdaságirányítási rendszer megvalósítását és folyamatos tökéletesítését személyes ügyének — gondot okozó s örömöt szerző érdekeltségének — tekintse minden állampolgár s minden kisebb és nagyobb dolgozó-közösség . . .

A felszabadulást törvényszerűen követő szocialista átalakulás folyamata — higgadtan és hivalkodás nélkül kimondhatjuk immár —: irreverzibilis, megfordíthatatlan folyamat. A nemzet negyedszázad építő munkája során egyre gyarapodó vagyona szervesen és véglegesen *a közösség tulajdonává* olvadt össze, a közösség szolgálatában, érdekében. A kizsákmányoló tulajdon-formákat rekonstruálni éppoly lehetetlen lenne ma már, mint ahogy nincs ember, aki egy vert hadsereg tömegsírjának csont-halmazából összetákolná a hajdan-volt hús-vér katonákat.

A magántulajdon tömegsírja felett — mellőzve a vígan mellőzhető gyász-szertartást — egy újjászületett országban új társadalom épült és épül egyre tovább. A visszavonhatatlan szabadság földjén — mert a nép országában. Amelyben nem csak a tulajdon a közösségé — hanem a felelősség is. A felelősség azért, hogy — amit soha többé nem kaphatunk ajándékba! — a *jövőt ígérő lehetőséget*, a valóra váltás folytonos, reményteljes küzdelmében, egész szívvel és tudatosan, emlékezve és előre tekintve, szolgáljuk ezután is.

1970 ÁPR
1021

Würtz Ádám: Rézkarc (részlet)

szabad kiszolgálni, vagyis egy-egy szelvényre 12 és fél dkg-ot."

„Az e heti sertéshús-fejadag 12

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napjaink

HANN FERENC két verse

Tízezer éve

Tízezer éve ballagunk Tagore erdei felé.
Olykor faarcú szentek megkövült imái görögnek ölünkbe.
Közel járunk e tájhoz, nagyon közel.

Ég álmaink világa. Nincs miért sietni tovább.

a madarakkal

testvéreim a madarak
piroshús-szeműek vadak
kígyóvárost elnyelők
lángom égrelengetők
éjfélkor is igazak

rossz testvérük vagyok én
lépek a föld tengelyén
szárnyam helyett énekem
ténfereg a réteken
falvak gyönggyel vert gyepén

de hajnalban fehérben
találkozunk a fényben
felhő felett szaladunk
fekete gyolcs a hadunk
messzepergő kék mesékkel
szórjuk tele:
fényességgel
hideg csorba csillagunk

VÉGH MIKLÓS

Ősz

Az árnyak penge-éle már megernyedt,
roggyant a sárga körték dús leve,
hajnali ködre ballagnak a dombok.

A délnek hajló ablakok szögébe
csak percre ugrik már a nyár-meleg:
a legyek is hátukra hemperedtek.

Nyakukba vonják partjuk a vizek,
futásuk álmos, habjuk megkövérül.

Gyümölcs-terhük kihordták mind a kertek,
kopár öklű halmok bugái közt
szántók nyújtóznak meztelen tenyérrel.

A nappal is görnyeszti már gerincét,
s korai alkony rácsai felett
ráhajlik a kövér csend a világra.

1021

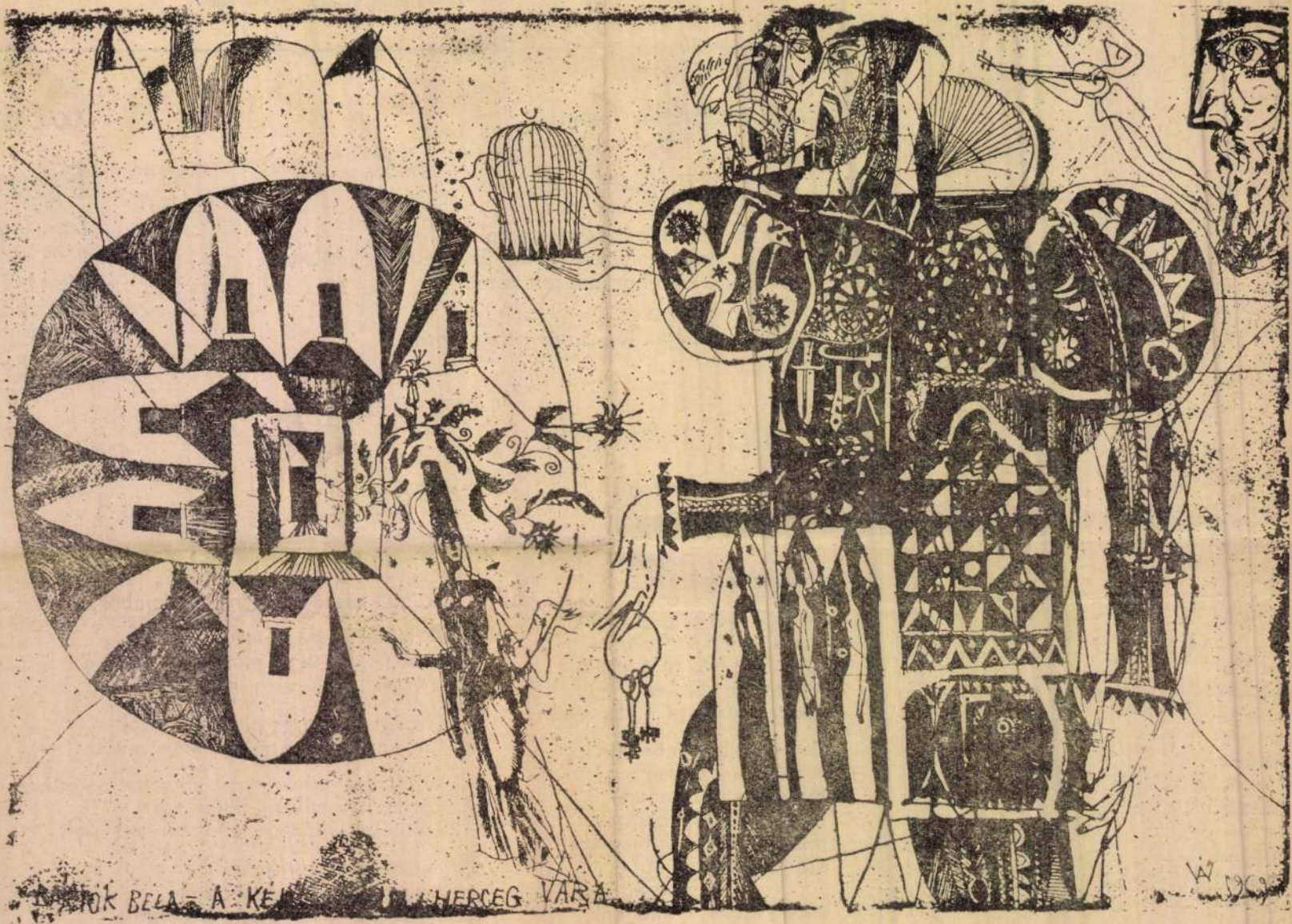

Bartók: Fából faragott királyfi I.

Würtz Ádám rézkarca

Würtz Ádám

lés, összegezés? Az „életmű" szakaszainak megvonása? Kései és felesleges dolog! Ha eddig nem verődött, most már minek verődjön visszhang.

Erő, hogy magából vidéken is jelentékeny művészt faragjon, csak kevésnek jutott. Rendszerint külföldi sikerek után repatriált magányosok tudták tehetségüket méltóképpen kicsiszolni. De ők is asszony nélkül, gyerektelenül, alkalmi pénzekből tengődve.

A siker — már amilyen egy csendesebb helyről elérhető — ugyancsak mostanában érkezik el hozzájuk, de már őket is túl későn koszorúzza. Egy-egy méltató cikk valamely országos folyóiratban, egy-egy jól klisézhető reprodukció — aztán mintha semmi sem történt volna. Csak a sok év érlelte tartás lesz még keményebb, s lesznek jobb barátok a vásznak: a mind jobban szaporodók, az egyre szebbre sikeredők.

A középgeneráció

Az ötven-, hatvanévesek, akik életük jó részét töltötték el a negyedszázaddal ezelőtt megváltozott körülmények között, egészen más sebeket szereztek. Aki félig formált egyéniségével az eleinte kötelező sematikus ábrázolás művelői közé állt, az most megkésve igyekszik rálelni a maga stílusára; aki viszont nem vállalta a hajdani penzumot, meddő évei után ugyancsak most próbál kicsiholni magából valamit. Az előbbiek igyekezetét a régi munkák léte, letagadhatatlansága fékezi, az utóbbiak pedig a kései indulás

Aki pedig nem sorolt be sem ilyen, sem olyan csoportba, az maga próbál végigbotorkálni azon az úton, amelyen — ha ereje és szerencséje van — esetleg festő lehet.

Az első lépés: bejutni a kiállítók sorába.

Nehéz ügy! A múltkoriban panaszolta egy kisebb város tárlatain rendszeresen szereplő festőasszony, hogy egyszerűen nem fogadják be az új, a nagyobb helyen. A kiállítások meghívásosak, s azt az egyetlen téli bemutatót, amelyre bárki jelentkezhet, most kiiktatták a programból.

Hogy meghívót ki kaphat? Aki bejegyzett tagja a helyi festőcsoportnak, s még az, akinek szereplését a csoport titkára jónak látja. Addig kell tehát szakkörökben meg egyéb helyeken sündörögni, amíg az a bizonyos invitáció meg nem érkezik.

Ha a zsüri az elsőként beküldött képek közül legalább egyre igent mond, s ha egyébként is „tetszik" a kép, rendszerint megérkezik az újabb meghívó.

Így, tárlatról tárlatra, fórumról fórumra araszolva lehet aztán eljutni az első önálló bemutatkozásig, ami nélkül még valamiféle díjak birtokában sem érdemelheti ki a pályakezdő kismester rangot.

Eddig az első önálló bemutatkozásig azonban csak kevesen jutnak el. Ambícióik megfogynak egy-egy visszautasítás után; odacsatlakoznak valamely modernnek hitt irányzatért lelkesedő sznob társasághoz; de még olyasmire is akad példa, hogy képkeretezőnek álcázott giccsfestő bedolgozójává züllik a tehetséges induló.

Egy mozaik, két pannó

Ezek az állami megbízatások... Ezek oda-odaítélésével lehet ám szúrni mély sebeket! A nagyobb munkával ugyanis nagyobb pénz, hosszabb létbiztonság, és egyáltalán, messzibb vidékeket bebarangoló hír jár, s kit ne serkentene ennyi előny. S kit ne keserítene el, amikor látja, hogy minden valamire való munkát a városhatáron túlról odahívottakkal végeztetnek el.

Jó tíz éve figyelem a *szegedi* fal- és teremdíszek sorsa-alakulását. Nem több, mint 2 — *kettő* — nagyobb megbízatással tiszteltek meg „helyi" művészt ennyi idő alatt. Egy mozaik terveit készíthette el egy idősebb mester, s a városháza nagyterme számára festhetett két nagyobb pannót — egy zártkörű pályázat nyerteseként — egy fiatalabb.

Ha ilyesmi kerül szóba, egy-két mondat, és máris elhangzik a bűvös szó: „érdekképviselet" Aztán a példa: miként is lehetne méltányosabb elosztást remélni, mikor egy 120 ezres vidéki város képzőművészeinek hosszú időn át egyetlen képviselőjük volt a szakszövetségben — a városi művészettörténész.

Sorolván a gondokat, természetesen nem maradhatnak ki a lakásviszonyok sem.

Jártam már jó néhány műteremben, tudom, hogy ezek a pecsétes padlójú műhelyek azelőtt leginkább lakószobaként, olykor kamaraként vagy éppen üvegezett folyosóként szolgáltak, s mint ilyenek, aligha alkalmasak az igazi munkára.

melyet innen hozok.

Kezdem a zenével, mert a zene az a tenger alatti nap itten, amely mellé meszesedő csontjaikat melegedni hozzák a vendégek. Ezzel azt is megmondtam, hogy az ide járó emberek szinte valamennyien, a nők s a férfiak is, kortársaim. De róluk majd később. Előbb a zenéről, mely cigányzene. A muzsikusok hatan vannak: primás, két kontrás, kisbőgős, nagybőgős, cimbalmos. Klarinétos nincs, pedig kamaszkoromban nemcsak a szatmári, de még a hiripi bandának is volt klarinétosa. De hát az a hiripi banda igazi cigányzenekar volt, olyan, amilyennek a tévedhetetlen ceruzájú Tersánszky rajzolta a Szatmár megyei muzsikusokat. Ha lyukas könyökű is a frakk, vagy a zsakett, amit viseltek, de frakk és zsakett, s a nadrágjuk is, ha kitérdelt, ha cipőnél rojtos is, de sötét és csíkos nadrág volt. Igaz, a kalapjukat nem vették le, nyáron se, a kocsmában, de mást, mint kemény vagy szalmakalapot sose tett a fejére egyikük se. S ezek itt, szegények, 1970-ben, a zsúfolt pesti étteremben, zsinóros piros mellényt kell viseljenek, olyant, amilyent cigányzenész sose vett magára. S hogy miért, nem tudom, hiszen nem külföldi turistáknak mutogatják őket, hanem józsefvárosi és ferencvárosi öregek buknak alá az asz-

partjára, orrom-

Élet és Irodalom
1970. V. 23.

pacsirta szól a jan... a derék énekes, és művészetétől átszellemült hallgatói nem tudják, hogy ez az értelmes sor milyen értelmetlen? Nem tudják, hogy a pacsirta sose száll fára, csak a levegőben énekel, s ott is csak nappal? S volt-e valaha is olyan dadaista költő, aki le mert volna írni ilyen értelmetlenséget: „Sudár jegenyefa — földre hajlik az ága?"

Nem, ezt nem! Itt nem tovább! Ha már partra vetődtem, ki innen, ki az utcára, az ostornyelű ívlámpák alá, át az úttest zebráján, a gépkocsik forgatagában, s be valahová, ahol villanygitár zúg, ahol szakállas vagy szakálltalan kedves fiúkat és miniszoknyás vagy a hosszú szoknyában pingvinként járó édes lányokat találok! Hogy öreg fejemmel nem illek közéjük? Illek, nem illek, közéjük tartozom. De jaj, hirtelen látomásom támad, mert arra gondolok; van itt a levegőben valami, ami lassan beivódik az emberek csontjába és lelkébe.

1021

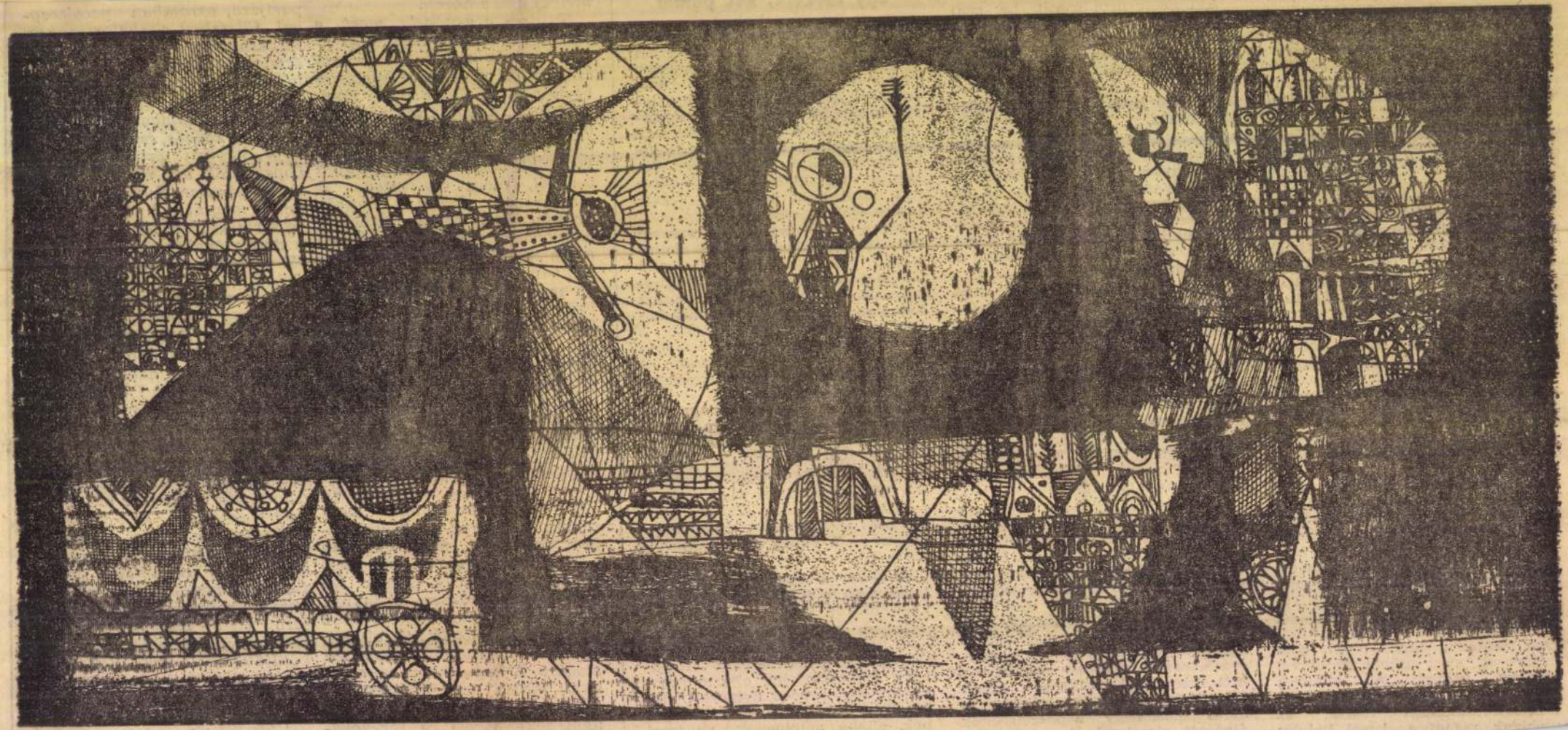

Würtz Ádám rézkarca

sáról: Filozófus

tartozik a krimi tárgyához, másrészt, mint privátjellegű kíváncsiskodás, távol áll egy angol orvos természetétől. Arról nem is szólva, hogy az erre adott „Soha többé nem *látogatjuk* (to call)" — felelet oly nagyfokú ridegségről tanúskodnék, mely egy jóságos, boldog és hálás asszonyka részéről fel sem tételezhető.

Lássunk végre tisztán ebben a kényes ügyben!

Tabi László

Nem „mellékes"...

1970. június 20-i számunkban *Mellékes* címmel riportot írtam. A másodállások és mellékfoglalkozások létesítésének visszásságait alátámasztandó, idéztem a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság egyik jelentését: *„A KGMTI 1202 dolgozójából 239 vállalt másodállást más tervező intézetnél, míg onnan 133 tervező a KGMTI-nél kapott hasonló beosztást."*

Inokai Jánosnak, a KGMTI igazgatójának az ÉS szerkesztőségéhez intézett levele szerint ma már teljesen időszerűtlen NEB jelentésből történt az idézet. A KGMTI-nél a NEB nemrégiben vizsgálatot folytatott és addigra — mint a szerkesztőséghez eljuttatott jegyzőkönyvből kitűnik — a tervezőintézetnél csak a jogos másodállások, mellékfoglalkozások maradtak meg.

Készséggel közöljük a helyreigazítandó tényt, és örülünk az intézkedésnek. Csak az a megjegyzésünk, hogy a Budapest I. kerületi NEB által végzett újabb vizsgálat eredménye még nem állott rendelkezésre, amikor a „Mellékes" című riport készült. Nem tudhattunk róla, sem arról, hogy a KGMTI-nél már minden a legnagyobb rendben megy.

Bár minden jogtalan mellékes szerzés ilyen gyorsan a „mellékes" kérdések közé kerülne az ország többi intézményénél és vállalatánál is!

Szűts Dénes

LÁNY AZ ORSZÁGÚTRÓL. Színes angol film. Bemutató: július 9-én.
MATRÓZSZERELEM. Színes NDK-film. Bemutató: július 9-én.
A BOSSZÚÁLLÓK ÚJABB KALANDJAI. Színes, magyarul beszélő, szovjet film. Bemutató július 9-én.

Színházak

„FÖLTÁMADOTT A TENGER". A Magyar Állami Népi Együttes vendégjátéka a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon, július 4-én.
FÉNYES SZABOLCS: MAYA. A Fővárosi Operett Színház vendégjátéka a Budai Parkszínpadon, július 9-től.
MILTON: ELVESZETT PARADICSOM. Bemutató a Körszínházban, július 10-én.

Hangversenyek

A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR ÉS A BUDAPESTI KÓRUS hangversenye az árvízkárosultak javára, július 4-én, a Károlyi-kertben. Vezényel: Lehel György.
A DEBRECENI MÁV SZIMFÓNIKUSOK ÉS A HALLE-I KÓRUS hangversenye, július 6-án, a veszprémi Várban. Vezényel: Helmut Hänchen.
VIRÁG ENDRE orgonahangversenye, július 7-én, a tihanyi Apátsági templomban. Közreműködik: a Tátrai vonósnégyes.
A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR ÉS A BUDAPESTI KÓRUS hangversenye, július 8-án, a Károlyi-kertben. Vezényel: Forrai Miklós.

Kiállítás

FIATAL IPARMŰVÉSZEK kiállítása az Ernst Múzeumban. Megnyitó: július 4-én.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021 1970 JUL 4-

Würtz Ádám

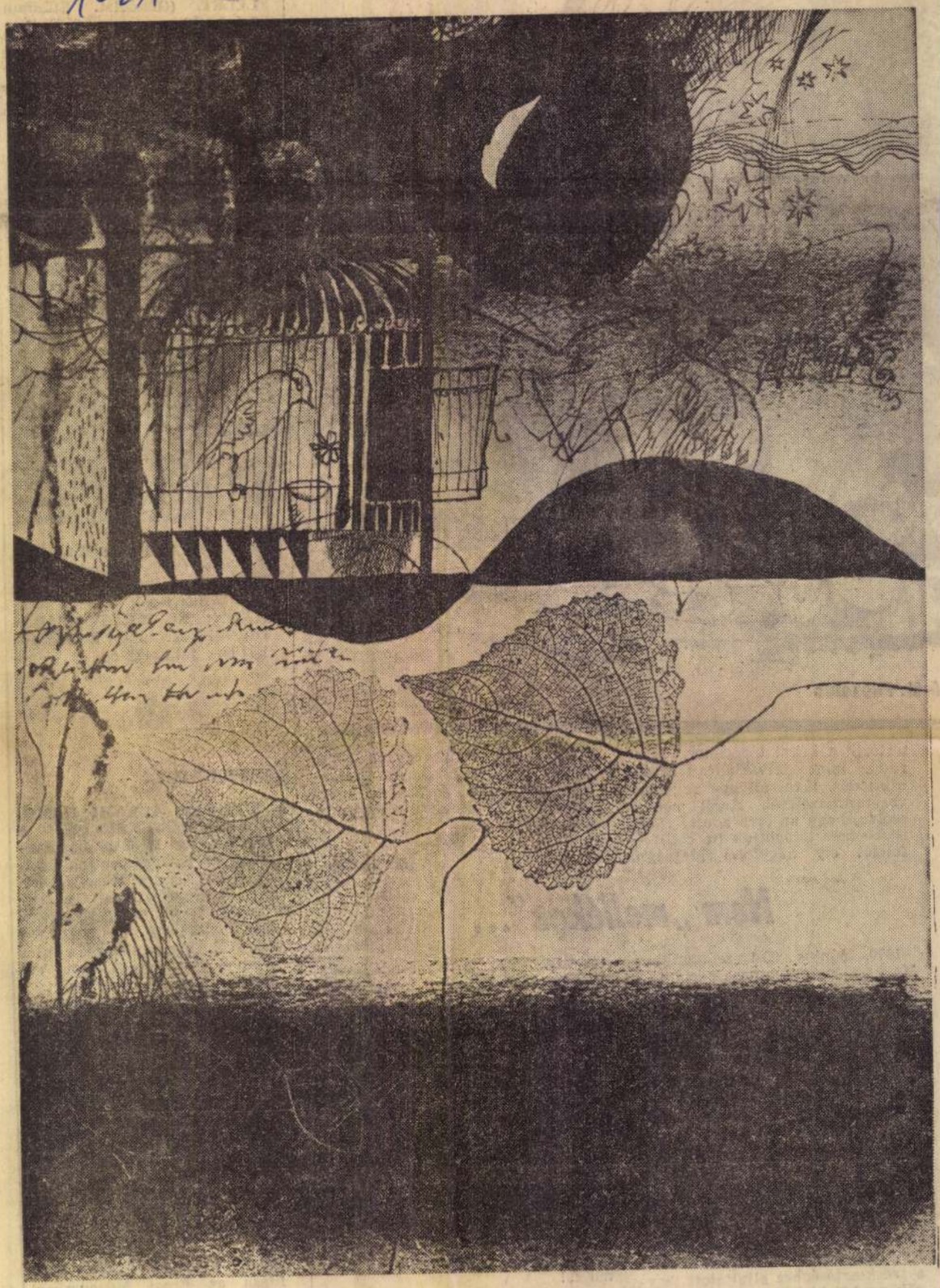

Würtz Ádám: Illusztráció

ÁRA 2.50 Ft

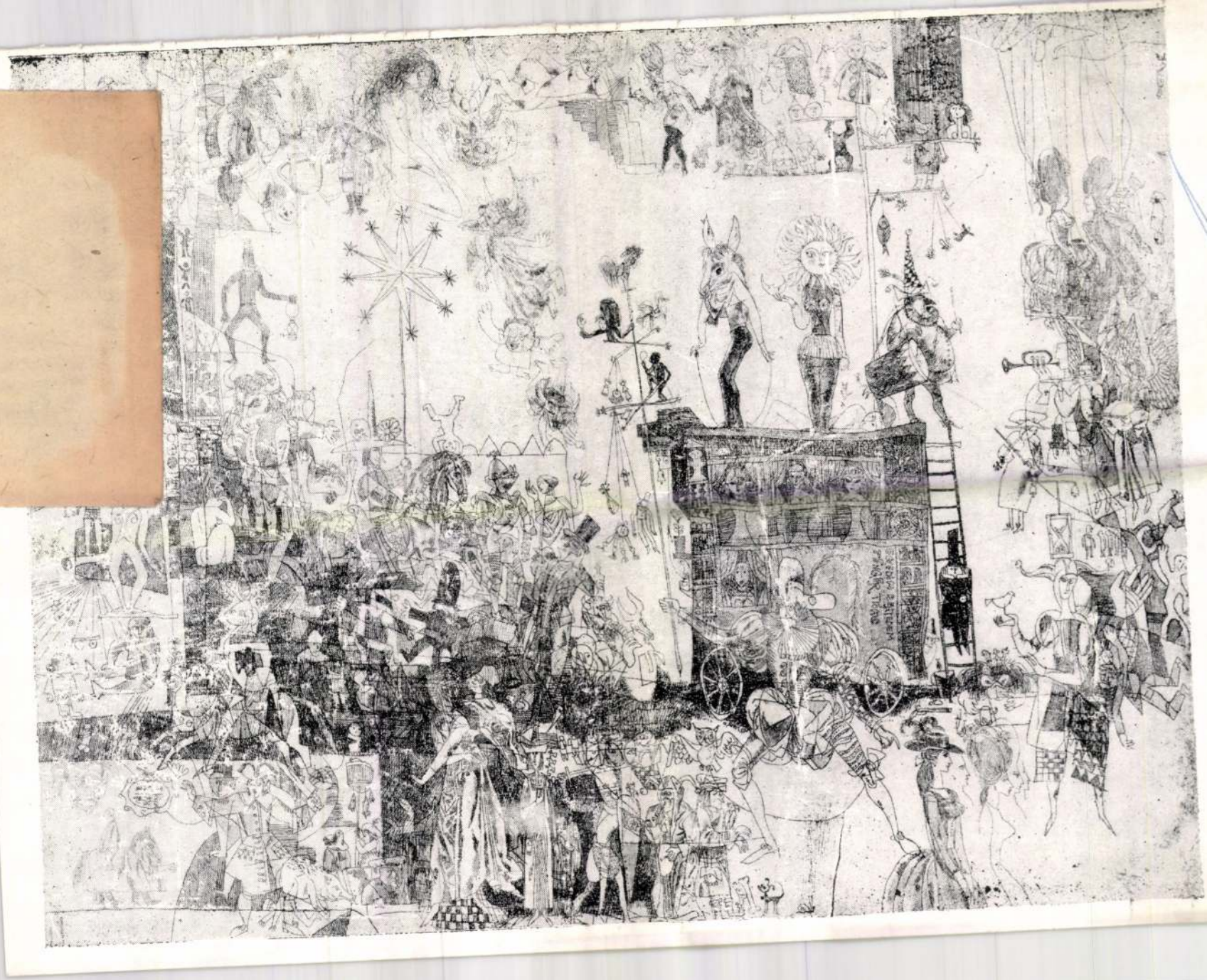

Kürtz Ásháin

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 11

JELENKOR

Pécs ...

8,— Ft 1021

WÜRTZ ÁDÁM: Illusztráció a „Szigeti Veszedelem"-hez

Lapokban olvastuk (11. old.) [illegible] Tamás riportja: Viz

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Würz Ádám
ÉLET ÉS IRODALOM
1965 JUN 26.

1021

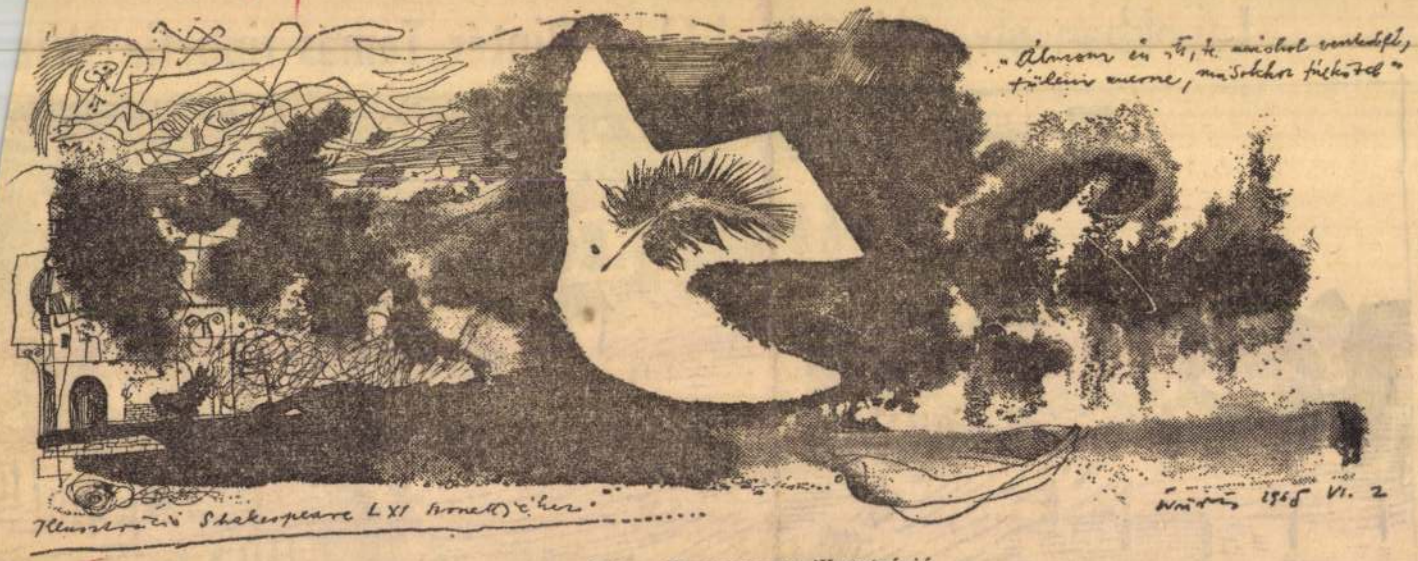

Würz Ádám: Shakespeare-illusztráció

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

amerikai élet
társadalmi sz
lentétesnek vé
kan. Később i
is baljós je
Mintha Chica
getelt jelensé
amerikai kapi
ségszerűen ki
legzetessége
manapság job
mint a harmincas évek közepén volt?

A *Saturday Evening Post* „Bűnözés Amerikában" címmel egész sorozatot szentelt ennek a kérdésnek. És a lap egyértelmű feleletet ad: *„A város a bűnözők markában van. A gengszterszindikátus (még Al Capone szervezte) olyan szilárdan beépült az élet minden szektorába, hogy csaknem lehetetlen kigyomlálni."* A szindikátusban vasfegyelem uralkodik. Az utóbbi 38 évben a szindikátus négy legfőbb vezetője közül kettő halt meg, mindkettő természetes halállal, a másik kettő ma is jó egészségnek örvend. Egyikük nyugdíjba ment, a másik, a jelenlegi főnök háborítatlanul vezeti az ügyeket. Al Caponet *Frank Nitti* (a „könyörtelen") őt *Tony Accardo* követte, nyugdíjba vonulása után helyére a jelenlegi főnököt, *Sam Giancanot* jelölték. Accardo multimilliomos és Chicago legelőkelőbb negyedében 500 000 dolláros, 22 szobás palotában él, hat arannyal és ónix-szal díszített fürdőszobája van, hatalmas kertjében vérebek és

egyébként a Cosa Nostrának, az egész Amerikát átfogó szervezett maffiának a chicagói leányvállalata — ma kitéphetetlen gyökerekkel kapaszkodik a gazdasági és politikai élet talajába.

A szervezett bűnözés, ez az évi 40 milliárd dolláros üzlet éppen kapitalizálódásánál fogva rendkívül veszélyes. Chicagóban nincs olyan étterem, amelynek a húst és az egyéb élelmiszert ne a szindikátushoz tartozó vállalatok szállítanák. Minden elfogyasztott üveg alkohol épp úgy a szindikátus hasznát növeli, mint a poharak tisztításánál használt mosogatógépek vagy az asztalterítőket és szalvétákat szállító vállalatok. Akik a parkoló helyen leállítja kocsiját, vagy felöltőjét elhelyezi a ruhatárba, ugyancsak a szindikátusnak fizet bonyolult, vagy kevésbé bonyolult áttételeken keresztül. Mindez együttvéve évi kétmillárd dolláros üzlet csak Chicagóban. Az egyik chigagói szenátor, *Anthony J. de Tolve*

(Folytatás a 2. oldalon)

— ÁRA: 1.50 Ft —

1021

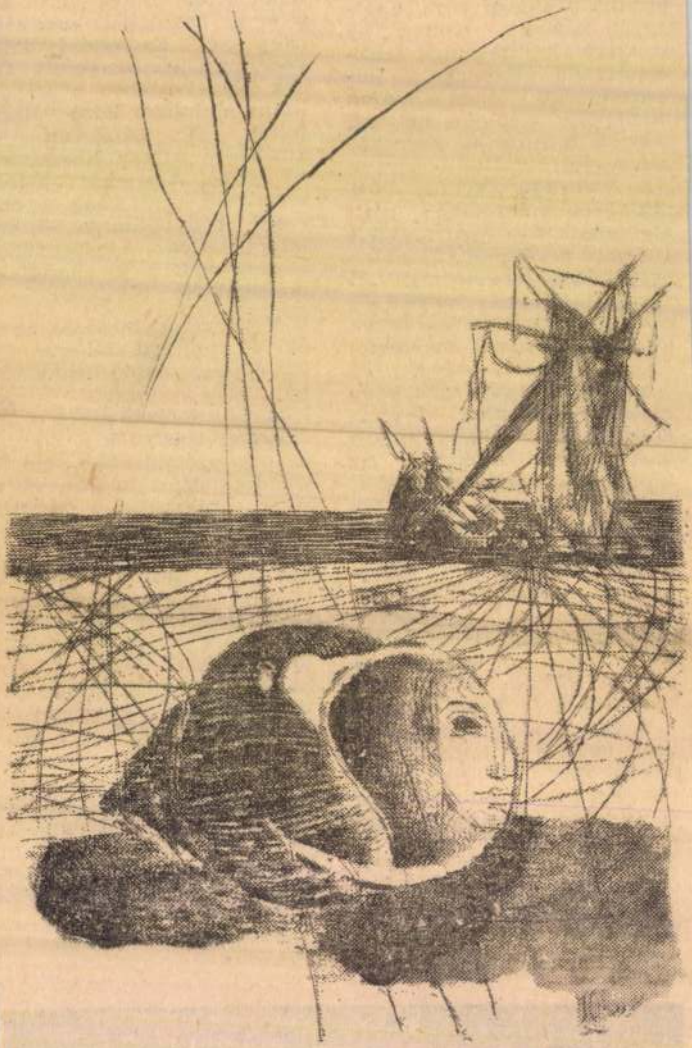

Würtz Ádám kiállításáról: Shakespeare-illusztráció

...RA?

indokolatlan harag ragadtatta el.

Változatlanul: a hamisítatlan képet

De nem is egyetlen személyről van szó. Voltaképpen nem is lenne túlzottan fontos ez a néhány, az Europe magyar száma ürügyén írott cikk, ha nem a mostani időszak irodalmi, eszmei életének egynéhány vitatott kérdését rejtőznék mögötte. Ami a legkevésbé tetszik kritikusainknak a mai magyar irodalom külföldi terjesztésénél: az, hogy nem pusztán „örök értékeinket" akarjuk megmutatni, hanem forrongó, fejlődő, nyersebb, kialakulatlanabb — közvetlenül közéletibb — kísérleteinket is. Az említett bírálatok az Europe magyar számának versrészében fiatal költőinket sokallják, — prózaíróink közül meg azok ellen emelnek kifogást, akik a ma forró kérdéseivel birkóznak. Elhangzik a nagyon gyakori ellenérv: másként kell bemutatni a magyar

(Folytatás a 4. oldalon.)

Eszmény — élet

Lenin szobra a Szmolnij előt monumentális, mert pontosan

Istenekre könnyű ráfogni a sét (isteneknél ezt nem is lehe a megváltoztatását emberek k Ember állt, ez kézzelfogható, hetetlen valósága korunknak, s tó ma, és az lesz késő utódaink

És hiába távolodunk az időbe bant életétől, ez az Élet és ez szi fel a legendák ködpalástját: közelben mindazoknak, akiknek

Ez a ma is kartávolságból m

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 NOV 23.

1021

Rövid stílustörténet

Klasszicizmus

Romantika

Naturalizmus

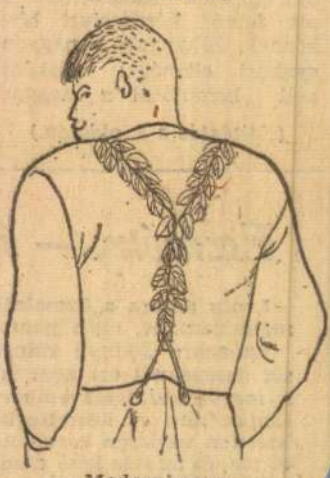

Modernizmus

Würtz Ádám rajzai

NTON...

za hónak. Később Gary híres Lady L.-jének dramatizálásával, Gogol Egy őrült naplójának színpadra állításával, svéd egyfelvonásosok ősbemutatójával már egy afféle ínyencségeket nyújtó stúdiószínház feladatkörét kezdték ellátni. Havonta van új műsoruk, hetenként két-két előadásuk: növekvő népszerűségük jól bizonyítja, hogy egy egészségesen szervezett házagpótló kis színpadnak nagyon is helye van művészeti életünkben. (S talán nem is csak egynek volna: a külföldi példák — a lengyeleké, a cseheké — nagyon biztatóak.) Házagpótlás ez nemcsak a műsorpolitika és a közönségigény szempontjából: számos színészt látnak el rendre olyan feladatokkal, amit azok saját színházukban nehezebben kaphatnának meg. És ez sem utolsó szempont.

Megvan a maguk közönsége: bérleteiket gazdájuk, az Építők Szakszervezete terjeszti el műszaki értelmiségiek körében. (Egyéb gond aztán nincs is a színpaddal: a vállalkozás önellátó!) De jönnek a Belváros fiataljai, a különleges kulturális eseményre számítók, a művészetekkel intimebb közösségre vágyók, bérlet nélkül is. Még a gyengébben sikerült produkcióik is látogatottak.

Népszerűségük igazolja létüket. És igazolja azt a tételt is, hogy egy város, vagy akár az ország kulturális élete nem csupán tisztesen szervezett stabil kulturális intézmények összessége. Szükségképpen beletartoznak az alkalmi, a kísérleti jellegű, az egyes rétegek speciális igényeire építő vállalkozások is — a hivatásosak éppúgy mint az amatőrök — ezek egészítik ki a színképet. A népművelés — ha helyesen szemléljük — összefüggő láncolat a legkisebb efemer öntevékeny együttestől a hatalmas országos kultúrintézményig: csakis így juthat el a művészet és ismeretterjesztés mindenkihez. És ezen a láncolaton belül örömmel üdvözlünk minden egészséges és építőkézláb kezdeményezést.

Lukácsy András

Akkor ez nagy szenzáci
még szenzáció maradt né
tizeden át, bár 1933 után
kapitalista agitáció mellé
fontosabb dolog került el
fasizmussal való szembes
háború után azonban, a
leverésével ismét időszer
a kapitalizmus igazi arcá
tírikus bemutatása. Nézve
tűnő darabot, elsősorban arra kell gondolnunk: milyen kár, hogy nem mindjárt a felszabadulást követő években került színre nálunk, amikor a magyar munkás és értelmiségi, akit a Horthy-rendszer úgy elzárt a különféle haladó művészetektől, még azon melegében megismerkedhetett volna a weimari Németország művészetének bátran politikus szókimondásával és formabontó eszközeivel!

Ma azonban már kissé fakónak érezzük. Plakátszerű agitációja, pamfletszerű képrendszere kevésbé hat — különösen, hogy a zene nem eléggé támogatja. Van ugyan benne néhány kitűnő dal, mint az Alabama-Song, a közismert „Rossz ágyat ha vetsz, rosszul alszol" kezdetű, no meg a kedves „Is here no telephone", azok a „számok", melyek — mint a Koldusopera híres betétjei — sohasem tévesztenek hatást, a mű egészét kitöltő, végigkomponált „operazene" azonban nem elég jó, nem elég magvas ahhoz, hogy a mondanivaló méltó hordozója legyen s hogy drámai erővel lekösse a hallgatót.

Operaházunk törekvése persze érthető és dicséretes: a magyar zenésszínpadnak nagy tartozása volt századunk operaeredményeivel szemben. És valóban: vannak darabok, melyeket sohasem késő bemutatni: érvényüket értékük maradandósága, mondanivalójuk mély realizmusa biztosítja. Ilyen volt például a Wozzeck. Ám vannak darabok, melyek ha nem kerültek a *maguk idejében* színre, bármily fájdalmas, elkéstek. „Mahagonny városának tündöklése és bukása" ez utóbbiak közé tartozik.

Őszintén sajnálom, hogy erre a kissé kiábrándító következtetésre kellett jutnom. A darab előadása ugyanis *ragyogó:* tehetségtől, ötlettől duzzad és lelkes, lelkiismeretes, becsületes művészi munkáról tanúskodik. A legfőbb érdem mindenekelőtt a rendezőé és díszlettervezőé. *Mikó András* szép eredményeket felmutató rendezői pályáján is fontos állomás ez, mert sok új szín felvillantására adott alkalmat. Neki, valamint a díszleteken

RÁDIÓ

EÖRSI

A tisztelt olvasó magától értetődőnek tartja, hogy ember? Sohasem gondolkodott el azon, hogy mit tenne, ha például — kézenfekvő feltételezés — lábak helyett kecses halfarokban végződne és gondtalanul tanyázhatna a tenger fenekén hatalmas kristálypalotában, és a tágas borostyánablakokon át bűbájos halak úsznának virágzó falú termeibe, ahogy a mi házunk ablakain át a meseköltő feltételezése szerint madarak, szerintem főként legyek röppennek be — mit tenne tehát, ha szűkös létünk helyett háromszáz évre méretezett idillikus vízivilág állna rendelkezésére?

Aki még sohasem tett fel magának ilyen álmatag, és mégis kellemetlen kérdéseket, az csak süket füllel hallgathatja Andersen tengermély meséjét a humanitásról. És vajon mit értenek meg belőle a gyerekek? — tünődtem, míg *Ács Katá* lírai és leleményes rádióváltozatát hallgattam. Leleményesnek azért mondom, mert nem lehetett könnyű olyasvalakiről írni hangjátékot, akinek a mese derekán kivágták a nyelvét. Ráadásul azért vágták ki a nyelvét, hogy ember lehessen. Pontosabban: egy pufók és nyíllal fölszerelt gyerekisten kedvéért vágták ki a nyelvét — de ez már végleg nem a gyerekekre tartozik, ők csak a szép sóvárgást és a borzalmas büntetés tényeit érthetik meg, valóságos rémtörténet volna számukra ez a mese, ha a költői képek áradata nem burkolná jótékonyan szépségekbe az iszonyt.

Mert Andersen impozáns hőse, a kis hableány nem az ártatlan mesék tündéreinek, manóinak, sellőinek és kóboldjainak a rokona, ahogyan a szerző feltünteti, hanem Faust hugicája, és Thomas Mannak ezerszer igaza volt, amikor ördöggel szövetkező, szerencsétlen és zseniális hősének, Adrian Lever-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM
Würtz Ádám
1967 MÁR 25.

1021

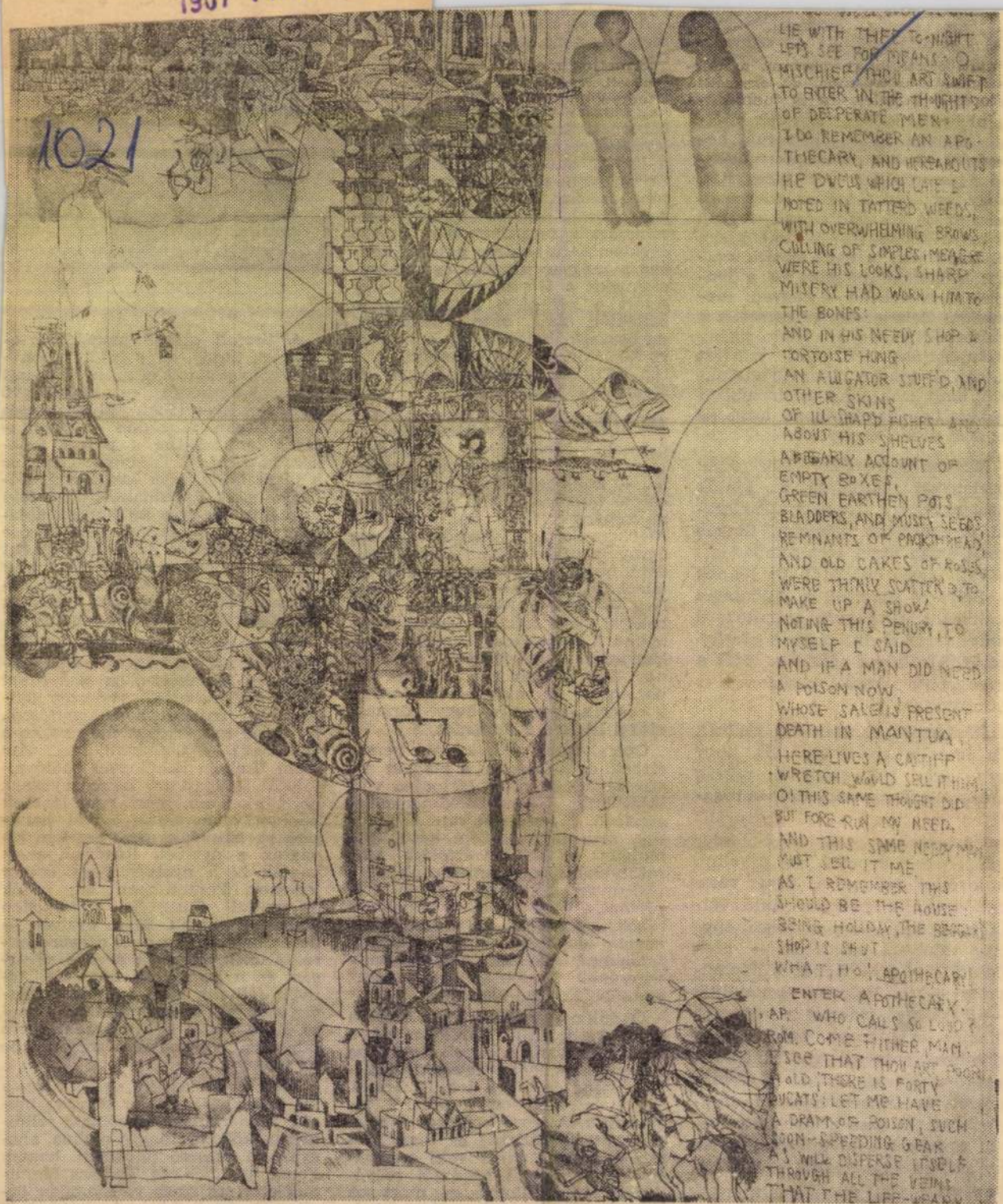

Würtz Ádám: Shakespeare-illusztráció (rézkarc)

Magyar Hirdető
SAJTÓIGAZGATÓ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

HUBAY MIKLÓS:

A József At

És felvillant téged egy
kártyalap
tegnap meg a sakktáblán
láttalak,
e könyvből meg felrepül
most neved —
s az ég felettem
fellegtelenebb.
(Horváth Imre: a Sárga Ház ciklusból.)

A Wawel hegyén (1963 június)

Ez az ország sokszor nem volt meg a térképen, de itt, Nagy Kázmér székesegyházának a kriptájában, a halottak mindig a lengyel nemzeti nagylétet hirdették, mereven, konokul, tömegtüntetésben. Itt vannak a Jagellók, a Potockiak, a Szobieszkyek, a szabadság védszentjei: Poniatowsky József és Kosciuszko Tádé, és itt van ezüstkoporsójában a menynyei patrónus is: Szent Szaniszló. És vörösmárvány síremlék alatt itt nyugszik a nagy király: Báthory István.

A ráccsal elzárt kápolna előtt a magyarok mindig megállnak. Egy perccel tovább is, mint a többi látogató. Előttünk is járhattak itt magyar honfitársak. Friss koszorú, piros-fehér-zöld szalaggal.

„A szegedi József Attila Egyetem diákjai..."

Hejh, burzsoá! hejh proletár! —
De miféle szerénység ez is. Mondjuk csak hozzá bátran hejh, szentek és hejh lengyel királyok —
én, József Attila itt vagyok

Az extázis képe

Mindig különösképp szerettem az Óda végén a „hajnali részegség" extázisát, halálnak és az újjongó megdicsőülésnek az élményét kelő Nappal szemben, a legszemléletesebb képet arra, hogy a költő „magán kívül van" —, a szíve legalábbis:

... Hallom, amint fölöttem
csattog,
ver a szívem.

Hölderlint olvasva, feltűnik a hajnali elragadtatás nak ugyanez a képe. A k szakadó szívvel. Panthea Empedoklész találkozásána

„És mikor lelkem frissü örömben először bontakozot a sokáig nélkülözött világba s szemem fiatal kíváncsiság gal itta a napfényt... Ó mint hajnali felhő, úg úszott a szívem a fenséges édes fény felé..." (Hajna Gábor fordítása.)

Különben Empedoklész épp annak a *hiánytalanu teljes természetnek* a meg testesülése, amely Józse Attilának itt revelálódik, a Ódában:

1965 APR 1 0.

05—1965

1021

Würtz Ádám: Külvárosi éj

ALFÖLD

IRODALMI ÉS MŰVELŐDÉSI FOLYÓIRAT

1967-8

ANDREJ VOZNYESZENSZKIJ

Az új szovjet lírikusnemzedék kiemelkedő tehetségű tagja kerülők után jutott el az irodalomhoz: építészmérnöki diplomát szerzett, festegetett, a képzőművészet vonzotta. Valójában e fiatalkori „kiruccanások" nem jelentenek vargabetűt, ellenkezőleg – valamennyi nélkülözhetetlen előstúdium a robbanásszerűen feltűnő költő életében. Mint építész megszerette a modern formákat, a harmónia új változatait; akvarelljei, ha próbálkozások is, a világ vizuális feltérképezését, színekbe-hangulatokba-látomásokba öntését kísérelték meg; minden törekvése arra irányult, hogy modern eszközökkel fejezze ki sűrűsödő impresszióit.

Mikor írni kezdett, nem kellett megtagadnia korábbi szerelmeit. Tulajdonképpen nem *elkezdett* valamit, hanem *folytatta* a régit. Verseiben megőrizte a mértani síkok és arányok iránti rokonszenvét (már a címek is árulkodnak: *Ballada a pontról, Parabolikus ballada* stb.); képei frissek és gazdagon áradóak (nála „alumíniumosan csillog a mező", a zápor „ezüst fém-özönnel ömlik", a tükör „magnézium-fakóra sápasztja az arcot"). Hangja annyira eredeti, hogy senkiével sem téveszthetjük össze. Voznyeszenszkij, akinek soraiban és lüktető ritmusaiban napjainkra ismerünk, nemcsak tehetség – *egyéniség* is.

Társadalmi elhivatottság fűti. Lorcát siratja („Lorca tanít. Nemcsak az élete és dalai. Megöletése tanítás."; Lenint idézi (a legemberibb emberhez közvetlen szavakkal fordul: „Mi *azok* vagyunk, akikről Ön ábrándozott?"); a világok és anti-világok konfliktusainak mélyére hatol. Nem titkolja szeretetét és antipátiáit. Amerika, Franciaország, Olaszország sem csupán udvarias bókokra ihlette: nem kápráztatták el a csillogó fények. „De jó lesz, hogyha egyszer felszakad a köd!" – felkiáltása szimbolikus érvényű.

A lázas lendülettel megférnek az oldott szinek: Voznyeszenszkij gyakran szólal meg intim hangulatok nyelvén *(Az anyák elárvulnak . . ., Esti ének, Ősz)*. Lírai hőse – a természet gyermeke. A költő, jóllehet elsősorban a vasba-betonba öntött anyag váltja ki csodálatát, nem feledkezik meg a fenyők bujaságáról, a deres mezőkről, a sötétlő víz örvényeiről sem.

Formaérzéke kivételes. Majakovszkijt követi és széttördeli a sorokat, hol izgalmas téma-variációkat illeszt egymás mellé a strófákban. Pompás alliterációi, játékosan csengő rímei, kompozícióinak változatos skálája is bizonyítja költői talentumát. A szokatlan gazdagság lehet az oka, hogy egy időben formalizmussal vádolták meg. Támadóinak így felelt: „A művészetnek szikra kell, láng, nem isten – ember lángja kell" . . .

Voznyeszenszkij 34 éves. Öt kötet van a háta mögött (*Parabola:* 1960; *Mozaik:* 1960; *Háromszögletű körte:* 1962; *Antivilágok:* 1964; *Achilles szíve:* 1966). És változatlanul korunk költője. Nemcsak azért, mert megverseli az égberöppenő szputnyikokat, a beat-őrületet, Monroe halálát, hanem mert érzéseinket, vágyainkat, gondjainkat is megörökíti. Modern és harsány, bensőséges és kitárulkozó lírája ezért szólhat sok hangon, sok emberhez.

(veress)

/1021 Würtz Ádám

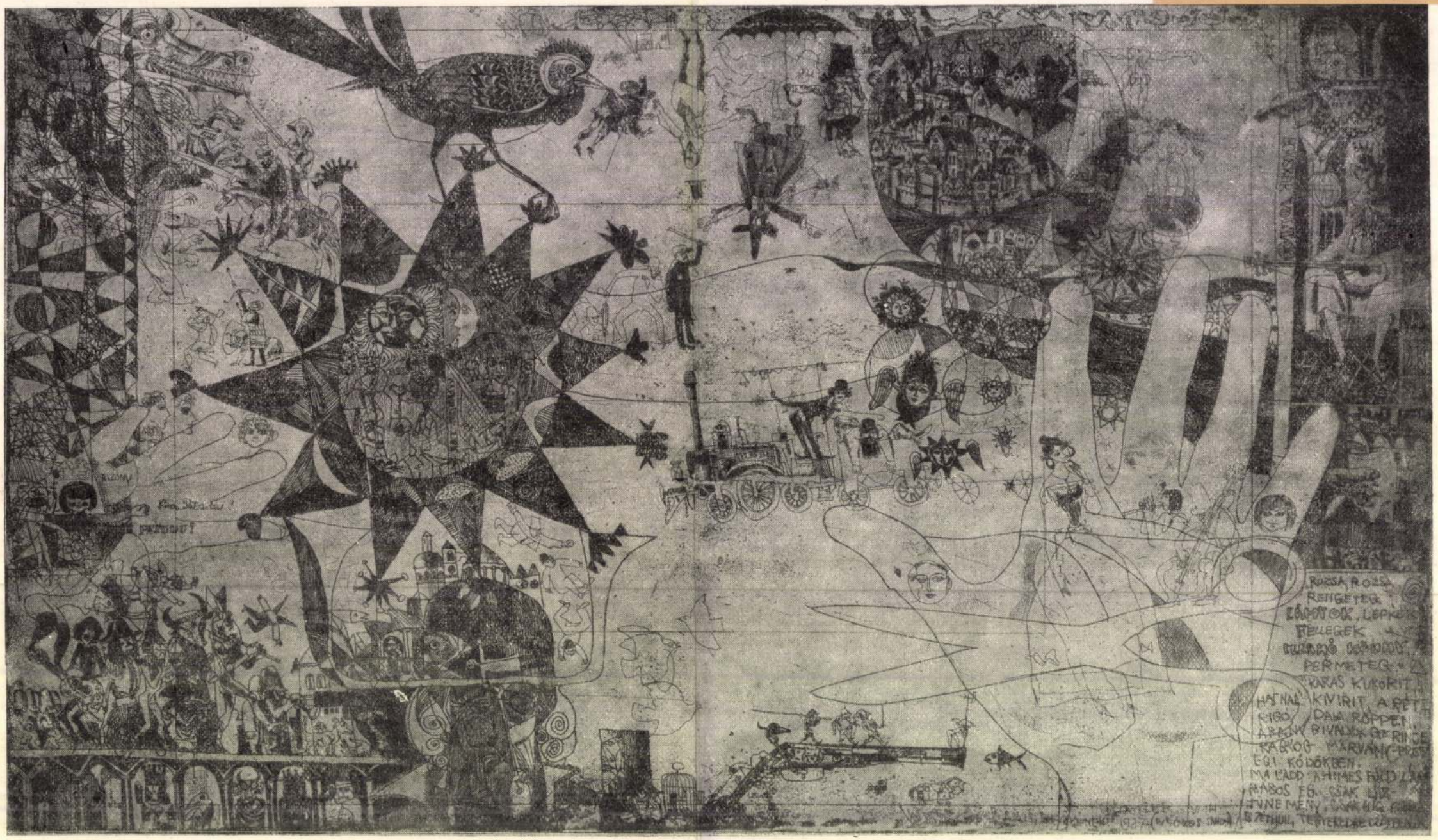

Würtz Ádám: Játék és mese (rézkarc)

NEM VAGYUNK OKOZAK, DE SZÉPEK VAGYUNK
3014+1
1965
VIII.24
GRAFIKUS DELUTÁNJA. (ESIK AZ
CSÓKA LEMENT TEJEDT

1021

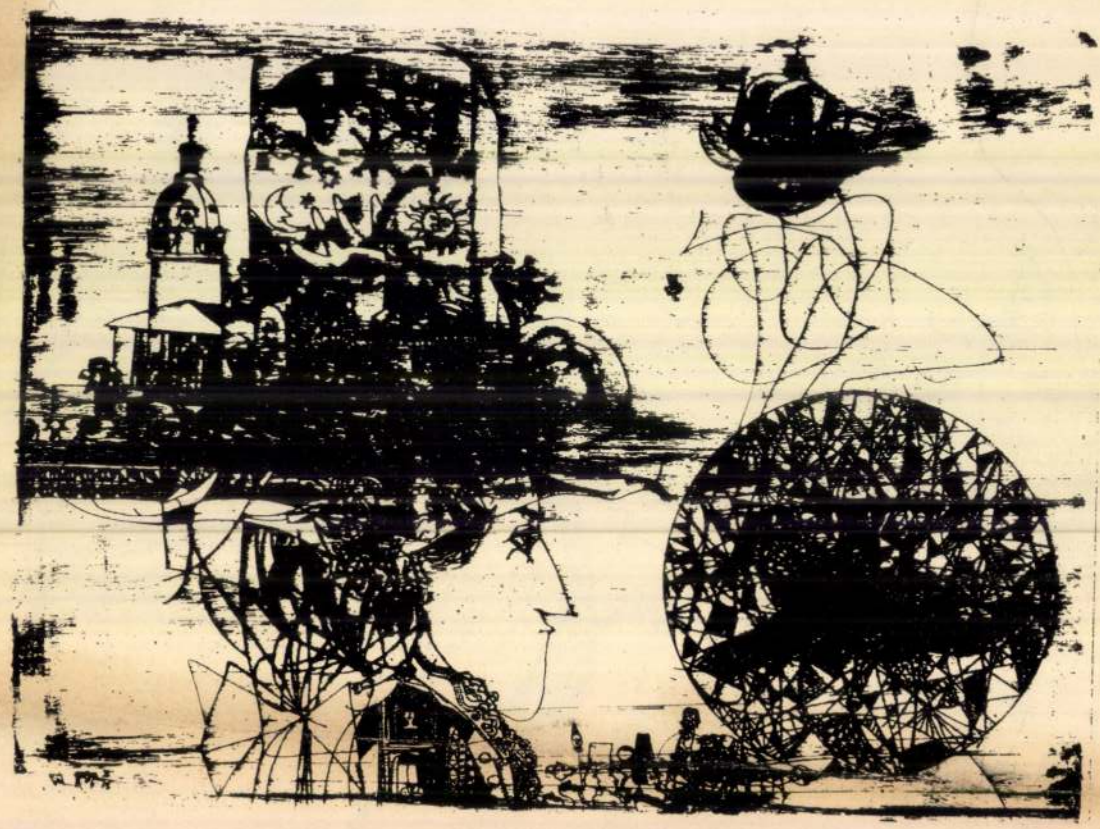

WÜRTZ ÁDÁM

grafikái, akvarelljei szinte állandóan szerepelnek könyveinkben és könyveinken: a meséskönyvekben éppúgy, mint az antológiákban, vagy regényekben és címlapjaikon. A fiatal grafikus egyike legjobb illusztrátorainknak, mozgékony, változékony egyéniség, szorongó és kutató szellem, akinek munkáin még nem a véglegesség jegyei élnek, de az elmondandó mű gyakorlati sugárzása és mondanivaló-visszhangja. S épp ez teszi műveit érdekessé és izgalmassá: régi és új képletek és képzetek ütnek át alakjain és tárgyain, a szaru-ágat vagy fa-táblát faragó pásztorok világa, a századvég nagyszerű káosza, vagy az árnyék-rajzok fantasztikus, elomló és kísérteties múlandósága.

Új írás

IRODALMI, MŰVÉSZETI ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

1

HETEDIK ÉVFOLYAM · 1967 · JANUÁR

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

1021

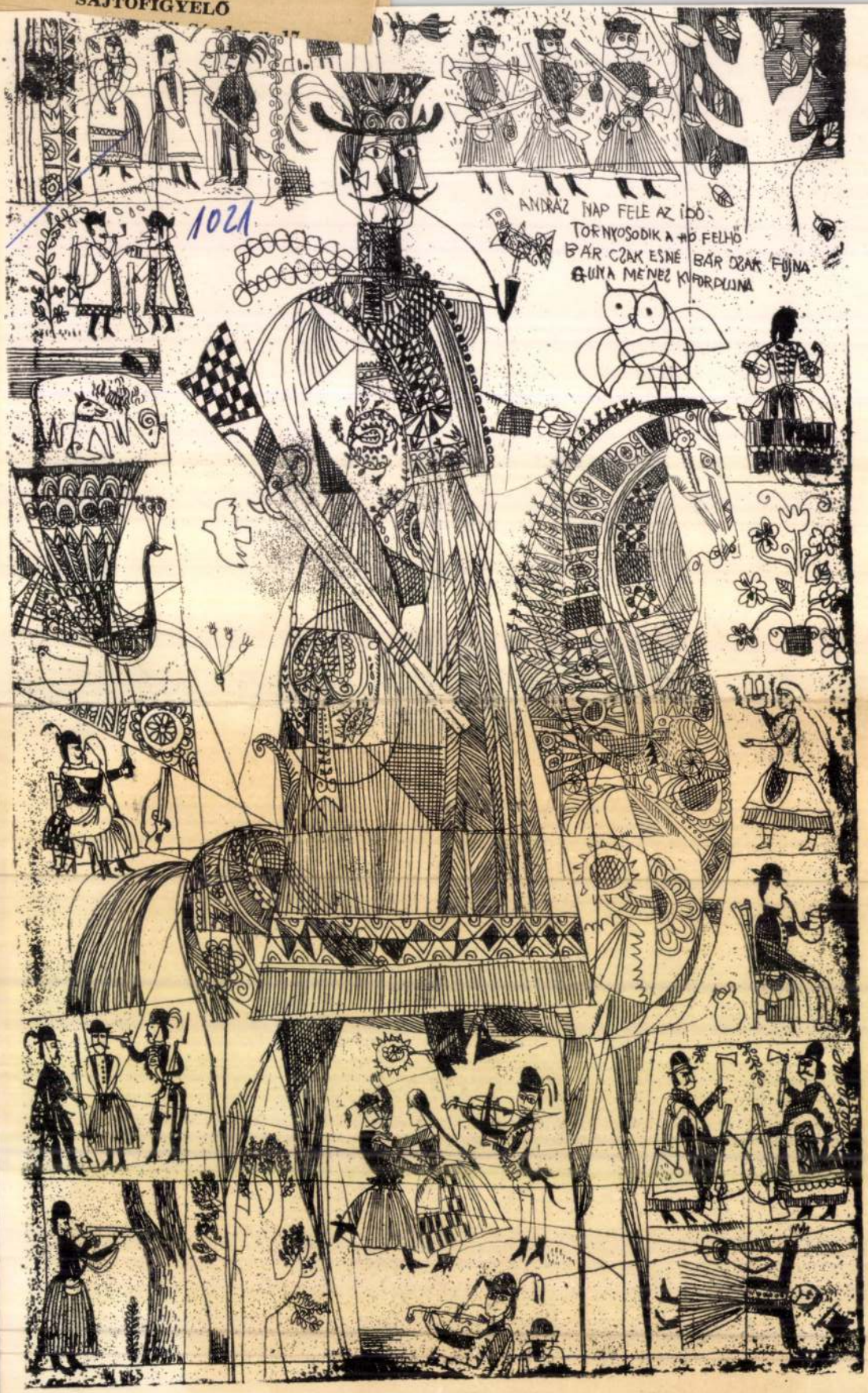

magába minden tudnivalót, történelemszakos tanár hasz- rténész akart lenni.

iderült, már az egyetemen is, rországon az iskolákban és más en, nem lehet azt tanítani, nelem jórészt a szakadatlan története". A gazdaságtörté- int történészt érdekelte! S a k miatt lett — közgazdász.

az volt a véleménye, hogy nnel, ami tőle telhetett, meg- lt Rudas Lászlóval, aki már z okulásomra szánt előadás- zépkori filozófia és társadalmi melyekre munkámban szintén z.

lolkodhattam az elmondotta- szólt:

a dolgot? — nevetett és rám- pápaszeme mögül. — Még zi, hogy a háborúk és forra- igy lesznek, hirtelen, minden ül? Na, Rudas majd helyre- elképzelését.

rga is, alaposan helyrebillen- sorozata — s Rudas László nán is — soha el nem kép- tágult köröttem a világ. S lt horizontja nőtt meg — a

a tudós — és ember, a legjavá- teg könyvet, tanulmányt, cikket írt, rengeteg előadást tartott — ezért volt tán olyan hallgatag. Séta közben, baráti találkozásainkon inkább nézelődött, hallgatott, figyelt és — kérdezett. Vagy talán nem is annyira hallgatag volt — a szó szokásos értelmében —, inkább röviden, a lényeget mondván beszélt és kérdezett. Minden érdekelte. Nagyon sok napilapot, könyvet s folyóiratot olvasott el. S nemcsak szakirodalmat. A magyar—német—angol—orosz nyelvű szépirodalomból rendszeresen válogatott és olvasott.

★

Az egykori történelemszakos egyetemi hallgató a világ egyik legnagyobb közgazdász tekintélye lett. Nem a szovjet gazdasági élettel foglalkozott: persze, az is érdekelte s azt is ismerte alaposan, de tudományos munkásságának „tárgya" a nem szocialista, kapitalista gazdasági és politikai élet volt. Ennek alakulását figyelte, elemezte és következtetett a jelenségeiből, sokszor csudálatos biztonsággal, előrelátóan — hosszú távra.

Persze, nemcsak a gazdasági rendszereket, társadalmi áramlatokat figyelte — az embert is megnézte, megmérte, alaposan. Nemcsak az értékeit latolgatta, hanem a szük-

hozt
zel
meg
cú r
Cs
kösz
elju
„Ha
akik
rákez

— Varga elvtárs, nagyon köszönöm...

— Ugyan kérem — fortyant fel s csírájában elfojtotta a hálálkodó szándékot.

Amikor befejezte a csak nekem szánt „szemináriumát", még nem ismertem a mindenfajta köszönetnyilvánítástól irtózó „gyengéjét", s én is rákezdtem... Amikor észrevette, hová akarok kilyukadni, felkapta bal kezét s felém bökte mutatóujját.

— Szüksége volt azokra a magyarázatokra? — kérdezte.

— Úgy érzem, nélkülük hozzá se kezdhetnék a munkához.

— Akkor ne köszönjön semmit. Kommunisták vagyunk. És ki-ki a lehetőségei szerint, vagy... — tette hozzá elgondolkozva — kissé még azon felül is, segítsen, ahol erre szükség van.

Igaz forradalmár, nagy tudós: nagy ember volt Varga Jenő.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 OKT 9.

1021

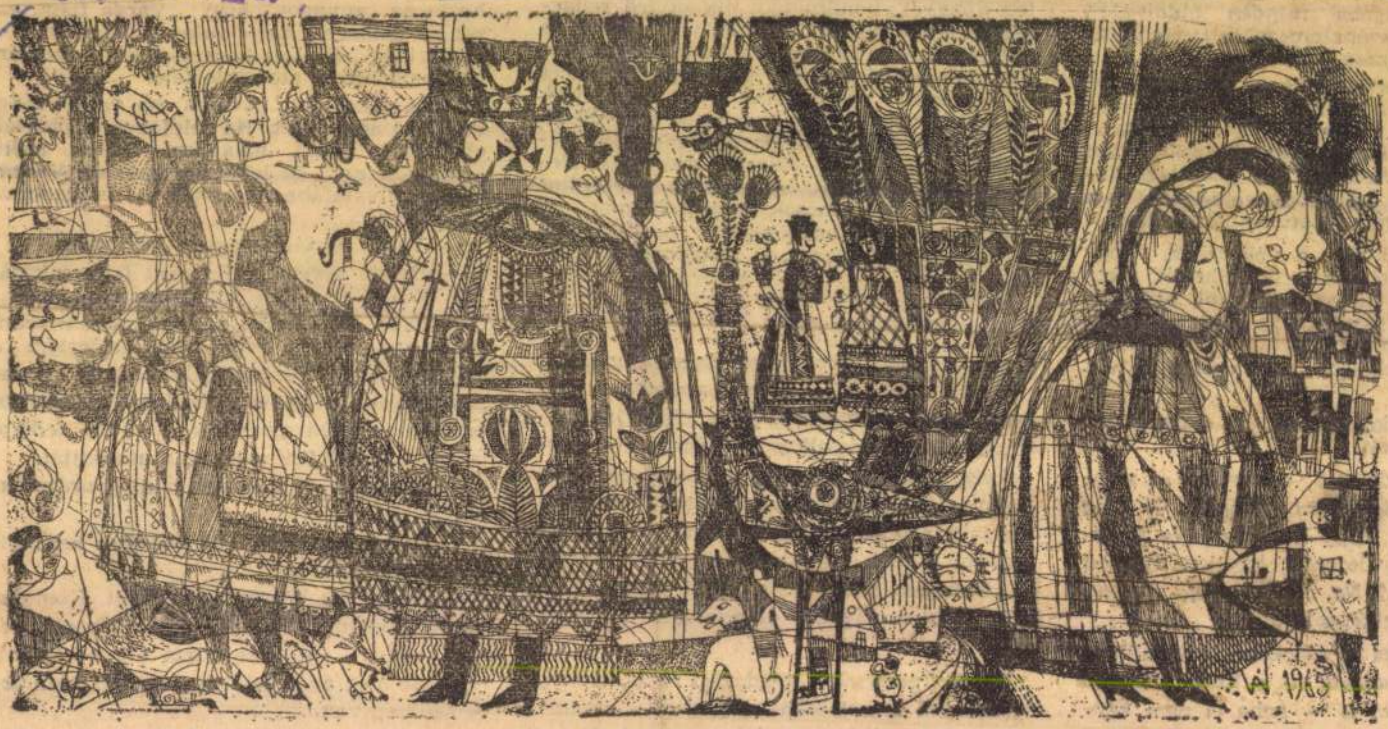

Würtz Ádám: Mesélő Dunántúl (X. Képzőművészeti Kiállítás)

zőtúron

port sikerének forrása. Ha az első felvonás végén, s főleg a másodikban pergőbbé tudta volna tenni a tempót, élénkebbé a táncokat, a hatás fokozódott volna. A zenekar játéka kivívta a közönség tetszését.

S. B.

k jelenete

A KÖZÉLET ÉS A FIATALOK

Tava'y az év végén Karcagon ifjúsági szolidaritási nagygyűlést tartottak. A gyűlésen a hivatalos proramon túl tapasztalni lehetett az ifjúság, az egész város fiatalságának nagy érdeklődését. Feliratos táblák, elégetett Johnson-bábú. s amerre a vendég járt a fiatalok lelkes érdeklődése, rögtönzött szavalókórusok. S aki figyelemmel kísérte az egész napot, az elgondolkozhatott affelől, hány fiúnak, hánynak kellett szerveznie, agitálnia, rajzolnia, kis beszámolókra felkészülnie, amíg ez a szolidaritási nap ilyen szépen, gördülékenyen lezajlott.

Távol áll tőlem, hogy idealizáljam a fiatalság közszereplésének tényeit és számait. Jól tudom, hogy nem véletlenül adták ki a jelszót a KISZ KB december 19—20-i ülésén: „Ne tűrd a közömbösséget, szóval és tettel küzdj a közösség érdekeiért". Mégis azt kell mondanom, az alaptendencia egészséges a fiatalság egyre inkább részt kér a közéletből, s kisebb-nagyobb mértékben alakítja társadalmi környezetét.

A közé'eti tevékenység rendkívül széles körű, szerteágazó, bonyolult folyamatok összessége. A fiatalság szempontjából idetartozik a szocialista brigádokban való aktív részvétel éppen úgy, mint az alapszervezeti titkár posztjának ellátása, vagy magasabb szinten a megyei tanács valamelyik bizottságában való részvétel.

Közéleti szereplő az a fiatal, aki végigviszi a felajánlási ívet a vietnami nép megsegítésére szóló összegek munka megajánlására és az, aki talán életében először felolvassa a röpgyűlésen az általa fogalmazott tiltakozó táviratot.

A közéletben való részvétel tudatos tevékenység. A felajánlási ívvel végig lehet menni egy üzemrészen úgy is, hogy „írd már alá, hadd legyünk túl rajta", s úgy is, hogy megbeszélik a gép mellett dolgozó másik fiatallal, miért ajánlják fel, hogyan teljesítse majd a többletmunkát. Ez az utóbbi a közéleti szereplés. Mint ahogyan a szocialista brigádtagság is csak akkor társadalmi jellegű, ha a puszta többtermelésen kívül az egyéb vállalásokat is teljesítik, mondjuk azt, hogy a munkatapasztalatokat másik brigádnak adják át, felszólalnak a termelési értekezleten, „tapasztalják és szóváteszik" az általuk meglátott hibákat.

Bár elvileg minden fiatal folytathat közéleti tevékenységet, a gyakorlatban ez legtöbbször mégis az ifjúsági szövetségen belül bonyolódik le.

Ebben az évben minden eddiginél több a lehetőség arra, hogy a fiatalság a közéleti szereplés területére lépjen. Az országgyűlési és tanácsi választások a fiatalokat is megmozgatják. A KISZ képviselői nemcsak az országgyűlési képviselők és a megyei tanácstagok között foglalnak majd helyet, hanem a legkisebb tanácsban is akad majd képviselőjük. S a választások előkészítésében máris fontos szerepet vállal igen sok fiatal.

A KISZ VII. kongresszusa lesz a következő erőpróba ez év nyarán. Az erre való felkészülés megint csak fontos közéleti tevékenység. S hadd emlékeztessek egy, a közelmúltban lezajlott szolnoki eseményre: itt ülésezett a falusi ifjúság megyei parlamentje.

Ezen a parlamenten a bátor, őszinte hangban épp úgy gyönyörködtem, mint abban, hogy a megjelentek kimondottan intenzív közösségi érdeklődést tanúsítottak. Sok szó esett például a KISZ érdekvédelmi munkájáról. Az abádszalóki küldött elmondotta: náluk egy Zetor kétszer fordult a földeken dolgozó fiatalokért, emiatt sokan másfél órával később kerültek haza. A KISZ-esek tárgyaltak a gazdaság vezetőjével és elintézték, két Zetor menjen ezentúl értük. Apróság? Kétségtelenül. De azokat, akik ezt kiharcolták és azokat, akik saját bőrükön érezték a siker előnyeit, nem nehéz meggyőzni a legközelebbi alkalommal: érdemes a közéletnek aktív részesévé lenni.

A KISZ-titkárok nemrég párttaggyűléseken számoltak be munkásságukról a „Jelentjük a pártnak" mozgalom keretében. S amit ott elmondottak, azt a közéleti aktivisták, a fiatal üzemi munkások mondották el KISZ-gyűléseken, összejöveteleken. Érdekes meghallgatni a járműjavító, vagy a vegyiművek fiataljainak egy-egy gyűlését, mennyi hasznos javaslat merül fel. S ki merné mondani, hogy az a fiatal munkás, aki a rossz anyagellátást bírálja és mindjárt javaslatokat is tesz a helyzet javítására, nem tevékeny részese a közéletnek?

Természetesen ha fejleszteni akarjuk ezt az aktív közösségi cselekvést, sok mindent tekintetbe kell venni, elsősorban azt, hogy a különböző rétegek más és más módon tudnak és kívánnak bekapcsolódni a közéletbe. A munkásfiatalokat nem lehet könnyen mozgósítani mondjuk egy fáklyás felvonulásra, ugyanakkor készségesen ajánlották fel vasárnapjaikat a vietnami műszakra, sőt részt vettek ennek szervezésében, agitátoraivá váltak az ügynek.

A diákfiatalság könnyebben mozgósítható tömegmegmozdulásra, de aránylag sokan vannak közöttük olyanok, akik személyesen és folyamatosan nem szívesen vállalnak közéleti szereplést. S valljuk meg, sokszor nem is tud nekik az iskola, vagy annak KISZ szervezete megfelelő keretet adni az aktivitás kibontakoztatásához. A parasztfiatalság helyzete sem könnyű. Itt a kisebbségi érzést kell leküzdeni: „nem tudjuk kifejezni magunkat" „nevetségessé válunk", meg „úgyis hiába mondunk akármit". Nos, ez utóbbi gyakran a vezetőségen is múlik, egyenlő partnernek tekintik-e a fiatalokat, mint az például a karcagi Leninben történik, vagy sem?

— hernádi —

...GYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

Würtz Ádám

1967 JAN 2 3

1021

A Verseghy könyvtár

Würtz Adám kiállításához

A modern művészeti alkotás — legyen az szobor, festmény, grafika, regény, dráma vagy lírai vers nem akarja a dolgokat véglegesen lezárni: nem kész tényeket ad, hanem hullámzást, folyamatot, alakuló formát, gondolatsort, mely az emberben érlelődik tovább és kap sajátos értelmet.

Würtz Ádám illusztrációiban is ezt érezzük. Hajszálfinom vonalaival, tudatos, kiegyensúlyozott szerkesztésével a gondolatainkhoz szól. Nem képet ad, hanem képzeteket kelt bennünk. Az emberi szemet érezhetően csak eszköznek tekinti, melynek fizikai ábrába foglalható szerkezetén keresztül tudatunkig és idegeinkig hatol. Nem a szemet akarja gyönyörködtetni műveivel, hanem értelmünkig akarja elvinni a lényeget.

Meseillusztrációiban például a népművészet hagyományos eszközeivel dolgozik: a figurák naiv esetlensége, a szarura és csontra karcolt, pásztorfaragványokra emlékeztető vonaltechnika azokról is szól, akiktől a mese származik, s akiknek eredetileg a mese szólt. Ezekben a kis illusztrációkban megmutatta, hogy mennyire lehet magyar, sajátos nemzeti ez a műfaj is. Mennyire mások, mennyire olaszok az olasz meseillusztrációk! A magyar motívumok merevségét, bájos vaskosságát a reneszánsz hajlékonysága, kecsessége, játékos és pajzán kedélye váltja fel. Bocaccio szelleme izeg-mozog ezekben a figurákban: fintorokat vág, függét mutat, bohócot csinál a patétikus hősből. Viszont az indián meseillusztrációkban ugyancsak a népmesék ártatlansága a fő motívum, s így érzünk bizonyos közösséget is a magyar népmese-figurákkal. Azokra is gondol a művész, akiknek a fordítás készült: a magyar gyerekekre. Az alakok mozdulatai és alkata azonban egy egzotikus világból valók, a kármin-árnyalatú, egyszerű színekben is egy távoli mesevilág himpora lepi be őket.

A népművészet világával való azonosulás a BETYÁROK című kompozíciójában a legmegragadóbb. A pávaszépségű betyár-szerető, a betyár előtt térdenállva könyörgő pandúr, a holdvilágos esti falu jelképes motívumai már nem csupán a mesékről, hanem romantikus, büszke népi hagyományokról is beszélnek.

Würtz alkotókedve olykor túlárad, s az írói fantázia, a legenda, a hagyomány egésze ihleti meg. Így született a FIGURÁK, KOMPOZÍCIÓK című játékos műve. Azt mutatja be, hogy ebben az irodalomtörténeti, kultúrtörténeti konglomerátumban hogyan mozognak, alakulnak, forrnak és rendeződnek el a valóság és a fantázia alakjai.

A művész mélyen azonosul azonban az egyes alkotókkal is. Csokonai Vitéz Mihály NOVEMBER című verséhez készült illusztrációjában foltokkal dolgozik, a szétmosódó világot, a reménytelen hangulatokat ábrázolja, s benne az embert, aki maga is egybeolvad az ólomszínekben szétfutó éggel, a csupasz, vizes, szomorú fákkal. A halott falevelek óriássá nőnek, rátapadnak a lélekre, s óriás, aránytalan foltokat képeznek a képen is. A SHAKESPEARE-SZONETTEKHEZ készített metszetekben rend, harmónia, mérnöki pontosságú szerkezeti egység uralkodik. Mégis — négy illusztrációt látunk itt — mindegyik más-más felfogásban készült, mint ahogyan a Shakespeare-szonettek is különböző miniatürjei a nagy drámák különböző világának. Legnehezebb, de talán legérdekesebb műve a kiállított metszetek közül BARTÓK BÉLA: A FÁBÓL FARAGOTT KIRÁLYFI című balettjéhez készült metszetei. Azt a folyamatot látjuk, ahogyan a népi hagyomány megszabadul minden romantikától, s csak a puszta váz, a titokzatos és szorongató misztérium lényege marad meg —, de absztrakcionálva, a modern életérzés, az idegélet szorongató, torzító, nyomorító erői ellenére is fénnyé és árnyékká egyszerűsödve, vagy inkább: nemesedve. Szenvedések, kuszaság, áthatolhatatlan kavargása a vonalaknak, a figuráknak, a tárgyaknak, az élet sokféle motívumának: mindez a gyerekrajzokra emlékeztető stilizációvá rendeződik, hiszen magát a modern embert is a stilizáció jellemzi. A Bartók-kompozíció érdekes példája annak, hogy a művész hogyan fejezi ki egyetlen síkban, csupán két dimenzióban a modern tragikum élményét — a zene és a tánc vonalakká alakított elemeivel.

Így értjük meg: a könyvillusztráció új értelmet nyert a képzőművészetben. A továbbiakban — egy esztendeig — minden hónapban más-más művész illusztrációit mutatja be a Verseghy Könyvtár. Bizonyos, hogy írót, művet és gondolatot közelebb visznek majd e kiállítások az olvasóhoz.

Imre Lajos

Könnygáz-bombák Adenben

Már második hónapja heves tüntetések és véres összetűzések színhelye Aden. Ezideig több mint 70 esetben ütközött össze az angol katonaság a tüntetőkkel. Hogy a jelenleg Adenban tartózkodó ENSZ-bizottság képet kaphasson a lakosság érzelmeiről, a bizottság adeni tartózkodásának idejére szinte teljesen megbénította a város életét a függetlenségi harc vezetői szervezte általános sztrájk.

TRAGÉDIA AZ ÓCEÁNON

ti Cape Codot jelölte meg starthelyként, Ridgwayék azonban nem ott jelentek meg, hanem Norfolk mellől indultak. Az

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

Magyar Ifjúság
1967 ÁPR. 8.

/1021

WÜRTZ ÁDÁM RAJZA

— Hát nézd . . . Áten

A Sátán nyugtalanul

— De . . .

De a szent rögtön foly

— Előbb hallgass me
jeidet. Én vállalom, ho
szántást, vetést, trágyáz
a termést megosztjuk. All az alku?

Az ördög, aki természetesen lusta volt, ráállt.

Csak egyet kért még: néhányat azokból a finom halakból, melyeket a magányos hegy körül lehet kifogni. A szent megígérte a halakat.

Egymás tenyerébe csaptak, kiköptek, jelezve, hogy az üzletet megkötötték, és a szent még hozzátette:

— Ide hallgass, nem akarom, hogy panaszra legyen okod. Éppen azért te mondd meg, hogy mit szeretnél inkább: a termésnek a föld feletti részét, vagy pedig azt, ami bent marad a földben.

A Sátán felkiáltott:

— Azt kérem, ami a föld felett lesz!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-[illegible]
Würtz Ádám
1967 JAN
VILÁGOSSÁG

ördögöt, amint iranyuja a [illegible]

Würtz Ádám rajza

1021

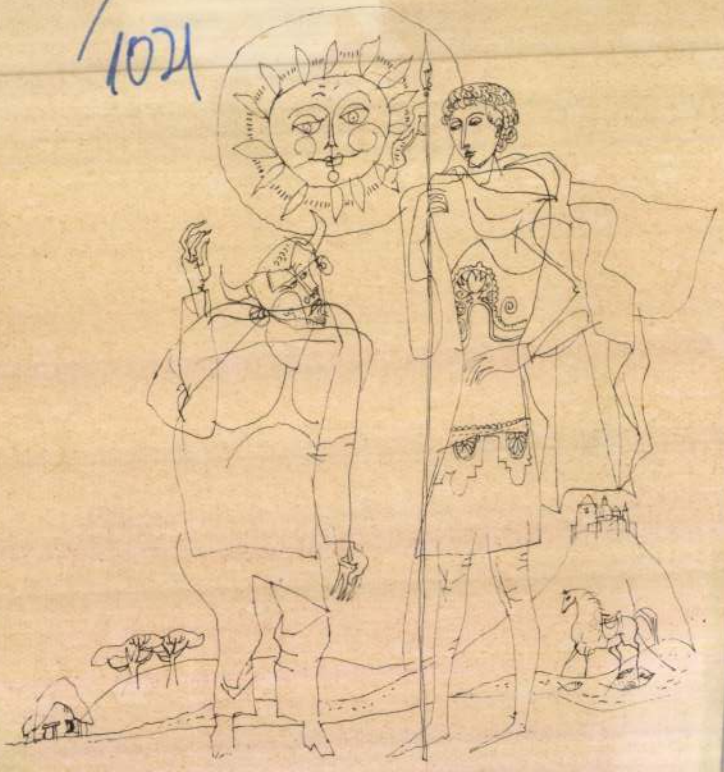

vitásár
nezésér
Pedag
érleti m
ődleges
ok önálló gondolkodásának
ifejlesztése, gyakorlati alkal-
nazhatóságát az eddigi és to-
ábbi tudományos eredmé-
yek szabhatják csak meg.

Egy optimista kutató

*

(Miután ebben a válaszban több vitatható megállapítás van, a kérdést ezzel nem zárjuk le.)

i Minisztérium
tatása

etet az intézet Pedagógiai-
Pszichológiai Osztálya végzi.)
Tájékoztatásul közlöm, hogy
a cikk megjelenése előtt — a
hozzánk érkezett bejelentés
alapján — megkezdtük e kí-
sérlet felülvizsgálatát. A vizs-
gálat alapján a szükséges in-
tézkedéseket megtesszük, és
arról a szülőket tájékoztatjuk.
Művelődésügyi Minisztérium,

Buti Ernő
csoportvezető

y röneszánsz?

efféle francia szavaink közé.
A következőképpen írjuk és
mondjuk (a szabályzatot és
a Helyesírási tanácsadó szó-
tárt követve) ezeket a re-
kezdetű francia szavainkat,
amelyeket franciául rö-féle
előtaggal mondanak: *remiz, renomé, repriz, reszort, re-* stb.

ton arvalkodó hajdani meteo
rológiai mérőállomásról hal
lottunk.

A 865 méter magas hideg
hegyi tetőn azonban *nemcsak a »meteorológiai mérőállás-korhadt maradványai* fogad-
ják már évek óta a turistá-
kat, akik a Duna-kanyar és a
Pilis-hegységre nyíló rendkí-
vül szép kilátás miatt keresik
fel a hegyet, hanem *a mint-egy tíz évvel ezelőtt összero-gyott kilátótorony romjai is.*
A fagerendákból összerótt to-
rony nem volt ugyan valami
modern építmény, de biztosí-
totta a tündéri panoráma *tel-jes feltárulását* a gyönyörködő
szemek előtt.

Egy-két évig úgy-ahogy' be-
letörődtünk a hideghegyi to-
rony hiányába, mert legalább
a legmagasabb hegycsúcson, a
939 méter magas *Csóványoson*
állt egy sok emelet magas ki-
látótorony. Sajnos az »idő vas-
foga« ezt sem kímélte; s öt-
hat évvel ezelőtt a Börzsöny
végleg kilátó nélkül maradt.

Legfőbb ideje lenne a nagy-
hideghegyi elárvult síparadi-
csom újjáteremtésének, de *a nyári Börzsönyt se kezeljük mostohagyerekként.* Állítsák
végre fel az elpusztult kilátó-
tornyokat is — egyszerűbb, de
korszerűbb formában.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MAGYAR NEMZET
1967 JAN 22

1021

Würtz Ádám illusztrációja Sólem Álechemnek az Európa kiadásában megjelenő »A kisemberek városa« című regényéhez

...ég!

...országot megismertessé...
...égeinkkel és ugyanezt...
...zolgálják a központila...
...ezett különböző kiál...
...ajtótájékoztatók, külfö...
...ágirók meghívása s.b. is.
...zenkívül valamennyi megyei ...degenforgalmi hivatal propa...álja saját területét, az utazá...i irodák és a társadalmi szer...ek — IBUSZ, EXPRESS, Camping Club, Autóklub — ...viszont saját szolgáltatásaikat ...épszerűsítik. A külföldiek ...egyébként szakszerű felvilágo...ítást kapnak a nagyobb vas...úti állomásokon, repülőtere...ken, szállodákban működő ...hostess- vagy információs ...zolgálat révén is.

Az új gazdasági mechaniz...mus egyébként sok új motí...vummal gazdagítja majd a ...magyar idegenforgalom mun...kamódszereit.

Dr. Vitéz András,
az Országos Idegenforgalmi Hivatal vezetője

...jtők kérése"

...juk a kaktuszokat és egyéb ...bozsgás növényeket. Meg is ...vásárolják ezeket.

Jómagam egyébként tu...dományosan foglalkozom ez...zel a, túlzás nélkül, le...nyűgözően érdekes növény...családdal. Sajnos, hazai vi...

...parkjában rendeznek meg. Felejthetetlen, szívet-lelket derítő élmény a szabadtéri hagymás növények színpompás szőnyegsorozata. A tulipán pavilonban, mely valóságos tulipán múzeum, a művészi érzékkel keresztezett, nemesített fajták valóságos orgiája tárul az ember szeme elé. Külön szórakozás elnézegetni a nevüket. Van közöttük Greta Garbo, Asta Nielsen és úgy tűnik, a gyönyörű sztár egyedek valóban hasonlítanak azokhoz, akiknek nevét viselik. Az egyik tulipánfajtát például Bruno Walternek hívják, de akad más világhírességekről elnevezett, tipikusan holland virág is. Meghatva pillantottam meg egyik nemes színű, szépen mintázott kelyhű tulipántő alatt Bartók Béla nevét.

A Széchenyi uszodáról

A Magyar Nemzetben megjelent »A Széchenyi uszodáról« című olvasólevéllel kapcsolatban közöljük az alábbiakat.

A Széchenyi strandfürdő hosszú évek óta fél 7 órakor nyit, s ez a nyitási időpont a téli üzemeltetés idején is. Kivételt képezett 1964

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 APR 30
MAGYAR NEMZET
Würtz Ádám

1021

Würtz Ádám illusztrációja Takáts Gyula »Egy flóbertpuska története« című művéhez, amely a Móra Ferenc Könyvkiadónál jelenik meg

...er György: IRODA

Fekete Gyula

Amikor leültem és olvasni kezdtem a diákkoromtól fogva oly jól ismert, nem egyhelyütt betéve is maradandó emlékül maradt szöveget — mintha közel negyven évnyi elmúlt idő tűnt volna el, és kamaszesztendők hangulatai tértek vissza az emlé...

Ma
SAJ
Budapest V
Telefo
Wi
ÉLF
1967 Fi

1021

Würtz Ádám rajza

...lvasó szabad asszociációnak.

„Bugyonnij katon voltam"

„Mint a völgyből fölzengő szelid harangszó, úgy cseng a neved: Csobánka..."

(Berda József)

Nemcsak a neve muzsikás ennek a községnek. Körülötte összecsendülő kristálypohárként derengenek a Pilis őszi csúcsai, a zord nevű Nagykevély, a marcona Kőhegy. És nem túl messze Csobánkától állt valaha a kolostor, ahová a hagyomány szerint II. Endre a Bánk bán haragja miatt elpusztult Gertrudist temettette.

Filmeznek Csobánka főterén, olyan esemény az itt, hogy az öregek is odagyűlnek, az iskolások ott bámészkodnak, sőt talán még némelyik hegy is a pásztorkalappal befödhetően kis tér fölé hajol, hogy jobban lássa az eseményeket.

A tértől jó darabot kell ballagnom, amíg a forradalmár nádtetős kis házához érek. Az már a falu széle. Tenyérnyi, patyolattiszta udvaráról már mezőkre látok... Egyébként jókor érkezem. A házigazda a borbélytól jött éppen. Dús ősz haját nyíratta ünnepi frizurára. Külsőre olyan, mint a kalandfilmek öregedő férfihősei: tölgyfatermetű, kemény vonású, csak a kék szeméből világít valami tanítóbácsis kedvesség. Tenyere akkora és olyan erős, hogy elvész benne a szerszám, az írótoll, de üdvözlésére feléje nyújtott kezem is.

„1895-ben Szántó Kovács Jánost 64 társával együtt bíróság elé állították..." (A magyar nép története)

Mintha húszegynéhány éve várta volna

én mint főkolompos má
szombaton kikaptam a n
Később csak kisebb pé
hettem el, mint amenny
kaptam.

— Hiába szerettem és
ni, sehol sem volt sok
Pestről Győrbe, Győrből
nan Balatonszabadiba
kenyér után. Mindössze
voltam, amikor kitört a
rú, de addigra már anny
dultam, mint manapság
madár.

**„1914. szeptemb
hadsereg már
tok előhegyeit."
története)**

— Tizennégy végén v
tonának. Előbb Komárom
kanizsán képeztek ki. M
a Kárpátokban harcba
ket. A szigorú hideg, a
halálveszély elszorítottá
ket. Éveink szerint az él
tunk, de helyzetünk sze
kában. Egy völgykatlan
évesekből álló századunk
zenöt márciusában Mező
gemmel hadifogságba es

— Kijev, vérhas, had
va. Valamennyire megt
Moszkvából tovább vitt
Kis leleménnyel úgy int
hideg Szibériába, hanem
hajlatú Taskentbe kerül
visszaemlékszem rá, má
város volt. Középületei
lyeken voltak. A cári
ellenére is békebeli vi
Egymást érték az éjjeli
gok... Én ott már me

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZABAD FÖLD

Würtz Ádám

IVCV = 5.
1021

Würtz Ádám rajza

tehát, hogy a kommunisták öt év
parlamenti képviselőik számát, a
negyedik, illetve az ötödik helyre
nánk, hogy mi mindenre lenne
egységesek lennének. Egy dolog
súlyuk volna nagyobb, de a szocial
lönösen a kongresszuspárti balközé
erősebb lenne.

A pártok helyzete

A helyzet vizsgálatához mindenekelőtt az 1967 őszi indiai belpolitikai helyzetet kell elemeznünk. Ennek fő vonásait így lehetne röviden összefoglalni:

India 17 állama közül *tízben* a Kongresszus Párt van hatalmon, *hétben* pedig a központi parlamentben ellenzékben levő pártok alakítottak kormányt. A hét ellenzéki kormányból csupán egy, az orisszai, egyértelműen reakciós (a Szvatantra és a Dzsana Szangh vezetése alatt áll). Négy kormányban kommunista miniszterek is helyet foglalnak, néhol szocialista és Dzsana Szangh-párti miniszterekkel együtt. Ebből következik, hogy a valóságos politikai harc súlypontja *az államokba* tevődött át. Ezekben az államokban az a fő kérdés, hogy meg tud-e birkózni a belső ellentétekkel terhelt új koalíciós kor-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TÁRSADALMI SZEMLE

1021 Würtz Ádám

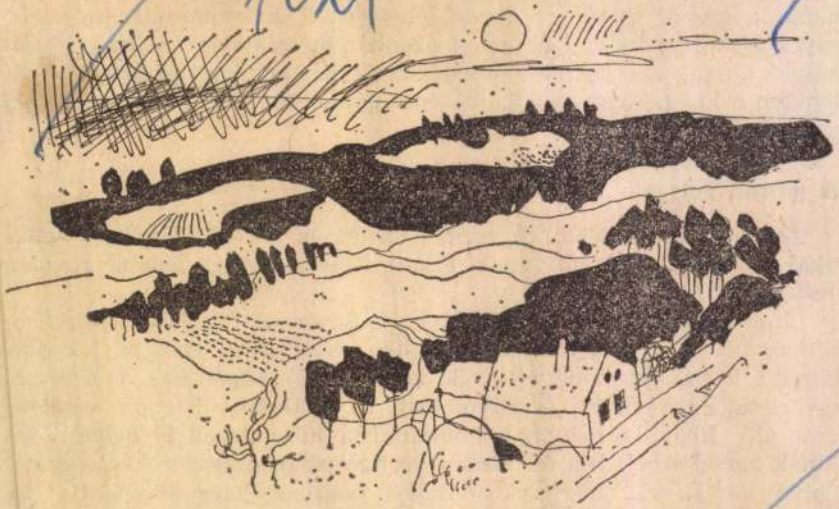

Würtz Ádám: Dunántúl

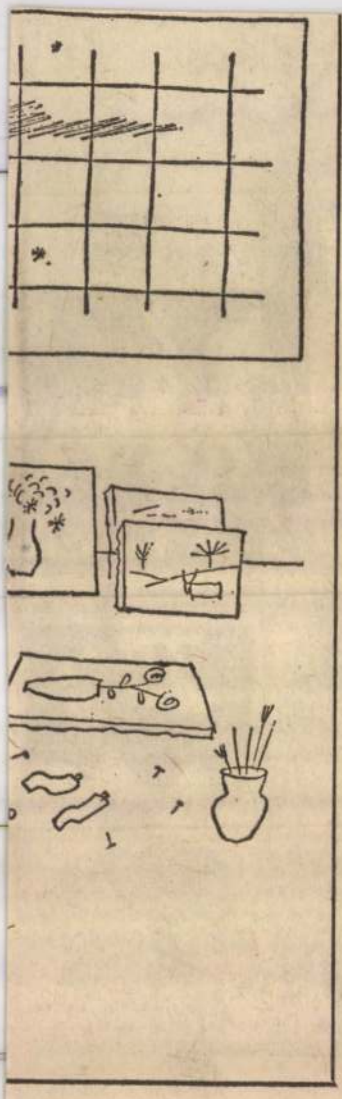

vereinzelten Lauten kaum durchbrochen wurde.

Zoltán Zelk

Zoltán Kodály. Anläßlich des

DER UNTERSCHIED

Zwischen den beiden ist ein Altersunterschied von vier Jahren. Beide sind blond und rundlich, in Linie und Bewegung sind sie einander so gleich, daß Panni eigentlich nur eine vergrößerte Fotographie von Juli zu sein scheint Juli ist eine schnell geknipste Amateuraufnahme, Panni eine sorgfältig ausgearbeitete Vergrößerung.

Um so verschiedener sind sie im Wesen. Am besten kann ich das mit einer kleinen Geschichte beweisen. Als Panni drei Jahre alt war, erzählte ich ihr das Märchen von Rotkäppchen und dem Wolf. Im Augenblick, als der Wolf im Märchen auftrat, begann Panni unruhig zu werden. Sie zwinkerte immer häufiger mit den Augen, der Ausdruck von Besorgnis in ihrem Gesicht vertiefte sich. Sie bekam eine rote Nase, Tränen standen ihr in den Augen. Und als der Wolf die Großmutter verschlang, brach sie in lautes Weinen aus. Ich war gezwungen, das Märchen zu ändern und brachte die Sache schnell in Ordnung: Also, eigentlich verschlang er ja die Großmutter nicht, er wollte es nur tun.

Das half nicht. Panni heulte weiter. Die bloße Absicht schon entsetzte sie; sie fühlte, daß die Absicht fast genauso verwerflich ist wie die Tat. Wenn er jemand verschlingen will, wird es ihm früher oder später gelingen. Ich mußte das Märchen gründlich umarbeiten. Ich ließ die Großmutter den Wolf erschlagen. Aber Panni fand auch diese Lösung nicht beruhigend. Sie ertrug einfach das Böse nicht, in keiner Form.

Sie schüttelte heftig den Kopf und rief: Nein, nein, nein! Ich will das nicht!

Was war da zu machen? Das Märchen erfuhr eine weitere Umarbeitung. Schließlich vesperten sich Wolf und Großmutter zusammen in der Hütte, Rotkäppchen kam zu Besuch, später auch der Jäger, der nun eigentlich ziemlich überflüssig war. Um ihm doch irgendeine Rolle zu geben, ließ ich ihn die Haselnüsse mit dem Flintenkolben knacken, die sich dann Großmutter gut schmecken ließ.

Neulich verlangte nun Juli nach einem Märchen. Ich wählte Rotkäppchen. Ich hatte kaum begonnen, da wollte Juli wissen: Was brachte denn Rotkäppchen der Großmutter im Korb? Was für einen Kuchen? Einen mit Schokolade? Und was noch? Kremschnitten hat sie ihr nicht nicht? D mama W trinkt sie

Ziemlich mühsam kamen wir endlich soweit, daß der Wolf in Erscheinung trat. Julis Gesicht brannte vor Sensationsgier. „Und?", fragte sie mit leuchtenden Augen.

Ich zog das Gespräch zwischen Wolf und Großmutter ein wenig in die Länge, denn Pannis Entsetzen im entscheidenden dramatischen Augenblick, als der Wolf das Maul aufreißt, stand mir noch lebhaft vor Augen.

„Und?", drängte Juli.

Ich schloß die Augen. „Der Wolf machte den Mund weit auf", sagte ich in einem Ton, der mir jeden Ausweg offen ließ. Schlimmstenfalls hätte der Wolf eben furchtbar gähnen müssen.

„Und?", fragte Juli strahlend.

„Der infame, gemeine Wolf fraß die Großmutter auf", sagte ich entschlossen.

Juli beugte sich neugierig vor: „Welche? Die in Budapest oder die in Szeged wohnt?"

Das ungefähr ist der Unterschied im Wesen der beiden Kinder.

Boris Palotai

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Budapesti Rundschau

Würtz Ádám
DEC 29.

1021

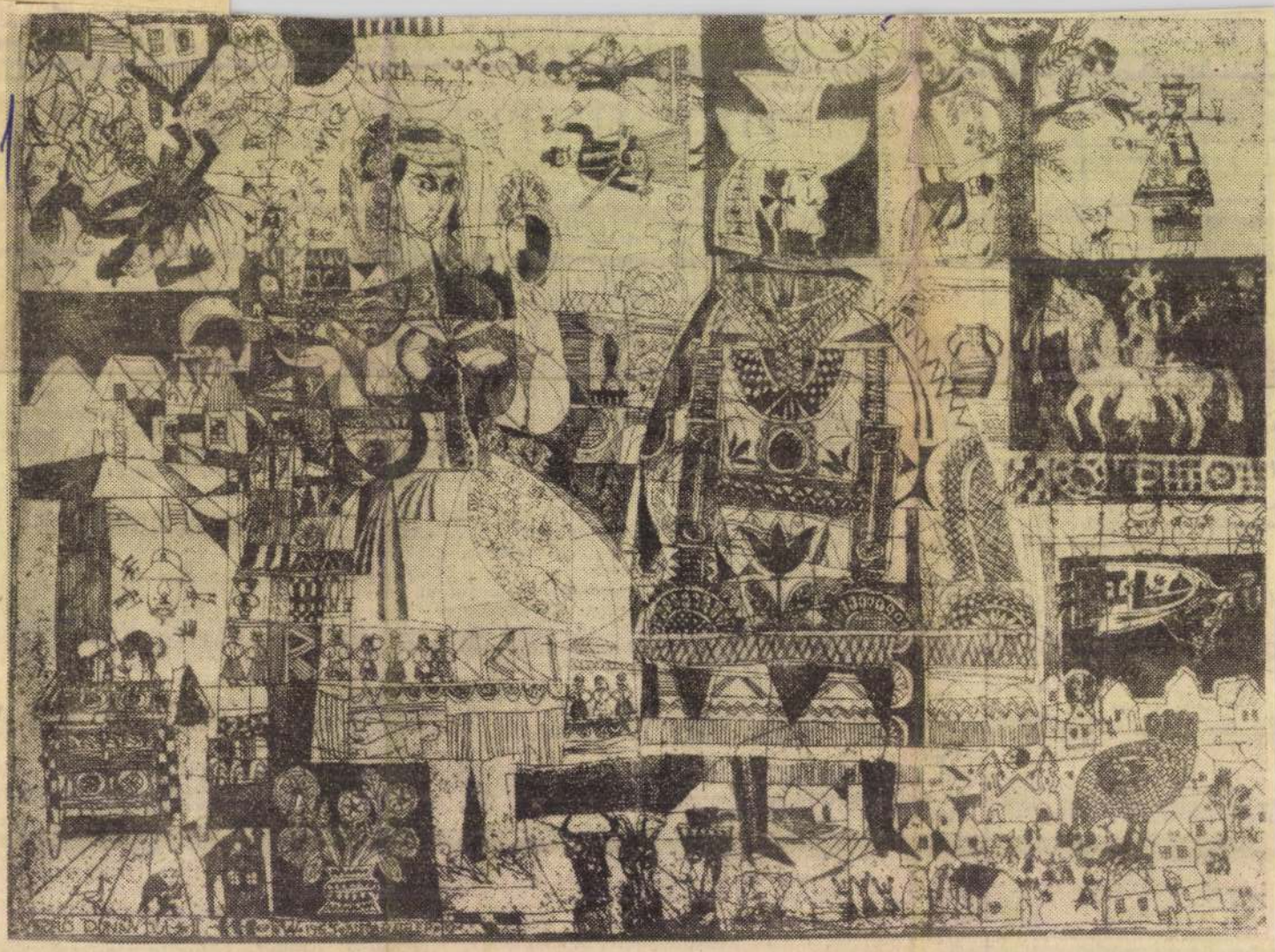

Ádám Würtz: Komposition „Transdanubien"

Magyar Nemzet

erkesztőség!

Nem Egervár, hanem Eger vár

A Magyar Nemzet január 23-iki számában cikk jelent meg, címe: Egervár ostroma. A cikkből kiderült, hogy Az egri csillagok megfilmesítéséről van szó.

Ha úgy döntöttek az illetékesek, hogy a film nem kapja meg az eredeti, diáknak, felnőtteknek egyaránt szívéhez szólt és nőtt címet, akkor legalább Az egri vár ostroma legyen a címe.

Az újságban szereplő cím teljesen téves fogalmakat takar. Egervár *Vas megyében van.* Árpád-kori vára teljesen megsemmisült, még a XIV. században. Az Egervári család Mátyás király idején kezdte újraépíteni a várat. Majd több család kezén ment át, sok harcot látott, végül 1644-ben Küprili Mehemet nagyvezír serege felgyújtotta a várat. A XVII. század legvégén már a Széchenyieké a vár. Ők mentették meg, ami még menthető volt felújították, alakítottak rajta.

A vár nevét feltehetőleg a középkorban és a Vas megyében levő mocsaras területeken nőtt egerfa-erdőktől kapta. A zsombékos, lápos vidék — a téli fagyok beálltáig szinte bevehetetlenné tette. A várnak kétemeletes négyszögű udvara van, melyre árkádos folyosók nyílnak. A hatalmas épület tömböt négy sarkán egy-egy masszív, szögletes torony őrzi. A Műemlékfelügyelőség nemrég restauráltatta. Ez tehát Egervár és semmiképpen nem lehet és nem szabad összetéveszteni az egri várral. Mindkettő drága kincsünk, becsülnünk kell és ismernünk.

Aláírás

A névadásról

A Magyar Nemzet nem először foglalkozott névadással. Időszerű már nemcsak a probléma megoldása, hanem az anyakönyvvezetői hivatalok osztályvezetői »önkényének« a megszüntetése is. A dr. Babó Szilárd-féle jegyzék hivatalos hatálya megszűnt. Az [illegible] név rövidítése. Mint tudjuk Klapka tábornoknak, Komárom legendás hírű védőjének a vezetéknevét névként a[illegible] gyermeküknek az író [illegible] És én ezen semmi me[illegible] nivalót, semmi [illegible] nem látok!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

Würtz Ádám

MAGYAR NEMZET

1.11 FEB 4

1021

NAPI KÖNY

Würtz Ádám illusztrációja
...gyar Helikonnál készülő Csanek-kötethez

harmadabeli, korlátlan kizsákmányolá
folt, létbizonytalanságban tengődő é
A szocialista országokban hatalomra j
megvalósításán dolgozik, mint az em
Másik fő osztaga, a fejlett tőkésországo
s a technikai fejlődéssel párhuzamosa
gyon megerősödött. Erősödik a harma
tozások szükségessé teszik a munkásos
osztály határainak,

* A vitát *Lakos Sándor*, a Társadalomtudományi Intézet igazgatója vezette; részt vett benne: *Balogh István* szociológus, aspiráns, *dr. Balogh József* szociológus, a Társadalomtudományi Intézet munkatársa, *Barna József* filozófus, a Képzőművészeti Főiskola docense, *Blaskovits János* történész, a Társadalomtudományi Intézet témacsoportvezetője, *Havasi Ferenc* az MSZMP KB tagja, a Komárom megyei Pártbizottság első titkára, *Illés János* közgazdász, a Társadalomtudományi Intézet munkatársa, *Király József* történész, a Művelődésügyi Minisztérium főelőadója, *Kovács Ferenc* filozófus, a Társadalomtudományi Intézet munkatársa, *dr. Lackó Miklós* történész, az MTA Történelemtudományi Intézetének tudományos főmunkatársa, *László Lenke* szociológus, pártfőiskolai tanár, *dr. Mona Gyula* filozófus, a Nógrád megyei Pártbizottság Oktatási Igazgatóságának vezetője, *Pozsgay Imre* filozófus, a Bács-Kinkun megyei Pártbizottság osztályvezetője, *Sas György* közgazdász, a Pártfőiskola Ipargazdaságtan Tanszékének vezetője, *Turgonyi Júlia*, a Magyar Nők Országos Tanácsa osztályvezetője, *dr. Zsilák András* történész, a Párttörténeti Intézet igazgatóhelyettese.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1960 JAN

TÁRSADALMI SZEMLE

1021

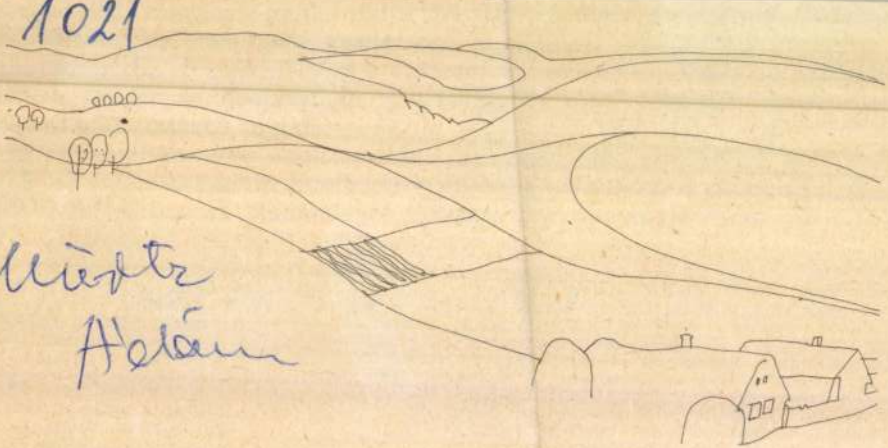

Würtz Ádám: Faluvége

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Százéves, 64 éve a szakszervezet tagja Resetár Károly

Paulik János átnyújtja a helyi csoport ajándékát Resetár Károlynak. (Fotó: Demény Gyula)

Néhány éve még sokat olvasott, sétált, a fákat is gallyazta az udvaron *Resetár Károly*. Most már csak ritkán kel fel az ágyból. Egy-két lépést tesz, leül, pihen. Estefelé a tv-t nézi. Örül a látogatóknak, s ha hosszabb ideig nem jön senki, megkérdezi. Sajnálkozik, hogy nem tud kimenni a kertbe. Filipinyi János, aki annak idején vele együtt dolgozott a Reisz-bútorgyárban, az 1907-ben szervezett nagy sztrájk egyik epizódjára így emlékszik vissza:

— Azt mondta nekem Károly bácsi: „Jancsi fiam, ezt tedd az

Művészeti klub Békéscsabán

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat békéscsabai értelmiségi klubjában rendezi április 1-én, hétfőn este fél 8 órakor újabb összejövetelét a művészeti klub. A klubesten ezúttal a Budapesti Francia Intézettől kapott George Braque, Henry Matisse, Az asszony és az állat, A kubizmus, Párizstól a Breton-földig című, színes képzőművészeti filmeket vetítik.

A vetítés után a klubtanács tájékoztatót ad a művészeti klub további programjairól.

T

A kedv
tását a h
az átlago
hozatal é
csabán m
jást vásá
nyok, miv
tak a terr
forint. A
zatlan ma

Miért nő a balesetek s

Kombinált gyalu védőfelszere Szabálytalanul üzemeltetett villam

Azért indokolt a munkavédelmi ellenőrzés a Békéscsabai Városi Tanács Építő és Karbantartó Vállalatánál, mert jelentősen nőtt a balesetek és ebből kifolyóan a munkából kiesett napok száma. Az ellenőrzést Vágréti László, az SZMT munkavédelmi felügyelője tartja, ezen Papp Sándor, a tanács szakszervezeti bizottságának tagja és Simon Ferenc biztonsági megbízott is részt vesz.

Az út először az Irányi utcai asztalosüzembe vezet. Annyira szűk itt a hely, hogy a gépek, munkapadok között mozogni is alig lehet. Az is szembeötlik mindjárt, hogy mindössze egy lavor és egy törülköző a tisztálkodási eszköz, pedig legalább tíz ember tevékenykedik a műhelyekben.

A kombinált gyalun Urbán András asztalos dolgozik.

— Miért van még mindig hasz-

attól, hogy
falának tá
foltozott, 1
fokokra rá
Hátul a
raktár rejt
sok hívnak
— Nézze
benne!
Valóban
ter villany
ter Berma
lönböző
rész — ro
vagy nem
A munka
gyelmét el
alatt álló,
védelem né
zések ragad
— Ne al
rázsfészket
is látható s
re.
—Hónapo
megfelelő
ket, nem k
laki sokat

Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1988 MÁR 31

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP

Würtz Ádám

1021

Würtz Ádám

Április 4.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

SZENTGALLAY GÉZA:

A SZOKATLAN MADÁR

„A lánc olyan erős, mint leggyengébb láncszeme."

1944 karácsonyán a budapesti Állatkert megsérült pálmaházából két anakonda kígyó szabadult el; átmásztak a kerítésen és az Aréna úton keresztülvágva a MÁV-lakóházak felé tartottak. A hímet amely szorosan a fal tövében kúszott, a pályaudvart bombázó repülőgépek aknaszilánkjai több darabra szakították, a nőstény tovább haladt a jeges kövezeten, de szinte percről percre bágyadtabban s mielőtt behúzódhatott volna meleg helyre, az egyik ház kapujától nem sokkal dermedten összecsavarodott és mozgásképtelenné vált. Amikor Buriusz Vilmos rátalált, még volt benne élet. Belegyömöszölte a hátizsákjába és a formátlan, súlyos terhet magához ölelve elindult vissza, az Állatkert felé.

Buriusz Vilmos eredetileg tudományos munkatárs és szaktanácsadóként működött, de az utóbbi időkben egyedül végezte a gondozók, az orvos, a fűtő és az élelembeszerző feladatát. A mesterséges sziklák alatt, az ápolói szobában lakott, hogy állandó készen-létével és [illegible]

Ismerte a tárgyak helyét, így sötétben is biztonsággal mozgott. Levetette a felső köpenyét és bebújt a pokróc alá. Takarékoskodnia kellett a gyertyával, most egyébként sem volt szüksége világításra; könyvei hidegen hagyták, elméleti munkával hosszú idő óta egyáltalán nem foglalkozott. Bár huszonöt éves korától egy nagy, összegező műre készült s több ládát töltöttek meg a feljegyzései, a legkülönbözö tudományok köréből, de mindezek eredményeként csak egy kockás irkalapra felvázolt táblázat készült el: összehasonlító statisztika az ember és az állatvilág kétfeléválása óta élt legmagasabb fokon álló majmok és a homo sapiens halálozási módjairól. Számításai szerint a Föld emberiségének mintegy 35 százaléka pusztult el természetes halállal, (elöregedés, betegség, saját és más fajú egyedek leölése táplálékszerzés céljából), 65 százaléka pedig közvetlenül vagy közvetve speciális okokból, (önmegsemmisítés, egymás leölése hatalomvágyból, fölös szexualitásból, intellektualizmusból, fanatizmusból, unalomüzésből stb.). Ezzel párhuzamosan, előbbi [illegible]

1968 FEB -9.

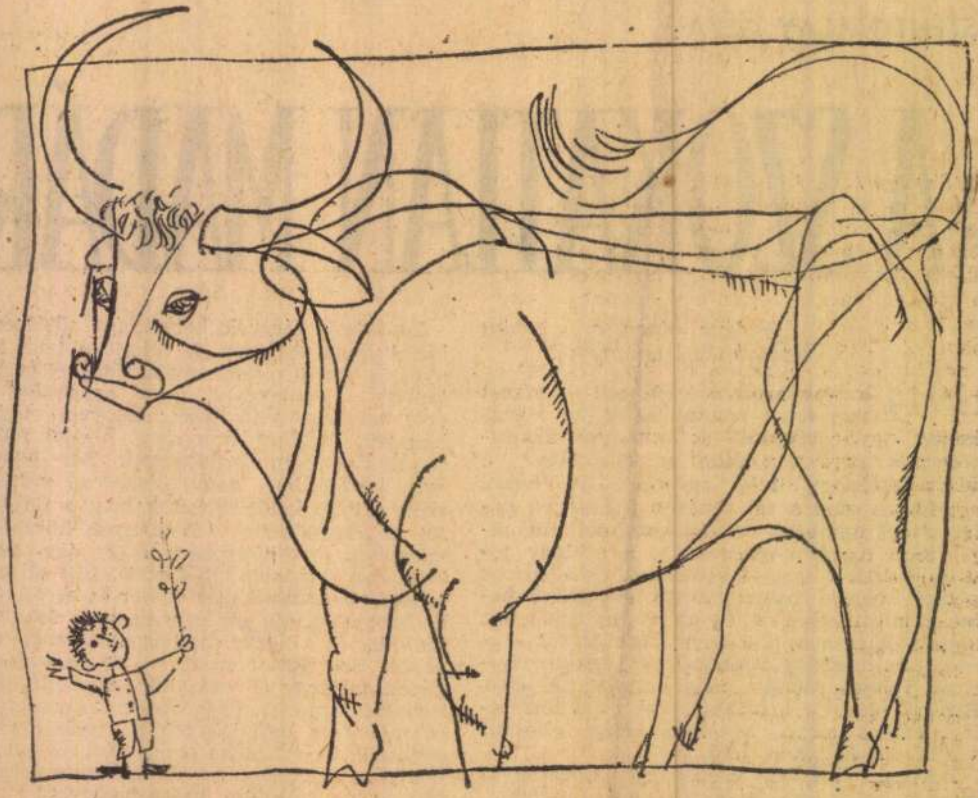

Würtz Ádám rajza

…tt? Összecsuklott?
…g tudunk közelebbit
…mely végzett vele.
…bizonyos, hogy a le-
…nberi vállalás meg-
…módja sokban hoz-
…rai halálához.

…em látványos, nem
…tikus, nem „költői"
…volt Segesvárja, sem
…is csatában pusztult
…n, amelyet magára
… vívott a legmaga-
…ű erkölcsiségért, a
…ultúra provinciális
…és alja haszonlesői
… verseskötete közül
… három — a Négy-
… a Zsákmány, külö-
…lig a nemrég megje-
…etedik nap — nagy
…alitással vívta meg
…ircot, számos olyan
…stálva az utókorra,
… aligha bír majd az

…om, hogy ez a „pró-
…pálya korunk egyik
…etesebb, legnemesebb
…rőfeszítésének adott
… éppen ezért különösen
… arra gondolnom,
…incs, s kivált az ötve-
… elején mennyi mél-
…ellőzés érte Reményi
…tára szabott élete so-
…nyi alkotó energiája
…dott el fölösleges se-
…gyításában, fölösleges
…ban!

…g, már kórházi ágyán
…az ünnepi megemléke-
…yik költőtársáról, aki
…ik évét töltötte be. Szo-
… nézett föl az újság-
… nem leszek ötven."
… nem lett. Még negy-
… sem.

mí…
mí…

S …
Vi…
ha …
s mint évről évre, virágok fakadnak.

Én el nem mozdulok, ne várjatok.
Itt a hazám, hol Isten adta élnem.
Ez az egy föld, hol bizton állhatok,
mint törpefenyő szél-tépázta bércen.

Engem ne várjatok, ne hívjatok.
Minden szavaim élő gyökerek,
széjjelágaztak földben, föld felett,
s a fáim oly erősek, nincs vihar,
melytől kidőljenek!

BEDE ANNA for…

Beszélgetés Ján Smrekke…

Már második vasárnapját töltötte nálunk a szlovák költő. Negyvenhárom éve nem járt Budapesten, csak hírei voltak irodalmi életünkről. *Ján Smrek* hunyorgó szemű, őszhajú, hallgatag férfi, de ha versekre s fordításokra terelődik a szó, tűzbe jön. Személyében nemcsak *Petőfi, Ady* és *József Attila* valóban kongeniális szlovák tolmácsolóját kell tisztelnünk, hanem a legnagyobb élő szlovák poétát.

A Hamlet nagyszerű elő-…

— Mi tetszett nek… leginkább?

— Úgyis tudod, …bágy. Elindultam … tőfi lábanyomán. … zés volt. Ahol ő es… ben botorkált, mo… és emléktáblái f… vándort. Mindenü… ország, szívesen … magyar írók a le… déglátók. Jártam … ebben az életben, … amit mondok. Mo… debreceni tanácsel… dőn Kossuth Laj… szobájában vend… hogy a régi vára…

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1962 OKT 6

Würtz Ádám

1021

Würtz Ádám: Szüret

tassuk.

Vitatkozni lehet val akkor, ha ny mondaná, hogy szeri gozók gimnáziumáb sebbet kellene taníti amennyit most előírnak, tehát annyit, amennyit a technikumi könyvben találhatunk. Ha ezt mondja, lehet, hogy igaza van. Erről érdemes vitatkozni.

Az persze kérdéses, hogy miért kell a dolgozók iskoláiban kevesebb tudásért ugyanolyan érettségi bizonyítványt adni, mint a rendes korúak gimnáziumában.

S ha már itt tartunk, mi megmondjuk: sok dolgozók gimnáziumában nem egy tanár minimális tudást is elfogad a vizsgázóktól. Ez is hozzátartozik a képhez.

A cikkíró javasolja, hogy az érettségi tételeket a szaktanárok állítsák össze, mert az osztályok tudása, felkészültsége nagyon különböző, és a tételeket ehhez kell igazítani. A cikkíró ebben téved, mert a tételeket nem a tanulók tudása szerint, hanem az érettségi vizsga követelményeinek megfelelően kell összeállítani. Úgy véljük, helyes, ha a szóbeli tételeket az új tanterv bevezetéséig a minisztérium állítja össze, mert így talán elkerülhetjük, hogy legalább a tételek megfogalmazásában minimalista, vagy maximalista törekvések uralkodjanak.

eket
kan-
nt a
latú
ilet
dők
fe

a csehszlovák, olasz, osztrák gyógyfürdőket.

Minél inkább késlekedünk a gyógyfürdő-szálló felépítésével, annál nehezebb lesz az orvosok és páciensek tudatában rögzíteni, hogy Budapest fürdőváros.

Jelenleg is folyik gyógyüdülés Budapesten. Ez azonban az Országos Reuma- és Fürdőügyi Intézet néhány ágyára, valamint az egyéb turistákkal amúgy is túlzsúfolt Gellért Szállóra korlátozódik. *Sok esetben kénytelenek vagyunk gyógyüdülés iránt érdeklődő vendégeket elutasítani.*

Mi is mindent megteszünk annak érdekében, hogy a kérdőjel eltűnjön és Budapest fürdőváros megint az öt világrész gyógyulást kereső fürdővendégeit fogadhassa.

IBUSZ

Dr. Lakatos Gyula,
főosztályvezető,
dr. Hahn Istvánné,
osztályvezető

...var Hirdető
...ÓFIGYELŐ
...apest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Würtz Ádám
MAGYAR NEMZET
1966 DEC 11
1021

Würtz Ádám illusztrációja Román József Zeusz című kötetéhez
(Gondolat Könyvkiadó)

Béla beszél

Béla utolsó éveit tárgyalja a szerző.

Az utolsó évekről

Megérkezett nehéz felhőivel az 1936-os esztendő ősze. Az első nyilvános pör.

Jezsov egy „szép napon" telefonált Kun Bélának. Este nyolc órára kérette magához. Akkor már ő volt a belügyi népbiztos.

Kun Béla elment és éjféltájt jött vissza.

— Maga ugye azt hitte, hogy ott tartanak? — kérdezte tőlem inkább komoran, mint évődve. Aztán elmond-

Varga Jenővel, megk
tem tőle: „Hogy
„Egyelőre szabadlábor
felelte ő. Hogy milyen
baságot tud mondani m
olyan okos ember is,
Varga.

Ugyanebben az idő
külföldi polgári lap
nagy betűkkel szenzáci
jelent meg, hogy Kur
Spanyolországban van,
vezetője a spanyol fa
ellenes forradalomnak.

Sztálin telefonált:

— Maga Moszkvába
ugye? No lám, én is
dom. Kérem, fogadjo
külföldi újságírót, és
meg személyesen azt

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSEPEL

Würtz Ádám

1966 SZFP 23

1021

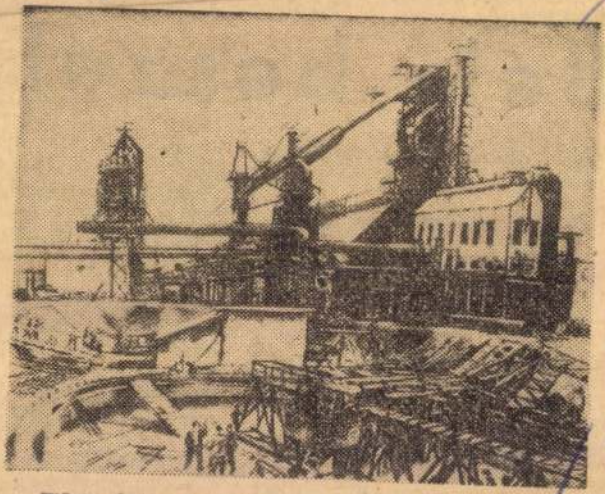

Würtz Ádám grafikája

pályára indításában.

Svéku

z alkoholizmu

szeszfogyasztás meg
zására. Úgy gondolor
szégyenítés az az
amely sok alkoholist
tartana a túlzott ivás...

Javasolom, hogy valósítsuk meg a következőket: a részegeskedés színhelyére kihívott hatósági közeg, mentő, rendőr, vagy erre a célra önkéntes jelentkezőkből létesítendő társadalmi szerv tagja telefonhívásra az iszákost nyomban az iszákosság színhelyén fotografálja le, abban az állapotban, ahogyan találja. *A fényképfelvételt jól kinagyítva, a részegeskedő munkahelyén, ha nem dolgozó, a lakóhelyének kapualjában függesszék ki.*

Ez a módszer sok iszákost visszatart majd a túlzott szeszfogyasztástól, úgy, amint azt tapasztalták, ott, ahol az említett fotografikus eljárást már alkalmazzák.

Román Kálmán

gyümölcsösök"

ható, hogy egyes ingatlanok gyakran cserélnek gazdát.

Megoldást a magunk részéről abban látunk, hogy a 4. sz. Földműves Szövetkezet keretén belül megalakult »III. ker. Hegyközség« nagyobb tevékenységet kell, hogy kifejtsen ezen a területen, mert a hegyközség keretén belül a földművesszövetkezet segítségével lehetőség van kisebb kerti talajművelő gépek beszerzésére, a szükséges és időszaki növényápolási munkák elvégzésére, sőt a házi szükségletet meghaladó gyümölcs és egyéb ter-

...nak neveznek, de túltesz ... legsötétebb kültelki kocsmákon is. Nap mint nap ocsmány jelenetek nek lehet szemtanúja, aki arra jár. Dülöngélő részegek, naplopók le pik el a környéket, s napnyugta után szinte már veszélyes is ot járni. S mindez nem egy elhagya tott városrészben, hanem Buda pest egyik legforgalmasabb köz pontjában történik.

Igen itt volna már az ideje an nak, hogy a kocsmát sürgősen be zárják, hiszen már itt a jó idő, é ismét megtelnek a körtéri padol — nem levegőzőkkel, hanem pa dok alatt horkoló részegekkel meg a hozzájuk tartozó markecolók kal. Úgy gondolom, nemcsak én hanem sok, ott lakó szülő örömme venné hírét a sarki kocsma meg szüntetésének.

Egy körtéri szülő

Az örök érvényű kazamata

A fertőrákosi kőfejtő állagvédel mi munkálatait a Nehézipari Mű szaki Egyetem műszaki tervei é a nehézipari miniszter engedélyé alapján az Oroszlányi Szénbányál Vállalat Igazgatósága végezteti. A munkák 1964-ben kezdődtek. A múlt évben fedezethiány miat szüneteltek. A kőzetszilárdítás a idén folytatódik és valószínű, hogy a következő évre is áthúzódik. A állagmegóvás biztosítását a kőfej tő látogatottsága is indokolttá te szi. Az elmúlt évben 56 451 turistá kereste fel.

Győr-Sopron megyei tanác VB

KED

Würtz Ádám
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET
1966 MÁJ 22.
1021.

Würtz Ádám illusztrációja Zelk Zoltán kisebb prózai írásainak kötetéhez, mely »Tegnap« címmel jelenik meg a Magvető kiadásában

ZENEKARI HANGVERSENYEK

A RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ SZIMFÓNIKUS ZENEKARÁNAK második Mozart-matinéján *Lehel György* vezényletével a D-dúr (K. 385.), a g-moll (K. 550.) és a C-dúr (K. 551.) szimfónia került előadásra. A hangversenynek a Haffner melléknevet viselő D-dúr szimfónia volt a megnyitó száma; mutatós, de kissé hűvös tolmácsolásban hangzott el. A második műsorszám, a nagy g-moll szimfónia, Mozart egyik legproblematikusabb alkotása. A kortársak — amennyiben jogos az egykorú véleményekből általános következtetést vonni — zenéjét sötétnek, komornak, sőt félelmetesnek minősítették. A romantika kora meglepő módon a görögös grácia, az örömmel teli élet hangokba foglalt megjelenését látta a műben. A XX. század ezzel szemben a zenetörténet legnagyobb géniuszának nemes éneklésbe szőt fájdalmas vallomását hallja muzsikájában és úgy érzi, hogy a mondanivaló drámaisága soha nem fordul lázongó lángolásba, s hogy a tragikumot mindvégig a mintázás szinte szfinx-arcú szépsége leplezi. A matiné karnagyának elképzelése nagyban-egészében egyezett ezzel a szemlélettel. Az első tétel molto allegrója s a negyedik tétel allegro assai-ja bizonyára ezért nem volt hajszolt, túlfeszített. A lassú tétel első témájának megindító bánata finoman fonódott egybe a másik két téma vigasztaló hangjával. Talán csak a Menuetto tempója érződött — éppen a két szélső tételéhez viszonyítottan — valamennyire gyorsnak, s a metrikus és harmonikus disszonanciák — a koncepció egészéhez mérten — némiképpen túlexponáltaknak. A hangverseny legsikeresebb száma a Jupiternek nevezett C-dúr szimfónia előadása volt. Lehel György szerves egymásutánban mutatta be a mű első tételének ünnepélyes vidámságát, a második tétel elmélyült énekét, a Menuetto meghitt dalolását s a zárótétel minden formai pompáját. A Rádió és Televízió Szimfónikus Zenekara híven követte vezénylő karnagyának művészi irányítását. Az együttes egészében talán a fafúvós és rézfúvós csoport játékát illetheti elsősorban elismerés.

*

KODÁLY ZOLTÁN EMLÉKHANGVERSENY ünnepi színhelye volt az Erkel Színház: a nagy zeneszerző születése évfordulójának előestéjén három remekbe készült alkotását, a Felszállott a páva variációkat, a Budavári Te Deumot és a Psalmus Hungaricust hallhatta a hatalmas nézőteret megtöltő közönség. A hangversenyt *Ferencsik János* vezényelte. Mindazok, akik kiváló karnagyunk pályafutását hosszabb idő óta figyelemmel kísérhették, igazi örömmel tapasztalhatták, hogy vezénylő művészete szuggesztivitásban, koncentráltságban, impulzív lendületben ma is

Ferencsik János, a Kodály-hangverseny karmestere (Vámos László felvétele)

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MUZSIKA
Budapest

1970 FEB

1021

BARTÓK-NAPTÁR 1970

Idén emlékezünk meg Bartók Béla halálának negyedszázados évfordulójáról. Zenei és kulturális életünk sokféle módon akarja ezt a jubileumi esztendőt gazdaggá tenni — az előkészületek már régóta folynak —, arra azonban mégis külön fel kellett figyelnünk, hogy egy ipari nagyüzem, az orvosi műszereket gyártó *Medicor* is bekapcsolódott ebbe a vállalkozásba. Külföldi üzlettársait újévi ajándékként olyan naptárral ajándékozta meg, amely formájában és tartalmában is méltó a Bartók-évhez: *Würtz Ádám* három lapból álló grafika-sorozata hirdeti majd szerte a világon, hogy a XX. század egyik legragyogóbb szelleme 25 év óta már csak műveiben hat és él tovább közöttünk.

A naptár tulajdonképpen bekeretezett, beüvegezett kép, három változatban: *A csodálatos mandarin, A fából faragott királyfi,* illetve *A kékszakállú herceg vára* című Bartók-művek remekbesikerült grafikai megjelenítése. A művész nem egyszerűen illusztrációkat készített, hanem a bartóki mondanivalót saját lényén átszűrve vetítette ki magából, harmonikusan tagolt képi asszociációkban. (Maga a naptár a keret alsó részének tartozéka, keskeny, perforált lapokból álló sáv, amely nem zavarja a látványt — hiszen műalkotásról van szó! — és könnyen eltávolítható.)

Az ajándékozó gondosságát dicséri, hogy mindegyik témához a megfelelő hanglemezt is mellékeli a címzettnek, s hozzá négy nyelven *Kroó György* tömör zenei ismertetését a kompozíciók történetéről, szerepéről és értékéről Bartók életművében.

Az ötletet csak üdvözölni tudjuk: a Medicor propaganda helyett *reklámkultúrát* produkált ebben az esetben. Reméljük, hogy a kitűnő példa másokat is inspirál majd, és nem marad egyedülálló!

K. M.

A kékszakállú herceg vára — Würtz Ádám grafikája

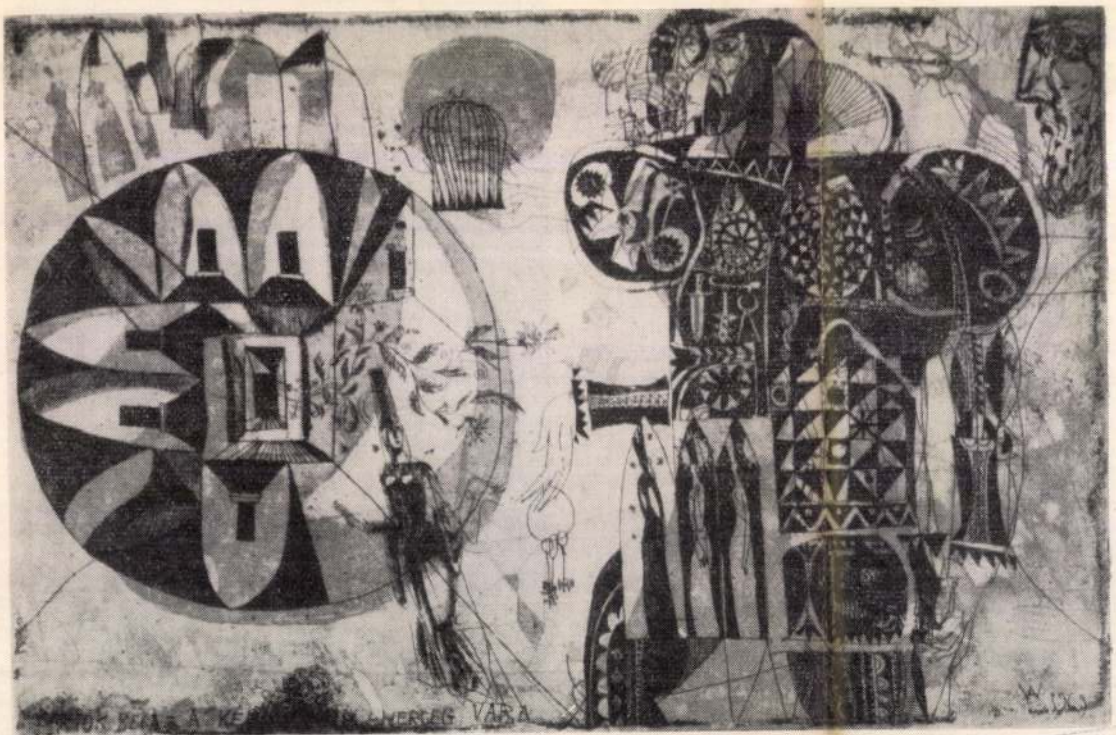

DER Ausschnitt
1 BERLIN 45, Telex: 1-83 538
Aufl. i. Tsd.: lt. Stamm
Richtung: 1968
: 57,8*;u
Frankfurter Allgemeine,S
6000 Frankfurt 1
19. 9. 68 A

1021 Würtz Adám

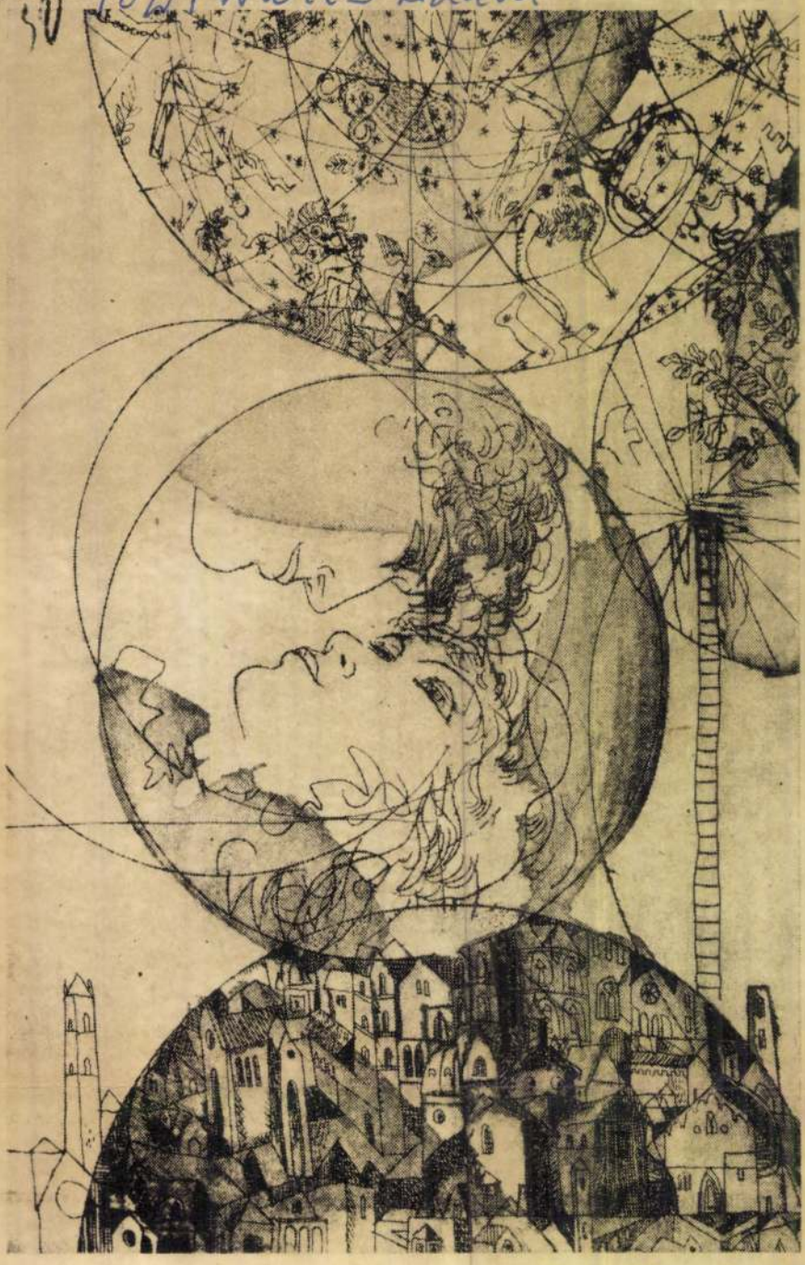

Einen Höhepunkt in der Ausstellung „Ungarische Grafik und Typografie" der „galerie bg" bilden die Illustrationen von Adám Würtz zu „Romeo und Julia" von Shakespeare, einer Edition des Budapester Helikon-Verlages.

Grafik aus Ungarn

Eine Ausstellung in der „galerie bg"

Über die ungarischen Grafiker und Typografen ist hierzulande wenig bekannt. Der „galerie bg" der Bauerschen Gießerei gebührt das Verdienst, dazu beigetragen zu haben, eine Lücke in unserer Kenntnis geschlossen zu haben. Der Besuch der Ausstellung „Ungarische Grafik und Typografie", die bei freiem Eintritt täglich außer samstags und sonntags von 16 bis 18 Uhr geöffnet ist, bringt jedem Gewinn, der etwas Zeit mitbringt, in wohl gestalteten Büchern aus Budapest zu blättern, sich in die Illustrationen zu vertiefen, Plakate, Broschüren und Akzidenzen zu betrachten. Um so mehr ist zu bedauern, daß einige Gäste aus Ungarn, die zur Eröffnung erwartet worden waren, nicht kommen konnten.

Die Schau ausgesuchter Arbeiten von sieben Gestaltern beweist, daß die ungarische Buch- und Druckkunst seit ihrem Beginn im damaligen Buda anno 1573 einen hohen Stand erreicht hat. Tibor Szántó ist unbestritten der erste Buchgestalter Ungarns. Er wirkt als künstlerischer Leiter des führenden schöngeistigen Verlages, des Helikon-Verlages in Budapest — ein Mann, der viel aus der Tradition des Insel-Verlages geschöpft hat. Von ihm wurde eine Homer-Edition gestaltet, die im letzten Jahr erschien und auch in der Herstellung das Prädikat vorzüglich verdient. Jedes der von ihm betreuten Bücher zeugt von seiner Meisterschaft, auch ein schmales Bändchen mit einer Anthologie französischer Lyrik, mit Zeichnungen von Matisse illustriert. Sehr vielseitig und lebhaft, kurz: originell im eigentlichen Wortsinn sind die Illustrationen von Gyula Hincz. Ihm stehen György Haiman, Lajos Lengyel, Zoltán Nagy und Gábor Papp kaum nach.

In dieser Gruppe von Gestaltern hat jeder seine eigenen Ansichten. Diese Männer, die alle in den fünfziger Jahren stehen, haben, wie Walter Plata, der Leiter der „galerie bg", berichtete, selbst Sammlungen. Sie sind verschont von einem Rummel und deswegen alles andere als von Managern programmiert. Sie nehmen sich die Zeit, bis ihre Gedanken die Gestalt angenommen haben, die ihnen vorschwebte. So ist auch in ihrem gestalterischen Ausdruck nichts Verkrampftes. Und in der Spitzengruppe der ungarischen Verlage wird meist mit einer Sorgfalt gearbeitet, die den allermeisten deutschen Buchherstellern und Grafikern als penibel vorkommen muß. Freilich darf dabei nicht vergessen werden, daß die Ausstellung die Auswahl einer Spitzengruppe zeigt.

Geradezu eine Entdeckung sind die Illustrationen von Adám Würtz in der Helikon-Ausgabe von Shakespeares „Romeo und Julia" in ungarischer Übersetzung. Die in Originaltechnik hergestellten Illustrationen, Ausschnitte aus das Buchformat weit sprengenden Radierungen, sind nicht nur mit äußerster Präzision unter großem Zeitaufwand gedruckt — sie begeistern in ihrer Brillanz und künstlerischen Dichte. In der Ausstellung ist eine komplette Serie der Originalblätter zu sehen, die allein schon die Mühe des Besuchs mehr als aufwiegen. Bedauerlich ist nur, daß die Ausstellung nur bis zum 27. September geöffnet ist.

khm

Re

Japanische Gäste in Pécs

Können zwischen zwei so entfernten Ländern wie Ungarn und Japan rege Fremdenverkehrsbeziehungen bestehen? Die Praxis beantwortete diese Frage positiv. Die Ungarnreisen werden in Japan vom Japan—Soviet Tourist

Die Auffassung mag sich komisch anhören, wird aber ernst genommen: Die Ungarn sollten ein Volk sein, das sich aus der mit den Japanern gemeinsamen Urheimat nach Europa verirrte und sich der dortigen Völkern assimiliert

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Budapesti Rundschau

1969 JAN 17

1021

ROMEO UND JULIA

Würtz Ádám

Grafik von Adam Würtz

Bányásznapi beszélgetés

Lépcsőházi tárlatto kezdődött

Különös, de mégis alkalomhoz illő mérleget készítettünk a minap Tatabányán *Krajcsirovits Henrik* SZOT-díjas festővel. Az alkalmat a bányászok mai, hagyományos ünnepe szolgáltatta — a különös az volt, amit ennek kapcsán mérlegre tettünk.

Mert nem az örvendetesen gyarapodó tatabányai újvárost leltároztuk, nem a javuló utakat dicsértük, meg az igényesedő vásárlókedvet, a választékos öltözködést, ezeknek őszintén örülünk, de ezek — mint minden szeptember első vasárnapján — ma is ott lesznek az ünnepi beszámolók nagy gonddal papírra vetett mondataiban, elhangzanak majd a sokezres hallgatóság előtt, akárcsak az ország más bányavidékén. Jó, hogy elhangzanak, nagyon fontos helyük van az ünnepi programban, hiszen bányászokról és helytállásról beszélni, egyben azt is jelenti, hogy ennek a nagyon mélyről induló munkástársadalomnak a megbecsüléséről és mai lehetőségeiről szóljunk.

A szépérzékről

A hagyományos beszámolóhoz azonban nem szokás a piktor-segédlet. Mégis, amit a tatabányaiak festője kétórás, csendes és Ez pedig már egy nagyon beszédes mondata lehet az ünnepi beszámolónak.

S próbáljuk tovább tetten érni a bányászok finomodó szépérzékét, igényét *leendő lakók tiszteletüket teszik a földszint egyik lakásában, amelyet a kereskedelmi vállalatok a legmodernebb bútorzattal, finom ízléssel, szépen berendeznek.* Tessék, ilyen ma egy lakás Tatabányán, s hogy hasonló legyen az öné is, ebben készséggel rendelkezésére állunk ...

Senki nem tagadja, hogy van ebben jó adag ügyes kereskedelmi fogás, de most ez mellékes: *a lényeg a lakáskultúra tömegigénye.* Ez az igény természetesen nemcsak dicsérő szavakat kíván, ezzel túlságosan szép képet festenénk róla és egyben hamisat is.

— Két évtizedes fel- munka van

kább megadják lakásuk beren hogy általános a házikönyvtá ma már nem ki a plakátok házban Derkov nyílik ... Ez m jó, csak ebből higgyük, nehog tassuk magunka szok már mind tudják, mi van a van a könyvbe televízió ... tudni, fogékony re, el lehet őke ismeretek és megannyi csar — minden ér ményünk ell *legtöbb bányá elsősorban csa lehetősége a*

Telef...
NÉPSZAVA
1966 SZEPT. 4.
1021

(Würtz Ádám rajza)

Az meg csak néz ránk nagy mandula vá... Cimbarák mi mon... [illegible]

míg ti, túlsoka
szeretőtök szav
helyett, — újfé
Elég volt már
legyetek embere
Szép az okos ira
de a halált ne
csak a két lábunk a mi kocsikerekünk!

MÁR IGY VAN

Egykor testi tűztől égő kamasz-kráter voltál;
most már kiégtél, — így hát megszabadultál.

a költői, írói művet, annak újra átélése útján szóbeli cselekvéssel adja elő, illetve eleveníti meg. Ennek egyik fő vonása, hogy sokkal inkább, mint bármely más színháznál, a dramaturgiai munkába be kell építeni a rendezői elképzelést is. Alapvető feladat továbbá az egy műsorban szereplő azonos, vagy különböző írók különböző verseinek, műveinek (próza, jelenet, dal, stb.) az egész előadás egységes felépítésébe való illesztése úgy, hogy a közönség külön az egyes verseket és a teljes műsort összességében is élvezni tudja.

Az Irodalmi Színpad tehát *sajátos dramaturgiát* igényel. Felmerül továbbá a dobogó és a színpad összekapcsolásából létrejött új irodalmi színpadi műnél a versrendezés kérdése. Ennél az újszerű munkánál elsősorban ügyelni kell arra, hogy a vers és a versmondó megfelelő színpadi szituációba (helyzetbe) kerüljön

öntevékenyeket, hogy ne „igazi" színházat csináljanak, vagy utánozzanak, hanem csak jelezzenek, éppen olyan és annyi eszközzel, amennyi rendelkezésükre áll.

Az irodalmi színpad fokozottabb, belső öntevékenységre ösztönöz, ugyanis önálló dramaturgiai munkát kell végezni egy-egy irodalmi műsor összeállításakor, felkutatásakor. Megállapítható például, hogy az aktív, jól működő öntevékeny színpadok körül fellendül a könyvtári munka és az olvasómozgalom. Az irodalmi színpad sajátos jellege nagyobb lehetőséget biztosít a belső pedagógiai munkára is. A helyes beszédtechnika, a szép magyar beszéd kialakítása, az esztétikai nevelés,

az irodalmi műveltség emelése,

az irodalom és a versszeretet növelése és elmélyítése új

Würtz Ádám
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1962 JUL 7
1021

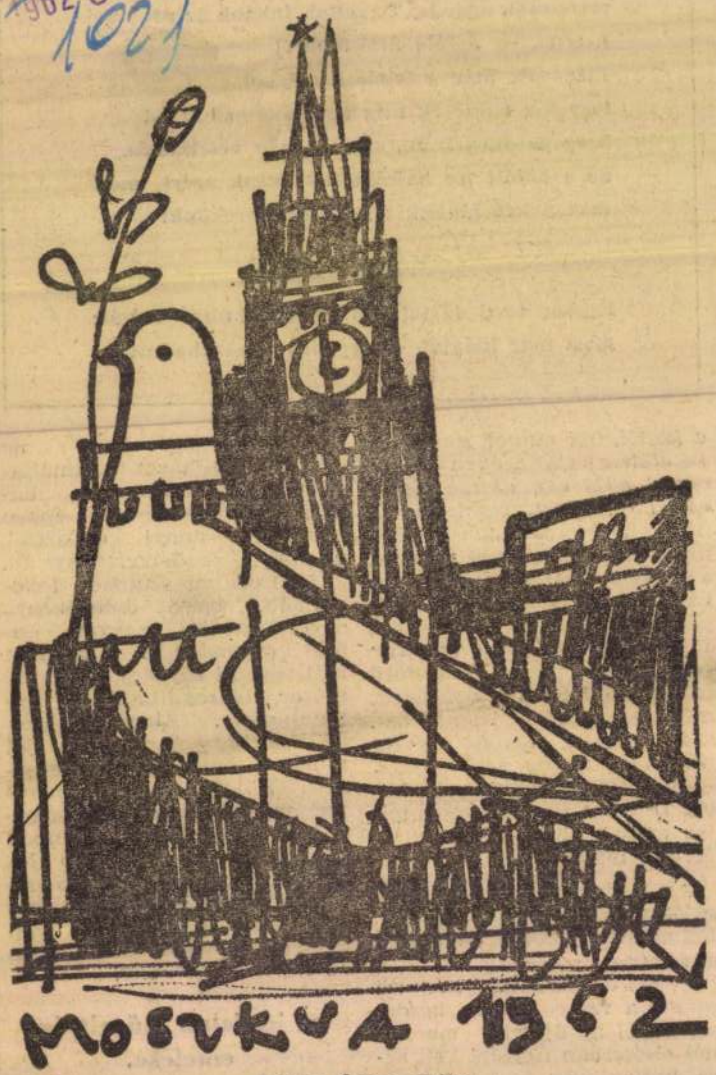

Würtz Ádám: Béke

...nlék

...ntünk az uccán
...sok ember,
...dván,
...m ereszt el,
... a boltban,
...át,
...m,

...ek,
...labdát,
...nek,
... ránk,
...banda,
...r,
...ba,
... már,
...orrod,
...ltál,
... jó volt,
...kacagsz rám . .
...i ucca,
. .
... tudva,
...ány.

...ís Budapesten

...l kiderül, hogy 1962. jú-
...22-én, a népi Lengyelor-
... megszületésének 18. év-
...lóján a lengyel könyv-
...s tizennyolc éves mérle-
...00 000 kiadott művel zá-
... — melyek együttes pél-
...száma csaknem más-
...nilliárd. Annyit je-
...ez, hogy az elmúlt 18 év
... átlagosan számítva min-
... lengyel állampolgárra
...nem 50 könyv jutott, je-
...g pedig több mint négy
...v jut évente a népi Len-

küzdelem ere...
hogy Németh ...
kött" a Nyug...
is, hogy az osv...
zolódott, mond...
mint Tersánsz...
sánszkyban év...
hitt. Az ő form...
déka segítette...
sánszkyt az el...
Kakuk Marcii...
mond magához...
tehetséget, ör...
kiáltotta a vi...
ra bízta aztá...
a fiatalság ...
kinőni. — A ... pel-
dák mai tanulsággal szolgál-
nak — mondotta Illés Endre.
Egyik módszert sem tartja kö-
vetendőnek. Nem szabad őket
magukra hagyni, mint Móricz
tette, sem átgyúrni, mint Osvát
akarta. Nem elképzelt egyéni-
séggé kell a fiatalokat alakíta-
nunk, hanem segítsük őket
saját hajlamaik legjobb kibon-
takoztatásához. Ez a szerkesztő
igazi feladata.

Fábián Zoltán szerint ennek
a „legifjabb" generációnak az
ad sajátos jelleget, hogy
számukra az élmény vált
elsődlegessé. Mikor mi
kezdtünk — mondotta —,
tézisek felől közeledtünk
a valósághoz, ők nem valami-
féle „külső megfontolással"
közelednek az életanyaghoz.
Baráth Lajos vagy *Bertha Bul-
csu* végigélték az ábrázolt
konfliktust, saját élményeiket
akarják szuggesztíven ábrázol-
ni.

Gerelyes Endre elmondta,
hogy új kötetében is megőrzi
hőstípusait, a küzdő, vállaló,
helytálló hősöket, mert ezt a

... a hagy epika
felé hajlanak, átmenet ez ta-
lán a regénykompozícióhoz.

Bertha Bulcsu a munkásiro-
dalom kifejezés helytelenségét
bizonyította. Arról beszélt to-
vábbá, hogy korunk valóság-
tartalma feltétlenül a formai
korszerűséghez vezeti a mű-
vészt. Ne maradjunk a tiszte-
letreméltó Móricz vagy Thomas
Mann árnyékában, csináljunk
valami egészen újat! — mon-
dotta.

Rét Rózsa azt fejtegette, hogy
hol van a szerkesztői beleszó-
lás határa? Szerinte a szerkesz-
tőnek a mű öntörvényeit és a
szerző célját figyelembe véve
a következetességet kell szá-
mon kérnie.

Bor Ambrus szerint egy szer-
ző soha ne beszéljen magáról.
Vagy beszélnek róla hősei,
vagy belepi a por.

Baráth Lajost a szocialista
ember átalakulása izgatja a
legjobban. Az, hogy „hogyan
operálja önmagát az ember,
hogyan lesz más. Mert nehéz
jó embernek lenni" — mon-
dotta befejezésül.

1962 NOV 17.
ÉLET ÉS IRODALOM
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1071

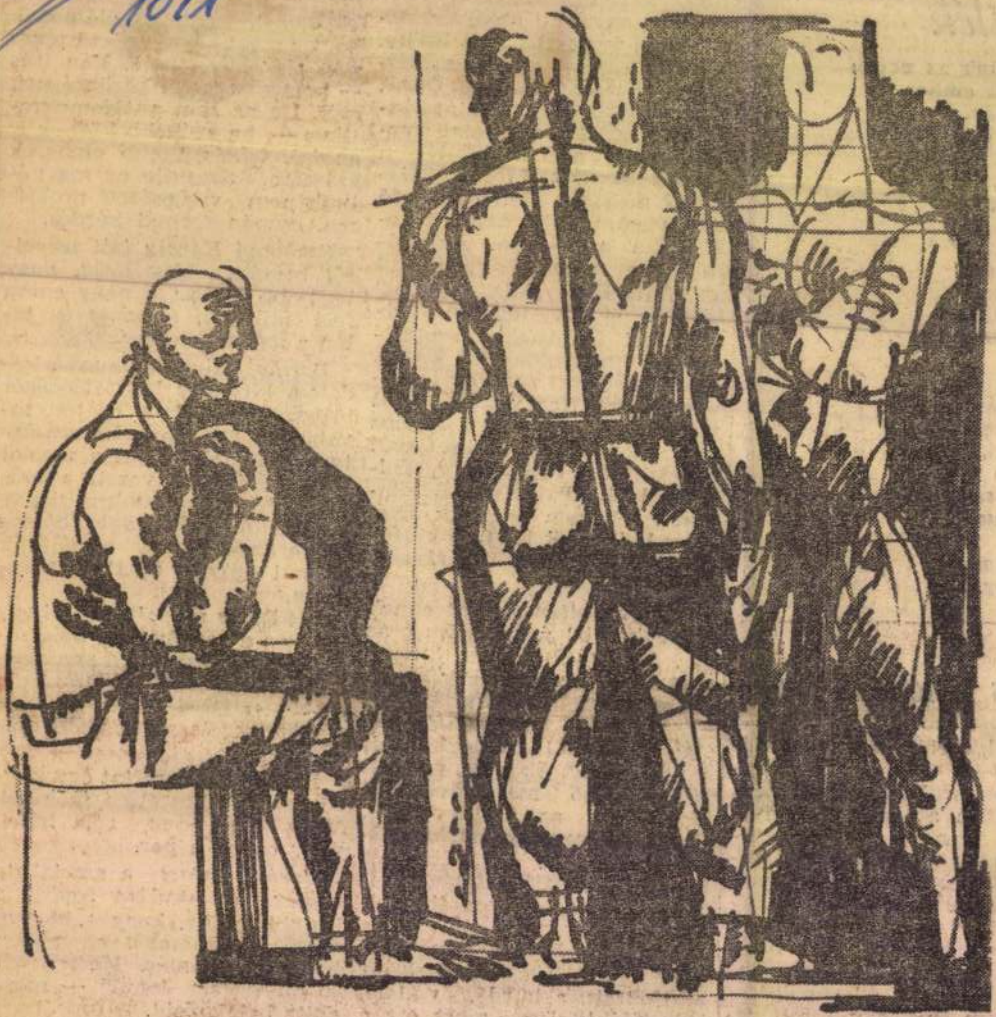

Würtz Ádám: Munkások

1970 JAN 1

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Apám éppen
negyvenet, amikor
lába nagyujjába.
csak harmadnap
az orvoshoz. Pár
csinálta a vérmé

És most itt va
vérnyomással, kif
negyvennégy éves

— Mindnyájan
miatt...

— A dinnye
inkább *magunk*
hogy a mi fajtánk
fajtánkat valami
ták el. *Gürc*
Nagyapám eljut
egyszerű kapásb
gazda lett; apám tanyát épi-
tett a maga szerezte földön; én
meg már egy ilyen hazat bírtam
felhúzatni, telerakni mindenfélé-
vel. Hogy a két gyerek mire jut,
azt nem láthatom, de affelől már
tettem, hogy a két kezüket tud-
ják mire használni. Mikor be-
áll a szezon, majd ők is nevelik,
viszik a dinnyét, ha meg kifogy-
nak ebből a munkából, mennek
villanyt szerelni. Mert ők sze-
zonon kívül már nem fuvaros-

Nyögött egyet, majd oldal-
ra fordult a damaszthu-
zatos paplan alatt.

Útnakindítás? Kicövekelése az
emberi sorsoknak? Tényleg len-
ne ilyen? Búcsúzóban, eljövőben
és a látogatás után még sokáig
ezen gondolkoztam.

Amilyen bizonytalanul állt
össze, olyan tétován kerül most
ide a válasz: bárhogyan néz-

Würtz Ádám

Würtz Ádám

András-napra

ett virágerdő, az illatoz
nyege. Nos, ahogyan a
olaj készítői a finom i
költő szavakba, formák
életet.

Mert a vers az élet
rített élet. Míg az elbe
zi ennek dolgait — a vers: az élet
sa; a versben maga az élet lüktet beléd. Ha valaki tehát verset olvas, nem az életről hall csupán, mint az elbeszélésben, hanem őt magát hallja, az érzések, bánatok és örömök százszínű beszédét. Egy megnyilatkozott érzésre a megfelelő érzés visszhangzik benned; így tehát a vers olvasói a leggazdagabb, legsokhangúbb lelkekből kerülnek ki, mivel egy szűk, szegényes lélek nem visszhangozhatja azt, ami előle hiányzik.

Verset olvasni szép és jó dolog. Olyan ez, mintha valaki saját érzéseit olvasná, szépen kifejezve, leírva. Megkönnyebbülés ez a feloldódás. Valaki beszél helyettünk: és mi, sokszor megrekedt, fojtó érzésvilágunkban valóban megkönnyebbülünk.

A vers haszna a dolog elsődleges, legbelsőbb értelmében az, hogy az érzéseket foglalkoztatja, gazdagítja, a lelket táplálja, mint egy virágoskertet; ami hasznos, mert amivel nem foglalkozunk, visszafejlődik; a kedély, a szívbeli gazdagság pedig az ember legértékesebb részét jelenti. Nem lehet kiszámítani, mit jelentene lelki szűkösségben és kulturális hiányban, ha nem lettek volna költők a világon.

Hogy a költészet elemi ős-szükséglet, mutatják az emberiség mérhetetlen messziségbe nyúló költői hagyományai; és még a legprimitívebb népeknél is feltalálható az ilyenfajta megnyilvánulás. A régieknél a vers a hatalom legmagasabb formájába, a mágiába tartozik. A

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

Könyvterjesztő Tájékoztató

1964 JUL

1021

Würtz Ádám rajza Louis Aragon válogatott verseinek kötetéből. Európa.

evesebbet, mint hogy alakítja a világot,
a a művész, mint inkább azok által él,
etik, mert keresik az emberséget."

(József Attila)

ÉSZET
átainak

1964. ÁPRILIS

SSÉTEK
K PÁRTJÁT"

904 APR
1021 Würtz Ádám

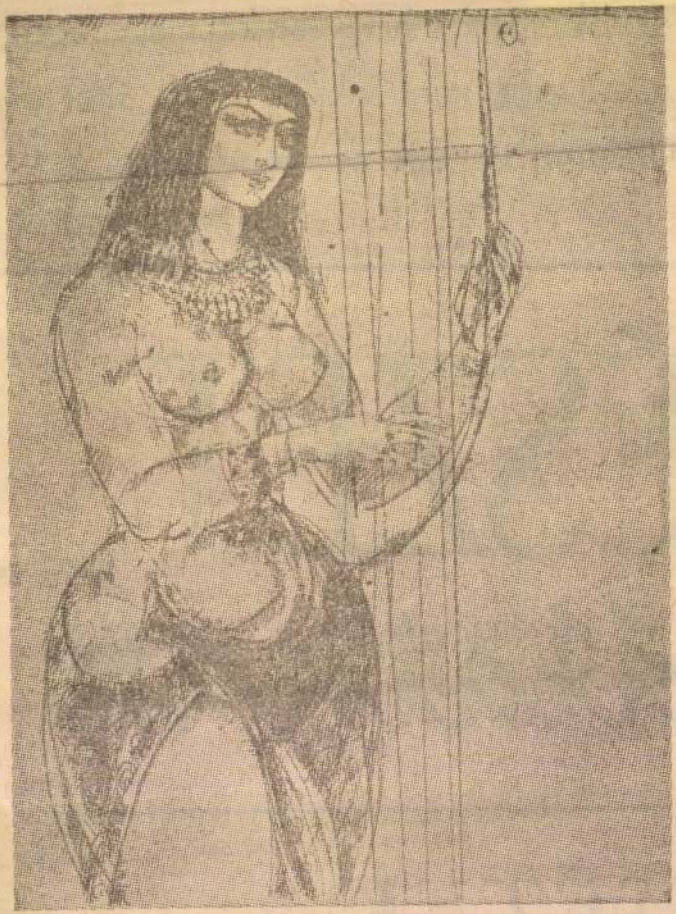

Würtz Ádám illusztrációja
az Énekek énekéhez

...la: Kései sirató. Orosz János illusztrációja

...annoz az egészséges álla-
...pothoz, melyet épp az ő
...könyvének megjelenése je-
...kez.

• Szabolcsi Miklós: Fiatal életek Indulója. Akadémia Kiadó.

Magyar Hirdető
SAJTÓÉRTESÍTŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 NOV 30.

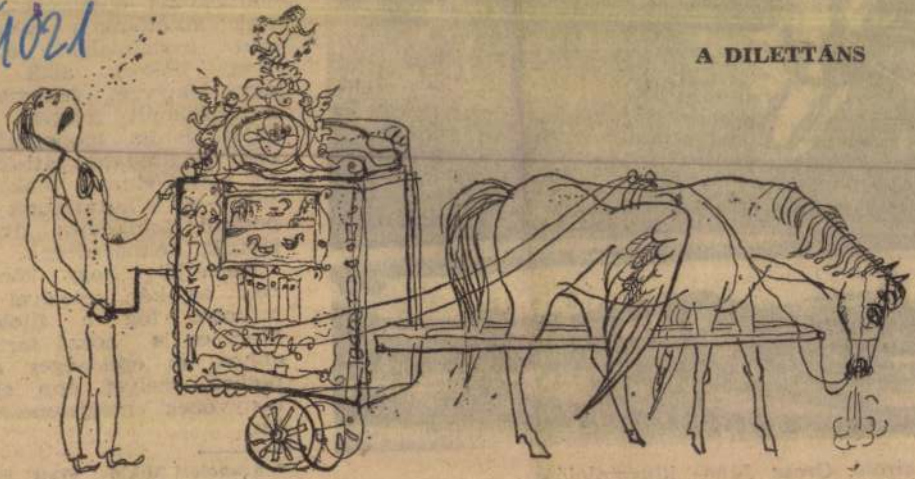

Würtz Ádám rajza

a kocsivezetői igazolványt is bevonhattá
miatta.

És most már lekopoghatom, mert ne
vezetek pályakocsit többé: a 15 év ala
egyetlen karambolom se volt, egyetlen eset
ben sem gázolta agyon az óriás mozdony
Behemót a mi szerény kis kocsikánkat.

Nos, mindezt nem a saját munkásmúltar
dicsőítésére és nem is kioktatásul mondta
el, hanem csak arravaló bizonyságul, hog
azért én is tudom, mi az az emberekért é
járművekért való felelősség.

★

De miért mindebből nagy közügyet csinálni? Mindig voltak ilyen szerencsétlenségek, balesetek, katasztrófák, velejárnak ezek az emberi élettel és a technikai fejlődéssel. Sőt, amíg gépek nem voltak, az állatokkal való bajlódásban is megesett az ilyesmi. Elragadta a ló a szekeret, felöklelt a bika valakit, vaddisznóagyar hasította fel az embert (Zrinyi Miklós, a költő esete) — és így tovább.

Így van, de ami sok az sok. Csak tegnap

ÉLET ÉS IRODALOM
Magyar Hirdető
SAJTÓIGAZGATÓ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

cses, nemcsak önmagunknak, hanem a társadalomnak, a nép-nemzetnek is. A másik, hogy az ilyen szerencsétlenségek, pláne a hebehurgyaságból vagy éppen a pimasz és bitang embertelenségből történt halálesetek a tovafolyó időben túl sok család életét teszik tragédiásan árnyékossá. Képzeljük el azoknak a feleségeknek és gyermekeknek az életét és lelkületét, akik így veszítették el a férjet és apát és azokat az édesanyákat, akik 3—4 gyermeküket — pedig az ilyen anyáknak ma megcsókolhatjuk a nemzet nevében a kezét! — veszítik el pár óra alatt!

1021

KOZMIKUS LIRA

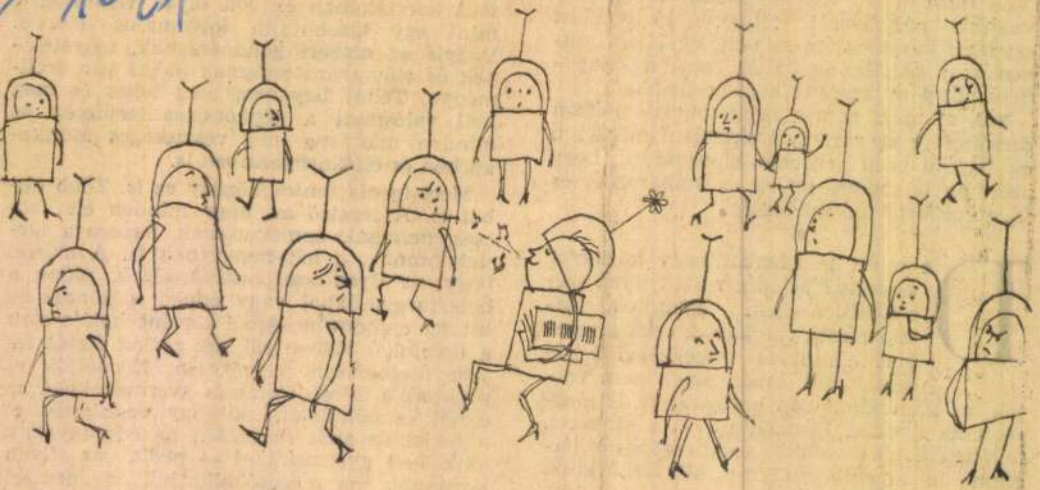

Würtz Ádám rajza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

...pesed...

abban, hogy e t... séggel önmagát ... ember. Züllesz... kapzsivá, élvezetemberré. Ez semmiképpen sem lehet egy kommunista jövőt építő nemzedék szocialista alapja.

...önzést, a magának való tunya restséget veszi célba. Ezért üdvözlöm kitűnő indulásként az Élet és Irodalom vitáját.

A tanulás lehetősége

Gilyén Józsefné
Budapest, I., Róka utca 1.

Az otthon maradó anya társadalmi lenézése intézményes. Például főiskola vagy egyetem esti vagy levelező tagozatára csak munkaviszonyban álló nyerhet felvételt, s a Művelődésügyi Minisztérium illetékes csoportjában ez alóli felmentés tárgyában bizony nemigen biztattak. Most még nem mehetek dolgozni, de 4—5 év múlva már igen, ez az út azonban úgyszólván elzártnak látszik.

1964 ÁPR 18.

1091

Würtz Ádám: Villon-illusztráció

zamentem aludni, to

n fel.

A városban ott kószál

ette ki Apolek fontos-

ballagtam vele, valór

melengettek.

Attila

MAJD EMLÉKEZNI JÓ LESZ

bolond,
erények.
nyek,
uk kolomp.

De majd fölállok s
adjátok meg a mu
adjatok kedvet, nék
a munkabér, a mu

agyok. Fogamban
g,
Hanyag
avam van.

Közeledik az én idő
ennyi a kín, világo
én nem csalódom —
mely csillagokhoz ig

börtön,
s jól tudom,
en töltöm,
luton,

Majd a kiontott vér
s mosolyra fakaszt,
majd játszunk békés
és emlékezni s megh

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

VILÁGOSSÁG

1965 FEB

gasabb, és elkerget

Würtz Ádám rajza 1021

Kelt Szer

rdések

engedjék meg, hogy
gyarázzam, miért n
alá a levelemet, bár tudom, hogy névtelen levelet írni gyávaság, és jellemtelen dolog.

Néhány éve fuvaroztattam a Belspeddel és a végzés időpontját a rakodók kijavították, 195,— forinttal számoltak többet a jogosnál. Reklamáltam. Néhány hét után egy hajnalban megjelent a lakásomon egy ellenőr és az öt rakodó fejem késő este, sötét utcán?

Az ellenőr ezután megkérdezte: fenn kívánom-e tartani e derék emberek ellen ír vádaskodásomat. Én meggondoltam és megfontoltam NEM! Mivel fenti példáimban szereplő vállalatok súlyviszonyait nem ismerem, ismeretlenül üdvözlöm a szerkesztőséget.

K. K.

A gombamérgezések megelőzéséért

Ismét pusztít a gyilkos galóca — jelentik a lapok. Sajnos, a gombamérgezések megelőzése és megszüntetése érdekében nem folyik elég hatásos propaganda. Hiányoznak a szemléltető képes táblák, plakátok a szedhető, ehető és a kerülendő mérges gombákról. Ilyen táblákat kellene elhelyezni a legfontosabb kirándulóhelyeken, a villamos- és autóbusz-végállomásokon. Szemléltető plakátokat kellene elhelyezni a kirándulóhelyek felé tartó villamosokon és autóbuszokon.

— Mint hatásos propagandaeszközt, igénybe kellene venni a postabélyegeket is. — Miért nem ad ki a Posta olyan bélyegeket, amelyeken bemutatnák az ehető és mérges gombákat? — Az ilyen gombás bélyegeket az ifjúsági — és felnőtt — bélyeggyűjtő körök használhatnák fel legeredményesebben, különösen a fiatalokban mélyebb gyökeret ver ne a játszva tanulás keretében a gombák megismerése és a mérges gombák elleni védekezés.

Kovács Zoltán,
Budapest

Képes propagandánk és az idegenforgalom

A Magyar Nemzetben megjelent »Amiben kitűnhetünk« álló reprodukciós művés képes levelezőlap sorozat klasszikus mest

Würtz Ádám
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET
1988 JUL 10

1021

Würtz Ádám fametszete Zrínyi »Szigeti veszedelem«-ének a Magyar Helikon gondozásában megjelenő új kiadásához

Magyar Hirdető
SAJTÓIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

sz

vővárás naivan-szép egyszerűségének kései rezonanciáit itt már el-

FARAGÓ VILMOS:

Könyvek a kirakatban

A magyar költészet rangja

Többször eszembe jutott már: vajon miért nem próbáltam én kamasz koromban verset írni? Nincs hozzá tehetségem? Bizonyos, hogy nincs, de ez a hiány még senkit sem tartott vissza a versírástól. Nem volt bennem lírai közléskényszer? Bizonyos, hogy volt, de ez a kényszer soha nem követelt tőlem rimes-ritmusos közlésformát. Miféle gátoltság volt ez?

Az én falumban a költőt egyszerűen bolondnak tartották. Soha senki nem látott élő költőt, de aki elképzelte, félnótásnak képzelte el. Mifelénk történt, a szomszédos Doboz községben, hogy Illyés Gyula faggatni kezdte az embereket, vajon mit tudnak Petőfiről? Ezt tudták: „Petőfi Sándor, gatyába' táncol." Nem szerettem volna bolondnak látszani.

Anélkül, hogy a romantikus *révület-legendákat* komolyan venném, ma se hiszem, hogy a versírás az ember természetes állapota lenne. Föltételezem, hogy a költő is rendkívüli állapotnak tartja, s ha olyan „abnormalitásra" vállalkozik, mint a versírás, csak valami különös *többletnyereség* reményében teheti, másképp hozzáfogni sem érdemes, s hogy ez a többletnyereség olyasfajta *magasrendű emberi tartalom*, amelyet csak a versalkotás prései szoríthatnak ki a legtöbbször nagyon is esendő emberségű költőből. Mit remél a költészettől és mit akar a verseivel? — e kérdésre szinte minden költő *ars poeticákkal* válaszol; nincs mesterség, amelynek művelői ekkora kényszert éreznének az ilyesfajta kérdésre és válaszra, s ez egyszerre jelzi, hogy valóban rendkívüli mesterségről, és valóban különös nyereség-reményről van szó. Mit remél a költészettől és mit akar a verseivel Juhász Ferenc, akinek *Harc a fehér báránnyal* című kötete a Szépirodalmi gondozásában, mit Szécsi Margit, akinek *A trombitákat összesöprik* című kötete a Magvető gondozásában, mit Vas István, akinek *Földalatti Nap* című kötete ugyancsak a Szépirodalmi gondozásában került most a könyvesboltok kirakatába? A kérdés persze leegyszerűsítő, túlságosan direkt; a prózában megfogalmazott válasz sem lehet hát másmilyen:

Juhász Ferenc a világpusztulás rémével hadakozik; a költészettől szorongásainak kimondva-feloldását reméli; verseivel e mikro- és makrokozmikus harc modern-mitológikus vízióját idézi elénk. Szécsi Margit a festett arcú vásári bohócok önkinzóan vidám mesterségeként űzi a költészetet; versei: megannyi vigasztaló, ráolvasó, halálűző mutatvány, varázsló komédiás-ének,

1966 JAN 29.

1966 JAN 29.

1021

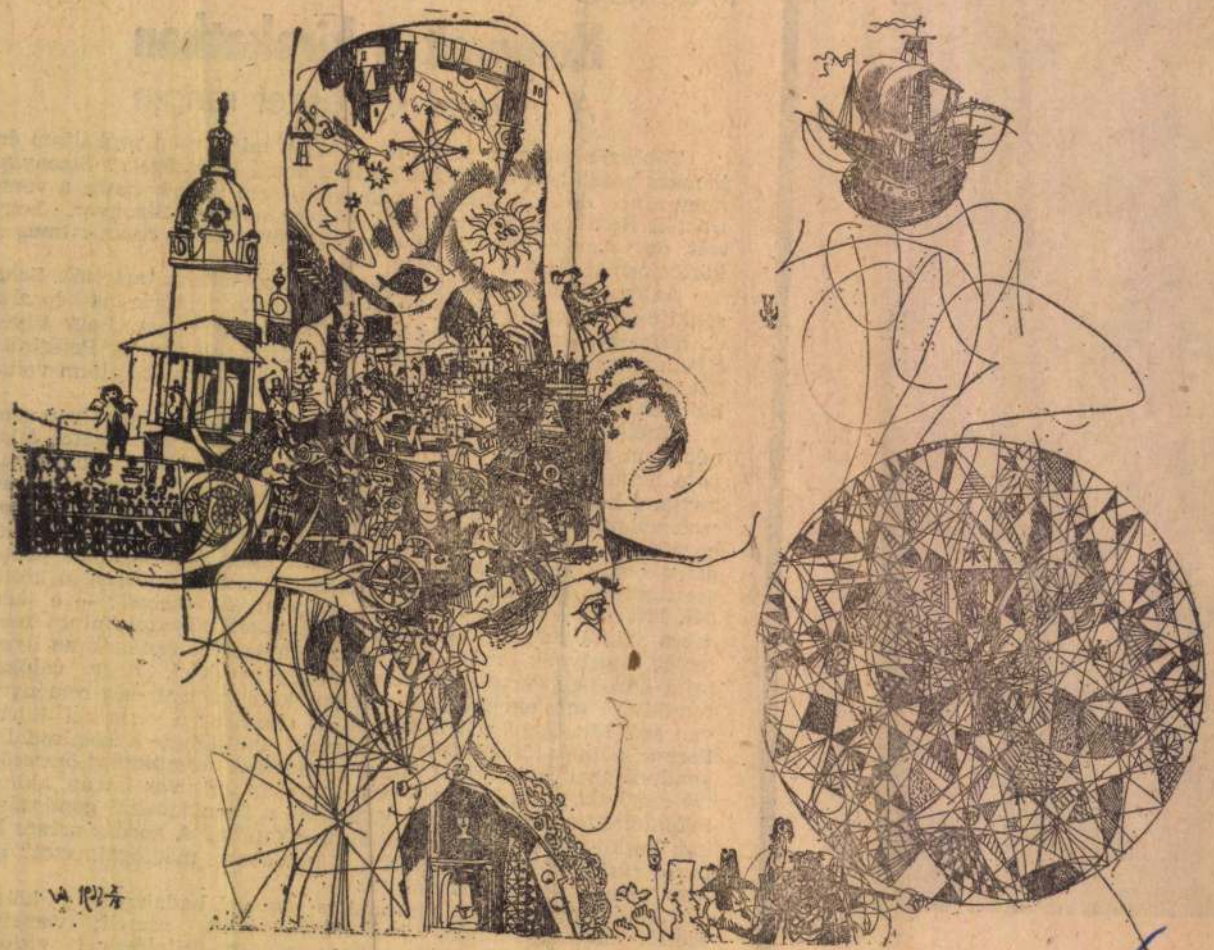

Würtz Ádám: Kaleidoszkóp

A fellépésen sok múlik, ha nem is minden, de sok. A paragrafust érzelmileg nem lehet befolyásolni, csak azt, aki alkalmazza. Résen kell tehát lennem, nem szabad megengedni, hogy tényállássá egyszerűsítse öcsém esetét, és kapásból alkalmazza az idevágó jogszabályt. Nem, én nem értek egyet azzal, hogy a hivatalnokok szőrös szívűek. Gondoljuk csak meg, mi történne azzal a hivatalnokkal, aki egészen átadná magát minden egyes kliensének, minden problémát saját ügyeként kezelne, felizzana, majd hirtelen lehülne, aszerint, hogy milyen természetű az ügy? Egy-kettőre kiégne, elhasználódna. Ezért vágnak közbe, hol ingerülten, hol pedig részvétlen közönnyel, amikor az ügyfél nagy feneket akar kerekíteni panaszához, hogy „térjen a tárgyra!" Önvédelem a mechanikus ügyintézés. Miközben hallgatják a panaszt, lelki szemeikkel jogszabályokat böngésznek. „Hoppá! Megvan! Ötszáz forintos pénzbírság..."

Megígértem öcsémnek, hogy kivédem a büntetését.

Üvegezett az ajtó. A csipkefüggöny látni engedi az egész szobát. Az elnök egyedül van. Nem lehet sok dolga, mert bámul ki az ablakon. Nyilván arra gondol, amire én is gondoltam volna, ha nem foglalnak le az alkalmazkodás fenti gondjai, hogy „rövidesen vége az ősznek, megjön a hó." Hideglelős szelek kujtorognak a néptelen utcán, mezgerélik a kevéske levelet, ami még megmaradt a fákon. Az ég piszkosszürkén nehezedik a tájra. Havat ígér. Tulajdon-

— I
Elmonda
— H
— I
— A
— C
albérlője
honnan
biztosan
gyén-hát
lepik el
lesztáljá
az embe
múlva tú
továbbál
nie. Tűr
egyszóval
ket tegye
az albérl
nyosan
lénkek. C
galmas, i
város, de
talában
jut: csal
get rossz
városi lá
gyott fa

1965 DEC
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NAPJAINK

Würtz Ádám

1021

Busójárás

Würtz Ádám rajza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

VILÁGOSSÁG
1965 APR

Würtz Ádám rajza

to [illegible] hogy azt állít-
sa [illegible] meg a legrosszabban is ő az első, hovatovább méltó követője lett szent Heverdelnek. Aznap, amikor a végsőkig felingerelt főnöke kirúgta, Duperrier le a kalappal fogadta döntését.

— Mi van a homlokán? — kérdezte a főnök.

— Dicsfény, uram.

— Ah! igen? hát ezzel szórakozott, ahelyett, hogy dolgozott volna?

Amikor közölte feleségével elbocsátásának hírét, őnagysága megkérdezte, mi a szándéka a jövőt illetően.

— A pillanat, úgy hiszem alkalmas rá, hogy ezúttal a zsugoriság bűnébe essem — felelte férje vidáman. Valamennyi főbűn közt a zsugoriság követelte tőle a legnagyobb akaraterőt. Annak, aki nem született smucignak, ez a bűn sokkal nehezebben megy, mint a többi, és ha szánt szándékkal gyakorolják, mi sem hasonlít jobban, legalább is eleinte, ahhoz a szép erényhez, amit takarékosságnak neveznek. Duperrier kemény fegyelemre fogta magát, például nem elégítette ki torkoskodási vágyát, és sikerült neki szomszédai meg ismerősei körében megrögzött zsugori hírnévre szert tennie. Valóban a pénzért szerette a pénzt, s mindenkinél jobban élvezte azt a gonosz szorongó érzést, amely a zsugorit tölti el arra a gondolatra, hogy van alkotóerő benne, de nem engedi megnyilvánulni. Az eddigi dolgos életének gyümölcseként felhalmozódott megtakarításait számolgatva, lassacs-

három nullás-
nulla következ
három: null!

»Semmi« é
nullá-nak az
tevő« számjeg
nulla elé! Milliós tömegünket jelentse az a szám, azokét, akik készek küzdeni a jobb, szebb magyar nyelvért!

Ferenczy Géza

yei kalauz"-ról

Dr. Pataki József saját maga állítását cáfolva is leközli (114. l.) — A kelták bevándorlása e területre nem az i. e. VI. században, hanem az i. e. IV. században történt meg. Nem állja meg a szerzőnek az az állítása sem a helyét, hogy a kelták használták először a küllős kerekű kocsikat. (Gondoljunk csak az asszír, egyiptomi és görög területekre, vagy a Kárpát-medence korábbi kocsileleteire, így az árokaljai küllős kerekekre és éppen a szekszárdi múzeumban őrzött, sokkal korábbi kányai kocsiurnára.) — A szerző nem tesz különbséget egy vár és egy táborerődítmény között, ami pedig a római korban különösen igen fontos volna. A Tamásiból származó Concordia szobor nem másolat a szekszárdi múzeum kiállításában, hanem Pannónia legnagyobb római kori bronzszobra van ott eredetiben kiállítva. — Jó volna tudni, honnan veszi szerző azt az adatot, amely szerint a szekszárdi szarkofágba a III. században előkelő bizánci származású nőt temettek el?

Kronológiai sorrendben csak néhány kirívó példát soroltunk fel. A szerző által felhasznált csekély szakirodalom 1896 óta egy keveset fejlődött Magyar-

szerek betiltása miatt keletkezett kiesést.

Szinte bizonyos vagyok abban, hogy nem én vagyok az első, aki ezt a hírt, illetve annak fogalmazását tévesnek, sőt súlyos következményekkel járó, félreértésekre alkalmat adónak minősítem. Mégis szóvá teszem, mert lehet, hogy más illetékeseknek a figyelmét esetleg elkerülte. Hibás a hír bevezetője, hogy a Nitrokémia *a betiltott növényvédőszerek* helyett növelte a Dikonirt és az »Aktenit« (helyesen Aktinit) gyártását. Ugyanis e két vegyszer (semmi esetre sem »gyógyszer«) — vagyis a Dikonirt és az Aktinit — *gyomirtásra* valók, míg a betiltott DDT hatóanyagú szerek *rovarirtó* növényvédőszerek. A híradás nyomán pedig félő, hogy a növényvédőszerek ismeretében kevésbé tájékozottak képesek lesznek rovarkártevők ellen, DDT helyett ezeket a gyomirtószereket használni, amiből nagy bajok származhatnak. Még csak abban lehet talán bízni, hogy a Dikonirtot már elég sokan ismerik, mint gyomirtó vegyszert és nem fogják kiszórni pl. cukorrépára bolha ellen, de az Aktinitról kevesebbet hallhattak — lévén nem régóta bevezetett gyomirtószer (kukoricára).

Dr. Bagotai István,
felsőfokú technikumi tanár

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 MAJ 19.
Magyar Nemzet

Würtz Ádám

1021

Würtz Ádám illusztrációja Cather: Antóniám című művéhez, amely az Európa Könyvkiadónál jelenik meg

nak a Rómeo és Júliához készült rézka
szépek és igazak Dickens, Pope, Zrínyi,
ihletében kiért lapjai is, hogy munkássá

Úgy vélem, ezek után külön kell meg
Külön, mert a művész ihletője itt már nem
föld és a rajta élő nép minden tárgyi és szell
megjelenésű valóság. Szerencsés alkatú műv
föl ezt a kettős sugárzást. Grafikai munkás
ezek a színes rajzai. Érzelemvilága a magyar
olyan szín- és formatársításokkal hozta fel,
és tudatosan gyűjtött, de amelyik tolla és tűje a
Egy olyan színesen átépített és tömörített grafika ez,
a most készülő külföldi népmese-illusztrációkkal együtt
vészet hírét fogja öregbíteni.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970
JELENKOR
Pécs

NÉMETH FERENC

Zsúfolt csend

Elutazott. Most árnyéktalan
éles szögleteikkel a dolgok
zsúfoltan állnak a napsütésben.

Tavaszias nap ez az őszben
szőlőérés előtt, mikor a csend
a kezdődő betakarításé,
Elcsitulnak a lánykacajok,
készülődnek a lakodalmak,
koporsók, bölcsők, katonaládák.

A szó a töprengő férfiaké
kik felnéznek hol láthatatlan
viharok időznek az égen:
farkasszemet néző csapatok
felségjel nélkül feketében –
veszteglő vonatok napok
felnyitatlan naptárlapok
közelgő óraketyegésben

1021

TAKÁTS GYULA

WÜRTZ ÁDÁM GRAFIKÁIRÓL*

Würtz Ádám művészetéből a szívnek és a gyakorlott kéznek rendkívül változatos világa burjánzik elénk. Ezt a gazdagságot már-már a népművészet forma-gazdagságával lehet összehasonlítani. De nemcsak az újrateremtett formákról és a vonalak kincsetfogott hálójáról van itt szó. Ezeknek a megjelenésén túl, arról a kisugárzásról kell szólnunk, amely körülveszi e grafikusművészünk tollrajzait, a színes linókat és rézkarcait. És épp ez a lényegesebb! Ez a magávalragadó, hangulatkeltő erő. Ebben a teremtett világban, és bőségben az okos szerkesztés egyensúlya uralkodik. Nem annyira az önkivület, inkább az ember és helyzetmegértés, a mély humor, derűs irónia varázsa, a groteszk izgalma, és a mese egyszerűen-szép lebegése kísért...

Hogy jelképesen szóljak én is, – mégpedig rajza alapján –, azt kell mondanom, hogy Würtz művészete olyan, mint az a keze, amely a világ és a valóság zsúfolt tornyai és az élet rajzokkal kitöltött sejtjei közül kitárt ujjaival nyúl föl a felhők közé... A táguló tenyér közepében a hal, hogy Operenciákat idézzen... Az ujjak begyén különös csillagok és a virágarcú nap és a gyerekek emberarccal mosolygó holdja ragyog... – És a feketével-fehérrel írt jeleinek tükréből csak egy merevrendű kaleidoszkóp-világ tükre és érdekessége ragyogna ránk? – ... Nem! ... Ez a hasonlat csupán összeikrásodó képrendszereinek biztos-állású, gazdag szerkezetére mondható... Maga az ábrázolás, – a megalkotott grafikai mű –, épp a rajzok természetes mozgásával és alakjainak, tárgyainak belső életével fogja meg a szemlélőt. Úgy annyira, hogy maga is igyekszik azok gondolat- és életritmusába lépni...

Úgy nyargalja meg a képzelet nagy teremtő-kedvű, tarkatollú kakasát, mint ahogy színes rézkarcának huszárja teszi, akinek veretes pisztolycső célgömbjére dalos-madárka ült. Vidám kíváncsisággal kandikál bele a halál hosszú barlangjába... Hogy az életet varázsolja onnan is elő!... A minden művész és művészet nagy mutatványát tegye elénk... Hogy elénk vezesse a földi nagy vásárban a shakespeare-i tollas kikiáltó mögé a kerekes világ-bódét minden szükséges létrájával, figurájával és jelmezével. A jelképes cégérekkel, a légtornászok rúdjaival, sodronyaival, amelyekről csak egy lendület, és máris mindenki kísérteties mosollyal úszik át a nagybetűvel írandó ARS egére... – És onnan? – Onnan figurái, mint mesebeli állat és madár-emberek, vagy mint a kísértetek úsznak el városaink és játékaink fölött, vagy pedig „hús-vér" jellemekbe és alakokba öltözve és költözve lépnek közénk e művész könyveiből... Jönnek, akár Zrinyivel, másutt, mint katonák, mesterek, vagy betyárok. És vonulnak hajókkal, ha kell lovakkal, máskor pedig írókkal, költőkkel eszmék és fegyverek között vándorolnak a történelmi időben... Történelmi jellemek korhű jelmezekben... Vagy a „Mesélő Dunántúl" és a „Népmese" színes rézkarcainak változataiból lépnek ki a mesék időtlen idejébe...

Amint látjuk, az illusztráló grafikusművészek világa és alkotásmódja különösen tág-horizontú és ihletű. Nemcsak rajzvilágaiknak színpada több-emeletes, de szereplőiknek száma is vásárt kitevően sok. Jellemeik pedig e komoly játék közben, az írók és festők közös alkotó-lendületében, különös mód lényegülnek át. A társművészek és művészetek egymást ihlető és alakító légkörében formálódnak ki... – Kettős toll, de hány színű alkat, és hány vonzású helyzet és értelmi és érzelmi ihlet tüzében? – És végül is, legyen bármilyen szerzetesien alázatos alkat is a rajzoló, az igazi grafikus túlnőve minden íráson és stíluson, saját művészetet teremt. Így lesz eredeti és így született meg Würtz Ádám tolla alatt is ez a mégis önálló grafikai életmű... Ilyen értelemben díszít és teremt. Legszebb példája ennek az alkotás-teremtés mód-

* *A kaposvári Rippl-Rónai Múzeum kiállítása alkalmából*

nos iskolában

zett, már az iskola énekkara és kamarakórusa. Az ország csaknem valamennyi megyéjében szerepeltek már, s a különféle versenyekről mindig érmekkel tértek vissza. *Az iskola másik hiressége az úttörőzenekar. A fiatalok már az NDK-t is megjárták, legutóbb pedig a Balaton-sétahajón szórakoztatták a nyaralókat.* A többi szakkörökről is csak jókat mondhatunk. Működik itt *testnevelési, báb, tánc, vöröskereszt, matematika és irodalmi szakkör, s a futballcsapat is tehetséges fiatalokból áll,* amit bizonyít az is, hogy „rettegnek" tőlük a környékbeli iskolák labdarúgói.

Az általános iskolához tartozik az ipari iskola is. Itt *23 szakma elsajátításán tanul 310 gyerek.* A szakmai tantárgyakat külön szaktanárok — négyen —, míg az egyéb tanórákat az iskola nevelői tartják. Ha már a nevelőknél tartunk, egy panaszt is megemlíthetünk, nevezetesen azt, hogy *túl kicsiny a tanári szoba, még annak a kevés tanárnak a számára is, (40) akik a gyerekeket oktatják.*

Gyógyítja a
orvost keres a k

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Ülői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Itt születtem...

— Bár nem szívesen mesélek magamról, de ha már Tamásiról beszélgetünk, *büszkén vallom; nekem is ez a szülőfalum.* Anyai ágon évszázadokra visszamenőleg tamásiak vagyunk, s hogy miért érdekelt mindig a község élete? Ennyivel feltétlenül tartozik mindenki a szűkebb hazájának...

A felszabadulás napján a Komárom melletti Kocson tartózkodtam. Szüleim meglátogatására készülődtem, amikor a rádió a Vörös Hadsereg hadműveleteinek egyik állomásaként Tamásit is megemlítette. Így elmaradt a tervezett hazalátogatás, s s hosszú távollét után véglegesen csak két évvel később költöztem ide...

Érdeklődött az egészségügyi fejlődésről: *Hogy ma már kultúrált egészségvédelemről beszélhetünk, ez a megváltozott életkörülményeknek és az emberek megnövekedett igényének köszönhető.* A kezdeti időszakban sok helyen még a mosdótálat sem ismerték, ha törülközőt kértem, csak háziszőttes lepedőfélét kaptam. Az emberek földes szobákban és nádtetős-házakban laktak, s a kicsiny ablakokon csak elvétve juthatott be a levegő. Az asszonyok nem ismerték a terhesgondozást. Népünnepélynek számított, ha egy anya el merte hozni gyermekét a rendelőbe. A mindenki számára kötelező oltást csak a hatóság segítségével tudtuk végrehajtani.

Szerencsére ezek a „birkózások" ma már megszűntek. *Még a közel félezernyi cigány lakosság, is kultúrált életkörülmények közé jutott. Munkalehetőséget kaptak az erdőgazdaságnál és a Vörös Szikra termelőszövetkezetnél, a tanács pedig korszerű lakásokat adott nekik. A betűvetésre a Zsubori házaspár — a rácvölgyi iskola tanítói — oktatta őket, fáradtságot és áldozatot nem ismerve.*

Amikor idekerültem *mindössze három orvos létezett a községben, ők voltak a mindenesek. Később két fogorvost, gyermekorvost és három védőnőt is kapott Tamási.* Elég nehéz volt megszoknom a körzetis munkát, hiszen előzőleg belgyógyászaton, szülészeten és sebészeten dolgoztam. *A különféle szakorvosok működése lehetővé teszi, hogy a körzeti orvosok minőségi munkát végezzenek.* Elég nagyok itt a távolságok, így nem ritka, ha 17 kilométerre kell elmennünk valamelyik pusztai beteghez.

Természetesen hiányosságok vannak még. *Mentőszolgálatunk ugyan van, viszont nincs kórházunk.* A pincehelyi kórház nem győzi fogadni a betegeket és a *Siófok és Szekszárd közötti vonalon mintegy 50 ezer ember nélkülözi a kórházat.* Sokat lehetne még javítani az utcák portalanításán, azaz jobbak is lehetnének a köztisztasági viszonyok. A központi vízellátás sok gondot megold, viszont az utcák ritkán — csak ha esik az eső — kapnak vizet.

Gyakran találkozom a helyi vezetőkkel, s nekik mindig el is mondom panaszaimat. Véleményem szerint ők is érzik a felelősséget...

Eddig tartott *Dr. Váradi János* körzeti orvos önvallomása, aki csaknem mindenkinek személyes ismerőse a községben.

Késve kezdődött, de jól folytatódott...

GIMNÁZIUMI EMLÉKEK

— A volt igazgatónál érdeklődjön! — ajánlották többen s, amikor előhozakodtam „középiskolás" kérdéseimmel...

Aztán hiába kopogtattam a Heinrich-lakás ajtaján.

— A férjem az iskolában van — sajnálkozott a feleség, engem pedig bosszantott a naívságom. Igazán tudhattam volna, hogy egy nyugdíjas iskolaigazgatót az iskolában „kell" keresni...

Otthonról hoztak szókat

dig Tamásiban. Nyolc évig mezőgazdászkodtak a diákok, majd ismét visszaminősítették az iskolát gimnáziummá...

Ifjú művészek a szakkörben

— Gondoltak-e közben

1024

1969 NOV 26

Würtz Ádám

Freskó a pártiroda falán

— Gyorsan besötétedett, s ahogy nőtt a sötétség, mind nagyobb csend borult a kőségre. B. Pali bácsival az udvar végében álltunk, ahonnan napközben ki lehetett látni Rácvölgyre. „Még a kutyák sem ugatnak" — szólt. Könnyű köd szállt a csillagtalan magasból. „Figyelje csak, Pali bátyám, mintha hangokat hallanék a völgyből." Lélegzet visszafojtva figyeltünk, remegtem az izgalomtól. A neszek autóbúgássá tisztultak, és erősödő csikorgó hangokat lehetett megkülönböztetni. Tankok — villant át az agyamon. De már emberi hangokat is ki lehetett venni. Mozdulni sem tudtunk, csak kimeredt szemmel figyeltünk. S akkor eszeveszett csattogással, villogással telt meg a völgy. A szőlőhegy gerincénél — mint később megtudtuk — németek rejtőztek, azok kezdték lőni az utat. Nem tudom, hogy történt, de már mi is a földön hasaltunk. Kék-narancs fényben villogott minden, a templom fehér fala is, a csupasz ágak között, felettünk. A pincében, mire leértünk, már mindenki ott szorongott. Nővéremet átöleltem, ő a kisgyerekét tartotta bebugyolálva. *Mégis harc lesz, ostrom, elpusztul a falu — hatalmasodott el a pánik. Elkészültünk minden rosszra. Aztán*

hirtelen nagy csönd lett

Pali bácsival kimerészkedtünk a pincéből. Vöröslött az ég a völgy irányában, tűz volt. A nővérem is feljött a kicsivel, átadta nekem dajkálni, ő pedig felélesztette a tüzet, s teát kezdett főzni. A besötétített konyhában lecsavarva égett a petróleumlámpa. Akkor kivágódott az ajtó, Pali bácsi sápadtan nekitámaszkodott a falnak: „Szomszédasszony, itt vannak..." — mondta. Dermedten álltunk. Az ajtóban két géppisztolyos katona jelent meg. Maga előtt tartva géppisztolyát, az egyik előre lépett: „Nyemci jeszt?" — kérdezte, és kis kört írt le a géppisztoly csövével. Nővérem felcsavarta a petróleumlámpát és nemet intett a fejével. A kicsi felsírt a karomban. *A katona közelebb lépett, ott állt előttem, fiatal volt, kerek képű, a prémes sapkáján ott csillogott a kis ötágú piros csillag. Valamit mondott, ujjával megcsiklandozta a kisbaba állát és ránkmosolygott.*

Sokkal egyszerűbben történt az egész, mint gondoltuk. Egyszerre belecsöppentünk a békébe.

Würtz Ádám, a tamási születésű grafikusművész emlékező szavai ezek. Pesti otthonában beszélgetünk, legkisebb lánya és felesége társaságában. A rendkívül értékes gyűjteményekkel berendezett műteremben, körülöttünk a falakon, egy gombostűnyi üres hely sincs. Az asztalnál Würtz Klárika rajzolgat. Ha elkészült a „mű", boldogan szalad a papához, s a szakmai elismerés sosem marad el. Aztán visszaül az asztalhoz, „alkot" tovább. Würtz Ádám pedig meséli emlékeit, indulását, pályája kezdetét:

1945-ben — akkor voltam 18 éves — megalakult a MADISZ. Kultúrfelelős lettem, rengeteget rajzolhattam. Csináltunk egy plakátfaliújságot. Nem tudom, honnan vettem az elnevezést, de ezt a címet adtam:

Rakéta

Ebben valami újat, színeset éreztem. Hetenként jelent meg a falu valamennyi kirakatában. Amikor jött „az új kiadás", az előző hetit elvitték egy másik kirakatba. *Mindig óriási siker volt. Lassan a falu valamennyi kirakata megtelt a Rakétával. Közben a nyomdában inaskodtam,* ólommetszeteket készítettem, s a helyi lap illusztrációit is rám bízták. Akkor még nem gondoltam művészi pályára, arra meg egyáltalán nem, hogy valahol továbbtanuljak. Egyik barátom, *Palkovics Pista* ifjúsági titkár és kőműves volt. Értett a vakoláshoz meg a festékekhez, s az ő segítségével festettem meg a legnagyobb sikert, egy freskót a pártiroda falára.

Egy nap, 1946 nyarán Palkovics Pista újságot lobogtatva sietett felém és mondta, Budapesten, a Derkovits Képzőművészeti Kollégiumban felvételt hírdetnek. Nagyon megijedtem, hiszen a faluban már „nagy művész" voltam, féltem a kudarctól. Napokig nem tudtam nyugodni, mert izgatott a lehetőség. Végül néhány tusrajzot borítékba tettem, s felküldtem minden kísérő szöveg nélkül. Néhány nap múlva jött a válasz: *soron kívül felvettek. Nem tudom hirtelen, mi erősebb bennem, a nyakamba szakadt nagy lehetőség feletti*

öröm, vagy a félelem. De Palkovics barátom bátorított, hogy ne törődjek se nyomdával, se mással, induljak azonnal. Néhány nap múlva meg is érkeztem Pestre. A Keleti pályaudvarra éjfélkor futott be a vonat. El lehet képzelni, 46-ban, éjfélkor a Keletiben... Megállítottam egy embert, mondom neki, a Hermann Ottó utcát keresem. Az csak néz rám, aztán megszólal: „Hű, fiam, az a második kerületben van, Budán..." Összeverődtek az emberek, tanakodtak, próbáltak segíteni. Egy BESZKÁRT-kalauz lépett oda hozzám, s felajánlotta, menjek hozzá aludni, reggel majd ő elkísér a Hermann Ottó utcába.

Sajnos, azóta sem tudom, ki volt az, merre lakik. Nagyon sötét utcákon mentünk, valami lakótelep felé. Emlékszem, hatalmas gáztartályok melletti vitt az utunk. Nagyon megcsodáltam őket, olyan nagyok és sötétek voltak. Aztán megérkeztünk hozzájuk. A konyhában aludtunk négyen; ő, a felesége, a kis pólyás gyerekük meg én. A szobának ugyanis nem volt fala...

A kollégiumban már vártak. *Beck András* volt az igazgató, bevittek hozzá, s mondták, megérkezett a tamási gyerek.

Csak álltam, teljesen ismeretlenül, idegenül a sok magabiztos fiú között és nagyon féltem. *Ők azonban kedvesek voltak, megmutatták a szobát, az ágyat, ahol alszom. Így kezdődött. Folytatódott azzal, hogy bevittek a műterembe.* Ott állt az

akt a dobogón.

Nagyon megdöbbentem. Furcsa és meglepő volt a találkozás egy igazi aktmodellel. Odavezettek egy rajztáblához, kezembe nyomtak egy darab szenet. Először csak próbálgattam, maszatolódott, nem mertem rajzolni vele. Körülnéztem, s láttam a többiek rajzát, mindet nagyon csodálatosnak találtam. Elkeseredtem, s leszámoltam végleg a gondolattal, hogy ittmaradhatok. Gondoltam, egy-két nap múlva úgyis hazaküldenek. Eltelt még két nap, amíg nem mertem a szenet a kezembe venni. Aztán megbarátkoztam vele, megismertem a technikáját, megjött a merszem, rajzoltam együtt a többiekkel.

Az első hetekben kezdtem megismerni Budapestet. Az egyik csepeli fiú, *Gál Dezső* elvitt valami képszalon elé, amelynek a kirakata tele volt giccsekkel, havas téli tájjal, meg hasonlókkal. Nem értettem, miért magyarázza, hogy ezek milyen ronda giccsek. Bizony, rám fért a tanulás... Néhány hónap múlva arra jártam megint — már nekem sem tetszett a havas téli táj...

Csönd van. A művész néhány pillanatig magában szövi tovább az emlékek szálait. Lentről felhallatszik egy szobrász fúrógépének monoton sivítása, az asztalon koccannak a feketés csészék. Az ablaknál ülő Klárika hangosan kitolja maga alól a széket, s a beállt csöndet felhasználja, hogy egy frissen készült rajzával dicsekedjen. A fehér rajzlapon egy dugó-emberke áll, két karja hivogatón széttárva, szeme barátságosan néz, a vékonyka szájvonal derűsen mosolyog.

dolati tartalom is. Más szóval: az eddig ismertetett lapok magjuk, ami köré minden egyéb kikristályosodik. A *M* is fölfoghatjuk, az elhagyott lány s az új szerelem a központi téma. A *Népmese illusztráció* (1965) jobban távolodik a valóságtól, átmenet a szabad asszociációkból fölépülő tipikus szürrealizmushoz, következésképpen ezen a jelkép szerepe is megnő.

A *Népmese illusztráció* ugyancsak a tükrösök nyelvén készült. A kép központjában egy stilizált kakast látunk, rajta egy betyárral, aki kinyújtott karral elsüti karabélyát. A kakas testén különböző arabeszkek; gazdag farktollaira Würtz egy széttárt karú menyecskét rajzolt. A kakastól jobbra a felső sarokban egy kézfejből fókaszerű hal siklik merőlegesen fölfelé, mellette félhold, karéjában egy csillag. Alatta (vagy mögötte?) egy macskán templom, tornyán ugyancsak kakas. A macska alatt két félalakos férfi beszélget, tőlük jobbra a kép alsó szélén ablakban korsó, virágcserép, alatta egy egyiptomi kutyafej, majd két ház, a szélsőből kiszabadult ördögfi kerget egy lobogó hajú nőt. A kép jobb sarkában fekvő egérke. Íme a *Népmese* „tartalma". Nyilvánvaló, hogy itt nemcsak történésekről van szó, hanem hangulatok kifejezését is szolgálja az a sok minden egyéb, ami a képen látható, hit és hitetlenség, barátság és szerelem, hűség és hűtlenség, éberség és megbízhatatlanság s az örökké folyó élet apró-cseprő kis és nagy dolgai azok, amiket a jelek (kakas, egér, ördög, hal, macska, emberi alakok) jelképeznek. A kompozíció töretlen, a hangsúly középen a kakason lovagló férfira esik s tőle jobbra a lebegő menyecske és balra a két beszélgető alak a szimmetria nyugalmát biztosítja. A vonalak hálójában világosan körvonalazta a kakas testét, s a taréj, a farktollak, a kalapok, a ruhák rajza, a tükrösök vonalainak hálószerű megjelenése egységes művészi hangulatot és zárt kompozíciót teremtenek.

Ettől a képtől és a *Mesélő Dunántúl*-tól már csak egy lépés a teljesen szabad asszociációk felé és Würtz ezt a lépést is megtette.

A grafikus délutánja (1965) nagy részben ellenőrzés nélküli képzetek, irreális jelenetek egymásutánja, csekély – inkább csak tudatalatti ellenőrzéssel. Karikatúrája is egy kicsit a szürrealista látásnak és módszernek. Itt sem arról van szó, hogy megmutassa, ő is tud ilyet, hanem sokkal mélyebbről fakadó törekvésről, s talán éppen ezért egyben kifigurázása is ez annak az irányzatnak, amely – éppen mert irányzat – utánzóktól sem mentes, következményeképpen annak, hogy néhány valóban jeles művész kitűnően műveli. Nem ezeknek szól a Würtz lapja, hanem az epigonoknak, akik könnyen leleplezhető érdekből csapnak a kelleténél nagyobb lármát a mesterek mellett. Mit látunk ezen a képen? Leírása oldalakat venne igénybe, így röviden csak annyit mondhatunk, hogy mindazt, ami a művésznek a délután egy bizonyos szakában éppen eszébe jutott. Gondolt a háborúra, s lerajzolt ostromjeleneteket, sisakrostélyos férfiakat, ágaskodó lovakat, páncélos vitézeket, harci szekereket. Idillikus jelenetek is eszébe jutottak, cilinderes alaktól szamárfejig, kakastól akasztott halig, azután kubisztikusan összemetélt portrétól lottószámig, harangtól hatlevelű virágig, nyitott koponyától szerencsekerékig, meztelen combú nőtől fekete macskáig, krokodiltól verébszemű madárig, csontvázszerű kutyától kergetőző ördögig – mi minden látható a képen, még elmondani is sok lenne. De a tematikai esetlegesség ellenére mégis van egy bizonyos fajta rend a képen, még hozzá a kompozíció rendje. Bármilyen szabad képzettársítások özönéből alkotta is a művész, egy valamiben azonban a tudatosság elejétől fogva vezette a kezét, a kompozíció rendje és művészi biztonsága. Mert asszociálni könnyű, ha az ember elereszti önfegyelmét, szabadjára engedi képzeletét, de az így támadt zagyvaságot művészi rendbe illeszteni, képpé szerkeszteni – már lényegesen nehezebb. Azaz, éppen ez a művészi feladat, aminek nem mindenki tud megfelelni, s talán éppen ezért is menekül az ellenőrizhetetlenség vizeire. Würtz idevágó lapjai sohasem nélkülözik azt a benső fegyelmet, ami nélkül igazi műalkotás nem jöhet létre.

Külön kell szólni a *Romeo és Júlia* sorozatról, amelynek minden lapja tele drámai cselekménynyel, mégis úgy, hogy egyetlen kompozícióba sűrűsödnek a gazdag tematikájú részletek. A 14 lapon nemcsak ábrázol, hanem szövegrészleteket is szerves alkotóelemként illeszt bele a képbe.

Würtz személyében a hazai grafika egyik vérbeli mesterét ismerhette meg a Déri Múzeum tárlatának közönsége. Láthatta, hogy e grafikákon minden megtalálható, ami egy maradandó alkotásokból kibontakozó monumentális életművet máris igazol. Kiállítása nemcsak azt igazolta, hogy a folklórnak korunk képzőművészetében is megvan az érvényesülési lehetősége, hanem azt is, hogy a népi ihletésű formanyelv miként használható fel bonyolult lélektani helyzetek ábrázolására.

SZÍJ REZSŐ

tréfálkozások között épp Natasa halálának mély emberi tanulságai halványodtak el, arról nem is szólva, hogy ezáltal még fokozódott a mű akaratlanul is szentimentális hangulata. (Ehhez persze Aldobolyi Nagy György zenéje is jócskán hozzájárult!)

Az új keresése és az elért eredmény között pozitív arányt Giricz Mátyás koncepciója mutatott. Az emocionális és intellektuális ráhatás egységbe fogása színt, lendületet adott az Optimista tragédia színpadi megformálásának. Ennek a művészi sikernek elsősorban az elvi jelentőségét kell hangsúlyoznom, azt, hogy íme, a színháznak igenis van lehetősége arra, hogy egyszerre hasson a néző tudatára és érzelmeire, és minél egységesebb ez a ráhatás, annál mélyebb a nyomában támadó művészi élmény. Mindez pedig azért döntő, mert a modern színház rangját és helyét végső soron az szabja meg, milyen művészi élményben tudja részesíteni a nézőt.

Ide kapcsolódik a fesztivál másik örvendetes tapasztalata: nincs okunk panaszra a vidéki színészet színvonalát illetően. Igen, *színészi teljesítmények tekintetében is maradandót adott az Orosz-Szovjet Dráma Hete;* kiforrott, jó együtteseket láttunk, és jónéhány igazán emlékezetes színészi alakításban gyönyörködhettünk: *Hegedűs Ágnes* (Ranyevszkaja), *Halász László* (Firsz), *Pákozdy János* (Szorokin), *Gerbár Tibor* (Az anarchisták vezetője), *Horesnyi László* (Félix) – hogy csak a legjobbakat említsem!

Négy színházi est gazdag művészi élményei valóban ünnepivé tették az Orosz-Szovjet Dráma Hetét, emlékezetes kezdeményezéssé, amelynek őszinte örömmel várjuk folytatását.

PÁLFY ISTVÁN

Würtz Ádám kiállítása Debrecenben

Ez a kiállítás nemcsak a művészi grafika barátainak szerzett örömöt, meglepetéssel szolgált azoknak is, akik Würtz munkásságát évek óta figyelemmel kísérték. Nemcsak a minden ellenállást legyőző kifejező erő változatossága, hanem a tematikai gazdagság is – túlzás nélkül mondjuk – lenyűgözően hatott.

A számos kérdés közül, amit e kiállítás lapjai fölvetnek, a legfontosabb s ami a kiállító intézményhez is a legstílszerűbben illő az, hogy van-e keresnivalója a népművészetnek korunk festészetében, grafikájában? S értékesebb-e a mű azért, mert a népi kultúrához nyúl vissza s abból merít kifejező erőt és motívumot? Nem téved-e ezzel a művész a „provincializmus" mezejére? Ugyanis, a még oly szép népi motívum sem biztosítja önmagában a műalkotás rangját. Ha a művész megmarad a népművészet keretén belül, beérve csekély stilizálással, még mindig kérdés, művészet születik-e, vagy csak érdekes kísérlet?

Nyilvánvaló, hogy műalkotás – a szónak képzőművészeti értelmében – csakis a művészet törvényei szerint és határain belül születhet. A „provincializmust" mindig a beszűkült eszmék szülik, a nagyvilágtól való elzárkózás, aminek következtében az ember elszakad korától, a társadalmat izgató kérdésektől. A népművészethez való visszanyúlásban sokan hajlamosak népieskedést látni, pedig ha az áttétel művészi színvonalon történik, nincs miért berzenkednünk.

A folklorisztikus elemek betörése a modern magyar művészetbe nem új honfoglalásnak a jele. A naivakról nem beszélve, sem régebbiekről, sem az újabbakról, elég utalni nálunk Csók Istvánra, Glatz Oszkárra, Pekáry Istvánra, Kovács Margitra, a fiatalabbak közül Csohány Kálmánra, Rékassy Csabára, hogy csak néhány nevet említsek a szélsőséges pólusok között. A népi elemek ihletése összefügg a magyar szellem felszabadulási törekvéseivel, ez állapítható meg már a szecesszió népies ágánál is. Később pedig olyan elvont művész, mint *Vajda* Lajos, a következőképpen fogalmazta meg programját: „... Ugyanazt akarjuk, mint Bartók és Kodály a zenében már megcsináltak, azt hiszem, a piktúra területén még ilyen törekvések eddig nem voltak ... Igen, nekünk az úttörők szerepét kell vállalni ... Visszanézünk a múltba."

Egyideig a valósághoz való ragaszkodás Würtznél abban nyilvánult meg, hogy a mindennapi valóság tárgyait nem hagyta figyelmen kívül. A fából faragott királyfin a vár szobái is fölrémlenek. Korántsem kézzelfoghatóan, de mégis fölismerhetően s mégsem engedve korlátlan utat az önkéntelenül támadó asszociációknak. Sőt az *Ikon és tulipános láda* egyértelműen marad a realizmus keretei között, jelképrendszere világos, azonnal áttekinthető s természetesen a gon-

EGYEI NÉPLAP

A lenini gondolatok nyomába

A rothadás az élet laboratóriuma

50

Lenin: A civilizáció, a szabadság és a gazdagság a kapitalizmusban arra a gazdag emberre emlékeztet, aki teletömi a bendőjét, elevenen elrothad és nem engedi élni azt, ami fiatal...

...A burzsoázia minden barbárságra, brutalitásra és gonosz tettre kész, hogy megvédje a pusztulófélben lévő kapitalista rabszolgaságot...

Gondoljuk csak el, milyen nagy utat tettünk meg eddig, hogy kiemelkedve az állatvilágból, végképp emberré váljunk. Hol van már az az idő, amikor még a társadalom elfogadta, s normálisnak ítélte — a létfenntartás feltételének — az emberevést? A rabszolgaságot sem tűrjük már, mintahogyan a hadifoglyok lemészárlását, vagy a bűnösök kínvallatását. *Az emberiség lassan felnőtté válik*, s azon munkálkodik, hogy az emberevés után megszüntesse és a borzalmak múzeumába helyezze a háborúkat is. És vele azt a társadalmi rendszert, amely az embernek ember által való kizsákmányolását és a háborúkat szüli.

Humánusabb volt az őskannibalizmus azért is, mert *mindenki megehető volt*. Egyenlő esélyekkel indultak — a többi a szerencsétől függött. A mai kannibalizmus eleve determinálja a sorsokat. Van aki objektív helyzeténél fogva *mindig csak fal* — míg mások, milliók sorsa *a lassú felfalatás*.

Azt mondják a modern kannibalizmus prófétái, hogy *rosszak az emberek*. Rosszak a newarki négerek, mert lázadoznak a nyomor ellen. Rosszak a vietnami parasztok, mert a maguk választotta életforma szerint akarnak élni. Rosszak azok az amerikai fiatalok is, akik elégetik a katonai behívót. Nem akarnak a háborúba menni. Sok rossz ember van szerintük. Ez a társadalmi bajok forrása.

Talán nem ismerik ezt a szép *brechti* gondolatot *A vágóhidak Johannájából: „Nem a szegények gonoszságát mutattad,/ Csupán nyomorúságukat./ Te a szegények gonoszságát mutatnád?/ Én a gonosz szegények nyomorát mutatom meg.*

Mit jelent az, hogy rossz ember, gonosz? Talán olyan az élet rendje, hogy szabadon dönt az ember, s azt mondja: *„én jó leszek"*. A másik meg: *„gonosz leszek — ez az életprogramom"*. Vagy mégis igaz, hogy az *Isten* rendelete szerint született az egyik jónak, a másik meg rossznak? Ne higgyük. Milyen atya az, aki gyermekei egy részét eleve rossznak kárhoztatja? Erre az állításra csak a mindenkori vallásoknak volt szüksége, mert úgy éltek a *rossz örökkévalóságának* a hirdetéséből, a vétkezésért járó kárhozat fenyegető rédikálásából, mint kuzsló a betegségből. Mondták, hogy van, gyógyították, na ismerték, ha nem. Belőle éltek. Ezért még mély isztelettel is voltak a rossz iránt. Kicsit féltek is attól, hogy megtalálják magyarázatát.

Ne csodálkozzunk rajta. Elég megtalálni és megérteni a rosszaság, a gonoszság okát, s máris elvethetjük annak minden teológiai ..elmezését. Ha tudjuk, hogy a gonoszság nem istentől való, nincs szükség többé istenre sem. Mert nem lehet többé a túlvilági boldogsággal — az örök jó jutalmával buzdítani, vagy az örök kárhozattal — a rosszaság megtorlásaként — fenyegetni.

Nagyon is *földi dolgok* a rosszaság eredői. Az önzés, a hatalomvágy, az erőszak, a ravaszság. Ebből és hasonló okokból származik mindaz, ami társadalmi méretekben a rosszat szüli, az emberek életét megnyomorítja, elkeseríti. Ezek azok, amelyek még sokszor az alig elhagyott állati lét nyomai inkább, mint a magasabbrendű ember tulajdonságai. És sajátos módon mindez egyben az emberiség felemelkedésének is biztosítéka. Az „örök rossz" elleni küzdelem. Évezredeken át a társadalmi és gazdasági haladás eszköze volt. Mint *Engels* írta: *„...az osztályellentétek felmerülése óta éppen az emberek gonosz szenvedélyei, a kapzsiság és uralomvágy a történelem emelty*ű*i"* Ma is azok. A modern kannibalizmus — az imperializmus — végsőkig rothadt talajából, az ellene folytatott világméretű harc eredményeként bontakozik ki az ember új világa.

Igaz ez akkor is, ha látszatra ellentmond ennek az emberiség eddigi történelme. Mert hisz hiába váltották egymást a történelmi korszakok, *az ember mintha görcsösen ragaszkodott volna* az örök rosszhoz. Pedig ez nem igaz. A termelési eszközök magántulajdonában van a magyarázat. Mert a tulajdonosi lelkület mindig egyforma — Fáraótól Johnson elnökig. Bármilyen is volt a tulajdon formája. *mindig kizsákmányolást takart*, osztályokra tagozódást eredményezett, s ezen a talajon *mindig virágoztak a belső és a külső harcok*. És a harci eszközök? A kerékbetöréstől az amerikai rendőrség bénítógránátjáig, a papi átoktól a James Bond filmekig, az elnyomottak fizikai és lelki kordábantartására a fegyverek gazdag arzenálja fejlődött ki.

A barbárság végig vonul az emberiség történelmén — igaz, mind modernebb formában jelentkezik. Mennyire igaza volt *Dide*rotnak, *aki kétszáz évvel* ezelőtt így kiáltott fel — a primitív ősközösségi ember életét vizsgálva —: *„Nem olyan barbárok, mint mi!"* Mit mondjunk erre ma? Amikor napalmbombákkal perzselik a termőföldeket, védtelen asszonyokat, gyermekeket géppuskáznak, kórházakat, vízműveket és iskolákat tesznek a földdel egyenlővé — nem mondhatjuk-e el, hogy *ez már a barbárság legmagasabb foka*, bármennyire is a civilizáció egyenruhájában jelentkezik?

A legfőbb emberi rosszaság táptalajának megszüntetése napirendre került. És itt kell idézni *Marxot* — e gondolatmenet furcsa címére hivatkozva —. A rossz nemcsak rosszat eredményez. Kiváltja egyben a harcot is, azaz: *„a rossz oldal hozza létre a történelmet csináló mozgást azzal, hogy megteremti a harcot"*. Így lesz a rothadás az élet laboratóriuma.

Így ebben a relációban érthetőbb, a világtörténelem folyamatában jobban elhelyezhető *az októberi forradalom győzelme* is. Íme. *Lenin* hova vezeti a forradalom gyökereit: *„...az orosz haladó gondolat a példátlanul barbár és reakciós cárizmus igája alatt mohón kutatta a helyes forradalmi elméletet, és ...a marxizmust mint egyedül helyes forradalmi elméletet Oroszország valóban kikinlódta magának félszázados hallatlan gyötrelmek és áldozatok, példátlan forradalmi hősiesség, hihetetlen energia és önfeláldozó kutatás, tanulás, gyakorlati kipróbálás, csalódások... árán"*.

Azóta, éppen e ragyogó példa nyomán más népek is végig járták ezt az utat. Aki hallgat a történelem szavára, s ítélni tud belőle, biztos abban, hogy *a kapitalista világ mai elvetemült gonoszsága végső harcra ingerel*. A modern kannibalizmus napjai — történelmi mértékkel mérve — megszámoltattak.

Varga József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1987 AUG 27

8 SZOLNOK MEGYEI

1021

Válságban az alföldi festészet?

Hozzászólás és kiegészítés Rózsa Gyula kritikájához

A *Népszabadság* 1967. augusztus 16-i számában jelent meg *Rózsa Gyula* kritikája a nyolcadik szegedi nyári tárlatról. Egy *„alföldi" és egy „országos" problémáról — a szegedi nyári tárlat kapcsán* címmel.

Tekintettel arra, hogy e kritika egy konkrét képzőművészeti esemény apropójából von le általános érvényű (vagy annak tetsző) megállapításokat, helyesebb, ha mi is e kijelentés elemzéséből indulunk ki. Annál inkább, hiszen véleményünk ebben egyezik legjobban Rózsa Gyula álláspontjával.

Az idei szegedi tárlat *valóban szürkébb, érdektelenebb a megszokottnál.* Kétségtelen az is, hogy legerősebb (mert egyben legnépesebb is) a grafikai anyaga. A tárlat egyik díjnyertesének, *Würtz Ádám*nak *Shakespeare* illusztrációi és *Czinke Ferenc* tételesen népi grafikái kiemelkedően jó művek, és hogy egy kicsit haza beszéljünk — sajnáljuk, hogy *Gáest Mihálynak* csupán két lapja szerepel ebben az anyagban (*Kálvária, Zenészek*).

A grafikai anyagot a *Népszabadság* kritikusa a kiállítás plasztikai anyagával „szembesíti", amelyet kereken érdektelennek ítél. Véleménye, *ha nem is nélkülöz minden igazságalapot, túlzottan summás.* Részben úgy hiszem, afölött érzett csalódása sugallta ezt az értékítéletet, hogy a korábbi kiállításokkal ellentétben, amelyeken a szobrászat vezető szerepet játszott, a tárlat plasztikai anyaga szegényesnek tűnik. Ennek ellenére ebben az anyagban is találhatunk olyan színvonalas szobrokat, mint *Szabó Iván Anyaság* című műve. *Tóth Sándor* szobra, amelynek címe *Aphrodite Eris almájával* és külön örömünkre szolgál, hogy ezek közé tartoznak a három szolnoki szobrász. *Nagy István*, *Simon Ferenc* és *Szabó László* kiállított művei is.

Nagy István Bölény című terrakotta szobra a művész új törekvéseinek eredményességét jelzi. Előrelépés ez a szobor mind plasztikai megjelenítésben, mind technikájával, mind méretében. *Simon Ferenc Stella* című márványfeje anyagszerűségével, nagyvonalú megformálásával szintén a szobrász kifejező eszközeinek gazdagodását jelzi.

Mielőtt a kiállítás festészeti részére rátérnénk, amely véleményünk szerint is a tárlat legproblematikusabb része, hadd adjunk igazat a szerzőnek abban a megállapításában: hogy *vidéken sincs semmi szükség az egyre szaporodó „profil" nélküli kiállításokra.* Azzal együtt mondjuk ezt, hogy számunkra még örömteljesebb a Rózsa Gyula által jelzett folyamat, amely szerint: *„Mostanában valóban elkezdődött a képzőművészeti élet decentralizálódása. Az elmúlt években örvendetesen megnőtt a nagy vidéki kiállítások száma. Olyannyira, hogy most már ideje lenne tisztázni, mi a tennivaló, hogy ne csak sok kiállítás, hanem végre sok jó kiállítás nyíljon vidéken. Napjainkban tiszteletreméltóan sok energiát és sajnálatosan sok pénzt fordítanak vidéki városaink ehhez hasonló jellegtelen, unalmas, lényegtelen rendezvényekre."*

Nyíltabban fogalmazva az előbbiekből adódó következtetést, amelyhez a Népszabadság kritikusa vagy nem jutott el, vagy amelyet nem akart kimondani: *nyilvánvaló, hogy ez a decentralizáció csak akkor lesz eredményes, ha nemcsak az anyagi, hanem a szellemi erők decentralizálásával is párosul.* Vagyis, ha vidéken is határozott kultúrpolitikai elképzelésekkel rendeznek majd kiállításokat, ha egyáltalában vidéken is rendelkeznek majd e feladat végrehajtásához szükséges megfelelő szellemi kapacitással. És ez a probléma egyre sürgetőbb szükségszerűséggel vetődik fel, megoldása nem tűr halasztást.

Helytelen lenne azonban, még a jelen körülmények között is, ha a vidéki kiállítások érdektelenségéért egyedül csak a kiállító művészeket és a rendező szerveket illetnénk bírálattal. Egy-egy kiállítás sikerességében vagy sikertelenségében nem elhanyagolható szerepe van a kiállítás zsűrijének, amely a nagy vidéki kiállítások esetében többségében nem vidéki, hanem fővárosi művészekből, szakemberekből áll. A zsűri meghatározhatja a kiállítás jellegét és *könnyen teheti olyan izgalommentessé, érdektelenné, mint éppen az idei nyári tárlatot.*

Ez utóbbival kapcsolatban felvetődik egy messzebbre vezető probléma. Mégpedig egész jelenlegi kiállítási rendszerünk problémája. Vajon, hogy is lehet izgalmakat várni olyan kiállításoktól, amelyeket előzőleg egy szubjektív ízlésű zsűri a maga ízléseinek megfelelően (ez természetes is) állít össze? És tekintettel arra, hogy a zsűritagok száma korlátozott, nem csoda, ha a kiállítások többsége *jól felismerhető uniformist* visel.

A szegedi kiállítás festészeti anyagáról szólva lényegében ismét igazat kell adnunk Rózsa Gyulának abban, hogy néhány festmény határozott karaktere is kevés volt feledtetni a közhelyek óriási mennyiségét. Az ebből levont következtetéseit azonban nem tartjuk helyénvalónak. Úgy érezzük, egy kicsit ürügy volt a szerzőnek ez a sikerületlen kiállítás arra, hogy lélekharangot kondítson meg az alföldi festészet fölött: *„...egyre kérdésesebbé válik, nem maradnak-e le Alföld-festőink táblaképfestészetünk egyébként sem nagy iramban haladó menetében, nem vétik-e el túlzottan a lépések ritmusát?"*

E kiállítás alapján annál inkább nem vonhatja le ezt az egész alföldi festészetet érintő, megállapítást, mivel maga is elismeri, hogy Szeged nem az alföldi festők gyűjteményes bemutatkozásának helye volt. Az viszont igaz, hogy a kiállított festmények közül *csak nagyon kevésnek a*

Rideg Gábor

A Kulturkapcsolatok Intézetének kiállítótermében

Würtz Ádám

fiatal grafikus mutatja be romániai tanulmányútjának termését. *Würtzöt* eddig költői könyvillusztrációiról tanultuk meg becsülni. Útirajzaiban finom és érzékeny rajzolónak mutatkozik, aki elfogulatlan és szomjas érdeklődéssel figyelte az ismeretlen életet és embereket a bukaresti utcán, a vajdahunyadi vasműben, a Fekete-tenger nyaralóktól nyüzsgő partjain, a Duna-delta halászfalvaiban és mindenütt, ahová útja során eljutott. Meglepő és örvendetes, hogy külföldre kerülő művészeink milyen mély, művészi felelősségtudattal igyekeznek minél többet befogadni és visszaadni a látottakból. Ime, *Würtz* is, alig egyhónapos romániai tanulmányútja során, teljes kiállításra való anyagot gyűjtött össze. És ami a kölcsönös barátság érzésének kimélyítése mellett rangot és értéket ad ezeknek az országaink közötti kulturális egyezmények keretében lezajló tanulmányutaknak, az, hogy mindennél jobban ráneveli művészeinket az élmények tömör és szűkszavú rögzítésére, a lényeg művészi megragadására. *Würtz* romániai rajzai is ennek a folyamatnak jellegzetességét mutatják. Néhány színes krétarajza és akvarellje azonfelül arról is tanúskodik, hogy a művész tanulmányútja során arra is ráeszmélt, hogy a színes látás — és egyáltalán a szín — a grafikusok számára is sokszor nélkülözhetetlen kifejezési eszköz.

Péter Imre

Népszabadság
1958 IX. 5

tavaly az időjárás is kedvezett — de az is kétségtelen, hogy a politika erősen „belejátszott" a jó termésbe. Tavaly a mezőgazdaság 5,5 százalékkal túlteljesítette a tervét, ténylegesen pedig kereken 12 százalékkal adott többet, mint az 1956-os esztendőben. A mezőgazdasági termelés növekedése nyomán érthető módon javult az ország egész lakosságának ellátása.

Pedig a munkások és a városi lakosok közül sokan tartottak a kötelező begyűjtés eltörlésekor attól, hogy baj lesz. Tartottak tőle, mert nem tudták elképzelni, hogyan is oldja meg az állam a városok ellátását. *Megoldotta, méghozzá változatlan kiskereskedelmi árakon.* A kötelező begyűjtés helyére kerülő felvásárlási rendszer kiállta a próbát. Ha az 1951—1955-ös esztendők átlagát száznak vesszük, akkor az 1957-es évben a felvásárolt mezőgazdasági termények és termékek mennyisége 103,7 volt. Tehát a felvásárlás új rendszerével 3,7 százalékkal több termény, termék került az állam kezére, mint korábban a kötelező beadás idején. Az őstermelői felhozatal nagyon sok élelmiszerféleségnél jelentősen megnövekedett.

Vajon nem valami tiszavirág-életű fellendülésről van csak szó? Nem. *Az idén az első félévben felvásárolt mezőgazdasági cikkek összessége 233 971 búzavagonnyi mennyiséget tett ki.* 1954 első félévében ennek a mennyiségnek alig több mint a fele került csak az állami raktárakba, s még a legjobb eredménnyel dicsekedő, 1956-os első félévben is, mindössze 215 403 búzavagonnyi ter-

legyőz

Felavatták a román hősök sírkövét a rákosligeti temetőben

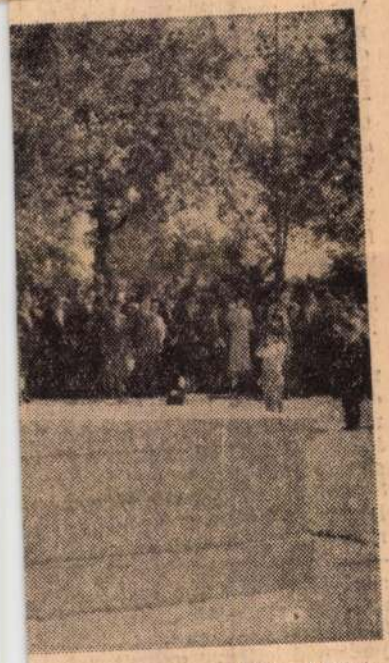

(Sándor felv.)

Bartos István VB-elnökhelyettes vett át gondozásra.

Ezután került sor az emlékezés koszorúinak elhelyezésére. A gyászinduló hangjai mellett először *Marosán György*, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, a Budapesti Pártbizottság első titkára, államminiszter és *Sándor József*, az MSZMP Központi Bizottságának tagja helyezte el az MSZMP Központi Bizottsága és a forradalmi munkás-paraszt kormány koszorúját. Ezután az új síremléket *Ion Popescu* nagykövet, *Csergő János* kohó- és gépipari miniszter, valamint a Hazafias Népfront Országos Tanácsa, a Magyar Népköztársaság fegyveres erői, a Magyar Partizán Szövetség, a Nőtanács képviselői, a KGM

Würtz Ádám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HÍRLAP

AUG 2 0

Würtz Ádám kiállítása a Kulturális Kapcsolatok Intézete kiállítótermében

610

A napokban nyílt meg *Würtz Ádám* „Romániai utijegyzetek" című kiállítása. Ez a kis tárlat — amelynek alkotásai a baráti Román Népköztársaság életéből merített érdekes témái révén is megkülönböztetett figyelmet érdemelhetnek — nem egyszerű utijegyzet-kiállítás. Fiatal művésze, Würtz Ádám — olyan határozott, szuverén természetű munkásságról ad számot, hogy művei láttán eszünkbe sem jut az „alkalomszerűség". Érett biztonsággal s valami sajátságos, tárgyilagos figyelemmel fogadja az új benyomásokat — nem hajszolja a különlegességeket, de mindig kiemeli a karakterisztikus jellegzetességeket.

Gondos — már-már pedantériába hajló — igényességgel emeli ki a feljegyzésre érdemeset; s virtuóz biztonsággal, izléses, ízes artisztikummal fogalmazza meg mondanivalóját. Semmi hevenyészettség, esetlegesség — még a krokiszerű rajzokban sem találunk ilyent — semmi impresszió-rögzítő sietősség. Végleges és ökonomikusan meggondolt, de belső feszültségekkel gazdag kifejezésmód jellemzi műveit.

Würtz Ádám rézkarcai és illusztrációi révén lett ismertté a művészetkedvelők körében. Ezen a kiállításon elismerő figyelemmel vehetjük tudomásul, hogy művészünk új területeket is érint. Próbálgatja a „kevéssel sokat mondás" nehéz leckéit, szellemes játékosságokba bocsátkozik, előveszi a színeket s velük is motiválni igyekszik kompozícióit, sőt akvarellszerű, már-már a festészet köreit érintő régiókba is elkalandozik. A „műhely"-be kapunk bepillantást, az alkotói fejlődés izgalmas fordulatokkal tarka folyamatát van alkalmunk itt egy időre nyomon követni.

Fiatal művészeknél takarékoskodni szokás a dicsérő szavakkal — de Würtz Ádám olyan művész, akinek „nem árt meg a siker".

Cs. M.

MICHAEL VIS

LEONHARD FRANK KISREGÉNYE

Egy családást okozó Marceau — és a sokat vitatott Hlasko-kötet után végre kétségtelen örömet szerez a *Modern Könyvtár* harmadik kötete. Frank kisregénye modern is, jó is — és törekvésében szocialista. *Leonhard Frankkal*, ezzel a hányatott életű, különös írói egyéniséggel csak két éve ismerkedik a magyar olvasóközönség. Egy regénye, novellája után, most a német szépprózа egyik kedvelt műfajával, a nagynovellával jelentkezik. Frank mindig szereti a különöst, a mesés hökkentőt, de a *Michael viszszatér* valóban nem mindennapi történet.

A háború utáni Németországban, ahol még sem a fizikai, sem a lelki sebek nem hegedtek be, három magányos lány vergődik. Három, millió érett, szép lány között, akiknek nem jut szerelem, nem jut férfi. Kettőjük története rövid és tragikus. Emmy a megszálló amerikaiak szajhájává szegődik, Sophie, a törékeny lelkületű szobrásznövendék pedig felbomlott idegekkel a folyóba öli magát — vágyakozó testét még sohasem érintette férfikéz. Egyedül Maria az, aki túlfűtött, már-már egzaltáltságba hajló képzeletével nemcsak megálmodni képes a várva-várt férfit, hanem megtalálja és ahhoz is van elég ereje, hogy küzdjön érte. Michael ez a férfi. Tizenhat évi emigrációból tér vissza és törvényt vesz törvény helyett, amely futni engedi húga náci gyilkosát.

Ez a mélyen emberi történet, mely megrázó tiltakozás a háború pusztító örökösége ellen, sajátságosan német. De német az is, ahogy Frank a témát feldolgozza. Gondoljuk el, mennyivel egyszerűbb (hálá- kompozícióját és épít bele olyan mellékcselekményt (Michael gyilkosságának és következményeinek problematikája), amelyet maga is sokkal művészibben és megnyugtatóbban megoldott a *Jézus tanítványaiban*. Másrészt — és ez a komolyabb hiba — csupán a mellékcselekményben lát elegendő társadalombíráló lehetőséget. Mivel pedig a mellékcselekmény idővel feloldódik, a regény végén felbukkanó idillikus szituációban egyszeriben elsikkad a mű eszmeiségét alapjában meghatározó társadalomrajz. Nem véletlen, hogy épp Michael alakja vérszegény, a finom árnyalású párbeszédek során olykor megdöbbentően vezércikk-szólamokban nyilatkozik. Kár, hogy így történt. Ha Frank szocialista mondanivalójának hordozója a csodálatos színekkel megrajzolt Maria lenne, nemcsak egy még igényesebben megírt alkotás született volna keze alatt, hanem talán ismét olyan remekmű, mint a felejthetetlen *Német novella*.

A kisregényt *Fáy Árpád* szót is ő írta. Mint fordító lelkiismeretes munkát végzett, általában sikerrel adja vissza Frank stílusának lassú hömpölygését. Néha azonban a szöveg túlontúl hű fordítására törekszik, ilyenkor feltűnik néhány elavult szóhasználat, magyartalan fordulat.

(Európa Könyvkiadó)

TABÁK ANDRÁS

Sosemvolt Cigányország

Bartos Tibor cigány-történetei

Mi értelmiségiek és főként íróemberek gyakran elpanaszoljuk, hogy idegen tájak és népek közvetlen megismerésének lehetősége nem adatik meg nekünk olyan mértékben, amint azt szeretnénk; aztán mikor valaki előtt lévő dolgokat merő újdonságként fedez számunkra — kicsit elszégyelljük magunkat. Mert hiszen hallottunk eleget cigányzenéről, cigánynótáról, csakhogy cigánymagyar népdalt vagy édesbús műdalt értettünk rajta, de az, hogy ennek a hazai *nemzetiségnek* (ezzel a szóval, gondolom, már megtisztelhetjük cigány-honfitársainkat) igazán saját, ősi mesekincse is létezhetik, és dalkincse is, nem igen jutott eszébe nálunk. Ha Frank szocialista mondanivalójának hordozója a csodálatos színekkel megrajzolt Maria lenne, nemcsak egy még igényesebben megírt alkotás született volna keze alatt, hanem talán ismét olyan remekmű, mint a felejthetetlen *Német novella*.

A kisregényt *Fáy Árpád* szót is ő írta, a kitűnő utófordította, a kitűnő utólelkiismeretes munkát végzett, általában sikerrel adja vissza Frank stílusának lassú hömpölygését. Néha azonban a szöveg túlontúl hű fordítására törekszik, ilyenkor feltűnik néhány elavult szóhasználat, magyartalan fordulat.

(Európa Könyvkiadó)

TABÁK ANDRÁS

Sosemvolt Cigányország

Bartos Tibor cigány-történetei

Mi értelmiségiek és főként íróemberek gyakran elpanaszoljuk, hogy idegen tájak és népek közvetlen megismerésének lehetősége nem adatik meg nekünk olyan mértékben, amint azt szeretnénk; aztán mikor valaki előtt lévő dolgokat merő újdonságként fedez számunkra — kicsit elszégyelljük magunkat. Mert hiszen hallottunk eleget cigányzenéről, cigánynótáról, csakhogy cigány-magyar népdalt vagy édesbús műdalt értettünk rajta, de az, hogy ennek a hazai *nemzetiségnek* (ezzel a szóval, gondolom, már megtisztelhetjük cigány-honfitársainkat) igazán saját, ősi mesekincse is létezhetik, és dalkincse is, nem igen jutott eszébe nálunk. Ha Frank szocialista mondanivalójának hordozója a csodálatos színekkel megrajzolt Maria lenne, nemcsak egy még igényesebben megírt alkotás született volna keze alatt, hanem talán ismét olyan remekmű, mint a felejthetetlen *Német novella*.

A kisregényt *Fáy Árpád* szót is ő írta, a kitűnő utóf

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-297

Würtz Ádám

ÉLET ÉS IRODALOM

1959 [illegible] 5

610

Hangulatok tussal, szénnel, ceruzával

WÜRTZ ÁDÁM KIÁLLÍTÁSÁRÓL

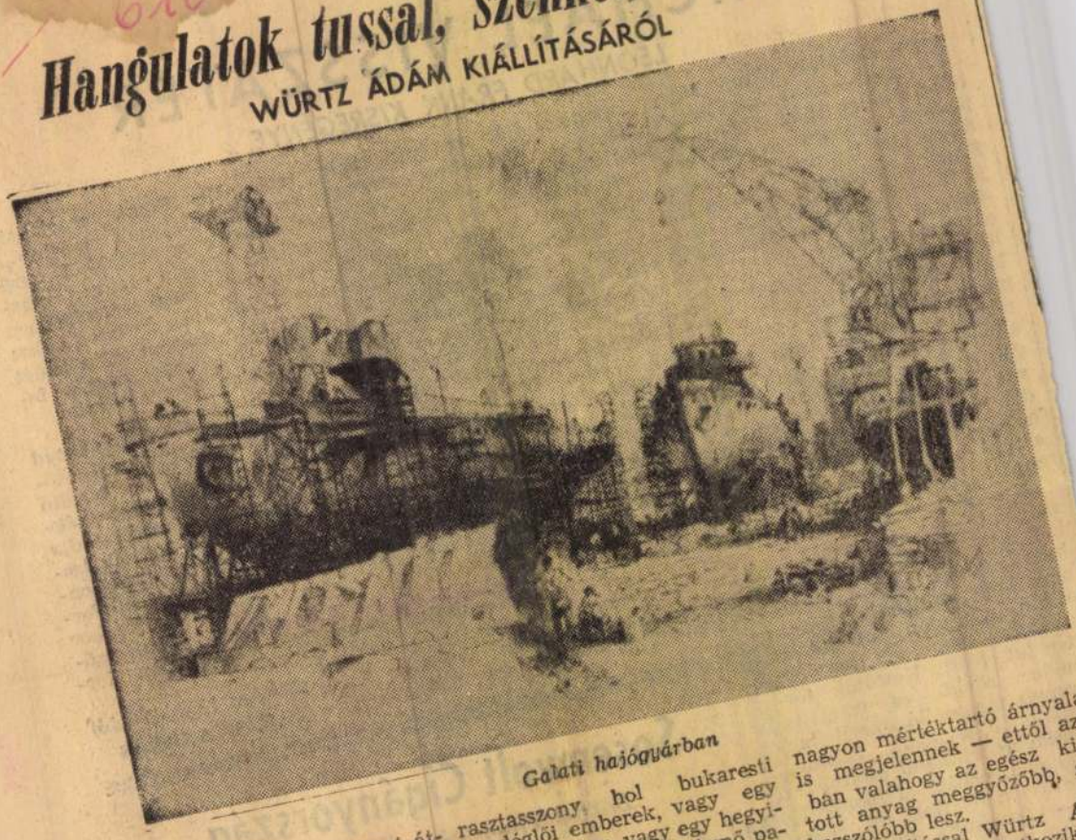

Galati hajógyárban

Ha valaki egy útijegyzet átlapozása után úgy érzi, hogy megismerte azt az országot, amelyet az útijegyzetek ábrázolnak, akkor nincs kétsége tovább: kitűnő szervezővel áll szemben.

Ez az irodalomra tett megállapítás vonatkozhat képzőművészre, mint Würtz Ádámra is, akinek „*Romániai útijegyzetek*" című kiállítása a közelmúltban nyílt meg a Kultúrális Kapcsolatok Intézetének kiállítótermében.

Öröm látni ezt a kiállítást. Würtz mesteri megfigyelései pontosan visszaadják a román élet hétköznapjait, a városok és tájak, sőt néhány nagyobb üzem és az emberek arcát — és e pontosság ellenére sem egyszerű tükröt tart elénk a fiatal mester. Würtz Ádám nem keresi a különlegest, s elkerüli az ismert és híres dolgokat is. Az *otthonlevő szemével* néz körül a román tájakon, s ceruzája így emeli ki a bukaresti utcarészleteket, a kis cukrászdát, vagy a galati kikötőt egy nagy egészből, amelynek íze, színe, zamata ott érződik a kiemelt részleten.

Van abban valami virtuozitással kevert gyerekes játékosság, ahogy kedvetlve és lebilincselve az elétáruló „festői" tájaktól, eljátszik a témákkal, variálja, s újra meg újra megrajzolja, s a néző elé tárja őket, mint a „*Halásztanyá*"-ról készült öt képén, vagy a „*Cirkusz Vajdahunyadon*" néhány variációján, vagy akár a „*Csónakok a tengeren*" változatain.

Bár minden képe remekbeszabott, s a táj és utcarészletek láttán valóságos honvágyat kap az ember — mégis, a szív mélyére portréival hatol. Ezek a kevésvonalú, többnyire tusrajzok, hol egy öreg román parasztasszony, hol bukaresti vendéglői emberek, vagy egy román kislány, vagy egy hegyi pásztor, vagy egy pihenő parasztot, vagy egy hegyi-meg s ezeken keresztül érezzük igazán a román élet ütemét és lüktetését. Az egyik percben a Béke völgyében járunk, a másikban már Bukarest utcáin nézzük a robogót, vagy a Galati hajógyárat, a V. L.-i kohót, vagy Tulceát. Würtz Ádám szeme minden irányban, mindent észrevett. Leolvasta a paraszti élet még meglévő nehézségeit öregek megbékélt és gondtalan nyugalmát, a fiatalok lelkesedését és érdeklődését a technika iránt, s az emberek jóságát és kedvességét, amit újra meg újra mindig kifejez portréival. Rajzain olykor a karikatúra, vagy a szelíd gúny is megjelennek — ettől azonban valahogy az egész kiállított anyag meggyőzőbb, szívhezszólóbb lesz.

E kiállítással Würtz Ádám új oldaláról mutatkozik be: rézkarcok és illusztrációk után, most a krónikás szerepére vállalkozott. S krónikája különösen érdekes látvány. Olykor a román táj szépsége arra kényszeríti, hogy színescerukához is nyúljon s kiegészítse velük az egyszínű szenet, vagy tust, olykor merészen magasbaszökő épületek körvonalszerű kompozíciókhoz jut, s egyre gazdagodó technikájának újabb és újabb régióit fedezi fel — és egyre alaposabban ábrázolja a román valóságot.

FENYVES GYÖRGY

sárnap
évi te
mek,
A K
tehát r
séges n
számok
kekre
tervek
ermelési értéket csak
ínyszámokkal adják
g az üzemeknek.
A nehézipar jelentős

— Várhatóan jövőre már az első negyedévben megkezdődik a csúcsforgalom, s a megnövekedett feladatokra jellemző, hogy a vasút például négy és félmillió tonnával több árut szállít, mint az idén, tehát 107 és félmillió tonnát. *A legfontosabb ágazatok, tehát a vasút, az autóközlekedés, a hajózás, a légiforgalom, a posta vezetői közvetlenül a Minisztertanács ülése után tájékoztatást kaptak a*

z enyhe id
t egész Eu

Másutt a közepesnél erősebb a zajlás. A Tiszán, egy-két szakasz kivételével, végig áll a jég. A Balatonon és a Velencei tavon 15—20 centiméter a jég vastagsága.

Az időjárás az ünnepek alatt is nehéz feladatok elé állította a *Fővárosi Köztisztasági Hivatalt*, mert szinte éjjel-nappal szórni kellett az utakat, amelyekre az ónos eső jégkérget vont. Az ünnepek idején összesen 7721 rendkívüli hómunkást foglalkoztatott a hivatal.

A szombat esti jelentések szerint *megszűnt az utak síkossága*. Délelőtt során a *Villányi* és a *Budakeszi* útra kellett automata szórókocsikat irányítaniuk, amelyek élre veszélytelenné tet-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Wurtz Ádám

NÉPSZAVA
1959 DEC 29.

1021

Würtz Ádám grafikáinak kiállítása

A Bajcsy-Zsilinszky úti Dürer-teremben, amely a közelmúltban kezdte meg működését, a képzőművészet műfajai között mindig kissé mostohán kezelt grafika terjesztésére és népszerűsítésére ezúttal a fiatal rajzolónemzedék egyik legtehetségesebb tagja, *Würtz Ádám* rendezett kiállítást.

Würtz elsősorban illusztrátor, önálló indítékú művek a kiállításon is csak elenyésző számban szerepelnek. Biztos rajztudása, nagy formai kultúrája mellett legfőbb ereje beleérző képessége, amely mindig hozzásegíti az irodalmi mű szelleméhez simuló képi forma kialakításához. Keserű és érőteljes, ha József Attila »Mondd mit érlel...«-jéhez a város és az élet peremén tengődő sorsokat ábrázol, csípős és szellemes, ha Mark Twain regényalakjait formálja, szükszavú a népballadáknál, játékosan egyszerű a gyermekmeséknél, színes és összetett Weöres illusztrációjánál. Tud egyszerre idézni és mai lenni, akár Petronius, Villon vagy Csokonai tolmácsolása a cél.

Vázlatlapjairól leolvasható a bőven csorduló ötletek véglegessé szilárdulásának folyamata. Bepillantást engednek egy olyan művész műhelymunkájába, aki nem tartozik ugyan a művészet számára új utakat törők közé, de rendkívül kulturált rajzaival — melyek a könyvek révén százezrekhez jutnak el — máris nagyon sokat tett az irodalmi értékek teljesebb megértéséért és a korszerű látásmód meg... gyökeresztetéséért. (ha...

NÉPSZAVA

s időjelzés
P ESTIG

plusz 4 fok

előzetes előrejelzése vasárnap
eg éjszaka. Lassan múló reg-
rsékelt szél. A nappali felme-
ten ma délelőtt a hőmérsék-

rd találkozó

ezlet ökörsütés közben

hard amerikai látogatásával. Megállapítja, az elmúlt évben „sajátos kapcsolat" alakult ki Washington és Bonn között, s hozzáteszi, hogy *néhány — főleg gazdasági jellegű — érdekellentét dacára a nyugatnémet kormány jelenleg sok alapvető kérdésben közelebb áll az Egyesült Államokhoz, mint bármely más amerikai szövetséges, beleértve Angliát is.*

A lap szerint Johnson és Erhard megbeszélésein fő téma lesz a kelet—nyugati kapcsolat, valamint az atlanti egység megszilárdítása.

Az AP kommentátora a látogatással kapcsolatban azt emeli ki, hogy a két államférfi tanácskozása nemcsak két szövetséges rutinkonferenciája lesz. Erre mutat az a tény, hogy a megbeszélése-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

ESTI HIRLAP

1963 DEC 28

Würtz Ádám kiállítása

1021

Würtz Ádám fiatal grafikusaink legjobbjai közé tartozik. Nevét aprólékos rajzú realista illusztrációi és rézkarcai tették országszerte ismertté. Munkái közül különösen a Dickens-grafikák, valamint az ifjúsági kiadványok színes illusztrációi tartanak számot a maradandóságra. Az utóbbi években a fiatal művész szabadabb formálásra tért át. Finom vonalú grafikái — amelyeknek egy része *Szász Endre* rajzművészetének hatását mutatja — arról tanúskodnak, hogy jó érzéke van a modern képi beszéd iránt is. A Dürer-teremben megrendezett kiállításán legújabb terméséből mutatott be szép kollekciót. Alkotásai közül kiemelkednek a *Shakespeare-szonettekhez* készült nyomatok. Az eredeti technikai eljárással, változatos maratással készült grafikákon az érzékeny vonalrajzot merész és artisztikus folthatásokkal egyesíti. Szellemes munkáit látva, örülünk a művész bátor kezdeményezőkészségének, annak, hogy új utakat keres egyénisége teljesebb kibontakozására, mégsem hallgathatjuk el azt a kívánságunkat: bárha ez a friss kísérletező kedv nem térítené el teljesen Würtz Ádámot régebbi, igen kifejező realista rajzstílusától, melynek minden időben komoly létjogosultsága van, főként ha valaki olyan magas színvonalon kultiválja, mint ő tette.

(art)

Javul az i
3

Palkó Sándor, megyei tanács következőkben i megye 1963. évi gazdas és jövő évi terveit.

— A faluvillamosítás befejezése után megkülönböztetett figyelmet fordítunk *Baranya ivóvíz-ellátásának javítására:* 1963-ban nyolc községben kezdtük el törpevízművek építését, több községben mélyfúrású kutakat létesítettünk. Hat község kapott bekötőutat. 1963-ban 354 családi ház épült fel, ezenkívül Komlón, Nagyharsányban és Siklóson 162 *állami lakást* adtunk át. Komlón 50 gyermek számára óvoda épült, Pécsváradon 12 tantermes általános iskola és gimnázium, valamint 400 személyes művelődési ház áll befejezés előtt, Siklóson bővítet-

ból majd... fordítottak közművelődési lokra falvaink. Bolyban középiskolai, Magyarbolyban általános iskolai diákotthont létesítettek közös összefogással. A felnőttoktatásban részt vevők száma ezerkétszázzal nőtt az előző évihez képest. — *Új üzemekkel* is gazdagodtunk: Sellyén kenyérgyár kezdte meg működését és befejezéshez közeledik a gépek szerelése a Patyolat új üzemében. — A termelőszövetkezetek egy év alatt 269 erőgépet vásároltak, 263 pótkocsit igényeltek, 54 öntözőtelepet alakítottak ki, hét tehénistállót, 30 növendékmarha-istállót építettek.

A lottó nyerőszámai:

Ifjúsági békevonatok a Szovjetunióba, az NDK-ba és Lengyelországba

Három országba, a Szovjetunióba, a Német Demokratikus Köztársaságba és Lengyelországba indulnak az idén ifjúsági békevonatok. Egy-egy szerelvénnyel 300 fiatal kel útra, s általában tíz napig vagy két hétig ismerkedik Moszkva, Varsó stb. nevezetességeivel, a szovjet, a lengyel, a német diákok, ifjúmunkások, falusi fiatalok életével. Az idén két újdonsággal gazdagodik az ifjúsági békevonatok utasainak programja. A szovjet túra részvevői Moszkván kívül ellátogatnak Leningrádba is. A Német Demokratikus Köztársaságba utazó csoport tagjai Berlinből kirándulnak a többi között Potsdamba. Lengyelországban változatlanul Varsó fogadja a magyar fiatalok békevonatát.

Würtz Ádám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET
1964 JAN 4

Würtz Ádám grafikáinak kiállítása

Régóta húzódó problémát oldott meg a Dürer-terem megnyitása (V., Bajcsy-Zsilinszky út 52.). Önálló, a rangjához méltó bemutató helyiséget kapott a mai *magyar grafikai művészet.*

A most megnyílt kiállításon a műfaj egyik reprezentáns képviselőjével, *Würtz Ádám* rajzaival ismerkedhet meg a közönség. A tárlat, ha csak a bemutatott mennyiséget nézzük, nem nagy. Erre a terem mérete sem ad lehetőséget. Sajnálatos módon mégis ez a korlátozottság a kiállítás előnyére válik, nemcsak azért, mert áttekinthetővé, megfoghatóvá teszi az egész bemutatót, hanem azért is, mert felvillantja a grafika egyik sajátos oldalát, az intimitást.

Würtz Ádám munkássága felöleli a műfaj tematikai és technikai egészét. Lapjai a legkülönfélébb eljárásokkal készülnek. Változatosságuk titka mégsem ez, s nem is a sokféle formai megoldásban rejlik, hanem a témák megközelítésében. A bemutatott grafikák között sok a vers-illusztráció. Ezek másfajta közegben teljes értékű megszólaltatói a költői mondanivalónak. Ha részletet ragad is meg, abban mindig benne van az egész.

Művészetének egyik alapvető vonása nagyszerű rajzkultúrája. Ezt a tudását sem használja soha öncélúan. Rajzkészségét mindig a témának rendeli alá, vonalai rímelnek, akár a verssorok, ezáltal válnak az átlényegítés, a hangulatteremtés eszközévé. S az ábrázolásnak ez a módja nem téveszt célt. A *Jónás-könyvéhez* készült klasszikus szépségű próféta-fej maradéktalanul sugározza a nagyszerű babitsi sorokat. Hosszan nyúló kerítésével, fantasztikus gyárszíluettjével nemcsak a *Mondd, mit érlel* gyötrő kérdéseit szólaltatja meg, hanem egy egész korszakot idéz.

Epigrammaként csattanó kisgrafikái művészetének másik oldalát mutatják. Éles-szemű megfigyelő. Tekintetét nem kerüli el semmilyen emberi fonákság. Gyors vonásokkal, csípős szatírával veti papírra az önnön nagyságától eltelt, tógába öltözött, »érdemdús« férfiút, aki nem veszi észre testi-lelki szarvait; vagy a változó, női szívekbe rejtett ideált — korunkra a szívben már csak autó-rendszám maradt. Torzító tükröt tart elénk, amelyből mindig egy-egy ismerős vonás néz reánk vissza.

Művészetének gazdagodását mutatja néhány kitűnő, egy, esetleg több színnyomással készült rézkarca. Közülük a csodálatosan fénylő éjszakai *Tengerpart* és a *Rákok* tetszett a legjobban.

S. M.

Első éves vájártanulók leszállás közben.

nyen. Minden vödörnyi megszerzése kemény munkát kíván. Hosszú folyosók szilárd biztosítással borítva, vizet nyelő szivattyúk, dübörgő gépek világa. A szénnel telt hasú csille megcsikordul a kanyarban. Gyöngyöző homlokú ember kanyarintja, amúgy jó magyarosan cifrázva a szót.

— Így van ez. Erről lehet megismerni a fiatal bányászt. Azt hiszi a munkán is könnyít, ha dühöng, meg káromkodik. — Kovács József, és társai, akik már 36 éve járják a föld alatti utakat megtanulták, hogy a bányát türelemmel és munkával lehet legyőzni.

— A hatodik félévben már teljesítménybérben dolgoznak a tanulmányi eredménytől függően a vájártanulók. Mennyit kerestetek a múlt hónapokban? — kérdezi Vastag József főmester.

— Ugy 1200—1300 között általában — válaszolják mind a hárman: Gáspár Ferenc, Bacsó István és Bonbek Alajos.

— Nálunk ugyanis az első félévben egységesen 160 forint ösztöndíjat kapnak a tanulók.

Moll-íves biztosítást készítenek elő a harmadévesek.

Mint vájárok dolgoznak a föld alatt, s közben készülnek a fel-

osztályok közötti labdarúgó- és kézilabda-mérkőzéseket. Télen a sport- sztár" a sakk. De ked-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

TOLNAMEGYEI NÉPUJSÁG

1965 MÁJ. 9.

Tamási „Rakéta" a pályán

Műterem-látogatáson Würtz Ádám grafikusművésznél

A pártatlan műértő véleménye mindig érdekes. Nemrég hazánkban járt egy neves amerikai műtörténész, aki otthonos biztonsággal nyilatkozott a magyar képzőművészet néhány képviselőjéről, rangos helyre illesztve a világ képzőművészeinek sorában Derkovits-ot, Szőnyit, Bernáth-ot, Csontváryt. A ma alkotó képzőművészeink közül elsősorban a grafikusművészeket illette dicsérettel, Hincz Gyula, Szász Endre, Würtz Ádám munkáit nemzetközi élvonalba helyezve, róluk tömören pedig így fogalmazva: „korszerű, izgalmas alkotások".

*

A körök képzeletben megvont foglalatok. Az elsőben puha, pasztell színekben egy tájkép áll. Lágy hajlású dombok, apró kivillanó háztetőkkel, meleg fogalmazásban, olyasféleképpen ahogy az otthonról, a szűkebb hazáról beszél az ember. Csendesen húzódik meg a képekkel sűrűn teleaggatott falon, a szomszédok a művészi kifejezés forrongóbb vállalkozásairól szólnak, ám a szerénykedő mégis inkább jelent összefoglalást.

Tipikus dunántúli táj, a közelebbi színhely Tamási környékének szelid dombjai. Ez a vidék az indító állomás. A kép aláírásának a következők kínálkoznak:

1945. A felszabadult élet új szervezkedői Tamásiban is minden eszközzel agitálnak. Palkovits István párttitkárnak, hasznos segítőtársa egy ifjú ember. Meglepő biztonsággal rajzol karikatúrákat, mozgósító plakátokat, buzdító feliratokat. Üzletek kirakataiban jelenik meg napnap után a kommunista párt kézzel rajzolt híradója, a „Rakéta". Az első párthelyiség a mai bútorüzletben volt, ahol a sima falakat a munkás-paraszt szövetség szimbólumával díszíti fel ugyanez a fiatalember, aki inkább csak ösztönösen sejti meg a freskókészítés technikai követelményeit. A fiatalembert Würtz Ádámnak hívják.

1946. A tehetségek felkarolása már közvetlenül a felszabadulás után fontos programpont. A Derkovits Akadémia népikollégista rendszerű iskolája a képzőművész-tehetségek gyűjtője. A tamási fiatalemberrel legközelebb itt találkozunk, majd pedig a képzőművészeti főiskolán, Poór Bertalan és Hincz Gyula tanítványai között.

1953-ban sokszorosító grafikából diplomázik, hazai tájakat összefoglaló sorozattal és egy József Attila kompozícióval. Egy éves ösztöndíj anyagi fedezetében ismerkedik a pentelei építkezés gigantikus munkájával, majd könyvek illusztrálása jelenti az első nagy nyilvánosságot. És ez a munka adja ma is a legnagyobb érintkezési felületű találkozást a közönséggel. Számtalan könyv belső címlapján áll: „Illusztrálta Würtz Ádám". A kiadások példányszámainak szorzata milliós számokra rúg, egy-egy finomszálú kapcsolatot az olvasó-szemlélővel. A szép könyvek beszélő rajzait megalkotni ma is öröm, és Würtz Ádám számára a műterem mellett mindennapos munkahelyet jelentenek a szerkesztőségi szobák, ahol kéziratokat, novellákat vesz át a szerkesztő kísérőmondatával: „Olvasd el Ádám, s csinálj hozzá valami jó dolgot."

Második kör. Akadálytalanul zuhog a napfény a műteremlakás üvegfalán. Sárgán villan egy Gaugain-reprodukción, belekúszálódik egy absztrakt festmény lüktető vonalaiba, sziporkázva megtörik a régi ikonokon, rásimul egy faragott faszobor évszázados vonalaira, megpendíti a bambuszfüggöny húrjait, szögletesen fogja körül a tulipános menyasszonyi ládát és dióbarnán olvad bele a körbefutó zsúfolt könyvespolcok lakkjába.

A meghitt sarok heverőjén nyitott könyv, vázlatok a készülő illusztrációkhoz. Az alacsony asztalkán, dohányzókészlet, üveg, gyümölcsöstál. A keresztbe vetett lábakon mozgékony ujjak simítanak végig, átfutnak a laza kötésű, lila pulóveren egy pillanatra megállapodnak a gömbölyű állon, aztán beletúrnak a középen ritkuló hajszálakba. A kerek arc megállapodottság, a fürkésző tekintet törés nélküli fiatalság.

Az adatszerű kérdezősködés, az előre megfogalmazott kérdések döcögnek. Oldódás csak a munkáról való beszélgetés közben kezdődik. Rézkarcok, önálló nagy grafikák tervei elmondva még képzelőerőt kívánnak, megalkotva azonban már önmagukért beszélnek, bennünket szugerálnak. Ki a kedvenc? Ki a példakép? A válasz nehezen körvonalazható, hiszen az ismertekben benne foglaltatnak az etruszk névtelen kőfaragók, Giotto, Rembrandt, Chagalle, Picasso... az Aranyszamár, a Mann-novellák, a Csehov-színművek, a Proust-regénymonstrumok, a Maugham-i finom megfigyelések, a fojtott érzelmű Hemingway-hősök...

A kör tartozékai: 1957: Munkácsy-díja, 1959: VIT-díja, a lipcsei könyvművészeti kiállítás díja, számtalan könyvillusztráció, szereplések minden jelentős képzőművészeti kiállításon. Műteremlakás az új Rákospatak-parti modern városrészben.

A harmadik kör. Tulajdonképpen körök... földrajziak, hosszúsági és szélességi körök. Kiállítások idehaza, Romániában, Csehszlovákiában, Indiában, Kínában, Ausztriában, Svédországban, Franciaországban, Olaszországban... Berlinben, Athénben, Londonban, Sao Paulóban, Moszkvában. Utazások ugyanezeken a tájakon.

A többség azonban elmondhatatlan: rézkarcokban, grafikákban, festményekben sűrűsödik a lényeg. A tamási „Rakéta" elindult a pályán, koordinációs pontok meghatározásától óvakodik, inkább a cél, az akarás tisztázott.

Ismeretek és ismeretek halmozódása, élmények szövevénye, látomások szűrése... a tamási furulyás szimfonikus zenekarra komponál...

Végh Miklós

Feuille d'Avis de Lausanne
Lausanne (CH)
Tir. q. 83 100
10.Jun 1968

1021 Würtz Adam

Peintres hongrois à Lausanne

ON ne pouvait que se réjouir de voir à Lausanne des représentants de la jeune peinture hongroise. Après les révélations polonaise et yougoslave, on était curieux de savoir ce qui se mijotait dans les ateliers de Budapest.

A cet égard, l'exposition présentée à la Galerie des Nouveaux Grands Magasins est décevante. Pas de messages percutants sur les berges du Danube, mais il est plus vraisemblable que les artistes figurant à Lausanne ne représentent pas le fer de lance de la peinture hongroise.

Entre eux, des affinités sinon techniques, du moins d'inspiration. Tous se rattachent à des sources populaires, ont en partage une sorte de romantisme rustique, lié à la plaine, à la « puszta ».

Leur vision est imprégnée par les traditions d'un art rural et naïf. Cela nous vaut des huiles, des tempéras et des pastels bien honnêtes à défaut de qualités plus profondes.

Les graveurs, pour leur part, nous apportent plus de satisfactions et parmi eux, particulièrement, Adam Würtz qui, tout en puisant comme les autres son inspiration dans l'héritage folklorique, transcende les thèmes élus par la sûreté de son métier et la vitalité de son talent.

Il n'est pas seulement un virtuose de la technique, mais son imagination poétique, son humour règnent avec exubérance dans ces planches où se mêlent et s'entrecroisent dans un balet délicieux de cocasserie les héros populaires, le bestiaire et les personnages favoris de l'artiste, musiciens, militaires, gendarmes et ingénues.

Chacune de ses gravures est un univers que l'on peut fouiller longtemps avant d'en épuiser les richesses. La verve de Würtz, son sens du trait, le délié de son graphisme, son humour romantique, comme un écho des fantaisies de Jean-Paul, tout cela vaut largement une visite.

P.-H. L.

jatok, valamint felszerelésük fel-étel nélküli teljes és állandó visz-zavonásával, katonai támaszpont-aik felszámolásával lehet elérni:

B. A vietnami népre tartozik, hogy rendezze saját ügyeit a függetlenség, a demokrácia, a bé-ke és a semlegesség alapján. Vagy-is a genfi egyezmények és Dél-Vietnam népeinek alapvető törek-véseit képviselő DNFF programja alapján.

A konferencia felhívását a 452 küldött percekig tartó ütemes taps-sal fogadta el. (TASZSZ)

elnökletével új, 19 tagú kor-mányt nevezett ki.

Jahia vezérőrnagy hív-annak, hogy hazája szoros kap-csolatokat tartson fen az Egyesült Arab Köztársság-gal. (MTI)

Aref

ongóliában

amint a Kerulen folyó völgyében, e az ország déli területein is. Az lső 5 éves terv időszakában (1939—943) a termelés megkétszereződött. rohamos fejlődés eredményeként ia már az ipar a népgazdasági ermelésnek kb. a felét teszik ki. Az ország természeti viszonyai-ól, valamint a gazdasági élet sa-itos fejlődéséből adódóan ma is a akosság 64 százalékát foglalkozta-állattenyésztés a gazdasági élet lapja. Az állattenyésztés adja a ezőgazdasági értéktermelés 80 ázalékát. Szántóföldi művelésre z ország területének csak 2,3 szá-aléka alkalmas. A szántóföldek és feltörésre alkalmas szűzföldek agyobbrészt Észak-Közép-Mon-óliában vannak. Itt eddig 260 ezer a földet törtek fel.

A mezőgazdaság igen fontos roblémája a legelők és a szántó-ldek vízellátása. Egyes területe-en a növénytermesztés csak ön-özéssel lehetséges. Az ország víz-egény területein nagyszabású ítépítési munkálatokat folytat-ak, amelyben magyar szakembe-k is részt vállaltak.

tanár és Dragumisz volt görög parlamenti képviselő áll. (MTI)

Brezsnyev, Podgornij és Koszigin táviratban fejezte ki részvétét az NDK vezetőinek a Magdeburg közelében történt súlyos vasúti szerencsétlenséggel kapcsolatban. (TASZSZ)

Szihanuk herceg, kambodzsai államfő hétfőn beszédet mondott a Kambodzsai Népi Szocialista Egyesülés 23. kongresszusán. Felhívta a részvevők figyelmét arra, hogy Saigonban és Washingtonban terveket dolgoznak ki egyes kambodzsai tartományok megszállására. A nemzeti egység erősítésére szólította fel a kambodzsaiakat és hangsúlyozta, hogy mindenképpen fenn kell tartani az ország semlegességét. (AFP)

BESZÉLGETÉS WÜRTZ ÁDÁMMAL

Július 9-én, vasárnap délelőtt *Szij Rezső* műtörténész nyitotta meg a debreceni Déri Múzeumban *Würtz Ádám* Munkácsy-díjas grafikus kiállítását, mely 74 alkotását mutatja be a művésznek, többek között a különösen híressé vált Shakespeare sorozatot, és több népművészeti ihletésű grafikai lapot. A kiállítás megnyitásán részt vett *Kiss Imre*, a Hajdú-Bihar megyei Tanács V. B. elnökhelyettese, valamint Debrecen kulturális életének számos vezető személyisége.

A kiállítás megrendezése kiemelkedő eseménye az idei nyár debreceni kulturális programjának, de jelentős állomása a fiatal művész pályájának is, hiszen a debreceni kiállítás ad eddig legteljesebb képet munkásságáról, ez eddigi legnagyobb gyűjteményes kiállítása.

A megnyitó után rövid beszélgetésre kerestem meg a művészt. Képzőművészeti kérdésekről, saját művészetéről egyszerűen, tömören, határozottan beszélt.

— Budapesten is volt már több kiállításom. 1959-ben a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállító termében, 1963-ban a Dürer teremben, és ebben az évben az Ady Endre Művelődési Ház egyik termében, Bécsben, Linzben és Grácban is állítottam ki, de nagyobb budapesti kiállításra még nem kértem lehetőséget.

Grafikusként ismerte meg az ország, és nyugodtan állíthatjuk, hogy lassan Európa is, hiszen nemrégen Lugánóban, Svájcban nyert díjat. Grafikussá válását ennek ellenére szinte véletlennek tekinti. A főiskola elvégzése után grafikusi megbízásokat kapott, munkáit megelégedéssel fogadták, egyre több feladattal bízták meg, így maradt elsősorban a grafika mellett. A beszélgetés is a grafika körül folyik, az illusztrációk készítésének alkotói módszere után érdeklődöm.

— Mindenki képekben látja azt, amit olvas. Nekem azonban a legapróbb részletekre is figyelnem kell, nehogy a vizuális megjelenítésnél elszalasszam a jellemzésre legalkalmasabb lehetőségeket. Ilyenformán fokozott érzékenységgel közeledek minden kézirathoz. A feladathoz alkalmazkodva kiválasztom, megkeresem a legalkalmasabb motívumokat, olvasás közben vázlatokat készítek, és ezek alapján a kézirat teljes ismeretében készítem el az illusztrációkat végleges formában. Évek során olvasásomnak kialakult egy módszere, ami még újságolvasás közben is kísér. Ilyenkor rá kell kényszeríteni magam, hogy nyugodtan olvassak, mert nem kell rajzolni.

Mindenféle kiadványhoz készített már illusztrációkat, legszívesebben mégis a gyermekmeséket és klasszikusok műveit illusztrálja. Itt talál leginkább szabad teret a grafikus művészi fantáziája.

— Azért szeretem nagyon az alkalmazott grafikát, mert úgy érzem közvetlen szükségletet elégít ki. Amit csinálok nem egészen tőlem függ, és ez állandó kontaktust, kapcsolatot jelent a közönséggel. Tulajdonképpen még egy telefonkönyvet is lehet jól illusztrálni.

Würtz Ádám a szuverén alkotó módján közelít az illusztrálásra váró kéziratokhoz, saját egyéniségének kifejezését is vállalja az illusztrációk által. Ezt a magatartását igazolja többek között az is, hogy új technikai eljárásokat keres. A debreceni kiállításon bemutatott művei között több olyan van, melyeken a magas- és mélynyomás technikáját együtt alkalmazza. A célravezető eljárást maga kísérletezte ki. Ezeken a grafikai lapokon a népművészet hatására kialakított formavilág jelentkezik.

— Gyermekkoromban találkoztam a népművészettel, hiszen magam is falun nevelkedtem. Mindez érzelmi alapot teremtett bennem, annak ellenére, hogy sokáig nem érződött hatása művészetemen. Érettebb fejjel tudja ezt az ember feldolgozni. A folyamatot a népmesék illusztrálására kapott feladat indította el. Aztán sokat foglalkoztam a népművészettel, olvastam néprajzi munkákat, népművészeti tárgyakat gyűjtöttem. A Néprajzi Múzeummal is van kapcsolatom. Ezeket a munkákat első lépésnek tartom. Olyan ez, mintha népdalt variálna valaki, a saját koncepciójába, kompozíciójába illesztve be azokat. Az egész így szűrrealisztikusabb, egyedibb, bátrabb, játékosabb lesz, de közelebb jut a népművészet lényegéhez,

így fejezi be a bemutatkozó beszélgetést Würtz Ádám.

M. V.

SAUTÓIGYFELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

0658	101—200	
0664	301—900	
0673	301—900	
0690	201—300	
0691	301—400	
0693	0808	
0693	301—900	
0705	101—200	
0719	0164	
0719	101—200	
0720	501—600	300
0725	601—700	300
0739	701—800	300
0750	401—500	300
0756	501—600	300
0758	401—500	300
0760	401—500	300
0766	201—300	300
0775	301—400	300
0784	701—800	300
0794	001—100	300
0815	901—1000	300
0821	001—100	300
0828	901—1000	300
0836	701—800	300
0874	701—800	300
0879	801—900	300
0882	401—500	300
0894	401—500	300
0895	201—300	300
0910	801—900	300
0932	001—100	300
0932	801—900	300
0942	0627	5000
0942	601—700	300
0979	401—500	300
0981	101—200	300
0983	0465	5000
0983	401—500	300
0998	401—500	300
1032	901—1000	300
1042	101—200	300
1043	701—800	300
1046	501—600	300
1060	501—600	300
1073	001—100	300
1074	0678	5000
1074	801—900	300
1099	201—300	1000
1099	601—700	300
1138	001—100	300
1155	601—700	300
1164	001—100	1000
1172	401—500	300
1174	501—600	300
1187	201—300	300
1189	201—300	500
1190	601—700	300
1196	401—500	300
1198	601—700	300
1198	801—900	300
1199	701—800	300
1201	101—200	300
1209	901—1000	300
1214	501—600	300
1218	401—500	300
1220	0822	5000
1220	801—900	300
1238	801—900	300
1239	001—100	300
1240	201—300	300
1244	801—900	300
1260	701—800	300
1263	0890	5000
1263	801—900	300
1264	201—300	300
1272	101—200	300
1281	001—100	300
1281	901—1000	300
1292	801—900	300
1328	801—900	300
1329	101—200	300
1343	001—100	300
1355	801—900	300
1356	001—100	300
1973	701—800	300
1977	601—700	300
1980	0223	5000
1980	201—300	300
2004	101—200	300
2005	301—400	500
2071	201—300	300
2074	401—500	300
2076	201—300	300
2104	401—500	300
2113	401—400	300
2136	0454	10 000
2136	401—500	300
2141	101—200	300
2146	0267	10 000
2146	201—300	300
2169	0099	50 000
2169	001—100	300
2177	001—100	300
2179	001—100	300
2210	201—300	300
2221	201—300	300
2229	401—500	300
2256	401—500	300
2290	001—100	300
2290	401—500	300
2339	0306	10 000
2339	301—400	300
2356	001—100	300
2360	301—400	300
2382	0099	5000
2382	001—100	300
2402	301—400	300
2417	001—100	300
2440	0198	50 000
2440	101—200	300
2465	001—100	300
2465	001—100	300
2478	001—100	300
2484	0423	5000
2484	401—500	300
2525	101—200	500
2546	201—300	300
2561	301—400	300
2562	401—500	300
2577	201—300	300
2565	101—200	300
2595	401—500	300
2596	401—500	300
2652	201—300	500
2667	101—200	300
2694	201—300	300
2712	001—100	300
2718	101—200	300
2766	001—100	300
2771	301—400	300
2786	301—400	300
2819	301—400	300
2822	301—400	300
2826	001—200	300
2828	101—200	300
2830	101—200	300
2889	0133	5000
2889	101—200	300
2892	401—500	300
2922	001—100	300
2961	401—500	300
2943	301—400	300
2962	401—500	300
2989	0700	5000
2989	001—100	300
2999	101—200	300
3003	301—400	300
3016	001—10	500
4090	901—1000	300
4093	901—1000	300
4101	601—700	300
4122	001—100	300
4123	301—400	300
4128	001—100	300
4170	0789	10 000
4170	701—800	300
4179	501—600	300
4184	201—300	300
4201	301—400	300
4243	701—800	300
4250	101—200	300
4259	601—700	300
4261	401—500	300
4271	901—1000	300
4284	101—200	300
4294	901—1000	300
4306	0131	5000
4306	301—400	300
4320	701—800	300
4334	701—800	300
4339	501—600	300
4346	0524	25 000
4348	501—600	300
4366	701—800	300
4372	601—700	300
4397	001—100	300
4398	301—400	300
4405	501—600	300
4411	201—300	300
4418	101—200	300
4424	501—600	300
4426	101—200	300
4429	801—900	300
4445	701—800	300
4449	601—700	300
4453	0530	5000
4453	501—600	300
4555	901—100	300
4573	801—900	300
4591	201—300	300
4531	301—400	300
4554	201—300	300
4563	701—800	300
4590	401—500	300
4600	101—200	300
4609	401—500	300
4621	201—300	300
4624	601—700	300
4673	601—700	300
4676	0243	5000
4676	201—300	300
4689	901—1000	300
4708	901—100	300
4721	201—300	300
4743	201—300	300
4744	701—800	300
4748	601—700	300
4749	001—100	300
4750	401—500	300
4791	101—200	300
4807	601—700	300
4808	601—700	300
4812	0634	10 000
4812	801—900	300
4820	401—500	300
4821	001—100	300
4821	101—200	300
4822	0534	5000
4822	501—600	300
4833	701—800	300
4846	801—900	300

SOMOGYI NÉPLAP

1970 SEP 8

17 évi munkásságból ötévnyi termés 1021

Würtz Ádám grafikái a Rippl-Rónai Múzeumban

ESIK AZ ESŐ megint, Csóka lement tejért, Öcsi itt rajzol.« A művész délutánja. Szinte hallani, mint zizzen a tű a vékony rézlemezen, oda képzelem Würtz Ádámot; egy hétköznapi délutánon műtermében ülve, éppen csak úgy, foglalatoskodik. Talán először leírja: »Esik...«, aztán betűmetszeteket készít, ABC. Számokkal folytatja: 3014 + 1. Timpanon. Görög oszlopok, barokk upola. Kolumbusz hajója, díszes pistol, ősgép-mozdony, torzó, csata... Mindez egy lapon.

Würtz Ádám ama művészek közé tartozik, akik minden városban otthon lehetnek. Külhonban is. Grafikái, illusztrációi könyvespolcainkon fekszenek. A grafika nagy teret hódított. Ezen belül a magyar grafika nemzetközi sikereket is hoz, egyéni és csoportos kiállításokon egyaránt. Würtz Ádám ama művészek közé tartozik, akik a XX. században egyetemeset alkottak.

Az egyetemes grafika egyik mesterének kiállításával, Würtz Ádám műveinek bemutatásával nyitotta meg újabb kiállítássorozatát a Rippl-Rónai Múzeum. Jó, hogy helyet adott annak a mintegy hatvan műnek, mely mind rangos művészetet reprezentál. Würtz Ádám viszonylag fiatalon is már a magyar képzőművészet derékhadához tartozott. 1927-ben született, tanulmányait 1953-ban fejezte be a Képzőművészeti Főiskolán, ahol kiváló mesterektől tanult. Tisztán állhat eléjük és önnönmaga lelkiismerete elé, jól gazdálkodott tehetségével. Egyéni, sajátos művészetet teremtett. Hazai és külföldi díjak igazolják ez. Munkácsy-díj, »Arany Toll« Belgrádban, a Tomaso Akadémia kitüntetése Rómában, a nemzetközi grafikai biennálé egyéni díja Luganóban.

A művész délutánja című rézkarc előtt állva még elmondanám, mi a jellemzője ennek a sajátos alkotói világnak. Alázat. Alázatos magatartás, hogy szentül hisz a művészetben. Ilyen alapállásból közelít a múlt értékeihez is, a hagyományhoz. Elsősorban a népművészethez. Századunk nemcsak bonyolult, az alaposabb gondolati elmélyülés is jellemzi. A hagyomány a gyökere Würtz művészetének — képletesen szólva — és a korszerűség a lombja. A kettő egymástól elválaszthatatlan.

Würtz az elmúlt ötévnyi termésből úgy válogatott, hogy mindenből kapjunk. Értékes grafikai lapjai közül elsők között említeném a Rómeó és Júlia — illusztrációkat. A betű — szövegmásolat — művészien egészíti ki a felvillanó jeleneteket. Shakespeare mellett ihletője Csokonai — *Csokonai-illusztráció* —, Ady — *Föltámadott a páva* —, József Attila, a ma élők közül Nagy László — *Öreganyám* —, Weöres Sándor — *Hold és sárkány* —, Takáts Gyula — *Úgy ragyog*. Ihlető forrása a mesevilág, számon se tudja tartani, hány mesekönyvet illusztrált már. *Király kakassal* című gobelinje, mint egyetlen ebből a műfajból, külön értéke a kiállításnak.

Würtz ama művészek közé... Würtz a kevesek közül való.

EGY MONDATBAN szólni kötelességem *Szíj Rezső* művészettörténész megnyitójáról is, melyet — nagy kár — elég kevesen hallgattak meg vasárnap délelőtt. Würtz művészetét oly agitatívan tolmácsolta, elmélyülten értelmezte, hogy példaként állhat.

Horányi Barna

Aki töltalálta a zsíros kenyeret

Péter bácsi — aki föltalálta a zsíros kenyeret — a kámi Kisfaludy MTSZ építőbrigádjában dolgozik. Itt találkoztam vele és a brigáddal délidőben a szövetkezet átalakítás alatt levő padlásán. Magtár volt azelőtt, aztán hogy a Lohmann csirke már eddig is százezrekben mérhető hasznot hozott a jól gazdálkodó szövetkezetnek — a vezetők úgy gondolták, hogy a szemenyein kívül érdemes lesz itt, Egervölgyön is berendezni egy nevelőt. Az építőbrigád nádfonattal burkolja be a tető alatt húzódó lécvázat — ez lesz a nevelő mennyezete, melegfogója. Cigarettaszünetet tartanak, mikor hozzájuk lépek. Azonnal azt kérdezem, hogyan is volt azzal a zsíros kenyérrel.

Böjtölt-e az ember pénteken?

— Egervölgyön én találtam föl a zsíros kenyeret. Így van, ahogy mondom. Ugye tejet, írósvajat ettünk mi azelőtt a kenyéren, a kenyérrel, ha nem akadt hús. Már pedig úgy volt, hogy a húst apám elzárta. A pincekulcsot is, a kamrakulcsot is. Én olyan suttyó tizenhétéves legényt formáztam akkor, küldött az öreg kaszálni, kapálni — de húst nem adott. Pénteken, igaz, mindig jóllaktam, mert olyankor nyitva volt a kamra. Bizony nem böjtöl az ember pénteken, ha böjtölt egész héten. Hát ettem húst. Aztán megint becsukta apám az ajtót, a kulcsot meg magával vitte. A zsíros bödön az ott volt a konyha sarkában. Néztem, néztem, aztán támadt egy gondolatom. Milyen lenne, ha rákenném kenyérre? Meg is sóztam, paprikáztam, borsot is tettem rá — nagyon finom volt. Aztán így eszegettem én mindig zsíros kenyeret, mert nem volt hús. Apám akkor észrevette, hogy fogy a zsír — hát, összefutott az egész falu, hogy a Péter fiú kenyéren eszi a zsírt.

Jól megtermett, ősz hajú derék ember Péter bácsi. Hatvan éves. Arcán ravasz mosolygás bujkál, míg meséli a történetet — és a brigád tagjai nevető képpel hallgatják a ki tudja már hányszor végignevetett jóízű csattanókat. Mondja is Zsoldos Imre, a brigádvezető, hogy Petár bátyám ismerték a zsíros kenyermunkát lendítő állandó ugratásokat nem láttam. A jókedv viszi előre a munkát, ezt itt, a csirkenevelőt. Elmondják, hogy még most, októberben elkészülnek vele, 531 ezer forintos bankhitelből építik és ha az exportfeltételeknek eleget tesznek, akkor elenged a bank az összegből. Hát kifizetődik. Szemenyén éppen ottjártamkor tették rendbe a nevelőt. Itt pedig kopognak a kalapácsok, illesztgetik a nádsövényt, halad a munka.

Mit eszik egy ünnepő falu?

Péter bácsi nincs kibékülve az életszínvonallal. Harsány nevetésbe fullad persze a mondandója, mert a brigád tagjai rávágják, hogy nono, megvan magának havonta az ezerhétszáz, disznó is van az óljában, hát mégiscsak más ez, mint a zsíros kenyér ideje. Aztán a faluban múlt vasárnap volt a búcsú. Csak malacot meg disznót vagy ötvenet vágott az ezer lélekszámú falu, a tsz is vágott két tehenet, meg egy üszőt. Azt nem lehet összeszámolni, hogy libából, kacsából, tyúkból mennyi csúszott le az ünneplő falu torkán.

— Igen, igen — vitatkozik Péter bácsi —, *de a tehénből nem kaptam csak három kiló húst. Hat kellett volna. Tán maga is érti, hogy most nem a legjobban védte meg álláspontját, mert ő is velünk nevet.*

— Aztán mi volt a búcsúban, mondja csak Petár bátyám. Zsoldos Imre a gerendán ül és kalapácsával ütögeti a szögeket. Péter bácsi nagyot szív a cigarettából.

A dugi pénz

— Hát, ugye elmentem. Volt egyenes pénzem — olyan, amiről az asszony tud — meg volt görbe pénz is a zsebemben. Mondta a komám, a csapos, hogy ilyen nagy ember aztán csak egy kupicával iszik. Ittam kettővel. Ott voltak a vendégségbe jött rokonok is — ittunk. Bort. Nem volt a legjobb, mondta is egyik, hogy náluk az uborkalé jobb ízű, de csak iszogattunk. Elfogyott az egyenes pénz, aztán a görbe pénz is. Mondom, de jó lenne még inni egyet. Belenyúlok a

Barát

A Somogy megyei Kaposújlakon, tesített a Repülőgépes Növényvé központja lesz a repülőgépes növ légiközlekedési technikum most gazdasági repülőgépszerelésre. Azo évi munkára a mindinkább fejl (MTI

Megvalósu nagyüzemi

A műszőrme divatja világszerte óriási. Az igények be-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

Würtz Hódan
1966 OKT 7

1021

Múzeumi séták

KŐSZEG

PALLOS. Eredeti rendeltetése szerint harci fegyver, később mindinkább a kivégzés eszköze. Értelmező szótárunk is ezt a kétféle jelentést rögzíti: „Széles pengéjű, egy vagy kétélű, egyenes hosszú kard... A hóhérnak az elítélt kivégzésére, lefejezésére használt eszköze..." A kőszegi vár 1738. évi számadási könyvében egyik bejegyzés megemlít egy kőszegi személyt, aki „tolvaikodásért halálra szenttentziáztatván, hogy az Hóhér által fölakasztassék", később kegyelmet kapott: kötél helyett pallos által kellett bünhődnie. Az ácsmunkákat végző mesterek és a hóhér költségeire néhány akkori forint költséget tart nyilván a kéziratos jegyzék. Precíz munka volt, meg kell hagyni. Az elsárgult füzet, a most is fényes pallos ott látható a vitrinekben, valamelyik iskola diákjai vidáman körülzsibongják, s már vonulnak is tovább, ki az udvarra, aztán körül a bástyasétányon, vagy fel a toronyba. Néhány számot, mondatot feljegyzek.

— *Minek írod fel?*

— *Csak úgy... érdekel.*

Nem vagyok történész, sem a kőszegi lokálpatriotizmus forrásainak kutatója, annyit azonban — gondolom nagyobb tévedés nélkül —, megállapíthatok, hogy ez a szigorú — sok más városnál szigorúbb —, rendszerető, kiváltságaira féltékeny város nemcsak a török ellen forgatta bátran a fegyvert, a pallos békében is gyakran lesújtott, ha a polgárok úgy vélték: érdekeiket, vagyonukat veszély fenyegeti. A magányos tolvajt éppúgy ellenségnek tekintették, mint Szolimán 70 ezer fős seregét. S mivel józan, takarékos polgárok voltak, forintra, krajcárra feljegyezték a bitóácsolás, pallosköszörülés céljára fordított kiadásokat. Lap alján összegezték. Akárcsak a mai könyvelők a kartonok számoszlopait.

*

DINASZTIA. Az „első" Schätzel, keresztnevén Bartholomeus, 1721-ben jött a városba. A kőszegi lakatosféh akkor már nagy múltra tekintett vissza, ma is látható legrégibb fennmaradt szabályai 1617-ből valók. Híres iparos-művész család akadt még néhány, például a Lauringer, a Sirch, leggyakrabban mégis a Schätzelékét említik a kőszegiek. Talán azért is, mert a Schätzel-műhely ma is működik és szállítja a szebbnél-szebb kovácsoltvas dísztárgyakat, őrzi a szorgalmas elődök (Samuel, Andreas, Gottlieb, Karl, Gustáv—Adolf, Ludwig—Friedrich) hagyományait, naponta bizonyítja az alkotó munka és a művészet élő és hatásos kapcsolatát. S talán azért is, mert ez a kétnemzetiségű család alkotásaiban a kőszegiek szorgalmát, az egész városra jellemző munkaszeretetet jelképezi. A lovagteremhez vezető hosszú folyosó kőpadlóján végigkopogunk. Rágyújtanék. Ott sorakoznak az állványos hamutálak, ugyancsak Schätzelék művei. Nemes, egyszerű vonalaiban már inkább a művészetet látom, mint a használati tárgyat, ezért későbbre halasztom a rágyújtást.

*

KIÁLLÍTÁS. Néhány tucat grafikai mű sorakozik a múzeumi folyosón. Ismert mai művészek rajzai, akvarelljei. A tematika változatos: busójárás, édesanya, éjfél, kisváros, aratás, tájkép... A művészi megoldás zöme szürrealista jellegű, a valóság tárgyai játékosan váltakoznak megálmodott, elképzelt jelenségekkel, a busójárók feje fölött kiterjesztett karú alakok szállnak a levegőben (Würtz Ádám), az elvarázsolt kastély látványában összezsúfolódnak a Vidámpark tárgyai (Bojtos Károly), a madárvilág fantasztikus alakjaiban túlságosan sok az emberi (Gross Arnold), az Édesanyám ikonja című kép viszont rideg vonalaival és sötét tónusaival is finom hangulatú, érzelmekben gazdag alkotás.

— *Nekem ez tetszik leginkább...*

— *Nekem is. Pedig Czinke Ferenc műveit nem ismerem. Hincz, Kondor, Würtz, Makrisz Zizi sokkal ismertebbek, ő viszont ismeretlenül is magával ragad, elgondolkodtat.*

— *S ez itt, Az arató?*

Másodszor látom a képet, s ismét felbosszant. Az Élet és Irodalomban láttam először (Bokros László munkája), s akkor félretettem a lapot. Feledésbe merült. Most itt van ismét. Az arató bal kézben tartja és fordítva suhintja a kaszát. Úgy, ahogy soha sehol hazánkban arató nem tartotta, nem is tarthatta a kaszát. Az alkotásban semmi szürrealista vonás, mindenben a natúrát követi, vagyis nyersrealista, de az a mozdulat! Akkor már inkább a sejtelmes, egymásra halmozott alakok és vonalak! Ott legalább magam szedhetem ízekre a képet és állíthatom ismét össze az ábrázolt, vagy ábrázolni akart világot. Akaratlanul is Schätzel mester jut eszembe. Hajlított, csavart, fekete vasdíszeivel. Ott, akárcsak Würtz busóalakjaiban — még a repdesőkben is —, a valóság közelségét érzem... Gyerünk, ki az udvarra!

*

TORONY. A hajdani vizesárokban szögletes facölöp, körülötte diákok, fiúk és lányok üldögélnek, s hallgatják a táskarádió dzsessz-számait. A törököket itt nyársalták halomra a víz alatt felállított hegyes karók. Szűk lépcsőkön kaptatunk fel a toronyba, s ahogy szokás, széttekintünk a négy égtáj irányába. Októberi napfényben ragyog a táj, csillognak a város zsindelytetői, s messziről ideködlenek az Alpok nyúlványai. Csodálatos látvány, itt értjük meg igazán, miért ragaszkodnak ehhez a miniatűr-városkához és vidékéhez annyira lakói. S azt is, hogy miféle vakmerőség állította szembe az alig ezer fős, jobbára kiképzetlen védősereget a hatalmas török haddal. Kilátástalan és reménytelen küzdelem volt. Mégis nyertek. Írott okmányok bizonyítják, mégis, sokszor kétségbe vontam. A kőszegiek egy percig sem gondoltak a vereségre. Verekedtek, sebesültek, elestek, de az élők kitartottak... Nem akarok mai példákra gondolni, mert azzal gyanúsítom magam, hogy minduntalan történelmi párhuzamokat keresek ügyünk igazolására. A kérdést mégsem tudom megkerülni. Akarok, nem akarok, arra a távolkeleti kis népre kell gondolnom. De nem mondom ki, inkább előhúzom a doboz Fecskét, s elszívunk egyet a toronyablakban. Három nyurga fiú versenyt ugrál a harangnyelvhez, míg végre sikerül mekkondítaniuk.

Érces hang csendül a toronyban, s végighullámzik a város felett.

Bertalan Lajos

Würtz Ádám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1958 AUG 20

Kedden a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítási termében a Román Népköztársaság közelgő felszabadulási ünnepe alkalmából, tárlat nyílt *Würtz Ádám* grafikusművész romániai útirajzaiból. A megnyitó ünnepségen részt vett *Dénes Leó*, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének alelnöke, a magyar kulturális élet számos képviselője. Jelen volt *Vasile Moldovan*, a budapesti román nagykövetség tanácsosa, a román nagykövetség számos munkatársa és a budapesti diplomáciai testület több tagja.

TAKARÉKBETÉTKÖNYVEK
FORGALOMBA

Würtz Ádám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1958 AUG

*

Würtz Ádám »Romániai útirajzok« című kiállítása a Kulturális Kapcsolatok Intézete és a Műcsarnok rendezésében augusztus 19-én délben nyílik meg a Dorottya u. 8 sz. alatti kiállítási helyiségben.

* * *

ménvét..: a Jó Egészség Könyv sem árulna el ennél többet.

Gondolom, még egy dön-

Zürich

HEW

Wir suchen
einen tüchtigen

Tiefbauzeichner

Wir bieten gut bezahlte Da
bauter Sozialversicherung
uerstelle mit au
id ein angeneh

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Die Tat
1964. IV. 15

1021

Kulturnotizen

Spanier Preisträger von «Bianco e Nero»

Im Rahmen der internationalen Kunstausstellung «Bianco e Nero» in Lugano ist dieses Jahr der «Preis der Stadt Lugano» an den spanischen Künstler *Antonio* gegangen. An der Ausstellung waren insgesamt 410 Werke von 90 Künstlern aus 32 Ländern gezeigt worden, von denen die unter dem Vorsitz des Tessiner Künstlers Aldo Patocchi stehende Jury 256 auswählte.

Neben dem ersten Preis hatte die Jury noch neun weitere Ex-aequo-Ränge zu bestimmen, die an folgende Künstler gingen: *Roberto Gabrera* (Guatemala), *Jiri John* (Tschechoslowakei), *Ian Menses* (Kanada), *Rudolf Schönwald* (Oesterreich), *Michel Schüpfer* (Schweiz), *Par Gunnar Thelander* (Schweden), *Ioiel Zeliya* (Argentinien), *A van Os* (Holland), *Adam Würtz* (Ungarn), *Dar*

Czinke Ferenc rajza.

ény

bennem a
a gyárban?
agy géppel,
forgatják az

ad időre for-

hunyorít a
tízszer any-
gy lányra,
z magános
nkásszállót.
fene szép
ant a barna

valósiak, —
mber.
imegyek az
nondják, me-
keresni.
?
nemdolgozó,
ték — bigy-
n.
gy fal: a
v — sóhajt

buli — nyel

ság?
ődési fokon
lnak a lá-

yen a fiú?

zös-téma —
alt Kató.
is lehet —

gja Kató.
lkül szeret-
t — vallja

k? Ők ho-
gyan is
k születés-

napjára? Nagy, zöld asztalnál ülnek, tanácskoznak.

— Csak egy hétre, kedveseim. Csak egy hétre asszonytársaim...

Galgáné, a Nőtanács titkárnője így kérleli az asszonysokadalmat. Eszembe jut, hogy Gyóni Géza csak egy éjszakára kártolta a lélek magvát. De Galgáné, szívós, nyüzsgős asszony, magyaráz:

— Apák—anyák nélküli iskolások, picinyek, nagyok, lányok, fiúk kandikálnak ki az állami gyermekotthon ablakán. Szeretetre vágynak a nagy nyári szünidő kezdetén. Vegyük őket magunkhoz, csak egy hétre! Példázzunk új mozgalmat, szeretet, Borsod megyében, itt a születendő városkában. Csak egy hétre...

— Tízéves lányt kérek — nyújtja a kezét Kovács Lászlóné.

— Nyolcéves fiút kérek — emelkedik Zsolnai Györgyné.

— Hétéves lányt kérek — jelentkezik Markovics Mihályné...

Most tehát tavasz fakad az asszonyi szívekben.

— Hogyan ébreszthetnénk fel Rákóczi fejedelmet, — kérdezte Üveges Lajos géplakatos a könyvtárban. Mert Üvegesék II. Rákóczi Ferenc nevével szeretnének szocialista brigádot alakítani.

— Könyvtárközi kölcsönzéssel — válaszolta a fiatal könyvtáros kisasszony.

— Hogyan?

— Pontosabban nem tudom. Éppen indulóban voltam Miskolcra és magamra vállaltam a további tudakolódást.

— Az iskolai könyv semmitmondó. Nem elégíti ki az alakuló szocialista brigádot. Mert ők nem annyira a fejedelem győzelmes hadjárataira, bukásaira, inkább a fejedelem észjárására, a szabadságharc vezérére kíváncsiak. Ezért olvasnák szívesen II. Rákóczi Ferenc önéletrajzát, — mondám a megyei könyvtárban.

— Könyvtár-közi kölcsönzéssel, vagyis az újvárosi munkások pecsétes írással kérjék kölcsönbe a kívánt könyvet a helyi könyvtáron keresztül a miskolci II. Rákóczi Ferenc megyei könyvtár központjából.

— Csudálatos — vélem, nem a könyvkölcsönzés, inkább a nagy idők, a hajdani szabadságharc ébresztése. Már majdnem két évszázada ugyanis, hogy a nagy fejedelem a Tisza bal s jobb partjára telepíté a szabadságszerető hajdúkat, kurucokat, s most ime az ivadékok: Üveges Lajos Sajóládról, Tar Dániel, Bajzat József Tiszapolgárról, Szabó József, Tábori László Tiszatarjánból, Légrádi Lajos Ónodról, Bíró István, Sugár Mátyás Mezőkövesdről, Tálas József Újtikosról telepedve könyvvel és kalapáccsal kívánnak új gyárat, új várost építeni a Tisza partján.

*

Még egy friss élmény ajándékot tartogatok az új város születésnapjára: a mérnök, technikus, tanár széplelkek újfajta sokadalmát idézem. Ők a fiatal házaspárok, vagy szellempárok hetenként egyszer kedvesen pergetik az ezeregyéjszakát az új tiszaparti városban. Aki késve érkezik közéjük, ki mit tud módon — hallgathatja — találgathatja a vers szerzőjét.

A versmondók, szőkék, barnák, kedvesen kapaszkodnak a lélek gyapjába. Majd muzsika szól és Somlayt idézik hangszalagról. Somlay Petőfit közvetíti. Aztán a helybeli festőiskola nagyon tehetséges fiatalja mutatja alkalmi képcsarnokát.

— Mit akarnak — kérdem Demeter mérnöktől, a gyülekezet gazdájától.

— Szépen beszélni, együtt művelődni.

BALÁZS ÁRPÁD

Würtz Ádám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 MÁJ 1
Napjaink

1021

Gerencsér Miklós:

Tilalomfa

Ha valakit ötven—száz év múlva, vagy bármikor is közelebbről érdekel majd hazánk legújabb kori, 1945 utáni történetének egy parányi, de tanulságai miatt még sokáig számon tartott darabkája; pontosabban: a forrongás-átalakulás állapotát élő magyar falu két-három esztendeje (1950—1952), az okvetlenül keresse elő Gerencsér Miklós *Tilalomfáját*. Nemcsak, mert e kisregény teljes és hiteles történetét adja a drámai eseményekben is bővelkedő néhány esztendőnek, hanem, mert olyan összefüggésekre is lel majd a kései olvasó, amelyek nélkül a leghitelesebb kortörténeti dokumentumok se adnának hű képet ezekről az évekről.

Nehéz, sok-sok lelkesedést, szép szándékot, temérdek munkát, s ugyanakkor nem kevesebb gondot, szorongást, sőt rettegést hordozó évek tárulkoznak ki a Tilalomfa lapjain az olvasó előtt. Ismerős emberek, rokon- és ellenszenves figurák és hiteles szituációk egész sorát vonultatja fel a szerző, immár egy kis történelmi tárlattal, hogy megidézze saját életünknek — történelmünknek e parányi darabkáját, ítéletet mondjon róla, és az érzelmek hullámhosszán is rögzítse tanulságait.

Az izgalmas kisregény első, de nem egyetlen értéke, nagy erénye a hiteles és tipikus ember- és történelem-ábrázolás.

Ha a könyv lapjain megidézett figurákat társadalmi hovatartozásuk, pozitív vagy negatív társadalmi szerepük és tevékenységük szerint akarjuk csoportosítani — könnyű a dolgunk. A szerző az akkori magyar társadalmi valóság bonyolultabb, ennélfogva mélyebb és rejtettebb összefüggéseinek ismeretében, kitűnő osztályérzékkel, egyértelműen pártos, eszmeiséggel gondoskodott erről. Ez a kisregény másik nagy erénye. Ennek köszönhető, hogy a könyv elolvasása után a Kincses Klárikat és Kustán Danikat, Pásztor Antikat és Kincses Józsefeket, s különösen a Cigle Mihályokat, nem kevésbé a boldogulásuk becsületes útjait kereső, új életre eszmélő és vágyakozó szegényparasztok tömegeit, vagy a nehéz sorsú emberek iránt is megértő bányászokat egyértelműen a szívünkbe zárjuk. És meg tudunk bocsátani a jóindulatú, de a felsőbb hatalommal szemben tehetetlen kisebb pártmunkásoknak is. Viszont megkönnyebbült szívvel törünk pálcát az idős Kustán Dánielek, a Kulcsár Bertalanok, az álszent falusi plébános, a megnyirbált hatalmú jegyző úr, s az egész retrográd szerepet játszó, s egyre degradálódó, uralkodhatnám társaság felett, akiket Gerencsér ügyes írói eszközökkel gyűjtött egy fedél alá, a dölyfös, féltébolyult idős Kustán Dániel mondvacsinált ezüstlakodalmán. És szánjuk, akiket szánalom illet, mint például özvegy Kustánnét mostoha sorsa miatt.

Gerencsér félreérthetetlen ítéletet mond az új élet elé gáncsot vető reakció felett. Az igazi tilalomfát viszont, éppen mert már a mi sorsunkat, történetünket bogozgatja, mégis a szektás-dogmatikus politika elé állítja, mely aktákká, sokszor csak egy-egy adattá szűkítette az érző, gondolkodó, boldogságra vágyó embereket, köztük az egyszerű kommunisták tömegeit, sőt, még a munkásmozgalom veteránjait is.

A szerző valószínűleg szándékosan választotta mondanivalója eszközéül a „szerelmi háromszöget", amely önmagában régi írói eszköz. Csakhogy Gerencsérnél Kincses Klári és Kustán Dani sok-sok akadályon át beteljesülő szép szerelme, és Pásztor Anti humanista megnyugvása csupán ürügye csak a nagyobb emberi közösség, az egész falusi társadalom boldogságához—boldogulásához vezető drámai események bemutatásának.

Így a társadalmi mondanivaló kerete legfeljebb azzal a „kockázattal" jár, hogy a felületesebb olvasó csupán a szerelmi dráma feszítő izgalmaival lapozza és olvassa végig — ha lehetősége van rá, egyszuszra — a Tilalomfát.

Würtz Ádám illusztrációi sikerülten idézik a regény hangulatát.

(Kozmosz 1966.)

CSÉPÁNYI LAJOS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

MAGYAR NEMZET
1967 FEB 1 2

1021

NAPLÓ

A lengyel lapok elismeréssel írnak a varsói Magyar Kulturális Intézetben rendezett magyar grafikai kiállításról. Würtz Ádám, Szász Endre, Hincz Gyula könyvillusztrációi világszínvonalat képviselnek — hangsúlyozza a Trybuna Ludu cikke.

legyen e mérés és megbízható
az eredmény?

— Erre — feleli a fiatal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1957 FEB 13.

ESTI HÍRLAP

Würtz Ádám

A LENGYEL LAPOK melleghangú ismertetéseket közölnek a Varsóban rendezett magyar grafikai kiállításról. Würtz Ádám, Szász Endre, Hincz Gyula könyvillusztrációi világszínvonalat képviselnek — hangsúlyozza a Trybuna Ludu kritikája.

sorát hozott az indiai válasz-

1966 OKT 15.
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Würtz Ádám
NÉPSZABADSÁG

Számozott művek magyar grafikusművészektől

Magas művészi kvalitású grafikai gyűjteményt mutatott be a Képcsarnok Vállalat pénteki sajtótájékoztatóján, ahol 38 élvonalbeli grafikusművész 50 alkotását láthatták az újságírók. *Würtz Ádám, Hincz Gyula, Csohány Kálmán, Varga Nándor, Kondor Béla, Gacs Gábor, Gyulai Líviusz, Pásztor Gábor, Stettner Béla, Gross Arnold* és más alkotók felvonultatott műveinek egyebek közt az ad különleges értéket, hogy a rézmetszetek, litográfiák maximálisan 50 példányszámban készülnek, utána a megmunkált eredeti lemezt megsemmisítik, tehát több lapot nem lehet sokszorosítani róla. A grafikákat 1-től 50-ig sorszámmal látják el, s ezek a lapok az egyéb — olykor 400—500-as — sokszorosításoknál művészettörténetileg jóval értékesebbek. A közönség a Bajcsy-Zsilinszky úti Dürer Szalonban vásárolhat a művekből, viszonylag olcsó áron — 200—450 forintért. A külföldre történő ajándékozást is lebonyolítja a Képcsarnok Vállalat.

kicsit úgy érezte, mintha most ő vizsgázna a diákok, a jövő építészei előtt. Igaz ugyan, hogy a 120 méter hosszú, 9 emelet magas modern épületsorokból kibontakozó impozáns városkép a Magyarországon először alkalmazott házgyári építési mód sikere, s benne az intézet példás munkája már sok elismerést váltott ki a nagy munka színhelyére érkezett hazai és külföldi szakemberekből és nem szakmabeliekből, szovjet, svéd, francia, dán vendégekből, Ezúttal azonban olyan kritikus s az új iránt különösen fogékony közönségről volt szó, amely a szakértelem mellett a saját otthon alakításának terveiről gondolkodó, házasulandó fiatalok szemével is véleményt alkothatott az első ház-

[illegible]fényekkel, zománcozott gáztűzhellyel és mosogatóval felszerelt praktikus kis konyhák, a fehér csempés fürdőszobák gombnyomásra működtethető páraelszívóval és szellőzővel, a lakóhelyiségek szükséges különválasztása és összhangja, a falak tetszetős tapétája mind azt mutatja, hogy a tervezők a házgyári technológia

Növekvő gyár — növekvő ember

A tanévnek vége. Nemcsak az iskolákban, hanem az üzemekben is. Deres fejű diákok veszik át a bizonyítványt, amely egy évi munkájukat összegezi. Munkájukat, melyet az üzemi munkapadokat elhagyva, a szellem munkapadjaiba ülve végeztek el.

De elhangzottak az utolsó előadások az ismeretterjesztő tanfolyamokon, a munkásakadémiákon is, s új szakmunkásokat avat az évad vége.

Az évadnak vége, azonban nincs vége annak a munkának, amely továbbra is szorgosan folyik egész nyáron át, hogy gyárainkban a tanulás, a különféle ismeretek szerzése még megalapozottabban történjék. Éppen ennek érdekében született meg az a gondolat az elmúlt esztendőben, hogy a különböző szervek — társadalmiak és vállalatiak — fogjanak össze a szellemi színvonal emelése érdekében. Így alakultak és alakulnak sorra — mint korábban beszámoltunk róla — az üzemi oktatási és ismeretterjesztési tanácsok.

Most, a tanév utolsó napjaiban, két üzemet kerestünk fel, hogy újabb tapasztalatokat gyűjtsünk e frissen alakult szervek kezdeti működéséről.

Elv és gyakorlat

Az *Alumíniumárugyár* Zuglóban, az Erzsébet királyné útján terül el. Feladatai évről évre nőttek. Ennek megfelelően újabb meg újabb beruházásokkal gazdagodott a gyár. Vajon ezekkel mennyiben tart lépést a szellemi »rekonstrukció«, s ebben milyen szerepet játszik az új oktatási bizottság?

— A bizottság egy esztendeje alakult meg a rendelet nyomán, de a végrehajtási utasítást csak a napokban kézbesítette a posta. A szakszervezet természetesen ennek ellenére nem hanyagolta el ezt a fontos feladatát. A kulturális bizottság ez évben is lelkiismeretesen foglalkozott a tanulással, az ismeretek szerzésének különböző módozataival. Az általános iskolának kihelyezett osztályai vannak. Ezt szeretnénk elérni technikumi vonatkozásban is, hogy igazodni tudjunk a műszakokhoz. Az iskolarendszerű oktatás mellett két munkásakadémia működött. Az egyik a nők részére, a másik a műszaki propagandát szolgálta. Ami az új oktatási bizottságot illeti? Hát, őszintén szólva, *elvben mindenki egyetértett vele, de végül is a szakszervezet a tanulás kérdésében meglehetősen egyedül maradt.*

Dovzsák Vilmosnak, a szakszervezet titkárának további szavaiból kiderül, hogy az alumíniumárugyári üzemi oktatási és ismeretterjesztési tanács papíron ugyan létezik, azonban különösebb tevékenységet mindeddig nem fejtett ki.

— Kimondták, létre hoztuk, de aztán valahogy megállt. Törjük a fejünket, hogy mit tegyünk, kétségtelen azonban, hogy a kezdeti lendület lelohadt. De ebben nemcsak magunkat érezzük ludasnak, hanem a felsőbb szerveinket is. Eddig még senki nem ellenőrizte ezt az új tevékenységet, az oktatási bizottságok vezetőit egyszer sem hívták össze, s így nem adtak alkalmat, hogy legalább a gyér tapasztalatokat kicserélhessük.

Nem szívügy

Valóban nem jó dolog, hogy a végrehajtási utasítás csak nemrégiben érkezett meg. De hát, mint a szakszervezeti bizottság titkárának szavaiból kiderül, a bizottság megalakulása után elkezdte a munkát, aztán torpant csak meg. Különben is a feladatok vázát körvonalazta a Kohó- és Gépipari Minisztérium és a vasasszakszervezet 1965 augusztusában keltezett intézkedése. A kiinduláshoz a támpont mindenképpen megvolt.

— Az igazság az, hogy ennek a bizottságnak a működését *jobban szorgalmazták az aktivák, a gazdasági vezetőknek nem szívügye* — mondja Popívet a szakszervezet mellett a főmérnök is aláírta. Annál inkább érthetetlen volt, amikor a *főkönyvelő leállította* az adatgyűjtést azzal, hogy a szakszervezetnek erre nincs joga; ha valamire szükség van, ott a személyzeti osztály. Ez mindenesetre elkedvetlenített bennünket, hiszen mi csak jót akartunk, éppenhogy *segíteni a személyzeti osztály, a vállalati oktatási felelős munkáját.*

A beszélgetésből kiderül azonban az is, hogy nemcsak keresik, hanem többé-kevésbé látják is az utat, amelyen az oktatási bizottságnak el kell indulnia. S amely oda vezet, hogy a gazdasági feladatok. Tekintetbe véve az üzem fejlődésének szempontjait, hogy a növekvő gyárban az ember is felnőjön, szakmailag, emberileg egyaránt.

— Először — ha nem is bizalmatlanul — idegenkedve nézték működésünket. De amikor látták, hogy sikerült az embereket felrázni a korábban kialakult tespedésből, *egyre több biztatást és segítséget kaptunk a gazdasági vezetőktől.* Például biztosítják minden állami oktatásban levő számára a tanulmányi szabadságot. *A műszakiak részvételével iskolanemenként korrepetáló mozgalom indult meg.* Mi viszont célul tűztük ki, hogy az átlag tanulmányi eredményt 0,5 százalékkal emeljük, a lemorzsolódást pedig 20 százalékkal csökkentjük. A párt, a KISZ, a szocialista brigádtagok és a szakszervezeti aktívák számára kötelezővé tettük az esetlegesen hiányzó 8 általános iskola pótlását, amennyiben a 35. életévükön innen vannak.

Váradi Géza a népművelési bizottság vezetője. Szavai nyomán kibontakozó kép azt mutatja, hogy a bizottság fennállása óta valóságos szellemi »forradalom« zajlott le az Április 4. Gépgyárban. Igaza van, amikor mondja és mintha az alumíniumárugyáriak gondjaira válaszolna: *»Minden szervnek olyan rangja van, amilyet kivív magának.«*

S nemcsak a szó meggyőző, a »tárgyi« bizonyítékok is azok. A bizottság eddigi krónikájának egyik lapjára ragasztva egy levél. Aláírás: *Létai Mátyás* igazgató. Benne egy bekezdés: *»A magam részéről az adott lehetőségeken és kereteken belül — a bizottság tervének — végrehajtása érdekében segítségemre, támogatásomra számíthatnak.«*

Szemben pedig egy hasonló tartalmú; aláírója *dr. Ruzsák Árpád. — Ő a gyár főkönyvelője.*

Szombathelyi Ervin

A SZÉP GYŐZELME

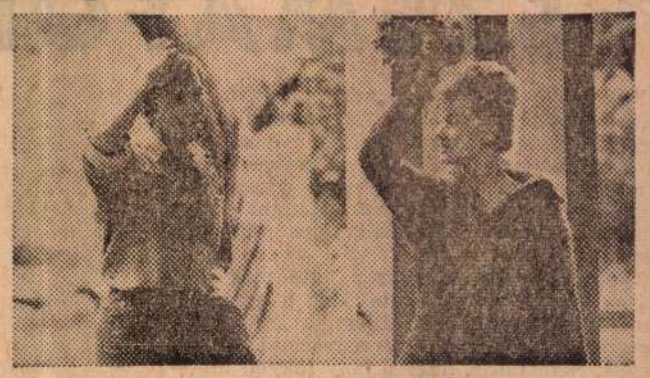

Jana Brejchova és Josef Abrham

Pesaróban, az új filmek fesztiválján — ahol az „új" szó alatt természetesen nem egyszerűen időrendi meghatározás értendő, hanem stílus-kísérlet, a kifejezés újdonsága — „véres" viták folytak napokon keresztül: mi is az „új film" valójában; melyik út, pontosabban mely utak lehetségesek még a filmművészet tartalmi és formai megújulására, további lehetőségei kihasználására, kifejezőkészségének gazdagítására.

Filmek és érvek hadakoztak sokáig — nem mindig párhuzamosan. Úgy értem ezt: lepergettek filmeket a szakmai és a laikus közönség érdeklődésének teljes hiánya mellett, vagy éppen erőteljes fütty-koncertjétől kísérve — majd a vetítés után a jelen volt szakemberek és alkotók egy része lendületesen védelmezni kezdte a teljes cselekménytelenségével és logikai rendszertelenségével tüntető művet. Ugyanez a szárny — legkivált ifjú franciák — átkokat szórt az ezzel ellentétes módszerekkel és felfogásban készült filmekre. Azokra nevezetesen, amelyekben ugyan szintén megvolt a tartalmi kifejeződés, a képi beszéd, a formai megoldások számos újdonsága, de a filmalkotó nem adta fel a drámai fejlesztés, a logikusan felépített belső és külső cselekmény, a jellemrajzolás igényét.

Rendben van, állapítottuk meg valamennyien, úgy szép az élet, ha zajlik, úgy jó a vita, ha nyíltan kifejtett vélemények csapnak össze. Nem vitás, láttunk néhány egészen újszerű alkotást, amely nem a film immár klasszikusnak mondható kifejezés-rendszerében készült, s a maga új módján, hol színeinek hatásos felhasználásával, hol az emberi gondolkodás és hangulat-ingadozás sajátos képi nyomon követésével kitűnő új hatásokat ért el, a költészettel, a muzsikával, a korszerű novellával némileg rokon módon. (Hadd tegyem hozzá, nem a francia „legeslegújabb hullám" nagyhangú alkotói hozták létre ezt utóbbiakat.)

E rövid megjegyzésben a hosszú és érdekes „mérkőzés" egyetlen mozzanatát emelem csak ki. Történetesen úgy esett, hogy a viták túljutottak már csúcspontjukon, a seregszemle zárásához közeledett, amikor bemutatták a csehszlovák rendező, Evald Schorm filmjét, a „Hétköznapi bátorság"-ot. Jardáról, egy tisztességes munkásfiúról szól ez a rendkívül korszerű eszközökkel ható film és Veráról, a szerelméről, pontosabban kettejük szomorú szerelméről. Miért szomorú? Mert Jarda valamit alapvetően nem ért meg hazája mai életéből, az emberek igényeiből, Vera pedig óda se figyel. Elválnak az útjaik, s csak remélhetjük, hogy Jarda a keserves élmény hatására ráébred, hol tévedett és rátalál magára, és az emberekre. Kedves kis szeretőjére már soha.

A film vetítése után világos lett a Rossini Színházban, a viták és vetítések színhelyén, néhány másodpercig csend volt,

A magyar művészet Párizsban

Mint minden először turistaként Párizsba vetődő utazó, tartózkodásom szűken mért napjait igyekeztem minél ésszerűbben beosztani. Hogy jusson idő a Louvre csodáira, az impresszionisták csarnokára, Rodin szépséges köveire.

Bár itthon olvastam róla, de mikor megérkeztem, nem gondoltam arra, hogy hazám művészetével itt is találkozom, még pedig egy igen megragadó kiállítás keretében.

Utolsó napomon varázslatos napfény ömlött végig Párizs utcáin. A Champs Elysées autóforgalmán átlábolva, találomra fordultam be a III. Sándor-híd felé vezető utcára. Itt áll szemben két palota, az egyiket »Nagy«-nak, a másikat »Kicsi«-nek keresztelték. A Petit Palais fellobogózott homlokzatára figyeltem fel, majd alatta a táblára. »Tíz évszázad magyar művészete. A X.-től a XX. századig.«

Kíváncsian lépkedtem fel a bejárathoz vezető lépcsőkön. Bevallom, szorongva is. Vajon mit tudunk mi mutatni ebben a városban, ahová a világ minden tájáról elzarándokolnak, hogy a temérdek művészi szépben gyönyörködjenek.

De már az első terembe belépve oldódni kezdett szorongásom. Az Árpád-korból származó emlékek ízléses csoportosításban várták a látogatókat. És ez jellemezte a többi termet is.

Művészi értékeinket viharos történelmünk során háborúk és dúlások tizedelték meg, mégis van mit adnunk a világnak; a magyar művészet tíz évszázada világviszonylatban méltó helyet és rangot vívott ki magának.

Erről vallottak az elkapott megjegyzések, a bejáratnál átnyújtott kérdőívekre rótt válaszok. Sokan álltak meg az ismeretlen MS mester 1506-ban készült festménye előtt, csodálták Szent Dorottya faszobrát, nemkülönben Mátyás király nagyszerű kódexeit, amelyeket kölcsönképpen a párizsi nemzeti könyvtár néhány tulajdonában levő darabbal egészített ki.

Különös érzés volt itt Párizsban állni Szinyei Merse nagyszerű Majálisa előtt. Vagy felfedezni a francia látogatókkal együtt Rippl-Rónait, Derkovitsot, s a ma élők közül Barcsay művészetét.

Mikor újra kiléptem a ragyogó verőfénybe — mit tagadjam —, boldog örömöt hoztam magammal, a magyar művészetnek nem kell szégyenkeznie itt sem, a művészetek hazájában.

Sz. E.

Megjegyzés

Kultúra — nyári szünet nélkül

A kultúra nem időnyicikk, nyáron is van keletje. Erre az egyszerű igazságra éveken át rácáfolt az az álmos csend, amely júniustól szeptemberig honolt a legtöbb művelődési házban. Szétszéledtek a művészeti csoportok, szakkörök, bezártak a klubok, nem kínáltak színes, változatos programot a plakátok. A népművelés uborkaszezonjának hetei alatt elszokott a közönség a kultúrháztól, megújuló gond volt ősszel visszahódítani.

Ma már egyre inkább érvényesül az a felismerés és tanulság, hogy az ember nem rakja félre nyáron naftalinba csomagolva a kulturális igényeit. A budapesti művelődési házak gazdag nyári programja uborkaszezon helyett pezsgő életet, sokrétű tevékenységet ígér. Igen sok helyen vakáció nélkül működnek a képzőművészeti körök, a legjobb amatőrök a tokaji művésztáborba készülnek. A fotószakkörök tagjai kollektívan kivonulnak a szabadba. A társastánc-klubok, a különböző gyűjtő- és hobby-klubok ugyancsak nyitva tartanak. A műkedvelő tánczenekarok se pihennek; egyrészt kultúrházuk táncestjein húzzák a talpalávalót, másrészt az Ifjúsági Park közönségének is bemutatkozhatnak.

A művelődési házak énekkarai teljes gőzzel készülnek a második országos énekkari minősítő verseny júniusi erőpróbáira és az augusz-

Szivárványerdő

Szabó Pál elbeszélései

Harmincöt éves írói életmű novellatermését nyújtja át most *Szabó Pál* olvasóinak. Biharország, a Tiszántúl hatalmas, emitt termékeny, másutt lápos-szikes vidékének múltját és jelenét, embereinek keserves, küzdelmes, ma már egyre emelkedő életét jelenítik meg a kötet írásai.

A címadó novella jelképezi talán leginkább a célt, a meseszerű, de mégis reális reményt, amiért Szabó Pál valaha is tollat fogott. A jövőben, harminc év múlva játszódik le az idill; a történetből relem — ez az a két nagy téma, amely leginkább megihleti. Együttérző és lázító indulattal írja le az árverést, a hadirokkantat, akit egy pengő hatvan fillér havi segélyre méltattak, a kínlódást a tél hidegében, s hogy legyen tűzrevaló, hőse a temetőből fejfát lop... A hétköznapi élet egyszer tragikus, másszor anekdotikus megfogalmazásban ábrázolódik; a kisebb-nagyobb emberi fogyatékosságokat, az önzést, a hiúságot, a nagyra törést, a féltékenységet, az ügyetlenséget eredeti ízű történetekben figurázza ki

Wurtz Ádám
1966 JUN 12
1021

Galambos Lajos:

SZEMAFOROK

Hát most megint megyek, gondolta Ast Géza huszonkilenc éves vegyészmérnök, a gyógyszergyár laboratóriumának vezetője és kívánta: bárcsak ennek az utazásnak végre értelme lenne. Gabi szüleivel eddig még nem találkozott. Holnap, azaz vasárnap, ez a találkozás majd megtörténik. Most már biztos.

Nyolcszor vagy kilencszer tette már meg ezt az utat? Nem számolta. Még a nyár elején ismerkedett meg Gabival, a lenti gyárban tartották akkor a tervegyeztető tanácskozást. Nem tudta, hogy a lány milyen minőségben vesz részt az értekezleten. Később derült ki, hogy a főnökének egyszerűen derogált a tanácskozáson részt venni, hát a lányt küldte el: jegyezzen mindent, amit csak hall. Egymás mellett ültek. Olykor, ha valaki valami nagy baromságot mondott, összenevettek. Úgy tűnt, szó nélkül is értik egymást.

Ast a vonat indulása előtt egy órával már kint volt az állomáson. Ekkora tömeget talán még soha nem látott. Hol volt még az indulás ideje s az egész szerelvényen máris egyetlen felesleges ülőhely sem volt. Utazhatok kétszáz kilométert állva, gondolta Ast. S ha már így alakult, semmiképpen nem kívánt az indulásig még egy órát ácsorogni, bement a restibe, hogy igyon és egyen valamit. Most már úgyis mindegy, gondolta, ülőhely úgy sincs.

Hubertuszt kért, sört és pörköltet, aztán maga elé tette a napilapokat. A vonaton még olvasni sem lehet majd, gondolta, örüljön az ember, ha tisztességesen megállhat, ismerem már a szituációt.

Gabival mindjárt az első este találkozni akart, de a lány nem ment el a találkára. Másnap újra próbálkozott, Gabi azt mondta: inkább reggel találkozzanak az értekezlet előtt, korán, mondjuk hét órakor, neki az este egyáltalán nem jó, a szülei hallani sem szeretnek az ilyesmiről.

Reggel aztán ő nem ment el. Éjjel a barátokkal kimaradt egy kicsit. Felébredt ugyan már hat órakor, de fájt a feje, gondolta, alszik még fél órát, aztán megfürdik gyorsan és odaér. De a félórából másfél lett s akkor már teljesen felesleges lett volna cihelődni.

Kilenckor találkoztak csak megint, a tanácskozáson.

— Miért nem jött? — kérdezte Gabi.

— Elaludtam.

— Fél kilencig vártam — mondta a lány.

Ezen a napon befejeződött a tanácskozás, délután Ast visszaindult a kocsival. Gabi elkísérte őt a kapuig s ott kezet fogtak.

— Nem nős ember maga véletlenül?

— S ha az lennék?

— Amikor a találkozóra nem jött el, erre gondoltam.

Ast meg arra gondolt, talán jó is, hogy nem mentem el. Minek belegabalyodni megint? Huszonkét éves koromban már megnősültem egyszer s mi lett belőle? Uramisten, mi lett belőle! Miféle szemaforok mutattak nekem pirosat nemsokára. Egy pohár sört nyugodtan meg nem ihattam. Barátaimmal le nem ülhettem. Egy estébe nyúló értekezleten nyugodtan nem lehettem: félóránként szólt a telefon, vajon ott vagyok-e még? Minden mozdulatomat valami tébolyító zsarnokság fogta, lelket irtó elmebaj, félelem és reszketés, meg ó, mi még! Börtön? A börtön is jobb tán. Ott csak vágyakozik az ember a másnemű társ után, a házasságban pedig ott volt, mégsem kellett, mert mit kaptam, ha közeledtem? Már megint állat vagy? Már megint mi kell neked? Feküdj és dögölj inkább, pihend ki magad reggelig, dolgozz.

Ilyesmit vegyen újra a nyakába? Nagyon jól megvolt már két éve egyedül. Még a könnyű kalandokhoz sem volt túl sok kedve.

Ennek a Gabinák, hazatérve, mégis írt.

Nem tudta pontosan, mi indította erre, de írt. Aztán találkoztak. Leutazott hozzá egy szombat délután és aznap is meg másnap is találkoztak. Később, talán az ötödik utazásnál kirándultak egy közeli fürdőhelyre. Csúnya, szeles idő volt. Szép bárányfellegekhez szeretett volna szerelemért fohászkodni, ehelyett bújniuk kellett a felhők elől. A fürdőhelytől az állomás messze volt. Taxit nem kaptak. Az autóbusz már nem közlekedett. Hát ottmaradtak.

Gabi jó, gondolta Ast.

Két év alatt szerzett egy szoba-konyhás lakást, hát mért ne lenne jó továbbra is? Csak a szüleivel ne jönne állandóan. Csak a szüleit ne emlegetné, hogy azok miféle kemény emberek és megválogatják, ki teheti be a házukba a lábát.

Nos, hát nem akárki teszi be. Megbecsült, komoly szakember ő, két kitüntetéssel, vezetői állással, ha jobban belegondol az ember, hát nemhogy neki, Gabinak kellene utazgatni hozzá. Mert így csak megy a pénz. Egész jegyet váltani állandóan oda-vissza, a vonaton még fogyasztani valamit, mert az időt el kell ütni valahogy, hát meddig bírható ez? Annyi mindenkinek van ebben az országban félárú jegye és másrészt annyi mindenkinek nincs, hogy az már mindkét oldalt tekintve egyszerűen felháborító.

Megitta a hubertuszt, megette a pörköltet, megitta a sört s kiment megint a vonathoz. Az indulásig még mindig volt húsz perc. De akkor már a másodosztályú kocsik peronjára sem lehetett fellépni, az emberek a lépcsőn veszekedtek.

Hát a lépcsőn utazzak vagy a vonat tetején, mint a háború után? Mi van itt? Mért nem lehet itt tisztességesen utazni?

Anélkül, hogy az elsőosztályú kocsikat megnézte volna, visszament a pénztárhoz és pótjegyet váltott. Megéri, gondolta. Elvégre most találkozom majd először a szüleivel. Tizenhét forint ráfizetés, csekélység. Legközelebb majd két fél hubertusszal kevesebbet iszom. Mert az annyi, másodosztályú helyen két fél hubertusz tizenöt, meg a borravaló. Éppen ott vagyunk.

De mire visszatért, az elsőosztályú kocsikba is alig lehetett beszállni. Valahogyan persze feltülekedett mégis, besodródott az egyik szakaszba s megkérte a már ülő utasokat, hogy a csomagjait elhelyezhesse valahogy. Megizzadt bele.

— A fene egye meg — mondta —, hát ez rettenetes, ez a tömeg. És állandóan. És nincsen semmi mérce. Utazhat az ember kedden vagy vasárnap, kijöhet negyven vagy hetven perccel előbb, ezen a rohadt vasúton hely akkor sincsen. Miféle közlekedés ez?

Csend volt. Sokan álltak.

Az egyik négyes ülésen négy férfi ült. A vonat elindult, a négy férfi kártyázni kezdett. Ultiztak.

Szeretek ultizni, gondolta Ast. Jó játék az ulti.

Nekitámaszkodott az ajtónak s arra gondolt, vajon most mért vannak ilyen különösen sokan? Milyen esemény volt Budapesten, hogy ennyien vannak?

Számba vette az újságcikkeket: hát mi lett volna, országgyűlés, de arra mennyien utaznak? Négy vagy ötszázan az egész országból? Még ez az egy szerelvény sem telne meg velük. Vagy szabadszombat lenne? De a szabadszombatos munkások elmennek már péntek este, azok nem várják meg a szombat délt. Váltás lenne a Gabi szülővárosa melletti üdülőhelyen? De hát szombaton nem szokott váltás lenni.

A fene egye meg, úgy látszik, mindegy ez. Teljesen mindegy ez mégis, hogy milyen nap van. Mennek, utaznak, mintha valamiféle népvándorlás korában élnénk.

Rágyújtott.

S akkor kezdődött a baj.

A négy kártyázó férfi közül az egyik azt mondta:

— Ez nem dohányzó.

Ast megnézte a fülkét s valóban, ki volt rá írva, hogy nem dohányzó. De nem dobta el a csikket.

— Ez nem dohányzó — mondta újra a férfi —, mi direkt azért ültünk ilyen helyre, mert nem dohányzunk.

Sokan voltak a vonaton. Rengetegen.

— Ó, az istenit — mondta Ast.

— Kérem, oltsa el a cigarettáját.

Magas, szikár, őszhajú férfi volt. Osztott és közben Astra pillantott. Ast Géza mellett egy barna, fiatal nő állt. Melle bimbói néha érintették a fiú vállát.

— Eloltja, vagy szóljak a kalauznak?

— Szóljon — mondta Ast. — Szóljon, de sürgősen.

— Meg fogom tenni.

Ast a nőhöz fordult.

— Hát ez valami rettenetes. Valami téboly ez, ami itt van. Nem gondolja?

— Adjon egy cigarettát nekem is — mondta a nő.

Adott és dohányoztak tovább.

— Hogy ezek milyen szemtelenek — mondta a férfi —, ez néha már ki sem bírható. Dohányoznak és beállnak egy olyan szakaszba, amelyik nem dohányzó. Zöld negyvenszáz ulti.

Ast agyát elöntötte a vér.

— Ismeri a magyar vasutakat?

— Mondjuk, ismerem.

— Mért nem adnak a magyar vasutakon helyjegyet?

— Micsoda bolond, kamasz képzelgés — mondotta az őszhajú férfi. — Helyjegyet!

— Mert én jártam külföldön nemegyszer — mondta Ast. — És ott ilyen osztályra fel nem szállhat senki helyjegy nélkül.

— Nyugaton járt? Kapitalistáknál?

Ast párttag volt és reszketni kezdett.

— Lengyelországban jártam — mondta. — Csehszlovákiában jártam és a Szovjetunióban. De sehol úgy el nem bánnak az utassal, ahogy minálunk, érti? Miért nem adnak helyjegyet? Mért nem számolják, hány utas fér be egy vonatba? Csak a bevétel a fontos? Az ember egyáltalán?

— Utazott maga negyvenötben?

— Nem utaztam.

— Hát akkor, mit szájal, taknyos.

— Nem negyvenötben élünk.

— Az kellene maguknak. Egy kis negyvenöt. Az.

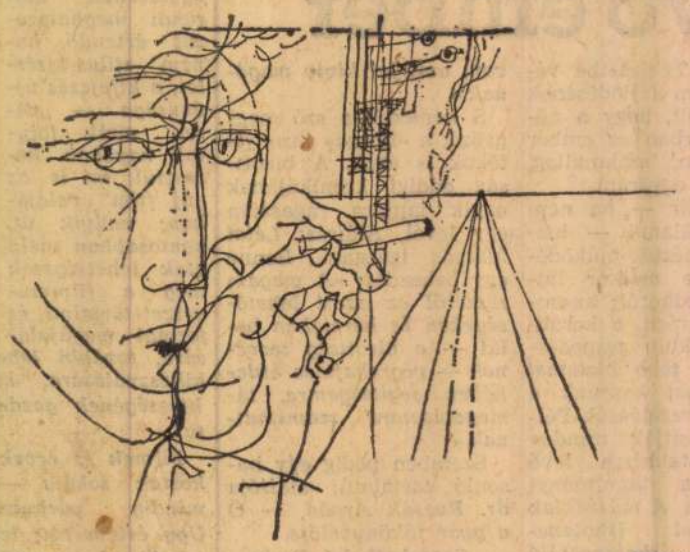

(Würtz Ádám rajza)

Ast haja az égnek állt és szikrázott.

— Tudja, hová való maga.

— Nos, hová?

— Tizennégy évvel ezelőttre. 1952-be. Odavaló. Rettenetesen odavaló maga, uram. De nagyon.

A kártya megállt.

Az emberek néztek. Ast cigarettázott s a szeme égett.

— Lehet, hogy az országgyűlésről jön — mondta Ast —, vagy nem tudom honnan, de maga nagyon oda való. S nem ide.

Az ezüsthajú férfi nézte őt. Összeszűkült szemmel nézte, aztán csendesen, finoman megmozdult a keze s intett a társának:

— Ossz.

A társa osztott.

— Zöld ulti — mondta az ezüsthajú.

Valamikorra odaértek abba a városba. Gabi nem várta Ast Gézát az állomáson, mint máskor. Ast bement a restibe megint és hubertuszt ivott meg egy pohár sört.

— Fantasztikus — mondogatta maga elé.

A szálloda előtt mégis ott volt a lány.

— Ne haragudj — mondta —, nem tudtam kimenni az állomásra.

— Miért?

— Nem tudtam, értsd meg. Nem haragszol?

— Nem haragszom, kedves, mért haragudnék?

Valameddig együtt voltak. Tizenegyig vagy tizenkettőig, nem számolták. Valameddig elkísérte Gabit Ast Géza, aztán visszament a szállodába. Megivott még egy üveg sört, aztán a szobájába ment, meleg vizet eresztett a fürdőkádba s megfürdött. Még fürdés közben is csak az volt benne:

— Hát ez mégis csak fantasztikus, hogy vannak ilyen emberek. Mifélék ezek?

Lefeküdt és a holnapi, boldog napra gondolt. Végre elmegyek hozzájuk és talán az is lehetséges, hogy megkérem Gabi kezét. Jó lenne. Jó lánynak látom. Esetleg jó asszony lesz belőle. Nem lesz zsarnok. Eddig még nem fedeztem fel benne ilyen vonást. Jó asszony lesz, gondoskodó, értő, a férfi útjait megértően egyengető. Biztos vagyok benne. Ő lesz az. Gabi.

Délben együtt ebédeltek.

Ebéd után kimentek az erdő szélére sétálni. Gyönyörű idő volt. Olyan idő volt, hogy fohászkodni lehetett volna a fellegekhez a nagy és tiszta szerelemért. Ó, de nagyon szép idő volt.

— Menjünk moziba addig?

— Meddig?

— Ötig — mondta Gabi. — Akkorra kell ott lennünk.

— Nem akarok moziba menni.

Kimentek a rampákig. Vonatok húztak el előttük, aztán hirtelen pirosra váltott a szemafor. Csend volt. Messze mozdonyok szelepei gőzöltek sipogva.

— Menjünk már — mondta Ast idegesen.

— Na jól van, hiszen megyünk.

Útközben konyakot ittak. Főleg Astnak volt szüksége erre, hogy egy kis bátorságra tegyen szert. Aztán meg kávét ivott, nehogy megérezzék rajta a konyak szagát. Mert Gabi váltig hajtogatta, hogy az ő szülei az ilyesmit nem bírják elviselni. Mert olyan emberek. Szigorúan kemény emberek.

De a konyak kellett. Mert hátha mégis úgy alakul, hogy megkérem a kezét? Hiszen szeretem.

Kedves lány, gondolta. Ó, milyen kedves. A haja, a szeme, a mellecskéi, a vékony dereka, ó, mennyire tetszik benne minden.

Mentek fel a lépcsőn.

Becsöngettek egy ajtón.

Az ajtó kinyílt és azt mondta az ezüsthajú férfi:

— Jó napot.

— Jó napot — mondta Ast és megfordult a lépcsőn.

— Hová mégy? — kérdezte Gabi.

— Haza.

Kiment az állomásra és az esti gyorsra váltott jegyet. Indulás előtt nem ivott semmit. Csak ült a nagy váróterem tölgyfapadján és néha belenézett a napilapokba. De nem olvasott semmit.

A vonat bejött, ő felszállt. Most véletlenül volt hely. De már az indulási idő jóval elmúlt, mégsem ment a vonat. Ast kinézett és látta, hogy a mozdony orra előtt tilosat jelez a szemafor. Mindig ez van, gondolta. Mért van ez? Mért van ez a tilos?

Tisztelt Szerkesztőség!

Kiáltás büntetésért

Konkrétan H. *Barta* Lajos Kiáltás büntetésért cikkéhez kapcsolódom, de kapcsolódom ugyanígy *Illés* Sándor emlékezetes két cikkéhez, a Kérek még egy pohárral és A harmadik pohár után, illetve *Somorjai* József Szenvedélyesen egy szenvedély ellen című cikkéhez.

A Magyar Nemzet kétségkívül igen nagy figyelmet szentel az alkoholizmus elleni harcnak, számos esetben vezércikkben is. Hasonló erélyes felszólalások hangzanak el a lakosság részéről is a tanácstagi beszámolókon, de a fővárosi tanács ülésein is maguknak a tanácstagoknak a részéről.

Úgy látszik, mégis, mindezek a hangok elszigeteltek maradnak, és megtörnek valamiféle láthatatlan ellenálláson. A szeszforgalmazásból befolyó haszon lenne egyedüli akadálya az alkoholellenes törekvéseknek?

A Kiáltás büntetésért vázlatszerűen, mégis sokoldalúan villantja fel, hogyan pusztít az alkohol. A pusztulásnak, a pusztításnak útját kell állni, de nem egyeztünk még meg abban: hogyan, milyen eszközökkel. Sajnos, a vita már túl hosszan folyik, és mint H. Barta Lajos cikke is bizonyítja — ennek az áldatlan helyzetnek a szenvedői már jogosan türelmetlenek.

Miért ez a türelem, lassúság, kényelem hivatalos szerveink részéről? Miért ez a rá-érős tempó? Nem elég sürgető a kár, ami emberi értékben elvész, és nem elég nagy az a forint-költség, melyet az állam az alkoholizmus miatt kiadni kénytelen? Vagy tán ez utóbbit túlkompenzálja a szeszforgalom bevétele?

A Magyar Nemzet a Hazafias Népfront lapja, a Hazafias Népfronté, mely engem is tanácstagnak javasolt. Vajon a Hazafias Népfront nem kérheti fel jelöltjeit egységes állásfoglalásra?

Törvény és végrehajtó hatalom kell az alkoholizmus ellen, emellett lehet nevelni is azokat, akik nevelhetők. Jogszabály hiányára hivatkozva azonban éveken át karbatett kézzel nézni a pusztítást, a garázdaságot, egyszerűen összeegyeztethetetlen a szocialista társadalommal.

Legyen törvény, hogy a másokat megbotránkoztató részegség büntetendő. Szerezzünk következetesen érvényt a csendrendeletnek, és a garázdaság üldözésének.

Sürgősen honosítsuk meg a gyakorlatban, hogy a családvédelem érdekében a garázda, részeges családtagot kiemeljük környezetéből, és vele szemben de facto is biztosítjuk családja fizikai védelmét.

Teremtsünk — akár állami dotáció árán is — erős, versenyképes konkurrenciát a szesznek az üdítő italok széles körű, nagy választékban történő meghonosításával, terjesztésével.

Biztosítsuk az ifjúság kulturált szórakozásának és ezen keresztül történő nevelésének anyagi feltételeit és állítsuk ezt az alkoholizmus elleni harc szolgálatába. Küzdjünk az ellen a nézet ellen, hogy csak alkohol mellett lehet »mulatni«, jól szórakozni. Tűnjenek el a »borban az igazság«, »bor, élet, erő, egészség« stb. feliratok. Kerüljenek az italboltokba ehelyett a Vöröskereszt Alkoholellenes Bizottságának szemléltető propaganda plakátjai az ivókba!

Legyen a reggelizőhelyeknek nagyobb eladó terük, mint a szeszárusító helyeknek, még akkor is, ha pillanatnyilag ez ellentmond a jelenlegi keresletnek. A kereslet meg fog változni, át fog alakulni a kínálatnak megfelelően! Ne sajnáljuk azt, aki a csökkent szeszárusító tér miatt zsúfolódik és — szegény nem ihatja meg reggel a maga féldecijét vagy betevő üveg sörét. Igyon helyette a szomszéd tág pultnál egy csésze forró citromos teát vagy kávét. Ott nem kell zsúfolódnia! (Ma épp fordítva van, a káros, nem kívánatos keresletet elégítjük ki nagyobb figyelemmel!)

Sokat írtunk már az alkoholizmusról, kevés eredménnyel. Ma már az embereket idegesíti, amikor az újságban olvasnak olyasmiről, amit a hatóságoknak kötelességük minden újságcikk nélkül megtenni. Kezdeményezze a Hazafias Népfront a társadalmi szervek egységes fellépését az illetékes fórumon.

Polgár Iván
fővárosi tanácstag

Siófoki németség...

Bársonyos vizű Balatonunkat az idén talán még több külföldi vendég fogja élvezni, mint eddig. Siófokon, a gyönyörű, új Európa szálló mellett máris sok német autó parkol. Éppen ezért nagyon kellemetlen érzés, hogy a német vendégeknek szánt siófoki feliratok egy része súlyos nyelvtani hibáktól hemzseg. A strand egyik lépcsőjénél a német felírás így olvasható: *Der gebrauch der Treppen ist gefahrlich und verboten!* Valaki (talán egy német vendég?) grafitceruzával a *gebrauch g*-jét G-re, a *gefahrlich a*-ját pedig *ä*-re javította, majd jogos szigorral aláírta ítéletét: *2 Fehler!*

Még súlyosabb hibáktól hemzseg a Balaton-parti földművesszövetkezetek vendéglátóipari egységeit két nyelven ajánló kartonpapír szemernyő feliratának német nyelvű része: *Sie können sich gut unterhalten neben den Plattensee, ins landwirtschaftliche Gasthäusern!* Helyesen: Sie können sich am Plattensee, in den LPG-Gasthäusern gut unterhalten! Ha német vendégeink kitalálják, hogy mi az a »landwirtschaftliches Gasthaus«, akkor talán a súlyos nyelvtani hibák sem zavarják megértésüket. Annál inkább sértik idegenforgalmunk érdekeit, rontják hírnevünket és bántják magyaros vendégszeretetünk lelkiismeretét. Magyarországon százezrek tudnak (sőt, elég jól tudnak) németül, nem volna szabad tehát megengednünk, hogy német vendégeink számára a vendéglátóipari egységeken kívül ilyen kezdetleges nyelvtani hibák is kellemes szórakozást nyújtsanak.

dr. Ladó János,
Budapest

A csillebérci üdülőtelepről

Aránylag kevéssé ismerik Buda egy részének, a XII. kerületben fekvő »Csillebérci üdülőtelepnek« dús fenyőerdők közötti, közel 480 méter magaslatú, ideális fekvését, ózondús levegőjét, pihenésre kiváló alkalmasságát.

A hegyek közé varázsolt »Svájc« természetadta lehetőségét, szépségét azonban nagyban lerontják kulturálatlan körülményei. A közlekedés nehézkes, a Szabadság-hegyről az üdülőtelepig igen ritkán, némelykor ötletszerűen járnak az autóbuszok. Az üdülőtelep útjai teljesen rendszertelenek, kisebb-nagyobb szemétdombok veszélyeztetik az egészséget. A vízellátás, különösen a nyári idényben, némelykor szünetel. Jó lenne, ha a XII. kerületi tanács végre »magáénak« vallaná a területén fekvő üdülőtelepet és belátható időn belül orvosolná a fent ismertetett hibákat. Az üdülőtelep lakóinak nevében többször fordultunk panasszal a Vízművekhez, valamint a kerületi tanács szakvezetőihez, eredménytelenül.

Rajkai Vilmos,
XIII., Pozsonyi út 4.

A szemesi drótsövény

A Magyar Nemzetben *Sz. J.* a minap szóvátette, hogy a balatonszemesi Hunyady-telep elé húzott drótkerítés valósággal megbénította az üdülőhely életét. Elzárta az itt nyaralókat a tótól, még vízszerzési célból sem tudják megközelíteni a partot.

Az új szemesi strand példátlanul túlméretezett drótsövénye azonban *nemcsak az üdülőtelep nyaralótulajdonosait hozta hátrányos helyzetbe, de a község lakosait is;* azokat, akik a strand mögötti területen laknak. Azelőtt munka után esténként lemehettünk a tóra megfürdeni, tisztálkodni, a napi port lemosni magunkról, most erre már nincs lehetőség, mivel a strand este 7 órakor bezár, viszont az egész kiépített partszakaszt lefoglalta és elkerítette a maga számára.

Súlyosan érinti az itteni lakosságot az is, hogy *ősztől tavaszig* — a strand zárásától nyitásáig — nem tudja megközelíteni a tavat, pedig májusban és szeptember végén meg október elején mi rendszeresen lejártunk mindig a tóra, amíg el nem vették tőlünk ezt a lehetőséget. Hosszabb gyaloglással persze most is érhetnénk szabad vizet, de *a központi partszakaszt teljes egészében* lezárja a kilométer hosszú drótsövény. Akármelyik utcán megyünk le a tóhoz, kerítésbe ütközünk.

Az is érthetetlen, hogy nagy költséggel építettek egy ilyen szép parkot, amely *aztán az év kilenc hónapjában* — amíg a strand csukva tart — *el van zárva a lakosság elől.* Legfeljebb a kerítésen át nézhetjük a parton végigfutó fenyves sétányokat.

Nagyon helyeseljük, hogy a Magyar Nemzet szóvátette ezt az ügyet, s reméljük, mielőbb szabaddá teszik a lezárt parti sáv nagyobb részét.

Landler Jenő útiak

A PÁRIZSI NOTRE DAME

Victor Hugo romantikus regényének színes, szélesvásznú, magyarul beszélő francia filmváltozata

Főszereplők:
Gina Lollobrigida és Anthony Quinn

Bemutató Budapesten: június 9
Vidéken: június 23

„Korszerű áruház"

Sajnos igaz, hogy a Margit-híd budai hídfőjénél levő ABC-áruházban meleg van. A meleg csökkentése érdekében mindent elkövetünk, ezért a kifogásolt égőket már kicseréltük. A szakemberekkel együtt keressük, hogy a szellőző berendezések hatásfokát mi módon lehetne növelni és reméljük, hogy rövid időn belül eredményt is érünk el.

A boltvezető figyelmét felhívtuk, hogy a napvédő redőnyöket időben használják és a lehetőség szerint állandóan biztosítsák a természetes szellőzést is.

Csemege Élelmiszerkereskedelmi Vállalat
Koltai György, vezérigazgató

A HVDSZ kórusáról

Örömmel olvastam a Magyar Nemzet június 12-i, vasárnapi számában arról a nagy magyar sikerről, amelyet a HVDSZ Szilágyi Erzsébet kórusa a belgiumi kórus-fesztiválon aratott. A közlemény a kórusvezető nevét nem hozta. Olvasótársaimat érdekelni fogja, hogy a kórus vezetője: Mohayné Katanics Mária.

Kádár István,
Budapest

Hol volt a Normafa?

A Normafa-réten (Szabadság-hegy), egy masszívan megépített kis védőépítmény alatt látható az egykori Normafa állítólagos utóda, azzal a magyarázó szöveggel, hogy az eredeti fa ezen a helyen állott.

Ez, sajnos tévedés. Az egykori Normafa a lejtő szélén állott, ott, ahol ma is egy facsemete áll az előbbinél sokkal kevésbé megfelelő védőkonstrukció között.

Javasolnám, hogy ezt az utóbbi facsemetét lássuk el a régi fára utaló szöveggel, építsük át a jelenlegi gyenge védőalkotmányt olyan szilárddá, amilyen az ál-Normafáé, amelynek a helyét — ki tudja, milyen alapon —, tűzték ki, mondván, hogy ezen a helyen állott stb. Az elpusztult, valódi Normafa helye egyébként több ábrázoláson, így pl. a Kiscelli Múzeumban is, akár Keleti Gusztáv, akár Brodszky Sándor festményein, vagy fényképeken egyértelműen megállapítható.

S. E.

EPER és MÁLNA

Ha a rajzon háziruhát vagy köténytlát a kedves olvasó, biztosra veheti, hogy a divatrovat a konyhában »tartózkodik«. Mi most a legdivatosabb a konyhában? A dzsemfőzés.

Az eper és a málna van műsoron. Elmondjuk, hogyan főztük mi az

EPRET.

(Ez a legegyszerűbb eltevési módja.) 5 kiló eperhez 2 kiló kristálycukrot vettünk. A jól megmosott és alaposan lecsurgatott gyümölcsöt szárától megtisztítottuk, azután fel-

tettük főni. Kis lángon főztük mindaddig, amíg a habja elfőtt. (A forrástól kezdve kb. 20—25 perc.) Akkor hozzátettük a cukrot és újabb 15 percig főztük. Elzártuk a lángot, és a gyümölcsízbe egy kávéskanálnyi szalicilt kevertünk. A régi módszer, hogy a szalicilt az üvegbe töltött gyümölcsíz tetejébe tették, már elavult. A gyümölcsízt azon forrón üvegekbe töltöttük, dupla celofánnal lekötöttük és száraz gőzbe raktuk. Másnap reggelig hagytuk így, azután az üvegeket vizes ruhával szépen letörölgetve a helyére tettük.

Talán nem érdektelen, ha az *ifjú háziasszonyoknak* elmondjuk, hogy *mi is a száraz gőzölés?* Ruháskosarat vagy ládát jó meleg pokróccal kibélelünk. A leköttözött üvegeket egyenként újságpapirosba csavargatjuk és azonnal a kosárba rakjuk. Ráborítjuk a pokrócot és még egy párnát is helyezünk a tetejébe. A szomszédunkban is éppen velünk egyidőben főzték az eperdzsemet, ámde *más módszerrel.* Az epret előző este lecukrozták, és a levet, amit a gyümölcs eresztett, másnap feltették főni. Amikor jól felforrt, ebbe a gyümölcsszirupba rakták az egészben hagyott epreket. Csak éppen egyet forrt és máris töltögették az üvegekbe. Ugyanúgy szárazon gőzölték, mint mi.

Reméljük, hogy mindkettő remekül sikerült.

A MÁLNA-DZSEMET

ugyanúgy készítjük, mint az epret. *Nem passzírozzuk!* Kevesebb ideig kell főzni, mint az epret, és amikor a cukrot hozzátettük, állandóan kevergetjük. Ezzel a módszerrel igen finom és szépen megkocsonyásodik. Télen, amikor kibontjuk, éppen olyan az illata, mint a friss málnáé. Még

BEMUTATJUK

modelljeinket: a bal oldali *háziruha* kétféle mosóanyagból. Elöl cipzárral csukódik. Amint a rajzon is jól látható, a zseb ellentétes anyagból készült. A jobb oldali modell fekete-fehér kockás karton *kötény,* fehér farkasfoggal díszített fekete kantárral és zsebbel.

(f. b.)

KERESZTREJTVÉNY

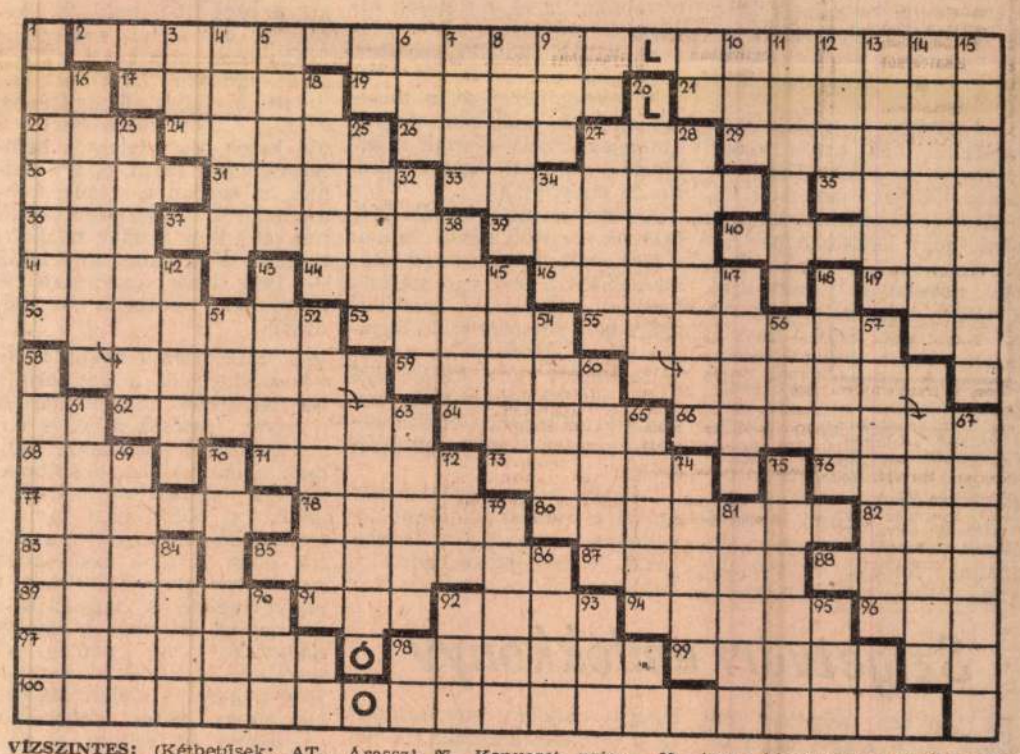

VÍZSZINTES: (Kétbetűsek: AT, GN, AP, OA.) — **2. Weöres Sándor egyik versében idézünk egy szakaszt. (Első sor.)** — 17. Helyre tesz. 19. Kipusztítják. 21. USA-állam. 22. Testrész. 24. Összetipor. 26. Árassz! 27. Kenyeret vajaz. **29.** Mindennapi szükséglet. 30. A gyom. 31. Drágakő. 33. Maguk helyett mások. 35. Indiai istennő. 36. SMR. 37. Férfinév. 39. Jelvényt rakni a ruhára. 40. Égési termék. 41. Se ez, ... 44. Zenemű, amelyben a dallamot egymás után, különböző időben indítják a szólamok. 46. A pálinkafőzés alapanyaga. 49. Ragozott német névelő. 50. Évkönyv. 53. Színvonalas. 55. Szembetegség («fehérhályog»). 59. Daganat. 62. Mohamedán szentkönyv (ékh.). 64. Megszólal a kecske. 66. Névelős leánynév. 68. LAM. 71. Német viszonyszó. 73. Égitestek. 76. Bibliai alak (ékf.). 77. Smetana operája. 78. A ... selyemszövők: Kozma József kantátája. 80. Megtöm. 82. Skálahangok. 83. Több labdajáték idegen neve. 85. ... Plata: nagy dél-amerikai tölcsértorkolat. 87. Női ruhakelme. 88. Idegen női név (Crawford). 89. Műtétet végez. 91. Skálahangok. 92. »MD«. 94. Vásár, idegen nyelven. 96. LNT. 97. Házasságok felbomlása. 98. Zenei műszó. 99. ... Péter esernyője. **100. A versidézet második sora.**

FÜGGŐLEGES: (Kétbetűsek: ZE, ÁK, YK, ÓA, KL, TM, AE, TÉ.) — 1. 1945-ben elhunyt nyelvész. 3. Szó, a fejfáról. 4. Bécs vidám parkja. 5. Elhalaszt. 6. Folyó, spanyolul. **7. A versidézet harmadik sorának kezdete.** 8. Vivától. 9. Jugoszláv város. 10. Nem mögé. 11. Ruhadarab nyaki része (ékh.). 12. Házőrzők. 13. Kockázatos vállalkozás. 14. Nyugtalankodik a gyomra. 15. A Visztula mellékfolyója. 16. **(A 7-es sz. sornál kezdve) a versidézet harmadik sora.** 18. A rubel fillérje. **20. A versidézet negyedik sora.** 23. Megye. 25. Természeti vallások varázslója. 27. Itt a szomszédban. 28. Ezt nézik leggyakrabban a kirakatokban (csak az egyik nem!) 32. Csillagászati pont. 34. MÚC. 38. Újdonság. 42. A lószerszám alkatrésze. 43. Csüng. 45. ... est omen. 47. Ide elegyítve. 48. Fiú becenév. 51. Félig csalok. 52. Régi orosz gyalogos katona (pl. a Hovanscsina c. operában). 54. ... akár a szarka. 56. OÁS. 57. Lódít, kérkedik, bizalmas, idegen szóval. 58. Meghatározatlan helyre. 60. Megsérül. 61. Petőfi-alak. 63. Inkább ide! 65. Mondabeli agyasember. 67. Beosztott. 69. Mire van szükség? 70. Horgászsákmánya. 72. NNE. 74. Furunkulus (ékh.). 75. Sarkutazó. 79. Az enyém, olaszul. 81. Hányada. 84. Állam a Közép-Keleten. 86. Kötelezettsége van. 90. Félig szólok. 92. ERB. 93. ... boldogul! 95. Kiejtett mássalhangzó.

(Fenyősy Antal)

★

A rejtvény öt sorában elrejtett versszak megfejtését kérjük beküldeni, 1966. június 27-ig.

Megfejtés a június 5-i számból: Véleményem szerint a tanár legfőbb dolga az, hogy emlékezzen a saját fiatalságára.

NYERTESEK:

10—10 lottószelvényt nyertek: Ambrus Kálmánné, Bp. VI., Csengery u. 69., Leindenberger Ágnes, Bp. I., Farkasbíró u. 10., Nyilasi Erzsébet, Bp. II., Torockó u. 24., Szentandrási Erzsébet, Bp. V., Beloiannisz u. 13., Zsigmond Józsefné, Bp. XIII., Gömb u. 44/c, Csuhrán József, Ózd, Herendi Éva, Somogyszil, dr. Koncz Miklós, Szentlőrinc, Miklós József, Páty, dr. Oravecz István, Nyergesújfalu.

A nyerteseknek a lottószelvényeket postán elküldjük.

AJÁNLATOT KÉRÜNK

KÖTEGELT ACÉLÁRU CÍMZÉSÉNÉL SZÜKSÉGES

huzallal rögzíthető időálló címkére

A MEGADOTT
ÁLLANDÓ SZÖVEGEN KÍVÜL,
TINTÁVAL, VAGY FESTÉKKEL
SZÖVEG KERÜL ALKALMAZÁSRA,
TEHÁT OLYAN

FELÜLETET KELL BIZTOSÍTANI, MELYRE ÍRNI LEHET

ÉVES SZÜKSÉGLET,
LEGALÁBB KÉTSZÁZEZER DARAB

ÁRRAL
ÉS SZÁLLÍTÁSI LEHETŐSÉGGEL
MIELŐBBI AJÁNLATOT KÉRÜNK

Ferroglobus Vállalat
BUDAPEST 62. POB 306.

1021

VASÁRNAPI KÖNYVESPOLC

A 339-es szoba

Illés Béla könyve

A Magyar irodalomban kevés példa van arra (a legnagyobb talán Karinthy könyve volt), hogy az író a létezés határán átélt pillanatokat megörökítse. Karinthy eszébe kellett jusson *Illés* Bélának (bár tanítómesterének Mikszáthot tartja), mikor *A 339-es szoba* megírásába kezdett.

Karinthy koponyaműtéten esett át. Illés Béla agyvérzésen. Mozdulni alig tudott. Jobbja megbénult. Nem emlékezett semmire. Ebből a »semmi«-ből való lassú, igen lassú emelkedés, feltámaszkodás, a semmiből való kibontakozás és kijutás története e könyv. *A 339-es szoba* a Magyar Nemzetben jelent meg folytatásokban. Az író a kórháznaplót néhány emlékezéssel tetézte meg. A munkát — *Réber* László gondolkoztató rajzaival —, a *Szépirodalmi Kiadó* a könyvhétre jelentette meg.

Milyen volt az az állapot, amelyből az író elindult? Az időt a súlyos betegség kikapcsolta. Idő nem volt. A beteg időtlenségben élt. A tudat eltört. Vagy talán csak elhomályosult? Az emlékanyag — egy élet tartalma és foglalata — mélységbe zuhant. Az író nem mozdult. A beteg nem beszélt. Nem emlékezett. Nem tudta, hol él.

A Kútvölgyi úti kórházban lakott. A 339-es szobában.

S ebből az időtlen, mélységbe zuhant állapotból tért vissza, hála orvosainak és ápolóinak.

A 339-es szoba a visszatérés könyve. Emlékezés a visszatérésre.

Először igen halovány ködképek támadtak csak előtte. Azután megindult az emlékezés ugyan, de csak párás foltokon át. Később — lassan, nagyon lassan — megjelentek előtte élő, s már nem élő alakok. Jelentkeztek az első dátumok. Pontos, helytálló dátumok. De még nem jutottak eszébe a személyek, akik a dátumokhoz kötődtek. Megjelent a kórházi szobában, igen jól láthatóan, de — természetesen — csak a képzelet szárnyain egy holló is. Az író már nem csupán a fölidézésre volt képes, hanem alkalmas a fantázia fölvillantására is.

Eszébe jutottak városok, ahol élt, utcák, még régi arcok is, például Erzsébet királyné képe a szülői házból. Az író lassan megidézi — de még nem az élet sorrendjében, a sorsa kronológiájában —, a történelem, irodalom kis, vagy nagy alakjait, régi szerelmeit, a háború és a béke napjait.

Lassan visszatér — honnan? milyen mélységekből? az izomzat mely rejtekéből? — a mozdulat. Az első bot. Az első séta. Visszatér ajkára a szó, a beszéd. S visszatér, már kiélesedve, az emlékvilág.

Ezekkel az emléksorokkal küzd, végül ezek fölött a lazán összefüggő, s nem időrendbéli emléksorok fölött győz az író. Szép diadal, emberhez méltó.

R. P.

ARANYSZOBA

Vészi Endre novellái

Vészi Endre új elbeszéléskötete, az *Aranyszoba* (Magvető) — amelyben a kisregénynek tekinthető *Kettévált mennyezet* is helyet kapott —, az író eddigi novellaszerkesztési módját és képességeit tárja elénk, de talán még tömörebben és kialakultabban, mint a múltban.

Nemrégiben — irodalomtörténészekkel és kritikusokkal vitatkozva — a legtöbben »*tézis-novelláknak*« neveztük Vészi Endre elbeszéléseit. Tegyük hozzá, hogy kétféleképpen lehet tézisnovellát írni. Úgy, hogy novellával illusztráljuk az előre megfogalmazott tézist. Vagy úgy, hogy a novella élére kerül az utólag kikívánkozott és a művet összefoglaló tézis.

Természetesen nem iskolás értelemben használjuk ezt a *terminus technikus*-t. Nem politikai tézisekről, erkölcsi szabályokról, társadalmi konvenciókról van szó, hanem a társadalmi valóság reflektorfényébe helyezett tipikus esetekről. Mindig éreznünk kell, hogy a novelláknak nem kitalálás, hanem az élet az alapjuk. Más lapra tartozik, hogy — mivel a szerző nem riportokat, hanem novellákat ír —, a valóság kínálta és művészien sűrített lényeg az ahhoz való keretben helyeződik el.

A lényeg keresése, a történet sűrítése, a drámai elemek kihangsúlyozása — ezek a jellemző tulajdonságai Vészi Endre novelláinak.

A tézis-novellák kétféle válfajának legtipikusabb esetei: a *Kettévált mennyezet*, a népnevelőként a tévelygő mérnök házába véletlenül beállított gyári lány sorsáról szóló történet és az *Aranyszoba*, a szerencsétlenül járt középsúlyú kétszeres Európa-bajnok tragédiáját és meghibbanását bemutató, ritka feszültségű elbeszélés.

Látszik, hogy drámaíró írta ezeket a drámai lüktetésű novellákat. *Szász* Endre illusztrációi külön értéket adnak a kötetnek.

S.

Szigetvári emlékkönyv

Ez idén van négyszáz esztendeje, hogy Szigetvár, a török elleni védelmi harc délidunántúli bástyája, hősi küzdelem után elesett. Zrínyi Miklós önfeláldozó várvédelmének jubileumi ünnepségeire érkező vendégeket több éves régészeti kutató és helyreállító munkával felújított várfalak és védművek fogadják a szigetvári dráma színhelyén, az *Akadémiai Kiadó* pedig tizennégy értekezést tartalmazó Emlékkönyvet adott közre az évforduló alkalmából.

Rúzsás Lajos, a Magyar Tudományos Akadémia Dunántúli Tudományos Intézetének főmunkatársa szerkesztette az Emlékkönyvet, melynek szerzői között török, csehszlovák és osztrák történészek is megszólalnak, hogy minél szélesebb körű vizsgálat derítsen fényt Szigetvár ostromának okaira, lefolyására és következményeire.

A Közép-Európa ellen irányuló török támadások utolsó nagy rohama Szigetvárnál tört meg, érthető hát, hogy az ostrom kimenetelét feszülten figyelték a szomszédos országokban is. Az Emlékkönyv első három része Szigetvár vívásának újszerű leírása mellett nyomatékosan rámutat Nyugat defenzív magatartására a törökkel szemben. A bécsi császároq csak a Német—római Birodalom határait voltak hajlandók védeni, az osztrák területek elleni sorozatos oszmán támadásokat nem a német Délkelet hárította el — miként egyes nyugati történészek most bizonygatni akarják —, hanem a magyarországi hadszíntér népei, elsősorban a magyarok és a horvátok. Szigetvár eleste után seregestül pusztultak el a somogyi falvak, megrekedt a városi fejlődés, Dél-Dunántúl jó része kulturálatlan tájjá süllyedt vissza. E területek pusztulása árán maradtak sértetlenek a Habsburg örökös tartományok határai.

Az Emlékkönyv negyedik része bemutatja, hogy Szigetvár ostromát, a magyar nép élethalálharcát miként szemlélte az egykorú hazai és külföldi történetírás, hogyan ábrázolták a nürnbergi és a velencei metszetkészítők a szigeti várat és vértanú védőit. Külön tanulmányok elevenítik föl Zrínyi alakját irodalmunkban, képzőművészetünkben és zeneirodalmunkban, végül gazdag bibliográfia zárja az Emlékkönyvet, amely történettudományunk méltó hozzájárulása a jubileumi ünnepségekhez.

„Új történet kezdődött"

Nógrádi Sándor emlékiratainak új kötete

Nógrádi Sándor emlékiratainak első kötetét is már nagy érdeklődéssel fogadták az olvasók: 1945 utáni élményei annál értékesebbek, mert ezután is fontos posztokon dolgozott. Mikor partizáncsapatával együtt leszerelt, Debrecenbe ment, az Ideiglenes Kormányhoz, majd Miskolcra, azzal a megbízással, hogy kezdje meg Észak-Magyarország területén a Kommunista Párt szervezését, fogja össze e terület már meglevő pártszervezeteinek működését. Az 1945-ös választások után az Iparügyi Minisztérium politikai államtitkára, a széncsata egyik irányítója. Innen a párt agitációs és propaganda osztályára, majd ismét politikai államtitkárként a Miniszterelnökségre került. 1948 végétől 1955-ig a hadsereg politikai főcsoportfőnöke, majd ismét az agitációs és propaganda osztály vezetője, a párt központjában. Mindvégig a Központi Vezetőség tagja volt. Írása tehát olyan ember tanúsága, aki közvetlen közelről láthatta a dolgokat.

Noha a szerző hangsúlyozza, hogy nem akart történelmet írni, emlékiratai sok vonatkozásban elő fogják segíteni a korszak történetének feltárását, fontos forrásai lesznek már az első idők szervezőmunkájának is. A kötet e részében szemléletes képet nyújt többek között a földosztásról; terjesztve a dekrétumot, hamarosan rájön, hogy »*könnyebb volt a nyomtatványokat kiosztani, mint a parasztokat rávenni arra, hogy kezdjék el... Az évszázados jogfosztottság és szolgaság szülte félelem mintha görcsbe húzta volna a parasztok kezét, mintha a torkukat fojtogatta volna.*« De történelmi élmény volt, mikor a reakciós propaganda ellenére, a föld felosztása megindult és »*mint a tavaszi áradás, hömpölygött keresztül az egész országon.*« Részletesen elmagyarázza azt is, milyen okok következtében tudott a teljes illegalitásból előbújt Kommunista Párt rövid hetek alatt jelentős befolyásra szert tenni. S így számol be sorban a májusi konferenciáról, a pártszervezetek helyzetéről, s a nagy miskolci tüntetésről, a választások után — 1945 lázas esztendejének megannyi nevezetes eseményéről.

Az emlékezések sokoldalúan érzékeltetik a széntermelés fokozásáért indított harcot, amelyet nemcsak a tőkés bányatársaságok képviselői, nemcsak a bürokraták, a szabotálók ellen kellett vívni, hanem például a Közellátási Minisztériumban megbújó reakciósok ellen is, akik késleltették az élelmiszerek szállítását a bányavidékre. A bányászok a szó szoros értelmében éhezve dolgoztak, s nemegyszer sztrájkra is került a sor, sőt 1946 augusztus elején Miskolcon súlyos, véres provokációra. Ismét őt küldte a párt Miskolcra, hogy segítsen rendbehozni a dolgokat, megszilárdítani a helyzetet. Érdekes részletekkel ismerkedhetünk meg az 1947-es választások, majd az államosítások történetéből: ez utóbbit olyan titokban készítették elő, hogy még a kommunista újságírók sem tudtak semmit a 100 alkalmazottnál többet foglalkoztató ipari üzemek készülő államosításáról. Ugyanebben az évben történt az egyházi iskolák államosítása, a szerzetes rendek feloszlatása. Ekkor látogatta meg Czapik egri érsek Nógrádit mint miniszterelnökségi államtitkárt, és elmondotta neki: »*Tévhit az, hogy Mindszenty németellenes volt a háború alatt. Ez legenda, amit ő terjesztett magáról minden alap nélkül... Egyszerűen haragudott a katonai hatóságokra, mert nála is rekviráltak.*«

1948 legjelentősebb eseménye azonban a két munkáspárt egyesülése volt, amelynek elvi alapjait a kötet mélyenjáróan elemzi. 1948 decemberében kezdődött meg a felülvizsgálat. Ekkor már lehetett érezni — írja Nógrádi —, hogy a Szociáldemokrata Pártban nevelkedett elvtársak nagy része nem találta meg igazán a helyét az új pártban. Ehhez hozzájárult az is, hogy ekkoriban már kezdett kialakulni a személyi kultusz Rákosi körül, aki soha nem értette meg az egyesülésből fakadó feladatokat, főleg azt, hogy minden lehető eszközzel elő kell mozdítani a két párt tagjainak az összeforrását. Nem telt bele néhány hónap, és megkezdődött a hajsza Rajk László és a többi perbefogott kommunista ellen, a hajsza, »*amelynek alapját a féltékenység és a hatalomvágy képezte*«.

A személyi kultusz légkörének megértetése céljából a szerző itt 1936-ra tér vissza, amikor a Kommunista Internacionálé moszkvai irodájában dolgozott. Ismerteti a trockisták, a Zinovjev—Kamenyev, a Buharin—Rikov vezette csoportok politikailag káros tevékenységét, és úgy látja, indokolt volt a pártból való eltávolításuk; de sem politikailag, sem más tekintetben nem volt igazolható az ellenük hozott, fizikai megsemmisítésüket jelentő ítélet. Sztálin abban is hibát követett el — írja —, »*hogy amikor drámain felsorolta, hol mindenütt bújnak meg az ellenforradalmárok... semmit sem mondott arról, hogy ne a becsületes emberekkel szemben legyenek bizalmatlanok... Így szélesedett vésztjóslóan a bizalmatlanság örvénye.*«

A háború alatt hosszú ideig Moszkvában dolgozott a szerző, a Kossuth-rádiónál. Érdekesen írja le a szerkesztőség mindennapi munkáját, amelyről eddig keveset tudtunk. 1942 tavaszán — a Kossuth-adó ekkor Ufában működött — a kis magyar kolónia megünnepelte Rákosi 50. születésnapját: Gerő Ernő köszöntötte fel. Beszédének lényege az volt, hogy Rákosit kell a párt vezetőjének tekinteni. Rákosit valóban a legérdemesebbnek tartották erre, de »*senki soha nem vetette fel, hogy ha majd hazamegyünk, hogyan fogunk össze az otthoni elvtársakkal*« — írja ezzel kapcsolatban. Már a későbbi fejleményekről szólva, Nógrádi szembeszáll azokkal a nézetekkel, hogy a személyi kultuszból eredő torzítások és bűnök a szocialista rendszer lényegéből fakadnak. »A tőkés társadalomban egy egész osztály a hordozója, a kitermelője az erkölcsi romlásnak, egy egész osztály válik zsarnokká azáltal, hogy kizsákmányolja a lakosság nagy többségét, kiéhezteti és megfosztja emberi jogaitól... A mi szocialista rendszerünkben csakis az egyén viszonylatában beszélhetünk erkölcsi romlásról és zsarnoki vonások kialakulásáról.« Itt bírálja élesen Rákosi egyéniségét: maradi felfogású volt, a marxizmus elméleti kérdéseiben meddő, erkölcsi alkata sem tette alkalmassá a párt vezetőjének posztjára. »*Akiben nincs meg a forradalmi mozgalomban megkövetelt szerénység, aki nem tiszteli a harcostársakat és bizalmatlan velük szemben, az ne összpontosíthasson nagy hatalmat a kezében. Akiben nincs meg a szükséges emberiesség, az ne döntsön emberek sorsáról.*«

A következőkben Nógrádi jellemző epizódok hosszú sorával bírálja a Rákosi, Gerő, Farkas csoportot, amely a párt vezetését magának kisajátította; bemutatja azt a folyamatot, ahogyan ez bekövetkezett. Többek között saját példáján világítja meg — őt is le akarták tartóztatni — a koncepciós perek módszereit. A megfélemlítés eszközeivel élve, mindent be akartak hálózni és teljes egészében helyettesíteni a kongresszus által választott, Központi Vezetőséget, sőt még annak szűkebb körű vezető szervét, a Politikai Bizottságot is. Embertelen nézeteik jellemzésére idézi, hogy véleményük szerint az Államvédelmi Hatóság embereinek az a dolguk, hogy a rosszat lássák meg az emberben, a jót meglátni benne nem az ő dolguk. Valóban nyomasztó, tragikus kép az, amit itt megrajzol a Rákosi-csoport egyes tagjairól, hatalmi vágyaikról, féltékenységükről, kegyetlenségükről, a félelemről, amely körülvette őket.

Semmit sem szabad azonban megtagadni abból, amit jót alkotott a nép, a párt azokban az években, mikor Rákosiék klikkje eltorzította a kommunisták politikáját — hangsúlyozza Nógrádi Sándor. Könyvének *Az első szabad évtized* című fejezete nagyszabású szemle a szocialista építés eredményei felett. Az építkezések, az ipari és mezőgazdasági fejlődés bemutatása mellett, nem feledkezik meg arról sem, mekkora jelentősége volt a kulturális forradalomnak és annak, hogy a vezetés különböző lépcsőfokain ezrével és tízezrével foglalták el helyüket a dolgozó osztályok gyermekei.

A könyv utolsó, nagyobb fejezete az 1953 utáni évek eseményeivel foglalkozik és megvilágítja olyan fontos események hátterét, következményeit, mint az 1953 júniusi plénum, az 1954-es októberi Központi Vezetőségi ülés és az 1955-ös márciusi határozat, amikor Rákosi ismét felülkerekedett.

Itt érdekes szempontokat nyújt Nagy Imre és revizionista csoportjának bírálatához; megmutatja az ő jobboldali, antimarxista nézeteit, hatalomratörését, nacionalizmusát: »*Az egyik póluson dogmatikus álbaloldaliság, a másikon a revizionizmus — erős, két irányban harcolni tudó centrum nélkül, amely a marxi—lenini álláspontot képviselni tudta volna*« — így jellemzi a helyzetet. Cik-cakkban, áldatlan huzavonában telt az idő, közben pedig az ellenforradalom belső és külső erői már készültek az általános támadásra. »*Az októberi miniszterelnök mögé már felsorakozott az egész reakció és ő nacionalizmustól és hatalomvágytól vezetve, vállalta ezt a fekete sereget és végrehajtotta követeléseit.*«

Nógrádi Sándor könyve ezeknek az éveknek maradandó értékű ábrázolása. Fájó tanulságait valóban nem volt szabad elhallgatnia, valóban, a kommunista számára, aki hisz a szocializmus igazságában, kötelesség volt ezeket elmondani, hogy el tudjuk vetni a rosszat, hogy ne engedjük meg se eredményeink lebecsülését, sem azok felnagyítását, hogy szigorúak legyünk hibáinkkal szemben és ne akarjuk azokat szépíteni, hogy őszinték legyünk önmagunkkal és népünkkel szemben. S nem kevésbé fontos az sem, amire Nógrádi Sándor Lenin nyomán külön is felhívja a figyelmet: »*A kommunisták legszebb erénye a szerénység. Ne akarjanak egyénileg tündökölni és éljék a dolgozó tömegek életét.*« Ez az az alapvető erkölcsi parancs, amelyet Nógrádi Sándor nagyon őszinte, nagyon becsületes írása minden erejével sugároz.

A kötet a *Kossuth Kiadónál* jelent meg, *Bassa* Endre szerkesztésében, *filo* ízléses, modern címlapjával.

Pamlényi Ervin

Würtz Ádám illusztrációja Lőrincz Lászlónak a Magvető kiadásában megjelenő »Éjszakai kutya« című novelláskötetéhez

Színjátszók műsora

Játékszín 1966 alcímmel a színjátszó-csoportoknak gyűjteményes kötetbe foglalta a Népművelési Intézet a műsorul ajánlott színműveket, jeleneteket és villámtréfákat. A választék bőséges, hazai és külföldi szerzők érdekes műveit egyaránt tartalmazza, s általában olyan műveket, amelyek valóban alkalmasak az öntevékeny művészeti csoportok előadásaiul. A villámtréfák java része is ízléses, tartalmas humorú. A kötetbe dr. *Ardó* Mária, *Dániel* Ferenc, *K. Kulcsár* István és *Rusznyák* Márta írt rendezést tanácsoló utószavakat. *(Gondolat)*

Francia útiszótár jelent meg

Az *Akadémiai Kiadó* Útiszótár-sorozatának könnyen áttekinthető, ügyes kiállítású, gyors tájékozódást biztosító kötetei sorában most jelent meg *Havas* Lívia szerkesztésében a *Magyar—Francia, Francia—Magyar Útiszótár* egy kötetben.

A szótár korszerű szóanyaga tartalmazza az utazással, vámrendelkezésekkel, szállodai tartózkodással, kempingezéssel, étkezésekkel, vásárlással, városnézéssel, szórakozással stb. kapcsolatos szavakat és kifejezéseket, valamint a nyelv alapszókincsét.

Az autós turisták népes tábora is igen jó használt veszi majd a szótárnak, amely a gépkocsi üzemeltetésével és karbantartásával kapcsolatos szavakon kívül a szótár függelékében a közúti jelzőtáblákat is tartalmazza, ismerteti a közlekedési előírásokat és közli az autóklubok, valamint a gépkocsijavító-műhelyek címét és telefonszámát. Kitűnő szolgálatokat tesz a szótár a francia nyelvterületre utazó sportolóknak is. A magyar—francia és a francia—magyar kötet egyaránt számos sportkifejezést közöl.

A szótár közepén levő függelék a szokásos adatokon felül hasznos címeket és tudnivalókat tartalmaz. Közli a főbb párizsi szállodák címét és telefonszámát. Feltünteti a párizsi színházak részletes jegyzékét, a főbb párizsi múzeumok címét és nyitva tartási idejét. Megtalálhatók a függelékben a nagy áruházak, pénzváltó szervek, utazási irodák, különböző, utasoknak felvilágosítást nyújtó szervezetek címei. Mindezek segítségével a Párizsba látogató utas könnyen és gyorsan tájékozódhat a francia fővárosban.

A Magyar Népköztársaság kitüntetései

»A Magyar Népköztársaság a nép állama, kitüntetéseit a nép szolgálatában szerzett érdemekért adja« — ezeket írta, többi között, *A Magyar Népköztársaság kitüntetései* című, most megjelent könyv előszavában dr. *Erdei* Ferenc, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára. A könyv összeállítói, dr. *Besnyő* Károly és *Ruda* Ilona részletesen ismertetik a Magyar Népköztársaság kitüntetéseit, majd foglalkoznak az egyes kitüntetések részletes leírásával. A rendkívül ízléses kiállítású, a kitüntetések színes ábráival illusztrált albumszerű könyv a *Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó* gondozásában jelent meg.

LOPOTT

Hogyan jutott idáig?

Lopott a gyerek... megidézik; vizsgálat, bírósági eljárás; a vége: börtönbüntetés. És mindez a mi gyerekünkkel történik! Vele, akinek láttuk első lépéseit, akit láttunk babával, babakocsival játszani, hallottunk selypíteni, majd később verseket felmondani. Kétségbeesett szülőket mardos gyakran a kérdés: hogyan történhetett ez meg, miért kellett ide jutni? Hiszen — mondják ezek a szülők — otthon rossz példát nem láthatott és mindene megvolt. Igaz, nem tudtak vele sokat foglalkozni — nagyon rohanós az élet — de ezek a mai gyerekek olyan önállóak!

Hallott-e elég mesét?

Valószínűleg nagyon elcsodálkoznának a szülők, ha a lopás okait kutatva azt kérdeznők tőlük, meséltek-e eleget a gyermeküknek. Miféle összefüggés lehet a lopás és a mesélés között?

A lélektan felfedte, hogy ez az összefüggés nagyon fontos. És itt nemcsak a meséről van szó, hanem általában a családi élet melegségéről, arról, hogy a gyermek abban a biztos tudatban élhet-e, hogy a meleg családi otthonba mintegy bele van ágyazva. Hiszen a gyermek számára a lakás éppen attól lesz otthonná, hogy biztosan számíthat a korának megfelelő formájú gyengédségre, meghallgatásra és segítségnyújtásra. Az igazságos szigor is ilyen segítségnyújtás, aminek nem a családi élet bensőségessége *helyett*, hanem azon belül, annak részeként kell érvényesülnie.

A szülő tettestárs

A bűntény elkövetése: egy lépcsősor utolsó foka. Okvetlenül megelőzi a gyermek érzelmi életének elsivárosodása, a többi emberhez fűződő kötelékek fellazulása vagy felbomlása, az érzelmi magáramaradottság. A szülő hiába nem bűnöző és hiába látta el a gyereket étellel-itallal-ruhával: ha nem tudott olyan életkörülményeket biztosítani, hogy gyermekének biztos érzelmi támasza legyen, ha nem tartotta elég fontosnak, hogy odaforduló érzelmi bensőségességet teremtsen, akkor a gyermek lelki elsivárosodásának túlnyomórészt ő az oka. Ténylegesen a gyermek ül a vádlottak padján. De a dolog lényegét tekintve ott ül vele a szülő is: a szülő tettestárs.

Hiányzik az

Dr. Destunis, [illegible] a nehezen nevelhető gyermekekről írott könyvében hangsúlyozza, hogy a bűnözés megakadályozásának előfeltétele a család sikeres nevelőmunkája. Azt is leírja, hogyan sodródik bűnözésbe a gyerek. Így: „A nehezen nevelhető és különösen a kötődés nélküli gyermekek egy része bűnözővé válik. Ezek a gyermekek az úgynevezett egészséges bűnözők közé tartoznak... [Tehát nem valamiféle idegrendszeri, elmebeli megbetegedés miatt válnak bűnözővé.] Különösen a családi helyzet játszik itt nagy szerepet... A gyermek magára marad és elhagyatva érzi magát. A családhoz való kötődése megbomlik. A konfliktusos családi helyzetet feledni akarva a szülői házon kívül keres szórakozást: sekélyes filmeket néz meg, az utcán és különféle szórakozóhelyeken csavarog. Ez a környezet viszont kielégíti kaland- és élvezetvágyát. A látszatnak és a hamis ideáloknak ebben a világában mindent szépnek és érdekesnek talál. Hamarosan pénzt lop, hogy ezeket a kívánságait kielégítse; agresszivitása fokozódik, irányítatlanná és gátlástalanná válik... *E gyermekek életéből hiányzik az élet tartalma.* Az hiszik, az életnek nincs értelme és csak akkor él az ember »szabad és igazi« életet, ha kívánságait kielégíti... Életüket hamis filozófiai gondolatok hatják át: utópisztikus szabadságigény, az élet kevésrebecsülése; általában egy ál-exisztencialista filozófiának megfelelő magatartás alakul ki."

A Magyar Pszichológiai Tudományos Társaság tavaly lezajlott II. Nagygyűlése is foglalkozott a gyermek bűnözővé válásának kérdésével. Itt kértük meg *Majláth* György igazságügyi pszichológus szakértőt, mondja el a Család és Iskola olvasói számára, hogyan látja a problémát a mi hazai viszonyaink között.

Akit nem tanítanak meg érezni, az nem fog tudni érezni

„Sajnos — mondta Majláth György — Magyarországon még elég nagy az értetlenség a bajba jutott gyermekek problematikájával szemben; a gyermekkel szemben megnyilvánuló magatartás gyakran nem a gyermek érdekeit szolgálja. A többi szocialista országban e téren kedvezőbb a helyzet. Azt kellene a maga teljes súlyában megérteni, hogy a bűnözés elleni nevelés a csecsemőkorban kezdődik. A bűnöző gyermeknek mindig érzelmi problémái vannak. Márpedig az érzelmi viszonyulások egyszeregyét a családban tanulja meg. Az itt megélt alapsémák igazítják el a következő közösségekben, az óvodában, az iskolában, majd a társadalomban. *A gyermek először tanul meg érezni, s csak később, erre épülve, gondolkodni.* Éppen ezért az egész későbbi személyiségfejlődés torzan alakulhat, ha az érzelmi nevelés alapjait rosszul vagy egyáltalán nem rakják le. Már a háromhónapos gyermek is visszamosolyog arra, aki rámosolyog. Csak az képes később árnyalt érzelmi reakciókra, az indulatok közötti eligazodásra, akinél már csecsemőkorában lerakták az érzelmi sé-

Würtz Ádám
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSALÁD ÉS ISKOLA
JÚN
1021

Kislány kerékpárral

Nem régóta járok ki a Városmajorba fizikát tanulni. Mikor először leültem a padra, és elővettem a füzetet, hogy példákat oldjak meg, a fákon már zöld rügyek néztek szembe a gyenge napsugarakkal. A fákon vidám városi madarak csiviteltek, a sétányokon pedig kisbabák utaztak a kocsijukban és kíváncsian bámultak a mellettük elvillanó kerékpárokra.

Nemsokára ők is kinövik a babakocsit, és színes kerékpárokon száguldoznak majd, merész fordulatokkal ijesztgetve a szelíd járókelőket. Előttem is állandóan karikáznak, akaratlanul is a csillogó bicikliket néztem, s rajtuk a kisebb-nagyobb gyerekeket.

Most éppen egy fekete hajú kislány közeledik felém, tiszta a szeme, tizenkét éves lehet és nagyon kíváncsi, úgy nézeget mindenfelé. Elég alacsony gyermekkerékpáron ül, fehér kardigán van rajta és egészen rövid szövetszoknya. Ezt már távolodóban látom, de alighogy folytatnám az írást, fordul visszafelé. Egészen lassan jön, lazán tartja a kormányt, és a szoknyája minden tempónál felemelkedik. Furcsa, mit néz ez rajtam, még mosolyog is... Hiszen látja, hogy tanulok.

Újra belemélyedek a példákba, de nem sokra jutok, mert a füzet fölött ismét megjelennek a csillogó kerekek, és akaratlanul is fölnézek. Tulajdonképpen szép arca van, és fekete haja, meg a kerékpár is nagyon szép, mintha most vették volna. Már a negyedik kört rója, de én még egy példával sem jutottam tovább. Csak tudnám, mit mosolyog. Pedig legalább öt évvel idősebb vagyok nála. Vagy ő azt nem látja? Úgy látszik, nem akar békén hagyni, és most állandóan itt fog elmenni előttem. Nem baj, úgysem nézek fel, engem nem zavar, ha előttem kerékpároznak.

És csakugyan nem zavar, legalább is egy darabig nem. De mi ez? Most egészen közel jött, zörög a kavics a kerekek alatt. Ugyan miért nem tud arrább hajtani, mikor annyi hely van még az úton. Kinyújtom a lábam, hogy messzire kelljen kerülnie, és dolgozom tovább. Csak sejtem időnként elsuhanni a piros kerékpárt, rajta a kislányt, amint szorgalmasan tapossa a pedált, és pislog felém, vajon észreveszem-e. Nem veszem észre, és ezért bizonyára türelmetlen, mert most már csönget is, valahányszor elmegy az orrom előtt. Csönget oda-vissza kihívóan, szemtelenül, aztán visszanéz elégedetten, mert látja, hogy mérgelődöm. Most már csakugyan bosszús vagyok, hiszen így nem lehet tanulni. Elteszem a füzetet a táskába, és hazafelé indulok. Majd legközelebb korábban jövök ki, gondolom magamban.

Másnap csakugyan korábban ülök ki a padra. Az idő még szebb, mint múltkor, a nap is melegebben süt, én pedig a fizikapéldákkal gyötrődök. Közben minduntalan az utat figyelem, nem tűnik-e fel a rövid szoknyás kislány a piros kerékpárral. Hamarosan meg is érkezik, anélkül, hogy észrevettem volna. Most már csak annyira emelem fel a fejem, hogy fehér combocskáját és az elsuhanó kerekeket látom egy pillanatra, aztán visszahajolok a füzet fölé. Nem is tudom, hányszor megy el előttem, csak azt veszem észre, mikor elmarad. Fölnézek, a nap helyét már csak egy vöröslő folt jelzi a budai házak fölött. Ideje hazamenni.

A következő napokban ismét kint van a kislány, és ügyes mutatványokat produkál a kavicsos sétányon. Először mindig fékez előttem, és mosolyogva köszöntjük egymást, de nem áll meg, a kormánnyal könnyedén egyensúlyoz egy kicsit, aztán tovább hajt. Megszoktuk már egymást, én is megszoktam, hogy nem tud máshol kerékpározni, ő is megszokta, hogy nem nézek fel minden alkalommal, csak a fejemmel intek neki.

Ennyire voltunk, amikor egyszer hiába vártam őt, nem akart előtűnni a távolban kerékpározó gyerekek közül. Egyre sűrűbben tekintgettem széjjel a füzet fölött, míg végül abbahagytam az írást, és utoljára végignéztem a sétányon. Mikor láttam, hogy nem jön, elballagtam hazafelé.

Így történt másnap is. A tanulásból lassan semmi sem lett. Csak egy hét múlva mentem ki újból a Városmajorba. Azzal biztattam magam, hátha ott lesz a kislány is, és vidáman fogok tanulni. Bele is merültem a tanulásba, s azt vettem észre, hogy egyszercsak előttem áll, a két piros kerék között.

— Beteg voltam — mondta komoly hangon. Én csak bólintottam, mire mosolyogva fölugrott a nyeregbe, és elindult, hogy megtegye a szokásos köröket. Én meg folytattam a tanulást, miközben előttem kisbabákat tóltak kocsiban, és biciklizö gyerekek száguldottak a sétányokon, merész fordulatokkal ijesztgetve a szelíd járókelőket.

És azóta, ha kimegyek a Városmajorba, mindig megvárom, amíg

WÜRTZ ÁDÁM rajza

a távolban feltűnik egy piros kerékpár, rajta egy hetyke, rövidszoknyás, fekete hajú kislány. Akkor kinyitom a füzetet és hozzákezdek tanulni.

IFJ. PÁKAY JÁNOS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Pelöfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KÖNYVTERJESZTŐ

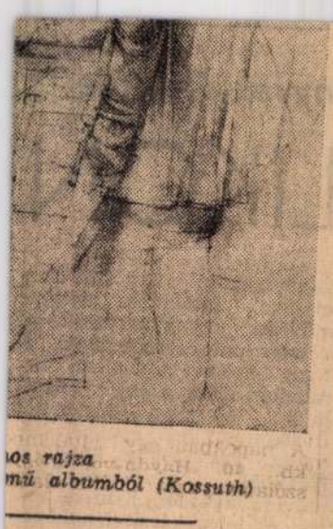

...os rajza
...mű albumból (Kossuth)

KALÁSZ MÁ

a Hel

áz költő, verssor

logatásban több mint *százezer verssorral.*

A könyvet a gyomai *Kner* nyomda készíti a *Magyar Helikon Könyvműhely* gondozásában. Ez biztosítja a bibliofil igényeket is kielégítő nyomdai kivitelt. A tízezer példányból, amint ezt a Helikon kiadványoknál már megszoktuk, a nagyobb rész egészvászon kötésben jelenik meg, s a reprezentatív antológiából lesz egészbőrkötéses kiadás is.

A könyv szerkezeti beosztásáról Domokos elvtárs elmondotta, hogy megtartották az 1954-es kiadás struktúráját. Igy a népköltészeti rész után tizenkét nagy fejezetre oszlik az anyag. Ez a tizenkét fejezet lényegében egy-egy irodalomtörténeti kor megfelelője. A válogatást négy tagú szerkesztőbizottság végezte. A népköltészeti és a régi magyar irodalmi részt *Klaniczay Tibor*, a Bessenyeitől Aranyig terjedő részt *Pándi Pál*, az Aranytól a Nyugat korszakkal bezárólag terjedő részt *Király István*, végül pedig az élő magyar irodalmi részt *Szabolcsi Miklós* válogatta.

Az élő magyar költőket bemutató fejezetről még el kell mondani, hogy itt a válogatás bővebb, mint az előző koroké. A válogatást 1964. december 31-én zárták le, így az addig megjelent műveket vették figyelembe. Az előző kiadással szemben ebben a kötetben jegyzet apparátust nem csatoltak a könyvhöz, hiszen ma már minden érdeklődő rendelkezésére állnak a megbízható szakkönyvek.

Igy tehát a végéhez közeledik a több mint kétesztendős munka, amelynek nyomán ez a valóban *impozáns méretű, költészetünket méltón reprezentáló* válogatás megszületett.

A *Helytartó* bámulatosan rövid idő alatt meghozta írójának, a harmincon alig túl jutott *Rolf Hochhuthnak*, a világsikert. Tüntetéssel és forró tapszuhataggal zajló bemutatók Európa különböző metropolisaiban politikai és egyházi személyiségek szenvedélyes megnyilatkozása — amikor nálunk még csupán egy könyvkiadó, egy színház s a szűkebb szakmai körök álma lehetett a mű hazai megismertetése.

A szerző ugyanis sokáig megtagadta tőlünk az engedélyt. Intézkedéseit a szocialista világ nem értette, csak akceptálni kényszerültünk érveit. Míg aztán az elmúlt év nyarán e furcsa zárlat föl nem oldódott, s nekifoghattunk teljes lendülettel a munkának.

Szerény tízéves fordítói múltra tekinthetek vissza: legfeljebb munkának sok, eredménynek alig valami — e *keresztény szomorújáték* mindazonáltal életem egyik próbakövévé vált. A néző épp hogy a felét láthatja a műnek, ha a színházba betér, s a művészek ajkáról nem feltétlenül érzékeli versnek a hallott szöveget. A szerző ugyanis tudatos törekvéssel fogta bár versbe sorait, mondanivalóját alig néhány ponton emelte a líra szintjére — *kemény, prózai közvetlenséggel* tárja elénk vádjait, történelmi tények, s adatok sűrítik mondatról mondatra a szöveget, itt nincsen helye átfényesedő képeknek, évszakok jelzésének; betonköltészet ez, drótsövénykölteszet, gázkamraköltészet. Lírai szárnyalásként csak azok ajkáról hangzik a szó, akik — bár járkálnak még, gesztusaik vannak — arcukon a távolodás hamuszínével, szemükben a halál üregével fordulnak a nézőtér felé. S még egy helyen. Ott, ahol a pápa hangja végképp hamissá válik, elveszti érveinek fonalát, s az általánosításból is már az irrealitásba próbál visszavonulni.

Meggyőződésem, hogy a *Helytartó* — teljes színpadi sikere ellenére is — könyvdráma. Hiszen két estére nem osztható fel, s a legjobb szelekció is kénytelen fontos részekről lemondani, a darab menthetetlenül egysíkúvá lesz, az alakok néhány gesztusa mindig megmagyarázatlan marad — s maga a szöveg is *olvasva élvezhető igazán.* Amennyiben ilyen egyetemes vád szövege önmagában egyáltalán igényt tarthat arra, hogy élvezzük — felelheti az olvasó, s joggal. S itt bújkál a szerző másik nagy erénye. Megtalálta azt a költői formát, amely a hivalkodásnak minden árnya nélkül, *a legnemesebb alázattal* közvetíti a történelemnek szinte páratlan tragédiáját. S mint ahogy bizonyos vagyok: e vádat csak emelkedett szöveg tudatosíthatja bennünk igazán — ugyanúgy abban is bizonyos vagyok: e szövegnek *rejtetten* kell emelkedettnek lennie. A műfordító itt volt leginkább próbára téve, a színész nem kevésbé; s a nézőre, több más momentum mellett, a „földalatti" jambus *ezért* nem erőszakolja rá magát. S ami már műhelyprobléma inkább — ezért lehetett vitás egyáltalán, verse vagy hosszabb-rövidebb sorokba tördelt próza.

A helyéről felálló, megrendült nézőnek nem egyszerűen kiegészítés, hogy kezébe veszi a könyvet. Miért? Dadogva, hiányosan a fentiekben próbáltam elmondani. Tökéletesen maga a *Helytartó* ő kemény felvonása ad reá választ.

Würtz Ádám
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KÖNYVTERJESZTŐ
1966 APR 5

1021

A könyvbarátok barátja, a szép könyvek úttörője

a MAGYAR HELIKON

A szép könyvek tervező műhelye vedlő öreg házban rejtőzik, a padló szintjéig érő rácsos ablakon át a nyüzsgő belvárosi forgalomra látni. A kis szobákban modern bútorok és a zsúfolt polcokon rengeteg szép könyv. Csupa Helikon-kiadvány.

Itt tervezik, itt gondozzák a szép könyveket, itt az *Európa Kiadó* kötelékében működő *Magyar Helikon*.

Szép könyv és esztétikai világkép

Szántó Tibor, a Magyar Helikon művészeti vezetője azonban tiltakozik az ellen, hogy a szép könyveket a Helikonnak kisajátítsuk. Teszi ezt annak ellenére, hogy a Helikon tavalyi negyvenöt kiadványának majdnem a fele kitüntetést vagy oklevelet kapott a szép könyvek versenyén. Hogy a hazai könyvpiacon a legszebb könyvek Helikon-kiadványok.

— A szép könyvek kiadása nem Helikon-monopólium — vallja. A könyvkiadás egyik vezetőjének mondását idézi: „Helikonizálni kell az egész magyar könyvkiadást", arra emlékeztet, hogy *a könyvesboltokban mind több a szép kiállítású, gondosan készült könyv*, hogy a bibliofilia, a „nemes irodalmat nemes köntösben" elve a könyvkiadás minden területén érvényes. — A Helikon a szép könyvek kiadásának nem egyedurálkodója, legföljebb az *úttörője*, a jó értelemben vett avantgardja.

A klasszikus bibliofilia az ínyencek kedvtelése, nem annyira a bélyeggyűjtéshez, mint inkább a *műgyűjtéshez*, például a rézkarcgyűjtéshez hasonlítható. A Helikon annak idején a tömegméretű bibliofilia érdekében létesült, de ebben némi ellentmondás rejtőzik: kétségtelen viszont, hogy a tömegkiadású könyveket is szép kiállításban kell közrebocsátani; s ez azt jelenti, hogy ideális esetben minden könyvet bibliofil mértéktszerint kell megtervezni, kinyomtatni, bekötni. Elvben így is van, a gyakorlatban a papírellátás, a nyomdaipar lehetőségei és még sok más szempont is befolyásolja ezt.

Szántó Tibor igazának támogatására Európa egyik legnevesebb könyvművészére hivatkozik, *Jan Tschicholdra*, aki hosszú éveken át a több százezer példányos *Pinguin Books* művészeti vezetője is volt...

— Igaz, hogy az olcsó, úgynevezett paperbeck könyv vállalt sorsa, hogy elolvasás után esetleg eldobják, mégis fontos, hogy hasznosan és művészien szépek legyenek ezek is, amíg olvassák őket. Nem szólva a tankönyvekről: *a jövendő könyvbarát* forgatja ezeket, az *esztétikai világkép* a tankönyv olvasása közben is formálódik.

Ezért Szántó Tibor szerint elvileg nincs és nem is lehet különbség könyv és könyv között könyvművészeti, tipográfiai szempontból. Minden könyv formáját tartalmához illően, az olvashatóság igényével kell megtervezni, esztétikai élmény ígéretével, alkotó szenvedéllyel.

S ehhez elmaradhatatlan partner: a nyomda. A Helikon legjobb partnere, termésük felének előállítója a világhírű *Kner* nyomda Gyomán; *Háromszéki Pál* főmérnök és *Petőcz Károly* üzemvezető a könyv szerelmesei, *Kner Izidor* könyvészeti hagyományának lelkes ápolói.

Reneszánsz anatómiai atlasz

A szép könyv egyébként már azért sem Helikon-monopólium, mert a Helikon *szorosan együttműködik* szinte az összes többi kiadóval. A *Corvinával* együtt adták ki például a *Kódexeket*, a *Dantet*, a *Rubaijjátot*. A *Kossuthtal* együttműködve jelenik meg az idén *Engels* műve, *A német parasztháború*, korabeli metszetekkel illusztrálva, s jövőre a marxizmus—leninizmus klasszikusainak néhány kötete. A *Gondolattal* közösen készítik elő *Diderot: Paradoxon a színészről* című művének kiadását. A *Medicina* is a Helikon partnere lett: jövőre a reneszánsz anatómia három nagyságának, *Vesaliusnak*, *Leonardónak* és *Michelangelónak* anatómiai rajzaiból állítanak össze világviszonylatban is igen nagy érdeklődésre számító atlaszt.

Bibliotheca Corviniana és Biblia Pauperum

1967-ben — negyven könyvtár közreműködésével — a világban szétszóródott Corvinákból válogatnak össze háromszáz oldalas albumot *Bibliotheca Corviniana* címmel. Az idei év végére várható rendkívül érdekes fakszimile kiadvány a *Biblia Pauperum*; a könyvnyomtatás legősibb formájával, fatáblába metszve művészi könyvnyomtatással készült mű reprodukciója. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom félévszázados fordulójára Moszkva történetét írásban és főleg képekben bemutató nagy album készül a Helikonnál. *Gink Károly* fotóművész tavasszal, nyáron, őszszel és télen készít fényképeket Moszkvában az albumhoz, hogy a nyolcszáz éves város történetét és jelenét vizuálisan érzékeltesse.

A világirodalom száz legnagyobb műve

A Helikon Klasszikusok sorozatában a világirodalomnak mintegy száz legnagyobb műve jelenik meg, így *Epikuros*, *Herodotos*, *Heine*, *Mérimée*, *Schiller* és *Vergilius*. A Helikon Kiskönyvtárban, az Elzevír-könyvek sorozatában rövidebb művek látnak napvilágot. 1967-ben *Stendhal*-kiadványt terveznek. A Magyar Klasszikusok sorában most készül a *Hét évszázad magyar verseinek* új kiadása. Megjelenik *Radnóti* és *Tóth Árpád* kötete, *Arany* összes versei és válogatott prózája, *Petőfi* összes versei és válogatott prózája, *Mikszáth-* és *Jókai*-sorozat.

Évente három-négy reprezentatív szép könyvet, a szó szorosabb értelmében bibliofil kiadványt is közread a Helikon. Még az idén megjelenik *Babits Mihály Jónás Könyve*, *Würtz Ádám* rézkarcaival. *Az ember tragédiája* *Kass János* tizenöt modern rézkarcával illusztráltan lát napvilágot, de egészen kis példányszámban kiadja majd a Helikon a tizenöt rézkarclapot is. Jövőre tervezik a *Romeo és Julia* rézkarc-illusztrációs kiadását, klasszikus görög szerelmes novellák közrebocsátását és az orosz ősköltészet legszebb darabjainak gyűjteményes kiadását.

— Tizennégy éves koromban lettem nyomdászinas, mindig szerettem a könyvet, de csak öreg fejjel tanultam meg, valójában mitől is szép a könyv — mondja búcsúzóul Szántó Tibor. — Jó, de nem mindig drága anyagok, könyvbarát nyomda, együttműködés, ez a legfontosabb. S a Helikon örömére ez mind meg is van.

Így lehet a Helikon a szép magyar könyv úttörője, a magyar könyvkiadás élgárdája, a könyvbarátok jó barátja.

Z. L.

musok buktatóiról, tehát magáról a „tananyagról" — frissen, könnyedén, némi humorral is. A *könnyedség és humor* nagy értéke ennek a könyvnek: olyanok számára készült, akik már tudnak németül, s akik olvasás közben rá fognak ébredni arra, hogy nem tudnak jól; szokványos nyelvtankönyv ezek-

nek elvenné a kedvét, lerokkantaná önbizalmukat. Juhász nyelvtanuló könyve nem teszi ezt.

Nem szabad megfeledkeznünk a könyv illusztrációiról sem: *Réber László* finom és szellemes rajzai — sok rajza — nem a megszokott nyelvtankönyvi módon ábrázolja a szabályt, hanem humorral, tehát az anyag előadásmódjához alkalmazkodva. Szellemes ötletelnek egyike egyben a legfontosabb szabályok egyikére figyelmeztet: a könyv széles margóval nyomott lapjain mindenutalan megjelenik egy kopasz, szemüveges, fülelő tanárfej, s azt kérdi: „Most is félhangosan olvasol?"

A kezdeti meghökkenést — hogy bizony rosszul tud az ember németül — jókedvű, bizakodó elmélyülés fogja felváltani: *kitűnő nyelvtankönyvet* kap a nyelvismeretét tökéletesíteni kívánó olvasó, és biztos, hogy alapos tanulmá-

Új kiadásban kapható

nyo
hozz
nya
tudj
met
ve

Ho

A

Kev
vés
132
a n
Baz
hog
elve
dok
107
mé
gében, Belgrád, az akkori Nándorfehér-
vár ostromakor. Az első ágyúlövés és a
lőporral működő rakéta harci felhasz-
nálása új fejezetet nyitott a fegyverek
és a hadművészet történetében. Ennek
ellenére még századok múlnak el, ami-
kor az ágyú, s jóval később a rakéta, be-
kerül a hadseregek arzenáljába és a
„háború királynőjévé" válik. Hosszú az
út a mórok ágyújától Leonardo da Vinci
hátultöltős ágyútervéig, Krupp Kövér
Bertájáig és a mai kor félelmetes atom-
lövegeiig.

Az ágyú története összefonódott a
háborúk históriájával, az emberiség
történetével. A kitűnő könyv lapjain
egymás után jelennek meg nagy had-

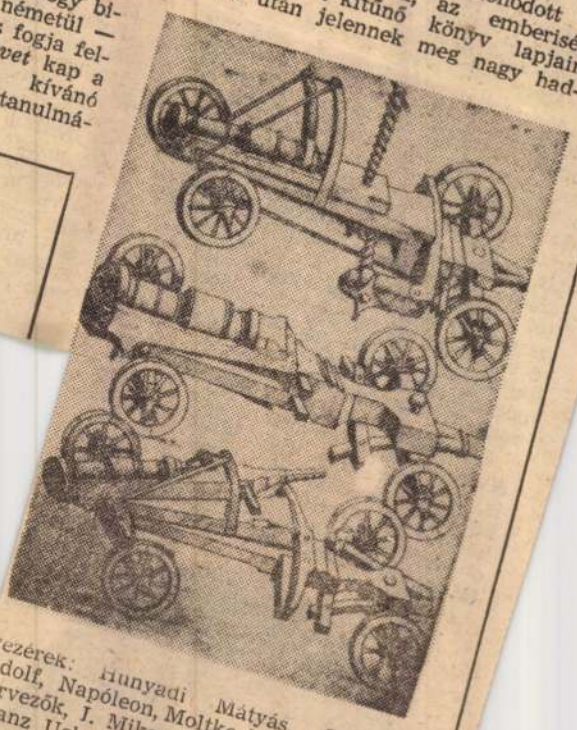

vezérek: Hunyadi Mátyás, Gusztáv Adolf, Napóleon, Moltke, legendás ágyútervezők, J. Miksa, Leonardo da Vinci, Franz Uchatius, és a háborúk vámszedői, a nagy hadianyaggyárosok, Krupp, Skoda, Armstrong, Creuzot és mások, legendás tüzérek, akiknek élete, munkássága az ágyú „bűvöletében" telt el. És mennyi furcsaság, tragédia, pusztulás fűződik az ágyú regényéhez! A hangágyú, a napágyú, a százlábú löveg — Jules Verne fantáziáját meghaladó kísérletek és eredmények.

Horváth Árpád könyve lebilincselő érdekességű, hézagpótló munka, minden bizonnyal nagy sikert arat a harcászat és haditechnika iránt érdeklődők, de a népszerű ismeretterjesztést kedvelő olvasók körében is. (Zrínyi. 286 oldal. kötve 30,— Ft).

Sz

Würtz Ádám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KÖNYVTERJESZTŐ

1900 APR

·|·

A TOLLASKIGYÓ FIAI

A *Népek Meséi* sorozat legújabb kötete, *A Tollaskigyó fiai*, távoli világba kalauzolja olvasóit: Közép- és Dél-Amerikába. Különös, idegen tájak, egzotikus növények és állatok, számunkra furcsa szokások ismertetnek meg a Mato Grosson élő indiánokkal.

Meséik hőse jaguár, teknős, keselyű, vadkutya, csörgőkígyó, s a táj — a dzsungelek, az égig érő hegyek — sem közelebbi ismerősei a mi olvasóinknak. Mégis, ezekben a mesékben minden idegenségük, egzótikus voltuk ellenére is, fellelhetünk *a mi meséinkkel rokon motívumokat.*

A mesék üde hangja, sejtelmes, különös világa lebilincseli az olvasót — bármely korosztályhoz tartozzék is. A szöveget híven egészítik ki Würtz Ádám művészi illusztrációi. (Móra. 271 oldal, kötve 29,— Ft)

Tótfalusi István 1021

ÁRKÁDIÁBAN ÉLTEM ÉN IS

Árkádia — vagyis a költészet birodalmának polgára: Csokonai Vitéz Mihály. Róla, az ő életéről, a XVIII. századi Magyarországról szól ez a könyv. Megismertet a debreceni kollégium életével, a kis- és nagydiákok mindennapjaival, s a közöttük felnövő Csokonaival, aki oly gyorsan kitűnt közülük nem mindennapi képességeivel.

A szerelmes versek, a bordalok poétájának, a költészet tudós és értő művelőjének ismert portréján azonban új vonásokat találunk: a felvilágosodás eszméiért lelkesedő hazafiét, aki nem a boldog szerelmet s a kiegyensúlyozott életet, hanem a nehezebb utat választotta. Verseivel akarta szolgálni hazáját. Még hozzá olyan időben, amikor a költő „kétes egzisztenciájának" számított; amikor egyedül a rokokó báj, a szenvelgő poézis volt szalonképes — s ő tudatosan vállalja a népies formát és tartalmat; amikor az ország leghaladóbb férfiait lefejezték a Vérmezőn vagy Kufsteinba zárták.

E regényes életrajz, amellett, hogy élvezetes és szórakoztató, segít abban is, hogy Csokonai Vitéz Mihály iskolai kötelező olvasmányból eleven, hús-vér költővé váljék előttünk, akinek verseit olvasni mindig szívbéli örömet jelent. (Móra. 273 oldal, kötve 15,— Ft)

·|·

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

1967 JUL 9

1021

Würtz Ádám kiállítása Debrecenben

Újabb jelentős kulturális esemény lebonyolítására kerül sor július 9-én, vasárnap délelőtt 11 órakor Debrecenben a Déri Múzeumban. Würtz Ádám Munkácsy-díjas grafikus kiállítását nyitják meg, amelyen 74 alkotás kerül bemutatásra.

Würtz Ádám művészetét elsősorban könyvillusztrációi tették ismertté, de önálló grafikai művei is elismerést szereztek számára belföldön és külföldön egyaránt. A tárlat július 30-ig lesz nyitva.

Az elnök figyeln
következik az a j
a legtöbbet vár
pontot hoz magáv
szülők gyermeke.

HAJDÚ-BIHARI

NAP

bern, ha
nek a székhelyén, ahol erett-
ségizett.

Würtz Ádám
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1967 AUG 13

NÉPSZABADSÁG

1021

Lengyelország, Bulgária, Jugoszlávia

MAGYAR GRAFIKUSOK KÜLFÖLDI SIKERE

(Tudósítónktól.)

A magyar alkalmazott grafika termékei — *könyvillusztrációk, plakátok, idegenforgalmi nyomtatványok, falinaptárak, könyvborítók stb.* — külföldön is jó hírt szereztek képzőművészeinknek. A képzőművészet nagy múltra visszatekintő ágának hazai kibontakozásához jelentősen hozzájárult külkereskedelmünk és idegenforgalmunk fejlődése is.

A magyar alkalmazott grafika alkotásaiból szervezett kiállítást a *Kulturális Kapcsolatok Intézete*. A válogatott anyag eddig három országba jutott el.

Az első bemutatót a *varsói Magyar Intézet* rendezte. A kiállítást több ezren tekintették meg, s a *Trybuna Ludu* méltató cikkében kiemelte, hogy *Würtz Ádám, Hincz Gyula* és *Szász Endre* grafikái világszínvonalat képviselnek. A kiállítást egyébként az idén még Lengyelország több városában is bemutatják.

Szép sikerrel szerepeltek a magyar grafikai művek *Bulgáriában* is; a tárlatot *Szófiában* és *Küsztendilben* több ezer látogató kereste fel, és szakmai körökben is nagy sikert aratott.

Jugoszláviában először *Skopjéban*, a Modern Művészeti Galériában állították ki az anyagot; a nagy érdeklődésre való tekintettel a nyitva tartást meg kellett hosszabbítani. A tv, a rádió, a sajtó többször is megemlékezett a tárlatról, kiemelve *Martyn Ferenc*, Würtz Ádám, Szász Endre, Hincz Gyula könyvillusztrációinak, *Gunda Antal, Kemény György, Balogh István, Sinka Mátyás* művészi plakátjainak szépségét, érdekességét. Skopje után *Ljubljana* látta vendégül a vándorkiállítást, majd a macedóniai *Bitola*; csak az utóbbi helyen húszezren ismerkedtek meg művészeink alkotásaival.

A vándorkiállítás Lengyelországban és Jugoszláviában tovább folytatja sikeres útját. Jelenleg *Titográdban* látható, ezt követően pedig *Zágráb, Belgrád, Szarajevó* és *Novi Sad* várja a magyar alkalmazott grafika első gyűjteményes bemutatkozását.

...gépkocsijuk tényleges
potának megfelelő javítási
térítenek. A fuvarozók ho
vább abban versenyeznek, ki
be leromlottabb gépkocsit.
tagadják, maguk is túlfuttatj
kocsikat (idén a nagyjavítási

Demigros

Így nevezik a nálunk régen ismeretes idegen szóval a nagykereskedelmi vállalatoknak azt a jogát, hogy az általuk forgalmazott termékeket ne csak viszonteladóknak, nagy tételekben — en gros —, hanem kicsinyben is árusíthassák.

A demigros azonban az utóbbi másfél évtizedben annyira kiment a divatból, hogy a Csongrád megyei Iparcikk Kiskereskedelmi Vállalat vezetői körében bizony igencsak riadalmat keltett, amikor a Bútornagykereskedelmi Vállalat, élve a gazdasági reform szellemében kapott s a helyi párt- és tanácsszervek által támogatott jogával, az idén új bútorüzletet nyitott Szegeden. Mi lesz velünk, mi lesz a város másik két bútorboltjával? Hogyan teljesítjük a tervünket, ha az új konkurrens esetleg elvonja tőlünk a vásárlókat? — kérdezték, vitatták érthető nyugtalansággal.

Eltelt azonban fél év az új, szegedi bútoráruház megnyitása *ban 9 százalékkal* növekedett az előző év hasonló időszakához képest, addig *Csongrád megyében 32 százalékkal* vásárolt több bútort a lakosság. Nőtt tehát a bútorforgalom, méghozzá több mint háromszor olyan gyors ütemben, mint az országos átlag, s a kezdeti nehézségek (új kiszolgálószemélyzet, kialakulatlan vevőkör stb.) ellenére megtalálta számítását a demigrossal a Bútornagykereskedelmi Vállalat is. A két fő tanulságot pedig már most levonhatjuk a jövőre nézve:

1. A bolthálózat fejlesztése s a kereskedelmi vállalatok versenye, az ezzel együtt járó választékbővítés és jobb kiszolgálás lényegesen növelheti a lakosság vásárlókedvét, bővítheti a piacot.

2. Előnyös a demigros azért is, mert a nagykereskedelem közvetlen tapasztalatokat szerezhet a fogyasztók véleményéről, elismeréséről és kritikájáról, s így hamarabb elérheti, hogy az ipar is jobban igazodjék a vásárlók mi-

Magy...
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u...
Telefon: 188-296 188-307
JÖVŐ MÉRNÖKE
1967 JÚN

KÉPES REGÉNYTÁR

KÉPES REGÉNYTÁR cím... mel a Szépirodalmi Köp... kiadó Magyarországon ... de a világ könyvkiadót di... jól ismert, közkedvelt, ... vatos könyvtípust jel... meg.

A sorozat köt... lekmények ... lényeges m... lusztrál...

...tetem a ... majdnem minden ...bozzanatát képek il... egymást kiegészítve jelenítik meg az elbeszélt történeteket.

A Regénytárban a világirodalom és a magyar irodalom nagyjainak legolvasmányosabb és aránylag kis terjedelmű alkotásai látnak napvilágot; izgalmas elbeszélések igaz emberekről, hűséges és hűtlen szerelmesekről. Ellentétben az úgynevezett „képregényekkel" a művek csonkítatlan, teljes szövege jelenik meg kétféle változatban.

Az első változatban rövid, cselekményes elbeszélések lát-

...részben szövegköz... a másik vál... ...mények, hosz... ...elbeszélések jelennek ...szagy egész oldalanként ...nyolc oldalas képpel.

A sorozat első két kötete Jókai: Cigánybárója és Móricz: Mese a zöld füvön című elbeszélése márciusban jelent meg. Júliusig megjelenő további művek: Mikszáth: Beszélő köntös; Szép Ernő Mátyás király tréfái és Balzac: A vörös vendégfogadó. A színes, művészi rajzokat Würcz Ádám, Jurida Károly és Szántó Piroska készítették.

A KÉPES REGÉNYTÁR jól olvasható, nagybetűs szedésű, gazdagon illusztrált, izgalmas elbeszélései remélhetőleg fiatal és öreg, régi és új olvasóknak egyaránt kedvelt olvasmányaivá válnak.

Z. E.

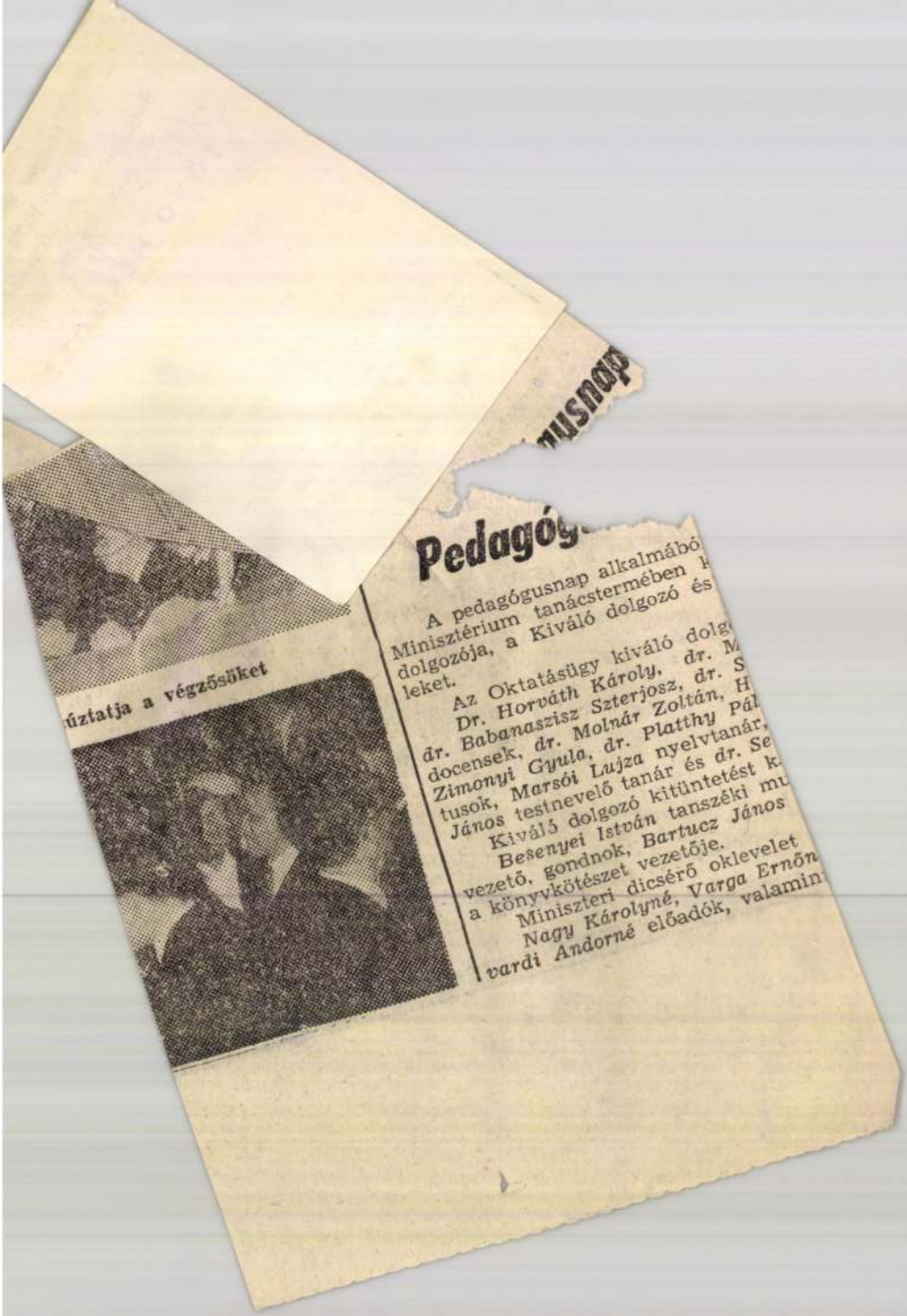

úztatja a végzősöket

Pedagóg

A pedagógusnap alkalmábó
Minisztérium tanácstermében k
dolgozója, a Kiváló dolgozó és
leket.

Az Oktatásügy kiváló dolg
Dr. Horváth Károly, dr. M
dr. Babanaszisz Szterjosz, dr. S
docensek, dr. Molnár Zoltán, H
Zimonyi Gyula, dr. Platthy Pál
tusok, Marsói Lujza nyelvtanár,
János testnevelő tanár és dr. Se
Kiváló dolgozó kitüntetést k
Besenyei István tanszéki mu
vezető, gondnok, Bartucz János
a könyvkötészet vezetője.
Miniszteri dicsérő oklevelet
Nagy Károlyné, Varga Ernőn
vardi Andorné előadók, valamin

Sörbe fulladt népművelés?

Biztassunk — ne sértsünk

Van abban valami jó és feltétlen örvendetes, ha a szellemi igénytelenség vádjára egy munkásközösség már felháborodik. Ha már tud és akar tiltakozni, ellentmondani a vádaknak, mert azokat sértőeknek, túlzottaknak minősíti. Bizony, nem olyan régen még igaztalan állításokkal, felnagyított általánosításokkal, könnyelmű ítéletekkel se igen lehetett *tettekre mozgósító* »szellemi kórlapot« kiállítani egy-egy üzem kulturális életéről.

Ezért mondom, van abban valami jó, hogy ilyen érzékenyek lettünk, s abban is, hogy egyre kevésbé van szükség — annak idején se volt valami hatásos módszer — a mindenáron »megdöbbenteni« akaró látleletre.

Pedig a minap ilyet állított ki a kőbányai sörgyári munkások számára az Országos Népművelési Tanács szakmai körökben tekintélyes, gondosan szerkesztett, sokoldalú lapja, a Népművelés.

A munkának ez ad értelmet?!

A cikk körbe járt a sörgyárban, még le is másolták, vitatták és elemezték — csak érteni nem értette senki. Pedig nem a lap jó szándékát vonták kétségbe — hanem *az általánosítás könnyed merészségét bírálták, a szerző elegáns stilisztikai köntösbe bújtatott »jöttem, láttam, ítéltem« módszerét,* mely egyebek között ilyen magabiztos megállapításokat íratott vele papírra: *»Sok olyan dolgozó is rendszeresen iszik, akinek különben eszébe sem jutna. Műszak végére általában zsibbadtak az emberek. Ilyenkor természetesen nincs kedvük művelődni. Hazaviszik a sört, amit jutalékként vagy termelői áron kaptak, otthon iszunk tovább...«*

Vagy itt van az üzemi könyvtár egészen különös beállítása. Lesújtóbb, kétesebb értékű misszíót aligha tulajdonítottak még könyvtárnak, mint ez az írás. Azt mondja benne a könyvtáros: *»Ennek a munkának ez ad értelmet. Felnevelni, kiröpíteni innen egy-két olyan gyereket, aki több akar lenni. Igen, kiröpíteni«* — s hoz rá egy példát: ide került az egyik sörgyári munkás fia, négy év alatt alkoholista lett, ám a könyvtáros rábeszélte, hogy menjen máshová dolgozni — elment, azóta kiegyensúlyozott életet él, és néha felkeresi a könyvtárost. Legutóbb az mondta: — Nem tudom, hogy élhettem itt!

A cikk egészéből mondatokat, idézeteket kiragadni talán nem méltányos a szerzővel szemben, hiszen *az írásnak több olyan része van, amely valós tényekre valós megállapításokat igyekszik keresni.* De mert gyakran megfeledkezik arról, hogy alapjában segíteni és feltárni, elemezni és következtetni akar, ezért váltott ki szenvedélyes ellenérzést a sörgyáriak körében. Akik előtt — érthetően — nem az maradt meg belőle, hogy ők azért olvasnak is — *1700 tagja van a könyvtárnak* —, munkásakadémiai előadásokat is hallgatnak — *évente 60 ilyet rendeznek* —, szívesen mennek színházba is — *öt hónap alatt 1280 jegyet adott el a közönségszervező* —, sokan esti iskolákon tanulnak, hanem az, hogy itt »általában zsibbadtak az emberek, s otthon isznak tovább«, hogy itt a könyvtárnak a már említett »megmentő« szerepe van, hogy itt a szakmunkások rátartiak, mert igyekeznek a legújabb divat szerint öltözködni és megnézik az összes kommerszfilmet, s hogy itt két külön világ van, a malátások és a palackozók világa...

Segítség helyett szembeállítás

Akik a cikkben megszólalnak, valójában nem ezt s nem így mondták. Beszéltek — hogyne beszéltek volna — az üzemi népművelő munka nehézségeiről, annak sörgyári jellegzetességeiről, arról is, hogy itt talán az átlagnál is összetettebb, sokrétűbb, eredményeiben szerényebb és több türelmet igényel a nevelőmunka, mint például egy zártabb, kevésbé széttagolt — és nem sörgyártással foglalkozó — üzemben. Ám *amit az írás visszatükröz a gyári népművelésnek ebből az útkereső, helyzetelemző, őszinte gondjából, s ahogyan azt leegyszerűsítve érzékelteti, ez éppen elég ahhoz, hogy segítés helyett szembeállítsa a sörgyár népművelőit a gyár munkásaival.*

Ami — sajnos — sikerült is...

Az a könyvtáros például, aki a cikkben »kimentett« ebből a környezetből egy ifjúmunkást — egyébként *több mint egy évtizede fáradozik azon, hogy a valamikori három zsák könyvből az üzem és a szakszervezet támogatásával ma tizenhétezer kötetes könyvtár várja a munkásokat, s ne várja hiába* — mondom, ez a könyvtáros most alig tud megállni a szemrehányások pergőtüzében. Sokan — remélhetően csak átmenetileg — elfordultak tőle s a könyvtártól, mert az írás alapján úgy érzik, lenézi őket.

A kérés jogos

A nyilvános megdöbbentés — indítékai bármennyire is jóindulatúak — ma már nem alkalmas módszer. A túlzások és meggondolatlan ítéletek, a »szellemi in flagrantik« ma már *nem pótolják a hozzáértő helyzetelemzést.* A népművelő munka — s különösen annak üzemi színtere — ma már annyira sokrétű, hogy fél füllel, fél szemmel nemigen lehet felelősségteljes és szakszerű kalauzolásra vállalkozni benne. Ellenben *messzemenően támaszkodni kell azokra, akik ennek a tevékenységnek a különböző parancsnoki hídján állnak, nem utolsósorban a munkahelyi népművelés gazdájára, a szakszervezetekre.*

A sörgyári példa egyebek között azt is szemléltetően igazolja, hogy ma már a munkásközvélemény fogékony, érzékenyen reagál arra, amit szellemi követelményként állítunk elé, s ha virágcsokorral nem is fogadja a bírálatot — de már fogadja! Viszont igaztalan beállításban, torz tükrözésben visszautasítja! Ahogy a Népművelés esetében a gyári szakszervezeti bizottság közreműködésével ezt megtették a sörgyáriak is, hangsúlyozva: az objektivitás lencséjén át készítsen a lap újabb felvételt Kőbánya 3600 sörgyári munkásának eredményekkel és gondokkal vegyes szellemi közállapotáról.

A kérés jogos.

Kiss Gy. János

A százegyedik szenátor

Tegnap este ért véget a televízióban a »százegyedik szenátorról«, a hírhedt *Bobby Bakerről* szóló háromrészes film. Krimit vagy valóságos történetet láttunk? Az izgalmas fordulatok, titokzatos gyilkosságok, üldözések, nyomozások a bűnügyi filmek világát idézik, a dokumentumok a valóság hitelével hatnak

szerei e két ügyben igen hasonlatosak.

Mindezt a tv eszközeivel, egy sokat ígérő új műfaj, *a televíziós dokumentumjáték* nyelvén mondották el a szerzők: *Geszti Pál* és *Gimes György*, a rendező: *Keleti Márton*. A valóságot fantázia-elemekkel — rekonstruált beszélgetésekkel

ből
s László

mjátékok be-
kitűnő, jelentős
kezdeményezés,
lehető legjobb
lytatni kell, le-
emes.

Vajk Vera

Ady — az UNESCO-sorozatban

A magyar líra idegen nyelvű közreadásának kiemelkedő eseményeként kell fogadnunk a párizsi *Seghers* és a budapesti *Corvina* kiadó közös gondozásában a *Reprezentatív művek UNESCO-gyűjteménye* című sorozatban franciául most megjelent *Ady-válogatást*, amelynek jelentőségét szombaton a Kulturális Kapcsolatok Intézetében sajtótájékoztatón méltatták.

A sorozattal a tekintélyes nemzetközi kulturális szervezet a népek közötti megértést, a nemzeti kultúrák kincseinek világnyelveken való megismertetését szolgálja, s *a magyar költészet Ady 90 versével ezúttal kapott helyet benne először.* A két kiadó dicséretes munkát végzett, s messzemenő elismerés illeti az élvonalbeli francia költő- és műfordító gárdát. A versek átültetésének rendkívüli gondosságát bizonyítja, hogy némelyik költeményből 10—15 fordítás is készült, s azokból válogattak a szerkesztők. Ady versei e fontos sorozatban remélhetően tovább gyarapítják a magyar líra híveinek külföldi barátait.

(k.)

FÜREDI

SZÍNHÁZI NAPOK

Megjegyzés

„Magyar dráma — magyar színház"

(Első hozzászólás egy mai napi vitához)

Lassan véget ér a színházi évad — a hullámai azonban éppen a vége felé kezdtek magasabbra csapni. Olyan magasra, hogy végül is a Balaton tükrét is megborzolják. Éppen most, amikor olvasóink találkoznak ezekkel a sorokkal — Füreden, a három napja megindult színházi napok keretében, dúl a vita. (Címe cikkünk címével azonos.) Hadd dúljon! Akadnak, akik úgy vélik, hogy sok már a beszéd a magyar drámáról — lássuk már végre viták helyett a drámákat. Volna is ebben valami igazság, ha mégiscsak megfigyelhető nem volna, hogy ennek a sok beszédnek nem csak az alja sok, amint közmondásunk tartja, hanem a tetején is úszik valami. Szent igaz, többet beszéltünk, mint előrehaladtunk az idén a régóta fájó ügyben, nevezetesen, hogy a magyar színház, egyes európai színvonalú előadásai mellett is, sántít a jobb lábára, amíg nem a magyar dráma áll tevékenységének tengelyében.

A kimondás a megoldás kezdete. És a kimondás puszta tényén azért már túl is jutottunk valamicskével. A többi között azzal, hogy azért valamivel több (ez a kevésbé lényeges) és valamivel magvasabb új magyar színművek birtokában vitatkozunk ma, mint korábban. Gyorsan hozzá kell tenni: az elmaradás, művészetünk egyéb ágaihoz viszonyítva, még most is sajnálatosan nagy — no de hiszen néhány éve még efféle egybevetésre sem nyílt volna alkalom.

A vita nem most kezdődött. Még legutóbbi és legerősebb hulláma is négy löketben érkezett. A Pen Club drámai beszélgetése volt az első, a szakszervezet központi klubjában (a Fészekben) — de ez inkább emlékeztetett írók és színházi emberek meddő veszekedésére. (Bár akkor sem volt haszontalan.) A Balaton túlpartján, Kaposvárott, a dunántúli színházak fesztiválján folytatódott, majd a napilapok hasábjain, ahol rendre jelennek meg immár higgadt gondolatmenetek, mind közelebb a kérdés velejéhez. És ez a mai vita, a füredi, a negyedik hullám. Őszinte szívből kívánjuk, hogy frissítse fel, lendületével vigye előre drámairásunk és színrevitelünk kemény zátonyokon, nehezen haladó, de mégiscsak haladó ügyét.

Könnyű volna bizonyítani, hogy ez a haladás nem csak szóbeszéd, hanem tény. Példálózhatnánk a Füreden most esténként sorra színre kerülő új magyar darabokkal, és további harminchárom szerzőnk negyven drámájával és vígjátékával, amely látható volt színpadainkon ebben az évadban. Látványos volna ez — de helyes nem. Akad persze ebben a negyven színpadi műben jó, még kiváló is (Németh László négy drámájára, s a gondok oldódásában legbiztatóbb jelenségként Örkény István, Fejes Endre színpadi átdolgozásaira, Komlós János »szentségtörésére«, s még a bátor Vörösmarty-felújításra is utalunk, hogy a legjelentősebbeket ragadjuk ki) — holmi nagy eredményekkel való kérkedés volna azonban a legsúlyosabb hiba a jelen pillanatban.

Nem, nem, a folyamatnak az elején tartunk. A vita csak hadd dúljon, a sok bírálat (elsősorban nem is a kritikáé) csak hadd hangozzék — szükség van erre, hogy végre a drámában is igazán előrelépjünk. Annyira legalább, amennyire a jelentékeny írói és színházi tehetségeinkben rejlő adottságok, társadalmunk mai kedvező légköre engedi. Nem vitás, ez a lehetőség magasan jelette van drámáink mai színvonalának.

Nagy örömmel köszöntjük az idén újra megelevenedett füredi színházi napokat, mint lépcsőfokot e nagyon kívánatos előrehaladásban.

Rajk András

...ázás a magyar szobortérképen

...nte semmitmon-
...oztató, 64/65. A
...s Iparművészeti
...s bocsátotta ki
...300 példányban.
...enne van, az az
...cét esztendő ha-
...őművészeti alko-
... meglepően gaz-
...zéke, s számom-
...ő »szobortérkép«,
...indenhová, ahol
...nk keze munká-
...agy bronz, kerá-
...y mozaik, gobe-
...ötvös-remek di-
... készítette, s hol
...lkotás, m... a cí-
... volt a megren-

...séghez vezető út
...ristajelzései.

...y végre gondo-
...ogy — ha visz-
...g nem is —
...a frissiben ké-
...veket számon
...ír, adatait kar-
...etjük, tájékoz-
...laljuk. Még a
... egyébként ne-
...elvén is, ugye,
...épen hangzik:
... 188 új szobor-
...podtunk, 49
...et avattunk,

58 kerámia falképet és burkolatot, 30 lemezdomborítást raktunk fel, sokszor mozaik, freskó, gobelin készült. S íme, a most sajtó alatt levő tavalyi esztendő mérlege: 246-féle téma fogalmazódott meg a képzőművészet különböző formanyelvén, az állandó nyilvánosságot élvező alkotásokban.

E számok puszta érzékelése már önmagában is nagyszerű — hátha még nekiiramodik az ember, hogy pillantást vessen a számok mögé, kezében ezzel a részleges szobortérképpel élményszerű utakat tegyen!

*

Körülszaladtam Komárom megyét. Egyet a sok közül, s nem is éppen a legelsőt, a kiugróan szoborkedvelőt. Mégis, ha itt most sorolni kellene az utóbbi három esztendő alkotásait, félek, megunná az olvasó. Hanem, amit a tatabányai, oroszlányi, esztergomi, komáromi, bábolnai szobrok — az ifjú bányász, az olvasó lány, a kakas, a mackó s a többiek kő vagy bronz alakja — a művészet varázsával sugároznak maguk köré, ahogy az avatás hangos-zajos ünneplése után beilleszkednek környezetük hétköznapjaiba, ahogy fogadják őket és gyakran fenntartással méregetik, majd később a tulajdonos büszkeségével mutogatják — ez már maga a szobor, fordulatokban gazdag, izgalmas regénye. E históriából azonban most mégsem a találkozás különös pillanatát emelném ki elsősorban, hanem — Komárom megye is bizonysága ennek — azt az egyre általánosabb és jellemzőbb vonást, amit az üzemi, ipari munkásság hirtelen termett szobortelepítési igénye mutat.

*

Mert az, hogy a Lektorátus friss keletű évi összefoglalói ilyen tartalmasak lehetnek — elsősorban az iparvidékeket dicséri. Tatabányán mondták: az ízlés és szépérzék, a képzőművészeti látásmód fejlesztésében rendkívül nagy jelentőségük van a mindig szem előtt levő, értékeikhez a nap minden órájában, mindenkit hívogató alkotásoknak. Éppen ezért valóságos képzőművészeti menetrendet szerkesztettünk, a szobrok felállítását programszerűen hajtjuk végre.

S így lehet ezzel Komló, Miskolc, Debrecen, Eger, az ország megannyi szobor-rendelő, szoborváró kis és nagy városa, iparvidéke, faluja is. Divat lett közszemlére tenni a műalkotásokat — mondhatnánk. De valljuk azt is: több ez puszta divatnál. Egészséges szellemi igény táplálja, finomodó szépérzék élteti, amely íme, egy új hagyomány rangjára emelkedve, a képzőművészet sokszínű, teremtő-gazdagító nyelvén szól mindannyiunkhoz.

(k. gy. j.)

1021

Szendrei József:

A JUHÁSZ FIA

A fiú úgy indult el, és úgy vitte az élelemfélékkel megrakott kosarat, mintha egy birodalmat érő kincsesládát cipelne. Teste kicsit félre is billent, mert az ételek súlya ugyancsak húzta a jobb karját. Egy egészen frissen sült kenyér, reszelt birsalmával készített meleg béles, füstölt hús, kolbász és abált paprikás szalonna illatízei páráztak fel a kosárból. Másik kezében töltött káposztával csurig rakott ételhordót cipelt s így orra alatt lengedezett a káposzta gyomormámorító illata is.

A hó éppen akkor kezdett szállingózni, amikor kilépett a kapun. Kissé széles, huncutkásan pisze orrával beleszippantott a hideg levegőbe, szemével hunyorított és tekintetével az eget kereste.

Anyja a kapu mögül még intően utána szólt:

— Reggel úgy indulj haza, fiam, hogy el ne késs az iskolából.

— Jó! — kiáltott vissza Ferkó, és nagykucsmás kobakjában körbecikkant egy gondolat: — Dehogyis kések én el... sohase szoktam elkésni. — Zömök, jó izmú testében feszengett a zsenge férfiasság, szembogaraiból kiragyogott az öröm és pajkos kis érzések táncolták tele a lelkét. — Talán már kisbárány is lesz, meg gyenge zsendice.

A Virágos nevű dűlőn vágott át, a falu szélétől egyenesen a Tisza felé, ahol volt már csapás a hóban. A vadászok nagyon jó utat taposták ki az akácfasor alatt. Ferkó egyszerűen úgy vélte: butaság lenne négy kilométert kerülni a köves úton, hiszen így, ha szedi a lábát, egy jó óra alatt odaér a Tuba-majorba, ahol apja a szövetkezet juhnyáját gondozta. — Kis szerencsével a dámvadakat is megleshetem napnyugtakor a Tisza partján — gondolta. — Ott szoktak tömörülni azok a gyönyörű jószágok a gát mögött, szélvédett helyen, a nagy rezgőnyárfák alatt...

Hanem a szél. A hóbortos Mátyás-napi szél nem akart elférni a havas szélességben. A hegyek közül rohant lefelé, s itt, a síkon már üvöltött, mint a kozmikus rakéták, és tébolyító kavargást csinált a szelíd hóesésből. A fasor alatti csapást, a szánkók, szekerek nyomát gyorsan betemette s a tizenkét éves legényke csizmás lábai egyre mélyebb hóba süppedtek. Még szerencse, hogy hátulról nyomott a vihar, valósággal tolta a fiút, segített neki a haladásban, különben aligha jut el a Tuba-majorig.

Kis házikó is állt ott a hodály mellett, benne virgonc tüzű kályha, amelynek ismerete erőt adott a fiúnak, hiszen előre élvezte a vastestből áradó meleget s ha egy-egy pillanatra behunyta szemét, már úgy érezte, mintha apja ágyában feküdne, a hosszúszőrű fekete suba alatt.

A házikó kilincsét azonban hiába nyomkodta Ferkó, amikor odaért, mert be volt kulcsolva az ajtó. — No fene — gondolta ekkor a fiú —, az én jó apámat alighanem az ördögök vitték el valahová ebben a cudar hóviharban... Vagy az anyák ellenek szaporán s ő bizonyosan bábáskodik.

A hodály, amelyben a juhnyáj telelt, mindössze húsz lépésnyire volt a házikótól, de a hóförgeteg már annyira háborgott, hogy a húszlépésnyi távolságban se látszott a hosszú és széles nádtetős épület. — Nocsak — motyogta maga elé a gyerek, és elvergődött a hodályig. A széles deszkaajtót könnyedén kinyitotta, de semmit se látott, amikor belépett, mert szuroksűrűségű sötétség fogadta. Más gyerek bizonyára megijedt volna, de ő jól ismerte a hodályt, a juhászember életét is megízlelte néhányszor s ijedtség helyett inkább belefülelt a sötétségbe. Hallotta a birkák riadt tömörülésének surrogását, kurta bégetések jelezték a falka mozgását, csupa ismerős hang, természetes lárma egy juhászlegényke fülének. Tovább hallgatózott. A hodály másik végéből nyögésféle, furcsa hangot fogott fel a füle, mintha egy anya kínlódva ellene.

— Az azonban mégsem lehetséges — gondolta —, mert akkor apám is itt lenne és égne a viharlámpa.

A nyögés erősödött s így az emberi fájdalom hangjához hasonlított. Ferkó a sötétben gyorsan a földre helyezte a kosarat, meg az ételhordót és nadrágzsebéből előráncigálta az elemlámpát. Belevilágított a sötétségbe. Előbb a birkákat látta meg, amelyek a fénytől még jobban megriadva, gyapjúfelhőként tömörültek a hodály egyik felében. Fordított egyet a lámpán és pillanatok alatt felfedezte apját is a hodály másik végében, összegucorodva feküdt az alomszalmacsomó aljában.

— Apukám! — kiáltott riadtságtól gyenge hangon a fiú, mert hirtelen arra gondolt, hogy apját leütötték, megszúrták, gúzsba kötötték, esetleg részeg. Hatalmas szökkenéssel termett az apja mellett és cibálni kezdte. Rávilágított a zseblámpával. Nem tudta még, hogy apja testét görcsös kín húzta csomóba, s hogy nyögései a szörnyű fájdalom hangjai. Irtózatosan meg is ijedt a fiú, mert apja borostás arcán, a ködmönön és a száraz sárga szalmán vérszerű, furcsa nedvességet látott.

— Apukám! Édes apukám! — kiáltott rimánkodó kétségbeeséssel és már biztosra vette, hogy apját megszúrták. Rémülettől hajtva, a szeretet és ijedség együttes ösztönével tépte-gombolta szét apja ködmönét, pulóverét és ingét. Lehúzta róla a nadrágot is, de sebet sehol se talált a testen. Tapogatni kezdte az arcot és a torkot is, de vérnek ott se volt forrása. Lámpájának fénysávját apja arcára tapasztotta és könyörgő hangon szólongatni kezdte:

— Apám... édes jó apám...

Percek múltával a juhász nyögése elcsitult, és kinyílt a szeme. Riadtan, a belső gyötrelem fátyolhomályán át nézett fel a fiúra. Igen nehezen jutott el tudatáig, hogy a tulajdon édes gyermeke kuporog fölötte. Ekkor egy birka remegve, nyújtott, síró-panaszos hangon bégetni kezdett. Erős és tragikus volt az állat hangja, betöltötte az egész hodályt A juhász, mintha erre figyelt volna fel, kurta nyögések közül suttogta:

— Julis... ellik a... Julis...

A fiú tétován mozdult. Hirtelen nem tudta, mit csináljon: apja mellett maradjon vagy a vajúdó állatnak segítsen? Hiszen tudta már, hogy az ennyire jajgató állatoknak segíteni kell. Zavarában ment volna is, mert a juhászok nagy, jószágszerető ösztöne rég megfogant benne, de apja kinyögött szavai visszatartották.

— A birkák... még nem... ittak...

Az bizony nagy baj, ha nem ivott a jószág. Értette ezt a fiú. Kis ideig tétovázott apa és állatok között, mert szeretett volna mindegyiknek segíteni.

— Meghalok — hallotta ekkor apja széttört szavát s hirtelen el is hitte, hogy meghal az apja. Szinte robbant lelkében és tudatában a kétségbeesés. Felugrott és kirohant a hodályból, bele a síkság fölött tobzódó hóviharba. Segítségért akart ordítani, de hirtelen megdöbbent: kinek? Hiszen a bekurjantható messzeség kicsi, minden hangot elnyel a szél farkasüvöltése, és nincs, nem létezik ember a vihar dúlta pusztán. Mégis lódult, neki a Tiszagátnak. A pásztoremberektől tanult, apjától örökölt és kis, kurta életében összegyűjtött tapasztalása, meg a jó eszű gyermek tiszta logikája azt parancsolta neki, hogy menjen a gátőr-házhoz. Az van ide legközelebb, alig egy kilométer, és biztosan otthon van a gátőr. Felmászott a gáttöltés meredek oldalán, amely most magas hegynek tűnt, a gátkoronán valósággal átlökte a szél, de a túlsó oldalon a vihar nagy erejétől védve, könnyebben folytathatta útját. Nem gondolt már a dámvadakra, se a gyenge zsendicére, csak ment, gázolta a térdig érő havat, fülében vitte apja széttört hangját és a vajúdó állat bégetését, de agyában a megoldás gondolatai forogtak. Már azt is tudta, hogy a gátőr-házban van telefon, fel lehet hívni a falut, a tanácsházát, a boltot, a szövetkezeti irodát, vagy a pártházat... Bandi bácsi biztosan bent van a pártirodában. Ő ott szokott lenni késő éjszakáig is... Vagy inkább egyenesen Rozsos doktor úrnak kellene telefonálni, hiszen neki is van telefonja... Hát persze. Egészen sok telefon van a faluban...

A gátőr borjú nagyságú kutyái olyan félelmetes ugatással fogadták a fiút, mintha farkasok lennének. Az ámbitus alól azonban nem jöttek ki, mert a hóförgeteg erejétől még az ilyen nagy kutyák is megtorpantak. A vad ugatásra viszont kijött házából a gátőr, látni nem lehetett, csak a hangja hallatszott.

— Ki az?

— Én vagyok, Sanyi bácsi... Csengős Ferkó!

— Ne, te, ne! Takarodjatok! — kiáltott kutyáira a gátőr s azok elcsendesedtek. — Kicsoda vagy?

— Csengős Ferkó! — ismételte a fiú s a nyomaték kedvéért gyorsan hozzátette: — Édesapám, a juhász, a tubai hodályban... haldoklik!

Az utolsó szótól felzokogott a gyermek, mert ő nemcsak hitte, hanem kínzóan érezte is azt, amit mond s talán a szörnyű sodrású szél kapja fel a következő percben, annyira erőtlennek érezte magát, de a gátőr pillanatok alatt előtte termett és megragadta a karját.

— Mit mondsz, te gyerek? Ki haldoklik?

— Édesa... pám — nyögte-szipogta a fiú s könnyeinek harmata a szeme alá fagyott.

A gátőr beráncigálta a meleg lakásba, leültette, megnyugtatta és gyorsan kikérdezte. Pillanatig se tétovázott, azonnal csörgetni kezdte a telefont, de olyan vadul, mint két esztendővel korábban, amikor a Tisza szétszakította a gátat.

— A pártba tessék telefonálni, Csonka Bandi bácsinak — magyarázta a gyerek. — Tessék megmondani neki, hogy jöjjön azonnal és hozza magával Rozsos doktor bácsit is...

A gyermek szorongása a gátőr-házban végsőkig feszült s a telefonálás után ernyedésbe — testében a zsibbadás, tudatában a szomorúság feloldódásába — csapott át. A gátőr felöltözött és bénító tehetetlenséget érezve kísérte vissza a fiút. Mintha az északi sarkkörön túl lépkedtek volna — hósivatagban, jégpor-zúdulásban. Egy szót sem szóltak egymáshoz. Bent, a hodályban, meggyújtották a viharlámpát, amelynek gyér fénye feloldotta a sötétséget. A fiú tekintetével az apját kereste s mintha az értelme hagyta volna cserben, döbbenten bámult a szalmacsomóra. Az apja már nem volt ott. A hodály másik felében, négyszáznál több ellés előtt levő anya tapadt egymáshoz, bégetve, fejüket felszegve, mert a juhok, ha félnek, szorosan egymáshoz tömörülnek.

— A Julis... hol van a Julis? — villant át Ferkó agyán a gondolat s abban a pillanatban észrevette hogy apja, meg az anyabárány egymás mellett fekszenek a fal közelében. A birka már túl volt az ellésen, lihegett és a frissen szült kisbárány apró, fehér gyapját nyalogatta. — Apám mégis segített neki — gondolta Ferkó és odafutott. A gátőr is követte, aki azonnal letérdepelt és fülét a görcsöktől kínlódó juhász mellére tapasztotta. A szívverését hallgatta, azután a csukló ütőerét tapogatta s közben alig érthető szavakat dörmögött:

— Szaporán ver — mondta. — Jobb, mintha nem verne... Izzad is... Kimerült... Majd az orvos...

A juhász néha kinyitotta a szemét, de nem beszélt, hiába kérdezgették, hogy mije fáj. Csak nyögött, arca olyankor eltorzult és halántékán kidagadtak az erek.

Nehéz, rengetegnek tűnő másfél órányi idő telt el így. A gátőr és a fiú mindvégig ott kuporgott a juhász mellett. Végre dübörgött a nagy deszkaajtó, majd kitárult és fehér kavargás, meg két élő hóember sodródott be a hodályba: a párttitkár és az orvos.

— Hol van? — reccsent azonnal a titkár nehéz, rekedt hangja, s választ se várva, rohant a beteghez. Valósággal leroskadt mellé és rázni kezdte: — Ferikém, kedves jó elvtársam... egyetlen cimborám...

— Szabad? — kérdezte határozottan az orvos. A titkárt félretolta és letérdelt a beteg mellé. Kevés ideig vizsgálgatta s már bontotta is a gyógyszeres dobozt. Üvegfiolákat szedett elő, megszívatta a fecskendőt és injekciót adott a juhásznak.

(Würtz Ádám rajza)

— Mi baj? — kérdezte türelmetlenül a titkár.

— Gyomorvérzés — válaszolt az orvos. — Azonnal kórházba kell szállítani.

— Ebben a cudar időben?

— Igen. A féltizenkettes vonatot még elérjük.

— Meghal? — kérdezte ekkor a megrémült gyerek.

Az orvos csak most vette észre, hogy Ferkó is ott van. Csodálkozott is, hogy honnan került ide a kislegény, de nem firtatta, hanem válaszolt:

— Ne félj, kisfiam, meggyógyítjuk.

— De hogyan tetszenek elvinni?

— Szánkón, gyermekem... Ide is azon jöttünk.

— Azaz, csak te — szólt közbe a titkár. — Én viszont a lovakat húztam, a lovak meg téged.

— Így is lehet mondani — hagyta rá az orvos. — De ha akarod, visszafelé vezetem a lovakat én... Elvégre lovak közt nőttem fel, hiszen az én apám is paraszt.

— Nocsak, ne hősködj — szólt rá a titkár. — Egyelőre gyógyítsd a beteget... A párttitkár én vagyok.

— Ebben meg is egyezhetünk — mondta az orvos és Ferkóhoz fordult: — Fiacskám, van itt valamilyen pokróc, bunda vagy másféle takaró?

— Van. Hogyne volna — felelt a gyerek. — Pokrócok is vannak, meg hosszú szőrű suba is.

— Hozd elő hamar.

Ferkónak ekkor eszébe jutott, hogy a kis házikó zárva van, de az apja zsebében megtalálta a kulcsot és rohant a takarókért. Mire visszatért — apja fájdalma elcsitult, eszmélete visszatért és lassan, nehézkesen, szavanként tagolva mondta el az orvosnak, hogyan kezdődött a rosszullét... Hogy csak befejezte az etetést. Abrakot cipelt egy zsákban, azt beleöntötte az etetővályúba és akkor... Hirtelen fordult egyet a hodály és alig bírt elvánszorogni a szalmacsomóig. A többire nem emlékszik. Legfeljebb arra még, hogy a jószágokat már nem tudta megitatni...

A lovak a hodály bejárata előtt álltak, befogva a szánba. Fejüket rázták, fújtak és horkoltak, mert a szél orrlyukaikba csapta a havat és érezték a hodályból kiáradó büdös juhszagot. A lovak ezt nem szeretik. Éppen úgy fújnak és horkolnak tőle, mintha farkasszagot éreznének.

A párttitkár száraz szalmát rakott a szánra, fészket csinált benne, kibélelte pokrócokkal és a subába göngyölt juhászt belefektették. Befészkelte magát takaróiba és a száraz szalmába az orvos is. A titkár a lovak elé állt, mert a lovak csak akkor mentek előre a hóförgetegben, ha a titkár köztük haladt és álluk alatt markolta a kantárszárat. Így jöttek kifelé is. Most még nehezebb út várt rájuk, mert vissza szembe kellett menni a vihar erejével.

Ferkó a szán mellett állt, amikor elindultak. S mintha a szívét is elvitték volna. A fehér förgeteg gyorsan elnyelte a szánfogatot s a lovak csengőjének hangja is csak kevés ideig hallatszott. A gátőr ott állt a fiú mellett, ő is az eltűnt szán után bámult, majd így szólt:

— Gyere, fiam, nálunk majd lefekszel.

— Köszönöm szépen, Sándor bácsi, de nem mehetek — felelte a legény. — Apám mondta nemrég, hogy félmillió forintot érnek az anyák. Itt kell maradnom velük, hiszen ellenek.

— Nem félsz egyedül?

— Nem.

— Ahogy gondolod.

A gátőr elköszönt s elment. Ferkónak meg eszébe jutott, hogy a juhok még nem ittak. Bement a hodályba, előkereste az itatóvödröket és a hózúdulással dacolva, elment a gémeskútig.

Éjfél lehetett, mire minden állat eleget ivott. Akkor átment a kis lakóházba, átcipelte az ételekkel megrakott kosarat és a töltött káposztát. A vaskályhában jó száraz akácfa-hasábokból lobogó tüzet gyújtott. Kintről behallatszott a Mátyás napi szél üvöltése. De a vaskályha lassan pirosodott és a kis szoba megtelt meleggel, meg az égő akácenyv kellemes, fanyar illatával. Ferkó tekintete a fekete szőrű subát kereste, de eszébe jutott, hogy abban vitték el az édesapját. És ettől a gondolattól a máskor mindig kedves, barátságos kis szoba levegője és lámpájának fénye néma szomorúsággá változott.

kötszert rángatott ki zsebéből.

A vérzést el kell állítani — de hogyan? A vér tovább csepegett a hóra — nem történt csillapodás.

Így csak egy lehetőség maradt. Aki ilyen helyzetben élni akar, annak futnia kell az életéért. „Talpon maradni, talpon" — biztatta magát Karnaljuk.

„Mindent — csak nem elesni! Futnom kell, talpon kell maradni, amíg egy csepp vér folyik ereimben". Összeszorított fogakkal, a hidegtől reszketve kezdte az útját. Hiába nézegetett körül egy faág után, amire támaszkodni lehetne; puskáját a robbanás vágta el. S támolyogva rakta Karnaljuk egyik lábát a másik elé, járása egyre bizonytalanabbá vált. Hirtelen olyan érzése támadt, mintha úgy olvadva, ahogy a viasz olvad a nap melegétől.

Karnaljuk elesett és ismét elesett, s ez olyan volt, mint a lebegés a felhőkön keresztül. Azután az áramló vízbe került, szeliden vitték el őt a hullámok a falvak, a nyáriasan virágzó rétek mellett. Mint a mesében — végül kikötött a hazai partoknál. Ott volt az édesanyja, édesapja, s vártak rá nagyszülei, s testvérei is. És ott volt a házacska a falu végén, a fák

(Ralf-Jügen Lehmann rajza)

ris el kellett vinni; álmatlan éjszakák után teljesen kimerültek voltak... A vöröskeresztes katonák hozták a sebesülteket, s feltették őket az asztalra. A repülőbombák becsapódásától remegett a kis házikó. Az udvaron a csupasz földön feküdtek a katonák rendezve; fejsérültek, reménytelenek és egyéb sérültek.

A sebészorvos küzdött az álomsúllyal ránehezedő fáradtság ellen. Nemcsak fizikai ereje akarta cserbenhagyni, hanem idegrendszere is közel volt ahhoz, hogy felmondja a szolgálatot. Mint egy automata operált, s varrta a sebeket, injekciókat gipszkötéseket adott — sőt maga az étkezése is műtőasztalon történt. Mégis, mialatt az egyik emberen segített, odakint másik három halt meg. Ájulás környékezte, s nyomasztó kétségbeesés fogta el.

„A következőt" — mormolt

tát, az osztályon senki sem hallotta, hogy ajkát hang hagyta volna el. Hallgatott, minden erejét latba vetve, némán küzdött a halállal a szibériai pásztor.

Az orvos — az a sebész volt, aki Karnaljukot megoperálta — reggeli vizitre jött. Szokás szerint minden ágynál megkérdezte: „Hogy vagy?" Karnaljuk pulzusa a csuklónál alig volt kitapintható.

— „Köszönöm jól" — suttogta a sebesült. „Doktor, életben maradok?" — Az orvosnak úgy tűnt, mintha a katona kutató pillantása a legbelsejébe hatolna.

Ő lesütötte szemét és kényszeredett bátortalansággal mondta: „Miért ne maradna?? Természetesen rendbe fogjuk hozni!" Közben arra gondolt, hogy nincs már hátra több óra, mely Karnaljukot életben érné.

tos volt. „Hogy megcsinálni?" — egy nővér. „Ezze netes sebbel..."

„Önuralom — e válaszolt a sebész

„Kitartás! Bát Aki önmagán ura férfi."

„Gondolja, hogy ben marad?" —k asszisztens. „Tová mint Ön, vagy é többet tett önmag amit mi tenni tu — Kötszert!"

Karnaljuk az ü ellen új injekciót, fúzióval egy fél kapott. Az orvos forralt bor és forró delt el, a beteg posan fel kellett

Időközben Karn zusa érezhetővé v helet szint hozott padt homlokára.

Kinyitotta s kis idő ut gatta ajkát, kérd feltette. A válas hajoló arcokból Karnaljuk felné bészre és enyhén „Nyertél! — mo vos, s torkát k rülnie. A kilátá tul rosszul állta

Budapest, V., Petőfi Sándor u.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉRMEGYEI HÍRLAP
1966 ÁPR 4

Würtz Hléna

1021

1966 április 9

(Würtz Ádám rajza)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
CSONGRÁDMEGYEI HÍRLAP

PAJTÁSHÍRADÓ

Táborba készülnek a csapatvezetők

Szeged város úttörőmunkáját ismét *Gazdik* Gyula úttörőtitkár irányítja, aki egyéves moszkvai tartózkodás után tért haza. Moszkvában, a Komszomol iskolán különböző tantárgyak mellett, az ifjúsági munka szervezeti, szervezési problémáival is megismerkedett. Az augusztus hónapban esedékes eseményeket így foglalja most össze:

— Augusztus 21-től háromnapos táborban vesznek részt Szegeden a járási és tanyai csapatvezetők, majd augusztus 24-től a városi és községi csapatvezetőkre kerül sor. A táborozás idején a csapatvezetők megbeszélik a jövő évi feladatokat és felkészülnek a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának megünneplésére. Terveket készítenek és ezeket a terveket felhasználják majd oktató-nevelő munkájuk során.

Úttörők könyvespolca

Elek István: Merénylet a világűrben. A nátrium vegyjele kimaradt az üzembehelyezési utasításból. Ha a tévedésről nem értesítik időben a Marsra költözött telepeseket, a mesterséges nap meleg fénye helyett a tízezer emberre biztos pusztulás vár. Dehát vajon csupán tévedés történt? Vagy éppen bűntény? Mindezt megtudhatjátok ebből az érdekes könyvből.

Verne: Észak Dél ellen. Verne kalandos regényeinek sorából is kiválik izgalmas cselekményével ez a regény. Története a múlt század 60-as éveiben játszódik az amerikai polgárháború idején. A lebilincselően izgalmas regényt figyelmetekbe ajánljuk.

Különös felelet

Rekkenően tűzött le a nap a pusztára. A pásztor az út mellett legeltette nyáját és egy bokor árnyékában végigdőlve furulyázott.

Egyszer csak fáradt, poros vándor haladt el mellette és megszólította:

— Köszöntelek, pásztorlegény. Megmondanád-e nekem, hogy mennyi ideig tart, míg a falut elérem?

A pásztor felnézett, és csak annyit mondott:

— Menj előre.

— Magyarázták nekem az utat, most már csak azt szeretném tudni, mennyi időbe telik, míg a falut elérem?

A pásztor újra csak azt felelte: Menj előre.

A vándor nagyon megharagudott:

— Micsoda dolog ez, hogy én tisztességesen szólok hozzád, szépen kérlek, adj felvilágosítást, és te csak félvállról válaszolsz.

A pásztor elereszteti füle mellett a szemrehányást és megint csak ennyit mondott:

— Menj előre.

A vándor mérgesen nekiindult, de alig jutott 30—40 méternyire, amikor a pásztor utána kiáltott:

— Ha ilyen tempóban haladsz, úgy egy óra alatt eléred a falut.

— Nem tudtad volna ezt előbb is megmondani, amikor még nem mérgesítettél

Az elmúlt vasárnap Szegeden rendezték meg az országos moto-cross bajnokság ötödik, utolsó futamát. Az eredményekről már a sprotrovatban beszámoltunk. Most nem is erről, hanem a részt vett motorkerékpárokról szólunk.

A versenyen 250 és 500 köbcentis gépek mérték össze erejüket. Ezek a motorok gyári készítményüek. A legnagyobb motorgyárak külön versenymotor-műhellyel rendelkeznek, itt készülnek ezek a gépek. A legjelentősebb gyárak a világon Csehszlovákiában (itt gyártják a legismertebb típust, a Zetkát) és Angliában vannak. Magyarországon a Pannónia Motorkerékpár Gyár készít versenymotorokat, közülük az 500 köbcentiméteresek örvendenek nagy népszerűségnek, még a világszínvonalat is elérik.

A gépek maximális végsebessége 150 kilométer, amely igen komoly teljesítmény. Természetesen a versenyen nem lehet ilyen sebességgel haladni. A moto-cross versenyek éppen abban különböznek a salakmotor versenyektől, hogy itt — a terep adottságai miatt — nemcsak a sebesség, hanem a versenyző ügyessége is nagymértékben esik latba. Emellett fontos szerepet játszik a versenyző technikai felkészültsége is. Ez nemcsak a verseny közbeni hibák gyors kijavítására vo-

Előkés… az új isk…

Eddig már 200 ezer füzetcsomagot szállítottak a szakboltokba, a további 50 ezer csomagot augusztus második felében juttatják el az üzletekbe.

A füzetcsomagokat már az új tanterv szerint ál-

Pinc…

„Segítek édesanyának" — …könyvespolcot. A sok p… hetett édesanyja? Hogy t…

OCT AUG 13

Útkeresés — eredményesen

A VIII. Szegedi Nyári Tárlat

MEGLEPETÉSEKBEN ugyan nem bővelkedik az idei nyári tárlat anyaga Szegeden, amelyet immár nyolcadszor rendeznek meg az ünnepi hetek rendezvénysorozatában, ám ami fölöttébb örvendetes, az az egységesebb hangulat, amely a falakról árad. Van olyan érzésünk, hogy a hosszú útkeresés során a nyári tárlat kezdi megtalálni sajátos hangját és ez a hang — a múlt évek kiállításaival szemben — higgadtabb, nyugodtabb, egészségesebb és bizalmatkeltőbb. Ez annál is jelentősebb, mert azok az ezrek, akik látogatóivá válnak, helyes képet kapnak az élő magyar képzőművészetről, az egyes törekvésekről, irányzatokról. Felbecsülhetetlen a szerepe a vizuális kultúra fejlesztésében is, amelyre népünk zömének még nagy szüksége van. Erre célzott a tárlatot megnyitó beszédében Somogyi József Kossuth-díjas szobrászművész is, amikor a kiállítások rendezésének számszerű növekedését helyeselte. A kiállítás megtekintését minden Szegedre érkezőnek tiszta szívvel ajánljuk, mert egy emlékezetes élménnyel gazdagabban tér haza a Tisza-parti városból.

A NYÁRI TÁRLAT grafikai anyaga érzékelhetően kiemelkedő ezúttal. Stílustörekvéseiben és mondanivalójában valóban a ma grafikájának keresztmetszetét adja. A kiállítók hosszú névsora nem engedi meg valamennyi alkotó művész munkájának felsorolását és elemzését, de meg kell emlékeznünk feltétlenül *Würtz* Ádám nagyszerű *Romeo* és *Júlia* sorozatáról, amely megkapóan egyesíti önmagában a modern rajzkultúrát és a régies betűformákat. *Gacs* Gábor bonyolult világa és *Kajári* Gyula könnyen érthető drámaisága bizonyíték a magyar grafika széles ívben feszülésének. A népköltészet megejtő szépsége árad *Csohány* Kálmán és *Czinke* Ferenc alkotásaiból. *Stefániai* Edit és *Benkő* Katalin eltérő stílusú vallomása a vietnamiakról ugyancsak figyelmet érdemel. A felsorolás folytatható *Barczi* Pál rézkarcaival, *Kopasz* Márta linóival, *Vinkler* László lavírozott tussaival, *Németh* András szép tanulmányával.

A FESTMÉNYEK áttekintő jellegűek. A vásárhelyiek és a más tájak törekvései jelzik a táblakép-festészet irányvonalait. Figyelmet mindenekelőtt *Magos* Gyula képei keltenek, akinek a vásárhelyi hagyományokra épülő látásmódja és színvilága egyre inkább tisztul és nemesedik. *„Hazafelé"* c. pasztellje a kiállítás egyik legszebb darabja. *Somos* Miklós három kiállított darabja líraiságával vonzó. *„Kövek és madarak"* című képe intellektualizmusával köti le a figyelmet. Örömmel állunk meg a portrék előtt: *Szalay* Ferenc, *Koszta* Rozália és *Koch* Vilmos jellemábrázoló tehetsége kierezhető a kiállított művekből. *Csizmadia* Zoltán *„Veszprémi táj"*-a a színek harmóniájával állítja meg a tárlat látogatóját. *Kurucz D.* István, *Almási Gyula* Béla, *Vecsési* Sándor, *Hézső* Ferenc, *Ircsik* József gazdagítják színben-formában az anyagot.

KÜLÖN KELL SZÓLNI a szegediekről, akiknek alkotásai hangsúlyozzák a nyári tárlat értékét. *Dér* István fejlődése állandó. Két kiállított képe újabb állomás életútján, főleg a *„Kecskék"* érdemel elmélyedést. *Zombori* László útkereső *„Alvó nő"*-je nyugtalanságára vetít fényt. *Dorogi* Imre és *Vlasits* Károly egy-egy megállapodott látásmódot érzékeltetik. *Erdélyi* Mihály gyermekei világát három képe is képviseli. A *„Marostorkolat"* az, amely a legjobb Erdélyi-képekre emlékeztet. *Fontos* Sándor ezúttal saját szintjén alul szerepel, *Stefániai* Edit zománcai viszont értéket képviselő munkák.

A MÚLT ÉVEKHEZ képest szegényesnek mondható a plasztikai anyag. Sem szoborban, sem érmékben nem található a megszokott skála, noha szobrászaink bővelkednek anyagokban. *Mészáros* Mihály kifejező erejű *„Anya gyermekkel"* és *Fekete* János tömör fogalmazású *„Ő"* című munkája elsőként említhető. Fekete János dísztálja sem téveszti el hatását. *Simon* Ferenc márvány *„Stellá"*-ja ad visszatartott líraisága révén jó benyomást. *Szabó* Gábor, *Gömbös* László, *Tóth* Sándor egy-egy alkotása emeli a kiállítás értékét. *Szabó* Iván a megszokottnál szegényesebben szerepel, noha *„Anyaság"* című fa dombormüve nem téveszti el hatását a nézőre. Az érem és plakett is keveselhető, mindössze *Egyed* Emma, *Szabó* Gábor és *Tóth* Sándor néhány darabja látható.

ÖSSZEGEZÉSKÉNT a tárlat látogatója azzal a jó érzéssel hagyhatja maga mögött a kiállítási termeket, hogy egy kis nyíláson betekintést nyert képzőművészeti életünkbe. És a kép, amely a munkáshétköznapok folyamán bizonyára fel-felmerül benne, arra készteti, hogy további kiállítások megtekintője legyen.

SZABÓ ENDRE

...ezetől szombati értekezletü-
...ön egyébként olyan döntést
...s hoztak, hogy „elbocsátják" a
...kommunista parlamenti tago-
...kat. Azt nem közölték, hogy
...milyen alkotmányjogi eljárás
...lapján hozták döntésüket.
...haerul Salehnak a Népi Ta-
...ácskozó Testület volt elnö-
...kének helyére Wiljunopuspo-
...udo vezérőrnagyot, a testület
...elnökét nevezték ki. Chae-
...ul Saleh börtönben van, bár
...mentelmi jogát nem függesz-
...ették fel.

Az Indonéz Újságíró Szövet-
...égbe szombaton visszavettek
...3 olyan tagot, akit a nemzeti
...egység megbontására irányu-
...ó tevékenység miatt a szep
...ember 30-i mozgalmat meg-
...előzően kizártak.

...baráti, jó légkör jellemezte. Főként arról akart tájékozódni, milyen nézeteket vall Koszigin miniszterelnök a jelenlegi nemzetközi helyzet különböző vonatkozásairól.

A nemzetközi élet problémáiról szólva az indiai vezető kijelentette, hogy nincsen kialakult véleménye a vietnami válság rendezésének eszközeiről. Mindazonáltal — tette hozzá — Indiát igen aggasztja a vietnami háború, s ezért az indiai kormány igyekszik hozzájárulni ahhoz, hogy ismét helyreálljon a béke.

Egy tudósító megkérdezte, hogy a tárgyalások során szóbakerült-e Koszigin indiai látogatásának lehetősége. Indira Gandhi közölte, hogy a

...ierarchia csúcsán

*...osztját Ade-
...izalmasa, a
...ösként is
...t Heinrich
...egye ai.
...mikor a la-
...ivták figyel-
...one kineve-
... veszélyeire.
... a nagy ve-
...kezébe ke-
...a legfonto-
...ső és külső
...iók, lépett
...hard az al-
...Krone egye-
...pán az Al-
...pédelmi Hi-
...öki székét
...g.
...ZK három
...rvezetének
... egymást
...5 akciói*

késztették végül is arra a kormányt, hogy — s elsősorban a szabaddemokraták követelésére — elhatározzák: felállítanak egy koordináló szervet minisztériumi ranggal. S a Kaiser Friedrich Strasse 6. szám alatti új épület és új minisztérium vezetőjének, mint éppen ezekben a napokban vált ismertté, Kronét jelölték ki.

Hogy Adenauer egykori trónörököse milyen áron, milyen alku következtében emelkedett végül is magasabbra, mint eleinte akarták, egyenesen a nyugatnémet kém-hierarchia csúcsára, az jelenleg még nem világos. De elsősorban nem is ennek a karriernek a hátsó mozgatorugói az érdekesek. Sokkal inkább arra a tényre kell felfigyelni, hogy az NSZK titkos ügynökeit mozgató új csúcsszerv vezetőjének segítségével az Adenauer — Strauss szárnynak módja nyílik a régi politikai vonal érvényesítésére, a szocialista országok elleni mindenre elszánt földalatti háború folytatására. **(Ó.)**

Puc... ...rte...

...István

JÓLLEHET ... szonylag telje... litika kulcsfontosságú kérdéseiről, az események szükségessé teszik, hogy a képet időről időre új vonásokkal egészítsük ki. Az Afrikában és Ázsiában legutóbb gyors egymásutánban bekövetkezett katonai államcsínyek szükségessé teszik, hogy ismét szemügyre vegyük az újonnan felszabadult országok, az úgynevezett harmadik világ és a szocialista országok viszonyát. Ezzel természetesen távolról sem akarjuk azt állítani hogy a puccsok között feltétlenül azonosságot kell látnunk. Egyikük-másikuk rugója ma még különben sem látható tisztán. Az azonban észrevehető, hogy az államcsínnyel hatalomra jutó katonai rezsimek első lépéseik egyikeként tartják szükségesnek meghatározni külpolitikai orientációjukat és így a szocialista országokhoz fűződő viszonyukat is. Állásfoglalásuk ebben a tekintetben is különböző.

Az egyik katonai kormányzat szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy a korábbinál jobb kapcsolatot akar a szocialista országokkal, együtt akar velük küzdeni az imperializmus ellen. A másik puccs győztesei viszont még saját taktikájuk szempontjából sem nagyon megfontolt kendőzetlenséggel foglalnak állást például a Német Szövetségi Köztársaság politikája és a nyugatnémet atomfelfegyverzés és ezzel új külpolitikai tájékozódás mellett, vagy a szovjet és kínai szakértők elbocsátásával, az NDK kereskedelmi képviseletének bezárásával a korábbi külpolitikai orientáció ellen.

Mindenképpen szükség van tehát arra, hogy érintsünk legalábbis három kérdést. Az első a gyarmati rendszer összeomlása. A második a harmadik világ és a szocialista világrendszer országainak viszonya a legfontosabb nemzetközi kérdések szempontjából. A harmadik ugyanezen viszony az újonnan felszabadult országok belső berendezkedése, fejlődése és jövője szempontjából.

Az első kérdéssel kapcsolatban elegendő

...atkoznunk
...ra már ne...
...gyarmati rend...
...ötven volt gy...
...lenségének lé...
...nelmi változás...
...lyek a világo...
...zajlottak le: a...
...radalommal, a...
...és a szocialist...
...világpolitikai ...
...huzamos eltol...
...jektív feltétele...
...hoz, hogy a ...
...afrikai népek ...
...hessék függetl...
...rendszer össz...
...volna.

A MÁSOD...
...részletesebb ...
...nekelőtt emlé...
...a volt gyarmat...
...sodik világhá...
...fellépett Ame...
...mondtak és n...
...Ázsia és Af...
...gazdasági be...
...megtehetik, ...
...felszabadító ...
...Vietnamban ...
...cialista ország...
...szemben. Min...
...né vált, min...
...dő országokn...
...érdekük tehá...
...érvényesüljen...
...területi sérthe...
...kezés és a b...
...kozás elvei ...
...sadalmi rend...
...jogát is. Érde...
...nek is, hogy ...
...listák katonai ...
...jék haditáma...
...lágrészük és o...
...leáris és termo...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NÓGRÁD
1966 ÁPR

1021

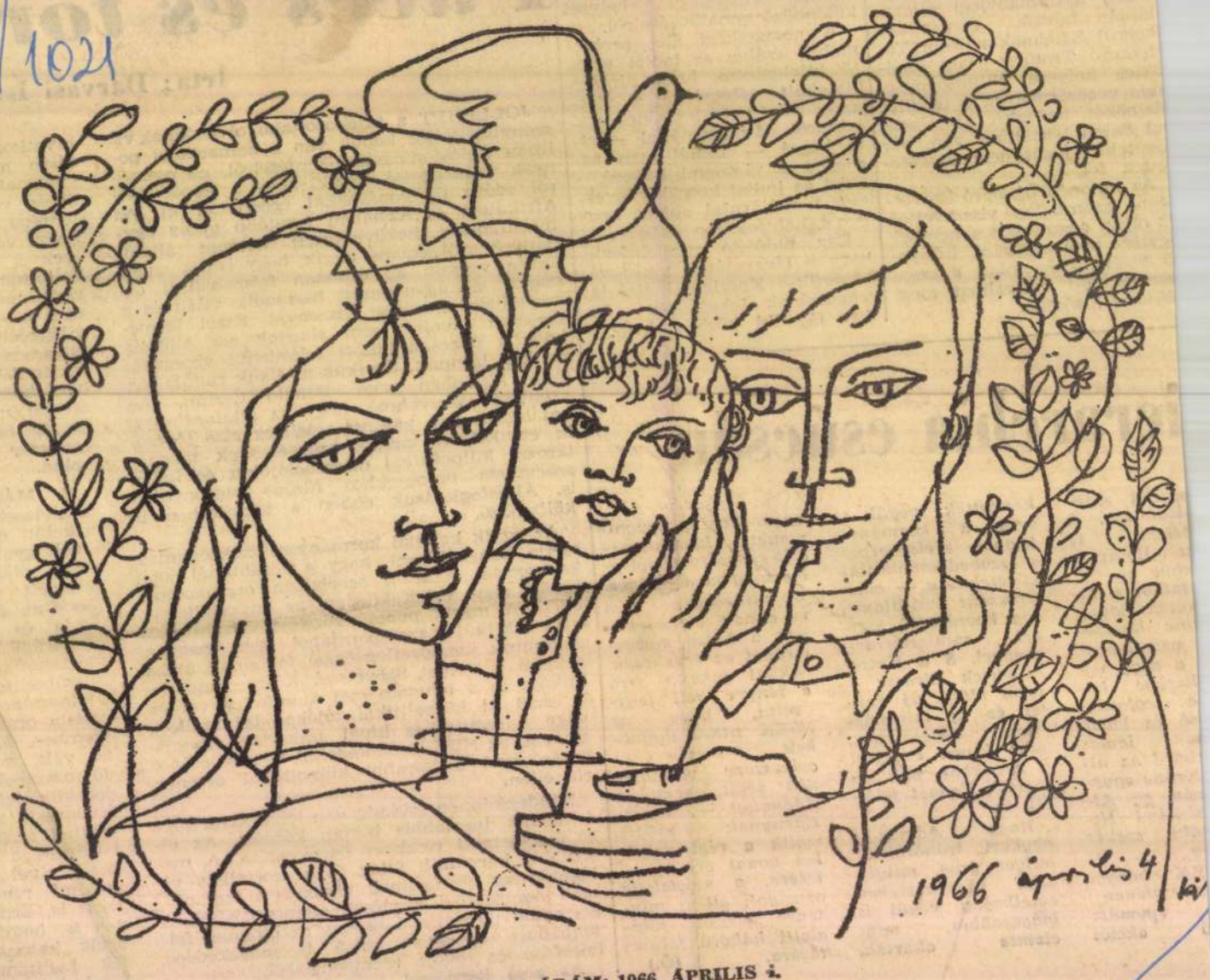

WÜRTZ ÁDÁM: 1966. ÁPRILIS 4.

Szlovák György rajz

marad ott az enyhe tava
valmában, a tiszta ég
nyű csillagai alatt.

A vékony, alacsony,
tartású görög fiú megh
fekete, s borús Ali előtt.
kor a parton áll már, onnét is
visszaint a fedélzeten fekvő
búvárra, szeretettel.

— Hát Ali nem megy haza?
— kérdem.

A kis görög, a vékonydongájú Akhillész így felel:

— Sohasem lép partra. Soha. Ennek tíz éve már. Fogadalmat tett, hogy ő a tengert — s a feleségét nem hagyja el...

Van a hangjában egy kis ámuldozás. Hát akad még ember az Archipelágoszon, aki nem tudja ezt? Aki nem ismeri Ali Taharun történetét?

— A feleségét? — kérdem csodálkozva.

— Itt pusztult el, a tengerben. Az én nővérem volt.

Fáradt, menni akar. Cigarettával kínálom. Kössüthtal, amit ő rögtön viszonoz egy illatos »Kulüp«-pel. Öngyújtó kattog — felszáll és egymásba gyűrűzik a kétféle füst. És ezzel megpecsételődött a barátságunk. Akhillész mellém ül a raktárfedélre, szívja a magyar cigarettát; ábrándos, szép szeme csillog, kigyúl, akár a bójafény. Mesél. Nem sokat értek a keverék görög, angol és török szavakból, hanem a mozdulatai oly érzékletesek, pillantása oly beszédes, hogy végül is teljesen és minden részletében világosan

kerül elvergődnünk a kosi kikötőbe, amíg az etezia teljesen kifejlődik, elvesztünk. Őrültségnek tűnt, de mi nem vontuk be vitorláinkat, mert hiszen anélkül sohasem érhettük volna el a partot. De még így is lassan haladtunk, a »fehér lovasok« minduntalan ránkrontottak, eltérítettek az irányból, hátukra vették, majd ledobták hajónkat. A vászon vadul suhogott, a vitorlarúd csapkodott, újra meg újra rögzíteni kellett. Ellenszélben vitorlázni, s méghozzá nyolcas, kilences szélben — pokoli munka. Artemiziát a kabinba parancsoltuk, de nem lehetett lent tartani, segíteni akart. Ali ráparancsolt, menjen le; mindig olyan gyöngéden beszélt asszonyával, de akkor ordított vele, vállonragadta... S egyszerre... A vitorlarúd megint kiszabadult, a vászon teljes szélességében feküdt a szélnek. Kos szigete, melynek partvonala már egész közel táncolt előttünk, hirtelen eltűnt, mert a vitorla helyzetének változása teljességgel megfordította a hajót. Ali odaugrott, hogy megpróbálja helyrehozni a bajt. Sikerült is megfordítania a vitorlarudat, s így ismét jó irányban haladtunk. Hanem a rögzítőkötél odakapta a lábát, s a dagadó vitorla, roppant erejével, szinte a kitörő vihar teljes súlyá-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MAGYAR NEMZET
1986 MÁJ 29.
1021

Würtz Ádám illusztrációja Johannes Bobrowski »Levin malma« című regényéhez (Európa Könyvkiadó)

ÉLET ÉS IRODALOM
1984 NOV 23
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

könyv[illegible] kinyomtatott mű olyan, mint valami lírai képburjánzásban túltengő idegenforgalmi prospektus Krúdyland-ről. A humor szinte teljesen hiányzik a biedermeier szerelmi történetből, a stílus szándékolt dekarativitása szembeötlő. Ha nem lenne a darabban egy kis marhahús és velőscsont, megcsömörlenénk édességétől. A Vígszínházban előadott változat, nem túlzunk, legalább ötven százalékkal jobb, hívebb Krúdyhoz, mint az eredeti színmű. Nem tudom, mennyi az érdeme az átdolgozás szellemes munkájában Kapás Dezső rendezőnek, és mennyi a színház dramaturgiájának.) A dramaturgiai beavatkozás módszere arra emlékeztet, amikor az orvosi gyógyászatban saját vérből vett injekciókkal erősítik fel a pacienst. Az Asszonyságok díjából és Krúdy más írásaiból kölcsönzött részletek groteszk ellenpontozásával állították helyre a líra és az irónia egyensúlyát a szinte elviselhetetlenül érzelmes jeleneteknél. A füredi Anna-bál szürrealista álomképeit a nagyétvágyú Unghonberky úr *(Bilicsi Tivadar)* és az öreg Sylvester *(Pethes Sándor)* epikurens bölcsességei szakítják újra és újra félbe, Rezeda Kázmér szárnyalását a virágok kétségbeesett arcáról, az égi szerelemről, a földi szerelem szavai ellensúlyozzák Sylvester előadásában. A fakóruhájú hölgy szerint a hold már lehullott a tengerbe. Mire Unghonberky megjegyzi: háromszor eszik fokhagymát naponta. És így tovább. A zárdában nevelkedett Esztella melodrámáját a nyilvánosházban, Alvinczi és Steinné ironikusan komoly párbeszéde enyhíti a velszi herceg kifinomult étvágyáról, sportos emésztéséről. Az átdolgozás mindvégig bravúrosan injekciózza vissza a színműbe a regényíró sajátos művészetét.

Mi lett volna, ha Krúdynak a huszadik századi magyar próza nagy egyéniségének nem veszi el a kedvét a drámaírástól a visszautasítás? Valóban a modern dráma európai méretű kolosszusai sorába lépett volna? Ki tudja. Krúdy jellegzetesen epikus-lírai alkata nem teszi meggyőzővé e feltételezést.

De ha csak a fele annyi türelemmel, szeretettel és kísérletezőkedvvel foglalkoznának színházaink a ma élő írók műveivel, mint a régiek felkutatásával, a magyar dráma ügye is messzebb tartana.

'EN

ál: *emberi méltóság* van ebben kis cselédben. Molnár hősnője lyen; spártai jellem a Ligetben. A színésznő nem szenveleg, visszafojtott érzései a tekintetében újkálnak. Csupa drámai izzás a átéka, áttetszően tiszták a geszusai. Könnytelen sírása a Liliot búcsúztató monológban megendítő. Drámai hősnő, verkliszóval és az „agácifák" illatával.

Parragi Mária, alkatával birkózva, de végül teljes sikerrel rajzolja meg Marikát: egy cseppnyi groteszkséggel, éppen csak annyival, amennyit a szöveg elbír, sőt indokol. Tehetséges, nagyon kedves alakítás ez; partnere, *Piroth Gyula*, Hugó szerepében játssza ugyanazt a stílust, kitűnően. Ficsúrt *Forgács Tibor* formálja meg érdekesen; bizonyos vagányeleganciát, primitív fölényt kölcsönöz a figurának. Nagyon jó, nem szokvány-vagány ez a Ficsur. *Borbiró Andrea* Muskátnéja sem harsány színekkel akar hatni, hanem emberi jellemzéssel, megkapó lélekrajzzal. Jó rendezői ötlet, hogy ugyanazzal a színésszel — *Perényi Lászlóval* — játszatták a razziázó rendőrkapitányt és az égi fogalmazót. Mindkettőben elegáns, atyai főhivatalnok. Egy-egy jól jellemzett figurát formál *Fraknói Sári*, *Balassa Gábor*, *Major Pál*, *Zombori Viola*, *Jánoky Sándor*, *Gyulay Antal*, *Kölgyesi György*.

Meg a többiek mind. Az egész együttes. S ez a legfontosabb, hiszen a színház végül is — csapatjáték.

1021

KÖNYVEK A KIRAKATBAN

Ezen a héten végre

verseskötetek

bemutatásával kezdhetjük heti könyvszemlénket — ha csak kettővel is. Fayad Jamis világhírű kubai költő *Kődobás* című kötete Raúl Martínez illusztrációival jelent meg. Mezei András új kötete a *Május örökké*. Mindkét könyvet a Magvető adta ki.

Würtz Ádám

Gazdag viszont a

magyar prózairodalom

termése. Bárány Tamás *Város, esti fényben* című könyve (Szépirodalmi) egy szocialista város lakóinak szociografikus regénye. Újra megjelent a Szépirodalminál Fehér Klára *A tenger* című terjedelmes regénye, most először a zárókötettel *(Egyszer és soha többé)* együtt. A Magvető adta ki Kolozsvári Grandpierre Emil *A burok és más történetek* című könyvét. Morális problémákat vet fel a *Vasárnap mindig esik az eső* című új regényében (Szépirodalmi) Molnár Géza. Harmadik kiadásban 79 850 példányban jelent meg a Szépirodalminál Passuth László *Nápolyi Johanna* című történelmi regénye. A fiatalon elhunyt Sipkay Barna posztumusz regényét *Nyakamban az élet* címmel a Magvető adta ki. Érdekes könyvvel jelentkezett a Kozmosz: Szatmári György *Négy tanú és az ügyész* című művében egy 1956-ban meggyilkolt ügyészről, önmagukról és a felszabadulás utáni évek társadalmáról vallanak a tanúk. A Szépirodalminál jelent meg Végh Antal új regénye, az *Ár és iszap*. Zalka Miklós *Felhő a fák fölött* című mulatságos katonatörténete (Kossuth) egy modern Svejk regénye.

Három érdekes

ifjúsági

könyv jelent meg a héten, a Móra Kiadó gondozásában. A *Fiúk évkönyve 1969* és a *Lányok évkönyve 1969* most is változatos tartalommal, bőséges képanyaggal. Jules Verne *Sztrogoff Mihály* című regénye Würtz Ádám rajzaival látott napvilágot.

Csupán két

külföldi

szépirodalmi műről számolhatunk be. A Helikon Csillagok sorozat újdonsága D. H. Lawrence *Szerelem a kazlak közt* című költői kisregénye, Reich Károly illusztrációival. Tadeusz Rózewicz legjobb elbeszéléseiből ad válogatást az Európa Modern Könyvtárának újdonsága, *A félbemaradt vizsga.*

Két

művészeti

kiadvánnyal jelentkezett a Corvina Kiadó. A Művészet Kiskönyvtára sorozatban *Tihanyi Lajos* munkásságát Dévényi István elemzi. Művészeti albumainkhoz képest feltűnően olcsó árban jelent meg hatezer példányban a 11 reprodukciót tartalmazó *Van Gogh* album, T. W. Earp bevezető tanulmányával.

A

tanulmánykötetek

és ismeretterjesztő művek közül egy monográfiával kezdjük: Nagy Miklós *Jókai*-tanulmányát a Szépirodalmi adta ki, *A regényíró útja 1868-ig* alcímmel. Ugyancsak a Szépirodalminál jelent meg az ismert orientalista, Germanus Gyula kétkötetes útirajza, az *Allah Akbar!* Az Akadémiai Kiadó publikálta Dümmerth Dezső *Pest város társadalma 1686—1696* című munkáját.

K-s J.

Würtz Ádám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NEUE ZEITUNG

1969 FEB 14

*

Ende Januar wurde in *Frankfurt am Main* (Westdeutschland) die Ausstellung unseres bekannten Graphikers Ádám *Würtz* eröffnet und zwar in Veranstaltung des Fonds für Buchkunst. In erster Linie werden die *Buchillustrationen* des Künstlers gezeigt.

Mit eine
grüssen d
such in c
meisten v

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

MAGYAR HIRLAP

1969 APR 2

MAGYAR NAPOK LENGYELORSZÁGBAN

(MTI) Varsó után több vidéki lengyel városban is *magyar napok* keretében emlékeznek meg a *Barátsköztársaság* kikiáltásának 50. évfordulójáról és április 4-ről, hazánk nemzeti ünnepéről. *Katowicében* befejeződtek a nagy sikerű magyar hét eseményei. Az ismert felső-sziléziai iparvárosban megrendezték *A magyar forradalmi munkásmozgalom* című dokumentum- és fényképkiállítást, a magyar filmhetet és *Würtz Ádám* grafikus művészi kiállítását. A Tanácsköztársaság fél évszázados jubileuma tiszteletére rendezett ünnepi esten *Némety Béla*, a Magyar Népköztársaság varsói nagykövete mondott beszédet. *Edward Gierek*, a LEMP PB tagja, a KB titkára, a katowicei vajdasági pártbizottság első titkára az ünnepségek alkalmából fogadta Némety Béla nagykövetet.

választás
a nagykoalícióban, de
e, az nem rajtunk múlik" —
az alkancellár, s kijelentésének
ekessége is van. Az egyik: *főleg*
demokraták hangsúlyozzák, hogy
coalíciónak az utolsó percig mű-
cell. A másik: ez már nyílt szem-
s, s mutatja, mennyire *nő a belső*
ég.
e, mind a két párt készül a vá-
kra, igyekszik önálló profilt mu-
gy nyugatnémet publicista szelle-
jegyezte meg, hogy *olyan ez a*
líciós együttműködés, mint a mű-
verseny: vannak kötelező és
szabadon választott gyakorlatok.
ző gyakorlatok közé tartozik an-
ztatása, hogy a nagykoalíció
választásokig, s ter-

PÁLYÁZATI FEL

Családi nevelési hagyományok gyűjtése

A Magyar Pedagógiai Társaság Családi Nevelési és Ismeretterjesztési Propaganda Szakosztálya pályázatot hirdet „Családi nevelési hagyományok gyűjtése címmel.

A felszabadulás óta eltelt közel negyed század alatt jelentősen átalakult a magyar társadalom élete. Ez a változás, fejlődés nem hagyta érintetlenül a családokat sem — átalakulóban van a családi nevelés gyakorlata is. A világnézeti és életmódbeli váltás szükségessé teszi, hogy fokozottabban tudatosítsuk a családban folyó nevelési tevékenységet:

Melyek azok a hagyományok, amelyeket a szülők a múltból hoznak magukkal (mint ösztönösen továbbhagyományozódó nevelési szokásokat) —, s melyek azok, amelyeket már az új társadalom alakított ki nevelési gyakorlatukban.

Ezt a tudatosító munkát szolgálja gyűjtési pályázatunk, amely szervesen illeszkedik a jövő évben sorra kerülő V. Magyar Nevelésügyi Kongresszussal kapcsolatban megélénkülő pedagógiai aktivitásba.

A GYŰJTÉS CÉLJA

Gyűjtsék össze és írják le a pályázók mindazokat a családi nevelési hagyományokat, szokásokat, amelyek az egyes társadalmi osztályokra, rétegekre; tájegységekre és településekre; munkahelyekre és foglalkozásokra jellemzően az egyes családokban fellelhetők.

A hivatott nevelőkön, az iskolai kereteken túl számos tényező határozza meg a nevelés tartalmát és formáját: a szülői ház, sőt az egész társadalom, amely sajátos rétegeződésével (foglalkozásaival, életformáival, vidékenként, családonként kialakult szokásaival) a szülők magatartását megszabja. Ezért beszélhetünk az egyes társadalmi rétegek, falvak stb. „pedagógiai elveiről", nevelési hagyományairól.

E hagyományok természetesen éppúgy lehetnek előremutatóak, mint visszahúzók — könnyíthetik és nehezíthetik is a pedagógiai munkát, a szocialista nevelést.

A feltáró, rendszerező munka jelentős haszonnal járhat:

— a pedagógusok számára (bár nem az iskolai pedagógiai hagyományokat dolgozza fel, a család és iskola együttműködése, a kettős nevelés felszámolása vonatkozásában érinti őket),

— a pedagógiai propagandisták, ismeretterjesztők számára (milyen alapra építhetik az új ismereteket, mivel és hogyan kell kapcsolniuk),

nevelési tanácsokkal, a nevelésre vonatkozó elképzeléseik lefrásával. A néprajzi, szociográfiai gyűjtéshez hasonló módon célszerű a feladatot megoldani.

PÉLDÁK

— A család szerkezetével, életformájával, az apa és az anya nevelői szerepével kapcsolatos hagyományok.

— A családtagok egymáshoz való viszonya; a családban élő felnőttek és gyermekek viszonya; a gyermek helye, helyzete a családban.

— A család légköre, életrendje, a családi élet megszervezése.

— A tervszerűség, rendszeresség, következetesség, folyamatosság szintje a családi nevelésben.

— Elvárások a gyermekkel szemben; erkölcsi, magatartási normák; követelmények, pályaelképzelések, életcélok, személyiségkép a családban.

— Nevelési módszerek, a nevelés stílusa.

— Szabad idő a család életében.

— Család és iskola kapcsolata; családok egymás közötti kapcsolatai; család és társadalom viszonya; a szülők munkahelyének kapcsolata a családdal.

— Pedagógiai vonatkozású szólások, szóképek gyűjtése és elemzése.

— A családi nevelés hagyományaira vonatkozó irodalmi szemelvények gyűjtése.

— Stb.

PÁLYÁZATI FELTÉTELEK

A pályázaton mindenki részt vehet, de különösképpen számítunk a következők bekapcsolódására:

— szülők,

— pedagógusok,

— a családdal foglalkozó szakemberek (néprajzi kutatók, orvosok, védőnők, szociológusok, írók stb.).

A pályázat értékelése folyamatos. Félévenként bíráljuk el a beérkezett pályamunkákat. Az első beküldési határidő:

1970. április 30.

A legértékesebb dolgozatokat jutalomban részesítjük: Egy I. díjat (3000 Ft), két II. díjat (2000—2000 Ft) és három III. díjat (1000—1000 Ft) tűzünk ki. A bíráló bizottság ezenkívül az arra érdemes pályamunkákra kisebb jutalmakat, ajándékokat is adhat.

A beérkezett anyagot részben (megfelelő hivatkozás mellett) tanulmányok keretében feldolgoztatjuk, részben pedig (a szerzők hozzájárulásával, és a szokásos honoráriumot fizetve) önállóan publikáljuk.

Pályázni csak jeligével lehet (a foglalkozás megjelölésével).

A pályázatokat a Magyar Pedagógiai Társaság címére (Budapest, VI., Gorkij fasor 10.) kell beküldeni. A borítékra ráírandó:

„Családi nevelési hagyományok gyűjtése."

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 DEC 19
KÖZNEVELÉS
Budapest

1021

Decemberi lapozgató

Sok könyv, ifjúsági könyv jelenik meg egész évben, de év végén, decemberben mintha összetorlódnának a művek. Aki rendszeresen figyeli a megjelenő kiadványokat, ilyenkor elcsodálkozik, elégedett és elégedetlen, vegyes érzelmekkel lapozgatja a köteteket. Milyen jó, hogy ennyi szó kerül az olvasók elé; milyen kár, hogy mindezt nem tudjuk kevesebb szóval elmondani; vajon megtalálja-e mindenki a maga olvasnivalóját; vajon nem ejt-e zavarba ez a bőség; hogyan lehetne még szélesebb körben tájékozódni, még tovább növelni a választékot, és így tovább.

Tarján Iza és *Würtz Ádám* három éven fölülieknek készült leporellója nagyon tetszetős, a képek igen ízlésesek-vonzóak, az ősi gyerektémát — *Hull a hó* —, kedvesen és érzékletesen, már-már varázslatosan állítják az olvasó elé. Sajnos, a szöveg elmarad a rajzok színvonala mögött, a verselés néhol ügyetlen, nagyon is közhelyes és felületes; eredeti kép, íz, hangulat alig akad benne. Kétséges számomra maga a leporelló, mint könyvfajta is. A gyerekek ezzel inkább építeni szoktak, és ez nem bizonyos, hogy jó dolog.

A dokumentum jellegű könyvek biztosan tartják magukat a könyvpiacon, rájuk lehet számítani. Korunk kedveli a tényirodalmat, a gyanakvó olvasó szereti a pontos helyzetjelentést, unja a sallangot, a lírai — az ál-lírai — mellébeszélést. A pedagógus jól teszi, ha a tényirodalom könyveire és előnyeire fölhívja növendékei figyelmét, és különösen jól teszi, ha arra is szót kerít, hogy azért a tények kiválasztásának, csoportosításának vagy éppen elhallgatásának a módszere is létezik, és ami dokumentumnak mondja magát, még nem bizonyos, hogy csakugyan az. A *Képes Történelem* sorozat új köteténél fölöslegesnek látszik ez a gyanakvás. (De ez érvényes *Gárdos Miklós „Tengerész a várban”* című, fotókkal illusztrált történelmi riportjára is. *Erdődy János „Bocskorosok hadinépe”* című munkája megbízható, jó olvasmány, jól áttekinthető összképet ad háromszáz év parasztháborúinak vidékeiről, amelyet a könyv végén elhelyezett időrendi táblázat még külön is összetart. A képek meg különösen vonzóak — történelemtanárok, osztályfőnökök bizalommal ajánlhatják a szülőknek megvételre, a gyerekeknek olvasásra.

A képekre figyel elsősorban az ember a *Lányok évkönyve/70*, és a *Fiúk évkönyve/70* új köteteiben is. A képek kiválasztása és tördelése csak elismerést érdemel, míg a szerkesztőbizottságok koncepciója eléggé halvány, alig-alig látszik. Lehet, hogy az ilyen magazinszerű könyvek műfaja nem is enged szorosabb elgondolást, a külső látványosság burkát áttörő mutatvány, lehet, hogy a műfajjal van némi baj, amely erősen csábít a felületességre, a „könnyen, gyorsan, semmit” módszerére. A két kötetben elég kevés az olyan eredeti szemléletű és mélységű cikk, mint a Karátson Gáboré például, és ebben a két kötetben is inkább az ismeretterjesztő-tájékoztató írások az értékesek.

HORGAS BÉLA

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

díjakat
ján be-
a pén-
zesutalványokon. Gigantikus munka lenne, ha az utalványok változó összegét kézzel, íróasztaloknál írnák, könyvelnék. Szerencsére erre nincs szükség, mert a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnál elektronikus számítógép utalja ki havonta egymillió 200 ezer utalványra a nyugdíjösszegeket.

Egyetlen példa ez a sok közül, ahol az elektronikus számítógép immár mindennapi életünk részévé lett. A számítógép korunk műszaki, technikai újdonságainak nem csupán egyike; hanem minőségi változások hordozója. Elterjedése robbanásszerű; alkalmazása a tudományok mind szélesebb körére terjed ki.

A nemzetgazdaságok világméretű fejlődését sokféle nézőpontból vizsgálják és hasonlítják össze a szakértők; jó néhány olyan termék akad, amely bruttó, illetve egy főre jutó ... melése az előrehaladás mércéje. Ilyen volt sokáig a vas és az acél, ilyenek manapság a vegyipari termékek, nemzetközi rangú mutatószám például a papírfelhasználás és mindezekkel együtt immár: a számítógépek elterjedése. Ha például a japán gazdasági csoda színfalai mögé tekintünk, a számítógépek elterjedésének szélsebes ütemét számolhatunk be íme a tények: 1958-ban összesen három, 1967-ben pedig 845 számítógépet helyeztek üzembe a távoli szigetországban. s ugyancsak 1967. évi adatok szerint Japánban összesen 2978 elektronikus számítógép ontotta a feldolgozott adatok özönét.

A számítógépek terjedése a tényszerű jellemzésen túl, oly módon is érzékeltethető, ha felhasználási lehetőségeinek néhány példáját említjük. A gazdasági élet — úgy is mondhatnók — elektronizálásán túl, az okos gépek világszerte részt kérnek például a kórházak munkájából, ahol a tünetek betáplálása után a gép hozzávetőleges diagnózist állapít meg, vagy legalábbis kizárja a diagnosztizáció köréből a mellőzhető feltevéseket; megold a gép régészeti problémákat — például ókori írásrendszereket fejt meg —, s talán arra az immár Budapesten is bevezetett alkalmazási lehetőségre is emlékeztethetünk, hogy a házasságközvetítő irodában, kérdőíves adatrögzítés után, a gép választja ki — természetesen a megjelölt ismérvek alapján — az ideális partnereket.

Az elektronika forradalma nem egyszerűsíthető arra, hogy a gépek az elvégezhető számtani műveletek mennyiségét növelik csupán — ennél sokkal többről, minőségileg másról van szó! A számolási sebesség elképesztő gyorsulása valójában olyan új lehetőségeket nyújt az ember számára, amilyenekkel eddig nem élhetett. Jellemzésül elegendő az űrhajó irányításának programozására utalni. Ismeretes, hogy például az Apolló űrhajókat a földi számítóközpontból irányították, méghozzá oly módon, hogy a gép érzékelte a pályakorrekciókat és pillanatra készen jelölte meg az űrhajó helyzetét, illetve irányát. Képzeljük el, lehetett volna-e szó űrhajózásról olyan körülmények között, hogy — elvben feltételezve — a világ legzseniálisabb matematikusai ülik körül a houstoni központ asztalát és papírral-ceruzával számolják a kiszámolhatatlant, hiszen mire a ceruza egy számjegyet leír, addig az űrhajó pályája is megváltozik. A minőségi újdonság, hogy a számítógép — kibernetikai műszót alkalmazva: visszacsatolásos rendszerrel — a változásokat is feldolgozza és „döntéseit" azokhoz igazítja.

A számítógép tehát eszköz minden olyan rendszer vezérlésére, amelyben végtelen sok tényező kölcsönhatásával kell

1970 JAN 4 Würtz Ádám

1021

1970. január 4.

Az Európa Könyvkiadó újdonságai

Zöld emberkék — Kései felfedezés Kukoricaisten országában — Az örök klasszikus — A királynő mesél

A közelmúltban magyarul megjelentetett világirodalmi újdonságok s klasszikusok új kiadása halommá tornyosul a recenzens asztalán. Nehéz a választás, mert jó műveket, új ízeket kínál a kiadó. A halomból kiemelt hat mű az irodalom birodalmának hat sarka; felfedező útnak is beillik tehát a művek olvasása. Kétszeres felfedezés Günter Kunert elbeszéléskötete. Egyrészt mert a szerzőt eddig neves költőként ismertük, másrészt mert meghökkentően új világot tár elénk. Furcsa, fordítva cselekvő, értelmet megcsúfoló világról szólnak a kötetbe foglalt rövid írások; a Harmadik Birodalomról, de túl azon minden emberellenes világról, rendről. Gúny, kegyetlen nyíltság, groteszkba búvó csúfolódás: kimeríthetetlen az alkotói fegyvertár. A címadó, a Központi pályaudvar, a Rövid távú klasszikusok című elbeszélés a színvonalas egészen belül is megkülönböztetett helyet érdemel.

Ki az a Bruno Schulz, forgatja kíváncsian az érdekes borítójú könyvet az olvasó? Újabb név az irodalmi névtengerben? Igen legalábbis számunkra új név, melyet meg kell jegyezni! A lengyel rajztanár, Kaffka lengyel fordítója, a háború alatt tragikusan elpusztult festő: író is. S nem akármilyen. Apám tűzoltó lesz címmel közreadott kötete — joggal hatott az irodalmi világra robbanásszerű erővel. Izig-vérig modern alkotó, aki valamennyi írásában az emberi reménykedés és reménytelenség örök csatáját örökíti meg, bármiről beszéljen is. Schulz kései felfedezése: nyeresége az emberi kultúrának. S egyben figyelmeztet azokra az adósságokra, melyek a szomszéd testvérnépek irodalmánál terhünkre fennállnak.

Ha már az adósságoknál tartunk: az Európa, s a Bukaresti Irodalmi Könyvkiadó közös gondozásában megjelentetett Fanus Neagu novelláskötet — Fülledt nyár a címe — törleszt e tartozásokból. A szerzőt már ismerhetjük, hét esztendeje megjelent novelláskötete sikert aratott. A kötetben szereplő hat újabb írás érettebb, ízesebb. Egyszerű emberek és már-már mesebeli alakok keveredtek e sajátos légkörű, realitást és fantasztikumot azonos természetességgel elegyítő elbeszélésekben. A címadó, valamint a Fekete fű című írás eredeti alkotóegyéniségként jegyezteti meg velünk Neagu nevét.

A bevezetőben felfedező utat említettünk hasonlatként; a gondolatot Alain Pesquettől kölcsönöztük, aki Mexikói vallomás című regényében arra keresi a feleletet, vajon más világok felfedezésével az ember felfedezheti-e eddig előtte is rejtve maradt önnönmagát? A festő hős, aki Mexikóba menekül önmaga, s az őt körülvevő világ elől, rátalál arra, akit keresett: másönmagára. A fordulatos cselekményű mű különösen a romantikus környezetet, misztikum és nyers valóság nemes keverékét kedvelő olvasók számára csemege.

Ha bárkitől az angol irodalom két legnagyobb halhatatlanját tudakolnák, Shakespeare után habozás nélkül nevezné meg Miltont. Az örök klasszikusok egyike ő, akit soha és semmi nem törölhet ki az egyetemes emberi kultúrából. Az Elveszett paradicsom új kiadása — a Helikon klasszikusok sorozatban — kiállításában, fordításában — Jánosy István munkája — méltó a halhatatlanhoz. A kor eseményeit összegező, s azokból a jövőre szóló szintézist felállító elme fénye sugárzik a nemes verstű sorokból. Filozófiai költemény, vallásos eposz, emberi önvallomás, s bravúros fordítói munka: a mű minden értéke sértetlen maradt az új kiadásban, melyet bő jegyzetek, s tartalmas utószó egészítenek ki.

Királynői kéz, pontosabban toll nyújt át hetvenkét történetet az olvasónak a Heptameronban, melyet Helikon kötetként jelentetett meg a kiadó. Navarrai Margit, ki kora híresen okos asszonyai közé tartozott, a bájos és pikáns, szókimondó és szemérmes XVI. századbeli történetekben kortársairól, s koráról mesél, derűt lopva az olvasó arcára. A szép kiállítású, Würtz Ádám illusztrálta kötet magyarul első ízben teszi teljes egészében hozzáférhetővé a hetvenkét történetből álló mesefűzért.

(m)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TRYBUNA LUDU

Wuerth Ádám

1969 JUL 1 1

Wystawa prac węgierskiego grafika

1021

W pałacyku Towarzystwa Przyjaźni Sztuk Pięknych w Warszawie otwarto w czwartek wystawę prac znanego grafika węgierskiego — **Adama Wuertza**, który z tej okazji przyjechał do Polski. Ekspozycja obejmuje ponad 60 miedziorytów, drzeworytów i rysunków tuszem.

Na otwarcie wystawy przybył ambasador Węgier w Polsce — **Bela Nemety**.

(PAP)

mać nogi. Można [illegible],
nie fakt, że taki leżący potem
na wąskiej półce nad prze-

HÍREK

— A SZUDÁNI DEMOKRATIKUS KÖZTÁRSASÁG nemzeti ünnepe alkalmából Losonczi Pál és Fock Jenő táviratban üdvözölte Dzsafar Mohamed Numeiri vezérezredest, a forradalmi tanács és a minisztertanács elnökét.

— **Hans Peter Tschudinak,** a Svájci Államszövetség új elnökének hivatalba lépése alkalmából a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke táviratban fejezte ki jókívánságait.

— KISPEST az idén ünnepli alapításának 100. évfordulóját. A centenárium alkalmából a XIX. kerületi tanács emlékplakettet alapít és kiadja a kerület százesztendős történetét.

— *A NEMZETI GALÉRIÁBAN rendezett és nagy sikert aratott Rudnay Gyula emlékkiállítás vasárnap este 7 órakor zár, tehát vasárnap tekinthető meg utoljára.*

— **Új vasúti építési főnökség** kezdte meg tevékenységét pénteken Szombathelyen; ez építi ezután a fél Dunántúl vasúti hálózatán az állomási és vonali biztosítóberendezéseket, távközlési eszközöket.

— *A TIT „NÉPEK BARÁTSÁGA" TÉLI EGYETEME Harkányban pénteken befejeződött. A kezdeményezés sikerére jellemző, hogy a most első ízben megrendezett előadássorozatnak öt országból több mint száz hallgatója volt.*

— **Erdő- és fafeldolgozó gazdaság** kezdte meg működését január elsejével Vas, illetve Somogy megyében. Az új gazdaságok az erdőneveléstől és fakitermeléstől kezdve a faanyag feldolgozásáig, illetve a végtermék kibocsátásáig minden munkát összefüggő rendszerben látnak el.

— **Műanyag gyermekfürdőkádak** készítésével kezdte az új évet a Hungária Műanyagfeldolgozó Vállalat debreceni gyára. Az idén 50 ezer fürdőkádat adnak a piacra, sokféle pasztellszínben.

— *PETŐFI-EMLÉKÜNNEPSÉGEK A KISKUNSÁGBAN. Szilveszter éjszakáján, Petőfi születésének 146. évfordulóján, a nagy költőre emlékeztek Kiskőrösön és Szalkszentmártonban.*

— **Cégtáblát cserélt** a több mint másfél ezer munkást foglalkoztató Kaposvári Híradástechnikai Vállalat; a tanácsi vállalat az új évtől az Egyesült Izzó kaposvári rádiócsőgyáraként működik tovább.

— REFLEKTORFÉNYBEN MISKOLC NEVEZETESSÉGEI: Ezentúl díszkivilágítást kap többek közt az Avas oldalán levő gótikus templom, a hozzá tartozó XVI. századi harangtorony, a több mint 100 éves miskolci Nemzeti Színház, a megyei tanács út

FARKA
és a m
harcosa,
Érdemret
hunyt. T
délután 1 órakor lesz a
Mária utcai öreg temetőben. — *Fővárosi Tanács MSZMP bizottsága.*

VARGA JENŐ, a párt régi harcosa, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, aki 1930-tól volt tagja az illegális kommunista pártnak, elhunyt. Temetése január 7-én lesz a pécsi központi temetőben. — *MSZMP Baranya megyei és pécsi városi bizottsága.*

KÖVES IMRE ny. honvédőrnagy, a párt és a munkásmozgalom régi harcosa, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje elhunyt; temetése január 7-én, szerda délután 3 órakor lesz a Rákoskeresztúri új köztemetőben. — *MSZMP IX. kerületi Bizottsága; Honvédelmi Minisztérium pártbizottsága.*

— **Szovjet oceanográfusok és halászati szakemberek** egy évig kutatták az Arab-tenger térségét és mélyvízi halászati lelőhelyeket kerestek a kezdeti állapotban levő pakisztáni halászat számára. Az expedíció eredménnyel járt, négy gazdag lelőhelyet találtak.

— *A NAGYCENKI SZÉCHENYI-KASTÉLYT, amelyet 25 évvel ezelőtt a háború súlyosan megrongált, helyreállítják. Az idén a középső épületrészt hozzák rendbe, majd pedig újjáépítik az oldalszárny-épületeket.*

— **Kétszázféle új termék** készítésével kezdte meg az új esztendőt a Békéscsabai Kötöttárugyár. Az újdonságok jó része nyári holmi; van közte olcsó csipkemintás cérnablúz, ragasztott női kosztüm, színes polóing és a többi.

— **A „lélegeztetési rendelet" bevezetése** jelentősen csökkentette Angliában az autóbalesetek számát a 14 millió gépkocsivezető körében. 1969-ben kevesebb baleset történt a szigetországban, mint 1962-ben, pedig azóta az autók száma megkétszereződött.

— HAT CSIBESZÁLLÍTÓ CAMION indult útnak pénteken a Bábolnai Állami Gazdaságból Csehszlovákiába. A gazdaság első, új esztendei exportszállítmányát vitték: 110 ezer napos csibét.

— **A jegesedés miatt ideiglenesen megszünt a hajózás** az Al-Duna

Tizennégyezerrel több Videoton televízió

Mire készül az új évben a székesfehérvári gyár?

Hagyományszerűen *munkásgyűléssel* kezdték az új év első munkanapját a *székesfehérvári Videoton Rádió és Televízió Gyárban.* A délelőtti műszak mintegy ötezer dolgozóját *Papp István,* a gyár vezérigazgatója köszöntötte. Az 1970. évi tervekről adott tájékoztatójában bejelentette, hogy a kereslethez igazodva *a Videoton az idén a tavalyinál 14 000-rel több tv-készüléket ad piacra,* rádióból viszont 37 000-rel kevesebbet szándékoznak készíteni. A Videoton tavaly 235 000 tv-készüléket és 236 000 rádiót szállított a belkereskedelemnek és külföldre. 1970-ben előrelépnek a tranzisztorizálásban és a színes televízió gyártásában is. Megkezdik például egy telepről és hálózatról is működtethető *tranzisztorizált televíziótípus* gyártását.

— **A II. Békekölcsönnél** 0922 helyett a helyes sorozatszám: 0992. A 6920 számú sorozatnál a helyes sorszám 001—200 helyett 001—100-ig. A névértékben kisorsolt taknál: 5959 helyett 5849.

NÉPSZABADSÁG
Budapest
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Ülői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KÖNYVSZEMLE

Valóban ünnepi színvonalú könyvek ismertetésével búcsúztathatjuk rovatunkban az óesztendőt. Hetekbe telik majd, amíg a heti szemlékben vagy külön cikkekben számba vehetjük az újdonságokat, de talán nem is árt a takarékoskodás, mert már hagyománnyá vált, hogy a télvégi-tavaszi hónapokban éppen csak cseppen-csurran valami a könyvbarátok számára.

Nem egy jelentős magyar újdonság vár ismertetésre, a többi között, *Juhász Ferenc* igen szép, tárgyilag is, stílustörténetileg is fontos lírai eposza *(Anyám)*. Az idegen nyelvekből átültetett művek közül

A KÉSEI RENESZÁNSZ

angol és francia remekei kívánkoznak a recenzió élére.

A XVII. századi angol költészet csúcsteljesítménye: *Milton* hatalmas eposza, az *Elveszett Paradicsom*, melyet méltán említenek Chaucer és Shakespeare alkotásainak ikerpárjaként, mint az egész angol irodalom egyik halhatatlan pillérét. A teremtés, megváltás, üdvözülés és örök küzdelem gigantikus történetét foglalta költeményébe Milton — a bűnbeesés bibliai legendáját formálva újjá, isten és a sátán drámai harcában, az ellentétes és egyképpen részigazságú princípiumok küzdésében. A bukott forradalom tragikus pátosza forrósítja át az eposzt. A vallásos-bibliikus fogantatású történetben az Ember végzetes sorsának és erkölcsi-gyakorlati boldogulásának kérdései gomolyognak — szerkezetileg is, stílárisan is szélsőséges pólusok közé feszítve. A bölcseleti mondanivalónak, a jelképrendszer igaz értelmezésének vagy Milton jellemzési eszközeinek súlyos problémái három évszázada foglalkoztatják a tudósokat, a nyelvi és verselési bonyodalmak pedig Milton tolmácsolóit. Gyötrelmesen nehéz olvasmány. Nyugalmas és hosszú koncentrációt kíván az elmélyülés, így csak az ízlelgetés benyomásaival merem méltatni a fordító, *Jánosy István* hatalmas teljesítményét: fegyelem, nyelvi találékonyság és a különböző stílusrétegek szépen súlyozott társítása jellemzi.

A XVI. századi francia irodalmat két nagyszerű írónő gyűjteménye közvetíti számunkra. *Navarrai Margit* királynő keretes elbeszélése, a *Heptameron*, Boccaccio híres munkájának szellemi és formai folytatása: öt férfi és öt nő szellemes beszélgetéseinek és elbeszéléseinek sorozatában eleveníti meg a kor bájos és erkölcsileg tanulságos, pajkos és szomorkás szerelmi históriát. Követi olasz mesterét, de nem utánozza. Önállóságához tartozik, hogy — úgymond — valóban megesett

történeteket mond el, és ami a kései olvasó számára fontosabb, a francia valóság típusait vonultatja elénk, nagy művészekre jellemző érzékkel. — Milton remekét nem lehet, Margitét nem ajánlatos egyvégtében végigolvasni: frissebb öröm forrásául szolgálhat, ha mint nemes szórakozást tartjuk kezünk ügyében. *Würtz Ádám* színes illusztrációi kiváltképp a vidám érzékiséget hangsúlyozzák, néhány árnyalattal Margitnál vaskosabban, de nem a mű ellenében.

A kortárs *Louise Labé* költeményeiben *(Szerelmes szonettek)* első személyű hangon szólal meg a szerelmes vágy és bánat. S ha az imént Boccacciót, itt természetesen Petrarcát érezzük szellemi ihletőnek és példának, de az asszonyi érzelmek bátor és természetes megvallása, a hangulatok és ábrándok tiszta csillámú tükröztetése eredeti lírikusra vall. Fennmaradt verseinek kis gyűjteménye — hála a jobbára sikerült fordításoknak is — megérteti, hogy miért tartják mindmáig a legnagyobb francia költőnőnek.

Mindhárom könyvet a *Magyar Helikon* tette közzé, méltó köntösben és gonddal.

Ugyanennek a századnak magyar ékességei és érdekességei közé tartozik

A KÜLHONI LÍRA

sejtelmes remekének, az *Énekek énekének* négy műfordítása. Egy kötetben kapjuk kézhez párhuzamosan született, de interpretációban, formában és nyelvileg mélységesen különböző tolmácsolásokat: egyikük az ókori héber költemény evilági erotikumát, másikuk a vallási szimbolikát vagy a népi természetességet közvetíti. Valamennyi megoldásnak megvan a sajátos íze, de *Károlyi Gáspáré* tetszik a költőileg legvonzóbbnak. *Komoróczy Géza* kísérő tanulmánya — kitűnő filológiai teljesítmény. Néhány szót azonban megérdemelt volna a modernebb átültetések méltatása vagy kritikája is, hiszen a lírai kiseposz az újabb európai (és magyar) irodalomnak is szerves része a megújuló átültetések révén. *(Magyar Helikon)*

A modern európai prózából az

EURÓPA ZSEBKÖNYVEK

két új kötetét szeretném bemutatni. *Moravia* novellisztikájának 1927 és 1945 közötti szakaszát reprezentálja a *Gyilkosság a tenisz-klubban* című válogatás. A szerelem eltorzulása vagy kibicsaklása — tehát az újabb Moravia íróművészetének is egyik állandó témája — teremt tartalmi egységet az elbeszélésekben. Érdekes megfigyelni azt a tudatosságot, ahogy a sokszor variált alaptéma köré mind teljesebb külvilágot épít, változó eszközökkel és mélyülő látással. Túlzás lenne mindenütt írói nagyságot és erőt keresni, de az emberábrázolás és feszes kompozíció már e korai művekben is érzékelteti, hogy többet akar a puszta érdekességnél.

A nemrég feltűnt francia írónő, *Claire Etcherelli* regénye *(Elise vagy az igazi élet)* első személyben meséli el egy vidékről Párizsba került munkáslány sorskavargásait, egzisztenciális, családi és szerelmi mélybe zuhanását az algériai háború sötét éveiben. Igaz és őszinte írás — a tompa kétségbeesés meggyőző láttatásával, és különösen a belső ábrázolás hűségével nyeri meg tetszésünket. Hősnőjének lelki nyomottsága és drámája a megaláztatás, reményvesztés és ugyanakkor társadalmi-tudati biztonságkeresést érzékelteti, tehetségesen, jól.

F. R.

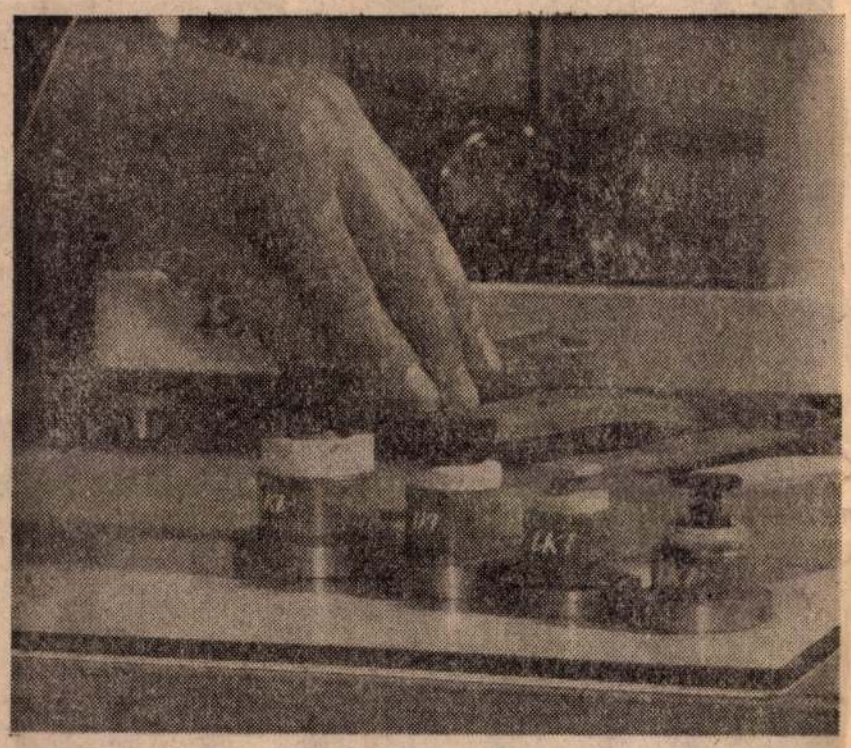

25–150 AMPERES TERHELÉST BÍRÓ DIÓDA-SOROZAT

Kolumbusz első expedíciója 2000 dollárba került

Népgazdaság

Kutatás, fékkel

Témában nincs hiány

Szoros a világmezőny

Még a hűvösen tárgyilagos statisztika is álmodozóvá válik, ha a tudomány kozmikus sebességű gyorsulását próbálja szemléltetni. Kiszámították például, hogy ha az emberiség történetének valamennyi tudását száz százaléknak vesszük, csak tíz százalék jut a megelőző korszakokra összesen és kilencven százalék — kortársunk. A tudományra költött összegek szédületesen növekvő arányait így példázza egy amerikai szaklap: Kolumbusz első expedíciója mintegy 2000 dollárba került; Anglia a teljes XIX. században hozzávetőleg 1 millió fontot költött a tudományra; az USA tudományos kiadása 1920-ban 100 millió dollár volt, 1930-ban 300 millió, 1940-ben 700 millió és 1960-ban 14 milliárd dollár. Ami pedig a gigantikus gyorsulás távlati kilátásait illeti, Bernal professzor becslése így rajzol összefoglaló képet erről: 2050-re a tudományos kutatásban foglalkoztatottak száma meghaladja az ipari munkásokét.

A tudományos kutatással szemben támasztott ipari igények sodróan gyors iramát jelzik ezek a tények: egy-egy új műszer átlagos elavulási ideje a világpiacon 3—4 évre, az új gyógyszerek átlagos keresettsége mindössze öt évre tehető. (Miközben — a gyógyszer példájánál maradva —, nemzetközi adatok szerint átlag háromezer új vegyületet kell előállítani, amíg egyetlen hatásos gyógyszerre bukkannak, következésképp: a költségek meredeken emelkednek. A Lilly, Eli and Co. nevű amerikai gyógyszervállalat tíz év alatt százmillió dollárt költött kutatásra, s ebből csupán 70 új készítményt állított elő!).

35 ezer kutató

Az adatokból, amelyek a képzelet szárnyalását is túlhaladó valóságot tükrözik, joggal adódik a kérdés: milyen eséllyel indulhat a tudományos versengés e nyomasztóan szoros mezőnyében olyan kis és korlátozott anyagi eszközökkel rendelkező ország, mint a miénk? A válasz érdekében át kell tekintenünk az elmélettől a gyakorlatig, a kutatástól a megvalósításig vezető hazai pályaszakaszt.

A kérdések kérdése természetesen ez: mennyit költünk a tudományra? Nemzeti jövedelmünkhöz mérve sokat, az arányokat tekintve nem maradunk el lényegesen a fejlett ipari országoktól. A KSH felmérése szerint (az adatok 1963-ra vonatkoznak) közvetlenül kutatásra nemzeti jövedelmünk 1,5 százalékát, a műszaki fejlesztés kiadásaival együtt 2,4 százalékát fordítjuk. A fejlett ipari országokban is mintegy 2,5—3 százalék ez az arány, bár — különösen az utóbbi esztendőben —, a növekedés évi üteme rendkívül gyors: a Szovjetunióban és az Egyesült Államokban 15 százalékra tehető. Mégis: a mi évi 2,4 százalékunk, hozzáadva olyan tényeket, mint a 35 ezerre tehető tudományos létszám (az állami szektor minden századik dolgozója, legalább részlegesen, kutató munkát végez) éppenséggel nem rossz a nemzetközi rangsorban.

Mit ad vissza ezért a tudomány a népgazdaságnak? Némi támpontot az is nyújt a válaszhoz, ha a szorosan vett kutatási kiadások tudományáganként megoszlását tekintjük át. A vizsgált évben a természettudományok 18, az orvosi 9, az agrár- 13, a műszaki- 55 és a társadalomtudományok 5 százalékkal részesedtek ezekből a költségekből. Az ipari-műszaki kutatások túlsúlya olvasható ki ebből a számsorból, s a következőkből is, amely szerint az összes gazdasági célzatú kutatási témából 60 százalék ipari, építőipari problémát vizsgált — ebből: a vegyipar 8, a gépipar 18, a könnyűipar 5, az élelmiszeripar 7 százalékkal részesedett, további 33 százalék a mezőgazdaság, 6 százalék a közlekedés és 1 százalék a kereskedelem tárgyköreit kutatta. Nem rosszak ezek az arányok; természetes, hogy a „megrendelő" — a népgazdaság — elsősorban a termelést közvetlenül segítő feladatok megoldását kéri a tudománytól.

De a költségarányok nyilvánvalóan megközelítő választ is alig adnak a tudományos kutatás hatékonyságára. Erre csak a megvalósított kutatási program válaszolhat. Ezt viszont meglehetősen nehéz felderíteni, s az alkalmazás e ködösen elmosódó körvonalai már önmagukban is negatívan érvelnek. A Központi Statisztikai Hivatal is csupán becsült adatokat publikálhatott, amely így hangzik: az eredményesen befejezett alkalmazott és fejlesztési kutatási témák közül átlag csak minden harmadikat-negyediket valósítják meg két éven belül. (Amiből értelemszerűen következik, hogy a többit hosszabb, esetleg jóval hosszabb idő alatt).

Építőipari periszkóp

A Központi Népi Ellenőrzési Bizottság megvizsgálta az építő- és az építőanyagipar tudományos kutatásának népgazdasági eredményeit. Ez a rendkívül érdekes vizsgálat — ha csak egy iparág periszkópján nézve is —, némi képet ad a kutatások alkalmazási szakaszának tényekbe nehezen szorítható szövevényéről.

Az építésügy intézeti kutatásainak mintegy háromnegyedét az Építéstudományi Intézet és az Építőanyagipari Központi Kutató Intézet végzi. Témáik zömét, hozzávetőleg 80 százalékát, a minisztérium hagyja jóvá, sőt, a minisztérium rendszerint közvetlen megrendelője is a kutatásnak. Más kérdés, hogy a megrendelő, nevezetesen az Építésügyi Minisztérium illetékes főosztálya, amint a KNEB 1965-ben megállapította: bár 1962-ben befejezett kutatások alapján a záró- és részjelentésekből 88 javaslat született, 71-nek megvalósításáról még nem intézkedett. Az ÉM Építőipari Főigazgatósága hatáskörében, szintén 1962-ben elkészült 36 kutatási témából tíznél 1965-ben a megvalósító vállalatot sem jelölték ki.

Az építőipar sajátossága, hogy a tudományos kutatás eredményeinek alkalmazásában nagy szerep jut a tervezőkre, akik az új épületek konstrukcióját, anyagát, építési technológiáját végeredményben meghatározzák. A tervezők azonban szívesebben alkalmazzák a már ismert, tehát kockázatmentes anyagokat, eljárásokat. Ha ehhez hozzátesszük, hogy a hazai kutatások új eredményeit kevéssé is ismerik — mert nem „tálalják" eléggé számukra —, akkor aligha csodálható, hogy az alkalmazás, finoman szólva, akadozik. A lényeget így foglalja össze a KNEB: az építőipari kutatóintézetek 1961-ben eredményesen lezárt témáinak bevezetésére általában csak 1965-ben került sor. A teljes „átfutás" olyan hosszú, hogy még a sikeres kutatások felett is elszáll közben az idő, részben elavultak, vagy alkalmazásuk már nem hozza meg az eredetileg tervezett hasznot.

Egy tudós, két téma

Említettük, hogy az építőipar példája csupán egyetlen szelvény a kutatási eredmények alkalmazásának mélyebb geológiai rétegeiből. Jóllehet, említhetnénk sok kedvező példát, sikerrel zárt és gyorsan hasznosított kutatást is. Ám ezúttal helyezzük a hangsúlyt inkább arra a kérdésre: megfelelően kamatoztatjuk-e a tudományra költött pénzünket.

A népgazdasági igények és a tudományos kutatás összhangját nagymértékben erősítették a tudománytervezés 1957 után kidolgozott módszerei. Ekkor alakult meg tudósokból, vezető gazdasági szakemberekből a kormány tanácsadó szerveként működő Tudományos és Felsőoktatási Tanács. Feladata: a tudományos kutatás irányítása, koordinálása a hazai és a nemzetközi igényekkel. Irányításával készült el az „országos távlati tudományos kutatási terv", amelyet 1962-ben hagyott jóvá a kormány. A hazai tudományos életet egységes koncepcióba ötvöző terv 73 legfontosabb kutatási feladatot jelöl meg. (A részletfeladatok száma természetesen sokkal több; 1963-ban mintegy 6000 kutatási téma tartozott a terv keretébe — a teljes munkában levő programnak mintegy a fele.)

A tudomány tervezése világjelenség — régen bealkonyult a véletlenekre, kizárólag zseniális sejtésekre alapozott kutatómunkának. Mindez semmit nem von le az alkotói gondolatok értékéből, mindössze azt jelenti, hogy a tudomány fő irányai tudatosan tervezhetők. Egyelőre azonban nem élünk eléggé éppen a tervszerűségből, a kamatoztatható előnyökkel. Az említett évi 6000, országosan tervezett téma önmagában is jelzi a lényeget: a szétaprózást. Pedig a távlati tervben nem szereplő programmal együtt összesen 12 ezer témát kutattak egy évben tudósaink, ami azt jelenti, hogy száz kutatóra a tudományos intézetekben átlag 101, egyéb kutatóhelyeken 150, s az egyetemi tanszékeken 200 téma jutott. Ez szinte kizárja, hogy optimális idő alatt, kedvező siker-aránnyal végezzék munkájukat. Tipikus példája ez annak, amikor a kevesebb — sokkal több lenne. (Ráadásul kutatóink rendkívül értékes idejüket sem fordítják maradéktalanul fő feladatukra, a tudományos munkára. Heti munkaidejükből — saját közlésük szerint — az intézetek tíz százalékában mindössze 40 százalékot vagy kevesebbet, az intézetek ötödében pedig csak 41—60 százalékot töltenek kutatással — a többi idő elmegy a kisegítő munkákra, adminisztrálásra, ülésezésre stb.)

Anyagi érdek?

Továbblépve a megvalósításhoz vezető úton: akadály az is, hogy tisztázatlan a kutatók szerepe saját gondolataik gyakorlati átültetésében. Az előbbi számok jelzik, hogy idejük se nagyon akad erre, ráadásul anyagi érdekeik sem ösztönzik őket, hogy a zárójelentésen túl is figyeljék kutatási témáik útját. (Ritkább, de megesik az ellenkezője is, amikor szinte művezetői aprólékosságú kivitelezői feladatokra kényszerülnek olyan tudósok, akik sokkal hatékonyabban is eltölthetnék idejüket.)

Ami végül a tudományos eredmények alkalmazásának közvetlen vállalati akadályait illeti, ezek már túljontúl ismertek és itt a helyzet gyökeres változása a gazdasági mechanizmus korszerűsítésétől várható. (Ami távolról sem jelenti, hogy a gyökeres változásig ne lenne még a tudomány és az ipar közelítésének sok kihasználatlan tartaléka.)

A vállalati akadályok lényege címszavakban ez: a hagyományos, bár elavult terméket „érdemesebb" gyártani, mint a kockázatos újat; vonatkozik ez a „vegytiszta" kutatási eredménynek tekinthető szabadalmak újítások megvalósítására is, ahol mindezt tetézi a fizetendő díjak vállalati mérleget terhelő ellengőze (pedig csupán 1965 első felében 99 ezer újítást és találmányt nyújtottak be az országban). Enyhítette, de alapjaiban nem hidalta át ezt az ellenérdekeltséget a műszaki fejlesztési alap rendszere sem, jelzi ezt az is, hogy egész sor, korszerűsítésre jócskán rászoruló iparágban évről évre nagy összegeket „takarítanak meg" az alapból. Erre a „megtakarításra" aztán igazán illik az idézőjel!

A kép természetesen csak vázlatos, hiszen a tudományos eredmények alkalmazása bonyolult, érinti a népgazdaság szinte minden pórusát. De annyi ebből is látható: sok még a javítanivaló a tudomány és a népgazdaság „adok-kapok" mérlegében.

TÁBORI ANDRÁS

1021

Interjú

Átadók és átvevők

Kulturális kapcsolatok

Beszélgetés dr. Bognár Józseffel

Korunk egyik főkérdése

A professzori szoba ablakai a Dunára néznek. A látogató azonban elfelejtkezik a tájról, a látványról, és kénytelen elfojtani a szinte természetes asszociációt: a közös emlékek feleleventését is, amelyek visszavezetnék egy másik Duna-partra, a visegrádira, ahol az „alkotóház" csendjében, dr. Bognár József szomszédjaként dolgozott. Mert amit a látogató hall, a kibontott gondolatok ereje leköti minden figyelmét.

— Hazánk érdekében, a szocialista építés érdekében történik, de egyben valamennyi nép érdeke is, hogy a kulturális kapcsolatok keretében a tudományos kapcsolatok mindinkább túlsúlyra jutnak.

A beszélgetés során, már első válaszával szinte programját, mindenesetre a felmerült kérdések lényegét szögezi le dr. Bognár József, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének elnöke. (A napilapok röviden ismertették legutóbbi sajtókonferenciáját, amelyet nemzetközi kapcsolataink alakulásáról, elért eredményeinkről és ezek továbbfejlesztésének terveiről tartott. A Magyarország — híven célkitűzéséhez — mindezekről részletesebben kívánta tájékoztatni olvasóit. Munkatársa ezért kereste fel az elnököt — kétórás egyetemi előadása, s egy külföldi küldöttséggel folytatandó tárgyalása között — „másik" munkahelyén: a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem professzori szobájában.)

Tudományos kutatások

— A tudományok nemzeti fejlesztése drágább mint valaha — mondotta. — S ez érvényes a tudományos kutatások mindhárom csoportjára: az alapvető kutatásokra (amelyek a rendező elveket kutatják), az alkalmazott kutatásokra (amelyek a tudományos eredmények felhasználására irányulnak), s a fejlesztő kutatásokra (amelyek a tudományos felfedezések eredményeit bevezetik a termelésbe). Ez utóbbiak a legdrágábbak, mert a legnagyobb műszerezettséget követelik. Ezért is nőtt meg a nemzetközi együttműködésnek, az eredmények kölcsönös kicserélésének és a közös kutatási programok kidolgozásának a szerepe.

— A tudomány termelőerővé vált. Tehát nemcsak a tapasztalatok és eredmények cseréjére kell törekedni, hanem mindinkább a nemzetközi együttműködésre is. A szocialista országokkal kapcsolatban ez az együttműködés már jó úton halad, eredményeket értünk el, amelyeket elősegít a decentralizálódás is: megvalósult a tudományos akadémiák és az egyetemek intézeteinek közvetlen kapcsolata, amely jól illeszkedik a Szovjetunióval, Jugoszláviával, valamint Csehszlovákiával, Lengyelországgal, az NDK-val, Bulgáriával kötött hosszú lejáratú tudományos és kulturális egyezmények keretébe. ;Egy utolsó korty az egyetemi előadás utáni „toroktisztító" teából.) riával kötött egyezményeinkhez is. A széles körű együttműködés ezekkel a szocialista országokkal már megvalósulóban van — állapította meg már a sajtókonferencián dr. Bognár József — és a szerzett jó tapasztalatok alapján szeretnénk hasonló együttműködést a többi szocialista országgal is. („Ide tartozik az együttműködés egyes szűkebb szakmai képzésben. Olyan szakmákra kell gondolni, amelyekben nálunk hiányzik a tudományos tradíció, a szükséglet sem nagyobb olykor 1—2 kutatónál. A Szovjetunió által nyújtott segítség e téren kiemelkedő.")

— A fejlődés az együttműködésben meggyorsult, és némi változást is megállapíthatunk. A kulturális egyezményeket ezelőtt terveknek tekintették, holott a tényleges szükségletek fontosabbak, mint a terv, amely tulajdonképpen cselekvési program kell hogy legyen, kereteit tehát az igények szerint kell módosítani. (Az egységes álláspont kialakulásán dolgoznak a kulturális vegyesbizottságok, mint például a magyar—csehszlovák vegyesbizottság.)

Ellentétes álláspontok

— Az utóbbi 3—4 év alatt bővültek tudományos kapcsolataink a fejlett tőkés országokkal is. A kapcsolatok jellegét azonban némileg meghatározza az ellentét a mi álláspontunk és egyes tőkés országok álláspontja között. Mi ugyanis azokban a tudományágakban igyekszünk létrehozni a kutatói együttműködést, amelyek a gazdasági élet fejlődését segítik elő, a tőkés országok pedig inkább a szellemtudományok területén. Franciaországban és Olaszországban azonban megértették a mi álláspontunkat, sőt magukévá is tették.

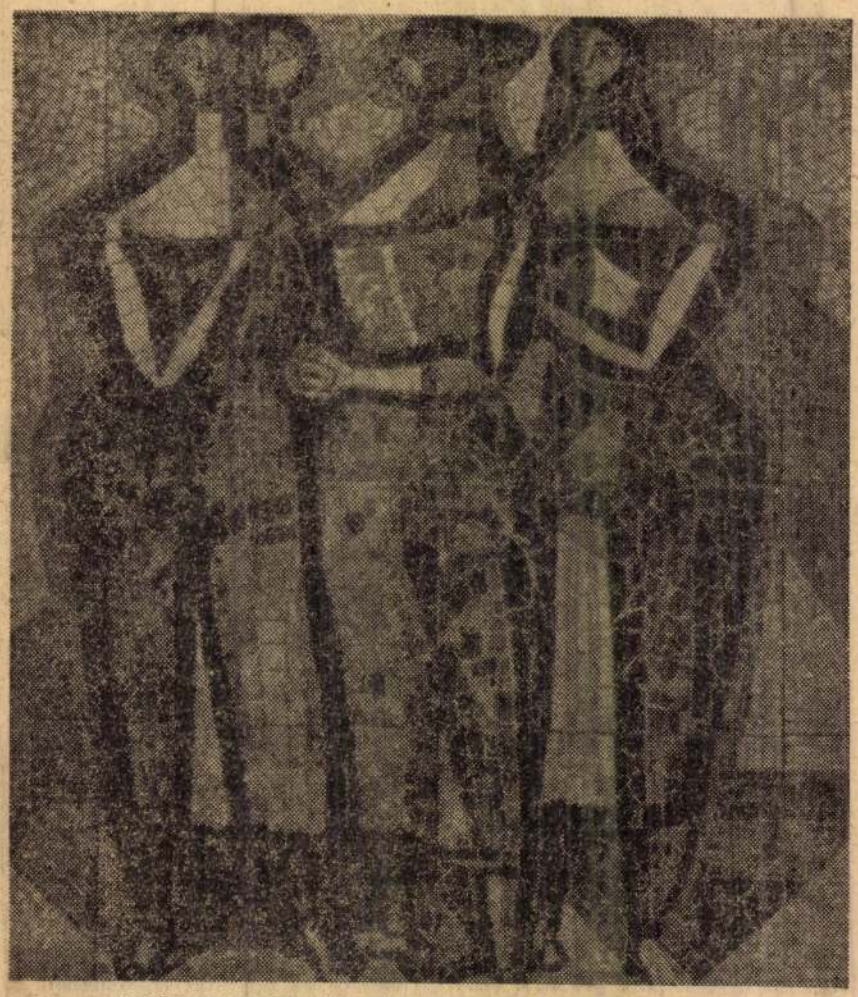

LEGÚJABB GRÁCI KIÁLLITÁSUNK KATALÓGUSÁNAK CÍMKÉPE

„Pozícióinkat visszaszereztük"

Így valósulhat meg velük a műszaki-technikai együttműködés: mind a kutatói, mind a termelési kooperáció. (És válasz a felvetett kérdésre: „Franciaországgal és Olaszországgal a műszaki-technikai együttműködés úgyszólván korlátlanul megnyílt. A kutatások itt elsősorban az alkalmazott és fejlesztő kutatások közötti fázisra irányulnak".) Megállapodást kötöttünk, munkatervet írtunk alá Svédországgal és Finnországgal is. Az USA-val nincs államközi megállapodásunk, de tudósaink különböző tudományos intézményekkel léphettek kapcsolatba, itt is volt némi „mozgás".

A fejlett tőkés országokkal való kapcsolatban említette dr. Bognár József a „provincializmust", azt, hogy idehaza a kutatók olykor hajlamosak egyes meghívásokat túlértékelni. (Mérlegelésre van szükség gyakran abban a tekintetben is, hogy milyen fontos tudományos szerepet tölt be országában a meghívó intézmény. De persze nemcsak a provincializmus elítélendő, hanem a szűklátókörűség is: sohasem lehet tudni, hogy valamely tudósban milyen gondolatsort indít el egy új tapasztalat és néha a meghívók „ravasz irányítása" ellenére a magyar kutató künn is a szocialista gondolkodás, a szocialista tudomány gazdagodására tehet szert.)

Mi az UNITAR?

— Egyébként a tudományos kapcsolatok erősítése jegyében állította fel az ENSZ az UNITAR-t, a nemzetközi szervezeteknél és a nemzeti kutatóintézetekben folyó kutatómunkákat számontartó irodát, az UNESCO pedig a kapcsolatok szélesítését

IRÓK ÉS MŰVEK IV.

A hat kérdés: hat vers költőjének neve. A költők neveinek kezdőbetűiből — megfelelő sorrendben összerakva — összeállítható a felelet a hetedik kérdésre. A hetedik kérdés: mai magyar regényíró vezetékneve.

1. Született Debrecenben, meghalt Debrecenben. Három sor egy verséből:

„S e szigetnek egy szögében / Mint egy Rousseau Ermenonvillében, / Ember és polgár leszek."

A vers születésének dátuma 1798. A költő neve?

2. Dési Huber István emlékére írta egy mártírhalált halt költőnk:

„A sorsod ellenére voltál mester / és példakép. Hivő, igaz, okos; / a munkáló idő emel ma már, / hiába omlik rád sír földje most, ..."

A vers születésének dátuma 1944 február. A költő neve?

3. „Átkozott költőnek" nevezte magát. Kosztolányi és Karinthy barátja volt. Három sora:

„Igyál barátom, még ez őszön! / mert egyik ősz megy, másik ősz jön; / de te, ha mész, elmész! Igyál!"

A költő (1882—1937) neve?

4. A vers címe: Barackvirág. Négy sora:

„Felleg sincs az égen, / fénylik a nap szépen, / kezd az eső mégis esni, / kalapomra permetezni, / a tavaszi szélben." A költő (szül. 1896) első versei 1921-ben a Nyugatban jelennek meg — a harmincas évek elején rikkancsként, újságformában kénytelen verseit árusítani.

A költő neve?

5. Első versei a Holnap-ban jelentek meg. Később az irodalmi igényű magyar kabarédal fölöttébb népszerű szerzője. Az érzelmes francia sanzon hatása érzik művein. „Síremlék Veronában" című versének négy sora:

„S a fal tövén a síri harmadik, / Egy fehér márvány Sekszpír álmodik. / Ő tudja jól, hogy minden mese volt, / Nem élt Rómeó, akiről daloltok..."

A költő (1888—1938) neve?

6. Négy sor a versből, címe is benne:

„Neved gúnyolva mondja: szamár! / s gyűlölve mondja: tövis! / Pedig te csak élni akarsz, ha hazád / mostoha is."

A költő (1900—1957), az Ady-utáni nemzedék egyik nagy lírikusa, neve?

7. Regényíró, ifjabb éveiben verseskötetei jelentek meg. Egyik regényéért az ötvenes évek elején József Attila-díjat kapott (Tűz a Hódréten); nemrég megjelent regénye a magyar közelmúlt egy tragikus időszakába visz, szereplői katonák, közöttük egy főhajónagy. Az író vezetékneve?

Az „Írók és művek (II.)" megfejtése: 1. Jégtáblák, könyvek, koldusok — Bálint György; 2. Kiskunhalom — Nagy Lajos; 3. Munkások — József Attila; 4. Álomi táj — Radnóti Miklós; 5. Thomas Mann üdvözlése — József Attila; 6. Oltyánok unokái — Nagy István. A kezdőbetűkből: 7. Komját Aladár.

Könyvjutalmat nyertek: Káldy Ilona, Bp., XIV., Kacsóh Pongrác úti lakótelep; Bencs Károlyné, Nyíregyháza, Szabolcs u. 4.; Tabák Lajos, Szolnok, Vörös Hadsereg útja 31.

Budapest 62. Pf. 634.

Fotogrammetria

Hol van dr. Strangelove?

Ki volt Wirth?

Tudományos igényességű levelek gazdagítják postaládánk e heti tartalmát. Idézünk a hozzászólásokból.

„A Magyarország egyik legutóbbi számában »A Históriából« rovatban tévesnek találtam a Wirth Károly bűnperére vonatkozó adatokat. A mai olvasó számára Wirth neve nem mond semmit, mint ahogy ismeretlen az 1940-ben felgöngyölített titkos nyilasszervezetnek neve is. A kifogni a szelet a vitorlákból-féle Teleki-politika kétarcúsága szülte a különböző nyilas illegitim szervezkedéseket. Januárban őrizetbe vették a »Rendvédelmi csoport« nevű terroralakulatot, utána az »Általános Testvéri Mozgalom«, a »Szálasi-Gárda«, a »Kiválasztottak Tábora«, a »Rendvédelmi Alakulat« és az »Eszmevédelmi Csoport« tagjainak letartóztatása következett. Ezeknek célja a nyilas szervezkedési szabadság engedélyeztetése, Szálasi szabadlábra helyeztetése, a »zsidóbarát« Horthy félreállíttatása, s a nyilaskeresztes kormány megalakítása volt. A Kúria ügyésze a vádbeszédben ezt mondta róluk: »Ebben a perben degeneráltak, mániákusok, paralitikusok szerepelnek, akiknek politikai intelligenciája a hülyeség határán mozog«. Horthy így nyilatkozott róluk: »Ezeknek a vezetői mind ott voltak velem Siófokon. Tehát nem lehetnek rossz emberek. Ezekután

ban megjelent »Térkép a levegőből« című cikkbe több hiba, ellentmondás csúszott. Ez annál is inkább káros, mert a nagyközönség úgyis eléggé tájékozatlan a fotogrammetria területén. Szabatos munkák esetében a repülőgépet élő pilóta vezeti. Robotpilótát csak az amerikai kémrepülésnél alkalmaznak. A cikk említést tesz »földi« topográfusokról. Tekintve, hogy a topográfus mindig a földön dolgozik, az elnevezés helytelen. »Légi« topográfusok nincsenek. Azt a topográfiát, amely fotogrammetriai munkarészeket használ fel, fototopográfiának hívják. A cikk nem említi, hogy nemcsak légi fotogrammetria, de földi fotogrammetria is létezik, amikor nem repülőgépről, hanem fototeodolittal végezzük a földről fényképezést. Különbséget kell tenni sík- vagy sztereofotogrammetria között. A sík felvétel terméke a fototérkép. Ez két transzformátor segítségével készül, a művelet szigorú geometriai törvényszerűsége alapján történik, minden „kínzás" nélkül. A cikk említést tesz Zeiss-metszőkameráról, holott mind a Térképészeti Intézet, mind az Állami Földmérési és Térképészeti Hivatal tulajdonában svájci Wild RC-típusú felvevőgép van, gyakorlatilag ezzel dolgozik az egész magyar fotogrammetria. Végül hiányolom, hogy a cikk nem tett említést a közel- vagy mikrofotogrammetriáról, amelyet az orvostudomány alkalmaz. Közismert, hogy az emberi testen belül az operációkat úgy lenne kívánatos végrehajtani, hogy a sebészi beavatkozást mellőzzék. (Kobaltágyú, ultrahangkés, lasersugár stb.) Tekintve, hogy ezek az eszközök nemcsak gyógyítanak, de roncsolnak is, rendkívül fontos a gyulladás, a daganat pontos helyének térbeli meghatározása. Ehhez röntgen-képpárokat készítenek és térkiértékelő műszerrel x,—y,—z, mikrokoordinátáját meghatározzák a kívánt helynek az emberi testen belül. Ez is, valamint a cikkben felsorolt esetek is mutatják, hogy a fotogrammetria felhasználási területe szinte korlátlan a tudomány valamennyi ágában." (Székely Domokos, geodéta, Bp.).

„A »Mérlegen 1965. (I.)« rejtvényei között az első kérdés úgy szól: »Koszigin miniszterelnök hanoi látogatása megelőzte-e az amerikaiak légiagresszióját a VDK területe ellen...« Megfejtésül önök x-et közölnek, vagyis azt, hogy »egybeesett vele«. Ezzel nem értek egyet és védelmembe veszem az általam beküldött 2-vel jelzett megfejtést, vagyis, hogy »korábban kezdődtek a légitámadások«. Állításom igazolására a Magyarország 1965/17. számának 3. oldaláról idézem a második bekezdést: »... Ez a roncs a századik amerikai repülőgép maradványa — előtte már 99-et lőttek le a VDK légvédelmi egységei (nem számítva a Dél-Vietnamban elpusztított amerikai repülőgépeket) a múlt év augusztus 5-e az első, a VDK területe ellen intézett légitámadás óta. A K. O. visszájára fordult. A tőkés világ legnagyobb imperialista hatalmának légiereje jónéhány célba talált knock-outtal kap figyelmeztetést egy kis szocialista országtól: az agresszió nem marad büntetlen«. Úgy gondolom, hogy az idézet azt igazolja, hogy a légitámadások előbb kezdődtek és az agresszió fogalmát már egy támadás is kimeríti, vagyis nem a légitámadás-sorozat szavakon volt a főhangsúly. Kérem, ne rendítsék meg bizalmamat saját tájékoztatásuk helyességében, vagy a rejtvény realitásában. Ugyanis a rejtvényekből sokszor ugyanannyit lehet tanulni, mint egy cikkből." (Hajós György, Bp.)

„Kerestem lapjuk január 18-i számában azokat a térképeket, amelyeken az Állami Földmérési és Térképészeti Hivatal osztályvezetője kifogásol. Először is nem volt 18-i számuk, másrészt a 16-i számban kifogásolt hiba nem áll fenn. Ez hogy lehetséges?" (Szappanos E., Miskolc) Válaszunk: Teljes mértékben megbízva a levélíró tudásában és jószándékában, nem ellenőriztük a kifogásolt hibákat. Levele nyomán érintkezésbe léptünk a kitűnő kartográfussal. Kiderült, hogy ő sem győződött meg róla, valóban a Magyarországból vágták-e ki a kifogásolt térképet, vagy máshonnan, mint ahogy történt is.

Rejtvény

Március 1965 (V.)

Április 7—21 (1)
Május 8—15 (x)
Szeptember 3—9 (2)

7. Mikor voltak a rhodesiai választások, amelyekből a csalárd választási törvény jóvoltából Ian Smith pártja került ki győztesen?

November 11 (1)
Március 30 (x)
Május 7 (2)

a tudományos tanácsok felállításával segítette.

Dr. Bognár József a Nemzetközi Társadalmi Tudományos Tanács tagja, s mint ilyen az UNITAR rendszeres konzultánsa. A gazdaságilag gyengén fejlett országok közgazdasági kérdéseivel foglalkozik. („Közgazdaságuk bonyolult növekedése más kérdéseket tesz fel, mint a kapitalista országokban és másokat, mint a szocialista országokban. Lényegük, hogy a körülmények náluk nehezebbek, a termelő eszközök hiányoznak, a népesség gyorsan növekszik, a trópusi természet pedig felkutatatlan. Problematikájuk megoldása a 20. század második felének egyik fő kérdése".) Jelenleg 5—6 éves kutatómunka után, „Gazdaságpolitika és tervezés a fejlődő országokban" című monográfiáját írja.

(A kérdésre, hogy mindehhez hogyan jut ideje? — a válasz: „Főleg a nyugalom hiányzik. A visegrádi csend." Most, az emlékek nyomán mégiscsak kitekintünk az ablakon, és nézzük a kora tavaszi eget.)

De a látogató mindjárt a professzor arcát lesi. Az elérhető eredmény, munkájának hasznossága lelkesíti. A racionális gazdasági cselekvés könyvét szeretné adni a fejlődő országok gazdaságpolitikusainak a kezébe. („Vaskos könyv lesz és 4—5 vagy 6 nyelvre fordítják le majd".)

Rövid, szinte szemérmes felvilágosítások ezek. Amikor információi ismét általános, átfogó kérdéseket érintenek, a hang határozottabb lesz. Így folytatja:

Néprajzosok, hidrológusok

— Tudományos kapcsolatainkban a fejlődő országokkal hosszú ideig „átadók" leszünk. Sokfajta együttműködésre van módunk; részben közvetlenül, részben a nemzetközi szervezetek közvetítésével. Elsősorban tanerőket kell küldenünk a gyarmatosítás alól felszabadult országokba.

(Válasz a közbevetett kérdésre: „Igen, ezért is szükséges, hogy műszaki értelmiségünk nyelveket tanuljon. De ezen felül idehaza kell megoldanunk, hogy mielőtt a kijelöltek az afrikai vagy ázsiai országba elutaznak, részletesen tanulmányozhassák az illető ország körülményeit.

DR. BOGNÁR JÓZSEF (BALRÓL A MÁSODIK) EGY TANÁCSKOZÁSON

Öt-hat évi kutatómunka után monográfiát ír

be tartozik például képzőművészetünk külföldi bemutatása. Idegenben rendezett képzőművészeti kiállításainkról, visszhangjukról, változatosságukról, részletesen beszámoltunk már (Magyarország 1965/100.). A látott lendület azóta sem tört meg. Korántsem. A Neufchâteli kiállítás sikere nyomán például annak anyagát modern művekkel kiegészítve, ez évben Párizsban mutatjuk be. (A kiegészítés anyagának a kiválogatására francia művészettörténészeket hívtunk meg Budapestre.) És éppen ezekben a napokban nyílt meg Grácban, a Künstlerhausban magyar művészek (Barcsay Jenő, Hincz Gyula, Eigel István, Kádár György, Kiss Kovács Gyula, Kondor Béla, G. Stándl Katalin, Würtz Ádám és Zala Tibor) csoport-kiállítása.

A tájékoztatás szerint ugyancsak eredményesek könnyen mozgatható dokumentum-kiállításaink, amelyek fejlődésünket fényképekkel mutatják be, s viszik el így távoli tájakra a magyarországi élet üzenetét.

Tevékenyen és eredményesen működik a párizsi Magyar Intézet, a római s a bécsi Collegium Hungaricum.

— Előrehaladást értünk el a tőkés országok egyetemein a magyar lektorátusok tekintetében is — mondotta dr. Bognár József —, elvesztett pozíciónkat visszaszereztük.

(Kérdés: Csupán Franciaországban? Válasz: „Nemcsak Franciaországban és Olaszországban, hanem újra felvettük például a megszakadt kapcsolatot az USA 8 egyetemi katedrájával, ahol a finn-ugor vagy ural—altáji tanszék mellett magyar lektorátus működik. A kapcsolat azért fontos, mert hiszen ezeken a lektorátusokon fejlesztheti nyelvismeretét a rég kivándorolt magyarok második-harmadik generációja.")

Így jutottunk el a gazdaságilag hasznos, tudományos kutatások vizsgálatától a „kitántorgottak" unokáihoz. Sok mindenre kell gondolnia annak, aki kulturális kapcsolatainkat — kitűzött programja szerint — felelősségteljesen és lelkiismeretesen, tudományos körültekintéssel irányítja.

MURÁNYI-KOVÁCS ENDRE

MDK

Würth Tamás,

pécsváradi ácsm.

1767. felszabadult Pécsett

Cserkuti A: Pécsi ácsok céhe. Pécsi Napló, 1913.

nov. 30. 3-4. l.

MDK

F. Würt

II.József és Mária Terézia érme az erdélyi fejedelemség visszaállitása emlékére, 1765.

Mária Terézia érme az erdélyi udv. hivatalok visszaállitásának emlékére, 1762.

Csányi K: Pesti gyüjtők és művészek érem és plaketti kiáll. az Iparműv. Muz.-ban. 1924, 118 l.

M. D. K.

ifj. WÜRTH (Wirth János vésnök

Thieme-Becker lexikon az 1890/91-i bizottsági gyűlés emlékére készült érmet róla mint az ő művét

A szántási jelenetet ábrázoló Georgikon emlékérem 1817.

Huszár Lajos: A Georgikon érmeinek mestere i 169. l.

Művért. 1953. 1-2. sz.

WÜRTH, Joseph, pozsonyi asztalonegéd

J. W., Tischlergesell, +44 éves korában, 1805 augusztus 31. (1805, 893 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

WÜRTH, Joseph, pozsonyi asztalossegéd

J.W.,Tischlergesell,
† 44 évesen, 1805 aug.31. [1805, 893 l.

Pr.Z.

J. Sebastian Würth ötvös M.D.U.

bécsi. 1777 ben készítette a nézsfehérvári nézseegyház sz. István hermáját.

Fitz J.: Séta a régi nézsfehérvárt. Nézsfehérvár 1956, 19.

M.D.K.

Johann Sebastian Würth

— ötvös

Székesfehérvár, püspöki szézesegház

ut. István herma. XVIII. sz.

Genth. Müeml. 1959 I. 350.

Würth, Johann Baptist

1745–1790.

l

Ernst-Muzeumaukcioja I. 50 l.

Épület, római IV. 139

Würth der Ältere, Johann Baptist

Obergraveur des Münzamtes zu Kremnitz, besuchte die Maler- und Bildhauerakademie und frequentirte seit 1758 die Graveurakademie unter Toda; gestorben 1790.

1761. wird Graveurscholar.

1765. wird Graveuradjunct in Wien.

1767. wird zum Münzeisenschneider ernannt und nach Karlsburg versetzt.

1771. wird von Karlsburg nach Nagybánya versetzt.

1778. wird Obermünzgraveur in Kremnitz

1790. sept 17-én meghalt Körmöcbányán. valószínűleg

Katmünzen IV. 1368. l.

MDK

Johann B. Würth, Eisenschneider

1771-78 működési idő az érem verdében.

Gustav Gündisch: Geschichte der Münzstatte Nagybánya im habsburgischen Zeit. -Huszár Lajos dr. közlése.

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

yezem:

.....

gy helyettesének
ása.

Endrényi Imre, Szeged.

Würth János

fecsi érmész

XVIII sz.

lásd

Ohv. Numizmatikai Közl

1902. 10. l.

11. l.

Az 1790-91-ik évi
országgyűlés által
vezetett emlékérmek.

~~Boglarok czüstböl VII. 244.~~

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

Würth János

nobrin

Gyulafehérvárról, 1788-

ban 19 évig.

l

Fleischer Bees

97 l.

Santi Giovanni: Madonna a gyermekkel és két szenttel 560 (648), 1 (58).

Würth János

München 1903. 7.3

..... *műhely.*

őnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

.

i ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Würt - vag Wirt

Sein.

lásd

Görik . 67 l.

87

88.

Egyházi ruha, régi TV. 139

Würth der Jüngere, Johann Baptist.

Obergraveur im Hauptmünzamte in Wien, Sohn des Obergraveurs zu Kremnitz Johann Baptist Würth, geboren 19 Juni 1769, pensionirt 1849.

1786. Graveurscholar

1790. W. erhält die dritte Münzgraveurstelle in Kremnitz mit 400 fl. Gehalt.

1796. Kisegitöul. Schmölnitzbe Zuldch.

1800. W. rückt in die Stelle des zweiten Münzgraveurs in Kremnitz vor und erhält 600 fl Gehalt.

1803. W. erhält die Stelle des ersten Münzgraveurs im Hauptmünzamte mit 800 fl Gehalt.

Katmünzen IV. 1368. l.

— ~~János:~~

~~Arany~~ ~~Az első lopás V. 79.~~

Würth, éremvers

Árverési Csarnok (aukció kat.

31. sz. 1926 febr. 813. sz.

36. sz. 1927 febr.

37–41. nem szepel

HELYSÉG

Háromszlécs.

VÁRMEGYE

Liptó.

ŐRZÉSI HELYISÉG

R.k.templom.

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

Templom

KOR

MÉRET

TÁRGY

Főoltár.

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JE

Renaissance.

FÉNYKÉP, RAJZ

Würth J. Sebestyén

bécsi ötvös. A székesfehérvári székesegyház kincstárában levő Szent István király ezüst hermájat a rajta két helyen látható ötvösjegy I. S. W betű szerint fenti készítette a hitelesítő jegy szerint 1777-ben. Csakis erre a hermára vonatkozhatik Mária Terézia Királynő számadásaiban szereplő eme kiadási tétel: „dem Sebastian Würth silber arbeiter, wegen gemacht Haupt des heyl. Stephani vom Silber 842 f." (Fleischer: Quellenschriften zur barocken Kunst .. 1932). Azaz Mária Terézia 1778-márciusában fizette ki a herma árát és Szent István koponyaereklyéjevel együt ugyanez évben a székesfehérvári székesegyháznak.

Schoen Arnold: Székesfehérvári 18. századi mesterei. Székesfeh. Szemle 1933. III. évf. 1. sz. 12. e.

Würth, J. Sebastian MDK

bécsi ötvös

Szt István hermája. (Szfvár: Szt István székes-egyház)

Fitz, Székesfehérvár, 56.o.

Repr. 61. kép.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II. 342

Név: Würth Johann Melchior

Foglalkozás: kalyhás

Szárm. hely: Mülheim

Hitfelekezet: R. K. Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1762-XI.11.

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

Johann Baptist Würth

(1769–1849) Georgikon emlékkönyve

1816. 81 a-b. reprodukció

Szalai Zoltán: Balatoni képes krónika,

Budapest, 1969.

Würth Johann Baptist

Körmöcbányai vésnök ármején 1801. augusztus 23-án örökítette meg a Keszthelyi Georgikon ünnepélyes megnyitását.

Szalai Zoltán: Balatoni képes krónika, Budapest, 1969

22 l

WÜRTH, /1753-1811/, bécsi fővésnök

"Virtuti et exemplo"érdemérmek. 1780-ig.-Három fokozat 8.-Virtuti et exemplo arany érdemérem.Méret:50 mm.Ø. Súly:84.gr.--9.-Virtuti et exemplo ezüst érdemérem. Méret: 50 mm.Ø.-Súly:54 gr.Lasd 9.képet.--10.-Virtuti e et exemplo,érdemérem kis ezüst érdemérem.Méret: 40 mm.Ø. Súly: 35.gr. 39.old

TALAS GÉZA: Korai osztrák kitüntetések 36.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 1.szám. Bp.

WURTH, /1753-1811/, bécsi fővésnök

"Virtuti et exemplo" érdemérem. 1780-ig. - Elől: Jobbra forduló mellkép. Nyitott kaj, antik, díszes tóga. Felirat: IOS II. D.G.R.IMP.G.Et H.REX.COR.ET HERES.R.H.B.A.A.D.B.Et L.M.D.H.& C. Alul: "F.K.WÜRTH.F." - Hátul: Felhős, istenszeé től besugárzott földgolyó, azon babér- és tölgyfalombbal körbefont kard és kormánypalca. "VIRTUTE ET EXEMPLO". Alul: "F.W.". Három fokozat. 39.old

TÁLAS GÉZA: Korai osztrák kitüntetések 36.old

AZ EREM, XXVIII.évf. 1972. 1.szám, Bp.

Würth

Leopold Antal dr.: A Esztergomi Keresztény Múzeum kegyérmei és történeti érmei. Esztergom 1930.

67, 68 l.

WÜRTH, /1753-18LL/, bécsi fővésnök

"Virtuti et exemplo"ezüst érdemérem./1780-ig./.-
Jobbra forduló mellkép.Nyitott haj,antik tóga.Felirat:
IOS.II.D.G.R.IMP.G.ET H.REX.COR.ET HERES.R.H.B.A.A.D.B.
ET L.M.D.H.& C.-Alul:F.K.WÜRTH.F.".Hatul:Felhős,Isten-
szemétől besugárzott földgolyó,azon babér-és tölgyfalom
bal körbefont kard és kormánypalca."VIRTUTE ET EXEMPLO"
Alul:"F.W.". Rekete repr. 37.old

TÁLAS GÉZA: Korai osztrák kitüntetések 36.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 1.szám, Bp.

 pr. D. K.

ifj WÜRTH (Wirth) János vésnök

szül. Gyulafehérvár 1769 megh. Bécs 1859

Apja W. János

1786-ban a bécsi vésnökakadémián tanuló

1790. Körmöcbányán III. vésnök

1803. A bécsi főpénzverőhöz nevezték ki

1818. említik bizonyos érdemkereszt kivitelezésében

./.

ben,vagy.....

rban pótlandó,helyreálli-

rás időpontjában mennyi

.....P

elyreállitás stb.,milyen

ltal és mennyi összeggel?.....P

az összeirás időpontjában

nybe, mint az összeirás e-

és milyen célra?.....

.....

ny valamilyen okból nem old-

atát/vagy nem müködik/,mire

rübben felhasználható?/Eset-

lyiségek berendezései stb.is

.....

.....

zerü a II.rész /1.2.oldal/ kitöltése

ott összegek alapján bejegyezni.

Würth János

ércmíves

lásd okv.

Fraknói Szech

149 - 153. l.

kiepekkel

MDK

Würth, Johann Bapt

bécsi éremművész

(1769-1849)

A keszthelyi Helikon ünnepségek résztvevőinek osztandó két emlékérem – merőjardasági és jogi – készítője.

L. Huszár: Heinrich Karl medailleur

Acta Historiae Artium 1957.

35 h.

FRANZ W Ü R T H , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név9.- 346.- Herr FRANZ W Ü R T H
Felvétel ideje: 1818. 15. Febr.
Hová vették fel: Paszto, /Pásztó/. 161.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyaror zági festőcéhek I. A textilfe tés első nyomai 101. old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

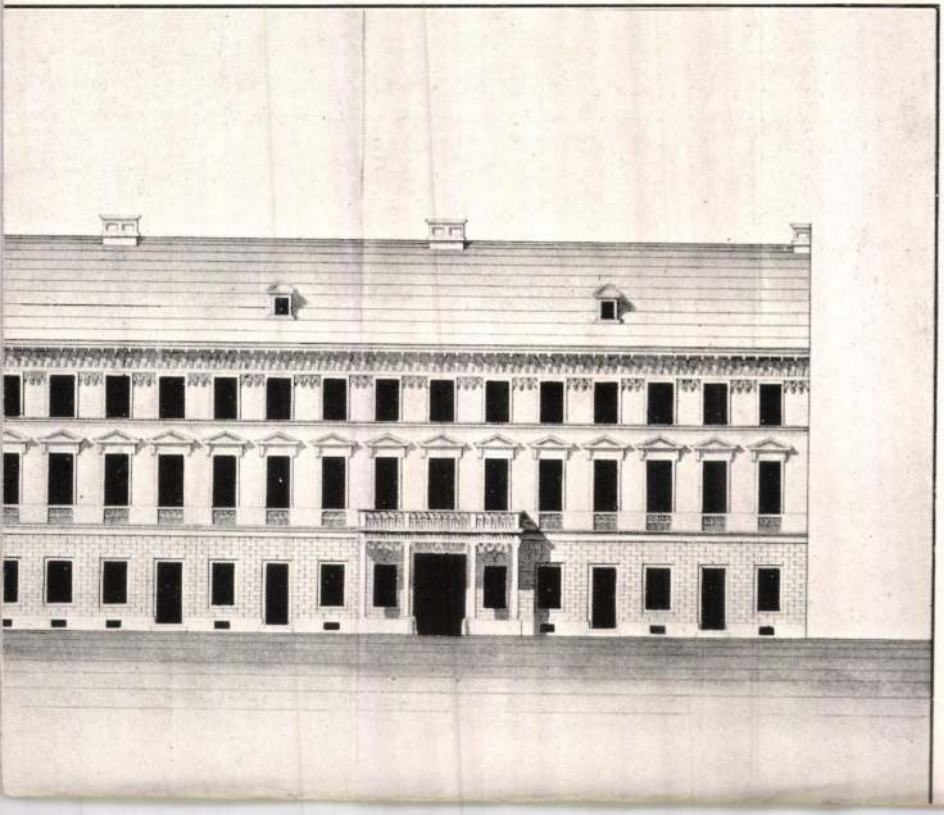

Würth, F. x

ivod

Tietze, Hans = A bécsi
ostrák Barokmuzeum.
Ars Una 1923 I évf 1. sz
32. l.

ben a történelmi órákban. Fegyvertársam a le-
lós, aki félországot hódított meg a nemzeti nép-
rtársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
és kalandmentes külpolitikát akar.
nez, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
áért, küzdöttem a panamák ellen és segitettem
n tehát a főváros közönségétől, hogy segitsen

és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-
nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
repel.**
sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Wüst, F

l.

Va Hô Ernst grüßt

VI/IL.25

ANT. W Ü R T H , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 426.- Herr ANT. W Ü R T H
Felvétel ideje: 1833. 11. Sept.
Hövá vették fel: Zürtz./Zirc/. 162.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

WÜRSING, Kaspar, pozsonyi asztalosmester

K.W.,bürg.Tischlermeister
3 éves lánya megh. [1816, 499 l.
3 hetes " " 1818, 919 "
36 éves feleség " 1820,I.köt.153 l
2 éves lánya megh. 1826, 1034 l.
2 hónapos fia " 1831,492 l.után

C.Wirsing, 14 éves lánya
megh. 1834, 603 l.]

Pr.Z.

WÜRSING, Kaspar, pozsonyi asztalosmester

K.W., bürgerl. Tischlermeister, 3 éves lánya meghalt.
(1816, 499 l)

—

U. az, 3 hetes lánya meghalt (1818, 919 l)
U. az, 36 éves feleségét meghalt (1820, 1. kötet, 153 l)
U. az, 2 éves lánya meghalt (1826, 1034 l)
U. az, 2 hónapas fia meghalt (1831, 492 l. után)
C. Wirsing, 14 éves lánya meghalt (1834, 603 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Würschinger Zoltán, [építész] MDk

Az Alpár-érem III. fokozatát kapta.

–: Kiosztották az idei Alpár Ignác-érmeket

6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. jún. 9.

Würschinge r Zoltán épitész M.D.K.

Az Épitőipari Tudományos Egye sületben végzett kiváló munkájáért és az épitészetben szerzett érdemeiért az Alpári Ignác érem III. fokozatával kitüntetve

Napló

Magyar N emzet 1963. junius 9. 8.1.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Würofsky Josef

Győr 1744 –

l.

Jankó Ötvös. apródok

9. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Würofsky Ferenc

Győr 1748-1754.

l.

Yankó Ötvös-apródok

g. l.

Albrecht Würm

Lorenz Spenning munkatársa; a pozsonyi munkálatokban résztvett; „Würm" név feltehetően csak gunynév volt; lehet, hogy a mester azonos Albrecht von Seborn-nal.

J. Bureš: Die Meister des Pressburger Domes. Acta Historiae Artium, Budapest, 1972 1-2 sz.

861

Würtz Ádám

készítette a kötet védőborítóját.

Bölöni György: Magyarség - emberség. Bp. 1959.
Magvető k. 540 l., ill.

Würtz Ádám

Rézkarc (repr.)

Magvető - almanach 1965/3. 207. l.

M.D.K.

Würtz Ádám, festő

A Petőfi Irodalmi Múz.-nak 1966, XII.17.-én megnyilt "Babits Mihály legszebb verseinek illusztrációi" c. kiállitásán a "Május huszonhárom Rákospalotán" c. vershez készült illusztrációja. Fekete repr. 205.o.

Babits illusztrációk kiállitása. 203.o.

A Petőfi Irodalmi Múzeum Évkönyve. 7. 1967-68. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

M.D.K.

Würtz Ádám, festő

A Petőfi Irodalmi Múz.-nak 1966, XII.17.-én megnyilt "Babits Mihály legszebb verseinek illusztrációi".c. kiállitásán müveivel szerepelt. 203.o.

Babits illusztrációk kiállitása. 203.o.

A Petőfi Irodalmi Múzeum Évkönyve. 7. 1967-68. Bpest Múzeumi Ismeretterjesztő Közkont. Bp

MDK

Würtz Ádám, grafikus

kiállít az olaszországi Pesciában.

— : Emlékkiállítás Kufstein börtönében 2

Esti Hírlap, Bp. 1968. júl. 5.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Részt vesz Pescidban a grafikai biennálén.

– : Magyar kiállítások Hollandiában 8

Népszabadság, Bp. 1968. júl. 5.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

kiállításáról nekrológ.

Tamás István: A IV. Balatoni Nyári Tárlat

Népszabadság, Bp. 1968. júl. 9.

Wüst Ádám

Ilmendrácó Soós Zoltán Drásához
(Szepkó)

Magyar Fiúszag 1966 XII. 23

Würtz Ádám

Eduard Vilde: Aki eladta feleségét c. könyvét illusztrálta (eml.)

Nagyanya 1968 feb. 24 2dd.

Wüst Ádám

Illuntrációk Aranyi János
Írásához (2 repró)

Négyszava 1968 feb. 11 8 old

Wüst Ádám

Illusztrációk Gyárfás Miklós
Írásához /képrők/

Nagyvarsa 1968 I. 14 n. 8 old.

Würtz Ádám

Kaleidoszkóp c. térkinetikus elemeért Lugano városának díját

"Bianco e nero" (Fehér és fekete) IX. nemzetközi kiállítás, Lugano 1966. ápr 8 - jún 5
(Kiállítási katalógus)

Würtz Ádám

Grafika (repr.)

Magvető-almanach 1965/2. 268. l.

Würtz Ádám

Illustrációk Shakespeare szonettjeihez (repr.)

Magvető-almanach 1965/2. 186-202.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K

Nem vett részt a tarlaton

Lánczi Sándor: A grafika a XI. . .

Művészet, 1968. nagyjus – 24 lap

Wüst Ádám

Grafikákkal

nezepel a X.

Nagy. Kép. mův. kiállításon

Bolgár Kálmán: X. nagy. kép. mův. kiáll

Nagyar Ifjúság 1965 XI. 6.

Würtz Ádám

kerepes a miskolci grafikai
biennálén

Bolpár Kálmán: Miskolc. Tájcat

Magyar Ifjúság 1965 XII. 11

Wirth Aladár

November 7 (rajz, repró)

Magyar Ifjúság 1965 XI. 6

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Kiállít Lausanne ban.

–: Magyar Kiállítások Külföldön, külföldi tárlatok hazánk ban, 9.

Népszabadság, Bp. 1968. máj. 28.

MDK

Würtz Ádám

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 febr.p.5.

MDK

Würtz Ádám

Rómaé és Julia-rézkarcairól irt Szijj Rezső

Müvészet 1968 febr.p.41.

MDK

Würtz Ádám

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 febr.p.13.

MDK

Würtz Ádám

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1968 febr.25.

M.D.K.

Würtz Ádám, grafikus

nevét a magyar könyv-
kiadás kiváló illusztrátorai
közöl említi a szerző.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,
Akadémiai Kiadó, Bp.1968. 628. old.

Würtz Ádám

Szerepelni fog a Könyvmuzeum ilmuntráció kiállításán

Esti Hirlap 1968 I. 8

Würtz Ádám, grafikus MDK

Szerepel a Nemzeti Galéria

Tárlatán.

(harangozó): Három generáció sikere 2

ESTI HIRLAP Bp. 1968 febr. 27.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

kiállítása Amsterdamban a Kristiaen Galeria tárlatán.

— : Magyar tárlatok külföldön

12

Népszabadság, Bp. 1968. március 3.

Würtz Ádám

Kiállítása nyílik az ujpesti
mini galériában

Népmüvelés 1967 VI n. 37 old.

965. 5000. FNyV. 4. 3233.

MDK

Würtz Ádám

Kiállitási hir

Budapester Rundschau 1968 márc.15.

MIK

Würtz Ádám

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1968 febr.28.

Würtz Ádám

Kiállitási hir

Népszabadság 1968 márc.3.

MDK

Würtz Ádám

Kiállitási kritika

Somogymegyei Néplap 1968 márc.12.

MDK

Würtz Ádám

Kiállitási hir

Magyar Nemzet 1968 febr.29.

MDK

Würtz Ádám

Kiállitási hir

Esti Hirlap 1967 okt.4.

MDK

Würtz Ádám

Bartók: Fából faragott királyfi, rk.

Mesélő Dunántul, rk.

3. Miskolci O. Grafikai Biennale,

Nemz. Szinház 1965.

MDK

Würtz Ádám

Shakespeare illusztr. I-VI, VII-XII., rk.

Busójárás, szin.rk.

3. Miskolci O. Grafikai Biennale,

Nemz. Szinház 1965.

MDK

Würtz Ádám

Népmese, rk.

Ikon és tulipánosláda, rk.

András napra, rk.

3. Miskolci O. Grafikai Biennale,

Nemz. Szinház 1965.

MDK

Würtz Ádám

Bp. 1945.jan.17. megj. a Szabadság, rk.

Józsaf A. illusztr., rk.

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

N.Gal. 1965.

Wüst Ádám

Andrásnapon i műve (repró)

szerepel a III. Miskolci grafikai Biemálén

Burójárás; Shakespeare (Mintrávák) (eml.)

Négművelés 1966 1n. 38 old.

Würtz Ádám

Kiállítása nyílt a bécsi Collegium Hungaricumban (Kekényivel és Domonkyval közös)

Nagyművelés 1966 IV. n. 4 old

Würtz Ádám

Grafikával

Szerepel a X. nagy Kép. mův.

Kiállításon

Négmüvelés 1965 11 n. 31 old.

Würtz Ádám

Zrinyián illuminációira (15 db. tusrajz) különdíjat kapott a Zrinyi pályázaton (egy repró)

Jelenkor 1966 IX. n. 587 old.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Illusztrációiból kiállít

a múzeum.

— : Könyvmúzeum Budapesten 6

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jan. 8.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Kiállít a Mai magyar grafika c.

bárlaton.

(hírmondó): Három generáció sikere 2

ESTI HÍRLAP Bp., 1968. febr. 27

MDK.

Würtz Ádám

Kiállitási hir

Hétfői Hirek 1967 máj.2.

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Illusztráció Román József: Zeusz c. kötetéhez /
/ Gondolat K. /
repr.

Karácsonyi könyvespolc

Magyar Nemzet 1966. dec. 11. 13. 1.

MDK

Würtz Ádám

Kiállitásimkritika

Békésmegyei Népujság 1967 decl0.

MDK

Würtz Ádám

Kiállitási kritika

Magyar "emzet 1967 dec.13.

MTK

Würtz Ádám

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1967 dec.lo.

MDK

Würtz Ádám

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1967 dec.5.

Wüste Ádám

Szerepel a X. hagy. Kép.
Mův. kiállításon

Kostárs 1965 XII. n. 200 old.

MDK

Würtz Ábrám, grafikus

Díjat kapott.

– : Megnyílt a IV. Miskolci Országos Grafikai Biennálé 7

Népszabadság, Bp., 1967. dec. 5.

MDK

Würtz Aladár, grafikus

A miskolci IV. orsz. grafikai biennálén

Miskolc Város díját kapta.

–: Grafikák Miskolcon 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. dec. 5.

Würtz Ádám, festő

A Petőfi Irod. Múz. 1958 végén megnyílt kiállítására illusztrációkat készített költők verseihez. 2 old.

Magyar költészet - mai magyar grafika. 27.o.

A Petőfi Irodalmi Múz. Évkönyve. 1959. Budapest. 1959. Révai Nyomda. Bp.

MDK

Würtz Ádám

Kiállitási hir

Előre 1967 nov.11.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Somló István új könyvét illusztrálta.

(barabás): Pályatársak és nevelt fiak 2

ESTI HIRLAP

Bp. 1968. márc. 30.

Würtz Ádám,festő

Würtz Ádám illusztrációja Madách "Az ember tragédiájá"-hoz /VIII.szin/.Fekete repr. 14.o.

Bóka László: Madách géniusza. 9.o.

A Petőfi Irodalmi Múzeum Évkönyve.Bpest.1965/66.
Múzeumi Ismeretterjesztő Váll.Bp. Központ

Würtz Ádám,festő

Würtz Ádám illusztrációt készitett Madách "Az ember tragédiájá"-hoz/VIII.szin/.A petőfi Irod.Múz.kiállitására. 14.o.

Bóka László: Madách géniusza. 9.o.

A Petőfi Irodalmi Múzeum Évkönyve.Bpest.1965/66.
Múzeumi Ismeretterjesztő Váll.Bp. Würtz

Würtz Ádám

Grafikával szerepel a IX. nagy kép. mův. kiállításon a műcsarnokban

Magyar Ifjúság 1962 v. 5

Wüst Ádám

A kommunista zajtó története
rékakusorozat egyik lapját
rajzolta (eml.)

Magyar Hírlap 1963 XI. 2

Wüst Ádám

Aprilis 4 (kaja, repkó)

Magyar Hírlap 1964 IV. 4.

Wüst Ádám

Rajz prepróg

Magyar Ifiúság 1963 III. 23

Wüst Ádám

József Attila /rajz, repkő/

Magyar Ifjúság 1962 XII. 1

Würtz Ádám MDK

Illusztráció I-II. tus, akv.

Puskin illusztráció I-II.

Mücsarnok 196o.VIII.Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Rézkarcai díszítik a Romeo és Julia új kiadását.

Falus Róbert: Kömpvszemle

9

NÉPSZABADSÁG 1 p., 1967. jul. 21. (júl. 21)

M.D.K.

Würtz Ádám, festő

Illusztráció Petőfi Sándor Széphalom c. verséhez.
zines repr. A könyv fedőlapján.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1963. Képzőmüv. Alap Kiadóval. Bp. 1963.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

A képes Regénytár illusztrátora.

(21): Hamis pénz — szinaranytól 2

ESTI HIRLAP, Bp. 19 – 2 máta 9.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Jó sajtót kapott a varsói magyar grafikai kiállítás alkalmával.

— : Hír

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. febr. 13.

MDK.

Würtz Ádám

Kiállitási hir

Népszabadság 1966 dec.1.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Három művét ajándékozta.

–: Magyar művének alkotási hídicének 7.

Népszabadság, Bp., 1967 ápr. 26.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Beszélgetés a művészel: jelenleg a János vitéz illusztrálásán dolgozik és a Petőfi Múzeum Sabits-kiállítására készül. Külföldön is jelentős sikerei vannak. Legutóbb a svájci grafikai biennálén nagydíjat kapott.

(nóti): Befutó: Az ébenfaló 2

ESTI HIRLAP

, 1966. szept. 13.

Würtz Ádám MDK

Münchausen-illusztrációk I-II. toll

Dickens:Twist Olovér-illusztráció, toll

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Würz Ádám, grafikus

MDK

Képregényt fog illusztrálni.

Nóti Ilona. Nem kivonat — valódi 2

ESTI HIRLAP 1966 nov. 8.

Würtz Ádám, grafikus

Illustrációival jelent meg Gárdonyi: Egri csillagok c. regé-nyének legújabb kiadása.

— : □ Gárdonyi Géza 2

ESTI HIRLAP B[illegible] 22.

M.D.K.

Würtz Ádám, grafikus

nevét említi a szerző a
X. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szereplő fiatal művészek
között.

Géza Perneczky: Ein Jahr im Spiegel der Ausstellungen
Studien, Bd.I. 1966. Hrsg. Zoltán Halász 211. old.

M.D.K.

Würtz Adám, grafikus

nevét azok körök említi a szerző, akiknek művészetében haladás tiggelhető meg.

Béla Köpeczi: Zwei Jahrhunderte ungarischer Kunst und Literatur

Studien, Bd.I.1966. hrg. Zoltán Halász 76. old.

MDK

Würtz Ádám

Kiállitási hir

Budapester Rundschau 1968 juni.7.

MDK

Würtz Ádám

rézk:

Játék és mese

Bruegel emlékére

Ady illusztr.

4. miskolci o. graf. biennale 1967.
miskolci Gal.

MDK

Würtz Ádám

rézk:

Bartók illusztr. III.

Shakespeare ill. II.

" III.

4. miskolci o. graf. biennale 1967.
miskolci Gal.

MDK

Würtz Ádám

rézk:

Shakespeare ill. VII.

" XII.

Mesélő Dunántul II.

4. miskolci o. graf. biennale 1967.
miskolci Gal.

MDK

Würtz Ádám

repr.:

Rómeo és Julia illusztr.

4. miskolci o. graf. biennale 1967. miskolci Gal.

Würtz Ádám

Grafikus
"

Munkácsy Mihály dij II. fokozatát kapta 1966-ban.

Kiosztották az idei irodalmi és müvészeti dijakat
Északmagyarország 1966. ápr. 1. 4.l.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Szerepel Buenos-Airesben.

– : Kiállításai 9

Népszabadság, Bp. 1958. szept. 12.

Würtz Ádám, grafikus

Kiállít Buenos Airesben.

– : Zománc Bérben, grafika Tokióban

2

ESTI HIRLAP Bp. 1968. szept. 19.

MDK

Würtz Ádám

Shakespeare: Rómeo és Julia illusztr. I-XIV.

rk.akvatinta

Szegedi nyári tárlat, Móra F.Muz. 1967.jul.

Würtz Ádám MDK

Shakespeare:
Rómeo és Julia, ill. VII., repr.

Szegedi nyári tárlat, Móra F.Muz. 1967.jul.

Würtz Ádám

illusztrációja Tarcals Gyula: „Egy flóbertpuska története" c. műveher.

Magyar Nemzet, 1967. IV. 30.

MTK

Würtz Ádám

Kiállitási hir

Népszabadság 1968 m. j.28.

MDK

Wirth Ádám
grafikus

Felszállott a páva" című műve
"
nem szerepelt a tárlaton.

Pogány Ö. Gábor: A Szerospatak Galériája
Művészet 1968. július - 22 lap.

Wüst Ádám

Illuntrálta: Fielding: Joseph Andrews c. könyvét, mely „A négy magyar könyv" pályázaton díjat kapott. és Vercors: Sylvia c. könyvének kötését, védőborítóját, és illuntrálvisit (szepró).

Magyar grafika, 1966 III. n. „A négy magyar könyv 1965" c. mell.

Würtz Ádám, grafikus

MDK

A kötetben lévő szinész-portrékat rajzolta.

M.S.P.: Somló István: Kor- és pálya-társak 7

Népszabadság, Bp. 1968. júl. 30.

Wüst Ádám

Romeo és Julia i. rézkarcsorozata
/ repró/ díjat kapott a szegedi
nyári tárlaton

D. Fehér Zsuzsa: A szegedi nyári
tárlatról

Tiszatáj 1967 X-n. 955 old.

Würtz Ádám

kiállított grafikái:

Münchhausen - illusztrációk I., tollrajz
Münchhausen - illusztrációk II., tollrajz
Dickens: Twist Olivér - illusztrációk, toll-
rajz.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. [illegible]p. 1957. 19 l.

16. l.

MDK

Würtz Ádám

Kiállitási hir

Magyar Hirlap 1968 nov.lo.

MDK

Würtz Ádám, grafikus,

Kassák gyermekverseit
Würtz Ádám illusztrálta.

Tüskés Tibor, Beszélgetés Kassák Lajossal
a szép könyvről 131-132. l.

A KONYV, Bp. 1965. április

V/4

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K

Részt vett a tárlaton.

Miklós Pál: Mai magyar grafika
Élet és Irodalom, 1968. marc. 16-7 lap

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Kiállít a brüsszeli
Nova Galériában.

– : Magyar kiállítások külföldön 8

Népszabadság. Bp. 1968. nov. 3.

Nüstz Ádám

Illusztrációkkal nekezel a
„Szép magyar könyv 1967" c.
kiállításson szegeden

Lacró Katalin: A „Szép magyar
könyv 1967" c. kiáll.
szegeden

Tisza táj 1968 IX. n. 876 old.

Wiertz Ádám

Shakespeare: Romeo és Julia-jához kérnitett illusztrációt.

(fl): A világ Corviniái, Moszkva album, Ferenczy Béni művészete. A Magyar Helikon uj, bibliofil kiadványai

Vasárnapi Könyvespolc

Magyar Nemzet, 1967.IX.17.13.o.

~~Würtz Ádám~~

Pernecky Géza: „Intergrafika 67"
Kiállítás a Műcsarnokban.

Magyar Hírlap, 1967. IX. 26. 4. o.

Würtz Ádám

grafikusművész elnyerte a VIII.
Szegedi Nyári Tárlaton Szeged város
díját.

Magyar Nemzet, 1967. VIII. 5. 4. o. hasáb.

Würtz Ádám

Terverte Solem Áléchem: A Kisemberek városa c. könyvének kötését.

Magyar Nemzet, Vasárnapi Könyvszemle 1967.VIII.6.13.0.

MDK

Würtz Ádám

Svájci kiállitási hir

Le Peuple 1968 juni.15.

Würtz Ádám

illusztrációja Shakespeare: Romeo és Júliájához.

Magyar Nemzet, 1967, VIII. 27. 13. o.
Vasárnapi Krónika

Wirtz Ádám

illusztrációja: Thomas Hardy:
A Weydoni asszonyvásár c. művéhez.

Magyar Nemzet, 1967. VIII. 13. 13. o. Vasárnapi Krónika.

M.D.K.

Würtz Ádám

Mesélö Dunántul OO.

Romeo és Julia c.

grafikáját megvásárolta a Művelödési Minisztérium 1967.

Művelödési Minisztérium ~~22~~ vásárlási 1967. 9.k.

Würtz Ádám (1927 –)

Játék a tollal.

Tusr. 180 × 225 mm. M. M. t.

Magyar rajz és akvarell a XIX és a XX
hárad. A rat. bev. Delmacher
Anna Bp 1959

93.

Wüst Ádám

Ilmuntráció Pawsztovszkij

Irásához (Szepró)

Nagyvaca 1965 nov. 7

Würtz Ádám

Meghamisbitották a bécsi
kiállítást melyen Domanovszky-
val és Kerényivel nézegett

Nagymaros 1966 feb. 13

Würtz Ádám

Illuntróció Oravec János
írásához /nepró/

Négmava 1966 jan. 23

Würtz Ádám

Henry James: London as Drama.

könyvet illunkrálta.

Nézmava 1966 jan. 22.

Nürtz Ádám

Grafikái nekrepelmek a linzi Neue Galerie-ben rendeket magyar kiállításon

Nagyvarsa 1966. Jan. 15

Würtz Ádám

Nuve került a sikrási grafikai képtárba

Népnava 1966 jan. 13

Würtz Ádám

Illustráció Bárány Tamás

írásához

Négnava 1966 jan. 1.

Wüstz Ádám

Illusztráció Szőnyi Sándor

Szávához /szepró/

Nagymaros 1965 dec. 12

Würtz Ádám

Kerepel a Collegium Hungaricum
kiállításán Bécsben

Nagyvaja 1965 nov. 27

MDK.

Würtz Ádám

Kiállitási hir

Ludove Nowiny 1967 máj.18.

Würtz Ádám, grafikus Jok

A kötetet díszítik rajzai.

Zolnay Vilmos: Sólem Aléchem: Énekek éneke 90.1

Bp. 1960. Jelmár X/2

KÖNYVBARÁT

Würtz Ádám, grafikus ↗ oh

A kötet grafikáit készítette.

Csertői Oszkár: Kis József: Két szerelem

618.1

X/1.

Bn. 1960. január

KÖNYVBARÁT

Würtz Ádám, grafikus

Az új sorozat egyik illusztrációja.

—: Az én könyvtáram — A Kner Ferenc Könyvkiadó új sorozata 6. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. márc. 29.

Würtz Ádám
grafikus

Rajz

M.D.V.

Vázady Mária: Szeszp.
Élet és Irodalom, 1961. ápr. inter 14 - 9 lap.

Wirtz Ádám
grafikus

M.D.K.

Rajza

Élet és Irodalom, 1961. április 14 — 1 l.

MDK

Würtz Ádám

A legszebb magyar versek készülő antológiájának pályázatára beküldött v e r s - i l l u s z t r á c i ó i az Irodalomtörténeti Múzeumban rendezett kiállításon.

ARADI NÓRA: Költészet és grafika.
Magyar Nemzet. 1958. IX. 28. 9.l.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

Rajza (illusztráció)

Lengyel József - Gráger
Élet és Irodalom, 1961. jan. 17. - 9 lap

Würtz Ádám

grafikus

M.D.K

Sztalinvaros (vérhanc)

(repro)

Élet és Irodalom, 1961. jan 6. — 3 kep.

Würth Ádám
grafikus

MDK

Illusztráció.

Thurzó Gábor: A jegenye
Élet és Irodalom, 1961. márc 10 - 11 l.

MDK.

Würtz Ádám grafkus

"Tanulmányok" /ceruzarajz/
"Tél Budán" / rézkarc/

III.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
1952.dec.-1953.marc. 16.1.

Wurtz Ádám
Grafikus

M.D.K.

Rajza

Élet és Irodalom 1961. március 12 – 1 lap

Sz. D. K

WÜRTZ Ádám grafikus

A sorozat egyik illusztrációja

Az ifjúsági irodalom remekei

Az én könyvtáramban

Magyar Nemzet 1961. ápr. 12. 4. o.

Würtz Ádám, grafikus 17 Ok

Szabó Iván szobrász említi meg nyilatkozatában mint európai viszonylatban is kitűnő illusztrátort.

Major János: Igaz, hogy ez macska vagy nem igaz? 12-13.l

Család és iskola, bp. 1960. augusztus XI/8.

M.D.K.

Würtz Ádám
grafikus

Könyvgrafikáit mutatta be.

Artner Tivadar: Fiatal grafikusok a Műcsarnokban.
Magyar Ifjúság, 1959. április 30.

M. D. K.

WÜRTZ Adám

Illusztráció Illei Béla: Kenyér (Magvető 1961) c. művéhez

Könyvesbolt

Magyar Nemzet 1961. máj. 31. 4. l

Würtz Ádám, grafikus

Rajza Hector Malot A tengerész fia

című regényéhez.

Kovács Endre: Az én Könyvtáram

Család és iskola, bp. 1961. május

B Dc

Repr.

12-13.1.

XII/5

Würtz Ádám, grafikus 17 ok

Rajza Mark Tavain Koldús és királyfi

című művéhez.

Repr.

Kovács Endre: Az én kompotázam 12-13. l

Család és iskola, Bp. 1961. május XII/5.

Würtz Áldám, grafikus NDK

Erenburg elbeszélés-kötetét illusztrálta.

s. n.: Ilja Erenburg: A kommunár pipája 125.1

Kp. 1959. szeptember IX/9

KÖNYVBARÁT

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

Dickens: Nicholas Nickleby c. művéhez
készített illusztrációt.

P. Bresztyánszky Ilona: Könyvművészetünk néhány problémájáról
Művészet, 1961. junius – 36 l.

Würtz Ádám

grafikus

M.D.K.

Méltatás.

—: Vít kiállítása Műcsarnokban.

Magyar Ifjúság, 1959. jun. 13

Würtz Ádám, grafikus MDK

fazekas Anna Könyvét
illusztrálta.

— : Írók Könyvheti Könyveikről
Fazekas Anna: Rigó = nóta 197.l.

Könyvbarát, Gy. 1959. Május IX/5.

M.J.N.

Wiata Dalsze
Grafiken

Prospekt

Edit de Prodalam, 1930. Mus. M. — N. Imp.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

Rajza

Élet és Irodalom, 1960. nov. 4. — 4 lap.

N.T.M

Mgr Labarthe
Archevêque

Tapis

Tapis de Smyrne, 1850, mar. 3 — ? Tapis

Wiener Ádám
grafikus

M. D. V.

Rajz.

Élet és Irodalom, 1960. nov. 9 – 9 lap

M.M.

Wirtz Fabian

Orofyhus

1917 (nofr.)

Hvelsvellir, 1920. Sauðvelsen h.

Wirth Ádám
grafikus

M.D.K

1917 (rajz)

Budapest, 1960. november 4.

M.D.K.

Würtz Ádám
grafikus

Rajza

Élet és Irodalom, 1960. nov. 18. — 8 lap

...dám, grafikus MDK

A „Három hídépítő" című könyv kötéstervét és címlapját kérítette:

Nádass József: Lengyel József: Három hídépítő 8.1

Népszabadság, bp. 1960. dec. 1.

M. D. K.

WÜRTZ Ádám

A fóti gyermekváros, ovóda, barost-
lemezre festett faliképek

Reischl-Templéni: A fóti gyermekvá-
gyar Építőművészet 1960. 1. sz. 10. l.

Würth Ádám grafikus M.D.K.

a IV. kiállitáson levő rézkarcairól:

Redő F: IV. Magyar képzőművészeti kiállitás
hüvtört. Ért. 1954 1 n. 170.

Würtz Ádám, grafikus. 1904

Passuth könyvének címlapját kénítette.

Gál Péter, Passuth László: Sasnak körme könött 41. l.

KÖNYVBARÁT. Bp. 1956. augusztus VI/8.

Würtz Ádám, grafikus

Pompás festményekkel, fotorajzokkal illusztrálta a Tarka madár c. könyvet.

V. B.: Kormos István ömeállítása: Tarka madár

42.l

KÖNYVBARÁT, Bp. 1956. július VI/7

MDK

Würtz Ádám (grafikus)

Építkezést ábrázoló karca szerepelt az elmúlt tizenöt év munkásságából a szegedi Móra Ferenc Múzeumban rendezett kiállításon.

Lehel István: Képzőművészetünk a felszabadulás után.
Tiszatáj, Szeged, 1960. október. 10. l.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K

Illusztrációiról, + Nádass József Párizs
című versének illusztrációja (repro.)

Vagyerné Libolen Ágnes: Uj magyar könyvillusztrációk.
Művészet, 1960. dec. 13 lap

Wirth Ádám
grafikus

H.D.K.

Csónakok (rajz)

Élet és Irodalom, 1960. jul. 15. — 29 szám. — 1 l.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

Rajz

Németh László: Öröm ért.
Élet és Irodalom, 1960. okt 7 – 42 sz – 9 l.

Würtz Ádám
grafikus

Rajza (illusztráció)

Molnár Géza: Kékszínű szél — 4 l.
Élet és Irodalom, 1960. dec. 23.

MDK.

Würtz Ádám

Kiállitási kritika

Komárommegyei ? 1967 juli.18.

MDK.

Würtz Ádám

Kiállitási kritika

Komárommegyei ? 1967 juli.18.

Würtz Ádám MDK

Szüreti mulatság, repr.

Mücsarnok 196o. VIII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Würtz Ádám MDK

Felszabadulásunk 15.évfordulója.c.sorozatból

Dalmandi hidridüzem épitése, rézkarc

Utépitás, rézkarc

Szüreti mulatság, rézkarc

Műcsarnok 1960.VIII. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.K.

Würtz Ádám

Grafikus

Weöres Sándor: Az éjszaka csodáihoz készít szines rajzokat, Petronius „Satyricon"jához és Villon-hoz készített kelenc illusztrációt. Erenburg: A kommünár pipájá-t illusztrálta

Szíj Rezső: Würtz Ádám

Művészet, 1964. október - 28 lap.

Würtz Ádám

grafikus

M.D.K.

Fametszetei (Kihajtott a bükk levele, Europa 1961. Fenyes a tűr lángja, Europa 1962) az anyagszerűség formavilága érvényesül.

Szýlezső: Würtz Ádámról

Művészet, 1964. október - 28 lap.

M.D.K.

Würtz Ádám
Grafikus

Schakespeare szonettjeiher készített
tizenöt rajzot. Solem Aléchem:
Az Éneh énike (1959. Europa)
készített borítót, néhány egyszerű
szinből tervezte, ugyszinten Illés Béla:
Ég a Tiszá-jaiak illusztrációit.

Szij Rezső: Würtz Ádám
Művészet, 1964. október – 28 lap.

M.D.K.

Würtz Ádám

grafikus

Babits Mihály, Jónását, Csokonait, Kassák műveit illusztrálta, de a legszemléletesebb József Attila: Mondd miért eilel .... versekhez készült grafikája. Petőfi: A magyar ifjakhoz c. versekhez készített tusmonotípiát.

Szíj Rezső: Würtz Ádámról

Művészet, 1964. október – 28 lap.

Würtz Ádám

grafikus

M.D.K.

A Dürer teremben tartott tárlatot. Mint illusztrátor sok-sok szép alkotás hirdeti művészetét: Dickens, Mark Twain, Italo Calvino, Pope, Nankingi opera, hindu népmesék, sunes mese illusztrációk az ő nevéhez fűződnek.

Szy Rezső: Würtz Ádámról

Művészet, 1964. ollóter - 28 kap.

Würtz Ádám
Grafikus

M.D.K

Móricz Zsigmond: Szegény emberek könyvéhez készültek illusztrációi. (Magyar Helikon 1960) valamint Goethe: Az ifjú Werter szenvedéseihez készített rajzokat.

Szélkesző: Würtz Ádámról
Művészet, 1964. Október - 28 lap.

Würtz Ádám

grafikus

M.D.K.

József Attila: Monád mit érlel"
c. verséher illüsztráció
Villon balladákhoz

} repro

Szíj Rezső: Würtz Ádámról
Művészet, 1964. október - 28 lap.

Würtz Ádám

Kiállított művei

Illustráció Shakespeare: Rómeó és Júliájához, I. 1967.
rézkarc, 46,5 × 30,5 cm
Illustráció Shakespeare Rómeó és Júliájához, II.
1967. rézkarc, 46,5 × 30,5 cm
Illustráció Shakespeare: Rómeó és Júliájához III. 1967.
rézkarc, 46,5 × 30,5 cm
Illustráció Shakespeare Rómeó és Júliájához IV. 1967.
rézkarc, 46,5 × 30,5 cm
Illustráció Shakespeare Rómeó és Júliájához, V. 1967.
rézkarc, 46,5 × 30,5 cm

Ungarische Kunst der Gegenwart, Museum Folkwang, Essen,
29.o. 1968.

Würtz Ádám

grafikus
született 1927-ben
1953-ban a képzőművészeti Főiskolát elvégezte. Tanítváya volt Pórnak, Hincznek, Koffánnak és Bortnyiknak
1958-ban, romániai utazása után kiállít a Kult. kapcs. Intézetének kiállítótermében
1959-ben a bécsi Világifjúsági Találkozón díjat kap
Lipcsében a könyvkiűvezeti kiállításon -"- -"-
1961-ben tanulmányútra megy Kínába és Nyugatemó-
kába.
A luganoi Nemzetközi Grafikai Biemálén díjat kapott
1964-ben kiállítása a Dürer teremben.
1957-ben a Munkácsy díj 3. fokozatát kapja
1962-ben -"- -"- 2. -"- -"-

Ungarische Kunst der Gegenwart, Museum Folkwang, Essen, 1968.
Zs.o.

M.D.K.

Würtz Ádám, grafikus

[illegible]elent „Zeusz" c. könyvben a mű-
vésznek több tere nyílt az illusztrációk
ra ... de ezeket kissé idegenebbek nek
érezzük a klasszikus világtól, mint
a Petronius-illusztrációkat

Kádár Zoltán: Az antik élet a mai magyar
grafikusok szemében

ALFÖLD, 1968. XIX, évf. 6. sz. 75-76. old.

M.D.K.

Würtz Ádám, grafikus

„... számára a klasszikus téma többé-kevésbé csak alkalom modern alkotások létrehozására..." Ezek körül hiemelhednek Petronius Satiriconjához készített apró lapszélé rajzai (Magyar Halikon, 1964), melyek hitünöcs rákangolják az olvasót az antik szövegre..." A Gondolat Könyvkiadónál 1966-ban meg- ./.

Kádár Zoltán: Az antik élet a mai magyar grafikusok szemében

ALFÖLD, Debrecen, 1968. XIX.évf. 6. sz. 75-76. old.

M.D.K.

Würtz Ádám, grafikus (1927 –

Munkácsy-díjas. Diplomáját 1953-ban szerezte. Sok külföldi tanulmányútja után számos hazai és külföldi kiállításon vett részt. Egyre a legjobb magyar könyv-illusztrátorokhoz. Díjat nyert a lipcsei könyvművészeti kiállításon, műveit bemutatták 1965-ben a Bécsi Collegium Hungaricumban, 1966-ban díjat nyert a Luganói „Fehér és Ferete" Biennálén. A londoni kiállításon két rézkarcával szerepelt.

Twentieth Century Hungarian Art. Paintings, sculpture and graphic works. Intr.: István Genthon.

The Arts Council of Great Britain at the Royal Institute Galleries, Piccadilly, 1967.

1 g.o.

Wirth Ádám

a "Bianco e nero" IX. nemzetközi kiállításának katalogusában reprodukált grafikája:

12. tábla Kaleidoszkóp

Kiállítási katalogusa (Lugano 1966. ápr 8-jun 5)

Würtz Ádám (Tamási 1927)

grafikus

Kiállítása: Bécsben, Prágában, Anversában, Moszkvában, Velencében. 1966-ban Bolognában, Athénben, valamint a Luganói Biennale di Bianco e nero-n ahol díjat nyert.

A Pesaro-i Kortás magyar grafika c. kiállításon szerepelt:

35. Rajz 1966. tus 32 x 33

36. Kukos és kuszár 1965 nincs rézkarc 2 lapról 32 x 32

37. Bábuk 1965 rézkarc 30 x 40

Kiállítás katalogusa (1966. szept. 10-24)

Realistának és szürrealistának mondjuk magát.

A IX. nemzetközi kiállításon Luganoban (1966. ápr. 8 – jun 5) szereplő művei:

262. Bertók: Fábol forragott kiráffi
1965, rézkarc Fr: 600.–

263. Kaleidoszkóp 1965 rézkarc " – 600.–

264. "Per il giorno di Andrea"
1965. rézkarc Fr: 600.–

265. A grafikus délutánja
1965. rézkarc Fr 600.–

266. A nyugati magyar története
1965. rézkarc Fr. 710.–

Kiállítás katalogusa

Würtz Ádám

sz: Tamásiban, 1927. VI. 2.

1953-ban diplomált a Képzőművészeti Főiskola grafikai szakján

1957 - Munkácsy-díj, 1959 és 1965: Lipsiaban díjakat nyert könyvi masztrációért. 1959: a bécsi nemzethözi ifjusági fesztivál díja.

Műveiből vásároltak a Magyar Nemzeti Galéri és más magyar múzeumok.

Kiállításai voltak: Mo-on, Bécsben, Prágában, Ljubljanában, Sofiában, Berlinben stb.

1966. márc-ban a Új Irás-ban jelent meg ~~mű~~vészetéről tanulmány ./.

M.D.V.

Würtz Ádám
grafikus

1966-ban a Munkácsy-díj
II. fokozatát nyerte el.

— : —

Művészet, 1966. május – 48 lap

Wüstz Ádám

Művek jegyzéke (10)

28. Ady: ~~Erinnerung~~ Emlékezés egy nyár éjnakára, 1965.
nincs monotípia, 30 x 40 cm

29. József Attila: Külvárosi éjnaka, 1965
nincs monotípia, 30 x 40 cm

30. Weöres Sándor: Az éjnaka ~~[illegible]~~ [csodája], 1965
nincs monotípia, 40 x 40 cm

Aradi Nóra, Rozvány Márta: Endre Domanovszky Maler, fenőkerény Bildhauer, Ádám Wüstz Graphiker. Ausstellung, Wien, 1965.
22.0. Bp.

Würtz Ádám

Művek jegyzéke, (9)

25. Illusztráció egy Csokonai verszhez, 1965.
monotípia, nincs, 40X40 cm

26. Illusztráció egy Petőfi verszhez, 1965.
nincs monotípia, 30 x 40 cm

27. Illusztráció egy Madách verszhez, 1965.
nincs monotípia, 30 x 40 cm

Aradi Nára, Rozványi Márta: Endre Domanovszky Maler, Jenő Kerényi Bildhauer, Ádám Würtz Graphiker. Ausstellung, Wien, 1965 Bp.

22.o.

Würtz Ádám

Művek jegyzéke, (8)

22. Antikvitások, 1965.
rézkarc, 20 x 30 cm

23. Kaleidoszkop, 1965.
rézkarc, 30 x 40 cm

24. Breugel emlékére, 1965.
nincs rézkarc, 28 x 36 cm

Aradi Nára, Rozványi Mária
Endre Domanovszky Maler, fenő Kerényi Bildhauer,
Ádám Würtz Graphiker. Anstellung, Wien, 1965
22.0. Bp

Würtz Ádám

Művek jegyzéke (7)

19. „Busó-" figurák 1965.
rézkarc, 30 x 40 cm

20. Belyárok, 1965.
nincs rézkarc, 63 x 43 cm

21. Dunántúl mezél II. 1965.
nincs rézkarc, 40 x 60 cm

Aradi Nóra, Rozványi Máta: Endre Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, Á. Würtz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965. Bp.

22. o.

Würtz Ádám

Művek jegyzéke (6)

16. Román balladák, 1962.
fametnet, 9 x 12 cm (6 St.)

17. Román balladák, 1962
fametnet, 9 x 12 cm (6 St.)

18. Szlovák balladák, 1962.
fametnet, 9 x 12 cm (6 St.)

Aradi Nóra, Rozványi Mária: E. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, Á. Würtz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965. Bp. 21.o.

Würtz Ádám

Művek jegyzéke (5)

13. Shakespeare nonett illuntráció, 1964
réikorc, 10 x 16,5 cm (4 St.)

14. Shakespeare nonett illuntráció, 1964
réikorc, 10 x 16,5 cm (4 St.)

15. Shakespeare nonett illuntráció, 1964.
réikorc, 10 x 16,5 cm (4 St)

Aradi Vóra, Rozványi Mária: E. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, Á. Würtz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965. Bp.
21:0

Würtz Ádám

Művek jegyzéke, (4)

10. Ikonok és tulipánosládák, 1965
réznyomat, 20 x 30 cm

11. Mankos felvonulás (Burók Dél-Magyarországon), 1965
nincs réznyomat, 32 x 33 cm

12. Jona, 1964.
réznyomat, 12 x 20 cm

Aradi Nóra, Rozványi Mártha, F. Domanovszky Máté, J. Kerényi
Bildhauer, A. Würtz Graphiker, Wien, 1965. Bp.
21. o.

Witz

Würtz Ádám

Művek jegyzéke, (3)

7. Bartók: A fábóltaragott hivályfi, III. 1965.
nincs rézkarc, 32 x 37 cm

8. A grafikus délutánja, 1965
rézkarc, 36 x 24 cm

9. Karáczonyi templomban, 1965
rézkarc, 16 x 22 cm

Aradi Nóra, Rozványi Mária: E. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, A. Würtz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.
21.o.

Würtz Ádám

Művek jegyzéke (2)

4. „A szilva felrepül"
nincs rézkarc, 27 x 29 cm
5. Bartók: A fábólfaragott királyfi, I. 1965.
nincs rézkarc, 27 x 28 cm
6. Bartók: A fábólfaragott királyfi II, 1965.
nincs rézkarc, 32 x 38 cm

Aradi Nóra, Rozványi Mósta: E. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, Á. Würtz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.
21. o.

Wiitz Adám

Kiállított művei (1)

1. Nyugat-Magyarország mezél, 1965.
Színes rézkarc, 40 x 40 cm

2. András-napra, 1965
Színes rézkarc, 37 x 31 cm

3. Népszere, 1965
Színes rézkarc, 24 x 35 cm

Aradi Wóra, Rozványi Mária, E. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, Á. Wiitz Graphiker, Ausstellung, Wien, 21. 1965.

Wüstz Ádám

Életrajzi adatok (4.)

Kiállítások:

Bécs, Prága, Jugoszlávia,
Bulgária, Svejc + stb.

Aradi Nóra, Rozványi Mária: E. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, Á. Wüstz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.

20.0.

Wüntz Ádám

Életrajzi adatok (3.)

1954. Egy érig a Dunaújvárosi
művén telepen él.
Vincatér Budapestre és illusztrálni kezd.
1957. Munkácsy díj illusztrációiért.

Arad Wóra, Rozványi Mária: E. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, Á. Wüntz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.
20.o.

Würtz Ádám

Életrajzi adatok (2)

1948-1943. A Képzőművészeti Főiskola diákja
1953. Megnerzi diplomáját a Sokmorosított-grafika nakon.

Tanárai voltak: Hincz, Pór, Bortnyik, Kmetty János

Aradi Wora, Rozványi Márta: E. Domanovsky Maler, J. Kerényi Bildhauer, Á. Würtz Graphiker, Austelling, Wien, 1965.
20.o.

Würtz Ádám

Életrajzi adatok (1)

1927-ben, Tamási-ban (Tolna m.) született
1945-ben elhatárona, hogy képzőművén lesz.
Beiratkozik a főiskolára
1946. Derkovits Kollégiumba megy

Rozvány: Márta, Aradi Nóra: E. Domanovsky Maler, J. Kerényi Bildhauer, Á. Würtz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.
20.o.

Würtz Ádám, grafikus, sz.1927.

1946.került a Derkovits-kollégiumba, egy év mulva pedig rendkivüli hallgatóként a Képzm.Főiskolára. 1948.szakérettségizett. A Főiskolán Hincz,Pór és Bortnyik növendéke voltx a festészeti szakon, csak a negyedik évben ment át a sokszorositó grafikára, Koffán osztályára. 1953. kitünő minősitéssel diplomázott. Az elmult években illusztrációkat és karikaturákat rajzolt a Szabad Ifjuság számára. A III.és IV. Képzm.Kiállitáson szerepeltek müvei, ez utóbbin a Népmüvelési Miniszterium egyik pályadiját kapta sztálinvárosi rajzáért. Rézkarcait a bécsi és prágai kiállitásokra is kiküldték. Jelenleg könyvet illusztrál és a felszabadulási pályázatra készül.

Uj M.Képzm.IV.1954. 132.

és kép

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Würtz Ádám

grafikája részben a folklorisztikus irányhoz
tartozik

Képzőművész Almanach Bp. 1969. 27. t. Németh
Mai magyar grafika

MDK.

Würz Ádám

Könyvillusztrációiról

Békésmegyei Népujság 1966 ápr.17.5 lap

MDK.

Würz Ádám

Hiradás bécsi kiállitásáról

Magyar Hirek 1965 dec.15.

M.D.K.

Würtz Ádám
grafikus

A grafikai nyomda kiváló
munkatársa.

Bajor Nagy Ernő: Könyvbarátoknak
Élet és Irodalom, 1966. június 25 - 12 lap

Würtz Ádám, grafikus MTSK

Farkas Anna: Kiváncsi Zsófi farsangja c. és Volly István: Egy néna tom kalandozásai c. könyvet illusztrálta.

Falus Róbert: Könyvszemle 9

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. jún. 17.

Würtz Ádám

Grafikus
Borkoló és kötéstervét díjazták

A könyvkiadók 1964. évi díjazott és diszé-
retben részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafikus 1965 Jn. 20. l.

Wörtz Ádám

Szerepelt a III. miskolci biennálén.

(1 kép.)

Borsodi Szle 1965. 4.

Kocogh ákos cikke

Würtz Ádám

szerepelt a liége-i Musée de l'Art Wallon-
ban rendezett „7 magyar grafikus" kiállításán.

La Gazette de Liége 1964. XII. 7.

MDK.

Würtz Ádám

Illusztrálta a Szigeti Veszedelmet

Müvészet 1966 dec.

MDK.

Würtz Ádám

Luganóban dijat nyert

Müvészet 1966 dec.p.2o.

Würtz Ádám grafikus M.D.Z.

Műve a grazi Künstlerhausban rendezett reprezentatív kiállításon

Napló

Magyar Nemzet 1966. febr. 16. 4. l.

Würtz Ádám grafikus

M.D.K.

Munkácsy Mihály-díjjal kitüntetve 2.f.

a X. M. Képzömü észeti Kiállitáson bemutatt grafikáért

Kiosztották az idei irodalmi és müvészeti dijakat,
Magyar Nemzet 1968. ápr. 1. 4.l.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K

Baranya megye Tanácsa, Pécs Város
és a Szakszervezetek Megyei Tanácsa
pályázatán a Megyei Tanács különdíját kapta.

Romváry Ferenc
~~Végvári Rajos~~: A szigetvári pályázat
művészet, 1966. december - 10 kap

MDF

Würtz Ádám
grafikus

A „Szigeti veszedelem" legújabb
kiadását illusztrálja.

Remsey Ferenc: A szigetvári pajzsalat.
Művészet, 1966. december - 10 lap

M.D.K.

Würtz Ádám
grafikus

Würtz Ádám a luganói
Fekete-Fehér biennálén díjat
nyert.

— : —

Művészet, 1966. december – 20 kép

MDK

Würtz Ádám

Illusztráció román balladákhoz
I-XVIII., fametszet, repr.

Illusztráció Illés Béla Kenyér c.
könyvéhez I-VI., sz. kréta, karc

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mücs. 1962. 25. l.

M.D.K.

Würtz Ádám grafikus

Munkáit kiállitják Luganoban a IX. nemzetközi grafikai biennálén

Napló

Magyar Nemzet 1966. ápr. 3. 7.1.

MDK.

Würtz Ádám

A Szigeti Veszedelem uj kiadását
illusztrálta

Dunántuli Napló 1966 szept. 4. 2.

MDK.

Würtz Ádám

Kiállitási kritika

Müvészet 1966 okt.

Würtz Ádám grafikus

Képregényhez készít – rajzokat.

Nóti Ilona: Nem Kivonat – valódi

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. nov. 8.

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Kosztolányi Dezső szülőháza Szabadkán. /rajz/ repr.

Keresztury Dezső: A magyar irodalom képeskönyve Bp. 19

268.1.

Würtz Ádám M.[illegible].K.

Rajzok a Tüz virágai c. verseskötethez /Zrinyi Kiadó/

repr.

A tüz virágai

Pest megyei Hirlap 1963. január 20. 5.1.

Würtz Ádám, grafikus M Dk

Illés béla: Kenyér c. novelláskötetét illusztrálta.

(parczer): 6', azok a formátumok 12.

A KÖNYV, BP. 1961, szeptember I. évf/9. k

Würtz Ádám

Öregasszonyok

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1960 1. sz. 143. l.

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Szabó Ervin dolgozószobájában. / Fénykép utáni rajz/

repr.

Keresztury Dezső: A magyar irodalom képeskönyve Bp. 19
273.

Virtz Ádám
grafikus

MDK

Mesterházi Lajos: A nagylábú kutya. Illusztrációja

Kocskás Sándor: Valami új kezdődik
Élet és Irodalom, 1961. okt. 28. 7. lap

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Péterfy Jenő arcképe.Rajz fénykép után. repr.

Keresztury Dezső:A magyar irodalom képeskönyve Bp. 195
247.1.

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Riedl Frigyes arcképe / fénykép utáni rajz /fepr.

Keresztury Dezső:A magyar irodalom képeskönyve Bp. 19[illegible]

247.l.

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Bródy Sándor arcképe /fénykép utáni rajz/ repr.

Keresztury Dezső: A magyar irodalom képeskönyve Bp. 1956

260.1.

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Juhász Gyula arcképe / fénykép utáni rajz/ repr.

Keresztury Dezső:A magyar irodalom képeskönyve Bp. 195(

265.l.

Würtz Ádám, grafikus

MDH

A Munkácsy-díj II. f.-t kapta

— : Kiontották a művészeti díjakat

2

ESTI HIRLAP, bp. 1966. márc. 31.

Würtz Ádám

MDK

Békegyülés a sztálinvárosi nagykohónál, rézkarc

Falusi látogatók a sztálinvárosi épitkezésnél, rézkarc

Disznóölés, rézkarc

Szombat délután Tiszalökön, rézkarc

Műcsarnok 1954.V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Würtz Ádám

MDK

Illusztráció Illyés Gyula Havas emlék c.verséhez, 1955. rézkarc

Tél/ Budán, 1952, rézkarc

Békegyülés a sztálinvárosi nagykohónál, 1953, rézkarc

Falusi látogatók a sztálinvárosi épitkezésnél,1954. rézkarc

Műcsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Würtz Adám

MDK

Illusztrációk Nádass József:Márciusi szél verseskötetéhez 6 drb. szines tollrajz

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képsőn. Kiáll.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K

Nemes Nagy Ágnesről
készült rajza

Merei András: Nemes Nagy Ágnesről
Élet és Irodalom, 1967. május 13-12 lap.

Würtz Ádám MDK

Illyés Gyula: Havas emléke c.verséhez illusztráció, aquatinta

Mücsarnok 1954. V. Magy . Képzőm. Kiáll.

MDK

Würtz Ádám

Dunántuli szőlőhegyek, repr.

Műcsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Würtz Ádám, grafikus

MDk

Könyvillusztrációiból kiállításra rendezett válogatás a Versephy terem Könyvtár.

– : Kulturális hírek 7.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1967. jan. 17.

07

Würtz Ábrám, grafikus MOSH

A Helikon Kiadóban megjelenő Szigeti Vezedelmet illusztrálta.

–: Kis Híradó 2

EST HIRLAP, bp. 1966. márc. 14-

Wirth Adám

Grafikus vezhasai dávitik Shakespeare
szonettjeit, Szalerjei Magda hőnyvéd és
Wyszkrálta.
Vámosy I. hőnyvének és illusztrátora.

A hőnyvéndek 1966-ori díjszott és diszkrétan
szerzett kiadványunnak értékelése

C Magyar Grafika 1965 5 m.

19. l.
13. l.
17. l.

Würtz Ádám

Grafikus rézkarcai díszítik Shakespeare szonettjeit, Szederjei Mappa könyvét és illusztrálta.
Vázsonyi E. könyvének is illusztrátora

A könyvkiadók 1964. évi díjazott és díszletben részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 5 sz. 19. l.
13. l.
17. l.

Mürte Ádám

Munkáltatás. Kovács. Gyué és Dr. Mórócz Gy.
törvényt

A törvényhozás 1964. évi dejanult és elvégzés
ben nehezített kiadvalorgyanul elhatalmaz

Nagyon Gyorsítva 1965 Tm. 281.

Würtz Ádám

Illusztrálta: Kovács Yué és Dr. Móricz Gy. könyvét

A könyvkiadók 1964. évi díjazott és dicséretben részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 Jn. 28. l.

MDK.

Würtz Ádám

Kiállitási kritika

Békésmegyei Népujság 1966 ápr.29.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K

Illusztráció.

—: Dumántuli mesék

Élet és Irodalom, 1966. junius 18. Pkp

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Grafikái a bécsi Collégium Hungaricumban
megnyilt magyar képzőművészeti kiállitáson

Napló

Magyar Nemzet 1965. dec. 2. 4.1.

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Grafikái a bécsi Collégium Hungaricumban megnyilt magyar képzőművészeti kiállitáson

Napló

Magyar Nemzet 1965. dec. 2. 4.1.

MDK

Würtz Ádám

Dutka M: IV. Képzőműv. kiáll. Magy. Nemz. 1954. jan. 29. 5 l.

Würtz Ádám MDK

Könyvborító rajza Dickens "Twist Olivér"-jéhez
Repr. 28 o.
illusztráció Kassák Lajos verseihez
Repr. 30. o.
Sz Szántó Tibor : Két írás a könyvillusztrációkról.1.
Müterem 1958 I. évf. 2. sz. 28-30.o.

Würtz Ádám

grafikus MDK

"Romániai utijegyzetek" cimen bemutatta tanulmányutja során készitett rajzait.

"Hegyek között"
"Retyezát alatt"
"Halásztanya"

"Deltában"
Repr.: "Csónakok a tengerparton"
krokik
"Konstancai strand"
Krétarajzok: "Hegyi falu","Rudai este"

K. É.: Würtz Ádám kiállitása.
Müterem 1958 1óévf. 11. sz. 44.o.

Würtz Ádám
grafikus

MDK

---

versillusztrációi fejlődést mutatnak.

A Petőfi Irodalmi Muzeum s Művelődésügyi Minisztériummal együtt hirdetett versillusztrációs pályázatának eredményes anyagát állította ki.

Aradi Nóra: Művészi küzdelemnek sok szép eredménye. Müterem 1958 I. évf.11.sz. 4.o.

MDK

Würtz Ádám

készítette Dickens: Twist Olivér
új kiadásának illusztrációit. (más
adat nincs.)

Garai Gábor: Dickens: „Twist Olivér".
Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 30 [redacted]. sz. [4. l.].

MA

Würtz Ádám

Németh L: IV.N.Képzőműv. Kiáll. Szab. Nép, 1954, jan. 19.

MDK

Würtz Ádám

készítette „Az állatok bálja" című képregény rajzait. (Szöveg: Lengyel Géza; Móra Ferenc Könyvkiadó.)

Földes Anna: Prometheus lángjától a Micimackós ruckóig.

Nők Lapja, Bp. 1958. október 9. [12. l.]

MDK

Würtz Ádám

(Az Ü. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szereplő munkája: Illyés-versillusztráció – repr.)

Oelmacher Emma: Az Ü. Magyar Képzőművészeti Kiállításról.

Nők Lapja, Bp. 1955. január 6. [12. l.]

Würtz Ádám, grafikus

A „Szép magyar könyv, 1958. kiállítás" – on Würtz Á.
illustrációinak három eredeti grafikája is megte-
kinthető volt.

–: Kiosztották az 1958. évi könyvművészeti verseny
díjait

Népszabadság, hp. 1959. ápr. 7. 8.l

MDK

Würtz Ádám [grafikusművész?]

illusztrációival jelent meg a Hetedhétország című mesegyűjtemény.

Zsinkó Gyula: Hetedhétország.

Dunántúl, Pécs, 1956. 16. sz. (V. évf. 2. sz.) 99. l.

MDK

Würtz Ádám (grafikusművész)

rajzaival jelent meg Komjáthy István: Aranykert c. műve

Bajkó Mátyás: Komjáthy István: Aranykert.
Alföld, Debrecen, 1955. tavaszán, VI. évf. 1-2. sz. 118. l.

Würtz Ádám, grafikus

A Kortárs májusi számában vannak rajzai.

–: Megjelent a Kortárs májusi száma

Népszabadság. Bp. 1960. máj. 14. 10.e

R. D. U.

WÜRTZ Ádám grafikus

Faroshlemezre készített faliképei a
fóti Gyermekvárosban

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 127. sz. 11. l.
Új képzőművészeti alkotások a fóti
Gyermekvárosban

R.D.K.

WÜRTZ Adolf

Rajz a Kortárs 1960. májusi mai-
számában

magyar Nemzet 1960. (XVI.) 114. sz. 4. l

K. D. K.

WÜRTZ Ádám grafikus

József Attila Költ. illusztráció –

(Kiállítva; Velence Biennale 1960.)

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 109. 19. 8. e.

(a.) Derkovits-Kiállítás Velencében

M. D. K

WÜRTZ Ádám grafikus

A VIII. hagyar képzőművészeti ki-
állitáson szerepel

Magyar Nemzet 1960. (XVI) 92. sz. 9 l

Dutka Mária: Grafikus művészeti-
tünk fejlődése . . .

Mr. and Mrs. Charles Lindbergh
Hopewell
New Jersey
U.S.A.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

Falképei.

D. Fehér Lászlóné: Utcák-terek művészete 1959-ben
Élet és irodalom, 1960. febr. 12.

10 l.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K

Jelesztrációk
(nepro)

Kortárs, 1960. ~~februar~~ április hó, 516, 519, 525 lap.

Vinter Ádám
grafikus

M.D.K.

Rajza

Élet és Irodalom, 1960. febr. 12 – 7 lap

Vántr Ádám
grafikus

H.D.K.

Rajza

Élet és Irodalom, 1960. febr. 12 – 1 lap.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

Rajz
(illusztráció)

Élet is irodalom, 1960. jan. 22 - 3 lap.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

grafikáival felemelt III. dijat nyert.

"Megnyilt az V. Magyar Képzömüvészeti kiállitás". Mücsarnok. 1954 dec. 18.-án. "MagyarNemzet" 1954.XII. 19. 5.1.

M.D.K.

Würtz Ádám

grafikus

M.D.K

Útépítés + repro

Szüreti mulatság

Kontha Sándor: Tizenöt év – 25 lap

Művészet, 1960. augusztus

Würtz Ádám, grafikus MTI

A gyermekkönyv illusztrációk versenyében bronzérmet nyert.

—: Huszonhét díjat nyert Magyarország a lipcsei nemzetközi könyvművészeti kiállításon

Népszabadság, Bp. 1959. okt. 6. 8. l.

M.A.P.

M.D.K.

Würtz Ádám
grafikus

Illusztrációi.

Dutka Mária: Könyv és illusztráció. Fl.
Magyar Nemzet, 1959. dec. 6.

Würtz Ádám, grafikus MDK.

Építés című rézkarcáért oklevelet kapott a bécsi VIT-en.

–: Kilenc első díjat nyertek fiatal művészeink a VIT-en

Népszabadság, Bp. 1959. aug. 4. 6. l

MDK

Würtz Ádám [grafikusművész]

rajzaival jelent meg a Három arany alma c. meseegyüttes.

Bata Imre: Három arany alma.
Alföld, Debrecen, 1956. 5. sz. 193. l.

Würtz Ádám, grafikus MDG

Kiállításra kerülnek grafikái.

–: Nagyszabású kiállítást rendeznek képzőmű-
vészetünk felszabadulás utáni terméséből

Népszabadság Bp. 1960. márc. 23. 7. l

Würtz Ádám
festő

M.D.K.

Felsorolás.

Bogáti Péter: Vívódás a kifejezéssel
Élet és irodalom, 1960 máj. 6-19 száma.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.V.

Rajz

Élet és Irodalom, 1960. máj. 13. - 20 szám.

Würtz Ádám, grafikus

Dickens: Twist Oliver-jét illusztrálta.

Elek István: Mi jelent meg?

Szabad és Iskola, Bp. 1957. június

M.l

VIII/(1) n.

N. 614

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

Munkáit a velencei biennalen
mutatták ki. – József Attila versekes
készült illusztrációk

Vayer
Varga Rajos: Az idei velencei biennale és ...

Művészet, 1960. ~~augusztus~~ szeptember

M.D.K.

Würtz Ádám
grafikus

Lipcsében bronz érmet nyert.

Feladatok, eredmények — 40 lap.
Művészet, 1960. szeptember.

Würtz Ádám, grafikus MDK.

Igen szép rajzai díszítik Nádass József a Magvetőnél kiadott díszes kiállítású kötetét.

-2-: Nádass József: Márciusi szél 326.

Bp. 1959. július IX/7.

KÖNYVBARÁTI

Würtz Ádám, grafikus

M DG

A kötés, ill. borítólap tervét
kénitette.

Cs. 6.: Szinetár György: Az első lépés

330

X/7

Bp. 1960. július

KÖNYVBARÁT

Würtz Ádám
festő

M.D.K.

Méltatás.

D. Fehér Imre: A rajzművészet ifjú mesterei
Magyar Ifjúság 1960. ápr. 30.

Würtz Ádám, grafikus

W. Scott Könyvét illusztrálta.

Cs. 6.: Walter Scott: Rob Roy 186-87

X/4

Bp. 1960. április

KÖNYVBARÁT

Würtz Ádám MDK

Busójárás, szines rézkarc

András napra, szines rézkarc

Illusztrációk Shakespeare szonettjeihez I-II.rézkarc

Mesélő dunántul, rézkarc

Műcsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Würtz Ádám MDK

Illusztráció Román balladákhoz, repr.

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Würtz Ádám MDK

Illusztráció román balladákhoz I-XVIII. fametszet

Illusztráció Illés Béla Kenyér c.könyvéhez I-VI.
szines kréta, karc

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Würtz Adám MDK

Illusztráció Bartók: Fából faragott királyfihoz, szines rézkarc

Grafikus délutánja, rézkarc

Ikon és tulipánosláda, rézkarc

Népmese illusztráció, szines rézkarc

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Würtz Ádám, grafikus

MDK

A debreceni Déri Múzeumban nyílt meg kiállítása júl. 9-én.

— : Kis hírmondó

?

ESTI HIRLAP Bp., 1967. júl. 10.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

A varsói Magyar Intézetben rendezett tárlaton négy művét állítja ki.

– : Magyar grafikusok külföldi sikere 9

Népszabadság, Bp., 1967. aug. 13.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Jugoszláviában a
skopjei tárlaton és másutt is
ért el nagy sikereket.

– : Magyar grafikusok külföldi
sikere 9

Népszabadság. Bp. 1967. aug. 13.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Shakespeare-illusztrációi kiválnak az átlagból.

(Szegedi tárlat.)

Rósa Gyula: Egy „alföldi" s egy „országos" problémáról 7

Népszabadság Bp. 1967. aug. 16.

Würtz Ádám

grafikus

MDV

Játék és mese (részlet)

(repro)

Élet és Irodalom, 1967 - szept 23 - 3 lap.

Würtz Ádám gratitus

szergel az alábbi tiállításon

IX esposizione internazionale di bianco e nero. Lugano 8 aprile – 5 giugno 1966. Villa Ciani

Wüste Ádám

Ilmuszkóció Akász László:
Vasárnap c. írásához (szepró)

Négnava 1965 nap. 19.

Würtz Ádám

Farkas Anna „Kívánesi Zsófi farsangja" és Volly István „Egy sénatom kalandozásairól" c. gyerekkönyveit illusztrálta.

Népszabadság 1966. jun. 17.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Szerepel a Szépmű v. Múzeumban megnyílt kiállításon.

—: Kiállítások Budapesten

3.

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 13.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

A bibliofil kiadvány egyik illusztrátora.

—: Megjelent a Humana Humanica 7.

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 19.

Würtz Ádám

A „Humana humanica" c. könyv egyik illusztrátora

Ötnör év legszebb magyar könyvei

Erdi Hirlap, Bp. 1970. feb. 21.

Wüst Ádám

Díjat kapot az 1968-as szegedi nyári táslatan

B. Varga József: A X. szegedi nyári táslat tanulságai

Nyomtvelés 1969 10 sz. 41 old.

Würtz Ádám

Illusztrációval szerepel az Irodalmi Múzeum „Hártír Kölfők és Írók" c. kiállításán

Magyar Nemzet 1969 X. 15

Nüst Ádám

Kezepel az Irodalmi Muzeum
„Háztis Költők és Irók" c. kiállításán

Rózsa Gyula: Követők és követők

Nagyabadság 1969 X. 29

Würtz Ádám

A „Humana humanica" egyik
illusztrátora

Petőfi Népe Kecskemét
1970. feb. 19.

Wüst Ádám

Szerepel az Mrodalmi Múzeum alábbi Láslatán

(f. f.): Mástisköltők és írók

Esti Hírlap 1969 X. 17

Wüst Ádám

Szerepel az alábbi táslaton
a muzeumban

N. N. Grafikai kiállítás
Békéscsabán

Magyar Hírlap 1970. I. 26.

Wüst Ádám

Kerepel az alábbi tárlaton

N.N: grafikai kiállítás.
Békéscsabán

Békésmegyei Nepnyság 1970 I. 25

Wüst Ádám

Pannával szerepel az alábbi kiállításon

T. h.: Felszabadulási kiállítás a képművészeti Múzeumban

Nagyszava 1970 I. 28

Wüstz Ádám

Grafikáiból

Kiállítása nyílik a Kaposvári Múzeumban

N.N.: Kiállítások, Kutatások a somogyi múzeumok jövő évi tervében

Somogyi Néplap 1969 XII. 31

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Navarrai Margit Heptameronját
látta el színes illusztrációkkal.

F. R.: Könyvemlék 7

Népszabadság, Bp. 1970. jan. 3.

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Rap:

Repr.

Móricz Zsigmond: Ünnep este

14 – 15.

Gyermekünk, Bp. 1969. december

(XX/12

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Würtz Ádám

Lehepel a bolognai nemzetközi ifjúsági és egyetemekkönyv kiállításon grafikáival

N.N.: Könyveink külföldi kiállításon

Dolgozók Lapja 1969 VII. 13

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Wurtz Ádám

Díjat lapot az elmúlt
évetben szegeden

Ridep Gábor: Képzőművészeti
jubileum szegeden

Nagyszava 1969 VIII. 6

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Szerepel a Petőfi Irod. Múzeum

kiállításán.

(f.f.): Kiállítás a mélységből 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. okt. 17.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Szerepel.

–. Illusztrációs kiállítás a Petőfi Irodalmi Múzeumban 8.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 17.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Megemlítve.
(Kömendi illusztrációi)

Róna Gyula: Követők és Követők 7.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 29.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Würtz Ádám

rajza (repr.)

Új Irás VII. évf. 1. sz. 1967. jan., borító III.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Wurst Ádám

vejra (repr.)

Új Irás VII. évf. 1. sz. 1867. jan., borító IV.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Würth Ádám

rejza (repr.)

Új Írás VII. évf. 1. sz. 1967. jan., 128. l.

Nüstz Ádám

Kiállítása nyílt Kokkóban

MTI: hagyok képkörnüvészek külföldi bemutatkozásai

Nápszava 1969 VII. 16

Würtz Ádám

illustrációi a Boccaccio: Carbaccio
c. művéhez a Magyar Helikonnál jelennek meg.

Magyar Nemzet 1968. 4 márc. 17. 13. o.

Würtz Ádám

grafikus - élet vett a magyar grafikai kiállításon a Magyar Nemzeti Galériában

Pernecky Géza: Mai magyar grafika
Magyar Nemzet 1969. febr. 29. 4.

Würtz Ádám

Illustrációja. Willa Cather: Az én Antóniám c. regényéhez

Magyar Nemzet 1968. febr. 25. 13. o.

Würtz Ádám

részvétel a magyar grafikai kiállításon a Nemzeti Galériában.

Megnyílt a magyar képzőművészeti és a magyar grafikai kiállítás
Magyar Nemzet 1968. febr. 25. 11.o.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Két rajz:

Repr.

Igor Minutko: Szerelem 8-10. l.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. április xx/4

MDK

Würtz Aladár, grafikus

Rajz:

Rajz.

Gerald Durell: Családom és egyéb állatok

Rajzok 10-11. (

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. június XX/6

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Rajz:

Regen.

Roger Martin du Gard: Rossz diák voltam

10–11. l.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. május

xx/5

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Rajz: Repr.

Jurij Nagibin: Amikor még kilencéves az ember 10-11. é.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. augusztus XX/8.

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Rajz:

Repr

Friedrich Wolf: Vedd le a zaphádat, fiam!

6 – 7. l.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. július

XX/7

MDK

Würtz Károly, grafikus

A lengyel népművészeti egyesület
művészeti központjában (Varsó) mintegy
50 grafikáját és rézkarcát
állították ki.

— : Würtz-kiállítás Varsóban 8.

ESTI HIRLAP, [illegible] 1969. júl. 10.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Könyvművészeti díjat nyert

könyv illusztrátora.

-: Megnyílt az ünnepi könyvhét 2

ESTI HÍRLAP, Bp. 1969 máj. 31.

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Szerepel a bolognai nemzetközi könyvkiállításon.

—: Elkeltek a Keménysepző zsirájok 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. ápr. 29.

Würtz Ádám, grafikus

Rónaszegi könyvét illusztrálta.

Vargha Balázs: Rónaszegi Miklós: A királynő-kalóza 304-305 l

A Könyvtáros, Bp. 1962. május XII/5

MDK

Wütz Ádám

Illustrációja a Készülő Čapek-Kötethez

Magyar Nemzet 1968. febr. 4. 13. o.

Würtz Ádám

Jászberényi József gyűjtésében és szerkesztésében, Würtz Ádám jinomislésű, nemegyszer mértéktartóan irónikus illusztrációival ötvenegy novella, illetve... elbeszélés jelzi a negyvennégy esztendő (1920-1964) ábrázolásbeli változásait.

Hegedűs Géza: A novellista Illés Béla.

Új Irás VI. évf. 1965. dug. 8. sz. 116. l.

Wurtz Ádám

Kerepel a Csók Galériában az alábbi Tárlaton

b.: Forradalomról - forradalomra. grafikai kiáll. a Tanácskörtársaság történetéből

Kisalföld 1969 III. 9

Wüst Ádám

Kerepel a Hungexpo kiáhításán ~~[illegible]~~ Malines-ben a NOVA áruházban

Dunántúli Napló 1968 XI. 10

Wystup József

II. díjat kapott a takarékossági karikatúra kiáhitáson a BM teremben

Magyar Hirlap 1968 XI. 2.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Két rajz.

Repr.

Igor Minutko : Szerelem

8-10. l

GYERMEKÜNK, bp. 1969. április

XX/4.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

67 művét Krakkói után
most Szczecin-ben mutat-
ják be.

— : Magyar Kiállítások 3

EST. MIK-AP, Bp. 1969. ápr. 11.

Würtz Ádám

rajza
1968. ápr. 4.

Pestmegyei Hírlap, 1968. ápr. 4. 9.o.

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Rajz.

Repr.

Gerald Durell: Galádom és egyéb állatfajták

10-11

GYERMEKÜNK, bp. 1969. június

XX/6

MDK

Würth Aladár, grafikus

Rajz.

Repr.

Roger Martin du Gard: Rossz diák voltam

10-11. l

GYERMEKUNK, Bp. 1969. május XX/5

Wüst Ádám

Illyés Gyula: Tó c. versének
készült illusztrációja nekepel (eml.)
az alábbi tárlaton

Korács Gyula: IV. Balatoni Nyári Tárlat

Művészet 1968 XI n. 45 old.

Wüstz Ádám grafikus

Kerepel - Csók Galéria

tanácskörtársasági kiállításán

(b.): Ferrodalomról ferrodalomra

Kelet Magyarország 1969 III. 9

Würtz Ádám

Illés Béla „Az arany libre" címmel összegyűjtött élbeszéléseinek gyűjteménye... Würtz Ádám finomirlésű... irónikus illusztrációival...

Új Irás V. évf. 1965 aug. 8. sz. 116. l.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

kiállítása.

–: Grafikai kiállítás a Csók Galériában

13.

Népszabadság. Bp. 1969. március 2.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

A vita-beszélgetés egyik résztvevője.

Kuczka Péter: Illusztrátorok kerekasztala 407-408. lap

A KÖNYV, 1965. december

V/12

MDK

CSALÁD és iskola.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Rajz:

Repr

Csoma Gyula: A hadnagy halála

11-12

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. január

XX/1

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Rajz.

Repr.

Miloš Macourek: A rosszul rajzolt tyúk

8 – 9.

lap

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. március

1XX/3

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Petőfi János Vitéz-et illusztrálta.

—: Ajánlják 34.1

GYERMEKÜNK, bp. 1969. február [xx/2

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Gárdonyi Géza: Egri csillagok-jának album kiadását illusztrálta.

– : Ajánljuk 34. l.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. február XX/2

MDK

Würtz Ádám, grafikus

A mi világunk c. gyermekenciklopédia egyik illusztrátora.

— : Ajánljuk 34.1.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. Jelmár XX/2.

MDK

Würtz Ádám: grafikus

Rajz.

Repr.

Hegedüs Magdolna: Tárgyalás 10-11

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. február XX/2

MDK

Würtz Áldás, grafikus

Kiállítása nyílik meg Krakkóban. A tárlatot később Szegeden is bemutatják.

— : Hír

8

NÉPSZABADSÁG Bp. 1969. márc. 18

Würtz Ádám

Szerepet a Hungexpo kiállításán
Malinesben (Belgium)

Dunántúli Napló 1968 XI. 16

Wüstz Ádám

hezepel a Csók galéria
tanácskörtársasági kiállításán

N.N.: Forradalomról - forradalomra

Zala Hirlap 1969 III. 9

Wüstz Ádám

Szerepel az alábbi táslatan

b.: grafikai kiállítás a Tanácskörtársaság történetéből

Heves Megyei Népujság 1969 III. 9.

Würtz Ádám

illusztrációja Cather: Antóniám c.
művéhez

Magyar Nemzet 1968. máj. 19. 12. o.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Kiállítása nyílik meg Varsóban. Korábban Krakkóban szerepelt anyagával.

—: Magyar képzőművészeti levelezőlap Külföldön 13.

Népszabadság, Bp. 1969. júl. 5.

Würtz Ádám

Pesciában (Enel-olonom) jul. 13-án nyílik az nemzetközi grafikai biennálé, témája: A virág a mai képzőművészetben, melyen W. Á. is nevezett.

Nepnabadság, 968, jul. 5. Magyar kiállítás Hollandiában, Francia-orr. bon. Ab. – A juliusi kiállítási nap. Térkép

Würtz Aldor

Illustrációk Shakespeare Rómeó és Júliájához

3 Reproduktió

Ungarische Kunst der Gegenwart, Museum Folkwang, Essen, 1968.
53-o.

Würtz Adám

Mütermé.

Illusztráció.

Molnár Lánló: „Junge ungarische Künstler."

Budapest, 1959, Globus.

Wüst Ádám

Szerepel a IV. Balaton Nyári Tárlaton a kenthelyi múzeumban

Heitler László: A IV. Balaton Nyári Tárlat

Jelenkor 1968 IX n. 811 old

Würtz Ádám

rajza: 1966. április 4.

Pest Megyei Hírlap, 1966. IV. 4. 8. o.

Würtz Ádám

illusztrációja Vilde: Aki eladta a feleségét c. kötetéhez.

Magyar Nemzet, 1967. XII. 31. 13. o.

Varázsmanó Könyvmolc

~~Würtz Ádám~~

illusztrálta: Tarcali Gyula: Egy flóbertpuska története c. könyvét.

Magyar Nemzet, 1967.XII.14.6.o.

Würtz Ádám

Kiállít.

Pernecky Géza: A negyedik miskolci Grafikai Biennalé.

Magyar Nemzet, 1967. XII. 13. 4. o.

Würtz Ádám, grafikus

A lipcsei nemzetközi kiállításon díjat nyert illusztrációival.

L. M.: Fantázia a rend szolgálatában

2.

ESTI HIRLAP

Sp. 1965. júl. 16.

M.D.K.

Würtz Ádám grafikus

Meghosszabbították bécsi kiállitását

Napló

Magyar Nemzet 1966. febr. 13. 11.l.

M.D K.

Würt Ádám

Illusztráció Henry Fielding: Joseph Andrews és ta rátja,.... c. regényéhez /

Vasárnapi Könyvespolc

Magyar Nemzet 1966. febr. 6. 13.1.

M.D K.

Würtz Ádám

Illusztráció Henry Fielding: Joseph Andrews és ba rátja,.... c. regényéhez /

Vasárnapi könyvespolc

Magyar Nemzet 1966. febr. 6. 13.1.

Würtz Ádám M.D.K.

Müve a MNG grafikai gyüjteményébe került

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1962-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965

164. l.

Würtz Ádám festő

Szöreg emliti Babits újból kiadott Jónás könyvéhez kétszeres illusztrációit.

Más művét nem emliti.

Népszabadság, 1966. aug. 12.

Würtz Ádám fedő

Reprodukció: Kezében kis játék-
lovat tartó öreg
parasztot (rajz)

Néptanu, 1964. dec. 25.

Würtz Ádám, grafikus MDK

Rajz.

Repr.

F. Csöregh Éva: „Ti leányok, ne tagyétek" 11

CSALÁD és ISKOLA, Bp. 1966. április XVII/4

Würtz Ádám

Fellépett a VIII. nemzetközi nyári találkozón.

Népszabadság 1967. aug. 16.

Würtz Ádám

Lidice emlékmúzeumának felajánlotta há-
rom művét.

Népszabadság 1967. ápr. 26.

Würtz Ádám

Három művet ajándékozott Lidice emlék-múzeumának.

Népszava 1967. ápr. 26.

Würtz Ádám

Illusztrációi szerepelnek a „Szép magyar könyv 66" c. kiállításon.

Csongrád megyei Hírlap 1967. júl. 23.

Wirth Ádám

Illusztrációi megjelenés a „Szép magyar könyv
66." c. kiállításon.

Délmagyarország 1967. jul. 23.

MDK.

Würtz Ádám

Grafikáiról

Somogymegyei Hirlap 1967 juni.11.

TARTALOMJEGYZÉK

KISS JENŐ: Népművelési konferencia előtt 1
Hasznos „csúcstalálkozó" 2
DR. JANDEK GÉZA: A szakszervezetek a negyedik ötéves terv előkészítésében 4
MARÓTI ANDOR: Politikai évfordulók a kulturális nevelő munkában 6
SZABÓ ÁGNES: A Peidl-kormány (50 éve) 8
BARTOS ISTVÁN: Alkoholisták utógondozása az üzemekben ... 9

Vélemények

Értelmiségiek, alkalmazottak a szakszervezetekben
Eredmények, gondok egy tervező vállalatnál (Varga László) 11
A szakemberek érdekeinek védelme. (Kocsis Sándor) 13
Az amatőr művészeti tevékenységről
Utószó és összefoglalás 14

Közgazdaság

A szocialista brigádvezetők gyári tanácskozásai 16
Egy gyárban — az egész textilipar gondjai (K. T.) 16
A bizalom megtérülése (Vajda János) 17
„Az élet kényszerít bennünket..." (Kiss Emil) 17
SZÉKFI OTTÓ: Az újítómozgalom kérdőjelei Ózdon 18
MÁTH MIHÁLY: Munkaverseny a „Szocialista Munka Vállalata" címért a vegyiparban 20
BOKOR FERENC: Bérfejlesztés vagy bérmegtakarítás? 22
TÖRÖK JÁNOS: A szakszervezet bérpolitikája a Távközlési Kutató Intézetben 23

Szervezeti élet

KATONA MIHÁLY: Az oktatási év előkészítése az alapszervezetekben 24
MÓDOS PÉTER: Egy szb. titkár naplójából 26
Négy évtized felelős szakszervezeti posztokon (L. J.) 27
A mozgalmi munka műhelyéből 28

Nemzetközi szakszervezeti mozgalom

A VII. Szakszervezeti Világkongresszus jobb megértéséhez
A szocialista országok a Szakszervezeti Világszövetségben (Láncos János) 29
Hírek 31

Kultúra, propaganda

LEHOCZKY OSZKÁR: Az ipari tanulók művelődése és sportolása 32
OROSZ ISTVÁN: A beat-zenéről tárgyilagosan 33
SZENTGYÖRGYVÖLGYI REZSŐ: Bokor Péter SZOT-díjas ... 35
Amikor az együttes külföldön szerepel 36
Vegyész-táncosokkal az NDK-ban (Ágh István) 36
A HVDSZ „Bihari János" Táncegyüttes Portugáliában (Kazimity György) 37
KUN GÁBOR: Üzemi kiállítások 38
SZENDE ALADÁR: Értelmes magyarsággal 39
ONÓDI ZSUZSA: Munkakör? Hivatás? 40

Dokumentum

A SZOT Titkárságának irányelvei a hazánk felszabadulása 25. évfordulójának megünneplésével kapcsolatos szakszervezeti feladatokra 41

A mindennapi gyakorlathoz

DR. SCHÄFFER JÓZSEF: Érdekvédelmi feladat: a kártérítési rendelet végrehajtása 42
Elvi döntés a Munka Törvénykönyve alapján 43
DR. MOLNÁR DÁNIEL— NAGY SÁNDOR: A felmondási idő és a bérformák szabályozása 44
FARAGÓ ISTVÁN: Jövedelmi arányok 45
Hasznos tanácsok 46
A vezető szervek üléseiről 48

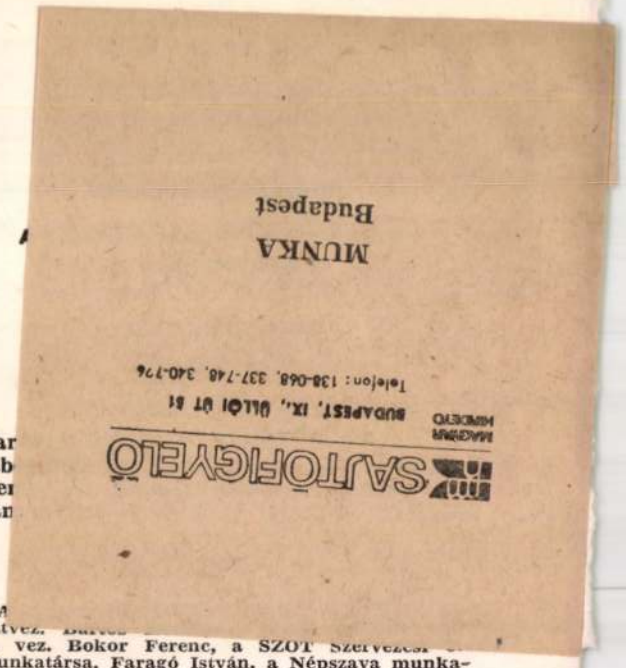

Bar... rab... Ner... Ján... ... vatvez. ... ig. vez. **Bokor Ferenc, a SZOT Szervezési ... munkatársa. Faragó István, a Népszava munkatársa. Dr. Jandek Géza, a SZOT Termelési o. vez. Kalocsai Tibor, a MUNKA rovatvez. Katona Mihály, a SZOT Kulturális o. munkatársa. Kazimity György, a SZOT Kulturális o. aloszt. vez. Kiss Emil, újságíró. Kiss Jenő, az ONT titkára, Kun Gábor, a Fővárosi Művelődési Ház munkatársa. Láncos János, a MUNKA főszerkesztője. Lehoczky Oszkár, újságíró. Maróti Andor, egyetemi adjunktus. Máth Mihály, a Vegyipari Dolg. Szaksz. munkatársa. Módos Péter, író. Dr. Molnár Dániel, a SZOT Bér- és Munkaügyi o. aloszt. vez. Nagy Sándor, a SZOT Bér- és Munkaügyi o. munkatársa, Onodi Zsuzsa, a MUNKA munkatársa. Orosz István, a II. ker. Tanács, népművelési o. munkatársa. Dr. Schaffer József, a SZOT Munkavédelmi o. munkatársa. Szabó Ágnes, az MSZMP Párttörténeti Intézet munkatársa. Szegfi Ottó, az Ózdi Kohászati Üzemek műszaki fejl. főoszt. vez. Szende Aladár, tanár. Szentgyörgyvölgyi Rezső, újságíró. Török János, a Távközlési Kutató Intézet szb. titkára. Vajda János, újságíró. Varga László, a Mélyépítési Tervező Vállalat szb. titkára.**

*

Kiadja a Szakszervezetek Országos Tanácsa.
Szerkesztőség: Budapest, VI., Dózsa György út 84/b. Telefon: 225-234.

Felelős kiadó: Gábor Márton.

Egyes szám ára 3,50 forint. A terjesztéssel kapcsolatos észrevételeket és az előfizetési díjakat kérjük a Népszava Lapkiadóhoz (Budapest, VII., Rákóczi út 54. Telefon: 224-817, csekkszámlaszám: 75.915. 001—46.) eljuttatni.
Lapzárta: 1969. július 20.

69.2914 Egyetemi Nyomda mélynyomása, Budapest.
Felelős vezető: **Janka Gyula** igazgató

Würtz Ádám rajza

VILÁG PROLETÁRJAI
EGYESÜLJETEK!

munka

* A SZAKSZERVEZETI MOZGALOM FOLYÓIRATA *

1969
8

1021 Wurth Adám grafikus

BIURO
WYCINKÓW
PRASOWYCH

Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 28-59-59

GAZETA POZNAŃSKA
miejskie
POZNAŃ, UL. GRUNWALDZKA 19

wydanie .....

191 13-08-1969

Nr ..... z dn. .....

INFORMUJEMY

W Klubie MPiK przy ul. Fr. Ratajczaka 39, zwiedzać można w godz. 10 — 20 wystawę grafiki Adama Würtza z Węgier.

4.000.000

takich warunkach można
ie nie tylko wiele dowiedzieć
ie i roślinach, ale także o
o życiu. Doskonale dobrana
iczycielska rozwija zaintere-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRSZOLGÁLAT BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 JUL 10

Würtz Ádám

ESTI HÍRLAP

Budapest

WÜRTZ-KIÁLLÍTÁS VARSÓBAN

A varsói magyar intézet rendezésében a lengyel szépművészeti egyesület műcsarnokában megnyílt Würtz Ádám grafikusművész kiállítása. A tárlatot Wladyslaw Walczak, a szépművészeti egyesület elnöke nyitotta meg. A kiállításon a neves magyar művésznek mintegy 50 grafikája és rézkarca szerepel.

1963 ÁPR.
VILÁGOSSÁG
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-295, 188-307

Világosság

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat folyóirata

Megjelenik havonként

Szerkesztő bizottság:

Ádám György, Balló István, Benkő Károly, Hahn István, Koroknai Zsuzsa, Köteles István, Lukács József (főszerkesztő), Mátrai László (a szerkesztő bizottság elnöke), Munkácsy Gyula, Róka Gedeon, Zoltai Dénes

Szerkesztőség:

Budapest, V., Münnich Ferenc u. 26.
Telefon: 110-800, 117-201*

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 3.
Telefon: 343-100, 142-220

Felelős kiadó: Csollány Ferenc

Terjeszti a Magyar Posta

Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (Budapest, V., József nádor tér 1. sz.) közvetlenül, vagy csekkbefizetési lapon csekkszámlaszám: egyéni 61.237, közületi 61.066), valamint átutalással a KHI. MNB. 8. sz. egyszámlájára.

Egyes szám ára 5,— Ft

Előfizetési díj fél évre 24, — Ft, egy évre 48,— Ft

69.1121

Athenaeum Nyomda, Budapest
Íves magasnyomás

Felelős vezető: Soproni Béla igazgató

Címlapunkon:
„Tavasz"
Würtz Ádám rajza

TARTALOM

Politika és teológia

193 A „politikai teológia" m

198 Teológiai variációk marxi

199 Egyház és forradalom ● *K*

205 Cardonnel atya forradalma

205 Forradalom és apológia

Vallás és filozófia

207 Tudomány és istenhit ● *Lugosfalvi Ervin*
Megjegyzések a hazai katolikus sajtó néhány megnyilatkozásához

Évforduló

212 A Tanácsköztársaság és a vallás ● *Bellér Béla*

217 „A nép papja" ● *Andrássy Antal*
Adatok Simon József életéhez és mártírhalálához

A vallások történetéből

221 A Birodalom és a kereszténység ● *Kálmán Mária*
Pogány-keresztény hitviták és a keresztény történelemfelfogás metamorfózisai

Emberi szó

229 *Baranyi Ferenc:* Hűségünk

230 *Robert Escarpit:* Nyílt levél Istenhez

Meditáció

233 Részvét, megrendülés ● *Ancsel Éva*

Szemle

238 Egyház — erkölcs — társadalom

Tudomány és művészet

241 Biológiai zene? ● *Zoltai Dénes*

Fókusz

249 Egy katekizmus, amely megosztja az egyházat
Vámos Imre

254 Miért a rendkívüli püspöki konferencia?
Válságjelek világszerte

Világosság

WÜRTZ ÁDÁM

1021

E SZÁMUNKBAN:
A POLITIKAI TEOLÓGIA

A TARTALOMBÓL

Józsa György:
A „politikai teológiáról"

Kiss Károly:
Egyház és forradalom

Lugosfalvi Ervin:
Tudomány és istenhit

Bellér Béla:
A Tanácsköztársaság
és a vallás

Kálmán Mária:
A Birodalom
és a kereszténység

Ancsel Éva:
Részvét, megrendülés

Zoltai Dénes:
Biológiai zene?

Vámos Imre:
Viták
a holland katekizmus körül

4

TIZEDIK ÉVFOLYAM • 1969 • ÁPRILIS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
SZABAD FÖLD

TUDOMÁNY TECHNIKA

Két moszkvai érdekesség

VILLAMOSVEZETŐ-RAGASZTÓ

Moszkvai mérnökök újfajta villamosvezető-ragasztót állítottak elő, amely vezeti az elektromosságot. A különleges enyv tökéletesen forrasztja össze a különböző fémeket, félvezetőket és az üveget. Még szobahőmérsékleten is gyorsan szárad és kifogástalan elektromos kontaktust hoz létre a forraszthatatlan fémalkatrészek között.

Az új villamosvezető-ragasztó két és félszerte olcsóbban állítható elő, mint a jelenleg használatos ragasztók, amelyek körülbelül 80 százalék ezüstöt tartalmaznak.

A „JÓSÁGOS VARÁZSLÓ"

A moszkvai Szokolnyiki parkban megrendezett legutóbbi kiállításon nagy érdeklődést keltett egy új háztartási gép. A látogatók igen találóan „jóságos varázsló"-nak nevezték el, mert a háziasszonyt mentesíti a legkellemetlenebb konyhai munkától. Csupán 10 pere alatt, a kis gép négy személy szennyes edényét mossa el. A gép kezelése egyszerű és jelentéktelen mennyiségű áramot fogyaszt.

A háztartási gépet Riga városában gyártják és „Sztraume 2" néven árusítják.

A gép különös előnye, hogy olyan háztartási munkát tesz könnyebbé, amely talán a legnépszerűtlenebb. Reméljük, hamar elterjed a használata a Szovjetunió határain kívül is.

A jó gépkocsivezetők titka?

Egy japán autóbusz-társaság gépkocsivezetői arról híresek, hogy átlag egymillió kilométert tesznek meg baleset nélkül. Titkuk: egy pszichológiai elmélet, az életritmus-elmélet gyakorlati alkalmazása.

Az *Ohni Tecsudo* társaság 460 sofőrje minden reggel személyi grafikont kap, amelyről leolvasható saját életritmusának görbéje. A grafikon feltünteti, hogy milyen formában lesz az illető a szóbanforgó napon, a nap minden órájában. Ha a sofőr valamelyik napszakban előreláthatólag fáradt, vagy szórakozott lesz, reflexei lassúbbak lesznek a szokásosnál, a személyi grafikon felhívja a figyelmét a veszélyre, úgyhogy a sofőr ebben az időszakban fokozott figyelemmel vezet.

Milyen alapon állítják össze ezeket a *„jóslatokat"*? Akárcsak az asztrológusok, a születési dátumból indulnak ki. Az életritmust 23 napos periódusokra számítják ki (az érzelmi ritmus állítólag 28 napos, az intellektuális ritmus pedig 33 napos). Az első 11 nap a legjobb, ilyenkor van az ember a legjobb formában. Legrosszabb a 14-től a 23. napig terjedő időszak.

Sigeo Morita, az Ohni Tecsudo Társaság elnöke 1968 júniusában vezette be ezt az újítást, amely a sofőrök tetszését is megnyerte. Tény, hogy a társaság 12 megyei részlege közül a Nagahama-i részleg gépkocsivezetői átlag kétmillió kilométert tesznek meg baleset nélkül, az országos átlag pedig a társaságnál egymillió kilométert.

Morita úr elmondotta az újságíróknak:

— A nagoyai szerencsétlenség után, amikor két autóbusz összeütközött és 104 halott volt, szükségesnek tartottuk, hogy fokozzuk a buszvezetők felelősségérzetét, hiszen annyi emberi élet van a kezükben. Tudniuk kell, hogy bizonyos napokon, bizonyos órákban a szokásosnál is jobban kell figyelniük. Nézetünk szerint az életritmus-grafikon a leghatékonyabb eszköz ennek elérésére.

A tokiói pszichoanalitikai intézetben óvatosabban értékelik a dolgot:

„Az életritmus-elmélet gyakorlati alkalmazása jó megelőző eszköz lehet, de egyelőre túl kevés az eredmény ahhoz, hogy következtetéseket vonhassunk le. Évek kellenek ahhoz, hogy tudományosan megállapíthassuk, vajon a balesetek számának csökkenése az életritmus-grafikonnak köszönhető-e, és nem egyszerűen például annak a szuggesztív hatásnak, amit a grafikon-módszer bevezetése a gépkocsivezetőkre gyakorolt."

A hosszan ható műtrágyák

A növények a fejlődésükhöz szükséges elemeket a szén, hidrogén és oxigén kivételével a talaj ásványanyag készletéből szerzik be. Legnagyobb mennyiségben előforduló anyagaik (fehérjék, nukleinsavak, olajok, szénhidrátok) és szénen, hidrogénen és oxigénen kívül elsősorban nitrogént, foszfort tartalmaznak is.

talajban a karbamidnak a lefelé vándorlása csekélyebb, mint az egyéb műtrágyáké, hosszabb ideig fejti ki hatását. A karbamid enyhén bázikus, a humusz-

Ennél a módszernél a nitrogén tartalmú műtrágyát ún. hordozóanyagok felületén kötik meg. Az utóbbi időben gyakran használnak szerves hordozókat, különösen tőzeget, kisebb mértékben lignint és fűrészport. Már több országban került sor az ammóniával kezelt tőzegkomposzt felhasználására, amely megfelelő feltételek között biológiailag aktív szerves-ásványi műtrágya.

2. Nehezen oldódó filmképző anyagokkal bevont műtrágyák.

A kutatások egy része olyan irányban haladt, hogy a könnyű oldhatóságot nehezen oldódó, a műtrágya felületén védőbevonatot alkotó anyagokkal ellensúlyozzák. A szokásos műtrágyák védőbevonattal ellátva lényegesen hosszabb ideig hatásosak, mint a közönséges, bevonatmentesek. Ezek az eljárások azonban még meglehetősen drágák.

3. Nehezen oldódó szintetikus szerves vegyületek.

A rossz oldhatóság önmagában még nem elegendő biztosíték arra, hogy a vegyületek a kívánt hatást fejtik ki. A műtrágyaként hasznosítható szintetikus szerves anyagok száma nagyon kevés, mivel ásványosodásuk a talajban vagy túl lassan, vagy túl gyorsan következik be. Ezen új, típusú műtrágyák előállítása során különös jelentőségre tettek szert a több szempontból is előnyös sajátosságokkal rendelkező különféle karbamidszármazékok. A legkedvezőbbeknek a karbamidnak aldehidekkel al-

Vitéz Lászlóék követe a nagyvilágban

Most jött meg Olaszországból s ez a tény figyelmeztet arra, hogy külsejében milyes olaszos. Barnabőrű, köpcös, huncut pillantású, mint némely olasz filmen a válóperes ügyvédek. Ám *Würtz Ádám* grafikusművésznek filmbeli hasonmásainál poétikusabb teendője volt olasz földön. A Bolognában megrendezett Nemzetközi Könyvillusztrációs Biennalén vett részt négy pályatársával: *Szántó Piroskával, Kass Jánossal, Réber Lászlóval, Reich Károllyal* együtt. Vagy 40 országból érkeztek a biennáléra a kiállítók. Würtz Ádám magyar népmesékhez készített színes krétaillusztrációkkal vett részt a bemutatón. Sikere volt?... Erre a válasz egy tény: a svájci *Nard-Sud Verlag* könyvkiadó ajánlatot tett neki, illusztráljon számára egy német nyelven megjelentetendő magyar népmese kötetet.

A művészt nem lepte meg a fölkérés. Néhány éve afféle diplomáciai megbízólevél nélküli követe ő a nagyvilágban a magyar népmesék hőseinek.

INDIÁN MESÉK

Érdekes, néha milyen véletlenek segítenek abban, hogy az ember lelke mélyén szunnyadó művészi érdeklődés hirtelen egész mélységében kibontakozzék. Würtz Ádám *Tamásiba* való. Ottani környezetében nem érték népművészeti hatások. A nagyközség civilizálódó életében nem találtak már helyet a dunántúl parasztművészet tárgyai. Pesti kollégista korában viszont már gyűjtötte a népi gölöncsérség szép agyagkészítményeit, a mézeskalács mintákat, festett bútordarabokat. mikor kenyérkeresőként otthont teremtett magának, műterme hamarosan megtelt a nép teremtő művészetéről valló tárgyakkal.

Saját alkotásain mégsem hagyott nyomot ez a környezet. Hamar ismertté tették nevét bravúros technikájú könyvillusztrációi, rézkarcai, de az a világ, melyben aranyhajú lányok, Vitéz Lászlók, Árgirusok, sárkányölők, fekete vitézek, nagyevők élnek — még nem mutatkozott meg műveiben.

Fura módon egy indián népmese-gyűjtemény — *Tollas kígyó* címmel jelent meg — munkái jelentettek fordulatot Würtz Ádám érdeklődésében. Mint alapos ember, fölkereste Boglár Lajos múzeológust, aki az Amazonas menti indiánok között végzett értékes néprajzi kutatásokat. Kérte Boglárt, ismertesse meg őt indián népművészeti tárgyakkal.

A Néprajzi Múzeum indián anyaga mellett — szinte mellékesen — megnézte a magyar anyagot is. Elámult azon, hogy milyen mesés gazdagságú anyagot őriz a múzeum. Képzőművészeti kincsesbányának tekintette az ott látottakat. Attól fogva rendszeresen fölhasznál műveihez népmesei fogantatású motívumokat, miként azt a népművészek hímzéseikben, faragványaikon, karcolt szaru kürtökön vagy ivócsanakokon fölhasználták, fölhasználják.

HEJ PÁVA

Néprajztudósok följegyezték, hogy *Kern Tóbiás* öreg soproni utcaseprő, a híres mesemondó, tíz év múltán is szóról szóra ugyanúgy mondta el meséit, mint első alkalommal. Würtz meseillusztrációiban — csudás hatalmú mesehősökhöz illőn — elragadóan változékonyak a figurák. Minthacsak a művésznek kedve telnék teremtő hatalma gyakorlásában.

Kedvelt témája a népmesék pompázó madara, a páva. Láttam már Würtz rajzolta pávát kényesnek, gőgösnek — hasonlónak a mesék beképzelt királykisasszonyaihoz. És láttam megszomorodott páváját — hasonlatosat a mesék szívetnyugtalanítóan szép és szegény árvalányaihoz. És láttam vidám pávát — tűnődő pávát — bölcs pávát... Olvasóink talán még emlékeznek az egyik *Kincses Kalendárium* pávás címlapjára, az is Würtz műve volt. Nem csoda, hogy legkedvesebb munkái között emlegeti mindmáig Ady Endre *Felszállott a pávájának* illusztrálását.

Azóta osztrák felkérésre készített egy magyar népmese kötetet. Színes rézkarcsorozata jelent meg a magyar népmesevilág motívumaival. Két esztendeje a svájci Luganóban díjat nyert egy ilyen sorozattal.

Szerinte a legérdekesebbek azok a magyar népmesék, melyek a felnőttek szórakoztatására születtek. Vaskosságuk, érzéki tartalmuk, a bennük csordogáló humor és megmutatkozó élettapasztalat a világirodalom legnagyobb alkotásaihoz teszi mérhetővé őket.

SALVADOR DALIVAL

Ez az év Würtz Ádám életében úgy kezdődött, mint egy a szerencsét szerencsére torlasztó népmese. Szinte babonás riadalommal kérdi:

— Nem lesz ennek böjtje?

... Mert Majna Frankfurtban volt egy kiállítása. Mintegy 70 lapját mutatták be. *Olyan sikere volt, hogy egyik színes népmeseillusztrációja lesz majd az őszszel ott megnyíló illusztrációs világkiállítás plakátja.*

A nagyhírű német grafikai folyóirat a *Gebrauchs Grafik* most ünnepelte fennállásának 40 éves évfordulóját. Ebből az alkalomból jubileumi számot adott ki s abban 8 oldalnyit Würtz Ádám rajzaival, rézkarcaival töltött meg. Összesen két élő művész kapott helyet a kiadványban, a másik — a világhírű *Salvador Dali* volt... Jelenleg Lengyelországot járja egy kiállítása, most mutatja be Varsóban — a megnyitóra oda utazik.

Valóban nem rossz évkezdet. Igaz, a népmese jó adós, mindig megjutalmazza azokat, akik hisznek a — mesében.

B.

Würtz Ádám: Meseillusztráció

Würtz Ádám

Rajz (repr.)

Új Irás VII. évf. 1.96. 1967. jan., 128. l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

VILÁGOSSÁG
1969 JAN
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Világosság

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat folyóirata

Megjelenik havonként

Szerkesztő bizottság:

Ádám György, Balló István, Benkő Károly, Hahn István, Koroknai Zsuzsa, Köteles István, Lukács József (főszerkesztő), Mátrai László (a szerkesztő bizottság elnöke), Munkácsy Gyula, Róka Gedeon, Zoltai Dénes

Szerkesztőség:

Budapest, V., Münnich Ferenc u. 26.
Telefon: 110-800, 117-201*

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 3.
Telefon: 343-100, 142-220

Felelős kiadó: Csollány Ferenc

Terjeszti a Magyar Posta

Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (Budapest, V., Jószef nádor tér 1. sz.) közvetlenül, vagy csekkbefizetési lapon csekkszámlaszám: egyéni 61.237, közületi 61.066) valamint átutalással a KHI. MNB. 8. sz. egyszámlájára.

Egyes szám ára 5,— Ft

Előfizetési díj fél évre 24,— Ft, egy évre 48,— Ft

68.4676

Athenaeum Nyomda, Budapest
Íves magasnyomás
Felelős vezető: Soproni Béla igazgató

Címlapunkon:

„Fény-árnyék"
Würz Ádám grafikája

TARTALOM

1 Tudatos ...
A tudományos-technikai fo... irányítása

Az istenbizonyítékok történetéből

7 A „legkisebb hatás" teológiája ● *Fehér Márta*
Maupertuis elve: egy istenérv a felvilágosodás korából

A filozófia problémái

13 A természetjog történetéből III. ● *Ludassy Mária*

Interjú

19 Munka közben ● *Erki Edit* beszélget *Mátrai László* akadémikussal

Meditáció

23 Szerelem és emberi teljesség ● *Ancsel Éva*

28 Optimista elmélkedés a halálról ● *Balázs Sándor*

Emberi szó

32 *Ady Endre:* Megállt a sors

33 Ady kiadatlan cikkeiből

Az egyházak történetéből

36 A huszonnyolcadik generális és hadserege II. *Rácz Zoltán*
A jezsuiták a XX. században

44 A lateráni egyezmény pápája ● *Vámos Imre*
XI. Pius életútja

A tudomány történetéből

49 Fejezetek a biológiai gondolkodás történetéből *Vekerdi László*
V. A molekuláris biológia

Szemle

55 Egy új nemzetközi dialógus-folyóirat megindulásáról

58 Együtt az ateizmus ellen

Könyvekről

60 A tudomány és népszerűsítés egysége ● *Falus Róbert*
Megjegyzések Hahn István könyvéhez (Istenek és népek)

Fókusz

63 Jóbarát vagy ítélőbíró?
A római egyház két amerikai bíborosa

64 Tallózás

Világosság

1021

WÜRTZ ÁDÁM

A TARTALOMBÓL

A. Ahijezer:
Tudatos jövő

Fehér Márta:
A „legkisebb hatás" teológiája

Ludassy Mária:
A természetjog történetéből

Interjú
Mátrai László akadémikussal

Ancsel Éva:
Szerelem és emberi teljesség

Balázs Sándor:
Optimista elmélkedés a halálról

Ady kiadatlan cikkeiből

Rácz Zoltán:
A huszonnyolcadik generális és hadserege

Vámos Imre:
A lateráni egyezmény pápája

1

TIZEDIK ÉVFOLYAM • 1969 • JANUÁR

József gondos munkája és szer-
kesztése) jóvoltából „két irány-

Würtz Ádám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1969 JAN 23

NÉPSZABADSÁG

— *WÜRTZ ÁDÁM grafikusművész kiállítása a nyugat-németországi Frankfurtban, a könyvművészeti alapítvány rendezésében megnyílt. A kiállításon elsősorban a művész könyvillusztrációit mutatják be.*

— VILÁGESEMÉNYEK DIÓHÉJBAN sorozat most megjelent januári számában — többek közt — érdekes írás található a nyugatnémet—kínai kereskedelmi kapcsolatokról.

ember, s bizonyos, hogy nem ugyanazt jelenti egy-egy fogalom az ő szemléletrendszerében, mint az enyémben. Mindenesetre meggyőződésem, hogy nem vagyok konzervatív azért, mert hiszek még ma is bizonyos szavak jelentőségében, tartalmában. A szeretet szó mindig a szülői vagy az igazi gyermeki szeretetet szociálja bennem, s ha emiatt valaki üres frázisosnak vádol, még védekezni se tudok. Hiszen hogy lehetne elmondani azt, ami az emberben belül úgy fakad, mint hegyek feltárhatatlan ölében a forrás kristályos vize? Nem, én nem fogom frázisnak tartani például a Himnusz sorait sohasem, pedig vérrel mocskolták, sárral fröcskölték, meggyalázták születése óta ezeket a sorokat, sokszor legjobban azok, akik nem szűntek meg énekelni e sorokat, magasra emelt hazug zászlók alatt. De hiszen ezért nem a Himnusz a hibás, hanem akik besározták. Ha a hazaszeretet törvényszerűen szül bizonyos, frázisnak értelmezhető általános érzelmeket, akkor azokat is vállalom. Mert az lehet, hogy az ember nem tud új tartalmat adni minden esetben a régi szavaknak, de ha hisz értelmükben — s őszintén hisz —, akkor ezek önkéntelenül idomulnak a korhoz, a kor emberéhez. „Építsd fel házad bár a legrégibb kövekből —

nemnagy nemzeti tudata nem lehet, nemzeti érzése is alig. Hiszen a történelem fényképalbumát lapozgatva előttünk áll Kis Miklós, akinek hazaszeretete megtört a hazai nyakasságon; Apáczai, aki életét és hitét áldozta, egyesek szerint hasztalanul; Széchenyi, aki már a múlt század közepén megfogalmazta azt a tragikus szemléletet, amelyből lényegében a huszadik századi tragikus magyarságszemlélet ered; Ady, aki veréshez szokott fajtának, Mohácsra szomjas népnek tartotta a magyart; s még József Attila is, aki kun anyától és félig román, félig székely apától tanulta a legszebb magyar szavakat, még ő is úgy fogalmazott: magyarnak számkivetve...

Ez a történelem

igazsága, mondta vitapartnerem, s kuruc bánatot éreztem a hangjában, de a modern frizura alatt ott lappangott valami dzsentrikeserűség is. Nekem pedig meggyőződésem, hogy ez a „nemzeti bánat", ez a kispolgári giccs-magyarság nem egyéb tömény nacionalizmusnál, még akkor is, ha Adyt és József Attilát, ha Kis Miklóst és Széchenyit használja vértül borongós „Csonka-Magyarország-szemléletéhez".

Hiszen Apáczai és Kis Miklós, Széchenyi és Ady Endre, de különösen József Attila nem ezzel az alapérzés-

zsa Ferenc is, sőt a magyarságért való tettet is akkor, amikor német gyarmatként tengődött hazánk Európa közepén. És keserűségük éppen amiatt buggyant fel olyan hevesen, mert látták gyarmati sorsunkat. József Attila azért beszélt szapora csecsemőhalálról, mert látta a korán hervadt asszonyokat, elszáradt csecsemőket. Pedig nem olvashatta a nagylétai dr. Tőrő István tisztiorvos 1936-ban készült jelentését az iskolásgyerekek vizsgálatáról, de ezek nélkül az adatok nélkül is látta mindazt, amit a tisztiorvos megállapított. (A vizsgálat napján semmit sem reggelizett 13, csak kenyeret evett 83, és csak bort reggelizett 10 gyerek. A 618 megvizsgált között 156 feltűnően roszszul táplált gyereket talált.)

Ady és József Attila magyarságszemléletének keserű hangjait a történelem, a magyar történelem adott szakasza magyarázza. De éppen az ő példájuk mutatja, hogy a

zájára. De
n magam-
tném, ha
is bebizo-
ne.

em mindig
hetnek na-
ppant érde-
lául néhány
lenő ma-
cikkeinek
amelyekben
a Magyar Népi Együttes ottani útjáról számolnak be. A beszámolók tele vannak érzelemmel, szeretettel, a Kanadai Magyar Munkás vagy az Amerikai Magyar Szó elismeréssel szemléli nemcsak az együttest, hanem a mi itthoni munkánkat is. De az egyik cikkben leírnak egy detroiti esetet. Így: »Búsan járkált egy árva magyar a Masonic Auditorium előtt, és kézben tartott plakáttal takarta el az arcát. A felirata ez volt: „Tánc igen, kommunizmus nem. Emlékszel 1956-ra?"... A plakátot elolvasták, és mosolyogva mentek tovább, de voltak olyanok is, akik mérges megjegyzésekkel illették. Egyesek odaszóltak az illetőnek: „Menjen haza, jó ember, magának már régen lejárt."«

Ennyi a történet,

s nem hiszem, hogy a tanulságait meg kelljen külön fogalmazni. S ha ehhez hozzátesszünk néhány más dolgot az

Kiváló munkáért

OKLEVÉL
JELVÉNY
MINISZTERI KITÜNTETÉS

A CIPŐGYÁR ÉLENJÁRÓ DOLGOZÓI

ja vagyok, s egy ilyen brigád- ezek szerint Tóth Erzsébet

Würtz Ádám
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 ÁPR 4
Hajdubiharmegyei Népujság

1021

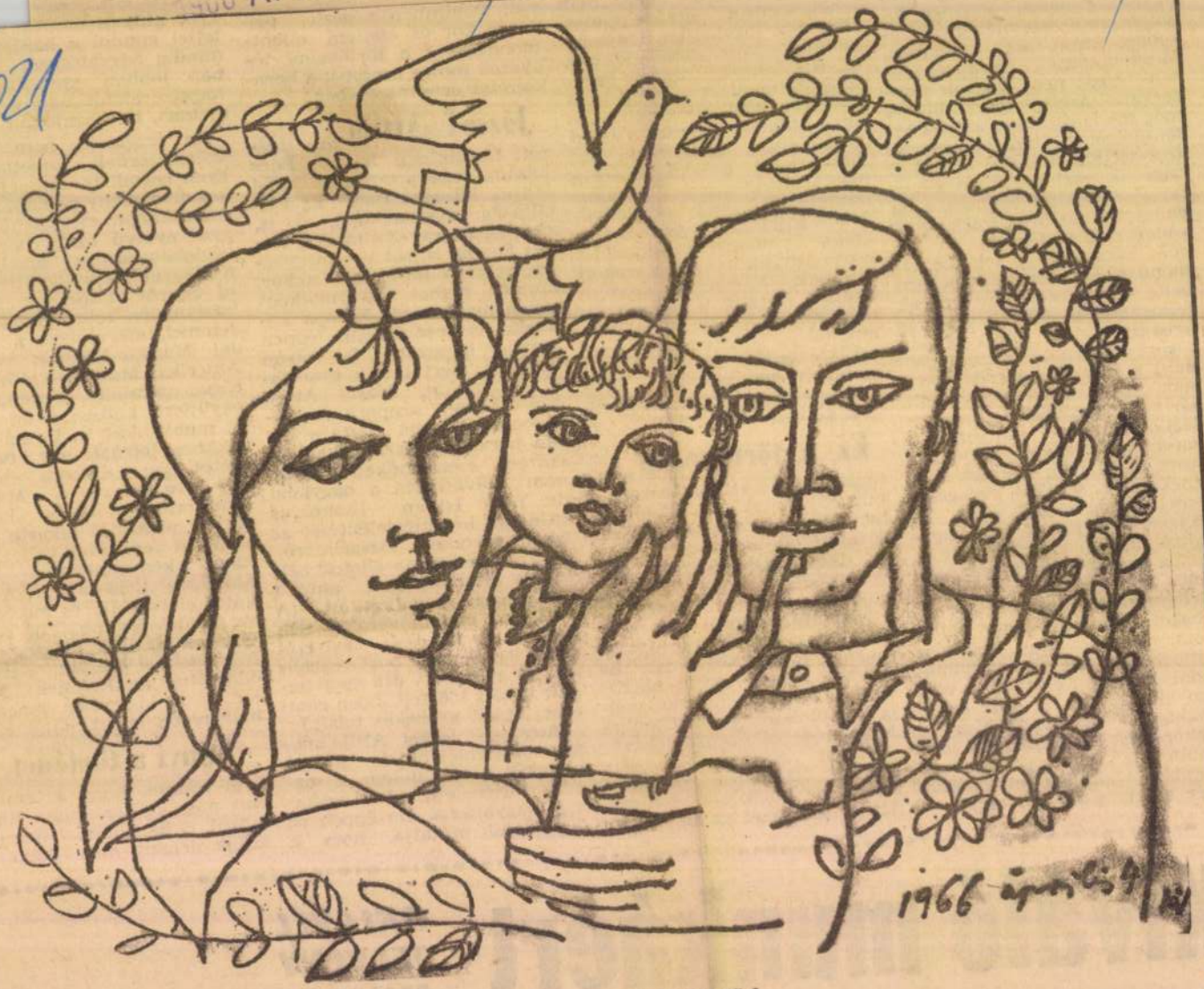

Würtz Ádám: 1966. ÁPRILIS 4

A háború az imperializmus legnagyobb üzlete

Mibe kerül az emberiségnek a fegyverkezési hajsza?

Svájcban kiszámították, hogy az emberiség történelmének utolsó öt és fél évezrede alatt 14 513 háború zajlott le és ezekben több mint 3,5 milliárd ember veszítette életét.

DRÁGÁBB, MINT AZ ARANY

A mai korszerű háború különösen sokba kerül. Egy amerikai B—58-as mintájú bombázógép többe kerül, mint a saját súlyának megfelelő arany. Egy Polaris mintájú rakéták kilövésére alkalmas amerikai tengeralattjáró árából 233 kórházat lehetne felépíteni. Egy kisebb méretű atombomba előállításához annyi villamos energiát használnak fel, amennyivel egy tízezer lakosú város egy évig el tudna látni. Nem véletlen, hogy a legtöbb üzleti körök képviselői vezető tisztségeket töltenek be a fegyveres erőknél, s viszont nyugalmazott tábornokok és tengernagyok ülnek a legnagyobb fegyver- és hadianyaggyárak konszernjeinek igazgatótanácsában.

60 MILLIÁRDOS SZÖVETSÉGE

Az Egyesült Államok kormánya ebben az évben közel 60 milliárd dollárt költ katonai kiadásokra. — Ennek az összegnek oroszlánrésze, mint aranyáradat folyik a gigantikus ipari testületek páncélszekrényeibe.

Az egész Egyesült Államokban több mint 70 olyan testület van, amely az úgynevezett „Milliárdosok Klubjának" tagja. Ezek a testületek a fegyverkezési hajsza következtében rendkívüli profithoz jutnak. Ez a profit a legnagyobb részben a dolgozók vérével és verejtékével van átitatva.

A LAKÁSKÉRDÉST IS MEGOLDANÁ

A világ lakossága évente ötven-hatvan millióval gyarapodik. E pillanatban a lakásépítés nem tud ezzel a növekedési aránnyal lépést tartani. Nincsenek meg hozzá a szükséges pénzügyi, gazdasági, technikai eszközök. Közgazdászok számítása szerint évi százhúszmilliárd dollárt költenek a világon fegyverkezésre. Ha ezt az összeget lakásépítésre lehetne fordítani, néhány év alatt megoldódna ez a súlyos probléma.

A fegyverkezési hajsza különösen a gazdaságilag elmaradott országokra káros hatású. Ha a fegyverkezési termelés szükséges méretekre való kiterjesztéséhez.

A PENTAGON SZEREPE

A háború hevében állandóan nő a katonaságnak és vezérkarának: a Pentagonnak a befolyása. A Pentagon már maga is a legnagyobb üzleti testületté nőtte magát. Az amerikai sajtó adatai szerint a Pentagon aktívái — különböző katonai épületek, tudományos kutató intézmények, földterületek, fegyverek és hadi gépezetek — a 150 milliárd dollárt is meghaladó összeget tesznek ki. A Pentagonban az alkalmazottak milliói dolgoznak; tízezerszámra munkálkodnak tudósok és mérnökök. A Pentagon jelenleg befolyást gyakorol az Egyesült Állami az üzleti világnak újabb hasznot jelent. Amellett a vietnami háború által kiváltott háborús pszichózis és kommunistaellenes hisztéria lehetővé teszi a monopóliumoknak és az ultráknak, hogy erősítsék támadásukat a dolgozók jogai ellen, s nyíltan leszámolásra uszítsanak a monopóliumok erőszakoskodásával szemben fellépő haladó szervezetek és személyiségek ellen.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

1966 ÁPR - 4

1021

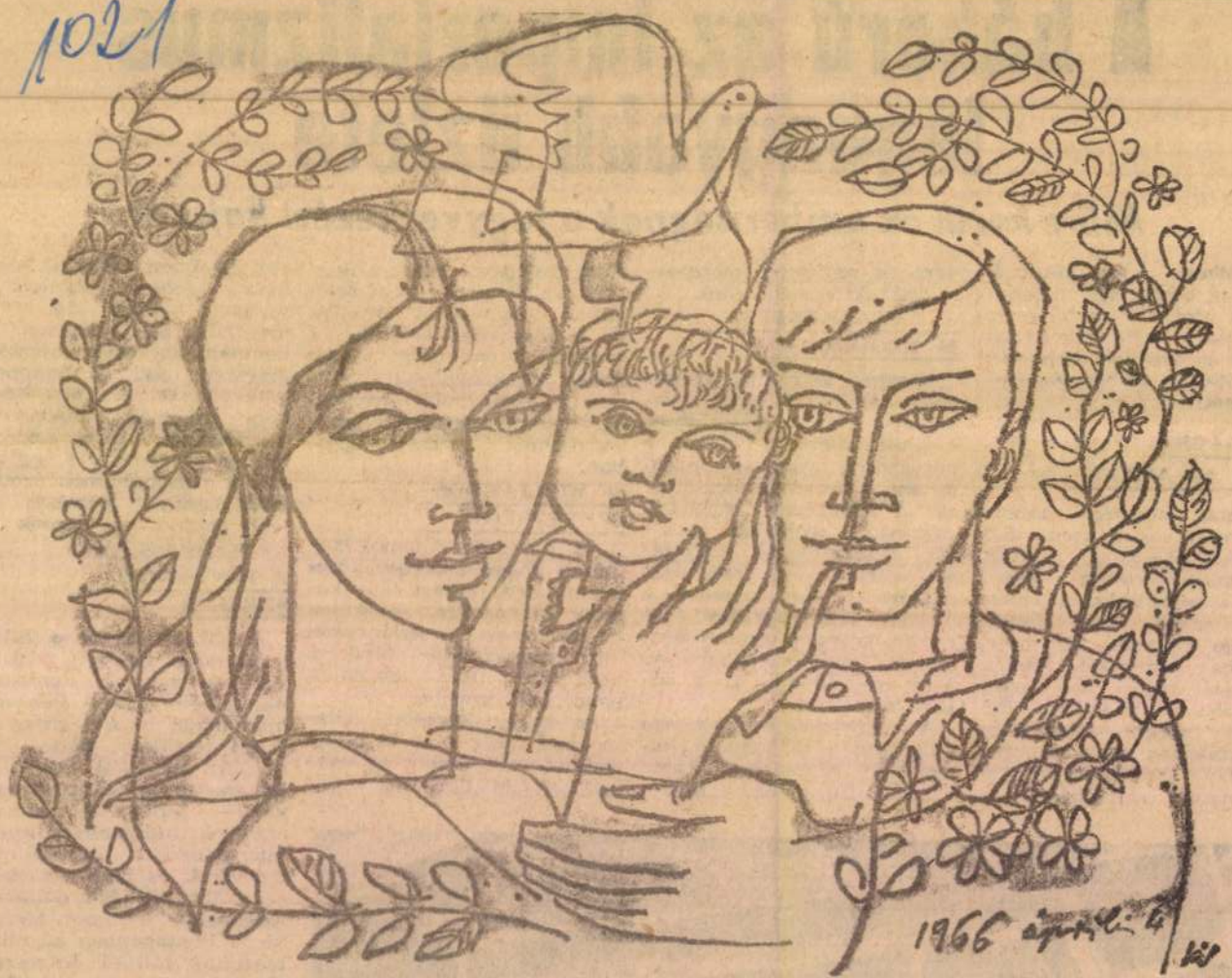

WÜRTZ ÁDÁM: 1966. ÁPRILIS 4.

Würtz Ádám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

1960 AUG 31

— A bolognai nemzetközi gyermek- és ifjúsági könyvkiállításon sikert arattak a magyar könyvek, amelyeket az exportáló vállalat, a Kultúra állított ki. A kiállításon felkeltett érdeklődés kapcsán a londoni Dennis Dobson Kiadó tízezer példányban megrendelte a magyar mesékből álló gyűjteményt. Ezt a könyvet Würtz Ádám rajzai illusztrálják.

— A veszprémi Petőfi Színházban kedden évadnyitó tá-

lez
re az emberek az élet Földön kívüli formáinak tanulmányozásával foglalkoznak majd. *A naprendszer határain belül történő utazás az ismert*

Würtz Ádám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1962 JAN 17

SZABADSÁG

jaiból újjáépült városnak.

*

WÜRTZ ÁDÁM grafikusművész könyvillusztrációiból nyílt kiállítás szombaton a szolnoki Verseghy Ferenc Könyvtárban.

És hosszú menetben vonult a csillag-se
tagjai zárt alakzatokba rendeződtek,
s a tinta-kék és arany szín iker-uralma
alkotó elemeire bomlott,
mint a pávák tollazatán a szivárvány.

S minden csillagnak két seprő-forma s
az egyik zöldes-vörösből,
mintha fenyő-tűk fénytörésé
a másik deres ezüstből,
mintha a vegytiszta űr angyal-

Magyar Hirdető
SAJTÓVÁGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
ÚJ IRÁS

Úgy tetszett, kigyújthatom vagy elolthatom a látomást, kedvem szerint;
kezemben volt a rejtély egyszerű kulcsa
– s ámultam: minden rejtély kulcsa míly egyszerű! –,
csak egyetlen csillag-sugárt kellett megrántanom,
hogy rend legyen megint, –
de vártam, mit tesz velem a csoda.

És a kétszárnyú csillagok hada
ember-ábrákat varázsolt az égre:
s fejem fölött már ember-jelképek nyüzsögtek.
Az egyiknek kocka-feje volt, orra helyén piros rács,
a másik tuskó-lábakon botorkált
s aranyló köd-szemekkel nézett el messzire;
volt köztük kacér csupa-törzs nő,
volt csupa-száj férfi, vigyorgó,
volt ki régi barátom zsemlye-arcát viselte,
s volt köztük víg bolond, ki csillaga üstökös-farkát
felhő-habba keverve az állát pamacsolta.

Aztán a látomást már nem tudtam eloltani:
bár elrajzolt jegyekben, de **ember** formáztak az ég csillagai;
bár szögletesen, döcögőn, torzultan vonultak az ábrák az égen,
de mégis az ember arányai éltek a Mindenség emlékezetében . . .

1021

1907 JAN

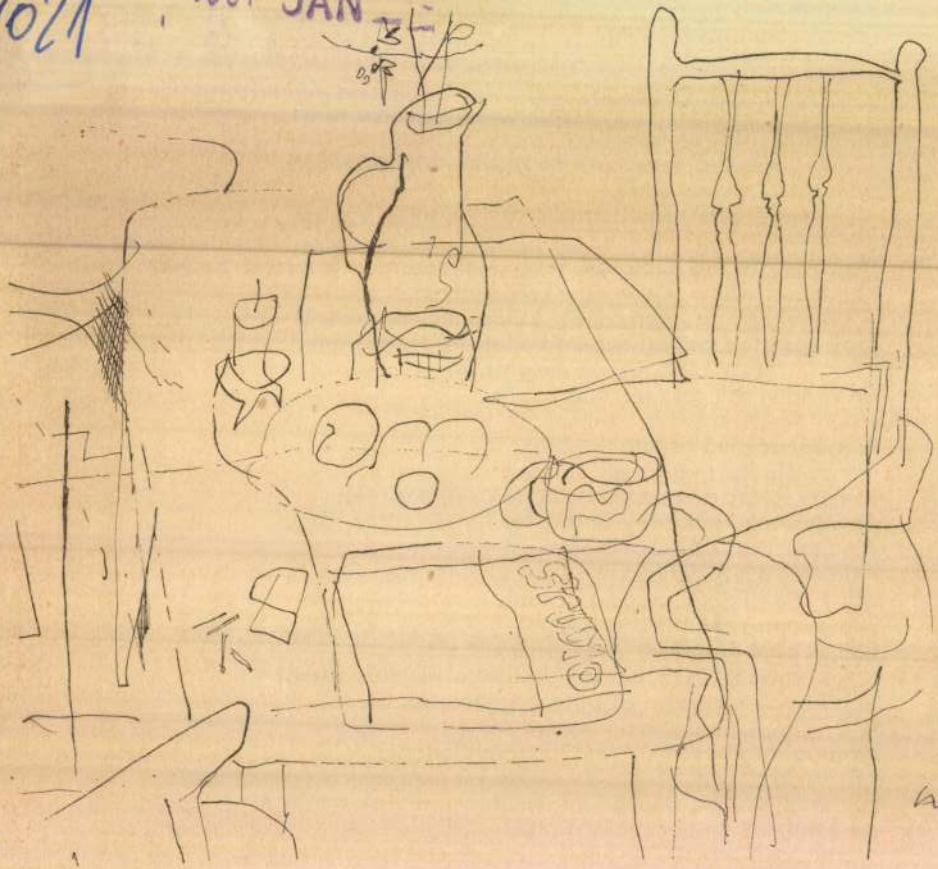

szegzéséről... A Hubauer Sándor Emlékkiállításról alig valamit. Ilyenek a mai fiatalok.

De nem baj. Majd egyszer. Majd húsz, ha[illegible] múlva. Akkor eszükbe jut!

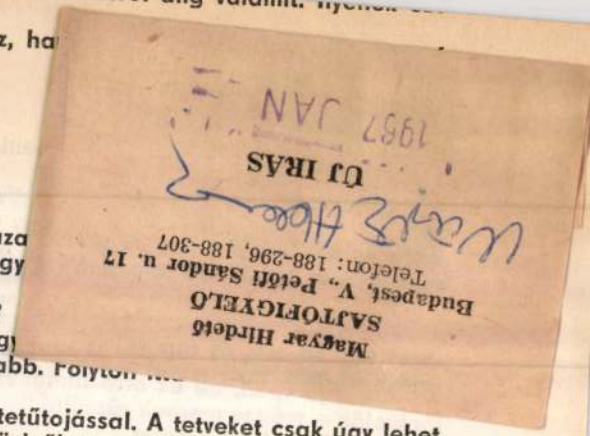

Perpetuum Mobile

Auspitz azt mesélte mindig, hogy odahaza[illegible] ban. Azt mesélte, hogy reggelente csak úgy[illegible] kenyeret. Akkor kilencvenhét kiló volt.

– Mit gondoltok, most mennyi vagyok?

Ezt nem tudtuk megállapítani. Tény, hogy[illegible] jel, és tömérdek vizet ivott, ami még rosszabb. Folyton[illegible] jazott, csak itta, mint egy lefolyó.

Az se jelent jót, hogy a ruhája tele volt tetűtojással. A tetveket csak úgy lehet fékentartani, ha az ember állandóan öldösi őket, másképp elszaporodnak, és tele rakják serkéikkel a ruhavarratokat, főleg a meleg testtájakon. Auspitznak egészen megszürkült a hónalja a tetűtojásoktól. Nem is szóltunk neki. Ilyenkor már nem segít a szó.

Egy éjszaka arra ébredtem, hogy nagyon forgolódik.

Azt kérdeztem:

– Mondd, mit csinálsz, Auspitz?

Azt mondta:

– Eszem.

Azt kérdeztem:

– Mit eszel, Auspitz?

Azt mondta:

– Kérlek szépen, tetűtojást eszem. És, kérlek szépen, tetveket.

Gyufát gyújtottam, az arcába néztem. Nyugodtnak, majdnem elégedettnek látszott. Azt mondtam neki:

– Ne beszélj hülyeségeket, Auspitz.

– Hanem megvárjam, amíg kiszívják a vérem? – kérdezte. – Kérlek szépen, ha én megeszem a tetűt, akkor nem megy veszendőbe semmi. Minden csöpp

Korrajz

B. néni már elmúlt hatvanéves.

Fia és menye tíz évvel ezelőtt kimentek Kanadába; alig-alig írnak, mindössze kétszer küldtek csomagot.

Ruhái kopottasok, rég kimentek a divatból, ő maga formátlanná hízott. Mégis, minden délután kiszépíti magát, s egy szőre vesztett kékróka belépőben, magas-szárú, kiferdült fűzős cipőben egy fél órácskát föl- s lesétál az Astoria előtt.

Mihelyt kilép egy magányos külföldi férfi, rámosolyog, és elég hangosan — mert közel azért nem merészkedik a kapuhoz — odakiált neki:

— Nur drei Dollar!

Riszáló járása, kiáltozása meglehetősen zavaróan hat egy előkelő nagyszálloda kapuja előtt, de az erre illetékesek — a portás, valamelyik rendőr, vagy a járókelők — mégse mernek rászólni.

Azt hiszik, valami közület.

Fiatal költők országos konf

Január 25-én és 26-án Pécsett a fiatal költők országos tanácskozást tartottak. A több mint száz vendéget *Papp Imre*, a Pécsi Városi Tanács vb-elnökhelyettese üdvözölte. A járási tanács dísztermében és a Nádor-szálló kupolacsarnokában rendezett konferencián részt vett *Szirmai István*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, *Aczél György*, a művelődésügyi miniszter első helyettese, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, *Darvas József*, a Magyar Írók Szövetsége elnöke.

A fiatal költőnemzedék

A vitaindító referátumot *Kiss Ferenc* irodalomtörténész tartotta. Megállapította, hogy a konferencia kitűnő lehetőségek közepette indul, olyan időben, amikor a magyar irodalom minden érdemes alkotója publikál már. A fiataloknak ebben a teljes és nehéz mezőnyben kell a saját helyüket megtalálniok. „A párt bátorít benneteket, de senki sem üzeni, hogy máris ti vagytok a magyar irodalom nagyobbik fele. Ha publikálni akartok, olyan verset kell írnotok, amelyet Illyés Gyula, Kassák, Benjámin, Nagy László, Vas István művei szomszédságában is közölhet egy folyóirat. Nem könnyű helyzet, de edzőbb, nemesítőbb, mintha vákuumban indulnátok" — mondotta az előadó. — A továbbiakban azt az újnak mondható jellegzetességet kereste, ami „a most induló fiatalokban közös, ami nemzedékké szerveződésüknek kovásza lehet." Ez a jellegadó sajátosság az előadó szerint abból ered, hogy a fiatal nemzedék a háborút munista költő felelős őszinteségét látja követendőnek Jevtusenko költészetében. Helyteleníti, hogy sokan csak a mindenáron való odamondogatási szándékot utánozzák Jevtusenkóból. Baranyi szerint az 1956. után indult költőkből néhányan nem tudják felmérni a nép érettségi fokát. Nekik az 1956. utáni keményebb, férfias szavakat ma oldottabb emberi beszéddel kell folytatniok. Arra kérte barátait, a fiatal kommunista költőket, hogy ők beszéljenek elsősorban őszintén, mielőtt mások más indítékból szólnának. Vitatkozott Kalász Mártonnal: szerinte nem olyan rosszak a publikálási lehetőségek.

Az érvényesülés lehetőségei

Mezei András a vitaindító referátummal vitatkozva értékelte a Tűztáncosok helyét irodalmunkban. Kívánatosnak tartja, hogy pályatársainál magatartássá váljék az igényes művészi önkontrol. Véleménye szerint a fiatalok sohasem foglaltak el olyan jelentős helyet az irodalomban, mint napjainkban. Ez statisztikailag is kimutatható. Hol az a remekmű — kérdezte —, amelynek nem jutott papír? A gyakorlat inkább azt mutatja, hogy a gyengébb művek is megjelennek. Hol tornyosul az a sötét, ijesztő akadály, amellyel szemben „akik már bebizonyították tehetségüket, nem tudnak érvényesülni"? — Nincs az az irodalompolitikai vezetés, amely megírja helyettünk a műveket — mondotta. Jó dolog „dühös fiatalnak" lenni, de nem árt néha a magunkkal szembeni elégedetlenség sem. Irjunk, alkossunk és ne játsz-

Győre Imre ugyancsak a „nyilatkozat" antidemokratikus jellegével foglalkozott. A „nyilatkozat" fogalmazói — nem tudjuk kik azok, mondta Győre — megfosztották a fiatal költőket a programkidolgozás lehetőségétől. A nyilatkozat lényege az, hogy a fiatalok egy csoportja (melyik?) kapjon egy lapot, ennek érdekében hoztak létre egy ideológiát, a nemzedékit. Szerinte nemzedéknek csak születni lehet, nem szerveződni. Egy nemzedék önmagában véve, nem kategória. 1956-ban húsz éves ellenforradalmárok lövöldöztek húsz éves forradalmárokra, pedig egy nemzedékhez tartoztak. A „nyilatkozat" szerint bizonyos dolgokat csak a fiatalok láthatnak és írhatnak meg a valóságból. Mért ne nyilvánulhatnának meg az „öregek" is mindenről? Kétségtelen — mondta — hogy vannak közös gondjaink, de ezek lényege nem a szocializmus másként való felfogása, hanem művészi problémák. A továbbiakban Győre a saját költészetét érte kifogásokkal foglalkozott.

A szavak valóságfedezete

Orbán Ottó arra szólította fel a konferenciát, hogy a valóban lényeges kérdésekkel foglalkozzék. Ne azt latolgassuk — mondta —, hogy ki tartozik bele a nemzedéki egységbe, és ki nem. Tudjuk, tennünk kell valamit, lehetőségeinkkel pedig nem vagyunk kellően megelégedve. Aktívabb szerepet akarunk az irodalmi életben! — jelentette ki.

Bihari Sándor azt remélte, hogy valami nagy ügy együtt

Würtz Ádám
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 FEB 2

1021

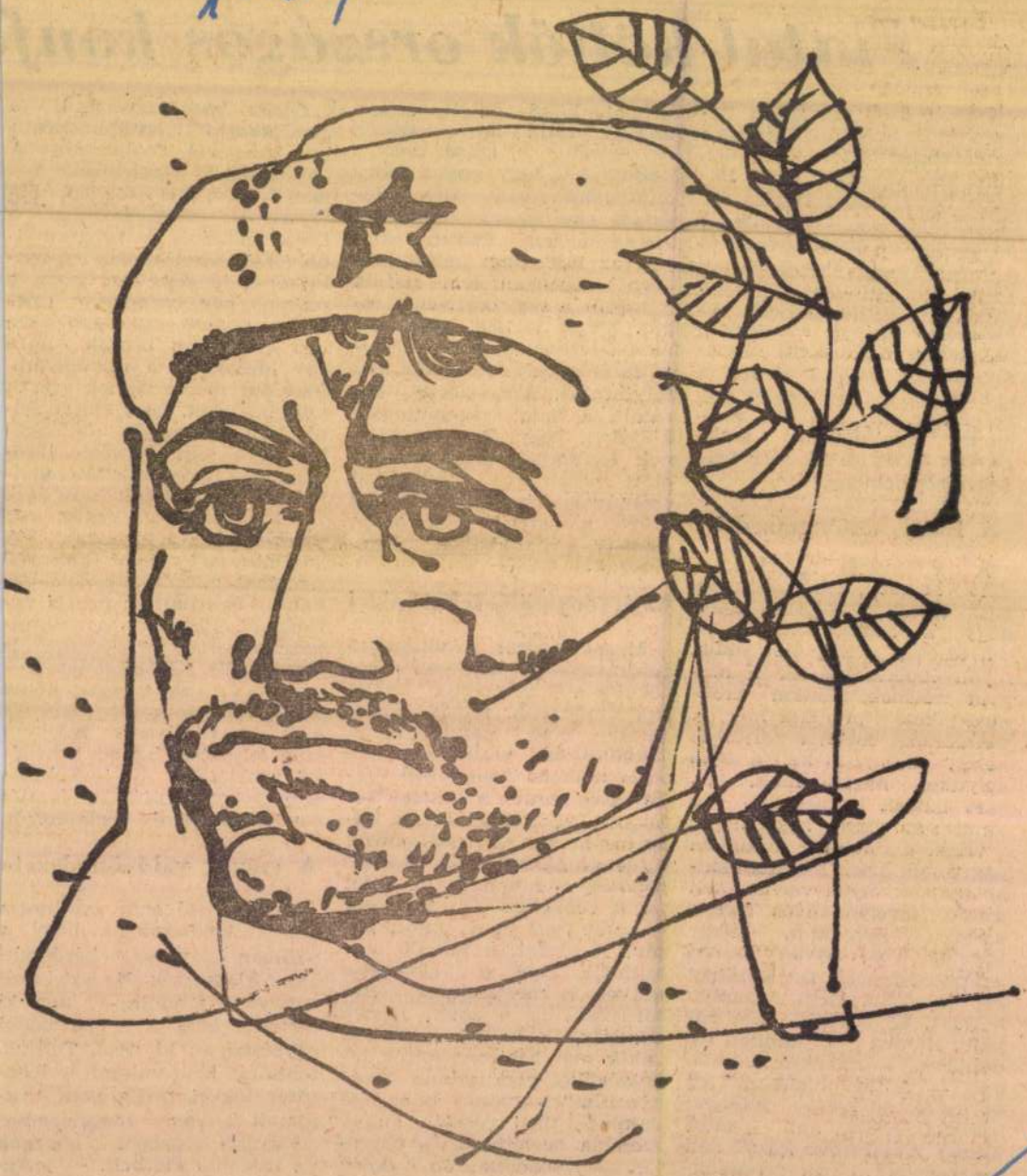

Würtz Ádám: Szovjet harcos

feláldozta volna azért, hogy kortársai magukhoz öleljék. De az, hogy egy írónak — egynek tízezrek közül —, akit kortársai nem ismertek fel, akit nem ismertek el, megadatott az utókor elismerése és szeretete, távolról sem jelenti és jelentheti azt, hogy minden olyan író számára, akinek írásait a kortársak ásítva olvassák, vagy egyáltalán nem olvassák, fent van tartva az elsőosztályú halhatatlanság. Ha valakit a kortársak szeretnek és elismernek, annak számára sincs még biztosítva a halhatatlanság. De az még kevésbé ígér az író számára halhatatlanságot, hogy műveit kortársai elvetik. Ha valamikor, ma százszorosan ez a helyzet. A ma írója a ma olvasóját a jövő építésére buzdítja — akár a máról ír, akár a múltról. Nehéz tehát elképzelni, hogy unokáink azo-

seire tintaceruz
olvasható betűk
nevét.

Visszatérve
megkapta
mindazt az elis
az akkori, a kor
túlságosan magasra becsülő magyar társadalom adhatott. Neki ebből a szempontból nem volt oka panaszra. Mikszáthnak az fájt, hogy írásai nem döbbentették rá a közvéleményt a közeledő nagy válságra, a dübörögve közeledő történelmi átalakulásokra. És bizonyára az is fájt neki, hogy azok az írók, akik tudták a forradalmi átalakulás elkerülhetetlenségét és harcoltak is ezért az átalakulásért, benne — Mikszáthban —, a régi világ emberét látták és nem vették észre, hogy ő mind hatá-

látta a jövendőt. Azt hitte, hogy nincs az akkor vajudó Magyarországon hely az ő számára. A valóság: a szocialista társadalom adta meg Mikszáthnak mindazt, amit nem tudott megadni, sőt, nem akart megadni neki a kora, azok, akik a kor kultúrpolitikájának döntő tényezői voltak. Vagyis Mikszáth nem azoktól kapott elismerést, akiktől szeretett volna. Ezt pótolja az utókor. De ma aligha becsülnénk őt annyira, ha nem tudnánk, milyen kemény harcot vívott ő azért, hogy kortársai tekintetét

Würtz Ádám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1960 JUL 15.

117

Würtz Ádám: Csónakok

1,50 Ft

a tanító

t mondta az új
dik osztályosok-

az iskolában én
desanyátok.
osztályt a sza-
riumban végezte,
g csak fél évet
még sokat kel-
yon boldog volt,
A szanatórium-
em volt mellette
is keveset van-
tános a mama a
már rég alszik,
a délelőttös, ak-
t elmegy. Ilyen-
elkel, hogy még
negmutassa neki
este csinált meg.
z iskolában is
biztosan ugyan-
ni, mint otthon
i boldogan.
a komoly tanu-
olta, hogy ha ő
t, hát ez a taní-
fogja neki mon-
slányom, Fluki,
írd le mégegy-
ablakon, mikor
agyaráz, akkor a
megfogja a kis
lé fordítja, hogy
tovább, úgy mint

ogy a tanító néni
ásra, hogy *kettes*
az ablakontúli
figyelmetlenséget,
önyvbe.

Fluki, úgy érezte, hogy őt nem szereti a tanító néni és elkeseredett.

Otthon aztán a mama elmondta Flukinak, hogy a tanító nénit szép írással, jó tanulással és odafigyeléssel kell szeretnie. S ha ez így lesz, majd érezni fogja, hogy az iskolában is szeretik őt.

Következett egy kalandos nyelvtanóra. Fluki otthon, mamának nagyon jól elmondta a mondatok fajait és azt is, hogy melyik után milyen írásjelet kell használni, és igen élvezte, hogy a kicsi Verának mind olyan parancsokat adott, amelyekhez a mondat végére felkiáltójel kívánkozott.

És másnap hármast írt be a tanító néni nyelvtanból az ellenőrzőkönyvbe. Miért? Mert Fluki széles jókedvében minden mondat után felkiáltójelet tett.

Mama csodálkozva kérdezte Flukit:

— Hogy csinálhattál ilyet, hiszen olyan jól elmondtad itthon az összes mondatokat?

Fluki semmi bűntudatot nem érzett.

— Na ugye — mondta vidáman — ti tudjátok, hogy én tudom jól a kérdőjelet és a pontot is és mindent! Hát akkor minek mondjam el neki is!

A „neki" a tanító néni. Aki édesanyja akar lenni az osztályának, őszintén. De azt mégsem tudhatja, hogy negyven gyereke közül melyik tudja a leckét — otthon, a mamának.

KÖKÉNY ERZSÉBET

rcben

rekek állandóan
lnek, rendetlen-
isznak, nem lo-
t. Az otthonról
másféle bajo-
nt összepiszkítja
an tartott üveg."

nő az órát any-
a két óra közti
k még a WC-re
."

n némán járnak
nni, beszélni ti-
ytízpercben sza-
ehetnek maguk,
z iskolán belül,
összegyűjti a

pénzt, az veszi meg és aztán zsákjából kiosztja a többinek.

Nem arra való volna a tízperc, hogy az órák fegyelmezett feszültségét feloldja, pihentessen, erőt adva a következő óra komolyságára is?"

*

„...A lányomék papucsot hordanak az osztályban; ezért aztán akármilyen jó idő van, az udvarra nem engedik le őket a szünetben, hogy ne hordják be a port. Hogy a szünetre cipőt húzzanak — így lemehetnének az udvarra — ezt megintcsak nem engedik meg."

*

A többi panaszok is arról beszélnek, hogy a tízpercek túlzott fegyelme, a sokféle tilalom elkedvetleníti, kifárasztja a gyerekeket.

Megkérjük a Művelődésügyi Minisztérium illetékeseit, válaszoljanak a felvetett kérdésekre: milyennek kell lennie a jó tízpercnek.

Würtz Ádám
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1963 JAN
CSALÁD ÉS ISKOLA

1021

R. M. RILKE:

Gyerekkor

Jó volna elmerengned, hogy elérd
az elveszettet, hogy szavakba zárnád
gyerekkorod sok hosszu délutánját,
mik vissza sose jöttek — és miért?

Emlékük int: tán egy esőben élnek,
de hogy ez mit jelent, már nem tudod,
találkozást, viszontlátást az élet
és búcsút annyit többé nem tudott,

mint akkor, hogy csak az történt veled,
mi állatokkal s dolgokkal megeshet,
a titkukat mint emberit kerested
s alakokkal volt színültig szived.

S magányos lettél, mint a pásztorok,
s a tér varázsa úgy szivedre szállt még,
s távoli cél érintett, mesze hitt,
s lassan bevontak hosszú új fonálként
a képzetek sorába, melyben itt
megzavart életed tovább forog.

FINÁLY OLGA fordítása

WÜRTZ ÁDÁM rajza

munkás dolgozik, mint a felszabadulás előtt a megye egész gyáriparában.

Az iparosítással megteremtettük városunkban a munkásosztályt. Üzemeinkben és vállalatainknál több mint 15 000 munkás és alkalmazott dolgozik. A megyében több mint 20 000-re rúg az iparban foglalkoztatottak száma. Somogy szocialista ipara tavaly mintegy hárommilliárd forint értékű árut termelt, 20,4 százalékkal többet, mint az előző évben. Külön figyelmet és elismerést érdemel az a tény, hogy az ipari termelés növekedésének 72,3 százaléka a termelékenységből ered. A város és a megye iparosítása azonban jelenleg sokkal nagyobb erőfeszítéseket követel, mint bármikor azelőtt, tudvalevő ugyanis, hogy a második ötéves terv időszakában nem kapunk új üzemet. Ezért

fő feladatunk a helyi erőforrások, vállalatfejlesztési alapok ésszerű felhasználásával a meglevő üzemek korszerűsítése, a termelés kapacitásának növelése és a munkaerőfoglalkoztatottság biztosítása.

A továbbiakban annak a jelentőségét hangsúlyozta Németh elvtárs, hogy

469 vagon kenyérgabo
sároltunk fel többet
évinél. Fontos me
hogy tavaly — a me
nelmében először —
búzából 10 mázsán
mésátlagot. Bebizo
hogy az átszervezés
ben növelni lehet a

Ezután arról besz
elvtárs, hogy bár évről évre
több húst hozunk forgalomba,
időnként mégis jelentkeznek
zavarok a húsellátásban, mert
az igényeket nem tudjuk kellőképpen kielégíteni. Ez arra
kötelezi termelőszövetkezeteinket, hogy a jövőben még intenzívebben foglalkozzanak az
állattenyésztéssel és -hizlalással, mert a növekvő belső húsigényeket és az exportkötelezettségeket csak így elégíthetjük ki. Majd megemlítette, hogy
több termelőszövetkezetünk kevés gondot fordít áruértékesítési tervének és szerződéses kötelezettségének teljesítésére. A
jövőben tőlük is elvárjuk, hogy
jobban használják fel az állam
által biztosított anyagi támogatást, s több áruval viszonozzák a munkásosztály segítségét. A fő feladat — hangsúlyozta az előadó — a falu további segítése, a szocialista
nagyüzemi gazdaságok megszilárdítása.

Fölemelt fővel mondhat-

nünk, hiszen a felszabadulás óta mi csak építettünk. 1950 óta például csupán Kaposváron 1886 lakás épült, s az új lakások felét állami erőből létesítettük.

A nagy lakásépítkezések ellenére ma mégis — mivel a város lakossága tíz év alatt csaknem 10 000-rel nőtt — súlyos lakásgondokkal küszködünk. Konkrét terveink vannak a lakáskérdés megoldására is. A második ötéves tervben városunkban 850—900 állami és szövetkezeti lakás épül. De ennél is több lakásra volna szükség. Ezért javasoljuk azoknak, akiknek módjukban áll, hogy takarékoskodjanak, vegyék igénybe az OTP segítségét, így előbb jutnak lakáshoz. Most is vannak gondjaink, ezek azonban merőben másfajta gondok, mint amilyennel a letűnt úri világban küszködtek dolgozóink.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

SOMOGY MEGYEI NÉPUJSÁG

1962 ÁPR 4

1021

Április 4

(Würtz Ádám rajza)

ÉLET ÉS IRODALOM
Magyar Hirdető
SAJTÓIGAZGATÓ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

A Z

(Folytatás az 1. oldalról.)

dult el, amikor a parcellagondjaitól megszabadult paraszti lélek jobban kitárulkozhat az igazi szépre, jóra, a kultúrára.

Most készülünk pártunk VIII. kongresszusára. Az élet tényei adják, hogy ezen a kongresszuson rendkívül fontos megállapítások hangzanak majd el — többek között — egy össz-szocialista nemzet kialakulásának perspektívájából. Ha ezen a közgyűlésen valóban helyes elemzést tudunk adni a magyar irodalom helyzetéről, problémáiról, jövőjéről, akkor ez is része lehet annak, ami ott összegeződik majd. Ebből a szempontból jónak tartom, hogy közgyűlésünk a VIII. kongresszus előtt zajlik le. *Hozzá kell szoknunk ahhoz, hogy a dolgok velünk együtt, a mi közreműködésünkkel történnek, s a nagy összegezésekben a mi helyes meglátásaink is benne lehetnek és benne is kell hogy legyenek.*

Említettem, hogy gondolkodásunk alakulására, a fejekben és a lélekben való rendteremtésre nagyon nagy hatása volt annak is, ami a világban végbement ezekben az időkben, és hogy a világban — a veszélyekkel együtt is — jól mennek a dolgok, azt mindnyájan megállapíthatjuk és elismerhetjük. Rendkívül fontos jelentősége van annak a megállapításnak, amely a XXII. kongresszuson hangzott el: abban, hogy mi történik ma a világban, a döntő szerepet már a szocialista tábor létezése játssza. Ez sok mindent meghatároz, sok mindent eldönt, sok mindent jó irányba tud állítani.

A XXII. kongresszusnak világjelentősége van. Világjelentősége abban, hogy meghirdette a kommunizmus felépítésének programját, s a kommunizmus felépítése döntő tényező, döntő harci szakasz lesz a két világrendszer versenyében, a világrendszerek közötti harcban. De óriási jelentősége van a XXII. kongresszusnak azért is, mert a forradalmi munkásmozgalomban visszaállította az igazi forradalmi, lenini elvek igazságát, tisztaságát, s ezzel az alkotó gondolat számára is óriási lehetőségeket szabadított fel — az irodalmi alkotó gondolat számára is.

Felelősség a jövőért

Azt hiszem, ha íróink a társadalmi mozgásnak ezeket a tényeit így számba veszik, akkor ez egyet munkálhat mindnyájunkban: a jövőért való felelősség gondolatát, szándékát, akaratát. Egyik feladatunk éppen az lesz itt, hogy önmagunk számára is tudatosítsuk: megnőtt az irodalmi alkotómunka lehetősége, de ezzel együtt a felelősség is. A mi országunkban — hiszen írók módjára elsősorban ezért vagyunk felelősek — megteremtődtek már a szocialista társadalom keretei. Több is megteremtődött, mint a keret, de tartalommal megtölteni főleg az emberi gondolkozást és lelkivilágot új tartalommal megtölteni még a jövő feladata, s ennek elvégzésében az irodalomnak az eddiginél sokkal, de sokkal nagyobb szerepe lesz.

Következő megjegyzésem a munkabizottság téziseinek az eredményekről szóló részéhez kapcsolódik.

Darvas József itt megjegyezte, hogy egyesek szerint a tézisek megszépítik, mások szerint kisebbítik az eredményeket; és elismerve, hogy a prózai műfajokról árnyaltabban, a filmgyári „íróellenességről" és a közízlést fenyegető giccsveszélyről pedig erőteljesebben kellett volna szólni, hangsúlyozta:

Feltétlenül igaznak érzem azt a többször hangoztatott tételünket, hogy ezekben az években a magyar irodalom minden műfajában színesebb, gazdagabb, izgalmasabb lett, közelebb került a mai élet mondanivalójához. Ha más nem igazolná ezt, feltétlenül igazolja az a megnőtt közönségérdeklődés, amellyel lépten-nyomon találkozhatunk. A könyvtárosok számadatai bizonyítják, hogy az elmúlt néhány év alatt nagyon megnőtt az új magyar irodalom olvasottsága.

Színházi válságról beszélünk. Lehet, hogy van is ilyen. Ennek ellenére van néhány színdarabunk, amely százas szériákat ér el. Mit bizonyít ez? Ha van jó mű, akkor van közönségérdeklődés, és a növekvő közönségérdeklődés feltétlenül a magyar irodalom bizonyos színesedésnek folyamatát igazolja.

Érdemes szólni például arról is, hogy néhány év óta megnőtt — ha nem is túlságosan nagymértékben — a magyar irodalom iránti külföldi érdeklődés. Az írószövetségben az utolsó hónapokban is jó néhány olyan külföldi — olaszországi, franciaországi — delegáció vagy személy fordult meg, aki az új magyar irodalomból tett válogatást akar kiadni, illetve kiadatni. Ez szintén jelez valamiféle előrehaladást.

Biztató sikerek

A tézisek olvastán valaki azt mondta: tudománytalannak tartja benne azt a jóslást, amely szerint irodalmi életünk sok ígéretes mozzanata egy nagy igényű szocialista irodalom talán egészen közeli, nagyarányú kibontakoztatásával biztat. Én vállalom a tudománytalanság vádját. Még tudománytalanabbul is megfogalmaztam már ezt, amikor azt mondtam: „Hallom a trombitaszót". Én ezt őszintén és teljes hittel mondtam. Valóban hiszek a magyar irodalom nagy fellendülésében.

Mi e bizakodás alapja? Azok az eredmények, amelyekről már szóltam. De van másik alapja is: vannak nagyon tehetséges íróink, ezekben az években felnőtt itt egy rendkívül tehetséges fiatal gárda. És ezeken túl még egy nagyon fontos tényezőre szeretném felhívni a figyelmet

1962 MÁJ 26

om

1962. MÁJUS 26.

1021

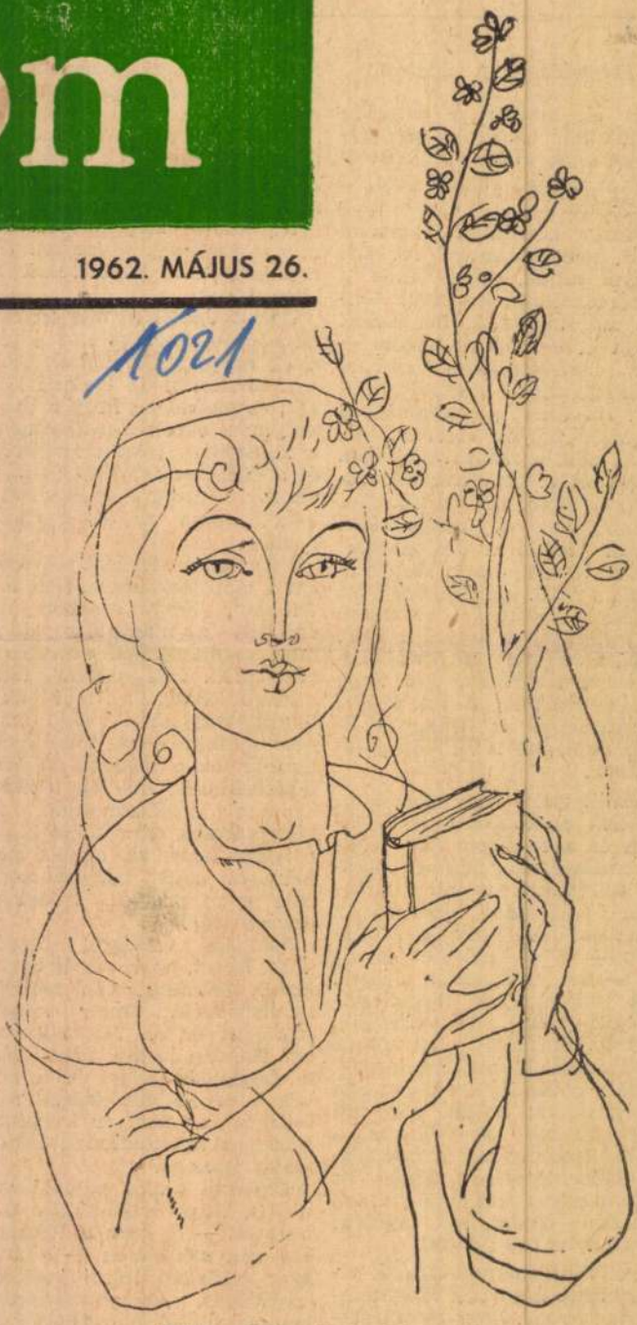

Würtz Ádám: Leány könyvvel

Ünnepi könyvhét, 1962

A május 27-től június 3-ig tartó Ünnepi Könyvhét országos megnyitóját május 25-én, este 7 órakor, az *Egyetemi Színpadon* tartják. Beszédet mond *Darvas József*, az Írószövetség elnöke. Részleteket mutat be műveiből: *Benjámin László, Fodor József, Galambos Lajos, Hidas Antal, Jankovich Ferenc, Mesterházi Lajos, Simon István, Tabi László, Vas István, Váci Mihály és Veres Péter.*

Könyvkiállítások

A *Könyvklubban* május 26-án nyílik könyvkiállítás. Bemutatják a könyvművészeti pályázaton díjat nyert könyveket, a könyvheti újdonságokat és több száz más művet, továbbá könyvillusztrációkat. A kiállítás naponta 11-től 20 óráig, vasárnap 10-től 20 óráig tekinthető meg.

A *Gondolat Könyvkiadó* kiállítása a *Kossuth Klubban* nyílik, június 10-ig naponta 15 és 22 óra között tekinthető meg.

Könyvkiállítások nyílnak a fővárosi nagyüzemekben, a művelődési házakban és a nagyobb könyvtárakban is.

Irodalmi estek

Az Egyetemi Színpadon a *Magvető Könyvkiadó* rendez irodalmi estet, május 29-én. Irodalmi est lesz sok budapesti nagyüzemben és valamennyi megyeszékhelyen; íróolvasó találkozót pedig számtalan helyen — üzemekben, városokban, falvakban — rendeznek. (Elmúlt heti számunkban közöltük, hogy minden megyébe négy-négy fővárosi író látogat el, összesen nyolcvan író és költő.) Több megyében irodalmi fejtörő, mesedélután, házról-házra árusítás és könyvbál is lesz.

Színre is vegyesek, hanem ábrázatb
némely lehetne mongolban is ábra.

Vérük és a kedvük változni hamar tud
s képzeletük színes, mint velük a tá
Játszva röppen a szó, ha mikor azt
s eszük a földről hamar az ágra szá

Székelyek ők ,vagyis „sziköli" magyarok
bár nagy talány, hogy régmultjuk mit
Küzdött velük a krónika s a tudomány,
de az elmélet egyezni nem akar,
mert egyszer avar, s máskor az ős kabar

16.

Eke volt és a kard valódi címerük,
s nem lecsapott fej, vagy pediglen szörnyek.
Az eke fölött reményt zengett a madár,
s a kardról beszéltek a lustra könyvek.

Halálnak katonát s őst az ivadéknak
eme hadi könyvek hagytak örökbe.
Két ősöm nekem is, ezer és hatszázból,
porladozik ott, a betű rögökben.

János volt az egyik, kinek magva szakadt;
de Péter, a más, termőnek bizonyult
a századok mélyén is minden ivadéka
megélt a földön, vagy ésszel boldogult,
s majd hű gyümölcsként az ősi földbe hullt.

ÉLET ÉS IRODALOM
Magyar Hírlapkiadó Vállalat
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

...ből a kettő, lány
Gáspár deák lett, s ma
s így örökös az marad
kiben már lesett rám

22.

Ő volt, ahogy mondom, z
kire férfi gond szállt a
s bizony a gondok, ner
megültek rajta, mint g

Nóta helyett szántott a cse
s buzgott, hogy megleg
S melléje bajnak a föld
mert hát a két lány rés

Bú ment és öröm jött, s hos
gyüjtvén az avart a las
S ahogy hulltak, levél n
létem is már készült a
miként a csepp gyűl a

1902 DEC 22

1021

Würtz Ádám rajza

12 –

LOBOGÓ
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-206, 188-207

Rádió

Állandó hétköznapi műsorszámok

KOSSUTH-RADIÓ: 4.30: H. Idők. 4.35—7.59: Zenés műsor. 6.00: Falurádió. 5.30: H. Idők. 7.00: H. Idők. 7.10: Új könyvek. 7.30: Szính., hangv. és moziműsor. 8.00: Műsorism. Idők. 10.00: H. Lapszemle. 12.00: H. 15.00; 17.00: H. 20.00: Esti Krónika. 22.00; 24.00: H. 0.30: Himnusz.

PETŐFI-RÁDIÓ: 5.05: Reggeli z. 6.00: H. Kb. 6.30: Szính., hangv. és moziműsor. 6.50: Torna. 8.00; 14.00: H. Idők. 18.00; 19.00; 23.00: H. 23.15: Műsorzárás.

Hétfő, dec. 24

KOSSUTH-RÁDIÓ:

8.10: Kíváncsiak klubja
9.00: Édes anyanyelvünk
9.05: Szivárvány. Az Élőszóval — muzsikával karácsonyi melléklete
11.00: Ifjúsági hangversenysorozat
12.55: Dezséry László írása
13.05: Operettrészletek
13.40: Van új a Nap alatt. Tud. híradó
14.00: Tánczene
14.50: Ikarosz szárnya. Drámai legenda
16.00: Új Zenei Újság
16.25: Szórakoztató népi muzsika
17.10: Díszítjük a karácsonyfát. A Gyermekrádió műsora
18.00: Vonószenekarok parádéja
18.40: Lapaj, a híres dudás. Mikszáth elbeszélésének rádióváltozata
19.10: Szép esti muzsika
19.50: Jó éjszakát, gyerekek!
20.10: A Szép esti muzsika folytatása
20.40: Családi körben
22.10: Szépen csengő ezüst csengő. Verses-zenés összeáll.
22.45: Kedvelt melódiák
23.20: Kaffka, Petőfi, Vörösmarty versei
23.30: Chopin zongoraművek
0.10: Virágénekek

♣

PETŐFI-RÁDIÓ:

8.00: Könnyűzene
8.30: Mit hallunk a jövő héten?
9.00: Két Beethoven vonósnégyes
10.00: Ha megöregszünk. Elb.
10.15: Képek a velencei La Fenice Színház történetéből
11.00: Lírai önéletrajz. Hidas Antal versei
11.10: Tánczene
13.05: Arcképek rivaldafényben. Színházi jegyz.
13.25: Zenekari muzsika gyermekeknek!
14.20: A Gyermekrádió műsora
14.35: Händel, Gluck és Mozart operáiból
15.20: Könnyűzene
16.25: Nemzetközi kaleidoszkóp
16.45: A hitveshez. Versek
16.57: Operettrészletek
18.10: Vándordal
18.40: Verbunkosok, népdalok
19.10: Rousseau boldog órái
20.00: Bach: Karácsonyi oratórium
21.30: Téli csöndben. Versek
21.45: Bach: Karácsonyi oratórium folytatása

Kedd, dec. 25

KOSSUTH-RÁDIÓ:

7.15: Szív küldi
8.10: A Gyermekrádió műsora
9.20: Schubert: B-dur trió
9.55: Vidám tájakon
10.25: Hanglemezparádé
11.15: Anekdoták nagy íróinkról
11.30: Új hanglemezeinkből
11.55: Hallgatóink figyelmébe!
12.15: Jó ebédhez szól a nóta!
13.00: Kedves lakótársak!
13.30: Részl. Kálmán Imre: A bajadér c. operettjéből
13.55: Az Ifjúsági Rádiószínpad bemutatója
15.16: Komatál. Népdaljáték
15.50: Szemtől — szembe. Baila Anna írása
16.09: A MR és TV szimfónikus zenekarának új felvételeiből
17.10: Magyar Pantheon. Hangjáték Balassi Bálintról
18.20: A tél örömei...
19.05: Bartók Béla saját műveiből zongorázik
19.25: A Szabó-család
19.55: Jó éjszakát, gyerekek!
20.10: Benjamino Gigli énekel
20.25: A Rádiószínház bemutatója: Lilliom. Kü legenda
22.10: Zenekari muzs
22.30: Szeretlek. Kosz elbeszélése
22.45: Zenekari muzs műsor folytatása
23.25: Tánczene
0.10: Marschner oper

♣

PETŐFI-RÁD

8.00: Jancsi és Julisk Humperdinck ope
8.40: Juhász Gyula
8.46: Tánczene
9.40: A MR és TV é énekel
10.00: Hazudj igazat komédia 3 felvon
12.25: Salzburgi Ünn Játékok 1962
13.25: Vers
13.30: A hangversen folytatása
14.20: Tánczene
14.50: Művészlemezek
15.30: A Gyermekrá
15.50: Operettmelódiá
16.40: Tárlat- és mú látogatás
16.55: Könnyűzene
18.05: Puccini: Tosca Háromfelvonásos
20.10: Tánczene
21.00: Három mű, h nagy előadóművés
22.10: Az elveszett k rejtélye
22.25: Színes népi mu

Szerda, dec.

KOSSUTH-RÁD

8.10: Népdalcsokor
8.50: Az Ifjúsági Rádi irodalmi pályázata
9.40: Montreuxi Fesz
11.25: A Szabó-család
11.55: Hallgatóink figy
12.10: Könnyűzenei hí

1962 DEC 19.
1021

A tűz virágai

...Fehér hómező, se vége se hossza!

Állsz a téli pesti utcán és nézed a havat. A havat a kirakatba grafikus tolla varázsolta oda. Benne három széllel, fagygyal küzdő alak a könyv támaszra ferdén fektetett borítólapján. Rajta égővörös alapon hideg fekete betűk: A tűz virágai.

A Zrínyi Kiadó jelentette meg Havas Ervin szerkesztésében, a napokban a legkiválóbb műfordítók tolmácsolásában a Nagy Honvédő Háború költészetének ezt az anthológiáját. A Würtz Ádám rajzolta, tetszetős kiállítású könyv most ott pihen társai: Verne, Jókai, Tolsztoj és Balzac között a karácsonyi kirakatokban vevőre várva. Sem a cím, sem az alcím nem mond sokat, sőt, mintha ellentétre utalna...

...Háború és költészet! E két fogalom maga a tűz és víz. Összebékíthetetlen! Az egyik rút, halálos, a másik telistele van szépséggel és maga az élet. Az egyik kínban fogant, a másik örömben született. S, ha fellapozod a mintegy 250 oldal terjedelmű, gondos válogatást, meggyőződhetsz róla, hogy a rákényszerített gyilkos megpróbáltatás poklában is a jóra fogékony ember maradt a szovjet katona. A költők, akik ugyanazt az egyenruhát viselték, mint a névtelen harcosok vagy tisztek a fegyverropogás közepette sem lettek hűtlen az örök, elpusztíthatatlan szépséghez. Gyűrött jegyzetfüzetekbe sor-sor után alakult a költemény. Önmagában árva hegedűszó bármelyik, de együtt ezerhangú, többszólamú kórus, hatalmas több tételes szimfónia, amely beszédesen hirdeti: az ember meghallhat, a kő meg a vasbetonépület összeomolhat, ám az élet mindig diadalmaskodik a halál felett.

Gazdag és szép az anyag. Akad közte a pillanat ihletésében született. Dátuma, keltezési helye maga is csataemlék, történelem. A másikja a béke mindent helyrerakó távlatából pillant vissza a véres eseményekre. A szerzők sem egykorúak: fiatalok, idősebbek. Harcosok, édesapák és utódok. Műveik stílusban, felfogásban első pillantásra is különbözők. Egy azonban közös bennük. A haza féltő szeretete, a győzelem hite és az emberség. Ez párosul a legtöbb versnél magasfokú művészi gonddal, találó témaválasztással, bensőséges érzés és érzelemvilággal. Mint valami tükörben úgy villan elénk a kötet lapjairól harcba kényszerült ember mindennapos gondja, az elmaradt otthon féltése, a szerelem gyöngédsége, hajdani boldog percek emléke, a fasizmus megvető gyűlölete, s a boldog tervezgetés azokra az időkre, ha majd egyszer béke lesz. Az ábrándok ködfátyolát azonban minduntalan áttöri a rideg valóság és a szigorú kötelességérzet. A magánügy elhalványul a közösség nagy ügye mellett. Ám éppen azért, mert e sokhangú kórus az emberből magából indul ki, s nem valamiféle elképzelt merev sémából — válik igazzá, hűségessé a versek mondandója.

Nem puszta harci krónika. A tűz virágai bár hősökről is beszél. A hűséget énekli meg inkább, a bátorságot, az ősi tájat, a kegyetlen törvényű nehéz világot, amely fiatalt, öreget, férfit, asszonyt, gyereket egyaránt helytállásra nevelt. Tvardovszkij komorhangú rövid verse adja meg mintegy bevezetőül E. Fehér Pál tanulmánya után a kötet alaphangját (Apák és dédapák ideje) majd ismert és kevésbé tudott munkák következnek. Szurkov háborús jegyzetei, Tvardovszkij immáron klasszikus poémájának a Vaszilij Tyorkinnak részletei, Szimonov nagyhatású Várj rám-ja melynek ellenpárja is itt található: a Nyílt levél! Emlékezetesen szép Vlagyimir Lugovszkoj „Moszkva. Átbombázott éjszakák" című költeménye, s Pável Antokolszkij nagy érzelmi erejű írása. Külön öröm felfedezni az egyéni hangú Pável Subin-t és a veterán Ilja Szelvinszkij-t, aki megrázó módon állít emléket a fasiszta gyilkosok ártatlan áldozatainak. Martinov s Jevtusenko is hallatja hangját, s a változatos, terjedelmes anyagot Robert Rozsgyesztvenszkij rövid idő alatt nálunk is népszerűvé vált felszárnyaló Requiemje zárja.

A szerkesztő s költőien tolmácsoló Havas Ervin mellett műfordítók egész serege munkálkodott A tűz virágai átültetésén. Többek között; Hárs György, Simor András, Garai Gábor, Fodor András, az idősebb generációból Illyés Gyula, Lányi Sarolta, Madarász Emil, Szabó Lőrinc, Vas István, Kardos László és a középnemzedékhez tartozó Somlyó György tehetségét dicsérik a magyarrá vált sorok.

Ábel Péter

Würtz Ádám

utánnyomá Új so-
ndul a kicsinyeknek
könyvek címen, a kö-
művekkel: *Arany*
Pancimanci, *Mikes*
nyi manó könyve,
éla: Hét királyfi,
Hófehérke, *Kipling:*
ıtkölyök. A népek
rozat az *Észak-euró-*
meséivel s a Bolgár
bővül. A tíz éven
sókhoz szól még *Ko-*
Grandpierre Emil két
lóvátett sárkány s
rvaskirálykisasszony),
örgy Mesefája, *Rá-*
gely Csodálatos trom-
epes Mária Pöttyös
ık régen várt új ki-
rga Katalin Mágnés-
Végh György Majom-
Emgyen: Paprikajan-
meseregénye, a lén-
ielewiczowa Hogyan
festő egy boldog pil-
című munkája, *Mira*
csikét akarok című
anni Rodari: Gelso-
azugság országában
eregénye, a *Kínai*
kötete: *Chandler—*
émusz bácsi meséi.
ek is kapnak isme-
ő műveket: *Kind-*
Emil: A gombfocitól
ig című szórakoztató
vét és *Gergely Er-*
mokvár titka című,
s porcelángyártásról
tét.

4 éves olvasókhoz

ző műveket juttatják
y Ervin: Indiai re-
ondák, *Dékány And-*
ó visszatér, *Halasi*
z utolsó padban, *Ke-*
és mondák, Kern
Csata a hóban, *Sásdi*
A Sólyom utcai fiúk,
enke: Barát érkezik
Az Én Könyvtáram
n *Kaverin:* Két ka-
Katajev: A távolban
ér vitorla, *Nyeggó:*
szigete című kétköte-
kája, *Szjomuskin:* A
Robinsonja, *Eduard*
(NDK): *Az indián,*
(amerikai): Nyakigláb
régebbi külföldi szer-
il kiadják újra a Ta-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

a gyengesége — nősi.

Ezernyi szép nyüzsög körül,
mint halakkal a mélyvíz —
mind ami jó másnak kerül,
az jog szerint enyém is!

Joggal enyém — és nincs jogom,
hogy jussom visszalökjem! —
hát részemet kiharcolom
a közös örömökben!

Galambos Attila: Asszonyfej

1963 MÁR 9
1021

Würtz Ádám: Nemzetközi nőnap 1963

A MEGTALÁLT REND

Csanády János verseskötete: Hegyélen

HATÁRJELZŐ EZ A KÖTET Csanády pályáján. Összegezése, lezárása eddig megtett emberi és költői útjának és kezdete, beköszöntője egy — a kötet lezárása óta megjelent versek tanúsága szerint — magasabbra ívelő fejlődésnek. Beszédesen vall erről a korszakváltásról, hogy a *Hegyélen*-ben és újabb verseiben is Csanády leggyakoribb témája a számvetés, az eddig bejárt út áttekintése, a környező világhoz, a társadalomhoz fűződő korábbi és mai kapcsolatainak tisztázása, megfogalmazása. Természetes, mondhatni biológiai tényezők is közrejátszanak ennek a vallomásos, egy életszakasz számadását is elkészíteni törekvő költészetnek a létrejöttében. A negyedik évtized küszöbét átlépett költő felett elmúlt a kamaszos lázú ifjúság Sturm und Drang korszaka; eljött a felelős férfikor és vele a felelősségteljes férfi-magatartás ideje. De az ifjúságtól való búcsúzás, a férfivá érés költői témája Csanádynál elválaszthatatlan egységbe fonódik a társadalmi küzdelmekben — némi kitérők és kerülőutak után — helyét meglelt, lábát a hadsorban szilárdan megvető költő felelősségtudatának kikimondásával, elkötelezettségének vállalásával.

„... énekem tárgya nem amaz — ifjúi szent anarchia, — de a felnőtt rend, az igaz, — melynek már nem vagyok fia; — vagyok gazdája, harcosa, — mint kit a telt idő bezárt, — cél s eszköz vagyok egyaránt!" (A harmincadik év dala)

Mint korábbi pályáját magasabb szinten reprodukáló spirális, úgy kapcsolódik a Hegyélen Csanády előbbi köteteihez. A *Fölzúdul a táj* az ifjúkor egyáltalán nem felhőtlen, mégis derűs, napsugaras egét tükröztette s befejező, az ötvenes évek közepetáján kelt verseiben már hírt adott a fokozódó elborulásról, a sötét árnyékot vető viharfelhők közeledtéről is. *„Vékonyulok, eldobott kulcs, melyre rozsda hág."* Ez a kép plasztikus tisztasággal fejezte ki a költő akkori közérzetét. A vers (Az eldobott kulcs), kelte: 1958 szeptember... A második kötet, az *Áttört egek* arról tanuskodott, hogy a világ akkoriban (a könyv zömmel 1958—59-ben írt verseket tartalmaz), a dolgok áttekinthetetlenül kusza szövevényévé vált Csanády számára. Kínzó kérdéseire nem talált választ s az atompusztulás vízióinak sötét árnyéka telepedett költészetére. Megkapóan expresszív erővel szóló hasonlatai és sorai gyakran halmozódtak ki-

emlékeiből, a felszabadulás utáni ifjúmunkás-évek lelkesedésének tiszta lángjából megőrzött s amit az újra emelkedő országban maga körül tapasztalt — hozzásegítették, hogy visszataláljon önmagához. 1959-ben írt szép májusi versének (A május zenél) zárósorában már *„munkások emelik magasba a jövőt"*.

Ezeknek az éveknek a művészi vívmányait: a rátalálásszerűen eredeti és meglepő szóképeket és hasonlatokat, a megragadó erejű vizualitást, a szinte rögtönzés-hatást keltő lírai közvetlenséget Csanády megőrizte új kötetében, a *Hegyélen*-ben is. Költői világképe azonban időközben alapjában megváltozott. A cserepekre tört világ újra értelmes, összefüggő képekbe rendeződött előtte, nem utolsósorban azért, mert nem a szemlélődő, hanem az övéinek kezét újra megtalált harcos tekintetével nézett körül benne. Költői eszközei tovább gazdagodtak: új verseiben életteli színek ragyognak, fények ömlenek rajtuk végig, vibráló élénkségük, mozgalmas frisseségük a modern plein-air festészet koloristáit idézi. Egész sorát citálhatnánk az ilyen képeknek: *„Aranyba függ a Gellért-hegy alatt — a zöldbe harsant ferdedombú lap; — vidáman hentergő hátak, hasak — ruhákban és napfényben forganak, ..."*

A MEGTARTOTT ÉS FELFRISSÜLT KÖLTŐI ESZKÖZÖK annak a tudatos törekvésnek a szolgálatában állnak Csanádynál, hogy létrehozza a szó teljes értelmében vett mai élet, a megújuló élet költészetét. S ennyiben — mint már utaltunk rá — visszatérés is a *Hegyélen*, persze hasonlíthatatlanul magasabb fokon, az időközben megszerzett élettapasztalatok birtokában, összetettebb valóságlátással, az induló Csanády derűs, életigenlő költői programjához. A kötet meggyőzheti az ilyesmiben kétkedőket arról is, hogy az ösztöndíj, amely lehetővé tette számára a régi, üzemi környezetébe való visszatérést, mennyire segítette őt fenti szándékának valóraváltásában.

Nyomatékkal kell megemlíteni, hogy Csanády akar és tud valódi költészetet teremteni az üzemi élet mindennapjaiból, az élet, a szocializmus anyagi alapjának létrehozásából — közönséges nevén nevezve: a gyári termelő munkából. Nem valami tematikus és sematikus lelkesedésből örülünk ennek, nem is a hajdanvolt és istenben boldogult termelési irodalom viszasóvárgása okán. Ám minimális józan belátással el kell ismerni: mai költészetünkből többkevesebb részleteséggel értesülhetünk arról, hogy az életnek szellemi, érzelmi, szexuális és fogyasztási szférái vannak. Itt-ott hallunk valamit közéletről, nyomokban a paraszti munkáról is. Ám ami mindezek nagyobb részét megelőzi, sőt feltételezi — s mellesleg szólva a munkásosztály és a vele együttélő üzemi értelmiség élményvilágát döntően befolyásolja — az életnek az a szektora mai költészetünk részére, a sematizmustól való félelemből, egyszerűen szinte nem létezik. S ha igaz, hogy e félelemben nem csekély része van az egykori erőltetmények elriasztó példájának, talán lehet ösztönző szerepe is annak, amit Csanády kötete bizonyít: az üzemi élet, a gyári munka — feltéve, ha igazi költő igazi élménye — elfoglalhatja helyét a mai szocialista költészet természetes, az élet rendjéből fakadó nagy témakörei között.

A HOL TOVÁBBI FEJLŐDÉST VÁRUNK TŐLE, az mindenekelőtt költészet gondolati anyagának gazdagítása, a nagyobb művészi tudatossággal és fegyelemmel végzett alkotó munka. A gazdag és színes kifejezés készsége, a rendkívüli érzékenység, mellyel a költő szint közvetlenül érzékeli, pórusait át issza a környező ember társadalmi közeg fluidumá nagyszerű lírikusi tulajdonsgok, és teljes mértékben me vannak Csanádyban. I ahhoz, hogy adottságait való váltsa, hogy helyes költői pro ramját érvényesítse, több van szükség. Nem is annyi a kötet apróbb szépséghibái: frappánsnak tűnő, de a pill nat indokolatlan ötletéből sz

Napló

PRÓFÉTA A PIACON

Kár, hogy nem egy nyelvet beszél az emberiség.

Három külföldi útop voltam a nyáron s néha egész Bábel zsongott fejemben, oroszul folytattam a németül megkezdett mondatot s francia szóval magyaráztam bolgár műtermekben. És hányszor volt ilyen érzésem honfitársaim között is: mintha nem egy nyelvet beszélnénk.

De a szófiai piacon csodát láttam, megszűnt a bábeli zsongás.

Mindig szerettem piacra járni, egy egész országot megismerhet ott az ember. A nagy vásárcsarnokokban láthatja az öntözött kerteket, melyek paradicsomot, sütnivaló paprikát, sokféle ízes zöldséget teremnek, a gyümölcsösöket, szőlősorokat hajladozó lányokkal, asszonyokkal, a hegyeket, melyekben a mogyoró terem, a som meg a fekete földiszeder, érezheti a tenger sós ízét a szárított meg az olajos halak sokaságán, kitapinthatja egy nép ízlését abból, mit visznek a háziasszonyok szatyraikban. És az alkudozások! Ahogy egy hordót megkongat a gazda s ahogy gyülekeznek a hozzáértők, a tanácsadók: — ne ezt válassza, itt vetemedés van a fában, a másik jobban kong. És a népművészet, mely immár Európa-szerte a piacok zugaiba szorult vissza faragásaival, gölöncsér-mestereivel, fakanalas és csanakkészítő cigányaival.

Minden piac olyan, mint egy országos utazás.

Ilyen volt a szófiai piac is.

Csak mézet hányfélét láttam! Világos sárgát, mely a hársak illatát őrzi, sűrű ikrását és barna karamell színűt és a mézárusok bódéi mögött a rilai hegyek tűntek föl virágzó fákkal, hegyi legelőkkel, a tengerpartí sík-ság homoki szél[illegible]

kicsiny asztalkával. [illegible] len kék esernyő ferdén a szék támlájához kötözve.

Füzeteket árult.

Körülállták az emberek, vegyesen, jól öltözött városi is akadt közöttük, népviseletes falusi is, tupírozott lány és templomos öregasszony. És csarnoki hordárok és iparosok, háziasszonyok, diákok, civilek és egyenruhások. Az arcok is vegyesek voltak: kíváncsiak és fölényesek, gúnyosak, érdeklődők, szánakozók. Érezni lehetett, hogy mindenki él a maga világában s most megállt egy percre, mert valamit különöset lát itt a piacon, és a sokszínű tömeg fölé emelkedve ott ült a sovány fiatalember, ritkán szólt, kínálta füzeteit — kell-e még valakinek? Közben maga elé nézett elábrándozva s olyan nekifeledkezéssel, mintha nem is emelvényen ülne, hanem távol a világtól, magánosan.

Néha akadt csak egy-egy vevő, az emberek előreadták az öt sztotinkit és kézről kézre hátra a vékony füzetecskét.

Végül a fiatalember mondott néhány szót, amitől a gúnyos arcok még gúnyosabbá váltak, a kíváncsiak még kíváncsibbá.

És énekelni kezdett.

Harmóniumon kísérte az éneket, előtte az asztal kicsiny harmónium volt.

Kiábrándítóan fakó hang, ismétlődő monoton dallam, sipító orgonahangok — aki kívülről nézte, annak ennyi volt az egész s az nem érthette a varázslatot.

— Kókler — mondtam én is magamban s már indultam volna tovább nézni a vásári sokadalmat, a piac sokszínű kavargását, de megláttam az arcokat és nem tudtam továbbmenni.

Mert az arcok mind-mind áhítatossá váltak. A borostás piaci hordár tátott szájjal bámult, a tupírozott kislány hagyta, hogy a könny végigfusson orcáján. Elmélyült szemmel hallgatott a finomöltözetű úr és az éneklővel együtt mozgatta száját a templomos öregasszony.

Mi volt ez?

Giccs? Érzelgősség? Tömeghipnózis?

Nem.

Népballadákat mondott el a próféta, egy-

[illegible]

és most meg jelátszani délutáni sakkpartiját. Aganev szinte lerántotta őt a bíróskáról. Megölelte, a levegőbe emelte, kétfelől arcon csókolta, jól hátba verte, és közben csak kiabált: — Itt a mi hősünk! Barvó, Tatusin kapitány! — Én azután felesleges érezvén magam, odább is álltam.

Egy hétel utóbb (emberünk már előszívárogott, s meglnt teljes lett a létszám), megis megismerkedtünk Tatusin kapitánnyal. Nekünk is volt egy bíreskánk, azon futtatoztunk e bajos időkben, s éppen egy tavoli őrszemre tartottunk, amikor a vastit sorompónál elénk állt egy hatalmas termetű, fekete képű kozák. Soká nézegette együk lovunkat, egy jó járású, háromévés pejkót. Aztán megszólalt: — Idehallgass, az én kapitányomnak igen fáj a foga egy pejkóra... cserélj[illegible]! Két szürkét adok a pejkóért!

Gyanakvóan néztem a nagy darab kozákot. Végre is kíjelentettem: — Nem cserélek, nem ismerem a kapitányodat.

A kozák összevonta szemöldökét, s oly hangosan mett végig, mintha apját szidtam volna. — Ki vagy te — kérdezte felháborodva —, hogy nem ismered Tatusin kapitányt? Phi, egy ember, aki nem ismerí, és még kétkedik vele...

— Ismerem, ismerem — vágtam vissza mérgesen —, mit szólsz hozzá, hogy ismerem? De előbb látni akarom a hires szürkéidet!

A kozák elvigyorodott — Ahá, szóval mégis cserélünk... A reménység, hogy örömöt szerezhet az ő Tatusinjának, egyszerűen nyájas-

— Játszol? Igen? No, akkor játssz valamit, ha lehet, magyar népdalokat.

Mit tagadjam, a csendes és jóleső elégtétel érzésével telepedtem oda a zongorához. Nojam — gondoltam belül mosolyogva —, te vagy a hires Tatusin, de azért mi is tudunk valamit: ebben az eldugott falubán egy sutyorgyes és ingerkedő kedvem támadt. — Miért éppen népdalt? — kérdeztem megnyomva a szót — ne valami komolyabbat? — Ne, ne — rázta fejét Tatusin —, népdalt szeretnék.

Megértően bólintottam. Na persze, a népdalt mindenki érti és élvezheti... Később azután meglepődve láttam, hogy a kapitány partnerjának egészséges arca megélénkül, és egyrásztosan egészséges arca megélénkül, és egy egy dal közben egész tanulmányt vált: hol fájdalom borongó, szinte fellegek vonulnak által rajta, hol szilajon vig, még hunyori szeme is villog: nem hallgatta a dalt, végigcsinálta, benne élt, benne hervadt vagy virult... hát ennyire hat rá a muzsika?

— Még — kérte, és amikor sereguyi népdal utána szünetet tartva rágyújtottunk, megjegyezte: — Kűlönös, mennyire tülelhetetlek a dalaitok: viharos bennük a bánat, s viharos az öröm is... Mondd, a magyar lélekben vagy a szenvedélyesség? — Vártalanul ért a kérdés. Motyogtam valamit, aztán, hogy lávágjam magam, könnyedén megkérdeztem:

2002 NOV 29
1021

DOBOZY IMRE:

VÁRATLAN HANGVERSENY

Január végén sürgősen hívtak a hadműveleti parancsnokságra. Egy zömök, deres hajú, fáradt arcú tiszt, Agajev alezredes kurtán közölte: lehet, hogy átmenetileg fel kell adnunk a falut, készüljünk az elvonulásra.

Elborult szemmel néztem rá. Feladni a falut? Elvonulni? A mi kis magyar egységünk már egy hete éjjel-nappal talpon volt, a németek szakadatlanul lőtték s bombázták a falut, egy emberünket a parancsnokság előtt, őrségen csapta agyon a bomba: de mindeddig eszünkbe se jutott, hogy a németek igazán megpróbálják feltörni a főváros köré vont gyűrűt, és nekünk, két tűz közé szorulva, futni kell. Mi lesz?

A baj, persze, sose jön egyedül. Mire kiadtam volna a felkészülési parancsot, negyven emberünkből nyolc maradt. A többi kidőlt, begyulladt, hazament, lerakta a fegyvert: irodánk tele volt keresztbe-kasba dobált puskákkal. Szégyelltem visszamenni Agajevhez, szégyelltem megmondani, hogy volt csapat, nincs csapat... Ültünk ott kilencen, a kilőtt ablakú házban, szinte szélütötten, és nem tudtunk semmit se csinálni, csak sóhajtozni és káromkodni.

Aznap délután Agajev megint értem futtatott egy küldöncöt. Na, menni kell már — gondoltam szorongva. De a reggel oly fáradt katona most vígan fogadott. Hátba ütögetett, harsogva és hamisan énekelte a Három tankistát: erre aztán körülszaglászta az irodában, szeszszagot kémlelve, s azt gondolván, hogy a derék alezredes felöntött a garatra. Elnevette magát: nem ittam én egy kortyot se... Győztünk, barátom, győztünk! A hárosi hidat elvitte a víz, nincs utánpótlás, se ember, se lőszer, se élelem: és ebben a kutyaszorítóban is győztünk.

Nem lehetett bírni vele. Pedig hány csata lehetett már a viharvert katona háta mögött! Hány „kutyaszorítóban" verték meg az ellenséget! Vagy mindenik győzelem után ilyen gyerekké változott?

Utóbb kivitt az országútra, hogy mindjárt jön a hadosztály legvitézebb tisztje, Tatusin kapitány. Ő, Tatusin — mondta büszkén, s annyi gyengédséggel, mintha tulajdon fiát dicsérte volna —, ha ő nincs ott, barátocskám, baj lett volna! Ej, hogy is hívták azt a borzasztó erejű görögöt, na mindegy, nem jut eszembe... Megvan! Herkules! Nahát, Tatusin egy Herkules. És emellett rettenthetetlen és ráadásul ravasz, mint tíz róka! Figyelj csak — leguggolt a hóba, és rajzolni kezdett. — A németek Fehérvár alól lerohantak a Váli-völgyig: itt ni, a baracskai dombon állt Tatusin zászlóalja, ők zárták el a műutat... Na most jön a támadás, pokoli nyomás, az egész front meginog, a német páncélos ékek szabdalni kezdik a mi vonalunkat! Erre Tatusin, ez a drága őrült, ez a vakmerő betyár, ahelyett, hogy utolsó emberig kitartana, felpakolja az egész zászlóaljat. Érted ezt? Egy századnyi erőt hagy utóvédül és teherautóra, szekérre, lóra pakolva a zászlóaljat, elkezd visszavonulni Martonvásáron át. Puff neki! A hadosztályparancsnok majd felrobban dühében. Tatusin pedig vonul, vonulgat visszafelé, a németek szétnyomják az utóvédet, özönlenek utána, teljes a felfordulás, fuccs az ütközetnek... De ekkor jön Tatusin a nagyágyúval! Ide is leállít egy páncéltörő üteget, látod? — meg ide is, meg ide is: aztán ezen a kövesúton balra kanyarodik, a gyurói úton megint balra, és aztán hurrá! — egész zászlóaljával oldalba kapja a masírozó németeket. Csinn-bumm! Páncéltörői kilőnek huszonkét tankot, a zászlóalj meg... hej, barátocskám, minek meséljek, úgyse tudhatod, hogy milyen egy igazi Tatusin-féle roham! Na, a hadosztályparancsnok még tartalékot követel, és átkozza Tatusint: ez pedig rég megverte az ellenséget, és eszi a disznóhúskonzervet a bricskáján!

Topogtunk egy órát a hóban, s akkor egy sárgára festett, bőrernyős bricskán (hol szerezhette?) bekocogott a Herkules. Egy vöröses hajú, borostás arcú, hunyorgó szemű tömzsi kis ember, begombolt köpenye alatt enyhén domborodott a pocakja, prémes kozáksapkája csáléra állt a fején... Nem látszott eszményi Herkulesnek. Még vérbeli katonának sem. Inkább géhásnak, aki a mai napra már kihadakozta magát a profunt-ügyekben

Würtz Ádám rajza

sá tette. Udvariasan bekalauzolt bennünket egy fáskamrából átalakított istállóba, amelyben néhány ló állt, és hagyta, hogy kedvünkre végigvizitáljuk valamennyit. Már éppen kiválasztottuk volna a két középsőt, amikor a kozák egy mokány kis deresre mutatott kacsintva: — Ezt vigyétek, akár a tűz! Olyan meggyőzően mondta, és olyan barátságosan nézett, hogy a deresnél maradtunk. Mi aztán az egyezség után iparkodtunk volna a dolgunkra, hanem ekkor Tatusin kijött a házból, és úgy megörült a formás pejkónak, hogy nem eresztett bennünket. — Á, á, szó se lehet róla — tiltakozott, és már tuszkolt befelé az ajtón —, megisszuk az áldomást, hát hogy gondoljátok? Misenyka, hamar az ebédet!

Nevetnem kellett, hogy az óriás kozákot Misenykának hívja. Mintha valaki a tigrisnek mondaná: cicuskám. És azon is nevetnem kellett, hogy Misenyka egy kockás törlőruhát fűzött derekszíjába, és péklapát formájú tenyerén egyensúlyozva, szervírozta az ebédet, egy hatalmas tál hagymás húst.

A kedélyes, kissé álmos kapitányt nézve, megint csalódást éreztem: ő volna, ilyen volna a hadosztály legvitézebb tisztje? Húsos, kerek arcán se hideg számítás, se ravaszság, se hetyke vakmerőség. Annak a nagyon élénk és nagyon fegyelmezett szellemi tevékenységnek, amellyel — szerintem — bonyolult hadmozdulatokat kitervelnek és végrehajtanak, semmi nyoma. Nyájas és egészséges arca volt, szinte parasztosan egészséges.

Ebéd közben csak pár szót váltottunk, s még az is bennünk rekedt áldomásiváskor: Misenyka valami istentelenül büdös répaszeszt öntött teánkba, s ezzel persze a teát is elrontotta. Egyébiránt a kapitányt nem feszélyezte a hallgatás. Kedvesen nézett ránk, hunyori szemével, mintha ezzel a nézéssel tökéletesen pótolhatná akár a legszellemesebb csevegést is. Aztán mintegy hirtelen ötletnek engedve, a szoba sarkában álló zongorára mutatott, és megkérdezte:

— Te is tudsz játszani? — Igen — felelte szórakozottan, még mindig a dalainkon tűnődve.

Akkor nemrégiben egy kedves, fülbemászó kis keringőt hallottam, az Amur hullámain címűt, egy katona harmónikázta a parancsnokság udvarán. Kértem Tatusint, játssza el ezt a keringőt. Elmosolyodott. — Á, az Amur hullámain! — Igen, igen... — Tömpe ujjait végigfuttatta a billentyűkön, és játszani kezdett, nagyon halkan és nagyon lágyan, valami egészen üde, naiv és álmodozó felfogásban, ahogyan csak keringőt lehet játszani; az ember szinte benn érezte magát egy bálterem langyos levegőjében, s messziről, elmosódva, beszélgetés és nevetgélés zsongásán átszűrődve hallotta a keringőt. Társam, civilben tanító, aki nálamnál jobban értett a muzsikához, szépen hegedült is, álmélkodva súgta: — Te, ez a kapitány remek zongorista... istenemre, ez tud! — És áradozott susogva, én meg éreztem, hogy fejembe szökik a vér és menthetetlenül elpirulok, mint egy iskolás kölyök. Jóságos ég, micsoda krampácsolást műveltem én ehhez a muzsikához képest! — ütöttem-vertem a zongorát, majd szétesett, és közben még felülről néztem a kis kapitányra, és... és mit is gondolhatott felőlem Tatusin?

A kissé banális keringő véget ért, Tatusin kérdőleg pillantott ránk, hogy mit óhajtunk. Én azonban csak néztem a szék alá, mintha ott egy vagyon volna elrejtve. A tanító szólalt meg: — Lehetne valami mást, mondjuk Chopint? — A kapitány felvidulva bólintott, levetette zubbonyát, felgyűrte inge ujját, kerek arcára derű és vágyakozás ült: és aztán játszott órákon át. Chopint Mozart követte, Mozartot Csajkovszkij, és aztán Schubert, Beethoven, Liszt következett... A tanító csak egy-két szót mondott: c-moll zongoraverseny... forradalmi etüd... és hátradőlt székén és lehunyta szemét. Kocsisunk megunta a várakozást odakint (civilben marós, a gyári dalárda bassszistája), s betelepedett a szobába. Utóbb a háztulajdonos, egy törvényszéki tisztviselő is bejött feleségével. Aztán jelentkezett annak az őrsnek parancsnoka, akihez délutánjában indultunk, s aki már nem győzött várni bennünket. Ő is ottragadt. Késő délután Agajev állított be, valami sürgős paranccsal. Minduntalan rápillantott a zsebéből előhúzott cédulára, de nem volt szíve félbeszakítani a zenét — az Apassionata zengett a szobában —, és csak akkor lépett oda Tatusinhoz, amikor az utolsó akkord is elhalkult, belesimulva a megilletődött csendbe.

A kapitány zsebkendővel törölte megizzadt homlokát. — Ne haragudjanak — mentegetőzött —, mennem kell, ez a vén morgós Agajev nem hagy békén.

Még senki se szólt, senki se mozdult: e váratlan és csodálatos muzsika hullámain tovább ringtunk, mint behúzott evezőjű csónak a folyó sodrán. A tanító ugrott fel elsőnek, szorongatta Tatusin kezét, és aztán hitetlenkedve kérdezte: — Lehetséges, hogy ön hivatásos katona? Ugye, nem? — Észrevétlenül tért át a tegezésről az önözésre, akárcsak később én is. A kapitány mosolygott, fejét rázva: — Nem, nem vagyok hivatásos... civilben konzervatóriumi tanár vagyok... Köszönetet mondtam én is, és zavartan kértem, hogy ne haragudjon. Tatusin csodálkozva nézett rám. Haragudni? Ugyan, miért? Hiszen úgy örül annak a jó kis pejkónak, és máskor is szívesen játszik. — Azaz, hogy — tette hozzá kedvesen — máskor is játszunk egymásnak.

Abban maradtunk, hogy néhány nap múlva újra meglátogatjuk, és addigra Misenyka szerez valami tisztességes italt a rettentő ré-

paszesz helyett. Tatusin felkapott a sárga bricskájára és elrobogott.

Harmadnap estefelé Misenyka lépett az irodánkba. — Milyen kedves — szóltam a tanítónak —, figyelmeztet a mai találkozásra.

A fekete, csontos, óriás kozák azonban nem szólt. Sokáig nézett ránk, értetlenül, és valami szívszorító, vad fájdalommal a szemében. Semmit se tudott mondani. Néhány perc múlva némán ment ki az ajtón.

Agajevtől tudtuk meg, hogy Tatusin kapitány reggel hét órakor elesett.

ÉLET ÉS IRODALOM

Magyar Hírlevél
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 12.
Telefon: 188-296, 188-307

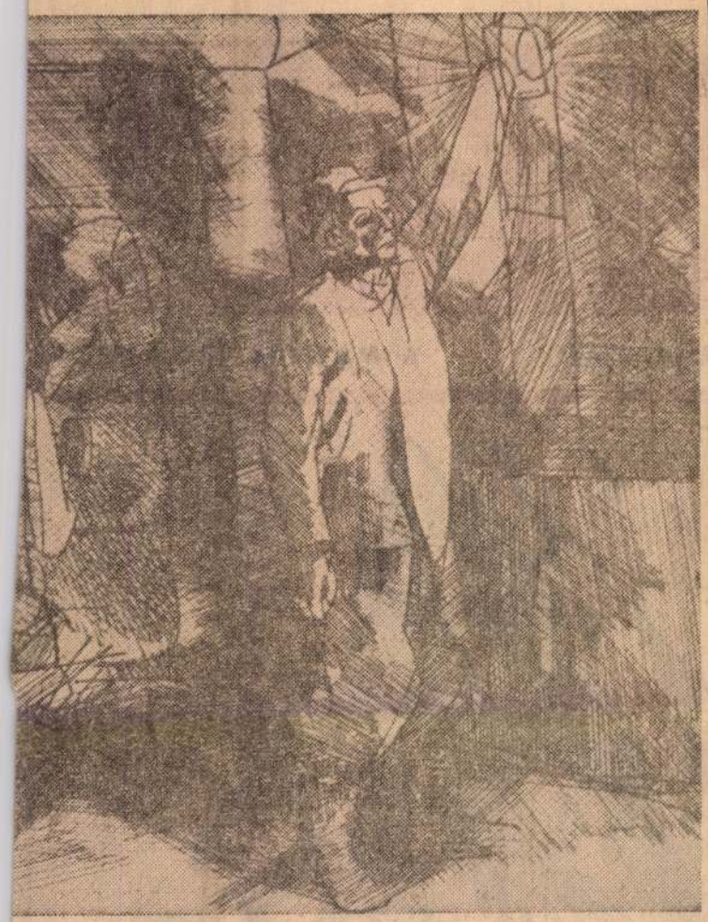

...yula: Bányában

...ZOVJET NÉP

...s riportjai: Híd a víz alatt

...kép-hagyatott kunyhójában rendezi be a partizánkórházat és ...kép, mind a veszélyek leküzdésében, mind pedig az orvosi ne...asz- hézségekkel szemben helytáll. ...orá- ...el- Mindehhez Szimonov még hozzáfűzi *Az elbeszélést az elbeszélésekről*, s feltárja, ...tlen mennyi volt a nyersanyag és ...újt- mennyi a fantázia szülötte ...yát, műveiben. Így valóban alkal...neg. munk van arra, hogy ne csak ...ogy az író fejlődését, hanem az ...vvel egyes elbeszélések születését ...tlen is megismerjük, beletekint...úgy sünk az írói műhelytitokba. ...védi S innen világlik ki leginkább, ...y a milyen nagy szolgálatot tett a ...esen szovjet irodalom a háború ...Így idején. A háborúban a szemé...tár- lyi kultusz ellenére is — ta...Ber- ján éppen azért, mert egyébként a harcot nem lehetett ...is, volna eredményesen folytatni ...el- —, az írók a nép hősiességét írták meg, az egyszerű szovjet emberek szenvedéseiről vállalt és átélt szenvedéseiről nyújtottak képet. A háború, mely áttörte a szokványos hétköznap erkölcsi normáit, áttörte az emberi lelkivilág korlátait, áttörte a személyi kultusz esztétikáját is. Hősként a szovjet nép jelent meg, és az írók a háború eseményeinek ábrázolásából építettek „hidat a víz alatt", egy a személyi kultuszról megtisztult igazibb irodalom felé.

HERMANN ISTVÁN

Kalandverők

A televízió hosszú hetek óta minden vasárnap a Tell Vilmos című angol filmet vetíti. Ha van történelmi giccs, ha van bárgyú kaptafamunka, ez az. Gessler nemcsak vérszopó zsarnok, de gyáva is, kövér is, és a tetejébe olyan ostoba, katonáival együtt, hogy már több mint tizedszer járnak túl az eszén, minden folytatásban újra és újra. És micsoda ötletekkel! Ha Tellt az emeleten kergetik, ő — bizonyosra vehetjük — a pincéből dugja elő a fejét, de az is lehet, hogy megfordítva; ha felesége, ez a tűzrőlpattant görlöcske, aki egy közepes magyar filmben statisztaszerepet sem igen kapna, csapdába esik, mi sem egyszerűbb, mint kiszabadítani: a hűséges férj és egy személyben jeles íjász egy automata biztonságával már kötözi is az álomporral teli zacskót a nyílvesszőre, belövi, be ő, a börtönablakon, az asszonyoknak csak le kell nyelnie, holttá merevednie, aztán valami ellenszertől fölébredni, eljátszani egy kis szellemjárás-komédiát, mire mindenki eszétvesztve menekül elöle, és máris otthon látjuk őt, szerettei körében. És ez így megy fejezetről fejezetre, dőre kaland, kaland után, unalmas egyformaságban, mint a sorba rakott szalámiszeletek, kaland-verkli, nem lehet megállítani, Schiller forog a sírjában, Tell nemzeti hősből átalakul heccmesterré, egy kakukkosórával bosszantja Gesslert, közben úgy mellékesen feltalálják a puskaport is, álompor már volt, most várjuk a tüsszentőport, jó murit lehet csinálni vele!

Azt tartja a közmondás: ajándék lónak ne nézd a fogát! De ezt a Tell Vilmost nem ajándékba kaptuk — vettük! Pénzt adtunk érte!

— dor

Apróság...

Sose érzek diadalt, ha apró elírással találkozom. Egyetlen szerző feje se káptalan, tévedni emberi dolog. Legfeljebb akkor áll rosszul a tévedés, ha szerzőnk fölényes. Ha kioktat. Az „Élet és irodalom" legutóbbi számában *H. I.* igencsak vállon veregeti Mary Chase-t, a „Barátom Harvey" íróját. Hogy csak szerző és nem író, hogy szerzőnek se az igazi. De mégis darabot írt, sőt, mindenfélét belezsúfolt. „Eddig juthatott Mary Chase, mikor is kezébe kerülhetett a New Hungarian Quarterly valamelyik száma, melyben is elolvasta egy magyar esztéta írását. Innen ráébredt arra, hogy valamilyen eszmei mondanivalónak is kell lennie egy vígjátékban."

Mary Chase a kitűnő Quarterlyt azonban a darab írásának idején nem olvashatta. Ugyanis a „Barátom Harvey"-t 1944. november elsején mutatták be New Yorkban, ahol is 1949. január tizenötödikén 1775 előadást ért meg.

Az „Élet és Irodalom" cikkírója őszintén azt hiszi, hogy a darab mai. S így az egész kritika. Én legalábbis nem olvastam egyetlen célzást se a bírálatokban erről, hogy itt 19 esztendős műről van szó.

A New Hungarian Quarterlyt viszont Mary Chase legfeljebb újabb műveihez használhatta útmutatóként, mert a Quarterly 1944-ben még nem jelent meg — mai formájában.

U.

...te vezetőségét ...munkaközössége

...zös- fejlődés kérdéseiről rendezzenek vitákat. A szervezeti ...tott megerősödés érdekében a ...ség Munkaközösség KISZ-szerve...ség zetének megalakítására és a ...ist- vezetőség kibővítésére tett ja...a vaslatot.

...ve- ...in- A vitában *Gyurkó László, Hárs György, Kerékgyártó István, Lukácsy András, Morvay István, Nádor Tamás, Salamon Pál, Solymár József, Tasnádi Attila* és *Tóth Dezső* ...ny- szólalt fel, majd megválasztották a Munkaközösség új ...le- ...csi vezetőségét. A vezetőség tag...E jai a következők: *Ágh István, Csonády János, Csukás István, Farkas László, Gerelyes Endre, Gyurkó László, Kerékgyártó István, Maróti Lajos, Soós Zoltán* és *Szakonyi Károly.*

Az 1963. évi művészeti és irodalmi díjak

Április 2-án, a Parlament Munkácsy-termében adták át a munkásságukért kitüntetett művészeknek a kiváló és érdemes művészi címek dokumentumait.

A Magyar Népköztársaság kiváló művésze:

Básti Lajos színművész, *Sulyok Mária* színművész és *Páger Antal* színművész.

A Magyar Népköztársaság érdemes művésze:

Balázs Samu színművész, *Sárdy János* színművész, *Palotai Erzsi* előadóművész, *Egri István* színművész, rendező, *Kósa György* zeneszerző, *Ránki György* zeneszerző, *Kozma Miklós* [illegible]

Házy Erzsébet, a Magyar Állami Operaház tagja

Róna Viktor, a Magyar Állami Operaház balett-táncosa

Bródy Tamás karmester

II. FOKOZAT

Blum Tamás karmester

Hankiss Ilona, a Debreceni Csokonai Színház operatársulatának művésze

III. FOKOZAT

Palcsó Sándor, a Magyar Állami Operaház tagja

Révész László karmester,

Harmath Éva operaénekesnő, a Szegedi Nemzeti Színház operatársulatának tagja

Erkel Ferenc-díj

I FOKOZAT

Petrovics Emil zeneszerző

Konyorcsik János szobrászművész

Csernus Tibor festőművész

III. FOKOZAT

Miskolczi László festőművész

Csekovszky Árpád kerámikus művész

Jászai Mari-díj

I. FOKOZAT

Márkus László, a Madách Színház művésze

Keres Emil, a Jókai Színház igazgatója

Olsavszky Éva, a Győri Kisfaludy Szníház művésze

Vass Éva, a Madách Színház művésze

Berek Kati, a Nemzeti Színház művésze

[illegible] Dóry-

1963 APR - 4
1021

Élet és Iro

VII. ÉVFOLYAM 14. SZÁM A MAGYAR ÍRÓK SZÖVE

BOTÁR BÉLA:

Ünnepre

Ebben az országban,
mindenki fiatal:
csak most lett tizennyolc éves.
Ebben az országban,
mindenki fiatal,
akár csak valóra váltott
álmaink.
Ó, ezek az álmok,
ezeket marcona századok
satu-markában,
keblünkbe-rejtve
dédelgettük, óvtuk,
mint gyenge madárkát.
Most, szárnyuk forró suhogása
cirógat, biztat
és szívünk melegét viselik
villódzó tollaikon.
Ebben az országban mindenki fiatal —
és öreg dolgainkat eltemettük
örökre.
Eltemettük a hétrét-görnyedés
embertelenségét.
S mindenféle alázat sanyarúságát
vállunkról ledobtuk.
A nyomukban ólálkodó árnyakat
visszarugdossuk a Semmi ölébe.
Elfelejtjük tipródó öregségünk.
Emlékére földet dobálunk
és gondokban, szenvedésben
megőszült fejére
tavaszunk virágait szórjuk
kegyelettel.
Ebben az országban mindenki fiatal —
Egymásba kulcsolt sóhajunk is
elbaktatott a ködben, az utolsó
szekerekkel.
A rongyokban álmodó szegénység,
a gyárak csukott kapuinál
leselkedők éhes serege,
S a nádfedeles viskók reménytelensége
elküldte fiait
hogy az Igazság és Bőség rejtett útjait
mindenki javára felfedezzék.
Elfújták az országban mindenütt
a petróleumlámpát.
A kétségbeesés füstjét elriogatták.
És tetőinket, a holnap és mindennap
gondtalanságával kicserepezték.
Ebben az országban mindenki fiatal —
Mi kényszerítettük a telet futamodásra,
mi terítjük szét a tavasz
színes szőnyegeit.
És kicsaptuk okos gépeink csordáit
a mesgyétlen mezőkre.
Az anyag és a csillagok titkát kilessük,
és a természet minden erejét
hámunkba fogjuk.
Mindent legyőz tettrekész fiatalságunk.
Ragadja mindenki derék szerszámait
kezébe,
a Férfikor közeleg —
és előttünk áll még
a csodálatos Élet!

Würtz Ádám: Zászló-vivő

NÁDASS JÓZSEF:

Az a reggel...

Az a reggel nem volt haragos, a táj újra táj volt és nem terep. Ébredéskor elszállt a rettegés és gyász, olyan reggel volt, amely elfelejtette, mi történt éjjel.

Akiket megöltek, azokat már eltemették a a vén az

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám

DEC 7

MAGYAR NEMZET
Budapest

PETŐFI SÁNDOR
Arany Lacinak

Würtz Ádám rajzaival jelent meg — három éven felülieknek — *Petőfi* Sándor verse, az *Arany Lacinak*. A rajzok népi motívumokat is alkalmaznak, színvilágúk gazdag, különösen a pasztell árnyalatok illeszkednek jól a vers hangulatához. Würtz Ádám tréfásan, vidáman, játékosan kíséri rajzaival Petőfi gyermekköltemények. *(Móra Könyvkiadó.)*

ugor nyelvet beszélő nép. 76. Fatime örök szerelme. 78. TÉÉ. 79. A tűrelem egyik próbaköve. 80. Heves megyei község. 82. Osztrák polgári politikus (Leopold), mű-

Würtz Ádám

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1990 MÁR 13.

MAGYAR NEMZET

Budapest

— **Würtz Ádám** műveiből csütörtökön kiállítás nyílt Hradec Královéban. A magyar képzőművészet élvonalába tartozó grafikus 48 alkotását láthatja a közönség.

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Budapest

— *WÜRTZ ÁDÁM műveiből csütörtökön kiállítás nyílt Hradec Kralovéban. A magyar képzőművészet élvonalába tartozó grafikus 48 alkotását láthatja a közönség.*

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG
Szekszárd
1979 ÁPR 15.

ink írják

nincs olyan lakosa a községnek, aki az elmúlt napok egyikén ne járt volna a fényvesben, hogy a felszabadulási emlékpark kilátójából gyönyörködjék a nagyszerű tájban. A művelődési központban naponta 50—80 látogatója van az április 1. óta nyitva tartó kiállításnak.

A napokban szovjet vendégek is megtekintették a kiállítást, ahol eredeti, 1945-ben tamási kommunisták részére készített orosz nyelvű iratok is láthatók. A kiállítást látogatók körében különösen nagy tetszést arat Würtz Ádám, Tamási szülöttjének két helyi vonatkozású grafikája, Heinrich Rudolf mellszobrai, valamint az ugyancsak Tamásiban dolgozó fiatal Lippai Tamás két festménye. Április 10-én a járáshoz tartozó községek tanácselnökeinek mutatta be a kiállítást Vidóczy László, a Tamási Járási Tanács vb-elnöke.

Balipap Ferenc
Tamási

előbbi nemzetiségi területen települt, de ezekben a járásokban is a parasztság képezett nagyobb tömeget.

Sorra megalakulnak a pártok

Csupán kiindult az előadó a megye akkori, sajátos problémáiból, ezzel együtt hangsúlyozta, hogy Tolna megyében sem hiányoztak a népi demokratikus forradalmi folyamat legdöntőbb feltételei.

— A negyedszázados fasizmustól legnagyobb veszteséget szenvedett kommunista párt a legelsők között állott talpra és megindította a harcot a demokratikus átalakulásért. A kommunisták saját szervezeti erejük, befolyásuk növekedése mellett a tömegek megnyerése érdekében fáradoztak. Szekszárdon hetente rendezték meg a nyilvános pártnapokat.

Gondot fordítottak a függet-

A LENIN-CENTENÁRIUM MÉLTÓ MEGÜNNEPLÉSÉÉRT

1021

A hazánk felszabadulásának 25. évfordulója tiszteletére létesített objektumok és rendezvények napról napra népszerűbbek és látogatottabbak Tamásiban. A Lenin-centenárium méltóképpen fokozza az emberek érdeklődését a megemlékezést és hálát kifejező emlékmű, emlékpark és a jubileumi kiállítás iránt. Szinte

gyülést. A demokratikus feladatok megoldásához fontos területei voltak az együttműködésnek, a különböző népi bizottságok.

Magához tért a reakció

Közvetlenül a felszabadulás után nem mutatkoztak a reakció erői, mert jelentkezésüket lehetetlenné tette az akkori hangulat és féltek az esetleges megtorlástól. Az első szabad esztendő, 1945. közepére magukhoz tértek a reakciós erők. Felmérték a viszonyokat és

MAGAZIN

Elhagyott játéktér

Akácz László

A MÓRA MÚZE ÉVKÖNY

Most is csak azzal kell kezdeni a *Móra Ferenc Múzeum évkönyvének* bemutatását, amivel már évek óta: izgalmas, a laikus gészők számára is érdekes vasmány; alapos tanulmár gyűjteménye, ugyanakkor ga válogatású szemle.

A napokban kézhez ka 1969-es évkönyv ráadásul új sővel hagyta el a nyomdát, a sötétpiros borító, amelye szegedi származású fiatal fikus, *Mayer* Gyula terve méginkább „szemre széppé" t a kiadványt. A kifogástalan szorosítás ezúttal is a Sze Nyomda munkáját dicséri.

A tanulmányok sorát Ju Antal *A hantház* című dolg ta nyitja meg. Ahogy a ko ban közreadott írásaiban, eb is a Szeged környéki népéle választotta tárgyát a múz fiatal néprajzosa: a hantbó *gyeptéglából* — való házr históriáját, technikáját fog össze. A fényképekkel illusz írásból megtudjuk, hogy Sz környékén az alsó- és felsőv pusztták felosztása idején, 1850-es években kezdődött m hantházak építése. A gyepté falbarakói az elszegényedett

ismert növényéről. A kutatásokon alapuló a hagymatermesztés

Würtz Ádám

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged

1021 1970 MÁR 1

Képek és grafikák

Az elmúlt vasárnapi hármas tárlatnyitó után tegnap, szombaton újabb két képzőművészeti eseményre került sor Szegeden: délben a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában Kontraszty László festőművész kiállítását nyitotta meg Rozványi Márta művészettörténész, mondta, a finoman kalligrafikus ábrázolásmód művelője Kontraszty László, s mint ilyen, főképp a látványukban is fegyelmezettebb témákat feldolgozását kedveli. Inkább elemez, mint elbeszél; inkább a szerkezetet tárja a néző elé, mintsem magát a látható valóságot.

Színei is ehhez az elmélyült látásmódhoz igazodnak: visszafogottak, tartózkodóak. Munkásságát jól példázza a „Szifonos csendélet" című munkája, amely egyaránt magán viseli a gondos elemzés sajátosságait meg a világos, tiszta színeket.

Kontraszty László szegedi bemutatkozása örvendetes és érdekes esemény: a művész 1959-ben Budapesten megrendezett önálló tárlatának méltó „újrázása".

*

Az újszegedi November 7 Művelődési Központban megnyílt kiállítás legjobb grafikusaink lapjait mutatja be. Könyvkiadóink megrendelésére készültek ezek a lapok, ám a „rendelés" aligha fedezhető fel rajtuk. Önmagukban teljes, a szövegkörnyezet nélkül is tisztán szóló alkotások. Erőteljes formáival, tiszta színeivel kiemelkedik közülük Kass János néhány munkája, amely Balázs Béla *A kékszakállú herceg vára* című verses drámájának díszítésére készült. Hasonlóképp nagy öröm elgyönyörködni Feledy Gyula, Würtz Ádám, Szász Endre lapjaiban, amelyek — noha nyomtatásban már ismerjük őket — így is igazi újdonságként hatnak.

A. E.

Würtz Ádám Munkácsy-díjas grafikusművész.

Kontraszty László szegedi mester művészete az elmúlt fél évszázada szülővárosunkban, Szegeden tett művész pályája innen indult el. Szegedről — a *Művészeti Lexikon* tanúsága szerint — *Erdélybe* került Kontraszty László, majd e „kitérő" után ismét Budapesten telepedett meg.

A szülővárosában bemutatkozó festő alkotásaiban érdekes módon nem sok jel mutat e helyváltoztatásokra. Mindez azzal magyarázható, hogy inkább a *tárgyak*, mint a tájak érdeklik; szíveseb-

KÉPZŐMŰVÉ

A DOLGOZÓK LA

A falu és a

Nincs önállóan funkcionáló inté
nincsenek kizárólagos fel
vagy célkitűzések, amelyet
egyik, vagy másik eszközzel lehetne r
lósítani. Ezért a falusi művelődési h
sem lehet úgy vizsgálni, hogy azokat
gadjuk abból a komplex rendszerből, a
ben ott van a rádió, a televízió, a napi
könyvtár, mozi stb. Lehetőségek, szük
tek, adottságok és tradíciók keveredn
képeznek egészet a művelődés és
egyes formái, vagy intézményei sz
falun is.

A mezőgazdaságban foglalkoztatott k
száma az utóbbi másfél évtizedben je
sen csökkent. 1949-hez viszonyítva ug
kor hatszor több traktor, négyszázszo
aratógép van. Ötszörösére n
műtrágya felhasználás, az öntözött te
több mint tízszeresre emelkedtek. Me
tehát a kistermelő „univerzális" para
vele együtt változásnak indult az
kapcsolódó művelődési igény is.

A másik fontos tényező, hogy n
tozott a falusi lakosság s
politikai tevékenységének
tétele is. A mezőgazdasági szövetk
mint a demokrácia, a kollektivitás
szintén lényegesen megváltoztatták
érdeklődését.

A nagyüzemi termelésre történő
tartalmában és szervezeti téren új fe
kat jelentett a falu művelődésében is.
nagyüzemi gazdálkodás szabta követ
egyre inkább érvényre jut, s ennek
lembevételével szerveződik és alakul
falu művelődése. Kezdetét vette falu
munka szakmai differenciálódása és
együtt a műveltségigény differenciálód

Más oldalról: falun is gyökeresen

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

1969 NOV 2

1021

1969. november 2. vasárnap

Könyvespolc

Andrej Belij: Keresztrefeszítés

Ennek a műnek tulajdonképpen nem is Andrej Belij a szerzője, hanem egy négyesztendős kisfiú. Természetesen e megállapítás paradox, de kifejezi az író vállalkozásának jényegét. Nem könnyű vállalkozás ez, hiszen egy felnőtt számára hatalmas feladatot jelent egy négyéves kisfiú tudatlanságával nézni a világra és rácsodálkozással felfedezni azt. Mert ebben a korban minden élmény döntő, nagy esemény- és úgy is kell megírni.

Andrej Belij az orosz szimbolista költészet „ifjabb nemzedékének" egyik tagja. Önmagáról így vall: „Engem a könyv mindig szorított, számomra valahogy hiányzott belőle a hang és a szín. Fel szerettem volna robbantani a tompa fényű szavakat, vakító fényűekké változtatni őket. „Törekvéseit hűen tükrözik művei, hiszen a gondolatok széttördelésével, az írásjelek szokásos rendjének felrugásával szinte a szabadvers formájáig vitte regényeit.

A Keresztrefeszítés már csak emiatt sem könnyű olvasmány. A regény lapjairól szinte kilépnek a szerző által teremtett irracionális világ szereplői. Más írók hasonló témájú művei mindig valamilyen passzív, kedves világot ábrázolnak. Bár a gyermekhősök azokban a könyvekben is cselekszenek, jellemükben, gondolatvilágukban távol állnak a realitásoktól. Belij irracionalitása más jellegű. Egy nagyon összetett bonyolult jellemű kisfiú élményeit állítja elénk. Szinte hibátlanul érzékelteti velünk ezt a világot, ami talán azzal magyarázható, hogy a szerző rendkívüli érzékenysége hűen tudja követni egy kis gyermek gondolatvilágát és képes az ő szemével tükrözni a körülötte zajló eseményeket.

A Magyar Helikon-nál megjelent művet Würtz Ádám grafikái teszik még érdekesebbé

Viktor Sándor

Würtz Ádám

A szerkesztő úgy döntött, ezt a cikket én írjam meg. Próbáltam tiltakozni, de kollégáim érvelése megcáfolhatatlan volt: te tudod egyedül közülünk, hogy mit jelent anyának lenni. Így hát most az a feladat vár rám, hogy május első — igazi — vasárnapjához illően megpróbáljam csokorba szedni a legszebb érzésről valló gondolatokat.

Milyen dolog is hát anyának lenni?

Kislány koromban ilyenkor májusban Mária-oltárt díszítettünk az iskolában, és minden nap virágot vittünk a templomba az isten anyjának. Kék palástban állt ott, feje fölött csillagok és röpködő angyalkák, karján a pufók arcú istenke fiú. Sokadrangú művész alkotása lehetett, Szűz Mária arca se örömet, se szenvedést nem fejezett ki, szenvtelen volt, mint egy közönséges, színesre festett gipszfigura. A sok májusi virág szép volt az oltáron.

Jóval később egyszer Rózsa Ferencről és testvéréről, Richardról olvastam. Akkor eltűnődtem az édesanyjukon. Polgárasszony volt, biztosan nyugalmas, szolid életet álmodott magának. Hogy gondolt vajon az eszmére, amelyért két fia az életét áldozta fel?

Csak a saját anyám minket nevelő szeretetén nem gondolkodtam soha. Az természetes volt, olyan egyszerű, hogy soha észre se vettük. Talán csak egyszer, egy télen a háború után, amikor nagyon kevés volt a gyümölcs. Öcsém hároméves volt akkor, almát evett, s a félig lerágott csutkát anyánknak nyújtotta a szó ízét nem ismerő gyerekséggel: „ezen élsz". Akkor döbbentem rá, hogy az almának azon a télen mindig csak a csutkáját ette anyánk.

Ez volt tehát hosszú éveken keresztül. S most beszéljek arról, hogy mit jelent anyának lenni. Szép szavakat írjak önfeláldozásról, beteg gyerek kiságya mellett átvirrasztott éjszakákról, mindenért kárpótló gyermeki mosolyokról?

Talán mégis inkább arról az ijedtségről, amikor karomon a gyerekkel kiléptem a klinika kapuján. Úristen, ezért az emberkéért én vagyok a felelős! Egy önálló életért, amelynek nem érzem és mégis tudnom kell a fájdalmait. Éhes vajon, vagy csak unja magát? Így biztosan fázik, ha betakarom, akkor meg megizzad. És jöttek az éjszakai felriadások miért lélegzik olyan hangosan. Most túlságosan nagy a csend fel kell kelni, lábujjhegyen a kis ágyhoz lopakodni, s állni fölötte amíg csak fel nem sír, s akkor el suttogni, hogy itt vagyok, csillagom, nincs semmi baj.

Szeretem nézni az utcán a kis mamákat. Úgy megszépíti őket a gyerekkocsi. S a legszebb talán a bennük, ahogy fürkészik a járókelők arcát: elmegy-e mellette anélkül, hogy egy pillantást vet ne rá. Hiúság édesanya a neved — mondanám legszívesebben, de meg kell nekik bocsátani. Mert ők maguk is úgy indultak a sétára, hogy tudták, a legszebb új kosztüm is csak díszlet. Hogy felhívja a figyelmet, itt valamit meg kell csodálni — s aztán érdemének megfelelően nyugtázzák a babakocsiba küldött mosolyokat.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

1970 MAJ 10

Könyvjelző

A teljes Heptameron – magyarul

Navarrai Margit kora legjelentősebb nőalakja a XVI. század első felében (1492—1549 élt). I. Ferenc francia király testvére, Károly alençoni herceg, majd Henri D'Albret navarrai király felesége volt, ugyanő IV. Henrik nagyanyja és a *reneszánsz szeretetreméltó édesanyja*, Rabelais kortársa. Nérac-i udvara a szabadgondolkozók, humanisták és a reformáció üldözött híveinek gyűjtő- és menedékhelye. Többek között a magyar irodalomból is ismert zsoltárfordító *Clement Marot*, és a vallásújító *Kálvin* tartozott szűkebb szellemi környezetéhez. Személyi titkára a Boccaccio híres Dekameronját franciára fordító Antoine Le Macon. A navarrai királyné tudományos képzettségű, a humaniorákban jártas elme: görög, latin, spanyol, olasz nyelven beszélt és olvasott, héberül is tanult. Vallásos és világi tárgyú költemények, misztériumok, allegorikus drámák írója. Az irodalomtörténet keretes elbeszélésgyűjteménye, a *Heptameron* miatt sorolja a világirodalmi rangú szerzők közé.

Az 1558-ban közreadott mű a Dekameron mintájára készült. Az elbeszélések tárgyát nem könyvekből vagy szájhagyományokból tovább örökített „vándormotívumok" alkotják, hanem az egykorú, és zömmel az elbeszélő főrangú környezetében előfordult gáláns kalandok. (A szereplők kilétét a filológia rendre azonosította is.) A hatvenkét novella kimeríthetetlen példatára a pajkos, tragikus, bájos, néha komor szerelmi történeteknek, melyekkel egy délfrancia apátság kényszerű vendégei szórakoztatják egymást. Az elhangzottakat megvitatja a társaság és ez ad alkalmat az írónak platóni emelkedettségű erkölcsi, bölcseleti, szerelmi és társadalmi ismeretei rögzítésére. A francia köz- és társaséletet, beszédmodort és divatot elsőként mutatja be. Ábrázolásában a szerelem nem kizárólag a lélek által formálódik, hanem a test követelményei, törvényei szerint önállósul.

Közbecsülésben álló udvarhölgyek, hercegnők és királynők szerelmi három- és négyszögei, hűséges kisemmizettek, csalafinta főurak, számtartók, lovászok, szobalányok, pajzán papok, szerzetesrendekbe, zárdákba menekülő vagy kényszerített ártatlan hajadonok, hervadó dámák, teljesületlen szerelmük miatt vigasztalhatatlan daliás ifjak és kiváló férfiak vonulnak a kolostorokba, megcsak férjek és vőlegények a csataterekre. A felelőtlen szeretkezések és a kielégületlen szerelemvágytól megbolydultak epekednek, szenvednek, üdvözülnek vagy magasztosulnak hőssé az elbeszélésekben. Némelyikből hiányzik ugyan a boccaccio-i életteljesség, de ezt a helyzetek ötletessége, a fejetetejére állított szituációk bősége, az indulatok olykor nagysodrú jelenléte, a lélektani meglátások többrétűsége feledteti az olvasóval. A drámai erő nem ritka még ott sem, ahol a történet anekdotikus-tréfás vagy éppen csak adomaszerű.

A magyar nyelven először hiánytalanul megjelent méltán híres és hírhedett művet Antal László fordította kiválóan, Würtz Ádám illusztrálta. Az író vidám eretneksége, elmésssége, vitathatatlan emberismerete, szenvedélyesen célratörő igazmondása teszi a Heptameront lebilincselő olvasmánnyá.

(Európa Kiadó)

Solymos Ida

NÓGRÁD
Salgótarján

1969 DEC 2 9

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-048, 337-748, 340-726

Közl
leslege
mily
progr
törek
dolat
felsz
oszt
gosabban kiraj
túrpolitikában is, ezért a
lladó zsurnaliszta helyzete is viszonylag egyszerűbb volt, amennyiben frontálisan kellett támadnia az uralkodó osztály egész népellenes iskolapolitikáját, egyértelműen konzervatív pedagógiai koncepcióját.

A felszabadulás után, amikor a szocialista sajtó és iskola együttműködése került napirendre, a két pólus kölcsönhatása paradox módon bonyolultabbá vált. Ezt a kölcsönhatást és együttműködést a közös felelősség jegyében újólag tisztázni és rendezni feltétlenül szükséges. Az V. nevelésügyi kongresszus tézisei ezt az együttműködést kívánják a jövőben erősíteni, amikor felvetik a kérdést: miképpen lehetne nevelés és újság, iskola és sajtó kapcsolatát gyümölcsözőbbé, kölcsönösebbé tenni?

Indokolt ez a törekvés, mert a jogosult vagy éppen igaztalan sajtóbírálat iskola és újság, folyóirat és pedagógus között ma is igen gyakran kölcsönös bizalmatlanságot, áldatlan oppozíciót támaszt. Úgy vélem, a tézisek a probléma gyökerét ragadják meg, mondván: „... az együttműködés iránt jelenleg a legfontosabb követelmény: bizonyos alapkérdésekben, alapelvekben és főbb célkitűzésekben azonos nézet, azonos állásfoglalás és közös nyelv."

Tisztázni kell

A napisajtó és a folyóirat-irodalom dinamikusabban és bátrabban reagál a pedagógiai valóság problémáira, mint a pedagógiai szakirodalom. Ezt a tézisek is megfogalmazzák: „... nem vagyunk elég frissek, mozgékonyak, aktuálisak." Lehet vitatkozni arról, miképpen és milyen feltételek közepette érvényesülhet a pedagógiai sajtó frissesége, aktualitása. A napisajtó és szaksajtó publicitását egymáshoz mérni azonban irreális lenne. Be kell látnunk, hogy a pe-

súlyuk csak nove... A tévés mondanivaló érvényességét kétségbe vonni, ezekkel vitatkozni és egyben utat törni a korszerű pedagógiai törekvéseknek egy pedagógiai napilap, vagy hetilap szép és időszerű feladata lenne.

Oda kell figyelni

Demokratizálódó közéletünk írott és íratlan törvényei megkövetelik, hogy a jogosult sajtóbírálatra az érintettek oda-figyeljenek és érdemben intézkedjenek. Ez alól a pedagógus sem lehet kivétel. A közoktatáspolitikai-pedagógiai mondanivalót annak társadalmi súlya és igaza fémjelzi, és nem az, hogy szaklapban vagy napisajtóban látott-e napvilágot. Úgy vélem, nem egyedül vagyok, amikor azt mondom, hogy megyei napilapunk, a NÓGRÁD az utóbbi években korrekt módon, tárgyilagosan és eléggé mérsékelten élt a sajtóbírálat jogával és kötelességével, amikor az iskoláról, a pedagógusok munkájáról írt. A lapnak arra irányuló törekvése, hogy az iskola és benne a pedagógus tekintélyét, társadalmi rangját növelje, helyzetét javítsa, munkája eredményeit megbecsülje, az a NÓGRÁD publikációiból egyértelműen kiolvasható. Ez a szerkesztői attitüd kétségtelenül hozzájárult ahhoz, hogy a pedagógusoknak a lap iránt táplált bizalma egyre növekszik, ami a pedagógus-előfizetők számán is mérhető. Ezzel nem állítom azt, hogy a lap szakmai vonatkozású állásfoglalásai nem szorulnak esetenként korrekcióra, vagy azt, hogy a lap egy-egy cikke nem pezsdít élénk vitákat pedagóguskörökben.

Nem a mundér becsületének védelmében és a döntőbíró szerepében hozom fel példaként a „Diákoknak tilos belépni!" című cikk körül kerekedett vi-

1021

Az Európa Könyvkiadó újdonságai

Zöld emberkék — Kései fölfedezés Kukorica-Isten országában — Az örök klasszikus — A királynő mesél

A közelmúltban magyarul megjelentetett világirodalmi újdonságok, s klasszikusok új kiadása halomma tornyosul a recenzens asztalán. Nehéz a választás, mert jó műveket, új ízeket kínál a kiadó. A halomból kiemelt hat mű az irodalom birodalmának hat sarka; fölfedezőútnak is beillik tehát a művek olvasása. Kétszeres fölfedezés Günter Kunert elbeszéléskötete. Egyrészt, mert a szerzőt eddig neves költőként ismertük, másrészt, mert meghökkentően új világot tár elénk. Furcsa, fordítva cselekvő, értelmet megcsúfoló világról szólnak a kötetbe foglalt rövid írások a Harmadik Birodalomról, de túl azon minden emberellenes világról, rendről. Gúny, kegyetlen nyíltság, groteszkba búvó csúfolódás: kimeríthetetlen az alkotói fegyvertár. A címadó, a Központi pályaudvar, a Rövidtávú klasszikusok című elbeszélés a színvonalas, egészen belül is megkülönböztetett helyet érdemel.

Ki az a Bruno Schulz, forgatja kíváncsian az érdekes borítójú könyvet az olvasó? Újabb név az irodalmi névtengerben? Igen, legalábbis számunkra új név, melyet meg kell jegyezni? A lengyel rajztanár, Kafka lengyel fordítója, a háború alatt tragikusan elpusztult festő, író is. S nem akármilyen. Apám tűzoltó lesz címmel közreadott kötete — joggal hatott az irodalmi világra robbanásszerű erővel. Ízig-vérig modern alkotó, aki valamennyi írásában az emberi reménykedés és reménytelenség örök csatáját örökíti meg, bármiről beszéljen is. Schulz kései fölfedezése: nyeresége az emberi kultúrának. S egyben figyelmeztet azokra az adósságokra, melyek a szomszéd testvérnépek irodalmánál terhünkre fönnállnak.

Ha már az adósságoknál tartunk: az Európa, s a bukaresti Irodalmi Könyvkiadó közös gondozásában megjelentetett Fanus Neagu novellás-kötet — Fülledt nyár a címe — törleszt e tartozásokból. A szerzőt már ismerhetjük. hét esztendeje megjelent novellás-kötete sikert aratott. A kötetben szereplő hat újabb írás érettebb, ízesebb. Egyszerű emberek és már-már mesebeli alakok keverednek e sajátos légkörű, realitás és fantasztikumot azonos természetességgel elegyítő elbeszélésekben. A címadó, valamint a Fekete fű című írás eredeti alkotóegyéniségként jegyezteti meg velünk Neagu nevét.

A bevezetőben fölfedezőutat említettünk hasonlatként; a gondolatot Alain Bosquettől kölcsönöztük, aki Mexikói vallomás című regényében arra keresi a feleletet, vajon más világok fölfedezésével az ember fölfedezheti-e eddig előtte is rejtve maradt önnönmagát? A festő hős, aki Mexikóba menekül önmaga, s az őt körülvevő világ elől, rátalál arra, akit keresett: más-önmagára.

Ha bárkitől az angol irodalom két legnagyobb halhatatlanját tudakolnák, Shakespeare után habozás nélkül nevezné meg Miltont. Az örök klasszikusok egyike ő, akit soha és semmi nem törölhet ki az egyetemes emberi kultúrából. Az Elveszett Paradicsom új kiadása — a Helikon Klasszikusok sorozatban — kiállításában, fordításában — Jánosy István munkája — méltó a halhatatlanhoz. A kor eseményeit összegező, s azokból a jövőre szóló szintézist fölállító elme fénye sugárzik a nemesveretű sorokból. Filozófiai költemény, vallásos eposz, emberi önvallomás, s bravúros fordítói munka: a mű minden értéke sértetlen maradt az új kiadásban, melyet bő jegyzetek, s tartalmas utószó egészítenek ki.

Királynői kéz, pontosabban toll nyújt át hetvenkét történetet az olvasónak a Heptameronban, melyet Helikon kötetként jelentetett meg a kiadó. Navarrai Margit, ki kora híresen okos asszonyai közé tartozott, a bájos és pikáns, szókimondó és szemérmes XVI. századbeli történetekben kortársairól, s koráról mesél, derűt lopva az olvasó arcára. A szép kiállítású, Würtz Ádám illusztrálta kötet magyarul első ízben teszi teljes egészében hozzáférhetővé a hetvenkét történetből álló mesefűzért.

(m)

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAPÍRÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 DEC. 3 01
NÉPÚJSÁG
Eger

...gyoson ...em, a Váltó és Kitérőgyárban. *Mocsáry László* okleveles közgazdásznak, *Papp Nándor, Szabó László* és *Gulyás Emil* gépészmérnököknek köszönhetem, hogy a világra jöttem. Származásomra nézve nem is tudom, hogy hová soroljam magam. Mert ilyen gép, mint én vagyok, még sehol nincs a világon. Gyerekkoromról csak annyit: nagyon mostoha volt. Nem akarták elhinni, hogy én megszületek. Megjegyzéseket tettek fiatal szüleimre, hogy mit akarnak ők, tőlük sokkal okosabb embereknek sem sikerült a világra hozni. Sokan meg abban reménykedtek: úgyis nyomorék leszek. Szüleim nem törődtek a megjegyzésekkel, éveken át dolgoztak rajtam, és egyszer azon vettem észre magam, hogy mindenem megvan. De el ne felejtsem: geolemezek? Magyarországon csak a mi gyárunk gyártja. Ezzel rögzítik a vasúti síneket a pályához. Én 12 régi gépkollégámtól egymagam is többet termelek. Már hónapok óta dolgozom, de ennek ellenére még most sem tudom: újítás, vagy találmány vagyok-e? És az én lelkes szüleim még egy fillért sem kaptak értem. Pedig, ha én egyszer leállnék, nagy bajba kerülne a gyár."

Egy gép önéletrajza; Népújság 1967. március 26.

○ ○ ○ ○

„Az Országos Találmányi Hivatal a 2251/GU 251/8 számú bejelentésre 1966. november 28-i határidővel szabadalmat engedélyez. A szabadalom címe: Üregelő gép ...

...töltségeink vannak. ...viben a hasznosítá... ...lés megkötésére zá... ...dőn belül nem ke... ..., úgy kénytelenek ... MÁV ellen sza... ...orlás címén, bí... ...t kezdeményezni. ...i elkerülése miatt ... megkérjük a ...tó Elvtársat, szí... ...az ügyben ré... ...ítséget nyújtani. ... 1969. november

...ló tisztelettel: ...mány szerzői."

...azgató e cikk megírásáig nem válaszolt a fiatalok levelére.

○ ○ ○ ○

U. i.: „Leltárba véve", és kiegészítve az elmondottakat: Tíz évvel ezelőtt négy tehetséges fiatalember kísérletezésre adta fejét. Sok-

lok?

Eddig még egy krajcárt sem. Sőt, még csak ígéret sincs a találmányi díj kifizetésére. Az évi kétezer forintos találmány tagsági díjat természetesen szigorúan „legombolják" a fiataloktól. A sok munkáért, amiért találmányt „követtek el", még nekik kell fizetniük.

Hiába mentek fűhöz-fához: a gép jó, a gép kell, a gép találmány, a gép nélkül nincs gyár..., de forint, az nincs. Minden utat végigjártak. Reklamáltak, kértek, leveleztek. Eredmény nélkül. Nincs más út: szabadalombitorlás címén pert indítanak.

Az erkölcsi kárt már soha, semmivel sem lehet megfizetni.

A megyében folyó mezőgazdasági kutatások két legfontosabb bázisa az Északkelet-magyarországi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet Kompolton és az Országos Szőlészeti és Borászati Kutató Intézet egri telepe. Munkájuk annyira sokrétű, hogy ebben az összefoglaló írásban csak néhány kutatási területre térhetünk ki. Munkájuk egésze azonban a mindennapokban kamatozik, a tudomány a földek gazdagodását szolgálja az országban és megyénkben egyaránt.

Komplex kutatás Kompolton

Kompolt, mezőgazdasági kísérleti intézet — 51 éve a mezőgazdasági kutatás szolgálatában. Százhúsz tudományos munkatárs, hatvan fizikai dolgozó tízévekre koncentrálja lelkesedését, hogy új növényfajtával, agronómiai módszerrel ajándékozza meg a földek művelőit.

Az intézet munkatársai az elmúlt években 25 témával foglalkoztak. Melyik eredményre a legbüszkébbek?

— Úgy érezzük, van mivel büszkélkednünk —

AZ EURÓPA KÖNYVKIADÓ ÚJDONSÁGAI

Zöld emberkék — Kései fölfedezés — Kukorica-isten országában — Az örök klasszikus — A királynő mesél

A közelmúltban magyarul megelentetett, világirodalmi újdonságok s klasszikusok új kiadása halommá tornyosul a recenzens asztalán. Nehéz a választás, mert jó műveket, új ízeket kínál a kiadó. A halomból kiemelt hat mű az irodalom birodalmának hat sarka; fölfedezőútnak is beillik tehát a művek olvasása. Kétszeres fölfedezés *Günter Kunert* elbeszéléskötete. Egyrészt, mert a szerzőt eddig neves költőként ismertük, másrészt, mert meghökkentően új világot tár elénk. Furcsa, fordítva cselekvő, értelmet megcsúfoló világról szólnak a kötetbe foglalt rövid írások; a Harmadik Birodalomról, de túl azon, minden emberellenes világról, rendről. Gúny, kegyetlen nyíltság, groteszkbe búvó csúfolódás: kimeríthetetlen az alkotói fegyvertár. A címadó, a Központi pályaudvar, a Rövidtávú klasszikusok című elbeszélés a színvonalas egészen belül is megkülönböztetett helyet érdemel.

Ki az a *Bruno Schulz?* — forgatja kíváncsian az érdekes borítójú könyvet az olvasó. Újabb név az irodalmi névtengerben? Igen, legalábbis számunkra új név, melyet meg kell jegyezni! A lengyel rajztanár, Kafka lengyel fordítója, a háború alatt tragikusan elpusztult festő: író is. S nem akármilyen. Apám tűzoltó lesz címmel közreadott kötete — joggal hatott az irodalmi világban robbanásszerű erővel. Izig-vérig modern alkotó, aki valamennyi írásában az emberi reménykedés és reménytelenség örök csatáját örökíti meg, bármiről beszéljen is. Schulz kései fölfedezése: nyeresége az emberi kultúrának. S egyben figyelmeztet azokra az adósságokra, amelyek a szomszéd testvérnépek irodalmánál terhünkre fennállnak.

Ha már az adósságoknál tartunk: az Európa, s a bukaresti Irodalmi Könyvkiadó közös gondozásában megjelentetett *Fanus Neagu* novellaskötet — Fülledt nyár a címe — törleszt e tartozásokból. A szerzőt már ismerhetjük, hét esztendeje megjelent novellaskötete sikert aratott. A kötetben szereplő hat újabb írás érettebb, ízesebb. Egyszerű emberek és már-már mesebeli alakok keverednek e sajátos légkörű, realitást és fantasztikumot azonos természetességgel elegyítő elbeszélésekben. A címadó, valamint a Fekete fű című írás eredeti alkotóegyéniségként jegyezteti meg velünk Neagu nevét.

A bevezetőben fölfedezőutat említettünk hasonlatként; a gondolatot *Alain Posquet*től kölcsönöztük, aki Mexikói vallomás című regényében arra keresi a feleletet, vajon más világok fölfedezésével az ember fölfedezheti-e eddig előtte is rejtve maradt önmagát? A festő hős, aki Mexikóba menekül önmaga, s az őt körülvevő világ elől, rátalál arra, akit keresett: másönmagára. A fordulatos cselekményű mű különösen a romantikus környezetet, misztikum és nyers valóság keverékét kedvelő olvasók számára csemege.

Ha bárkitől az angol irodalom két legnagyobb halhatatlanját tudakolnák, *Shakespeare* után habozás nélkül nevezné meg *Miltont*. Az örök klasszikusok egyike ő, akit soha és semmi nem törölhet ki az egyetemes emberi kultúrából. Az Elveszett Paradicsom új kiadása — a Helikon Klasszikusok sorozatban — kiállításában, fordításában — *Jánosy István* munkája — méltó a halhatatlanhoz. A kor eseményeit összegező, s azokból a jövőre szóló szintézist fölállító elme fénye sugárzik a nemesveretű sorokból. Filozófiai költemény, vallásos eposz, emberi önvallomás, s bravúros fordítói munka: a mű minden értéke sértetlen marad az új kiadásban, melyet bő jegyzetek, s tartalmas utószó egészítenek ki.

Királynői kéz, pontosabban toll nyújt át hetvenkét történetet az olvasónak a Heptameronban, melyet Helikon-kötetként jelentetett meg a kiadó. *Navarrai Margit*, ki kora híresen okos asszonyai közé tartozott, a bájos és pikáns, szókimondó és szemérmes, XVI. századbeli történetekben kortársairól, s koráról mesél, derűt lopva az olvasó arcára. A szép kiállítású, *Würtz Ádám* illusztrálta kötet magyarul első ízben teszi teljes egészében hozzáférhetővé a hetvenkét történetből álló mesefűzért.

(m)

Hidas

Lenin

Minket levertek.
Fehértisztek kötöttek karóra.
És amint megírtad —
akasztófák nőttek osztályöntudatlanságunk felett.

De egyszer volt már Diktatúra itt!
Minden ütés után jobban emlékezünk,
minden ütés után jobban tudjuk,
mit veszítettünk el,
mikor kiengedtük kezünkből a fegyvert.

Nem lehet nem gondolni arra
Hogy nálunk már állt a kommün.
Nem lehet nem látni,
hatalmas fejed megfaragva,
1919-ben,
Tanács-Magyarország fővárosában.
Nem lehet nem hallani,
hogy zúg a csepeli rádióállomás
március 21-én:

És amikor m
„Földet, föld
akkor hallan
a nevedet,
Lenin!

Sortüzek és
börtönök és
szenvedések
mégis újra é
Egyik üzem
végig a mag
visz előre a

Lenin!
Te vagy a h
Az újrakész
A főleszmél
Téged néz,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
Budapest

1021 Würtz Ádám

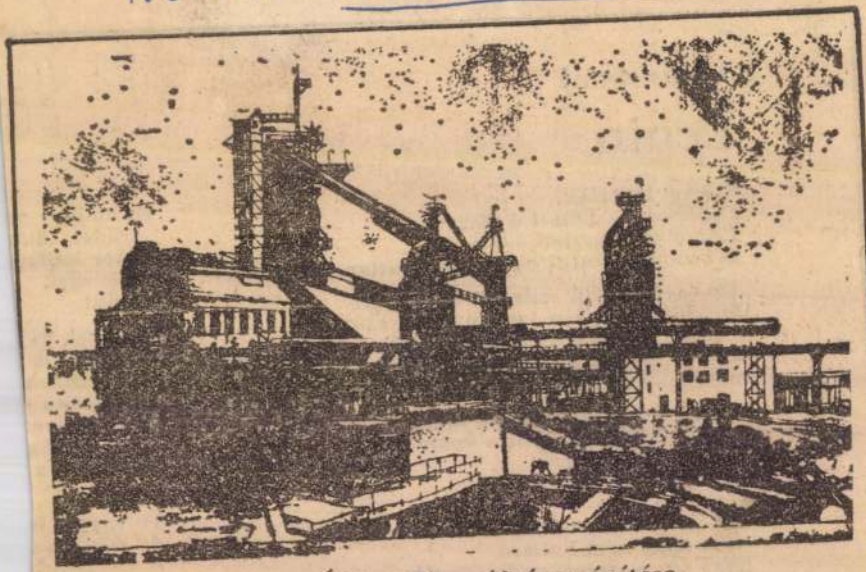

Würtz Ádám: Dunaújváros építése

sulhatnak.

(Folytatás az 5. oldalon)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1969 APR 29

Würtz Ádám

1021

Elkeltek a Kéménysepről zsiráfok

Szép sikert aratott, külföldi cégekkel több üzletet is kötött a Bolognában hatodik alkalommal rendezett nemzetközi könyvkiállításon a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat. Elsősorban gyermekkönyveinket fogadták tetszéssel. Egy angol cég angol nyelvű közös kiadásra kötötte le *Gazdag Erzsébet* Hivogató, *Janikovszky Éva* Bertalan és Barnabás című könyvét, valamint a Kéménysepről zsiráfok című albumot. A bolognai könyvparádén önálló rendezvény volt a könyvillusztrációk kiállítása, ahol kiváló képzőművészek nemzetközi mezőnyében a legjobbak közé sorolták *Würtz Ádám*, *Reich Károly*, *Kass János*, *Szántó Piroska* és *Réber László* szövegillusztrációit.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MÁR 13

MAGYAR HÍRLAP

Budapest

WURTZ ÁDÁM MŰVEIBŐL csütörtökön ~~kiállítás nyílt~~ Hradec Kralovéban. A magyar képzőművészet élvonalába tartozó grafikus 48 alkotását láthatja a közönség.

1021

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

Merre tartanak a gimnáziumok?

A Művelődésügyi Minisztérium az Országos Pedagógiai Intézet közreműködésével kidolgozta tavaly a gimnáziumi reform részletes tanterv-javaslatát. Nem kész, megtámadhatatlan, szentségszámba menő művelődéspolitikai tézisgyűjtemény volt ez, hanem vitaanyag. Nemcsak a pedagógiai élet irányítói disputáltak róla, hanem szabad, sokszor szenvedélyes, vál[illegible] említünk néhány lényeges, új elemet. A *történelem* oktatásának súlypontja eltolódik a modern korok javára. A nagy társadalmi és kulturális csomópontok s összefüggések tárgyalása kerül előtérbe a dátumok és világnézeti szempontból másodrangú események rovására.

A *modern nyelvek oktatásában* a reform-tanterv és

Meddig élhet az [illegible]

Fekete Gyula: Árnyékbokszolás – tizenkét menetben (5–6. oldal)

Az Élet és Irodalom látogatóban Füst Milánnál (12. oldal)

Élet és Irodalom

1964 MÁR 28

1021

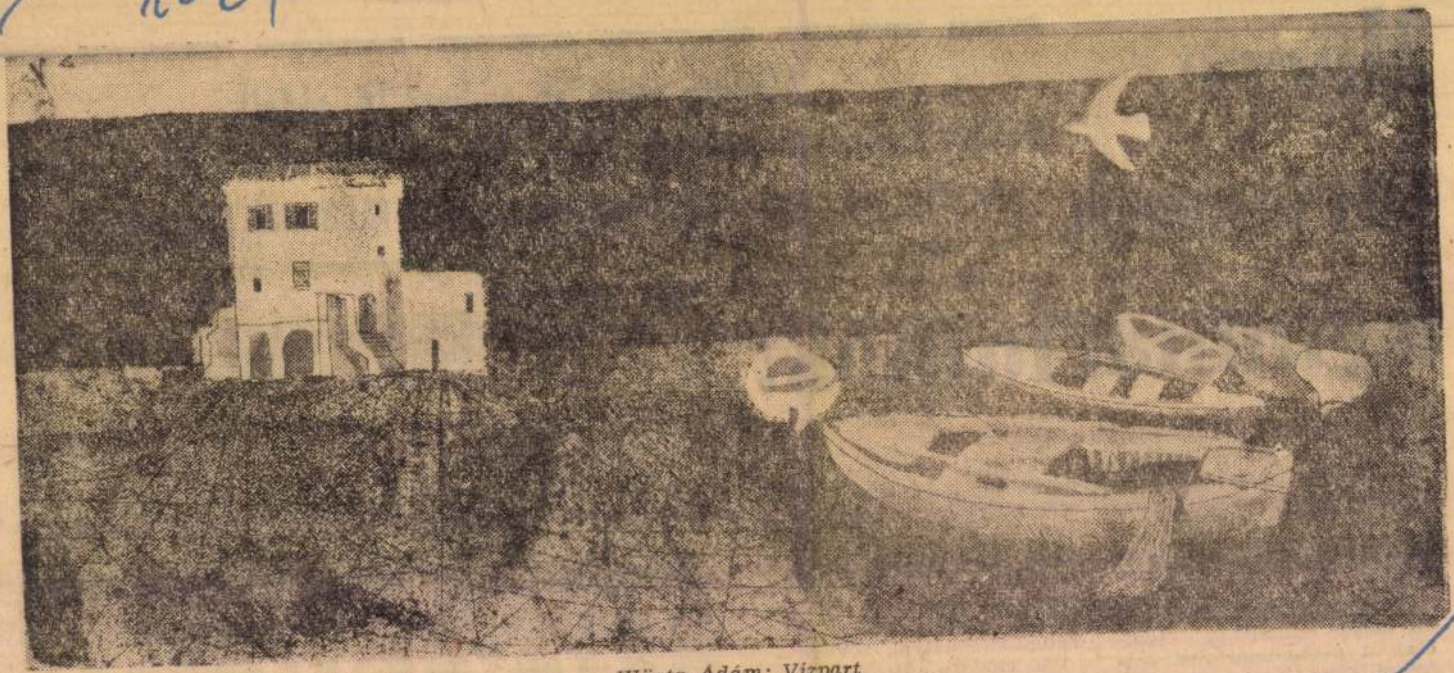

Würtz Ádám: Vízpart

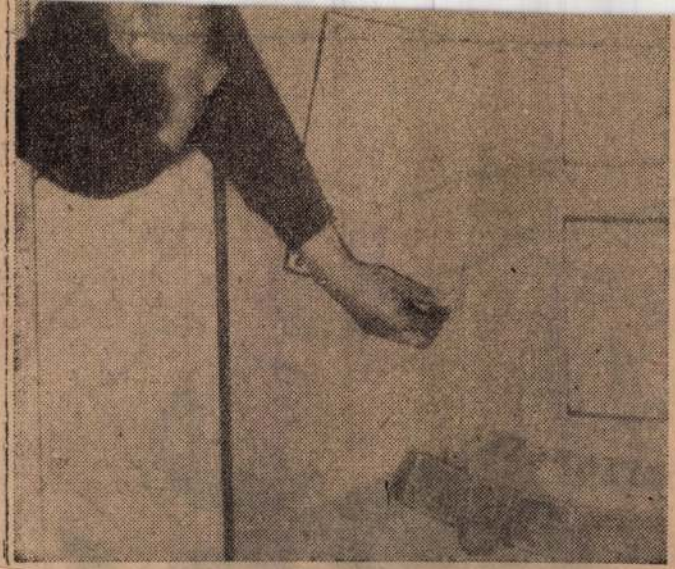

ÜNNÜ

N

AK LAPJA

1963. APRILIS 29.

ntok

egyre univerzálisabbá akar-
ják képezni magukat. Beépí-
tetten működés közben is

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307
Würth Ádám
KAZÁN

1963 APR 29.

1021

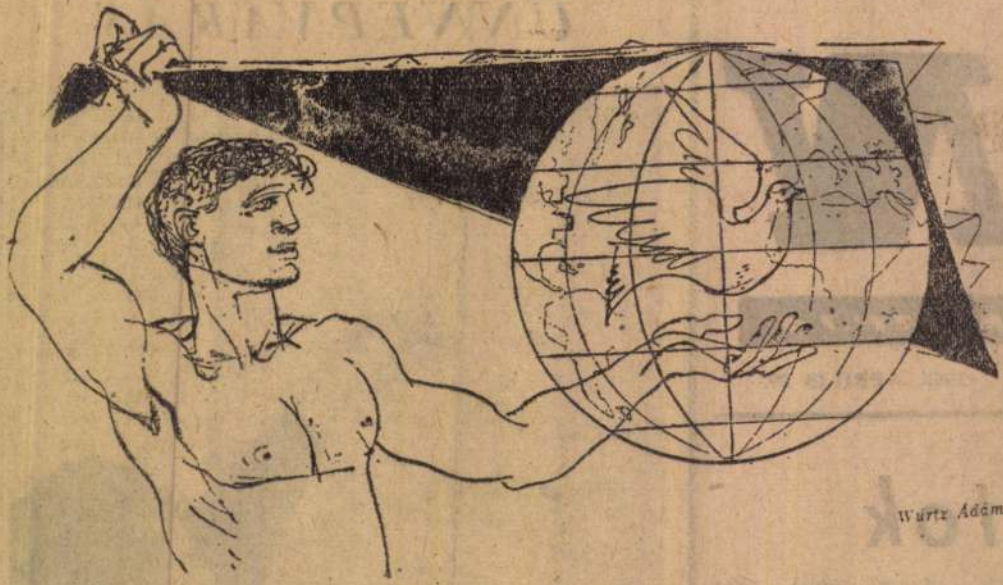

1964 SZEP 20.
1021

Würtz Ádám

Baráth Lajos:

Országúton

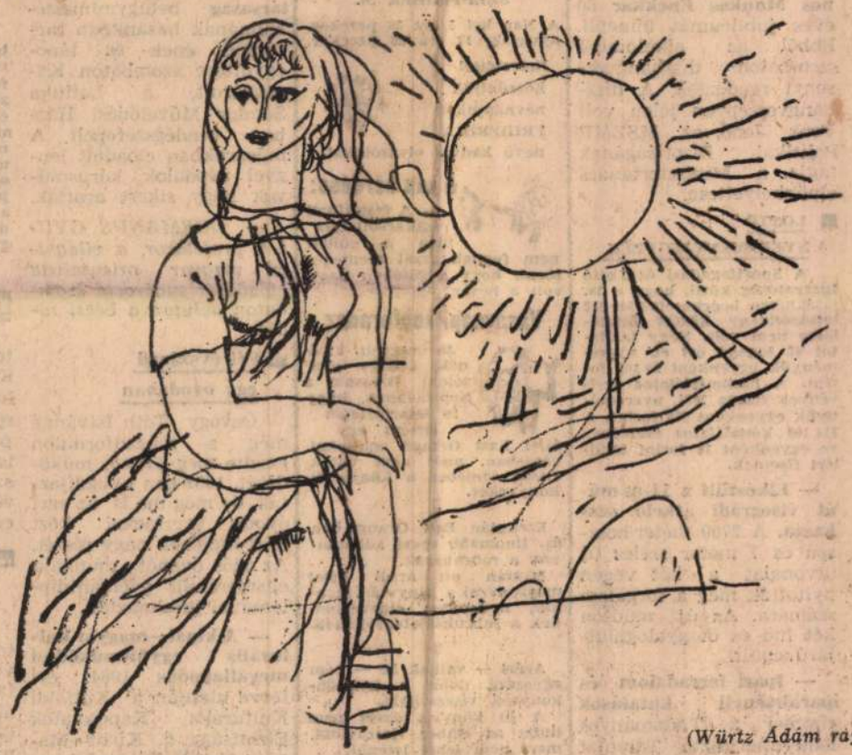

(Würtz Ádám rajza)

Ott vesztegeltek a falu szélén már másfél órája és semmi reményük nem volt, hogy segítséget kapjanak. Tikkasztó meleg ömlött végig a tájon, s a por is csak alkalmat várt, hogy forró szemcséivel belemarjon a megizzadt testbe. Ha néha szellő kerekedett, foguk közt megcsikordult a nyál.

A fiatalabb — Békis Ferencnek hívták — türelmetlenül toporgott, a domb mögé kanyarodó makadámot figyelte.

— Estig nem jön erre még egy vacak motor se — legszívesebben káromkodott volna. Aztán meggondolta magát, hiszen ezzel úgysem segítene nehéz helyzetükön.

Társa egy csenevész növendék-eperfa árnyékában húzódott meg. Az eget kémlelte, láthatóan azon tűnődött, honnan szakad ide az embert veszejtő nagy meleg, hiszen a nap alig tűnik elő a porköd mögül. Kockás ingét egy ágra akasztotta, cipője is mellette hevert, s még így is szakadt róla az izzadság.

— No! — mordult fel bosszúsan. — Telik az időnkből.

Békis széttárta karját; olyanféle mozdulat volt ez, mintha valamit el akarna hessenteni magától. Csak azt nem lehetett tudni, hogy mit. A meleget, vagy társa bosszantó nyugalmát.

Egy asszonyt látott jönni a távolban. Szemlélgette egy ideig, aztán dühösen elfordult. Szerette volna megmondani társának, hogy máskor nézze meg, hogy van-e benzine, mielőtt hosszú útra indul. De megint csak azt gondolta: olyan mindegy ez, s még rosszabb is, ha most veszekszenek.

Az asszony ebédet hozott. Négyszemélyes ételhordója kékesen villogott, kis bugyrot is tartott kezében; olyan óvatosan és nesztelenül haladt, hogy lépte nyomán a finom por meg se rezzent. Papucsba bújtatott lába kíváncsiskodva harangozott a könnyű kartonszoknyában. Formás lábak — állapította meg a fiú, aztán belehasított egy kínzó érzés. Az éthordóból ételízek szöktek hozzá...

— Jó napot! — köszönt falusi illemmel a fiatalasszony, s félszegen oldalt nézett.

— Jó napot! — mondta Békis.

Társa pedig így: Aggyon isten.

— Lehet valami ennivalót találni ebben a faluban? — kérdezte Békis. — A bolt nyitva van?

— Négykor nyit — lassított az asszony. — A kocsma meg ötkor.

A fiú szitkozódott magában.

— Hová igyekszik? — kérdezte társa.

— A tanya mögé. — Megállt egy percre. A bugyrot letette a fűre, a kék ételhordót pedig az árokszéli kerékvetőre. — Defekt? — intett a kocsira.

— Á! — legyintett a társ. — Kifogyott a benzin.

Az asszony bólintott. Sejtette, hogy az nagy baj, ha egy autómotorból kifogy a benzin. S mert érezte, valamiben részvétét kell nyilvánítania, hát megjegyezte. — Meleg van.

— Meleg — húzta el a száját Békis; ostoba nő, gondolta, azt mindenki észreveheti, hogy meleg van. Távolban, az erdőben gyümölcsöst sejtett. Elindult, keresztül a tarlón.

— Jobb lenne most fürödni — mondta az asszony és a gyerekek vannak otthon, a faluban...

— Elvinném magát, mert bizonyára messze megy... De az átkozott benzin épp most fogyott el...

— Kiérek én magam is. — Felemelte bugyrát. — Negyedóra alatt ott vagyok.

...Békis fellopakodott egy szőlőtáblán; a garád mögött szilva kéklett s barack sárgállott. Olyan kihalt volt a vidék, mintha elköltöztették volna innen a népeket. A domb hátáról látta a túlonnan elterülő mezőséget s az aratókat is. Nevetségesen apró pontokat látott. Apró, mozgó pontokat. A gépek sem tűntek nagyobbnak egy gyufásdoboznál. A levegő felforrósodott, és előtte hullámzott a megrekedt hő. »Ilyen időben... — húzta el száját — és lehet, hogy már éhesek is.« Aztán eszébe jutott a fiatalasszony, aki ebédet visz az aratóknak. Hirtelenében irigyelte az aratókat. Orrába tódult az uborka és a burgonya illata. Összefutott a nyál a szájában. Abban a pillanatban szívesen aratott volna maga is. Az éhség még a melegnél is elviselhetetlenebb. Lehet, hogy az ember munka közben nem érzi annyira a forróságot. De az éhséget ki se lehet aludni.

A makadámút az erdő alján kígyózott tovább. Éppen feltelepedett az egyik barackfa tetejére, amikor az asszony feltűnt. Egyenletesen és nesz nélkül lépkedett. Nézte maga előtt az utat. Szeme félig le volt hunyva. Még ezt is láthatta Békis, olyan közel kígyózott az út ahhoz a fához. Játékból megdobhatná egy barackkal, gondolta. De visszariadt a gondolattól. »Hátha éppen az aszszonyéké az szőlő!« Kiabálna, hogy tolvaj, fogják meg! Szaladhatna, ha tudna hova. Az autó semmit se ér, hiszen döglötten ül az út szélén, közvetlenül a falu alatt.

Mikor az asszony tovább ment, utána nézett. Szép nő, állapította meg. S egy pillanatra vérében lüktetett az asszony csípőjének ringása.

Evett egy kevés barackot, aztán elindult a mezsgyén felfelé. »Ha korai szőlőt találnék!« Csiklandozta a gondolat. »Vagy nagy szemű finglószilvát!« A fák közt tisztább volt a levegő, s valamivel hűsebb is. És a nagy csend olyan bársonyosan fogta át az erdő és a gyümölcsösök kis világát, mintha a bibliai paradicsomba tévedt volna. Hirtelen kis ház állta útját. Megdöbbent. Aztán felnevetett. Lakat zárta az ajtót. A ház oldalának meszeshordó támaszkodott. Előtte és mögötte szőlőből font lugas. A fürtök kínálták magukat, ám a bogyók éretlen-zölden vártak az őszre. Talált egy-két pirosló szemet. A savanykás ízre kórtét evett. Aztán a ringlót is megtalálta, amit ideképzelt. Jobbra a háztól érett szilvák csalogatták.

»Pukkadj meg! Te lusta! — gondolt társára. — Egy szemet se viszek neki...« — fogadkozott. — Még mit is nem — mondta félhangon. — Ómeltósága szunyókál a napon, lusta arra is, hogy megmozduljon, és még azt a szerencsét is megadja neki a sors, hogy jóllakjon? »Nem — döntött. — Ő a hibás abban is, hogy az útszélen kell várakoznunk, egy isten háta mögötti faluban.«

Amikor jóllakott s olyan elégedettséget érzett, mint aki hosszú időre elvégezte kötelességét, és már semmi gondja a világgal, elindult vissza az úton. Az út fölé hajló barackfánál megállt. Mégis, gondolta, pár szemet vinni kellene. Csak pár szemet. »Még nem hinné el, milyen jókat ettem.«

Felkapaszkodott s szétnyitotta a lombokat, hogy odalásson, ahol az autó áll.

Társa és az előbbi fiatalasszony az árok partján ültek.

Szedett pár szem barackot, aztán újra kilesett rájuk.

Felálltak és elindultak a falu irányába. Egy pillanatra úgy tetszett Békisnek, hogy társa megfogja az asszony vállát. Megszédítette az irigység. Aztán mégsem. Eltávolodtak egymástól. »A meleg teszi ezt is — panaszkodott magának. — Mindennek a forróság az oka.«

Mikor visszatért, leült arra a helyre, ahol társa pihent. Újra elégedett volt a világ dolgaival. Nem kínozta az éhség, s titokban arra is gondolt: hátha kerül valahonnan benzin, legalább annyi, hogy kiérjenek a főútra.

A karosszérián megtört a nap fénye. Békis térdére hajtotta fejét. A lezárt szemhéj mögött fények nyargalásztak. Lassan alakot öltöttek. Autóval rohant a város felé. Pompás, hűs utakon száguldott kocsija. Megállt egy hatalmas épület előtt, sört ivott, majd hideg limonádét. Aztán betonúton felkocsizott a gyümölcsösbe, a lugas alá. Valaki megfogta és bele akarta tenni a meszeshordóba.

Felébredt. Társa ott állt előtte.

— Ellophatnák a kocsit is... — nevetett. Jókedvűen és frissen.

— Felőled is... Mért hagytad itt?

Társa megint csak nevetett.

— Kaptál benzint?

— Benzint? Azt nem kaptam.

A fiú mutatta a keserűlapuval letakart barackot.

— Egyél — mondta. — Éhes lehetsz...

— Én-e? — kacagott a másik.

— Te! Nem is én... — s mosolygott.

Társa megropogtatta csontjait, nyújtózkodott.

Vasárnapi mozaik

■ **SZÓRAKOZÓHELYEK — CSAK FIATALOKNAK**

A főváros több kerületében kijelölték azokat a szórakozóhelyeket, ahol az őszi-téli-tavaszi hónapokban hetenként egy-két alkalommal csakis fiatalokat látnak vendégül. A KISZ-bizottságok és a vendéglátóipari vállalatok megállapodása alapján az V. kerületben a Pique Dame Eszpresszóban, a VII. kerületben a Kulacs Étteremben, a X. kerületben pedig a Tengerszem Cukrászdában rendeznek ifjúsági összejöveteleket délután 5-től este 10 óráig. Ilyenkor csak üdítő italokat és harapnivalót szolgálnak fel a kijelölt cukrászdákban, eszpresszókban és éttermekben. A II. és a XVIII. kerületben az ifjúsági házban, illetve klubban rendeznek ifjúsági összejöveteleket. November végéig úgyszólván a főváros valamennyi kerületében megfelelő szórakozási lehetőségről gondoskodnak a fiatalok részére. A budapesti fiatalok 152 klubjában is sokat ígérő programot állítottak össze a következő hónapokra. Előadások, társasjátékok, sokféle olvasnivaló és más kellemes, hasznos foglalatosság várja majd a látogatókat.

■ **FORGALOM-KORLÁTOZÁS**

I. Hailé Szelassziénak, Etiópia császárának érkezése alkalmából a Budapesti Rendőrfőkapitányság közlekedésrendészeti vezetője ideiglenes forgalmi korlátozást rendelt el. Eszerint a Nagyvárad tértől a Moszkva térig az Üllői úton, a József körúton, a Lenin körúton, a Szent István körúton és a Mártírok útján az úttest menetirány szerinti jobb oldalán vasárnap 9—13 óra között járművekkel várakozni tilos.

— **Jean Jaurés** halálának 50. évfordulója alkalmából szeptember 22-én a Béketanács, a MUOSZ és a TIT emlékestet rendez a Magyar Sajtó Házában. Ünnepi beszédet mond Szakasits Árpád, a Béketanács és a MUOSZ elnöke.

— *MŰVÉSZET A LAKÁSBAN címmel lakberendezési kiállítást nyitott meg a Mednyánszky-teremben szombaton Juris Ibolya iparművész. A két hétig megtekinthető kiállítást képzőművészeti zsűri által elbírált és értékelt iparművészeti, lakberendezési tárgyakból válogatták össze.*

■ **Karikás Frigyesné látogatása**

A hazánkban tartózkodó Karikás Frigyesné, a híres komisszár és író Szovjetunióban élő özvegye szombaton ellátogatott a 39-es dandár harcainak egykori színhelyére, a Hor-

Szóvá tesszük

Büdös a kiló sertésköröm, amit a Dimitrov téri csarnokban vásároltam. Sebaj, visszaviszem, visszaadják az 5,60-at. De az eladó makacs, és feltehetően náthás, mert kijelenti, hogy a körömnek nincs szaga. A piaci felügyelőség illetékes tagja a vásárlónak ad igazat, szerinte is »stiches« a köröm és felszólítja az eladót, hogy vegye vissza az árut. A hentes azonban ehelyett körbemutogatja társai körében a csülköket, nem hajlandó visszavonulni, s az árut nem veszi vissza. Azt, hogy a vevő orra nem számít, megszoktuk. Kívánatos lenne azonban, hogy az ilyen vitás esetekben ne az eladó baráti körének szavazása döntsön, hanem az illetékes piaci felügyelő szava.

(hm)

— **Az Állami Hangversenyzenekar és a Budapesti Kórus,** lengyelországi sikeres körútja során szombaton este tartotta negyedik és egyben záróhangversenyét Varsóban. Farkas Preludium és fuga, Kadosa, »Piano-e forte«, Bartók Divertimento és Kodály Psalmus Hungaricus című művét Lehel György vezényelte, a szólót Ilosfalvy Róbert énekelte. A közönség ezúttal is lelkes ünneplésben részesítette az együttest.

— **AZ AGROMETEOROLÓGUSOK nemzetközi konferenciája Kecskeméten befejeződött. Az ötnapos tanácskozáson 11 ország kutatói vitatták meg a homoktalaj mészeti viszonyait. A ünnepségen nyújtották Réthly Antalnak az**

— **A Kőbányai Általános Munkás Énekkar** 60 éves jubileumát ünnepli. Ebből az alkalomból szombaton díszhangversenyt rendeztek. A díszhangversenyen jelen volt Fock Jenő, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese.

■ **LOTTÓ NYERESÉMÉNYJEGYZÉK**

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság közli, hogy a 33. játékhéten beérkezett 5 549 882 lottószelvény között öttalálatos nem volt. Négy találatot 42 fogadó ért el, nyereményük egyenként 99 105 forint. A háromtalálatos szelvények száma 3621, nyereményük egyenként 575 forint. A 114 105 kéttalálatos szelvényre egyenként 18 forint 20 fillért fizetnek.

— **Elkészült a 11-es műút visegrádi átkelő szakasza.** A 2700 méter hosszú és 7 méter széles új útvonalat a hét végén nyitották meg a forgalom számára. Az új műúton két híd és öt gyalogaluljáró épült.

— **Ipari forradalom és ipartörténeti kutatások** címmel a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat műszaki és történelmi választmánya országos előadói konferenciát rendez szeptember 23-án a Kossuth Klubban.

■ **Meghonosodott az angolna**

Már otthonosan érzi magát a Balatonon a nemrég telepített új halfajta, az angolna. Ebben az évben a horgászok számos másfél méter hosszú példányt fogtak ki. A tó északi medencéjében lényegesen megcsappant a vörös árvaszúnyog lárvák száma, s ez azt bizonyítja, hogy minden valószínűség szerint az itt tartózkodó angolnák bőséges táplálékhoz jutottak.

GERGELY MIKLÓS:

A NAP REVÜJE

VASÁRNAP, SZEPTEMBER 20.

A Nap kel 5 óra 28 perckor, nyugszik 17 óra 46 perckor.

Szeretettel köszöntjük névnapjukon FRIDERIKA nevű kedves olvasóinkat.

A nap kérdése:

— A frankfurti szakácsolimpia után a sültek nem fognak azzal mentegetőzni, hogy a sütőben nagy volt a hőség?

Vasárnapi konferansz

Jó reggelt kívánok, kedves olvasóink! Olvasom a Népszavában, hogy 26 letartóztatás történt egy éjjel East Orange amerikai városban, mert nem vitték vissza idejében a könyvtári könyveket.

1.

Ezekután East Orange-ban új, finomabb nevet adhatnának a rabruhának.

Miután ott arról lehet megismerni a könyvtári tagokat, nyugodtan elnevezhetnék a rabruhát olvasójelnek.

2.

Azért — valljuk be — nem egyszerű dolog a kölcsönkönyvek visszavitele.

A jó könyvet azért nem tudja az ember visszavinni, mert nem lehet letenni.

A rossz könyvet azért nem tudja az ember visszavinni, mert elalszik tőle, és alva nem viheti vissza. (Kivételt képeznek az alvajárók.)

Ezek szerint tehát csak a középszerű könyveket könnyű visszavinni.

Még szerencse, hogy azokból van a legtöbb.

3.

A pimasz törpe:

— Nélunk bezzeg visszahozzák a könyvtári könyveket, sőt ráadással.

— Hogyhogy?

— Egy visszahozott kölcsönkönyvtári könyvben egyszer három átszállójegyet, két vonaljegyet, huszonhét ceruzabejegyzést, két fésűt, nyolc gramm vajat (felkenve) és négy és fél szamárfület találtak, s mindezeken felül egy szép szelet sonkát, könyvjelzőnek.

4.

Magánügy.

Nekem kapóra jött ez a hír, én ugyanis már régen

— **A Lengyel Népköztársaság** belügyminisztériumának hazánkban tartózkodó ének- és táncegyüttese szombaton Kaposvárott, a Latinka Sándor Művelődési Házban vendégszerepelt. A műsorukban előadott lengyel népdalok, kórusművek nagy sikert arattak.

— *GERMANUS GYULA professzor, a világhírű magyar orientalista előadását sugározta szombaton délután a bécsi rádió.*

■ **Fél évszázad egy óvodában**

Özvegy Tóth Istvánné még a századfordulón kezdte meg óvónői működését. 1951-ben nyugdíjazták, de még ma is az egri óvoda gyermekei közt tölti idejének nagy részét. Az idős óvónőt munkája elismeréséül gyémántdiplomával jutalmazták.

— **A kínai—magyar kulturális együttműködési megállapodás** 1964. évi terve alapján a Külföldi Kulturális Kapcsolatok Bizottsága, a Kínai—Magyar Baráti Társaság és a kínai fototársaság közös rendezésében szombaton magyar fotóművészeti kiállítás nyílt meg Pekingben.

ŰRHAJÓS ÚJ PRÓBATÉTELE

Carpenter amerikai űrhajós újabb kísérletre készül. Egy hétig 58 méter mélyben fog lakni egy 12 méter hosszú acélkamrában. Időközben megfelelő felszereléssel kirándulásokat tesz a környező tengerfeneken. Egy orvos és három búvár is a kabinban lesz. A kabinban tartózkodók életét az anyahajóról ipari televízión figyelik meg.

— **Több mint 700 újítási javaslatot** vezettek be az idén a Lenin Kohászati Művekben. Az újítások gazdasági haszna ebben az évben már el-

■ **TETŐ ALÁ KERÜLT AZ ÚJ LAKÓTELEP ELSŐ HÁZA**

A 43-as Építőipari Vállalat dolgozói még csak nemrégiben kezdték meg egy új lakótelep építését az Újvidék téren, de máris tető alá került az első lakóház, a C/1 jelű épület. Az építésvezetőség kétműszakos munkát szervezett, és jelentősen meggyorsította az építkezést. A lakásépítés ütemének fokozásával készülnek a télre is. A több mint 700 lakásosra tervezett új városrész csaknem valamennyi lakóháza még az idén tető alá kerül. Ezzel annyi munkahelyet készítenek elő, hogy majd a télen is két műszakban végezhetik el a feladatok jelentős részét. A C/1 jelű első épületet a tervek szerint márciusban adják át, a többi lakóház, valamint a városrész 40 személyes óvodája és nagy üzletháza pedig folyamatosan a jövő év végéig elkészül.

— **Dr. Heinrich Drimmel,** volt osztrák közoktatásügyi miniszter, Bécs tartományfőnök-helyettese, városi tanácsnok, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének meghívására rövid látogatásra Budapestre érkezik, és »Was ist Österreich?« címmel szeptember 22-én az Eötvös Loránd Tudományegyetemen előadást tart.

■ **Magyar fotós lipcsei sikere**

A lipcsei nemzetközi fotokiállítás, amelyet az őszi vásárral egyidőben nyitottak meg, most zárult. A kiállításon nagy sikere volt Gink Károly magyar fotóművész portréfelvételeinek. A magyar fényképészt felkérték, hogy tavasszal tartson önálló kiállítást.

— **Debreczeni István,** a Szakszervezetek Hajdú megyei Tanácsa munkásvédelmi felügyelője folyó hó 16-án, tragikus körülmények között elhunyt. Debreczeni István 1945-től tevékenyen részt vett a szakszervezeti mozgalomban. A Szakszervezetek Hajdú megyei Tanácsa saját halottjának tekinti, temetése 21-én, hétfőn délelőtt 11 órakor lesz a debreceni Köztemetőben.

■ **Politikus amazonok**

Koppenhágában megalakult az első női politikai párt. Elin Appel, a

— **Külföldi vendégek** érkeztek a debreceeni Kossuth Lajos Tudományegyetemre: dr. Kazimierz Kumaniecki Állami-díjas lengyel egyetemi tanár, a varsói tudományegyetem klasszika—filológia tanszékének vezetője és dr. Erich Kühne, a rostocki tudományegyetem germanisztikai tanszékének professzora az egyetem két tudományos munkatársával.

— **Naponta 30 tonna műtrágya** készül a Dunai Vasműben. A műtrágya nitrogéntartalmát az előírt 19,5 százalék helyett átlagban 20,3 százalékra növelték, nedvességtartalmát pedig csökkentették.

■ **A LEGFŐBB ÜGYÉSZSÉG FELHÍVÁSA**

1963. augusztus 19-én 12 óra körül a 71-es számú útvonalon, Badacsony és Badacsonylábdi között egy személygépkocsi egy motorkerékpárral összeütközött. Az összeütközés előtt egy motorkerékpáros haladt pótutassal Badacsony felől Keszthely irányába. Kérjük a motorkerékpár vezetőjét és pótutasát, hogy a baleset előzményeinek pontos tisztázása érdekében tanúként és kihallgatás végett személyesen vagy írásban jelentkezzék a Legfőbb Ügyészségen, Budapest V., Apáczai Csere János utca 10.

— **A leningrádi kultúrpark** igazgatósága megállapodást kötött a mecseki kultúrpark igazgatóságával a park rendszeres patronálására. A közeli hónapokban Le-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Vasárnapi uozaik

Gergely A NAP REVÜJE

Vasárnapi uozaik

■ **HAT ÉV ALATT MEGKÉTSZERESÖDÖTT**

A MAGYAR—SZOVJET ÁRUCSERE-FORGALOM

A Szovjetunió legfontosabb külkereskedelmi partnerünk, hazánk pedig a Szovjetunió kereskedelmi partnerei között jelenleg az ötödik-hatodik helyet foglalja el. A kölcsönös áruszállítás csupán az utóbbi hat évben több mint a kétszeresére növekedett. A legutóbbi magyar—szovjet árucsereforgalmi megállapodás új vonása, hogy nem egy, hanem két évre szól. Külkereskedelmi vállalataink a múlt évben aláírt államközi megállapodás alapján ezekben a hetekben kötik a magánjogi szerződéseket, most első alkalommal két évre, 1964-re és 1965-re együttesen jelölik meg az áruszállításokat. Ez lehetővé teszi a pontosabb tervezést és ami ugyancsak fontos, gépipari üzemeink időben felkészülhetnek a szállításokra, a különböző termékek gyártásának megkezdésére.

— DOBI ISTVÁN, az Elnöki Tanács elnöke, táviratban fejezte ki jókívánságait Mohammed Ajub Khannak, a Pakisztáni Iszlám Köztársaság elnökének, az ország nemzeti ünnepe alkalmából.

— II. ERZSÉBET, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyság uralkodója, táviratban mondott köszönetet Dobi Istvánnak, az Elnöki Tanács elnökének, fia születése alkalmából küldött jókívánságaiért.

— A Szovjetunióról 25 nagyszabású kiállítást rendez a Békés megyei Magyar—Szovjet Baráti Társaság a felszabadulás évfordulója alkalmából.

— ÚJ TIPUSÚ palántázógépeket küld Csehszlovákiába a Törökszentmiklósi Mezőgazdasági Gépgyár. A gép előnye, hogy a kertészeti növények ültetésén kívül, kis módosítással dohány, burgonya palántázására is alkalmas.

■ **Borozó**

a Cézár-ház alatt

A Soproni Vendéglátóipari Vállalat a nemrég helyreállított híres Cézár-ház pincéjében borozót rendez be. A négyféle soproni borral, disznótoros ételkülönlegességekkel szolgáló pince még a tavasszal megnyílik.

■ **JÉGTÖRŐ ÉKSZÍJHAJTÁSÚ CSAVAROKKAL**

Jégtörő-hajók csavarjainak meghajtására egy norvég hajógépészeti gyár újszerű megoldást talált. A Dieselgépekkel hajtott csavarokra a motorokról az erőt 96 ékszíj viszi át. Középen, egymás hosszában álló motorok oldalt elhelyezett szíjkerekeket hajtanak. Bármelyik motor esetleges leállásakor az ékszíjas meghajtás lehetővé teszi a további zavartalan üzemet.

■ **100 KILÓT HÍZIK NAPONTA AZ ÚJSZÜLÖTT KÉKBÁLNA**

A tenger legnagyobb élőlénye a kékbálna. Hossza körülbelül 33 méter, súlya eléri a 120 tonnát is, szíve 600—700, mája 100 kiló[illegible]

— Modern kis postahivatalt nyitott szombaton a csepeli Csillagtelepen a Budapesti Postaigazgatóság. A hivatal nemcsak a lakótelep, hanem a környék igényeit is kielégíti majd.

■ **Eredményes**

KISZ-védnökség

A KISZ Komárom megyei végrehajtó bizottsága értékelte, hogyan teljesítették a vegyipar feletti védnökség vállalását. A fiatalok a szerződésekben mintegy 40 millió forint értékű munka felett vállaltak védnökséget és 8000 óra társadalmi munkát végeztek.

■ **MINIATŰR VILLANYBOYLER**

Törpe elektromos vízmelegítő készüléket készítettek az Elektromosipari Gépalkatrész és Szerszámkészítő Ktsz szakemberei. A törpe vízmelegítő másfél-két kiló súlyú, percenként másfél-két liter, 40—50 fokos meleg vizet ad. Előnye, hogy segédfelszerelés nem szükséges hozzá. A készüléket a vízcsap helyére kell erősíteni, áramellátását pedig a hálózatból kapja. A készülékek áramfogyasztása minimális, az 1500 wattos készülék például 1 liter vizet 1—1,2 fillérért melegít fel. A szövetkezet az év második felében megkezdi a sorozatgyártást.

■ **A FŐVÁROSI VILLAMOSVASÚT KÖZLI:**

Március 23-án, hétfőn, üzemkezdettől a Pesterzsébet Nagy Sándor utca és a Kerepesi út között közlekedő 13-as jelzésű járat szerelvényeit részben kalauz nélkül közlekedtetik. A motorkocsikon így csak érvényes menetjegyekkel utazhat a közönség.

■ **Korszerűsítik**

a balatoni campingeket

Balatonakarattyán és Szemesen az idén nyáron elsőosztályú campingeket készítenek elő. A táborok közepén zuhanyozó, gépkocsimosó és gáztűzhely épül. Balatonföldváron 200 személyes társalgóval bővítik a sátortábort, Balatonfüreden lovaglóiskolát nyitnak.

— A Wilhelm Pieck Járműipari Művek egyik legújabb exportgyártmánya a futódaru. Az idén 60-at szállítanak a baráti országokba.

— Kecskeméty Gézának, a Műanyagipari Kutató Intézet mérnökének tervei alapján az EMAG-ban felépített poliészter lemezgyártó gép próbajáratását megkezdték a Nitrokémiai Ipartelepek III. számú papkeszi üzemében.

■ **Cinkecsalád**

a levelesládában

Csötönyi József, a Balatonfelvidéki Erdőgazdaság mérnöke szenvedélyes madárbarát. A hasznos madarakat rendszeresen eteti. Egy cinkecsaláddal közvetlen barátságba került. A cinkék nemcsak élelmet, hanem szállást is kértek maguknak: téli fészeknek elfoglalták az erdőmérnök levelesládáját.

— Húsz malacnak adott életet a pécsudvardi Aranykalász Termelőszövetkezet egyik anyakocája. Két-három percenként látott napvilágot egy-egy újszülött. Az egyenként egy kiló súlyú állatkák jól fejlettek, egészségesek

VASÁRNAP, MÁRCIUS 22.

A Nap kel 5 óra 43 perckor, nyugszik 18 órakor.

Szeretettel köszöntjük névnapjukon KATALIN nevű kedves olvasóinkat.

A nap kérdése:

— Ha nem lesz hózivatar, mi fogja indokolni a gólképtelenséget?

Vasárnapi konferansz

Jó reggelt kívánok, kedves olvasóink! Olvasom a Népszavában, hogy Bajáról 10 mázsa csukát küldenek az osztrák horgászoknak a bécsi Duna-szakaszra. Nem értek a hallélektanhoz, így a magam részéről nem szólhatok hozzá a dologhoz, ezért igaz sajnálatomra egy pár ellesett párbeszéd közreadására kell szorítkoznom.

1.

— Könnyű a halnak.
— Miért?
— Néma.
— Na és?
— Nem derülhet ki róla a kiküldetés után, hogy nem is tud németül.

2.

— Mit keres ez a csuka a Nemzeti Bankban?
— Érdeklődik, hogy menynyi halpénzt vihet magával a bécsi útra.

3.

Két csuka beszélget. (Jelbeszéddel.)
— Őrül az útnak?
— Nagyon.
— Miért?
— Ha szerencsém van, talán sikerül bekapnom valami különleges minőségű finom külföldi horgot.

4.

Két másik csuka:
— Bécs az mégiscsak Bécs.
— Szép város.
— Igen. És képzelje el, milyen érdekes dolgokat láthatok, ha például egy striptiz bárban találnak fel.

5.

Megintcsak két csuka:
— Mi van a sógorával?
— Bécsben van.
— Hogy megy neki?
— Remekül. A múlt héten egy gyönyörű nővel látták.
— Ez igen. Autóban?
— Nem. Gokartban.
— Nem tőn házn?
— Nem. Úgy látszik, a nő megfőzte.

Hallotta,

hogy Ruby felmondott Pal

— 56 KÉPZŐMŰVÉSZETI KÖR működik Budapesten a tanácsok, illetve szakszervezetek irányításával, s ezekben körülbelül kétezer dolgozó fejleszti művészi ízlését.

■ **Megnyitották**

Szalmás Béla

emlékkiállítását

A Tanácsköztársaság kikiáltásának 45. évfordulója alkalmából szombaton a Magyar Nemzeti Galéria dísztermében ünnepélyesen megnyitották Szalmás Béla festőművész emlékkiállítását, amelyet előreláthatólag május végéig tekinthet meg a közönség.

■ **ÍTÉLET AZ EGYESÜLT IZZÓ-BELI LOPÁSOK ÜGYÉBEN**

Sulyán János 27 éves szerelő az Egyesült Izzó-gyárban dolgozott. 1961-től 1963-ig mintegy 96 000 forint értékű rádiócsövet, alkatrészeket és más, rádiózáshoz szükséges műszert lopott. Az értékeket bűntársainak adta el. A bíróság több hetes tárgyalás után megállapította Sulyán János bűnösségét a társadalmi tulajdon terhére elkövetett lopásban és ezért kétévi és négyhónapi szabadságvesztésre ítélte. A bűntársai, akik vásárolták tőle a rádiócsöveket, kisebb-nagyobb felfüggesztett szabadságvesztésben részesültek. Az elítélt fellebbezett.

31 millió lengyel

VARSÓ: Lengyelországban pénteken megszületett a 31 milliomodik állampolgár. Varsó lakossága meghaladja az 1 200 000 főt, továbbra is egymillióval több nő él Lengyelországban, mint férfi.

■ **MODEX-bemutató**

a Szovjetunióban

A magyar konfekcióáruk legjelentősebb külföldi vásárlója a Szovjetunió. Az idén tavasszal 120 öltözékből álló kollekciót mutatnak be négy nagyvárosban. A csaknem öt hétig tartó divatkörúton bemutatásra kerülő ruhák tervezését már megkezdték.

— Kínai, mandzsúriai, kisázsiai és észak-amerikai növénycsoportokat láthatnak néhány év múlva a látogatók a Vas megyei, több mint 120 holdas jeli erdészeti botanikai kertben.

× **Köszönetnyilvánítás.** Ez-

■ **ORSZÁGOS VIZSGÁLATOT TARTOTT A KNEB AZ ENERGIA-GAZDÁLKODÁSRÓL**

A Központi Népi Ellenőrzési Bizottság országos vizsgálatot tartott annak megállapítására, hogy az ipari vállalatok célszerűen, takarékosan használják-e fel a rendelkezésükre álló energiahordozókat. A vizsgálat megállapította, hogy az 1963. évi tüzelőanyag-fogyasztásunk majdnem háromszorosa volt az 1938. évinek, mégis alig volt fennakadás az ellátásban. Megállapították azt is, hogy az energiával való gazdálkodás színvonala még alacsony és ennek okát elsősorban abban látták, hogy a vállalatok gyakran pontos számítás nélkül, csupán becslés alapján igénylik a tüzelőanyagot, ami pazarláshoz vezet. A vállalati energetikusi szervezet pedig még mindig nem megfelelő.

— »KERÁMIA A LAKÁSBAN« címmel Kovács Margit, Gádor István, Gorka Géza és Majoros János alkotásaiból nyílt kiállítás szombaton a Kossuth Lajos utcai Lakáskultúra Boltban. Március 25-től »Virág a lakásban« címmel rendeznek ugyanitt bemutatót.

— Partizán-emlékművet állítanak Szőnyi Márton főhadnagy partizáncsoportja harcainak színhelyén a Bükk hegységben, Hangony és Kissikátor környékén.

■ **Magyar filmek**

bécsi sikere

A magyar hetek keretében szombaton bemutatták Bécsben az Esős vasárnap című magyar filmet. A tetszéssel fogadott bemutatón jelen volt Keleti Márton, a film rendezője és Halász Jutka, az egyik női főszereplő is. Ezúttal adták át a bécsi filmfesztivál magyar alkotásoknak odaítélt díjait. Díjat kapott a Vasvári Anna rajzaiból készített »Női dolgok«, Szabó István »Te« és Nepp József »Holnaptól kezdve« című kisfilmje.

— A balfi mártírok gyászünnepségét március 30-án déli 12 órakor tartják a Rákoskeresztúri temetőben levő közös sírnál.

— Átfestik az elkopott turistajelzéseket a Bükkben, a Zempléni hegyekben és Aggtelek környékén. Harminc jelzőtáblát is felállítanak, amelyek a kirándulóhelyek útvonalát és távolságát jelzik.

■ **ÜZEMELLENŐRZÉS TELEVÍZIÓVAL**

Az angliai Traqfynydd atomerőműben és atomfizikai intézetben az üzem ellenőrzésére 58 ipari televízió kamarát építettek be. Így sugárveszélytől mentesen lehet az üzem minden fontosabb részét ellenőrizni.

■ **Magyar népművészeti és fényképkiállítás** nyílt meg Tokióban szombaton a Kulturális Kapcsolatok Intézetének rendezésében. A kiállítást magyar részről Zalka András, hazánk tokiói követe, japán részről N. Kisi, a Japán Császárság nemzetközi kulturális kapcsolatok intézetének elnöke, volt miniszterelnök, R. Azuma, Tokió kormányzója és a Japán—Magyar Baráti Társaság elnöke nyitotta meg.

■ **Kossuth-emlékünnepség**

Bulgáriában

Kolarovgrádban, az egykori Sumenben, ahol Kossuth Lajos a szabadságharc bukása után emigrációjának első időszakát töltötte, pénteken ünnepi estet rendeztek, Kossuth halálának 70. évfordulója alkalmából.

■ **HARMINCÖT NAPIG FEKÜDT ÖNTUDATLANUL**

A szó szoros értelmében a halái karmaiból ragadták ki szovjet orvosok a kis Joachim Bär nyolcéves bernaui

NÉPSZAVA

1964 MÁJ. 12
1021

Gera Mihály:

A kezdet kezdete

Amikor beléptek az eszpresszóba, még semmi baj sem volt.

Az asszonyka babaarcán hálás mosoly futott végig, mert a férje előzékenyen lesegítette a kabátját. A férj pedig, miközben a kabátokat beadta a ruhatárba, a válla fölött visszamosolygott. Aztán kézen fogva mentek az asztalok között és mindenki őket nézte, mert jó volt látni, hogy mennyire szeretik egymást.

Egészen hátra mentek, a sarokba, ahonnan már integetett Fónai, a férj munkatársa, akinek a kedvéért ide jöttek. A két férfi nagy örömmel üdvözölte egymást, majd a férj bemutatta Fónait az asszonynak. Fónai kezet csókolt, melegen gratulált az esküvőhöz. Közben letelepedtek az asztal köré, és a férj rendelt két duplát.

— Én habot is kérnék — szólalt meg az asszonyka halkan.

A férj készségesen felugrott, a pincér után lépett és rendelt egy habot is.

Mire megjött a kávé, már részletesen megtárgyalták az esküvőt. A kávé után pedig a jövőről beszélgettek. Fónai kedvtelve nézegette az ifjú párt, aztán megállapította, hogy a legfontosabb, a szeretet, az nem hiányzik, és ez a lényeg.

Aztán elhallgattak. Fónai várakozásteljesen nézett a férjre, aki elértve a pillantást, kis ideig kotorászott a zsebében, majd mindenféle papírost vett elő, az asztalra tette és rájuk csapott.

— Lássuk, miből élünk — mondta zavartan, mire Fónai nevetni kezdett, és ő is kirakott a zsebéből néhány papírlapot.

— Úgy, ahogyan mondod.

Már éppen belemélyedtek volna a papírlapok böngészésébe, amikor a férj nyugtalanul a feleségére nézett és megsimogatta a hátát.

— Kérsz még valamit, kedvesem?

— Most mit fogtok csinálni? — kérdezte az asszonyka, aki csodálkozva figyelte a készülődést.

— Kitöltjük a totószelvényeket.

— Hányat?

— Ötvenet. Kollektíven játszunk.

— Ezt nem is mondtad nekem.

— Mit nem mondtam?

— Azt, hogy totószelvényeket fogtok kitölteni. Te szórakozni hívtál. Ez neked a szórakozás?

— Persze, hogy szórakozás. Majd meglátod, milyen jó lesz, ha nyerünk. Különben is nem tart soká. Pár perc az egész. Na, kérsz valamit?

— Igen. Egy gesztenyepürét.

A férj megrendelte a gesztenyepürét.

— Azelőtt mikor töltöttétek ki a totószelvényt?

— Hogyhogy azelőtt?

— Hát amikor még nem voltam a feleséged.

A férj nagyot nevetett.

— Ebédidőben, kedvesem, képzeld, ebédidőben. Pénteken sohasem ebédeltünk.

— Ezt sem mesélted nekem.

— Egy asszonynak nem kel mindent tudni, igaz? — fordult a férj a nyugtalanul doboló Fónai felé.

— Így igaz.

— És ezután már mindig este fogod kitölteni?

— Igen, kedvesem. Pénteken este mindig lejövünk ide. Nagyon jó kis hely ez, majd meglátod. Később zene is lesz. Ha jól viselkedsz, még táncolunk is. Ne félj, én vigyázok rá, hogy jól érezd magad!

— Veszem észre. Máris nem törődsz velem.

— Edd csak meg szépen a gesztenyepürét és ne mérgelődj, árt a szépségednek.

A férj még egyszer végigsimította a felesége hátát, hogy teljesen megnyugtassa, közben fél kezével már a papírlapok között matatott.

Az asszonyka ránézett az órájára. Fél hat volt.

— Az első meccs nem is vitás — mondta Fónai. — Fix kettes.

— Szó se róla! Azért, mert a Milan vezet a tabellán, még veszíthet pontot.

— A Milan? Kész röhej, öregem, amit mondasz. Fix kettes az.

— Nem. Kétesélyes! Szerintem a második mérkőzés az igen, az fix kettes.

— Szerintem meggondolandó — csóválta a fejét Fónai —, mert lehet iksz is. Nekem olyan érzésem van, hogy iksz lesz.

— No jó, ezt majd később megbeszéljük, nézzük a harmadik mecscset. Az aztán nem vitás, hogy a Fiorentina nyer.

— Nem vitás. Egyes.

— De unom már ezeket a külföldi meccseket. Mégiscsak jobb a Fradi—Vasasra tippelni.

— Miért, az könnyebb? — szólt közbe az asszonyka, aki már megette a gesztenyepürét.

A két férfi összenézett.

— Mit mondtál, szívem? — kérdezte a férj.

— Azt kérdeztem, hogy a Fradi—Vasasra könnyebb tippelni?

— Persze, hogy könnyebb.

— Miért?

— Mert ismerjük a csapatokat. Na, menjünk tovább. A negyedik meccs tiszta iksz, akárhogyan is nézem.

— Vagy egyes.

— És kettes nem lehet? — szólalt meg ismét az asszonyka.

— Na, ne viccelj már, szívem! Kettes nem lehet, az kizárt dolog.

— Miért nem lehet? És ha mégis kettes lesz?

— Az nem lehet, értsd már meg — mondta a férj kissé türelmetlenül.

— És ha mégis?

— Juj, szívem! — kiáltotta a férj. — Nagyon kérlek, hagyd abba, ne zavarj össze. Jobb, ha ebbe nem szólsz bele. Ehhez te nem értesz.

— Akkor minek hoztál el? Azt mondtad, szórakozni jövünk.

— Ne kezdd újból, az előbb már megmondtam, hogy rögtön végzünk, és akkor majd szórakozunk.

— Szép kis dolog. Üljek itt, mint egy kuka — morogta az asszonyka, száját dacosan összepréselve. Később a székét is arráb húzta egy kissé, de a két férfi nem ügyelt rá, bármit csinált is.

Dúlt-fúlt magában és időnként az órájára nézett. Látta, amikor fél hetet mutatott, látta, amikor fél nyolcat. Nézte a táncolókat is, de hamar megunta. Később ásított egyet. Ásítás után gyorsan körülnézett. Akkor vette észre, hogy nem messze tőle egy magányos fiatalember ül és merően nézi őt. No lám, gondolta, milyen szemtelenül néz. Elfordította ugyan a fejét, de azért néhanéha visszapillantott, mert kíváncsi volt, hogy nézi-e még a fiatalember. Nézte.

Amikor a férfiak a pótmeccseket tippelték, az asszonyka már nem fordította el a fejét, hanem merően nézte a fiatalembert. Igazán, gondolta magában, ebben semmi sincs, ha én visszanézek, hiszen nem is ismerem, különben is, miért nem vigyáz rám a férjem, megérdemli. Amíg udvarolt, nem hagyott volna így magamra.

— Készen vagyunk — szólalt meg később a férj, és az asszonykára pillantott. — Kit nézel?

— Én? Senkit.

— Dehogynem. Azt a fickót nézed, ne tagadd! Ki az? Ismered?

Az asszonyka megrántotta a vállát.

— Kicsodát? Kiről beszélsz? Egyszerűen unatkoztam és bámészkodtam.

— Nem igaz! Szemeztetek! Láttam. Kacsintott is rád! Ilyenek a nők! Két héttel az esküvője után nem szégyell mást bámulni! Kikezd idegenekkel.

— És te? Arról beszélj, hogy te milyen vagy — szíszegte az asszonyka fülig vörösen. — Két héttel az esküvő után inkább a vacak totóddal törődsz, mint a feleségeddel!

— Az más!

— Az persze más! Amit te csinálsz, az mindig más! Vedd tudomásul, hogyha pénteken te totózol, akkor én is találok majd magamnak szórakozást.

— Úgy — mondta a férj szikrázó szemmel. — Szóval már randevút is beszéltél meg ezzel az alakkal!

— Gazember — mondta az asszonyka, aztán felugrott és sírva kiszaladt az eszpresszóból.

Amikor az utcán utolérték és Fónai feladta rá a kabátját, mindenki őket nézte. Azt hitték, baleset történt.

(Würtz Ádám rajza)

Szerkesztő bizottság:
Ádám György, Ballá
István, Koroknai Zsu
(főszerkesztő), Mátra
elnöke), Munkácsy G

Szerkesztőség:
Budapest, V., Münni
Telefon: 110-800, 117-201*

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 3.
Telefon: 343-100, 142-220

Felelős kiadó: Csollány Ferenc

Terjeszti a Magyar Posta

Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (Budapest, V., József nádor tér 1. sz.) közvetlenül, vagy csekkbefizetési lapon (csekkszámlán: egyéni 61.237, községi 61.066), valamint átutalással a KHI. MNB. 3. sz. egyszámlájára

Egyes szám ára 5,— Ft

Előfizetési díj fél évre 24,— Ft, egy évre 48,— Ft

70.1387
Athenaeum Nyomda, Budapest
Íves magasnyomás
Felelős vezető: Soproni Béla igazgató

Címlapunkon
Würtz Ádám
rajza

Apáti Miklós: A

Párbeszéd

352 Az elidegenedésr
Levélváltás Cselényi I

Tájékozódás

355 Vallásosság az N
I. Miben hisznek a nér
II. Akik megállják a h

A tudomány világ

358 Biogenezis • *Gán*
Az élet keletkezése a F

364 Az Úr teste? Az
A hallucinogén gombál

Könyvekről

370 Kákosy László: *Komoróczy Géz*

Szemle

372 Követelések és ól

Fókusz

376 Az osztrák katolic
Van-e kereszténydemok

Tudomány és mis

382 Az ábécé alkonya

384 **Tallózás**

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

VILÁGOSSÁG
Budapest

1021

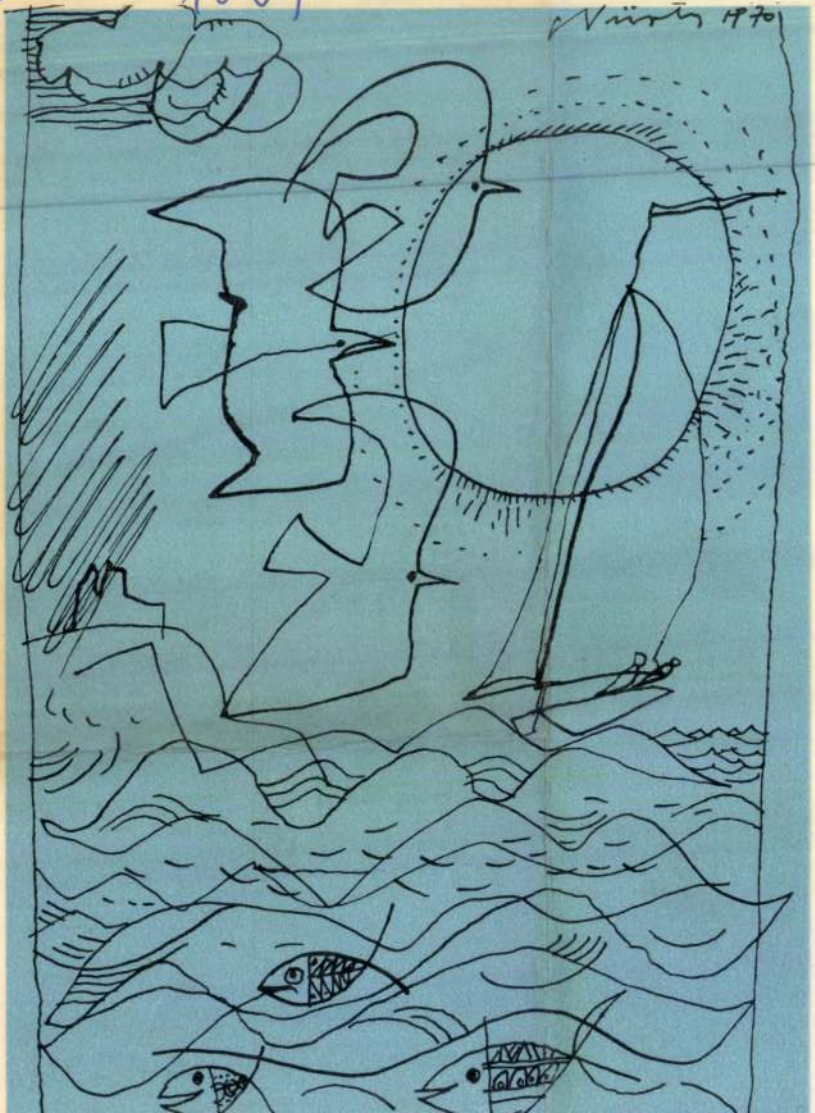

Würtz Ádám

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

MAGYAR NEMZET

Budapest

1970 SEP 2

Würtz Ádám grafikáiból nyílik meg kiállítás vasárnap a kaposvári Rippl-Rónai Múzeumban.

1071

1970 SEP 7

Würtz Ádám

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

WÜRTZ ÁDÁM GRAFIKAI KIÁLLÍTÁSÁT tegnap nyitották meg a kaposvári Rippl-Rónai Múzeum képtárában. A mester 59 színes grafikáját és rézkarcát mutatja be a látogatóknak.

1970. XIX. 5. 12.00. Ka.

Déli krónika.

- A kaposvári Múzeumban szintén vasárnap d élelött nyitja meg Zircz Ádám kiállitását Szij Rezső művészettörténész. Az utóbbi években alkotott rézkarcok, grafikák javát, kb. 74-t mutatnak be annak a megyének a székhelyén, ahol a művés vész alkotó idejének nagyobb részét tölti. A jólismert iro d lmi illusztrációkon kivül láthatók itt, a hires Somogyi fafaragók által is megálmodott motivumok. A Dunántúl népme sei alakjai, tehát olyan népi ihletésü és sajátosan ötvözött alkotások, amelyek markáns, démonikus hatást adnak Zircz Ádám művészetének.

Zircz Ádám kiállitás

Würtz Ádám 021

197o. VIX. 5. 12.oo. Ka.

Déli krónika.

- A kaposvári Múzeumban szintén vasárnap délelött nyitja meg Würtz Zircz Ádám kiállitását Szij Rezső müvészettörténész. Az utóbbi években alkotott rézkarcok, grafikák javát, kb. 74-t mutatnak be annak a megyének a székhelyén, ahol a müvészettörténész alkotó idejének nagyobb részét tölti. A jólismert irodalmi illusztrációkon kivül láthatók itt, a hires Somogyi fafaragók által is megálmodott motivumok. A Dunántúl népmeséi alakjai, tehát olyan népi ihletésü és sajátosan ötvözött alkotások, amelyek markáns, démonikus hatást adnak Zircz Ádám müvészetének.

Würtz Ádám
grafikus

A IV. miskolci országos grafikai bien-
nálén a képzőművészeti Alap második
díjasa volt.

B. Supka Magdolna: A IV. miskolci orszag
Énekmagyarország 1967. dec. 10. 9.

Würtz Ádám

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

MAGYAR NEMZET
Budapest

19/II SEP 8-1

Würtz Ádám grafikai kiállítását tegnap nyitották meg a kaposvári Rippl-Rónai Múzeum képtárában.

Fotó: S...

gájával menekült a pokol elől. Egyik kezében pénzzel tömött vászonzacskó, a másikban kulcscsomó volt... A kertajtón keresztül igyekeztek kijutni a mezőre. Nem sikerült.

A kapu közelében találták meg csontmaradványaikat. A család többi tagja, 18 nő és néhány gyermek a borospincébe húzódott. Fejükre takarót borítottak, de a szellőzőablakon keresztül egyre ömlött a forró láva, majd hamu fedett be mindent.

És írtak jócskán arról is, milyen volt az a bizonyos augusztusi nap Pompejiben, időszámításunk 79. évében. Ilyenkor, a Szűz havában, mégis újra és újra tollvégre kívánkozik Pompeji két éjszakája.

Megfoghatatlan érzés veszi birtokába a halandót, ha erre a földre lép. Főként azért, mert átlépve a Porta Marina küszöbét, nyomban fellebben a függöny, igazi arcát mutatja az ókor, hétköznapi gondjaival

„Restitvtvs Mvl
sepe prelles". Azaz
sok lányt becsapott
a dátum: augusztu
még reggel volt; a
ral, élénk kere
büszkélkedő városban minden a megszokott mederben folyt. Nyikorogva recsegtek az árusok kordéi a macskaköveken, bőgtek a szamarak, kopácsolás zaja szállt a házak felett, s a Fórumon szertartásra készültek a papok.

Ami dél felé történt, arról egyetlen hiteles forrás tudósít, idősebb Plinius jegyzete.

A föld szétrepedt, akár a pergament, és Pompejire rázuhant az éjszaka. A torzszülött robbanással lefejezett Vezúzból füstcsíkok törtek az ég felé, a tenger ijedtében visszahúzódott a parttól, törve-zúzva a hajókat, és a városra kőeső zúdult a kénfelhőből.

Negyvennyolc óra múlva kide-

felett a hamu termékennyé varázsolta a talajt. A gyümölcsösök alatt házak és utcák húzódtak.

Először a XVII. század elején zavarták meg nyugalmukat, vízvezetéképítés közben. Az igazi ébresztőt mégis Fiorelli, a neves régész terepszemléje jelentette. Neki sikerült a nagy bravúr: rekonstruálta a talajrétegek alatt levő emberek és állatok körvonalait. A formákat megőrizte a kővé szilárdult hamu, ezért öntött Fiorelli gipszet az üregekbe.

A régészet szimbólumában, ahol eddig annyi felbecsülhetetlen értékű leletet találtak, folyik tovább a munka. Eddig a város háromötöd része ismert. A tempó, kellő anyagiak hiányában csigalassúságú, sok-

Würtz Ádám

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ORSZÁG VILÁG
Budapest

1970 AUG 26

Kondor Béla: Díszletek

Grafikai bemutatók

A meghivón többek között a következőket olvashatjuk: „A grafika az ember szükebb környezetének, otthonának szerves része és hangulat-kialakitó szép tartozéka. A Képcsarnok rendszeresen bemutatja az európai hirű magyar grafikusművészek zsüri által kiemelt alkotásait, korunk emberének legszebb érzéseit kifejező rézkarcokat, linó- és fametszeteket."

Neves grafikusaink kiemelkedő alkotásainak bemutatása, propagálása eddig szinte kizárólag a budapesti Dürer-terem feladata volt. Éppen ezért csak üdvözölni tudjuk a Képcsarnok új akcióját: a nagyobb városainkban – Zalaegerszeg, Miskolc, Eger, Debrecen, Győr, Szolnok, Kaposvár, Veszprém, Szeged, Pécs – megrendezett és megrendezendő kiállításokat. Egy-egy ilyen grafikai bemutató igazi kulturális esemény a városban – két hét alatt 5–10 ezer ember tekinti meg. S a gyüjtők – viszonylag olcsón – értékes és egyedi alkotáshoz juthatnak: hiszen a kiemelt grafikákból mindössze ötven számozott példány készül. A valóban világszinvonalon álló magyar grafika megérdemli a hatásos népszerüsitést!

(T.)

Ntak meg a tévénézők Kudlik Júlia nevét, melyet lassan már kezdenek elfelejteni, mert Kudlik Júliából azóta – mint mindenkiből, akit a közönség megszeret – egyszerűen Juli lett.

Ha egy közismert személyt pályájáról, hivatásáról faggat az újságíró, felteszi a sztereotip kérdést: hogyan is kezdődött? A válasz rendszerint az, hogy már gyermekkori álma volt, amit elért. Kudlik Júlia válasza kevésbé mutatós. – Eredetileg a Színművészeti Főiskolára készültem, de nem vettek fel. Így lettem érettségi után 1963 nyarán ügyelő a TV Ifjúsági osztályán. Ősszel bemondót kerestek, jelentkeztem és 1964. február 29-én (pénteken) néztem szembe először a kamerákkal. Ráadásul szökőév is volt. Még szerencse, hogy nem vagyok babonás! Attól kezdve aztán minden sikerült. 1964-ben felvettek a színiakadémiára és az egyetem böl-

diólexikonban és itt-ott műsorvezetésre is sor kerül.

– Tavasszal, mint szerkesztő mutatkozott be a „Divat" című adásban.

– Most a második őszi bemutatásra készülök. Remélem, tetszeni fog a közönségnek.

A Televízióról, munkájáról készségesen nyilatkozik, de abban a pillanatban zárkozottá válik, ha magánéletéről kérdezem.

sem vo
ki más
Egy vo
hogy
sért, v
kapom
változt
tagad
elmos
don k
mellet
tak,

Az első komolyabb szerkesztés
A most készülő „Ez a divat" című film forg

1021

Würtz Ádám: A falu bolondja

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1963 JUN 2 9
NŐK LAPJA

GERMINAL

Bemutatjuk ÉMILE ZOLA regényét, illetve a műből készülő francia—magyar közös filmet — képekben

IV. RÉSZ

40 A kapitány fennhéjázó szavaira szitkok áradata a felelet. Sértések zúdulnak a sápadtan várakozó katonákra.

— Gyáva paprikajancsik! Csak a szegény néppel mernek hősködni!

— Az idegeneket védítek ellenünk? A belgákat? A sztrájktörőket?

— Menjetek innen, veletek nincs semmi bajunk!

— Öljetek meg! Rajta! A jogainkat követeljük!

41 Az éhes, nekikeseredett sokaság betör a kapun. Téglákat ragadnak fel és őrjöngő dühvel dobálni kezdik a vörösnadrágosokat. A kőzápor egyre sűrűbben hull. A tiszt látja, hogy emberei közül többen megsebesülnek. Mármár szóra nyitja a száját, hogy elkiáltsa: »Tűz!«

A fegyverek azonban parancsszó nélkül is megszólalnak. Előbb három lövés dörren, aztán öt, majd egész sortűz. Döbbent csend támad, aztán jajkiáltások hangzanak, félelemüvöltés. A földön holtak, sebesültek hevernek. A tömegben kitör a pánik, az emberek szétfutnak.

42

43 Csak Étienne marad ott és Maheu-né. Az asszony riadtan nézi férjét, aki mozdulatlanul fekszik egy szénportól fekete pocsolyában. Lerogy melléje és . . .

— No, öregem, állj fel! Ugye, nincs semmi baj? Beszélj, mid fáj?

Maheu üveges tekintete a semmibe mered, száján véres hab. A golyó szíven találta.

45 Hajnalodik. A lakótelep felől fásult megadással közelednek a munkába induló bányászok. Az anarchista eszelős tekintettel figyeli a szomorú menetet. Ha tudnák, mi vár rájuk! Az éjszaka titkon leszállt a szállítóaknába és megrongálta a falbélés-szerkezetet. A bánya urai mégse fognak diadalmaskodni! Ha a sztrájk nem tette tönkre, majd tönkreteszi ő a Társulatot! Azt se bánja, ha ezek a szerencsétlenek mind odaveszneк, csak a Voreux, ez a tátott pofájú szörnyeteg végre elpusztuljon!

A leszállók közt ott van Catherine és Étienne is. Amint a kas a mélybe süllyed velük, társaikkal együtt nyugtalanul figyelik, hogy valóságos vízáradat dobol a fejük felett. Az alsó rakodószintre érve . . .

— Valami nincs rendben, bányamester úr!

— Csak tovább, emberek! A szivattyú dolgozik, az ácsok majd megjavítják az ereszték-eket!

46

A montsou-i sortűz visszhangja eljut egészen Párizsig. Az ellenzéki újságok első oldalon tálalják az ijesztő adatokat: huszonöt sebesült, tizennégy halott, köztük két gyerek és három nő. A kormányzat, amelyet érzékeny pontján talált ez a pár golyó, igyekszik elsimítani az ügyet. A Társulatot felszólítják, hogy vessen véget az idegesítően hosszú sztrájknak, amely már-már társadalmi veszéllyé fajul. A telepen plakátok jelennek meg. Az igazgatóság közli, hogy újra megindul a munka, senkit sem ér bántódás, és külön bizottság fogja megvizsgálni, »mennyiben lehet javítani a bányászok munkakörülményein«. Étienne most már hiába érvel a sztrájk folytatása mellett, senki sem hallgat rá. Az embereknek nincs kitartásuk többé, megelégelték a szörnyűségeket. Szuvarin gúnyos elégtétellel mondja barátjának:

— Ezzel vége. A nyáj holnap leszáll. Megbuktál, elfordultak tőled. Ahogy megjósoltam!

44

De aztán: lesben állni! Való, nem való: lesben állni. Megtudni, ki az a nő? Ezüstszőkére festi talán a haját, bizonyosan a szemhéját is festi, a Váci utcában maszeknál csináltatja fehérneműjét? Ilyen nő mivel foglalkozik, férje van-e, vagy lány még, valóban: milyen színű lehet a haja, talán leomló vörös haja van, az utcán utána néznek...

Elszorul a torka, teljesen elveszett. A világ tetején, magasan áll — hogy mondaná Géza? —, egy szekszepilbomba, burjánzó szépség, mint a filmeken, szeme merész sugár, szája csupa csók, haja kúszált fekete erdő, keble pirosbimbós félgömbölyű kő — ő meg por, alig látszik. Persze, a Pista doktornak, vagy az ilyen köpcösöknek ő is elég jó, na, ezeknek jó, de az igazi legyőzte; most vert kutyának is rossz, a nő körül lobog a szenvedély, a nő a törvény, a rejtély, a fő titok. Ő meg csak: igen, nem, igen, nem — mint amikor két ember azt mondja egymásnak: — Jó napot — s közben nem figyelnek egymásra.

Kilesni, egészen közelről, azt a nőt, megnézni alaposan a nagy titkot, megtudni, milyen az a gyalázatos törvény, milyen lobogása van a bűn szenvedélyének, mindent kilesni, mindent megtudni.

Mikor annak idején a falu patakjának akácos partján sétáltak, Géza — Pestről kinevezett körorvos — átkarolta, azt mondta neki:

— Azt hiszem, szép tisztaságod varázsát szeretem benned. Szűzi tisztaság.

Milyen kitanult varázsa van annak a nőnek?

Már rögtön Győr.

Visszautazni?

Az asszisztensnő nyitná az ajtót: — Szent Isten, doktorné, mi történt?

Hazudni valamit? Hínárba lépett, most mindenütt hínár húzza le a pocsolyába.

— Jól éltek, ugye?

Hazudni, az anyjának?

Hazudni, hazudni.

Hetek falun:

— A vejem főorvos Pesten.

— Piri, Panni — jaj, de édesek! Édeskéim, drágáim.

— Piri, Panni, a két unokám.

— Az idősebbik lányom, a férje Pesten főorvos!

— Ne menjetek közel a disznóólhoz!

— Ugye, jól éltek?...

— Mondom: ne cibáljátok már azt a kutyát.

— Az unokáim, bizony, ikrek!

— Akartok még tejecskét?

— A vejem főorvos Pesten...

Libák, kacsák, csirkék, kotlók, almafák, disznóól, friss tojás, Csibi kutya, szomszédok, nagymama, nagypapa.

— Ugye, jól éltek?

Ki az a nő?

Levél: — Hát mostanában rengeteget dolgozom, tegnap megint négy szülés. A bejárónő megbetegedett. Ezen a héten nem is jött. Remélem, a gyerekek jól vannak. A mamának kézcsókom. Tiszteltetem az apósomat.

Válasz: — A gyerekek jól vannak.

Ki az a nő?

Válni. A gyerekek nálam maradnak. Válni. Hazamenni, válni... Az ikrek egyelőre a nagymamánál maradnak.

Szárnyvonal. Győr. Átszállás. Zakatol a vonat. Budapest. Taxi. A régen látott utca. A ház. Lift. A folyosó.

Az asszisztensnő nyit ajtót:

— Milyen jól tetszik kinézni!

— Nem, a főorvos úr még nincs itthon.

— Nem, még nincsenek betegek.

— De milyen jól tetszik kinézni!...

Csak erélyesnek lenni. Kellő hang, kellő fellépés, határozottság. Géza mindig ezt tanította.

Az asszisztensnő hangja elrémül, fecseg, hebeg, sápítozik.

Kell érv, ez is fontos:

— Hagyja. Mondjon el mindent. Maga tudja. Ugyis válunk, értse meg.

Tehát a migrénes nő, a festőnő, a házból. Az a »jaj, drága, édes, aranyos, főorvos úr«. Az a »te kedves, cuki Mária«. Az a »de szép a lakásotok, istenem!« Egyszer bent volt náluk: »Megőrülök a fejfájástól.«

Az asszisztensnő összekulcsolja a kezét:

— Rögtön itt lesznek. Most mit csináljak?...

— Itt lesznek? Nálam? Talán az én ágyamon?...

— Ó, ne tessék hinni! Csak míg falun tetszett lenni, mindig elkísérte. A kórházból hazakíséri, aztán felmegy a lakásába.

Lépések. Géza nyitja az ajtót, a nőt előre engedi.

— Te, itthon?...

Nézi őket. Hát ez?

Alacsony nő, egy fejjel kisebb nála. Amikor az asszisztensnő beszélt róla, nem is emlékezett az arcára. Persze, semmitmondó. Alakja túl telt, orra pisze, még csak nem is csinos. Ezzel?

Géza feléje akarna lépni, kézmozdulattal megállítja. Felnevet. Jó nevetés, oldozó. Később majd sírni kell.

Hát ez az a nő? Ez? Ez lenne a törvény? A rejtély, a szenvedély?

Milyen szenvedély?

Felrúgni egy széket, kitörni minden ablakot, lerángatni a függönyöket. Nyel.

Aztán, bár nem illik — bánom is én, mi illik, mi nem:

— Hiszen ez az izé nem szép!

— Mi?

Csak azért is, csak azért is:

— Hiszen csúnya!

— De, kérlek... Mária.

Bánom is én: — Csúnya!

Aztán: — Jaj, de jó, jaj, de jó!

Aztán még egyszer — bánom is én, ha közönséges vagyok: — Na, ezzel jó cserét csináltál!

Aztán mind hangosabban, majdnem kiáltva:

— Ez csúnya, elhízott stepszli!

— Maga csúnya stepszli!

Állnak hárman, a torkuk összeszorul.

A fehér ajtó mögött összekulcsolt kézzel az asszisztensnő. Minden szót hall. Istenkém, mi lesz ebből! Jaj, istenem, az állásom!

Rövid, tisztességtudó csengetés. Az asszisztensnő kisiet, gyorsan nyitja az előszobaajtót. Megérkezett az első beteg.

— *Vége* —

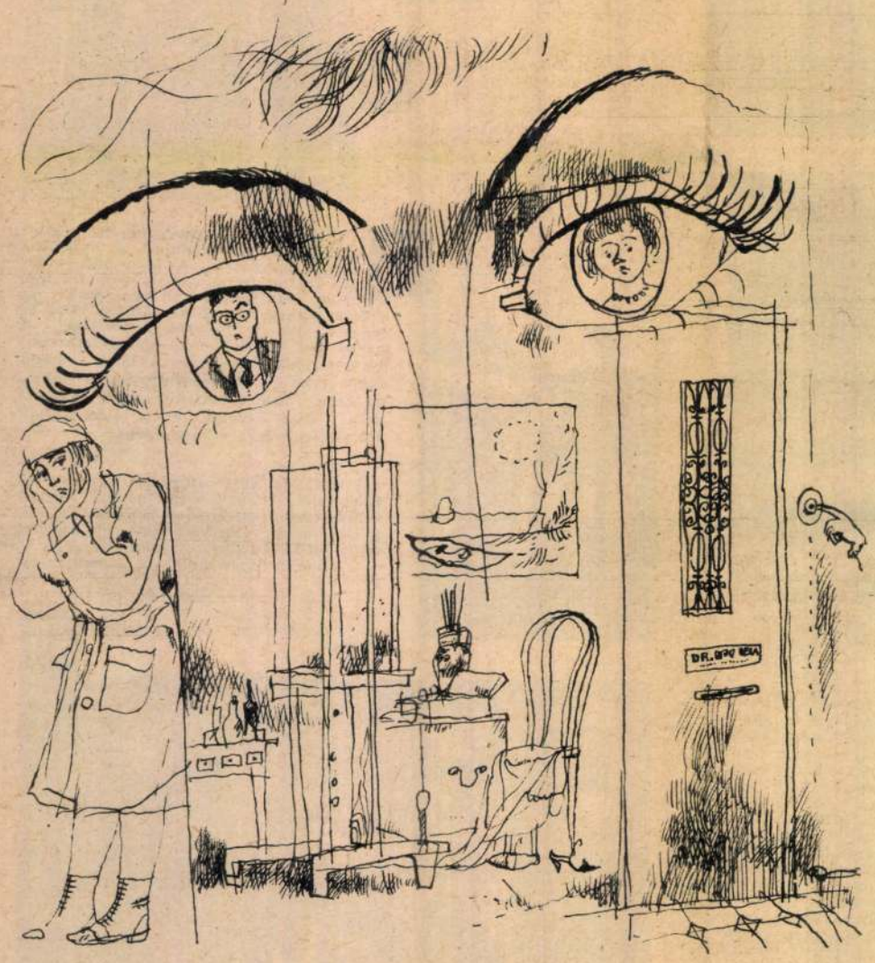

Würtz Ádám rajza

2 Ez is mintha ma volna: rohamosan szaporodik a főváros lakossága, munkát keresők tömege áramlik Pestre. Világszerte folynak a kísérletek a nagyvárosok közlekedésének megoldására. Éppen 100 éve, 1863-ban kértek engedélyt a mai Calvin tértől Ujpestig sínen gördülő, lóvontatású vasút építésére. Európa sok nagyvárosát megelőzve, 1866-ban megindult a lóvasúti közlekedés Pesten. Pestről Budára a Margit-hídon át 1879 júniusában haladt át az első kocsi. A hídfőknél a két ló elé előfogat került és segített a kocsit felvontatni a híd közepéig. Onnét, a híd lejtős lévén, szükségtelen volt tovább az előfogat, tehát visszafordult állomáshelyére. Az esti órákban »nyargonc« ügetett lámpással a lóvasút előtt a hídon. Arany János »Ének a pesti ligetről« című versében, 1877-ben írja:

Ki a korral szeret haladni
Vasútra váltja fel magát,
S örül, ha van hely felakadni
S úgy lógni ott, mint egy kabát.

3 A nagy nap: 1887. november 28. A helyszín: a Nyugati (az Osztrák—Magyar Államvasút pályaudvara) előtt. Villamos indul — a próbajárat. A Nyugatitól a Király utcáig 40 nap alatt készült el a vonal, alsó áramvezetéssel — ez »nem rontja a városképet«. Az egykorú Vasárnapi Ujság szerint a centrálé egy deszkapajta volt, melynek egyik részében gyermeknagyságú, egyszerű dinamó fejlesztette az áramot, míg a pajta másik része remizül szolgált. A vállalatnak három motorkocsija volt, amíg kettő üzemelt, a harmadik tartalékként állt a remizben. A Budapesti Hirlap tudósításából megtudjuk, hogy óránként — a villamos közlekedésének idején — nagy csoportosulás támadt. Az emberek lesték »... mikor bukkanik elő a Nagykörút ködéből az a kis karcsú, világoszöld kocsi ...« Pester Lloyd: »Kétségtelen, hogy a főváros egy nagyon csinos, jól viselkedő játékszerrel gazdagodott ... Egyelőre ugyan a villamos még csak jou-jou: egy kövérebb bácsit le kellett szállítani a túlzsúfolt kocsiról és megkérni, hogy a következő kocsira szálljon, mert féltek a túlterheléstől. Úgy látszik, hogy a városi közlekedésünk kis kedvence még nagyon gyengécske és törékeny, de ezzel szemben olyan kedves és elragadó, hogy a budapestiek bizonyára kényeztetni fogják ...« Egykori kollégánk — az idő próbáján — prófétának bizonyult

8

Az első világháborúban a villamosvasutakon sebesülteket, sőt élelmiszert és építőanyagot is szállítottak. A forgalom növekedésével a közönség mind fegyelmezetlenebbé vált — az anyaghiány mellett a kocsi- és pályarongálások is nehezítették a helyzetet. A dolgozók nagy részét behívták, vagy elmentek a jobban fizető hadiüzemekbe: 1915-ben alkalmaztak először női kalauzokat, majd váltókezelőket. Íme, a mai »kalauznénik« elődei!

10-11

Üres a kocsi belseje — persze csak a képen, a valóságban soha. Még néhány adat, nem villamos-tempóban. 1922-ben alakult a BESZKÁRT, a főbb vonalakon az útközépre helyezték a pályatesteket, 1924-ben felsővezetékesre állították át az összes villamosvonalat, 1928-ban a pótkocsis villamosok helyett megjelennek az ikerkocsik. 1933-ban Óbudán kísérletképpen trolibuszjáratokat vezetnek be. A harmincas években megjelennek a csukott ajtóval közlekedő gyorsjáratú stuka-villamosok. 1932: gazdasági válság, forgalomkorlátozások — az utasszám egy év alatt több mint 31 millióval csökkent. 1933: kisszakaszrendszer, a kieső bevételek pótlására.

A második világháború pusztításait, az újjáépítést, Budapest mai problematikus közlekedési helyzetét ismerjük. Ezúttal hétmérföldes csizmával utaztunk az időben — ha már a térben kénytelenek vagyunk az ötössel, hatossal, tizenkettessel megelégedni. (A nem kívánt törlendő, a szintén nem kívánt, de használt járat száma behelyettesítendő!) S addig is, míg a jelenről lesz szó, szidjuk kulturáltan a közlekedést!

Összeállította:
Osvát Katalin

BODÓ BÉLA:

Pesti Pygmalion 2

Géza vizet kért, mint a szónokok, ha kifárad a hangjuk.

— Nincs semmi sem, ha szenvedélyről van szó. A szenvedély nem ismer akadályt. Az éhes egy falat kenyérért megöl bárkit. Ha nem öl, legalábbis lop. A szenvedély, milyen érdekes! Milyen sűrű. Én nagyon megértem. Felmentem, persze hogy felmentem. Bent a kórházban is megmondtam. Beleesett. Mint egy csapdába. Kimenteni pedig nem lehet.

Géza belerekedt a sok szóba.

Aztán sokáig hallgattak. Később lefektette a gyereket. Géza a fürdőszobában, csak félig nyitotta ki rá az ajtót. Ezt igazán meg kellett kérdeznie. Gyorsan, gyors felelet kell.

— És te? Ha te beleesnél egy ilyen csapdába?

— Mi? — Géza nem hallotta, a kádban zuhogott a víz.

— Ha te... *ha te is?*...

Nyakában törülközővel Géza kihajolt a fürdőszobából: — Én? Én?...

Nevetett: — Én más fából vagyok faragva.

— De a törvény!...

— Rám nem érvényes. Semmilyen törvény.

— A titok? A rejtély?

— Hagyj már mosakodni. Buta vagy... Alig aludt azon az éjszakán. Buta vagyok?

Szóval István doktor... Muzsikálnak, őt nézi, feketét isznak, őt nézi, beszélgetnek, őt nézi. Akárhová tekint, István szemével találkozik.

— Nézze, kérem, kedves István — egyszer, egyetlenegyszer randevú egy eszpresszóban. Csak azért, hogy elmondhassa, amit már régen fogalmazott magában: — Nézze, kedves István, én nem vagyok művelt nő, egyszerű falusi vagyok ma is. Amit olvasgattam, a férjem, Géza választotta ki nekem. Hát ennyit tudok: férjes asszony vagyok, két gyermekemet ismeri. Ez az egész életem. Olvastam, a Kreutzer-szonátát, rám a zenének nincs ilyen hatása. Bovaryné se vagyok. Nem vágyódom elérhetetlen után.

István türelmetlenül nézett:

— Annyit sem, most, ajándékul?...

— Semmit sem...

— Annyit sem: egy kicsit azért tetszem magának?

Nyíltan kellett vele beszélni:

— Egy kicsit, talán, tetszik. Tetszik, mert érdeklődik irántam, ez hízeleg női hiúságomnak. De ezzel, kedves Pista, kész. Parasztosan: tovább nincs, slussz — pássz!

— Nem igaz!

— Igaz. Ha pedig nem lenne igaz, akkor sincs tovább.

— Nem igaz.

— Igaz. Végiggondoltam. Semmi másról nem beszélek most: két gyermekem van. Ha nagyon tetszene, akkor is csak egy megoldás lehetne: lemondani. Ez a tisztességes. Lemondani. Hidegen, mindent számításba véve. Nem válnék el, másról most nem beszélek, nem, a gyerekek miatt. Feljárjak talán magához, aztán hazasiessek a gyerekekhez? Ez nem az én gyomromnak való.

— Erkölcsös... Tisztességes...

— Talán az vagyok. Mindegy.

— Megfoghatom a kezét, Mária?

— Nem. Ezt is el kell mondanom, parasztosan: amíg engem az uram megbecsül, tiszteletben tart — nem tudnék hazugsággal nézni a szemébe.

— Csak egyetlenegyszer...

— Megmondtam. Most menjünk. Fizessen, kérem.

Aljasság. Ami következett: aljasság. Ha gondolt is néha Istvánra, most megborzadt. Hát ilyen? Ez már nem volt szirup, keserű volt, zöld méreg.

Pista doktor azt mondta: — Na, a Géza... *Nem érdemli meg magát.*

Gyors mondat volt, István zavartan elhallgatott.

Aztán erélyesen: — Fizetni!

— Nem. Még nem. Mit mondott?!

— Semmit. Fizetek.

— Egy percre még!

— Befejeztem.

— Hirtelen gyorsasággal minden elromlott. A fagylalt is, Géza is, Pista doktor is. Elfeketedett minden. Undok kiszolgálónő vette át a pénzt, közben fürkészve nézte őket; légy röpült a félig elfogyasztott fagylaltra, az utcáról fülét süketítette az autóbusz lélektelen dübörgése.

— Jó, nem faggatom.

— Helyes.

— Nem akarok tudni semmiről.

— Hazakísérem.

Hazafelé, az utcán egy szót sem szólnak egymáshoz.

Tehát így állunk. Az egyik tizenkilenc, a másik egy híján húsz.

Két nap marcangoló töprengés. Két nap égő türelmetlenségben. Az ördög csak szundikált, most felébredt!

Két nappal később, habozva: — Géza. Múltkor beszéltünk arról a törvényről...

Géza most veti le az orvosi köpenyt, ingujjban van, mellényben. Civil.

— Miről?

— A szenvedélyről, titokról, rejtélyről.

— Na és? — Lassan felveszi zakóját. Igazítja nyakkendőjét. Tükörbe néz. Miért nem figyel?

A másik szobában zajonganak a gyerekek.

— Megkérdeztelek — és ha te?...

— Mit akarsz?

Szemben állnak egymással.

— Mondd meg őszintén: van valakid?

Hallgat.

— Beleestél valakibe?

Hallgat.

— Tehát?

— Hallgat.

Még egy próba.

— Megegyeztünk, Géza, amikor még szerettük egymást: ha egyszer vége, megmondjuk őszintén. Beszélj!

— Mit akarsz? — Elölről, profilban nézi magát a tükörben, lesimítja haját. Törvényeken felül áll.

Ennyi elég. Ennyi teljesen elegendő. Mintha egy képet — pazar színek, merész tónusok, elegáns vonalvezetés — így szokott Géza beszélni — mintha egy vásznat kettéhasítottak volna. Mintha összetéptek volna egy örökéletű kottát. Beethoven a szemétben. Mintha egy szobrot szétzúztak volna. Eh, nem kellenek ezek a művelt dolgok! Egyszerre felrúgta a világot. Feldúlta, elpusztította.

Két nehéz nap. Beszélgetés: Igen, nem. Kész a reggeli? Igen. Sok a munkám. Még betegekhez kell ma este mennem. Igen. Vacsorázunk? Igen. Lefekszünk. Igen. Vannak már betegek a váróban? Nem. Igen, nem, igen, nem. Minden kiürült, elfagyott.

Két őrjöngő nap. Két álmatlan, forgolódva töltött éjszaka. Nyúlós órák, undok délelőttök. Elszíntelenedett délutánok.

Egy pillanatra felrémlett: hát akkor szemet szemért, fogat fogért. A Pista doktor. Egy pillanatra csak. De ez a Pista, ha lehet, még aljasabb. Ólálkodó, haszonleső. Mocskos.

Na, a Géza nem érdemli meg magát...

Más szóval: akkor maga is megteheti. Itt vagyok, kéznél, tessék.

Öt perc múlva Győr — mondja a kupéban a köpcös.

Öt perc. Egy perc sem kell a vonatösszeütközéshez, egy perc sem kell a földrengéshez. Egy perc alatt kigyulladhat a ház, egy perc alatt meghalhat, aki élt az imént.

Öt perc, öt másodperc, egy mondat, egy lélegzetnyi idő hallgatás.

Ki lehet az a nő? Persze neki nem kell Pygmalion, neki biztosan nem kell magyarázni, azt a nőt nem kell tanítani: Debussy, tudod, azért szép, mert... Valami nagyszerű nő — miért hordod így a hajadat, ma már mindenki levágatja?... Valami elegáns belvárosi hölgy — miért nem csináltatsz te is trapézruhát, folyton ezek az ízetlen pulóverek... Valami dáma — nem megyek le falura, mit csinálok ott egész nap, az apád iparos, tisztelem, becsülöm, de asztalos és még a bútorhoz sem ért.

Valami kényes, utánozhatatlan hölgy — milyen lehet?

Tehát most rögtön leszállni Győrben, minden félórában indul vonat Pestre. Az állomáson taxi, otthon kipakolni a bőröndöket, mintha semmi sem történt volna.

Magyar Hírlető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Pesti Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NÉPSZAVA

Kikapott, de továbbjutott az FTC

Szerdán délután több mint 25 000 néző előtt került sor *Ploestiben a Ferencváros—Petrolul Ploesti* labdarúgó VVK visszavágó mérkőzésre. A találkozón, mint ismeretes, a magyar csapat kétgólos előnnyel lépett pályára. A görög *Faturos* sípjelére a következő összeállításban kezdtek a csapatok:

Petrolul: *Sfetcu — Pahontu, M. Marcel, Florea — D. Munteanu, Iván — Badea, Tabarcea, Dridea I., A. Monteanu, Dridea II.*

FTC: *Aczél — Novák, Mátrai, Dalnoki — Havasi, Kocsis — Kökény, Rákosi, Vilezsál, Fenyvesi II., dr. Fenyvesi.*

Esőtől felázott, csúszós pályán kezdődött el a mérkőzés. A hazai csapat már az első percekben fergeteges rohamokat vezetett. Az FTC inkább védekezésre rendezkedett be, még *Kökény* is hátul segített.

A továbbiakban is a *Petrolul* támadott, de igazi gólhelyzetet nem tudott kialakítani, mivel az FTC védelme kitűnően zárt. A fergeteges hazai rohamokra a zöld-fehérek villámgyors ellentámadásokkal válaszoltak. Az egyik ilyen támadás során *dr. Fenyvesi* bombáját szögletre ütötte *Sfetcu*. A 42. percben a játékvezető *Rákosit* sportszerűtlen viselkedésért kiállította.

A második 45 percben még inkább beszorult a tíz emberrel játszó FTC. Elöl mindössze *dr. Fenyvesi* tartózkodott, aki gyors kiugrásokkal próbálkozott. A *Petrolul* változatlanul nagy akarással küzdött, de ebben a játékrészben csupán egy gólt sikerült elérnie. *A 61. percben Iván a kifutó Aczél mellett a hálóba fejelt. 1:0.*

Az utolsó percekben már nem változott az eredmény, s a *Ferencváros*, bár 1:0 arányú vereséget szenvedett, *2:1-es összgólaránnyal bejutott az elődöntőbe.* A magyar csapat szereplése minden dicséretet megérdemel, hiszen sok sérültje ellenére is, a két bajnoki mérkőzésen aratott győzelme mellett, *a VVK-ban is kiharcolta a továbbjutást.* A ploesti mérkőzésen *Aczél* bizonyult a mezőny legjobbjának, de kiemelkedett *Mátrai és dr. Fenyvesi* is.

A VVK elődöntőjének szerdán megtartott sorsolása szerint *az FTC a Dinamo Zagrab—Bayern München-mérkőzés győztesével játszik.*

A Real Madrid jutott tovább

Madridban sor került a továbbjutást eldöntő harmadik *Bp. Honvéd—Real Madrid* férfi kosárlabda *Európa Kupa* mérkőzésre. Ez a találkozó is — akárcsak az előző kettő — hatalmas küzdelmet hozott. Az első félidőben kitűnően támadott a *Honvéd* s 38:37-es vezetésre tett szert. Szünet után azonban már elfáradt a magyar csapat s a hazaiak végül is 12 pontos, 77:65 arányú győzelmet arattak. Így a *Real Madrid* harcolta ki a továbbjutást.

Megőrzik-e első helyüket az Újpesti Dózsa futói?

A mai ünnepi sportműsor kiemelkedő eseményének ígérkezik a felszabadulási váltó futóverseny, amelyen összesen 207 csapat áll rajthoz. Igaz, az elmúlt években nagyobb volt az indulók száma, most azonban — a minőség emelése érdekében — csupán az atlétikai szakosztályok rajthozállását engedélyezték. A versenyen, amelynek rajtja 12 órakor lesz, a nők *a November 7-e térről*, a férfiak pedig a *Gellért térről* indulnak, a cél pedig a *Szabadság téri szovjet emlékműnél* lesz, ahol a viadal végén koszorúzási ünnepségre kerül sor. A legnagyobb érdeklődés ezúttal is a férficsapatok küzdelmét előzi meg, s kíváncsian várjuk, hogy az *Ú. Dózsa* futói megőrzik-e az utóbbi években megszerzett első helyüket.

Gulyás győzött

A nizzai nemzetközi teniszverseny férfi egyes harmadik fordulójában *Korpás* 6:0, 6:4 arányú veréseget szenvedett a nyugatnémet *Eberletől.* Ugyanakkor *Gulyás* a legjobb tizenhat között 9:7, 6:4 arányban győzött a francia *Jauffre* ellen.

A Vöröskőszikla emlékműnél

Hazánk felszabadulásának 18. évfordulója alkalmából a *Magyar Természetbarát Szövetség* az immár hagyományossá vált felszabadulási emléktúra keretében vasárnap déli 12.30 órakor koszorúzással egybekötött emlékünnepséget rendez a *Vöröskősziklán* emelt felszabadulási emlékműnél.

Az angliai UEFA-tornára készülő magyar ifjúsági labdarúgó-válogatott a Székesfehérvár NB II-es csapatával játszott edzőmérkőzést, és 1:0 (0:0) arányú veréseget szenvedett.

A Botvinnik—Petroszjan sakkvilágbajnoki párosmérkőzés hatodik játszmája döntetlenül végződött, s így a viadal állása 3:3.

Az OFK Beograd—Napoli harmadik KK-mérkőzésen a jugoszlávok 3:1-re nyertek, s bekerültek az elődöntőbe.

A Rappan Kupa döntőjének első mérkőzésén a Slovan Bratislava 1:0-ra győzött a Padova ellen.

Autó- és MOTORSPORT

MAGYAR KÜLDÖTTEK is részt vesznek a Nemzetközi Motorsport Szövetség Luxemburgban e héten sorra kerülő kongresszusán. A magyar szövetséget Dékán György elnök és Molnár Ferenc főtitkár képviseli a FIM szokásos tavaszi kongresszusán.

A SALAKBAJNOKSÁG — a tavalyihoz hasonlóan — ez idén is öt fordulóból áll. Az első versenyt április 21-én a Debreceni MEDOSZ SK motorszakosztálya rendezi.

NAGYON NEHÉZ VOLT a München—Bécs—Budapest nemzetközi autós megbízhatósági verseny — mondja Szabó Zoltán, aki Dőme Józseffel egy párban hibapont nélkül teljesítette az 1200 km-es távot. Persze kocsijuk a gyorsasági szakaszon jóval lassúbbnak bizonyult a külföldiek autóinál, de Szabóék a kategóriájukban így is megszerezték a hatodik helyet.

A KÜLFÖLDI NEVEZÉSEK egymás után érkeznek az Ú. Dózsa április 14-i idénynyitó nemzetközi motocross-versenyére. Az Óbudán (a Bécsi út, Laborc utca, Laborc köz által határolt területen) sorra kerülő viadalra az NDK és Ausztria legjobb versenyzőinek nevezése már befutott. Az Ú. Dózsa szakosztálya a hét közepére várja a meghívott NSZK-beli, csehszlovák, angol, dán, holland, kanadai, rhodéziai és amerikai versenyzők válaszát, illetve nevezését.

Akik a magyar [illegible] az asztal[illegible]

Pénteken megkezdődik *Prágában* minden idők eddigi legnagyobb szabású asztalitenisz-versenye, a XXVII. világbajnokság. A versenysorozaton rajthoz állnak a legjobb magyar asztaliteniszezők is, akik kedd óta már a verseny színhelyén készülnek a rajtra. Kik is képviselik színeinket a nagy világversenyen? Íme, néhány sorban bemutatjuk őket:

BERCZIK ZOLTÁN

1937-ben Újvidéken született. 180 cm magas, 77 kg. MÁV tisztviselő, nőtlen, a Vasútépítő Törekvés tagja. 1951-ben Gyulán kezdett asztalitenisszezni, először 1956-ban szerepelt a válogatottban, amelynek azóta 109-szer volt tagja. Hatszoros Európa-bajnok, egyéni, páros- és csapatszámokban, 1961-ben a pekingi VB-n férfi párosban második lett. A nemzetközi mezőny egyik legkiforrottabb, legsokoldalúbb játékosa.

FAHÁZI JÁNOS

1942-ben Budapesten született, 168 cm magas, 58 kg. Műszaki tisztviselő, nőtlen, a Vörös Meteor tagja. Tavaly került először a válogatott csapatba, amelynek azóta 25-ször volt tagja. Két évvel ezelőtt »üstökösként« tűnt fel a sportágban. Kiváló védekező játékos, de az ütések is az erényei közé tartoznak. Nagy hibája, hogy nem tudja állandósítani formáját, jó játékát, sokszor könnyelműsködik és a látványos poénokért, képes az eredményeket is feladni.

FÖLDY LÁSZLÓ

1934-ben Budapesten született, 178 cm magas, 78 kg. Üzletvezető, nős, a Vörös Meteorban játszik. 1953 óta 64-szer volt válogatott, párosban, többszörös magyar bajnok. Védekező játékos, rendkívül szívós. Hibája, hogy játéka már nem elég korszerű.

RÓZSÁS PÉTER

1943-ban Budapesten született, 172 cm magas, 58 kg. MÁV tisztviselő, nőtlen, a Vasútépítő Törekvés tagja. 1960 óta 30-szoros válogatott. Balkezes, a pörgetős játék egyik európai meghonosítója. Hátránya viszont, hogy túlzottan védekező stílust játszik és ez sokszor eredményei rovására megy.

KOVÁCS II. FERENC

1944-ben Budapesten született, 188 cm magas, 75 kg. Tisztviselő, nőtlen, a Postás tagja. Talán az egyetlen az európai válogatott csapatokban, aki az ázsiai tollszárfogással játszik. Jó erőnlétű, stílusának megfelelően százszázalékig támadószellemű játékos. Hibája, hogy néha kapkod, elhamarkodottan üt.

SÁNDOR II. JÁNOS

1944-ben Budapesten született, 175 cm magas, 66 kg. Technikus, nőtlen, a BEAC szakosztályának a tagja. Játéka elsősorban látványos, képes jó eredmények elérésére, rendkívül nagy hibája azonban, hogy komolytalan és pályafutása első jó eredményei önteltté tették. Ha ezen a téren nem változik, az feltétlenül további eredményei rovására vezet.

HARCSÁR ISTVÁN

1943-ban Budapesten született, 178 cm magas, 69 kg. Tisztviselő, nőtlen, a VM Között tagja. Tavaly került először a válogatottba, amelyben azóta ötször helyet kapott. Egy-két nemzetközi versenyen már szerepelt, de egyelőre még csak reménység. Tehetséges, de sokoldalúan kell továbbképeznie magát.

FÖLDYNÉ, KÓCZIÁN ÉVA

1936-ban Budapesten született, 152 cm magas, 52 kg. Tisztviselő, a Vörös Meteor csapatának tagja. Jubiláns a női válogatottban, mert 10 éve került először az együttesbe, emelyben eddig 103-szor szerepelt. Hatszor volt világbajnokságon, kétszer Európa-bajnokságon. Három világbajnoki harmadik, egy második hely és két egyéni Európa-bajnokság fém-jelzi ereda[illegible] világ egyik legjobb játékosa, aki az ázsiaiaknak is méltó ellenfele.

LUKÁCSNÉ, MÁTÉ SÁRA

1936-ban Cegléden született, 153 cm magas, 56 kg. Tisztviselő, 12 éve Cegléden kezdett játszani, 5 éve állandó válogatott (31-szeres). Kétszer nyert magyar bajnokságot, a legutóbbi világbajnokságon női egyesben a legjobb nyolc között végzett. Ismeri a védekezés és támadás minden fortélyát, pontbiztonságán kell azonban elsősorban javítani.

HEIRITS ERZSÉBET

1938-ban Kolozsvárott született, 155 cm magas, 52 kg. Tisztviselő, az FTC asztaliteniszezője, hatszoros válogatott. A hazai mezőny egyik legszívósabb játékosa, a védekezés és a labdatartás a fő erénye.

FALUDI JÚLIA

1942-ben Lovasberényben született, 163 cm magas, 55 kg. Tanuló, a Földgép csapatában játszik. Kétszeres válogatott, legnagyobb sikere — három éve — a Budapest-bajnokság megnyerése volt. Mint ifjúsági játékos, nagy tehetségnek mutatkozott, fejlődése azonban nem volt olyan arányú, mint ahogy azt várták tőle.

PAPP ANGELA

1947-ben született Kútfej községben, 158 cm magas, 45 kg. Tanuló, a Statisztika csapatában kezdett játszani, amelynek azóta is tagja. Eddigi legjobb eredménye az ifjúsági EB-n női egyesben elért második helyezés.

POÓR ÉVA

1948-ban született Fülöpszálláson, 160 cm magas, 46 kg. Tanuló, az FTC játékosa. Kevés női asztaliteniszező volt Magyarországon, aki olyan korán szép eredményeket ért volna el, mint ő. Hamar elsajátította a pörgetés fegyverét, s ezzel sorra legyőzte hazai ellenfeleit, egy-két alkalommal Földynét is.

LÓSPORT

Megfigyeléseink a mai ügetőversenyekre: 1. és 2. Megbízhatatlan háromévesek futama. 3. Kaland, Kornélia. 4. Impresszió, Herold, Hitves. 5. Ilosva, Harpagon, Gondolat. 6. Iccés, Irtás, Jonathán. 7. Fullánk, Jóravaló, Haiadj. 8. Furfangos, Gyehenna, Faust. 9. Imperátor, Irokéz. 10. Judith, Igló, Jassy

ÜGETŐVERSENY
csütörtök du. 2 órakor
FELSZABADULÁSI EMLÉKVERSENY

délután ötkor Madridban

AZ ORSZÁGOS
[illegible]AKARÉKPÉNZTÁR
kedvezményes
[illegible]tételek mellett
értékesít
lakottan
[illegible]SALÁDI
[illegible]ÁZAKAT
[illegible] készpénzelőleg
lefizetéssel,
évi törlesztésre.
[illegible]ilágosítás az OTP
[illegible]ületi fiókjainál:
Budán:
III., XI., XII.
XXII. kerületi
fiókokban.
Pesten:
VIII., X., XIV.,
XVI., XVII.,
[illegible]II., XIX., XX.
XXI. kerületi
fiókokban

Színházak műsora

Csütörtök, április 4

Operaház: Bánk bán (7). — **Erkel Színház:** A koldusdiák (3. bérl. 8. előad., 7). — **Nemzeti Színház:** Liliomfi (de. fél 11), Bánk bán (7). — **Ódry Színpad:** A két Bolyai (fél 8). — **Vígszínház:** Záróra (7). — **Madách Színház:** A revizor (du. fél 3), Svejk (fél 8). — **Madách Kamara Színház:** Az egérfogó (du. fél 3), Változnak az idők (fél 8). — **Petőfi Színház:** Liliom (7). — **Fővárosi Operett Színház:** Csárdáskirálynő (7). — **Jókai Színház:** Kakuk Marci (3, 7). — **József Attila Színház:** Kollégák (du. fél 3), Hajnali beszélgetés (D-bérl. 5. előad., 7). — **Állami Bábszínház:** A csodálatos kalocsni (de. 11), A bűvös tűzszerszám (du. 3), Világszépe (du. 5). — **Vidám Színpad:** Bohózat-album (fél 8). — **Kis Színpad:** Férfiaknak tilos (7). — **Fővárosi Nagycirkusz:** Tavaszi műsor (fél 4, 7). — **Kamara Varieté:** Különleges vidám lap (fél 4, 6, fél 9). — **Jégszínház:** Paprikacocktail (4, 7).

Péntek, április 5

Operaház: Titkos házasság (D-bérl. 8. előad., 7). — **Erkel Színház:** Tell Vilmos (Szemere-bérl. 8. és Kis Erkel-bérl. XI. sor., 5. előad., 7). — **Nemzeti Színház:** Csongor és Tünde (7). — **Ódry Színpad:** Leleplezés (fél 8). — **Vígszínház:** Barátom, Harvey (7). — **Madách Színház:** Tanner John házassága (7). — **Madách Kamara Színház:** Boldogtalanok (7). — **Petőfi Színház:** Liliom (7). — **Fővárosi Operett Színház:** Három napig szeretlek (7). — **Jókai Színház:** A kör bezárul (7). — **József Attila Színház:** A három testőr (7). — **Vidám Színpad:** Bohózat-album (fél 8). — **Kis Színpad:** Férfiaknak tilos (7). — **Zeneakadémia:** A MÁV Szimfonikusok XII bérl. hangv. (fél 8). — **Kamaraterem:** Kamarazene-bérl. IV/6. (fél 8). — **Bartók-terem:** A bűvös erdő (du. 3). — **Fővárosi Nagycirkusz:** Tavaszi műsor (7). — **Kamara Varieté:** Mindennap vasárnap (6, fél 9). — **Jégszínház:** Paprikacocktail (7).

A rádió és tv műsora

Csütörtök, április 4

KOSSUTH RÁDIÓ

6: H. Időj. 6.10: Z. 7: Műsorok. 8: H. Időj. 8.10: Operett-hgv. 9: Zenés séta Komlón. 9.40: Erkel operáiból. 10: Közv a fegyveres erők díszszemléjéről. 10.50: Népdalok. 10.59: Versek. 11.10: Mendelssohn: Szentiványéji álom — szvit. 12: H. Időj. 12.15: Táncz. 13.05: Egy nap a Parlamentben. 13.30: Rihter Liszt-műveket zongorázik. 14: Így írunk mi. 15.10: Gigli énekel. 15.40: Regényrészl. 16: Tombola. 16.55: Műsorism. 17: H. Időj. 17.10: Könnyűz. híradó. 18: Új felv. 18.55: Derűs történetek. 19.50: Mese. 20: H. Időj. 20.10: Egy éj az Aranybogárban. Zenés játék. 21.20: Irod. műsor. 21.50: Hangszerszólók. 22: H. Időj. 22.10: Táncz. 23: Zkari muzsika. 24: H. Időj. 0.10: Z.

PETŐFI RÁDIÓ

8: Zkari muzsika. 9.05: Vidám összeáll. 9.37: Táncz. 10.45: Bartók: II. vonósnégyes. 11.15: Citromka kalandjai. Mesejáték. 12.10: Az operaszerk. postájából. 13: Versek. 13.05: Hanglemezparádé. 14: Időj. Vízáll. 14.17: Műsorism. 14.20: Művészlem. 15: Falusi krónika. 15.30: Népi együttesek. 15.57: Beethoven: Fidelio. 18: H. Időj. 18.10: Táncz. 19.10: Kult. krónika. 19.30: Brahms: II. szimfónia. 20.10: A Lúdláb királyné. Regényrészl. rádióvált. 20.40: Kamaraz. 21.30: Magy. nóták. 22.05: Ügető. 22.10: Versek. 22.15: Muszorgszkij zeneszerzői arcképe. 23: H. Időjárás.

URH

18.30: H. Időj. 18.40: Zenés játékrészl. 19.05: A Tátrai-vonósnégyes játszik. 19.55: Neruda versei. 20.12: Zkari muzsika. 21.32: Három kívánság. Rádiój. 22.30: H. Időj.

TELEVÍZIÓ

9.55: Katonai díszszemle. Kb. 10.50: Ludas Matyi. Bábjáték. 17.50: Barangolás a kek úton. Kisf. 18.10: Emlékeimből. 18.50: Esti mulatozás. Tv-kisf. 19: Mese. 19.05: Közv. az Operaházból. Bánk bán. Az I. szünetben: Tv-híradó. A II. szünetben: Jövő heti műsor. 22.15: Telesport. 22.35: H. Tv-híradó ism.

BRATISLAVAI TV

8: Az ötödik ügyosztály. Cseh bűnügyi film. 9.30: Tv-érdekességek 15.30: Ifj. tv-liga. 19.20: Tv-híradó. 20: Ma kezdődik a holnap. Közérd. kérd. vál. 20.30: Az ötödik ügyosztály. Cseh bűnügyi film. 22: Zenei lexikon. 22.20: Tv-híradó.

Péntek, április 5

KOSSUTH RÁDIÓ

4.30 H. Időj. 4.35: Z. 5: H. Időj. 5.05: Falurádió. 6: H. Időj. 6.25: Jó reggelt! 7: H. Időj. 7.05: Új könyvek. 7.30: Műsorok. 8: Műsorism. Időj. 8.10: Hgv. 9: Gárdonyi-mese. 9.20: Táncz. 10: H. Lapsz. Időj. 10.10: Óvodások műs. 10.30: Vajda M. jegyz. 10.35: Gounod: Faust — részl. 10.59: Lottó. 11: Verseskötet ismert. 11.20: Népdaljáték. 12: H. Lottó. Időj. 12.15: A műsort összeáll. a hallg. 13.55: Vidéki szính. műs. 14: A lőcsei fehér asszony. XV. 14.20: Dalok. 14.45: Gazdaszemmel. 15: H. Közl. Időj. 15.10: Operettekből. 16.05: Munkásklub. 16.25: Zkari muzsika. 16.55: Műsorism. 17: H. Időj. 17.15: Táncz. 17.45: Rádióisk. 18.45: Händel-áriák. 19.05: Ifj. rádió. 19.25: Madárkoncert. 19.55: Mese. 20: Esti kr. Időj. 20.25: Családi körben. 22: H. Időj. 22.20: Zongoraművek. 23.10: Táncz. 24: H. Időj. 0.10: Zene.

PETŐFI RÁDIÓ

5: Z. 6.10: Torna. 6.30: H. Időj. 8: H. Időj. 14: Időj. Vízáll. 14.17: Műsorism. 14.20: Könnyűz. 15.10: Regényismert. 15.30: Bach-orgonaművek. 16: H. Időj. 16.05: Népi muzsika. 16.50: 1000 szó franciául. 17: A mesés Perzsia. 17.45: Fúvósz. 18: H. Időj. Műsorism. 18.08: Könnyűz. híradó. 19: H. Időj. 19.05: Magy. nóták. 19.25: Hajók a Jóreménység fokán. 19.40: Szimf. hgv. 21: H. Időj. 21.05: Sport. 21.20: Operettest. 22.30: Balzac műveiből. 22.47: Népdalok. 23: H. Időj.

URH

18.30: H. Időj. 18.40: Kamaraz. 19.25: Dzsessz. 19.45: Az őskortanról. 20: Operafelv. 20.50: Élő világirodalom. 21.10: Zkari muzsika. 22.30: H. Időj.

TELEVÍZIÓ

10: Tv-híradó ism. 10.15: Telesport ism. 10.30: Iván gyermekkora. Magy. besz. szovj. film ism. 10 éven alul nem aj. 12: Jövő heti műsor. H.

BRATISLAVAI TV

16: A napközi otth. műs. 16.30: A hegesztés technológiája. 17: Orosz nyelvtanf. 19.30: Tv-híradó. 20: Szlovák irod. tört. előad. 20.40: Dokumentumfilm Nyugat-Szlovákia fejlődéséről. 21.05: Idősz. kérd. 21.20: Mozart-műs. 22.05: Tv-híradó.

EKISZ DIVAT EKISZ MINŐSÉG EKISZ
[illegible]ték, hazai és külföldi szövetkülönlegességek divatszalonjainkban

1963 APR 4
1021

Fábián Zoltán:

BICIKLIVEL A KÚTHOZ

(Würtz Ádám rajza)

Hárman jöttek szembe a menettel, három kerékpáros diák. Elöl a Zenész. Mögötte, szorosan felzárkózva, kerek arcú fiú, vörös dróthajjal. A sort, szabályosan megtartott, tízlépés féktávolságban, Hosszú zárta be. Az úttestnek ez az oldala néptelen volt, néha robogott csak végig rajta egy-egy német csónakautó, vagy motorkerékpáros, magyar katonai futár.

A másik oldalon hosszú sorban foglyok vonultak. Fáradtan húzták a lábukat, lépéseik zaja dobogott, csoszogott a repedezett betonon. Lovasok lépkedtek mellettük, német lovasok, zöld színű egyenruhában; rövidcsövű géppisztolyuk keresztben feküdt előttük a nyeregkápán.

Kora reggel volt, október eleje. A nap hűvösen, tisztán sütött, nem adott meleget, de fénye tündökölt, átütötte a bőrt, mint a röntgensugarak. Az út egyik oldalán nyárfasor szegte be a szántóföldeket, foszladozó, citromsárga lombszivacsuk felszívta a menet monoton zaját; másik felől szőlőskertek kúsztak fel a hegyoldalra, s a szürke andezitből rakott támfalak, a vasalt pinceajtók csattogva, egymásnak kiáltozva, vertek visszhangot.

Zenész fél kézzel fogta a kormányt, egyenes derékkal ült a nyeregben, arcát beletartotta a napsütésbe; egyszer-egyszer megtaposta a pedált. Az út enyhén lejtett nekik, alig kellett hajtaniuk.

— Már azt hittem, elkaptak benneteket — szólt hátra.

— Minket?! — A kis vörös hajú fiú hangja öntelt volt, de szája körül a vigyorgás riadt. Minduntalan az úttest közepére kacsázott. Sötétkék hosszúnadrágja megfeszült tömzsi combján, s itt is, ott is a folttisztító benzin nyomától volt tarka, felhőmintás.

Hosszú rákiáltott:

— Ne kacsázz folyton előttem!

— Igenis, főcserkész úr. — Kis idő után hozzáfűzte: — Lord Baden Powel haragszik. — Várta, hogy a másik kettő elnevesse magát.

— Hagyd a hülye vicceidet! — torkollta le Hosszú. A rövid cserkésznadrágból kimeredő, páncélökölnyi térde, nyurga lábaszára egyenletes ritmussal járt le-fel, le-fel. Derékszíján ollós, csavarhúzós, agancsborítású bicska, sovány tompora fölött pedig, ahová a katonatisztek a pisztolytáskát szokták tolni, alumínium kulacs lötyögött.

A kinyílt, nagy kékség alatt vörhenyesedett a zöld, lilultak a sárgák. A szőlőtőkék vékony venyigéit lehúzták az érett, súlyos fürtök; nem szedte őket senki. Kihalt volt a hegyoldal és néma, csak a visszhang riogatta végig a sorokat. Olyan volt a táj, mintha nem is valóságos táj lenne, csak emlékezet, amelyből — hiába az órákig tartó gondolkozás — mindig az a villanásnyi kevés idéződik fel, ami az első pillanatban észbe jutott.

A három diák megpihent. Befeküdtek a szőlőtőkék alá, hanyatt. Ettek. Egymás után szakították le a hatalmas fürtöket, a szájukba lógatták, s az ajkukkal szemelték le. Az édes szőlőlé kétfelől lecsurgott az arcukon. Darazsak dongták körül őket.

Az országút ott halad el közvetlen közelükben, a liceumsövény előtt, de fektükből nem látták a menetet, eltakarta előlük az összeboruló, dús szőlő, a permetlétől kékpettyezett levélsátor. Csak a zajt hallották, a sok-sok lépés zaját. Azután hirtelen valami beszédet, német kiáltozást:

— ... sofort! — Ennyi értődött belőle. Két lovas ügetett oda; deréktól lefelé nem látszottak, a karósor lefűrészelte őket a lóról. Kiabáltak, rendelkeztek.

Zenész könyékre támaszkodott.

— Egyél! — szólt rá a háta mögül Hosszú, a levelek és a fürtök sűrűjéből.

Szemközt, az út túlsó oldalán nagy kanadai nyárfa állt, ágai majdnem csupaszok voltak már, s mélyen benyúltak az út fölé; itt-ott libegett rajtuk néhány fakósárga levél. Kötél csapódott keresztül az egyik ágon. A menet állt, riadt beszéd hallatszott csak, fojtott mormogás és német vezényszavak.

— Zieh auf!

Fenn a hegyoldalban a támfalak:

— ... auf! — Messzebbről: — ... auf!

— Mit tesznek! — kiáltotta Zenész, kiáltotta le az útra.

Hosszú előrenyúlt, s hátra rántotta. Zenész fel akart ülni ismét, de a másik nem engedte, nyomta vissza, szorította le a homokra. Nem szóltak, csak néztek egymásra, konokul, gyűlölködve.

A hegyről még szólt a visszhang:

— ... au ... au. — Mint egy ismeretlen rádióadó ismeretlen hívójele valahonnan a világűrből.

A kis vörös fiú hozzájuk mászott:

— Ne bomoljatok már, na!

Nem mertek az országúton menni tovább; keresztül vágtak a szántóföldeken, le a folyóhoz.

A gyalogösvény fürgén kanyargott, bújkált a füzek és a nyárfák alatt. Két oldalt a gyep még üdezöld volt, a rárhullott falevelek szelíd vörösek, liluló sárgák, és a reggeli köd az egészet csillogó fénymázba vonta; cukrászda kirakatban bicikliztek, chartreuszel és ál-körmössel festett mignonok között. A víz nem látszott. A partmenti nádas sűrű volt és sárga, mint a kaszárnyafalak; halkan zizegett.

Szemből szeplős lány jött, meg egy fekete fiatalember. Sétáltak. A lány a gyalogúton, a fiú mellette, a nedves fűben.

Pezsgőszínű, gyapjúzsorzsett ruha volt a lányon, s vékony bokája állandóan bicsaklodozott a magas parafa talpú szandálban. Testét szertartásos eleganciával porcelánmereven tartotta, de kissé ikszlábának billegése minduntalan összetörte a drága sevres-i nippet; alul is, felül is.

A fiatalember kopottnak tűnt mellette, vizitelő segédjegyzőnek a főszolgabíró lányával, pedig ugyancsak kiöltözött: vörösbarna ördögbőr zeke és galambszürke sétalovagló nadrág. Zöld vadászkalapját a kezében vitte. Cipője fatalpú lehetett; nyiszogtak talp-lécek, s a nedves fűben szorcsogták a vizet.

Zenész kerékpározott most is elöl. Nagy ívben kikerülte a szeplős lányt, meg a fekete fiút, nem csöngetett rájuk. Mind a hármójuknak sorban be kellett húzniuk a fejüket, hogy arcukba ne csapódjanak a szomorúfűz lelógó ágai. Hallották, hogy azok ketten franciául beszélgetnek.

— ... fair un tour au Parc — mondta a lány.

— Oh, bien, mademoiselle.

— La tête me ...

Tovább nem értették, maguk mögött hagyták őket.

A középen haladó fiú, a kis vörös hajú nevetni kezdett:

— Ez a jámbor, ez sem tud többet: »Au, bijen, madmázel.« — eltúlozva utánozta a fekete fiatalember nehézkes rossz franciaságát. — »Magnifique!«, üvöltözné az öreg Szilansz, és rángatná a cingulusát. Igazi, bodrogközi dialektus, szebb, mint a provance-i: »Au bijen, madmázel.« Figyeled, Zenész, micsoda remek ritmusa van? Ti-ti, ti-ti, ti-tá-ti, a legjobb fox. — Ebben a ritmusban, kurta, szaggatott lökésekkel kezdte taposni a pedált.

Zenész nem válaszolt. Visszakanyarodott az útra, és skandáló lejtéssel szavalni kezdte Victor Hugo versét, »Amit a hegyen hallani«, franciául:

»O, altitudo!
Avez-vous quelquefois, calme et silencieux,
Monté ...«

A kis vörös fiú belekapcsolódott, azután átvette tőle a szót, s kedves ripacskodással szavalta tovább. Néhány sor után hátraszólt:

— Kérem, Hosszú, folytassa!

— Ne bosszants örökké a hülyeségeiddel!

— Nem készültünk, mon ami, nem készültünk?

Elöl Zenész tovább mondta a verset, de hirtelen tótágast fordult vele a világ; megmarkolta a kormányt, kontrázott. A másik kettő csak akkor vette észre, hogy baj van, amikor sorban, egymás után nekiszaladtak.

A vörös hajú fiú gépies értelmetlenül ismételgette a megszakadt vers utolsó három szavát:

— ... avez-vous écouté? ... avez-vous écouté?

— Hányni kell. Hányni kell.

Feljebb a partoldalban kis épület állt, gátőrház lehetett, vagy halásztanya; üres volt, nem lakta senki sem. Odahúzódtak. Falán, kívül-belül rajzok, nevek, dátumok: katona- és csavargókultúrák egymást borító rétegei. Mindenütt nő, asszony, willendorfi Vénusz, vagy csak mágikus deltoidok.

Az ajtólap ott feküdt keresztben a küszöb előtt, mint egy kocsifeljáró. A két fiú, Hosszú meg a kis vörös hajú, asztalnak használta; kiterítették rá a térképet, s mellé guggoltak.

Zenész a fal tövében ült. Sápadt volt, még mindig, a szájaszéle remegett. Szemüvegét a kezében tartotta, s a rövidlátó emberek üres, bizonytalan tekintetével nézett le a vízre. Itt nem volt nádas. Fűzfabokrok, nyírfák szegélyezték a partot, hol kuszán egymásba nőve, hol kecses magányosan álldogálva, mint az angol díszkertekben, tó körül a temetőszagú tujafák, a vörösbogyós fagyalok.

— A hídon nem mehet át csak egy ember — mondta Hosszú. — A második biciklinél már gyanút fognak, a harmadikat meg biztosan elkapják.

— Megint különváljunk? — Félt a vöröshajú fiú.

— A városig veled megyünk. Te átmész a hídon, én majd lejjebb, komppal. — Megmutatta a térképen: — Itt, látod?

— És Zenész? Mi lesz vele?

Mind a ketten társuk felé fordultak, aki most lehunyt szemmel ült, fejét oldalvást nekitámasztotta a falnak, egy tégladarabbal odarajzolt mezítelen nő csípejének. A rajz jó volt, biztos kéz húzta meg vonalait, de fejet nem csinált neki, helyette, a szem magasságában ezt írta, hogy 19-44, alá szájnak: okt. 2.

— Hogy érzed magad? — kérdezte a kis vörös. Rövid, kövérkés ujjait ropogtatta.

— Kitűnően. — A szemét nem nyitotta fel; hangjával boncolni lehetett volna, vagy rákot gyógyítani rádiumtű helett. — Mint egy Dosztojevszkij hős a hétszázharminckettedik oldalon.

— Akkor lapozz gyorsan tovább, nem érünk rá!

— Nem, nem érünk rá. Mentjük a bőrünket.

Hosszú felegyenesedett a guggolásból:

— Miért ez a nyavalygás, ez a nagy lelkizés?

— Mert gyomrom van. — Felnézett: — Gyomrom.

— Tisztázzunk valamit: vagy megyünk vagy melodrámát játszunk. Azt is lehet, melodrámázni, de azért kár volt eljönni idáig.

— Ez neked melodráma? — Feltette a szemüvegét, úgy nézett rá.

— Nekem? Te csinálod.

A vörös hajú fiú közbeszólt:

— A gyomra. Nem érted? A A gyom-ra-a. — Kidüllesztett, kamaszhájas hasára ütött.

Félig ijedt, félig kötekedő hangjában, mozdulatában annyi kedves komédiázás volt, hogy a Zenész elmosolyodott. Hosszú nem:

— Akkor őrültem meg — kiabálta —, amikor veletek fogóztam. Gyávák vagytok, gyáva kóficok.

— Te összetéveszted a lelkiismeretet a gyávasággal — mondta Zenész. Felállt a földről.

— Hülyeség! Mi közöd neked a foglyokhoz? Semmi.

— Tíz év múlva, hogyan állok majd a tükör elé? Ezt mondd meg!

— Megegyeztünk: nem várjuk be a frontot, eléje megyünk, nem?

— A szemem előtt megölnek valakit, egy ártatlan embert, s én hagyom; zabálom a szőlőt, ahelyett, hogy tennék valamit.

— Mit tehetnénk többett?!

A vörös hajú fiú riadtan megismételte Hosszú szavait:

— Mit tehetnénk többet?! de igazán! Elibe megyünk a frontnak.

— Elébe megyünk, hogy meglógjunk a levente alól, az árokásás elől. Vagy nem?

Hosszú visszakérdezte:

— Te ölted meg azt a foglyot? Nem. Akkor meg minek ez a szentimentáliskodás, ez a lelkiismeretesdi?!

— Az oroszok elé megyünk. Vagy nem? Tőlük várjuk, hogy, és akkor ... — Két kézzel belemarkolt felborzolódott hajába.

— Ez a történelem.

— Tíz év múlva is történelem lesz, húsz év múlva is.

— Monomániás őrült vagy.

— Azt beszéljük már meg — szól rájuk könyörögve a kis vörös —, hogy merre, s hogyan kelünk át a Tiszán.

Zenész ránézett:

—Ti menjetek előre! Odaát majd találkoznuk.

— A hídon jössz át?

— Nem. Keritek egy ladikost, ismerem errefelé a járást.

A kis vörös fiúnak nehezére esett a válás; messze lemaradt Hosszú mögött, ide-oda kacsázott a keskeny gyalogúton, nyomogatta a biciklicsengőt, morzejeleket küldözgetett vele vissza a fűzfák alól.

Zenész, amikor két társa eltűnt, megnézte csuklóján az órát; fél tíz múlott négy perccel. Tudta, sohasem felejti el. Leszaladt a kúthoz.

Öreg kerekeskút volt, pár lépésnyire a háztól, lejjebb a partoldalban. Fél kézzel, a húzókerék ráfjára szorított tenyérrel fékezte a hengert, hagyta, hadd tekeredjen, csörömpöljön le a lánc. A kávára támaszkodott, úgy figyelte, hogy zuhan mind gyorsabban, mind szédítőbben a veder a víz felé. A henger kikopott csapja rángatta a két tartófát, s komikusan nyiszogott, mint a visszafelé pörgetett magnószalag.

Elkapta tenyerét az átforrósodott ráfvasról; — a veder belevágódott odalenn a vízbe. Csönd lett. Később hallatszott a csobbanás, majd a halk, bugyborékoló zaj, ahogy a veder megmerült.

(Foto: Novotta)

Az óriás a lábunk előtt hevert. A villám és a fűrész akkor már elvégezte a magáét, ám a finom vésőket még nem lehetett nekiereszteni a legvénségesebb tarjáni tölgynek, amelyet három férfiölelés sem tudott volna befogni tán.

A vésőket Benczúrfalván hagytuk, s hogy az apró vasak mit tudnának kezdeni ezzel a földreroskadt 140 mázsával, azt akkor senki nem tudta még.

Csak ő, aki a fa lelkébe lát a kéregruhán át, a művész, aki előtt már akkor sem egy lesújtott, élettelen tölgy feküdt, számára szobor volt az, hűvös érintésű, szívet melengető szép alkotás, amelyre a szorgos vésők lopják majd a faragott fa fényesét.

Tavaly volt ez, tavasszal, s ott, a Karancshegy és a vasúti töltés tövében tapogattuk lázasan a ki tudja hányszáz évgyűrűvel kihízlalt drága kincset.

— Mégis mire, kire gondol? — kérdeztem a művészt, s ő azt mondta:

— Leninre ... Nem most — évek óta már. Emiatt járom az erdőt, nézem a fákat, kicsi volt mind ... A villámnak és ennek a tölgynek tegnap hozták a hírét — ilyet kerestem én ...

Szombat reggeltől vasárnap hajnalig két daru kísérete mellett lépésben vitte a tölgyet Salgótarjánból Benczúrfalvára egy különleges szállító autó. 1962. május 26. volt, amikor a nagy piktor, Benczúr Gyula egykori kastélyának udvarán talpra állították, és köréje állványt emeltek.

A tölgyet tegnap a Műcsarnokban láttam újra. Öt méter csaknem. Élő fának indul — mintha a parkett alatt gyökeret eresztett volna —, de a törzs tulajdonképpen csak talp, Lenin hatalmas alakja magasodik rajta.

— Hát ezt álmodtam én — mondja a művész, és felnéz a kis vésők nagy munkájára, amelyek egész nyáron csipegették a legdélcegebb erdei óriást.

Én meg a kezét nézem idős Szabó Istvánnak, aki a tarjáni erdőből Benczúrfalván át a Műcsarnokba felhozott egy tölgyet, s vele egy különös, sokszínű, elgondolkoztató, megindítóan szép művészetet.

K. Gy. J.

A „Horizont" és problémái

Az Egyetemi Színpad nagos folyóiratának ez idei immár negyedik számában az interjúk és baráti beszélgetések domináltak. Fizikus és irodalomtörténész *(Marx György* és *Koczkás Sándor)* kezdte, a humán és reál tudományoknak korunkban tapasztalható arányeltolódásairól vitáztak. Szinte hozzájuk kapcsolódott két neves fiatal építész *(Molnár Péter* és *Tillai Ernő)*: ők a modern térművészet szerepéről, a realizmus és absztrakció viszonyáról és diaképeken illusztrálva az ember térszemléletének fejlődéséről polemizáltak. A képmutogató pálcát művészettörténész vette át *(Pernetzky Géza)* és az előttük szólóknak ellentmondva az absztrakció-realizmus ellentétpár helytelenségét vitatta és bizonyította. A második rész a színpadi művészetek körében mozgott. *Eck Imre* a pécsi balett kialakulásáról beszélt (sajnos, illusztráció nélkül), sikeres Romeo-alakításáról *Latinovits Zoltán* vallott (és előadókészségét Somlyó György megrendítő Sarkadi-versével bizonyította), végül pedig egy új színpadi kísérletről, a prozomimről beszélgetett *Hárs György* és *Roboz Ágnes*, a Vígszínházban alkalmilag már előadott versekre írt táncprodukció *(Pirosban)* két szerzője. S itt már láttunk bemutatót.

Éppen az este — és a többi folyóiratszám — sikere arra kötelez, hogy ennek a színpadi folyóirat-kísérletnek néhány problémáját érintsük. 1. Olyan témákról esik itt alkalomról alkalomra szó, amelyek ugyancsak közérdekűek, amelyeket az illető szakterület legkiválóbb ifjú szakemberei tárgyalnak meg, és amelyekről másutt nemigen esik ilyen népszerű formában szó. Mindez megnöveli a szerkesztőség felelősségét, és bármily nagyra értékeljük a szerkesztést is vállaló *Horváth György* műsorvezető pontos és invencióz.us munkáját, szellemes közbeszólásait, el kell gondolkoznia azon, milyen módon mélyíti majd el az eddigi munkát, és főként: milyen tematikai vagy gondolati egységbe foglalja a továbbiakban az eddig meglehetősen lazán összefogott műsorszámokat. 2. A folyóirat láthatóan időhiánnyal küzd. Minden nyilatkozóban és vitatkozóban „benne marad" mondanivalójának egy része. És némelykor a közönség sem kap eleget. Talán egy kissé kevesebbet kellene markolni, de módszeresebben. 3. Az egyre népszerűbbé váló Egyetemi Színpad (más műsorai is igen látogatottak) nem maradhat tovább a bántó technikai felkészületlenség állapotában. Primitív eszközeinél egy átlagos vidéki kultúrterem is többet tud nyújtani. Meg kell találni a módot arra, hogy a vezetőség restellkedésének reális foganatja is legyen.

L. A.

Horváth Ferenc előadóestje az Egyetemi Színpadon

Horváth Ferenc negyedszázados múltja egybeforrott egy művészeti ág elismertetéséért vívott harccal. Ezalatt vált a pódium érdemes művészévé. Az utóbbi időben azonban mintha megtorpant volna fejlődésében. Aggodalmunknak nyíltan hangot is adtunk: nyíltan, sőt talán kissé keményen is, mert hittünk a tehetségében. Többnyire a szavak indokolatlan elnyújtását, a sorok széttördelését lobbantottuk szemére, mert úgy éreztük: vontatottságában a vers csonttalanná válik, a szerkezet elillan, s a gondolat kihullik.

A műsor bevezető szakaszában még fölkísértett a tempótlanság. De aztán elhangzott Csoóri Sándor kesernyés idillje, s a terem hangulata forrósodni kezdett. Sorra kibomlottak, vallomássá melegültek a választott témák: a szerelem, s a művésszé érlelő tájék; versek a Dunáról és Budapestről. Radnóti Tétova ódá-jának elmondása közben már beszédessé váltak a hallgatag másodpercek, a *termékeny csend* érzelmekkel telítődött. Majd Vas István tegnapi asszonyai lépdeltek előttünk, a szabólőrinci kinlódás őszintesége ragadott meg, többé nem engedvén lazulni figyelmünket.

A szünet utáni Ady—József Attila—Illyés-ciklus már a magasba rugaszkodott ihletről adott hírt; a művész felnőtt a legsúlyosabb mondanivalóhoz. A kedves közjátékként, bővérű humorral tolmácsolt Petőfi-vers (Pest) után a felfedezés örömével élvezhettük a méltatlanul elhanyagolt Somlyó Zoltán keserű sorait a pénzről. Hitelesen szólalt meg Benjámin meditációja és Tóth Árpád naptól ittasult fényszimfóniája (bár a vége eltorzult; a költemények lezárását néhány esetben megoldatlannak éreztük).

S végezetül, mintegy összefoglalásként: a Hajnali részegség. A Kosztolányi szavába rejtett vallomásos közvetlenség — amit mindig becsültünk Horváth Ferencben — itt teljesült ki hangban, gesztusban, tekintetben. Ha a verssel „emberül vívódó" művész ugyanolyan kíméletlen lesz önmagával, amilyen konok volt az általa oly megragadóan tolmácsolt Szabó Lőrinc az igazság kimondásában, ismét példaként fogjuk emlegetni. S etekintetben igen biztató volt ez az este.

A bevezetőt *Somlyó György* mondta, *Bächer Mihály* Liszt-, Bartók- és Szabó Ferenc-műveket zongorázott.

HORVÁTH GYÖRGY

A RÁDIÓKÉSZÜLÉK mellől

Egy műfaj reneszánsza

Voltak esztendők, amikor lépten-nyomon dokumentumjátékot hallottunk. A „harsány" rádió korszaka volt ez, amikor a művészi műsoroktól is a közvetlen agitációt, direkt tömeghatást kérték számon, s ezt a célt vélték legkönnyebben elérhetni a szaporán termő eseményjátékokkal. Ezek segítségével a mindennapi aktualitásokat, a megfelelő „szempontok" közbeiktatásával rövid úton „drámává" lehetett varázsolni. E korszak után — a szerzőkben és a közönségben egyaránt — bizonyos csömör keletkezett a műfaj termékeivel szemben, s a gyorstalpaló módszerrel készült dokumentumjátékok lekerültek a műsorról.

Amikor most, néhány más kísérlet után a dramaturgia megint dokumentumjátékkal jelentkezik, világosan kitűnik a tiszta szándék: olyan közelmúlt politikai eseményeket kívánnak feldolgozni, amelyek valóban érdekesek, amelyeknek egyszerű tényanyaga is leköti a hallgatót, és alkalmas arra, hogy a világpolitika jelentős eseményeit, mélyebb összefüggéseit e művészi forma segítségével maradandóbban ragadják meg. Olyan eseményekről van szó, amelyek túlságosan közel vannak még hozzánk ahhoz, hogy elmélyült művészi feldolgozásukra számítani lehessen, de amelyek mégis közérdekűek. Ilyen témát dolgoz fel a *Katangai jelentés*-ben az ismert külpolitikai újságíró, *Várkonyi Tibor:* korunk egyik legjelentősebb afrikai államférfiának, Patrice Lumumbának meggyilkolását. Tényanyagának hitelességét nemcsak azon mérjük, hogy a szerző az ismeretes ENSZ-különbizottság adataira támaszkodik, de azon is, hogy a mártír irányában elfogultsággal egyáltalán nem vádolható nyugati lapok (legutóbb az Europe különszáma) is vele pontosan megegyező tényanyagot dolgoznak fel.

Ez a tényanyag döbbenetes, és alaposan felülmúlja az akkori tényszerű hírközléseket és az egykori hírlapi beszámolókat: a katangai „nagy üzlet" részvevői olyan könyörtelenül távolították el az útból, a zsoldosok pedig oly hátborzongatóan teátrális módon hajtották végre az ítéletet, hogy az valóban minden képzeletet felülmúl. Várkonyi igen jó ötlettel egy Kongóban működő indiai (tehát egyik irányban sem elkötelezett) újságírót szerepeltet, az ő hazaküldött jelentései elevenednek meg a játékban. S a telefonközlést „vevő" főszerkesztő időnkénti kétségeit eloszlatandó mellékeli az ENSZ-jegyzőkönyv hiteles megállapításait.

A téma tehát páratlanul érdekes, a mondanivaló „agitációs" értéke (mert spontán indulatokat ébreszt) el nem vitatható, a feldolgozás a műfajhoz mérten példás. *Ilyen* eseményjátékokat szívesen hallunk. De éppen mert várjuk a folytatást, nem hallgathatjuk el kifogásunkat, melynek, úgy tűnik, esztétikai gyökere van. Bármennyire nem akart is a játék túllépni a zsurnalizmus műfaj-keretein, mint színpadon megelevenedő műre rá is érvényesek a dramaturgia bizonyos alapszabályai. Ilyen alaptétel az is, hogy van egy sereg valóságelem, amely művészi feldolgozásra alkalmatlan. (Például: egyetlen ember halála elsőrendű drámai helyzet-teremtő mozzanat lehet, de egy tömegszerencsétlenség megelevenítheti.lenül színpadon. A műélvező érzelmi befogadóképessége véges.) Lumumba meggyilkolásának közvetlen eseménysora rémregénybe illő. Rabtartói egy belga zsoldos-tiszt villájába hurcolták, itt — az ártalmatlanná tételének megünneplésére rendezett estélyen — jelen volt számos politikai ellenfele, köztük a hírhedt csatlósminiszter, Munongo. Arra akarták kényszeríteni a már félig agyonvert embert, hogy az illuminált társaság jelenlétében alázkodjék meg a miniszter előtt. S amikor erre nem volt hajlandó, a belga tiszt, ott helyben, lelőtte. Az egész oly hihetetlen, és — nincsen rá jobb szó — giccsesen teátrális, hogy a hallgató azonnal gyanakodni kezd, és a hatás fokozása érdekében történt tódítást sejt. Mármost: a gyilkosság valóban így zajlott le. Még a részletekben is valósághű minden adat. Csakhogy néha a leghitelesebb valóság is hamis hatást kelt a színpadon. Ott a művészi hatáskeltésnek van alárendelve minden. Vagyis: Lumumba meggyilkolása a katangai tiszt estélyén nem alkalmas művészi feldolgozásra. Legalábbis abban a formában, ahogy az epizód *itt* lezajlott.

nál, dialógusokra bontott novelláknál, egyszerű dramatizálásoknál — a dramaturg és a rendező fokozott figyelme ajánlatos tehát: itt nagyobb a veszély-hányados. A „Katangai jelentést"-t, nem utolsósorban *Déri Éva* rendező, *Gábor Miklós, Ráday Imre, Balázs Samu* és *Barlai Vali* pontos munkája következtében ez az egyetlen hamisan csengő kitérő nem buktathatta meg.

LUKÁCSY ANDRÁS

ÜZEN a szerkesztő

L. P. író, Kinizsi utca. Neve valóban nem ismeretlen előttünk. Beküldött verseiről úgy érezzük: nem öregbítenék mesével szerzett hírét; ezek a versek sokszor megírt érzéseket idéznek megszokott formában.

S. E. Békéscsaba. Megint így válaszolunk. Újra küldött három verse: publicisztika a javából, rövid sorokba tördelt, kissé dagályos próza. Több oldottság, több lírai áttétel kellene, így érezzük.

S. G. Budapest. Versei még nagyon kezdetlegesek s itt-ott vét a helyesírás ellen is. Kis ceruzarajza sokkal kifejezőbb verseinél.

Zs. J. Budapest. Nem biztatjuk további versírással. Érzései őszinték, mélyek, de a forma, a verselés lapos. Nemcsak önnek, sok más verselgetőnek is versek, szép költemények olvasását ajánljuk. Nemes és ízlésfejlesztő passzió ez.

Sz. I. Tiszavasvári. A fenti üzenet önnek is szól.

H. L, Gödöllő. Versei tehetségről, gazdag képzelőerőről tanúskodik. Legsikerültebb a „Pár boldog perc" című. (Csak a címe rossz!) Küldjön máskor is verset.

F. L. Budapest. Bajos bírálatot mondani egyetlen beküldött verséről. Vannak sanzon-elemei (az utolsó strófában), egyébként szétfutnak. Legközelebb több verset küldjön.

L. M. Budapest. Ön is csak egy verset küldött. Kedves, bájos, de jelentéktelen.

P. L. Siófok. Ismerőseinek volt igazuk. A szándékos „formabontás", amelyre ön bevallása szerint törekszik, csak erőszakoltságot eredményez. Verseiben sok fízlésteln elem is akad.

Vajda János műveinek kritikai kiadása

A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem II. sz. magyar irodalomtörténeti tanszéke Vajda János összes műveinek kritikai kiadását készíti elő. Ezzel kapcsolatban kérünk mindenkit, akinek birtokában van Vajda János valamilyen eredeti kézirata (vers, levél), vagy valamiről rávonatkozó okmány, szíveskedjék erről értesítést küldeni a következő címre: *Barta János egyetemi tanár, Debrecen 10. Központi Egyetem.*

A TEHÉN

(Folytatás a 9. oldalról)

térve beküldte a feleségét, hogy váltsa fel egy éjszakára az asszonyt.

Özv. B.-né mintha már belefáradt volna a küzdelembe. Egy zsámolyon kuporogva, fejét tenyerébe hajtva, szótlanul hallgatta a fiatalasszonyt s noha ennek ajánlatát, hogy éjjelre itt marad helyette, egy fáradt kézmozdulattal elutasította, de nem is küldte el a menyecskét, meghallgatta sopánkodását, bólogatott hozzá; olyan reménytelen volt már, hogy egyszer még el is mosolyodott.

Özv. B.-né nem ellenkezett akkor sem, amikor a fiatalasszony felkínálta segítségét a tehén ápolásához, meleg vizet hordozott neki a spórról, majd elment a verembe, friss jeget hozni. Kedves rábeszélésére később le is dőlt a vacokra, teljes hosszában kinyújtózott, behunyta szemét. A fiatalasszony úgy nézte, hogy elájult: az asszony arcából kifutott minden vér, a szívdobogását sem lehetett kivenni. Nem merte költögetni s már éppen arra gondolt, hogy orvosért szalad, amikor özv. B.-né hirtelen magához tért, kinyitotta szemét és felült.

Nyilván ennek az éjszakai látogatásnak s az ott tapasztaltaknak a következtében a szövetkezet elnöke másnap bement özv. B.-néhez s közölte vele, hogy a tehenet levágják.

Az asszony épp az istálló falán függő, ottfelejtett régi kalendáriumban lapozott, amelybe a tehén betegségének lefolyását jegyezte be a köténye zsebéből előkotort ceruzavéggel: a hatodik napnál tartottak Szembefordult az elnökkel, hátát az istálló falának vetette.

— Azt már nem, Kovács úr! — monlta rekedten. — Azt nem engedem.

— Legyen esze, Julcsa néni! — mondta az öregember csöndesen. — Lássa, segítettünk magának, ahogy tudtunk, mégsem megyünk semmire. Hiába gyötri magát is, az állatot is.

— Ne törődjön maga azzal! — mondta az asszony durván. — Amiért az éjjel egyszer megszédültem, azért még nem kell akkora lármát csapni! Nem engedem, hogy hozzányúljanak.

— A tehén a szövetkezeté — mondta az öregember egy idő múlva —, azt meg én szabom meg, hogy mi légyen véle.

Megfordult s kiment. Özv. B.-né a délután hátralevő részében azzal a gondolattal foglalkozott, hogy magára gyújtja az istállót; de estére váratlan segítséget kapott az állatorvostól. Ez valami újfajta orvosságot hozott az orvosi táskájában, egy gyufadoboz nagyságú, rózsaszín tömböt s azt ajánlotta az elnöknek, s Kemenesnek, akik bekísérték az istállóba, várjanak még egy-két napig a tehén levágásával; hátha az új orvosság segít rajta. Ha nem segít, s az állat megdöglik — mondta az Erdélyből elszármazott öreg székely csöndes öngúnnyal —, akkor rendben vagyunk, értem a mesterségemet. Ha meggyógyul, akkor egyre megy, hogy hozzám járnak-e vagy az útszéli bádog Krisztushoz imádkozni.

A tehén állapota még az éjszaka folyamán jobbra fordult. Görcsei megritkultak, hajnal felé teljesen elmaradtak. Reggel lefeküdt, először egy hét óta. Egy nagyot nyögött, óvatosan térdre ereszkedett, aztán nyekkenve levetette magát a szalmára, egész teste belerengett. Amikor az állatorvos belépett az istállóba, hátrafordította fejét, hosszan rajta pihentette már kitisztult, lustán ragyogó, ártatlan szemét.

A második adag gyógyszer után nyilvánvalóvá vált, hogy az állat meggyógyul. El fog tartani még egy ideig, amíg zörgő csontjaira felszedi a leolvadt húst, a szőre újra kifényesedik s szeme alól elveszti a könnyáztatta fekete karikákat, de a veszélyen már bizonyosan túljutott. Gyógyulásának hírére az emberek estére beszereglettek az istállóba, körülállták az állatot, még néhány gyerek is besompolygott s a strajfán hintázva bámulta a halál torkából visszatért kedves jószágot. A tehénnek most már az étvágya is megjött, de nyelve béna lévén, csak az orrával turkált a puha szénában. Az egyik legény beült eléje, a jászolba s szálanként bedugta a szájába. — Tessék nézni, Julcsa néni, már a harmadik szálat nyeli! — rikoltotta elégedetten. Az állatorvos is bejött s jókedvűen nézte, mint eszik az állat.

Özv. B.-né szokásához híven félrevonult a sarokba, a hombár mellé, de az emberek utánajöttek, körülfogták, örvendeztek, hogy az asszony nem szenvedett hiába. Az elnök is benézett, kezet fogott vele, megveregette a vállát. Az asszony láthatóan megenyhült, gyöngeségében egyszer sírva is fakadt, az emberek tapintatból hamarosan el is húzódtak az istállóból.

Délben Kemenes egy kis korpát hozott, azt vízzel elkeverte, üvegbe töltötték, megitatták vele az állatot. Nyelni tudott, csak a nyelve volt béna.

— Vigye haza, ha már annyit fáradt vele! — mondta az állatgondozó. — Majd visszafizeti az árát, ha lesz pénze.

A nagy, sovány asszony lehajtotta fejét, hallgatott. — Maradjon csak itt, Jancsi — mondta egy idő múlva csöndesen.

Mihelyt a tehén valamennyire felerősödött, a borját is visszaadták neki, a tizedik napon már meg is szoptatta.

Mitől mű a mű?

Tűnődött az író, sokáig tűnődött.

Aztán hirtelen kiderült az arca. Remek. Az irodalomról azt szokta mondani: az irodalom pletyka. Veronában ez és ez történt, két család veszekedése, titkos házasság, öngyilkosság, mi ez? Pletyka. Shakespeare kell hozzá, hogy mindebből mű legyen. — 1. és 67. vízszintes — 13. függőleges.

(A rejtvény három sorában elrejtett idézet megfejtését kérjük beküldeni, 1963. **március 4-ig.** — A megfejtők között tíz példányt sorsolunk ki. Bodó Béla „Lapzárta után" című könyvéből.)

VÍZSZINTES: (Kétbetűsek: OL, KC, UB, EA.) — **1. Az idézet első része.** 9. Orvosok neve előtt álló rövidítés. 10. . . . Galdós: spanyol regényíró. 11. Lassan halad. 13. Tőle. 15. A Kaszpi-tenger vidéke. régi nevén. 17. Hernia. 18. Nem vehet részt a verseny további szakaszában. 20. Trópusi rostnövény. 23. Jegyző, németül. 25. A Vörös és fekete főhőse. 27. A Balaton lefolyása. 29. Idegen hosszmérték. 31. Így szói a kecske. 33. Visszasír. 35. Ég a kunyhó . . . a nád. 37. Kalapanyag. 39. Német birtokos névmás. 41. Így hívják őket. 43. Értékpapír szelvényutalványa. 47. Egykori vár a mai Szabolcs-Szatmár megye területén. 48. Alkatrészek megengedett méreteltérése. 49. Kilogramm. 51. Színész, angolul. 53. Ad egy pofont. 55. Azonos betűk. 57. . . . Sentia lex: törvény Augustus korában, amely korlátozta a rabszolgák felszabadítását. 59. Képfoglalat. 61. Régi török rang. 63. Zárka. 65. Maki majom. **67. Az idézet második része.** 68. Piramisok. 70. Ulanova hallgat rá. 72. Fogyasszál 74. Élesen visítók. 76. Székesegyházak. 77. Félkegyelmű. 78. Talán bizony jómagam? 79. Dolog, latinul.

FÜGGŐLEGES: (Kétbetűsek: OP, ÉM, AN, NÉ.) — 1. Néhányan. 2. Tartozik nekem. 3. Hibázik. 4. Portékák. 5. A földművelés istennője. 6. . . . -bánom. 7. Nem azonos. 8. Számíthatnak rájuk. 9. Ügynökségünk. 12. Jassz-szó. 13. Az idézet harmadik része. 14. Ürmérték. 16. Lengyel folyó. 19. Sebaj! 21. Mátyás hada. 22. Ulóike. 24. Kettéhasad. 26. Eszreveszi, mi van a mélyben (ék.-hiány). 28. Belga város. 30. Újságban található. 32. Kortyok, falatok, angolul (GULPS). 34. Autómárka. 36. Gyűjtőget, fukarkodik. 38. Azokról. 40. Perui helység a Parada-fok fölött. 42. . . . ez a zsemlye. 44. Szekfű, németül. 45. Konyhakerti vetemény. 46. Régi zsidó pénz. 50. Ósmagyar vezér. 52. Szertartás. 54. Hiába kérnek tőle. 56. Leborítja. 58. Alexej Tolsztoj regénye. 60. Keresettöbletet jelent. 62. Az egyik fakultás. 64. Megüti. 66. Versekben keresendők. 69. Falu Győr-Sopron megyében. 71. Kérdőszó. 73. Győri sportegylet. 75. Elem.

(Fenyősy Antal)

★

Megfejtés a 6. számból: Nem rossz az, ha erős az ember karja és pénz van a zsebében. — A fösvény kétszer költ, a rest kétszer jár.

JUTALMAZOTTAK:

Móricz Zsigmond „A boldog ember" című regényét nyerték: Jánosi István, Szabadszállás; Apay Endre, Harkányfürdő; Kocsár Imre, Csenger; Hegedüs Magdolna, Szigetvár; Fekete Imre, Vecsés. — Nyári Gyula, Bérci Sándor, dr. Vitán Lászlóné, Varga Ilona és Hajdú Lászlóné, budapestiek. — **A jutalomkönyveket postán elküldjük.**

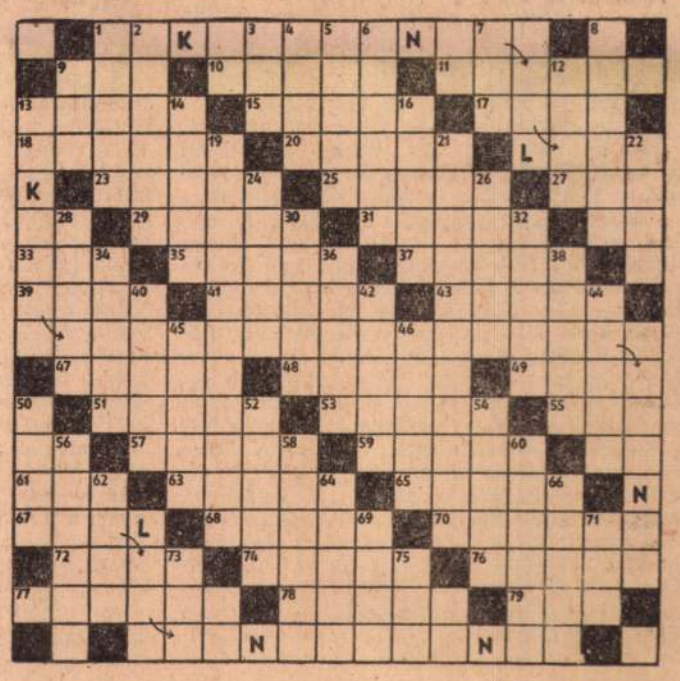

Würtz Ádám

/ 1021

DÉRY TIBOR:

A TEHÉN

Mikor 1959 késő őszén a falu termelőszövetkezeti községgé alakult át, özv. B.-né is beadta négy hold földjét. Őmaga nem lépett be, a szomszédos állami gazdaságba állt be répaszedőnek; a szövetkezet elesett, özvegyi állapotára való tekintettel kiengedte. Földjén kívül egy szál tehenét is eladta a szövetkezetnek, az udvarán álló öreg diófát kivágta téli tüzelőnek, néhány tyúkját, csirkéjét levágta, megette. Este, munkából hazajövet, bezárkózott a házba, a szomszédok hétszamra nem látták. Templomba sem járt többé.

Ha este, a csordából hazajövet, a tehén megszokásból megállt a kapu előtt s hosszan elbődült, özv. B.-né — ha történetesen az udvaron tartózkodott — bement a házba, becsapta maga után az ajtót. Addig ki nem jött, amig a csorda mögött újra le nem ülepedett az elnehezedett, fáradt porfelhő. A szövetkezet istállói a falu tulsó végén álltak, a volt uradalom udvarán; a legelőről jövet, a csorda útja özv. B.-né portája előtt vezetett el.

Tavasszal, április vége felé történt, hogy egy este a tehén, amely egyébként a csorda legelején járt, hogy mielőbb hazajusson hathetes borjához, hátramaradt, s utolsónak érkezett özv. B.-né háza elé. Itt szokása szerint megállt az alsó kapu előtt, s hosszan elbődült; de ezúttal megmakacsolta magát a pásztor s a kutya kettős nógatására sem mozdult el a kapu elől. Jó ideig tartott, amíg végülis újra el tudták indítani. A szövetkezet udvarára érve, összerogyott. Mind a négy lába alája csuklott, hat mázsás, zsemletarka nagy teste alá, feje a két térde között lebukott a porba. Minthogy nem lehetett felállítani, két ember kihúzta alóla a hátsó lábait, hogy el ne törjenek.

A legény, akit kerékpáron az állatorvosért szalasztottak, visszafelé jövet némi habozás után özv. B.-né háza előtt leszállt a gépről — szomszédok voltak — bement az asszonyhoz, s elmondta, mi történt. Dögrovásón van a tehén, mondta, nem hiszi, hogy lehet rajta segíteni. Azért hozta el a hírt, mert hátha Julcsa néni még egyszer látni akarja az állatot, mielőtt kimúlik. Köztudomású volt a faluban, hogy özv. B.-né — amíg el nem adta a szövetkezetnek — úgy tartotta az állatot, mintha édes gyermeke volna; lehet, hogy kegyeletből, lévén, hogy az üszőt hat évvel ezelőtt éppen azon a héten került az istállójába, amikor az ura után váratlanul egyetlen kislányuk is meghalt.

A nagy csontos asszony, az udvaron állva hallgatta meg a hírt. Nem szólt egy szót sem, keresztbefont karral állt, szemét a földre sütve, mintha szégyellné magát. A legény egy idő múlva elköszönt a hallgató asszonytól, felült kerékpárjára s visszakarikázott a szövetkezetbe, megnézni, mi történt a tehénnel. Ha minden várakozás ellenére jó hírt tudna vinni, hazafelé menet még egyszer benézne az özvegyhez. A konokul hallgató, sápadt asszony képe megfeküdte a gyomrát.

A tehenet időközben két petrencerúddal felállították, s bevezették egy üresen álló, nyolc férőhelyes istállóba. A szélső állásba kötötték be, az utolsó strájfa mögé. Szótlanul tűrte az emberek gondoskodását, taszigálni, húzni is csak azért kellett, mert látnivaló volt, hogy nem bírja felemelni a lábát. Az istállóba vezető rövid úton kétszer-háromszor is megtántorodott, majd hogy az oldalára nem bukott, két-két ember támogatta jobbról-balról, hogy el ne dűljön.

Az időközben visszaérkezett legény elmondta Kemenes állatgondozónak, hogy találkozott özv. B.-névei — az utcán, véletlenül, füllentette — s beszámolt neki a tehén megbetegedéséről. Tulajdonképp kár volt, mondta, az asszony nem fog eljönni, az nem teszi be a lábát a szövetkezetbe. Jobb is lett volna, ha nem tudja meg a hírt, vagy csak jó idő múltán, véletlenül, amikor már a tehén megdöglött. Egyébként is más gondja van most annak a bolond öregasszonynak.

Az a baj, hogy nincs, felelte Kemenes, a tehenet figyelve, amelynek bőre, a testében készülő görcsök mintájára hol összegyűrődött, hol újra szétszaladt úgy festett, mintha a szél hullámokat verne rajta. Nem feküdt le, mind a négy lábát furcsán szétmeresztve, mozdulatlanul állt, elnehezedett, nagy fejét a jászol szélére támasztva.

Már sötétedett, mire az állatorvos befutott, vele majdnem egy időben özv. B.-né is beállított. Az istállóban lámpást gyújtottak, a doktor annak a fényénél nézte meg az állatot. Ez mozdulatlanul, ellenállás nélkül tűrte, hogy az orvos szarvánál fogva maga felé fordítsa a fejét, majd egy hosszú zsákvarró tűvel beleszúrjon a fülcimpájába. Öt-hat ember állta körül a vizsgálatot, özv. B.-né kissé félrehúzódva, szálegyenesen, hátul, a hombár mellett állt, talán, hogy a tehén meg ne lássa, ha hátrafordítják a fejét. Formás, kedves feje volt, kis kajla szarvakkal, hófehér, tiszta pofáján kétoldalt egy-egy zsemleszín folttal; egészséges korában, amikor fejés közben fejét hirtelen hátrafordítva, ránézett az alatta ülő asszonyra, nagy, selyemfényű, fekete szemének a hófehér szempillák alatt kedvesen egyetértő, huncut tekintete volt. Míg B.-ék istállójában állt, az asszonyon kívül mást nem engedett a tőgyéhez nyúlni, nem rúgott ugyan, de rögtön felszívta a tejét.

Most a szeme, melyet az állatorvos megvizsgált, tompa, fáradt tekintetű volt. Nem nézett hátra, amikor újabb emberek vetődtek be a homályosan megvilágított istállóba, köztük a szövetkezet elnöke is, mögötte Jani bácsival, az öreg éjjeli őrrel, aki idebent újra meggyújtotta lámpását, melyet jövet a hirtelen kerekedett záporeső eloltott. Szakadt, mintha dézsából öntenék, a szél csattogva ki-berántotta az istálló ajtaját, az első tavaszi zivatar szapora mennydörgései sántikálva futottak el az istálló teteje fölött. A beteg tehén a mennydörgésre sem fordította hátra a fejét.

Agyvelőgyulladása van valószínűleg, mondta az állatorvos, el kell vágni a nyakát, mielőtt megdöglik. Minthogy nézete szerint egy-két napnál tovább semmi esetre sem húzhatja, mondta, de lehet, hogy már egy óra múlva kiadja a páráját, az elnök egy embert elszalasztott a disznóölő késért.

— Nem lehet megmenteni, doktor úr? — kérdezte a hátul a hombár mellett álló özv. B.-né olyan hangosan, hogy az ágasfának támaszkodó orvos meghallhassa. Többen hátrafordultak, csak most vették észre, hogy az asszony is itt van.

— Nem lehet, Juliska néni — mondta az állatorvos —, nem hiszem, hogy lehet. Jobb, ha most vágják ki, amíg még ki lehet mérni.

Az asszony egy ideig hallgatott.

— Én megfizetem a kezelését, meg a patikát is — mondta hangosan, hogy mindenki hallhassa, amikor az imént elszalasztott ember visszajött, kezében a disznóölő késsel, amelynek villogását jól ki lehetett venni a kinyíló ajtó becikázó villámfényénél.

Az állatorvos nem felelt. Nem a költséget sajnálják, mondta egy idő múlva csöndesen az elnök, de kárbaveszett pénz volna, mert az állatot aligha lehet megmenteni. Majd egy szánakozó pillantást vetve az asszony elkínzott arcára, s egy elgondolkozó, kérdő tekintetet az állatgondozóra, felajánlotta özv. B.-nének, hogy egy vontatón hazaküldi neki a beteg állatot; otthon kényelmesebben ápolhatja, amíg van rajta, mit ápolni. Mindössze azt kötötte ki, hogy a disznóölő kést tartsák készenlétben, hogy idejében el lehessen vágni a tehén nyakát, mielőtt megdöglik.

Özv. B.-né nem fogadta el az ajánlatot. A tehén nem az övé, mondta, semmi keresnivalója az ő házában. De itt, az üres istállóban sem az állat, sem őmaga senkinek sincs útjában; ami munka a tehén körül akad, azt ő elvégzi. Nem kér segítséget, mondta, senkinek sem lesz terhére.

Az elnök s Kemenes, az állatgondozó egymásra nézett. Csönd volt az istállóban, senki sem szólalt meg, csak a röstellkedő lábak topogása hallatszott. Az állatot, úgy véli, nyugodtan itt lehet hagyni, vélte Kemenes kisvártatva; többen rábólintottak. Fertőzés veszélye nem lévén az orvosi diagnózis szerint, természetesen annak sincs akadálya, állapította meg az elnök is, hogy az asszony itt ápolja a tehenet, amíg meg nem gyógyul vagy ki nem múlik; ezzel a fiatal agronómus is egyetértett. S minthogy a többiek is helyeseltek, odakint a zivatar meg már szünőfélben volt, az emberek nagy része egy-egy lemondó kézlegyintéssel vagy vállvonogatással kiszállingózott az istállóból.

De az állatorvos a vackon ülve, még a receptet írta, amikor az első görcs elkapta az állatot. Hirtelen felvetette a fejét, felnyújtotta a magasba, egyre magasabbra csavarta, a nyaka valószínűtlen hosszúra nyúlt ki. Egész testével felfelé igyekezett; úgy festett, mintha nyitott szájával el akarná érni a gerendát, vagy még följebb, a tetőn túl az eget; ezt a benyomást megerősítette, hogy egy idő múlva egy hirtelen ugrással — nyilván az elviselhetetlen fájdalom következtében — a két elülső lábával a jászolba hágott, s onnét nyújtogatta fejét a magasba. A testét is ide-oda rángatta a görcs, de hangot nem adott.

— Mégis csak jobb volna, Juliska néni, ha véget vetnénk gyötrődésének — mondta az elnök, egy restellkedő tekintetet vetve a reszkető, elfehéredett asszonyra. De ez ugyanolyan néma maradt, mint a küszködő tehén, csak a mutatóujját és a fejét rázta tagadóan.

Az állatgondozó brigád egyik tagja felajánlotta, hogy elmegy a patikába gyógyszerért, melyet napjában kétszer, egy-egy liter vízben feloldva kell majd beadni az állatnak. Özv. B.-né ezalatt hazament a kamrában felakasztott klistérért; negyedfélóránként 8—10 liter vízzel ki kell tisztogatni az állat gyomrát és beleit, mondta még az állatorvos, mivel betegsége feltehetően valamilyen fajta mérgezés következménye. Minthogy a szarvasmarhának egy-másfél hektóliteres gyomra van, jó sok folyadékra van szükség, hogy valamennyire átöblögethessék. A klistér vizét ajánlatos fellangyosítani, tanácsolta az orvos, s egy kevés szappant feloldani benne, hogy jobban átjárja a belső részeket.

Mindez sok dolgot adott, többet, mint amennyivel egy ember egymagában elbír. A kút jó száz lépésnyire volt az istállótól, a nyári konyha — amelyen majd éjjel-nappal melegíteni kell a vizet — ugyanannyira, ellenkező irányban. S az első, álmatlanul eltöltött éjszaka után a munka még tovább szaporodott; minthogy a görcsök egész éjjel fél-egyórás időközökben gyötörték az állatot, az orvos, aki már hajnalban benézett az istállóba, a fájdalom csillapítására és a láz elmulasztására azt tanácsolta, rakjanak jeget a tehén homlokára. Ehhez jégtömlőt kellett vásárolni a patikában s egy talicska jeget a kocsmában. A rávaló pénzt az asszony nyomban oda is adta Jani bácsinak, az öreg éjjeliőrnek, aki reggel, munkája végeztével felajánlkozott, hogy elballag a patikába a tömlőért, s mindjárt el is hozza; egy másik ember pedig a tehenészbrigádból fejés után áttalicskázott a földművesszövetkezet kocsmájába, elhozta a 25 kiló jeget, lerakta a verembe, besózta s egy madzagot is szerzett, amellyel a gumitömlőt a tehén szarvához kötözték. A szeméig lelógó borogatással a homlokán az állat mintha valamelyest megkönnyebbült volna.

Özv. B.-né csak húzódozva fogadta el az emberek segítségét. A jégért is maga akart volna elmenni s végül csak azért fogadta el a tehenész szívességét, mert épp elindulása percében az állatot egy minden eddiginél erősebb görcs kapta el, nem volt szíve magára hagyni. A tehén két elülső lábával megint beleugrott a jászolba, szinte felmászott a falra kínjában, úgy nyújtózott a magasba, megfeszült, görcsösen rángó testével. Amikor a görcs véget ért, nem bírta kihúzni a lábát a jászolból, Kemenes és egy másik ember emelte ki a súlyos, magával tehetetlen testet. Utána minjárt magára is hagyták az asszonyt, aki látnivalóan jobb szeretett egyedül lenni s mindig elpirult szégyenében vagy ingerültségében, ha a szövetkezet valamelyik embere eljött hozzá az istállóba.

Második éjjel az elnök, aki éjfélig az irodában dolgozott, mielőtt hazatért volna, lement hozzá az istállóba. Egy darabig a nyitott ajtón át figyelte az asszonyt, aki a tehén fejénél állt, s kötőjével törölgette az állat szeméből csurgó könnyeket. A falra akasztott petróleumlámpa csak homályosan világította meg óvatos, gyöngéd kezét s alatta a jászolra támaszkodó nagy, fehér tehénfejet. Amikor az elnök beköszönt, összerezzent és előrejött.

Hagyja abba a hiábavaló munkát, mondta neki az ember. Az állatot amúgysem tudja megmenteni, csak a szenvedéseit nyújtja meg. Látnivaló, hogy dögrovásón van; már második napja nem eszik, majd átszakad a horpasza, a szeme hályogos, a jegestömlő sem hűti le a lázát. Ő meg tönkreteszi magát, folytatta az ember, pedig kímélnie kellene az erejét, nem olyan fiatal már, egymaga van a világon. Mi lesz vele, ha már majd nem bír dolgozni?

Mialatt beszélt, az asszony az istálló sarkából elhozta a vasvillát, elhányta a tehén fara alól a folytonos klistérozástól lucskos almot, friss szalmát vetett a helyébe. — Hagyjon nekem békét! — mondta hirtelen megállva, hátrafelé, a jászolnak támaszkodó öregembernek. Minek jött ide?, senki sem hívta! Ha terhükre vagyok, küldjenek haza, de ne ártsák be magukat az én dolgomba. Akkor döglök meg, amikor jólesik!

A lámpa gyönge fényében akkor sem lehetett kivenni arcvonásait, amikor az utolsó szavaknál szembefordult az elnökkel, mindössze annyit lehetett látni, hogy elől a haja kiszabadult a fejkendője alól, s a szája reszket a dühtől. Az ember egy ideig szótlanul nézte, aztán lassan elindult az ajtó felé. Senkinek sincs ő itt terhére, mondta neki hátrafordulva, amikor kilépett a holdvilágos éjszakába, addig marad itt, ameddig akar.

— Maga is dögöljön meg! — kiáltotta utána az asszony.

Másnapra a tehénnek megbénult a nyelve; hogy beadhassák neki az orvosságot, melyet egy hosszúnyakú, egyliteres, leánykás üvegben oldottak fel, félre kellett húzni a nyelvét. Az állat ellenkezés nélkül tűrte, hogy benyúljanak a szájába, megfogják a nyelvét, oldalt húzzák, majd újra visszanyomják; úgy látszott, csinálhatnak már vele, amit akarnak, rábízta magát betegségére. Maga volt a szeplőtlen szelídség, sem az emberek, sem a természet ellen nem küzdött többé. Csak arra nem lehetett rábírni, hogy lefeküdjék; már három nap, három éjjel állt mozdulatlanul, szélesen szétterpesztett lábakkal, mereven lelógó farkkal, melyet a legyek ellen sem emelt fel, s csak akkor mozdult meg, ha a görcs rátámadt. Enni sem evett, nem is tudta volna a béna nyelvével a szájába sodorni a takarmányt. Kemenes belocsolt szénát s fonnyasztott, puha lucernát hozott neki. Amikor láttára az asszony egy elhárító, kedvetlen mozdulatot tett, mintha azt akarta volna mondani, hogy ne háborgassák, bízzák őket sorsukra, az állatgondozó színlelt szigorúsággal, amibe azonban egy kevés eleven ingerültség is vegyült, arra figyelmeztette, hogy a tehén a szövetkezet tulajdona, végső soron ő felel érte, az asszonynak tehát bele kell nyugodnia abba, hogy ők is törődnek a vagyonukkal.

Özv. B.-né nem felelt, de látnivaló volt, hogy meg van hökkenve. Szótlanul elfordult, a nyitott istállóajtóba állt s kibámult a napsütötte udvarra.

S mintegy annak a bizonyítására, hogy Kemenes komolyan gondolja, amit mond s a szövetkezet a magáénak tekinti a tehenet, mégha dögrovásón van is, délben egy talicska téglát toltak be az istállóba, délután pedig egy kemencerakáshoz értő ember egy kis spórt ütött össze az istálló sarkában, felül rosttal, oldalt szelelőnyílással, amelyen faszénen kényelmesen fel lehetett melegíteni azt a rengeteg vizet, amire a tehén gondozásához szükség volt. A kútról a vizet is a szövetkezet emberei hordták be ezután az istállóba, egyszerre öt-hat vederrel, úgyhogy most már folyamatosan éjjel-nappal melegedett a víz a beteg állat ellátására.

Özv. B.-nére ráfért a könnyítés. Napok óta talpon volt, éjjel nem húnyta le a szemét. Csontig fogyott, éppoly sovány volt már, mint az állat. Hogy mit evett ezekben a napokban s evett-e egyáltalán, azt nem lehetett tudni. Jani bácsi reggel, este behozott neki egy bögre friss tejet, azt elfogadta, de a meleg vacsora, melyet a volt uradalmi kastélyban lakó agronómus felesége küldött be neki egy este, még másnap is érintetlenül állt a fali polcon, a kaparók és kefék mellett; ottfelejtette.

A tehén állapota nem javult. Volt úgy, hogy a görcsök két-három órára kiálltak s özv. B.-né már reménykedni kezdett, hogy

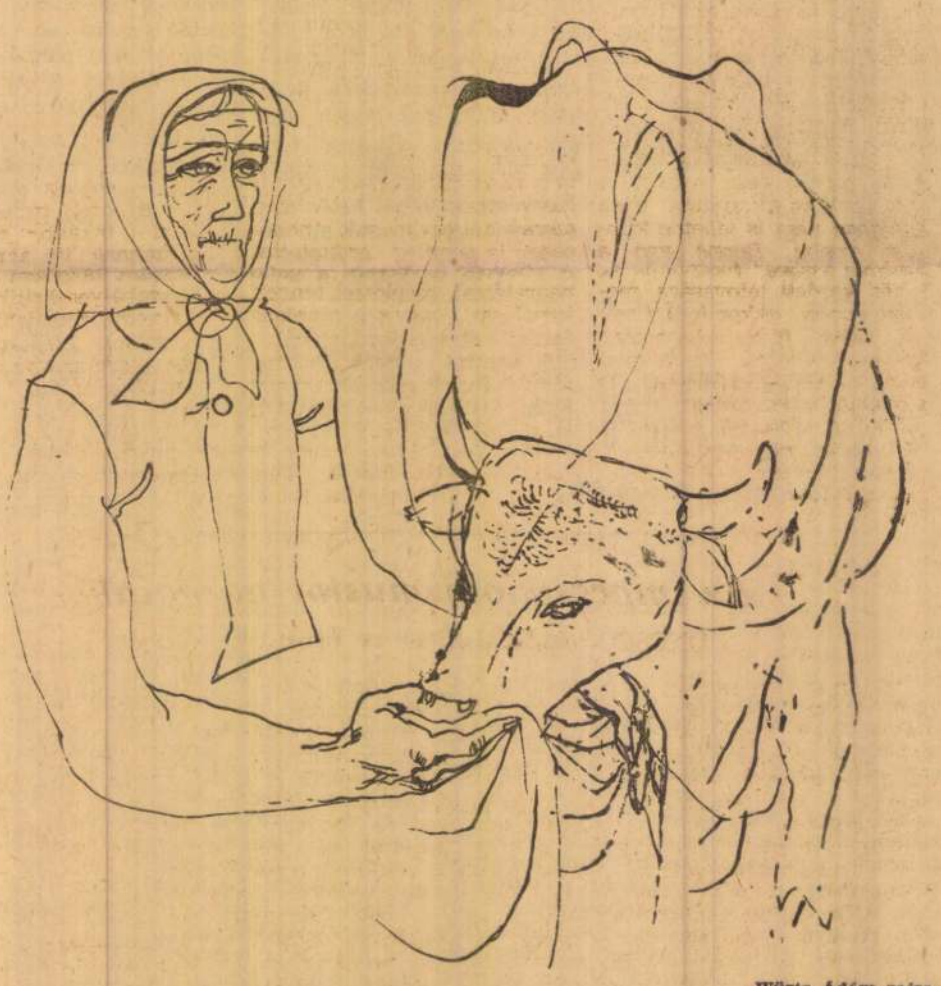

Würtz Ádám rajza

az állat megmenekül; lefeküdt a vacokra, behúnyta szemét, pihent. S rövidesen arra riadt fel, hogy az állat toporzékolni kezd, patáival a jászolt döngetve, magasan felnyújtott fejjel újra az ég felé igyekszik. Az állatorvos napjában háromszor-négyszer is bejött az istállóba, volt úgy, hogy késő éjszaka is. Nem sokat beszélt, egy pillantást vetett az állatra, hümmögött, megveregette az asszony vállát, elment. Az mindenesetre vigasztaló, mondta, hogy a tehén eddig is kibírta, szívós természetre, erős szervezetre vall.

Kevésbé vigasztaló volt özv. B.-né számára, hogy egy kis, elkódorgott fehér tyúk, amely az első napokban még nagy lelki nyugalommal tojt a tehén lába előtt, a jászol alatti szénába, majd dolgát elvégezvén, miután megszárítgatta a tojást, nagy kodácsolással elégedetten kiszaladt az istállóból, egyik napról a másikra kimaradt. Vidám kiabálása, mely az élet iránti bizalmat látszott kifejezni, észrevétlenül felfrissítette az asszony idegeit, erőt adott neki; rossz jel volt, hogy a kis állat most hirtelen elmaradt, mintha a közeledő halál szele riasztotta volna el.

Egy este Kemenes maga hozta be a friss jeget s minthogy látta, hogy az asszony már alig áll a lábán s miközben a gumitömlőt felkötözi a tehén szarvára, elszédül, megtántorodik, s kis híja, hogy el nem esik, haza-

(Folytatás a 10. oldalon)

Bizottsága Külügyi osztályának vezetője búcsúztatta. Ott volt a búcsúztatásnál *Wilhelm Miessner*, a Német Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövete. (MTI)

któber 1-től

ntettel a rendelkezésekre?

lakói részéről, hogy már most fűtsék a lakásokat. Az igazgatóság vezetői ebben az ügyben ma délelőtt megbeszélést folytattak a távfűtővállalat igazgatójával. Felmerült, hogy esetleg

már most megkezdenék a próbafűtéseket, s ily módon enyhítenék a lakások zord hőmérsékletét.

A megelőző években csak októberben tartották meg a próbafűtéseket.

A fővárosi iskolákban sem fűtenek még. A Fővárosi Tanács oktatási osztályán elmondták, hogy soha annyi tüzelővel nem rendelkeztek, mint az idén, tehát tüzelőhiány nem akadályozná a fűtés megindítását. Egyelőre azonban az iskolákból nem érkezett értesítés arról, hogy bárki is igényelné a fűtést. Az iskolák korábbi fűtésénél nehézséget is okozna, hogy

a szerződéses fűtők idei szolgálata nem kezdődött meg, szerződésük október közepétől április közepéig szól.

Kérdés, persze, hogy az időjárás tekintettel lesz-e a szerződések e pontjára.

időjárás
ESTIG

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

1964 SZEP 23.
ESTI HÍRLAP

1021

Ami tetszett – megvették

Tízsoros napihír. Első mondata: *„Tizezer forintért vásároltak rézkarcokat és reprodukciókat három hét alatt falusi és tanyai emberek Békés megye tárlatain."*

Vagyis Szeghalom, Békéssámson, Tótkomlós és a tanyavilág földművesei tízezer forintot adtak képekért. Nemcsak passzív szemlélőként — bár ez is nagy dolog! —, hanem gyűjtőkedvű érdeklődőként mentek el a tárlatokra. Pedig nem is hangulatos színeket, hanem grafikát láthattak. Egy-egy rajz ára mintegy 100 forint. S a keretet külön meg kell fizetni. Megfizették. Kik ezek a művészetért pénzt áldozó tárlatnézők?

„A vásárlók közül sokan most láttak először képzőművészeti kiállítást."

Tehát képzőművészetben járatlan, sem ismeretekkel, sem előítéletekkel nem rendelkező parasztok. Kulturális igényeiket a könyv, a rádió, a televízió és egy-egy tájszínházi előadás élesztgeti. Megnézték a kiállítás anyagát, s ami tetszett, megvették. Mert úgy találták, hogy szép. Mi tetszett legjobban?

„Az új tárlatlátogatók körében elsősorban a modern művek arattak sikert."

Vagyis nem a közérthetőbb, klasszicistább rajzok, hanem *Würtz Ádám, Szabó Vladimir, Zsile Győző, Gross Arnold munkái.*

Sokat beszélünk arról, hogy a nagyközönség képzőművészeti szempontból nem eléggé pallérozott. A művészek között ezért gyakran hallható: „nem adok a közönség véleményére, a közönség nem ért hozzá ... Reménytelen dolog mai művészetet produkálni, mert kinek kell?"

Ezek a sóhajok általánosságban hangzanak el. A tízsoros napihír mögött viszont *tények* vannak.

(nóti)

Vasárnapi mozaik

A KORBEVIT ÉS A KORBELUX

A Budapesti Nemzetközi Vásáron nagy feltűnést keltett a Medicor Művek Kórházi Berendezések Gyárának több új műszere. Különösen nagy a Korbelux 201, 202, és 203-as diagnosztikai lámpák sikere. A lámpa különböző típusait orvászati, sebészeti, nőgyógyászati vizsgálatoknál lehet jól alkalmazni. Igen nagy előnye, hogy a fényt koncentrálja, nem vet árnyékot, nem káprázlat és alig fejleszt hőt. A lámpákból több szocialista ország külkereskedelmi szervei, továbbá osztrák, francia és angol cégek is rendeltek. Nagy az érdeklődés a koraszülött, vagy gyengén fejlett csecsemők felerősítését szolgáló inkubátor iránt is. A vásáron sokan tekintették meg ezt a kis csecsemő kabint, amelynek hőmérsékletét és páratartalmát a beépített műszerek automatikusan szabályozzák. Néhány hét leforgása alatt 250 inkubátorra érkezett rendelés. A gyár további slágere a Korbevit 301-es szívó-nyomó respirátor, amely súlyosabb asztmás betegeknél, szív- és tüdőzavaroknál életet is menthet.

— **Zalaegerszegen befejezték** a gépipari technikum első részének az építését. A következő tanévben az új épületben megfelelő körülmények között folytathatják tanulmányaikat a technikum diákjai. A jövő hónapban további négy tanterem építését kezdik meg.

Kinyíltak a lidicei rózsák

Nyíregyháza déli részén parkot létesítettek a nyíregyháziak s elnevezték Béke-ligetnek. Egy évvel később Bányász Józsefné, a Népfront-bizottság elnöke, Lidicében járt s megkérte az ottaniakat, küldjenek néhány rózsatövet a Béke-ligetbe. A lidiceiek 45 rózsatövet ajándékoztak a Béke-ligetnek. A rózsák most kinyíltak Nyíregyházán.

— **A »LENGYEL TENGER NAPJAI«** programsorozatában több érdekes eseményre kerül sor. A lengyel kultúra Nagymező utcai helyiségében hétfőn kiállítás nyílik a lengyel tengerről. Csütörtökön kerül sor a »Ki mit tud a lengyel tengerről« című szellemi vetélkedő döntőjére, amelynek nagydíja utazás lengyel hajón a skandináv országokba.

— *SZEDIK A SZOMOLYAI CSERESZNYÉT. A déli Bükk lábánál, Szomolya község határában, beérett a különleges ízű, rövid szárú, fekete, ropogós cseresznye. A befőzésre kitűnően alkalmas, híres gyümölcsöt termő fák az idén rekordhozamot ígérnek.*

ZONGORAÉPÍTÉS – VERSENYBEN

Az Egyesült Államokban állandóan új rekordok születnek. Most a rekordkísérletek arra irányulnak, hogy miképpen lehet egy 20 centiméter széles nyíláson minél gyorsabban egy zongorát átvinni. Persze, ebből a célból a zongorát össze kell törni, éspedig minél apróbb darabokra. Az első rekordot az angliai Derby város műszaki kollégiumának diákjai állították fel, akik ezt a műveletet 14 perc és 3 másodperc alatt hajtották végre. Röviden – egy hétre rá – egy amerikai college hallgatói a rekordot 10 perc 44 másodpercre csökkentették. Néhány nap múlva azonban ezt a rekordot is túlszárnyalták a detroiti egyetem hallgatói, akik 4 perc és 51 másodperc alatt tudták a kis nyíláson a zongorát darabokban átjuttatni.

— **Magyar áruk is részt vesznek** a trieszti nemzetközi vásáron, amely június 21-én nyílik meg. Öt külkereskedelmi vállalatunk mutatja be exportcikkeit.

— *»KÉRÉSZ-VIRÁGBA« borult a Tiszával együtt a csaknem száz kilométer hosszú Keleti Főcsatorna is. A rövidéletű kérészek Hajdúböszörmény, Hajdúszoboszló, Nagyhegyes, Balmazújváros határáig kísérik a víz útját.*

— **A 16 éves szeplős olasz kislány,** Rita Pavone, aki legutóbb egy sanzonversenyen az első díjat nyerte, most az Egyesült Államokban arat igen nagy sikert. A New York Herald Tribune ezt írta róla: Ez a kislány Olaszország válasza a Beatlesekre.

ÚJABB TANÁRI SZAKOKON KEZDŐDIK ESTI, ILLETVE LEVELEZŐ OKTATÁS

Osztól a tudományegyetemeken újabb tanári szakokon kezdődik esti, illetve levelező oktatás. Matematika szakon a szegedi József Attila Tudományegyetemen; fizika szakon az Eötvös Loránd Tudományegyetemen és a szegedi József Attila Tudományegyetemen; orosz szakon a szegedi József Attila Tudományegyetemen és a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen; angol szakon az Eötvös Loránd Tudományegyetemen és a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen szerezhetnek középiskolai tanári képesítést a jelentkezők. A levelező tagozaton matematikát és fizikát, esti tagozaton pedig oroszt és angolt oktatnak. A jelentkezési határidő július 5. A felvételi vizsga tárgyai matematika és fizika szakon matematika és fizika, orosz és angol szakon magyar és a választott idegen nyelv. Az említett szakokra csak azokat a dolgozókat veszik fel, akik vállalják, hogy tanulmányaik befejezése után – elsősorban vidéki iskolában – pedagógus munkakörben helyezkednek el.

A szerelmes »faragatlan tuskó«

A párizsi Le Figaro című lapban jelent meg a következő hirdetés: »Kérem azt az ismeretlen fiatal hölgyet, aki a földalatti vasúton a Trocadéro megálló közelében »faragatlan tuskónak« nevezett, írja meg a címét. Én ugyanis az első pillantásra beleszerettem.

— **A televízió kamerái** a hónap végén ellátogatnak a Színház- és Filmművészeti Főiskolára és a Rádió zenei főosztályára.

— *AVARKORI TEMETKEZÉS maradványaira bukkantak építkezés közben a Heves megyei Nagyút községben. Több csontvázat, továbbá használati tárgyakat és ékszereket találtak a sírokban.*

Esti fürdés Hajdúszoboszlón

Az esti fürdésnek szombaton este volt a premierje a hajdúszoboszlói gyógyvizű strandfürdőben. Neon világítás és kandeláberek nappali fényt árasztottak a fürdőre. Napnyugta után, kellemes hűvösben a reumás betegek és a fürödni vágyók hosszabb ideig vehetik igénybe a fürdőt. Az esti fürdési lehetőség június 20-tól szeptember 1-ig tart.

× **Érdekes sportesemény** vasárnap délután a galopp-versenypályán. Az évad legnagyobb tenyészversenye, a Magyar Derby kerül lefutásra. (A versenypálya megközelíthető az L jelzésű autóbusszal és az O, vagy B jelzésű autóbusszal.)

A NAP REVÜJE

Gergely:

VASÁRNAP, JÚNIUS 21.

A Nap kel 3 óra 46 perckor, nyugszik 19 óra 45 perckor.

A nap kérdése:

— Mivel ünneplik a Károlyi-kert korszerűsített hangosító berendezését a környező házakban?

Vasárnapi konferansz

Jó reggelt kívánok, kedves olvasóink! Olvasom a Népszavában, hogy 40 000 font értékű ékszert rabolt egy banda »ködbombákkal« egy londoni ékszerüzletből. Változatok e témára:

1.

— Miért lett ékszerrabló?
— Nem lehet mindenki vonatrabló.

2.

— Valami szép ékszerre fáj a fogam, Jack.
— Türelem, szívem, majd elsején rablok egyet.

3.

— Hányféleképpen lehet Londonban ékszert szerezni?
— Nos?
— Kétféleképpen. Tisztességtelen úton, mint az ékszerrablók, és tisztességes úton, mint miss Christine Keeler.

4.

— Milyen Londonban a közbiztonság?
— Jó. Még a rablók is nyugodtan dolgozhatnak.

5.

— Nézzen bele a teleszkópba, sír. Az ott a Saturnus gyűrűje.
— Érdekes, hogy azt még nem rabolták el.

6.

— Miért hordanak a londoni detektívek botot?
— Hogy legyen mivel ütniük az ékszerrablók nyomát.

7.

— Ez a Jim biztosan ötszázszoros bigámista.
— Miből gondolod?
— Ötszáz jegygyűrű van a zsákjában.

8.

— Milyen gyönyörű nyakéked van, Maud.
— Ja, drágám, az én férjem rendes fiú, az nem ajándékozza könnyűvérű nőcskéknek a rablott ékszert.

9.

Zárszó címén:
Bocsánat.
Ez magánügy.
Szerintem — ez nem szakmai sovinizmus — könnyebb humoristának lenni, mint ékszerrablónak.

Az ötletlopáshoz ugyanis nem kell revolver és ködbomba.

— Hallotta,

hogy Gdanskban elkészült az első hat falú szobákból álló ház terve?

— Jaj.
— Mit jajgat?
— Akkor hat falon keresztül hallja az ember, hogy mi történik a szomszédban?

HIVATALOS LOTTÓ-NYERESÉMÉNYJEGYZÉK

A 25. játékhétre beérkezett 5 674 106 darab lottószelvény. Öt találat nincs. Négy találatos 9 darab, a nyereményösszeg egyenként 472 842 forint 50 fillér. Három találatot 2262 fogadó ért el, a nyereményösszeg egyenként 941 forint 25 fillér. A kéttalálatos szelvények száma 89 715 darab, ezekre egyenként 23 forint 71 fillért fizetnek.

ÚJ AUTÓBUSZJÁRAT

A Fővárosi Autóbusz Üzem közli, hogy a Kosztolányi Dezső tér és a Kamaraerdő között közlekedő 45-ös járat jelzését június 22-én üzemkezdettől 87-es jelzésre változtatja. Ugyanezen időtől a Madách tér és a XVII., Mátyásföld Petőfikert között a Kerepesi út—Szabadság útja—Árpád úton át 45-ös jelzéssel új járatot indít. Ezzel egyidejűleg a Madách tér és Sashalom, Hősök fasora között 44/A, Rákosszentmihály, vasútállomás és Mátyásföld Petőfikert között közlekedő 92/Y jelzésű járatokat megszünteti.

AHOL MINDEN FELNŐTT VAK

Dr. Radnót Magda akadémiai levelező tag, az ismert szemészprofesszor, a közelmúltban részt vett az isztambuli és a bécsi szemészkongresszuson. Elmondotta a többi között, hogy az afro–ázsiai országok között egészségügyi téren is rendkívüli nagyok a fejlődésbeli különbségek, s ezeknek az országoknak jó néhány olyan egészségügyi feladattal kell megbirkózniuk, amelyeket Európában már évtizedekkel ezelőtt megoldottak. A francia protektorátus alatt álló közép- és nyugat-afrikai országokban vannak olyan falvak, amelyeknek egész felnőtt lakossága vak. A trachomának, ennek az egykor nálunk is sokakat sújtó betegségnek, az orvostudomány ugyan már megtalálta a gyógyszerét, néhány afrikai országban azonban gyakorlatilag még ma is az egész lakosság trachomás. Amíg az elnyomott ázsiai és afrikai országok nem szabadulnak meg a kolonializmus bilincseitől és nem teremthetnek országukban megfelelő gazdasági és egészségügyi viszonyokat, addig nem is lehet számítani ezeknek a betegségeknek a leküzdésére.

— **Évente több mint 15 000 kiló díszto**llat exportál a kiskunfélegyházi Tollfeldogozó Vállalat. Innen szerzik be a párizsi nagy mulatók táncrevüikhez a tollruhának valót, és az indiai táncosok tollfejdíszeit is.

A nyugatnémetek füstölnek a legtöbbet

Az elmúlt esztendőben a nyugatnémetek 84 milliárd darab cigarettát szívtak el. Ezeknek értéke 6,35 milliárd márka volt. Nyugat-Németországban jelenleg 221 fajta cigarettát árusítanak.

— **Halálozás.** A Tankönyvkiadó vezetősége és dolgozói mély fájdalommal jelentik, hogy Fülöp Béla főszerkesztő 1964. június 17-én, 62 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt. A Tankönyvkiadó saját halottjának tekinti. Temetése június 22-én 13.30 órakor, az Óbudai Köztemetőben.

A VAJDASÁGI ÉS A MAGYAR MUNKÁSMOZGALOM TÖRTÉNELMI KAPCSOLATAI

Lőrinc Péter újvidéki nyugalmazott főiskolai tanár, a vajdasági munkásmozgalom neves kutatója, többhetes magyarországi tanulmányúton újabb dokumentumokat keres a magyar és a vajdasági munkásmozgalom kapcsolatából. Elmondotta a többi között az MTI munkatársának, hogy Cattaróban, az első világháború idején, jugoszlávok és magyarok együtt keltek fel, az újvidéki 6-os ezredben szolgáló magyarok és szerbek együtt vettek részt a háborúellenes pécsi katonai zendülésben. Az első kommunista pártszervezetek megalakításáról a szerb munkásmozgalom vezetői Budapesten tanácskoztak Kun Bélával. A kommunista párt szegedi szervezetének egyik alapító tagja, Szél Juliska, a Tanácsköztársaság idején futárszolgálatot teljesített a Vajdaság és Budapest között. A vajdasági munkásmozgalomnak volt ereje, hogy 1919-ben megakadályozza a jugoszláv burzsoázia beavatkozását a reakció oldalán a magyar forradalom ellen.

— **Strandkönyvtár nyílt** a dunaújvárosi uszodában, és rövid idő alatt igen népszerű lett. A Dunai Vasmű Vörösmarty-könyvtára kísérletképpen a kohászati kombinátban négy üzemben nyit fiókkönyvtárat.

— **Minden harmadik csehszlovák orvos nő.** 1962 végén 25 823 orvos volt összesen Csehszlovákiában.

— **A nyírségi akadémiai napok,** amelyeket a Magyar Tudományos Akadémia agrártudományok osztálya és a nyírségi mezőgazdasági kísérleti intézet rendezett, szombaton befejeződtek.

— **A MISKOLCI RÖVIDFILM-FESZTIVÁL** filmjeit a tegnapi naptól vetítik híradó filmszínházaink. A Híradó Filmszínházban bemutatják a »Válás Budapesten«-t és az »Ének a vasról« című alkotást. A Budai Híradó programjában az »Aranymetszés«, az »Epigrammák a gyufáról«, a »Képek és emberek« és »A póráz két vége« szerepelnek.

Pingvin — kerekes korcsolyával

A californiai fürdőstrandokon a pingvinek annyira megbarátkoztak a fürdőzőkkel, hogy állandóan közöttük sétálnak. Most több strandon a pingvinek lábára kerekes korcsolyát kötöttek. A kedves állatok a kerekes korcsolyákkal a közönség nagy örömére, kitűnően szórakoznak.

Emésztőgép

Az Egyesült Államokban sokan azért szenvednek emésztési zavarokban, mert nem rágják meg rendesen az ételt. Ügyes technikusok most kis emésztőgépet konstruáltak, amelyben a kések percenként 12 000 fordulatot tesznek, és teljesen porszerűvé aprítják az ételt.

— **POLIETILÉNT LOPTAK.** Várnai Vilmos, a Csomagolóanyaggyár helyettes raktárvezetője rábeszélte egyik munkatársát, Bogárdi Sándor kocsikísérőt, hogy lopjon részére polietilént. Hat zsák polietilént vittek ki a gyár területéről, s ezeket értékesítették. A Központi Kerületi Bíróság Várnai Vilmost két és félévi, Bogárdi Sándort egyévi szabadságvesztésre ítélte.

— **Miliprobe a neve** egy elektronikus készüléknek, amellyel az olajfestmények valódisága kétségtelenül megállapítható. A gép rádióaktív sugarakkal a festmény egy pontját kémiailag analizálja és percek alatt megállapítja a használt olajfesték összetételét.

NEMZETKÖZI KUTYAKIÁLLÍTÁS ÉS SZÉPSÉGVERSENY A VÁROSLIGETBEN

A Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete alapításának 65. évfordulója alkalmából a nemzetközi vásár területén nemzetközi jubileumi kiállítást rendez. A nagyszabású kiállításra és szépségversenyre a hazai tenyésztőkön kívül tizenkét európai ország és az Egyesült Államok tenyésztői neveztek be 73 fajtához tartozó, összesen 630 szép kutyát. A külföldi látogatók száma meghaladja az ezret. A 73 fajta között vannak hazánkban eddig teljesen ismeretlenek is. Vasárnap fél 10 órakor tartják a kiállítás ünnepélyes megnyitóját. A bírálatok, a különböző bemutatók, gyakorlatok 18 óráig folytatódnak. Ünnepi díjkiosztással és a győztesek felvonulásával ér véget a kutyakiállítás.

Színházak műsora

Vasárnap, június 21.

Operaház: Orfeusz (R. bérl. 10. előad. 7). — Erkel Színház: Giselle (Failoni bérl. 9. előad. de. 11); Bánk bán (Márkus bérl. 10. és Kis Erkel bérl. VII. 5. előad. 7). — Nemzeti Színház: II. József (7). — Katona József Színház: Életem, Zsóka... (7). — Madách Színház: Tanner John házassága (7). — Madách Kamara Színház: Ki után megy a nő? Ki megy a nő után? (7). — Vígszínház: Hátsó ajtó (7). — József Attila Színház: Imádok férjhez menni (G. bérl. 6. előad. 7). — Irodalmi Színpad: Így szerkesztünk mi! (G. bérl. 6. előad. fél 8). Károlyi-kert: M. Áll. Hgvzkr hgve (A—C. sorozat, 8 óra; rossz idő esetén 23-án 8 órakor).

*

— A Kis Színpad igazgatósága közli, hogy a Székesfehérvári Vörösmarty Színházban f. hó 22-én, hétfőn fél 6 és fél 9 órakor — Kabos László betegsége miatt — a kiadott műsortól eltérően, a »Lovagias ügy« kerül színre.

Színház: Turandot (7). — Nemzeti Színház: Lear király (7). — Katona József Színház: Colombe (7). — Madách Színház: Most majd elválik (7). — Vígszínház: Az asszony és pártfogói (H. bérl. 6. előad. 7). — József Attila Színház: Imádok férjhez menni (7). — Irodalmi Színpad: Így szerkesztünk mi! (G. bérl. 6. előad. fél 8). — Fővárosi Operettszínház: Csintalan csillagok (Komb. 13. bérl. 8. előad. du. ¼4); Tündérlaki lányok (7). — Vidám Színpad: Több nyelven beszélünk (Vas. esti bérl. 4. sor. fél 8). — Kis Színpad: Lovagias ügy (7). Fővárosi Nagycirkusz: A Holland Nagycirkusz vendégei. (fél 4, fél 8). — Kamara Varieté: Cirkusz a varietében (fél 4, 6, fél 9). — Városmajori Színpad: A csodálatos kalucsni (az Állami Bábszínház előad. du. 4).

Hétfő, június 22.

Erkel Színház: Turandot (7). — Nemzeti Színház: Lear király (7). — Katona József Színház: Colombe (7). — Madách Színház: Most majd elválik (7). — Vígszínház: Az asszony és pártfogói (H. bérl. 6. előad. 7). — József Attila Színház: Imádok férjhez menni (G. bérl. 6. előad. 7). — Irodalmi Színpad: Így szerkesztünk mi! (N. bérl. 6. előad. fél 8). — Fővárosi Operettszínház: Csintalan csillagok (Komb. 13. bérl. 8. előad. fél 8). — Tündérlaki lányok (7). — Vidám Színpad: Több nyelven beszélünk (Vas. esti bérl. 4. sor. fél 8). — Kis Színpad: Lovagias ügy (7). — Városmajori Színpad: A csodálatos kalucsni (az Állami Bábszínház előad. du. 4).

A rádió és tv műsora

Vasárnap, június 21.

KOSSUTH RÁDIÓ

6: H. Idők. 6.10: Z. 6.55: Műsorok. 7.15: Falusi életképek. 8: H. Idők. 8.10: Offenbach-operettekből. 9.05: Édes anyanyelvünk. 9.10: Ifj. Rádió. 10: Gyermekkórus. 10.10: Szivárvány. 11.56: Műsor. 12: H. Idők. 12.15: Népi z. 12.50: Dezséry L. írása. 13: Ebe Stignani életregénye. 13.50: Rádiólexikon. 14.20: Táncz. 15.20: Színészkaland. Epizód Arany János életéből. 16: H. Idők. 16.08: Grofé: Café Society — balettszvit. 16.35: Melis György énekel, közr. az MRT szimf. zkra. 16.50: Nemzetk. kaleid. 17.10: Magyar nóta hgv. 18.05: H. Idők. 18.12: Behár: Három fantasztikus tánc — szvit. 18.25: Spanyolország—Szovjetunió labdarúgó-mérk. Madridból. Közb. Ray Coligon orgonál. 20.20: H. Idők. Totó. 20.30: A Rádió lemezalbuma. 22: H. Idők. 22.10: Hangk. a nemzetk. atlétikai versenyről. sporthírek és totó. 22.30: Könnyűzene. 23: Zkri muzsika. 24: H. Idők. 0.10: Filmz.

PETŐFI RÁDIÓ

7.30: Ref. egyh. félórája. 8: Schumann: Karnevál. 8.25: Lemezesláda. 8.55: Operakalauz. 9.55: Gazdaszemmel... 10.10: Három versenymű. 11.43: Két Móra-elbeszélés. 12.03: Fúvós polkák. 12.15: Emlékezés Berky Lilire. 12.55: Jövő heti műsor. 13.25: Könnyűzene. 14.10: Időjárás-, vízállásjelentés. 14.25: A mű és a közönsége. 14.45: Kamaraz. 15.40: Népdalcsokor. 16.10: Könyvismert. 16.20: Nemes Nagy Ágnes: Az aranyecset. Mesejáték. 16.50: Dzsessz. 17.10: Panoptikum. A bíboros. 18: Puccini: A nyugat lánya. Háromfelv. opera. Közb. 19.02: Irod. érdekességek. 20.30: Táncz. 21.35: Ambrus Tibor műsora. 21.50: Az Áll. Népi Együttes műsorából. 22.20: Beethoven: Esz-dúr vonósnégyes. 22.56: Galopp. 23: H. Idők.

URH

7.30:—18: Azonos a Petőfi rádióval. 18.30: H. Idők. 18.35: Áriák. 19.20: Századunk zenéjéből. Közb. 20.20: Voznyeszenszkij poémája. 21.19: Táncz. 22.05: Schubert: A-dúr szonáta. 22.30: H. Idők.

TELEVÍZIÓ

9.20: Műsor. 9.21: A honvédség nyári gyakorlatáról. 9.55: Úttörőhíradó. 10.15: Dallamok az állatkertben. Intervízió Rostockból. 11: Pesti háztetők. Magy. film. 16.20: Műsor. 16.21: Magy. Hird. 16.30: Mezőg. filmműsor. 17: Nemzetk. atlétikai verseny. 18.20: Spanyolország—Szovjetunió labdarúgómérk. Madridból. 20.20: Esti mese. 20.30: Tv-híradó. 20.50: Boldizsár Iván útijegyz. 21.05: Szereti Ön a látványosságot? NSZK revűfilm. 22.10: Telesport. 22.30: Tv-híradó, 2. kiad.

BRATISLAVAI TV

8: Nemzetk. férfi röplabdabajnoks. 10.25: Dallamok az állatkertben. Intervízió Rostockból. 11.25: Nemzetk. férfi röplabdabajnoks. 15: Lóversenyközv. 17.30: Mindennap más név... 18: Tv-Könyvmagazin. 19: Tv-híradó. 20: Hogyan készültünk fel? 20.20: Holnap kezdődik az I. nemzetk. tv-fesztivál.

Hétfő, június 22.

KOSSUTH RÁDIÓ

4.30: H. Idők. 4.35: Z. 5: H. Idők. 5.05: Falurádió. 6: H. Idők. 6.20: Sport és totó. 6.35: Hird. 7: H. Idők. 7.10: Új könyvek. 7.30: Műsorok. 8: H. Idők. Műsor. 8.15: Könnyűz. 9: Riport. 9.15: Zkri muzsika. 10: H. Totó. Idők. 10.10: Óvodások énekelnek. 10.30: Mezei csokor. 10.55: Dokumentumműsor. 11.45: Áriák. 12: H. Idők. 12.10: Mindenki kedvére! 14: H. Idők. 14.10: Heti zenés kalend. 15.05: Válaszolunk hallgatóinknak. 15.20: Szólóművek. 16: H. Idők. 16.10: Gyermekrádió. 16.50: Ötórai tea. 17.56: Műsor. 18: H. Idők. 18.15: Ifj. Rádió. 18.35: Szimf. z. 19.53: Mese. 20: Esti krónika. Sportmelléklet. 20.30: Az álomfejtő Krúdy Gyula. Krúdy Mária írása. 20.46: Operettmelódiák. Összeáll. Lehár Ferencről. 22: H. Idők. 22.15: Monteverdi: Tankréd és Klorinda párviadala. Drámai jelenet. 22.45: Erkölcs és társadalom. 23.05: Népdalok. 23.40: Bartók-kórusok. 24: H. Idők. 0.10: Ray Colignon orgonál.

PETŐFI RÁDIÓ

5: H. Idők. 5.05: Z. 6: H. Idők. 6.10: Torna. 7: H. Idők. 8: H. Idők. 14: Gerster: Vidám zene öt hangszerre. 14.25: Táncz. 15: H. Idők. 15.05: Magyar nóták. 16.45: Vidor Miklós: Holtágban. Elb. 16: Zkri muzsika. 16.50: Társalgás oroszul. 17: H. Idők. 17.05: Lányok, asszonyok. 17.35: Délutáni hgv. 18.15: Édes anyanyelvünk. 18.20: Dzsessz. 18.40: Gazdaszemmel... 18.50: Magyari Imre muzsikál. 19: Mi történt a nagyvilágban? 19.15: Ifj. Rádió. 20.44: Látogatás a pécsi levéltárban. 21: H. Idők. 21.05: Két dalciklus. 21.30: Vidám zenés fél óra. 22: maraz. 22.30: H. Idők.

URH

14—18: Azonos a Petőfi rádióval. 18.30: H. Idők. 18.40. Virágénekek. 18.53: Rossini: Bruschino úr. Egyfelv. vígopera. 20.03: Zkri muzsika. 21.08: Művészeti közlés 1964. 21.23: Táncz. 21.50: Kamaraz. 22.30: H. Idők.

BRATISLAVAI TV

18: Utazás a Föld körül: Bulgária. 18.30: A jubiláló alma mater. Tv-film a pozsonyi Komensky Egyetemről. 19: Tv-híradó. 19.30: Nem gordiuszi csomó. Tv-sorozat mindennapi problémákról. 20: Az elnök úr látogatása. Lengyel film. 21.40: Kamaraz. hgv.

SZEMÜVEGEK
AZONNALI JAVÍTÁSA
ÉS KÉSZÍTÉSE
LÁTSZERÉSZ KTSZ, VIII., JÓZSEF KÖRÚT 28

FELVESZÜNK azonnali belépésre
ESZTERGÁLYOS, MARÓS, VILLANYSZERELŐ SZAKMUNKÁSOKAT, BETANULÓ GÉPMUNKÁSOKAT és FÉRFI SEGÉDMUNKÁSOKAT
Szállás nincs!
Jelentkezés:
Hajtómű és Felvonógyár Budapest, XI., Fehérvári út 96.

FELVESZÜNK sürgős belépésre budapesti munkákra
VILLANYSZERELŐ, VÍZVEZETÉKSZERELŐ, ÚTBURKOLÓ, CSATORNAÉPÍTŐ, BÁDOGOS, TETŐFEDŐ, HŐSZIGETELŐ, LAKATOS, FESTŐ-MÁZOLÓ, ÉPÜLETASZTALOS, KŐMŰVES, KAZÁNSZERELŐ szakmunkásokat, valamint férfi és női segédmunkásokat
Jelentkezés:
Fővárosi Vegyesipari Javító Vállalat Budapest, IX., Lenhossék u. 18. központi munkaügyi osztályon.

IPARI TANULÓKAT szerződtetünk
Pest, Nógrád, Heves és Hajdú megyék területéről
ÁCS-ÁLLVÁNYOZÓ és KŐMŰVES szakmára
Jelentkezni lehet személyesen, vagy írásban. Vidékieknek szállást, teljes ellátást, munkaruhát és ösztöndíjat biztosítunk. Jelentkezhetnek 14—16 év közötti fiatalok, akik az általános iskola 8 osztályát elvégezték.
Tanulóidő 3 év.
Jelentkezni lehet június hó 30-ig személyesen vagy írásban. A tanulóképzés 1964. szept. hó 1-én kezdődik.
ÉM 21. sz. Állami Építőipari Vállalat
Bp., V., Apáczai Csere János u. 7. munkaügyi osztály.

1964 JUN 21

1021

Würtz Ádám

Kocsis János:

A PARANCS

Utolsó falatjaikat aprózták, Imre derűs arccal hajolt Margóhoz. — Tegyünk pontot az i-re — mondta. — Korsót vagy poharat kérsz? Melegben, zsírosra megkívánja az ember szervezete.

A lány elhárította. Ötödször ebédeltek együtt, de már unásig hallotta a pontfölte-vést, meg az ember szervezetét. Mostanáig — a Déliben történt megismerkedéstől eltekintve, ahol rögtön fagylaltozni invitálta — mindig elfogadta Imre esetlen gondoskodását. A vonaton már seifű narancslét ittak, érkezéskor sört; aztán további pohár sörök, a közösen használt irdatlan napolajflaska, a matrackölcsönző kétforintok erősítették, gyöngítették, talán pontosabban: kifejezték laza együvé tartozásukat.

— Igyál sört.

— Mondtam, hogy nem kell.

— Csak egy pohárral, no...

Margó gyufaszálakat tördelt az abrosz fölött. »Mindjárt beadja a rendszámtáblát — gondolta. — Itt hal meg az asztalnál...« Karjára tenyerelt. — Gyere fürödni — szólt békülékenyen. — A többiek már leléceltek.

Vakmeleg volt. A táborig levetették minden fölösleges ruhadarabot, amit ebéd idejére magukra húztak.

— Siess! — kérte Imre.

Margó letért a főútról; partoldalon sorakoztak a lányok sátrai. Bebújt egy téglaszínűbe, gondosan levetkőzött és meztelenül hanyatt dőlt a gumimatracon.

A sátorba szorult melegtől hamarosan verítékezett. Fürdőruháját kereste, de eszébe jutott, hogy kiteritette száradni. »Eszi a fene« — gondolta. A szűk kétrészesbe szorította magát.

Imre tikkadtan silbakolt a táboriroda falánál, elkérte Margó törülközőbe csavart holmijait és táskájába süllyesztette.

— Van tán ötven fok is.

A lány mosolygott. — Mi? — kérdezte báván.

— Ötven fok...

— Túlzás, te mindig túlzol. Én azt mondom: mindössze száz fok.

Imre szívesen nevetett, harsány derűje látszólag magával ragadta Margót is. Látszólag, mert nincs tíz perce sem, hogy a sátorban tisztázta nézete szerint méltatlan helyzetét.

— Nézd, milyen rengetegen vannak!

Margó látta, hogyne látta volna. Méregbe gurult, csúnyát akart mondani, de hallgatott. Imre félremagyarázta szótlanságát, kínlódva noszogatta emlékezetét, míg lassan előbukkant valami.

— Te... ismered Fodor Zsigát?

— Ismered?!

— ...Igen...

— Egyszer hazamegy éjfél tájban, és szózatot intéz a feleségéhez. Tudod, aranyom, mondta, én úgy szeretnék neked csudálatosan szép ruhákat, gyíkcipőt, kocsit venni. Hidd el, nagyon szeretnék! Ezen gyötrődtem ma egész este, annyira gyötört ez, hogy bánatomban elittam a cipőd árát a Zöldikében.

Margó méltányolta Imre igyekezetét. Nevetett. Sőt, segélytkérően nyújtotta kezét, amint a döglött nyárfagallyakkal teliszórt partsávon botramáskodva rövidítették útjukat.

Imre szertartásosan lebatyuzott, előhalászta a napolajas üveget, majd szakértelmet tanúsító mozdulatokkal csavarta le a zárókupakot. S következett — a nap fénypontja! Markát telelocsolta a házikészítésű »Nap-ír«-ral, mint ezt az üveg kézizáros címkéje elárulta, s gyöngéden sétáltatni kezdte tenyerét Margó türelmes hátán és vállán.

Ezen a délutánon összes aduját kijátszotta a Balaton. Ingerkedett, hullámgyerekeit keresztüldobta a kuksolók fején, lágyan hintáztatta a háton lebegőket, szalonnás kagylószagát zsenge sásillattal cserélte föl. Partjára pedig, az olcsó homok helyett — nyilván előző éjszaka még — kaliforniai iszapot terített. Így lehetett, Margó mondta:

— Te, figyeld csak, ez a homok, valódi kaliforniai.

— Igen — szólt zavartan Imre. Félkönyékre dőlve, orrhossznyira figyelte a lány hasán guruló izzadsággyöngyöket.

Margó fölnyitotta szemét, markából kicsurgott a homok. — Mire gondolsz? — kérdezte lágyan. A fiú ceremóniásan hasra fordult. Az izzadsággyöngyök szemlélése nem meríthette ki teljesen a figyelmét, Fodor Zsiga járhatott a fejében, mert kevés módosítással, kicsit hézagosan, de valami hasonló témakörből kezdett fejtegetni.

— Tudod, Margó, én csak egyszerű vegyipari szakmunkás vagyok, de mondom, lehetne itt pénzt keresni. Sokat. Hidd el, mostanában felettébb foglalkoztatott ez a dolog... Mi az, elaludtál?

— Nem. Figyelek.

— Szóval, kérdezed, miről is van szó?... Ide figyelj. A Sorgozánt eddig a nátriumamid-katalizátoros kondenzáció után xilolban preparáltuk, és kicsaptuk. Ezután a vizes elegyet neutrális pH-ra beállítva, etilacetáttal extrahálttuk... s a felső fázist ledekantálva, atmoszférikus nyomáson lehajtottuk róla az oldószert és kétszáztizenhét fokon finomvákuumban ledesztilláltuk...

Imre úgy járt, mint tavaly télen az ébresztőórájuk üvege. Finoman megpattant benne valami. — Igenis alszol — mondatta vele rezignáltan a felismerés. Érezte: az iménti vallomás — mert az volt, némi jószándék is megláthatta benne a lényeget, még ha Sorogozánról szól is: nyílt vallomás — célt tévesztett.

Margó békemosollyal nézte. — Ne vacakolj, nem lóghatok a szádba — mondta hirtelen. — Folytasd csak.

Imre gyér hajlandóságát egyesegyedül Margó érett gyékényszínű ötven kilója ösztökélte.

— Újításként beadom... hagyjuk el a vákuumdesztillálást és kristályosítsunk nyers bázisból.

— És? A fejek mit szólnak majd hozzá?

A válasz késett, de talán emiatt igen tömör és magabiztos volt:

— Lerogynak.

Kár, hogy mindjárt vége a hétnek — mondta a fiú.

Margó nem tartotta elengedhetetlennek a nyilvánvaló dolgok szavakba öltöztetését, sőt kevésbé virágosan: az égig ugrott tőle, most mégis szívesen visszhangozta: — Kár, hogy mindjárt vége.

Imre Margó kezét szorongatta, tűnődve nézték az esti vizet. Fáradtan lépkedtek. A strandról, mikor gyengülni kezdett a nap ereje, úgy, ahogy voltak, átmentek a szomszéd faluba sült keszeget enni. Margó ötlete volt, s szándékának a déli parton nem lett volna lelkesebb követője, mint Imre. — Persze, hogy megyünk — jelentette ki.

Már csak fülig olajosan, degeszre tömve mannaízű keszegekkel jutott eszébe, s ereszkedett meg benne a lélek. — Te Margó, nem érünk oda vacsorára.

Strázsáló gesztenyék szűrték asztalukra a fényt. A lány halpénz-színű arca megmerevedett.

— Hiányzik? — kérdezte kissé levegőhöz jutva.

— Nem, de Gyuri veszekedni fog.

Margó egy keszeggerinccel bajmolt; állán olajcsepp ült. Gondosan végzett mindkettővel, s csak aztán szólt.

— Igaz... De fütyülök rá.

— Jó, jó, de emlékezz csak, mit mondott tegnap! Aki elkésik ebédről, vagy vacsoráról, csomagolhat és megy is a következő vonattal haza.

Margó szédelgett a méregtől.

— Persze, te mulya, te el is hiszed.

»Ha én ezt tudom, ha én ezt tudom...«, egyre ez járt Imre fejében. Látta, hogy a szomszédos állópulttól feléjük mutogatnak. Gyorsan be akarta fejezni. — Nem ismered Gyurit.

— Lehet, hogy te jobban ismered, de Tubáékat mért nem küldte haza?

— Utána mondta, hogy elkéstek. Mindenkinek mondta.

— Angyal vagy. Na és?!!

A három ceig-trapéznadrágos hangoskodott, köztük egy kövér muszklimatyi felrántotta hasán a széles bőrövet, s odabömbölt Margónak: — Rovarkám, hagyd azt a Gyökeret!

Margó letette poharát, belekarolt Imrébe.

Sokáig szótlanul mentek, de a fiút ismét elöntötte az aggodalom.

— Gyuri legalábbis nagyon cirkuszolni fog.

— Te tényleg napszúrást kaptál. — A lány megtorpant. Rossz mosollyal nézte. Mondd, ő adta ezt a nyaralást?

— Nem. Tudod nagyon jól, a gyártól kaptuk. Jutalom.

— Nahát.

— De ő a vezető.

— És kirúg minket. Ugye? — Hirtelen düh fogta el. — Mit prédikálsz te balfácán. Gyáva és ostoba vagy!

— Ezt... ne mondd, légy szíves — nyögte Imre. Két kezével leszorította Margó karját. Messziről lámpafény esett rájuk. — Ne mondd nekem — ismételte —, mert én is nagyon jól tudom, hogy ha Gyuri befizeti a vacsorát, és egy-két ember nem érkezik meg időben, a többiek meg tudják enni. Legfeljebb, aki késik, nem kap. Érted? De ezt nem lehet megértetni Gyurival! — Már kiabált. — Érted? És ne nézz így rám, és ne mondd nekem, hogy ostoba és gyáva vagyok.

(Würtz Ádám rajza)

Margó kibújt a szorításból, szép mozdulattal átfogta Imre nyakát és megcsókolta. Pár perc múlva indultak tovább.

— Kár, hogy mindjárt vége a hétnek — mondta Imre.

Margó nem tartotta elengedhetetlennek a nyilvánvaló dolgok szavakba öltöztetését, sőt kevésbé virágosan: az égig ugrott tőle, most mégis szívesen hangoztatta: — Kár, hogy mindjárt vége...

Beértek a táborba. A murvával hintett széles úton autógumik törcögtek; kimért családapák háznépüket kísérték esti fagylaltra. Az úttól távolabb, a sátrak között gitár pengett, s Práter utcai akcentussal szállt a dal: My Bonnie is over the o-cean, — My Bonnie is o-ver the sea...

— Gyere, leteszem a táskát — mondta Imre. — Megnézzük, hány óra. Gondolod — kérdezte szorongva —, már talán végeztek is a vacsorával?

— Felőlem! Nyakig vagyok. Felőlem a fejükre fordulhatnak...

Semmi ilyen, vagy ehhez hasonló nem történt.

Imre sátránál Zámbó Gyuri állt.

— Hol jártatok? — kérdezte sötéten.

— Tudod, Gyurikám...

— Hagyd! — állt elé Margó. — Lipityomban!

A két fiú, más-más indítékból ugyan, de egyszerre kiáltotta: — Margó!

— Nem kell a vacsorátok!

A rendreutasító hang jutott előbb szóhoz. Imre csak görcsösen húzta magához a lány vállát.

— Ne félj, Margó, nem is kapjátok meg! Sőt... csomagoljatok azonnal...

— Mi? — ordított Imre. — Hallgass meg, Gyurikám, ugye viccelsz?!

Zámbót nem zavarta.

— ...itt a vonatjegyetek!

Kinyújtott kezére hirtelen irtózatosan rávert Margó. — Kell a tehén anyjának, vidd annak, te őrült!

Gyuri elzöldült. — Tece! — hörögte.

A két jegy a füvön világított.

Imre félrelökte Gyurit. Eszelősen kiabált rá. — Mi van itt, mit gondolsz? — Sírt a hangja; reszketett. — Mit képzelsz, mi vagy te?!!

Zámbó tántorgott, csúszkált a harmatos gyepen. Keservesen állt meg a lábán. Öklét maga elé kapta, de nem támadott. Remegve tördelte a szavakat: — Táguljatok... ha mondom... csomagoljatok... na... na...

Imre lehajolt a jegyekért.

Margó teljes erőből taszította félre. Rátaposott a fecnikre. — Meg ne próbáld, te!!

— Takarodjatok... na, menjetek... na...

Imre hűdéses tekintettel tápászkodott fel a fűről, úgy érezte: szétpattant benne valami.

— Gyurka! — sivított Margó. — Vidd innen a jegyeket! Vedd föl!! Vedd föl!! Úgyse megyünk el.

— Tényleg? — vinnyogott Imre. Csaknem nevetett kínjában. — Mit tudsz csinálni, ha itt maradunk. He? Mondd?!

Zámbó mellrefont karral várta.

— Tényleg?... azt kérded tényleg, hogy mit csinálok? Ho-ú! Hát nem érted, hogy nem maradhattok, leszámoltam és kiadták, érted?... ma estétől kiadták már a sátraitokat.

— Nem igaz... — dadogta Imre — ...nem igaz. Mégis, mi vagy te?!

— A vezető.

Margó visszarántotta Imrét. Húzta. Rángatta. Húzta. Könyörgött: — Gyere! Gyere, kérdezzük meg a többieket.

A katonai sátor — Margó bérelte; nem volt már más — összegombolt ajtaján bevilágított az útról a lámpa. Imre görnyedten feküdt. Nézte a fénycsíkot. »El kellett volna menni — gondolta —, el kellett volna menni... na, és annak a nyomorult Zámbónak igaza volt... és mit szólt volna Margó, ha itt hagyom... mit szóltak volna a többiek, ha Margót itthagyom... el kellett volna menni... és mit szólnak holnap... és mit szólnak... hogy itt maradtunk... el kellett volna menni... el... kellett volna... menni...«

Nyerges András:

JÁTSZUNK

Kiégett körte, rossz lámpaelem,
a kilincsen s a szék lábán a rézdrót —
elégedetten és nyolcévesen
néztük: trafó volt, valódi volt, szép volt;

pár pillanatig kételkedve még,
de zsebredugott kézzel és nyugodtan
vártuk, hogy beinduljon az a gép,
s igazi áram fusson már a drótban —

és futott bizony! duruzsolt, futott,
még pengette is a huzalt vidáman,
szájunkkal berregtek a motorok,
szerelőcsarnok nyüzsgött a szobában —

míg a Déli Sark átvette helyét,
s kucsmánk szőréből előbújt a medve,
a szék jégtörő-hajó lett s a jég
az egész padlót csillogón befedte!

Minden porcikánk tudta, hogy igaz!
Laci, ugye, hogy hallottuk és láttuk,
s az ujjunk is, ugye, érezte azt,
hogy jég ez, jég! S az áram, ugye, rázott?

Tudom, ezt én már ki nem nőhetem,
ha verset írok — valóságot játszom,
s úgy tudom hinni, mint nyolcévesen,
hogy medvét jelent a padlón egy lábnyom.

Mondd, él-e benned is az a gyerek?
S ha kezed hajszálvékony fémrudat vág,
látsz-e a precíziós műszerek
tükrében úszni egy ezüsthalacskát?

Évadnyitás előtt

Az új színházi évad első magyar bemutatójára készül a Madách Kamara Színház. Javában próbálják Hubay Miklós Késdobálók című kétszemélyes kamaradarabját, amelynek szereplői Vass Éva és Mensáros László, rendezője Makkai Péter. Képünkön: Vass Éva próba közben

A könyvkiadók őszi-téli terveiből

A szerkesztők asztalán már könyvkiadásunk jövő évi tervei bontakoznak — az olvasók azonban még nagyon sok *idei újdonságot* várnak a kiadóktól. A hagyományos őszi, de még inkább a decemberrel kezdődő téli könyvvásár az irodalombarátok számára a májusi ünnepi könyvhét mellett az esztendő legjelentősebb eseménye.

— *Több mint száz új mű kerül ebben az időszakban a könyvpiacra* — mondják a Könyvkiadók és Terjesztők Tájékoztató Központjában, ahová már befutottak a különböző kiadók őszi-téli újdonságlistái.

A Szépirodalmi Kiadó *Babits összegyűjtött novelláit*, a Magyar Parnasszus-sorozatban pedig *Arany összes verseit* bocsátja közre. Megjelenteti *Illés Béla anekdotáinak és kisebb történeteinek teljes gyűjteményét. Széchenyi Zsigmond két sivatagi vadásznaplóval* jelentkezik egy kötetben.

Az Európa Könyvkiadó méltóképpen emlékezik meg Shakespeare-ről. *Háromezerötszáz oldalon két kötetben jelenteti meg Shakespeare összes műveit.* A májusi könyvhéten nagy sikert aratott az *Aragon-kötet*, amely most utánnyomásban ismét gazdagítja a könyvpiacot.

A Helikon újdonsága a tíz kötetre tervezett *Tolsztoj-sorozat első kötetének* megjelentetése lesz, amely az író gyermekkorának, serdülő korának és ifjúságának történetét foglalja magába. A Helikon klasszikusok sorozatban bocsátja közre a kiadó az Amerikai tragédiát.

Az őszi-téli könyvvásár alkalmával gazdag választékot kapnak a gyerekek is, elsősorban a Móra Könyvkiadó jóvoltából. A minden évben keresett *fiúk és lányok évkönyve* ezúttal is megjelenik. Ugyancsak ez a kiadó jelenteti meg *Illyés Gyula Petőfi élete* című munkáját. A tervek között sok izgalmas, kalandos, képekkel, rajzokkal gazdagon illusztrált új mű szerepel és több, korábban sikert aratott ifjúsági regényt is kibocsát a Móra. *A gépek világa* című enciklopédia bizonyára sok olyan fiatal igényét elégíti ki, akinek érdeklődése megnövekedett a technikai kérdések iránt.

Nagy érdeklődés előzi meg a Gondolat Kiadónak az *alapfokú ismeretterjesztést elősegítő új sorozatát*, amely ugyancsak az év végén indul. *Színes atomfizika* címmel Öveges professzor új munkája is a Gondolat tervei között szerepel.

Az Akadémiai Kiadónál jelenik meg *Sik Endre: A fekete Afrika* (I—IV.) című műve. Könyvesboltokba kerül a Természettudományi lexikon is. A Képzőművészeti Kiadó *Csontváry-albummal* gazdagítja a téli könyvvásárt, kiadja *Szür-Szabó József karikatúra-gyűjteményét*, a gyerekeknek pedig olyan képeskönyvvel kedveskedik, amely hanglemezmellékletet is tartalmaz. A Zeneműi Kiadó opera-kézikönyve 160 operát ismertet.

Egy bányakaszinó rangra emelkedése

— ... mi lett volna, ha egyszer mégis eltéveszti és benyit például a tiszti körbe?...

— Abban az időben az ilyet nemigen tévesztette el az ember... Egyébként a terem gondnoka rám kiáltott volna: *mi az, Molnár, elfelejtette, hogy bányász?...* És megmutatta volna az ajtót.

A sárguló, ősz eleji nap csendes simogatásában a bányászok mátranováki művelődési házának szép kertjében idős *Molnár Gyula* segít megrajzolni a bányakaszinó »beosztását« az egykori társadalmi kartográfia közismert és szigorú határvonalai szerint.

— Ez a világos, nagyablakos volt a tiszti kör, a nagyterem mögött az altiszti, mi pedig hátulról, az udvar felől jártunk be a bányászkörbe. Nálunk ez a három volt, de tudok a környéken olyan kaszinóról, amelyben a tiszti és altiszti után az iparoskör következett és csak aztán a bányász...

Nyolc ingyenműszak – két csengőgomb

Ez a kaszinó 1922-ben épült. Molnár Gyula már öt évvel korábban is járta a nováki bányát, jól emlékezik, hogyan kaphatott ilyen szép épületet az akkori szegénytelep.

— Minden bányásznak nyolc műszakot kellett dolgozni érte. Levontak nyolc napot a fizetésünkből és amikor kész lett, még szobrot akartak állíttatni a nagylelkű igazgatónak, de megint csak úgy, hogy tőlünk szedték össze rá a pénzt. Senki nem kívánta ugyan még egy példányban látni őt, de azért mégiscsak káromkodtunk — már ez volt a harmadik becsapás —, mert a végén se szobor nem lett, meg a pénzt se adták vissza...

Arra, hogy ebben az épületben még két évtizeddel ezelőtt is a fenti íratlan »beosztás« alapján rendeződtek el esténként az emberek, már csak az idősebb nováki bányászok emlékeznek. *A kaszinóból művelődési ház, mindenki családias találkozóhelye, barátságos otthona lett, egészen másfajta működési alapszabállyal, mint egykor.*

És más berendezéssel.

— A két szobából, amely a tiszteké és altiszteké volt, elsőnek a *csengő gombját* szereltettük le — mondja *Angyal József*, a művelődési ház igazgatója.

Két csengőgomb. Apróság, semmiség, nem hinném, hogy fotelek, szekrények, szőnyegek, biliárdasztalok között valahol is számíthatna leltári tárgynak. Itt azonban a nagy berendezés-cserénél, a húsz év előtti »szellőztetésnél« *ez a csengőgomb valami nehéznek, idegennek és nyomasztónak volt a szimbóluma* — le kellett szerelni. (A tisztek és altisztek sörért, fröccsért, virsliért, biliárd- és kártyacsata közben kicsöngethettek.)

A bányászkörben nem volt mit leszerelni.

Zárt körökből mindenki klubja

A köröket klubok váltották azóta, s az újra festett falak között, az új székekben és fotelekben valami *egészen másfajta igényű életet táplált, formált a közösség.* Igaz, eleinte még csak a kaszinófoglalásnak örült a telep, annak, hogy nem kell félni, melyik kilincset nyomja le az ember, annak, hogy otthonává lett minden terme a háznak, szabad volt belépni bárkinek bárhová. Sokáig pusztán ennyi is elég volt.

— Az évek azonban lassan nemcsak azokat az igényeket finomítják ki, amelyek a lakásba új bútort, mosógépet, szőnyeget írnak elő — bár sorrendben, főként az anyagi tehetősség folytán ezeké volt az elsőbbség —, hanem *olyan érdeklődést is keltenek, amely már a szellemi javakkal is számol, egyre türelmetlenebbül sürgeti azoknak a gyarapítását is.*

Angyal József, a kultúrház igazgatója vázolja fel ezt az érdekes összefüggést, s ha valaki, ő igazán a tapasztalatok bő forrásából meríthet, hiszen tíz éve áll a művelődési otthon élén, tudja jól, hogy milyen igénnyel fordulnak — s fordultak korábban — szellemi központjuk felé a novákiak.

A gyerekek tanulásáért, művelődéséért már jóval korábban felébredt a szülői felelősségérzés. A gyerekek iskoláztatásának »divatja« szinte azonos keletű a lakáscsinosítás, ruházkodás, új bútor divatjával. Sőt, sok esetben sokkal előbb járt azoknál. *A gyerekek érvényesülésének nyugodt, kiegyensúlyozott, mondhatnánk biztos útja után azonban önmaguk iránt, saját szellemi gyarapodásukért is ébredezik a felnőttek felelőssége,* s ennek ezernyi jelét látja, aki ellátogat a nováki bányászok művelődési otthonába.

— Bányászakadémiának, különböző szakmai tanfolyamoknak, sokféle szakkörnek, zeneiskolának ad helyet az egykori kaszinó, szép könyvtárunk van, már túljutottunk a televíziózás gyermekbetegségén is...

Ami annyit jelent, hogy hiába van minden harmadik-negyedik családnak készüléke, már el tudnak szabadulni tőle, válogatnak a műsorok között, szabad idejükből jut a klubra, könyvtárra is, vagy, *ha olyan műsor ígérkezik, amely megengedi a vitát, akkor inkább harmincan, negyvenen a kultúrház készüléke elé ülnek, hogy aztán mindarról, ami a képernyőn lepergett, közösen beszélgessenek.*

— Nekünk asszonyoknak tán még ma is a kézimunka a legnagyobb szórakozás, persze, csak akkor, ha nincs mozi, nem jön a színház, és nincs adásnapja a tv-nek — mondja *Orosz Józsefné*, s annak a megállapításához nem kell nagy fejtörés, hogy a bányászasszonyok valamikori egyetlen szórakozása azért mégiscsak a harmadik-negyedik helyre csúszott le, sőt, ha meg nem is előzte, már lépést tart vele a könyv is.

— *Két év óta ugyanis a szokásos pénteki foglalkozáson a kötő- és horgolótűk munkálkodását felolvasás kíséri.* Közösen kiválasztunk egy regényt, s azon két-három fejezetenként végigmegy a kézimunka-szakkör. Amikor végére érünk, mindenkinek van szava a történethez.

Még azt se bánják, ha a betű miatt néhány könyv után valaki *végérvényesen leteszi a kötőtűt és a kézimunka-köri tagságot felcseréli a könyvtárival...*

Zenészbánatra fúvóstanszak orvosság

A nagymúltú fúvószenekar azonban mostanában ugyancsak szomorúan gyülekezik a próbákra.

— Már 1919. május 1-jén Tarjánban muzsikáltunk — mondják büszkén a legrégibb tagok, de afelől egyáltalán nem bizonyosak, hogy a jövő május 1-jén is fújhat ébresztőt a zenekar. Jobbára nyugdíjasok maradtak meg a bányászok kedvenc hangszerei mellett, a fiatalok legfeljebb gitárt vennének a kezükbe, az meg azért »rezesbandába« mégse lenne illendő.

Ez ügyben már komoly megbeszélések zajlottak, eddig eredménytelenül. Most azonban az őszi tervek között szerepel egy nagyon biztatónak látszó megoldás: a kultúrház zeneiskolája a népszerű zongora- és hegedűszak mellett *fúvóstanszakot* is *indít*, amelytől ha jövőre nem is, három-négy év elteltével talán várható lesz a most negyvenéves bányászzenekar megifjodása.

Bármelyik estének egyetlen órája is elég ahhoz, hogy bárki lemérhesse Mátranovákon — és egyebütt az országban — *a bányakaszinó rangra emelkedését.* Ami elsősorban talán nem is abban nyilvánul meg, hogy megszűntek a »szelektáló« körök, mindenki klubja, szórakozóhelye lett az épület — ezt már az 1945-ös történelmi sorsforduló határozta így. A rangraemelkedést ma az fémjelzi leginkább, hogy *a kaszinót a kultúra erődjévé avatták az új honfoglalók.*

Kiss Gy. János

HORIZONT

● *Húszéves a népi Bulgária címmel Bulgária felszabadulásának közelgő 20. évfordulója alkalmából szeptember 2-án kiállítás nyílik a budapesti Bolgár Kultúra Népköztársaság úti helyiségében.*

Rangos külföldi vendégművészei lesznek szeptemberben az Operaháznak és az Erkel Színháznak. Szeptember 12-én Bernard Ladysz lengyel basszista, szeptember 17-én Brünnhild Friedland német drámai szoprán, szeptember 22-én román tenorista, Cornel Stavru mutatkozik be a magyar közönség előtt. Bernard Ladysz a Faust Mefisztóját, majd a Borisz Godunov címszerepét énekli. Brünnhild Friedland a Bolygó hollandiban, valamint a Trisztán és Izoldában lép fel, míg Cornel Stavrut A trubadúrban, valamint a Bajazzókban hallhatjuk.

Thália autóbuszán címmel érdekesnek ígérkező összeállítást tűz műsorra szeptember 5-én a Petőfi rádió a Déryné Színház fontos küldetéséről, a vidéket járó színészek munkájáról. Rövidebbhosszabb részleteket hallunk majd a Hamletből s a színház több más sikeres produkciójából.

● Madách Imre halálának 100. évfordulójára készült Madách-kiadványok bibliográfiájából: Az ember tragédiája a felszabadulás óta 333 600 példányban jelent meg Magyarországon.

Valamennyi forgatócsoport munkához látott a Magyar Filmgyártó Vállalatnál. Fábri Zoltán filmre viszi Sánta Ferenc Húsz óra című regényét. Rényi Tamás új filmjének címe: Déltől hajnalig. Adonyban magyar és nyugatnémet filmesek egyórás tv-filmet készítenek Strauss nagyoperettjéből, a Cigánybáróból. A budai Várban forgatják A kőszívű ember fiait.

● *Új megyei könyvtár épült Tatabányán. A jelentős kulturális létesítményt a bányásznapi ünnepségek keretében, szeptember 5-én avatják fel.*

● Budapesten vendégszerepel szeptember 4—19. között a Leningrádi Bábegyüttes. Az Ódry Színpadon négy darabot mutat be a magyar közönségnek. A darabok a következők: Furfangos Iván, Kíváncsi elefántkölyök, Szerelmes istenek és az Aranyborjú.

Díszes kiállítású füzetben jelentette meg a munkásakadémia idei előadássorozatainak tematikáját a pesterzsébeti Vasas Művelődési Ház. A programot — amelyben 15 sorozatot találunk a vezetők akadémiájától az óragyári munkásakadémiáig — minden pesterzsébeti üzemnek megküldték.

Japánba viszi el a nézőket kedden a televízió népszerű Kukkantó című adása. Bemutatja a távoli ország népének szokásait, művészetét, iparát, oktatását. A kalauz szerepét a Budapesten élő Hanni Kyo, az Eötvös Loránd Tudományegyetem munkatársa vállalta.

Ismét meghirdeti zenés vasárnap délelőttjeit az Országos Filharmónia az ifjú zenebarátok számára. Többféle sorozat indul, amelyekre bérletet bocsátanak ki. Kiemelkedik a Zeneakadémia Kis zenetörténet, valamint a peremkerületi művelődési házak Élő zenetörténet című sorozata. A középiskolások, az egyetemisták és főiskolások is válogathatnak kombinált hangversenybérletekben.

● *Megkezdődött a képzőművészeti kiállítások őszi szezonja. A Fényes Adolf-teremben Somogyi János festőművész képeit láthatja a közönség, szombaton megnyílt a Mednyánszky-teremben Séday Éva 30 festményből álló tárlata. Szeptember 2-án Bencze László grafikáit állítják ki a Dürer-teremben.*

A reneszánsz kor művészete Magyarországon

Kiállítás a Szépművészeti Múzeumban

A Szépművészeti Múzeum jóvoltából ismét gazdagabbak lettünk — nem új műalkotásokban, hanem hazai kultúránk jelentős és hasonló teljességben még nem látott korszakának ismeretével. A múzeum időszakos kiállítások célját szolgáló márványtermében ezúttal a XV. század közepétől a XVI. század közepéig terjedő időszak gazdag művészi termése látható.

Nagyszerű márványdomborművek, főként a budai palotáról, ötvöstárgyak — közöttük Mátyás serlege, díszkulacsa, II. Ulászló kardja stb. —, a Corvinák díszes lapjai, Mátyás trónkárpitja a királyi és a főúri udvarok magas szintű, az itáliai reneszánsszal szoros kapcsolatot tartó műpártolásának tanújelei. Az egyidejű egyházművészet még az előző kor, a gótika továbbélését szemlélteti kivételesen szép műveken, mint M. S. mester oltárképei, a teljes épségben látható csíkszentléleki szárnyasoltár vagy a több százéves átfestés alól a közelmúltban előbukkant kisszebeni festmények. A korabeli polgárság, a céhek művészi tevékenységét néhány iparművészeti tárgy — bútor, ötvösmunka, kerámia — képviseli a kiállításon.

A művek együttese így jól áttekinthető keresztmetszetét mutatja annak a kornak, amikor Magyarország bekapcsolódott az európai kultúra fő áramába — neves olasz és dalmát művészek eredeti alkotásainak nagy száma szemlélteti ezt —, az itthon készült műtárgyak sok esetben keverék stílusa révén pedig azt a folyamatot is érzékelteti, ahogyan az új felfogás a hazai gyakorlatot fokozatosan átformálta.

A kiállítás egyedülálló a maga nemében, nemcsak a korszerű kiállítási technika eszközeivel élő rendezés révén teljes szépségükben kiemelkedő műtárgyak bőségével, hanem azért is, mert létrehozásához — ezúttal elsőízben — több intézmény szoros együttműködése teremtett lehetőséget. A napokban megnyílt és fél éven át nyitva tartó tárlatért köszönet illeti a Szépművészeti Múzeum mellett a Magyar Nemzeti Múzeumot, az Iparművészeti Múzeumot, az esztergomi Keresztény Múzeumot, a győri székesegyházi kincstárat, az Országos Széchényi Könyvtárat és az Országos Levéltárat is.

(havas)

1964 AUG 30.
1021

Várkonyi Mihály:

Öregek muzsikálnak

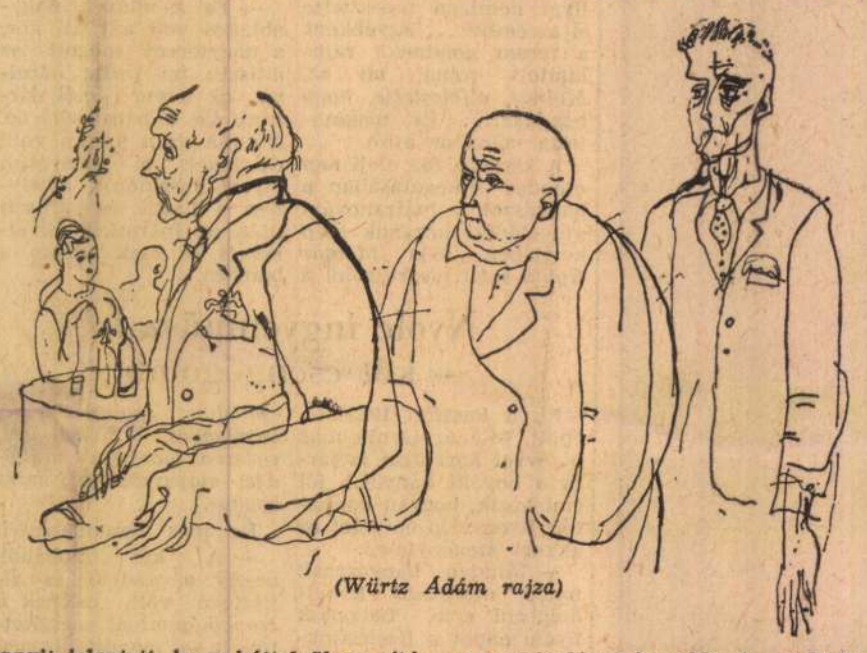

(Würtz Ádám rajza)

A vendéglő egy kicsit távolesett a közlekedéstől, de azért messzi környékről is jártak ide vendégek. Az udvaron álló fákról »Három nyár«-nak nevezték el; s mindenfelé terjesztették a jó pörkölt és tiszta, kereszteletlen bor hírét.

Két éve kicsit átalakították a belső berendezést; a helyiséghez csapták a szomszédos fodrászszövetkezet két szobáját, vakoltak, festettek, új asztalokat, székeket állítottak be, és egy pódiumon zongorát, dobot, erősítőt.

Fiatal gyerekekből álló zenekar jutott ide; eleinte idegesítette is muzsikájuk a lágyabb harmóniákhoz, a cigányzenéhez, rádióbeli szalonzenéhez szokott füleket. Aztán megszokták őket, vagy inkább a zenét, a zajt iszogatás és evés közben; egyszer az egyik vendég be is írta a panaszkönyvbe, hogy ne tartsanak szünnapot. A vendéglő ugyanis egész héten nyitva volt, de a zenészek minden kedden távolmaradtak.

Mert a bevételnél is jelentkeztek a csendes napok, a vendéglő vezetője addig járt a központ nyakára, míg a szünnapokra kivasalt egy másik társaságot. Mikor megmondták, kiket tudnak adni, kicsit fintorgott, de leintették.

— A Melachrinóékat nem akarná? Örüljön, hogy ezek vannak. Tudja maga, milyen nehéz egy beugró zenekart megszervezni? — így került ezen az estén ide ez a három szerencsétlen öregember.

A főnök már az első pillantásra dühös lett; ahogy bejöttek, eléje álltak. Kétségtelen, hogy furcsa figurák voltak: külön-külön talán még elviselhetők, de így együtt mosolyt, dühöt és kétségbeesést váltottak ki mindenkiből. A pincérek egymásra nevettek a hátuk mögött; az a néhány vendég pedig, aki már ebben a kora délutáni órában itt üldögölt, csodálkozva kapta fel a fejét.

Már ahogy bevonultak! Nem a személyzeti bejáróin jöttek, hanem végig az éttermen, az asztalok között. Elöl a hegedűs, alacsony, kövér ember, akinek hájas testén egy alig madárnyi fej ült; lábán kopott szandál, a harmincas évek divatja szerint szabott nadrágját fél térdig érő bokorugró kiskabát takarta el. Hegedűjét nem tokban hordta, barna csomagolópapírba takarta be. Himbálódzó, lassú léptekkel kígyózott az asztalok között; néha hátravetett egy-egy szót a mögötte megadással ballagó zongoristának.

Az, mintha csak gúnyolódni akart volna rajta, mindenben éppen ellenkezője volt a hegedűsnek. Sovány, pergamenbőrű férfi volt, kezei lehetetlenül gyűrődtek alá a csuklójáig sem érő zakóujjból. Lassan, elgondolkodva lépegetett, hatalmas cipője minden lépésnél beleütközött valamibe, széklábba, asztallábba, az előtte haladóba, vagy csak a szőnyegbe. Haját rövidre nyíratta, ettől enyhe kancsalsága kihangsúlyozódott. Szüntelenül mozgatta keskeny, vékony ujjait; megérintette a székek támláját, egy láthatatlan cérnaszálat simított végig.

Harmadiknak a dobos jött; ez nehézsúlyú birkózó lehetett valaha. Nyaka nem volt, fujtatva, nehezen szedte a levegőt; minden lépésnek úgy lódult neki, mintha valami vaskaput kellene a vállával betörnie, s egyetlen méteren szerezhetné csak meg az ehhez szükséges lendületet.

Csak egy dologban egyeztek mind a hárman: amikor a konyha előterében megálltak, idegesen kapkodták fejüket jobbra-balra, a sült húsok áradó szaga, a főzelékek enyhén savanykás illata között. Mikor a főnök jött, a zongorista éppen azt mondta:

— Na, most egy kis tököt a húshoz! — És behunyt szemmel jobbra fordult, érzékeny, vonagló orcimpákkal kikereste az illatcsíkok közül a főzelék szagát. A főnök egy kicsit bizonytalanul nevetett, míg, mintegy a befogadás szertartásaképpen széthajtogatta és elolvasta a központban kiállított megbízólevelet. Aztán megkérdezte, mit akarnak vacsorázni, majd kivitte és a zongoránál hagyta a zenekart. Amikor bejött, odaszólt Bélának, a főpincérnek:

— Látta ezt a malacbandát? Esküszöm, hogy nálunk, otthon, a faluvégen... — Legyintett; kicsit vérmes ember volt, tudta, hogy nem szabad dühöngenie, árt neki. — Hát adjon majd nekik enni: az első szupéban. Így állapodtunk meg. És mutassa meg, hogyan kell kezelni az erősítőt meg a világítást.

Béla bólintott, és azon nyomban el is felejtkezett az egészről. Göndör, a fiatal pincérfiú megint csak sima garnírunggal akarta kivinni a sültet, azt egzecíroztatta: — Tízszer is megmondtam már: vagy céklát, vagy uborkaszeleteket tétess a szélére. Az étel egyúttal esztétikus látvány is, nem akarod megérteni? — És mindjárt elsóhajtotta a napi litánia kezdősorait. — Hogy miért kell nekem egy ilyen helyen...

Odakint a zenekar most próbálta, mit is kezdhetne a hangszerekkel és önmagával. A székeket rendezgették, a zongorista azt hallgatta, hogyan hangolták fel hangszerét. A dobos előredőlt, úgy markolta meg az ütőt, mintha védekezésképpen szét akarná verni a réz cintányérokat. Előttük, a dobogó szélén tanácstalanul imbolygott az öreg hegedűs; félpercenként kérdezte, talán inkább magától, hogy kezdik-e már a játékot. Aztán hirtelen letette a hangszerét, és tökéletesen megfeledkezve arról, hol van, levette hosszú zakóját és feljebb, egészen a hóna alá rántotta nadrágját, Göndör fulladozott a nevetéstől, ahogy betért a tálalóba, nekiesett a főpincérnek.

— Béla bácsi... na, ilyet még maga sem... — És vörös, cserzett tenyerét magasra rántva, mutatta: — Ilyen vastag nadrágtartója van az ürgének!

Béla elég savanyúan fogadta a közlést: magában suttogta csak a litánia folytatását. »Bárhol, a Gundelnál, úgy kivágnák... ezeket, mind...«

— Mi van odakinn? — Hűvös hangjával rögtön visszabillentette a pincérfiút.

— Két húslevest és egy bácskait viszek. — Egy kicsit piszkálta az öreg főpincér fanyarsága, végül is rájött, hogyan csiklandozhatja vissza. — A bal kettőn itt az a szőke hölgy... a kontyos. Egyedül van, de nagyon hátratette a szemeit.

Ez annyit jelentett, hogy háttal ül az ajtónak, mégis a bejáraton csüng, egész lelkével. Jó pincért nem lehet átejteni, az minden vendégről látja, miben töri a fejét, akárhogy titkolja is az. Az ilyen és hasonló megállapítások egészen rendjénvalók voltak mindig, hiszen ezekből tudja a pincér, mire számíthat, vacsorarendelés, borravaló; most azonban Béla mértéktelenül feldühödött miatta. Árgus szemekkel figyelte Göndört, de az, mintha csak megérezte volna a hátába ütköző mérges tekintet súlyát, addig nem vitte el a tálalóablakból az ételt, míg a bácskai mellé oda nem rakott a szakács néhány karika céklát, meg egy kis salátalevelet. Akkor aztán úgy vigyorgott Bélára, mint aki a céllövöldében egyetlen lövéssel elkapta a vízsugáron táncoló tojást.

A zenekar most kezdte el az első számot odakint, egy pillanatra csend lett. A zongorista egy halk, lassú bevezető futamot játszott, aztán előreintett a fejével; de, hogy a hegedű nem kezdte el a dallamot, ismét csak a bevezetőbe vágott bele. A hegedűs tanácstalanul topogott, aztán be sem várta a bevezetés végét, valami gyors számba kezdett. A zongorista elfeledkezett a szája elé hajlított mikrofonról, az egész terem hallotta a sóhaját.

— Szerencsétlen, egy fekvéssel lejjebb vagy! — Aztán belevágott a dalba, de akkor már mindenki nevetett az asztaloknál. — Hé, taxi, durá-dá-du...

— Jó hideg sört hoztam — bizalmaskodott Béla az asszony asztalánál. Általában mereven viselkedett a vendégekkel; csak egy-kettő volt olyan, akinek az asztalánál félrerántotta a száját, hogy jelezze a mosolyt. — Valami jó kis vacsorát... hallevest, túrós csuszát, egy kis ropogós májat?

Örömet akart szerezni az asszonynak, de amint az félrefordította a fejét és egy kis zsebkendővel a szeméhez nyúlt, már tudta, hogy félrefogott a régi, egy évvel ezelőtt még oly gyakori vacsora-műsor emlegetésével. Nem is kellett — igaz, nem is lehetett — megkérdeznie: hát az a fiatalember? Úgy tudta Béla a választ, mintha maga is látta volna: valami fiatal lány mellett ül az most, egy másik vendéglőben — talán ugyanazokat a szavakat sugdossa, amiket itt mondott —, jaj, hát bolond az az asszony, aki csak egyszer is hisz.

A tálaló felé aztán mérgében ráripakodott a zenekarra Béla.

— Ne nyavalyogjanak már! Zenéhez szoktak a mi vendégeink, nem egércincogáshoz! Sírva fakad, aki magukat hallja!

A dobos morgott valamit, a mikrofon miatt nem mert már beszélni sem, de a zongorista, amint a főpincér mögött becsapódott a lengőajtó, nekiesett a hegedűsnek.

— Maga még életében nem játszott zenekarral, lefogadom. Hogy került maga ide, mi? Azt hiszi, nem tudtuk volna ketten is elosztani azt a pénzt?

A hegedűs gondolkozott; nem akarta a veszekedést, de egyre jobban fejébe szaladt a düh. Tudta ő, hogy a zongorista fia ügyintéző a főközpontban, idefelé, a villamoson beszélgettek, akkor még jóban voltak. Nem akarta a veszekedést a hegedűs, de azt hitte, hogy ha lenyeli ezt a sértést, egyre csak rosszabb lesz neki. Mert nem erre az egy alkalomra állították össze ezt a kompániát; megsúgta ezt neki Zsuzsika, a bérelszámolásból, akinek a segítségével viszont ő került ebbe a nyugdíjkiegészítő foglalatosságba.

— Hát az lehet, hogy én nem játszottam zenekarban, de hogy magának semmi, de semmi hallása nincs, az abszolút biztos. — És a zongora lábához támasztott, keményre hajtogatott barna csomagolópapír közül egy közönséges, iskolai kottafüzetet halászott elő. — Itt van: nézze csak meg, itt, amit az előbb játszottunk. Mit játszott helyette, mi?

— Azt hiszi, érdekel a maga ákombákomja? — jött méregbe a zongorista, és két kézzel csapott a billentyűkbe. Rögtön, vadul játszani kezdett valami tvisztet, bár a dallamát sok helyütt inkább csak a maga fantáziájából toldotta ki. — Én a legmodernebb felfogásban játszok, érti?

A dobos is rácsapott a cintányérra és hirtelen énekelni kezdett. Csak a szemével vágott a zongorista felé; az asztalok között ott állt a főpincér és őket figyelte. Mintha egymástól kaptak volna kedvet a vendégek; szedelőzködtek, recsegtették a székeket, innen is, onnan is felhangzott a fizetőt hívó kiáltás.

— Na, Béla bácsi, ma megint üres boltunk lesz — nézett szét Göndör az asztalok között, miután kihozta, s az asszony elé tette a paprikás, jószagú hallevest. — Hiába minden, kedd van, üres nap.

— Tányért vittél a szálkának? — mondta válasz helyett a főpincér szigorúan. Magában megint arra gondolt: a Gundelnél, vagy a Royalban!... És, mintha dolga lenne, az asszony asztala felé ment. Összeráncolta homlokát, megállt. — Nem ízlik?

Az asszony ijedten kapott kanalával a levesbe: erősítgette, hogy nagyon finom. Még azt is mondta:

— Egész Pesten nem lehet ilyen jót kapni... hiszen ezért is jöttem be... ha már úgy is erre jártam. — És Béla arcát fürkészte, nem látja-e rajta a kétkedés vagy éppen a gúnyos bizonyosság fintorát. Béla hirtelen arrébb is ment, félt, hogy szomorú együttérzéséből is következtethet, aki akar, s arrébb dobott egy széket, ami mintha útját állta volna a táncolóknak. Mert azért táncoltak, ha csak kevesen is; két fiatal pár, azoknak mindegy volt a zene, csak az ürügyet keresték, hogy összesimulhassanak. — Persze, persze, nagyon finom, köszönöm.

De nem evett, szórakozottan ejtette vissza az üvegtálba a kanalat. Bár háttal ült az ajtónak, mégis megdermedt egy percre, ahogy valaki bejött, pedig tudta, ha ismerős is lenne, ha az is lenne, aki miatt erre az estére szánta magát, nem jönne ide hozzá. A szemét megint elfutotta a könny, a táskája után kaparászott, aztán már el sem tette, belerakta a cigarettáját, gyufáját, mint aki menni készül.

A zene hirtelen elhallgatott, s ez elég volt Bélának ahhoz, hogy odébb menjen. Hívták is: az egyik táncoló pár már vissza sem ment a helyére, úgy fizetett állva, menet közben.

Ez különösen sértette a főpincért; szerette az arcokon látni az elégedettség kényelmét, a sajnálkozást, hogy már el kell menni. Az ilyen gyors, láthatóan hirtelen elhatározásokból születő távozást mindig egy kicsit sértésszámba vette, melyben azt érezte a legfájdalmasabbnak, hogy mit sem tehet megtorlásukért.

Bement a tálalóba, dühösen lökte arrébb lábával az üres sörösüvegekkel teli ládát. Akkor jött oda hozzá Göndör, hogy a zenekarnak mikor adjanak vacsorát.

Ami csak ritkán történt meg vele, kiabálni kezdett, azt sem bánta, ha a vendégek hallják odakinn.

— Inkább tanulnának meg játszani! Bohócok! A falu végi cigányok szebben muzsikálnak! Fél órája sincsenek itt, már ennének?

A hangos szó kihúzódott az étterembe: a hegedűs ijedten nézett társára.

— Na, játsszunk... — Szinte alázatosan kapta fel a szerszámát, s illesztette a nyaka alá, de a másik kettő megmakacsolta magát. A dobos valami csavart piszkálgatott, a zongorista meg éppen rágyújtott. Csak úgy, a gyufa mellől szólt vissza.

— Mondja, meghallgatta magát valaki? Mielőtt beosztották.

Az öreg nem tudott felelni, csak bólintott. Hát ennek vége — gondolta, miközben leengedte álla alól a hegedűt. A zongorista mit sem vett észre, továbbra is csak úgy köpte a szavakat magából, mint a füstöt.

— Aztán mit játszott nekik? Mert dzsesszt maga nem tud. Azt én nem játszok magával.

— Egy dalt. Egy kis dalt játszottam.

— Ide ugyan alig jöhetünk még egyszer — brummogta kedvetlenül a dobos.

— Aztán milyen dal volt az? — A zongorista úgy pöccentette le a hamut, hogy az kisebb sértésszámba is elment. A hegedűs csak állt, állt a dobogó szélén, mint mindig, ha megérezte öregségét, szerencsétlenségét, semmi sem jutott eszébe. Milyen dal is? A dallamfoszlányok ott muzsikáltak a fülében, de sehogy sem akartak nótává összeállni. Valahol a háta mögött egyszerre két hang is hívta a fizetőt, ez is megzavarta. Tudta, hogy mindjárt kijön Béla, talán oda is szól hozzájuk: miért nem csinálnak valamit már? Felrántotta a hegedűt az álla magasságába és csak úgy találomra végighúzta rajta a vonót. Riadtan csúsztak ki a hangok a keze alól, alig akartak muzsikává rendeződni. »Milyen dal is ez? Hol hallottam?«

Aztán már nem érkezett erre gondolni: az jutott eszébe, hogy egyszer, gyerekkorában, hanyattfeküdt a folyó partján, kis folyó volt, csónakot is alig bírt el, neki mégis, milyen hatalmasnak tűnt. »Hogyan van az, hogy az évekkel összezsugorodik minden?« Halotta, ahogy a háta mögött a dobos lágyan megpergeti hangszerét; odafordult, feléje mosolygott, de aztán csak játszott tovább. »Milyen dal ez? Annak a folyónak a dala, amelyikből az évek alatt csak egy kis patak maradt. És egy nehéz lélegzésű, súlyos testű asszony dala: milyen fürge, milyen karcsú kislány volt valaha! Uramisten, hány éve már?«

A zongora hosszú, lágy akkordokat sírt bele a dalba; de nem is hallotta. Most egy bizonyos februári nap dalát játszotta: a hideget, a napfényt, ahogy végigcsúszott a jeges utcákon. Miért maradt meg benne ez a kép, nem tudta, de megmaradt, s most dal lett belőle. Valakik felálltak az asztaltól, s a tánchelyre mentek, lassan ringatóztak. Egy éjszakáról játszott nekik, amikor hallgattak a fák, a madarak, csak a fekete ég énekelt. Aztán azt a kórházi két hetet játszotta el, a szorongással és félelemmel eltöltött műtét előtti éjszakát. Most már négy, öt pár táncolt előtte. »Az ember megöregszik« játszotta. »Csak él, él, észre sem veszi és már nem fiatal. Már nem kódorog többé a ligetben és este olyan nehezen alszik el.« Miért, miért? — énekelte a hegedűje.

— Na — mondta a főnök, aki kijött a terembe, hogy megnézze, van-e valami változás. — Na, egész ügyesek. Lehetne valami táblát... hogy minden kedden az öregfiúk játszanak, mi?

— Lehetne — bólintott Béla. Az asszonyt nézte, aki háttal ült a bejáratnak és sírt.

»A Gundelnál...« — gondolta Béla, s az jutott eszébe, hogy ő már innen megy nyugdíjba. Vagy egy másik ilyen kocsmából. »Ha csak egy hónapra odakerülhetnék.« — Lehetne. Kicsit más, mint a hét többi napján, de az nem baj. Vannak még, akik szeretik az ilyen régi dalokat.

— Még a fiatalok között is — mélázott el a főnök. A hegedűs most azt játszotta, hogy mennyi mindent felejtett el. Egy nevető arc villant eléje; hát hol is látta ezt a nevetést? Aztán egy utcát látott, ahol végigment egyszer: mi dolga volt ott, ki tudja azt?

»— Istenem, hogy szerettem, hogy szerettem« — gondolta az asszony. »Tudtam, hogy fiatalabb... hogy nem marad velem. Talán éppen azért szerettem. Vajon mit csinál most? És én egyedül maradok már mindig?«

— Du-du-du — dúdolt bele a mikrofonba a dobos. Csak úgy találomra énekelt, de nem érezte: mintha valaki súgta volna, milyen hang következik. »Táncoljatok« nézte a lassan mozgó párokat. »Szépek vagytok« mosolygott egy, a nyolc órai korhatáron éppen túllevő leányra és fiúra. »Szeressétek egymást.«

A hegedűs pedig csak játszott, játszott. Most magányos félelmeket beszélt el, aztán halk örömöket énekelt a vonója. »Vissza már nem térhet semmi — gondolta aztán. — De talán van még öröm: bánat is. Még élek. Még emlékezem.«

Kicsit félszegen hajolt meg a gyér tapsra; mindjárt aztán felrántotta hosszú zakóját, hogy megigazítsa a nadrágot magán. Amikor befelé indultak vacsorázni, a zongorista mentegetőzve odaszólt neki.

— Csak úgy... egy kicsit találomra kísértem. Valamikor tudtam én ezt a dalt... — benne van a kottásfüzetben?

A hegedűs a fejét rázta. Az ilyen dalokat nem őrzik meg kottafejek és hanglemezek; csak az emlékezet, bár az sem mindig. De ezt nem tudta elmondani, mert maga sem tudta biztosan, hogy van ez.

Hegedüs László:

Szonett a nagyapámról

Barna szem, kemény arc, szikár
termet, még ma sem görnyedt vállak.
Legényfejjel, ha kedve támadt,
fél kocsmával dacolt. Kiáll,

ha kell, ma is szóval. Pedig
tüdejét ifjan kés találta,
Majd küldték rossz mellel halálba.
Meglakta Tátra hegyeit,

védve golyók elől magát.
Hazajött, fogta a kapát,
öt holdból életet csikarva.

Sose hagyta el tréfa, dal.
Délceg, akár egy fiatal.

S dalol még, ha senki se hallja...

APRÓHIRDETÉSEK

APRÓHIRDETÉS ÁRA: **Hétköznap szavanként 2 forint**
Vasárnap szavanként 3 forint
Az első szó két szónak számít
HIRDETÉSEKET FELVESZ: **Népszava kiadóhivatal**
Budapest, VII., Rákóczi út 54 és
a Magyar Hirdető Vállalat irodái

Az apróhirdetés ára feladható postautalványon, vagy a postán kapható blanco csekken. Csekkszámla számunk: 75 915 001—8.

ÁLLÁS

Goldberger Textilművek I. sz. telepe (XI. Budafoki út 111—113) felvesz férfi segédmunkásokat, esztergályosokat, bádogost és órás műszerészt. Jelentkezni lehet a munkaerőgazdálkodónál.

KERESÜNK
azonnali felvételre
ácsokat
állandó munkára
Jelentkezés:
FŐVÁROSI ÉPÜLETBONTÓ ÉS ÉPÍTŐ VÁLL.
Budapest, XIII., Tünde u. 12.
munkaügyi osztály
(Váci úton közlekedő villamosokkal)

Esztergályosokat és matrosokat felvesz. Mélyfúró Berendezések Gyára, Bp., X., Fertő u. 8.

Felveszünk perfekt orosz nyelvtudással műszaki fordítót. Fizetés nomenklatúra szerint, plusz nyelvpótlék. Jelentkezés: írásban. Mélyépterv, Vigadó tér 1. Személyzeti osztály.

HAJTÓKAT
(kocsisokat)
felveszünk
Munkaidő 12 órát meghalad, átlagkereset 1900 Ft
Munkásszállás nincs
Jelentkezés: 2 db fényképpel péntek reggel
TÜZELŐANYAG SZÁLLÍTÁSI VÁLL.
VII., Thököly út 18

Figyelem! A Fővárosi Köztisztasági Hivatal felvesz úttisztító munkára férfi és női munkaerőket, 18 éves kortól, fizetés 1000 Ft-tól 1200-ig. Jelentkezni lehet: Budapest, VIII., Kun utca 8.

Keresünk azonnali felvételre esztergályos, marós szakmunkásokat, férfi segédmunkásokat, valamint hosszabb fogácsolási gyakorlattal rendelkező technológusokat. Budapesti Hajtóműgyár (volt Fogaskerékgyár). Budapest, XI., Fehérvári út 98 sz. Telefon: 258—376.

Építtetők (közületek — magánosok) építkezéseinek műszaki ellenőrzését, kisebb tervezést vállalom. »Mérnök szakember 48286« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Pipere mosó-vasaló nőt felveszek. IV., Virág utca 46. Telefon: 292—121.

Azonnali belépésre
KERESÜNK
exportgépek szerelésére magas szakképzettséggel rendelkező
szerszámkészítőket
és mechanikai
műszerészeket,
valamint
horizontál- és csúcsesztergályos szakmunkásokat
Jelentkezés:
Szerszámgépjavító és Gyártó Vállalat
Budapest, X., Halom utca 3—5

Leleplezhetetlen, idősebb gyermekgondozónő elhelyezkedne megértő családhoz, Kispest, Széchenyi u. 11. Gyulainé.

Intelligens, egészséges, nyugdíjas nő, kis szobáért, modern lakásba 1—2 dolgozó személynél takarítást vállalna. »Nyugdíjas 1287« jeligére a kiadóba.

Ügyes, fiatal nő kézimunkához és textilfestéshez értő állást keres. Esetleg varrodába kézilánynak is elmenne. »Szorgalmas« jeligére a kiadóba.

Miskolc mj. város Tanácsa VB. Építési és Közlekedési Osztálya **PÁLYÁZATOT HIRDET** a felügyelete alá tartozó Miskolci Kertészeti Vállalat műszaki vezetői állásának betöltésére. — Pályázati feltételek: Kertészeti Főiskolai, vagy ezzel egyenértékű főiskolai egyetemi végzettség, 5 éves szakmai gyakorlat, büntetlen előélet igazolása. — A pályázathoz részletes önéletrajz, valamint a szakmai képzettség, s a büntetlen előélet igazolásának benyújtása szükséges. — A Miskolci Kertészeti Vállalat műszaki vezetőjének illetménye: 1/1957/4 Munkaügyi Minisztériumi utasítás szerint a Vállalati D. kategóriának megfelelő besorolás szerint. — Pályázat beadásának határideje: szeptember 10. Az állás 1958. szeptember 15-ével elfoglalható. — A pályázat benyújtandó: Miskolc, mj. város Tanácsa VB. Építési és Közlekedési Osztályához (Miskolc, Tanácsház tér 8. sz.)

A MÁV Dunakeszi Járműjavító Ü. V. felvesz lakatos, fémnyomó szakmunkásokat, vizsgázott villanyhegesztőket és férfi segédmunkásokat. Szállást nem biztosítunk.

Iparvállalat keres
villanyszerelőket, fényezőket, festő és mázoló szakmunkásokat és kőműveseket
Szenkivül keresünk két építésztechnikust és magasépítőipari munkában jártas utókalkulátort. Szállást biztosítani nem tudunk. Jelentkezés a vállalat központjában. Bp., VII., Elemér u. 31. sz. alatt. Telefon: 426—188

Azonnali belépéssel
FELVESZÜNK
FÉRFI SEGÉDMUNKÁSOKAT
vasrakodásra
Jelentkezés:
KOHÁSZATI ALAPANYAGELLÁTÓ VÁLL.
Budapest, VI., Benczur u. 11
(Földalattival a Bajza utcáig) Munkaerőgazdálkodás

Figyelem, kispestiek, lőrinciek. Azonnali belépésre keresünk Karuszszel esztergályos esztergályos és segédmunkás munkavállalókat. — Jelentkezés mindennap 8 órától 15 óráig személyzeti főosztályunkon, **Villamosgép és Kábelgyár,** Bp. X. Gyömrői út 128.

Azonnali belépésre felveszünk
GK. SZERELŐKET, KAROSSZÉRIA LAKATOSOKAT, ESZTERGÁLYOSOKAT, GK. MŰSZERÉSZEKET, GK. FÉNYEZŐKET
VI. SZ. AUTÓJAVÍTÓ VÁLL.
Budapest, XVI., Mátyásföld, Keresztúri út 1—3
Megközelíthető: 44., 46-os autóbusszal és a Keletitől HÉV-vel

Fémcsiszolót —, vegyes munkára felveszünk. — Röntgen Javító Vállalat Orvosi Műszer részlege Budapest VI. Ó utca 44

Szeretetre, otthonra találhat családtagként, nagyobb gyermekeim gondozására, művelt, jómegjelenésű harminc körüli hölgy. Állásba járhat. »Jogász édesapa 48061« jelig. Felszabadulás téri hirdetőbe.

Több éves gyakorlattal rendelkező automata beállító állást változtatna. »Precíz 42174« jeligére. Felszabadulás téri hirdetőbe.

Idősebb nőt kertes házunkban eltartanánk, ki két kislányunkra vigyázna. Leveleket: Papp Jánosné Szeged Lomnici u. 10.

Szakképzett élelmezésvezetőt keres a Kecskeméti Megyei Kórház. Kórházi gyakorlattal rendelkezők előnyben. Férőhelyet azonnal. Lakást fél éven belül biztosítunk. Kérelmeket a kórház igazgatójának címezve kell beküldeni.

Bejárónőt felveszek, József körút 58, III. 26.

Férfifodrász tanulót felveszek. Bp., XX. Pesti 2

LAKÁS

Különbejáratú, szépen berendezett bútorozott szobát keres értelmiségi férfi lehetőleg budai villában. »Igényes 1958« jeligére a kiadóba.

Kisméretű szobával, komfortos, udvari lakást nagyobbra elcserélném. Tel: 337—278.

Elcserélném 3 szoba főbérletemet (mellékhelyiségek nélkül) egyszobásra, Baross u. 15, I. 35, du. 5 után.

Elcserélném 1 szoba személyzetis társbérleti komfortos lakásomat hasonlóra, főbérletre, szoba konyha is lehet, megegyezéssel. Debreczeni Károly, VIII., Bérkocsis utca 16, II. 2.

Idősebb házaspárnál nyugdíjas, különbejáratú üres kis szobát keres. »Értelmiségi — 49357« jeligére. Felszabadulás téri hirdetőbe.

Elcserélném 1ól lövedelmező, 4 emeletes, liftes házfelügyelőségem 1 szoba félkomfortos lakását, gáz legyen. II.-es van. VII., Izabella tér 1.

Albérleti kis szobát keresek. Bácskai Gabriella. VII., Dob utca 76.

Elcserélném — szoba, konyha, komfortos, földszinti, világos lakásomat kétszobásra. Telefon: 426—601, 17 órától.

Szerény kutató üres albérletet keres, legfeljebb egy évre. 8—14-ig. 166—440, 322-es mellékre.

Szeged belvárosi modern, gázos teakonyhás garzonlakásom budapestiért elcserélném. Érdeklődés: »Áthelyezés« jeligére, szegedi hirdetőbe.

Egyedülálló férfi. Újpesten vagy környéken szobát, vagy ágyat keres. »Szolíd« jeligére, az újpesti hirdetőbe.

Kétszobás, komfortos, újonnan festett központi főbérletért keresek különkertes házban kifogástalan kétszobással, jó közlekedéssel. Telefon: 222—898.

Szabadrendelkezésű szobát vagy szoba-konyhás főbérleti lakást keresek készpénzért. Egyedülálló fiatalember. Telefon: 149—118, csak délután.

Szabadrendelkezésű egy szoba összkomfortos — esetleg egy szoba komfortos lakást vennék. »Sürgős 1958« jeligére a kiadóba.

Elcserélném Széchenyihegyi, egyszobás, összkomfortos, elektrolizált lakásom hasonlóra Pesten vagy Budán. Telefon: 166—547, 104-es mellék, 9—6-ig.

Összeköltözők! Körtér környékén levő 3 szoba összkomfortos, II. emeleti, központi fűtéses lakásunkat elcserélnénk két egy szoba összkomfortosra, esetleg az egyik lehet egy szoba komfortos is. »Budai előnyben« jeligére a kiadóba.

Budapestről — Balatonfüredre nálvázó orvos vagy élelmezésvezetővel elcserélném balatonfüredi kórházban levő 2 szobás összkomfortos lakásomat budapesti hasonló lakásért. Érdeklődni lehet reggel 8-tól du. 4-ig: 166—547/258-as mellék. Este 8—10-ig: 457—599.

Elcserélném szoba, konyha, gázos lakásom két szoba összkomfortra — ráfizetéssel. VIII., Kálvária tér 16. II. 27.

Érettségizett műszerésztanuló fiam részére albérleti szobát keresek Kőbányához közel. »Vidéki pedagógus« jeligére a kiadóba.

BÚTOR

Hálószoba sürgősen eladó. XIII., Fiastyúk 23. I. 5.

Veszek hálószobát, kombináltat óriás szekrénnyel, párosat, hagyatékot, felosztalott háztartást. 336—027.

Részletre is, rekamiék garnitúrák, szelon készen. IX., Ferenc körút 19—21, udvarban. Mester utcai megállónál.

Hálószoba csiszolt tükörrel, asztalosnál eladó, VII., Damjanich u. 49.

Konyhabútor fizetési kedvezménnyel jutányosan kapható. Baross utca 59. asztalosmester.

Fizetési könnyítéssel kárpitozott garnitúrák készen és rendelésre, kárpitosnál. — József utca 33.

Dióháló, kombinált szekrény és garnitúra jutányosan kapható készítőnél, fizetési könnyítéssel. Budapest, VIII., Népszínház utca 14. Asztalosmester.

Vitrines rekamiék, garnitúrák, fotel, szék, szelon külön is, fizetési enyhítéssel kapható. Kárpitos kisiparosnál. — Ollói út 30.

Kétszemélyes rekamié, fotel, szék, szelon készen és rendelésre, több havi fizetési könnyítéssel. Kárpitosnál Népszínház u. 25. Telefon: 341—783.

Rekamiék, kárpitozott bútorok készítése, javítása jótállással, több havi részletre. Damjanich u. 33. Kelettől öt percre.

Rekamiék, fotelok — székek, szelonok készítése és javítása. — Minőségi kisipari munka. Kárpitosnál, Rákóczi tér 11.

Rekamiét, fotelt, széket fizetési könnyítéssel; minőségi jótállással. Molnártól, Aradi utca 11. (Lenin körút sarok.) Címre ügyelnil

Eladó egy szép, 3.20 m-es kombinált szekrény. Budafok, Ják u. 1.

Vennék hálószobát, kombinált bútort, páros szekrényt. Telefon: 33-88-88.

Kétszemélyes rekamié, bordó és zöld, eladó. Fizetési könnyítés! Visegrádi utca 4.

Gyönyörű háromajtós szekrény eladó. VIII., Kisfaludy köz 4. asztalosműhely, Corvin mozinál.

Modern és stil minőségi kárpitozott bútorok, rekamiék, franciaágy készen és rendelésre. — Oláh kárpitosnál. József körút 66.

Gyönyörű rekamiék, fotelok, székek, jótállással fizetési kedvezménnyel, készítőnél, Népköztársaság útja 57 (volt Andrássy út).

Mindenféle használt bútort lakásfeloszlatásból hagyatékot veszek. 423—921.

REKAMIÉK
székek, fotelok, garnitúrák, legyezősek is, készítése, javítása Roszman kárpitosnál, VIII., József utca 11

Veszek! Hálószobát, kombinált bútort, háromajtós és párosszekrényt. Tel.: 130—782.

Konyhabútor eladó. XIV. ker., Kerepesi út 32, fszt. 1.

Rekamiék, ülőbútorok több havi fizetési könnyítéssel kárpitosnál. Majakovszkij utca 39. (volt Király utca).

Patent rekamiék, fotelok, székek, kaphatók Farkas kárpitosnál, Wesselényi utca 26. (Nagydiófa utcai oldalon.)

Kevés előleggel kapható rekamié, fotel, szelon, kárpitosnál Wesselényi utca huszonegy.

Ismét kapható!
3 ajtós
barokkszekrény
7000 Ft
2 ajtós
koloniálszekrény
5000 Ft
Kiegészítő kisbútorok:
Televíziós asztalka
Zeneszekrény
Díszlámpák
nagy választékban
Lakásművészet
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
189—009

Mahagóni — gyönyörű ebédlő, új modern szmoking eladó. 359—073.

RÁDIÓ, HANGSZER

Zongorák, pianinók, eladása, vétele megbízásból. Sasvárinál. Lenin körút 21. Telefon: 426—819.

RÁDIÓJÁT
televízlóját lakásán javítja **DÓSA rádióservice.** T.: 131—166

Zongora vétel, eladás, hangolás, javítás, szakbecslés! Murai, Thököly út 23. Telefon: 425—364.

Rádióamatőrök figyelmébe!
A rádióamatőrbolt
folyó hó 21-től ideiglenesen megtezdi árusítását a **Nagymező u. 27 sz. alatt**
RÁDIÓÉPÍTŐ SZEKRÉNYEK,
MAGNETOFON ALKATRÉSZEK,
RÁDIÓCSÖVEK,
leértékelt áron kaphatók
Nyitva: 8,30-tól 18,30-ig

Páncéltőkés bécsi zongora eladó, IX., Gabona u. 5, Cseh György

120 basszusos harmonika eladó. VII., Peterdi u. 31. I. 1.

Zongora privátnak eladó. XIV., Telepes u. 19. fszt. 3. Hétköznap 5—8-ig.

Tangóharmonikát 32, 40, esetleg 80 basszusosat vennék! Nappal. Telefon: 331—306.

GÉP, MŰSZER

Eladó magánjáró szalag és Horizontál keresztfűrész. Bézi, Kecskemét, Árpád körút 5.

10/100, síkkötőgép eladó. XVI., Szabadság út 17. Nagyvicénél.

Kis vastagsági gyalugép, parkettához, tömegcikkhez eladó. Ó utca 46. Lakos.

Faipari üzemek, közületek, figyelem! Korlátozott mennyiségben szállítunk még folyó negyedben 710-es vastagolót, egyengetőt nyolcszázas szalagfűrészgépet, csoportosfúrót, szabászgépet fához, textilhez, műanyaghoz. — »Kozmosz« Ktsz. VI., Révay utca 16. Telefon: 115—010.

Singer süllyesztős varrógép eladó. Lenin körút 27. III. 16.

Nyolcas kesztyűkötőgép eladó. Bp., Eötvös utca 48. II. 15.

10/100-as síkkötőgép bérbeadó, esetleg eladó. — IX., Közraktár út 10. I. 1.

MOTOR, JÁRMŰ

Piros Pannónia, oldalcsavival, igényesnek eladó. Wéber, Budapest, II., Hankóczi Jenő u. 15. Házfelügyelő.

Tátra 57/b olajfékes személygépkocsi elsőrendű állapotban sürgősen, olcsón eladó. Dr. Tápay Ottó, Solt, telefon: 26.

Jó állapotban levő 100-as Sachs eladó. I. ker., Ybl Miklós tér 5. Házfelügyelő.

IZS. Zetka, Jáwa, K—55 Pannónia alkatrészeket megrendelésre utánvéttel is szállít a Székesfehérvári Kisker. Vállalat Járműboltja Lenin út 32. Telefon: 11—50.

Új Simson sport 250 köbcentis motorkerékpár igényesnek eladó. Győr, Kálvária u. 30.

Pannónia motor sürgősen eladó. Lafoskomárom, Klapka utca 7 sz. Megyesi Pál.

RUHÁZAT

BALLON
ÜTSZÖRI FIZETÉSRE RENDELHETŐ
XIII., Fürst S. u. 8.

Bundák átszabása, használt panofix irha és egyéb bundák vétele-eladása. Somogyi szűcsnél Kossuth Lajos utca 5.

Magas árat fizetünk ruházati cikkekért
FELVÁSÁRLÓHELYEINK!
VI., Aradi utca 16.
VII., Tanács krt. 11.
VII., Wesselényi utca 59.
VIII., József körút 59—61.
VIII., Népszínház utca 20.
VIII., Kun utca 12.
HASZNÁLTCIKK KTSZ

Készpénzért veszek: használt férfiruhákat, női szőrmebundákat. — hívásra felkeresem Bp. Lenin körút 14. I 3. 222—118

ÉRTESÍTÉS

Örökbeadnám napokban születendő gyermekemet. »Szeretet 42179« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

OKTATÁS

XII., Márvány u. 32 szám alatti
GÉPÍRÓ ÉS GYORSÍRÓ ISKOLÁBAN
szeptemberben kezdő és haladó csoport indul. Beíratás, hétfő, szerda, péntek fél 4—8-ig

Geoffroy angol tanár, Marx tér 5. Újszerű módszerem meglepően könnyű és eredményes.

ADÁS, VÉTEL

Használt faanyag, tégla, ajtó, ablak, vasgerenda, parketta, egyéb építőanyag eladó. VIII. Delej utca 9. Nagyváradtérnél.

Veszek bútort, variógépet, ágytollat, felosztalott háztartást, hagyatékot, limlomot. 339—197.

Kertibútor, kosár, kefe, háztartási cikkek nagy választékban. Vakoknál kapható Rákóczi út 61, udvarban. Tel: 331—671.

DUNYHÁT, PÁRNÁT
használtat vennék
Tel.: 222—646

Hardtmuth-rendszerű, lebontandó fehér stil-kandalló sürgősen eladó. Telefon: 127—436.

Zephir kályha, fatüzelésű, 6 csöves, zománcozott, kifogástalan — eladó. 315—026.

DUNYHÁT, PÁRNÁT
veszek. Hívjon. — Házhoz jövök.
Telefon: 113—549

»Hunor« kaptárban méhcsaládok eladók. Mátyásföld, VI. u. 35.

Eladó új mosógép. 220 V. nylonharisnya bontáshoz orsózó, 220 V, háromnegyedes női kerékpár. Budapest, XI., Ulászló út 42. fszt. 2. Kovács.

Eladó volt rum- és likőrkészítő berendezés. Öntöttvas melegvíz kazán, 300 literes boiler. Vennék kisebb kazánt és öntöttvas radiátort. Telefon: 292—570.

Víkendház és szerszámkamra eladó. II., Frankel Leó u. 76.

Kerítésvasoszlopok, fonattal, szén kivitelű áttóval eladók. Érdeklődők írjanak esetleg »Fizetési könnyítéssel — 49467« jeligére. Felszabadulás téri hirdetőbe.

Használt ruhákat, bútort, tollat veszek. Hívásra jövök. 139—144.

Kovácsok, figyelem! Kovács szerszámkészlet fúróval eladó. Érdeklődés szombat du. Nagyné, Bp., XIII., Óteg utca 23.

VEGYES

Cinázás, rágcsálóirtás, Schneider mérnök, VIII., Tolnai Lajos u. 40. 141—007.

Piszkos falak tisztítása speciális száraz eljárással Jászaynál. Telefon: 334—634.

Fémtömegmunkák rövid határidőre, Paulay, József körút 9. Tel.: 330—648.

Cinánozás patkányegérirtás. Stettner, VII., Hársfa 6. 428—051.

Parkettafektetést, gyalulást, javításokat vállal: Szabó, XIII. ker., Tar utca 8.

Piszkos falak tisztítása, Gádor, Népszínház utca 34. Telefon: 141—501.

Rózsadombon 2 db rollett találtak, tulajdonosa átveheti. VI., Horn Ede utca 12. I. 9.

Kocsigyártó Ktsz
Budapest, XIII., Frangepán utca 41
VÁLLAL
GÉPKOVÁCSOLÁSI MUNKÁKAT
RÖVID HATÁRIDŐRE

Présüzemek figyelem! Vállalatunk azonnal szállít karbamid-formaldehid alapu nikeplaszt présport, vaj, fehér, piros, kék narancssárga, citromsárga és natur színekben. Megrendeléseket elfogad és felvilágosítással szolgál. Nitrokémia Ipartelepek eladási osztálya, Fűzfőgyártelep.

RAKODÓMUNKÁT, RAKTÁRRENDEZÉST, PADLÁS, PINCE LOMTALANÍTÁST, KÖLTÖZTETÉST, TRICIKLIS ÁRUSZÁLLÍTÁST
minden alkalmi munkát
VÁLLAL
TEMPO KSZ
TELEPEK:
Október 6. u. 20. 125—447
Wesselényi u. 34. 221—859
Rákóczi tér 7 330—757

Körkötőm, Buksim bérbeadom, táskakészítéshez társulhat. Lenin körút ötvenöt. Lőrinczy.

Csillár, hangulatlámpa vétele, eladása, javítások legelőnyösebben — csillárműhelyben. V., Irányi u. 18. Telefon: 188—593.

Olcsón: nylonharisnya, olaszka, kardigánkötés, átszabás, táskakészítés, zippzáriavítás. — Lenin körút ötvenöt.

Harmadikos fiamat félnapos felügyeletre Gyöngyház utca környékére kladnám, ebéddel, esetleg német és zeneoktatással. Telefon: 404-515.

INGATLAN

Balatonkenesén 113 négyszögöl villatelek fásítva, kerítve, 9500-ért áron alul eladó. Érd. este 6—8-ig, Bpest, XIII. Jászai Mari tér 6. II. 8.

XVI., Mátyásföld központjában közműves telek eladó. Értekezni, Mátyásföld, Béla u. 11.

Családi ház eladó, 2 szoba, 2 konyha, spejz, istálló, pince stb., nagy kert, azonnal beköltözhető Soroksár, XX., Jókai út 15.

Pesterzsébeten elutazás miatt sürgősen eladó kétszobás családi ház, huszonhármas autóbusz végállomásnál. Lázár u. 131.

Beköltözhető kétszobás családi házat vennék Budapest területén. 30 ezer kp. plusz havi 1000 részlet. VIII. ker., Kerepesi út 37. házfelügyelő.

Budai két szoba, hallos, lakott öröklakás eladó. Százötvenkettő — hétnullahét.

Pesterzsébeten, beköltözhető családi ház — központban eladó. Szoba, konyha, kamra, előszoba. Érdeklődni: XX., Rákóczi u. 58.

Beköltözhető 1—2 szobás családi házat vennék, készpénz 60 ezer Ft. Cím: Attila utca 130. Rácz István, nőt szálláságondnok.

Háromszobás, fürdőszobás családi ház, beköltözhetően eladó. Rákosliget, VI. utca 44.

Érdi, 1600 négyszögöles szőlő és gyümölcsös eladó. »Alkalmi vétel 49464« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Társasház épül Hegyalja útból induló Harkály u. 5 alatt. Építőtársakat keresek, tervek helyszínen. Telefon: 161—382.

Eladó a Balaton mentén kis családi ház. 106 négyszögöl telken, egy szoba lakott, de különbejáratú, a többi azonnal beköltözhető. »Petemvárosival cserélhető« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Eladó 300 négyszögöl bekerített telek villanyvíz bevezetve. Kő víkendház, villamos, autóbusztól. Kelenföldi pu.-tól 5 perc. Megtekinthető minden du. 4-től fél 6-ig. Thán Károly u. 13 szám.

Öröklakás, kétszobás, hallos, összkomfortos, kéterkélyes eladó. Mártírok útján. Cím: Vékony Géza, Mohács.

HÁZASSÁG

Negyvenkét éves, diplomás, havi 3000 Ft jövedelemmel megismerkedne budapesti vagy vidéki csinos, jómegjelenésű, lakással rendelkező nővel, házasság céljából. Lehetőleg fényképes választ kérek — »Vártam rád 19855« jeligére. Felszabadulás téri hirdetőbe.

ESKÜVŐRE
menyasszonyi, völegényi ruhák kölcsönzése és vétele
Akácfa utca 27 sz.
Telefon: 222—231

50 éves legényember kényelmes otthonnal megismerkedne 40—45 éves, szerény dolgozó hajadon vagy özveggyel, házasság céljából. »Jólelkű 48861« jeligére, Felszabadulás téri Hirdetőbe.

Negyvenötös magas értelmiségi, jó alakú, határozott fellépésű feleséget keres, »Zoo Cirkusz 11910«, Felszabadulás téri Hirdetőbe.

70-es nyugdíjas, józan nem dohányzó, 56—62 év körüli jólelkű, élettársnőt keres, kinek saját nyugdíja, földszintes lakása vagy családi háza van, nekem is van, busz megállónál, teljes című levelet, »Szép egyetértés 48866« jeligére, a Felszabadulás téri Hirdetőbe.

Ipari munkás megismerkedne lakással rendelkező nővel. 37-ig, házasság céljából. »Budapest 49430« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

29 éves, középtermetű, lakással rendelkező flatalember, megismerkedne, házasság céljából szolíd intelligens leányval. »Kicsikém ne tétovázz« jeligére, kiadóba.

28 éves, 164 cm magas, barna, komoly, művelt leány megismerkedne, házasság céljából, jómegjelenésű, komoly, feltétlenül korrekt diplomással 40-ig. Lehetőleg fényképes válaszokat »Cornundum« jeligére, a kiadóba kérek.

Hatvanas, csinos, tisztviselőnő főbérlettel, férjet keres. »Szimpátia — 1286« jeligére, kiadóba.

61 éves, egyedülálló özvegy dolgozó, saját főbérleti lakással, villany, gáz is van, házasság céljából megismerkedne 48—55 évig szerény, dolgozó nővel, aki únia az egyedüli életet, nem dohányzik és józanéletű. »Valakihez tartozni« jeligére, a kiadóba.

Egyedülálló kedves özvegyasszony keresi szerénygénvű élettársát, értelmiségiek 68-ig! — őszintén írjanak. Házam van. »Föl a szíveket« jeligére, kiadóba.

Intelligens, egészséges, csinos, jó gazdasszony, nyugdíjas nő, 65—70 éves, józanéletű, főbérleti lakással rendelkező férjet keres. »Két nyugdíjból megélünk 1288« jeligére, a kiadóba.

55 éves, özvegyasszony vagyok, férjhez mennék Pest környékére, jobb iparoshoz, 58—60-ig. — Lakásom, nyugdíjam van. »Pest-Buda« jeligére, a kiadóba.

Komoly, kulturált, zenekedvelő leány, megismerkedne, házasság céljából becsületes, haladó gondolkodású értelmiségivel, 35-ig. — »Napos oldal« jeligére, a kiadóba.

Komoly, csinos, finomielkű, dolgozó leány berendezett lakással, hozzáállló, értékes, jómegjelenésű, intelligens, leinformálható élettársat keres, 38—43-ig. — »Szeretetreméltó« jeligére, kiadóba.

Főbérleti lakással, csinos, filigrán, egyedülálló asszony, korrekt, jómegjelenésű férjet szeretne, kinek senkije nincs. 43—48-ig. »Varrónő« jeligére, a kiadóba.

28 éves, elvált fiatalasszony, társaság hiányában megismerkedne józanéletű férfival, 30—35-ig. Lakás van. Fényképes levelekre válaszolok. »Száz piros rózsa« jeligére, a kiadóba.

27 éves, 160 cm magas, tömegjelenésű budai férfi, házasság céljából megismerkedne 18—28 éves leányokkal vagy asszonyokkal. Alacsonyak előnyben. »Yatteda 1279« jeligére, kiadóba.

Jólelkű, magas, fess tisztviselőnő, lakás-ingatlannal — független, jómegjelenésű értelmiségi élettársat keres, 50—55-ig. »Gyors elhatározás« jeligére, kiadóba.

163 magas, 21 éves, csinos, művelt, házias, teltkarcsú, vigkedélyű dolgozó, barna leány, lehetőleg lakással rendelkező fiatalemberek ismeretségét keresi. — 34-ig, házasság céljából. »Gyermek nem akadály« jeligére, újpesti hirdetőbe.

46 éves, középmagas, dolgozó, iparos özvegye, saját otthonnal — megismerkedne korban hozzáillő komoly emberrel, házasság céljából. »Rossz egyedül 73147« jeligére, kispesti hirdetőbe.

Házasság céljából szeretnék megismerkedni egy intelligens dolgozó nővel. Én nagyon rendes, 44 éves dolgozó vagyok. »Szeretnék boldok lenni 49396« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

150 magas, 28 éves, egyszerű, szerény dolgozó leány, házasság céljából özvegyember, becsületes férjet keres, 36-ig. Lakásom nincs. Választ »Vasvirág 48324« jeligére kérem, Felszabadulás téri hirdetőbe.

30 éves, 170 magas vidéki, fizikai dolgozó, özvegyember, megismerkedne, házasság céljából komoly leánnyal vagy özvegyasszonnyal, 35-ig. »Aki a gyereket is szereti« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

49 éves, jómegjelenésű, önálló cipészkisiparos, Pest környéki saját házés gyümölcsössel, élettársat keres, rendes hölgy személyében. — »Csendes kis otthon 49390« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Magányos, 57 éves, szakmunkás keres feleségnek intelligensebb nőt, 47-ig, lakás és berendezés szükséges. »Családi ház 48354« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

85 éves, 165 magas, karcsú, barna leány, aki vidéki ingatlan örökőse lesz, megismerkedne, házasság céljából érettségizett, lehetőleg lakással rendelkező, budapesti férfival. Leveleket »Solveig« jeligére a kiadóba.

NÉPSZAVA

Kevés a kéményseprő Budapesten

Súlyos gondok az utánpótlás körül

(Gyulavári Béla felvétele)

Sokan csak az újévi levelező lapokról ismerik őket, kezükben a szerencsemalaccal. Vannak néhányan, akik úgy tudják: kéményseprővel találkozni s gombot fogni — *ötös a lottón*. Másokat csak annyi kapcsolat fűz a kémények fekete arcú gondozóihoz, hogy szidják őket, ha késnek és visszahull a korom...

Két napig jártunk a pesti háztetők felett. Nem modellt kerestünk újévi lapra, és nem protekciót kértünk »szerencsecsügyben«. *A kéményseprő-társadalom gondját-baját kutattuk.*

— Mi vagyunk talán az utolsók. Ez a mi legnagyobb gondunk — mondták. — Cikkeztek már erről eleget, mégsem használt. *Csak fogyunk, egyre csak fogyunk.*

Ezt mondták *Kőbányán*, a sörgyári tetőkön, ezt hallottuk *Lágymányoson* és *Újpesten*. Az utánpótlásért sajog a szíve a kéményseprőknek a *Belvárosban* és *Óbudán* is.

Valóban ennyire idegenkednek ettől a szakmától a fiatalok? Leveleket böngészünk a kéményseprők Eötvös utcai központjában. *»Elhatároztam, hogy kitanulom a mesterséget...« »Kérem, tessék engem felvenni kéményseprő-tanulónak...« »Édesapám is az volt, én is kéményseprő leszek...«* Levelek, levelek egész halomnyi. Valamennyinek írója a kéményseprő-szakma mellett döntött.

— A szeptemberben induló tanévre eddig 100 felvételi kérelem érkezett — mondja *Csat János*, a Fővárosi Kéményseprő Vállalat igazgatója. — Nagy öröm ez számunkra, mert a vállalat fennállása óta még *egyetlen esztendőben sem jelentkeztek annyian, ahányat felvehettünk volna.*

— Azt jelenti ez, hogy végre nem lesz gond a kéményseprő-utánpótlással?

— Sajnos, nem, mert *a 100 jelentkező nagy része vidéki.* Azoknak pedig *nem tudunk lakást biztosítani.* A vállalatnak egy 30 férőhelyes tanulóotthona van, amelyben *13 másodéves tanuló mellé csupán 17 elsőévest vehetünk fel.* Pedig ha ebben az évben sem kezdünk annyi tanulót kiképezni, amennyi feltétlenül szükséges lenne, akkor *1959-től rendkívül nehéz lesz a helyzetünk.* A jövő évben ünnepli ugyanis fennállásának tizedik évfordulóját a vállalat, s azok a szakmunkások, akik korábban kisiparosok voltak, és most *elérték a nyugdíj-korhatárt*, nyugalomba vonulnak. *Körülbelül 50 dolgozó válik meg tőlünk.* A főváros *900 000 kéményét* pedig azután is söpörni kell.

— Hány kéményseprője van jelenleg Budapestnek?

— Kétszáznyolcvan. Havonta *3500—3600 kéményt* kell tisztítania mindegyiküknek. Rendkívül megfeszített munkával tudjuk csak ellátni ezt a feladatot. Legalább *400 szakmunkásra lenne szükség.* Az egyetlen megoldás csak az lehet, ha ötven elsőévessel indul a kéményseprő-iskola. Ezért *kérjük a fővárosi fiatalokat, jelentkezzenek kéményseprőnek.* Ez is éppen olyan megbecsült szakma, mint bármelyik. *A felvétel határidejét meghosszabbítottuk, sőt, még a tanév megkezdése után is fogadunk jelentkezőket.* A vidéki fiataloktól pedig azt kérjük, hogy *lakóhelyükön* tanulják ki a mesterséget. *Vidéken is gondot okoz az utánpótlás*, s így ott is nagy szükség lesz rájuk. *(k. gy. j.)*

600—800 lakás hamarabb készül el a fővárosban

Még az idén megkezdik a budapest—sztálinvárosi gázvezeték építését
Meggyorsítják a lakóházak javítási munkálatait

Ismeretes, hogy a gazdasági bizottság határozatot hozott az idei beruházási és felújítási keretek emelésére. *A fővárosi tanács a felemelt keretekből 71 300 000 forinttal részesedik.* A tanács illetékes osztályai már kidolgozták e jelentős összeg felhasználásának terveit. *Legtöbbet — 35 millió forintot — lakásépítésre irányoztak elő.* Ebből elsősorban az 1959 harmadik és negyedik negyedévére tervezett új lakások építését gyorsítják meg s így *600—800 lakás előreláthatólag a tervezettnél hamarabb, már a második negyedévben tető alá kerül.*

A közmű és szolgáltatási igazgatóság 15 millió forintot kap a póthitelből. Így lehetővé vált, hogy *már az idén megkezdjék a Sztálinváros—Budapest gázvezeték építését.* Hárommilliós beruházással mintegy *15 000 KUKA szemétgyűjtő edényt vásárolnak, hétmillió forintért a lakóházakban a sürgős tetőjavításokat akarják elvégezni az őszi esőzések beálltáig. Közlekedési célokra csaknem négymillió forintot fordítanak.* Mintegy 80 elavult, favázas villamoskocsit vasvázasra építenek át. A Rákóczi úton a Baross tér és a Luther utca közötti szakaszon 1 300 000 forintért vasbetonaljas vágányokat építenek. Ugyancsak a póthitelből kezdik meg *az Erzsébet-híd tervezését*, illetőleg az ezt megelőző *feltárási munkákat.*

Négymillió forint beruházással *több vállalatot korszerűsítenek.* A Patyolat részére 660 ezer forintért külföldi mosógépeket szereznek be. *Egészségügyi célokra pótlólag 900 ezer forintot kap a fővárosi tanács s ebből megoldják a Szántó Kovács János utcai rendelőintézet bővítését.* (MTI)

Bekapcsolták a Tiszalöki Erőmű második gépegységét

Két esztendeje annak, hogy az első gépegységet munkába állították a Tiszalöki Erőműben. A munkások és mérnökök vasárnap újabb jelentős állomáshoz érkeztek: *energiatermeléshez előkészítették, beszerelték az erőmű második gépegységét.* Vasárnap éjfél előtt néhány perccel a Tisza felduzzasztott vizével meghajtották a turbinát és a generátort. Két-három napig tart a próbajáratás és mérés, s utána *a második gépegység folyamatosan adja az áramot az országos hálózat számára.* A második gépegység szerelésével egy időben végezték az első gépegység megjavítását is. Ez a munka is közvetlenül a befejezés előtt áll. Szeptember 1-től mind a két gépegység áramot ad.

●

Kedden nyílik a Benczur emlékkiállítás

A Nemzeti Galériában bemutatták a sajtó képviselőinek a Benczur Gyula emlékkiállítás anyagát. A Nemzeti Galéria új kiállításán Benczur Gyula életművét mintegy 130 alkotás mutatja be. Egy részük a Nemzeti Galéria gyűjteményéből származik. Magángyűjtőktől is kölcsönöztek képeket. Bukarestből Benczur Gyula több ifjúkori képét, Csehszlovákiából pedig számos jelentősebb alkotását bocsátották a kiállítás rendelkezésére.

Az emlékkiállítást Pór Bertalan kétszeres Kossuth-díjas festőművész nyitja meg kedden a Nemzeti Galériában.

NÉPSZAVA
A magyar szakszervezetek központi lapja
Szerkeszti a szerkesztő bizottság
VII. ker., Rákóczi út 54
Telefon: 224—819
Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza
Előfizetés egy hónapra 14 forint
Athenaeum Nyomda
Felelős v.i Soproni Béla

A meleg még kissé fokozódik

Várható időjárás: nyugaton több felhő és egy-két helyen záporeső, zivatar, mérsékelt déli, délnyugati szél, a meleg még kissé fokozódik. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet kedden: 29—32 fok között. Távolabbi kilátások: a meleg idő tovább tart — A Duna vízállása hétfőn reggel Budapestnél: 334 centiméter.

●

Kiosztották a SZOT munkavédelmi rejtvénypályázatának nyereményeit

Hétfő délután a Technika Házában kiosztották a díjakat a SZOT munkavédelmi rejtvénypályázatának győztesei között. A Népszava hasábjain hétről hétre megjelenő feladványokra több mint kétezren küldték be a megfejtéseket. A bíráló bizottság az 1500 forintos első díjat *Dévai Gyulának*, a Ganz Vagon dolgozójának ítélte. A második díj fejében *Horváth Józsefné* (Gábor Áron Vasöntöde- és Gépgyár) hatnapos pozsonyi hajókiránduláson vehet részt. A verseny harmadik helyezettje, *Pozsgai János* két darab Lillafüredre szóló beutalót nyert. Ezenkívül 40 helyes megfejtő között 19 nyereménytárgyat sorsoltak ki. A vidékiek nyereményeiket postán kapják meg, a budapestiek pedig a Technika Házában naponta délelőtt 9 órától vehetik át.

●

A Közalkalmazottak Szakszervezetének felhívása az állatorvosokhoz

A *Közalkalmazottak Szakszervezete* elnökségének állatorvosi osztálya *felhívással* fordult a magyar állatorvosi karhoz, azt kérve, hogy élve a lehetőségeikkel, *nyújtsanak sokoldalú segítséget a termelőszövetkezetek megerősítéséhez, fejlesztéséhez, a szövetkezés gondolatának terjesztéséhez.* E célból — mondja a felhívás — vegyenek részt az állatorvosok a járási szövetkezeti napokon, kapcsolódjanak be szaktanfolyamok szervezésébe és irányításába, törekedjenek tenyésztői szakcsoportok létrehozására, tartsanak ismeretterjesző előadásokat. Az általános feladatok előterében a szarvasmarhatenyésztés nagymérvű fellendítése áll. Sokat vár az ország — mondja a felhívás — az állatorvosi kartól az állategészségügy megjavítása terén.

Autóparkolóhelyet nyitnak a Nemzeti Színház előtt

Parkosítják a Baross teret

A Blaha Lujza téren és a Baross téren bontják a földalatti vasút építésével kapcsolatosan létesített felszíni épületeket. A fővárosi tanács végrehajtó bizottságának városrendezési és építészeti osztályán a következő tájékoztatást kaptuk erről:

— A fővárosi tanács végrehajtó bizottsága a föladalatti vasút felszíni építményeinek megvizsgálására és az ezekkel kapcsolatos városrendezési kérdések megoldásának előkészítésére *különbizottságot küldött ki, amely részletes javaslatokat dolgozott ki.*

— A Blaha Lujza téren a bontási munkálatok után a Corvin Áruház oldalánál *egy kis területet bekerítve meghagyunk* és ezen belül megmarad az aknatorony is. A jelenlegi kerítést lebontjuk és *a Márkus Emília utcán át, amely a Stáhly utcát a Blaha Lujza térrel összeköti, megnyitjuk a forgalmat.* A Blaha Lujza tér többi részét teljesen rendbehozzuk, s itt *még az ősz folyamán átadunk rendeltetésének egy nagy autóparkolóhelyet.*

— A Baross téren október végéig befejezzük a bontást. E munkálatokkal egyidőben *készülnek a Baross tér új közlekedési rendjének a tervei.* A Baross téri közlekedés megfelelő irányítása egyrészt a pályaudvar nagy forgalma, másrészt a térre torkolló utcák nagy száma miatt igen komoly feladat. A Baross térre *nagy, világvárosi méretű parkot tervezünk*, amely a kormos és a városkép szempontjából eddig elég elhanyagolt környék egész arculatát megváltoztatja. *(—i)*

Babaszépségverseny szépséghibákkal

Izgalmas vetélkedésre került sor vasárnap délelőtt a Városligetben. A játékboltok 11-kor kezdődő babaszépségversenyére már 10-kor gyülekeztek a kislányok babakocsikkal, nagyestélyiruhás »külföldi« babákkal és magyar népies öltözetű remekekkel. (Volt olyan kislány, akinek három baba meg egy makimajom is ült a kocsijában.) A gyermekkultusz rosszul értelmezett megnyilvánulását láthattuk ezen a kis ünnepségen. Hatalmas, játékra nem alkalmas drága babák és nylonruhákba öltözött, valóságos divatbemutatót tartó kislányok vonultak fel.

A bírálóbizottság azonban józanul ítélkezett. A nyertesek közé jutott egy pöttömnyi, egyszerű, apró fehérpettyes — piros kartonruhába öltöztetett kislány, aki játék-pólyásbabát tolt piros babakocsiban. (A verseny után őt magát vitték haza a kocsiban.) *(bk)*

●

A Tanácsköztársaság kikiáltásának 40. évfordulójára emlékkiállítást rendez a Budapesti Történeti Múzeum Pesterzsébeti Múzeuma. Aki a Tanácsköztársasággal kapcsolatos dokumentumok birtokában van, keresse fel írásban vagy személyesen a múzeumot. (XX., Kossuth Lajos utca 39. Telefon: 144—017).

Előtakarékossági akció kezdődik a Kálvin téri áruházban

A Kálvin téri áruház és az Országos Takarékpénztár hétfőn sajtótájékoztatón ismertette a hazánkban először bevezetésre kerülő úgynevezett *előtakarékossági akciót.* A vásárlók az áruházban kapható bármely cikket megrendelhetik, árát 3—18 hónap alatt összegyűjtik, és azt az áruház a *megállapított határidőre biztosítja.* Az akció lebonyolítására az áruházban *külön OTP-fiókot állítanak fel.* Az előtakarékosság ideje *1000 forintnál három, 2000 forintig hat, 4000 forintig kilenc, 4000 forinton felül 12—18 hónap.* Természetesen *ha a vevő rövidebb idő alatt kívánja az áru értékét összegyűjteni, erre is lehetőség van*, ha pedig időközben megváltoztatja szándékát, *más cikket is vehet az összegyűjtött pénzen* vagy ki is veheti a betétkönyvből, amelyre — ha a könyv kamatozó — *a meghatározott kamatot kapja.* (MTI)

●

»Romániai útirajzok« címmel ma, kedden nyílik meg Würtz Ádám grafikusművész kiállítása a Kultúrkapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kamaratermében.

*

Gwendolyne Glow, a világhírű panamai származású néger énekes- és táncosnő ma, kedden éjszaka fél 12-kor mutatkozik be Budapesten a margitszigeti Szabadtéri Színpadon.

SZERELIK A PADLÓKEFÉLŐ-GÉPET. A korszerűen felszerelt pápai Elekthermax-gyárban szerelik a közkedvelt padlókefélő-gépet, amely a vállalat legjobb gyártmányainak egyike. A szaküzletekben már kellő mennyiségben kapható a »második műszakot« megkönnyítő padlókefélő-gép

zött, a 63-as részben a János Kórház—Déli pályaudvar között, részben a Nagyvárad tér—Móricz Zsigmond körtér között közlekedik. A Móricz Zsigmond körtér—Villányi út—Hegyalja úton át a Déli pályaudvarig és az Ybl Miklós térig autóbusszal tartják fenn a forgalmat.

— Vándorkiállítást rendezett a tatabányai bányászszakszervezet társadalmi munkásvédelmi bizottsága. Tizennyolc tablón ismerteti a kiállítás a bányákban előforduló gázokat és az azok elleni védekezés módját. Az érdekes kiállítást először a Népházban mutatták be. Később minden bányába is elviszik a vándorkiállítást.

× »Halló, itt Budapest« címmel este fél 8 óraj kezdettel táncdalest az Óbudai József Attila Művelődési Ház Szabadtéri Színpadán, III., Szél u. 10—12.

ügyet most tárgyalta a bíróság. A bíróság asztalán bűnjelként feküdt a könyv is, amelynek címe ez volt: »Hogyan viselkedik egy gentleman.«

— BŐVEN TERMETT AZ IDÉN a világszerte keresett akácméz. A nógrádi akácosok idei rekordere Deli János etyeki méhész, aki 24 méhcsaláddal jött erre a tájra. Az idős, tapasztalt méhész 20 mázsa illatos akácmézet gyűjtött be, tehát a méhcsaládok átlagos hozama 83 kiló volt.

— Farkasházy Farkasházy-Fischernek, Herend alapítójának dédunokája, 69 éves korában elhunyt. A tehetséges festő képei számos külföldi múzeumban láthatók, itthon utoljára a VIII. képzőművészeti kiállításon szerepeltek festményei.

— Kétnapos dalosünnep kezdődött szombaton Egerben az ország húsz ének- és zenekarának részvételével.

■ A POZNANI VÁSÁR ÉS A KGST-ORSZÁGOK

Egy új gyártmány készítésének, bevezetésének helyessége a piacon dől el igazán. Ilyen szempontból a nemzetközi vásárnak különösen ösztönző szerepe van. Itt dőlnek el a külföldi szakemberek és az ipar vezetői közötti viták. Az idei Poznani Nemzetközi Vásáron a KGST-országok gépipari termékeik színe-javát mutatták be. A szakemberek véleménye szerint a múlt évihez viszonyítva szembetűnő a gyártmányok minőségének javulása. Ez bizonyos mértékig már az 1962-ben hozott specializálási határozat eredményének tulajdonítható. A szocialista nemzetközi munkamegosztás 1962—63-ban 1200 gépipari termék közül már 525 specializálását határozta el. A csehszlovák gazdasági szakemberek kimutatták: egy szerszám évi 100—200 darabos gyártásának felemelése 800—1600 darabos szériára nemcsak az előállítási költség 35 százalékos csökkentését, hanem a minőség megjavítását is eredményezi.

6.

— Szörnyű.

— Mi?

— Olyan zsúfoltak a kocsik, hogy az ember alig tud hozzáférni az áldozatához.

7.

A kalauz:

— Adjunk át egy ülőhelyet annak a szegény öreg bácsinak, nem látják, hogy alig bírja tartani a géppisztolyt?

8.

Zárszó címén:
Bocsánat.
Ez magánügy.
Ha én futballcsatár volnék, a New York-i földalattin edzenék.

Abban a tömegben nehéz mellélőni.

— Hallotta,

hogy a tv is adja a madridi meccset?

— Ebben az esetben nem a tv-t fogják szidni, ha a nézőknek esetleg nem lesz örömük az adásban.

forgatókönyvet Tabi László és Palásthy György írta. A főhőst Makláry Zoltán alakítja.

— JÚNIUS 19-ÉN, pénteken du. 6 órakor a II., Medve u. 5. sz. alatti iskolában nyári eszperantótanfolyamot indítanak. Beiratási díj 60 forint, tanulóknak 40 forint. A tanítási idő minden pénteken du. 6—8 óráig. Jelentkezés az első órán.

■ FONETIKAI TUDOMÁNYOS TÁRSASÁG AL

Június 18-án, kön este 7-kor a weis Kórház ta ben alakul meg Tudományos Tá Orvos-Egészségügy zók Szakszervezet csoportjaként, a fon logopaediai (beszé kutatások fejlesztés

■ NÖVEKSZIK A LENFELDOLGOZÁS ÉS A BÚTORLAPGYÁRTÁS

Egy évvel ezelőtt hoztak létre a dunántúli, a dél-magyarországi és a tiszántúli rostkikészítő vállalatokból egységes nagyvállalatot, amelyhez később hozzácsatolták a Komáromi Lenkikészítő Üzemet és a Nagylaki Kenderfonógyárat. A textiliparunk számára nagyobb mennyiségben szükséges len vetésterülete megnövekedett és ez tette szükségessé, hogy feldolgozására újabb üzemet jelöljenek ki. A vállalat számára ez az átszervezés azt jelenti: egy év alatt 640 tonna lenrosttal többet adhat az iparnak. Az elavult és kis kapacitású Porcsalmai Kenderüzem kieső termelésének pótlását a korszerűbb üzemek vállalták. A nagyvállalati forma előnyei a technológiák egységesítésében is mutatkoznak. Az eredményesebb munkamódszerek alkalmazása 17 százalékos termelésnövekedést eredményezett a komádi és nagyhalászi bútorlapüzemekben, Dunaföldvárott pedig a tripó, háromréteges bútorlapok gyártását 30 százalékkal sikerült növelni új technológiával

Budapest V., Petőfi Sand... Telefon: 188-296, 188-3...
SZAKTOLGY...
Magyar h...
NÉPSZAVA

zenés... dését.

× Halálozás. lön értesítés helyett... séges fájdalommal tudatjuk, hogy Konok István tudományos kutató külföldi kiküldetésben tragikus hirtelenséggel elhunyt. Gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy Ebert Alajos életének 64. esztendejében tragikus hirtelenséggel elhunyt. Temetése f. hó 17-én 3 órakor lesz a Farkasréti temetőben. Gyászolja családja.

Színházak műsora

Vasárnap, június 14

Operaház: Salome; Bolero (7). — Erkel Színház: Sába királynője (Goldmark-bérl. 10. előad., de. 11); Bánk bán (6. bérl. 10. előad., 7). — Nemzeti Színház: II. József (7). — Katona József Színház: Az ember, az állat és az erény (7). — Madách Színház: Ahogy tetszik (7). — Madách Kamara Színház: Agónia (7). — Vígszínház: Az asszony és párthogói (7). — József Attila Színház: Imádok férjhez menni (H-bérl. 6. előad., 7). — Irodalmi Színpad: Az ismeretlen Shakespeare (L-bérl. 6. előad., du. fél 4); Így szerkesztünk mi! (K—M-bérl. 6. előad., fél 8). — Fővárosi Operett Színház: Tündérlaki lányok (du. negyed 3); Csintalan csillagok (Komb. 14. bérl., 8. előad., 7). — Vidám Színpad: Több nyelven beszélünk (Vas. délutáni bérl. 4. és 8. sor., fél 4; Vas esti bérl. 2. sor., fél 8). — Kis Színpad: Lovagias ügy (7, a délutáni előadás elmarad). — Állami Bábszínház: A csodálatos kalocsni (de. 9); Az engedetlen kiskacsa (de. 11); Toldi (du. 3 és 5). — Fővárosi Nagycirkusz: A Holland Nagycirkusz vendégj. (fél 4, fél 8). — Kamara Varieté: Cirkusz a varietében (fél 4. 6, fél 9). — Városmajori Színpad: Fajankó kalandjai (az Áll. Bábszínház vendégj., du. 4).

Hétfő, június 15

Nemzeti Színház: Lear király (7). — Katona József Színház: Colombe (7). — Madách Színház: Tanner John házassága (7). — Madách Kamara Színház: Ki után megy a nő? Ki megy a nő után? (7). — Vígszínház: Amerikai Elektra (fél 7). — József Attila Színház: Imádok férjhez menni (7). — Irodalmi Színpad: Így szerkesztünk mi! (C-bérl. 6. előad., fél 8). — Egyetemi Színpad: Pszichológia a művészetben, művészet a pszichológiában (7). — Erkel Színház: Lohengrin (fél 7). — Zeneakadémia: Bartók-kórus hgve (fél 8).

A MUNKAÜGYI TANÁCSADÓ

rovatunkban szombaton ismertettük a kedvezményes üdültetés néhány fontosabb szabályát. Ismertetésünkben sajnálatos elírás történt, ezért most közöljük az üdültetési díjra vonatkozó, érvényben levő rendelkezést. Eszerint a Szakszervezetek Országos Tanácsa által fenntartott üdülőkben az üdültetés térítési díja napi *tizennégy* forint, míg a munkaviszonyban nem álló családtagért napi *huszonhat* forintot kell fizetni. *Ebben az összegben benne van a gyógy- és üdülőhelyi díj is.* A szülőkkel együtt üdülő, és tizennegyedik életévét be nem töltött gyermek után fizetendő térítési díj pedig napi *hat* forint.

A rádió és tv műsora

Vasárnap, június 14

KOSSUTH RÁDIÓ

6: H. Időj. 6.10: Z. 6.55: Műsorok. 8: H. Időj. 8.10: Operarészl. 8.55: Édes anyanyelvünk. 9: Diákkabaré. 10.10: Vasárnap délelőtt. A Magyar Rádió Magazinja. 11.56: Műsorism. 12: H. Időj. 12.15: Népi z. 12.55: Dezséry L. írása. 13.05: Művészlemezek. 13.42: Tudományos híradó. 14.02: Táncz. 14.37: A Rádiómúzeum értesítője. 15.20: Magnósok, figyelem! 15.45: Két osztrák humoros elb. 16: H. Időj. 16.08: Új Zenei Újság. 16.50: Népdalfeldolg. 17.30: Új versek. 17.40: Operakettősök. 17.56: Műsorismert. 18: H. Időj. 18.05: Családi körben. 19.15: Klemperer Mozart-műveket vezényel. 20: H. Totó. Időj. 20.10: Nyilv. könnyűz. bemutató. 22: H. Időj. 22.10: Sport. Totó. 22.25: Zkari muzsika. 23.10: Vészi Endre verseiből. 23.20: Operettmuzsika. 24: H. Időj. 0.10: Purcell-kórusok.

PETŐFI RÁDIÓ

7.30: Ev. egyh. félórája. 8: Magyar tájak zenéjéből. 8.45: Gazdaszemmel. 9: Operakalauz. 10.10: Bodó Béla karcolata. 10.20: Térzene a Margitszigetről. 10.45: Részl. Britten: A kis kéményseprő c. gyermekoperájából. 11: A Magy. Áll. Hangv. Zkar hangv. Frankfurtból. Közb. 11.46: Riport. 12.40: Műsorismert. 13.10: Magyar tájak: jászkunsági képek. 13.40: Operettdalok. 14.10: Időj. Vízállás. 14.25: Bálint Ágnes: A földről indultunk el. Rádiójáték. 14.58: Népi z. 15.20: Verdi: Álarcosbál. Háromfelv. opera. 17.40: Nemzetk. kaleid. 18: Könnyű- és táncz. 19.05: Regényrészletek. 20.19: A Bécsi Filharmonikusok fúvósegyüttese játszik. 21.09: Meséld múzeumok. A halhatatlan kedves. 21.34: Derkovits. Forgách István rádiójátéka. 22.41: Dzsessz. 22.51: Krakkóban. Vincze Lajos műsora. 23.06: Galopp.

URH

7.30—18: Azonos a Petőfi adóval. 18.30: H. Időj. 18.35: Táncz. 19.20: Zongoraművek. 20.30: José Arzamendia énekel és gitározik. 20.45: Umberto Saba verseiből. 21.05: Zkari muzsika. 22.10: Rátonyi Róbert énekel. 22.30: H. Időj.

TELEVÍZIÓ

9.05: Fizika. 9.35: Foxi Maxi kalandjai. 10: Az orsz. fúvószkari fesztivál megnyitója a siklósi várból. 11: Egyetértés—Székesfehérvár labdarúgó-mérk. — 12.55: Magy. Hird. 16.40: Műsorism. 16.41: Baranyai képzőművészek között. 17: Találkozás. Kisfilm Mohácsról. 17.15: Tánciskola. A madison. 17.40: Vajúdás. Riportfilm az Ormánságról. 18.10: Az I. magy. rövidfilmés tv-rövidfilmfesztivál előtt. 18.30: A felserdült város. Komló. Kisf. 18.50: Janus Pannonius verseiből. 19.20: Esti mese. 19.30: Tv-híradó. 19.50: Mi ketten, egyedül. Magy. besz. olasz film. 21.20: Esti beszélg. 21.30: Közv. Siklósról. 22: Telesport. 22.20: Tv-híradó, 2. kiad.

BRATISLAVAI TV

8.45: Fúvósz. 9: Választási tudósítás. 9.40: Gyermekműsor. 11.10: Hgv. a prágai kertekből. 12.10: Magazin. 14.30: Tudósítás a választásokról. 14.40: Gyermekműsor. 15.40: Hgv. a bratislavai Medikuskertből. 16.20: Fiatalok a mikrofon előtt. 16.30: Választások az első köztársaságban. 18.55: Sportközv. 18.45: Esti mese. 19: Tv-híradó. 19.45: Sporteredm. 22: Vers. 22.10: Smetana: Az eladott menyasszony. 22.20: Tv-híradó.

Hétfő, június 15

KOSSUTH RÁDIÓ

4.30: H. Időj. 4.35: Z. 5: H. Időj. 5.05: Falurádió. 6: H. Időj. 6.20: Sport, totó. 6.35: Hird. 7: H. Időj. 7.10: Új könyvek. 7.30: Műsorok, 8: H. Időj. 8.05: Műsorism. 8.15: Táncmelódiák. 9: Művészeti közlés — 1964. 9.15: Zkari muzsika. 10: H. Totó. Időj. 10.10: Óvodások műsora. 10.30: Népi z. 11.05: Új versek. 11.25: Operarészl. 12: H. Időj. 12.10: Mindenki kedvére! Közb. 12.57: Vidéki színházműsor. 14: H. Időj. 14.10: Heti zenés kalend. 15.05: Válaszolunk hallgatóinknak. 15.20: Zkri muzsika. 16: H. Időj. 16.10: Gyermekrádió. 16.50: Ötórai tea. 17.56: Műsor. 18: H. Időj. 18.10: Gaspar Cassado gordonkázik. 18.35: Tízéves a szerencsi Bocskay István Gimnázium. 19: Olaszországi zenés képeskönyv. 19.55: Mese. 20: Esti krónika. Sportmelléklet. 20.34: Felkai Ferenc: Boszorkányok pedig nincsenek. Rádiójáték. 22: H. Időj. 22.15: Operarészl. 23.10: Könnyűzene. 24: H. Időj. 0.10: Z.

PETŐFI RÁDIÓ

5: H. Időj. 5.05: Z. 6: H. Időj. 6.10: Torna. 7. H. Időj. 8: H Időj. 14: Toronyzene. 14.10: Időj. Vízállás. 14.25: Népdalok. 15: H. Időj. 15.05: Könnyűz. Moszkvából. 15.40: Garay János: Az obsitos. 16: Liszt és Chopin zongoraművek. 16.50: Orosz társalgás. 17: H. Időj. 17.05: Lányok, asszonyok. 17.35: Áriák. 18.15: László Anna: A mozdulat. Elb. 18.35: Operettrészl. 19: Mi történt a nagyvilágban? 19.15: Csokonai versei. 19.45: Gazdaszemmel... 19.55: Édes anyanyelvünk. 20: Bartók művészi pályája. 20.32: Magyar nóták. 21: H. Időj. 21.05: Szimf. hgv. Bukarestből. 22.15: Félévszázad távolából: a háború előestéjén. 22.35: Jazz. 23: H. Időj.

URH

14—18: Azonos a Petőfi rádióval. 18.30: H. Időj. 18.40: Zkri muzsika. 20: Bartók művészi pályája. 20.32: Mozart: A varázsfuvola — a II. felv. finálója. 21.05: Tudományos mozaik. 21.25: Könnyűz. 22.30: H. Időj.

BRATISLAVAI TV

18.30: Telesport. 19: Tv-híradó. 19.30: Összeállítás az eperjesi szlovák tanácsköztárs. kikiált. 45. évfordulója alk. 20: Jánosik, I. rész. Szlovák film. 21.25: Régi, de jó...

A BORHARAPÓ — HALVENDÉGLŐ
KERTJÉBEN
(VIII., BLÁTHY OTTÓ UTCA 13—15)
SALLAI MISI nótaszerző
és cigányzenekara muzsikál

VILLANYBOROTVA-
ÉS HAJSZÁRÍTÓJAVÍTÁS
GARANCIÁN BELÜL ÉS TÚL IS
—o—
RÁVISZ 11. SZÁMÚ FIÓK:
Budapest VIII., József körút 38. sz.
Telefon: 141—216

Sólyom László:

1021 Kerékpárverseny

A férfi egyenletes tempóban taposta a pedált. Felső testét előredöntve, nyújtott kézzel, könnyedén tartotta a kormányt. Tekintete messze maga előtt pásztázta az utat, vagy inkább az út menti vidéket. Valójában nem látott semmit. Nagyon elfoglalták a gondolatai. Megtehette. Tizenhárom éve járja ezt az utat — napjában kétszer. Kegyetlen télnek kell lennie, ha ő az autóbuszra fanyalodik.

A kerékpárja jókezű kisiparos alkotása. A laikus versenygépnek nézné, pedig attól messze van. Igaz, kecses jószág, a kormánya is olyan kosszarvú, de a súlya több néhány kilóval, meg a futója sem az a rafinált szerkezet, csak éppen olyan, amilyent az a sportember kíván, aki sohasem akarta magát versenyzéssel gyötörni. A fontos, hogy ne rozsdásodjon meg idő előtt.

Már elhagyta a város keramit útját. Hallja a kerék surrogásából, hogy ráfutott a betonra. Az autók is nagyobb széllel söpörnek el mellette. Aki ritkán kerekezik az országúton, az ilyenkor önkéntelenül megnyomja a pedált, vagy — a gyávábbja — félrehúzódik a földes padkára. A férfi azonban nem mozdult a vonalról, amelyet jó araszra a betonút szélétől húz nap mint nap.

Máskor nézelődik, dúdolgat magában, vagy — ha elgondolkodik is valamin — van szeme rá, hogy észrevegye maga körül a világot. Megmusztrál egy épülő házat: ni csak, már cserepezik a tetejét! Kedélyesen üdvözli a legelő közepén ágaskodó nyulat: szevasz, öreg! Azután neveti, milyen modortalan hátra-arccal viszonozza barátságát a füles.

Most azonban úgy belegabalyodott a délelőtt történtekbe, hogy se lát, se hall. Egyre csak azt pergeti újra, meg újra.

Egyszerre azonban, mintha szólna hozzá valaki. Oldalt kapja a fejét: kipirult, szeplős kölyök vigyorog rá. Hogy összeakad a tekintetük, ingerkedve, hunyorít félszemmel, majd megemelkedve a nyergében, ráhajt. Elhúz mellette.

A férfinak fönnakad a szeme. A lába is megáll. Gépe csak a lendülettől megy. Mi az? Már tudja ez a huligán is? (Egyből lehuligánozza.) Tollazó elpletykázta, hogy leégette őt?

Nem, nem, nem olyan az a kislány! Ami történt, kettőjük között történt. De ha mégis? Majd beszélnek róla három napig, azután megunják. Ilyen csoda előfordult már a történelemben. Nála szebb fiú is kapott nemet egy lánytól. Hiszen erről van szó! Fiú! Ő azonban már férfi, sőt... Harminchét éves. Ha nagyon igyekezett volna, lehetne olyan idős lánya, mint ez a Tollazó.

A kölyök már messze előtte jár. Hátra-hátrapislog. A férfi máskor nem törődik ezekkel az ifjú bicajosokkal. Ismeri a fajtájukat. Kiruccannak a városból, s a nyílt országúton elkapja őket a versenyzési láz. Kikezdenek gyakran még az ócskább motorokkal is, vagy a

(Würtz Ádám rajza)

lomha teherautókkal. Ő soha nem hagyta magát zavarni. Ha elhúzott mellette a nagylegény, egy pillantással elintézte. Ingerelhette szóval, nézéssel, melléragadhatott, ha kedvét találta benne. Tudta, előbbutóbb megunják.

Am ez a rövidnadrágos, sárgahajú huligán!... Ez biztos annak a galerinek a tagja, amelyik Tollazót szokta körüldongani. Várják minden délután, otrombán jópofáskodnak, a lány pedig csak billeg közöttük és csillog nekik a fehér fogsorával, a zöld szemével.

Tollazó! Milyen jól eltalálta az üzemi keresztelés. A borzas barna-vörös haja, amelybe sárgás csíkokat szívott a nap, csakugyan olyan, mint a tollazó. Különösen, hogy puha is a haja és libeg, ahogy jár. És a járása is olyan, mint a tollazó szára, amikor rugalmasan mozdul az asszonyok kezében.

Tollazó! Vékony és mégis formás. Gyerek, ahogy játékosan dalolva végzi a munkáját és nő a javából, ahogy forgatja sárgán villogó nagy szemét.

A kölyök most megállt. Leszáll a gépéről, valamit igazít a nyergén. Ahogy a közelébe ér, látja, hogy nyurga, jó fejjel lehet magasabb nála. De a válla keskeny és karikalábú. Amikor elsuhan mellette, megint rávigyorog. A férfi úgy tesz, mintha nem venné észre. Még gondolni sem akar vele.

Legszívesebben semmire sem gondolna. De ez tíz másodpercig sem sikerül. Tollazó kedves mosolyával elébe perdül... Úgy, mint akkor...

Igen, akkor kezdődött az egész, azon az üzemi mulatságon. Először csak messziről nézte, ahogy a lány táncol, azután nem tudott ellenállni, odalépett hozzá, fölkérte. Milyen könnyen táncolt és közben, hogy járt a szája, milyen kacéran mosolygott, a tánc szüneteben belakarolt, s kedves közvetlenséggel, saját zsebkendőjével megtörölte a homlokát. Mert bizony, az komoly munka volt, különösen, hogy a bicikli úgy megmerevítette a lábizmait és hiába, elmúlt már húszéves.

Most újra mellette hajt a kölyök.

— Nem versenyzünk, bácsi? — vigyorog rá a szeplői közül és pimaszul hunyorítva, megemelkedik a nyergében, rádől a kormányra és elhúz, hogy hátradobott fejjel röhögjön a szeme közé.

— Hogy az a... — mordul föl a férfi, s az ajkába harap, nehogy kiáltás legyen a mérgéből. Szava nincs, csak magában füstölög: — Elmúltam már húszéves, de bácsi azért nem vagyok még! Mit gondolsz te, hogy az anyád ne sirasson... Majd megmutatom én neked, ki a bácsi! — És rá!

Mert ott a táncon nem majmoltam a ti guggoló tekergéseteket, a rángatózástokat?...

Elég volt az az egy tánc bevezetőnek, hogy másnap, meg harmadnap, meg azt követően egyre gyakrabban ott legyen Tollazó gépénél. Mert szerencsére az a gép az ő karbantartói kezére volt bízva és szerencsére, nem tegnap csomagolták ki a ládából. Mindig talált rajta valamit. Hol egy csavart kellett kicserélnie, hol ráhúzni egy anyát, de ha minden rendben volt, akkor sem ártott ott álldogálni mellette és figyelnie, mert mintha gyanúsan zörögne az egyik fogaskerék, vagy a másik... Ki tudja, melyik, hiszen van belőlük — hál' isten — jócskán.

Milyen jól elbeszélgettek ilyenkor... Tollazóval mindenről lehetett beszélgetni. Könyvről, filmről, színházról, sportról, no meg a szerelemről. Az volt a legkedvesebb, ahogy a szerelemről nyilatkozott. Nem is a szavai, hanem szemének a játéka, s ahogy nyelve hegyét kicsit megmutatva cöcögött, és véleménye végére pontnak sóhajtott egy rövidet, s inkább maga elé suttogta: az jó!

Emelkedőhöz ért. Máskor itt erősebben nyomja a pedált, de türi, hogy meglassul a gép futása. Most azonban ráhajt. A lánc meglepetten csikorog, de aztán engedelmeskedik és meglódítja a hátsó kereket. Hiába, a huligánja eltűnt a szeme elől.

A férfiban most lesz tudatossá, hogy elfogadta a kihívást. Kapott egy pofont, zsebre vágta, de a ráadást nem nyeli le. Hosszú ez az emelkedő. Mintha megnyúlt volna tegnap óta.

Tegnap!... Tegnap dalolva ment haza. A kerekek maguktól forogtak alatta, s mint utoljára, vagy két évtizede, kamasz füllel hallotta, a kislány hangján: »Majd holnap elbeszélgetünk erről.«

Mi volt ez, ha nem biztatás? Hiszen azon vitatkoztak, mikor csap át a szimpátia szerelembe. És Tollazó cinkos hunyorítása olyan egyértelmű volt, hogy ő úgy értékelte magában, egyenest sértő, ha ma nem kérdezi meg, »volna-e kedve leülni munka után egy presszóban, folytatni a tegnapi beszélgetést?«

De hova lett a tegnapi igéret! Tollazó olyan meglepetten nézett rá, mintha a Marsba hívta volna víkendezni. Igen, igen, a Marsba és nem ő, akivel hetek óta nagy beszélgetésekbe mélyed, hanem egy marslakó. És ráadásul a meglepett tekintetének, ahogy végigmérte őt. De mindezt elviseli, talán még bele sem pirul, ha nem süti le aztán a szemét, mint egy megszeppent kislány, s nem suttogja, hogy »ne tessék haragudni, de én nem szoktam férfiakkal járni.«

Milyen finoman gúnyolta: »Ne tessék haragudni« és »férfiakkal nem«... Inkább mondta volna magyarul, hogy mit akarsz tőlem, te vén kujon!

Fölér a domb tetejére. Jó messze maga előtt látja a legényét. Ráengedi a gépet az enyhe lejtőn. Jólesik, hogy a fölidézett szégyentől megforrósodó arcát hessegeti a nekiiramodására válaszoló szél.

Egyre csökken közöttük a távolság. Most mintha megérezte volna, hogy a nyomában van, hátrafordul, s miután fölmérte a veszélyt, megemelkedik a nyeregben, rádől a kormányra és gyors lábbal tekeri a pedált. Jó gépe van. Versenygép. Valódi!

— Csak tekerd, barátom! Meglátjuk, meddig bírod! — sziszegi a férfi a bajusza alatt és nemhogy ráhajtana, inkább lelassít.

Érti a módját, csinálta valaha eleget. Valaha... Most is éppúgy elkapja ezt a kölyköt, mint »valaha«. Közvetlen a nyomában lesz, hadd fáradjon. Aztán, amikor majd »csalinkázni« kezd az első kereke, amikor már hullámzik a futása, akkor megszorítja.

Így kerekeznek egymás mögött vagy három kilométert. A férfi nem közelíti meg, de nem is engedi el a kihívóját. Mintha pórázon tartaná. És jól számított. A fiú egyre idegesebb, folyton hátrapislog, végül dühösen ráhajt, de a gépe már nem engedelmeskedik gyengülő lábának. Az első kerék kezdi írni a fél nyolcasokat.

A férfi csak erre várt. Csettint, s szinte hangosan mondja: Gyönyörködj a legényedben, kis Tollazó!

A kölyök érzi, hogy a veszély a nyakán. Összeszedi minden erejét, ráborul a kormányra és lihegve-kapkodva működik a pedálon. A férfi a nyomában van. Ha akarná, fél perc alatt lelépné. De ráér. Hadd küszködjön a pimasz huligánja!

És megint ostoba, kamasz gondolata támad. Ha Tollazó látná, hogy »a férfi, akivel ő nem szokott járni«, milyen könnyedén elbánik a fiúcskával, akivel szokott járni. Ha...

De nem gondolhatja végig. Háta mögül surranást hall és inkább csak ösztönének engedelmeskedve, oldalt vág a padkára. A fekete személyauto, ha jól látta, száznyolcvanas Merci volt, vad vágtában elhúzott mellette. Aztán eltűnt előle a fiú. A kontrát és a kéziféket egyszerre szorította rá. Az út másik oldalán sikítva fékezett egy szemből jövő teherautó. Jóval előttük megtorpant a Mercedes, kiszálltak az utasai és futva jöttek vissza.

Szegény szeplős srác ott hevert az árokban. A Mercedes egyik utasa mellé térdelt. Ferde orrú, fekete ember volt. Azt mondta, orvos. Később fölegyenesedett, s a körülállókhoz fordult: »Él. Valószínűleg koponyaalapi törés.«

— Jó méterrel mellette mentem el. Világosan mutatja a kéréknyom — szólal meg a Merci sofőrje.

— Most forduljon meg! Bevisszük! — rendelkezik az orvos.

A teherautó sofőrje ölébe vette a fiút és megindult vele föl a töltésen.

A férfi összeszedte a szerencsétlenül járt gyerek széthullott apróságait. Szakadt levéltárca, egy sportegyesületi igazolvány, néhány tízforintos és egy amatőrkép, amelyiken kis fekete lánnyal áll összeborulva.

Összerakja a holmit, fölszalad a töltésen és átadja az orvosnak. Azt mondja, ő ott marad, megvárja a rendőrséget.

Leül az árok szélére, merev tekintettel bámulja az összetört valódi versenygépet. Nem érti, mit akart tőle ez a szerencsétlen fiú.

Mátyás Ferenc:

Kollégista lányok

Mintha topolyfák oszlopai
tartanák az eget,
feszül a gyönyör Sümeg várán,
vihogó képzelet
csapong, modern zárdista lányok
álmát nyitja a rét,
s elküldi kislányszoknyás harangvirág üzenetét.

Őrzik empire-bútor emlék közt
a vaságyas szobát,
s kivonul arcuk sütkérezni
az ablakokon át.
Szállnak copfos seregben, vizsgák
súlyát viszik haza.
Eszük boglyán már meg-megcsillan
tudásuk aranya.

Könyvtár a Becsület-hez

nincs ugyan, de ...dják a Dunai —, ha lenne, ez ...

asztalon ott áll a nyilvántartás, amelyet a kölcsönzők maguk vezetnek, be-... s törlik nevüket. ...ödik az »ön-... ...nyvtár, hat-... ...olvasója van ...tet sem tűnt

...let-könyvtár ... több a Vas-... ...rdekes szín-... mindenki el-... ...n megnyitni ...ok számára ...mes, akik az ...keiben már ...uzai tudnak

...k százai, ez-... gyébként bi-... ...ükség van a ...nyvtárosokra ...arts Oszkár-... ...ti könyvtár ... munkatársai-... ...tre újabb hí-... az írott szép

... munkájukban ...ebb tapaszta-... ...ogy ők fogal-... a könyvtáron kívüli közeledés jelenti számukra.

— Megalakítottuk az üzemi könyvtárosok szocialista brigádját, úgy tudom, elsőnek az országban. Mi az a több, amit vállalt a brigád a munkaköri kötelességen túl? Elsősorban az, hogy rendszeresen járjuk az üzemrészeket, amelyeket felosztottunk egymás között, ellátogatunk minden brigádhoz, részt veszünk tanácskozásaikon, ismerjük gondjakat, terveiket. S a könyvről mindig, mindenütt és egyre többet beszélünk. A rendszeres olvasók számának gyarapodása bizonyítja, hogy nem hiába.

Mert bár öröm az is, hogy van egy klub, amelyben a becsület tölti be a könyvtáros tisztét, örömük akkor lesz igazán teljes, ha a képzeletbeli »cégérekre« szerte a Vasműben mégiscsak ez kerül: könytár az irodalmi érdeklődéshez. (k)

...ZONT

...ében kétezer ...nyvet is kiál-... a finn fővá-... ...k Dobozy Im-...

...yat vesz fel szer-... az Iskolatelevi-... napon sugároz ...gyárlátogatást az ...kolák hetedik és ...sztályai számára. ...em kapcsolódik ... tananyaghoz, de ...nulságos lesz s a ... remélik, hogy ... majd a nyolca-... ...yaválasztási gond-... alkalommal az ...ártással ismer-... ...neg a gyerekek ...ékesfehérváron.

...yar filmarchi-... ...honra talált az ...i úti filmlabo-... ...pületében. Az ...imatizált rak-... ...lon zacskók-... ...k a muzeális ...eket.

...amarazenéje cím-... hangversenyből ...t indít kamara-... ...árcius 24-én a ... A nyitóest mű-... ...el a többi kö-... ...z Sándor Szere-... ...óra című műve. ...14-i hangverseny ... Maderna, vala-... ...hausen egy-egy ...agyarországi be-...

...érdekes témá-... ...zik a TIT sze-... egyeteme. A ... várakozás a ...chnikai eszkö-... ...lés és oktatás ...n című elő-... ...t előzi meg, ...mos pedagó-... ...be a magnetofon, a lemezjátszó, a rádió, a televízió és a filmvetítő alkalmazásáról az oktatásban.

Hazánkban tartózkodik Vincenzo Lauretta, a hagyományos agrigentói folklórfesztivál elnöke, s több előadást tart az Eötvös Loránd, valamint a szegedi József Attila Tudományegyetemen.

Kisfilmek nagy sikere. Az utóbbi években a különböző filmfesztiválokon több magyar rövidfilmsiker született. Ezeket a filmeket itthon is nagy érdeklődés mellett játsszák a mozik. A Te című alkotást 278 ezer, a Csendélet című rövidfilmet 751 ezer néző tekintette meg. A Kinek higgyek? 188 ezer, míg az Ének a vasról 140 ezer nézővel szerepel a statisztikán.

● *Tarasz Sevcsenko születésének 150. évfordulója alkalmával a Vörösmarty Filmszínházban hétfőn felújítják a Széttört bilincsek című szovjet filmet. Az Egyetemi Színpadon hétfőn Sevcsenko-emlékestet rendez az MSZBT és a TIT. Dr. Kardos László megnyitója után Barabás Tibor író tart ünnepi beszédet.*

Folytatja a Magyar költőksorozat kibocsátását a Hanglemezgyártó Vállalat. A klasszikus költők mellett ebben az évben több mai magyar költő alkotását is lemezre veszik, kiváló előadóművészek tolmácsolásában. A sorozat iránt különösen iskolák, irodalmi színpadok, művelődési házak érdeklődnek.

...JÚ

... legnagyobb ...ra a Ki mi-... - mondja Bé-... az Ifjúsági ...esztője. — A ...onalú törté-... ...dalmi vetél-... a jövő hét ...ndul a ma-... ...rozat. Érde-... ...gy három ...vője is lesz, ...tközi diák-... ...helyezést ér-tek el. A dolog természetéből fakad, hogy írásbeli feladatok megoldására is sor kerül. Közben azonban be-bepillantunk mind a diákok munkájába, mind pedig a zsüri tevékenységébe. És amit a néző nem láthat: ez idő alatt a telefonügyeletet egyetemi tanár veszi át. Így biztosítjuk, hogy az adás közben a számtalan érdeklődő szakszerű felvilágosítást kapjon.

...gkönyv

Vojtech Jasny

...n a macska« című filmem bemutatójára ér-... ...stre Emilia Vasaryova, a női főszereplő tár-... ...an megkérdezték tőlem, mi adta fantasztikus ...etét. Nos, egy apróság, egy kiscica, amelyet ...kba kaptam, és nagyon szép szeme volt. El-... lenne, ha ez a cica mindenkit jellemének ...ben látna. Jan Werich, a film főszereplője ...izsi optikust, akinek a macskája reklámcél-... ...t viselt. Innen a varázsos tekintetű, szem-... ötlete. Balázs Béla szerint egy zenés filmben ... főszerep. Én ebben a filmben a színeknek ... dramaturgiai szerepet. Legközelebbi mun-... ...ője« Shakespeare: a filmben Falstaffot ha-... ...ő minden korok rendőrségét kijátszva, elér-... ...ba. Egyébként először vagyok Budapesten és ...n jöttem. Az aláírásom melletti szemüveges, ... - én volnék. Köszöntöm a Népszava olvasóit:

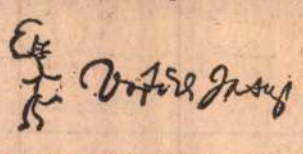

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Würtz Ádám
NÉPSZAVA

V4004 MAR
1021

László Anna:

Én vagyok ÉN

(Würtz Ádám rajza)

1964 MAJ
CSALÁD ÉS ISKOLA
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

A gyermek és ruhája

Érdekes és hasznos kis könyv jelent meg a Magyar Nők Országos Tanácsa gondozásában a közelmúltban. Szerzője, *Schiffer Klára* nagy körültekintéssel és hozzáértéssel ad tanácsot a szülőknek gyerekeik ízléses, célszerű öltöztetéséhez. A kisóvodás kortól sorra veszi a lányok és fiúk ruhatárát és mindazt a nevelői feladatot, ami a ruházkodáshoz kapcsolódik: a rendre, tisztaságra, jó ízlésre nevelés alkalmait.

A serdülő lányok ruházkodásához ad segítséget a könyv *Az egyéniség és az öltözködés* című fejezete, amelyből az alábbi részleteket idézzük.

1. Korához képest magas, vékony lány ruhái egyenes felsőrésszel készüljenek. Szoknyája húzott vagy berakott, a ruha nyakkivágása kerek vagy négyszögletes legyen. Széles csíkozású, mintás anyagú ruha vagy szoknya és pulóver áll jól az ilyen termethez.

2. Vékony, alacsony, arányos testalkatú lány viselhet egyenes, részekben szabott szoknyát, kockás, mintás szövetből; az egybeszabott ruha is jól öltözteti, de kerüljük a vastag szövetből készült ruhákat.

3. A molett lányka inkább kívül hordható, egyenen szabású blúzt és olyan szoknyát viseljen, ami nem túl bő, vagy húzott, hanem részekből szabott. A kötényruha előnyös. Ruháknál részesítsük előnybe a princessz szabást, elől-hátul hosszanti szabásvonallal.

T. E.

KÁROLYI AMY

1021

Fiatalok

Játékainkkal mások játsznak,
új gyerekek, s nem is az elsők,
labdáznak, futnak, fára másznak.

Szerelmünket kamaszok élik,
próbálgatják, ha nem is jobban,
az első érzés nagyot dobban.

Mások választják hivatásunk,
másé minden gazdátlan percünk.
Mohó kezekkel felveszik
az éveket, a napokat,
a játékokat, a játékokat,
amiket a kezünkből ejtünk.

WÜRTZ ÁDAM *rajza*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

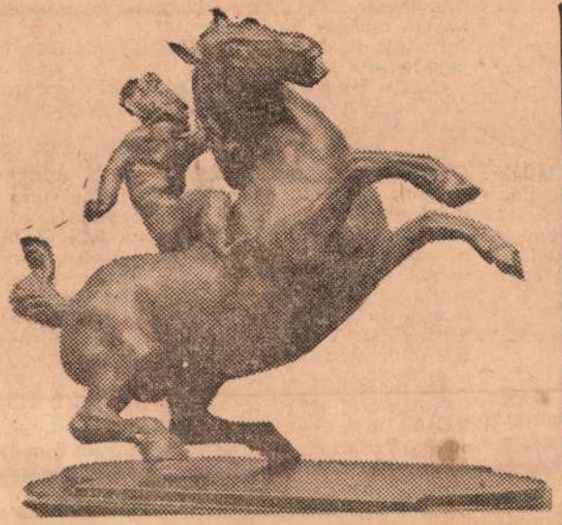

Leonardo da Vinci követője: Lovasszobor

A Szépművészeti Múzeum újjárendezett kiállítása

A Szépművészeti Múzeum látogatói mától fogva — több évi kényszerű szünet után — újból gyönyörködhetnek az európai szobrászművészet évezrednyi (a VIII.—XVIII. századi) fejlődését felölelő gyűjtemény állandó kiállításában, amely újjárendezett formájában gazdagabb minden eddiginél. A földszinti csarnokot és a múzeum teljes második emeletét betöltő, nemzetközi viszonylatban is igen jelentős gyűjtemény ugyanis, főként az utóbbi tizenöt esztendő kutatómunkájának és vásárlásainak eredményeképpen lett a Szépművészeti Múzeum egyik legszebb osztályává.

Külön érdekessége a kiállításnak — s kiválóan illeszkedik az épület adottságaihoz — a reolasz szobrászat európai hírű tudósa.

A második emeleten láthatók a román kor, a gótika és a reneszánsz olasz, német, francia, német-alföldi és spanyol emlékei: számos név szerint nem ismert és neves művész már régebben is szerepelt alkotása. Közöttük olyan világszerte ismert remekművek, mint *a XIII. századi spoletói mester feszülete, Luca della Robbia Krisztus és Tamás kompozíciója, Leonardo követőjének lovasszobra, egy Köln melletti templom XV. századi tölgyfaszobrai stb.* Melletük nem kevés a hasonlóan jelentős, de korábban nem szerepelt mű. Részint új szerzemények ezek is, részint azonban már megvolt, de eddig félreismert és csak az

THÁLIA – 1964

Az idén 60 esztendeje, hogy fiatal esztéták, színészek, írók Hevesi Sándor új színházi törekvéseit megértve, összefogtak egy modern magyar játékszín megteremtésére. A századforduló utáni években meginduló szellemi pezsgés, Bartók és Kodály, Ady és Móricz feltűnése különösen kedvezett a vállalkozásnak, amelynek zászlajára Thália nevét írták.

A társaság egyik akkori fiatalja, Benedek Marcell írja emlékező soraiban: *»A Thália semmiféle stílushoz nem kötötte magát... a színház alkalmazkodjék minden egyes szerző stílusához... Igazi törekvése a színjátszás, a rendezés reformja volt... a legmagasabbrendű művészetet kivitte a nép közé.«*

A Thália vezérgondolata tehát a haladó színjátszás volt. Műsorrendjén Gorkij, Heyermans, Courteline és Mirbeau darabjai voltak — többek közt —, közönsége pedig jobbára a szakszervezetekbe tömörült munkások soraiból verbuválódott. Éppen emiatt kezdte a hatóság gyanús szemmel méregetni a Thália tevékenységét. Állandó épületük nem volt, egyre gyakrabban megvonták az előadásokhoz szükséges engedélyt.

A magyar játékszín viszonylag rövid történetében a legszebb lapokat kétségtelen a Thália jegyezte. A hagyományt megőrző ma élő emlékezet ezért fogadta némi fenntartással tavaly a hírt, hogy a Jókai Színház új vezetői Hevesi Sándor örökét képesek felújítani, s elképzeléseiket a Thália nevével fémjelezni.

legjelentősebb kérdéseiről. Ezek közé tartozik mindjárt az első bemutató, *Max Frisch Andorrája.* A svájci író ebben a művében megrázó erővel szól a mindenféle faji előítélet ellen, ezzel lázítja a mindenkori emberi lelkiismeretet. Szenvedélyesen perel a kényelmeskedő, lusta beletörődéssel, a kiszolgáltatottság táplálta tunyasággal. Mindez magas művészi hőfokon izzik fel színpadán, vonzásából nem engedi ki nézőit.

Ugyancsak méltán kapott helyet a műsorban — a többi között — *Saul Lewit* műve, a *Parancsra tettem.* Középpontjában az elmúlt évtized egyik legszorongatóbb problémája áll. Az, hogy vajon a bestiális kegyetlenkedések elkövetője kibújhat-e a felelősség alól, vádolóinak arcába vágva: parancsra tettem!

Nincs szándékunkban sorra felemlíteni az új Thália bemutatóit. Értékeltük valamennyit az adott alkalmakkor. A két darab megemlítésével csupán nyomatékosan jelezni akarjuk, hogy *a színház törekvései valóban a színpadi mondanivaló korszerűségét és változatosságát kívánják szolgálni.* S nem csupán újkori darabjaikkal. Ide sorolhatjuk a nagy francia klasszikus, *Racine Britannicusát,* vagy a másik, *Diderot Apácáját.* Sőt, a misztériumjáték sajátos kereteit megidéző *Legenda a dicsőséges feltámadásról* című előadást is.

A régi Thália — mint említettük — nem kötötte magát egyfajta stílushoz. Az elv az volt: a színház alkalmazkodjék minden

jól-rosszul át kell szabni a játékszín testére. *Ők a játékszínt alakították át nem kis művészi becsvággyal, de alázattal is az író mondanivalójának teljesértékű közlése érdekében.* A szerzőben nem a minden egyes bővített mondatához foggal, körömmel ragaszkodó, cselő-botló színpadi jövevényt látták, hanem a megfelelő alkotótársat. Az eredmény: *kitűnő, magas színvonalú előadás, párosulva a megérdemelt közönségsikerrel.* A bemutatótól kezdve táblás házak, példátlan sorozat: küszöbön a századik előadás.

S ha most azt kutatjuk az elmúlt évek tükrében, hogy mi a titka egy színház megújhodásának, bajos erre hirtelenjében válaszolni. Természetesen csodák nincsenek. A Thália név ráolvasásával nem lehet egy egész együttest egyszeriben megváltani.

A változásban kétségkívül oroszlánrésze van a színház élére néhány éve odakerült tehetséges vezetőknek. Igaztalanok *lennénk,* ha újat akarásukat csak ebben az esztendőben vennénk észre. Hiszen *a megelőző években olyan darabokat hoztak át, mint a kedvesen bohókás Kakuk Marci, a Csokonai Vitéz emlékét élesztő Tempefői, vagy a nagysikerű Brecht-előadás, az Arturo Ui.*

Ez azonban csak az érem egyik oldala. Hiába minden friss elképzelés, rendezői ötletesség, ha nem talál szövetségeseket a színházban. *Tisztelet és becsület illeti az egész együttest — az eredményt közösen érték el — nem is lehet másként. A Thá-*

Megjegyzés

Itt a nyári évad — csaknem annyi izgalom, készülődés előzi meg, mint a télit. Így is van rendjén. Sokszor beszéltünk már róla, s ebben mindenki egyetértett: bár kétségkívül van különbség az ember téli és nyári életbeosztása között, s ennek megfelelően programjában — azért az teljesen torz és túlhaladott elképzelés, hogy nyáron igazi szépre, tartalmasra, gondolatgazdagra ne volnánk fogékonyak. Történik is ma már sok minden annak érdekében, hogy ez az igény mindinkább kielégülhessen, s vele együtt az az igény is, amelyet szaporodó külföldi vendégeink, örvendetesen növekvő idegenforgalmunk támaszt. Történik Martonvásárott, Fertődön, Gyulán, Szegeden, valamelyest a Balatonnál (Keszthelyen, Tihanyban) — és még több helyütt.

De vajon történik-e elegendő — a fővárosnak mind saját állampolgáraink, mind külföldi vendégeink szempontjából kívételes jelentőségéhez képest elegendő — Budapesten? Úgy véljük, nem. Ezúttal nem egyszerűen az idei programra gondolunk: ebben várhatóan találkozik majd jó dolog, nincs ok előre vészjeleket adni.(Vajha utólag se lenne.)

De a távlat, a többéves perspektíva nem valami megnyugtató. Kimondjuk kerek-perec, mire gondolunk: a margitszigeti szabadtéri színpadra. Néhány éve különös »etikett« alakult ki e körül a párját ritkítóan előnyös adottságokkal rendelkező, nemzetközileg is jelentőssé tehető létesítmény körül. Valahogy úgy nem illik beszélni róla, mint akasztott ember házában a kötélről. Csendesen kimúlt, s most hagyjuk pihenni, mint a holtakat. No, de ebbe nem nyugodhatunk bele. A Szigetszínpad csak tetszhalott. Igaz, feltámasztásához pénz kell. Sok pénz.

De tavaly még kevesebb kellett volna — jövőre pedig még több kell. Gyönyörű, s mind a vidékiek, mind a külföldiek által éppen nyáron mind látogatottabb

1964 MÁJ 31.

1021

Würtz Ádám

Baráth Lajos:

Hűség

A nehéz ajtó becsukódott mögötte, kis kattanás jelezte: a szolgálatos vasutas le is plombálta a kocsit. A néni megkönnyebbülten felsóhajtott. Mély lélegzetet vett, s az elhasznált levegővel együtt kifújta fáradalmát, s visszatartott izgalmát is. Magára maradt. És ő ezt csak abból vette észre, hogy a kocsi belsejébe alig jutott fény. A kévényi derengés a túlsó oldalon vibrált, átellenből viszont friss levegőt szűrt a kicsike ablak.

Még egyszer felsóhajtott, aztán megszólalt.

— Indulunk már, indulunk, rövidesen.

Választ nem kapott. Egy percenésnyi nesz sem riasztotta a sötétben meghúzódó lelket. Talán nagyon távolról, a pályaudvar túlsó zugából mozdonypöfékelés rémlett, de az nem hozzájuk beszélt.

Az asszony szükségét érezte a hangos szónak. Nem a csönd zavarta. Illett a némaság fájdalmához, az alkalomhoz, és különösen azért örült a csöndnek, mert panaszkodni akart.

— Nekem már hetek óta nem fájt semmim... — itt megakadt a szó. Összekulcsolta inas ujjait s viszatartotta lélegzetét, hogy a levegőért könyörgő tüdejében égő zsibbadást érezzen. »Fájj! — mondta magának. — Legalább te fájj!« S mondta volna, hogy nincs szörnyűbb kínja az embernek, ha a szerető társ fájdalmán nem enyhíthetünk. Az idős asszony nem tudta megfogalmazni bánatát. Csak érezte.

Pedig mennyi mindenre panaszkodhatott volna. S az ideje, az is nagyon kevés volt. Tudta, reggelre megérkeznek s akkor nincs tovább, azon túl kettőjüknek nem következik semmi. Ő viszautazik a déli személlyel, társa pedig marad. Panaszkodhatott volna sorsára: hogy egyszer virágot várt és durva szót kapott. Persze, ez nagyon régen volt. Talán egyéves házasok lehettek... »Hány éve is annak, istenem?« — kérdezte félhangosan s felelt is rá nyomban: »Negyvenhét!« Szűzanyám, tört fel belőle a sóhaj, negyvenhét év... és most már csak pár óra.

A vonat lassan indult. Amikor a kerekek kattogni kezdtek, az öregasszony megszólalt:

— Megyünk már! Hallod? Megyünk.

A kattogás szerény kantátát zakatolt. Falusit, egyszerűt, amilyen az asszony lelkében élhetett a domboldali temetések idejéből. »Bevégezted földi pályád...«

Észre sem vette, hogy hangosan beszél. Bár visszahallotta minden szavát, neki úgy tűnt, így igazi a csend, így a megnyugtató.

— Azt mondta az orvos, nem érzel te semmi rosszat... Hogy te már olyan gyenge vagy, hogy csak békés nyugodalmat érzel... Lehet, hogy csak vigasztalt az orvos? Hiszen úgy lesoványodtál és a szemed alatt csupa lila volt a bőr...

Néha magára hagyta férje. Vette szekercéjét, a fűrészt, kis tasakját, amiben a szögeket tartotta, sárga collstokja, mint egy kikiricsszál, világított barna kordkabátján... Vett mindent időnként, aztán alig köszönt. Mord volt mindig, ha búcsúra került sor... Mord és könyörtelen. Az állomás a kertjük végében volt, de soha vissza nem fordult, soha, egy pillanatra ki nem tekintett az ablakon, hogy intsen: »Íme, látlak, majd jövök, ne sírj hát.«

Nem! Úgy ment el mindig, mint aki már többé vissza se jön. Olyankor napokig sírt s mindaddig szomorkodott, amíg egy hajnalon be nem toppant. Mindig hajnalban jött meg, mindig jókedvűen, harisnyát, csokoládét hozott és ritkán cipőt. Mint a gyerekeknek, a kamaszlányoknak, harisnyát és csokoládét vett, ha újra hazajött.

Csak gondolt erre az asszony, dehogy ejtett volna ki egy panaszos szót ezekről. S mert azt hitte, hogy társa így is mindent megtud, engesztelően könyörgött.

— Nem panasznak szántam... Hiszen szép volt minden, ami volt. Minden szép, mert hisz az én uram voltál.

Egy állomáson haladt át a vonat. Egy fénypászta ráhullott az asszony arcára. Kis, aszalt arcán pár könnycsepp világított, de a pár könnycsepp mindegyikének tükrére külön vasúti kocsi, villanyégő, indóház ívelt rá. Mintha azok az apró, sósízű vízcseppek képesek lettek volna külön-külön a világot magukba fogadni, töméntelen sok bánattal, örömmel, születéssel és temetéssel együtt. Ahonnan a könnycseppek eredtek, a szem, az mély gödrökben nyugodott. Félig lehunyva, de kíváncsian kutatta a fényt a szempár.

Az öregasszony visszaült a helyére.

— Közeledünk már, közeledünk — mondta halkan.

S a lélek tovább duruzsolta bánatát.

— Csak egyszer vittél volna magaddal. Hogy láttam volna én is, milyen szép tetőket ácsolsz. Ahogyan mesélte olykor: itt kétszékest, amott egy manzárdot, máshol meg féleresz csinált, azok nagyon szegények voltak. A gazdagabbak gyöngyfüzért küldtek haza, a szegények csak sovány tyúkot. S mindig elhozta, mindig megörvendeztette őt. De magával soha nem vitte. Talán sok szeretője lehetett? Erre is gondolt az asszony. De nem szólt soha. Nem volt szíve gyanúsítgatni, bántani olyan valakit, akit életében mindenkinél s mindennél jobban tisztelt s szeretett. S most sem ő panaszkodott. Csak végig gondolta a negyvenhét évet... A negyvenhét évüket.

— Hamarabb kellett volna menni az orvoshoz... Piros voltál mindig, hogy majd kicsattantál... De belül, én jóistenem, belül sorvadt mindened... Ezt mondta az orvos, így mondta nekem ma egy hete éppen.

Hangja megnyugtatta. Mintha fájdalmán is enyhítene a hangos szó.

Csak a bensőjében ne háborogna valami szüntelen. A sorsa, tudta ő, az a negyvenhét esztendő, amit együtt éltek le.

Hogy dicsértek mindenfelé... És én egy tetőt nem láthattam... Csak egyszer, amikor búcsúra mentünk, akkor mutattál ki a vonatablakból: »Látod, az ott, az a szürke palás...« Szép volt, nagyon szép, még messziről is. De a gerendákat én nem láthattam. Pedig azokat magad faragtad, fűrészelted... Milyen erős is voltál... Hiszen, ha beléd láthattam volna... S még én mondtam, ha köhögtél: megfáztál, a magasban huzatosabb a lég... Mért nem is mentünk azonnal az orvoshoz?

Elsírta magát az öregasszony.

Állomások jöttek, a fények az arcára hullottak. De a szem most nem hunyorgott bele a vakító pásztákba. Lassan elszunnyadt a néni. Amikor újra felébredt, egy arc s egy meredő szempár nézett rá az ablakból. Megmozdult. Csak a kiáltozást hallotta. Aztán egy ideig csend volt újra. A kerekek is békésen nyugodtak a vasszálakon.

— Már dereng — mondta a feleség. — Lassan megérkezünk.

Lépéseket hallott. »Feltámadt az egyik!« — hallotta egy férfi hangját. Aztán a hatalmas ajtó nyikorogva megnyílt. Egy rendőr állt előtte.

— Hány óra van, gyermekem? — kérdezte a néni.

— Négy óra elmúlott — mondta a rendőr. — Utazunk, néni, utazunk?

— Kísérem — mutatta a néni a koporsót.

— Hát igen... — zavartan krákogott a rendőr. — Aztán kicsodája az a néninek?

— A férjem ő, fiam, az én uram... Elhamvasztatom, mert félek, hogy még ezután is fájdalmat érez majd... A tüdeje volt rossz. — Simogatta a fémkoporsót. — Messze még ide Debrecen?

— Közel már, néni, nagyon közel. Mire rendesen megvirrad, akkorra oda is érnek...

— Köszönöm, fiam — mondta a feleség, az idős asszony.

Nem emelte fel a fejét, de hallotta, hogy a hatalmas ajtó újra bezáródik. A kis kattanást is hallotta, amikor újra leplombálták a kocsit.

S a vonat kerekei újra kattogni kezdtek. A néni lelkében pedig megszólalt a panaszos hang, hogy még egyszer felidézze a negyvenhét évet, a fájdalmast, a szenvedőt, a kettőjük negyvenhét évét.

— Nagyon fájhatott, tudom én, ha nem is mondod — hallotta saját hangját.

A vonatkerekek egyszerű, falusi kantátát énekeltek, amilyen az öregasszony lelkében lakott a domboldali temetések idejéből.

(Würtz Ádám rajza)

Würtz Ádám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1954 JAN 3

ESTI HIRLAP

A KÉPCSARNOK VÁLLALA értesíti a közönséget, hog Würtz Ádám grafikusművész k állítását a nagy érdeklődésre v ló tekintettel január 11-ig me hosszabbítják.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

NÉPSZABADSÁG

1964 JAN. 3.

— **Würtz Ádám** grafikusművész kiállítását a nagy érdeklődésre tekintettel január 11-ig meghosszabbították a Dürer Teremben. (V. kerület, Bajcsy-Zsilinszky út 52.)

1021

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Pesti Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

A krit

Amikor az irodalmi időjárásban a kritika megnövekedett fontosságát jelzi a kultúrmeteorológia, akkor rendszerint az következik be, hogy a hivatásbeli és a passzionátus kritikusok elkezdenek nyakra-főre kritizálni. És ez még nem lenne baj, hiszen *a kritikusnak az a feladata az irodalmi életben, hogy kritizáljon,* s valóban vannak időszakok, amikor ennek a bíráló tevékenységnek megnövekszik a napi jelentősége. Csupán ott nincs valami rendjén, hogy amikor a szükséglet végiggondolt, következetes — vagyis elvi — kritikát követel, akkor a kritikusok egy része ezt úgy értelmezi, hogy okvetlenül rosszat kell mondani a megbírált könyvekről.

A könyv népszerűsítése

Különös módon torzult el a köztudat egy részében a kritika szó. Ha valakiről vagy valamely könyvről azt mondjuk, dőink közt is a legfontosabbak közé tartozik *a könyv népszerűsítése.* Kétségtelen, hogy ezen a téren eddig is csodákkal

szen, na [illegible]nek
nyeink, akkor nem
mes terjeszteni és
mozni bennünket
az országban. De ha
indulunk az egész
felé, hogy újabb mi
ban is kedvet ébres
az olvasásra, akkor
kánktól is elvárh
hogy segítsen benn
ebben a nem is c
munkában.

Itt van tehát ez
sik nagy kritikusi fe
amelyet egy-egy
lombíráló külön-kü
sem végezhet, hane
az egész kritikai iro
Ennek a feladatnak
veleje, hogy míg eg

1964 JAN 2 6.

1021

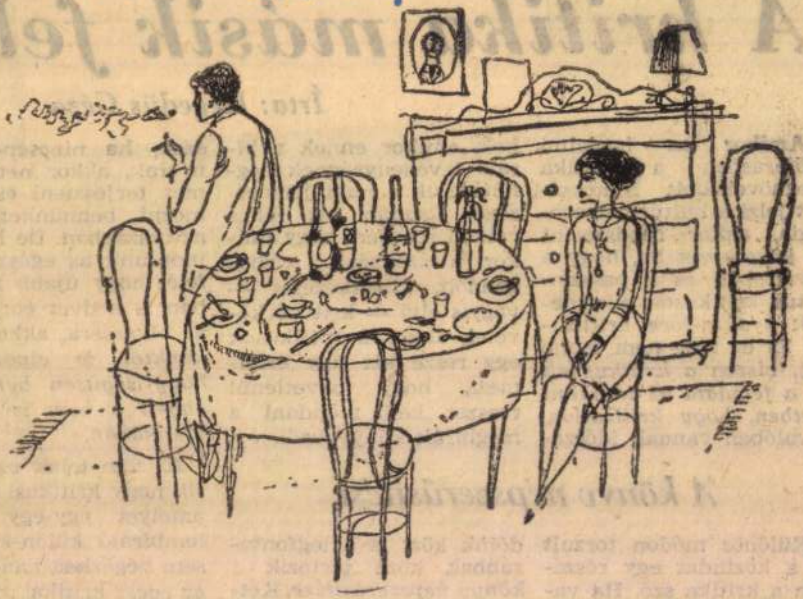

(Würtz Ádám rajza)

Würtz Ádám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307

MAGYAR NEMZET

1964 JAN 14.

Magyar és nemzetközi békeplakátokból rendez kiállítást az Országos Békebizottság a Hazafias Népfront Országos Tanácsának klubjában. A kiállítást január 15-én Würtz Ádám Munkácsy-díjas grafikusművész nyitja meg.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 1.
Telefon: 188-296, 188-307
CSALÁD ÉS ISKOLA

ÜNNEPEK

ANYÁK GYERMEKEK TANÍTÓK

ÉS PEDAGÓGIA

A gyermekek szeretnek ünnepelni. Megértik és élvezik, hogy az ünnep más mint a hétköznapok. Izgalommal várják és élik végig az ünnepek különleges előkészítését, napirendjét, a programokban kifejezésre jutó eszmei tartalmukat. Hatással van rájuk mindaz, ami az ünnepi-feszültségű légkörben eljut hozzájuk. Szinte ösztönösen szívják magukba, hogy a karácsonyi ajándékozás a családtagok egymás iránt érzett szeretetének kifejezése, hogy az Anyák Napjára készített levél, kézimunka segít elmondani, amit édesanyjuk iránt éreznek, hogy a május 1-i felvonulás a munka ünneplése, a munkával elért eredményeink számbavétele.

A gyermekek számára érthetővé tett ünnep érzelmeiket gazdagítja, erkölcsi nézeteiket formálja, magával ragadja őket. Ezért *pedagógiai felelősséget* jelent ünnepet rendezni a gyermekek számára, nevelési tennivalót ad szülőknek, pedagógusoknak egyaránt.

Az ünnepekben bővelkedő tavaszi hónapok sorát most kifejezetten pedagógiai tartalmú ünnepek folytatják: az Anyák Napja, a Nemzetközi Gyermeknap és a Pedagógusok Napja.

Az Anyák Napja bennsőséges ünnepe már mögöttünk van.

A Nemzetközi Gyermeknapot ez évben május utolsó vasárnapján, 26-án ünnepeljük. A Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség 1949-ből származó határozata szerint az ünnep alaphangja és célja, hogy a különböző országokban élő felnőttek fogjanak össze a világon élő minden gyermekért. Küzdjenek boldog gyermekségükért, a tanuláshoz, művelődéshez való jogaikért, azért, hogy a jogokkal a valóságban is élni tudjanak. A Gyermeknap politikai és pedagógiai ünnep. Megünneplése hazánkban pedagógusoktól és szülőktől azt kívánja, hogy elsősorban önmagukban — de egyúttal az egész társadalomban — mélyítsék el a felnövekvő nemzedékért érzett felelősséget. Azt kívánja, hogy a népek közötti béke és barátság, a szolidaritás tudatát és érzéseit nevelőmunkánk mindennapos feladatává emeljük. Azt kívánja, hogy a gyermekek nevelését a szülők és a pedagógusok összefogása, egymásban bízó tevékenysége tegye eredményessé.

Ezek köré a gondolatok köré csoportosuljanak a Nemzetközi Gyermeknapon a gyermekek számára rendezett ünnepségek, rajzversenyek, kiállítások, a kicsiket szórakoztató színes műsor, az úttörők avatási ünnepségei, a szülők munkahelyének

hogy
a vilá
hol hogyan élnek, mint tanulnak az ő korukbeliek. E beszélgetésekhez sok segítséget találnak a szülők a napilapok híranyagában, egy-egy közösen hallgatott rádió-, TV-adásban.

A következő vasárnap a nevelők ünnepe, a Pedagógusnap. Ezen a napon a gyermekek és ifjak köszöntik nevelőiket. A versben, köszöntésben, ünneplő-ruhás, virágcsokros jókívánságokban tiszteletük, és hálájuk fejeződik ki.

A nevelők ünneplése óvódánként, iskolánként más-más módon erősödött hagyománnyá. Helyenként az egész ünnep rendezését a szülői munkaközösség vállalja magára a gyermekek köszöntésétől kezdve a szülők, pedagógusok baráti találkozójáig. Máshol osztályonként szervezik meg a szülők a kis műsorral egybekötött ünnepséget, ahol virágot, és ajándékot adnak át a nevelőknek.

Ebben az évben a sokféle szokásból azokat kellene felelevéníteni, amelyek leginkább kifejezésre juttatják az ünnep eszmei tartalmát;

»...homlokáról nem ragyog

Ma jóformán minden napilap tág teret ad a pedagógiai kérdéseknek, a gyermeknevelés problémái, az iskolák gondjai jóformán állandó rovatban kerülnek az olvasó elé.

Fellapoztam a Vasárnapi Újság száz évvel ezelőtti számait, hadd lássuk hogyan tükrözi a kor felfogását a gyermeknevelés kérdéseiben. A Vasárnapi Újságot Hoitsy Pál szerkesztette, a Heckenast könyvkiadó cég adta ki, s hosszú évtizedeken át egyik legnépszerűbb magyar lap volt.

Örömmel látom, hogy a lap kötelességének tartotta állandó figyelemmel kísérni az „iskolai mozgalmakat". Egy kis hírfej és a hozzá csatlakozó rövid közlemények fogalmat adnak arról, hogy a lap olvasóit mennyire érdekelte az iskolaügy. Annyira, hogy a szerkesztő türelmet kér a lap levelezőitől és munkatársaitól, hogy nem tudja a sok beérkezett anyagot közölni.

Nyilván ez a nagyfokú érdeklődés okozta, hogy a Vasárnapi Újság, legalábbis az első néhány évfolyamban, megfelelő kommentárokkal egy-egy érdemekben megőszült tanító arcképét és életrajzát is közölte.

Egy ilyen életrajz részleteit ismertetem a következőkben.

A cikkíró bevezetőül a pedagógia jelentőségéről, fontosságáról ír — persze, korának nyelvén szólva, kissé fellengzős, majdhogynem dagályos „irály"-ban:

„Tisztelem a tudomány és művészet választottait —, de a kegyelet ellenállhatatlan érzése ragadja meg mindannyiszor keblemet, valahányszor az iskola szűk falai és pora között megőszült aggastyánokkal találkozom.

Ezek homlokáról nem ragyog a világi dicsőség babéra, ott ülnek a nehéz gond szülte redők, tanúi ama hosszú küzdelmes évek sorának, mellyeken egész nemzedékek nőttek fel kezök alatt, kiket mint megannyi gyöngéd csemetéket, híven ápoltak, hogy idővel, midőn a nekik szánt földbe ültetik át, az élet viszontagságaival dacoló, s magoknak és másoknak enyhet adó terebélyes, gyümölcsöző fákká válhassanak. Ezerek jöttek el hozzájuk, s mentek el tőlük, kiknek ők mutatták meg a felvilágosodottság és szellemi kincsek tárházát..."

Ez a bevezetése a lényeges mondanivalónak: a cikkíró egyébként a pedagógusok rossz anyagi viszonyaira akarja a figyelmet felhívni. A tanító akkor gabonailletéket (kommenciót) és csekély készpénzt kapott, amelyet a falu lakosaitól kellett portáról-portára járva behajtania, meg illetményföldjei voltak, amelyeket legtöbbször maga művelt meg családjával. Amit a cikkíró nagyon méltánytalannak tart, mert mint mondja:

„Most már ország világ elismeri, hogy az iskolamesterek éppen olly tisztes, mint fontos osztályt képeznek, s hogy az ő kezökben nyugszik, az ő képességöktől, s buzgalmoktól függ nagy részben a nép, s ez által

MAJ
1021

LUDVIK ASKENÁZY:

Hogy találtunk ki téged

Most elmondom neked, hogy találtunk ki téged.

Jó régen volt, akkor még manchester nadrágot hordtam, a macskánknak van ma belőle kispárnája.

Este volt, hazamentem, befűtöttem és melengettem a kezem. Mami nem volt otthon, csak egy kis fehér cédula feküdt az asztalon. Hogy mi állt rajta, ma már nem tudom. Akkoriban az emberek sűrűn jártak gyűlésekre, talán így szólt az a cédula:

„Értekezleten vagyok, melegítsd meg a spenótot!"

Vagy így:

„Későn jövök haza, mosogasd el az edényt!"

Már nem tudom, mi dolga volt akkor —, de alighanem valami fontos dolog.

Meggyújtottam a villanyt, aztán eloltottam. Talán még tetszett is nekem, hogy olyan nagyon magam voltam. Jó erős teát főztem, aztán cigarettára gyújtottam.

Hát most mihez kezdjek? gondoltam magamban. Mi lenne, ha hegedülnék egy kicsit? Senki sincs itthon... miért is ne?

Akkoriban volt egy hegedűnk. Egy barátunk hagyta nálunk. Te nem ismered őt, pedig biztosan tetszett volna neked. Fuvolán játszott a katonazenekarban, a nyolcas sorok élén menetelt, egyenesen járt, jól ki húzta a derekát. A hegedűt inkább a saját örömére őrizte nálunk — egyre ígérgette, hogy egyszer majd eljátssza nekünk a Csajkovszkij-koncertet —, de soha nem játszott semmit. Csupán egyetlen egyszer vette kezébe a hegedűt — akkor mindnyájan örültünk, sokat vártunk a muzsikálásától!

— Hurrá! — ujjongtunk — halljuk Csajkovszkijt!

De barátunk csak megpendítette ujjával a húrokat és a hegedűt rögtön visszatette a tokjába. Alighanem megszokta már a fuvolát...

— Csodagyerek voltam — mondta. Kilencéves koromban Wieniawskit játszottam. Ma pedig, látjátok...

Megvígasztaltuk.

De mindez nem tartozik ide.

Én megtanultam játszani ezen a hegedűn, de csak egy árva dalocskát. Nagyon örültem, ha eljátszhattam, de senkinek nem volt szabad hallania a hegedülésemet.

Ennek a kis dalnak csak egy szakasza volt, és az egy virágról szólt, a bazsalikomról. Szomorú kis dal volt, a bazsalikom nem nyílt ki benne soha, soha, sohasem...

Az ablakon túl nedves téli éjszaka volt, amilyen februárban szokott lenni Prágában, mikor a járókelők lucskos, fekete hóban gázolva sietnek haza. Könnyedén pengettem a húrokat a sötétben — de ez most valahogy nem vígasztalt meg úgy, mint máskor. Egyszerre azt szerettem volna, ha van itt valaki — hiszen az én muzsikám nem olyan rossz, hogy soha senki se hallja, csak a nehéz bútorok, a tányér, a csésze... Talán egész egyszerűen csak szomorú voltam, elszomorított ez az este, a sötét az utcán, az izzó kályha és bizonyos emlékek...

Felhívom, mondtam magamban. Megkérdem, hogy van és mikor jön haza.

Telefonáltam hát neki.

Lehet, hogy azt mondtam: — Jóestét! Nem tudod, hogy nyithatnám ki a kompótot? Nem, nem körtekompótot — szilvát. Hogy miért? Nem tudom, ez ízlik nekem. Hogy mit csinálok? hegedülök. De nem, semmi bajom, mi volna?

Mikor letettem a kagylót, kicsit felvidultam. Már nem gondoltam a bazsalikomra, amelyik soha nem nyílik ki a dalban. Úgy örültem, hogy mami még ma, egy vagy két óra múlva itt lesz, mintha ez valami különös dolog lenne; örültem, hogy hazajön, nedves lesz az arca és a haján vagy a kabátján talán olvadni fog a hó. A kabátja nem volt szép, és nem valami jól állt neki — olyan kabát volt, amilyet esőben hord az ember, zöldesbejátszó, nagyon régi kabát, kopott volt az ujja.

Csakhogy nem a kabáton múlik.

De hát min múlik? Azon, hogy milyen valaki. És minél mohóbban vizsgálja az ember, annál drágább az a másik. Te is megtudod majd, ha felnősz, és várni fogsz valakire...

Mert biztos, hogy ez veled is megtörténik!

Törni kezdtem a fejem, mivel lephetném meg mamit. De semmi sem jutott az eszembe — valahogy nem sikerült semmit sem kitalálnom. Bementem hát a fürdőszobába, hogy fogat mosok és lefekszem. A fürdőszobában a padon egy darabka rózsaszínű trikóanyag feküdt. Nagyon megtetszett nekem, mert olyan jó puha volt és tiszta és két pirinyó, furcsa vonás volt rajta. Olyanok voltak azok a vonások, mint a szemek. Mondom magamban, no, ebből a trikóból csinálok egy bábut — s kész a meglepetés.

Nagy munka volt...

Először is szabtam a trikóból két kis kerek lapot, összevarrtam őket és jól kitömtem vattával. Ez volt a feje: szép gömbölyű fej volt. A bábunak különben nem csináltam sem orrot, sem fület, csak két szemet patentkapocsból, annak a két aprócska vonásnak a helyére — no és szájat piros nemezből. Egy zsebkendőből még hosszú fehér inget is kapott, aztán villanyvasalóval kivasaltam — és a bábu világra jött.

Ő ezt természetesnek tartotta. Ült és várt, mi lesz most.

— Látod, — mondom — most megalkottalak és a te neved emberke lesz...

Nekitámasztottam a papírnyomtatónak. Néztük egymást: ő a patent szemével, én a közönséges emberi szememmel.

— No, mit mondasz? — kérdeztem. — Hogy tetszik itt neked?

— Egészen jól — felelte a bábu. — Csak nagyon kivasaltál.

Lehet, hogy csak álmodtam ezt, mert, hogy beszélhet valaki, akinek a szája piros nemezből van? Biztosan nem beszélt a bábu, csak állt a fehér ingecskéjében, nekitámaszkodva a papírnyomtatónak.

— Tudod, hogy én hegedülni szoktam? — kérdeztem tőle. — Egy dalt a bazsalikomról.

— Tudom, — mondta a báru — ismerem azt a dalt. A búcsúról szól.

Így beszélgettünk.

Aztán megérkezett mami. Leült, úgy, ahogy volt, kabátban, kicsit fáradtan, kicsit kócosan és rögtön azt kérdezte:

— Mi ez itt az asztalon?

— Ez egy bábu, — feleltem — én találtam ki. Velem elbeszélget, mintha régi ismerősök volnánk, de veled aligha fog beszélni. Emberkének hívják.

— De milyen szép kis inge van. — mondta mami és elmosolyodott, könnyedén, egészen könnyedén, inkább csak a szempillájával mosolygott és az orrával és a legelső csöpp ráncával.

Hirtelen egy fénysugár esett az arcára. Nagyon szép volt akkor.

Így találtunk ki téged.

PALOTAI ERZSÉBET fordítása
WÜRTZ ÁDÁM rajza

Würtz Ádám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1964 JAN 3

1964

Würtz Ádám grafikusművész kiállítását a Bajcsy-Zsilinszky úti Dürer teremben január 11-ig meghosszabbították.

Würtz Ádám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 JAN. 3.

NÉPSZAVA

— A KÉPCSARNOK VÁLLALAT értesíti a tárlatlátogató közönséget, hogy a Dürer-teremben (V. Bajcsy-Zsilinszky út 52.) Würtz Ádám grafikusművész kiállítását — tekintettel a nagy érdeklődésre — január 11-ig meghosszabbítják.

6021

Nincs vissz

De visszavonulás nincs.

Károly felvétele

s a fején jelként (hogy rablók ne bántsák,
úgy sincs semmije:) kerek kék sapka.

Kék sapka, tetején taréja nincsen,
simára húzva, körül beszegve,
két kis vakond-prém hajlik a fülre,
alól az állán tök-inda tartja,
az útról nem szed melléje virágot
s ahogy vándorol tájakat temetve,
mindenütt fedi a sima kék sapka
holtig eltart a kerek kék sapka.

A volt otthonból, két szellő közt,
fátyolos szemmel, tündér-tekintettel
bandukol a hosszú kettős fasorban,
jobbról-balról függő zöld falban,
végül kilép az üres világba
ahol határát a határ veszti:
ottan mindég van tovább hova menni,
ottan többé nem ismeri senki.

GYÖRGY:

res Sándor ötven éves

nása! Maga a vers
ars poetica volt;
évvel később, a
m éves költő lé-
gyanezt vallja: ne
ettől várd dalod
mondja *Ars poe-*
ersében — és ne
ltozótól reméld a
hanem . . . „Dalod
l tán egy üszköt
aki feléje fordul,
benné éghet". Ne

Pont és végtelenség — mondta az emberről. A pontban a végtelenség. „E vers is valóság, akár az álmod. — Az élet: szív és kés egy szín alatt. — Szemeddel az egész tengert halászod — s horoggal mit fogsz? egynéhány halat."

Aki horoggal fog halat, annak zsákmányát csak a vak nem látja. De ha valaki szemével az e[illegible]sz tengert ha-
bizony meg-
játék, mond-
kortárs". S a
égkívül joga
a költővel; ta-
is van rá,
. De kétségbe-
rletnek — s
síkján folyik,
pen játékos
en játékos) sí-
komolyságát,
lező nem tett
mint az elé-
m, a kortárs
minderre ki-
sak játék". —
is. De hát a
n játék; s azt
nden igazi já-
már művé-
roteusi játék,
knak ez a hol
hajszája nem

lálnak, melengetnek"? Nem, nem akarom „átfesteni" Weöres Sándor közkeletű költői arcképét. Embertelen, helyesebben ember-nélküli világ a világa? Még ha másként gondolnám, akkor sem ez volna az alkalmas hely és idő annak fejtegetésére, gondolom-e, és hogyan gondolom másként. De nem állhatom meg, hogy föl ne vessem a kérdést: valóban *mindenestül* olyan közönyösen-idegen a korától, mindenféle emberi kortól, mint néha vélik? S válaszai közül a korra és történelemre miért nem vesszük tekintetbe például a következőket is: „Ládd, nékem a jelenkor jó rokon: — *embert nevel* s nem langyos-vízbe nyom!" És valóban olyan »embertelen«, valóban olyan érdektelen az ember iránt, s valóban oly kevéssé bízik benne? Sok felelete közül hadd idézzem a következőt:

Bármennyi gonoszságod,
balgaságod
nem is súrolja tiszta
mélyedet.
Ha szövevényed és kérged
lehámlott,
kiáll, mint pőre szirt,
a szeretet.

Kő-világ? Igen. De a k
mögött szív is rejtőzhetik.
a „pőre szirt" néha nem m
mint maga a szövevény
kérgek lehámlása után
maradt lényeg: a szeret

Paradoxon? Minden
költészet, minden nag
paradoxon a maga mó

Ennek a Bazileu
hat ránk. Eddig ugy
a görög szó közfőné
tulajdonnév.

Ha valaki az at
dern természettudo
De mint látszik, egy
— a korszerű művel
gyében — meg is k

Áthasonítás

„. . . irodalmunk döntő szakaszaiban a műfordítás tette lehetővé, hogy a világirodalom legkorszerűbb, leghaladóbb vívmányait áthasoníthassuk, vérünkké válassuk, a magunk hagyományaival egyeztethessük" — olvasom Sőtér István érdekes cikkében a helyes és üdvös megállapítást. De hát akkor — kérdem — miért „A magyar líra *Bruxelles*-ben" a kitűnő beszámoló címe?

Sok-sok földrajzi névvel együtt nyelvünk a Bruxelles szót már réges-régen egyeztette hagyományainkkal és *Brüsszel*-ként ismeri, aminthogy Bécset mondunk és nem Wient, Genfet és nem Genève-t, Varsót és nem Warszavát, vagy régebben Boroszlót és Nándorfehérvárt Breslau és Belgrád helyett. Tudjuk, nemcsak a mi édes anyanyelvünk jár el így: minden nyelv szokása és szuverén joga, hogy a gyakorta előforduló idegen tulajdonneveket az illető nyelvi közeghez idomítsa, zökkenőmentesen beillessze az anyanyelv hangrendiségébe. A franciák például majdnem minden olasz helységnevet „francizálnak" (Florence, Venise), de sok más idegen névvel is ezt teszik; így lett Wienből náluk Vienne, Londonból Londres, Peipingből Pékin, Mainzból Mayence, de még sokkal nagyobb eltérések is vannak: Aachen = Aix-la—Chapelle, Regensburg = Ratisbonne, etc. Az olasznak az angol főváros Londra, a francia Parigi: az orosz Athént Afinünak mondja; az arab El Dzsazair a franciának Alger, a magyarnak Algír.

Ilyeténmód nagy elszíntelenedése anyanyelvünknek, ha megfosztjuk ettől a nagyonis emberi és érthető áthasonítási szellemtől. Avagy talán szépen hangzanék egy ilyen úti beszámoló:

„Gépünk átrepült *France* határán, nemsokára megcsillant

1962 JUN 22

1021

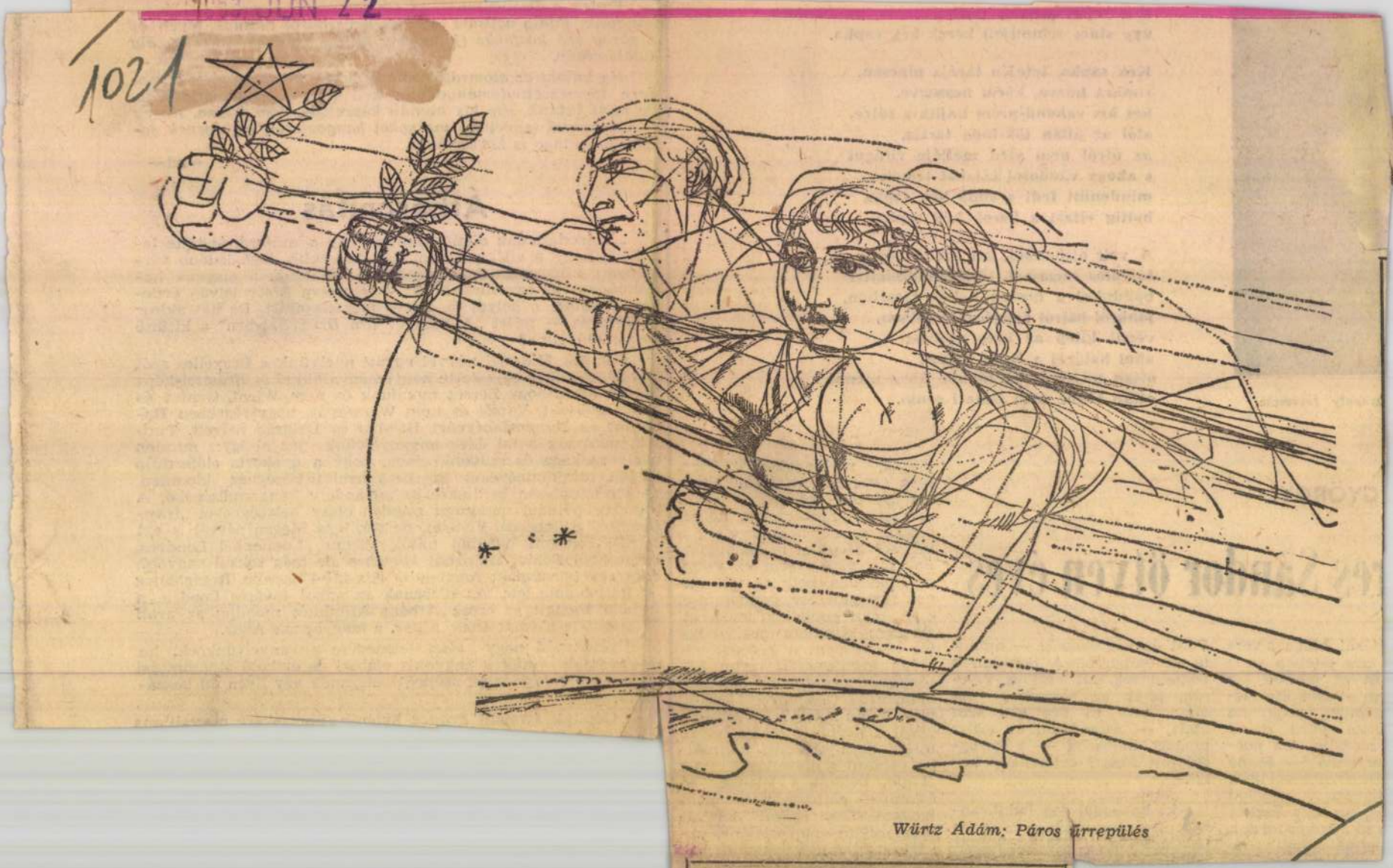

Würtz Ádám: Páros űrrepülés

BÁCSKI GYÖRGY:

Űrhajósok

Gondolattá érik a képzelet,
Tetté a gondolat, s Ősrégi, hajdan
Légváras álmok testet öltenek.

A mindinkább elmélyülő tudatban
Megfogható lesz, mit fel nem fogott
az agy, látható lesz a láthatatlan,

a tiszta szív most gyorsabban dobog,
porba hullnak hamis jelszavak,
ába vetne gátat a konok:

sok még az új a nap alatt.

Würtz Ádám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1963 DEC 19

NÉPSZAVA

— WÜRTZ ÁDÁM GRAFIKUSMŰVÉSZ alkotásaiból nyitották meg szerdán a Bajcsy-Zsilinszky úti Dürer-teremben a Képcsarnok Vállalat legújabb kiállítását.

Irodalom a pódiumon

Írta: Simon István

Könyvtárosok

hívtak meg maguk közé az elmúlt tavaszon, hogy az írók és az olvasóközönség kapcsolatáról beszélgessünk, ami mint »hivatásos olvasókat« nagyon is foglalkoztatja őket: *hogyan lehetne igazán élővé tenni ezt a sokat hangoztatott, de a gyakorlatban még nagyon is ingatag* — vagyis a sikerében eléggé kiszámíthatatlan — *író—olvasó találkozó — rendezést.* A meghívás oka nem lepett meg, még kevésbé a kérdésük. Igényli-e az író, szükségét érzi-e annak, hogy időnként személyesen is találkozzon olvasóival, vagy elegendő, ha könyvei fogyásából, a kritikai visszhangból értesül a sikeréről? Van-e tényleges haszna ezekből a találkozókból azonkívül, hogy legjobb esetben hiúságát legyezgeti az elmaradhatatlan taps? Saját tapasztalatomból tudom, amit a könyvtárosok finoman jeleztek az olvasók részéről: *nem érzik megnyugtatónak az eddigi gyakorlatot, holott a találkozások szükségességéről és mindkét részről való hasznosságáról rég meggyőződtek.*

Szeretném már most hangsúlyozni, hogy én is. Talán nem tévedek, ha írótársaim nevében is állítom, akik egy-egy igazán sikerült est után nem is annyira a saját munkásságuk, inkább irodalmunk elismerésének örülnek. A meghívásban pedig a toll munkásainak azt a megbecsülését érzik, ami legszentebb feladatuk is, hogy részt vehet-

dobogóról elhangzó versei, melyek egymásutániságát úgy irányítja, hogy költészete minden színe látható legyen — a hallgatóságban ugyanúgy érthető, élvezhető lesz, ahogy ő maga érzi. Csakhogy az a bizonyos költői nyelv, bár anyanyelvünk szavaival él, a költészet sajátos logikai sorrendjébe pászítva, első hallásra a nem gyakorlott versolvasónak inkább csak furcsa csillogás. *A mondatokat érti, de a vers lényegét már nem.* S az egymást követő versek — mind más-más mondanivalóval, olykor egymástól egészen elütő formával — a hallgatóság fejében teljesen összekavarodnak. — S mennyivel inkább így van ez, ha nem is egy, hanem mint általában szokás, négy-öt költő is fellép egy esten, s igencsak bizonytalan érzésekkel, majdhogy találomra húzigálja ki zsebéből a kéziratot mindegyik, ahogy végigmérve a hallgatóságot, szinte ösztöne súgja neki. Így aztán az elején elkapott fonál is elvész közben, fárasztóvá, unalmassá lesz a legszínesebb versparádé is a végefelé. S a költő-olvasó találkozó végül belefullad a *»miért lett költő, hogyan lett költővé, s hogyan írja a verset«* szokványos kérdésföltevésekbe.

A feladatadás

tehát valamilyen találó formában elkerülhetetlen. *Nem lehet a véletlenre bízni ezeknek az eseteknek a sikerét,* mikor komoly missziójukra gében a sokkal nagyobb feladatot segíti megoldani: *művelődni vágyó, a művészet iránt mindinkább fogékonyabb emberek tízezreinek nevelését.* Évről évre valóban tízezrekkel nő az új olvasótábor és — éppen erről tájékoztattak a cikkem elején említett könyvtárosok is, akik keresik-kutatják az írók és a közönség kapcsolatának az eddiginél jobb formáit — s következtethetünk a jövőben még nagyobb olvasóközönségre is. *Nem lehet kőzömbös, merre orientálódik ez a méreteiben valaha elképzelhetetlen tömeg; kik befolyásolják ízlése fejlődését: a valóban igazi szocialista művészet személyesen is közreműködő képviselői, vagy a még eléggé virágzó s a könnyebb ellenállása miatt sokakat csábító kispolgári giccs, a szórakoztatóipar limonádéja?* Nem akarom természetesen eltúlozni az író—olvasó találkozók jelentőségét, de hozzájárulhatnak, ha jól szervezzük meg ezeket — a kulturált, nemes ízlésű szocialista embertípus kialakításához. S ahogy ez az új réteg növekszik — hogy a másik nagy haszonról, a partnerre vonatkozó hatásáról is szóljak —, úgy hat vissza az irodalomra is; *igényei befolyásolhatják azokat, akik tollukkal egyengetik a tisztább, nemesebb élethez az utat.* S mivel jól tudom, nemcsak a rendezvények eddigi formájában, hanem olykor a meghívott vendég magatartásában vagy éppen a

A „Hárfás lány" útra kel...

Kartográfiánk, ha egyszer rászánná magát, hogy megrajzolja Magyarország szobortérképét, Kamotsay István nevéhez bizony sok alkotást fűzhetne. Ennek hiányában a Munkácsy-díjas szobrásszal Százados úti műtermében készítünk egy gyorsleltárt.

— Hódmezővásárhely — felszabadulási emlékmű, Gyula, Miskolc, Debrecen — Vörösmarty fülkeszobra a Csokonai Színházban, Almásfüzitőn, Cegléden Lenin-szobor, Újpest, Tatabánya, Zalaegerszeg — Ady-portré ...

De a művész vissza csak pár pillanatra tekint. A bronz s a kő az ő számára tegnapi anyag — vagy holnapi —, ma csak a puszta agyag érdekli, amely ujjai alatt új szobortestté simul.

— Úszó nő, ez a címe legújabb munkámnak. A BVSC Szőnyi úti sporttelepére kerül.

A sarokban gipszbe öntve ül a Hárfás lány — de a gipsz is formálhatatlan már, befejezett mű, lázba csak akkor hozta, amikor agyagmása itt magaslott a még születő úszó nő helyén. Csak ennyit mond róla:

— Kapuváron, a művelődési ház előtt állítják fel. Zenekedvelő falu, megnézték a szobrot és azt mondták, nagyon örülnek neki, bárcsak otthon lenne már ...

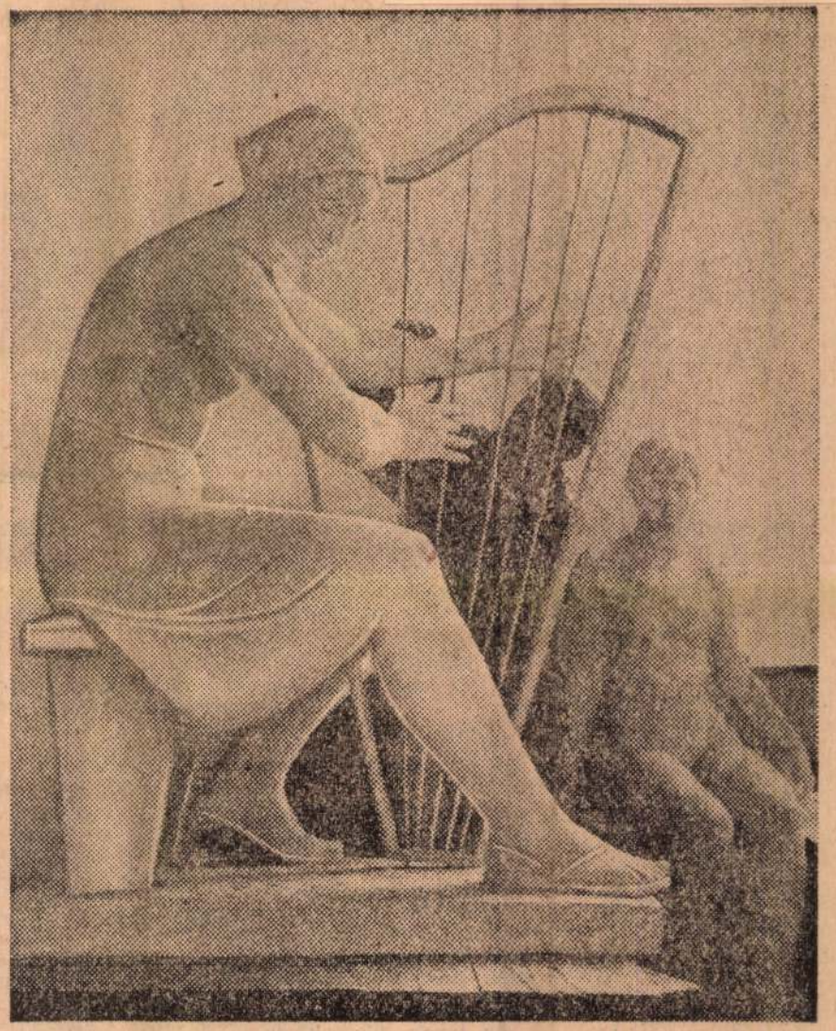

Kamotsay István: Hárfás lány

talán pályamunka lesz belőle ... — s már odaáll ismét az új szobor mellé, az alkotás izgalma nem szívesen enged kitérőket.

Még egy pillantás a Hárfás lányra, amely nemsokára útra kel: bronzba öntése előtt a szakszervezetek »Dolgozó emberek között« című kiállításán találkozunk vele. Aztán bezárul mögöttünk a műterem ajtaja — a csendben új »objektumot« rajzol a művész az ország láthatatlan szobortérképére. **(kiss)**

A magyar nyelv szolgáló mestere

Würtz Ádám

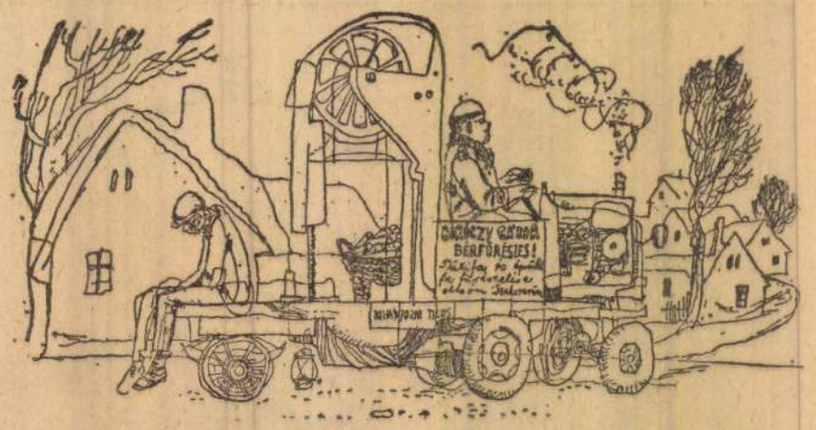

Würtz Ádám rajza

Szentiványi Kálmán:

A fatüzelés apostola

Tavasszal megláttam a sárga pléhtáblát: »Boróczy Gábor bérfűrészes! Tűzifa és épületfa fűrészelése olcsón és szakszerűen!« Az »épületfa« be lehetett mázolva feketével, de már lemosta az eső, alul más falu neve volt, bizonyítván, hogy a vállalkozó nemrégen költözött hozzánk.

S Boróczy — tömzsi, ősz, piros arcú férfiú — hamarosan felkeresett. Nagyon öntudatosan nyitott be, mögötte Szivornyás sompolygott — akit az italbolt környékéről ismertem már —, negyvenéves, gebesovány férfiú, akinek igazi nevét talán senki sem tudja.

— A segédem! — Mármint Szivornyás. — Ekkora házat nem csekélység fűteni, kérem. Ön erdélyi, író úr? — S úgyet sem vetett rá, hogy jövetelének céljáról mormolok. — A fafűtés az igazi, uram! Annak nincs párja... A kandallóban égő fahasábok... Ccc! Ihletet adnak a művészemberneк... Ismeri az erdélyi mondást: »Nyárra szalonnát — télre tüzelőt!« Hát ezért vagyok itt. Segíteni fogok önnek!

— Miben?

— Megvette a fát télre?

— Még nem.

— Fát ajánlok, uram. Olcsón!

— Köszönöm, már megrendeltem az erdőgazdaságtól.

— Előjegyzésbe veszem a fűrészelést. Géppel olcsóbb... S azonkívül nekem iparengedélyem van, adót fizetek... A törvény!

Az érvek súlyosak, de én sajnálom állandó favágómat, aki pontatlan, üzengetni kell érte; furcsa agglegény, azt hiszem, gondnokság alatt van, viszont fűrészelés közben sűrűn bejön, saját verseit mondja el, régi leányfalusi történetekkel traktál — meg azzal: mit tenne egy kétmilliós lottónyereménnyel...

Boróczy szakszerűen kopogtatta cserépkályháimat, mint egy professzor, gyertyával belevilágított s kézmosás közben közölte zordan:

— Mind a hármat át kell rakni, uram! Darabonként nyolcszázért vállalom!

— Ön kályhás is?

— Összedolgozok egy esztergomi mesterrel... egyre kevesebb a fatüzelésű kályha, együtt veszszük számba a kuncsaftokat. Írók, művészek más kályhát nem tűrnek, uram! Szóval, darabonként — nyolcszáz! — Látta, hogy habozok, sorolta, ki mindenkinél rakták át mostanában a cserépkályhát. S az esztergomi mester hamarosan ideköltözik, övele egy házban lakik majd.

Boróczy munkáját ellenőrizendő, elmentem író komámhoz, aki valóságos tirádákat zengett a fűrészesről — micsoda modell! —, idézte mondásait a fatüzelésről. S megmutatta az átrakott cserépkályhát, amelyet borzadozva néztem; mintha a csempék egyenként be lennének rúgva, dülöngéltek, az egész alkotmány ferde volt. Viszont kollégám tíz oldalnyi jegyzetet készített Boróczyról — — és sóhajtozott, hogy feleségével nincs beszélő viszonyban, a kályha miatt, de hát hülyeség! Fontos, hogy égjen a tűz, egy cserépkályhától mást nem lehet kívánni... S különben is csak ő hibás, mert a második üveg szilvapálinkát elővette. Viszont Szivornyástól érdekes dalokat tanult, valamiféle városi és falusi folklór keverék — azóta is keresi a fickót, nem sikerült azonban elcsípnie.

Láttam a buszból, hogy a kályhás cégtáblája is ott van már a drótkerítésen. S Boróczy magánjáró fűrészgéppel közlekedett a faluban, többfelé láttam őt, aprította az ölfát kertekben, udvarokban. Úgy látszik, beindult az üzem.

Az idős műfordító lelkesen újságolta: őneki Boróczy csodálatos dolgot szerzett, egy kályhát — illetve csempéit — a királyi Várból, annak idején a walesi herceg is meg akarta venni, annyira tetszett neki. Ahogyan elmondta, elképzelhettem, cirádás, nagy alkotmány lehet, hatalmas kandalló; sokan megcsodálták már, szépen mutat a hallban, de eddig tüzet nem sikerült benne gyújtani.

S vert a hír, hogy másoknak a Károlyi-palota cserépkályháiból szerzett Boróczy — jutányos áron.

Elrobogott mellettem a masinával a faluban, s lekiabált:

— Mikor mehetek fűrészelni, uram?

Kényszeredetten válaszoltam:

— Egyelőre ne... lehet, hogy központi fűtést csináltatok.

Azonnal megállította a gépet, lehajolt hozzám s megcsapott a kisüsti illata:

— Uram, a kályháit, azokat az ócskaságokat, nem érdemes átrakni, nem akartam elszomorítani önt! Szivornyással szétszedjük, eltakarítjuk. Mikor mehetünk?

Valami kifogással megszöktem. Ugyanis időközben megnézték kályháimat szentendrei kerámikus barátaim, csak úgy aktatáskában hoztak egy kis agyagot, miegyebet s egy óra alatt, baráti alapon megjavították, mindegyiken helyreigazították az elferdült csempéket. A kályhák kitűnőek! S az igazság: sajnálom állandó favágómat, nyaranta a parkokat gondozza, télen nincs munkája, számít rám.

Boróczy, látván, hogy velem aligha köt üzletet, lesajnáló megjegyzéseket tett családomra a faluban; további csodálatos kályhákat szerzett ismerőseimnek, fűrészelte a fát.

S mit tesz a sors? Fát vettem ugyan, a tüzelés mégis akadozott, mert a nagy hidegben alig jött fűrészelni az én ismerősöm, személyes megjelenés helyett kifogásokat üzent. Magam fűrészeltem, aztán megunván a dolgot, elmentem Boróczyhoz, Bizony, felülről beszélt velem:

— Előjegyzésbe veszem, uram! — Tett néhány megjegyzést a fatüzelés csodálatosságairól, hogy bátorítson.

S jelém sem nézett, a gép nyergéből vissza sem köszönt, ha találkoztunk.

Újra elmentem hát. Boróczy nem volt otthon, a felesége fogadott. Betessékelt a lakásba. Remek meleg volt a szobában, bunogva égett a tűz — egy olajkályhában. Fehér zománcos készség, magam is kacérkodtam már ilyennel.

Az árnyékos arcú asszonyság rántást kavart egy lábasban, úgy látszik, ezért engedett be.

— Fűrészelni kell? Felírom, kérem.

Én azonban arra gondoltam még, hogy az előszoba tele van kályhacsempével, feltornyozták jó magasra.

— Nem volt idejük... kályhát rakni, ugye, azért vették ezt? — S Melachorra mutattam.

Az asszony gyanakodva kémlelt.

— Minek jött tulajdonképpen?

— Azt mondják — folytattam zavartalanul —, az olajkályha büdös...

— Ki mondta?

— Például a kedves férje. Meg is esküdött nekem.

Az asszony azt mondta:

— Felírom a címet, uram... Aztán, ne haragudjon... a férjem megtiltotta, hogy kuncsaftokat beengedjek. Fűrészelni kell?

— Hol szerzik a kályhacsempét?

Az asszony elsírta magát.

— Tudtam! Ez a gazember kályhás!... Higgye el, az uram nem tehet róla, segíteni akart. Meg aztán jó üzlet, a csempét ingyen adják, akiknek nem kell a fatüzelés... mert drága...

— Értem. Több kályha, több fűrészelés.

— Ilyen gazembert! Az iparigazolványa se jó... bevonták, vagy mi... A kályhák meg füstölnek. Most kályhásért van az uram, megcsinálják, kérem. Mondja a címet. Ne tessék a rendőrséghez fordulni...

— No de, mint hallottam, kedves férje jó pénzért adta el a csempét, azzal, hogy a királyi Várból való, meg mindenféle főúri palotából...

— Azt csak úgy mondta, kérem... mindegy az! Ha a kályhák jók lennének... de ez a kontár megszökött.

— Énnálam nem raktak kályhát.

— Hát akkor? — Az asszonyság csípőre tőkte ökleit. — Olyan gyászosan nézett uraságod, minek ijesztget?! — Felfirkantotta a címemet. — Ön író? A férjem említette, hogy ... Addig innen ki nem megy... Ó, én bolond! Író, színész, volt itt ma már. Amitt kivett belőlem, el ne mondja a faluban. Még mindent rendbehozhat az uram. Ha nem — költözünk!

Nem beszéltem senkivel a cégről, ablakom alatt éppen húzgálja a kézifűrészt druszám, a versíró, régi barátom.

S arra nem tettem ígéretet az asszonyságnak, hogy meg sem írom a fatüzelés apostolát.

1963 NOV 16
ÉLET ÉS IRODALOM
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ban egyaránt felmérhetetlen következményű láncreakció gyújtószege: a „B—22"-es jelzésű láda. Himmler és Kaltenbrunner utasítására ebben helyezték el azoknak a legmegbízhatóbb SS- és Gestapo-alvezéreknek a jegyzékét, akiknek a nevére külföldi bankokban 1943 és 1945 között több milliárd svájci frankra szóló titkos folyószámlákat nyitottak. A folyószámlatulajdonosok azonban csak a „B—22"-es ládába zárt, rejtjel-kombinációk ismeretében jelenthetik be folyósítási igényeiket.

Az SS riasztja a parasztokat

... A hengerek, bádogdobozok és ládák lezárása, szigetelése után valamennyi gyűjtőhelyen sortüzek ropognak. Az SS rövid úton végez a csomagolás titkaiba beavatott foglyokkal. 1945 májusának első napjaiban rogyásig rakott nehéz, hattengelyes teherautók robognak a délre vezető Autobahnon. Előttük, mögöttük, mellettük: motorizált SS. Salzburgból Kaltenbrunner megállás nélkül Bad Aussee-be hajszolja a konvojt. A várostól tíz kilométerre, a Grundl tó partján megreked az oszlop. A Toplitz tóhoz vezető felázott erdei úton elsüllyednek a teherautók.

1945. május 7-ének éjszakáján az SS felzavarja álmából a környék ökrösfogattal rendelkező parasztgazdáit. A tóparti Roth-villa előtt folyik az átrakodás. A parasztok nem nyúlhatnak a rakományhoz. A munkához nem szokott SS-ek izzadnak, szitkozódnak a meleg májusi éjszakában. Keservesen nyikorognak az ökrösfogatok kerekei. A zsákutca tóparti torkolatától bárkák eveznek a víz közepén lehorgonyzott tutajhoz. Azután csak a nehéz csobbanások

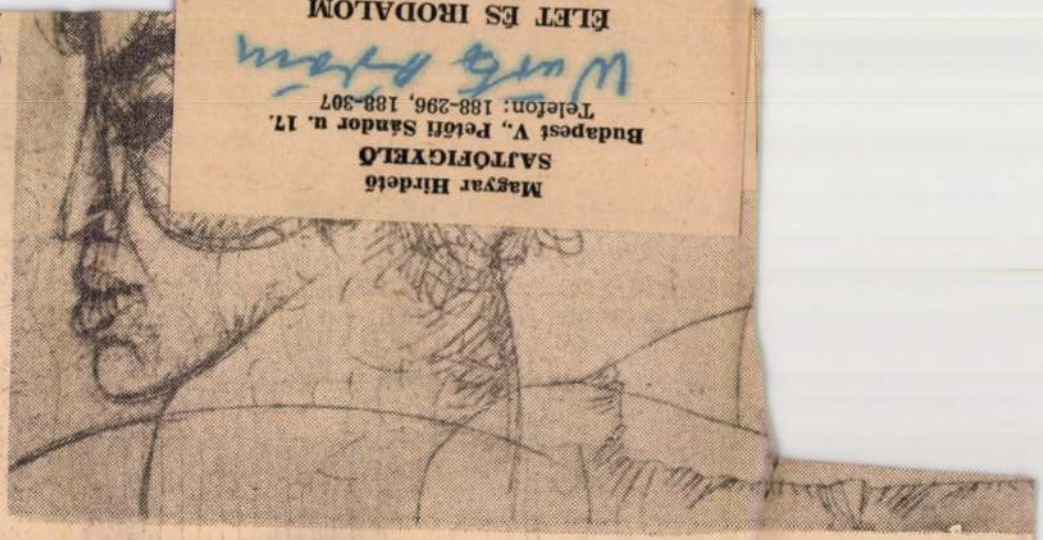

Hincz Gyula: Három női

„Két magyar író Párizsban"

Ezzel a címmel közöl két terjedelmes interjút a Les Lettres Francaises november 7—13. számának első oldalán. *Illyés Gyulával* Hubert Juin, *Tardos Tiborral* Charles Dobzynski beszélt.

zeny-arany, amely azóta — eltűnt. A stájerországi antifasiszta ellenállók kutatóosztaga a felszabadulás után néhány évvel még ott találta Skorzeny kincsét. A víz alatti padkára süllyesztett tartályoktól huzalok vezettek a víztükör felé, de olyan ravaszul, hogy a huzalokat függőlegesen tartó bóják a vízszint alatt 5—6 méternyire lebegtek. Megfelelő, hosszú, gereblyeszerű markolóeszközzel a bóják alá lehetett nyúlni és csónakokra szerelt, nem túlságosan bonyolult csigaszerkezettel a felszínre lehetett emelni az egyenként mintegy 50 kilós, de a víz felhajtó ere-

Érthető, hogy a milliárdokat érő kulcs kihalászásában érdekelt volt nácik csoportja évek óta öldöklő, titkos harcot vív volt bűntársaiknak azzal a csoportjával, amely viszont abban érdekelt, hogy a titok örök feledésbe merüljön. Mert igaz ugyan, hogy a „B—22"-es láda mesés kincseket ígér (nem is annyira a letétbe helyezett pénzösszegek tényleges folyósítása, mint inkább a folyósítás igényétől rettegő bank- és üzletemberek sikeresnek ígérkező megzsarolása révén), egyszersmind azonban a Gestapót hűségesen kiszolgáló tekintélyes személyiségek le-

AZ ISME

Kedves szomszéd
Ön, aki pén
délutánonként
autóbuszon ha
felé menet mi
dig mellettem k
di böngészni az Élet és I
dalmat, s aki észre sem
szi, hogyan figyelem s
mem sarkából lapozg
ujját: melyik oldalon k
di, hol időz el, hol suhan
unottan — Ön, az irodalo
ra, kultúrára, szépre fog
kony, általunk személyese
nem ismert Olvasó, Buda
pesten és vidéken, Ön, aki

1021

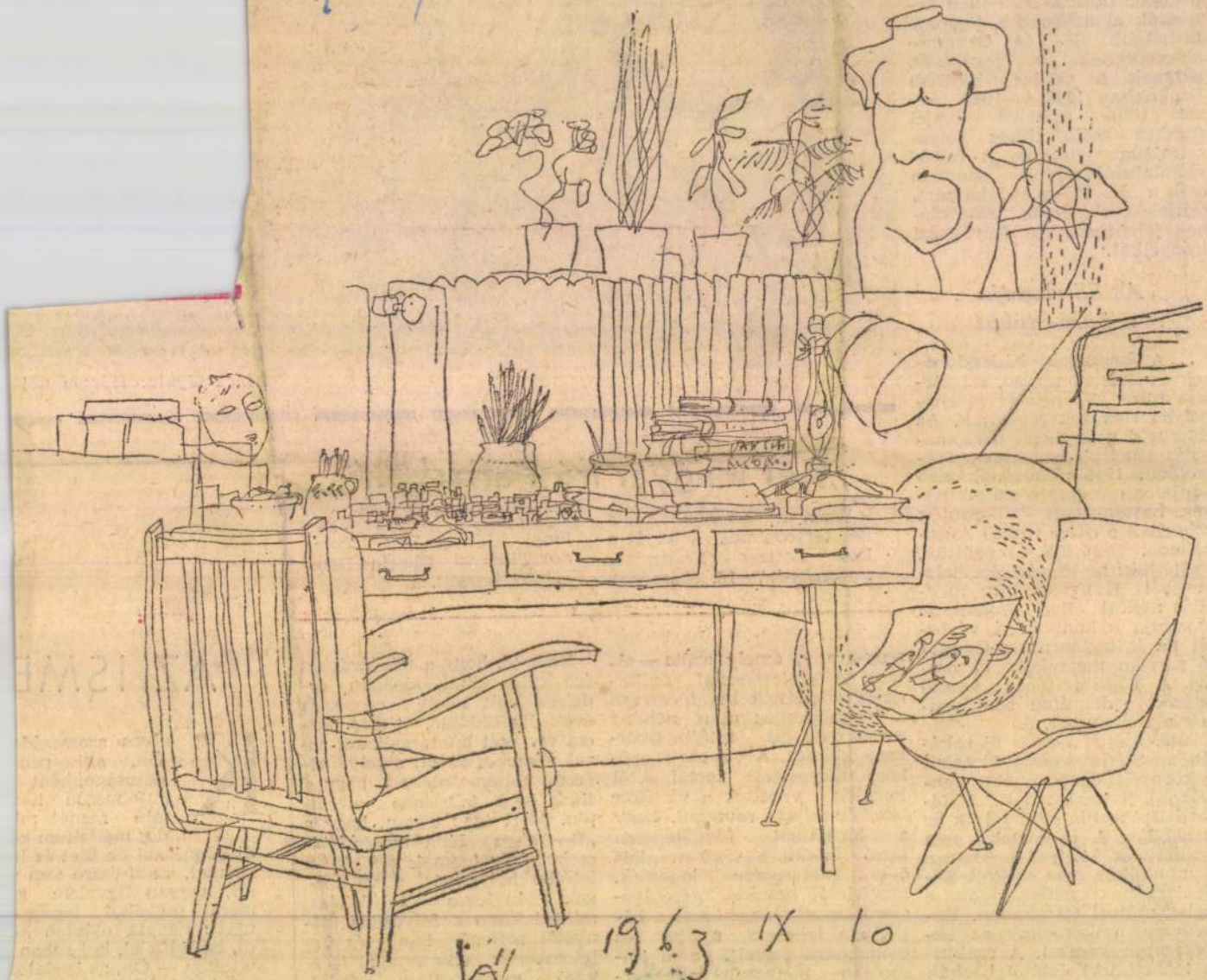

W 1963 IX 10

Würtz Ádám: Műterem-sarok

akkor rendjén van a dolog. De ha a különórák miatt nem dolgozik vagy pihen annak rendje és módja szerint, akkor a mégoly hasznos, fontos, kedves különórát is abba kell hagyni. Utóvégre nem fogadhatunk mellé egy *különgyereket*, aki a rendes órákban pihenten dolgozik helyette!

DR. KONTRA GYÖRGY

Követelmény

Tudnunk kell, hogy *mit* követeljünk és hogy: *hogyan* követeljük meg; — és tudnunk kell *türelemmel* várni az eredményt.

MIT: amit követelünk, azt mindig a gyermek *fejlődési fokához* és ezen belül *egyéni hajlamához* és képességeihez kell alkalmaznunk. A csecsemőtől még úgyszólván semmit sem követelünk, szófogadást is csak akkor várhatunk, amikor a gyermek a szót, amit meg kell fogadnia már valamiképpen megérti. Minden életkorhoz tartozik egy feladatkör, amit a helyes követelmények jelölnek ki. A túl korai, vagy a túl későre halasztott követelmény a gyereket értelmetlenül, eredménytelenül terheli meg, vagy a feladatkört beszűkíti és ezért káros. Így például káros lehet az is, ha a gyereket már egy éves kora előtt rászoktatjuk a tisztaságra, vagy az iskolás gyerektől azt kívánjuk, hogy mondjon le a játékról. Viszont erőszakkal tartjuk vissza a fejlődését annak a gyereknek, akitől nem várjuk el, hogy egyedül egyék, amikor már a kanalat tudja fogni, vagy hogy maga tartsa rendbe a holmiját, segítsen édesanyjának — amikor ennek már itt az ideje. A jó nevelő csak olyat követel a gyermektől, amit az meg tud valósítani — de a kijelölt mindennapi feladat végrehajtását aztán következetesen megköveteli tőle.

HOGYAN: amit követelünk, arra *nekünk kell példát mutatnunk.* Érezze a gyerek azt is, hogy a szülő szereti és védi őt, hogy minden erejével *segíti.* A növekedéssel együtt táguló követelmények teret adnak a gyermek fokozódó életerejének, egyre tágabb társadalmi szerepét és ezen belül növekvő cselekvési szabadságát fejezik ki; *mindig a teljesítéssel járó örömöt hangsúlyozzuk* — így megkönnyítjük a gyermeknek a teljesítéssel járó lemondást.

TÜRELEM: Minthogy a gyermekből nem egyszerre lesz felnőtt, az egyes, idejében kitűzött követelmények teljesítése sem várható *azonnalra. A türelemmel módot adunk a gyermeknek arra, hogy fokozatosan jusson el, de egész lényével eljusson a teljesítéshez.* Megfoszthatjuk a fejlődés lehetőségétől, ha türelmetlenek vagyunk, de akkor is ha közömbössé válunk és követelményeinket feladjuk.

ERDÉLY ÉVA

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-397

Würtz Ádám

CSALÁD ÉS ISKOLA

1021

Radnóti Miklós

Majális

A hangraforgó zeng a fű között,
s hördül, liheg, akár egy üldözött,
de üldözők helyett a lányok
kerítik, mint tüzes virágok.

Egy lányka térdrehull, lemezt cserél,
a háta barna, lába még fehér,
a rossz zenén kis lelke fellebeg
s oly szürke, mint ott fönt a fellegek

Fiúk guggolnak és parázslanak,
az ajkukon ügyetlen szép szavak,
duzzasztja testük sok kicsiny siker
s nyugodtan ölnek, majd ha ölni kell.

Lehetnének talán még emberek,
hisz megvan bennük is, csak szendereg
az emberséghez méltó értelem.
Mondjátok hát, hogy nem reménytelen.

1944. május 10.

WÜRTZ ÁDÁM rajza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-299, 188-307
NEPSZAVA

megnyitó után kijelentette, hogy a tavaly bemutatott filmek »szadizmusa és brutalitása« helyett az idei játékfilmek »képzeletről és frisseségről« tanúskodnak.

— **SOROZATOS FÖLDLÖKÉSEK** miatt az Adria partja mellett fekvő Sejn lakossága három nap óta állandó nyugtalanságban él. Negyven kisebb erejű földrengést észleltek, a legerősebb ötös erősségű volt.

— **A harmadik tihanyi komphajó** építését megkezdték a Magyar Hajó- és Darugyár balatonfüredi üzemegységében. A kompot helyben fordulásra is alkalmassá teszik.

ünnepli meg a
ban a lakosság,
négyezren vonul
város történetén
kait jellemezve,
korabeli jelmez

POSTARABLÁS ANGLIÁBAN

Angliában az egyik vonat postakocsijából egy 2500 font értékű bankjeggyel bélelt postazsákot elloptak. A tetteseknek sikerült a tavalyi nagy vonatrablás után hozott rendkívül erős biztonsági intézkedéseket is kijátszani.

— **Reumafürdőt** építenek Rudabányán. A kétszáz személyes fürdőépületben zuhanyozókat, kvarcoló- és pihenőhelyiségeket rendeznek be.

VITAMINOKKAL TÁPLÁLJÁK A NÖVÉNYEKET

Az Umanyi Mezőgazdasági Kutató Intézet tudományos munkatársai érdekes kísérleteket folytattak RR (nikotinsav) vitaminnal. Cukorrépa vetőmagját nikotinsav vizes oldatában áztatták. Ehhez egy tonna vízben elkevert száz gramm nikotinsavat adtak. Összesen tíz-tizenöt kilogramm nikotinsavat használtak fel egy hektár bevetéséhez szükséges vetőmag áztatására, újabb ötszáz kilogrammot pedig a vetés fejtrágyázásához. Három év kísérleti eredményei azt mutatják, hogy az átlagos hektárhozam így 30 százalékkal magasabb a szokásosnál, a cukortartalom pedig több mint másfél százalékkal emelkedik. Az elért terméstöbblet értéke tízszeresen meghaladta a befektetett költségeket.

Elvált feleségétől és elvette anyósát Ralph Connetti butte-i (Montana állam) lakos. Barátainak elmondotta, hogy megunta már anyósa szekírozásait: most majd a férj jogán visszaadja a kölcsönt.

× **Köszönetnyilvánítás.** Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik felejthetetlen férjem és édesapánk tragikus elhunyta alkalmával fájdalmunkat részvétükkel enyhíteni igyekeztek. Szakál család.

× **Halálozás.** Mélységes fájdalommal tudatom, hogy felejthetetlen férjem, Farkas Herman április 29-én váratlanul elhunyt. Temetése 4-én fél 2-kor Rákoskeresztúri temetőben, Kozma u. 6. Gyászolják: felesége, testvérei, gyermeke, veje, rokonai és barátai.

FELHÍVÁS!

Felhívjuk valamenyi felhasználó (beruházó vagy kivitelező) vállalat figyelmét, hogy rövid szállítási határidőre vállaljuk alacsonynyomású (0,5 atm.) **100 m²/ff 1 600 000 Kcal/o** továbbá középnyomású (8 atm.) **60 m²/ff 1 000 000 Kcal/o** teljesítményű gőzkazánok szállítását.

Szerelvényértékesítő Vállalat
Budapest VI. ker., Bajcsy-Zsilinszky út 31. sz.

Nagyobb mennyiségű
ALUMÍNIUM CIKKEK CSISZOLÁSÁRA, ELOXÁLÁSÁRA
sürgősen

KAPACITÁST KERESÜNK

(Állandó visszatérő munka)
KISMOTOR- ÉS GÉPGYÁR
2. SZ. GYÁREGYSÉGE,
Budapest, XV. ker., Ságvári Endre u. 14.

sa. 13.05: Operakedvelőknek. 13.55: Bögös László útinaplója. 14.15: J. Strauss műveiből. 14.45: Húsz óra. Folyt. rádiój. VII. rész. 15.30: Magyar muzsika. 16: H. Időj. 16.08: Új Zenei Újság. 16.46: Operettrészl. 17.56: Műsorism. 18: H. Időj. 18.05: Tánc és sport. Közb.: Hangképek a Magyarország—Románia vízilabdamérkőzésről. 18.35: B. Pásztory Ditta zongorázik. 19: Új művével jelentk. Garai Gábor. 19.15: Dzsessz. 19.50: Mese. 20: H. Sport. Időj. 20.15: Összeállítás a Horthy-korszak sajtótermékeinek felhasználásával. 21.20: Beethoven: VI. szimfónia. 22: H. Időj. Sport. 22.15: Táncz. 22.59: Három zongoraszonáta. 24: H. Időj. 0.10: Z.

PETŐFI RÁDIÓ

8: Jövő heti műsor. 8.30: Lemezesláda. 9.05: Operakalauz. 10.05: Munkásszálláson. Riport. 10.20: Szimf. hgv. a Zeneakadémiáról. Közb. kb. 11.05: Versek. 12: Operettrészl. 12.15: Rejtvényműsor a világirodalom nagy eposzaiból. 12.59: Zenés portré Gyulai Gaál Jánosról. 14.10: Időj. Vízállás. 14.25: Bach fuvolaszonátái I. Közv. a Kamarateremből. 15: Dzsessz-hgv. a Royal Festival Hallban. 15.30: Versek. 15.37: Brahms-kórusok. 16: Citromka és a három Sluga manó. Mesejáték. 16.53: Debussy és a költők. Zenés összeáll. 17.58: Énekszóval — muzsikával. Harsányi Béla zenés kabaréja. 19.05: Vezényel Victor de Sabajszú. 19.30: Tv-híradó. 19.50: Esti beszélgetés. 20.05: A porondról jelentjük ... 20.20: A Rumjancev-ügy. Magy. besz. szovj. film. 21.55: Telesport. 22.15: Tv-híradó, 2. kiad.

BRATISLAVAI TV

9.30: Angol nyelvtanf. 10: Gyermekműsor. 11.30: Mezőg. adás. 15: Művészi tornaverseny a Csehszlovák Tv Kupájáért. 17: Filmműsor a kisfilmek alkotóiról. 18: Ifjú szemmel. 18.40: Az idő nyomában. Kviz. 18.45: Esti mese. 19: Tv-híradó. 19.30: Sporteredm. 19.55: Új dalok. 20.05: Egy nő múltja. A Leclerc fel-

függvélő c. fr. detektívfilmsor. 4. része. 20.30: Zenés fejtörő. 21.40: Tv-híradó.

Vasárnap, május 3

KOSSUTH RÁDIÓ

4.30: H. Időj. 4.35: Z. 5: H. Időj. 5.05: Falurádió. 5.45: Postabontás. 6: H. Időj. 6.20: Orvosi tanácsok. 6.35: Hird. 7: H. Időj. 7.10: Új könyvek. 7.30: Műsorok. 7.54: Énekeljünk együtt! 8: Műsorismert. Időj. 8.10: Édes anyanyelvünk. 8.15: Operettrészl. 9: Ahol a Rádió még sose járt. Riport. 9.15: Rádióegyetem. 10: H. Lapsz. Időj. 10.10: Virágbál. Báthory Irén meséje. 10.30: Népi z. 11: Legkedvesebb verseiről beszél Farkas Ferenc zeneszerző. 11.20: Zenekari muzsika. 11.52: Vajda Márton jegyz. 12: H. Időj. 12.15: Táncz. koktél. 12.57: Vidéki színházműsor. 13: Róbert László olaszországi riportsorozata, V. 13.10: Áriák. 13.45: Gazdaszemmel. 14: H. Időj. 14.05: Kórusok, hangszerszólók. 14.40: Ifj. magazin. 15: Könnyűz. 15.50: H. Időj. 15.55: Ausztria—Magyarország labdarúgó-mérk. Közben: Népdalok. 17.56: Műsorism. 18: H. Időj. 18.10: Mesél a shakespeare-i erdő ... Zenés barangolás. 18.50: II. József császár. A József Attila Színház előadása. Közb. 19.50: Mese. 20: Esti krónika. Időj. 22.05: H. Időj. Sport. 22.25: Népi z. 23: Zkari muzsika. 24: H. Időj. 0.10: Z.

PETŐFI RÁDIÓ

5: H. Időj. 5.05: Z. 6: H. Időj. 6.10: Torna. 7: H. Időj. 7.15: Postabontás. 7.30: Róm. kat. egyh. félórája. 8: H. Időj. 14: Operettrészl. 14.10: Időj. Vízáll. 14.25: Könnyű dallamok. 15: H. Időj. 15.05: 66 óra. Rádiójáték. 16.20: Népdal a hangversenyteremben. 17: H. Időj. 17.05: Délutáni hangv. 18.30: Jalta. Ifj. Rádió műsora. 19: H. Időj. 19.05: Hgv-naptár. 19.20: Tánczene. 19.40: Hermann István írása. 19.55: Brahms: f-moll szonáta. 20.40: Orvosi tanácsok. 20.45: Könnyűzene. Közb. 21: H. Időj. 21.25: Haydn: Aki hűtlen, pórul jár. Kétfelv. opera. 23: H. Időj.

URH

14—18: Azonos a Petőfi adóval. 18.30: H. Időj. 18.40: Fő a vendég. Zenés játék, részl. 19.03: Kamaraz. 20: Táncz. 20.40: Zkari muzsika. 21.45: Korunk tudománya: a kibernetika. 22: Könnyűz. 22.30: H. Időj.

TELEVÍZIÓ

15.50: Ausztria—Magyarország labdarúgó-mérk. 19.01: A harmadik nővér. A Nemzeti Színház előadása. Csak 14 éven felülieknek! Közb.: Magy. Hird.

BRATISLAVAI TV

17.30: Angol nyelvtanf. 18: Helyem az életben. Érvényesülési lehetőségek a közszolgáltatásoknál. 18.30: Telesport. 19: Tv-híradó. 19.30: Holdfény a folyó fölött. Cseh film. 21.20: Günter Golasch játszik. 21.50: Tv-híradó.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Würtz Ádám
NÉPSZAVA
1964 MÁJ 1.

Keres Emil:

SPURIGA MESÉI

(Würtz Ádám rajza)

A színész nehéz helyzetbe kerül, ha le kell írnia valamit, nem azért, mintha nem volnának gondolatai, élményei, emlékei, azok vannak bőven, hanem, mert úgy érzi, mintha a tolla kaparása alatt ezek az élmények megfakulnának. Elvesztik a színüket, fényüket, mert megszokta, hogy az érzéseit, gondolatait, szavait elmondja, vagy a testével játssza el... Tehát a színésznek mások a kifejezési eszközei, mint az írónak, s a kimondott mesélő szó emberi melegéhez képest hidegnek, elvontnak, hieroglifák börtönébe zárt raboknak érzi a szavait...

De mégis, a gyerekkor messzi távolából, az emlékek kusza, összetördelt labirintusából, rég elrepült házak, eltűnt idők, meghalt emberek, betemetett sötét folyosók tömegéből megpróbálok felidézni egy régi májust... Egy régi májust, melyre most már mint felnőtt, érett fejjel még mindig — néha éjjel is — emlékezni szoktam. S talán ez az élmény a szavak ügyetlen, suta börtönében is gyújt annyi fényt, hogy bepásztázza a többit, a többi élményt, amelyet most nem mondok el.

S a többi élményt félredobálva, már jön is felém Spuriga Ferenc. Most lép be a Czuczor utcai proliház udvarára. Istentelen nagy ember, valóságos óriás. Eden-kalapot s most is tiszta fehér inget visel, mint mindig. Az arcán egyetlenegy furcsa ránc fut végig, amelytől úgy tűnik, mintha mindig mosolyogna. S már rohanok is feléje és a többi gyerekkel együtt belécsimpaszkodom, húzzukráncigáljuk, mint a törpék Gullivert, hogy jöjjön közénk és meséljen nekünk.

Mert Spuriga életünk Andersenje, Grimmje és Hauffja volt egyszemélyben. Igaz: írni, olvasni nem tudott, de mesélni nagyon szépen. És az olcsó, szegényes vacsorák: a paprikás krumplik és a tésztás levesek után ültünk a taligák, a poroló, a szemetes csöbrök, a tűzfalak között s Spuriga mesélt nekünk és elsősorban nekünk, mert a gyerekeket jobban szerette, mint a felnőtteket. Mindig azt mondta:

»A felnőttek gyerekek, de a gyerekek felnőttebbek a felnőtteknél.«

Spuriga meséi a Czuczor utcában, a proliház udvarán, a körbefutó folyosók, az elnyűtt, olcsó bútorokkal berendezett szegényes lakások alatt nem tündérekről, törpékről és mesebeli királylányokról szóltak, nem is tüzet okádó sárkányokról, vagy hétfejű szörnyetegekről... Spuriga ezeket nem ismerte. Az ő meséi ezeknél sokkal egyszerűbbek, hétköznapibbak voltak. Arról mesélt: »A szíve összefacsarodik, úgy sajnálja az embereket, sírni tudna, ha eszébe jut, hogyan élnek.« S arról mesélt, hogy mindannak, amit most tanítanak, az ellenkezője az igaz, s az igazság, ha most még messzi is van, majd eljön értük és meggyógyítja őket... S arról is mesélt Spuriga, hogy lesz egy kor, amikor nem tíz deka zsírt vesznek a hentesnél és nem tíz deka kockacukrot hitelbe a fűszeresnél, és akkor esznek majd, amikor akarnak, s ha kedvük lesz rá, akármilyen nagy karéj kenyeret leszelhetnek, be is zsírozhatják, vagy akár húst is ehetnek. Ha kedvük lesz rá, csak vesznek egy pár csirkét és kirántják, vagy két kiló sertéskarajt és kisütik, és nem fog morogni a fűszeres, hogy megint hitelbe és dünnyögni a hentes, hogy többé már nem ad... Spuriga meséit a gyerekek és felnőttek egyforma áhítattal hallgatták, úgy figyeltek, hogy még a gyomruk se korgott, és a csillagfényes májusi éjszakában a jól ismert ócska vaslábasokban, repedt tányérokban nem a megszokott, unalmas bab és borsó nőzölgött előttük, hanem pirosra sült csirkék és gyönyörűen kisült karajok repültek el az orruk előtt, hogy szinte megbűvölve szimatoltak a pirosra sült hús és a sercegő zsír illata után.

Spuriga, igaz, írni, olvasni nem tudott, de szépen mesélt, s ha nem is ismerte ezt a szót, valójában humanista volt.

Humanista, aki meghallgatott minden embert, mert tudta, hogy ha nem is tud értük tenni semmit, de ha már meghallgatja őket, avval is könnyít a bajukon. Persze, néha tett is értük. Istentelenül erős ember volt, jó munkás, kétszerannyit keresett, mint a többiek, és nemegyszer az egész fizetését odaadta, hogy segítsen egy-egy éhező, vagy munkanélküli családon.

Védte a gyerekeket, védte a gyengéket, nagyszerű embersége volt és erős igazságérzete, ezért is nem maradt sokáig egy munkahelyen, mert nem birta az igazságtalanságot. Legutoljára egy Thököly úti cipőgyárból jött el, ahol bakancsokat gyártottak háborús célokra — de ő nem akarta szolgálni a háborút. S hiába volt kiváló munkás, állás nélkül maradt, de nem ez fájt neki, hanem az, hogy az üzemből egyedül jött el, a többi munkásnak nem volt bátorsága ahhoz, hogy otthagyja a biztos kenyeret.

»Családunk van, Spuriga. Gyerekünk van, Spuriga. Nem vagyunk olyan jó munkások, Spuriga, mint te« — mondták neki magyarázóan és kérlelően, magatartásukat mentegetve, amikor kérdőre vonta őket. De Spuriga bozontos szemöldöke alól, mélyen ülő nagy, tiszta kék szemével csak nézte őket, mint egy óriás a törpéket, és nem válaszolt, hanem sarkon fordult és elment. Otthagyta őket.

Utána még egyszer-kétszer láttuk Spurigát, az inge akkor is tiszta fehér volt, frissen volt borotválva, de szép ruháját már eladta, kellett a pénz, nem kapott munkát. Bozontos bajusza is mintha szomorúbban konyult volna le, mint azelőtt. S nem is mesélt többet, nedig rendkívüli módon hitt a szavak erejében. Aztán egyik napról a másikra eltűnt óriás alakja, akár egy garabonciásé.

De a meséi a proli házban, a Czuczor utcában megmaradtak s tovább mesélték őket.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1964 ÁPR 15.

1021

NAPLÓ

A Nemzeti Galéria új kisplasztikái a Bakonyi Múzeumban

Gazdag kiállításon mutatja be a Magyar Nemzeti Galéria új szerzeményeit a Műcsarnokkal közös rendezésben a veszprémi Bakonyi Múzeum. Figyelemreméltó alkotások a közelmúltban Munkácsy-díjjal kitüntetett Hincz Gyula és Csohány Kálmán festőművészek grafikái, Kerényi Jenő Érdemes Művész 1919. című dombormű-reliefje, Würtz Ádám: Békegyűlés című grafikája, és a fiatal, tehetséges Krizsán István: Szakkörben című lino-metszete. (Fotó: Vörös)

NAPLÓ

sok félszigete

A KISZ Központi Bizott

A fiatalok vállalja a rét- és legelő

Hazánkban csaknem 2 millió holdat foglalnak el a rétek és legelők. A területek megjavításával, vízrendezéssel, illetve öntözéssel, a talajerő rendszeres pótlásával, valamint a területek újrafüvesítésével nagy mértékben lehet bővíteni a takarmánybázist.

Az állam — a Földművelésügyi Minisztérium révén — évről-évre nagyobb összegű támogatást nyújt a termelőüzemeknek a rét- és legelőjavításra, illetve a felújításokra: egész vízgyűjtő rendszereket átfogó lecsa-

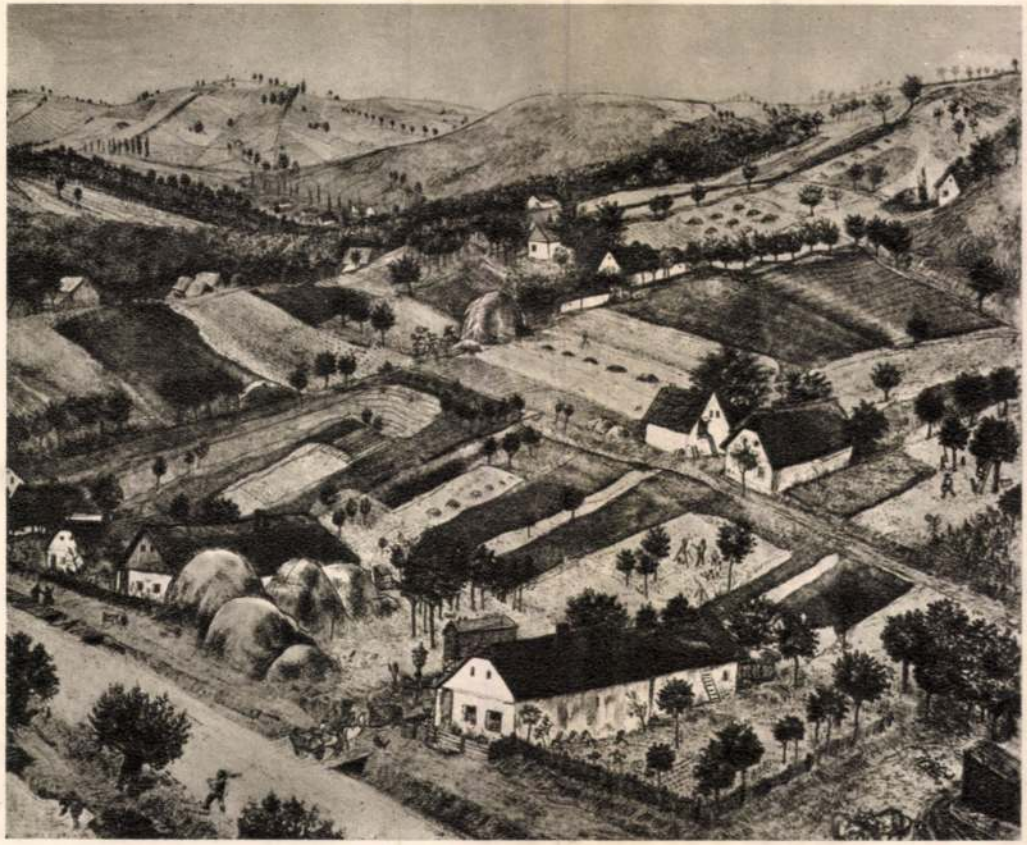

Würtz Ádám: Dunántúli szőlőhegyek

Zádor István: Illusztráció Puskin Anyeginjéhez

Megjegyzés

Ami a kulisszák körül van...

»Silózóknak« hívják a televízióban azokat a munkásokat, akik a díszleteket szétdarabolják, megsemmisítik. De hát miért kell megsemmisíteni a rengeteg munkával, négyzetméterenként 140—200 forint költséggel készült díszleteket? Helyhiány miatt. Kicsi a díszletraktár — nagy a pazarlás.

Évi hétmillió forintot költ a televízió díszletekre. Ezeknek csupán 10—12 százalékát tudják tárolni, a többi a »silózók« kezére kerül. Természetesen, nem lehet mindent elraktározni, érthető, hogy az egyszeri produkciókhoz készült különleges kulisszákat lebontják. (Bár ez se mindig helyes. Legutóbb például összetörték a Játékos című tv-drámában szerepelt, sok fejtöréssel, munkával felépített rulettasztalt, hogy ne foglaljon el helyet. Most új rulettasztalt kell készíteni egy másik tv-játékhoz.) De legalább a gyakran megforduló díszleteket és a mindig felhasználható alapelemeket, falakat, oszlopokat, lépcsőket, ajtókat, ablakokat megőriznék! Ehhez azonban két-háromezer négyzetméter raktárterület kellene, és a tv díszletraktára mindössze nyolcszáz négyzetméteres.

A »silózók« a minap hatszáz négyzetméter kifogástalan, bármikor felhasználható kulisszafalat semmisítettek meg, hogy helyet teremtsenek a szilveszteri produkció díszleteinek. A kár mintegy százezer forint.

A televízió díszlet-problémája nem kulisszatitok. Ismerik jól az illetékesek, hiszen a tv gazdasági vezetői sokat kilincselnek, vitatkoznak, leveleznek, tárgyalnak ez ügyben. Ki is utaltak nekik egy használaton kívüli imaházat, most ott fohászkodhatnak a raktárprobléma megoldásáért. Mert ez az épület is kicsi, alig enyhít a gondokon.

Mi hát a megoldás? Kiszámították, hogy megfelelő raktározási körülmények esetén a díszletköltségeknek legalább egyharmadát meg lehetne takarítani. Ez két-két és fél milliő forint évenként. Nem térülne-e meg a beruházás, ha az új tv-székház részére kijelölt helyen raktárépületet emelnének? Vagy talán a Szabadság téri székház »társbérlője«, a METESZ átadhatna a televíziónak néhány alagsori helyiséget. Esetleg a díszletezés jelenlegi módján kellene változtatni. A külföldi televízióknál egyrészt több vetített hátteret, másrészt olcsó papírdíszleteket alkalmaznak. Ha lángmentes papírt importálnánk, talán ez is gazdaságosabb megoldás lenne, mint a drága fa- és textilkulisszák rendszeres »silózása«.

Vera

KÉT KIÁLLÍTÁS

A Tretyakov Képtár festményei a Szépművészeti Múzeumban

*

Miháltz Pál festményei

A Tretyakov Képtár Moszkva egyik nevezetessége: az orosz festészet alkotásait őrzi a nagyszerű középkori ikonoktól egészen a legfrissebb művekig. Az országaink között már évek óta folyó cserekiállítások keretében ezúttal másodízben érkezett hozzánk kisebb gyűjtemény a képtár anyagából. A Szépművészeti Múzeumban megrendezett két tucatnyi kamarakiállítás 17 művész 19 festményét ismerteti meg a magyar közönséggel, zömmel a századfordulóról származó alkotásokat.

Ez a korszak Európaszerte rendkívül mozgalmas volt, és érdekes megismerni ezen évek művészi áramlatainak oroszországi vetületét. A most megrendezett kiállítás elég jó keresztmetszetet ad a korabeli törekvésekből. Szemlélteti a XIX. századi kritikai realizmus — a Vándorkiállítási Társaság hagyományainak — továbbélését, mindenekelőtt Nyesztyerov és Szurikov hipov életképében. Az impresszionizmus előtti tájfestészet jellegzetesen és mélyen orosz hangulatú példáit nyújtják Bjelinickij-Birjula, Zsukovszkij és Grabar festményei. Szerov és Korovin képeinek szaggatott színfoltjai már az impresszionizmus hatásáról tanúskodnak. Vrubel festménye, N... terovnak leányáról portréja pedig... nyes vonalaival... sziót képviseli... teményben, néhány h... gosan és X...

KASZATKIN: Vetélytársnők

szűk anyagát a Szépművészeti Múzeumban.

*

A néhány napja megnyílt Csók Galériát újjáépítése alkalmából meglátogató közönség számára még ünnepélyesebbé teszi az eseményt, hogy a belső ... kiemelkedően ...

*

Halász G... Mondtuk ... Kedjegyezze ... Magyarulata. ... Közelben, a ... sokáig ... Marosvásárhelyi ... nem ... Ebből ... de ... az ...

„Tessék választani" — de l...

További észrevételek a rádió tánczene-politikájáról

Néhány héttel ezelőtt *»Műsorok, arányok, panaszok«* címmel rövid megjegyzést tettünk lapunkban a rádió tánczene-politikájáról. Megjegyzésünkkel nem folytattuk az elvi — vagy elvinek tűnő — cikkek sokaságának gondolatsorát, amelyek akárcsak az idén is megjelentek ebben a tárgykörben. Tán ezért is volt oly kivételesen nagy a rövid írás visszhangja. Azt a megjegyzést kockáztattuk meg ugyanis, hogy az itt tapasztalható hibák nem annyira elviek, mint inkább a beszűkülés, a klikkesedés sajnálatos jelenségéből sokasodnak és — horribile dictu — neveket is említettünk ezzel kapcsolatban.

Nagy probléma — kis figyelem

A problémakör jelentősége nagy — a kultúrát irányító szerveknek a tánczene nagy társadalmi jelentőségű problémájára irányuló figyelme hallatlanul kicsi, s ezen, sajnos, a már-már unalomig szaporodó sajtóhangok, kinyilatkoztatások, viták és műviták sem változtattak. Indokoltnak érezzük hát, hogy egy megjegyzésnél bővebben — lényegét tekintve azonban ugyanolyan értelemben — újból megközelítsük és egészségesebb megoldáshoz segítsük az ügyet.

A sok-sok telefon közül, amely megjegyzésünk után szerkesztőségünkbe érkezett, az egyik a rádió zenei főosztályának hívása volt. Bementünk *Faludi Rezső* elvtárshoz, a főosztály vezetőjéhez, aki (egy hosszabb diskurzust a lényegére tömörítve) a következőket mondotta: semmiben nincs igazunk, a főosztály folytatni kívánja helyesnek tartott tánczene-politikáját, s jogát a stílusok, szerzők és előadók megítélésében magának tartja fenn. Sajnálatosnak minősítette, hogy kiöregedettek, félvagy semmilyen tehetségek, régimódiak és periferiális elemek hatása alá kerültünk, s leszögezte, hogy művészetpolitikai kérdéseket valamiféle »demokratizmus« alapján helyesen megközelíteni és megoldani nem lehet. Kifejtette végül feltételezését: kik inspirálhatják észrevételünket és sajnálatosnak minősítette, hogy elvi megközelítés helyett a személyeskedés helytelen vonalára kerültünk.

A tánczene modernségének elvi kérdésével, amellyel kapcsolatban az átlagnál is több a köd és a ködösítés — csak egy napilap olvasóinak igényeihez szabott arányokban foglalkozhatunk. Néhány elvi megjegyzésen túl, inkább két gyakorlati kérdést kívánunk érinteni, annál is inkább, mert az adott témában ezt lényegesen fontosabbnak és őszintébbnek érezzük. Az egyik az említett demokratizmus, a másik, hogy miféle inspirációra születnek észrevételeink? *Vajon csakugyan személyeskedés történik-e, vagy ellenkezően, a probléma legmélyebb okáig jutottunk-e, ami sosem csak elvekkel, mindig személyekkel és érdekekkel is összefügg.*

Tesszük pedig mindezt azért, mert *nem néhány szerző, előadó és rádióbeli dolgozó ügyéről van szó, hanem néhány millió állampolgáréról — akik természetesen valamennyien rádióhallgatók.* A többi között a megjegyzésünket követő levelek sokasága is aláhúzza ezt.

„Finn banán" — se hús, se hal

Valamit mégis az elvekről. Lehet, hogy az úgynevezett »luxemburgi stílus« tündöklése, a gitár mindenhatósága rettenthetetlen bajnokainak korszakában szentségtörésnek számít — mégis az a szerény véleményünk, hogy *a magyar tánczenét meg kell hagyni magyar tánczenének* — másra ugyanis nem alkalmas. Hatások mindig is érvényesültek és a jövőben is érvényesülnek benne, a... káros ... de ... stb., *nemzeti karakterektől sosem független* vonásáról legyen szó. Ebbe *beletartozik a nem szirupos, nem érzelgős, hanem kellemesen érzelmes dallamosság is, amely a jó magyar tánczene természetrajzához a múltban is, ma is hozzátartozik.*

A rádió mai magyar tánczene-politikája azon... se hús, se ha...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA
1964 NOV 15.

1021 Würtz Ádám

Kónya Lajos:

SEBEK

Halász Gergely különös csattanást észlelt. Mintha szíjostorral arcul csapták volna, s a szíj apró szilánkokra hasadozva, beletépett volna a bőrébe, szájába, szájpadlásának nyálkahártyáiba, orrába és nyelvébe. Arcához kapott, vérrel telt meg a tenyere, lepillantott tépett zubbonyára, vérrel pettyezték és csíkozták végig sebei. Most már bizonyos, hogy megsebesült. A csattanást is hallotta, hallania kellett, két embere elvágódott, az egyik fel sem akart kelni.

— No, mi lesz, legény, frissen, frissen! — kiáltotta — de senki sem hallotta, rá kellett döbbennie, hogy nincs hangja. Csak nem tépték szét a hangszálakat is a szilánkok? Nem, csak nagy vérdarabokat kellett kiköpnie, később már meg tudott szólalni, ha halkan is. Az idegen hadapród ránézett fektéből.

— Menjen hátra, tizedes, a kötözőhelyre, küldjön ki egészségügyieket a sebesültekért és halottakért.

— Urak az urak, urak az urak — mondta ő akkor magában, teljesen indokolatlanul és az eseményekkel való összefüggés nélkül, csak úgy sebzett nyelvére jöttek a szavak, mint amikor felbuggyan a vér a torkán. Aztán elindult az állások felé. Érezte, eszénél és öntudatánál van, mert örülni is tud annak, hogy hátra küldték. Nem ismerte sérülése fokát, de gondolta, ezzel kórházba küldik, talán — bár ezt már nagyon félve merte remélni, amiben megint csak öntudatának bizonyítékát látta — még haza is szállítják, ha minden jól megy. Nyelvével, amely zsibbadt és érzéketlen volt, megtapogatta a szájpadlását, de fájt a nyelve is, a szája is, belül, kegyetlen sós-édes íz gyűlt össze szájüregében, ki kellett köpnie a csomóban összegyűlt sűrű pépet, mert megfúl belé. Nagy májdarabot köpött ki, legalábbis ő annak érezte, egész kis vércsomó ült ettől a kőpéstől a száraz, színtelen gyepre. Egy kicsit le kellett heverednie, mert úgy érezte, elvágódik.

— Nem tud egyedül bemenni? — kérdezte messziről kiáltva a hadapród, erre ő kénytelen volt felkelni. Intett és támolyogva elindult ismét. Rettenetes, rettenetes — gondolta. Hogy mi rettenetes, azt nem tudta volna szavakba foglalni, mert folyton csak a verssor buggyant fel a torkán, mint egy vércsomó, hogy kiköpje, de ezt csak mormolni tudta.

— Urak az urak, urak az urak!

Elérte a négyes harcelőrsöt, ahonnan elébe ugrott valaki, hogy belekaroljon és vezesse, nem ismerte a katonát, bizonyára a nyári pótlásból való. Hányszor feltöltötték már ezt a zászlóaljat, és mégis mindig csökkentett létnal harcol. A futóárokban megállt a kaisszanézett, a helyet kereste, ahol senem látta, szemét átfutotta egész kép, ami látóugyanaz a

cegett a századfigyelőig. Odalentről aknavető tüze hallatszott, elgondolta, mi lehet a fiúkkal. Amikor a figyelőhöz ért, egy kicsit megállt, mert beszédhangok röppentek ki az ajtó nélküli fedezékből, először azt hitte, idegen tisztek vannak a zászlóssal, de aztán megállapította, hogy a távbeszélő-ügyeletes hívását hallja.

— Halló, János, itt András, János, itt András, jelentkezzék!

Akkor megint egy rettenetes robbanás kábította el és vonta porfelhőbe, közvetlenül mögötte csapott egy repeszgránát a futóárok mellé. Önkéntelenül lebukott az árokba, de nehezére esett a hirtelen mozdulat. A lapos röppályájú gránátra azonban nem lehetett felkészülni, a kilövés tompa hangját máris követte a becsapódás vad reccsenése. Megint egy lövés, kicsit messzebb. Nekitámaszkodik az árok falának, belehallgatózik a figyelőbe.

— Zászlós úr, itt van? — kérdi.

— Szent isten! — kiáltja Márton. — Gergely, mi van veled?

Jól látni az arcán az ijedtséget, szinte belesápad.

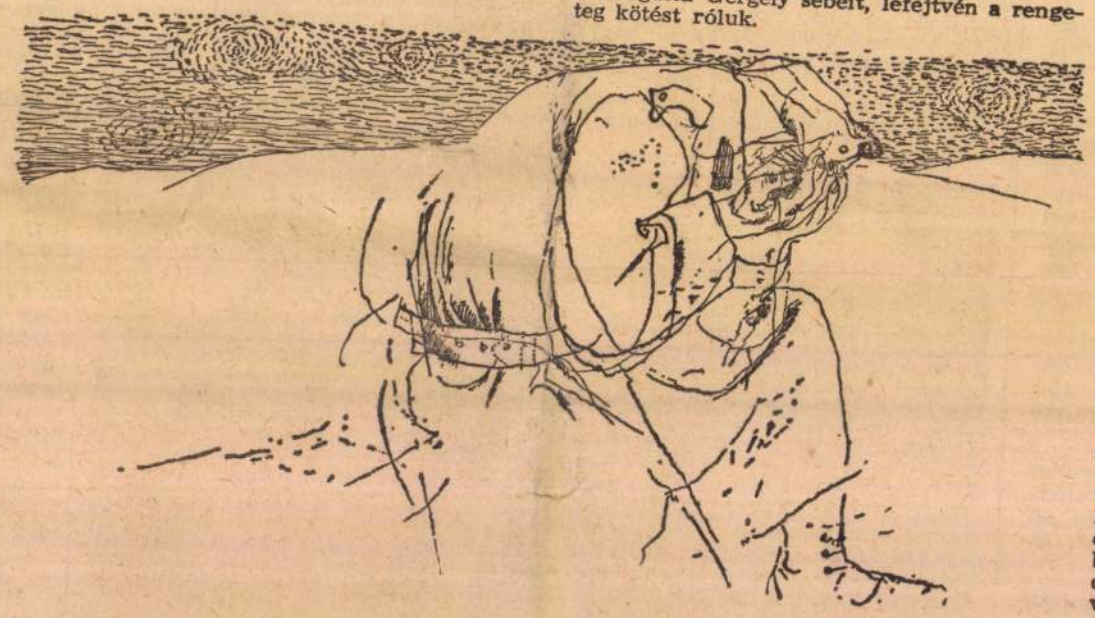

(Würtz Ádám rajza)

— Megsebesültél? Ülj le ide, ülj le szépen.

Átfogja a vállát, gyengéden leülteti a földből képzett párkányra, ül mellette.

— Hogy történt? Lent voltál az ötös előtt, ugye? Egyedül jöttél be?

Annyi a kérdés, hogy ha neki jobban forogna a nyelve, akkor sem felelhetne rájuk. Halkan, tompán szólal meg, neki is idegen a hangja, nem is bizonyos benne egészen, hogy hallható hangja van.

— Búcsúzni jöttem, zászlós úr, azt hiszem, kórházba visznek. Az arcom, a szájüregem belül is tele van szilánkkal. Vigyázzon magára, zászlós úr! Nyugodtabb napokat kívánok. Jöjjön haza egészségben. Eljön az az idő, amikor jobb lesz embernek lenni.

Kezet fogtak, Gergely kitámolygott a figyelőből és elindult hátra, a domb pereme mögé vezető futóárokban, bizonytalan léptekkel.

[illegible] nézett utána, amíg csak látta, de [illegible]hatta, hamarosan elfedte előle [illegible]. Ekkor megint lövések [illegible] figyelőnapló

minduntalan beszőkött hozzá, jobbra-balra billegő, csaknem tótágast álló nyírfákat, nagy, alaktalanul gomolygó porfelhőket és felfordult házakat mutatott neki, hogy szórakoztassa, de csak elszédült tőlük. Egyedül volt a kocsi hátuljában. Egyszer látta, hogy a vezető hátranéz az ablakon, ő szempillái mögül figyelte, nyilván azt hiszi, alszik.

A kórházban várakoznia kellett a felvételre. Leült egy lócára, kissé magához tért. Egy orvoshadnagy vette át a sebesülteket, akiket a front különböző pontjairól hoztak be. Éppen őrá került a sor, már fel is állt. Ekkor berontott egy német őrvezető és nagy hangon követelte soronkívüli megvizsgálását. Az orvos félrepöccintette és Gergely felé nyúlt. A német kiabálni kezdett. Az orvos ekkor valamit mondott neki, most már indulatosabban, az ajtó felé mutatva. A német dohogva távozott.

— Azt hiszi, ő az első — mondta az orvos, miközben Gergelyt vizsgálta. — Miattuk lövetik halomra a mieinket, és akkor még ideszemtelenkedik és kiabál.

Vizsgálta Gergely sebeit, lefejtvén a rengeteg kötést róluk.

— Nyissa ki a száját — mondta. — Látom, belül is. Aknaszilánk?

— Huszonhetes szoba — mondta egy hadapród, aki az asztalnál írt. Be kellett diktálnia a nevét és személyi adatait. Dögcéduláját lecsavasztotta, átadta a hadapródnak. Egy orvos-zászlós volt még a helyiségben, tekintetével most akadt meg rajta.

— Érdekes — mondta —, milyen kevés fejsérülést látunk ebben a háborúban!

Gergely nem állhatta meg mosolygás nélkül, bár nehezére esett arcizmainak ez a kis igénybevétele is.

— Zászlós úr, a fejlövésesek rendszerint még a fronton meghalnak. Legtöbbször abban a pillanatban.

A hadnagy nevetve vágott feléje szemmel, a hadapród tenyere mögül vigyorgott, csak a zászlós villantotta rá haraggal a szemét.

Gergelyt egy egészségügyi katona elvezette a huszonhetes szobába. Kapott egy vaságyat, olyasformát, amilyen a kaszárnyában szeg[illegible] tényleges korában. Fehér, nemzetiszín[illegible]ű pokrócok, lepedők, az ágy lábá[illegible]ál egy szék, arra tehette a ruháját, holmiját. Levetkőzött és lefeküdt, azonnal álomba zuhant, oly fáradt volt.

Álmában megint a hetes tábori őrsöt kellett visszafoglalniuk, s ő kukoricacsöveket dobált gránátok helyett, amelyek felrobbantak és földön túli fényességbe vonták a fákat és felhőket, fényükben azonban semmi félelmetes nem volt, inkább valami ünnepies hangulat lepte meg őket is, az oroszokat is.

*

Sebei lassan gyógyultak. Már nem volt az a zsibbadtság nyelvén és szájpadlásán. Tetanusz-injekciót kapott, össze-vissza röntgenezték, sokáig nézegették a száját, arcából kivettek két szilánkot, aztán sorsára bízták, nem sokat kellett kezelgetni többé.

Mikor már jobban érezte magát, kijárt a kórház előtti parkba, sétálgatott. A park közepe táján fakereszteket és fejfákat pillantott meg egyszer, érdeklődve vizsgálgatta a rájuk festett neveket.

— Szijjártó Antal törzsőrmester — olvasta. Le kellett ülnie.

A biztonság okáért megnézte születési évét is. Nem volt kétsége affelől, hogy barátja feksziik a hantok alatt.

Egy felkötött karú katona sántikált arrafelé, megállt, fürkészve nézett a tizedes arcába.

— Ismerte? — kérdezte leplezetlen érdeklődéssel, mintegy szuggerálva az igent, hogy beszélhessen.

Gergely bólintott.

A katona hallgatott egy sort, aztán megszólalt:

— A keze alatt szolgáltam.

Majd kis idő múlva, mintha a szünettel akarná kiemelni mondanivalója fontosságát:

— Akkor sebesültem meg én is.

Kissé megemelte sínbe rakott, felkötött karját, de felszisszent bele. A sír egészen friss volt, a fejfa is. Egy csokor virág a közepén, az sem hervadt még.

Rettenetes, hogy már nem tudott találkozni vele. Ha legalább sebesülten láthatná, itt a kórházban! Miért kellett elpusztulnia? Hogy elbeszélgethetnénk itt, hiszen csaknem egyidőben történt sebesülése az ő halálával. Ha bicegve jönne szemközt a parkban. »Ismertél valami Szijjártó nevű törzsőrmestert? Itt a sírja.« — De hiszen, Anti . . . »Csak tréfáltam. Amin keresztülmentem, azzal az erővel itt is fekhetném.« Hátbaveregetnék egymást és ő megkérdezné, hogy Veronikától mikor kapott levelet. Vajon Veronika tudja már? Ó, ha legalább egy fényképezőgépe volna, hogy felvételt vihetne haza a sírról! Akinek nincs közeli, személyesen látogatható sírja, örül, ha egy fényképet kap. Bár ezek is olyan dolgok, amiket ő csak azóta tanult meg, amióta elkerült a szülőfalujából. Az ő életük sokkal ridegebb volt annál, hogy ilyen érzelmes gondolatokkal és emlékekkel foglalkozhattak volna. Veronika biztosan örülne neki. Egyszer majd meglátogatja. Mindig tetszett neki a magas, értelmes, határozott mozgású asszony, sohasem látta önmagát elengedve, panaszkodva. Találkozniuk kellene majd, amikor már a fájdalom veszít erejéből és a hétköznapok lekoptatják a gyász tüskéit.

De mit gondol ő a szegény Anti feleségéről máris? És hazakerül-e ő egyál[illegible]

Ám, legalább gondol[illegible]

badon, aho[illegible]

sek.

Sok mindent lehet [illegible]
lítenül nézni a [illegible]

AUTÓBUSZ
Magyar Hírdető
SAJTÓIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

A közlekedési igazgató beszámolója a KSZDSZ budapesti bizottsága előtt

Az elmúlt héten a Közlekedési- és Szállítási Dolgozók Szakszervezete Budapesti Bizottságának értekezletén *Daczó* József elvtárs, a Fővárosi Tanács Közlekedési Igazgatóságának vezetője beszámolt arról, hogy a budapesti közlekedési vállalatok miként készülnek fel a téli közlekedéssel járó problémák leküzdésére. Előadásában ismertette az egyes vállalatok előtt álló feladatokat, vázolta a nehézségeket. Többek között hangsúlyozta, hogy *a közlekedési igazgatóság fokozott gondot fordít majd az utak építésére és karbantartására.*

82 %-os szervezettség

Számszerűségében már értékelni lehet az elmúlt időszakban lezajlott KISZ-küldött és vezetőségválasztó taggyűléseket. Az egész vállalat viszonylatában 82 százalékos volt a szervezettség, s a megjelenteknek 30 százaléka szólt hozzá a beszámolóhoz. Részleteiben a főműhelyben volt a legjobb a szervezettség, 88 százalékos. Itt a jelenlevők 37 százaléka szólalt fel. A Fürstben a megjelenés 85 százalékos volt, a hozzászólás 36. Ezután következik a központ, 82 százalékos szervezettséggel és 19 százalékos hozzászólással. A Récseiben a KISZ-tagok 81 százaléka jelent meg a taggyűlésen és 28 százaléka szólt hozzá. A Kiliánban a megjelenés 80 százalékos, a hozzászólás 31 százalékos volt. Lemaradt a Mező, itt a szervezettség 71 százalékos, a hozzászólás pedig 28 százalékos volt.

Figyelemre méltó adatok

Érdekes statisztikát készített el a személyzeti osztály azokról a 26 éven aluli dolgozókról, akik *az 1964—65-ös tanévben középiskolára, főiskolára, vagy egyetemre jelentkeztek.* Ezek szerint az új tanévben a Récsei garázsból tizenhatan járnak majd gimnáziumba, tizennégyen ipari technikumba, harminncan közgazdasági technikumba, s egy főiskolása, illetve egyetemistája lesz a garázsnak. A Fürstből huszonketten gimnáziumba, tizennégyen technikumba, ketten főiskolára és ketten egyetemre járnak majd. A Mező garázsból 13 fiatal jelentkezett nyolcan gimnáziumba, tizenheten technikumba, hárman főiskolára, tizen pedig egyetemre járnak majd. Az ellenőri csoport három dolgozója jelentkezett gimnáziumba, kettő technikumba, egy pedig egyetemre. *Az egész vállalattól tehát 260 huszonhat éven aluli fiatal jár majd ebben az évben középiskolába, illetve egyetemre, főiskolára.*

KÜL

1021

1964. OKTÓBER 1.

LÁNY, KÖNYVVEL

(Würtz Ádám rajza)

technika

Nagyon jól tette, nagypapa, hogy fölutazott, legalább kicsit kikapcsolódik. Csak pihenjen, szórakozzék, itt kényelmesen meglehet. Nem kell segítenie, azért van nekünk gépesített háztartásunk, a technika minden áldásával, hogy az ember csak ülhessen, a gép dolgozik helyette. Nem, köszönöm, legfeljebb a létrát tartsa egy kicsit, amíg ezt a csengőt megreperálom, mert zárlatos lett. Tetszik látni, itt van ez a csengő. Nem nagy dolog ugye, mégis, milyen más, mint maguknál tanyán. Ott kiabálni kell, meg verni a kaput, amikor be akar jutni valaki. Ugatnak a kutyák, az ember a saját szavát se hallja. Itt, csak meg kell nyomni a gombot, és mindjárt tudom, akármelyik szobában, hogy vendég érkezett... Kiverte a biztosítékot. Na nem baj, mindjárt azt is kicseréljük. Fogjuk meg a létrát, oda a villanyórához, nagypapa... Hát itt nem kell vaskodni, nem fogy ki a lámpából a petró, meg nem füstöl... Igy ni! Na, dugja csak be oda a konnektorba azt a vasalózsinórt, hadd lássuk! füstöl?... Ejnye! No, néha előfordul, hogy meghibásodik, na de egykettőre helyreütjük, micsoda bészéd az... Addig töltsön magának egy pohárral, nagypapa, ott van a szifon is, ha akar hozzá szódát. Nem mondom, ugye néha rázni kell, na de maguknál kilométereket biciklizhet egy üveg szódáért, itt viszont pillanatok alatt megvan... Úgy látszik, nincs benne víz... Sebaj lecsavarjuk a tetejét, eresszen bele vizet a csapból, rögvest csinálok szódát. Itt kérem, nem kell a kútról hordani a vizet. Csak megcsavarja az ember, és kész. Nem jön? Tudja, kissé magasan lakunk itt a félemeleten, néha kicsi a nyomás... Annyi baj legyen, legfeljebb iszik egy teát, nagypapa, ott a boylerben a forró víz. Nincs tűzrakás, sparhelt, meg üstcipelés, ott a kész forró víz a fürdőszobában. Balra tessék csavarni, csak bátran! Persze, elfelejtettem az este bekapcsolni, most várhatunk mire megmelegszik, az ördögbe is... Nagypapa, ugorjon le ide a sarki boltba, amíg én megcsinálom ezt a nyavalyás vasalót, hozzon egy üveg szódát, meg egy csomag harmadosztályú kávét! Írja fel, nehogy elfelejtse, ott a golyóstollam az asztalon. Összekente az ingét? Golyóstoll, csak folyik kissé. Hogy a fene!... Azért sose bánkódjék, nagypapa, bedobjuk ide a mosógépbe, kitisztítjuk az ingét, addigra a vasaló is meglesz. Bujjon bele a köntösömbe. Ott a kapcsoló, lenn, oldalt. Három perc alatt olyan inge lesz, mint az új. A tanyán ennyi idő alatt a teknőt se hozzák elő a fészerből, igaz-e? Most láthatja, mennyivel jobb itt nálunk, sokkal kényelmesebb... Mi ez az égett szag? Hű, a hétfűzfánfütyülőjét... leégett a tekercselés... Persze, víz nélkül nem mos a gép, az meg nincs, ugyebár, erről megfeledkeztünk... Ezt is szerelhetem, a ragyogóját... Csak ez a nyüves vasaló lenne meg már, aztán kapjuk magunkat, és elmegyünk körülnézni, elvégre szombat van, vagy mi... Na szóval... Csengő, vasaló, mosógép, szifon és még bekapcsolom a gépet, mert az asszony megkért, hogy hámozzam meg a krumplit... Sajnos előbb meg kell nézzem ezt itt, mert hámozás helyett passzírozza a krumplit... Mindjárt leülünk szusszantani, csak bekapcsolom a szifont, megtekercselem a golyóstollat, kivasalom mosógépet és megdarálom a boylert... Hogy mondja? Fölrobbant a porszívó? Azonnal, csak kimosom a csengőt... Ez ráz!... Na tessék, most sötét lett!... Alighanem a hálózati transzformátor... Hogy azt a szánkázó, jégen kopogós rézangyalát!... Látja, nagypapa menynyivel könnyebb maguknál otthon!...

Kaposy Miklós

HETI HUMOR

IDEGORVOSNÁL

— Térdveregetéssel kezdő dött...

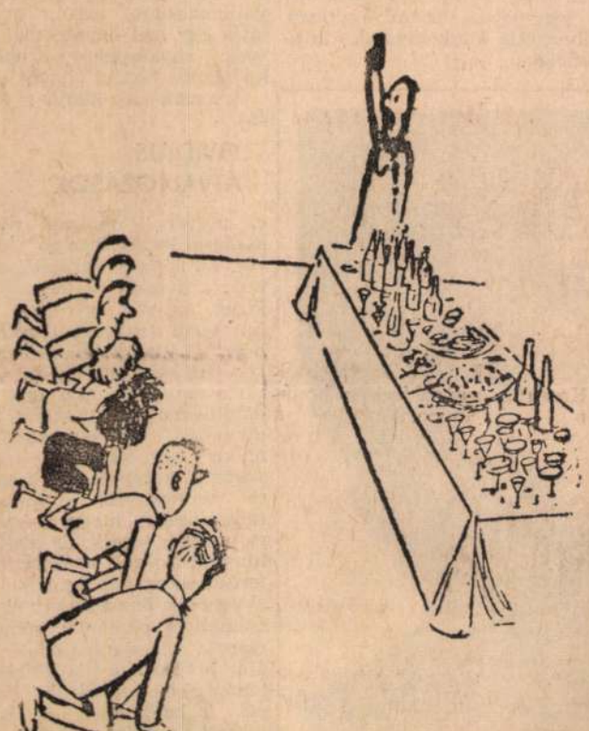

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Würtz Ádám
Hajdubiharmegyei Népujság
1965 MÁR 28.
1021

A SZÉPEN illusztrált könyv

Hála könyvkiadásunk fejlődésének s a könyvvásárló közönség ízlése, igénye emelkedésének, egyre több szép könyv jelenik meg kiadóink gondozásában sorozatokban és egyenként.

A könyvek szépségét sok körülmény alakítja ki. Első természetesen maga a tartalom, amely kiindulópontja a többi tényezőnek is, mint pl. a könyv formája, beosztása, betűtípusa, illusztrációja, kötése stb.

E sok szempont közül most csupán eggyel, a könyvek illusztrálásával kívánok foglalkozni néhány újabban megjelent szép kiadvány kapcsán.

A könyvillusztrálásnak két fajtája — úgyis mondhatnám, két fokozata — van: az egyik csupán a könyvben megírtak szemléltetésére, a kép eszközeivel való megvilágítására szolgál. Segít az olvasónak az alakok, a jelenetek, esetleg a jellemek elképzelésében, megértésében. Szóval mintegy ábraként szerepel.

Az igazi illusztráció az, mikor az illusztrátor az ábrázolásszerűség igényén túllépve, mintegy a könyv, az írói alkotás erejétől ihletet kapva, arra támaszkodva olyan

ÖNÁLLÓ, EREDETI MŰVET

hoz létre, mely színvonalban, művészi erőben, ízlésben, stílusban vetekszik az eredetivel. Az ilyen illusztráció már inkább művészi gyönyörködtetésre, az igényes olvasó kielégítésére szolgál, s művészileg egyértékű lehet magával a művel.

A cikk írása közben hét könyv fekszik előttem, az utóbbi évek (1961—64) termésből. Mind a hét gazdagon és szépen illusztrált mű, s bár kiválogatásuk bizonyos értékelés alapján történt, ez nem jelenti azt, hogy a sok illusztrált könyv közül ezek a legszebbek. A

KIHAJTOTT A BÜKK LEVELE

c. román népköltészeti fordításgyűjteményt Würtz Ádám eredeti dúcokról nyomott fametszetei ékesítik. Az egyébként is szép kiállítású könyv értékét már maga ez az illusztrálási mód is emeli. A legfőbb értéket azonban az jelenti, hogy a fametszetek fekete-fehér színvilága hangulatilag is jól illeszkedik a többnyire tragikus balladák légköréhez, azonkívül stílusuk — előadásmódjuk —, mely a népi művészet s a régi fametszés naivságát nagyszerűen egyesíti a modern művészet tömörítő, sejtető erejével, szintén jó kifejezője a művek naivságának, balladai szűkszavúságának is. Csak találomra emeljük ki például a sok technikailag is magas szintű alkotás közül A *„H"-celláknak dojnája* c. vers illusztrációját, amely maga is tökéletes ballada „képben elbeszélve".

Hasonló erényeket mutat a

FÉNYES A TŰZ LÁNGJA

címmel 1962-ben megjelent szlovák balladáskönyv ugyancsak Würtz Ádám alkotásai val. A szlovák balladáknak a románokénál drámaibb világát megdöbbentő erejű metszetek tárják elénk, pl. mindjárt a legelső az erényétől megfosztott leányról.

A halhatatlan kóbor lovag,

DON QUIJOTE

alakja és sorsa is kongeniális megjelenítőre talált a Martyn Ferenc által illusztrált kiadásban. A nagyalakú könyv egész oldalas toll- és ecsetrajz technikával készült képei egy rendkívüli beleérző képességű, tartalmi és formai ötletekben kifogyhatalan művészi bravúros alkotásai. Ahány kép, annyi szikrázó ötlet, meglepetés, s mindenikben ott a Don Quijote-i groteszkség — olykor monumentalitással párosulva, akárcsak a regényben. A nagyszerű képek különleges értékké avatják ezt a kiadványt.

Az 1963-as évből két könyvet ragadtunk ki. Az egyik mű a legszebben, legművészibben illusztrált kiadványaink közé tartozik.

CSOKONAI LILLÁJA

ez, a Helikon gondozásában. Gy. Szabó Béla fametszeteivel. Ha van könyv, amelynek illusztrálását kongeniálisnak lehet nevezni, akkor ez az. Gy. Szabó Béla metszetei ugyanis nemcsak csodálatos finomságú technikájukkal ragadtak meg és el, hanem elsősorban nagyszerű beleérző készségükkel. A Lilla-szerelemnek a kacagó boldogságtól a kétségbeesett reménytelenség komor hangjáig hullámzó skáláját egyforma mély és finom átélő képességgel szólaltatja meg.

A szép elgondolásokon kívül végtelenül megkapó az a finomság, mely a minden érzésében —, még végső kétségbeesésében is — oly gyöngéd Csokonai érzéseit megjeleníti a kép eszközeivel. (Kár, hogy a felületes szerkesztő a Reményhez illusztrációját fordítva állította be.)

BOVARYNÉ

63-as szép kiadását Martyn Ferenc illusztrálta, igen érdekesen, egyéni módon. A szénrajzok a mű lappangó líráját, romantikáját idézik, s gyöngédséget, poézist visznek a könyvbe, mint egy melegszívű, jó fantáziájú olvasó érzéseinek felhangjaival kísérve azt.

A 64-es esztendő egyik jól sikerült kiadványa

SHAKESPEARE SZONETTJEINEK JUBILEUMI KÖTETE

Würtz Ádám rézkarcaival. A művész bátran, ötletesen, nagy technikai készséggel sűríti képeibe egy-egy szonett gondolat- és érzésvilágát, mintegy vallomásként arról, hogyan látja egy mai ember, mai művész a shakespeare-i szonettek kistályába bezárt világot.

A másik szép könyv is fordítás,

OVIDIUS ÁTVÁLTOZÁSOK

c. művének magyar nyelvű kiadása Pablo Picasso képeivel. Ez a nagy varázsló, aki a képzőművészet minden eszközét, stílusát egyforma biztonsággal műveli, megérezte, hogy itt is ama déli világosságról, tisztaságról van szó, s rajzai a vonal művészetének csodálatos megnyilatkozásai. Megdöbbentő és elragadó az, ahogy egy árnyalás nélküli vonallal kompozíciót, hangulatot teremt. Ez a művészet klasszikus és modern egyszerre, mert a témák, az alakok a klasszikusokra emlékeztetnek (erős reneszánsz beütéssel), de a vonalak önmagukért is beszélnek, s olykor a kompozíciónak, mondanivalónak önálló hordozóivá is előlépnek, tehán némi „absztrakt" szerepet is betöltenek. A könyv teljes nyomdai megjelenésében is kiválóan sikerült.

Tóth Béla

Tilles Béla: LEÁNYFEJ

amit a mi sz
olyan örök id
a Halászbásty
mészetesnek t
tudatukban a
aki beteg, azt
nem is lehet.

Megy a hús
ahol a történelmének oly sok megpróbáltatása után kedve szerint való országot kezdett építeni a nép. Vajon csak ezt a szándékunkat, sokasodó eredményeinket látják a fiatalok? Vagy azt is számontartják amire eddig nem került sor; amivel még nem birkóztunk meg; vagy amiben nem a szándékainknak megfelelő eredmény született?

Bizony látják, tudják azt is, ami még előttünk van. Talán még érzékenyebben figyelnek rá, mint mi magunk. Hiszen egyáltalán megérdemelnék az ifjúság nevet azok, akik nem hiszik, hogy többre képesek, mint az előttük járt nemzedékek!?

Megy a húszévesek díszmenete s azt mondhatjuk nekik: fiatalok, olyan országba tart ez a menet, amely minden városában, falujában magán viseli felszabadító sorsfordulatunk sok jegyét, az előttetek járt nemzedékek teremtő keze nyomát. Jó dolog ezt a hazát oltalmazni, szép kötelesség szebbé építeni... Mennyi munka vár még *mindannyiunkra!*

Megy a húszévesek díszmenete a budapesti Hősök terén. Holnapját nézi bennük büszkén az ünneplő ország.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

SZABAD FÖLD

1965 ÁPR 4.

A XX. ÉVFORDULÓRA

1021

(Würtz Ádám rajza)

Magyar Hirdető
SAJTÓIGYELŐ
V., Petőfi Sándor u. 17

Vasárnapi mozaik

NÉGY ÉV ALATT KICSERÉLŐDÖTT A KÖNNYŰIPARI GYÁRTMÁNYOK FELE

A Könnyűipari Minisztérium pártbizottsága megvizsgálta, hogyan elégíti ki a keresletet a könnyűipar, és elég korszerűek-e a gyártmányai. A vizsgálat megállapította, hogy a termékek, köztük a ruházati cikkek, a lakberendezési tárgyak választéka állandóan gyarapszik, de a fejlődés üteme nem kielégítő. A gyártmányfejlesztés megélénkült, de még mindig nem követi elég gyorsan, rugalmasan az igényeket, a változó divatot. A második ötéves terv eddig eltelt időszakában a könnyűiparhoz tartozó vállalatok számos olyan új gyártási eljárást vezettek be, amelyek korszerű termékek előállítását, elterjesztését eredményezték. Új alap- és segédanyagok kerültek az iparba, tért hódítottak a műanyagok. A második ötéves terv eddigi szakaszában, vagyis nem egészen négy év alatt a textiliparban, a cipőiparban, valamint a bútoriparban készülő gyártmányoknk a fele kicserélődött.

A Moszkvai Kamarazenekar újabb koncertje

A hazánkban vendégszereplő Moszkvai Kamarazenekar október 9-i koncertjének nagy sikerére tekintettel az eredeti programtól eltérően október 13-án, egy bérleten kívüli zeneakadémiai hangversenyen találkozik ismét a budapesti közönséggel. Az est műsorán Mozart: g-moll szimfónia, Schubert: B-dúr szimfónia és Haydn: Búcsúszimfónia című műve szerepel. Vezényel: Rudolf Barsaj.

— TÖBB HETES KÜLFÖLDI TANULMÁNYÚTRA indult Barkóczi Sándor, az Állami Operaház balettművész-koreográfusa, aki az elmúlt időnyben nagy sikert aratott a Traviata és a Végzet hatalma balettbetétjeinek felújításával.

Műszaki napok Nyíregyházán

Nyíregyházi műszaki napok kezdődtek meg szombaton. Ebből az alkalomból a Móricz Zsigmond Művelődési Házban a műszaki értelmiségi dolgozók gyűlést tartottak. Délután kiállítás nyílt a megye ipari üzemeinek termékeiből, valamint Nyíregyháza városrendezési és építési terveiből.

× **Henri Cartier-Bresson** fotókiállítása a Kult. Int. termében (V., Dorottya u. 8) nyitva de. 11-től du. 7 óráig. Hétfőn szünnap.

LOTTÓ-NYEREMÉNY-JEGYZÉK

A 41. játékhéten beérkezett 5 364 507 darab lottószelvény. Öt találat nincs. Négy találatot 49 fogadó ért el, a nyereményösszeg egyenként 82 110 forint. Három találatot 4422 fogadó ért el, a nyereményösszeg egyenként 455 forint. A kéttalálatos szelvények száma 120 706 darab, ezekre a nyereményösszeg egyenként 16 forint 70 fillér.

Szóvá tesszük

Sz. M., a Patyolat 56-os, Üllői út 109/c. szám alatti fiókjába gyapjú kardigánját expressz-tisztításra adta be. A munkát három napra vállalták, a postamunkáért járó szokásos felárral. Amikor olvasónk a tisztított kabátkáért ment, foltosnak találta. Reklamált. Válasz: — az expressz munkára fordítható idő oly kevés, hogy a ruhák utókezelésére, kü'ön folttisztítására nincs mód.

Olvasónk jogos kérdése: megengedhető, hogy a felár mellett rosszabb minőségű munkát kapjon? A Patyolat központjában erre »nem«-mel válaszoltak. Nem ártana, ha az 56-os fióknál megszívlelnék az expressz-tisztítás egyik aranyszabályát: a gyorsaság nem mehet a minőség rovására. (SM)

Két fiatal festőművész kiállítása

A Képcsarnok Vállalat kiállítás-sorozatában két fiatal kaposvári festőművész: Szabados János és Szekeres Emil mutatkozik be alkotásaival a főváros tárlatlátogató közönsége előtt a Mednyánszky-teremben. A tárlatot október 24-ig tartják nyitva.

— A keszthelyi Agrártudományi Főiskola 28 millió forintos költséggel épített és berendezett, korszerű, 400 személyes diákotthonát átadták rendeltetésének.

— KÜLÖNÖS BALSZERENCSE EGY ÚTKERESZTEZŐDÉSNÉL. Potsdam egy élénk forgalmú útkereszteződésénél a járókelők nem akartak hinni a szemüknek, amikor az egyik gyalogos nadrág, sőt alsónadrág nélkül akart az út másik oldalára kerülni. A rendőrök csakhamar megállapították, hogy a nadrágtalan férfi nem őrült, nem ittas, csupán közel került egy kocsikerékhez, amelynek kiálló vasdarabja letépte róla a nadrágot.

— A román rádió és televízió szimfonikus zenekarának bemutatkozó hangversenyét a budapesti zenei hetek alkalmából szombaton este rendezték meg a Zeneakadémián.

A MAGYAR CSEMEGEPAPRIKA SIKEREI

A vasárnap záruló bécsi nemzetközi kertészeti kiállításon a magyar csemegepaprika kiemelkedő sikert aratott. Májustól szeptemberig öt nagy eredménybemutatón 17 arany-, 31 ezüst- és 30 bronzérmet nyert. Dr. Somos András, a Kertészeti és Szőlészeti Főiskola rektora a magyar paprika nagy bécsi sikerét három oknak tulajdonítja. Az egyik az, hogy egyetlen ország sem mutatott be a kiállításon olyan nagy mennyiségű és sokféle étkezési paprikát, mint a magyar mezőgazdasági üzem. Az eredmény másik tényezője a különösen sok díjat nyert cecei fajtájú, fehér húsú, csípmentes, mégis ízes paprikánk, ami a külföldön csaknem kizárólagosan termelt zöld húsúval szemben szinte unikumnak számít. Végül a harmadik, s nem kevésbé fontos ok a kiállított hazai paprika jó minősége. A magyar paprika egyébként sok európai piacon is kivívta már a külföldiek elismerését.

GERGELY MIKLÓS: A NAP REVÜJE

VASÁRNAP, OKTÓBER 11.

A Nap kel 5 óra 57 perckor, nyugszik 17 óra 4 perckor.

A nap kérdése:

— Tv = Toklót várjuk?

Vasárnapi konferansz

Jó reggelt kívánok, kedves olvasóink! Olvasom a Népszavában, hogy megkezdték az 1965-ös naptárak árusítását.

1.

Csombe, meg a titkára.
— Vegyen nekem egy naptárt.
— Igenis.
— Jegyezze elő benne a jövő évi értekezleteket.
— Meglesz.
— Mindegyik mellé tegyen két kérdőjelet.
— Azok mit jelentenek?
— Az első kérdőjel azt jelenti: elmenjek?
— A második?
— Beengednek?

2.

Goldwaternek is van naptára.
— Mik ezek az előjegyzések, Barry? — kérdi tőle Miller.
— Amiket a választóimnak ígérek.
— De, hát ezek rajzok. Pázsit, erdő . . .
— Igen. Én tudniillik fűtfát ígérek.

3.

Vannak közelebbi ismerőseim is, mint Csombe és Goldwater.
— Mi ez a sok név az előjegyzési naptáradban? — kérdem egyiktől.
— Szórakozott ember vagyok, felírtam, hogy kinek nem akarok karácsonyi és újévi üdvözletet küldeni.

4.

A pimasz törpe:
— Ez egy futballista-naptár.
— Az milyen?
— Néha vasárnapra esik egy-egy csütörtök.

5.

Magánügy:
Feltaláltam a divatos gombos naptárt, amelyen csak meg kell nyomni egy gombot, s a határidő automatikusan eltolódik.

Hallotta,

hogy kevés a banándugó?
— Nem baj, annál több a közlekedési dugó.

Vasárnapi mozaik

József Attila-szobrot avattak Szegeden

Szombaton a szegedi József Attila Tudományegyetem Dugonics téri központi épülete előtt levő parkban felavatták az intézmény névadója, József Attila bronzszobrát, Varga Imre szobrászművész alkotását. Köpeczi Béla, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője mondott ünnepi beszédet.

— A KISIPARI SZÖVETKEZETI KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ INTÉZET értesíti a ktsz-eket, valamint biztosítottait, hogy budapesti és Pest megyei alközpontjának társadalombiztosítási ügyviteli egységei a Majakovszkij utcából a Társadalombiztosítási Főigazgatóság budapesti és Pest megyei igazgatóságának székházába (VIII., Mező Imre u. 19/a) költöznek. A költözés ideje alatt, október 26—31-ig a félfogadás szünetel.

Új fül, orr- és gégeklinika Szegeden

Szeged felszabadulásának 20. évfordulója alkalmából szombaton ünnepélyesen felavatták az Orvostudományi Egyetem új fül-, orr- és gége-klinikáját. Az avató ünnepségen dr. Szabó Zoltán egészségügyi miniszter és több külföldi egyetem képviselője méltatta a szegedi Orvostudományi Egyetem eredményeit.

VÉGET ÉRT A HARMADIK MAGYAR GYÓGYSZERTERÁPIÁS KONFERENCIA

A Magyar Tudományos Akadémián ötnapos tanácskozás után befejezte munkáját a harmadik magyar gyógyszerterápiás konferencia. A konferencián 150 külföldi résztvevő volt. Eljöttek a világ legkiválóbb szakemberei, a Szovjetuniótól az Egyesült Államokig, Japántól Kanadáig. Előadásaikban ismételten rámutattak, milyen nagy lelkiismereti felelősséggel jár új vegyületek kipróbálása a betegeken, amikor a legnagyobb gondosság esetén is érhetik az orvost meglepetések. Sok szó esett a konferencián arról is, hogy a gyógyszerfogyasztás, különösen a nyugtatók és élénkítők szedése tömegméreteket öltött, s a klinikai farmakológia egyik feladata: megállapítani, hogy ezeknek a szereknek krónikus fogyasztása nem okoz-e valamilyen ártalmat. Ezt a kérdést lehetetlen állatkísérletekkel eldönteni. A konferencia színvonala és eredménye külföldi vendégeink megállapítása szerint is megfelelt a várakozásnak.

Költöznek-e a párizsi szerelmesek?

Nagy csapás érte a párizsi szerelmeseket, akik a legtöbb esetben Alfred de Musset szobra körül adtak egymásnak randevút. A szobrot most a Gellieri térre helyezik át, ez azonban távolesik a város centrumától. A párizsiak most találgatják: követik-e a szerelmesek új helyére Alfred de Musset szobrát?

— A TIT előadásai: Vasárnap de. 11 ó. (VIII., Múzeum u. 7) Balassi Bálint és Zrínyi Miklós. — Kedd du. 6 ó. (VIII., Kálcsey u. 2): Japán az olimpia országa (filmvetítéssel).

Az Állami Operaház igazgatósága közli, hogy ma, október 11-én, vasárnap este az F-bérlet első előadásaként meghirdetett Così fan tutte Sándor Judit megbetegedése miatt elmarad. Helyette ugyanebben a bérletben Verdi Rigolettóját mutatják be. A pénztárnál megváltott jegyek is érvényesek.

VEZETÉS KÖZBEN ELVESZTETTE ESZMÉLETÉT — MÁSFÉL ÉVRE ÍTÉLTÉK

A Legfelsőbb Bíróság a közelmúltban sajátos körülmények között lejátszódott, tragikus kimenetelű baleset ügyében ítélkezett. Az ügy vádlottja ismerősének oldalkocsis motorkerékpárjával 30 fokos melegben indult útnak. Vele tartott a jármű tulajdonosa is, aki az oldalkocsiba ült. Motorhiba miatt útközben megálltak. Miközben a vezető a motort javította, feje megfájdult és hányingere támadt. Amikor továbbindultak, lüktető fájást érzett a tarkó tájékán, és az ujjai elzsibbadtak. Az egyik kanyarban egy pillanatra elvesztette az eszméletét, a motorkerékpár átkerült a baloldalra, leszaladt az úttestről és egy fának ütközött. A motor felborult, maga alá temette az oldalkocsiban ülő utast, aki olyan súlyosan megsérült, hogy perceken belül meghalt. A vezetőnek nem történt baja. A Legfelsőbb Bíróság ítéletében megállapította a vezető felelősségét, mert megszegte a KRESZ-nek azt a rendelkezését, hogy tilos járművet vezetnie annak, aki a biztonságos vezetésre képtelen állapotban van. A rosszullét kétségtelen jeleire fel kellett volna figyelnie. A Legfelsőbb Bíróság a vádlottat ezért másfél évi szabadságvesztésre ítélte.

Eltemették Major Andrást

Hetvenéves korában elhunyt Major András, a nyíregyházi munkásmozgalom régi harcosa. Major Andrást a nyíregyházi városi pártbizottság és a Magyar Partizánszövetség megyei szervezetének halottjaként nagy részvét mellett szombaton helyezték örök nyugalomra az Északi temetőben, a város által adományozott díszsírhelyen.

— A Dunai Vasmű egytonnás kis kokszolójában legutóbb az elektródagyártáshoz alkalmas szurokkokszot állítottak elő a kísérleti kemencében.

× **Halálozás.** Szigeti Mihályné sz. Marton Mária hosszú betegség után elhunyt. Kívánsága szerint csendben eltemettük.

Szeretett halottunk kívánságának eleget téve, ezúton tudatjuk, hogy özv. Kutassy Józsefné sz. Bolics Mária tragikus hirtelenséggel elhunyt. A gyászszertartás október 5-én a Farkasréti temetőben volt. Drága emlékét kegyelettel őrzik fia, menye, két testvére.

× **Temetés.** Virág Ödön ny. gépszedő hamvasztás utáni búcsúztatása f. hó 12-én de. fél 11 órakor lesz a Rákoskeresztúri Új-Köztemetőben. A gyászoló család.

Értesítünk mindenkit, akik ismerték és szerették, hogy felejthetetlen, drága feleségem, testvérünk Fischer Dezsőné sz. Balázs Ilona hamvasztás utáni örök nyugalomra való helyeztetése október 13-án fél 12 órakor lesz a Rákoskeresztúri Új-Köztemetőben. Fischer Dezső, Balázs István és Erzsébet.

Színházak műsora

Vasárnap, október 11

Operaház: Szöktetés a szerájból (de. 11); Così fan tutte (F-bérl. 1. előad., 7). — Erkel Színház: A trubadur (de. 11); Sámson és Delila (7). — Nemzeti Színház: II. Richárd (de. 11); Ember az emberért (7). — Madách Színház: Imádok férjhez menni (7). — Thália Színház: Az Ördög és a Jóisten (7). — Fővárosi Operett Színház: Espresso Bongo (7). — Zeneakadémia: A váci Vox Humana hangversenye (fél 8). — MOM Műv. Ház: Tavaszi Színház: Imádok férjhez menni (7). — Thália Színház: Az Ördög és a Jóisten (7). — Fővárosi Operett Színház: Espresso Bongo (7). — Zeneakadémia: A váci Vox Humana hangversenye (fél 8). — MOM Műv. Ház: Tavaszi

A Nemzeti Színház igazgatósága közli, hogy Tompa Sándor betegsége miatt a Katona József Színházban október 12-én este 7 órára hirdetett Gőzfürdő előadása elmarad. A jegyek a megváltás helyén visszaválthatók, vagy más előadásra átcserél-

Kórusok. 21.15: Epizódok Anatole France műveiből és életéből. 22.12: Táncz. 22.56: Galopp. 23: H. Idő].

URH

7.30—18: Azonos a Petőfi adóval. 18.30: H. Idő]. 18.35: Bach: Das Wohltemperierte Klavier VI. W. Landowska csembalózik. 19.38: Táncz.

hangv. Kb. 22.30: Az olimpiáról: a nap eseményeiből.

BRATISLAVAI TV

10: Gyermekműsor. 11.35: A tudomány az ember szolgálatában. 12: Mezőg. adás. 12.35: Lóverseny Pardubicéből. 14.50: Magyarország—Csehszlovákia labdarúgómérk. 17: Közv. az olimpiá-

Zűrzavar Eszkuláp körül. Előadás. 15.15: Operettrészl. 15.35: Halló, itt Tokió! 16: H. Idő]. 16.10: Gyermekrádió. 16.50: Operaáriák. 17.05: Útrai tea. 17.56: Műsorismert. 18: H. Idő]. 18.10: Olimpiai hírek. 18.15: Magyar nóták. 18.35: A jó modor nem szégyen! Ifj. Rádió. 18.55: Kedves lemezeim. A mikrofon-

csődje. 21: H. Idő]. 21.05: Operettrészl. 21.20: Baleset. Regényismertetés. 22: Táncz. 23: H. Idő].

URH

14—18: Azonos a Petőfi adóval. 18.30: H. Idő]. 18.40: Händel: Julius Caesar. Háromfelv. opera. 21.27: Láttuk,

NÉPSZAVA

1984 OKT 1

1021

Petrovácz István:

VÁNDORMADÁR

(Würtz Ádám rajza)

Tóth Sándor, a szövetkezet elnöke kilépett az udvar kövére, s a sűrűn hulló esőcseppek függönyén át az eget kémlelte. — Országos eső — dörmögte a bajusza alatt —, a héten aligha áll el. — És visszabújt az eresz alá.

A kapun akkor fordult be a szövetkezet üres gyümölcsösládákkal megrakott öttonnás teherautója. Viharkabátos emberek hajtották le az autó hátulját.

— Korda bácsi! — kiáltotta Tóth Sándor. A hangra a legidősebb rakodó felegyenesedett. — Korda bácsi! — Tóth újra kilépett az eresz alól, s az autóhoz ment. — Talán mégse rakják le mind. Vagy huszonötöt hagyjanak fent. De maradhat negyven is.

Korda bólintott, s az elnök elindult az udvaron át az iroda felé. A tornácon megállt, lerázta magáról a vizet, s bevárta, míg a melegítőruhás, apró termetű, cigányosan fekete sofőrlány leállítja a motort, körüljárja a kocsit, s felszalad a lépcsőkön.

— Klárika! — fordult a lányhoz. — Este Szatymazra megyünk.

— Holnap este? — torpant meg a lány.

— Ma.

A lány ajka megremegett, látszott, mondana valamit, de csak magába fojtotta a szót. Tóth Sándor egy ideig a lány arcát nézte, azután szeme a tornác követ böködő gumicsizmájára siklott, s úgy mondta:

— Muszáj! Az őszibarackot el kell hozni. Ha ma se megyünk érte, megrothad.

S befordult az irodába.

A lány lehajtott fejjel végigment a folyosón, s behúzta maga mögött sötét kis kamrája papírral-bádoggal kitoldozott üvegajtaját.

— Muszáj! — S szeméből kibugyogyant a sírás. Leroskadt a sarokban szégyenkező, gyalulatlan deszkából összetákolt ládára, és sírt, hangtalan rázkódással, keservesen, mint kisgyerek kora óta soha.

Amikor anyját elvesztette, akkor sírt utoljára. Nem a temetésen, nem, ott összeszorított fogakkal, fagyos szemmel állt a sír mellett. Csak otthon, az üres házban. Bezárkózott kis vackai közé, és sírt, sírt. Alig tudták elcipelni onnan.

Egy nagyon öreg asszony vette magához. Öt éve megszökött tőle. Miért? Maga se tudta. Pestre ment. Az egyik építkezésen felvették malteroslánynak. Hazudott, csak úgy vették fel. Azt mondta, tizenhét éves. Később, amikor megtudták, hogy még csak tizenöt lesz, már nem volt szívük elkergetni. Megtűrték. A kis csitri jól megvolt a sok kis csitri között.

Talán örökké malteroslány marad, ha évek múltán, az egyik vidéki, isten háta mögötti építkezésen ki nem lyukad a gépkocsivezető gyomra. Az építkezés megállt, anyag nem volt, sofőrt sehonnan nem tudtak keríteni. Az idősebb szakmunkások csak tanakodtak, a felelős emberek ide-oda telefonáltak, meg egymást okolták. És akkor a sovány kis feketeség odaállt a szájtátik elé, s azt mondta:

— Elvezetem én azt az autót!

Nagyot néztek.

— Tudomány kell ám ahhoz, lányom — intette le az egyik öreg kőműves.

— Meg papír — toldották meg többen is.

Klári csak átszaladt a munkásszállásra, s már hozta is lobogtatva a vezetői bizonyítványt.

— Hol szerezted, te?

— Még Pesten. A Szabadságharcos Szövetségben. Már vezettem is.

Nem volt más választás. Klárit a kormánykerék mellé ültették. S azután ott is maradt.

Hamarosan úgy emlegették, mint a legügyesebb kezű, legjobb szemű vezetőt. Soha nem csinált karambolt, pontos volt, megbízható, szépen keresett.

S mégis. Egyszer csak, váratlanul, otthagyta a vállalatot. Átment a teherfuvarozókhoz. Azokat is otthagyta. És két év alatt még vagy hat helyet.

Miért? Maga se tudta. Soha még megfogalmazni se próbálta magában, miért. Csak néha üresnek, tartalmatlannak érezte az életét. Senkihez nem tartozónak. S ilyenkor nem volt tovább maradása. Ment, kereste azt a valamit, ami betöltené a lelkét. Hogy mi lenne az? Nem tudta.

Otthagyta a nagyvárosokat, lejött ide, szülőhelyéhez közel, ebbe a kis vidéki városba. Nehezen talált helyet, sehol se akarták befogadni. Vándormadár, ki tudja, mikor repül tovább?

Ez a szövetkezet végül befogadta. Jól érezte magát itt, nem bántotta senki, semmi, nem mondhat senkiről, semmiről rosszat. El is határozta, itt telepedik le, ideveszi magához öreg nevelőanyját s a mostohahúgát.

Lakást vett ki, berendezte, pénze volt, elkészített mindent. Tegnap megjött a húga s a mostohaanyja. Ma kedveskedni akart nekik valamivel, együtt tölteni velük az estét. Az első estét újra otthon... És most menni kell, Szatymazra, őszibarackért, mert ha nem, megrothad az őszibarack.

Menni kell, igaza van Tóth Sándornak. Muszáj. S ez a muszáj a legborzasztóbb!

Kint már besötétedett. Az udvaron kigyúlt az egyetlen lámpa, s néhány gyér fénysugár a kis kamrába is beszivárgott. Klári felrezzent. Felugrott, megigazította magát s elhatározta, most, azonnal Tóth Sándor elé áll, s kikéri a munkakönyvét. Elhatározta, bár tudta, úgyse teszi meg. Már nem teheti meg. Nem mehet el sehova az anyja meg a húga miatt.

És könnyei újból előtörtek. Az ajtóhoz ment, s forró homlokát a párás, hideg üveghez szorította.

A folyosó végéről léptek zaja hallatszott. Klári megismerte az ügyvezető lépéseit. Letörülte könnyeit melegítője ujjával, de nem mozdult.

— Klárika! — szólt kint Tóth. Várt egy kicsit, azután odament az ablakhoz s bekopogott. — Klárika, indulunk.

A lány szótlanul kilépett az ajtón s lement a lépcsőn. Körüljárta a kocsit, megvárta, míg Tóth meg Korda hátul bebújnak a ponyva alá, a ládákra, s begyújtotta a motort.

A nagy jószág megrázkódott, a lány fejéből azonnal elszállt minden más gondolat. Agya kitisztult, sírástól bágyadt szeme csillogni kezdett. Újra könnyűnek érezte magát, de üresnek is. Üresebbnek, mint valaha.

Hamar megtették az odautat, felpakoltak s már fordultak is. Elhagyták a városokat, kitértek az egyenes országútra.

Az út síkos volt, itt is, ott is tócsákban állt a víz. Az autó reflektorainak fényében sejtelmesen csillogtak a nedves bokrok, hunyorogtak a mocorgó levelű fák.

Klári nagyon szeretett ilyenkor vezetni. Éjfél után kettő lehetett, az utak kihaltak, a nagy csend, az éjszaka végtelensége és az egész napi munka fáradtsága kellemes bizsergésbe ringatta. Érezte, a kocsi fel-felemelkedik a levegőbe — nem dobál, nem ugrál, száll, repül. Súlytalanul, könnyedén.

Az utat egyenes, magas jegenyesorok szegélyezték. A reflektorok fénye messze az autó előtt sepert. Igen, sepert, olyan lett tőle az esőmosta, sima kövezet, mint a fényesre tisztított parkett.

S egyszerre valami ottmaradt az úton, a reflektorfény csóvájában. Klárinak csak a szeme rezzent meg, tagjai mozdulatlanok maradtak. Mi lehet az? Sárkupac, kő? Nem, nem, valamilyen állat. Szemben ül a rohanó autóval, hátsó lábain, s farkasszemet néz a reflektorral. Milyen bátor, hogy nem fut el. Pedig már csak nyolcvan méterre van. De miért nem fut el? Már csak hatvan méter. Vajon valóban állat? Klári rámereszti a szemét... Igen, egy nyúl.

S a pillanat századrésze alatt megvilágosodott előtte minden. Hallotta már valamikor, ha nyúl kerül a reflektorfénybe, nem tud kimenekülni belőle.

A nyúl már csak tíz méterre volt, s üvegessé dermedt szemében megtört a fény.

Klári megborzadt. Lába hirtelen a fékre taposott. A gumik csikorogtak, az autó hátulja felemelkedett, majd visszazökkent. A motor leállt. A ládák hátul recsegve-zörögve borultak egymásra. Azután csend lett, süket csend.

Klári úgy érezte, zuhan. Nagy sebességgel zuhan, s nincs mibe belekapaszkodhatna.

Arra eszmélt, hogy Tóth öklével veri a vezetőfülke ajtaját.

— Mi történt?

— Egy nyúl — suttogta ijedten. — Az úton egy nyúl volt. Itt, előttünk.

Tóth nem érti. Klári újra kezdi:

— Egy nyúl volt. A reflektorfényben. Nem tudott kimenekülni.

Tóth mintha megértené. A lány megkönnyebbülten lélegzik fel. A nagy csöndben halkan, mintha csak magának magyarázná, mondja tovább:

— Nem akartam elgázolni. Olyan szerencsétlen volt... Olyan borzasztó...

— Elment?

— Ki? — és Klári zavartan néz az ügyvezetőre.

— Hát a nyúl.

— Ja! — Fejéhez kap. Bekapcsolja a reflektorokat. A nyúl már nincs sehol. De hátha a kerekek alatt? Reszkető lábakkal mászik le a fülkéből. De a kerekek alatt sincs semmi.

— Elment — mondja, s kimerülten háttal a kocsinak dől.

Tóth közben hátramegy. Korda is leszállt, s lenyitotta a kocsi hátulját. Rakják a ledőlt ládákat.

Klári lassan szabadítja ki magát a zsibbadtságból. Gondolkozni próbál, miért is álltak meg? S mit csinálnak azok ott hátul?

Odamegy. S feloldódó félelme újra összeszorítja a torkát. Megkapaszkodik a kocsi oldalában, megrázkódik, s könnyei eleredtek.

Tóth odalép hozzá, s a vállára teszi a kezét.

— Ne sírjon. Nincs semmi baj. Majd összeszedjük.

Úgy mondja, olyan csitítóan, olyan apásan, hogy Klári elfeledkezik mindenről. Ráborul a nagy ember esőkabátjára. De már nem sír. Csak szipog. Azután leengedi a kezét. Hátrább lép.

— Én nem akartam... Higgyék el, nem akartam, hogy a barack... a barack... De olyan nagyon megsajnáltam. Szegény állat, olyan szerencsétlen volt...

Tóth nem szól. Korda bácsi sem. Rakják a ládákat szótlanul, komótosan.

A lány nézi egy ideig őket, azután előre megy. Felmászik az ülésbe, megfogja a kormánykereket, fogja, szorítja, úgy kapaszkodik belé, olyan erővel, mint aki soha többé nem akarja azt elengedni.

Tamás Menyhért:

APÁM

Nehezen lélegzik s szaporán,
szívét asztma gyötri,
a halk tétlenséggel morcosan
ül le békét kötni.

Ül a ház előtt, tekintete
a dombokat járja,
a szűk ösvényen, szembe vele
cammog ifjúsága.

S jön férfikora is félszegen,
vállán kín-kötötte
évek, jön, jön, őrlött szenvedést,
bút hagyva mögötte.

Majd beteg Mása köszön neki
fakuló örömmel,
ő nem felel, biccent szótlanul
és helyéről fölkel;

kezével felszántja az eget,
s fénylő barázdáit
vággyal veti be, hogy nőjön, ő
rajta béke-pázsit.

TÁS

tavalyihoz képest 50 százalékkal megnövekedett kiállítási alapterületen, s 12 ezer négyzetméteren számos „országos" cég is helyet kapott. A már évek óta szereplők közül kiemelkedik a bajai posztógyár és a pápai textilüzem termékbősége, a Bács-Kiskun megyeiek ugyancsak tradicionálisan színvonalas részvétele, va-

ándékkosár a szegedi ipari

APRÓSÁGOK de...

A panaszt érezni is kell

Jogos elkeseredés adta a tollat Szentesi Mihályné Debrecen, Babits utca 17. szám alatti lakos kezébe. Arról ír, hogy a Debreceni Finommechanikai Vállalat hűtőgépszervize egy hónap leforgása alatt öt esetben nem jelent meg a lakásukon a jelzett napon, a jelzett időszakban — ígéret ellenére. Ugyancsak jogosan panaszkodik a debreceni Gáborjáni Szabó utca 1—13. számú épület házfelügyelője az Állami Építőipari Vállalat garanciális részlegének hibafelvevőjére. A ház 1. számú lépcsőházában napok óta ömlik a szennyvíz, mert kilyukadt a szennycsatorna. Még csak szivárgott, amikor segítséget kért. Azóta is naponta sürgeti, a válasz csak ennyi: „Adja be írásban is!"

Nem értem, hogy lehet ilyen szenvtelenül intézni ügyeket. A drága hűtőszekrényt azért vette az a család, hogy használhassa. De javítás helyett csak felelőtlen ígéreteket kap. Ebben a kánikulában nemcsak kellemetlen, de az egészségre is veszélyes a kiömlő szennyvíz. De javítás helyett csak elodázó, adminisztrációra kötelező utasítás a válasz. Kedves ügyintézők, tessék már egy kicsit beleélni magukat azoknak az ügyfeleknek a helyzetébe! Ha Önök lennének hasonló helyzetben, mit tennének? Ugye intézkedést várnának, sürgetnének. Jogosan. Így kell intézkedni is. Gyorsan. Együttérzőn.

10 q szén + 5 q por

Özv. Szatmári Dánielné Debrecen, Vukovics Sebő utca 11. szám alatti lakos a Nyugdíjintézettől kapott tüzelőutalványra vett 15 mázsa egységes háztartási szenet. Megkapta. Alaposan. A szénből alig 10 mázsányi a darabos, a többi por. Ott áll ma is kirostálva a ház előtt. De nem hajlandó kicserélni senki. Nem, mert a TÜZÉP-telepen a háztartási szenet iszapszénréteggel takarták le, hogy védjék az időjárás viszontagságai ellen s így került a háztartási szén közé a por. Így szól a kicserélésre vonatkozó kérelem elutasításának magyarázata.

Csakhogy ha valaki iszapszenet akar venni, az vállalja hogy vizezi, keni stb. De az az özvegyasszony bizonyára azért nem iszapszenet vett, mert vagy nem bírja — ami valószínű —, hogy nem akarja — amihez joga van — az ezzel járó megerőltetést vállalni. S ez esetben még az sem meggyőző érv, hogy az iszapszén kalóriaértéke magasabb a háztartási szénénél, ára meg azonos — szintén a hivatalos elutasító irat szerint. A vásárló darabos háztartási szenet kért, azt várt. Vagy kötelező a védőrétegként alkalmazott iszapszén megvásárlása, ilyen arányban is?

Határidő nélkül

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

Würtz Ádám
1967 JUL 18.

1021

Würtz Ádám KIÁLLÍTÁSA

a Déri Múzeumban

Azt hiszem, kevesen tisztázzák magukban előre azt az igényt, amit egy kiállítás megtekintése által kielégíteni kívánnak. Különösen, ha grafikai lapokból, s még inkább, ha zömmel alkalmazott grafikai művekből, illusztrációkból összeválogatott kiállítás kapui felé tartanak. Mit adhat egy illusztrációkból összeállított kiállítás a nézőnek az olvasmány élménye nélkül, az illusztrált művektől elválasztva, elvonatkoztatva; milyen lehetőségei vannak az alkalmazott grafikával foglalkozó művésznek szuverén mondanivalója megfogalmazásához, ha a készen kapott élményanyaghoz, az irodalmi alkotáshoz sem akar hűtlen maradni? Mindezek olyan kérdések, melyekre csak a művész, csak a művészet adhat kielégítő vagy kevésbé kielégítő választ, s az is nyilvánvaló, hogy minden művész másképpen teszi ezt.

Kevesen rendelkeznek azzal a képességgel, hogy a bennünket térben és időben körülvevő jelenségeket egy sík papírlapon a hitelesség és a totalitás illúzióját keltve visszaadják. Würtz Ádám azok közé a művészek közé tartozik, akik ezt az érzést fel tudják kelteni művészetük által, mert maguk is az élet őszinte megismerésére törekszenek. Akinek magatartásából hiányzik ez, tegyen le arról, hogy a világból egyéniségének „visszapillantó tükrében" valaha is felfogjon valamit, különösen, ha művész, és igényt tart arra is, hogy élményeinek mások is részesei legyenek! Würtz Ádám sikeres művészetének is az a „titka", hogy emberi és művészi magatartásának meghatározó vonása a humanitás, az élet és a világ jelenségei iránti érzékenység. Ez magyarázza azt is, hogy tematikailag irodalmi alkotásokhoz kötött grafikái által teljes értékű vizuális élményt tud ébreszteni, művészete nem válik másodlagossá, hanem öntörvényű művészi egyéniség nyilatkozik meg bennük.

Bernáth Aurél írja egyik tanulmányában az 1962-es velencei Biennale kiállítására emlékezve, hogy a képzőművészet kettészakadt. Az egyik tábor eljutott az ábrázolás teljes kikapcsolásáig, az elvonatkoztatás végső pontjáig, vagyis a nonfiguratív művészetig. A másik tábor vállalja a társadalmat az őt körülvevő világot, ezért természetelvű művészetet teremt. Ezek természetesen nem értékmérő kategóriák, csupán a művészi magatartás normái. Würtz Ádám művei előtt állva az embernek az az érzése támad, hogy az ő szürrealisztikus művészete valahol az említett két pólus között foglal helyet. Formateremtésében ragaszkodik a valósághoz, de nem naturalisztikus szolgai alázattal, hanem a felszabadított gondolkozású, huszadik századi ember módján, akiben a világ jelenségei gondolatsorokat indítanak el s ezek megfogalmazásához keresi a képzőművészet — közelebbről a grafika — lehetőségeit.

Kiállításának megtekintése nem tartozik a könnyű élmények közé. Művészete csak azok számára megközelíthető, akik hajlandóak zárni azt a szellemi áramkört, melynek impulzusait a művész határozza meg, és művei által közvetít. Érzelmek, hangulatok, sejtett vagy egészen pontosan megfogalmazott asszociációsorok zsúfolódnak, tobzódnak grafikai lapjain, elvárva a szemlélőtől, hogy a megkezdett sort maga is folytassa. Mindennek egységes formanyelv, karakterisztikus művészi egyéniség, határozott művészi mondanivaló szabja meg az irányát és kereteit.

Életérzése rendkívül kiegyensúlyozott. Idegen tőle a pátosz. A drámai pillanatokat is igyekszik naív humorral feloldani, ha erre a legkisebb lehetőség adódik. Leginkább érezhető ez azokon a lapokon, melyeken a művészettel való találkozásának eredményeit közli. A kicifrázott pisztolyát groteszk hivalkodással magasra emelő betyár félelmességét például azzal devalválja, hogy pisztolyának csövébe pár vonással odavetett, pipiskedő kis madár kukucskál bele, szinte még azt is sejtetve, hogy a következő pillanatban le fogja piszkolni a pisztoly csövét. Mindez a szokatlanul dekoratív, de nagyon tudatosan megkomponált környezetben nem bontja meg az egységet, csupán egyetlen színnel gazdagítja, szürrealisztikus megfogalmazásának ellenére naív bájjal alakítja igazán népi hangulatúvá a művet.

A népi motívumokat feldolgozó grafikák mellett a Shakespeare szonettjeihez és a „Rómeó és Júliá"-hoz készített illusztrációk a kiállítás legemlékezetesebb darabjai. Würtz Ádám megtalálta a modern grafikának azokat a lehetőségeit, melyekkel a nagy klaszszikus drámairó és költő közelébe férkőzhet, és érzésvilágát lefordíthatja a grafika nyelvére, anélkül, hogy az csorbát szenvedne. Különösen a szonettek költői finomságainak megfogalmazása, átköltése járt páratlan eredményekkel.

Würtz Ádám kiállításának megrendezéséért mindenképpen köszönet jár a rendező szerveknek, hiszen ez a kiállítás is hozzájárul a megye képzőművészeti „közérzetének" javulásához.

Magyari Vilmos

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HÍRLAP

1981 JUL 11

Würtz Ádám

□ WÜRTZ ÁDÁM sajátos, szép illusztrációit minden könyvbarát ismeri. A debreceni Déri Múzeumban vasárnap délelőtt nyílt meg a Munkácsy-díjas grafikusművész új kiállítása.

1024

szer tanácskozásai

Nasszer és Bumedien tár-

szoktunk menni,
lamelyik hansági
űz ártatlansága. H
ban nagy csődüle

em, nem, ne bántsanak, ár-
z angyaloknak!
ogy ilyenkor ajánlatos a
daliás ápoló meglehetősen
illantásokat vetettek rám,
dát. De inkább nehéz fel-

csörgés, dörömbölés.

sürgette az orvos az ápoló-

bámészkodók csoportjából,
tva gyávaságunkat, meg-

zonytól. Tetszenek tudni,
ibe, de reménytelenül. Ettől
mindjárt nevetni kezd, ha
érted a csillagokat is az ég-

obban öltözött férfi, de az-
szabadfogású, birkózóver-

ért,
ni.
cs
szo

bennünket és kiabálta:
— Kék halált az angyalo
Megint a jobböltözetű en
norja csak úgy zengett a j
— Daloló madarak kísér
Tehát — daloló — csics
A két ápolóra nem számítt
bitushoz koccantak, hogy
az orvos viszont szeptevő
kisasszonyhoz.
— Kezed kezembe, fejed
— És én a füledbe súgnái
csendült ismét a hölgy szé
Elegánsan belekaroltunk
sétálni. Andalgás közben p
telhetett a szerenád. Újra
— Lehoznám érted a csill
A két ápoló durcásan utái
csatlakozták a kórushoz.

Mivel datolyaérlelő hőség
mentőkocsi minden ablaka

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG
1961 JUL 8

WÜRTZ ÁDÁM KIÁLLÍTÁSA DEBRECENBEN

1021

Debrecen nyári kulturális programjának érdekes eseménye lesz az a tárlat, amely július 9-én, vasárnap nyílik a Déri Múzeumban. A kiállításon Würtz Ádám mutatja be 74 grafikáját. A fiatal művészt 1957-ben és 1966-ban Munkácsy-díjjal tüntették ki. Elsősorban grafikai munkássága ismeretes belföldön és külföldön egyaránt. A luganói nemzetközi grafikai biennálén például elnyerte az egyéni díjat.

Különösen könyvillusztrációi alapján ismerik széles tömegek a nevét. Az utóbbi időben többek között Shakespeare szonettjeihez, „Az ébenfa ló" című mesegyűjteményhez, a „Szigeti veszedelem"-hez készített illusztrációkat, de Dickens, Mark Twain s mások műveit is illusztrálta.

Debreceni kiállításán népmesei ihletésű grafikái, meseillusztrációi mellett Bartók, Ady, Babits, Shakespeare, Csokonai, Weöres, József Attila, Petőfi, Madách, Zrínyi, Cervantes s mások műveihez készített illusztrációit is bemutatja.

A rendkívül érdekesnek ígérkező, modern hangvételű tárlatot július 9-én, vasárnap délelőtt a Déri Múzeumban Szíj Rezső művészeti író nyitja meg. A tárlat július 30-ig lesz nyitva.

orvos végül is bele
ját" feleségébe, akit
is akar válni, sőt,
feleségül venni.

Az alapötlet sok
groteszk szituáció
a színészeknek var
mik játszani, komédiázni. A darab igazi éltető ereje mégis a muzsika. Nádas Gábor szellemes, karakterisztikus zenei kompozíciói és Szenes Iván dalszövegei nem véletlenül váltak már slágerekké. A „Stephanie", no meg a „Ja-

Annál is inkább, mert a jövő évadban igen érdekes bemutatók szerepelnek a Petőfi Színház műsortervében. Jó néhány előadásnak nálunk is biztos sikere volna.

(gombkötő)

Sárika

Szoros tásiban a keze. Nehezen megy így a gépelés, pedig néha száz oldalt is „lever", ha a szükség úgy kívánja. Inhüvely gyulladást kapott. Megerőltette a kezét.

A főmérnökre várok, s közben hozzá kopogtatok be tu-

tam Wágner bácsival. Tőle tudtam meg, hogy valakinek leközölték a pályamunkáját, pedig az értékelés még meg sem történt. Az én írásom

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 JUL 8.

Komárom megyei

Würtz Hölderlin

Az Egri csillagok – három kiadásban

Joggal állíthatjuk, a legnépszerűbb magyar történelmi regény az Egri csillagok. Minden felső tagozatba lépő iskolás generáció „kötelező" olvasmánya, — de a legtöbb gyerek már előbb „túlesik" a nagy élményt szerző regényen. A nagy ifjúkori élménynek felnőtt korban is nyoma marad — és sokan vannak, akik később is újraolvassák Bornemissza Gergő és Cecey Vicuska szép históriáját, s Eger védelmének hősi történetét.

A regény az író, Gárdonyi Géza életében, 1922-ig még csupán 14 ezer példányban jelent meg, a két háború közötti időszakban 40 ezer példány került az olvasók kezébe. Igazán a felszabadulás óta vált tömegsikerré. Húsz esztendő alatt több mint 600 ezer példányban fogyott el.

Most három kiadásban is kapható a könyvesboltokban. A Kincses Könyvek sorozatában két éve jelent meg 63 ezer példányban, s ebből is akad még elvétve a polcokon. 1966-ban díszes kiadásban, Würtz Ádám rajzaival került az olvasók kezébe 57 ezer példányban. Most pedig népszerű olcsóbb kiadásban újra megjelent a híres könyv több mint 50 ezer példányban.

Hogy ne hiányozzon egyetlen házi könyvtár polcáról sem a hazafiság, a hősi helytállás regénye.

Kitüntetések a felszabadulás 22. évfordulója alkalmából

(Folytatás a 3. oldalról.)

dr. Bódogh János, a Kecskeméti Városi-Járási Ügyészség helyettes vezetője pedig legfőbb ügyészségi dicséretben részesült.

*

Szombaton délután Budapesten, a Belkereskedelmi Minisztériumban nyújtották át a Munka Érdemrend bronz fokozata kormánykitüntetést *Mócza Imrének*, a Kecskeméti Városi Tanács V. B. kereskedelmi csoport vezetőjének és *Vitéz Sándornak*, a Bács—Szolnok megyei Vas- és Műszaki Nagykereskedelmi Vállalat áruforgalmi főosztálya vezetőjének.

lóki László rendőrezredes hazánk felszabadulásának 22. évfordulójáról. Ezt követően *Óri Imre* rendőrfőhadnagynak, *Molnár Gyula* rendőrszázadosnak és *dr. Tapodi János* rendőrőrnagynak átadta a Haza Szolgálatáért Érem arany fokozatát. Hasonló kitüntetés ezüst fokozatából hárman részesültek. Ezen az ünnepi megemlékezésen nyújtotta át dr. Szalóki László rendőrezredes 18 önkéntes rendőrnek a Közbiztonsági érem arany, 14 önkéntes rendőrnek az ezüst, és nyolc önkéntes rendőrnek a bronz fokozatot.

*

Szigeti Pétert, a Kiskunhalasi Járási Tanács V. B. pénzügyi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

Würtz Ádám

1961 ÁPR 3

1021

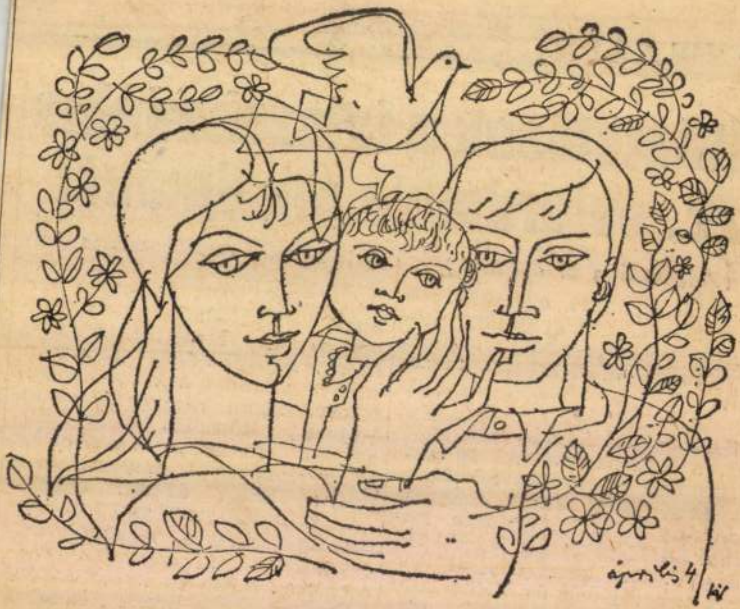

WÜRTZ ÁDÁM: Április 4.

tikusáról, a mártírhalált halt Bedřich Václavekről. Kétségtelen azonban, hogy sokáig elmaradt T. G. Masaryk, illetve dr. Benes sok vonatkozásban haladó humanista filozófiájának marxista értékelése, a nevüket méltatlan feledés takarta. Ez lehetett az egyik oka annak, hogy ez a pragmatista filozófia szinte legendás hírt szerzett, s „rehabilitálásuk" ma már a valós arányokat messze túlhaladta. Már megharcolt viták éledtek újra a pragmatista álláspont, illetve a marxizmus képviselői között. Mi az igazság? A pragmatizmus szerint az igazság kritériuma nem az objektív valósághoz való viszony, hanem a szubjektumban magában rejlik. Ez a szélsőséges szubjektív filozófia sok tekintetben visszavetette a disputák színvonalát, noha ugyanakkor azzal az eredménnyel is járt, hogy elősegítette egy részben haladó hagyomány újrafelfedezését.

Az írókongresszus előtti események krónikájához tartozik az a tény is, hogy ezidőtájt jelent meg az új csehszlovák sajtótörvény, mely szabályozta a sajtó, a könyvkiadás dolgozóinak felelősségét, illetve az érvényben lévő állami sajtóellenőrzés elveit.

EREDMÉNYEK ÉS DISPUTÁK

Az írókongresszuson lényegében a fentebb vázolt problémák kerültek megtárgyalásra. A párt nevében *Jiří Hendrych*, a Központi Bizottság titkára köszöntötte az írók tanácskozását, s elemezte a cseh és szlovák irodalom mai arcvonalait.

Felolvasták a súlyos betegsége miatt távollevő *Laco Novomeský* levelét, amely sürgeti a cseh és szlovák viszony normalizálását a szigorú realizmus, kíméletlen önismeret egyedül lehetséges alapján. Már Novomeský levele is mutatta, hogy a kongresszus korántsem

[illegible] után, legutóbbi színpadi játékát *Augustus, Augustus, augusztus* címmel a Plamen augusztusi száma publikálta. Jellemző e színművét indító mottó: „Szeretem a cirkuszt, mert benne élünk") felszólalása — a párt központi lapjának, a *Rudé právo*-nak a kongresszust elemző cikke szerint — jóval túlhaladta a kongresszus illetékességét. Pavel Kohout a csehszlovák kormány külpolitikáját bírálta a közel-keleti kérdésben elfoglalt álláspontja miatt.

Ezekkel a szélsőséges nézetekkel a kongresszus több résztvevője szált szembe. Talán a legfontosabb figyelmeztetés *Vojtech Mihálik* szlovák költő, *Juraj Špitzer*, a pozsonyi Kultúrny život főszerkesztője, *Miroslav Válek* szlovák költő, a Szlovák Írók Szövetsége első titkára, *Vladimír Mináč*, *Alexander Matuška* és négy cseh író: *Arnošt Lustig, Jan Drda, Jiří Hanzelka* és *Jarmila Glazarová* közös nyilatkozata, melyben felhívják a kongresszus figyelmét arra, hogy könnyen kétes politikai játékok eszközévé lehetnek, ha ez a hangnem folytatódik. Visszautasította az egyes felszólalások tartalmát és hangnemét *Jiří Hendrych*nek, a KB titkárának, a kongresszuson résztvevő párt- és kormányküldöttség nevében június 29-én felolvasott nyilatkozata is.

Mi a kongresszus végeredménye? A Rudé právo augusztus 12—13-i számában közölte *Vítězslav Rzounek* nagy elemző cikkét, melyben részletesen ismerteti a kongresszuson elhangzott felszólalásokat és vitázik velük. A Plamen augusztusi számában jelent meg *Jiří Hájek* tanulmánya, *Győztes nélkül* címmel. Hájek arra a következtetésre

mertté.

— Ez a művem nagyo
len volt bizonyos svájci
mára, tudniillik azt mu
benne, hogyan használj
a demokrácia szólamait
sen antidemokratikus
alátámasztására, hogyan
el minden lehetséges eszközzel a haladó gondolatot. Egyszersmind történelmi összefüggéseiben is leleplezem ezt a szemforgató vaskalaposságot, amely megbocsátó a nácizmus irányában, s engesztelhetetlen a következetes náciellenességgel szemben. Talán mondanom sem kell, hogy a regény

nem talált kiadóra

Svájcban; előbb a müncheni *Piper* kiadónál, majd a Német Demokratikus Köztársaságban jelent meg. Magyarországon a *Kossuth Kiadó* programján szerepel, s mint Budapesten értesültem róla, a jövő év közepetáján kerül a könyvesboltokba. Ennek nagyon örülök, már csak azért is, mert Magyarországról sok szó esik a könyvben: az 1956-os ősz véres eseményeinek svájci kihatásait ábrázolom benne. Jámbor polgári demokratáink akkoriban sem kommunista-gyanús személyek följelengetésétől, sem programszerű megnyilatkozásoktól nem riadtak vissza. Például a neves marxista filozófus, *Conrad Farner* házát *felgyújtották*, pici gyermekeit az utcán meglesték és *megverték*. Az antikommunista hadjárat ezekben a hetekben tetőzött Svájcban; ekkor mutatták meg a haladás ellenségei igazi, leplezet-

a logika Nyugaton néha a neve
ségességig megy. Nyugat-Németo
országban például a televízió
harmadik sávon elsődlegesen kult
rális műsort sugároz. Nemrégib
a műsorszerkesztőket

elkeseredett támadáso

érték, mivel, úgymond, túl ba
oldali programot állítottak össz
horribile dictu, *James Joyce is sz*
repelt benne ...

— *Milyen irodalmi irányzat*
működnek ma Svájcban?

— Sajnos, azt kell mondano
lényegében két nagy irányzat va
ma is: az elkötelezett íróké és
l'art pour l'art hívei. Az előb
csoport tagjai kivétel nélkül balo
daliak, a társadalmi megújhodásé
küzdenek. Jobboldali elköteleze
írónk nem lévén, az „elkötelezet
jelző a „haladó"-nak lett amolya
szinonima-féléje. Az öncélú ir
dalom híveinek működése: szí
telen-szagtalan szépelgés. Ez
irányzat attól irányzat, hogy s
író óvakodik állástfoglalni a kény
és égető kérdésekben, . ezért ak
„csak irodalmat" cs' álni, ami n
gyon kényelmes dolog, csak éppe
semmi értelme. Tény, hogy az ir
dalom nem társadalomtudomán
de *ez nem jelenti azt, hogy elsz*
kitható a konkrét társadalo
konkrét harcaitól, s az ezekben v
ló állásfoglalástól. Vigyázat:

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Würtz Ádám
ÉLET ÉS IRODALOM
1961 SZEP 29
10211

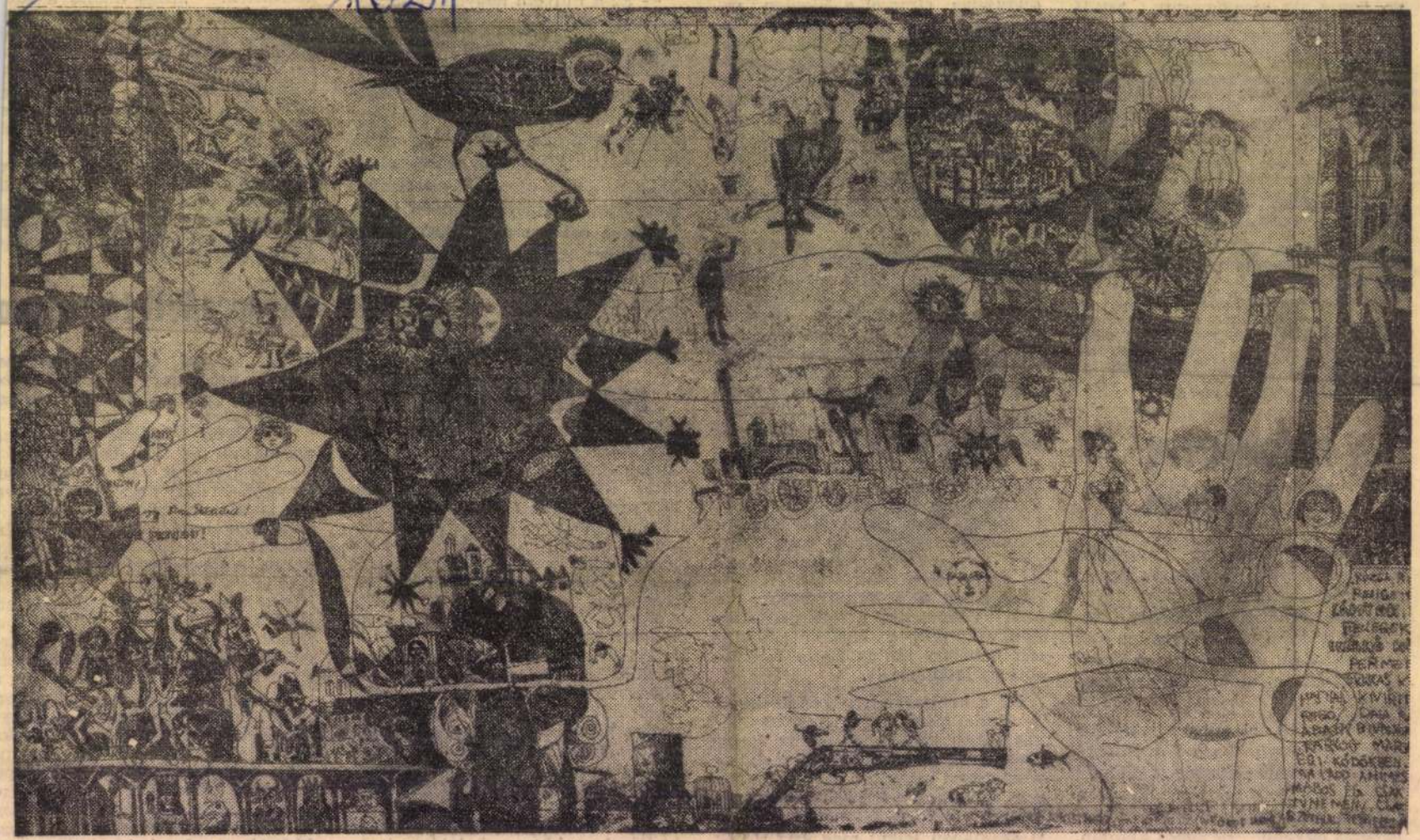

Würtz Ádám: Játék és mese (rézkarc)

MDK.

Würtz Ádám

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1967 szept. 26.

MDK.

Würtz Ádám

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1967 szept.26.

GERGELY MIKLÓS:

A NAP REVÜJE

VASÁRNAP,
AUGUSZTUS 6.

A Nap kel 4 óra 27 perckor, nyugszik 19 óra 12 perckor.

A METEOROLÓGIAI INTÉZET JELENTI

Várható időjárás vasárnap estig: felhőátvonulások helyenként esővel, zivatarral. Élénk, időnként erős északnyugati szél. Hűvösebb idő. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 21—26 fok között. — A Duna Budapestnél: 296 cm.

Szeretettel köszöntjük névnapjukon BERTA nevű kedves olvasóinkat.

A nap kérdése:

— Hogy lett a Hypo hiánycikk a kánikulában, amikor nem is üdít?

Jó reggelt!

Olvasom a Népszavában, hogy újult erővel folytatják az irtóhadjáratot a szúnyogok ellen a balatoni nyaralótelepeken.

Úgy kell a szúnyogoknak, ha nem találnak más szórakozást egy üdülőtelepen, mint a csipkelődést, vagy ha már ragaszkodnak a csipkelődéshez, csipkednék ők is a táncdalfesztivál zsűrijét, azért ugyan nem irtanák ki őket, de nem, ők válogatás nélkül megcsípnek mindenkit, persze, ezt se értem, nem igazságos dolog ez, kérem szépen, éppen mostanában hallatszottak panaszok a paprika ellen, amely nem csípett eléggé, mire gyorsan kihoztak egy olyan paprikát, amely eléggé csíp, hát most

Vasárnapi moza

ISMÉT MEGINDULT A NITROGÉNMŰTRÁGYA-TERMELÉS A TISZAI VEGYI KOMBINÁTBAN

Kiemelkedő sikert értek el a jubileumi versenyben a Tiszai Vegyi Kombinát dolgozói és az ott tevékenykedő különböző vállalatok szerelői. A nitrogénműtrágya-gyár 90 százalékos bővítése során számos új berendezés fővezetékének bekötése vált időszerűvé, így a többi között a negyedik metántalanító, a hetedik gázkompresszor, a vizes-lúgos mosó, az ötödik turbókompresszor és a recirkulációs hűtővízrendszer. Ezeket a 14 napra tervezett nagyjavítás idején akarták elkészíteni. A munkákban részt vevő mintegy 1500 dolgozó vállalta, hogy a nagyjavítás idejét — beleértve az új berendezések fővezetékének bekapcsolását is — egy nappal megrövidítik. A műszaki és fizikai dolgozók összefogásának, jó együttműködésének eredménye, hogy a rendkívül sokrétű nagyjavítást 10 nap alatt befejezték, és szombat reggel újra megkezdhették a nagy hatóanyagú nitrogénműtrágya gyártását.

Földgáztüzelés Újszegeden

Szegeden nagyszabású gázprogramot dolgoztak ki. Eszerint néhány év múlva az egész városban földgáztüzelésre térnek át. A Tisza-hídon átvezetett új gerincvezeték elsőként Újszeged teljes átállását tette lehetővé földgázra. Rövidesen a szegedi Nagykörút környékén kerül sor hasonló méretű akcióra, amikor félezer lakásban teszik lehetővé egyszerre a földgázfűtést.

— A török diákszövetség meghívására Isztambulba készül az Eötvös Loránd Tudományegyetem ifjúsági művészegyüttese, hogy részt vegyen az egyetemi békefesztiválon. A diákművészek vasárnap indulnak és 14 napot töltenek Törökországban.

— A SIKETEK VILÁGSZÖVETSÉGE 1967. augusztus 9—17. között tartja 5. kongresszusát, Varsóban. A kongresszus legfontosabb feladata a siketek, illetve a hallássérültek rehabilitációjának elősegítése.

MEGMENTIK ÉS A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBA ÁL A RÁKÓCZI-CSEPPKŐBARLANGOT

Néhány év előtt Tornaszentandrás határ Kohászati Üzemek ostromoshegyi mészkőbá bantások során föld alatti üregre bukkantak. kiderült, hogy a világon szinte egyedülálló cset, gyönyörű cseppkőbarlangot fedeztek fe felett több mint 300 méter magasságban, köz tető alatt húzódó cseppkőbarlang korát több dőre becsülik. A geológusok szerint már ak pájában állt, amikor a szomszédos aggtele lang kialakulása még csak elkezdődött. A h II. Rákóczi Ferenc fejedelemről nevezték szempontból is roppant értékes, mert föld hajdan az egymást váltó forró és hideg vize ásványok és cseppkőképződmények tömegeit barlang sokáig veszélyben volt, mert területé ezer tonna mészkövet robbanthatnak le, a bá tott. Megmentésére a Központi Földtani Hiv gos Természetvédelmi Tanács és az Ózdi Koh most megállapodást kötöttek. Eszerint a he részén, ahol a barlang áll, a bányaüzem szű melést, s a bányászás befejezése után a cse az idegenforgalom és a tudomány szolgálatáb

— A FŐVÁROSI AUTÓBUSZ ÜZEM közli, hogy a XV. kerület, Dembinszky ut-

LOTTÓT

A 31. 5 618 846 lott latos szelvé találatot tíz nyereményő ményilleték egyenként 3. rom találato el, a nyeren leték levoná ként 950 fori tos szelvénye darab, ezekre összeg egyeni

— Új üzem mű kezdték me Nyíregyház hatólag mé napban so pek besz szeptember dik a term

— A budap díszítésére, a tek ellátására

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 AUG 8.

NÉPSZAVA

Würtz Ádám
1921

(Würtz Ádám rajza)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP
1987 JAN 14

Würtz Ádám kiállítás a könyvtárban

Szombaton este 6 órakor nyílik meg a Verseghy könyvtárban Würtz Ádám grafikusművész könyvillusztrációinak kiállítása. Húsz metszetét és rajzát láthatják a szép könyvek kedvelői, mellettük még a művész illusztrálta legszebb köteteket is megtekinthetik. A Munkácsy-díjas grafikust határainkon túl is jól ismerik. Az elmúlt évben Grazban, Bolognában, Montreálban mutatták be munkáit nagy sikerrel. A téli könyvvásár legszebb kötete, az újkiadású Szigeti veszedelem is az ő fametszeteivel jelent meg.

Ezzel a kiállítással nyitja meg a Verseghy Könyvtár a „Szép magyar könyv" című kamaratárlatsorozatot, amelynek keretében az év minden hónapjában egy neves könyvillusztrátorral ismerkedhet meg városunk közönsége.

A tárlat a tájékoztató szolgálat termében január 14-től február 14-ig tekinthető meg a könyvtár nyitvatartási ideje alatt.

don mozoghat a lábunk még akkor is, ha vastag, meleg gyapjúharisnyát húzunk bele. Ha ugyanis a láb normális vérkeringését elszorítjuk, ez sem védi meg lábunkat a meghűléstől, fagyástól. Akinek pedig a keze is nagyon érzékeny a hidegre, az leghelyesebb, ha egyujjas gyapjú kesztyűt visel, amelyben az ujjait állandóan szabadon mozgathatja.

Ha a legkisebb megfázást, pirossodást, duzzadást érezzük a kezünkön, vagy a lábunkon, nyomban fogjunk hozzá a kezeléséhez. Általában jól bevált módszer, ha esténként 10—15 percen át váltako-

egyik
Amik
lélegz
A n
melle
velek
fehér

Gyere, segítsél, csinálunk új lakást!

És... akár hiszitek, akár nem, rövid idő alatt elkészült a meleg fészek a nyulacska szomszédságában.

— Milyen jó úgy élni ha jó barátja van az embernek — hálálkodott a mókuska.

Azt is mesélik, hogy a mókuska azóta is, ahol kell, segít az erdő többi lakójának, mert tudja, milyen jó érzés, ha segítenek valakinek.

• ANK

Flesch István, küldött tudósítója jelenti:

Koszigin szovjet miniszterelnök ma korán reggel búcsút vett Ankarától. A szovjet küldöttség repülőgépen Izmírbe, a szőnyegszövéséről és textiliparáról híres egykori mesés Szmirnába utazott.

A hivatalos tárgyalások a szovjet és a török küldöttség között csütörtökön *befejeződtek*. Koszigin és Demirel három „munkaülést" tartott. A megvitatott témák részleteiről nem adtak ismertetést, erről

a látogatás végén kiadandó

tárgyalásainak a befejezése után Koszigin szovjet kormányfő megelégedéssel nyilatkozott a török vezető államférfiakkal folytatott megbeszéléseiről. A Demirel miniszterelnöknek és *Sunay* köztársasági elnöknek csütörtökön átnyújtott meghívás is azt bizonyítja, hogy

a két fél a jövőben is folytatni kívánja a magasszintű érintkezést

a Szovjetunió és Törökország viszonyának további javítása érdekében.

A török fővárosban igen jó hatást keltett, hogy a Demirel miniszterelnök és felesége

JELEZ A LUNA-13

Jodrell Bank, december 23.

Mára virradó éjszaka az angliai *Jodrell Bank* csillagvizsgáló felfogta a Luna—13. szovjet űrállomás jeleit. *Lovell* professzor, az intézmény igazgatója szerint a jelek normálisan vehetők voltak.

Spanyol bejelentés

Madrid, december 23.

A spanyol kormány tegnap kormánybizottságot létesített egy olyan alkotmányjogi konferencia lebonyolítására, amely Spanyol Guinea függetlenségét hivatott előkészíteni — jelentette be *Iribarne* spanyol tájékoztatásügyi miniszter.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

ESTI HIRLAP

1960 DEC 23

Mohamed után Zeusz

ROMÁN JÓZSEF ÚJ KÖNYVÉRŐL

Hogyan menekült meg a gyermek Zeusz attól, hogy apja fölfalja? Mit rejtett Pandora szelencéje és miért veszti el férfierejét, aki Szalmakisz bűvös tavába lép? Hogyan áll bosszút Héphaisztosz kegyetlen anyján, aki lehajította az Olümposzról?

Az irodalom és a művészet ma is tele van e különös szellemvilág alakjaival és a célzásokat igen nehéz megérteni a hozzájuk fűződő történetek nélkül. Lapozgatjuk *Román József* szép kiállítású, nagy alakú Zeusz-könyvét — most jelent meg a karácsonyi könyvpiacon, Würtz Ádám illusztrációival — s benne az istenek költői vagy vaskos kalandjai: akár járatos valaki a görög mitológiában, akár nem, rengeteg érdekes, új ismeretet szerezhet itt, színes, regényes, jól csoportosított formában. A *Mitoszok könyve*, az *Eposzok könyve*, a *Mondák, eposzok, legendák* és a *Mohamed élete* szerzője itt is arra törekedett, hogy hű maradjon a mitoszteremtő géniuszok hangjához, és hangulatához, de közel hozza a mai olvasóhoz az antik mitoszt:

— Igyekeztem belehelyezkedni a késői, időszámítás előtt öt-hatszáz évvel élt, de még többistenhívő görög gondolkodásmódjába: s egységet teremteni a sokszor egymásnak ellentmondó más-más korban keletkezett történetek között — mondja *Román József*. — S mindezt átnyújtani annak a mai olvasónak, aki nem ér rá elmélyedni a szerteágazó antik mitológiában. Ezek a mitoszok segítenek azoknak, akik bele akarnak tekinteni a „történelem kútjába", a történelem előtti népek életébe. De túl e tudós érveken: a történetek szépsége önmagában is irodalmi élmény. A szétágazó történetek összefogója a könyvben az ős égisten, a szél és vihar ura: Zeusz. A könyv szaklektoraként egyébként igen sokat segített a tőle megszokott lelkiismeretességével *Devecseri Gábor*.

— Mohamed, Zeusz és a többiek után ki lesz a soronkövetkező könyv hőse?

— *Garibaldi*. Róla írok most kalandos regényt. **(f. f.)**

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 DEC 22

ESTI HIRLAP

Würtz H'dám

□ GÁRDONYI GÉZA „Egri csillagok" c. regénye még mindig a legnagyobb könyvsikernek számít. A Móra kiadó most jelentette meg kilencedik kiadásban, Würtz Ádám illusztrációival, album alakban, 60 ezer példányban. Az NDK-ban a közeljövőben jelenik meg negyedik kiadásban,

1021

Minden csütörtökön 19 órakor jelentkezik majd; ipari, sport-, kulturális, belpoliti-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

1966 DEC 23.

Würtz Ádám

— KILENCEDIK KIADÁSBAN jelent meg a Móra kiadónál Gárdonyi Géza halhatatlan műve, az Egri csillagok. A Würtz Ádám grafikusművész által illusztrált díszes, albumalakú könyv ebben a kiadásban is majdnem 60 ezer példányban került a karácsonyi könyvpiacra.

GALAMBOSI LÁSZLÓ

A KŐLILIOM VÁRA

(Részletek)

Áll a nép, a kőpiacon friss máglyák gyúlladoznak,
fölszáll a Nap kék gombjára a hegyes főtoronynak,
aranytolla alatt zörög a fölesketett fegyver,
vérfátyolban tág szemgolyók forognak gyűlölettel.

Erős parancs suhog, ki törökkel szóba állna,
huroktól, pallostól halált idéz, szennyes nyakára
tapos a hóhér s kiveti a hangos várpiacra,
köpés-mocsoktól feketül fölhasogatott arca.

A bán járja a falakat, száz őrtűz kivirágzik,
árnyékuk kastélytól lebeg a legszélső palánkig.
Salétromot, sok kénkövet, lyukat tömő gerendát,
taligát, vasat, vizesen gyalult fenyőfadeszkát

hordnak. Vigyáznak emberül, a bástyák messze látnak ...
jelzik, füstöt fakaszt hada halálcsont Szulimánnak.
Miklós pecsétes levelet vitet király kezébe,
kiáltsa lóra seregét. Lobogjon nehéz vére,

nyerjen csatát, az óriás, mezőt-borító gombát,
a török tábort verje le. Fáklyát tartson az ország
fej-hullató fája fölé, gyógyítsa, megkövesse,
ha Sziget tűzhálóba hull, nyítva az acél-mezsgye,

Nyugat tornyán is rozsda nő, keresztjét félhold nyomja,
aranytollával rajta ül, galambon vadász sólyma.
Siess hatalmas Úr, Zrínyi bársonyba vonja várad,
kongasd meg gyémánt pajzsodat, rózsázd föl koronádat.

Harkányhoz ér bölcs Szulimán, virágzik táborával,
a katlanok földfészkei megtelnek karmos lánggal,
teknőc-órjás, mellvért ragyog, a prémmel törölt kardok
csillogva ágon függenek, olajosak a pajzsok.

Halul bég, beszédben művelt s Demirhám száll követnek,
kiket vigyázók, kürtösök ötven lovon követnek,
az oroszlános kapukon kopognak lobogóval
s megállnak Zrínyi bán előtt hétszer-meggondolt szóval.

1021

WÜRTZ ÁDÁM rajza

AZ ÉLŐ ZRÍNYI

Részletek a Baranya megyei Tanács, a Pécs m. j. városi Tanács Végrehajtó Bizottsága és a Szakszervezetek Megyei Tanácsa Zrínyi-pályázatának díjnyertes műveiből

ZÁGON GYULA: Háremhölgy

ZÁGON GYULA: Jobbágyfej

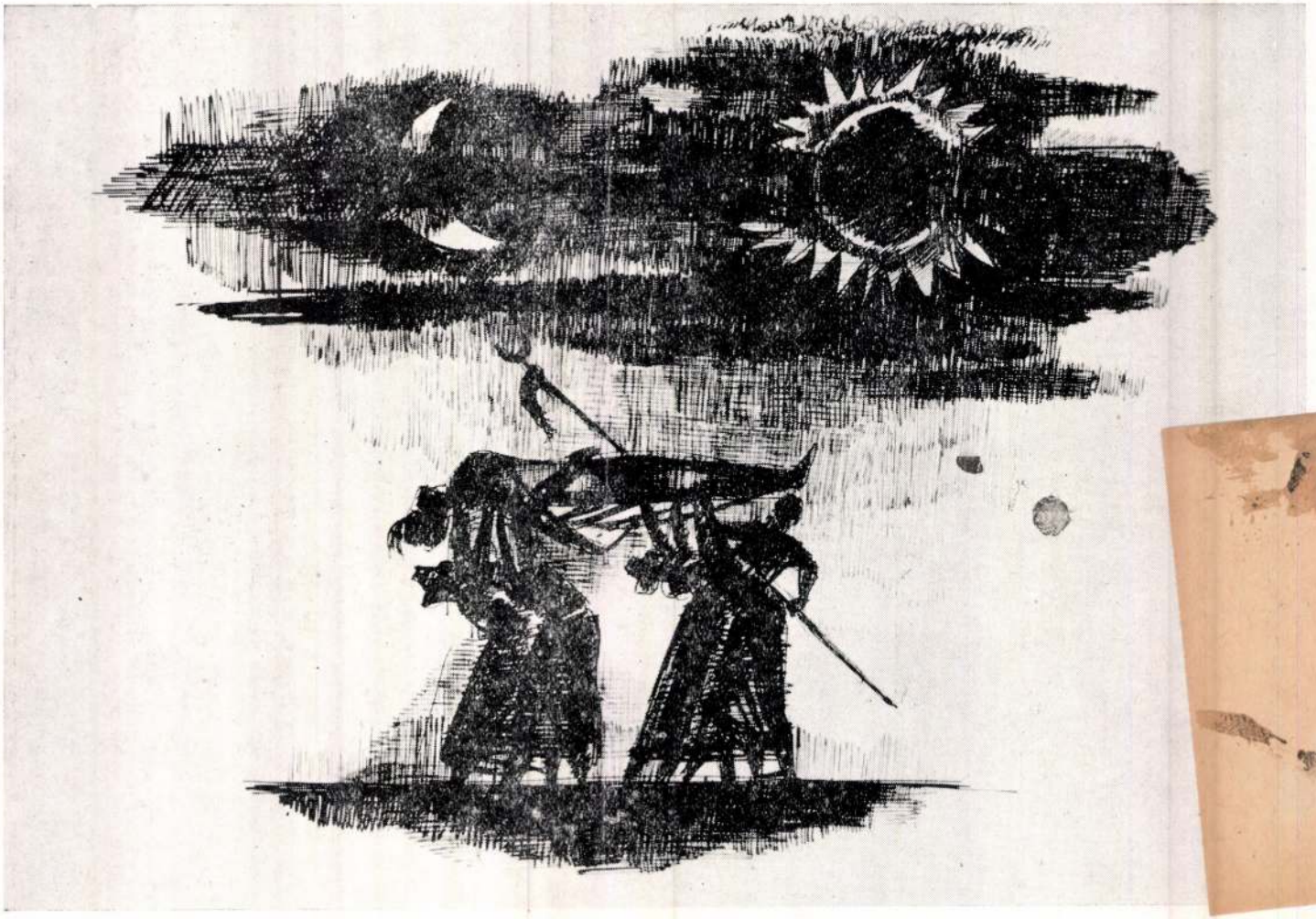

SOLTRA ELEMÉR: Illusztráció a „Szigeti veszedelem"-hez

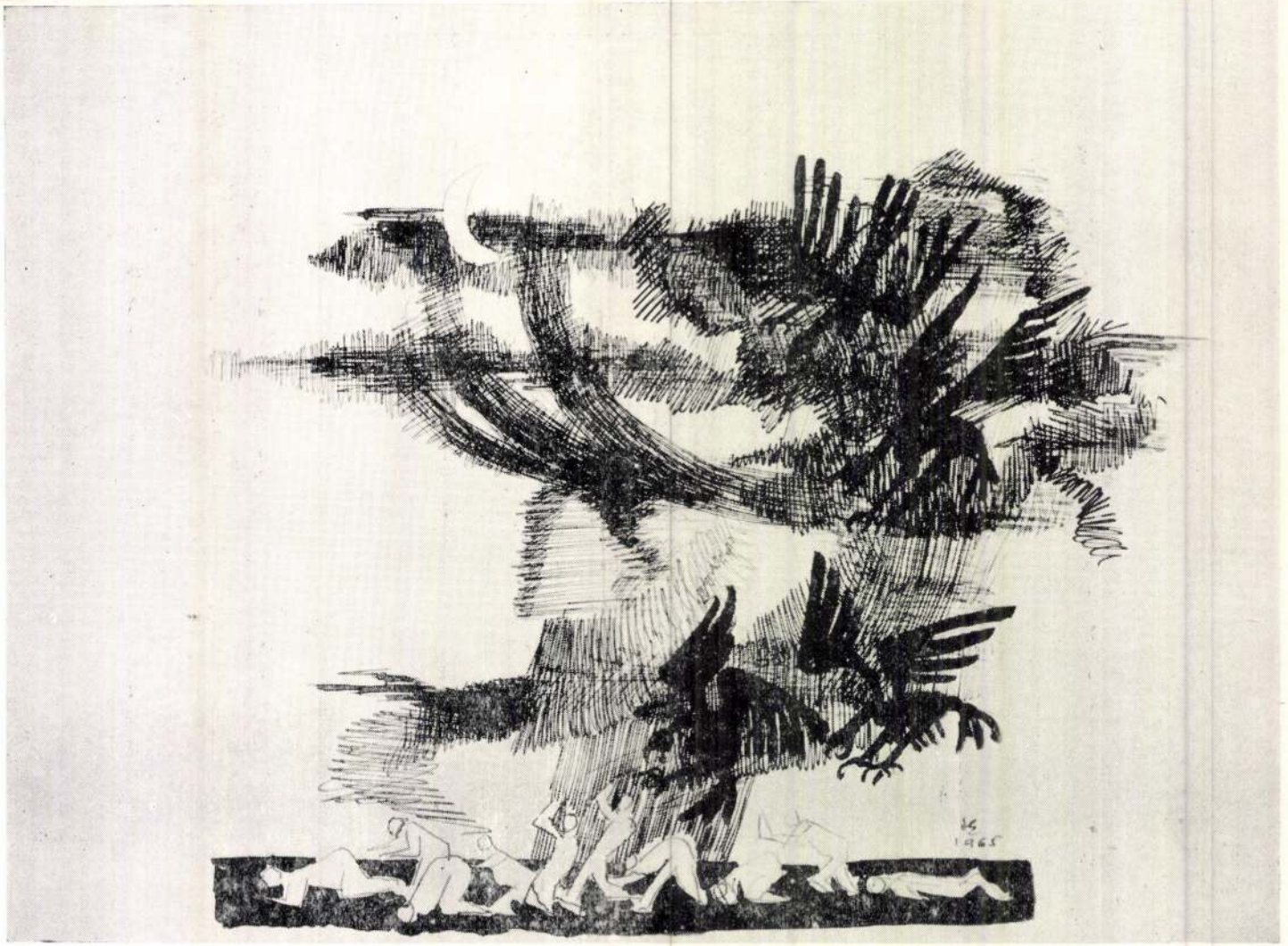

SOLTRA ELEMÉR: Illusztráció a „Szigeti veszedelem"-hez

JELENKOR

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

PESTMEGYEI HIRLAP
1964 DEC 10.

1021

3

Fábián Zoltán regénye — oroszul

Az *Inosztrannaja Literatura* (a mi Nagyvilágunknak megfelelő szovjet folyóirat) novemberi számában teljes terjedelmében közli *Fábián Zoltán: Három kiáltás* című kisregényét. A fordítás *G. Afanaszeva* munkája. A folyóirat belső címlapját magyar művész, *Würtz Ádám* készítette. A lap közli továbbá *Tolnai Gábornak Radnóti Miklósról írt* terjedelmes *tanulmányát*, valamint a nagy költő nyolc versét.

Egység

A szocializmust építő országok a béke védelméért szerteágazó erőfeszítéseket tesznek. A magyar nép is egységesen támogatja a világ dolgozóinak békemozgalmát. A béke megőrzésének fontos láncszeme hazánk iparának és mezőgazdaságának fejlesztése. Ezzel internacionalista szerepet is betöltünk: a két tábor közötti gazdasági harc győzelmes megvívását szolgáljuk. Ugyancsak a haladó emberiség

Esti kivilágításban az ország legnagyobb földgáz üzeme Haj

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MAGYAR HÍREK
1966 JUL 15
1021

Würtz Ádám Munkácsy-díjas grafikusművész műveit az idei grázi és bolognai kiállítása után a Kereskedelmi Kamara montreali kiállításán mutatja be.
Képeink: Kaleidoszkóp, Busójárás (Maár Marianne felv.)

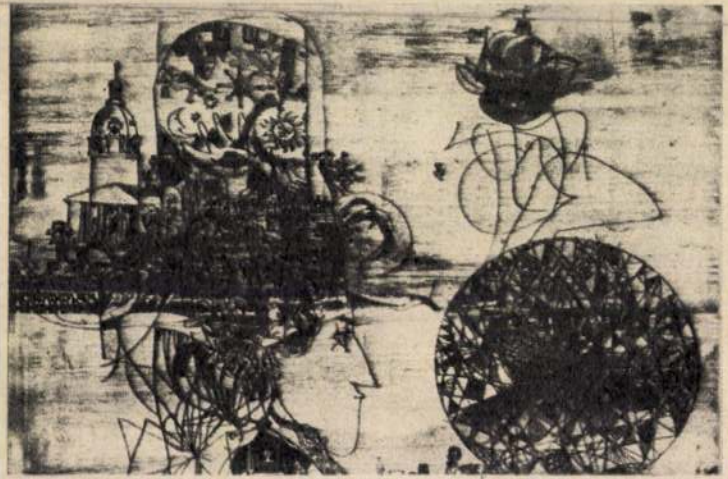

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Helen

1908 JUL - 9

HUNGARIAN REWIEW

Works of Hungarian graphic artists Ádám Würtz, Károly Reich, Ferenc Martyn and Béla Kondor were shown at the Lugano Graphic Arts Biennale. Ádám Würtz's *Kaleidoscope* won the prize of the Swiss judges committee.

1021

* * *

PEST MEGYEI Kürlap

Az első lépés a Hold felszínén

A „Luna—9" szovjet automatikus űrállomás sima leszállása a Hold felszínén lehetővé tette, hogy a legközelebbi jövőben automatikus műszerek segítségével tanulmányozzák a holdfelszín világát, s a későbbiekben űrhajóscsoportot küldjenek a Holdra.

Andrijan Nyikolajev szovjet űrhajós, közvetlenül a kozmikus kísérlet sikeres befejezése után kijelentette a sajtó képviselőinek:

„A szovjet automatikus űrállomás rádiójeleket ad a Viharok Óceánjának vidékéről. Ez már nem csupán néma zászlócska, hanem „okos" készülék, amely jó néhány értesülést küld Földünk természetes bolygójáról. Elmondhatjuk, hogy megtettük az első lépést a Hold felszínén."

Andrej Szokolov szovjet festőművész, akinek rajzait olvasóink figyelmébe ajánljuk, a közeljövő képeit vetíti elénk. Egyik rajzán űrhajót láthatunk a Föld egyik mesterséges holdjának közelében. A műhold lakosai búcsút intenek a Hold felé induló rakéta legénységének. A Mars holdját, a Demost, a művész közbeeső állomássá alakította, amelyről rövidesen útjára indul a Marsra repülő űrhajó.

Az első képen: űrhajó a Föld mesterséges holdjának közelében. A műhold lakosai búcsút intenek a távoli expedícióra induló rakéta legénységének.

A második képen: a Demos, a Mars holdja. Itt mint közbeeső állomást láthatjuk a bolygó vizsgálatához. Felszínéről éppen űrhajó indul a Marsra.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Würtz Ádám
PESTMEGYEI HÍRLAP

1966 ÁPR 4.

1021

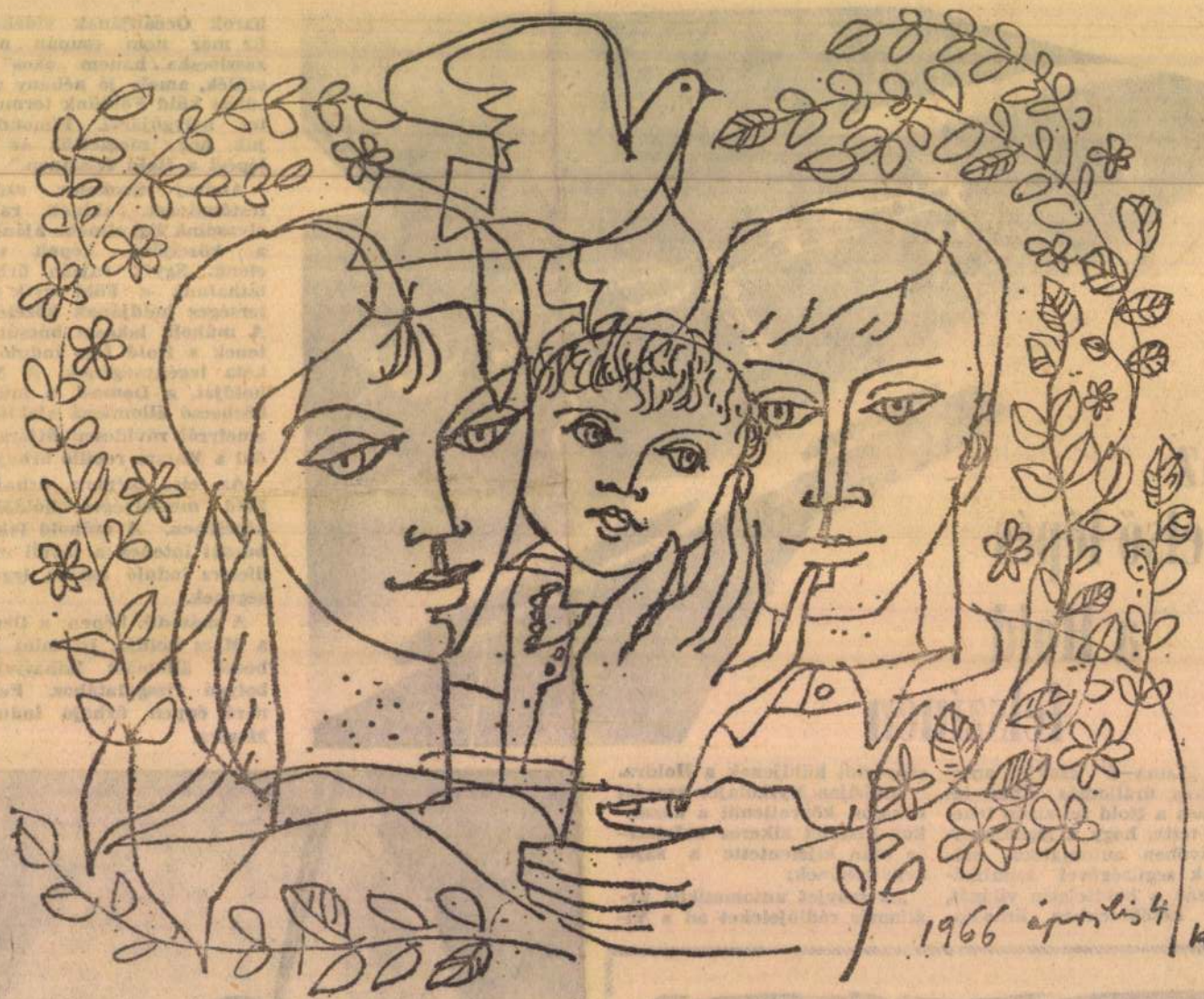

— WÜRTZ ÁDÁM: 1966. ÁPRILIS 4.

ébresztése

Az 1945-ös előjegyzési naptáramban, má
cius közepén találtam egy kusza bejegyzés
Sz. főparancsnokság! Nyilván: Szovjet főp
rancsnokság. De mi dolgom volt nekem
szovjet főparancsnokságon?

Eltöprengek ezen.

Csak egy villanás: hát persze, az volt az!
— s tisztulni kezd a kép: megyünk — nyol-
can-tízen — valamelyik debreceni utcán, s
balra egy kapunál szovjet őrség áll, dzsippek
sorakoznak az épületek előtt. A főparanc-
nokság. Oldalamon az ócskapiacon vásárolt
új vászontarisznya billeg, zsebemben friss-
pecsétes írás arról, hogy mint hivatalosan
kiküldött miniszteri biztos „Borsod vármegyében a földreform végrehajtásával kapcsolatos minden intézkedést" tegyek meg. Azonfelül a zsebemben van még valamennyi — ha jól emlékszem: százötven — nyomdafesték szagú, ropogós hadipengő is; első fizetési előlegem az életben.

Némi szorongással gondolok a pénzre; mit kapok én ezért a kiléhezett Miskolcon?

(Nem sok jóval biztatott a származása annak a háromszáz pengőnek, melyet — jó két hónappal azelőtt! — otthonról hoztam magammal. Már készülődtem a debreceni útra, amikor egy magyarbajuszos, idősebb szovjet katona zörgetett be a kapun, s mutatta az udvart: „Kurica, kurica!... Megfogtam neki egy tyúkot. Hóna alá szorította, s körülményesen előhalászott a pufajka belső zsebéből három darab százast. Szabadkoztam, amenynyire kétes szótári nyelvtudásomból tellett: „Vójna, vójna...: nyenáda, tavaris..." —, de azután csak megmozdult bennem a kívánság. „Mnóga, mnóga!" — s elvettem az egyiket. Az öreg a markomba nyomta a másik kettőt is, valamit magyarázott, de látván, hogy nem értem, egy kézlegyintéssel befejezte: „Nyicsivo!" — s elballagott a tyúkkal. Ezt a háromszáz pengőt hoztam magammal az útra, s a debreceni Zsibogón még egy pár jóravaló utászcsizmát kaptam érte — igaz, négy-öt számmal nagyobbat a szükségesnél, de legalább sok kapca fért bele —, s futotta még egy vászontarisznyára is. De kapok-e vajon — Miskolcon és majd három hónappal később! — százötven pengőért csak egy napi kosztot is?...)

egy cirillbetűs transzparenst, s — mint vizsga előtt a diák — hiányos nyelvtudásomat próbálgatom. „Da zdrasztvujit..." Jól van, külön-külön már érteném, de így együtt mi köze ennek a két szónak egymáshoz? Mert ha „zdrasztvujit", minek ott a „da"?

Oldalt, a szőnyeggel takart, széles lépcső egy katonanő fut lefelé — mintha a lépcső nem is érintené a lába —, s egyenesen felém tart. Magyarul kérdez — köréje torlódunk egy pillanat alatt. Fölírja a nevünket, s az is, ki hová „ohájt" menni. Főhadnagyi rangja volt — legalábbis úgy tetszik most, ha visszagondolok, „sztársi-lejtynant" —, bár a igazat megvallva, nem a rangjelzést néztem én. Bűbájos, finom arcú lányka (valamiből rögtön megéreztem, hogy lány, nem asszony még), húsz év táján, komoly — nem hivatalból, inkább tűnődőn-álmodozóan komoly — és ártatlanul őszinte szemekkel. Karcsú és könnyed, jól áll neki a katonaruha, de csak úgy, mint színésznőnek a szobalány bőbítája — nem a lényéhez illő.

Fölírja, amit föl kell írnia, és máris otthagy bennünket. Szemmel kísérem a lépcső fordulójáig, aztán nyomott hangulatban, gondolatok nélkül tovább bámulom a hosszú transzparenst.

Öt perc múlva — rögtön észrevettem a lépcsőn — megint közénk röppen a kis szőke sztársi-lejtynant. Legyünk türelemmel — mondja —, félórán belül indulás.

Most, hogy összefüggően beszél, idegen kiejtése jobban feltűnik. Szívesen válaszol a kérdezősködőknek, nem siet vissza, sőt, mintha ő is éppen azt akarná, amit mi: hogy erre a félórára velünk maradhasson. Azzal a szívmelegítő bájjal cseveg, ahogyan csak idegen anyanyelvű szép nők tudják törni a magyart.

— Feldrefarmat csinalni lesz az nagyon szejp munka maguktol...: — megrázza a fejét — ...maguk rejszere... jol mondom? — De mielőtt helyreigazítanánk, kijavítja, most

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Wurtz Ádám

1021

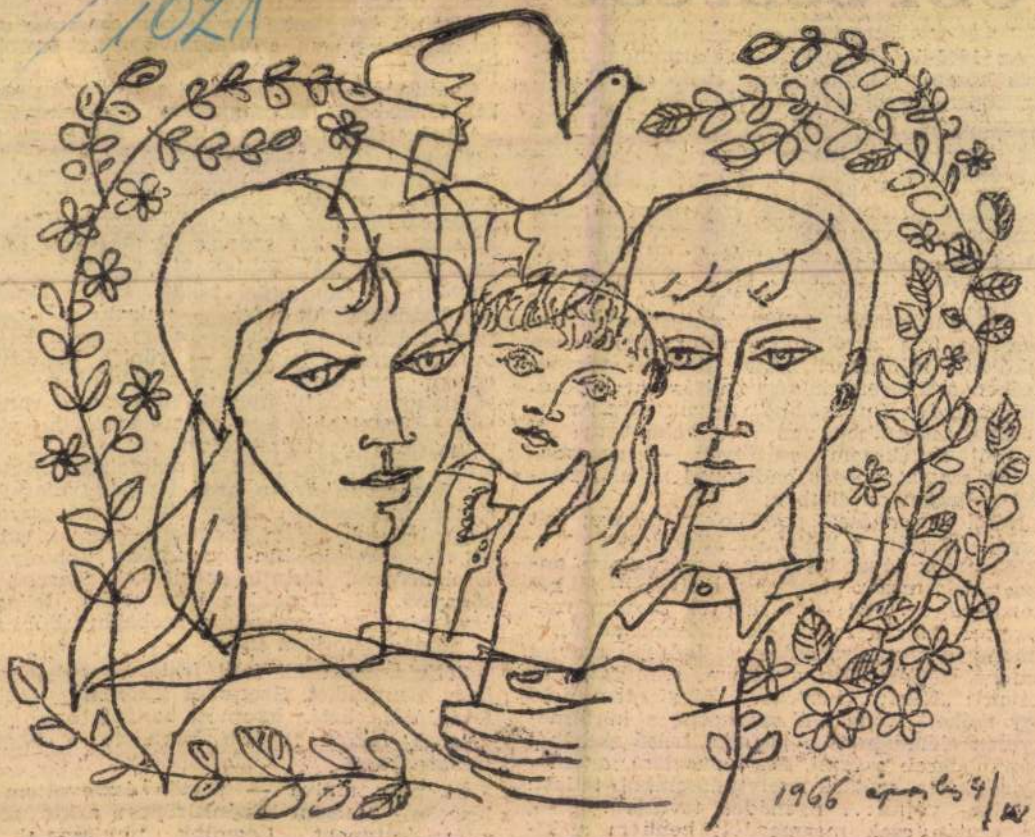

WURTZ ÁDÁM: 1966. ÁPRILIS 4.

A munka becsülete

Mai keresztrejtvényünkben Komját Aladár verséből idézünk a vízszintes 1., a függőleges 1. és a vízszintes 46. számú sorokban.

VÍZSZINTES:

13. Görög név. 14. Mindkettő oroszul. 15. A nedve. 16. Életet adó. 18. Teli. 19. Ölt keverve. 20. Időmérő. 22. Betű névelővel. 23. E. K. Y. 24. Angol kétjegyű betű. 26. Csongrád megyei község. 29. Azonos magánhangzók. 30. Homok. 32. Nyit. 33. Olajos növény. 35. Lorca hősnőjét. 37. Haza latinul. 39. A 85. függőleges gyakorítóval. 40. Kényelmetlenül ül. 42. Római császár. 42/a. Az argon vegyjele. 44. Roló, ékezethibával. 45. Mint a függ. 10. 49. L. E. Á. 50. Fej. 52. Számosan. 53. Nagy Róbert. 54. E. E. A. 56. Néz. 57. H. O. R. 59. Peru fővárosába utazik. 62. Pipafajta. 64. Századeleji „rém". 65. Anya. 66. Becézett női név. 67. A Kossúth Könyvkiadó egyik füzetsorozata. 69. Végtagjaid. 70. Színművész. 71. Férfinév. 73. Betörő. 74. Szovjet repülőgép típus. 75. Nagyszerű. 77. Azonos mássalhangzók. 78. Ház — oroszul. 79. Kézben tart. 82. Részt vesz egyesületben. 83. O. M. 84. Ellentmondás. 86. Nemzetközi Olimpiai Bizottság. 88. Szám jelző (rövidítés.) 89. Az angolna, németül. 90. Becézett férfinév. 92. Állathang. 94. Magyar fotoművész (Károly). 96. Látószerve. 98. Csekély.

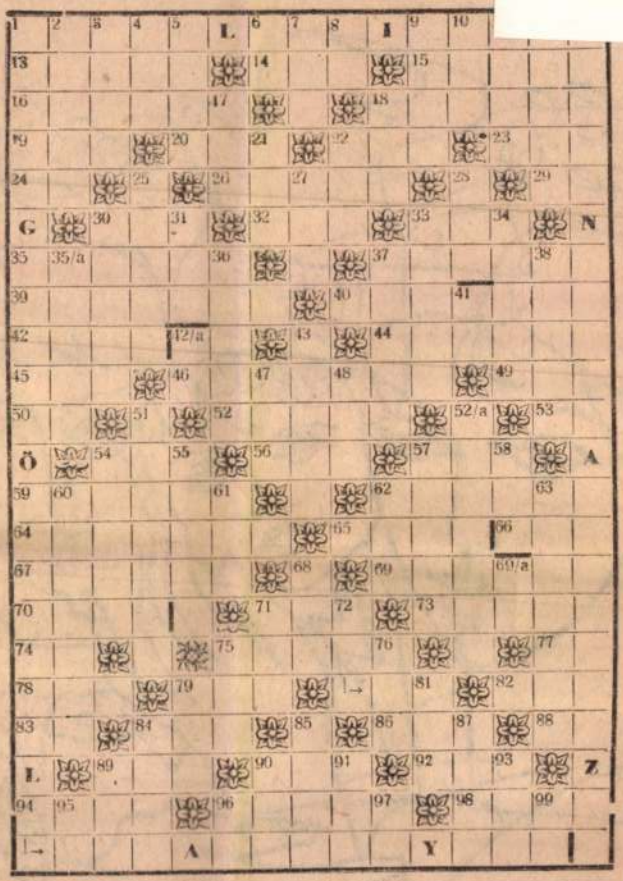

kiáltószó. 43. Ragadozó. 47. Taszít. 48. Régi súlymérték. 51. Atomerőmű. 52 a. Fontos ipari növény (első kockába kettősbetű.) 54. Zománc. 55. Vízbe merülő, névelővel. 57. Kötőszó. 58. Lakoma — keverve. 60. Könyörület. 61. Pala szél nélkül. 62. Világhírű sakknagymester. 63. Eltűnik, ékezethibával. 68. Székesegyház. 69 a. A szoros úbécé eleje. 71. Igekötő. 72. Ilyen jegy is van. 75. Ugyanaz, mint a 31-es 76. A KMP ki-

Pályázatunk második fordulójára sok olvasónk küldött helyes megfejtést. A második feladvány helyes megfejtése a következő: 1. Figyelembe véve, hogy egyenrangú útkereszteződésről van szó, a bal felől érkező villamosnak elsőbbsége van. 2. A balesetért a „A" jelű személygépkocsi vezetőjét terheli a felelősség, mert nem adta meg a áthaladási elsőbbséget a villamosnak, valamint a jobb kéz felől érkező tehergépkocsinak. A személygépkocsi-vezetőnek, még ha villamos nem is érkezik, akkor is elsőbbséget kellett volna biztosítani a jobb kéz felől érkező tehergépkocsinak. Az áthaladást sorrend a következő: 1. villamos, 2. tehergépkocsi, 3. személygépkocsi.

Sorsolással az alábbi helyes megfejtést beküldő olvasóink nyertek könyvjutalmat: Bernáth János, Szeged, Katona utca 1/a, Négyökrű Sándor, Mihálytelek, Nagybercsényi utca 42. és Kuklis László, Újszeged, Bér-

Szeged a hazai lapokban

1966/13

Társaságunk hírei. — REGDON Géza: Csongrád megye. Előadás, **Gyógyszerészet**, március. [A Gyógyszerészeti Társaság Csongrád megyei szervezetéről.]

LONTAI Endre: Konferencia a szocialista polgári jog időszerű kérdéseiről. **Magyar Tudomány**, március. [Szegeden, 1965 decemberében.]

Beszédoktatás az óvodában. **Népszava**, márc. 29. [Szegeden.]

Diákfesztivál Szegeden. **Esti Hírlap**, márc. 30.

Szegeden sorsolják a lottót. **Esti Hírlap**, márc. 30.

GÁBOR István: A Botlár-ügy. Új magyar dráma Szegeden. **Magyar Nemzet**, márc. 30.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

DÉLMAGYARORSZÁG

1966. ÁPR 4.

1021

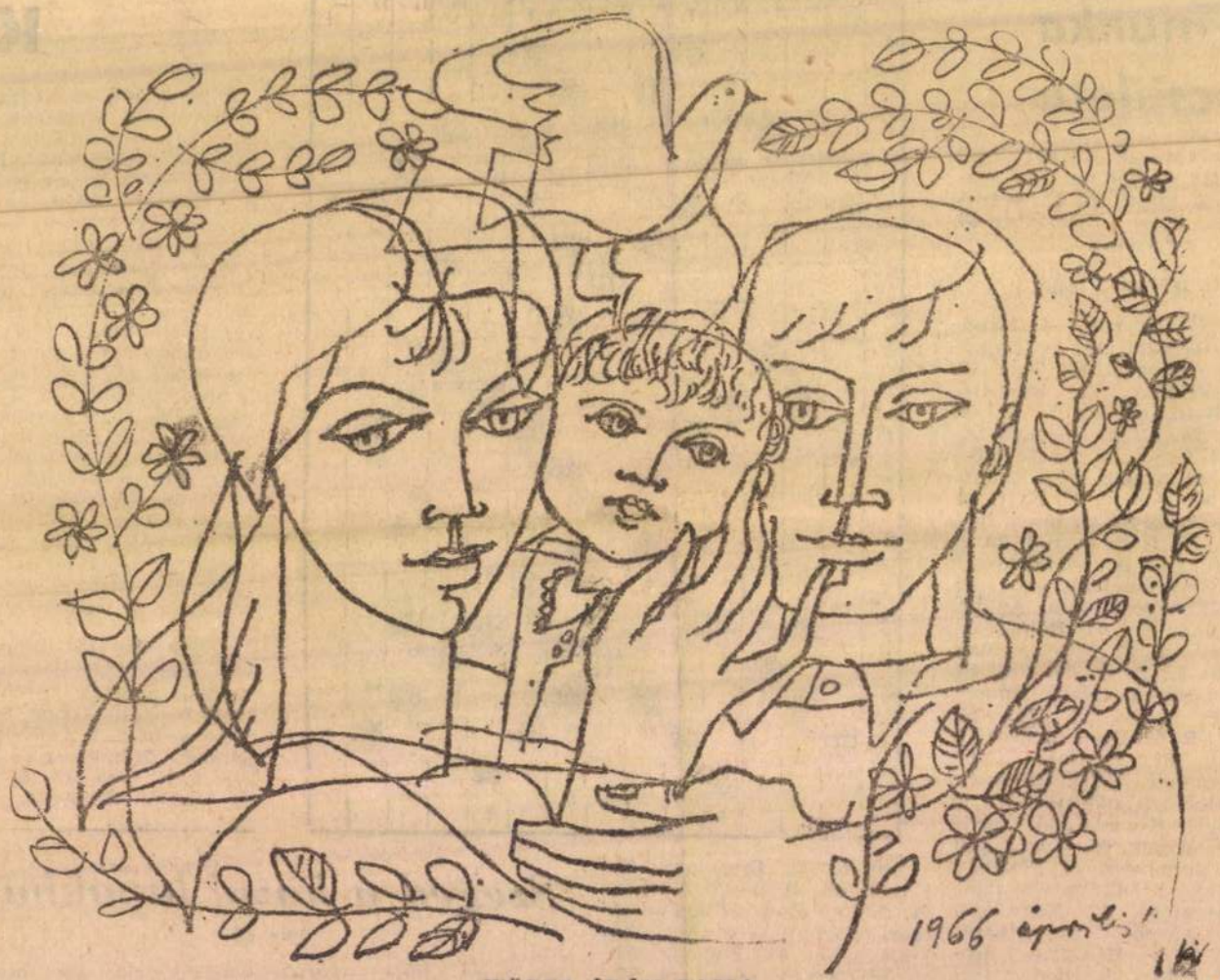

1966 április 1

WÜRTZ ÁDÁM RAJZA

SZEGEDI KÖLTŐK VERSEI

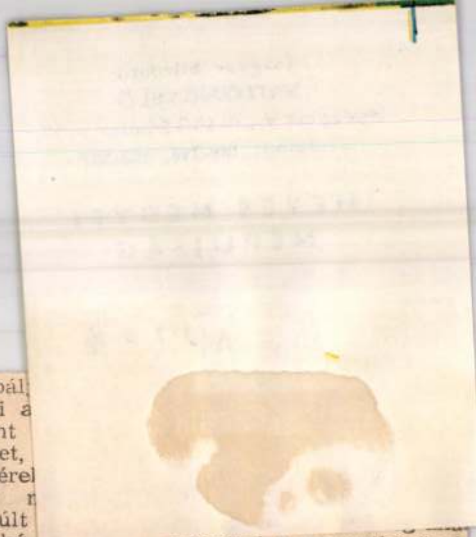

...ietőt megtenne a vietnami ...ság gyors és békés rendezé- ...rt.

...tussal hangoztatja: „Kenne- ...elnök meggyilkolásáért a ...nzimádók és háborús kalan- ...ok felelősek. Szinte egyen- ...t rá tudnék mutatni azokra, ...knek érdekükben állott ...nnedy eltávolítása."

...ztrájk ...ában

...t követeltek a szakszerve- ...től és további tízezer dollárt ...E. Gilbert szakszervezeti el- ...ktől. A szakszervezet órákon ...lül fellebbezett de a fellebb- ...teli bíróság nem hozta meg ...ntését. A szakszervezetek ...pviselői megállapították, ...gy a *bírósági ítélet feltétel ...lküli megadásra akarja kény- ...eríteni a sztrájkoló munkáso- ...t, míg a munkaadók semmi- ...en engedményt nem tenné- ...k.* (Reuter, AP)

...a Wilsonnak

...ak, abból az alkalomból, ...gy újra kinevezték minisz- ...relnöknek. Táviratában kife- ...zi azt a reményét, hogy a két ...rmány kölcsönös erőfeszíté- ...i révén NagyBritannia és a ...zovjetunió kapcsolatai tovább ...jlődnek majd az angol és a ...zovjet nép, az egyetemes bé- ...e javára.

Az angol közvéleménykutató intézetek ez alkalommal igaz jósnak bizonyultak: a választás előtti napokban már tíz az egyhez fogadták Wilson győzelmét, és ez bekövetkezett.

A Munkáspárt előretörésének okai különbözőek, de már bevezetőben megállapíthatjuk, hogy a szavazók nagy többsége nem annyira mellette, mint inkább Heath és a Konzervatív Párt ellen foglalt állást. Az is tudott dolog, hogy Angliában az igazi politikai kérdéseket úgysem a nyilvánosság előtt, nem a választásokon oldják meg. Figyelemre méltó ezzel kapcsolatban, hogy a tekintélyes Economist nyíltan megírta: *„A választók ne azon gondolkodjanak, hogy melyik pártra érdemes szavazni, hiszen mindkettő egyfajta koalíciónak tekinthető."* A News Statesman még szókimondóbb volt: *„A választási agitációkor nem hallhatnak mást, csak hazudozást, féligazságokat, mellébeszélést és rágalmakat. A szavazóknak végül is csaknem kizárólag az a választásuk marad, melyik „törzsfőnököt kívánják: Heatht, vagy Wilsont."*

Az említetteken túl az is kétségtelen, hogy Wilson győzelmét jórészt a toryk készítették elő. Vaskos melléfogás volt, hogy éppen az utolsó menetben erőteljesen követelték: Anglia mindenképpen lépjen be a Közös Piacba. Ez viszont csak úgy értékelhető, hogy ők készek az angol munkabérek színvonalát leszállítani a nyugat-európai kapitalista országok szintjére. Nagyobb munkaintenzitást akarnak kipréselni az angol munkásokból aztáltal, hogy munkanélküliséget teremtenek és ilyen alapon próbál... senyképesebbé tenni a ipart. Wilson viszont ...zonyos intézkedéseket, eredményeként a bére... ...natnyi emelkedése ... arányú volt az elmúlt ...dőben, mint az áraké. ...jes foglalkoztatottságot is sikerült fenntartania. (Ide tartozik, persze, hogy a Munkáspárt különböző nemzetközi tőkecsoportoktól vett fel hárommilliárdos kölcsönt és ezzel jutott lélegzetvételnyi szünethez. Tekintve, hogy ebben a tranzakcióban a nagy amerikai tőkének oroszlánrésze van, kétségtelen, hogy a nagy politikai hatalommal rendelkező trösztök előtt is „szalonképessé vált" a munkáspárti kormány.)

Wilson állammonopolista taktikája sem tűnik annyira ellenszenvesnek a széles rétegek előtt, mint Heath úgynevezett erős kéz tervei. A Munkáspárt külön hivatalt és pénzügyi alapot létesített, hogy a különböző vállalatokat nagy egységekké vonják össze. Az igen fontos hajó és repülőgépiparban például közös állami és magántőkés vállalkozások támogatását ígérik. Ennek keretében az állam befolyása a magántőkés üzemekben arra is felhasználható, hogy a Munkáspárt ellenőrízze a maga hasznára a szakszervezetek erejét, s megtartsa azokat, mint a párt gerincét.

Wilson külpolitikai síkon is ügyesebb taktikát alkalmazott, mint ellenfelei. Tény, hogy az Egyesült Államok vietnami kalózháborújának támogatása Angliában is egyre népszerűtlenebb, de erről a miniszterelnök úgy igyekezett elterelni a figyelmet, hogy a korábbi konzervatív kormány cselekedeteire próbálta a fényszórót irá... ...ja kiserelni a nemzetközösé... ...re és a brit támaszpont-hál... ...zatra épülő világméretű szere... kifejlesztését. Ezzel akarja n... ...velni Nagy-Britannia súlyát ... angol—amerikai társasviszony ...kon belül. Egyben úgy vé... hogy így megjavíthatja alkud... ...zási lehetőségeit a Közös Pi... tagállamaival. Végeredmén... ...ben persze a konzervatív és munkáspárti külpolitikai ko... cepció *csak a kiindulási po... tokban, egyes megfogalmaz... sokban, de nem a célban külö... bözik.* A konzervatívok az e... ...rópai vezető szerep biztosí... ...sával akarják helyreállít... Anglia „tekintélyét", a mu... ...káspárti vezetők a világmér... szerep felélesztésével kísér... meg helyreállítani Anglia n... ...gat-európai hegemóniáját. N... kétséges viszont, hogy mind... elgondolás az angol—ameri... társasviszony, illetve Ang... függőségén alapul.

A közeljövő fogja megmut... ni, hogy Wilson, ismét „bi... ...kon belül", hogyan akar ...vább haladni. A tapaszta... sajnos azt mutatja, hogy az ... ...ző választások előtt hango... ...tott reális színezetű ígére... nem igen váltotta be; a je... legi nagy munkáspárti több... viszont azzal jár, hogy *... lesz könnyű megőrizni a ... egységét és leszerelni a min... bizonnyal megerősödő m... káspárti balszárnyat.* A vál... ...tók nagy többsége ugy... nemcsak Wilsonnak adott ... ...bad kezet, hanem a párton ...lüli baloldali ellenzéknek i...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG
Würtz Ádám
1966 ÁPR 4

1021

Würtz Ádám: 1966. ÁPRILIS 4.

AVILÁG
EZERBŐL

és mind a két klub jól felszerelt fiókkönyvtárral rendelkezik. A Bátorszőlőben külön orvosi rendelő van, ahol minden szerdán van rendelés. A közelében új korszerű vegyesbolt látja el az igényeket. A klubokban komoly klubélet folyik. Önálló vöröskeresztes szervezet, önálló népfront bizottság, önálló nőtanács tevékenykedik a művelődési otthon segítő és irányító munkája mellett. A téli időszakban TIT-akadémiák és egyes szakelőadások keretében a külterületi lakosság 60 százaléka (a felnőttek) kapcsolódik be a szakirányú művelődésbe.

Az ottani emberek tudatának formálása nem áll meg. Bővíteni kell a külterületi klubokban a TIT akadémiák előadásainak

A tanyák elindulnak

Jászfelsőszentgyörgy lakosságának 27 százaléka szétszórt tanyavilágban él. Ha tíz évvel ezelőtti statisztikát néznénk, ez a százalékarány a tanyák javára tolódna el, ugyanis tíz évvel ezelőtt ez a szám még 35—40 százalék volt.

Valamikor tanyai embernek lenni nagy előnyt jelentett. A gazda földje ott terült el a tanya körül. Így sokkal több erőt tudott beleadni a földjébe, mint a falusi ember. Őt nem izgatta a naplemente, hogy sietni kell haza, meg kell etetni az állatokat. Kukorica-kapálás közben csak fel kellett egyenesedni és máris látta, hogy a tanya előtti kisgyepen legel-e még a tehén, a koca röfögéséről, a malac visításáról hallotta, ha éhesek voltak a disznók. Amikor estefele a jószágokat ellátta, még teljesen napnyugtáig tudott kint dolgozni a határban.

A mezőgazdaság kollektivizálása

a tanyai ember

Hosszan sorolhatnánk a további nehézségeket, amelyek megkeserítik a tanyai ember életét. Talán még néhányat; rossz a petróleum, pislog a lámpa; a posta jó, ha hetente egyszer el tud jutni a tanyára. Napilapok járatásáról szó sem lehet. A tanyaiak két hír és kultúrforrása a rádió és a Szabad Föld című hetilap.

Mit lehet tenni?

Sokan azt mondják, a tanyai emberek el vannak fásulva, nem érdeklődnek a közélet, a kultúra, a szórakozás iránt. Rövidebben kifejezve: igénytelenek. — Szerintem ez nem igaz. Fel kell ezekben az emberekben is ébreszteni az érdeklődést a szép és a jó iránt. Ezt az érdeklődést a pedagógusoknak, tanácsi vezetőknek, szövetkezeti vezetőknek kell felébreszteni. Tíz évvel ezelőtt még rendszeresen téli esemény volt, hogy a községi vezetők összehívták egy körzet lakosságát, egy ismert gazda tanyáján, s ott kisgyűlés formájában elbeszélgettek az emberekkel. Ezt a formát az utóbbi években tott tanya nagyon ritka s megvalósítása is igen drága. Úgy vélem, ahol nyolctíz tanya van a közelben a magasfeszültségű vonalhoz, helyes volna, ha az illetékesek támogatnák az ilyen körzetek villamosítását.

Ezek után is felvetődik az a kérdés, ha a lehetőségekhez mérten mindent meg is adunk a tanyavilágnak, akkor sem valami áldásos állapot így elszigetelten élni. Hogyan lehetne gyorsítani a községekbe való betelepülését a tanyai lakosságnak?

Ismételten

a felvilágosító munkáról

kell beszélnem. Jehova tanainak hirdetői keresik az utat a tanyavilághoz. És nagyon sokszor termékeny talajra is akadnak. Nekünk meg kell előzni ezeket a butító tanok hirdetőit. A külterületen élő ember hetekig nem találkozik senkivel. Örül annak, ha valaki, akivel beszélgetni lehet, betér otthonába. Akkor nyerjük meg ezeket az embereket társadalmunknak, ha az első betérők a kultúráltabb élet hírvivői lesznek. A községi könyvtárak nyissanak fiókokat olyan családoknál, akik szeretik a könyvet. — A könyvhónapok alkalmával a falvakban házról házra járnak az árusok. Helyes volna, ha ilyen alkalmak-

Március 10-i számunkban Kilencvenezer ember a tanyán című cikkünkben ismertettük a Hazafias Népfront kezdeményzésére indult felmérés eredményeit. A tanyai emberek életéről, a tanyavilág problémájáról írt cikkünkhöz sok hozzászólás érkezett. Úgy döntöttünk, hogy vitát nyitunk lapunk hasábjain e fontos kérdésről.

számát, növelni kell a fiókkönyvtárak könyveinek számát, olvasottságát, a külterületi bolt áruválasztékát, a szaktanfolyamok, a filmvetítések számát, a pártnapok számát és tovább kell javítani az emberekkel való foglalkozás közvetlen kapcsolatait.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám
SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

/1021

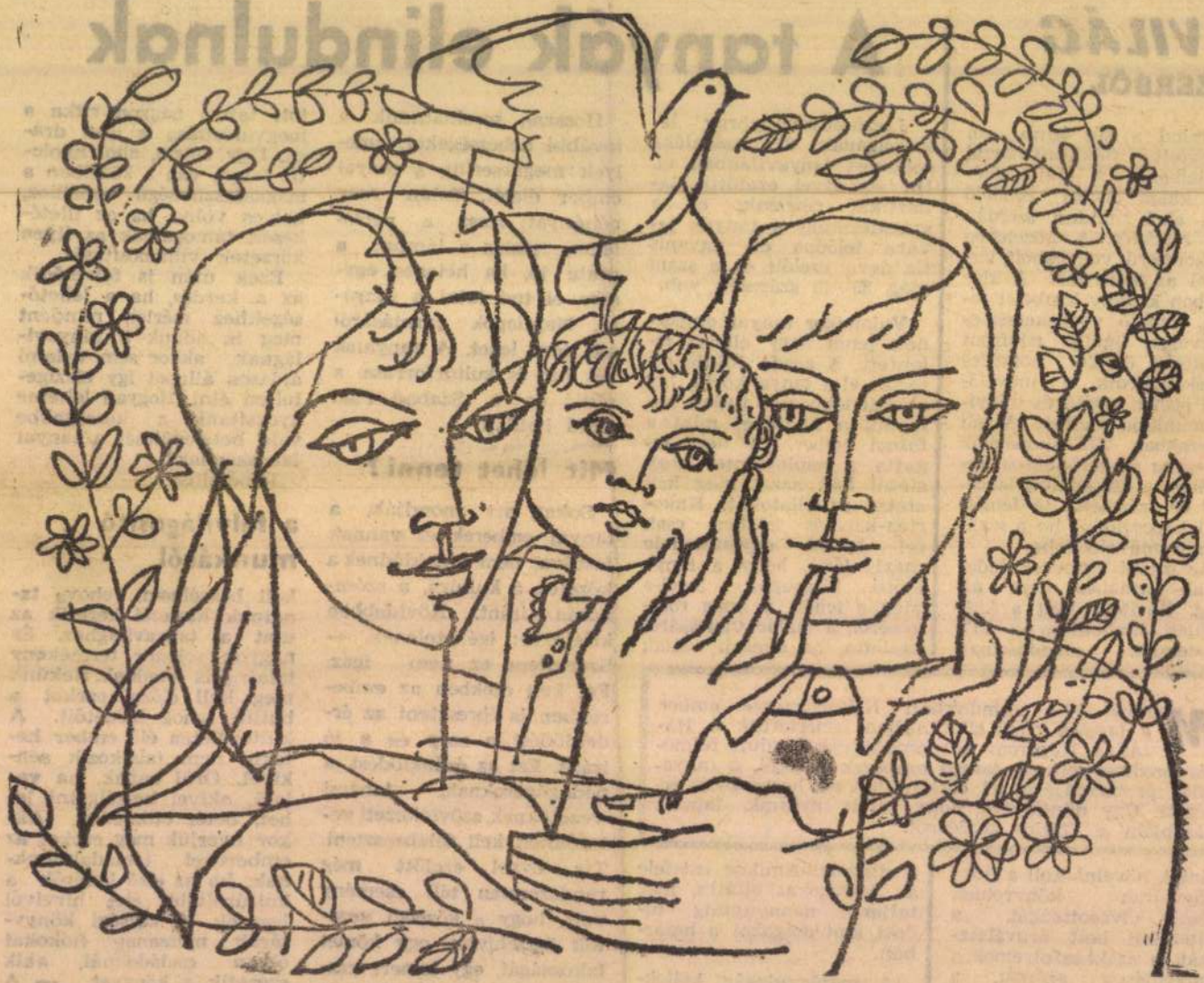

WÜRTZ ÁDÁM: 1966. ÁPRILIS 4.

Szerda, 1966. július 27.

Új bauxitbányáka

a Fejér megyei Kincsesl

Alig húsz esztendeje, Székesfehérvártól néhány kilométernyire a Bakony szélén, Iszkaszentgyörgy község közelében bányatelep létesült. Évről-évre nagyobb jelentőséget kapott ez a bányatelep, amely *Kincsesbánya néven került a köztudatba: a Fejér megyei bauxitbányák itt termelik mélyműveléssel a magyar aluminiumipar nyersanyagát, a bauxitot.*

Január elsejétől kezdve a bányatelep, amely addig Guttamási, majd Isztimér községhez tartozott, *önálló községgé alakult* Kincsesbánya néven. Az új község nagy fejlődés előtt áll, éppen azért, mert *a meglevő itteni bauxitbányák termelését a harmadik ötéves tervben további új bányák nyitásával növelik. Az Almásfüzitői Timföldgyárnak*, amelynek nagyarányú bővítési munkálatairól nemrégiben számoltunk be a *Magyar Nemzetben, ez a bányatelep az úgynevezett »célbányája«*, vagyis ennek a bányatelepnek kell ellátnia jó minőségű bauxittal a bővülő timföldgyárat. Tudvalevő, hogy az Almásfüzitői Timföldgyár fejlesztését *a magyar—szovjet timföld-aluminium egyezmény tette szükségessé*, és ennek megfelelően a kincsesbányai bauxittermelést is jelentősen növelni kell új bányák megnyitásával.

József III. bánya

Ezekről a kérdésekről beszélgettünk a napokban Kincsesbányán *Tatai* Mihály bányaigazgatóval és *Rumpler* Lajos bányamérnökkel, a beruházási osztály vezetőjével. Az igazgató irodájának ablakából szép kilátás nyílik a bauxitot rejtegető hegyekre, amelyeknek útjait mindenütt belepi a bauxit jelenlétét elárulló vörös por.

— Jelenleg a *József III.* bányanyitás beruházási munkálatai folynak — mondta a bányamérnök. — Ezeket a munkákat két év előtt, *1964. szeptember 15-én kezdtük el.* A mélyszinti munkák igen jó eredménnyel haladtak idáig, úgy, hogy *1967 közepén már* nek *kivitelezési munkái 1969-ben kezdődnek.* Az új bánya a tervek szerint *1975. év végén kerül üzembe helyezésre.*

A beszélgetés folyamán megtudtuk, hogy *e bánya nyitása különösen nagy gondosságot követel meg.* Ennek a bányának a bauxit területe felett ugyanis *igen értékes és jelentős üveghomok előfordulás van*, ami üvegiparunk egyik nyersanyaga és fontos exportcikkünk, ezért különös gonddal kell megtervezni a bánya feltárását, majd pedig a termelésnek az ütemezését, hogy az az üveghomok bányászatával *összhangban* legyen, és ez az értékes üveghomok termelésünk és exportlehetőségünk a jövőben is fennmaradhasson.

Új középületek

A *Fejér megyei Bauxitbányák* Kincsesbányán termeli ki a bauxitot. Az új bányák nyitásának munkálatai is azt bizonyítják: *gondos előrelátással készül fel a vállalat arra, hogy a magyar—szovjet timföld-aluminium egyezmény keretében a növekvő timföldgyártáshoz szükséges alapanyagot, a bauxitot kitermelje.* Az önálló községgé fejlődött bányatelepnek a húszévi távlati fejlesztés során több mint háromezer lakosa lesz, túlnyomórészben bauxitbányászok.

A bányászat fejlődésével egyidejűleg *a község több új szociális és kulturális létesítménnyel gazdagodik.* Ennek már látható nyomai vannak a községben. Még az idén átadnak további húsz lakást. Épül egy százszemélyes legényszálló. Teljesen korszerűsítik a bányászfürdőket. *Már megépült a község új négytantermes általános iskolája*, szeptemberben már elkezdődik a tanítás, a tágas ablakú, parkettás tantermekben, a korszerűen felszerelt vegyi laboratóriumban és a politechnikai

Utasítás hely

agyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
st, V., Petőfi Sándor u. 17
elefon: 188-296, 188-307
MAGYAR NEMZET

1021

Szerda, 1966. július 27.

FIATALOK KÖNYVESPOLCA

Az Ezeregynap legszebb meséi

Az arab Ezeregyéjszaka párja a perzsa Ezeregynap: immár évezredes, keleti képek bőségével megáldott érdekes mesekincs. »Nagy hatalma van a mesének« — hangzik a gyűjtemény bevezető-keretező meséjében a mesefa-dajka szava —, »elűzi az unalmat, az egykedvűséget, a csüggedést, felserkenti az erőtleneket, lecsillapítja a nyughatatlanokat, és mindenre megadja a választ, még arra is, amit senki sem kérdezett«. Áradó gazdagságú, színpompás, képzeletdús mesekincs ez, amely most francia közvetítésen át, és *Vázsonyi* Endre földolgozásában kerül a nyolc éven felüli kis olvasók kezébe. A színes műmellékletek és a tusrajzok *Róna* Emy munkái. *(Móra Könyvkiadó)*

A tollaskígyó fiai

Az *Ortutay* Gyula szerkesztésében megjelenő, *Népek meséi* sorozat új kötetében dél- és közép-amerikai népek mesekincséből válogatott *Bogsár* Lajos, az egzotikus táj és az odavaló népek, az ottani kultúra jeles ismerője. A mesék egy része az indián népek őstörténetének költői elbeszélése, más része mintegy mitológikus földolgozása a természet jelenségeinek. Kitűnően fordított meseválogatás ez a könyv, amelynek külön értéke *Würtz* Ádám illusztrációsorozata. *(Móra Könyvkiadó)*

VOLLY ISTVÁN—WÜRTZ ÁDÁM

Egy szénatom kalandozásai

Tudományos mese, nagyszerű képzőművészeti illusztrációkkal, a hét éven felüliek által is jól érthető szöveggel — ez az *Egy szénatom kalandozásai* című gyermekkönyv, amelyet *Volly* István kedvesen, érdekesen írt és *Würtz* Ádám korszerűen rajzolt. A *Bölcs Bagoly* új kötete egyike a legjobbaknak ebben a sorozatban. *(Móra Könyvkiadó)*

BODOKY RICHÁRD

Livingstone

Afrika egyik leghíresebb kutatójának és fölfedezőjének, David *Livingstone*-nak élettörténetét dolgozza föl hiteles dokumentumok, elsősorban Livingstone naplója alapján *Bodoky* Richárd érdekes, magas irodalmi színvonalú könyve. A gazdag történelmi panorámát is adó kötetet számos korabeli dokumentum illusztrálja. *(Móra Könyvkiadó)*

NÉMETH IMRE

Zsarnokok futára

Tizennégy éven felülieknek ajánlja érdekes könyvét *Németh* Imre: a *Zsarnokok futára* Báthori Zsigmond egyik diplomatájának kalandjaiban nemcsak az akkori történelmet ábrázolja művészien, hanem jó néhány messze mutató tanulságot is közöl. A könyvet írója Bajcsy-Zsilinszky Endre emlékének szenteli; a független haza szeretete kapcsolja össze az egykori erdélyi követet a magyar antifasizmus mártírjával. A kötetet *Ék* Sándor illusztrálta. *(Móra Könyvkiadó)*

GRIMM

Rigócsőr király

Nyolc éven felülieknek adja át a kiadó a *Grimm testvérek* másfélszázados meséit *Rónay* György szerető magyarításában. Ha felnőtt olvassa a német mesekincsnek ezeket a különös remekeit, az élet kemény, kegyetlen valóságának jelképes ábrázolására ismer rá: a gőgös meghunyászkodásáról, a második asszony mostoha praktikáiról, a kitartó munka elmaradhatatlan gyümölcséről, a szívtelen hatalmasságot móresre tanító kisemberről szólnak ezek a mesék. A gyermekek minden boszorkányosságával együtt is népmesei tisztaságú és igazságérzetű tündérvilágot ismerhetnek meg a Grimm testvéreknek e néhány, szép meséjéből, amelyeket *Heinzelmann* Emma népies rajzolatú és részben színes illusztrációi díszítenek. *(Móra Könyvkiadó)*

Würtz Ádám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KÖNYV T.

1966 MÁR 1021

1566—1966: a magyar történelem egyik hősi és önfeláldozó epizódjának: Szigetvár elestének, Zrínyi Miklós és társai kirohanásának négyszázadik évfordulója. Erre az alkalomra jelenik meg a költő Zrínyi három évszázados művének, a Szigeti veszedelem-nek új, Würtz Ádám illusztrálta díszkiadása. A Kossuth-díjas Lengyel Lajos által tervezett kötet méltán számíthat a szép magyar könyvek kedvelőinek érdeklődésé-

Az *Európa Könyvkiadó* közeljövőben megjelenő verseskötetei között több az antológia, mint az úgynevezett egyéni versesköt

Szombati mozaik

HÁNY CIGARETTÁT SZÍVNAK EL NAPONTA A FIATALOK?

Az Egészségügyi Felvilágosítási Központ munkatársai több ezer fiatalt kérdeztek meg arról, miért szoktak rá a dohányzásra? A statisztikák szerint ugyanis, bár ritkán, de már a 14—15 évesek 25 százaléka, 13,6 százaléka azonban rendszeresen cigarettázik. Az életkor előrehaladásával párhuzamosan növekszik a számarány: a 16—17 éveseknek 21,6, a 18—19 éveseknek 18,9, a 20—21 éveseknek 30, a 22—23 éveseknek 40,2, a 24—25 éveseknek pedig 41,3 százaléka rendszeres dohányzó. A válaszokból kiderült, hogy a szülők dohányzása nem nagyon befolyásolja a fiatalokat, annál inkább a barátoké: 70—80 százalékában azért próbálkoztak meg az első cigarettával, mert a barátjuk dohányzott. A részletes elemzés azt is kimutatja, hogy a rendszeresen dohányzó fiatalok csaknem fele már a középiskola első és második osztályában rákap a dohányzásra. A dohányzó fiúk 44,1 százaléka szív el naponta tízнél több cigarettát, a lányoknak csupán 31 százaléka. Hat-tíz cigarettát a fiúk 29, a lányok 26 százaléka, egy-öt cigarettát a dohányzó fiúk 27, a lányok 43 százaléka szív el naponta.

— A NÉPSZAVA következő száma január 4-én, kedden jelenik meg.

— Indiai gyermekrajzkiállításra készülnek a vaskúti úttörő képzőművészeti szakkör tagjai. A kis közösség munkája az országhatáron túl is ismert. A pajtásoknak már sok száz rajza szerepelt nemzetközi gyermekrajzkiállításokon és mindenütt kiemelkedő sikert arattak.

— Tatarozzák a mádi művelődési otthont. A község kézimunka szakköre évek óta kapcsolatot tart a kalocsai és a mező-

— A hagyományos újságíró bált február 5-én rendezik meg a Hungária Kávéház összes helyiségeiben.

Újévi ajándék a debreceni hármas ikreknek

A debreceni orvostudományi egyetem szülészeti klinikáján két héttel ezelőtt Szabó Lajosné 20 éves debreceni fiatalasszony, a Debreceni Ruhagyár dolgozója, hármas ikreknek adott életet. Újévi ajándékként a debreceni városi tanács 5000 forintos takarékbetétkönyvet és

Készül Baranya idegenforgalmi

A szakemberek láttak Baranya meg genforgalmi re tervének kidolgoz A tervben szerepel bi között nemzeti p tesítése a keleti M ben. Bekapcsolják genforgalomba a hí lányi vörösbor haz nagyobb szerepet jövőben Mohács is.

Veszélyes jármű

A járművek kö traktor a legveszed sebb — írja W. D. angol szakorvos tan nyában. A traktorb tek igen súlyosak: 3, közül egy halálos. szerint az áldozatok többször harminc éve lüli tapasztalt trakt zetők.

— ELŐZETES LETAR TATÁSBA helyezték E Ferenc 60 éves foglalk nélkül, büntetett elő balatonföldvári lakost. fántj az ország több vá ban különböző ürügye kisebb-nagyobb pénzöss ket csalt ki. Állandó la

Würtz Ádám
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1966 JAN 1

NÉPSZAVA

1021

(Würtz Ádám rajza)

Vasárnapi mozaik

■ **IDEIGLENES HÍD A CSEMEGE ÁRUHÁZ ELŐTT**

Jól halad a munka a Blaha Lujza téri aluljáró építésén. Az Emke sarka előtt az összekötő folyosó vasbetonalapzatát már előkészítették. A jövő héten szerelik az oldalfalak és a födém acélszerkezetét. Előkészítik az Emke épületsarkán az alapzat falának áttörését, hogy a folyosót összeköthessék az árkádok alatt már kialakított lépcsőkkel. A Csemege Áruház előtt a jövő héten az összekötő folyosó acélszerkezetét szerelik. A jövő hét végén hozzálátnak a Csemege Áruház előtti árkádok alatt a lépcsőfeljárók építéséhez, ezért az árkádok alól el kell terelni a gyalogosforgalmat. A gyalogosok a most épülő összekötő folyosó felett egy ideiglenes, 14 méter hosszú hídon haladnak át. A jövő héten a Nemzeti Szálló előtti járda elé kerül az ideiglenes villamosvágány.

■ **Ifjúsági parkok Sátoraljaújhelyen**

Május 1-én nyitják meg Sátoraljaújhelyen az új ifjúsági parkot, amelynek háromholdas területén sétányokat, rózsakerteket alakítanak ki, továbbá hintával, lubickolóval, homokozóval és forgókkal ellátott játszóteret létesítenek. E sétányokon felállítják II. Rákóczi Ferenc, Lórántffy Zsuzsanna és Munkácsy Mihály mellszobrát.

— A ZENEMŰVÉSZETI FŐISKOLA operatanszakos hallgatóinak nyilvános vizsgáját február 21-én este 7 órakor rendezik meg a Zeneakadémia kistermében. A belépőjegyeket díjtalanul bocsátják az érdeklődők rendelkezésére.

— **Műszaki klubokat alakítottak** a zalai állami gazdaságokban. A klubokban tapasztalatcseréket szerveznek, műszaki és tudományos előadásokat tartanak, műszaki és technikai bemutatókat rendeznek a termelőszövetkezetek számára.

■ **A GÁRDAORNAGY LEVELE SZEGEDRE**

A Szovjetunió dnyepropetrovszki körzetéből levél érkezett Szegedre Kaminszkij nyugalmazott gárdaőrnagytól, aki részt vett hazánk felszabadításában. A szovjet tiszt azt kérte, próbálják megtalálni régi szegedi ismerőseit, azt a családot, amelynél 1944 októberében néhány bajtársával több hétig szállást talált. A szegedi család lakcímét, nevét nem tudta, s mindössze egy fényképe van róluk, amely a család gyermekét ábrázolja. A Szovjetunióból érkezett fényképet s a gárdatiszt levelét közölte a Délmagyarország. A régi fotóról magára ismert Láng Jenőné Polgár Erzsébet a Délmagyarországi Áramszolgáltató Vállalat beruházási előadója. A 21 évvel ezelőtti kislány ma már asszony. Szülei nyugdíjasok, akik még jól emlékeznek a szovjet tisztekre. A szegedi család válaszolt Kaminszkijnak, s megírták neki szívesen látnák vendégül most is, ha ismét ellátogatna Szegedre.

■ **LOTTÓNYEREMÉNY-JEGYZÉK**

A lottó 7. játékhetén 6 857 436 szelvény érkezett. Öttalálatos nincs; négy találatot 36 fogadó ért el, a nyereményösszeg egyenként 142 863 forint 75 fillér. Háromtalálata 5068 fogadónak volt, nyereményük egyenként 5 forint 50 fillér. A kéttalálatos szelvények száma 154 43[illegible] ezekre egyenként 16 forint 70 fillért fizetnek.

— **A 112 éves Concordia-kórus** hagyományos nemzetközi farsangi bálját szombaton nagy sikerrel rendezték meg Kőszegen. A Jurisich-vár termeiben az ország számos városából, továbbá Ausztriából érkezett mintegy 1300 vendég szórakozott.

— **Működő repülőgép-[illegible]**

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Würtz Ádám
1946 FEB 20.
NÉPSZAVA

1021

(Würtz Ádám rajza)

Würtz Ádám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 MÁR 20.

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

— **A Szigeti Veszedelem** díszkiadását készíti elő a 400 éves jubileumra a Zrínyi Könyvkiadó. A néhány számozott példányt is tartalmazó kiadás Würtz Ádám ismert grafikusművész illusztrációival jelenik meg.

Würtz Ádám grafikus

Repr: Illusztráció a Móra-kiadó Tollaskigyó c. mesegyűjtemény-ehez

1966. feb. 20. Könyv

Würtz Ádám grafikus

Szövegben említve részvétele a Villamosgép Művelődési Házban rendezett ~~ki~~ grafikai kiállításon

1966. feb. 19 Villamosgép

Azért. 24. Összecsomózza. 25. Lo-
pakodik. 27. Halszelet. 29. »GG«
30. ... könig (Goethe). 31. LOV
33. Női becenév. 35. Hajó, angolu
37. A hajnali Nap jelzője. 39. Ap
róbb kellemetlenség. 41. Gyóg
szer alapanyag. 43. Húsos leve
44. Tiltakozás. 46. Abu ... 48. Sze-
mélyes névmások. 50. Ami jár ne-
kem. 52. Régi római ruhadarab.
54. Ragadozó. 56. Német birtokos
névmás. 57. ... és emberek (Stein-
beck). 59. Rámoló. 61. Vonatkozó
névmás. 63. Döntés, tájszólással.
65. Azonosak. 67. Titkos tudo-
mány. 69. Zűrjének. 71. Volt kül-
ügyminiszterünk. 73. Beszélőtehet-
ség. 75. Több a kelleténél. 76. III.
Napóleon hadügyminisztere. 78.
Bibliai démon, éji boszorkány. 80.
Állati »matrac«. 83. Barátok, fran-
ciául. 85. Olasz férfinév. 86. Idős.
88. Hegyi levegő. 90. Művészhár-
mas. 92. Nemcsak rám és rád. 94.
Szutyok. 95. Halogat. 98. Kis folyó-
vizek. 100. Ostoba. 101. Vissza:
európai főváros. 103. Egyformák.
104. Város ...: Veszprém megyei
falu. 106. Kereskedik. 108. Shakes-
peare folyója. 110. Német filozó-
fus. 112. ... lesz rajta a félelem.
114. Nagy szovjet tó. 115. Lent. 116.
Farengeteg. 117. Ebben az évben
történt.

FÜGGŐLEGES: (Kétbetűsek:
ŐR, AM, ÁM, LÁ, ŐJ, TM.) — 2.
Nyílás. 3. Elődöm. 4. Filmcsillag.
5. Hivatalos levelezés. 6. Latin
személyes névmás. 8. Visszafut. 9
Ritka férfinév. 10. Nagy szíriai vá-
ros. 11. Órahang. 12. Kápolnás ...:
falu. 13. Alkonyatit. 14. Dacos ta-

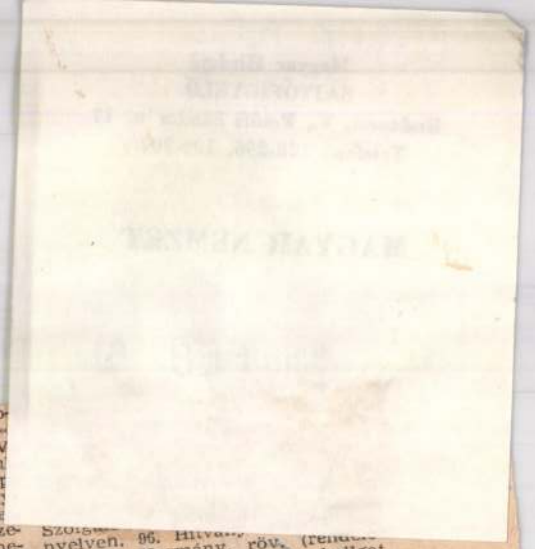

Szolg... 96. Hitva... nyelven. 99. Kormány, röv. (rend... gye. 99. Kormány, röv. (rend... tekben). 102. Tito elnök hallgat rá. 105. Költői műfaj. 107. Bőséges. 109. Szonda egyik fele. 111. Évszak. 113. ÁLE.

(Fenyősy Antal)

*

A rejtvény négy hosszú sorában elrejtett Röntgen-levél megfejtését kérjük beküldeni, 1966. február 14-ig.

Megfejtés a január 23-i számból: Félreértett, kedves doktor úr. Én ugyanis nem megfiatalodni szeretnék, hanem megöregedni ...

NYERTESEK:

Tíz-tíz lottószelvényt nyertek: Fehér Miklós, Bp. V., Alpári Gyula u. 21., Grexa Irén, Bp. XI., Karinthy út 23., Halmágyi Antal, Bp. XII., Kiss János altb. út 9., dr. Rusz János, Bp. XV., József Attila u. 79., Zavagyák Emilné, Bp. VIII., Rákóczi tér 11., Átyim Mária, Mezőpeterd, Jurán Mária, Jászszentandrás, Nyitray Lajos, Miskolc, Sümegh János, Kecskemét, Várnagyi Gyuláné, Sopron.

A nyerteseknek a lottószelvényeket postán elküldjük.

Würtz Ádám
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1966 FEB 6.

1021

Joseph Andrews és barátja, Mr. Abraham Adams kalandjai

Henry Fielding regénye

A bibliofil jellegű könyvek sorozatában adta ki a *Magyar Helikon* műfordítás-irodalmunk egyik nagyon régi adósságát: *Fielding*-nek, a *Tom Jones* szerzőjének, nálunk széles körökben még nem ismert művét, a *Joseph Andrews és barátja, Mr. Abraham Adams kalandjai*-t. Szinte érthetetlen, hogy *Balabán* Péter előtt, aki most szép munkát végzett a regény fordításával, senki sem nyúlt ehhez a műhöz.

Bár a regény első kiadásának címoldalán ott szerepelt ez a felírás: »*Cervantes modorában elbeszélve*«, és Fielding műve csakugyan a *Don Quijote*-ra emlékeztet, kétségtelen, hogy a *Joseph Andrews* szerzője nem egyszerűen transzponálta a spanyol remekművet a XVIII. század Angliájába. Lényegében nem Cervantes utánzásáról, hanem Cervantes továbbfejlesztéséről van szó. Egyben saját korának nagyon bátor társadalomkritikájáról is. A mű leleplezte az igazságszolgáltatás részrehajló, elfogult közegeit és az álszent papokat.

Balabán Péter utószava megállapítja, hogy Fielding nem hitt a társadalom megjavításának nagyobb lehetőségében, csak az egyes emberek jellemének átformálásában. Ezzel magyarázható, hogy csak privát utópiákat, kis boldogság-birodalmakat tudott felvázolni.

Würtz Ádám illusztrációi nagyon sikerültek. *Szántó* Tibor kötésterve és tipográfiája is méltó az eredeti műhöz.

lafalak zárják k
lafalak alján ki
meg. Micsoda s
hajlék, bizonyá
berek laknak
maradok, el is
viharban, mári
Nem sokat
pillanat, odafutok a házhoz,
lenyomom a kilincset és belé-
pek.

A tornác után nagy szobába érek. A belső lépcsőn, a felső szobákból, magas, szikár férfi lépked lefelé. A szokott hallgatag arc, amilyennel errefelé annyiszor találkozom. Hatvanéves lehet, de talán hetven is.

Köszönök és elmondom, hogyan vetődtem ide. Hellyel kínál, szűkszavú, de nem barátságtalan. Hamarosan megjelenik az asszony is, a felesége

vesen meg is
a legendabeli, akiről beszélni
kezdett?

A férfi összeszorítja ajkát, most veszem észre, hogy állandóan így tesz, és ha beszél, akkor is csak szűri a szavakat fogai között, nem nyitja ki a száját. Most hallgat, csak amikor megismétlem a kérdést, válaszol. Kelletlenül, kérdéssel:

— Nem ismeri azt a legendás történetet, amely régen annyira kedvelt a szomszédos

MOST AKTUÁLIS
MOST O
Június 5-ig

Pamut és pamut-típusú, műszál- és selyemáruk, és nyomott kivitelben

Len nyári tarkánszőtt, sima shantung és filmny

Női, bakfis, lányka, baby ruhák, komplék, pon szőtt, nyomott pamut, len és selyem alapanyagb

Férfi, női, gyermek fürdőruhák és fürdőnadrá nadrágok, halásznadrágok, gyermek napozók

Női nylon, cérna, csipke, simplex kesztyűk, gye kesztyűk

Férfi, női félcipők és szandálok, magasszárú gy szandálok

SOKFÉLE RUHÁZAT
30—40—50 %-os árenge
a kijelölt áruházakban és

1961 MÁJ 30

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

MAGYAR NEMZET

Az aranyliba

Illés Béla összegyűjtött elbeszélései

Kevés magyar írót ismertem, akinek a fabula, az anekdota, a mese, az epika annyira életeleme volna, mint Illés Bélának. Egon Erwin Kisch jegyzi meg életrajzában, a *Szenzációk vásárában*, hogy a világon az a legérdekesebb, ami állandóan és folytonosan történik. Illés Bélát, akinek 1920 és 1964 közt keletkezett, összegyűjtött elbeszéléseit tartom a kezemben, ez az állandó és folytonos epika érdekelte. Akkor is ír, ha mesél, a Kútvölgyi úti kórház betegágyán is anekdotázik, anekdotái szabályosan kerek történetek, amelyek nem *bon mots*-kra vagy tréfákra épültek, hanem cselekményre, mindig cselekményre. A cselekmény igénye és szeretete beleépült eszméletébe, egész idegrendszerébe; fehér asztal mellett mesél, pipafüstben parolázva mesél, az ő pipafüstjéből, akár Mikszáthnál, mindig különös, érdekes emberek és események bodorodnak elő, ezeknek az embereknek, eseményeknek és cselekedeteknek végső tanulsága mindig az, hogy az emberek sorsát a forradalom izzítja át.

Erről szól az az ötvenegy novella is, amely *Az aranyliba* címmel, Illés Béla elbeszélői munkásságának nagy foglalataként, *Jászberényi* József szerkesztésében, az ünnepi könyvhét alkalmából, a *Szépirodalmi Kiadónál* jelent meg.

A hetvenéves író ötvenesztendős irodalmi munkásságának egyik gyűjteménye ez a testes, nagyon szép kiállítású kötet, amely *Würtz* Ádám mesteri illusztrációival jelent meg. Ez az ötvenegy történet és fabula, ahogyan már írtam, a meseteremtő mikszáthi pipafüstből bodorodott elő, Illés Béla elbeszélő, játékos, cselekmény-teremtő kedvéből. Mielőtt azonban ezek a históriák, háborús regék, történetek és emberek besétáltak volna Illés kéziratlapjaira és a magyar irodalomba, véres és történelem-formáló valóságot éltek át, onnan emelte ki az író embereit, hőseit és történeteit. Nagyon gazdag, kemény, küzdelmesen nehéz, forradalmi izzású korban él Illés Béla, s mint minden nagy forradalmár, az élet rendkívülien gazdag élményvilágán ment keresztül.

Legutóbb betegágyától természetesen anekdotával bocsátott utamra.

Elmondta, hogy Mikszáth hallott egyszer egy történetet. Hogy a hatvanas években összeírták a 48-as küzdelem életben levő honvédeit. Kétszer annyian jelentkeztek, mint amennyien valaha, a nagy küzdelmek idején lehettek. Másodszor is összeírták őket a millennium idején. Akkor már háromszor annyian voltak, mint valaha, 48/49-ben. Mikszáth, aki szerette ugyan a nemzeti önismeretet, de sokat adott a nemzet túlfűtött érzékenységére is, soha nem merte megírni a históriát. Elmesélte valakinek, az őrizte a fabulát, s egyszer elmesélte Illés Bélának. Illésnek igen tetszett, mert önismeretünket gazdagította. De nem írta meg ő sem soha, csak elmesélte a Kútvölgyiben. »Egyszer írd meg, mondta, ne vesszen kárba.«

Mikszáth kora óta érzékenységünk is csökkent valamelyest, Illés Béla kora nyomán kibontakozott önvizsgálatunk és megerősödött önismeretünk, miért is veszne feledésbe Mikszáth története, Illés anekdotája?!

R. P.

Végh András: Hegyek

FARAGÓ VILMOS:

KÖNYVEK

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 AUG 21

1021

Würtz Ádám: Napfényben

1021 Würtz Holán

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

VOLKSSTIMME 1966 T. 13

Ungarische Kunstausstellung in Linz

In der Neuen Galerie in Linz ist eine Ausstellung dreier bedeutender ungarischer Künstler der Gegenwart zu sehen. Es sind der Maler Endre Domanovszky, der Bildhauer Jenö Kerenyi und der Graphiker Adam Würtz.

In Wien ist die gleiche Ausstellung bereits im November im Collegium hungaricum, das auch um das Zustandekommen der Linzer Ausstellung bemüht war, gezeigt worden.

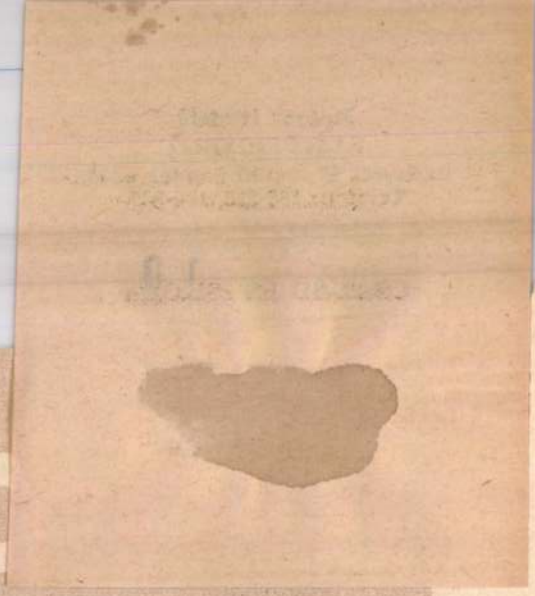

A TÖRŐDÉSTŐL A VERÉSIG

lal akár, ha hosszú is az út labdarúgó képességének *elismerésétől* addig, hogy elvárjuk tőle: jelese legyen helyesírásból.

Az, hogy elvárunk valamit a gyerektől, s hogy törődünk vele, összetartozik, s az első az utóbbinak van alárendelve, ha élesen nem is különülnek el. A törődésnek különféle formái és fajtái vannak, és a köztük levő viszony meghatározása, a belőlük fölépíthető rangsor összeállítása nagy probléma. A törődés körébe tartozik a külön ágy is, hasonlóan a tiszta ruhához és fehérneműhöz; de nem csak ennyi az. Nem meríti ki a törődés fogalmát a tanulás, a lecke-ellenőrzés módszeres végrehajtása sem, bár a szülők általában ezeket említik az alapvető szükségletek (élelem, lakás, ruha) kielégítése mellett; akár úgy, hogy nem tudnak neki eleget tenni („Nincs időm, hogy a leckéjét is kikérdezzem!"), akár úgy, hogy a teljesítésére hivatkoznak („Pedig minden este kikérdezem elalvás előtt, akármilyen fáradt is vagyok!"). A kétféle érvelésre egyféleképpen lehet válaszolni.

A törődés megvalósításának formái nemcsak úgy képzelhetők el, hogy az apa vagy az anya félrevonul gyermekével a szoba sarkába és a másnapi tanrend alapján „kikérdezi". A kikérdezés és a szigorú ellenőrzés helyett rokonszenvesebb és hatásosabb *az érdeklődés*, amelynek nem kell föltétlenül a tanulmányi munkára szorítkoznia. *A gyerek életformájának elismerése, problémáinak becsülése, a családi nyilvánosság előtt való szerepeltetése* mindmind hozzátartozik a törődéshez.

A 35 anya közül 34 állásban van, de *a családi életben feloldott törődés* nem is kíván külön időt, nem kell elalvás előtt „holtfáradtan" kikérdezni a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Würtz Ádám
1965 10

1021

ALFONSO GATTO:

Kisfiú tükörben

Mint nyílt vizen a bárka,
úgymond, ő bátrak bátra,
s miként a hold telőben,
feszeng oly jó erőben, —
mint a halál hatalma
s teljes sötét az éjben,
vakszerencsére bízza
sorsát könnyű szívében.

Egy árnyék, ismeretlen,
egy „Ki vagy?" fogvacogva,
s ki magát még csacsogva
becézi, — beleretten.

RÁBA GYÖRGY fordítása
WÜRTZ ÁDÁM rajza

Egy irodalom fél évszázada

1.

Egy irodalom életében ötven esztendő nem nagy idő: egy emberöltő éppen csak arra elegendő, hogy alapítók műve beérjen, s hogy megjelenjenek az első ifjú generációk, akik már további fejlődés irányát határoznák meg.

A szovjet irodalom, mert valójában az orosz, illetve a szovjet népek irodalmában a szocialista eszmények következetes vállalását jelenti — egyidős a szovjet hatalommal. Tehát: két év múlva lesz ötvenéves.

Nem előzmények nélkül való, s máris hagyományteremtő szerepe van. Birtokosa ezeresztendős ősi kultúráknak, mondjuk, a szovjet-grúz, vagy a szovjet-örmény irodalom esetében, közvetlen előzményei a múlt század derekától kimutathatók az orosz literatúra radikálisan haladó íróinál — és máris klasszikusai vannak. Élők úttörő vizsgálatait leszámítva, mely megkísérelte volna a választ arra a kérdésre: mi tehát a szovjet irodalom?

3.

Részletes választ mi sem adhatunk, s ízelítőnek talán elegendő, ha jelezzük ennek az irodalomnak sokrétűségét, alapos tanulmányozást követelő gazdagságát.

A szovjet irodalom: *soknemzetiségű irodalom*, amelyik egybekapcsolja a szovjet népek különböző történetű, s különböző jelenű literatúráit. Az orosz irodalom mellett a tadzsikokét és a kazahokét, az ukránok mellett az észtekét és a litvánokét, a grúzok mellett az osszétekét és az azerbajdzsánokét. A sor sokáig folytatható. Mit jelent ez a közösség? A szocialista világnézettel egybekapcsolt írók szemléletének, alkotó módszerének hasonlóságát, tudatosan vállalt azonos irányát. Jelenti az azonos célt is, amelyet a szocialista realizmus fogalmával jelölünk. Ez a fogalom nem egyszerű, s nem is egyértelmű. Természetesen ha minden szovjet író mindenegyes sorában *hivatalos* politikai deklarációt keresünk — úgy ez a kétség felmerülhet. A szovjet vitákban azonban igazán mindenki a saját véleményét mondja, általában éles formában. Ismeretesek például nálunk is azok az eszmecserék, melyek *Szolzsenyicin* alkotásai körül zajlottak. Egyesek azt állították, hogy *Szolzsenyicin* Ivan Gyenyiszovicsa az orosz paraszt »örök« jelképe, s éppen ezért nem is alkalmas arra, hogy a kommunista mozgalom nagy megrázkódtatásait személyének tragédiájában ábrázolják. Mások azonban úgy vélték, hogy Ivan Gyeniszovics egyszerű ember, aki hű hazájához és osztályához. Lehet, hogy nem

Francia festők

A Szépművészeti Múzeum sorozatos nemzetközi rendezvényei között is kivételes hely illeti meg a szombaton megnyílt, legfrissebbet. Százötven év francia festészetének alkotásait láthatjuk itt a budapesti, a prágai és a berlini múzeumok anyagából összeválogatva.

Az előző, a spanyol festészet remekeit bemutató kiállítás szenzációja a hazai gyűjtemény teljessége volt, a vendéganyag csak kiegé-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

Würtz Ádám

1965 NOV 7.
1021

(Würtz Ádám rajza)

A HARMADIK NEMZEDÉK

Igor Szávolszkijjal — szőke, barátságos, kék szemű, megnyerő külsejű orosz fiú, diplomatának készül a moszkvai egyetemen — járkáltam Leningrádban, Észak csodálatos Velencéjében. Az esti utcán ezrek jártak. Volt, aki hazafelé sietett, mások sétáltak. A parkok padjain fiatal párok ültek.

Szinte észre sem vettük, s már a turbinagyár, egy világszerte híres nagyüzem, az Elektroszila környékén jártunk, amikor Igor minden átmenet nélkül megjegyezte:

— *Idáig jöttek Hitler csapatai, az üzem falai alatt húzódott az első vonal. A gyár a szó szoros értelmében a frontnak termelt, s egy nyolcórás műszak alatt, háromszor-négyszer ragadtak fegyvert a munkások, hogy kiverjék a gyár területéről a németeket. Azután dolgoztak tovább. Bombazáporban, ágyúlövések közepette.*

Igorra néztem, kicsit meglepett, hogy fiatal barátom, aki talán azokban a nehéz napokban látta meg a napvilágot, mennyire tisztában van a több mint két évtizede történt eseményekkel. De ő elgondolkozva folytatta:

— *Ne haragudj, ha erre járok, mindig a háború, s apám jut eszembe. Édesapám a kilencszáznapos fasiszta blokád idején vezető ember volt itt egy gyárban. A halálra ítélt városban borzalmas volt a helyzet, mindenki egyformán szenvedett, a halál aratott akkor ezen a tájon. Apám valahogy a legszerencsésebbek közé tartozott. Ő is felfúvódott és teste feketedett már a rettenetes éhezéstől, amikor a szovjet csapatok megtörték a gyűrűt a forradalom fővárosa körül. Így apám nem került a nyolcszázezer éhhalott közé, életét megmentette az emberi hősiesség és gondoskodás. De azóta is, ha valamiről a háború*

Gondoljunk most őszinte hálával azokra, akik itt a Volokalamszki úton, s a második világháború lövészárkaiban harcoltak és életüket áldozták azért, hogy mi élhessünk... Igyunk a győzelemre.

A házigazda teljes világosságot kapcsolt, összecsendültek a poharak, de jól láttam, hogy a fiúk és lányok szeme könnyes. Sokszor fordult még a magnetofon orsója, mire az első pár újra táncolni kezdett.

Egy óra múlva azután hazakészülődtek a lányok.

— *Apához holnap jönnek az egykori katonatársak. Kicsit pihenni kell, én leszek a háziasszony* — búcsúzott a társaságtól az első, s gyorsan követték partnereikkel a többiek. A felnőtt, kegyetlenül nehéz utat járt generációt készültek méltón ünnepelni a fiatalok.

Breszt falainál

Nagyjából ugyanebben az időben érkeztek a határmenti Bresztbe a Szovjetunió minden részéből azok a fiatalok — mintegy ezren —, akik vállalva a költségeket és az utazás fáradalmait, végigjárták azt az utat, melyet a szovjet katonák és partizánok a nagy honvédő háború éveiben megtettek. A fiatalok, akik a háború idején vagy éppen a béke első napjaiban születtek, még egyszer elolvasták a háborúról szóló írásokat, újságcikkeket, könyveket, megnézték a múzeumokban összegyűjtött beszédes emlékeket, fényképeket, filmhíradókat, s egyéb beszámolókat. Azután elindultak az egykori nagy

sportolok, néha kirándulok, időm legnagyobb részében pedig a kémiával foglalkozom. Egyébként bevallom, életem értelme — szerény erőmhöz mérten —, az élet szebbé tétele, és elkövetni mindent azért, hogy ne legyen többé háború, hogy az emberek mindig mosolyogjanak és a gyermekek ne veszítsék el édesapjukat.

Vjacseszlav Burov, 21 éves, negyedéves fizikus.

— *Nagyanyám, nagyapám és anyám* — mondja magáról —, *a blokád idején végig Leningrádban volt. Anyám egy repülőezrednél szolgált. Nagyapám egy üzemben dolgozott. Apám a fronton harcolt, pilóta volt. Nagyapám éhenhalt, bátyám pedig 1945 tavaszán a fronton vesztette életét.*

— *Magam jó fizikus szeretnék lenni. Ez életem célja. Szeretem a zenét, barátaimmal kávéházba járok, és szerelmemmel Moszkva utcáin sétálok. Példaképem? Az Ember. Így, nagybetűvel.*

Tamara Borzduk gyári munkásnő, húsz esztendős. Édesapja a II. Bjelorusz Front kötelékében tisztként harcolta végig a háborút. Magáról szűkszavúan csak ennyit mondott:

— *Nagyon szeretem a zenét, színházba rendszeresen járok. De talán még gyakrabban látogatom a koncerteket. Szeretek kirándulni, bár erre elég ritkán nyílik lehetőség. Röplabdázom, ejtőernyőzöm és teniszezem. Barátaimmal szeretek kávéházban, étteremben, vagy otthon összejönni. Legszívesebben velük szórakozom. Van egy igazi jó barátom, aki egyben példaképem is. Energetikus-mérnök, nyolc évvel idősebb nálam. Bakuban lakik, mégis*

harcoltak, s a béke hajnal
ben hazatértek.

Válja szerényen így véle

— *Nem tudom, lehet-e*
nak számítani baráti össz
Ha én vendégségbe meg
taimhoz, az egész idő a f
házról és könyvekről folyo
lik el. Tartalmas délutá
ezek.

— *Van-e az életben ideá*
ez nagyon bonyolult és n
Természetesen van olyan
ről szeretnék példát venni
hasonlítani hozzá. Ha az
veszem, legjobb példa Fag
Gárda című regényéből I
cova alakja. Ám az a t
hogy az ember nem azono
sen ideáljával, legfeljebb
hozzá hasonlóvá válni. N
vannak pozitív és negatív
sok.

— *Számomra természetes*
ember élete csak akkor le
ha másokért él. Úgy gond
országunkban újabb két év
tán felépül a kommunista t
Ez a tény nagyon sok ember
ba ejt. Bennünket munká
hiszen reméljük, példánko
bad ország születik és nem
háború.

— *Természetesen van*
apám ifjúsága és az enyé
Szüleink Komszomol-éveit
ház háború követte. És, ha
hasonlóan megtámadnának,
úgy, becsülettel helytállná
hezebb helyzetekben is.

A felfedező es

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Würtz Ádám
MAGYAR IFJÚSÁG

1965 NOV -6

NOVEMBER 7

Würtz Ádám rajza

AZ OSZTÁLY VISSZAJÁR

Hűséges öreg diákok

Az opera története, s benne a zene óriása, Verdi, nem szerepel a felnőttek általános iskolájának tantervében. De akadhat pedagógus, aki valamiféle különös megszállottságtól vezettetve, más szépségekkel együtt, szeretné mégis belopni diákjai szívébe-lelkébe a muzsikát. Nem az órák alatt — hanem ha kicsengettek már.

És nem tanév közben — hanem amikor zsebben már a bizonyítvány.

Csakhogy hol van az az osztály, amelyik az estéket, sokszor az éjszakákat is elvivő évek szorgalmával kitöltött, az akarat és a céltudatosság pecsétjével ellátott drága bizonyítvány után, még odafigyel a katedrára, meg akar maradni iskolán kívüli diáknak, kíváncsi rá, hogy mit mond a tanár Verdiről, s milyen dallamot szabadít fel a lemezjátszó finom tűhegye a mikrobarázdákból?

Hol van az az osztály a

ri munkások iskolája, s ennek már van köze, sok köze van ehhez a különös klubhoz.

— A könnyebb, persze, az lett volna, ha változatlanul keveset adunk és keveset követelünk. Hiszen a többhöz elsősorban nekünk, pedagógusoknak kell mindig többet adni, ez az igazság a felnőttek iskolájában különösen érvényes. Az üzem segítette törekvésünket, egyre többet áldozott az iskolára, javultak az oktatás feltételei. És javult a kapcsolat a diákok és a pedagógusok között.

Így érkezett el a vizsga izgalmas időszaka. S a felemelt követelményekkel együtt, *jobb átlaggal búcsúztak a nyolcadikosok, mint korábban bármikor.* Jobb átlaggal — és mögötte a jegynek megfelelő *valódi* tudással. Azonkívül ki nem mondott, tiszta és őszinte örömmel, a jó érzések legszebbikével.

igazgató — ezt a harmadik klubösszejövetelen írtam a lap szélére. Addig nem voltam biztos benne, hogy mindez tartós marad, hogy életképes lesz. De onnantól már nagyon bíztam a gyerekekben . .

S hitte, hogy amit ő és pedagógustársai tanévről tanévre elvetettek, az *nemcsak egyszer*, nemcsak a mindenkori évvégi be-

számolóra szök
ba, hanem *a sz*
deklődés örökz
rad.

6

E hittel mu
ezért fáradozni,
ket tanító emb
de gyönyörű h

Kiss (

Szerény kínála

A téma, amelyről az alábbiak
lesz, nem új az olvasónak.
rácsony táján, az ünnep kö
vel, amikor a kereskedelen
ja polcaira a könyvújdonsá
kibocsátja jegyzékét, már e
ugyanamiatt elégedetlenked
egyébként színesedő, új utakat keres
mek- és ifjúsági irodalom az ajándék
megméretű alkalmára még a saját szín
sem éri el.

Ez alól a megállapítás alól — bárm
sajnálkozunk miatta — a mostani
sem kivétel.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Würtz Ádám
NÉPSZAVA
1965 DEC 12
1021

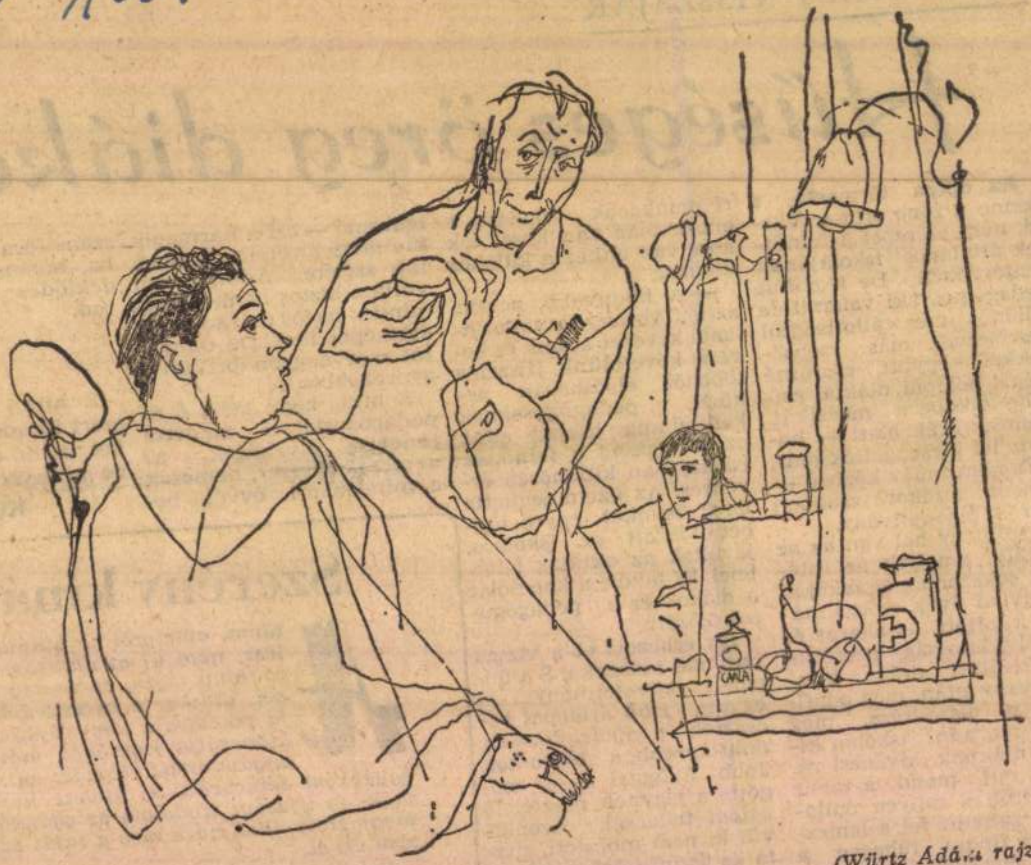

(Würtz Ádám rajza)

SZABÓ GYÖRGY:

GYERTYÁK ÉS VIRÁGOK

A betonfalakból árad a hideg, mert a Zsidó Múzeumnak (ahol életemben most járok először) nincs fűtőberendezése. A terem mélyén pedig két viaszgyertya ég, hiszen a gyerekek, akik e rajzokat a börtönné alakított kaszárnyában annak idején elkészítették, már mind halottak. A rendkívüli kiállítás hangulata is rendkívüli, tehát: olyan dísztelenül komor és dermesztő, mint a körben látható anyag t ö r t é n e t e. S aminek (rögtön észreveszem) maguk az alkotások — vízfestmények, ceruzarajzok, ragasztások — végső soron fáradhatatlanul ellentmondanak, amikor a tárgyilagos kommentárokat megejtő lírájukkal teszik lehetetlenné, a fel-felszakadni készülő sajnálkozást és retorikát pedig derüs bölcsességgel utasítják vissza. Színes mesék, pillangók és virágok mindenütt: szinte kötelez nek, mindjárt az első perctől, hogy n e m az embertelenség bugyraira szabad gondolnom itt, hanem elsősorban és mindenekfölött a pusztulás fölé magasodó erőre, szépségre, diadalra, egyszóval arra a humánumra, mely egyesegyedül képes csak emléküket megváltani. Félreérthetetlen és azonnal levonható tanulság, csak a titkát kellene tudnom még, heroikus erejük kulcsát megtalálnom.

„Theresienstadtban — mondja magyarázólag a teremőr — a gyerekeket nem ölték meg azonnal és lehetőségük volt némi iskolázásra is." Aztán, hogy

VÁLASZ L

Még egyszer a magyar nótáról

Lapunk a közelmúltban két alkalommal is állást foglalt az úgynevezett „magyar nóta" ügyében. Csák Gyula lapunk október 9-i számában arról írt, hogy *„... esztétikai-etikai-világnézeti béklyót jelent a század vég kisbirtokosainak rezgőnyárfás, hatökrös hangulati idézése ma, a Holdba utazás évtizedében"*. A múlt divatjának felkérődzése, a giccs újratermelődése és a korszerű ízlés hiánya talán ezen a területen nyilvánul meg a legszembeötlőbben. Több levél érkezett szerkesztőségünk címére, amelyek *„a magyar nóta tájékozatlan szerelmeseinek"* tiltakozását, ellenérzéseit közlik.

●

Sárosi Elemér (Budapest, XX. ker., Álmos utca 23.) olvasónk, miután Csák Gyula említett cikkén és személyén gúnyolódik, azt írja, jó volna megtudni végre, hogy a magyar nóta miért kolonca, céltáblája kulturális életünknek. *„A magyar nóták zöme az édesanyáról, a szerelemről, a természet szépségeiről*

Csák Gyula említett cikkében a magyar nótával kapcsolatos fogalmak tisztázását, a felvilágosítást sürgeti. Népes, több százezres táborról van szó, így ez valóban időszerű lenne már. *„Ha zenetanításunk az általános iskolában, zeneelméletünk a középiskolákban... és zenepolitikánk csak annyit megvalósított volna, hogy minden szórakozóhely mentes legyen a pálinkabűzös zengedezéstől, cigány »virtuóztól«, giccses akácos utaktól, bizony nem akácoson, hanem jó úton haladnánk..."* — írja ifj. Tóth János (Hajmáskér) olvasónk. Egyetértünk vele.

Milyen író Berkesi András?

Berkesi András népszerű író. Regényeit faljak az olvasók: fordulatosan megírt cselekményt találnak bennük, érdekes embereket, kalandos sorsokat. De találnak-e magasrendű művészi értékeket is? Milyen író Berkesi András; milyenek művészi kvalitásai?

Levelük tanúsága szerint erről vitatkoznak a kalocsai gimnazisták, magyartanáruk-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 NOV 6.

nk? (3. oldal)
(5. oldal)
. oldal)

1021

1917
NOVEMBER
7

Würtz Ádám rajza

A könyv falusi útja

A MAGYAR KÖNYV — 20 ÉV MÉRLEGÉN címmel egy héttel ezelőtt e hasábokon könyvkiadásunk két évtizedes eredményeit elemeztük, amelyekre méltán lehetünk büszkék, amikor kulturális előrehaladásunkról őszinte összegezést készítünk. A kiadásnak azonban — írtuk — egyenes folytatása a terjesztés, az írott szép szó felelősségteljes ajánlása városon és falun egyaránt. A könyv városi hódításáról — különösen az üzemi terjesztés javuló eredményeiről [illegible]

A SZÖVOSZ RENDSZERESEN ÖSSZEÁLLÍTJA a terjesztés falusi eredménylistáját. Ezen évek óta *Csongrád, Veszprém* és *Tolna* megyék vezetnek. A legfrissebb adatokból hamar kitűnik, mennyire indokolt az aggodalom a könyv falusi sorsáért: a listavezető Csongrádban *az év első felében 11,39 forint értékű könyvet vásárolt egy-egy falusi lakos*, az előkelő második és harmadik helyezett Veszprém, illetve Tolna igényelt félévi »könyv-fejadagjának« [illegible] — noha kétes hír ez —, hogy *fél év alatt 32 filléres futotta irodalmi érdeklődéséből.*

A példák sokaságának végtelen sorolása helyett ezekután ejtsünk szót a falusi terjesztés nehézségeinek megoldási lehetőségéről. Hányszor hallottuk az elmúlt években: miért nem vesz példát a falusi terjesztés az üzemitől, miért nem veszi át annak jó módszereit, hisz ugyanolyan *tömegigény felkeltése* lenne a cél falun is, mint amilyet — persze, még megközelítően sem a lehetőségek teljes kihasználása mellett — az üzemben már elértünk. Kétségtelenül vannak módszerek, amelyeket városon és falun egyaránt sikerrel lehet alkalmazni. Az *olcsó, igényes tömegsorozatok* — elsősorban a *Kincses Könyvek* — például falun is beváltak. Jó hatásúak *az író—olvasó-találkozók, a könyvbálok* — egy-egy kötet szolgál »belépőjegyül« — nagyszerű kezdeményezése a falusi terjesztésnek a *házról házra akció*, amelynek keretében könyvekkel telt kosárral mindenhová be[illegible]

gedheti magának, hogy jobbára megmaradjon a jó értelemben vett »kereskedelmi« tevékenységnél, módszereit alapvetően e szerint válassza meg, annak messzemenő figyelembe vételével, hogy *hatásában természetesen nagyon fontos szerepet tölt be a népművelés színpadán.*

FALUN MÁS A HELYZET. A terjesztés hálózatának létrehozásával, a könyvvásárlás lehetőségének biztosításával még csak annyit tettünk, hogy *kereskedelmileg* meghonosítottuk a könyvet — az *igények ébresztése* azonban már nem maradhat csak földművesszövetkezeti gond. Ez már jóval túl megy a puszta árusítás keretein. *A falusi könyvterjesztés rendkívül fontos ügyét a falusi népművelő munka részévé kell tenni!* (Ez természetesen nem mentheti fel a szövetkezeti könyvkereskedelmet az útkeresés, a jobb megoldásokra, hatásosabb akciókra való törekvés felelőssége alól.) A kereskedelem és a népművelés összefogása [illegible] ma már ha[illegible]. A művelő[illegible] irodalmi szín[illegible]yvtárak iro[illegible]*lődést keltő* [illegible]*zinte korlát*[illegible]könyvről, az [illegible]bb művekről, [illegible], vagy klasz[illegible] terméséről [illegible]beszélni kell. [illegible]gy, hogy el[illegible] érkezett — [illegible]ra van szük[illegible], vonzó *tar*[illegible]*tással* szol[illegible] *irodalmi is*[illegible]*snek hatal*[illegible]*tjai vannak* [illegible]a népműve[illegible]vkereskede[illegible]ezfogása ép[illegible]

A X. [illegible]
képző[illegible]
kiállít[illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

NÉPSZAVA

1965 SZEP 19

1021

rnap

(Würtz Ádám rajza)

i. De az biztos, hogy a
szi szezonban a lelkesedés
szív, a küzdeni tudás nen
olt jellemzője a csapat já
skának. A sérülések, a fel
ünő formaingadozások, a já
lkban oly sokszor tapasz
alt egyénieskedések is oka
oltak a gyengébb szereplés
ek. Igaz, akadnak mento
örülmények is. Az 1966. évi
agy vérveszteség miatt sok
j játékossal át kellett szer-
ezni a csapatot, az egység
negteremtése nem ment
önnyen és az még most sem
ielégítő.

A szolnoki vereség után
agyon kell igyekezniök,
ogy élhelyezésüket meg-
artsák. Ez nem látszik köny-
yű feladatnak, mert a hát-
alevő hat mérkőzés még
agy erőfeszítést kíván tő-
lük. A szakvezetés máris
ondoljon a jövő csapatának

MEGYEI KÉZILABDA-BAJNOKSÁG

Nők:

1. Sz. Fáklya	21	21	-	-	270: 84 42
2. SZEAC	21	16	-	5	247:111 32
3. Sz. EMERGE	21	16	-	5	152: 79 32
4. Textilm.	21	15	-	6	160: 93 30
5. H. Textil	21	15	-	6	138:109 30
6. Mórahalom	21	10	-	11	126:139 20
7. SZKMTE	21	9	-	12	111:106 18
8. Ifjú Gárda	21	7	1	13	97:173 15
9. Kinizsi	21	7	1	13	70:138 15
10. Mindszent	21	4	-	14	61:200 8
11. H. Helyiip.	21	2	2	17	79:206 6
12. Kistelek					törölve

A szegedi Ifjúsági Ház vasárnapi
ÖTÓRAI TEA rendezvényeit
1967. október 15-től

a Tisza Szálló koncerttermében rendezi meg

Mindenkit szeretettel vár a rendezőség.

Hirdetmény

Az Áramszolgáltató Vállalat felhívja a lakosság figyelmét, hogy a Bajai úti Szerszámkovács Ktsz 20 kV-os légvezetéki csatlakozása és falazott tr. állomása, valamint a Fonalgyári úton a Patyolat Vállalat részére létesített 20 kV-os hálózat, ill. falazott transzformátor állomás 1967. október 14-én

feszültség alá

gyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 OKT 13

DÉLMAGYARORSZÁG
Würtz Ádám

1021

Országos grafikai hét

Reprezentatív kiállítás nyílik Szegeden

Vidéki nagyvárosokban levő boltjai közül a Képcsarnok Vállalat a szegedi, a szolnoki, a pécsi, a nagykanizsai és a miskolci bemutatóteremben rendez művészi rézkarcokból reprezentatív kiállítást az október 13—21 közötti országos grafikai héten. Első alkalommal iktatják most az őszi kulturális események sorozatába a grafikák művészetének seregszemléjét.

Szegeden, a Kárász utcai képcsarnok-szalonban olyan rangos válogatású grafikai anyagból nyitnak pénteken tárlatot, ahol a közönség az alkotóművészek sorában egyrészt a legkiválóbb mesterek, másrészt a grafikai műfaj fiatal, tehetséges képviselőinek nevével, munkáival találkozhat. Felsorakoztatják Barcsay Jenő, Würtz Ádám, Reich Károly, Gross Arnold, Stettner Béla, Varga Nándor Lajos, Csohány Kálmán kompozíciójával együtt az ifjabb korosztályú művészgárdából Pásztor Gábor, Bojtos Károly, Major János, Maurer Dóra alkotásait. Sokszorosított grafikákról van szó, olyan rézkarcokról és metszetekről, amelyeket maximálisan ötven példányban készítettek az eredeti lemezről.

Dr. Supka Magdolna művészettörténész — aki a Képcsarnok Vállalat csütörtökön tartott budapesti sajtótájékoztatóján fogadta az újságírókat — beszélt arról, hogy a képzőművészetnek voltaképpen a legbeszédesebb, legtöbb irányba ható műfaja a grafika. Ilyen kompozíciókkal majdcsak minden könyvben — illusztrációként — találkoznak az olvasók. A rajzolóművészek ilyenformán nemcsak kiállításra kerülő műveikkel, hanem az „alkalmazott" grafikákkal is esztétikai nevelő küldetést, ízlésformáló, a látáskultúrát fejlesztő szerepkört töltenek be. Éspedig világszínvonalon dolgoznak a magyar grafikusok, ennek kézzel fogható, szemmel látható bizonyítéka: alkotásaiknak művészi értékben összehasonlítása a jelenleg Budapesten, a Műcsarnokban rendezett „Intergrafik 67" kiállítás több tucat országból érkezett anyagával.

RELME

— Azt
k?
mire
nélyet

hatott

an ló-

l. Így
...
dta az
osoly-
—, az
ve kö-
olyan
e azt?
, mire
n be-

l más-
némi

rizont
úszott
felhő

gyezte
'lövett
te szi-
elét a

együtt

oldog-

citotta

osoly-

zőket,

n ma-
al va-
kozol.
etősé-

— Úgy, hát unatkozik?

— Másképp mért csavarogna idegen országban, ha gazdag és jókedvű?

— Így van!

— Megígérem neked — gondoltam —, megígérem a Boldogságos Szűzmária nevében, hogy jó leszek hozzád és mindenkinek jó dolga lesz nálunk...

— No nézd csak! — kiáltott az öreg basszus hangon, és harsányan nevetett.

— És mindig hű leszek hozzád, gondoltam...

— Hm.

— Meg olyat is gondoltam: egy darabig együtt leszünk, és szeretlek majd, ameddig akarod, akkor pénzt adsz egy csónakra, halászeszközökre, meg egy darab földre és én visszatérek szülőhazámba és életem végéig csak jót gondolok felőled.

— Ez nem volna rossz.

— Aztán, mikor hajnalodott, már arra gondoltam, hogy ez mind fölösleges, pénz se kellene, csak ő maga, egyedül, ha csak erre az egyetlenegy éjszakára is

— Ez így mindenesetre egyszerűbb.

— Én is azt hiszem, Pietro. Kevéske boldogság... Ebben van valami tisztességes.

— Hát igen — ingatta a fejét az öreg. — Kevéske boldogság tisztességesebb és becsületesebb, de a sok, az mégiscsak más... A szegény emberek szebbek, de a gazdagok hatalmasabbak... És így van ez mindenben, mindenben!

Zúgnak és csobognak a hullámok. A fiatalember föláll és szivarját a szája sarkába tolva, halkan dúdol. Vállával a szürke sziklának támaszkodik, karját összefogja a mellén és egy álmodozónak a rebbenéstelen pillantásával a tenger messzeségébe bámul.

Az öreg mozdulatlanul ül, leszegett fejjel, mintha elszunnyadt volna.

A hegyek viola árnyékai sűrűbbé és lágyabbá válnak, és vidáman fecsegnek a tenger zöld hullámai.

Kardoss Tilda fordítása

— Attól

Andris l
tán be az
aludt. Nek
étvágya a
ágya mell
csak arra
vissza, itt van, de jó, hogy itt van.

Pár nap múlva ugyanaz a várakozás, izgalom, kétségbeesés. De nagy megkönnyebbülésére Andris mégis megjött, és színjózan volt.

— Ne csináld ezt velem, fiam — kérte Andrist óvatosan. — Már sosem tudom, jössz, nem jössz. Nem élhetek állandó izgalomban. Neked is jobb volna, ha végleg elhatároznád, széna vagy szalma. Látom, komolyabb a dolog, mint gondoltam. Most már megmondhatom őszintén: nekem sehogy sem tetszik, ha valaki csak úgy az utcáról ismeri meg a jövendőbelijét...

— Csak ezt ne mondtad volna — vágott szavába elnézően Andris. — Látod, milyen vagy? Elmondtam neked valamit, és most ellenünk fordítod. De nem érdekes az egész. Csak azt akarom bejelenteni: ma már nem maradok itt.

Ez minden eshetőség ellenére váratlan volt, főbe kólintó volt.

— Tudhattam volna, hogy visszakönyörgöd magad. Kár is volt eljönnöd, felfordulást csináltál nekem is, magadnak is. Legközelebb meg sem hallgatlak, ha az anyósodról povedálsz.

— Mama, meg kell értened — kezdte Andris nehezen. — Nekem Nellivel az égvilágon semmi bajom, majd az anyja is leszokik a kötözködésről. Emiatt nem rúghatom fel a házasságomat. Mindenesetre azt megígérem, hogy nem csinálok többé zűrt neked. Szent a béke?

Hiszen igaza van, persze, hogy igaza van, gondolta. De a szomorúság nagyon-nagyon erőt vett rajta.

— Akkor menj szépen vissza — mondta megadóan. — Te tudod, mi a jó neked.

Andris elköszönt tőle, és már szedte is a lábát, ő tette be utána a lakásajtót. Egy darabig el sem mozdult az ajtó mellől, üres volt a szíve, üres volt a feje. Az első gondolata, amitől felélénkült: legalább vacsorára itt maradhatott volna. Kinek főzte azt a sok káposztás cvekkerlit, ki fogja megenni?

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1967 CKT 22

NÉPSZAVA

Akció a negédes kiscicák ellen

Ordító csendéletet, pamutgombolyaggal játszó cicust és hokedlényben legelésző, tehén küllemű őzikét ábrázoló »festményeket« ma már csak az ócskapiacon árulnak. De sok helyen, sok lakásban őriznek még régi, giccses gobelinképeket, talmi aranykeretbe foglalt, művészietlen mázolmányokat. *Bán Ferencné* kalauz is őriz egy kancsalul festett balerinaképet — az éléskamrában, ott is színével a fal felé fordítva. Új bútort vett a nyáron, és a modern, sima Variaszobából kirítt a 40-es évekből származó nászajándék-festmény. Most másikat venne helyette a Képcsarnok Vállalat Mednyánszky-termében, de nem könnyű a választás. Szebbnél szebb fekete-fehér és színes rézkarcok, rajzok, metszetek sora kínálkozik az országos grafikai hét alkalmából rendezett kiállításon.

Würtz Ádám népmesei kompozíciója, *Ék Sándor* szép leányfeje, *Hintz Gyula* csendélete illenék jobban az újonnan berendezett lakáshoz, vagy talán *Tichy József* grafikája a »budai hengerműnek« becézett épülő toronyszállóról? Bán Ferencné hosszan álldogál egy-egy kép előtt. Némelyikhez kétszer is visszatér. Nem ő az egyetlen, aki a kezdő műélvező tétovaságával ízlelgeti a látvány örömét. A régi műgyűjtők, a kis sorszámú grafikai lapokra vadászó ínyencek mellett *egyre több embert vezet az otthonszépítő szándék a képzőművészet barátainak táborába.*

Hogy ez a tábor még szélesebb legyen, a grafikusművészet még nagyobb szerepet kapjon az ízlésformálás szolgálatában — ez volt *az országos grafikai hét* célja. A Képcsarnok Vállalat száz és száz szép, dekoratív, az emberről, a természetről, tájakról, városokról mondanivalót dern formanyelven valló grafikával üzent hadat a giccsnek: *kiváló művészek alkotásait kínálta mindenki számára elérhető áron,* akár részletre is.

ORSZÁGOS GRAFIKAI HÉT.

Az első országos grafikai hét *sikert hozott, nemcsak forintokban mérhető sikert.* S a következő még eredményesebb lehetne, ha nemcsak a képszalonokba invitálnák a vásárlókat, hanem a nagyobb művelődési otthonokba, sőt az üzemekbe is vinnének ízelítőt a grafika alkotásaiból. Létrehozhatnák a dedikáló művészek és a közönség találkozóit is.

A kalauzné lakásának falán már egy művészi rézkarc foglalta el a régi, rossz festmény helyét. *Szabó Ernő*, a Mosonmagyaróvári Gépjavító Vállalat dolgozója, aki Pesten járkor csak nézelődni tért be a Mednyánszky-terembe, és aztán egy teljes órán át elgyönyörködött, bizonyos, hogy még visszatér, úgy lehet, vásárlóként. Ha a képcsarnoki termek e heti látogatói közül csak néhány százan gondolkoznak el azon, nem kellene-e lomtárba tenni a negédes kiscicát vagy más aranykeretes giccset, máris érdemes volt megrendezni a grafikusművészet első országos seregszemléjét.

Vajk Vera

Wiirtz Ádám
grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Ceres Tábor: Akáclevél
Élet és Irodalom, 1962. június 23 – 5 lap

M.D.K.

Würtz Ádám
grafikus

Révész Béla „Velük, értük"
című művének borítóját
csinálta

Vayerné Libolen Ágnes: ~~Könyvgrafika és korszerűség~~ Néhány szó az elmult év könyvborító lapjáin

Művészet, 1962. junius. — 34 l

Würtz Ádám
grafikus

M.D.Y

Illusztráció

Sípháy Barna: Ökör a madragvégen
Élet és Irodalom, 1962. június 9 – 4 lap

Würtz Ádám, grafikus MDk

Értékes művel szerepel.

Mihályfi Ernő: A grafika eredményei és tanulságai a IX. Képzőművészeti Kiállításon
8. l.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. máj. 22.

MDK

Würtz Ádám, graf.

Sztálinvárosi épitkezés. 35x50. Szén.

József Attila illegális szemináriumot vezet.
Rézkarc.

Dunántuli Tamási szőlőhegyek. "

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954 jan.-febr. Kat. 17.1.

MDK

Würtz Ádám. graf.

Sztálinvárosi épitkezés. 37x5o. Szén.

Kohóépitkezés. Pitt.

Műcs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954 jan.-febr. Kat. 17.1.

MDK

Würtz Ádám

Ernst Múz. M.Plasztikai,Gbaf . kiáll. 1954.

szept. 12. 1.

M. D. K.

WÜRTZ Ádám grafikus

Grafikai kiállitás könyvillusztrációiból

v.a. Megnyilt a "legszebb könyvek" kiállitása

Magyar Nemzet 1962. május 27. 9.l.

MDK

Würtz Ádám, gra f.

Békegyülés a sztálinvárosi magykohónál. Rézkarc.

Falusi látogatók a sztálinvárosi épitkezésnél. "

Disznóölés. "

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 25.1.

MDK

Würtz Adám, graf.

Szombat délután Tiszalökön. Rézkarc.

Illyés Gyula "Havas emlék" c.verséhez illusztráció. Akva tinta.

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 25.1.

Mdk

Würtz Ádám és Köpeczi Bócz István illusztrálták

az első magyar gyermek-enciklopediát.

./. Mora Ferenc könyvkiadó őszi és téli kiadványai

Népművelés 1960 10 sz. 28 l.

MDK

Würtz Ádám

Épitès, rézkarc /diszoklevél/

Magyar müvészek számos dijat nyertek a VIT-en.
Népszava, 1959. augusztus 4.

M.D.K.

Würtz Ádám
grafikus

Illusztrációit mutatta be
az anyagalföldi vándorkiállításon.

— : Hírek
Művészet, 1962. július — 38 l.

Würtz Ádám

grafikus

M.D.Y.

Béke

Moszkva 1962.

—— : A moszkvai magyar béke delegáció írósagjai

Élet és Irodalom, 1962. julius 7 – 1 lap.

MDK

Würtz Ádám
grafikus

Néhány műve a Nemzeti Galériában
van.

Bertalan Vilmos: A Magyar Nemzeti Galéria új szerzeményei
Művészet, 1962. augusztus – 44 lap

mdk

Würtz Ádám

fametszet illusztrációi díszítik
a Kihajtott a Bükk levele" c. könyvet
(román népballadák dalok gyűjteménye)

ty könyvek margojára:
K. B. Kihajtott a Bükk levele

Ország-Világ 1962, 33. sz. 8. l

mdk

Würtz Ádám

illusztrálta Dienes András: Az utolsó Év c. könyvét (Petőfi utolsó élet évének eseményei)

Könyv. (b. e.) Dienes András: Az utolsó Év. Ország-Világ, 1962, 29. sz 19. l.

MDK

Würtz Ádám

Népszava 1959. jun.7.
Kiállitás a VIT képzőművészeti anyagából.

M.D.K.

WÜRTZ Ádám

Illusztrációk az Olasz vígjátékokhoz c. könyvhöz (Helikon)

Magyar Nemzet 1961. december 8. 4. l.

M.D.K.

Würtz Ádám

Gombos Imre verses mesekötetének illusztrációit készitette.

A kötet a Móra Ferenc Könyvkiadó kiadásában jelen t meg.

Könyvek között c. rovatban:
/-n/:Éjféli vitéz cimmel irt rövid ismertetése
Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. szept. 26. II. évf. 39. sz. 30. l.

Würtz Ádám

grafikus

M.D.K.

Illusztrációi

Hubay Miklós: Szülessz újra kedves

Élet és Irodalom, 1961. dec. 23. — 10, 11 l.

M.D.K.

Würtz Ádám
grafikus

Rajz.

Élet és Irodalom, 1961. december 23 — 1 l.

Würtz Ádám

MDK

A Gheorghiu-Dej Hajógyárban rendezett képzőművészeti kiállitáson részt vesz.

Esti Hirlap 153 sz. 1959. jul. 2 2 old.

Würtz Ádám MDK

kiállitása a Szinnyei teremben.

Esti Hirlap 128 sz. 1959. jun. 3 2 old.

Würtz Ádám MDK

A fóti Gyermekváros ebédlőfalait fenti művész alkotása is díszíti.

Esti Hírlap 136 sz. 1959. jun. 12. 2 old.

Würtz Ádám, grafikus

MDk

A Föld s' lakói c. kötet egyik illusztrátora.

Új könyvek
R. S.: A Föld s' lakói

8.1

NÉPSZABADSÁG Bp. 1961. dec. 23.

MDK

Würtz Ádám

grafikus

illusztrációi Kassák verses meséskönyvéhez: Csillagok csillogjatok. 38, 39 kép

Mellékel

Artner T.: Az illusztrálás művészetéről

Magyar Grafika 1958 II. évf. 5 sz. Mellékel 38, 39 kép

MDK.

Würtz Ádám.

grafikus

Dickens képei, realista felfogás-
ban készültek.

Artner Tivadar: Az illusztrátori művészetéről.

Magyar Grafika, 1958. II. évf. 5 sz. 308 l.

HDL

Unsere Hausin
Gesellschaft

Illustrirte

Vidas hellés Ausa pongyolában
Lét és Irodalom, 1961. szept 16 – 98.

Würtz Ádám
grafikus

W

MDK

Illusztráció

Vidor Miklós: Ádám pongyolában
Élet és Irodalom, 1961. szept 16 – 9 l.

Würtz Ádám

H.D.K.

— grafikus

W

Illusztráció

Csák Gyula: Komóntás.

Élet és Irodalom, 1961. aug. 26 — 4 l.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.4

"Augusztus 20"

Élet és Irodalom, 1961. aug. 19. – 1l.

MDK

Würtz Ádám

A Károlyi palotában Petőfi kiállitást rendeznek. Fenti művész is résztvesz munkájával.

Esti Hirlap 159. sz. 1959. jul. 9. 2 old.
/kristóf cikke/

Würtz Ádám MDK

A lipcsei könyvművészeti kiállításon részt vesz.

Esti Hírlap 180 sz. 1959. aug. 2. 2 old.

Würtz Ádám, grafikus

M Dk

Pekingben szept. végén magyar grafikai kiállítás nyílik. Mintegy száz mű szerepel. A tárlat rendezésére Würtz Ádám grafikus-művész kínába utazik.

2.

— : Ma hallottuk

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. szept. 21.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K

Illusztráció

Bodó Béla: Pesti Pygmalion
Nők Lapja, 1963. június 22 – 10 lap

DMDK

Würtz Ádám

Kiállitási kritika

Il Mattino 1968 aug.19.

MDK

Würtz Ádám

Kiállitási hir

Népszabadság 1968 szept.12.

Nüst Ádám

Fereped a Graphica Hungarica
c. albumban

m: Graphica Hungarica

Élet és irodalom 1969. I. 5 15 old.

MDK.

Würtz Ádám

Illusztrációi az

Alföld 1966 okt.beri számában

MDK.

Würtz Ádám

Népmese-rajza

Élet és irodalom 1966 okt.29.

MDK.

Würtz Ádám

Képregény illusztrációkról

Esti Hirlap 1966 nov.8.

Würtz Ádám grafikus MDk

Kiállít.

–: Kiállítás Babits Mihály Legszebb verseinek illusztrációiból 13.

Sp. 1966. dec. 1.

Würtz Ádám, grafikus MDK

Illusztráció nezepelnek a tárlaton.

–: Balits-Kiállítás a Petőfi Irodalmi Múzeumban 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. dec. 17.

ΝΕΡΣΑΔΕΔΑΡΔΕΔΟ

Würtz Ádám grafikus

M.D.K.

Magyar Helikon kiadásu bibliofil jellegü kiadványt illusztrál

Babits:Jónás könyve, Zrinyi:Szigeti veszedelem

Az éjszaka könyve,

/ff/ : Mi készül a szép könyvek műhelyében

Magyar Nemzet 1966. julius 8. 4.l.

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Gerencsér Miklós: Tilalomfa c. művének illuszt-
rációja / Kozmosz Könyvek /

Vasárnapi Könyvespolc

Magyar Nemzet 1966. junius 26. 13.1.

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Gerencsér Miklós: Tilalomfa c. művének illusztrációja / Kozmosz Könyvek /

Vasárnapi könyvespolc

Magyar Nemzet 1966. junius 26. 13.1.

M.D.K.

Würtz Ádám grafikus

Illusztráció Lőrincz László: "Éjszakai kutya" c. novellaskötetéhez / Magvető K. / repr.

Vasárnapi könyvespolc

Magyar Nemzet 1966. junius 19. 13. 1.

Κ.Δ.Χ.

M.D .K.

Würtz Ádám grafikus

Boritóterv Hidas Antal: Ficzek ur c. regényéhez

Vaásrnapi könyvespolc
Magyar Nemzet 1966. junius 5. 13. 1.

M.D.K.

Würtz -dám grafikus

Illusztráció A tollaskigyó fiai c. me-
segyüj eményhez / Mór a K. /

Fiatalok könyvespolca
magyar Nemzet 1966. julius 27. 4.1.

M.D.K.

Würtz Ádám grafikus

Illusztráció A tollaskigyó fiai c. mesegyüj eményhez / MÓr a K. /

Fiatalok könyvespolca
magyar Nemzet 1966. julius 27. 4.1.

M.D.E.

Würtz Ádám grafikus

Illusztrációk Egy szénatom kalandozásai c. könyvhöz /Mór a K. /

Fiatalok könyvespolca

magyar Nemzet 1966. julius 27. 4.l.

Würtz Ádám grafikus

M.D.K.

Illusztráció Johannes Bobrowski: Levin malam" c, regényéhez, repr.

Ünnepi Könyvhét

Magyar Nemzet 1966. május 29. 11. 1.

M.N.K.

Würtz Ádám grafikus

Illusztráció Zrinyi: Szigeti veszedelm c.
eposzához / Magyar Helikon/ repr.

Vasárnapi könyvespolc
Magyar Nemzet 1966. julius 10. 13. 1.

M.D.K.

Würtz Ádám grafikus

Illusztráció Áprily Lajos: Fegyvertelen vadász c. könyvéhez / Móra/

Vasárnapi könyvespolc

Magyar Nemzet 1966. május 22. 13. 1.

M.D.K.

Würtz Ádám grafikus

Illusztráció Zelk Zoltán: Kisebb prózai írásainak kötetéhez / Ma gvető/ repr.

Magyar Nemzet 1966. május 22. 31. l.

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Művei a kiállításon

Rézkarc-kompozíciók

Perneczky Géza : Angyalföldi képzőművészek II. kiállítása

Magyar Nemzet 1966. május 24. 4.l.

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Illusztráció Zelk Zoltán: Tegnap c. kötetéh

/ Magvető /

Vasárnapi könyvespolc

Magyar Nemzet 1966. szeptember 18. 13. 1.

MDK.

Würtz Ádám

Babits illusztrációiról

Köznevel s 1967 jan.19.

Würtz Ádám
grafikus

MDK.

Babits művek egyik illusztrátora.

Vayenné Lebolen Ágnes: Babits-illusztrációk
Művészet, 1967. febr. [illegible] - [illegible] lap

Würtz Ádám
grafikus

M.D.V.

Schakespeare-illusztráció
(vézkarc) (repro)

Élet és Irodalom, 1967. márc. 25 - 7 lap

MDK

Würtz Ádám

Meeting, rézk.

Chantier, rézk.

Exposition de Peinture Sculpture et Arts Graphiques Hongrois D'aujourd'hui. Antwerpen, 1958.

MDK

Würtz Ádám

Petit déjeuner

Une vieille cour, rézk.

Exposition de Peinture Sculpture et Arts Graphiques Hongrois D'aujourd'hui. Antwerpen, 1958.

MDK.

Würtz Ádám

Zrinyi pályázaton díjat nyert

Dunántúli Napló 1966 szept.13.

MDK.

Würtz Ádám

Zrinyi pályázaton dijat nyert

Dunántuli Napló 1966 szept .13.

Wärtz Ádám

a Munkácsy-díj II. fokozatával kitüntetés ről.

Somogy megyei Néplap 1966. ápr. 1.

Wirth Ádám

a Munkácsy-díj II. fokozatával tüntetés
ről.

Hajdúböszörményi Népújság 1966. ápr. 1.

Würtz Ádám

A Munkácsy-díj II. fokozatával tüntették ki.

Magyar Nemzet 1966. ápr. 1.

Wüste Ádám

A demokráczy-dij II-fokozatával tüntették ki.

Mégnabadság 1966. ápr. 1.

MDK.

Würtz Ádám

1966-ban Munkácsy dijas

Szocialista Müvészetért 1966 máj.

Wirth Ádám

a Munkácsy-díj II. fokozatával tüm-
tették ki.

Esti Hírlap 1966. márc. 31.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Kindzierszky Emil: A gombfocitól az űrhajóig c. könyvéhez az rajzokat kénítette.

Dr. Tóth Béla: Ismeretterjesztő képeskönyvek kisiskolásoknak 303-304.

A KÖNYV, Bp. 1964. szeptember IV/9

MDK

Würtz Áldám, grafikus

Frankfurtban (IVSzk) kiállítása nyílt meg. Elsősorban könyvillusztrációit mutatják be.

— : Hh —

8

Népszabadság. Bp. 1969. jan. 23.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Címlap terv

Szederjei Magda: Az ösvény
titka c. könyvhöz:

Repr.

Dr. Tóth Béla: Ismeretterjesztő képes-
könyvek kisiskolásoknak 303-304.

A KÖNYV, Bp. 1964. szeptember

IV/9

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Szederjei Magda: Az ötvény titka c. könyvéhez a rajzokat készítette.

Dr. Tóth Béla: Ismeretterjesztő képeskönyvek kisiskolások nak 303-304. l.

A KÖNYV, Bp. 1964. szeptember IV/9

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Kiállító volt a Dürer Teremben.

Kuczka Péter: A grafika és közönsége 354-355.

A KÖNYV, Bp. 1964. október

IV/10.

Würth Ádám
grafikus

M.D.K.

Illusztrációival vett részt
a tárlaton.

Thorács Gyula: IV. Balatoni Nyári Tárlat,
Művészet, 1968. november - 45 kép.

Würtz Ádám

Szerepel a hollandiai magyar
Szálhitáson

N.N: Sokasodnak külföldi
Kulturális kapcsolataink

Hajdu B. Kosmegyei ~~Nagyló~~ Négyjság 1969 I. 10

Würtz Ádám grafikus

kerepel a brüsszeli Nova Galéria magyar kiállításán

N.N.: magyar kiállítások külföldön, külföldiek Bp-en

Nagyvarsány 1968 XI. 3

Wüstz Ádám

Szerepelt a magyar grafikai kiállításan Hollandiában (1968)

N. N.: Külföldi kulturális kapcsolatok

Petőfi Népe 1969 I. 10.

Nürte Ádám

Szerepel az amsterdami magyar

Szállításon

N.N.: Kulturális Lapszolgáltatunk

Fejérmegyei Hírlap 1969 I. 10

Würtz Ádám

... a Krúdy-sorozat újabb kötetei... kétharmadában Csillag Vera szép kötéstervén és burkolóin kívül (a Komédia c. kötet borítóján Würtz Ádám szépa) belső szépek nincsenek. Remek művészi lehetőségeket hagyunk ezzel kihasználatlanul, bár a szépnélküli kötetek némelyikén is gondosan feltüntetik a képszerkesztő nevét és közreműködését.

Bodri F.: Krúdy illusztrátorai a Petőfi Irodalmi Múzeumban.
Jelenkor XII. évf. 4. sz. 1969. ápr., 372. l.

Würtz Ádám

MDK

a szegedi nyári tárlat díjazottja 1967.

9. szegedi nyári tárlat. Móra F.Mus.1968.aug.

Würtz Ádám

sz.tus:

Ill. Weöres Sándor: Badacsonyi distichon c. verséhez

" Illyés Gyula: A tó " "

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely,
Balatoni Muz. 1968.

Würtz Ádám

A Proletár cimü lap terjesztése rézkarc
Bp.1962. 285x390 mm 110.1.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszeé
tek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 246.1.

MIK

Würtz Ádám

Kiállitási kritika

Jelenkor 1968 szept.p.812.

MDK

Würtz Áldám, grafikus

Kiállít a brüsszeli Nova Galériában.

–: Grafikák Tokióban 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. nov. 11.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Rajz.

Rajz

Miroslav Švandrlík: A furfangos gyerek

11.1.

CSALÁD és iskola, 1968. július

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Bianki: Húnyogtánc c. állat-
történeteit nincs illusztrációkkal
látta el.

(f.f.): Csutak és a Tyána Dezső

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. dec. 11.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Rézkarcai díszítik
Shakespeare Szonettjeit.

Révész Zsuzsa: „Szép magyar könyv, 1964"
126 – 127. l.

A KÖNYV, Bp. 1965. július

MDK

Würtz Ádám, grafikus

A Szépek születése c. könyv-
epik illusztrátora.

Révész Emma: „Szép magyar könyvek, 1964"
126-127. l.

A KÖNYV, D./v. 1965. július

Würtz Ádám

Réntvett az Essen-i magyar kiáll.-on

Die Zeit,

~~Der Ausschnitt~~, Kunstkalender, Essen-Bizum 14. Juni-Museum Folkwang: Ungarische Kunst der Gegenwart,

Würtz Ádám

Münchhausen-illustráció I. tollrajz
Münchhausen-illustráció II. "

Dickens: Twist Oliver illustráció, tollrajz

Budapest Műszaki Kiállítása. 1957, kutatmaz. kisdéjiné, Kiszimi Jozsi.

16.

Würtz Ádám

Kerepel a brüsszeli Nova galeria magyar kiállításán

N.N.: Grafikák Tokióban

Esti Hírlap 1968 XI. 11.

Würtz Ádám

Szerepel a Csók Galéria
tanárskörtársasági kiállításán

-b-: Forradalomról - forradalomra

Szolnok Megyei Néplap 1969 III. 9.

Wüstz Ádám

Szerepel a Csók galéria
tanárskörtársasági kiállításán

b.: Fekete-dalomról fekete-dalomra

Vas Népe 1969 III. 6.

Wüstz Ádám

Szerepel az alábbi tárlaton

N.N.: Forradalomról-forradalomra
Grafikai kiáll. a Tanácskört.
Tösteinetéből

Fejérmegyei Hirlap 1969 III.9

Wurtz Ádám

Szerepel az alábbi tárlaton

N.N.: Ferro dalomról - fossa dalomra
Grafikai kiáll. a Tanácskört.
tösténetéből

Csongrád Megyei Hírlap 1969 III. 11

Würtz Ádám

Kerepel a Csók galéria grafika-
kiállításán

N. N.: Ferrodalomról –
ferrodalomra

Észak hagyaroszág 1969 III. 11

Wüstz Ádám

Szerepel az alábbi táslaton a Csók galériában

N.N.: Forradalomról - forradalomra grafikai kiáll. a Tanácskörtársaság tösténetéből

Vesprémi H. 1969 III. 21

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Wirth Ádám

Reje (repr.)

Új Ifjúság VII. évf. 1. sz. 1967. jan. 1, Borító I.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Würth Ádám

Reje (repr.)

Új Írás VII. évf. 1. sz. 1967. jan., 8. l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Würtz Ádám

Rajz (repr.)

Új Irás VII. évf. 1. sz. 1967. jan., Borító II.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Wünsch Ádám

Ráj (repr.)

Új Írás VII. évf. 1. sz. 1967. jan., műmelléklet, 1. o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Würtz Ádám

Rajz (repr.)

„1951 VIII. 24."

„Grafikus dálutánja"

Új Irás VII. évf. 1. sz. 1967. jan., műmelléklet, 3-4. l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Wüstz Ádám

grafikái, akvarelljei sünte állandóan szerepelnek könyveinkben és könyveinken: a meséskönyvekben éppúgy, mint az antológiákban vagy regényekben és címlapjaikon. A fiatal grafikus egyik legjobb illusztrátoreinknak, mozgékony, változékony egyéniség... kutató szellem, akinek munkáin még nem a véglegesség jegyei élnek, de az elmondandó mű... sugárzása és... visszhangja... régi és új képletek és képzetek ütnek át alakjain és tárgyain, a... pásztorok világa, a szárazdvég... kávsza, vagy az árnyék-sejrok... múlandósága.

Új Irás VII. évf. 1. sz. 1967 jan., műmellekles, 1.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Würtz Ádám

Raji (repr.)

Új Irás VII. évf. 1. sz. 1967. jan., műmelléklet, 4.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Würtz Ádám

Raji (repr.)

Új Szás VII. évf. 1. sz. 1967. jan., 64. e.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Wurtz Ádám

Raji (repr.)

Új Irás VII. évf. 1. sz. 1967. jan., 82. l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Wüst Ádám

Raji (repr.)

Új Irás VII. évf. 1. sz. 1967. jan., 94. l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Würtz Adám

Rajz (repr.)

Új Szás VII. évf. 1. sz. 1967. jan., 113. l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Würtz Ádám

Raji (repr.)

Új Irás VIII. évf., 1. sz. 1967. jan., borító IV.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Wurtz Ádám

Raji (repr.)

Új Szés VII. évf. 1. sz. 1967. jan., borító III.

MDK

Würth Klára, grafikus

Rajz: Repr.

Jonas Mikelinskas: A mi iskolánk 10 – 11. l.

GYERMEKÜNK, 1969. november XX/11

MDK

Würtz Ádám, grafikus

A Népek meséi-sorozat új könyvét,
A mesemondó szikla – címűt illusztrál-
ta.

r: Ajánljuk

34.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. november

XX/11

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Rajz:

Repr.

Szilasi Katalin: Ápám

8-9.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. október

XX/10

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Petőfi Sándor Arany László
c. verse Würtz Ádám rajza-
val jelent meg a Móra kiadónál.
Hírek
— : Most jelent meg:

8.

Népszabadság, Bp. 1969. nov. 2.

Würtz Ádám, grafikus MDK

Rajz:
Repr.

Raiba György: Gyermekhangra 25.

Gyermekünk, Bp. 1969. szeptember XX/9

Wurtz Ádám

Shakespeare illusztrációkkal (eml.)
szerepel a X. nyári tárlatom
Szegeden

Ridegvár: Képrőmüvészeti
jubileum Szegeden

Nagyszava 1969 VIII. 6

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Wüste Ádám

Szerepel az alábbi tárlaton

Ridep Gábor: A X. Szegedi Nyári Tárlat

Szolnok hagyei Néplap 1969 VIII. 23

MDK

Würtz Ádám

Műveivel résztvett a VIII.Magy.képzőm.
kiállitáson.

Dutka Mária: Grafikus művészetünk fejlődé
se.

Magyar Nemzet, 1960.IV.17. 9.l.

Würtz Ádám, grafikus MDK

Boglár Lajos: A tollaskígyó fiai c. kötetét illusztrálta.

Rajz a könyvből.

Repr

Falus Róbert: Könyvszemle 9

NÉPSZABADSÁG bp. 1966. márc. 11.

Würtz Ádám

Bukaresti utcarészlet.
Öreg utca Bukarestben.
2 rajz, reprodukció.

Nagyvilág, 1958. 11. szám, 1686, 1735. lap.

Würtz Ádám

2 illusztráció Devecseri Gábor
Homéroszi utazás c. művéhez.
rajz, reprodukció

Nagyvilág, 1960. X. 11. szám 1707, 1709 oldal

Würtz Ádám

A Bajcsy-Zsilinszky úti, Dürer teremben lévő kiállítását a nagy érdeklődésre való tekintettel meghosszabbítják jan. 11-ig.

Péntéki mozaik
Népszava, 1964, jan. 3. 92. évf. 1. szám, 4. lap.

Würtz Ádám

Grafikusművész. A Bajcsy-Zsilinszky úti Dürer-teremben a Képcsarnok Vállalat megnyitotta kiállítását.

Népszava, 1963. december 19. 91. évf. 296. szám.

Würtz Ádám

A Bajcsy-Zsilinszky úti Dürer-teremben kiállítása.
Illusztrálja: József Attila „Mondd, mit érzel" c. versét, Mark Twain-t, Weöres t, Petroniust, Villont, Csokonait.

Würtz Ádám grafikáinak kiállítása.
Népszava, 1963 dec. 29. 91. évf. 303. szám 2. lap.

Würtz Ádám

Kincsesbánya. (illusztráció Kovai Lőrinc írásához)
Fotográfia (" Szeberényi Lehel ")

2 rajz, reprodukció.

Népszava, 1963 dec. 31. 91. évf. 305 szám, 9. lap

Würtz Ádám

Múzeumban.

rajz, reprodukció

Nagyvilág, 1959. 6. szám 937. oldal

Würtz Ádám

Moszkva

rajz, reprodukció

Nagyvilág, 1959. 6.sz. 938. oldal

M.D.K.

Würtz Ádám

grafikus

A Dürer teremben tartott tárlatot.
Bemutatta a Schakespeare-szonettekből
készült rajzsorait.

Perneczky Géza: Würtz Ádám grafikái a Dürer-teremben
Élet és Irodalom, 1964. január 4 - 9 lap

M.D.K

Würtz Ádám
Grafikus

Schakespeare illusztrációi
(Würtz Ádám kiállításáról)
(repr)

Élet és Irodalom, 1964. január 4 – 2 kép

Wirth Ádám
Graphics

M.D.K.

A drama és írója

Élet és Irodalom, 1963. december 28 - 12 lap

Würtz Ádám

1482. Külvárosi éj. rkc. 232×145 mm.
Jn. - Aláírás: József A. Külvárosi éj (ill.) Würtz 1957.

1483. Merélő Dunántul, rkc. 205×394 mm.
J.b.l.: WÁ. 1965. Aláírás: Merélő Dunántul (rézkarc) Würtz Ádám 1965.

1484. Merélő Dunántul. rkc. 420×400 mm.
J.j.l.: WÁ. 1965. Aláírás: Merélő Dunántul (rézkarc.) Würtz Ádám 1965.

Szíj Rezső, Gyűjteményem (Katalógus). Olaj, Temp. akv. Gouache. Bp. 1966.

67 l

Würtz Ádám

1485. Nankingi opera, sr. rkc. 198×286 mm. J.b.l.: WÁ-1963. IX. 28. Aláírás: Nankingi opera (Különnyomat) Würtz Ádám 1964.

1486. Népmese. rkc. 165×235 mm. J.j.l.: W.Á. 1965. Aláírás: Népmese (rézrarc) Würtz Ádám 1965.

1492. Shakespeare ill. 1-6 db. rkc. 160×97 mm. Jn. - Aláírás: Würtz 1963.

Szíj Rezső, Gyujtemény (Katalógus). Temp. 67. l
akv. Gouache. Bp. 1966. Olaj 68. l.

Würtz Ádám

1479. Ikon és tulipános láda. rkc. 31 x 195 mm. Jn. - Alatta: Ikon és tulipános láda (rézkarc) Würtz Ádám 1965.

1480. József Attila illusztrácio. rkc. 157 x 107 mm. Jn. - Aláírás: József Attila (ill.) Würtz 1957.

1481. Kaleidoszóp. rkc. 295 x 390 mm. J.b.l.: WÁ. 1962. x/18. Cerúzával: Kaleidoszóp (próba jomat) Würtz 1965.

Szij Rezső, gyűjteményem (Katalógus) olaj, temp., akv. gouache. Bp. 1966.

67.

Würtz Ádám

1476. Busójárás, sr. rkc. 332 x 340 mm. Jn.
- Aláírás: Busójárás (próbanyomat) Würtz Ádám 1965.

1477. A fából faragott Kirájfi, rkc. 290 x 275 mm. J.b.l.: Würtz 1965. Aláírás: Barlós: A fából faragott Kirájfi próbanyomat Würtz 1965.

1478. A grafikus délutánja. (rézk) 247 x 360 mm. J.b.l.: 1965. VIII. 24. WÁ. Aláírás: Grafikus délutánja (rézkarc) Würtz Ádám 1965

Szij Ressö, Gyűjteményem (Katalógus) olaj, lempy akv. gouache. Bp. 1966.

67 l.

M.D.K

Würtz Ádáné
grafikus

Gál Gyula, a „tanár úr"
róla készült rajza

Galsai Pongrác: Bajor Gizi regénye
Nők Lapja, 1964. jan. 4 – 12 lap

Würtz Ádám, grafikus

M Dk

Dec. 18-án kiállítása nyílt meg a Dürer Teremben.

–: Kulturális hírek 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. dec. 19.

Würtz Ádám, grafikus MDK

40 művéből kiállítás nyílik dec. 18-án a Dürer teremben.

—: Hír— 10.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1963. dec. 14.

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Kiállitás grafikáiból a Dürer-terembe.

Napló

Magyar Nemzet 1963. december 17. 4.1.

Würtz Ádám

grafikus

M.D.K

Illusztráció.

—: Az archimedesi törvény és a könnyű múzsa

Élet és Irodalom, 1964. február 1 – 4 lap

Würtz Ádám

Illusztráció Simon Emil „Új hegedű"
c. novellájához.
Reprodukció.

Népszava, 1964. január 19. 8. lap.

Würtz Ádám, grafikus MDK

Rajza. Repr.

Radnóti Miklós: Majális 20

Család és iskola, Bp. 1963. november XIV/11

Würtz Ádám, grafikus MDh

Kiállítását, a Dürer Teremben, meghosszabbították jan. 11-ig.

— : Hit 8.

Népszabadság, Bp. 1964. jan. 3.

Würtz Ádám

Illusztráció Szentiványi Kálmán „A fatüzelés apostola" c. novellájához.

Rajz, reprodukció.

Népszava, 1964, február 9. 8. lap.

Würtz Ádám

Illusztráció Bárány Tamás „Születésnap" c. novellájához.
Reprodukció, rajz.

Népszava, 1964 január 26. 8. lap.

Wälder Gyula, építész M.D.K.

1000 koronás első díjat nyert a Balatonparton emelendő múzeum terv: pályázatom

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.
jul. 6. sz. 11 old.

Wurtz Ádám

Illuntáció (repró)

Négszava, 1964, máj 31. sold.

Würtz Ádám

Farkas Anna: Rigónóta.
Könyvet illusztrálta, sa
kötéstervet készítette.
Első díjat nyert

A nép magyar könyv, 1959, 20. old

Würtz Ádám

Kolozsvány: Találós kérdések c. könyvet illuntrálta

Első díjat nyert

Puskin: Mese a halászról c.:

Könyvet illuntrálta.

Első díjat nyert

A vég magyar könyv, 1959, 19 old.

Würtz Ádám, grafikus MDK

Szlovák és román balladák köte-
teihez készült illusztrációit az
eredeti ducokról nyomták.

Párczer Ferenc: „A grafika története" a
bécsi Albertinában 50-51. l.

A KÖNYV, Bp. 1964. február IV/2.

Würtz Ádám, grafikus MDK

Rajza. Repr.

Károlyi Amy: fiatalok 20

CSALÁD és ISKOLA, Bu. 1964. május XV/5.

Würtz Ádám, grafikus

M Dh

Kiállítása nyílik meg az Ajtósi Dürer Teremben.

— : Röviden

6. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. nov. 22.

Würtz Ádám MDK.

grafikus

Összel a Dürer teremben
rendezett tárlatot.

–: Sérek

Művészet, 1964. junius – 46 kep.

Wüst Ádám

Békés István: Petőfi nyomában.
könyvet illusztrálta
Díjat nyert

A szép magyar könyv 1959, 23 old.

Würtz Ádám

Illumináció (kepró)

Nejnava, 1964, jun. 21., 9 ord.

Würtz Ádám

Illuntráció (kapró)

Nagyvaros, 1964, jun. 14, 9 ora.

Würtz Ádám M.D.K.

Részt vett a kiállításon

Illusztrációk

/f.á./: XXIII. kerületi képzőművészek kiállítása

Magyar Hírlap 1984. május 28. 7.l.

MDK

Würtz Ádám

Mihályfi E.: A grafika eredményei és tanulságai a IX. Képzőmüv. Kiállitáson. Népszabadság 1962. máj. 22.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.4.

Illusztráció

Sánta Ferenc: Szalámuk halála
Élet és Irodalom, 1963. dec. 21 – 12 lap

M.D!

Würtz Ádám
grafikus

Rajz.

Élet és Irodalom, 1963. dec. 21 – 1 kép

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

„Kozmikusliva" sajz

Élet és Irodalom, 1963 dec 7 → 4 lap

Wiktor Ádám

Rajz (Szepró)

Ovrág Világ 1964, 7m, 13o.

Würtz Ádám, grafikus

Köpeczi Boócz Istvánnal együtt illusztrálta A mi világunk című könyvét: A föld s lakói -t

Dr. Tóth Béla: A föld s lakói 32.1

A KÖNYV, BP. 1962. március II/3.

Würtz Ádám, grafikus MDK

Würtz Ádám tervezése a borító és a kötéstero.

T. A.: Avgyejenko: Szeretek 27.

A KÖNYV, BP 1962 2. március II/3

Fénykép Palla

Képzőművészek Szövetsége

Würtz Ádám: Szőlőhegyek /IV. Magyar Képz. Kiáll./

Rézkarc

Felő: Petrás S.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: AJ 41220/3 Hegedüsné

Würtz Ádám: Illusztráció Illyés Gyula
„Tátai emlék" c. verséhez

Réskarc

1954. XII. 20.

Még van

Fényleép

Követség

Hegedűsné

Würtz Ádám: Illusztráció Illyés Gyula „Havas emlék" c. verséhez

Rézkarc, ahvatinta

Jelz. j. o.: Würtz Ádám 1954.

Fénykép

Milgné

Képzőművészeti Főiskola. 490 lbs

Würtz Ádám. Szőlőhegy

Idz. l.b. Würtz Ádám 1953. „Tamási Szőlőhegyek" (rézkarc, aquatinta"

Diplomamunka. 1952/53

Grafika

Negatív nincs.

Negrette. Képművelési h., Diszközpont, Béketanács.

Mileyné.

Festmény.

Képzőművészeti Főiskola: 459 Ctg.

Würtz Ádám: karikatura.

Diplomamunka: 1952/53.

Grafika

Negatív nincs.

WÜRTZ ÁDÁM

Tanulmányok. Ceruzarajz. 6ox4o.
Tél Budán. Rézkarc 4ox32.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

H.D.K.

Würtz Ádám
grafikus

A Gyermek enciklopédia sorozatban
állat és virág rajzokat készít.

P. Brestyánszky Ilona: Néhány szó a könyvművészetünk leg-
újabb eredményéről.

Művészet, 1963. augusztus – 23 lap

Würtz Ádám, grafikus M Dh

Rajza

Repr.

R. M. Rilke: Gyerekkor 20

Család és iskola, bp. 1963 január

Würtz Ádám, grafikus M Dk

Rajza Szabó Magda
Bárány Boldizsárjához.
Repr

Forgács ferencné: Kirgyermek könyve
14-15.
Család és iskola, Bn. 1963. felmár

Würtz Ádám grafikus M .D.K.

Művei a bukaresti Simu Képtárban rendezett magyar grafikai - és kisplasztikai kiállitáson

Napló

Magyar Nemzet 1964. december 5. 4.1.

Würtz Ádám, grafikus. MDG

1962 febr.-ban Közös kiállításon
vesz részt Gacs Gálorral és másokkal
az Ernst Múzeumban.

P. F.: Típusok a tükeggen 2. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. dec. 3.

Würtz Ádám

grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Bodó Béla: Pesti Pygmalion

Nők Lapja, 1963. június 29 - 10 lap

mdk

Würtz Ádám

rajza: Lázadás e. íráshoz

Ország-Világ 1963. 27. sz 16. l

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Borítólap Mihail Sadoveanu: Aisvárosi csenélet c, könyvéhez.

Könyvespolc

Pest Megyei Hirlap 1965. március 3. 5.1.

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Illusztrációk

Szép magyar könyv.

Magyar Nemzet 1963. május 26. 7.1.

Würtz Ádám

„A gépek születése" c. ifjúsági könyvet illusztrálja. Réber Lászlával együtt.

említve.

Népművelés, 1964 12. sz. 42. l.

Würtz Ádám

Illusztráció Kamjén István:
„Paripa" c. írásához.

Rajz, reprodukció.

Népszava, 1964 dec. 25. 15-l.

Wūkta Ádám

Sennta ávó (kaj, kapkó)

Nagmaya, 1965, ~~[illegible]~~ jan. 24.90.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K

Sőtéttonusu lapjain illusztrálta
a Tragediát.

Vagyonie Libolen Ágnes: Madách évforduló a képzőmű-
vészetben.

Müvészet, 1965. január – 39 lap.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

A Dürer teremben rendezett Madách kiállításon a „Civilizátor"-hoz készült lapja szerepelt.

Vagyené Zibolen Ágnes: Madách evfordulós a lép zőművészetben

Művészet, 1965. január – 39 lap

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Müve a kiállitáson

Versillusztrációk

Gábor István: Országos képzőművészeti kiállitás Szegeden

Magyar Nemzet 1964. augusztus 12 4.l.

mdk.

Würtz Adám

illusztrálta kindzierszky Emil
A gombfocitól az ürlajóig c. ismeret-
"terjesztő képeskönyvet.

Könyvjelző
K. Gy. J. Kindierszky Emil A gombfocitól az
ürlajóig

Népszava, 1963 aug 10. 2. l.

Würtz Ádám

Említve

Szabó Ernőre: A X. Szegedi Nyári Tárlatról

Csongrád megyei Hírlap, Szeged 1969. aug. 17.

Gl.

mdk.

Würtz Ádám

illusztrálta: Illés Béla: Egy Tisza e. könyvél

Díjazott ill. könyv

Magyar Grafika 1963. 2. sz. 17 l

MDK

Würtz Áldám, grafikus

kiállítása nyílt meg

Hradec Královéban.

– : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1970. márc. 13.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

A Humana humanica c. bibliofil

Kiadvány egyik illusztrátora.

– : Ötház év legszebb magyar művei

2.

ESTI HIRLAP Bp. 1970. febr. 21.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

A kiállítás egyik rénvevője.

– Jubileumi kiállítás a Erők Galériában 9.

Népszabadság, Bp. 1970. márc. 19.

Würtz Ádám, grafikus

MDK

A szlovák és román gyűjteményt

dinitik fametszetei.

Nagy István: Komszédaink népköltészete

35-36.

A KÖNYVTÁROS, BP. 1963. január

XIII/1

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Rajz: Repr.

Leonhard Frank: Otthontalanok

7-8.1

Gyermekünk, bp. 1970. március

XXI/3

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Rajz: Repr.

– : Nemzetközi Nőnap 1970.

9.

Gyermekünk, Bp. 1970. Jelmár

XXI/2

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Rajz:

Repce

Ludvik Askenazy: Tojás

10. 1.

Gyermekünk, Bp. 1970. január.

XXI/1

Wüst Ádám

Munkány díjat (I. fok) kapott

N.N.: Átadták az idei művészeti díjakat

Esti Hírlap 1970 V.1

Würtz Ádám

Munkány díjat (I. fok.) kapott

N.N.: Irodalmi és művészeti díjat)

Élet és Irodalom 1970 IV. 3

Würtz Ádám

Rosetnesz a párizsi tárlatan

Lukácsterén: Megyeshelettmeneszen
van
Esti Hírlap, Tfs. 1970. ápr. 7

Würtz Ádám

Említve

O. J. A mai magyar képzőművészet
Párizsban
Északmagyarország, Miskolc 1970. ápr. 2[illegible]

Würtz Ásháin

Pántvan a pánizsi magyar
kiállítóban

Magyar kiállítás
Ennek magyarország, Miskolc 1970, már 20

Wüstr Ádám

Romeo és Julia illusztrációkkal (emlés)

szerepel a magyar grafikai

kiállításban Kielben

Peter Rautmann: Kunst aus Ungarn

Die Welt 1969 Tull. 3

Würtz Ádám grafikus

Angyal földön, a háglya kör 1-4

Művésztárban él

Kiállítása volt Frankfurtban és

Varsóban

Szombathelyi Ervin: Alkotóház a

városperemén

Magyar Hírlap 1969 XI. 7

Würtz Ádám

A „Humana Hungarica" c. kötetbe készült illusztrációk

Humana Hungarica
Magyar Nemzet, Bp. 1970. máj. 22.

Würtz Ádám, operaénekes MDK

Rajzot készített a
„Békét a világnak" c.
kötetbe.

—: Békekiáltványok öt nyelven 8.

Népszabadság, B. 1970. máj. 1.

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Munkácsy M.-díjat kapott. (I. f.)

– : Átadták az idei művészeti díjakat 2.

EST/ HIRLAP, Bp. 1970. ápr. 1.

Würtz Ádám, [grafikus]

MDK

Szerepel Párisban a Galliera Múzeumban.

Lukács Teréz: Magyar Szetek Franciaországban 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. ápr. 7.

Würtz Ádám, grafikus

MDK

A gyermekenciklopédia harmadik kötetének egyik illusztrátora.

Zolnay Vilmos: Dala Lánló - Korsis ferenc: Az élet útja a Földön 367-368.

A KÖNYVTÁROS, BP. 1963. június

XIII/6

Wirth Ádám
grafikus

1970-ben a Munkácsy díj I.
fokozatát nyerte el

— : 1970 évi Munkácsy díjak
Művészet, 1970. április - 30 lap

M.D.K.

Würtz Ádám

A müvész illusztrálta az Ifjusági Kiadóban megjelent, -Petőfi Sándor: "Arany Lacinak" c. versét.
K-s J.: "Könyvek a kirakatban" c. rovat közleménye.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. nov. 8.
XIII. évf. 45. sz. 7. lap

Würtz Ádám

Azárkózik a techniko-tetszetős és meglepő fortélyainak káprázatos útvesztőjének figyelembevételétől.

Szabadi Judit: Set down in black and white; The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1968. 29 s. 195 l.

MDK

Wirth Aladár, grafikus

A Munkácsy M.-díj I. fr.-t kapta.

—: Kiosztották az 1970. évi irodalmi és művészeti díjakat 8.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 2.

Würtz Ádám
grafikus

Nem vett részt a tárlaton.

Borbély László: Az V. Miskolci Országos...
Művészeti, 1970. március. = 19 lap

Wurtz Ádám
grafikus

„András napra", „Mesélő Dunántúl" c. rézkarcai szerepeltek a X. ~~Ny~~ Szeredi Nyári Tárlatra.

Rozványi Márta: A X. Szeredi Nyári Tárlatról
Tiszatáj, Szeged 1969. XI 1018.

Würtz Ádám

Lugano. Nemzetközi Grafikai Biennálé. /Martyn Ferenc, Reich Károly, Würtz Ádám./ - Ism.: Láncz Sándor, Somogy Megyei Néplap, 1966. febr. 27.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

273. l.

Würtz Ádám grafikusművész

A Munkácsy Mihály-dij I. fokozatával tüntették ki.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. ápr. 4.
XIV. évf. 14. sz. 2. lap

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Rajz:

Repr

Levendel Júlia: Kék

14-15.

Gyermekünk, bp. 1970. április

XXI/4

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Balázs Béla: Hét királyfi c. könyvét illusztrálta.

— : Ajánljuk

34.

Gyermekünk, Bp. 1970. május

XXI/5

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Két rajz: Repe.

Horgas Béla: Vasárnapok

11-13.

Gyermekünk, Bp. 1970. június

XXI/6.

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Rajz:

Repr

Gellért Andor Endre: Ifjúsági szamár

10-12.

Szpermehunk, bp. 1970. július

XXI/7.

Würtz Ádám

"Szép könyv társadalmi munkában" cimmel a Lenin-évfordulóra kiadott könyvről ir a lap. A könyv cime: "Békét a világnak. Picasso és G.D. Alexandrov mellett a grafikai rész néhány rajzát a müvész készitette. Európa és Révai Nyomda közösen készitették a kiadványt.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. május 9.
XIV. évf. 19. sz. 7. lap

Würtz Ádám

Rézkarcának repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. május 23.
XIV. évf. 21. sz. 3. lap

Nürte Ádám

Illusztrációkkal fog szerepelni a lipcsei nemzetközi könyvművészeti kiállításán 1971-ben

Magyar Hírlap 1970 VIII. 5

Wüste Ádám grafikus

Munkácsy díjat (I. fok) kapott

N. N: Akanni és Kossuth díjasok

Pestmegyei Hirlap 1970 IV. 2

Wurtz Ádám

Kiállítást nyit meg

Tárlatnyitás

Pelmegyerország, Szeged 1970. feb. 27.

Würtz Ádám

Felszabadulási vázlatot
készített

Jubileumi kiállítás a Csók Galé-
riában

Népszabadság, Bp. 1970. már. 19.

Würtz Ádám

Emlétre

Gunár Gedeontól a Gyerekleksikonig

Magyar Hírlap Bp. 1970. máj. 30.

mdk

Würtz Adam

ilmsztrálta és fametszetes borítóját tervezte:
a Fényes a Tűz Lángja c. könyvnek
Dicséretes ill. könyv.

Magyar Grafika, 1963. 2, sz. 18. l

Würtz Ádám M.D.K.

Illusztráció Vázsonyi Endre: Fortélyos mester kirá-
rályságy c, könyvéhez / Magvető K. /

Vasárnapi könyvespolc
Magyar Nemzet 1964. december 20. 13.1.

Würtz Ádám

Illés Béla: Kenyér c. könyv
kötéstervei és illusztrációi.

2 Reprodukció.

A szép magyar könyv, 1961.

Würtz Ádám

Kinajtott a Bükk levele i. könyv illusztrációit, borítóját és kötését tervezte

I. díjat kapott

A szép magyar könyv, 1961, 32 old.

Würtz Ádám

Illusztráció Szeberényi lehel írásához.
(„Imádom a Skoda Octaviát").

2 rajz. reprodukció.

Népszava, 1964 július 19. 9. lap.

Würtz Ádám

Kihajtott a bükk levele c. könyv
védőborítója és illusztrálása.

2 reprodukció.

A szép magyar könyv, 1961

Würtz Ádám

Szabó Lőrinc: Kicsi magyarok című könyv készítése és illusztrálása.

2 reprodukció.

A szép magyar könyv, 1961

Würtz Ádám, grafikus

M Dk

Műveiből kamarakiállítás
nyílik novemberben pofonban
a Bajcsy-Zsilinszky úti
grafikai szakboltban.

— : Hír

10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. okt. 30.

Würtz Ádám MDK

rézmetszettel

szerepelt a kiállitáson, mely jul 31-én zárt.

Szucsák Elemér? Müvész és közönség. Kiállitás Hajduszoboszlón.
Hajdubiharmegyei Népujság. 1963. aug. 11.

Würtz Ádám M.D.K.

Illusztráció Kindzierszky Emil: A gombfocitól az űrhajóig c. könyvéhez /Móra Ferenc Könyvkiadó/

Könyvespolc
Magyar Nemzet 1983. október 11 . 4.1.

mdk

Würtz Ádám és Réber László

közöten

illusztrálták D. Bajor Klára Évezredek

története c. könyvét.

Könyvjelző.

M. Gy: D Bajor Klára Évezredek Története

Nejszava - 1963 dec. 14 2. l.

Würtz Ádám

MDK

Szerepelt a XIII. kerületi képzőművészek kiállitásán.

meseillusztrációi

Gyuris: "Angyalföldi Moutparnasse"

SZERSZÁMGÉPIPAR 1964 jun. 8.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

Klasszicizmus
Romantikus
Naturalizmus
Modernizmus
} repro

—: Rövid stílustörténet
Élet és Irodalom, 1963. november 23 — 4 lap

mdk.

Würtz Ádám

illusztrációja: Liam O'flaherty:
Küzdelem e. irásáloz

Ország-Világ 1963. 38 sz 16. l

Virtr Ádám
grafikus

M.D.K.

Illusztrációk

— : Egy fantasztikus író reinkarnációi
Élet és Irodalom, 1963. November 16 – 6 kép.

Wurtz Ádám
grafikus

M.D.K.

„Mülerem - sarok"

Élet és Irodalom, 1963. nov. 16 - 1 lap.

Würtz Klára, grafikus MDK

Illusztrációival jelent meg az Élő dramaturgia c. kötet. (Gondolat könyvkiadó.)

M. Gy. P.: A tűrelmes dramaturgia 8. l.

NÉPSZABADSÁG, 1963. szept. 5.

Würtz Ádám MDK

szerepel az április első felében a művelődé i házban megnyiló "Képek, szobrok , illusztrációk" cimü kiállitáson.

-y -r: Csak a szomszédba kell menni...
Villamosgép, 1963. márc. 30.

Würtz Ádám, grafikus MDH

Rajza.

Repr.

Ludvik Askenázy: Hogy találtunk ki tézed 11. (

Szabád és iskola, Bp. 1963. május XIV/5.

Würtz Ádám, grafikus

Az elmúlt évben gyakran illusztrált könyveket.

Dr. P. Brestyánszky Ilona: Legszebb könyveink 16-17. l.

A Könyv, Bp. 1962. május II/5

Würtz Ádám, grafikus MDh

Szabó L.: Kicsi vagyok én

c. kötete jelent meg rajzaival.
Vagyszerű illusztrációkat készít
az apró gyermekek részére.

Dr. P. Brestyánszky Ilona: Legszebb
Könyveink 16-17.

A Könyv, bp. 1962. május II/5.

Würtz Ádám, grafikus MDK

Rajza

Repr

Balis [illegible], Ilaiké 20

Család és iskola, Bp. 1963. július

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

kiállitáson művei a Munkácsy-díjas

Hungaricumban

Napló

Magya Nemz t 196 . nov. 23. 4.l.

M..D.K.

Würtz Ádám

Műve a kiállításon

Rajzok Shakespeare szonettjeihez

Perneczky Géza: A III. Miskolci Biennálé

Magyar Nemzet 1965. nov. 10. 4.l.

Würtz Ádám, grafikus rvsk

Rajza.

Repr.

Kovácsi Zoltán: Vasárnap reggel 23.

XVI/

Család és iskola, bp. 1965. augusztus

Würtz Ádám, grafikus MDG

Rajz. Repr

Victor Hugo: A hold 20

Család s' iskola, Bp. 1964. september XVI

Würtz Ádám, grafikus Mosh

Rajz.

Repr.

Gulyás Pál: Gyermekem a porban 20

Család és iskola, bp. 1964. augusztus XV/8

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K

Műveit bemutatta a
tárlatot.

Rétly Valéria: A III. miskolci grafikai biennale.
Művészet, 1966. február - 38 lap.

MDK.

Würz Ádám

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1965 okt.1o .

MDK.

Würz Ádám

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1965 okt.1o.

MDK.

Würz Ádám

Kiállitási kritika

Nógrád 1965 szept.24. 4.l.

MDK.

Würz Ádám

Kiállitási kritika

Magyar Ifjuság 1965 nov.6.

MDK.

Würz Ádám

Kiállitási kritika

Csepel 1965 okt.1.

M.D.K.

Würtz Ádám
grafikus

A X. Magyar Képzőművészeti Kiállításon bemutatott grafikai műveiért a Munkácsy Mihály díjat kapta.

— : 1966 állami és Kossuth díjasai
Élet és Irodalom, 1966. ápr. 2 - 2 lap

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Rajz:

Repr.

Katherine Mansfield: A hatpennys

8-10.

Gyermekünk, Bp. 1970. november

XXI/11

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Rajz:

Repr

József Attila: Gyermekkoromban

9.

Gyermekünk, Bp. 1970. december

XXI/12

Wintz Ádám

Újságcikk a fiatalokról

Fiatalokról
Megyei Hírlap, Fp. 1970. nov. 13. 6–7. l.

Würtz Ádám

Frankfurtban, Krakkóban, Varsóban és Szczecinben állította ki Shakespeare Romeo és Júliájához készített illusztrációit és gyermekkönyveit nagy sikerrel.

Néray K.: Magyar művészet külföldön. – Műgyűjtő, 1969. 1. sz., 28. l.

Würtz Ádám, grafikus

Sebők Éva: Mimóza c. könyvét illusztrálta.

— : Könyvek Karácsonyra

34.

Szpermekünk, Bp. 1970. december

XXI/12

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Eredeti illustrációiról is

bemutatunk.

–: Magyar gyermekkönyvek Stockholm-

ban. 2.

Esti Hírlap, Bp. 1970. dec. 4.

Würtz Ádám

"Rómeó és Julia" c. rézkarcának reprodukcióját bemutatja a lap a cimlapon.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. okt. 3.
XIV. évf. 4o. sz. cimlap

Würtz József

Shakespeare művekhez illusztrációk.

D. Fehér Zsuzsa: A miskolci grafikai Biennale. „Művészet" folyóirat, Budapest. 1968. febr. 2. p. 13 l.

Würtz Jóból

nevét említi a tanulmány során.

Solymár István: A mai magyar grafika kiállítása a M. Nemzeti Galériában.
„Művészet" folyóirat, Bp. 1968. febr. 2 p.
6 l.

Wirtz József

„Romeo és Julia" illusztráció, egész táblán fehér-fehér reprodukció.

Szlymák István: A mai magyar grafika kiállítása a M. Nemzeti Galériában. „Művészet" folyóirat, Bp. 1968. febr. 2. p. 7 l.

Würtz Ádám

A fővárosi Miniatűr Galériában mutatta be a közönségnek legujabb rézkarcsorozatát, amelyet Shakespeare Rómeó és Juliájához készitett: e sorozat 14 rézkarcból áll.

Szij Rezső: Würtz Ádám rézkarcai a Rómeó és Juliához: „Művészet" folyóirat, Bpest, 1968. febr. 2. k. 41 l.

Würtz Ádám

grafikusművész kiállítása. Debrecen, Déri Múzeum. 1967. júl. 9-30. Kat. Szij Rezső, Debrecen, 1967. Fejérm. ny. Székesfehérvár 16. l. — Tom: Hajdú-Bihar Megyei ~~Napló~~ Népújság 1967. júl. 8. — (k.) Népszava, 1967. aug. 19. — Magyar Vilmos Hajdú-Bihar Megyei Népújság, 1967. júl. 18. — Szij Rezső, Alföld, 1967. 18. évf. 8. n. 77-78. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1970. 1. sz. 68-107. l./

94. l.

Wirth Adám

grafikusművész műveiből nyílt
meg kiállítás ma Krakkóban a magyar
kulturális napok keretében. A tárlat anyagát
április második felében Szczecinben is bemu-
tatják.

– MTI –

Magyar Hírlap
1969 márc. 18

Würtz Ádám

illusztrációját közli a lap

Olvasónk: „Attól függ" c. könyvéhez

Magyar Nemzet 1968 dec. 24

– Vasárnapi könyvespolc –

Würtz Ádám

Shakespeare illusztrációi nem a XVI – XVII. századi kiadványait másolják, mégsem fogadhatjuk el a korhangulat jelenlétét.

Szíj Rezső: Könyvdísz, illusztráció, reklámgrafika. — Ipari Művészet, 1967. 2. sz., 53. l.

Würtz Ádám

Illés Béla Ég a Tisza c. könyvhez készült grafikái sikerült példája az illusztráció és a szöveg harmóniájára.

Szy Rezső: Könyvdísz, illusztráció, reklámgrafika. – Ipari Művészet, 1967. 2. sz., 52. l.

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Lengyel Balázs könyvét illusztrálta.

Hajnal Zsuzsa: Lengyel Balázs: Ezüstgaras 690-691.

A Könyvtáros, Bn. 1964. november XIV/11

MDK

Würtz Ádám, grafikus

D. Major Klára könyvének

egyik illusztrátora.

Vértesy Miklós: D. Major Klára: Évszredek története 368–369.

A KÖNYVTÁROS, VII. 1964. június [XIV/6.

Würtz Ádám

neve említve a Graphica

Hungarica I.-ben

Magyar Nemzet 1969 jan. 5

– Vasárnapi Tényvesnyelv –

Würtz Ádám,

Domanovszky Endre, Schaár Erzsébet és Keserű Jenő mintegy 50 festményt, szobrot és grafikát mutat be a belgiumi magyar napok keretében a brüsszeli Nova galériában.

Kulturális cserekapcsolataink eseményei

Magyar Hírlap, 1968 november 9. 9. l.

Würtz Ádám

5 nüve szerepel a Buenos Aires-i nemzetközi grafikai kiállításon novemberben

Magyar Nemzet 1968 Aug 20

Würtz Ádám

Illusztrációját rézli a lap,
Boccaccio: Corbaccio c. művéhez.
/Vasárnapi Könyvespolc/

Magyar Nemzet 1968 sept. 1.

Würtz Ádám

illusztrálta Ruffy Péter „Hazánk szíve Budapest" c. Könyvet

Magyar Nemzet 1968 nov 3

– Vasárnapi Könyvespolc.

Wüstz

Szerepel a Kéjszaknak vali grafikai
kiállításán a Csók galériában

Péter Imre: Forradalomról
forradalomra

Négyművelés 1969 IV. sz

Würtz Ádám

1. Mesélő Dunántúl színes rézhare 50x40
2. András napra repr. — " — 31x37
3. Shakespeare: Rómeo és Júlia I.
rézhare 40x30

Szegedi nyári tárlat

Wartz Ádám
- grafikus

illusztráció: repr.

Magyar grafika 1970. 3. n

Wirth Ádám

(m. l.)

Wirth Ádám

Magyar Nemzet, 1986. ápr. 4. 12.

a planned study. Luká
leave no doubt that th
He probably knew it we
to discuss it with hir
ing their conversation
arguments and favorite
major methodological s
dalomtörténet elméleté
Literary History) was
still alive. In that
literary history, howe

WÜRTZ Ádám

T. A.

Fényes neler nemzedéke

Würtz Ádám

Népszava 1985. márc. 11. 6.

WÜRTZ Ádám

Takáts Gyula: Szányok – Würtz Ádám lépeiről. = Kortárs, 29, 1985, 3. 167–168. ill

~~Würtz Ádám: Nagy László emlékezete. = Kortárs, 29, 1985, 12. 74–76.~~

Wörtz Ádám
grafikus

Fazekas Anna: kéváncsi zsófi tar-
sangja c. művét illusztrálta.
Díjazott könyv / trép magyar könyv
Kötésterv Repr. 66/

Magyar grafika 1967

Wörtz Ádám
grafikus

Lenéfette Román József: Zeusz c. műve illusztrációit, parkoló és kötéstervét.

Díjazott /szép magyar könyv 66/

Magyar grafika 1967.

Würtz Ádám
grafikus

Gálos Andor: „Doktor Senki" c. műre
farkoló és kötésterét készítette.
Díjazott /„Nép magyar könyv 66"/.

Magyar grafika 1967-ben.

Würtz Ádám
Grafikus

Ápriky Lajos: „Fejvertekben radán" c.
műve illusztrációit, borkoló és kötés-
tervét kénítette.

Díjazott / „Kép magyar könyv 66" /

Magyar Grafika 1967 III-a.

Würtz Ádám
Grafikus

„Ládanyó mesei" c. könyvet illusztrálta, borkoló és kötéstervét kémítette.

Díjazott (a kép mögöt könyv 66")

Mögöt Grafika 1967-III-n.

Wünsch Ádám

1. Shakespeare: Romeó és Júlia V.
   rézkarc 40×30
2. Shakespeare: Romeó és Júlia VIII.
   rézkarc 40×30
3. Shakespeare: Romeó és Júlia X.
   rézkarc 40×30

Szegedi Nyári Tárlat

Würtz Ádám

M.V.: Beszélgetés Würtz Ádámmal. – Hajdú-Bihar Megyei Népújság. 1967. júl. 11.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Ért. 1970.1.sz. 68-107. l./

83. l.

Würtz Ádám

Új Írás, 1967. 7. évf. 1. sz., melléklet.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./ 83. l.

Würtz Ádám

"Illusztráció" c. müvének repr.-ját hozza a lap cimlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. juli. 4.
XIV. évf. 27. sz. cimlap

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Kiállítására nyílik meg

Kaposváron.

- : Kiállítások három városban 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. szept. 12.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

szerepel a lipcsei kiállításon.

— : Nem adták ki a díjakat

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. aug. 4.

Wurtz Ádám
Szatikus

Réntvett az Intergraphic 67 c. ki-
állításon a Műszaruskban.

Galambos Ferenc: Intergraphic 67..
Énekmegyarország 1967 okt. 8. 7. old.

Wurtz Ádám

Szerepel az alábbi tárlaton Párisban

Lucien Curzi: L'art bourgeois contemporaine au Musée Galliera

L'Humanité 1970 IV. 3

Würtz Ádám

Említve

Dr. Tóth Ervin: Kiemelt grafikát szeregnemleje a Mestgyessy teremben

Hajdu-Bihari Napló, Debrecen 1970. júlia

Würtz Ádám

Krudy: Komédia (i. kötetének) bevitóját rajzolta (eml.)
Szerepel az alábbi tárlatok

N.N: Krudy-munkatársai a Petőfi Irodalmi Múzeumban

Felcsikor 1969 ápr. 371 old.

Wüst Ádám

Illusztrációkat készít a Móra Kiadó ifjusági könyvekhez

L. G.: Az ifjusog esztétikai nevelésének kérdései

Kisalföld 1969 XI. 16

Würtz Ádám

Kezepel az alábbi tarlatom

N.N.: „Mártin Költők és Írók"
a Petőfi Irodalmi Múzeumban

Nagyrabadság 1969 X. 17

Wüstr

Emlitve

Kiemelt grafikák Mállítása a
Mestgyessy teremben
Hajdú-Bihari Napló 1970. jul. 10.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

A Dürer teremben megnyílt kiállításának ismertetése.

Illusztráció Shakespeare-monett-hez: Repr

Sz.R.: Würtz Ádám illusztrációi

173.l.

A KÖNYVTÁROS, Bp. 1964. március XIV/3

MDK

Würtz Ádám, grafikus

E számunk munkatársa.
[Valóniszülő Horgas Béla: Antwerpen, a fiatalok városa c. cikket illusztrálta.] [14-15. lap]

– : E számunk munkatársai

34. l.

Gyermekünk, Bp. 1970. október [XXI/10

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Rajz.

Repr.

Szabó Lőrinc : A rét meghal

Gyermekünk, Bp. 1970. augusztus

25.1.

XXI/8.

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Kindzierszky Emil könyvéhez
készített színes, nellemes, szöveget
kísérő rajzokat.

Fonay Tibor: Kindzierszky Emil: A gomb-
focitól az űrhajóig 690. l.

A KÖNYVTÁROS, BP. 1963. november

XIII/11

Würtz Ádám
grafikus

kinitette Boccaccio: Corbaccio c.
műve ilusztrációit.
Díjazott (a kép magyar könyv. 68"/

Magyar grafika 1968 nek.

Würk Álám
grafikus

Kénítette V. Bianki: Szúnyogtánc
c. műve illusztrációit és kötéster-
vét
Díjazott /a kép magyar könyv 68"/

Magyar Grafika 1968 mell.

Wärtz Ádám
Grafikus

hémítette Navarrai Margit: Hep-
tameron c. műve illusztrációit.
Díjazott /n hép magyar könyv 69-/

Magyar Grafika 1969 mek.

Würtz Ádám

illusztrálta A. Belyj: Keresztrete-
rítés c. művét.

Díszérethen vénesült /ú hép magyar
könyv 69"/

Magyar grafika 1969 nek.

Würtz Ádám
grafikus

kérnétette Tarján Ra: tlull a ró c.
könyve illusztrációit és kötéstervét.
Díszérethen vénesült /a kép magyar
könyv 69"/

Magyar Grafika 1969 nek.

Wörtz Ádám

Navarrai Margit: Heptameron.

Kötésterv Repr.

Magyar grafika 1969 mell.

Wirth Ádám
grafikus

Belig: Keresztrefeszítés c. művé-
hez az illusztrációt készítette.

P. Brestyanszky Ilona: Könyvművészetünk negyed...
Művészet, 1970. augusztus – 15 kap

Wurzel Ádám
gráfikus

Hull a hó cimi. Apparellója
gyermekirodalmunk uj eredménye.

Brestyánszky Ilona: Könyvművészetünk. „
Művészet, 1970. augusztus – 15 lap

Wurtz Ádám
grafikus

Méltalás – Navarrai
Margit Heptameron c.
művét illusztrálta.

P. Brestyánszky Ilona: Könyvművészetünk
Művészet, 1970. augusztus – 15 lap

Würtz Ádám

Említve

Dr. Tóth Ervin: Kass János Diállítása

Hajdu-Bihari Napló, 1970. sep. 20.

5. l.

Wüst Ádám

Illusztráció a Heptameron c. könyvhöz
(szepró)

Rényi Péter: Az új magyar bibliofilia-
műhelye

Tükör 1970 VIII. 18

Wüst Ádám

grafikáiból Kaposvárra

Láhitása mpiéť

hagyat Nemzet 1970 IX. 8 4 old.

Wüst Ádám

Grafikáiból a Kaposvári Rippl
Rónai Múzeumban Lidhitása nyílt

Magyar Nemzet 1970 IX. 2 hold.

Würtz Ádám

Illyés Gyula: "A tó" ill. vegv.

Magyar Művészet 1945-1969
Műcsarnok, 1969. sep-okt

Würtz Ádám

1. Falusi látogatók, 1960. rk. 25×33
2. Babits M. János könyve, ill. 1963.
3. Shakespeare szonett, 1963. rk.

Magyar Művészet 1945–1969
Műcsarnok, 1969 sep-okt.

Wüstz Ábrám

4, Illyés Gyula: A tér, ill. 1967

Magyar Művészet 1945–1969
Műcsarnok, 1969. sep–okt.

Wüst Ádám

Illusztrációval szerepel. A szép Lőmpsöl c. Szadványban

Magyar Nemzet 1970 IX 26 hold.

WÜRTZ ÁDÁM

GRAFIKUS. KAPOSVÁRON, A RIPPL RÓNAI
MÚZEUMBAN NYILT KIÁLLITÁSA

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT. 1970. OKT.

Würtz Ádám

Említve

F. L. Rézhavcal és metszetel
Magyar Hírlap, Bp. 1970. sep. 1.

Wüst Ádám

Ihnuszdrációkkal szekszelni fog a lipcsei nemzetközi könyvkiüvészeti kiállításom 1971-ben

MTI: Nem adták ki a díjakat

Esti Hírlap 1970 VIII. 4

lunk azonban *nem csupa*

Würtz Ádám

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

1970 SEP. 5.

7024

— Würtz Ádám grafikai kiállításával kezdődik meg a Rippl-Rónai Múzeum őszi—téli tárlatsorozata. A kiállítást ma délelőtt Szíj Rezső művészettörténész nyitja meg a múzeum képtárában.

Würtz Ádám

Emlitve

September 26

Megyar Nemzet, Tp. 1970. sep. 26.

MTK .

Würtz Ádám

Kiállitási kritika

Magyar Szó 1965 juni.13.lap -

Würtz Ádám

Tamási Áron: Szikra fia c. írásához illusztrációk.

Rajz, reprodukció.

Nemzeti, 1965. júl. 18. 9. l.

Würtz Ádám

Illuntáció (rajz, rajzó)

Nagnova, 1965, jun. 6., 80.

Würtz Ádám

Fenákel Judit: Kórházszagú romantika c. írásához illusztrációk.

Rajz, reprodukció.

Népszava, 1965. júl. 11. 9. l.

MDK.

Würtz Ádám

Müveinek fotóbemutatója Bratislavában

Uj szó, Bratislava 1965 ápr.13.lap -

MDK.

Würz Ádám

A Magvető Almanach-ját illusztrálta

Esti Hirlap 1965 május 7.lap -

Würtz Ádám, grafikus

1964

A Shakespeare-sonettek illusztrálásával díjat nyert. (Ezüstplakett.)

-: Tizenkilenc díjat nyertek a magyar könyvek Lipsiében

NÉPSZABADSÁG, 1965. júl. 17. 9.

MDK

Würtz Aladár, grafikus

Az ébenfa ló c. mesekönyvet illusztrálta. A művet bronzplakettel tüntették ki.

-:Tizenkilenc díjat nyertek a magyar Könyvek Lipcsében 9

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. júl. 17.

Würtz Ádám, grafikus MDK

Meseillusztrációi kitűnőek.

Cs. M.: Kiállítás Anggalföldön 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1964. máj. 25.

Würtz Ádám M.D.K.

Illusztráció Az aranyliba c. / Illés Béla összegy üjtött elbeszéléseihez/

Az ünnepi könyvhét könyvei

Magyar Nemzet 1965. május 30. 13.1.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

Shakespeare-illusztráció
(repro)

Élet és Irodalom, 1965. június 26-2 lap

Würtz Ádám
grafikus

MDK

„Napfényben."

Élet és Irodalom, 1965. aug 21 - 31ap

Würtz Ádám

Fametzet.

Reprodukció.

Alföld, 1964 9. szám, 946. l.

Würtz Ádám

1927-ben sz. Tolna megyében, Tamásiban.
1946-ban kerül Pestre. Derkovits-szabadiskola után a Képzőmű Főiskolán tanul Hincznél és Koffán Kárdynál.
1957-ben Munkácsy-díjat kap. Elsősorban grafikus, illusztrátor.
Fametszetei.

emlitve.

Szíj Rezső: Würtz Ádám:
Alföld, 1964 9. szám. 846. lap.

Würtz Ádám

Illusztráció Baráth Lajos: Országúton c. írásához.

Rajz, rept.

Népszava, 1964 szept. 20. 9. l.

Würtz Ádám

Grafikái a szegedi Orsz. Képzőműv.
Kiállításon.

említve.

Tiszatáj 1964 9.sz. 4. l.

Würtz Ádám

Grafikái a szegedi Orsz. Tárlaton.

említve.

Népszava, 1964 aug 2. 7. lap.

Weiter Ádám
grafikus

M.D.K.

„Csendélet"

Élet és Irodalom, 1964. okt 24 – 1 kep.

Würtz Ádám
Grafikus

M.DK

Rajz. (illusztráció)

Csák Gyula: Az égbolt kárpitja
Élet és Irodalom, 1964. okt 17 – 1 lap.

Würtz Ádám

grafikus

M.D.K

Radnóti - illusztráció

(repro)

Élet és Irodalom, 1964. okt 31 - 2 kép

Würtz Ádám, grafikus MDK

Munkáscsoport járt műtermében.

–: Műtermlátogatás Angyalföldön 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. márc. 9.

Würtz Ádám, grafikus

MDh

Az áprilisi szám munkatársa.

— : { számunk munkatársai

Hátró-belső borító [35]

CSALÁD és ISKOLA, bp. 1965. április

XVI/4

Würtz Ádám

Illuntráció (rajz, rajzó)

Ormág-Világ 1964, 47 n., 10 sed.

Würtz Ádám, grafikus MDK

Madách egyik művének illusztrátora.

R. Gy.: Illusztrációk Az ember tragédiájához

8.

NÉPSZABADSÁG, 1964. nov. 5.

Wurtz Ádám

Illusztráció Madách „Civilizátor" c. művéhez.

Grafika, reprodukció.

Népművelés, 1964 11. szám, 39. l.

Würtz Ádám

Illusztráció Petrovácz István
„Vándormadár" c. írásához.

Rajz, reprodukció.

Népszava, 1964 okt. 11. 9. ~~p~~ lap.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

„Vízpart"

Élet és Irodalom, 1964. május 28 - 2 lap

Würtz Ádám

Dickens: Nickleby ... könyvet
illusztrálta
Idíjat kapott

A szép imagyar könyv, 1960, 21 red.

Würtz Ádám

Szabó Lőrinc: Kicsi vagyok és a könyv kötését és illusztrációit terverte

I. díjat kapott

A szép magyar könyv, 1961, 27 old

Würtz Ádám

Illés Béla: Kenyék s. könyv
bor. tóyat és kötését tervezte
I. díjat kapott

A vég magyar könyv, 1961, 18 old.

Würtz Ádám

Dickens: Nickleby ... c. könyv
borítólapja és illusztrációja
(2 rajzó)

A szép magyar könyv, 1960, 73 old

Würtz Ádám

Építkezés

festmény, reprodukció

Népművelés. 1965 2. szám, 48. l.

Würtz Ádám

Fanágó.

Rajz, reprodukció.

Valóság. 1959. 2. szám. 39. l.

Würtz Ádám

Szántó Tibor: „A megismerkedés" c. íráshoz illusztráció.

Rajz, reprodukció.

Népszava, 1965 febr. 14. 8. l.

MDK.

Würtz .....

Shakespeare-jének említése

Szocialista Müvészetért 1965 ápr.lap -

MDK.

Würtz Ádám

Kritika a müvészről

Berliner Zeitung 3.4.65. lap -

Würtz Ádám, grafikus MDK

Rajza. Rajz.

Márton Margit: Titok 10. é

Család és iskola, Bp. 1964. Tankönyv XV/2

Würtz Ádám, grafikus MDK

Rajza.

Repr.

József Attila: És keressük az igazságot 20

Család és iskola, Bp. 1964. január XV/1.

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Kiállitását a Dürer-teremben meghosszabbitották.

Napló

Magyar Nemzet 1964. január 3.. 4.1 .

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

A bemutatott grafikák között sok a vers illusztráció

Jónás -könyve, József A. : Mond mit érlel

Rézkarcok: Tengerpart, Rákok.

S.M.: Würtz Ádám grafikáinak kiállitása

Magyar Nemzet 1964. január 4. 4.l.

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Kiállitás müveiből

A Dürer te m kiállitásai

Magyar Nemzet 1964. január 15xx 10. 4.1.

Würtz Ádám, grafikus MDK

Az év terméséből Kiemelkednek Würtz Ádám illusztrációi.

Réber Lászlóval közösen a Gyermekenciklopédia sorozat III. kötetében (Dala-Kocsis: Az élet útja a Földön) nyájt nép illusztrációkat.

Dr. Pataky Dénesné: Legszebb könyveink — — 1962-ben 16-17.

Ā KÖNYV, Bp. 1963. május III/5.

Würtz Ádám.

Bélnegalambos-rajz.

Rajz, reprodukció.

Népszava, 1964 ápr. 4. 1. lap.

Würtz Ádám
grafikus

M.DK.

Villon illusztráció (repro)

Élet és Irodalom, 1964. április 18 – 6 lap

Würtz Ádám, grafikus

MDk

Shakespeare szonettjeihez (Magyar Helikon) készült rézkarcokat.

– : A magyar könyvkiadás reprezentatív Shakespeare-kiadványai 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. ápr. 23.

Würtz Ádám, grafikus M Dk

4

Nagy várakozás előzi meg Shakespeare
sonettjeihez készült illusztrációi megjelenését.

1., Illusztráció Dickens: Nicholas Nickleby c. könyvéhez Repr.

2. Illusztráció egy román népballadához. Repr

3. Illés béla: Kenyér c. könyvének címlap rajza Repr

Murányi-Kovács Endre: Würtz Ádám illusztrációiról 54-56

A Könyv, BN-1963. december III/12

Würtz Ádám, grafikus 3 MDK

A Csengő-Leg ormán – szlovák népballadák

– A tűz virágai – antológia,

Karcsai Kulcsár István: Tenger Budán,

Dala-Kocsis: Az élet útja a földön

– Budapest a szocializmus útján 1950–1960

Murányi-Kovács Endre: Würtz Ádám illusztrációiról 54-5[illegible]

A Könyv, Bu. 1963. december III/12

Würtz Ádám, grafikus (2) MDK

Könyvillusztrációi:

Dickens: Nicholas Nickleby élete és kalandjai,

Erich Kästner: Az eltűnt miniatűr,

Illés béla: Kenyér,

Illés béla: Ég a Tisza

– Kihaltott a bükk levele – román népballadák és népdalok

– fényes a tűz lángja – szlovák népdalok

Murányi-Kovács Endre: Würtz Ádám illusztrációiról 54-56

A Könyv, Bp. 1963. december III/12

Wurtz Ádám

Ellenőrtiáció (szepró) Geza
Mihály: A kezdet kezdete i
írásához

Népszava, 1964, mác 22, 9 oldal

Wüstz Ádám

Ilmszitáció (szepso)

Négyszava, 1964, szeptember 9. 9 oldal

Würtz Ádám, grafikus MDK

1

1927-ben született. A felszabadulás után három évig a Derkovits művészeti kollégiumban képezte magát, majd a képzőművészeti Jó-iskolán Kmetty János, Pór Bertalan, Hincz Gyula és Koffán Károly tanítványa. 1953-ban végzett. Grafikai munkáival számos hazai és külföldi tárlaton vett részt.

Murányi-Kovács Endre: Würtz Ádám illusztrációiról 54-56

A Könyv, Bp. 1963. december III/12

Würtz Ádám, grafikus MDK

Kindzierszky Emil: A gombfocitól az ürhajóig c. könyvét illusztrálta.

Dr. Tóth Béla: Az ismeretterjesztés és a gyermekolvasók 6.

A KÖNYV, Bp. 1963. október III/10

Würtz Ádám MDK

Würtz Ádám, Csohány Kálmán és Áron Nagy Lajos zsürizták Zentai Pál legujabb képeit és a Képzőművészeti Alap nevében 22 uj alkotását kiállitására adtak engedélyt.

Zentai Kiállitása 1962 jun 10n nyilik Tapolcán.

--: Képzőművészeti kiállitás Tapolcán. Napló/Veszprom/ 1962. jun. 7.

Würz Ádám MDK

Szerepelt a kiállitáson, mely jun 27-ig tart nyitva.

Smidt: "Képek, rajzok, illusztrációk". Kiállitás nyilt az Angyalföldi Gyáregység kulturotthonában

Hajó-Daru: 1963. jun. 15.

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Illusztrációi Madách Ember tragédiájához a kiállítá
táson

/g.i./ Madách-kiállítás az Irodalmi Muzeumban

Magyar Nemz t 1964. október 28. 4.l.

DON.

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Müve a kiállitáson

/~~tragédiaxillusztráció~~ Illusztráció a Civilizátor-

hoz.

S.M.: Madách a mai képzőművészetben

Kiállitás a Dürer -termben

Magyar Nemzet 19 4. október 9. 4.1.

Würtz Ádám

D. Major Klóma: „Ér-
ezredek története" illuszt-
tálása (Réber László
együtt).
említve.

A szép magyar könyv.
1963 21. l.

Wüitz Ádám

Petronius Arbiter: Satyricon
illusztrálása.

ceruzával.

A szép magyar könyv, 1963
17. l.

Wüste Ádám

Budapest a nacionalizmus utján
c. könyv borítóját és illusztrációit
kénikte

Díjat kapot

A nép magyar könyv, 1962, 23 old.

Wüstz Ádám

Illuntálta Kalocsai Kulcsár
István: Tengek Budán c. könyvét.
Dicséretet kapott

A nép magyar könyv, 1962, 21 old.

Wünsch Ádám

Dala-Kovács: Az élet útja a földön c. könyvet illusztrálta
Díjat kapott

A még magyar könyv, 1962, 2 old.

Würtz Ádám

Illusztráció, védőborító és kötéstervek A Tűz virágai c. könyvhöz.

említve.

A szép magyar könyv, 1962 18. l.

Würtz Ádám

„Fényes a tűz lángja" c. könyv illusztrációja, kötéstervei és védőborítója.

Említve.

A szép magyar könyv, 1962 18. l.

Würtz Ádám

Illusztrációk Illés Béla:
Ég a Tisza c. könyvéhez.

említve.

A szép magyar könyv, 1962. 17. l.

Würtz Ádám, grafikus MDG

A Helikon megjelenteti Shakespeare szonettjeit Würtz Ádám tizennégy eredeti rézkarcával. Egy illusztráció a kötetből:

Repr

— (szöveg – kép) 117. lap

A KÖNYV, bp. 1964. április IV/4.

Würtz Ádám

grafikus
József Attila ille-
gális szemináriumot
vezet c. Kompozíció-
ja, diploma-munkája

Gerzsi Terézia: A Kép-
zőművészeti Főiskola
1952-53. évi diploma-
munkái.

Szabad Művészet
1953. 116. l.

Würtz Ádám

grafikus

III. díj az V. M. képzm. kiállításon szerezett grafikáira

a 10 éves felszabadulás cóford. pályázatán.

Sz M. 1955. 1. sz
4. l.

Weber Antal

épitész
kapott 1873. megbízást a Széchenyi-
szobor talapzatának
tervezésére

Budapest II.

50 l.

Würtz ádám

Illustráció (kajz) repkó

Négmaga, 1965 ápr. 4. 9. old.

Würtz Ádám

Kulváros éj (Illustráció, rajzó)

Alföld, 1965. 4 n., borító,

Würtz Ádám

Illuntráció (kaja, kapró)

Nézmonq, 1965, márc. 14, 8 old.

Würtz Ádám

grafikus

M.D.K

Méltatás.

D. Fehér Ilsuzsa: Hún év ádám

Művészet, 1965. április - 3 lap

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Rajza.

Repr.

Gulyás Pál: Gyermekeimet ismét megláttam

20

XVI/3

Család és iskola, bp. 1965. március

Würtz Ádám, grafikus MDh

Kiállítását jan. 11-ig meg-
hosszabbítják

– : Hír 6

ESTI HIRLAP bp. 1964. jan. 3.

Würtz Ádám, grafikus MD4

Kiállítása nyílt meg a Dürer Teremben.

Dickens-grafikáival s ifjúsági kiadványokhoz készített színes illusztrációival jó nevet szerzett. A Shakespeare szonettekhez készült nyomatai kiemelkedőek (art): Würtz Ádám Kiállítása 2

ESTI HIRLAP bp. 1963. dec. 28.

Würtz Ádám

Rajz, (szepró)

Nézmova, 1965, máj 1., 9 red.

MDK.

Würtz Ádám

Emlités Madách illusztrációiról

Magyar Nemzet 1964.X.9. lap -

MDK.

Würtz Ádám

Illusztrációja a

Népszava 1965 ápr.4-i számában .

Würtz Ádám

Kiállitása az Ernst Muzeumban Gacs Gáborral, Kondor
Lajossal, Raszler Károllyal 1962. márc.3. - ápr

Rajztanitás 1962. I. sz. 30.l.

M.D.K.

Würtz Ádám, grafikus

szoba belsőt ábrázoló krétával kevert tusrajzát közli a lap az elülső borító egyik belső oldalán.

ALFÖLD, Debrecen, 1967.XVIII.évf. 6 sz. —— old.

M.D.K.

Würtz Adám, grafikus

... a népi elemeket. Népmese illusztrációi (1965) mind jobban tavolodnak a valóságtól, átmenetet képeznek a szabad asszociációkból fölépülő tipikus szürrealizmushoz. Felsorolja különböző témák körül született sorozatait, mégpedig némelyikén „nagyrészt ellenőrzés nélküli képzeteket" dominálnak - cserény tudatalatti ellenőrzéssel. „... de a tenutikai cseklegesség ellenére is, van bizonyos fajta rend a képein, még hozzá a kompozíció rendje... lapjai sokasem nélkülözik azt a benső fegyelmet, ami nélkül igazi műalkotás nem jöret létre..."

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVII. évf. 8. sz. 77-78. old.

M.D.K.

Würtz Adám, grafikus

debreceni kiállításáról hosszan számol be Szij Rezső - röviden így foglalja össze, hogy „lenyűgözően hatott". Szépen elemzi a régi vitát, hogy „van-e keresnivalója nejsmuvesze-tünknek korunk festészetében, grafikajában?" Nem téved-e így a művész a „provincializmus" annyiszor kárhoztatok területére? - Kitűnően jellemzi Würtz saját képzeletvilágát, művészi koncepciójának gazdagságát, mely mindig túl-szárnyalja, csak ihletéstéppen használja fel ./.

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII. évf. 8. sz. 77-78. old.

-1-

Würtz Ádám, grafikus M.D.K.

Két rézkarcát közli a lap: „Játék és mese" címűt az elülső borítólap mindkét belső oldalán átmenően, a „Ballada illusztráció" címűt a hátsó borítólap egyik belső oldalán.

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVII. évf. 8. sz. — old.

MDK.

Würtz Ádám

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1967 aug.2.

MDK.

Würtz Ádám\

Az Alföld augusztusi számában szerepel

Hajdubegyei Népujság 1967 aug.2.

MDK.

Würtz Ádám

Kiállitási hir

Magyar Nemzet 1967 aug.5.

MDK

Würtz Ádám

Babits-illusztr., tus

Szegedi O. Képzőm. Kiáll. Szeged 1964

vezette a toledói váro
rint

MDK

Würtz Ádám

Csokonai-illusztr., lav.tus

Kassák, " gouache

Szegedi O. Képzőm. Kiáll. Szeged 1964

Wüst Ádám

Illustráció Szendrei tónej
írásához /sepró/

Négyszava 1966 feb. 20.

Wüst Ádám

Illumináció Galambos
Lajos Irásához (repró)

Nagyvaro 1966 VI. 12, Sold

Wurst Ádám

Ihuntrációká komitet a
„hoggal me-gyüj temény" c.
Könyvtár (emlitve)

Nejmava 1966. aug. 31 2 old.

Würtz Ádám grafikus

„Kalcidonkép" c. műve

a IX. mentrakközi grafikai

bicunálás (Lugano) díjat kapott

Négnova 1966 IV. 3. bold

Nürtz Ádám grafikus

munkácsy díj II. fokozatát

kapta a X. kép. mus.

kiáll-on nezeplő műszerét

Nejnava 1966 IV 1. Bold

Würtz Ádám

Illusztráció Nemeth Ferenc
írásához / repró)

Nagyvaca 1966. III. 27 Sold

Wüst Ádám

Illumináció Kamijén István
Irásához (vegyes)

Nagyvarsa 1966 jul. 10, Sold

Nürtz Ádám

Illumináció Katkólstván
írásához /repró/

Négnava 1966 ápr. 24, Fold.

Nüst Ádám

Ilmuntráció László Anna Kásához

/repró/

Nagyvarad 1966 v. 22, 8 old

M.D.V
1

Würtz Ádám
grafikus

Tevan Andorra magyar tisztelettel
és hálával emlékezik.

Deák Dénes: Emlékezés Tevan Andorra és legszebb....
Művészet, 1967. október. 8 lap.

Würtz Ádám, grafikus

A pályakezdésben tácsa volt

Gácsi Mihálynak.

(zsugán): A magyarok bejsvetele 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. szep. 1.

Würtz Ádám MDK

Sztálinvárosi épitkezés, szén

Kohóépitkezés, pitt

Mücsarnok 1953-54 IV.Magy. Képzőm. Kiáll.

Würtz Ádám MDK

Sztálinvárosi épitkezés, szén

József Attila illegális szemináriumot vezet, rézkarc

Dunántuli Tamási szőlőhegyek, rézkarc

Mücsarnok 1953-54 IV.Magy. Képzőm. Kiáll.

Würtz Ádám MDK

Tanulmányok, ceruza

Tél Budán, rézkarc

Mücsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.K.

Würtz Ádám

Illusztráció Sólem Aláchem :"A kisemberek városa "
c. regényéhez / Európa K. 6

repr.

Vasárnapi könyvespolc
Magyar Nemzet 1967. jan. 22. 13.1.

M.D.K.

Würtz Ádám grafikus

Illusztráció Román József: Z eusz c. könyvéhez / Gondolat /

Karácsonyi könyvespolc

Magyar Nmzet 1966. dec. 25. 13.1.

MDK.

Würtz Ádám

Kiállitási hir

Délmagyarország 1967 aug.22.

MDK.

Würtz Ádám

Kiállitási hir

Hevesmegyei Népujság 1967 aug.5.

MDK.

Würtz Ádám

Kiállitási hir

Csongrádmegyei Hiriap 1967 juli.16.

Würtz Ádám, grafikus MDG

Keresztrejtvényben

szerepel.

— : Kiállításon 12.

NÉPSZABADSÁG

Dn. 1965. okt. 24.

Würtz Ádám, grafikus MDK

A Vidám ABC c. képeskönyv illusztrátora.

(zs): Könyv, könyv, könyv... ?

ESTI HIRLAP 1964. nov. 26.

MDK.

Würz Ádám

Kiállitási kritika

Müvészet 1965 nov. 31 lap

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Értékes művekkel szerepel a III. Miskolci Országos Grafikai Biennálén.

Rózsa Gyula: Biztató sereghemlő 9.

NÉPSZABADSÁG, BP. 1965. dec. 1.

MDK

Würtz Ádám

Épitkezés, rézk.

Játék a tollal, tus

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.
31 l.

MDK

Würtz Ádám

Nagygyülés, rézk.

Öregudvar, "

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
196o. 31 l.

MDK.

Nürz Ádám

Kiállitásának hirdetése

Magyar Nemzet 1966 jan.21.

MDK.

Würz Ádám

Kiállitásának hirdetése

Népszabadság 1966 jan.21.

MDK.

Würz Ádám

Hiradás linzi kiállitásáról

Népszabadság 1966 jan.16.lap -

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

Grafikái szerepelnek a Petőfi
Irodalmi Múzeum kiállításain.

V.L.Á: Magyar irodalom —
Művészet, 1966. január - 41 lap

M.D.Y

Würtz Ádám
grafikus

"Kaleidoszkóp"
"

Élet és Irodalom, 1966. jan. 29 - 5 kép

Würtz Ádám, grafikus MDH

Linzben szerepel
műveivel.

– : Kulturális hírek 7

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. jan. 16.

Würtz Ádám, grafikus M Dh

Linzben elismeréssel fogadták
műveinek bemutatását.

–: Kulturális hírek 9

NÉPSZABADSÁG, ba. 1966. jan. 21.

Würtz Ádám, grafikus

Mosh

A 7. oszt.-os magyar irodalom tankönyvet illusztrálta.

K. G.: Újfajta tankönyvek 11

Család és iskola, bp. 1965. október. XVI/10

Würtz Ádám, grafikus MISK

Rajz.

Repr.

Alfonso Gatto: Kisfiú tükörben 24

Család és iskola, bp. 1965. október XVI./10

Würtz Ádám M.D.K.

Grafikáj a kiállitáson

Busójárás,
András napra,
Ikon és tulipánosláda
A grafikus délutánja
Oelmacher "nna: A X. Magya r Képzőművészeti
Kiállitás grafikái
Magyar N emze t 1965. október 10. 13. 1.

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Grafikája a kiállitáson

Oelmacher Anna: A X. Magyar Képzőművészeti Kiállitás grafikája
Magyar Nemzet 1965. október 10. 13. l.

MDK.

Würz Ádám

Kiállításáról hiradás

Keletmagyarország 1966 jan. 14.

MDK.

Würz Ádám

Kiállitási hiradás

Vas Népe 1966.jan.15.

MDK.

Würz Ádám

Kiállitási hiradás

Magyar Nemzet 1966 jan.6.

MDK.

Würz Ádám

Könyvillusz'rációiról

Hajdubiharmegyei Népujság 1965 dec. 25.

MDK.

Würz Ádám

Könyvillusztrációiról

A Könyv 1965 dec.lap 4o7.

MDK.

Würz Ádám

Müveit a borsodi képtárak vásárolták

Népszava 1966 jan.13.

MIK

Würz Ádám

Kiállitási hiradás

Hajdubiharmegyei Népujság 1966 jan.15.

MDK

Würtz Ádám

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.

91.

Würtz Ádám

Utépitès, rk.

Szüreti mulatság, rk.

VIII. M.Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 1960. ápr.

MDK

Würtz Ádám

Szüreti mulatsáf, repr.

VIII. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 196o. ápr.

MDK

Würtz Ádám

illusztr. József Attila verséhez:
"Di, che cosa matura..."

Ungheria, 3o. Biennale Venezia 196o. kat.

MDK

Würtz Ádám

Illusztráció I-II., tus, akv.

Puskin illusztráció I-II.,

VIII. M.Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 1960. ápr.

MDK

Würtz Ádám

Épitkezés, repr.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.

Würtz Ádám, grafikus

MDk

. A Munkácsy M. - díj II. f. -t kapta.

—: Kiosztották az idei irodalmi és művészeti díjakat 7

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. ápr. 1.

MDK.

Würz Ádám

Bécsi kiállitásáról

Népszava 1966 febr.13.

MDK.

Würz Ádám

Bécsi kiállitásáról

Magyar Nemzet 1966 febr.13.

MDK.

Würz Ádám

Luganoi kiállitásáról

Somogymegyei Néplap 1966 febr.27.

Würtz Ádám

Szerepelt a III. miskolci grafikai biennálén.

Kép: Andrásnapon.

Képmüvelés 1966. jan.

a III. Országos Miskolci Grafikai Biennálé. Seres János

M.D.K.

Würtz Ádám grafikus

Müvei kiállitva a linzi Uj Galériában

Napló

magyar Nemzet 19 6. jan. 15. 4.1.

Würtz Ádám

A vásárhelyi Medgyessy-
teremben rendezett tárlatáról ír-
tak.

Csongrádmegyei Hírlap 1966. jún. 26.

Würtz Ádám

Neve emlitve

Élet és irodalom 1966. jún. 25.

Würtz Ádám

József Attila – illusztráció
(reprodukció)

Könyvterjesztő 1966. ápr. ?

Würtz Ádám

Ő illusztrálta Vercors:
Sylva című könyvét.

Könyvterjesztő 1966. ápr. ?

Würtz Ádám

Grafikusművész; a X. Magyar Képzőművészeti Kiállításon bemutatott grafikáiért a Munkácsy Mihály - díj II. fokozatát kapta.

„Könyvterjesztő" 1966. ápr. ?

M.D.K.

Würtz Ádám, grafikus

nevét említi Szij Rezső a debreceni tavasi tárlatról írt kritikájában, Jórsa Jánossal kapcsolatban, „akinek rézkarcain Würtz Ádám-szerű tőlirátok, felesleges hatások is láthatók, de amelyek egybeolvadnak az igazi Jórsával."

ALFÖLD, Debrecen, 1966. XVII.évf. 6. sz. 73. old.

M.D.K.

Würtz Adam, grafikus

nevét az 1957 után fellendült könyvnüvesítünk illusztráló elgárdájának tagjai körök emliti:

ALFÖLD, Debrecen, 1966. XVII.évf. 4. sz. 77. old.

Würtz Ádám, grafikus MDK

Babits Mihály: Jónás Könyve c. műveihez készült illusztrációit; nagyobb technikai - művészi fejlődését mutatnak.

Falus Róbert: Könyvnemzés 7

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. aug. 12.

MOK.

Würtz Ádám

Kiállítási kritika

Magyar Nemzet 1966 máj.24.

MDK.

Würtz Ádám

Kiállitási krőtika

Magyar Nemzet 1966 máj.24.

Wüstr Ádám

A demokrácia-díj II. fokozatával kitüntetés ki.

Demokratikus Napló 1966. apr. 1.

MDK.

Würtz Ádám

Könyvillusztrációiról

Szép Magyar Könyv 1966

Würtz Ádám, grafikus MDG

A londoni Dennis Dobson kiadó tíceser példányban megrendelt egy Würtz Ádám rajzaival illusztrált magyar mesegyűjteményt.

-: Magyar mesekönyvek külföldi gyermekeknek 9

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. szept. 1.

Würtz Ádám, grafikus MDk

Várható műve.

–: Ismeretlen művek magyar grafikus-
művésztől 8

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. okt. 15.

Würtz Ádám, grafikus

MDG

Két rajz.

Repr

Ernest Hemingway: A tizedik indián

12–14.

XVII/7

CSALÁD és ISKOLA, bp. 1966. július

Würtz Ádám, grafikus MDG

Rajz. Repr.

Ifj. Pákay János: Kislány Kerékpárral 11

CSALÁD és ISKOLA, Bp. 1966. június XVIII/6

Würtz Ádám, grafikus MDH

Rajz.

Repr.

John Steinbeck. Cirkusz 22

CSALÁD és ISKOLA Bn. 1966. május XVII/5

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Ürgeöntés — Rajz

Repr

(Szederjei Magda: Az öszvény titka
c. könyvéből)

Könyvekről
Vekerdy Tamás: Nyári nézelődés 33

CSALÁD és ISKOLA

Bp. 1966. július XVII/7

Wurtz Ádám
grafikus

M.D.K.

Nejmese (rézkarc)
(repro)

Élet és Irodalom, 1966. október 29-5 lap

Wirth Ádám
grafikus

MDK.

Méltatás.

Bodri Ferenc: Vegyári György kiállítása
Művészet, 1966. október - 36 lap

M.D.K.

Würtz Ádám, grafikus

pályakezdését közli a lap az elülső borítólap egyik belső oldalán.

ALFÖLD, Debrecen, 1966.XVII.évf. 10. az. — old.

M. D. V.

W ürtz Ádám
grafikus

A vajai murcumba kiállítot-
ta öt vérkarcát a „Búsójárás,
Mesélő Dunántul", „Kakas és huszár",
„A grafikus dilettánja és Felszállott
a páva Ady vers illusztrációja.

Kovács Gyula: Mai magyar képzőművészet...
Művészet, 1966. október – 41 lap

Würtz Ádám

grafikus

M.D.V

Rézkarcait mutatta be a

tailaton.

Helenyi György. Angyalföldi képzőművészek II. kiállítása

Művészet, 1966. September - 42 kep

Würtz Ádám
grafikus

M.D.4

Kaleidoszkop

Élet és Irodalom, 1966. január 29 - 5 lap

Wirth Ádám

Szerepelt a bécsi Collegium Hungaricum megalapításán.

Arbeiter Zeitung 1965. nov. 28.

M. S. K.

Wünsch Ádám

A „Új könyvek" c. rovatban Lengyel Balázs: „Szüstgaras" c. könyvét ismerteti (—u—) sign.-val ellátott kritika. A könyvet a művész illusztrálja.

Film Színház Muzsika, Bp. 1964. május 15. VIII. évf. 20. sz. 18. lap.

Mária Ádám

szerepelt a bécsi Collegium Hungaricum

kiállításán.

Volkstimme 1965. nov. 27.

Wirth Ádám

Szerepelt a bécsi Collegium Hungaricum kiállításán.

Magyar Nemzet 1965. dec. 2.

Würtz Ádám

Szerepelt a bécsi Collegium Hungaricum kiállításán.

Népszava 1965. nov. 27.

Würtz Ádám

Szerepelt a II. miskolci grafikai biennálén.

Népszabadság 1965. dec. 19.
Birtalan szerepnemle. Rózsa Gyula.

Würtz Ádám

Szerepelt a bécsi Collegium Hungaricum
kiállításán.

Népszabadság 1965. nov. 27.

Wirth Ádám

szerepelt a bécsi Collegium Hungaricum

kiállításán.

Nógrádi Népújság 1965 nov. 24.

Würtz Ádám

Szerepelt a bécsi Collegium Hungaricum

kiállításán.

Magyar Nemzet 1965. nov. 27.

Würtz Ádám

Szerepelt a bécsi Collegium Hungaricum kiállításán.

Népszava 1965. nov. 23.

Wästa Ádám

szerepelt a bécsi Collegium Hungaricum kiállításán.

Népszabadság 1965. nov. 25.

MDK.

Würtz Ádám

Kiállitási hir

Esti hirlap 1967 okt.12.

MDK.

Würtz Ádám

Kiállitási kritika

Pestmegyei Hirlap 1967 okt.8.

Wüst Ádám

Illusztráció Szabadány: Lehet
Irásához szepró/

Nagyvarsa 1967 XI. 6 gold.

Wüst Ádám

Ilmentrócia Kendrei József
Irásához (repró)

Nagyava 1967 VI. 11 Sold.

Wüst Ádám grafikus

munkássy díjas.
Kiállítása nyílt Debrecenben a
Déry Múzeumban

Nyírvára 1967 VII. 11 4 old.

Wüst Ádám

Illusztrációk kebezényi tehol
írásához (szepzők)

Nagyvaca 1967 IX. 10 9 dd.

Wüst Ádám

Kép Emő: Lila Ákác c.

Könyvét illusztrálta (emlitve)

Nagyvarad 1967 IX. 2 2 old.

Würk Ádám grafikái

Kiállítása nyílt a debreceni

Déry Múzeumban

Nyugat 1967 VIII. 19 2 old.

Wüst Ádám

Ilmendrócíó Kamjén István
Írásához /Szepró/

Nagyava 1967 VIII. 6 9 old.

Wüst Ádám

Népmese kompozíció (emlitve)

Néprava 1967 X. 22. Fold.

MKD

Würtz Ádám, grafikus

Rajz.

Repr

Bozóky Éva: Melyik hát az én halhatatlanságom? 9-10

XVIII/4

CSALÁD és ISKOLA, Bp. 1467. ápr.

MKD

Würtz Ádám, grafikus

Rajz.

Repr

Laki Tibor: Egy kiló mackalús

12-1]

CSALÁD és ISKOLA, Bp. 1967. márc. XVIII/3.

Würtz Ádám, grafikus

MKD

Két rajz.

Rév

Granasztói Szilvia: A rettenetes kréta-
gyerekek 28-29

CSALÁD és ISKOLA, Gy. 1967. jún. XVIII/6.

MKD

Würtz Ádám, grafikus

Repr.

Repr.

Arkagij Averscenko: Este

9-10

CSALÁD és ISKOLA, Dec. 1967. XVIII/5

MDK

Würtz Ádám

„1966. ápr. 4." (~~repr.~~ c.
rajza

Napló, 1966. ápr. 4. 9. lap

MDK

Würtz Ádám
grafikus

Illusztráció Shakespeare
„Romeo és Julia"-jához
(rézmetszet)

Szelesi Zoltán: A VIII. Szegedi Nyári Tárlat
Művészet, 1967. November - 42 lap

M.D.Y.

Wirth Ádám

grafikus

A kiállításon bemutatja a képből álló Shakespeare „Romeo és Julia" illusztrációját. Ezzel a művel a művész a kiállítás egyik díját nyerte el.

Szalai Zoltán: A VIII. Szegedi Nyári Tárlat. Művészet, 1967. november - 42 lap.

Wüst Ádám

Zelk Zoltán: Tegnap .. könyvét illusztrálta (emlitve)

Nagyoma 1966 nap. 17 2 old.

Würtz Ádám

Ilmenkrácia Kamjén István
Kárákoz /kepkó/

Nagmara 1966 nep. 4. Sold.

Wüst Ádám

Ilmenkovics Simon Emil

Szásához / szepró /

Nagyanya 1907 V. 21 8 old.

Wüste Ádám

Illustráció Kanyán István
Szárához (szepkó)

Nagyanya 1967 IV - 30 gold.

Würtz Ádám

Három grafikai művét ajándékozta a lidicei emlékmúzeumnak

Nejmana 1967 IV. 26 5 old.

Wurtz Ádám

Ilmenkrónó Kántó Tibor

Irásához /repró/

Nagyoda 1967 II. 12 9 old.

Wüst Ádám

Ilmentróció Simon Emil
Irásához (Szepkó)

Nagyvarsa 1967 jan. 15. 9 old.

Wüst Ádám

Illuntráció - Galambos tajos
Irásához (repró)

Nagnava 1966 dec. 25 13 ód

Würtz Ádám

Illustráció ~~Kaltro~~ Ormos gerő írásához (szepró)

Nagyvaja 1966 nov. 27 9 oct.

Wüst Ádám

Ilmendrácsó Pamsztovskij

Irásátor

Nagnava 1966 nov. 6 9 old.

Wüst Adám

Román József: Zenk c. könyvét illusztrálta (emlitve)

Nagyvaros 1967 jan. 7. 2 old.

Wüste Ádám

Ilmentróció Ormos gerő

Írásóhoz / Kepró /

Nagyvarsa 1966 okt 2. 8 old.

Wüst Ádám

Ilmenkáció Bekés József

írásához /szepkó/

Nagyvarsa 1967 III. 5. 9 old.

Wüste Ádám

Ilmuntráció F. Rácz Kálmán

Írásához (repkő)

Nagnava 1967 IV-9 9 old.

MDK

Würtz Aldáma, grafikus

Kiállít.

(f.f.): Grafikai Lét. 2

ESTI HIRLAP, Bp., 1967. okt. 12.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Szerepel a salzburgi tárlaton.

— : Magyar két Ausztriában 2

EŠTI HIRLAP Br. 1967. okt. 4.

MDK.

Würtz Ádám

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1967 szept.

MDK.

Würtz Ádám

Kritika

Szolnokmegyei Néplap 1967 aug.27.

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Illusztrcáiói " Az 1964. év legszebb könyvei és illusztrációi " szegedi bemutatásán

Kiállitások Szegeden

Csongrádmegyei Hirlap 1965. jul. 25.

Würtz Ádám

Grafikus

M.D.K

„1917. november 7-én"

készült rajza

Élet és Irodalom, 1965. nov. 6 – 1 lap

Würtz Ádám

grafikus

M.D.K

Rajz

Élet és Irodalom, 1965. nov. 2 - 1 lap

Wirth Ádám
Grafikus

M.D.K

„Váci út 1919"

Élet és Irodalom, 1965. márc 20 - 12 kap.

Wintz Ádiane

grafikus

M.D.K

„Külvárosi éj"

Élet és Irodalom, 1965. ápr. 10 - 3 lap

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K

Illés Béla, Az aranyliba című
könyvét illusztrálta

Illés Béla: Nyilatkozat
Élet és Irodalom, 1965. máj 1. - 4 lap

Würtz Ádám grafikus M.D.K.

Illusztráció Lengyel József: Ujra kezdet c. kisregényéhez

repr.

Magvető Almanach 1964/ 1. 5-91. l.

M.D.K

Würtz Ádám

grafikus

Szántó Tibor típusgrafika-történeti tanulmányait és Shakespeare-sonettek köteteit illusztrálta. Munkássága elismeréséül a lipcsei könyv-kiállításon ezüst érmet nyert.

— : —

Művészet, 1965. november — 19 kép

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

A lepesei könyvkiállításon az általa illusztrált „Az elbeszélő" című könyv bronzérmet nyert.

— : —

Művészet, 1965. november – 19 lap

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

Mészáros Rajos pályatársa

Ecsery Elemér: Mészáros Rajos
Művészet, 1965. november - 38 lap

Würtz Ádám
grafikus

M.D.F.

Részt vett a tárlaton.

D. Fehér Zsuzsa: A X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
(Művészet, 1965. november - 28 lap

Würtz Ádám
Grafikus

M.D.K.

„Grafikus délutánja"
" (vepro)

Művészet, 1965. december - 43 lap.

M.D.K.

Würtz Ádám

Réber Lászlóval együtt illusztrálta D. Major Klára: "Évezredek története" c. könyvét.

Uj Könyvek c. rovat
Film Szinház Muzsika, Bp. 1964. febr. 21.
VIII. évf. 8. sz. 18. lap

M.D.K.

Würtz Ádám

Kolozsvári Grandpierre Emil: "A csillagszemü" c. könyvéhez tervezett illusztrációit a kritika kiemeli.

Uj könyvek c. rovat
Film Szinház Muzsika, Bp. 1964. febr. 7.
VIII. évf. 6. sz. 2o. lp

SUPERVIELLE elbeszélését bemutatja DÉRY TIBOR

Az elbeszélés n

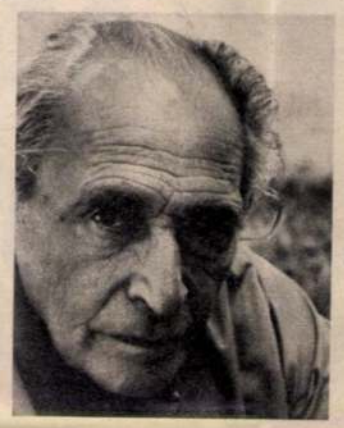

Hogy melyik a kedvenc novellám?

Kedvenc novellám nincs, csak kedves novelláim vannak. Izlésem Janusnál több arcú, többfelé néz, és több helyt keres és talál örömöt. Ne szűkítsük le világunkat túlzott mértéktartással!

Egyik kedves novellám, a fenti történet, remekmű, tapintatnak és gyöngédségnek példázata. Megindító hőse, az ökör, e két erényének válik áldozatává. Megkönnyezni méltó, tragikus hős. Oly mértékben gyöngéd s annyi tisztelet gyűlt össze szívében a világ iránt, hogy el kell buknia a valóság ellentállásán. Pedig környezete — a bibliai Szent Család, melynek szolgájául szegődik — maga is csupa gyöngédség, s ha rajtuk múlna, a föld valamennyi élőlénye egymás iránti szeretetben töltené napjait. S a csoda — egynapi! — nem is késik: a Szűzanya engedélyével a földkerekség minden állata — oroszlán, kígyó, elefánt, mérges pók — tiszteletét teszi a jászolban fekvő Kisded előtt, mert a szeretet országában, mondja Mária „az én gyermekem (vagyis az emberiség) olyan biztonságban van a jászolában, mintha odafent lenne, a legmagasabb égben".

A novella prózastílusa — noha oldott s olvasmányos marad — egyszerűségében is költészetté izzik fel. Figyeljünk:

„— Miért nem jössz soha közelebb a gyermekemhez? — kérdezi Mária.

Az ökör nekibátorodott s odaállt közel Jézushoz, aki hogy még bátrabbá tegye, megsimogatta a száját. Az ökör visszafogta a lélegzetét, *mert hisz most úgyse volt rá szükség.* (Az öngyilkos tapintat!) A kis Jézus mosolygott. Az ökör boldogsága hangtalan volt. Ez a boldogság felöltötte az ő testi formáját és megtöltötte egészen a szarvai hegyéig."

Tapintat s gyöngédség: áhítatnak s alázatnak a világi formája. Ez teszi elviselhetővé a köznapi életet. Az ökör — tragikai hős — együgyű szívében katarzisig emelte, a majdani keresztrefeszített bölcsőjére függesztve szemét.

JULES SUPERVIELLE

A JÁSZOL SZAMARA MEG AZ ÖKRE

A betlehemi országúton József vezette a csacsit, azon meg Mária ült: keveset nyomott, mivel csak a jövőre gondolt a bensőjében.

Az ökör meg ment utánuk, egymagában.

Mikor e szegény utasok a városba érkeztek, egy elhagyott istállóban ütötték fel a tanyájukat, s József mindjárt munkához látott.

— Hiába — tűnődött az ökör —, mégis csak csodálatosak az emberek. Mi mindenre nem képesek a kezükkel meg a karjaikkal: Bizony, többre is mennek velük, mint mi a patánkkal meg a csűdünkkel. S a gazdánknak nincsen párja a munkában meg a javítgatásban: ami görbe, azt kiegyenesíti, ami egyenes, elgörbíti, s amit kell, azt jókedvvel és szívesen végzi el.

József kimegy, aztán visszajön: szalmát cipel a hátán, de milyen szalmát, oly elevent, oly napfényeset, hogy ez már maga is kis csoda.

— Mi készül itt? — gondolkozott a szamár —, mintha kis gyerekágyat csinálnának.

— Talán szükség lesz rátok az éjjel — mondta a Szűz a szamárnak meg az ökörnek.

A két állat hosszan nézi egymást: próbálják megérteni, miről van szó, azután mégis csak lefeküsznek.

Nemsokára könnyű hang keltegeti őket az álmukból, oly hang, amely még imént az egész eget betöltötte.

Az ökör felkel, s a jászolban egy meztelen, alvó kisdedet lát, akit melegíteni kezd a párájával, lassan, módjával, mit se felejtve.

Mária meg is köszöni a mosolygó tekintetével.

Az istállóban szárnyas lények járnak, s úgy tesznek, mintha észre se vennék, oly könnyen szelik át a falakat.

József pólyával jön vissza, amit egy szomszédasszony kölcsönzött.

— Csodálatos — szól Máriának, az ő ácsmesteri hangján, amely mintha túlságosan erős lenne e pillanatban. — Éjfél van, és mégis nappal. S az égen három nap látszik, nem egy. De mintha el akarnák érni egymást.

Hajnalban az ökör felkel, s vigyázva rakosgatja a patáit: fél, hogy felkelti a kicsit, rálép egy égi világra, vagy kárt tesz egy angyalban. Milyen nehéz is lett minden, milyen csodálatosan nehéz.

Szomszédok jönnek látogatóba Jézushoz és Máriához. Mind szegények, s nem hoznak mást, csak a ragyogó arcukat. Aztán jönnek mások is, ki dióval, ki egy kis fuvolával.

Az ökör meg a szamár félreállnak, hogy utat engedjenek a látogatóknak, s magukban azon gondolkodnak, mit szól majd hozzájuk a kisded, mert eddig még nem látta őket. Éppen most kezd ébredezni.

— Végre is nem vagyunk szörnyetegek — mondta hangosan a szamár.

— Igen, de a mi ábrázatunk mégsem olyan, mint az övé, olyan se, mint a szüleié, és még megijedhetne tőlünk.

— A jászol, az istálló meg a tető a gerendákkal szintén nem olyan, mint az ő arca, és ugye, mégsem ijedt meg tőlük?

De az ökröt nehéz meggyőzni. Egyre a két szarvára gondolt, és így kérődzött:

„Milyen kínos, milyen kellemetlen, hogy olyan ijesztő a közelségem — még annak is, akit pedig a legjobban szeretek. Mindig úgy kell ügyelnem arra, hogy meg ne sértsek valakit; pedig hát, nem olyan a vérem, hogy komolyabb ok nélkül belekössek a dolgokba vagy az emberekbe. Nem vagyok én se méregzsák, sem pedig valami gonosztevő. De hát akárhová megyek, mindenhol ott van ez a két szarvam, és velük is ébredek, s még ha csupa álom is vagyok, s mindent valami nagy-nagy ködben látok, ez a két hegy, ez a két keménység sose feledkezik meg rólam. S még éjjel is érzem őket az álmaim leghegyén."

Az ökröt nagy félelem fogta most el: hátha nagyon is közel jött a kisdedhez, hogy melengesse. S hátha valahogy, akaratlan, meg is öklelné a szarvával!

— Ne menj olyan közel hozzá — suttogta néki a szamár, aki mindjárt kitalálta, mi mozog a pajtása elméjében. — Gondolnod sem szabad erre, hiszen mindjárt megsebeznéd. És aztán a nyáladból is ráhullathatnál egy keveset, mert sohase tartod vissza, s ez nem lenne valami tiszta dolog. Különben is mit nyálzol folyton, valahányszor boldog vagy? Tartsd meg magadnak. Mi szükség rá, hogy mindenki észrevegye?

(Az ökör hallgat.)

— De én, majd mindjárt meglátod, odakínálom neki a két fülemet. Mozognak minden irányban, nincs bennük csont, s meg lehet fogni őket. Van bennük valami ijesztő és megnyugtató is egyszersmind. Szóval olyasvalami, ami mulattatja a kis gyermeket, s amellett tanulságos is az ő korában.

— Jó, jó, értelek, ne magyarázz; sose mondtam, hogy nem így van. Nem vagyok én olyan buta.

De mivel a szamárnak nagyon is öntelt volt az ábrázata, az ökör még így folytatta:

— De aztán te se ordíts ám az arcába, mert akkor mindjárt megölnéd!

— Paraszt! — felelte a szamár.

A szamár a jászoltól balra, az ökör meg jobbra foglal helyet, mint abban a pillanatban, mikor Jézus megszületett, s az ökör, aki nagy barátja az illemnek meg a formaságnak, mindig is így szeretne maradni. Így is állnak órahosszat, alázatosan és mozdulatlan, mintha mintául szolgálnának valami láthatatlan festőnek.

A Gyermek lecsukja a szempilláit. Siet megint elaludni. Egy fényes angyal már is várja pár lépéssel az álma mögött, talán azért, hogy mondjon néki, talán hogy kérjen tőle valamit.

Az angyal azon elevenen lép ki Jézus álmából, s megjelenik az istállóban. Előbb meghajol az előtt, aki épp most született, aztán szép, tiszta glóriát fest az alvó feje fölé. És egy másikat Máriának, egy harmadikat Józsefnek. Aztán el is távozik, vakító toll- és szárnysuhogás között, aminek a folyton mozgó és újuló fehérsége olyan, mint a tengerár.

— Nekünk nem jutott glória — állapítja meg az ökör. — Az angyal biz-

Budapest

1021

WÜRTZ ÁDÁM: MESÉLŐ DUNÁNTÚL (rézkarc)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 JUL 11

NÉPSZAVA

— **Würtz Ádám Munkácsy-díjas grafikus** kiállítását a debreceni Déri Múzeum nagytermében vasárnap délelőtt nyitották meg. Hajdúszoboszlón pedig Feledy Gyula festőművész grafikai kiállítását tekinthetik meg vasárnaptól az érdeklődők.

1021

te minden részlegben tör-
téntek olyan korszerűsíté-
emelvek az emberek

Az asszony 57 éves, mindig thon van, főz, varrogat, rende- a családot. A négy gyerekből gy halt meg, hármat felnevel- ek. A fiú, Bognár László kőmű- esek mellett dolgozik, segéd- munkás.

A Bognár-lányok közül egyik még hajadon, a másik családos. Kis kislányt szült. Most, hogy kerestem őket, az egész családot, hiszen egy fedél alatt élnek va- lamennyien, nem találtam ott- hon az unokákat.

Egyik bölcsődében van, a má- sik napköziben.

5.

Bognár Györgyné feltűnően szép, gondozott házban él, külön szobában. Teljesen független, az ő ajtaja elől nyílik, az utca felé.

Eljár beszélgetni a szomszé- dokhoz, keresni kell, hogy az ember megtalálja. Szeret beszél- getni, mesélni. Kicsit rosszul lát, megütötte a szemét, odapattant egy kis rőzsegyújtalék.

Baj sose történt az ötven év alatt, sikerült a legnehezebb szülés is mindig.

Bognár Györgyné nyugdíját az idén felemelték havi 715 forint- ra.

6.

Iregszemcse legfiatalabb ál- lampolgára 1965. augusztus 1-én született Pincehelyen, a kórház szülészeti osztályán. Édesapja Ádám Benedek, traktoros.

Augusztus 3-án látták a ta- nácsháza ablakaiból, hogy egy kalauz gyerekkocsit pakol le az autóbusz tetejéről. Az újszülött- nek vásárolták ezt az áramvona- las, különlegesen szép kocsit, a nagyszülők.

— A legújabb típus — állapí- totta meg a tanácselnök.

Olyan, akár egy űrhajó.

Szabó József

A Mezőnegyesi Állami Gazdaságban a megye középiskolás lá- lányai vállalták el a hibridkukorica címerezését. A KISZ építő- tábor fiataljai fürdőruhában végzik a munkát, napozásra is fel- használva a hasznos vállalkozást. (MTI Foto: Kovács László felv.)

Amire az abonyiak büszkék

Dinnyét exportálnak Angliába

(Tudósítónktól)

Délutánonként szekerek, vonta- tók, tehergépkocsik serege igyek- szik a MÉK átvevőhelye felé. Ebben az időszakban a sláger a dinnye. Idáig a *sárga*, a múlt hét végétől pedig a *görög*.

Nem *Hevesben* vagyunk, ha- nem az *Alföld* egyik nagy köz- ségében, *Abonyban*. Ez a vidék közel Szolnokhoz, inkább gabo- natermeléséről volt híres. Az utóbbi években azonban roha- mosan fejlődik a kertészeti kul- túra. Néhány méterre a föld fel- színe alatt gazdag vízrétegre ta- láltak, s ezt a lehetőséget jól kihasználják az abonyi szövetke- zeti gazdák jövedelmük növelé- sére.

Az országot bejáró *hevesi, csá- nyi* dinnyések „felfedezték" Abonyt. Az ő szakértelmük, meg a kiváló talaj jól kamatozik. Olyannyira megkedvelték ezt a vidéket, hogy többen búcsút mondtak régebbi hazájuknak, s itt telepedtek le. *Bakos Pál* és *Borsányi János* csányi dinnyé- sek az abonyi Új Világ Tsz tag- jai lettek. *Oláh Illés* — ugyan- csak csányi lakos — a *Dunántúlt cserélte fel Abonnyal*. Amint

Amatőr filmesek sikere

Négy éve kezdődött az amatőrfilm-mozgalom Heves megyében. Ma már tíz filmszakkör működik, s a tagok nagyobbrészt 16 mm- es filmfelvevőgéppel dolgoznak. Tavaly Hatvanban, az idén Gyön- gyösön rendeztünk kisfilmfesztivált. Négy év alatt harminc kisfilm készült, amelyek a Heves megyei emberek hétköznapjait örökítet- ték meg.

Filmjeink még nem minden esetben érik el a kívánt színvona- lat, de érdemük, hogy bemutatják korunk emberének életét, mun- káját.

Kovács Sándorné
Eger.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

SZABAD FÖLD

1965 AUG 20

1021

Würtz Ádám rajza

zállítás

tette lehetővé, hogy elindítsák Ács felé az irányvonatokat.

Jelenleg a cukorgyárak kampányhossza 150 nap körüli, így a megtermelt — a feldolgozó kapacitáshoz viszonyítva nagy mennyiségű — répával korán kell az üzemet kezdeni és hosszan tárolt, alterált répával kell befejezni. Az ebből eredő tárolási veszteségekhez még hozzájárul, hogy többszöri mozgatással, átrakással érkezik a vagonokhoz a répa.

Innét, a kétyi depóból már elszállítottak 20 ezer mázsát, mintegy négyszáz vagon vár még szállításra, sőt, még a földeken van — Felsőnánán és Kétyen — nyolcezer mázsa gyökér, melynek beszállítása folyamatos. A vasút biztosítja a vagonokat és tizenkét teherautóval — a Volán szekszárdi és dombóvári kocsijaival — vi-

A TOTÉV 43

KISZ-védnök

A Tolna megyei Tanácsi Építő- és Szerelőipari Vállalat jól zárta az elmúlt gazdasági évet. A 345 millió forintot érő saját építés-szerelési tervet várhatóan tízmillió forinttal túlteljesítik. Az ötödik ötéves terv első éve tehát jól sikerült, vajon milyen lesz a második?

Szehás Antal, a szakszervezeti bizottság titkára azt mondja, hogy feszített a terv, de teljesíthető, jó szervezéssel a lehetőségek teljesebb kihasználásával. Idén ugyanis 375 millió forint értékű építési-szerelési munkát akarnak elvégezni, ezen felül 60 milliót ér az ipari termelési terv is. Tehát a TOTÉV közelíti a félmilliárd forintos éves programot. A termelés ilyen mértékű növelése főként nem létszámbővítéssel történik, hanem nyolcvan százalékban a termelékenység növeléséből származik.

A vállalat fő tevékenységi köre a lakások és kommunális épületek készítése. Idén 423 lakást készítenek, s adnak át. Az elmúlt években sikerrel vezették be a különféle korszerű lakásépítési módszereket — Peva közép-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Tolna m. Népújság

1977 JAN 7 -1.

Würtz Ádám
1021

Würtz-illusztráció

József Attila Mondd, mit érlel... című verséhez készült Würtz Ádám illusztrációja

RINGAS

Szerelőcsarnok. Középen út. Az út mindkét oldalán satupadsor. A vaspályán daru csörömpöl, öntvényház lóg a kötélen. Alatta emberek hajladoznak. Közülük választok riportalanyt. Ő az.

Bal kezébe vesz egy szögvasat, behelyezi a satupofák közé, jobb kezével meghúzza a satut, fogja a reszelőt, ráhajol vele a vasra, s négy-öt mozdulatot tesz vállból előre, hátra. Leteszi a reszelőt. Jobb kezével nyitja a satut, bal kezével fogja a munkadarabot, megfordítja, jobb kezével meghúzza a satut. Kezébe veszi a reszelőt, ráhajol vele a satuba fogott vasra, s négy-öt mozdulatot tesz vállból előre, hátra. Leteszi a reszelőt. Bal kezével fogja a munkadarabot, jobb kezével nyitja a satut, és ládába dobja a lesorjázott szögvasat.

És ugyanez újra és újra.

Reszel és danolászik.

„Ringasd el magad, ringasd el magad, ha senki nincs, ki elringasson, ringasd el magad"...

És ugyanez újra és újra.

— Szereti ezt a nótát?

— Mint a szotyolát. Nem lehet abbahagyni. Se ezt, se a munkát.

— Mennyit keres?

— Kétezer-hétszázat. Ehhez jön még negyven forint ebédpénz, meg ötven forint kormánypénz. Amit a tejre adtak.

— Elégedett a keresetével?

— Háromszor ennyit is el tudnék költeni. Dehát minek elégedetlenkedjek? Csak ártok vele az idegeimnek.

— Bocsánat. A nevét nem is kérdeztem.

— Nem számít. Szabó János vagyok.

*

— Általában tízkor, a film után alszunk el, reggel ötkor pedig ébresztő. Ritkán álmodom, hanem a múltkor borzasztót láttam. Valami furcsa alakok elkaptak, odaültettek a kormány mellé, kocsit kellett vezetnem, méghozzá sürgősen, pedig hát biciklizni se nagyon tudok. Nagy kerék pörgött a szemem előtt, én meg rajta feküdtem, forgott velem az ágy is, annyira féltem, hogy beleizzadtam. Közben valami szálakat huzigáltam. Rámtekeredtek, rángattam a kocsi beleit, és így száguldoztam össze-vissza. Annyira féltem, hogy elütök valakit, csuromvizes lett a pizsamám. Felriadtam, sokáig

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1977 JAN

Napjaink

Würtz Ádám

/1021

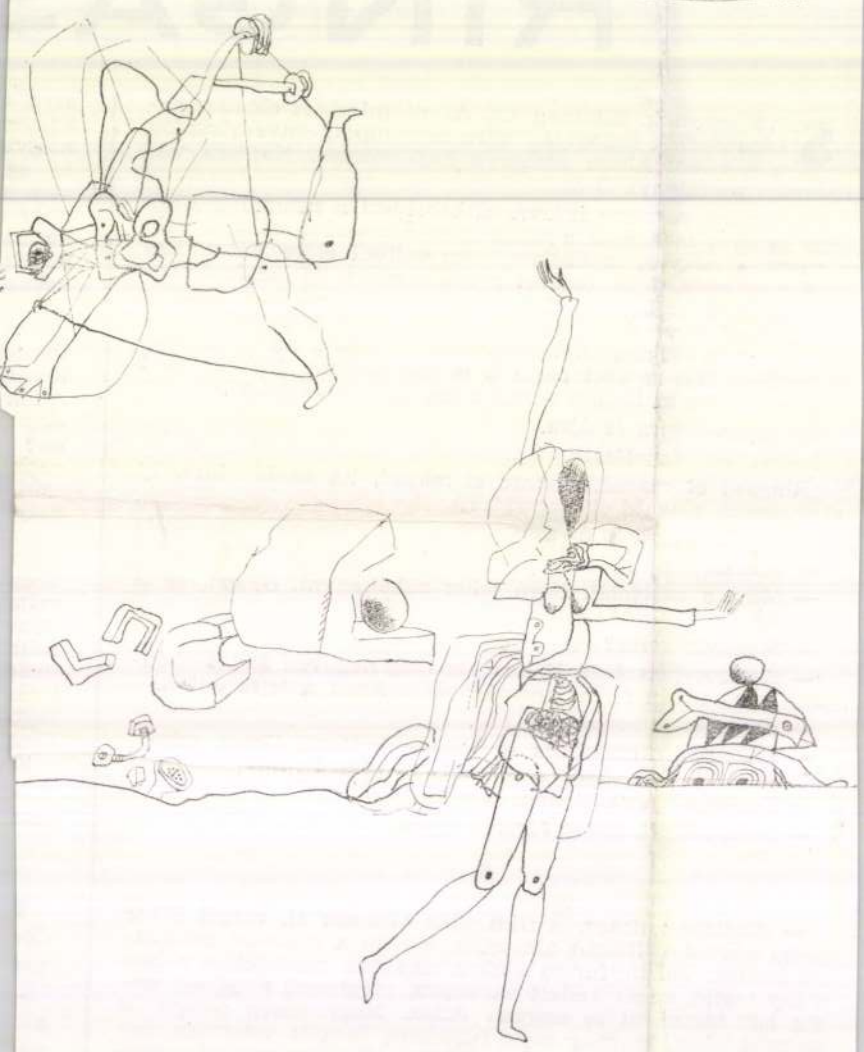

ÖTLETEK

WÜRTZ ÁDÁM RAJZA

Vasárnapi uozaik

ORSZÁGSZERTE TATAROZZÁK AZ ISKOLÁKAT

A fővárosban mintegy 45 millió forintos költséggel több mint 60 iskolát tataroznak. A X. kerületben, a MÁV-telepen az általános iskolát és a Fűzér utcai óvodát kívül-belül felújítják. Kispest legnagyobb oktatási intézményét, a Kossuth téri általános iskolát a szülők társadalmi munkával hozták rendbe, a Gábor Andor úti általános iskola festését pedig a 16-os számú Szakmunkástanuló Intézet fiataljai végezték el. Bács-Kiskun megye több községében korszerűsítik, bővítik az iskolákat. A kecskeméti oktatási intézmények felújítására több mint másfél millió forintot költenek. Szolnok megyében 40 millió forintot meghaladó költséggel az összes tanintézetet tatarozzák. Zala megyében, Nagykanizsán két általános iskolát, Zalaegerszegen a Zrínyi Miklós Gimnáziumot és a szakközépiskolát újítják fel. Dunaújvárosban 100 tanterem tatarozását tervezik a szünidőben. Baranya megyében 17 nagy iskolát újítanak fel teljesen, 50—60 oktatási intézményben kisebb karbantartási munkákat végeznek. Borsod megyében a szülői munkaközösségek segítségével mintegy 1000 tantermet hoznak rendbe.

Rihter nagysikerű hangversenye

Szvjatoszlav Rihter Magyarországon átutazóban szombaton az Állami Operaház Erkel Színházában vendégszerepelt. A koncertre napokkal előbb minden jegy elkelt. A nagyszámú közönség melegen ünnepelte a világhírű szovjet zongoraművészt.

— KIREPÜLTEK AZ ELSŐ KÖLTÉSŰ FECSKEFIÓKÁK Szeged legforgalmasabb útvonalán, a Kárász utcán. Néhány házon a tetőszegélyek alatt legalább háromszáz fecskepár rakott fészket, amelyekben az öreg fecskék repülni tanítják a már megerősödött fecs-

Egyetért az adóhivatallal

Most nősült Gunnar Larsson malmői fodrász. Az adóhivataltól házassága második napján szigorú levelet kapott: »Adóbevallásában hiányoljuk felesége vagyonát.« Larsson még aznap válaszolt: »Sajnos én is hiányolom . . .«

A SZOT ÜDÜLÉSI FŐIGAZGATÓSÁG KÖZLEMÉNYE

A Duna-kanyari üdülők közül Nagymaroson a SZOT Postás, Nógrádverőcén a SZOT-üdülő, Zebegényben a Közalkalmazottak üdülőjének B épülete, Dömösön a SZOT Vasas A és B épülete július 22-től üzemel. Továbbra sem üzemel Visegrádon a SZOT Duna A, B, C üdülő, a MEDOSZ üdülő és a SZOT Köz-

— »Kánikula«-műszakot tartanak a budapesti társadalmi ellenőrök. Sűrűn megfordulnak a hentesüzletekben, húsboltokban, a piacokon, a cukrászdákban és eszpresszókban, hogy meggyőződjenek a tisztasági követelmények betartásáról, ellenőrizzék a gyorsan romló áruk kezelését.

Viperák a vadásztarisznyában

Az ország legnagyobb erdei tava, a Somogy megyei Baláta-tó környéke Közép-Európában a fekete vipera egyedüli lelőhelye. Szászi Endre erdész a napokban öt viperát talált az erdőség egyik napsütötte részén. Mind az ötöt elfogta, vadásztarisznyájában hazavitte, és jól zárható üvegekben helyezte el őket. Az idén már félszáz mérgeshüllőt fogott.

ÚJABB KALAUZNÉLKÜLI KOCSIK

A Fővárosi Villamos Vasút közli, hogy július 19-én üzemkezdettől a 41-es, 43-as és a 43/A jelzésű villamosjáratok motorkocsijain kalauz nem teljesít szolgálatot. Ezért a vállalat vezetősége kéri, hogy a motorkocsit csak bérlettel, utazási iga-

GERGELY MIKLÓS: A NAP REVÜJE

VASÁRNAP, JÚLIUS 18.

A Nap kel 4 óra 4 perckor, nyugszik 19 óra 35 perckor.

Szeretettel köszöntjük névnapjukon FRIGYES nevű kedves olvasóinkat.

A nap kérdése:

— Ha még júliusban megkezdi munkáját a balatoni mozgó dauerszalon, a Balaton hullámai is ápoltabbak lesznek?

Vasárnapi konferansz

Jó reggelt kívánok, kedves olvasóink! Olvasom a Népszavában, hogy Budapesten emelkedett a vízfogyasztás.

1.

— Javul a melegvíz-szolgáltatás.

— Ezt milyen minőségben állapította ön meg?

— Mint vendég az eszpresszóban, ahol egy pohár vizet kértem.

2.

A fentiek alapján mit mondana tehát Julius Caesar, ha ma lépne át egy vizet?

A jégkocka el van vetve.

3.

— Itt lehet gumicsónakot bérelni?

— Víz mellé tetszik menni nyaralni?

— Nem. Csőrepedés van a lakásomban.

4.

Mi az abszolút beképzeltség?

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

NÉPSZAVA

1965 JUL 18.

1021

(Würtz Ádám rajza)

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 OKT 30

SOMOGYI NÉPLAP

Würtz Ádám

kilométert »futották«. Közülük egy már több mint 230 ezer kilométert tett meg járművével.

1021

— **Nyomkereső** címmel negyedik kiadásban jelentette meg a Móra Könyvkiadó J. F. Cooper híres ifjúsági regényét. Az illusztrációkat Würtz Ádám készítette.

— »**Hullámszámláló**« elektronikus műszert helyezték

Magyar Nemzet — Vasárnap, 1976. november 21.

A Magyar Nemzet vitafóruma

Beszélő számok

A RENDSZERESEN nyilvánosságra hozott statisztikai adatok akaratlanul is számítgatásra csábítanak. Ha az 1976-ban a KSH által kiadott Évkönyv, vagy a KSH Fővárosi Igazgatósága 1976. évi Zsebkönyvét vizsgáljuk, nekünk, épületgépészeknek is kibukkan onnan néhány érdekes adat.

Nincs szándékomban az ország impozáns lakásépítkezési adataival untatni a tisztelt Olvasót, bár az is érdekes, hogy 1970-ben 100 lakószobára 199, 1975-ben 157 fő jutott. 1975-ben az országban 3,5 millió lakás volt (1,2 millióval több, mint 1949-ben). A múlt évben 99 600 lakás épült. Ebből kereken 90 000-ben készült vízvezeték. Ha — az alapvezetéket is számolva — egy lakáshoz kb. 30 fm horganyzott cső kell, akkor ebben a 90 000 lakásban kereken 2700 km horganyzott cső van. A tett a kisipar, illetve a „házilagos"-nak nevezett, meghatarozhatatlan helyről verbuválódott szakembergárda. A statisztikából úgy látszik, hogy egy lakás átlag építésiidőszükséglete 2100 óra. Ez a magánlakásépítés szervezetlensége és szállítás, rakodás miatt kereken 2500 órának vehető. Tehát az 51 000 lakáshoz 127,5 millió óra kell. *A magánháznál is szakmunkások dolgoznak*, természetesen szombatvasárnap és szabadság alatt. Egy munkás átlagos szabadsága — mondjuk — 20 nap. A nyári időszakban 16 szombatvasárnapot dolgozik, akkor kb. 52 napot dolgozhat. Mivel magánépítkezésen 12 órás munkanappal is számolhatunk, egy fő 624 órát dolgozik. Így kiderül, hogy körülbelül 19 000 ember dolgozik nyaranta a magánépítkezéseken. Nyilván ennek fele, kétharmada az

Kötött újdonságok

Rovatunk témája ismét, a mindig érdekes és minden nőt érdeklő kötött divat. Külföldi divatlapokban böngészve, a francia *Vogue-ban* megtetszett két újszerű modell. A rajzon mindkettőt bemutatjuk.

A mellény *Issey Miyaké* japán tervező modellje, aki nemrég nyitott kis divatüzleszítése sötét- és világosszürke csíkos *kötött* kámzsagallér, magas kézelő és passzé. Ehhez a modellhez azonos anyagból kötött, csíkos bokapánttal összefogott, buggyos bő nadrág is készült.

A buggyos pulóverszabás újdonság. A passzé része a megszokottnál jóval hosszabb, s a sportpulóvereknél a felső rész bő ujjú „T"-vonalú. Ezt mutatja a lapban a bagaria sárga (új divatszín) duplán visszahajtott kámzsagalléros pulóver. Érdekesség, hogy a magas patentkötésű kézelőn szürke és széles szürke csík hangsúlyozza ki a „T"-vonalat is.

A pulóver kétféle anyagból ötletes divat. Az egyik képen fekete moher pulóvert láttam. Az ismét divatos „hajókivágás" körül és a kézelőn türkizkék-ciklámenlilafűzöld és szürkéskék gyapjúfonalból *kötött rollnival* díszítve. A modellt hasonló színösszeállításban öt-öt centi széles, a derékon duplán összecsavart és hosszan leomló, kötött sza-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1976 NOV 21
MAGYAR NEMZET

Würtz Á.
1021

KÖNYVSZE

Iskolavár

Czakó Gábor regénye

Sikeres író Czakó Gábor. Jó huzamban jelennek meg könyvei; 34 évesen végképp beérkezett. Rendjén is van ez, különösen akkor, ha nyilvánvaló: fejlődik, mélyül látása és írásművészete, többek között — úgy tetszik — a kritika megszívlelése révén. Noha nem volt könnyű dolga a kritikai visszhang mérlegelésében, mert egyik-másik munkája meglehetősen szélsőséges fogadtatásban részesült.

„Megrendelésre" is születhetett volna *Iskolavár* című új regénye: éppen ezekben a hetekben zajlanak az ifjúsági parlamentek, s hogy — lényeges eredményekkel együtt — ezek sok helyütt még tanuló iskolái csupán a szocialista demokratizmusnak (s e szerepük vállalható is), hírlapi cikkek, személyes élmények tanúsítkük olyan következetes, mint Bakó; Anna például — Bakó Géza szerelmese — a zendülés csúcspontján részeredményekkel is megelégszik.

Kompromisszummal zárul a regény — mint a fülszöveg is mondja. Puss igazgató — „Kápó Kornél" — megbukik, ám a helyébe lépő sem kecsegtet több jóval. Karácsony Sándor annak néz elébe, hogy Pórék „szalámitaktikája" tartogat még számára kellemetlen meglepetést. Simon Bálint közbelépését a főszerkesztő „fújja le", és Bakó Géza is számíthat arra: távoznia kell az iskolából. És mégis: ebben a mikrotársadalomban — a történtek hatására — megindul az értékek pezsgése; a műveszterveit eltemető tanárban, Vigyázóban (beszélő

Würtz Ádám rajza Goethe Napló-jához, amelyet minikiadásban jelentetett meg az Európa Könyvkiadó

MAGYAR HÍRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 NOV. 3

SOMOGYI NÉPLAP

Würtz Ádám

— **Az utolsó mohikán** címmel ötödik kiadásban lát napvilágot a Móra Könyvkiadónál J. F. Cooper kalandregénye. A művet Würtz Ádám illusztrálta.

...iak oktatásügyi vo...
Mindaddig — az E...
...amokban folyó es...
...ségi vita bűvöletéb...
...helyzetük és az am...
...penzációs programo...
...sonlításával voltak...
A hatvanas és het...
...fordulóján aztán eg...
...sabbá vált: a tőkés...
...is megvan — vag...
...nincs, rövidesen ki...
...maga sajátos „még...
Az államok közötti eszmecse-
...réknek mind gyakoribb téma-
...jává vált az importált-expor-
...tált munkaerő szociálpolitikai
...gondozása, érdekeik képviselе-
...e, jogaik bizonyos érvényesí-
...tése. S e jogok közt nem utol-
...só épp az iskoláztatáshoz, a
...művelődéshez való jog.

A kérdés tisztán művelődés-
politikai szempontból nézve is
— ahogyan persze egyetlen
kérdést sem szabad nézni —
rendkívül súlyos. Nemcsak
azért — amint például *Nermin Abadan-Unat* ankarai profesz-
szor írja —, mert a szülők is-
kolázottsági szintje igen ala-
csony, lakáshelyzetük a rend-
szeres tanuláshoz nem megfe-
lelő, motivációjuk ebben az

A szocialista országok tudo-
mányos akadémiái nemzetköz
bizottságot hoztak létre, hogy
összefoglalják és elősegítsék a
fejlett szocialista társadalom
fölépítéséhez közvetlenül kap
csolódó szociológiai kutatáso
kat. A hazai nevelésszociológi
elismerésének könyvelhetjü
el, hogy *„A társadalmi szerke
zet és az oktatási rendsze
összefüggései"* elnevezés
munkabizottság tevékenységé
nek összefogását Magyaror
szágra, az MTA Szociológia
Kutató Intézetére bízták.

A munkabizottság Budapes
ten tartotta első ülését. A
nemzetközi bizottság a mun

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 OKT 29

KÖZNEVELÉS

Würtz Ádám

Würtz Ádám: Ex B. emlékére

4021

KÖ
M
az
ford
tó f
A
olya
radarok nem mutattak ki. Kérdés: ha kimutatta volna — ráfért volna bármelyik képernyőre?

Jöttek.

Két lépéssel átlépték a betonmezőt. Egyikük talpa maga alá lapította a dísztribünt és az autókat. Másik lába leverte az antennákat, melyek térdéig sem értek. Fejük a viharfelhők felett volt, nem is láttak a lábuk alá... A bázis épületei homokvárként omlottak le, két repülőgép gyufaszálként nyomódott bele a betonba. Csak romok maradtak mögöttük. Mentek előre... Rádióadójuk szüntelenül sugározta üzenetüket:

HOL VAGYTOK
HOL VAGYTOK

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1976 AUG

Ifjúsági Magazin

Ifj. Würtz Ádám

1102

Ifj. Würtz Ádám

IFJ. WÜRTZ ÁDÁM RAJZAI

akart semmi az [illegible]
glédájába állni. Eredetileg nekrológot szándékoztam írni róla. „Élt 72 évet, visszaadta lelkét a teremtőjének", meg ilyenek és „nyugodjék békében". De nem volt semmi gyászos sehol. A nyugdíjas híd előtt az új töltésen éppen átfutott egy vonat. Gyorsabb, nehezebb, mint amit ő valaha elbírt volna. Meg az előkészületek is. Sehol szomorúság vagy gyász; csak a szép munka öröme az arcokon. És talán az időt siettető türelmetlen várakozás feszültsége. Hisz

SAJTOFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 AUG

Ifjúsági Magazin

Vlg. Winter Adam

1021

d szerint
kor indul

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-72

1976 AUG

Ifjúsági Magazin

Ifj. Würtz Ádám

MŰHELY

1021

Ifj. Würtz Ádám

b. 32 Ft
nő három
mazza. Az
ő kisem-
meg a
ris" és a
jain.

8 Ft

35 Ft

Déry Tibor:
Kyvagiokén
Szépirodalmi.
Déry Tibor Művei.
Kb. 210 oldal, kötve kb. **20 Ft**

A „Kyvagiokén"-ben Déry Tibor életének legfontosabb epizódjait villantja fel. Az író hol tündérien játékos, hol fogcsikorgatóan keserű humora emeli ki az egyéni sors esetlegességei mögött megbúvó mélyebb tartalmakat. A kötet másik írása — „A gyilkos és én" — mintegy rímel az előzőre: a németországi kéjgyilkosság története ürügy arra, hogy az író az ember mindenkori agressziójának

Krúdy Gy
Aranykéz
Szépirodal
Miniatűr k
Kb. 320 ol

Krúdy Gyu
Aranykéz u
Szépirodaln
Olcsó Köny
Kb. 160 ol
Az „Aranyk
legtöbb elb
lem, — elv
ső, kalando
len és még
témája.

Günter Kun
A másik pla
Európa.
Modern Kön
256 oldal, f
1972 őszén,
meghívására
Kunert, az
Amerikába,
töltsön a
kilométerny
ócska ko
szubjektív,
rikáról.

Fordította:

Bernard Ma
A mesteren
Szépirodaln
Olcsó Köny

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 OKT.

Könyvvilág

Würtz Ádám

1021

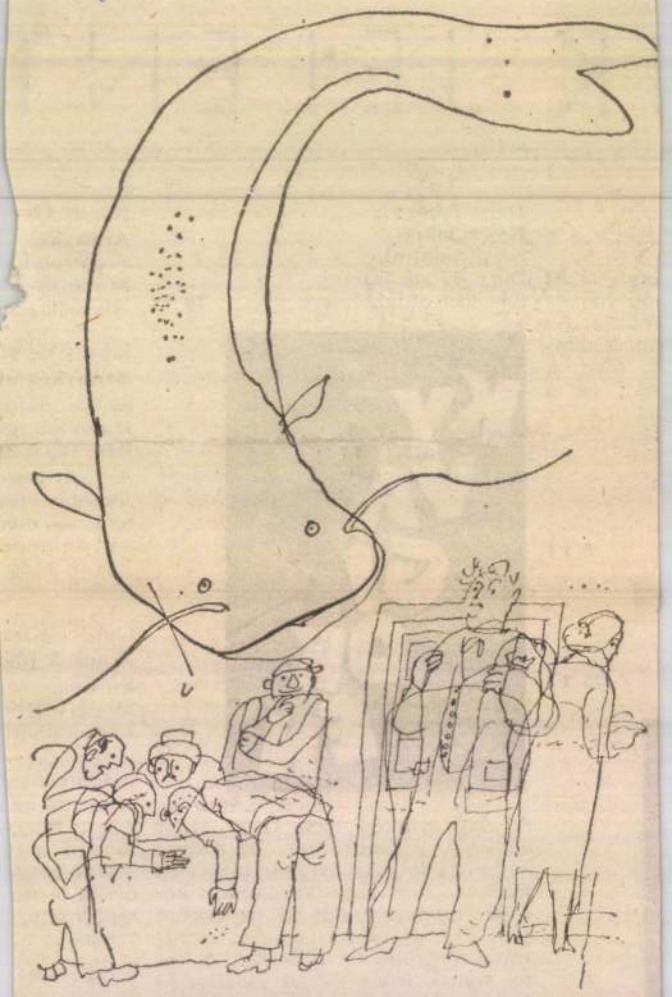

Würtz Ádám illusztrációja Ota Pavel: A halak jegyében című könyvéhez (Európa)

1021

Egy XVI. századi francia remekmű

GARGANTUA ÉS PANTAGRUEL

„Nevetés jobb, mint könnyek ontása,
Nevetésről ismerszik az ember!"
(Rabelais)

„Botránkozás bennetek ne légyen, nincs ez könyvben fertezet, se szégyen."
(Rabelais valószínű portréja)

A létező legkülönösebb és legcsodálatosabb könyv, kibogozhatatlan és egyszeri — írják a bámuló kritikusok —, otromba és elegáns, obszcén és költői, gyermeteg és megdöbbentően mély.

„Rejtély, bármit mondanak is, megfejthetetlen rejtély" — írja a

Würtz Ádám rajza

Würtz, Budapest, 1976. X. 17.

Würtz Ádám

Exportra termelnek

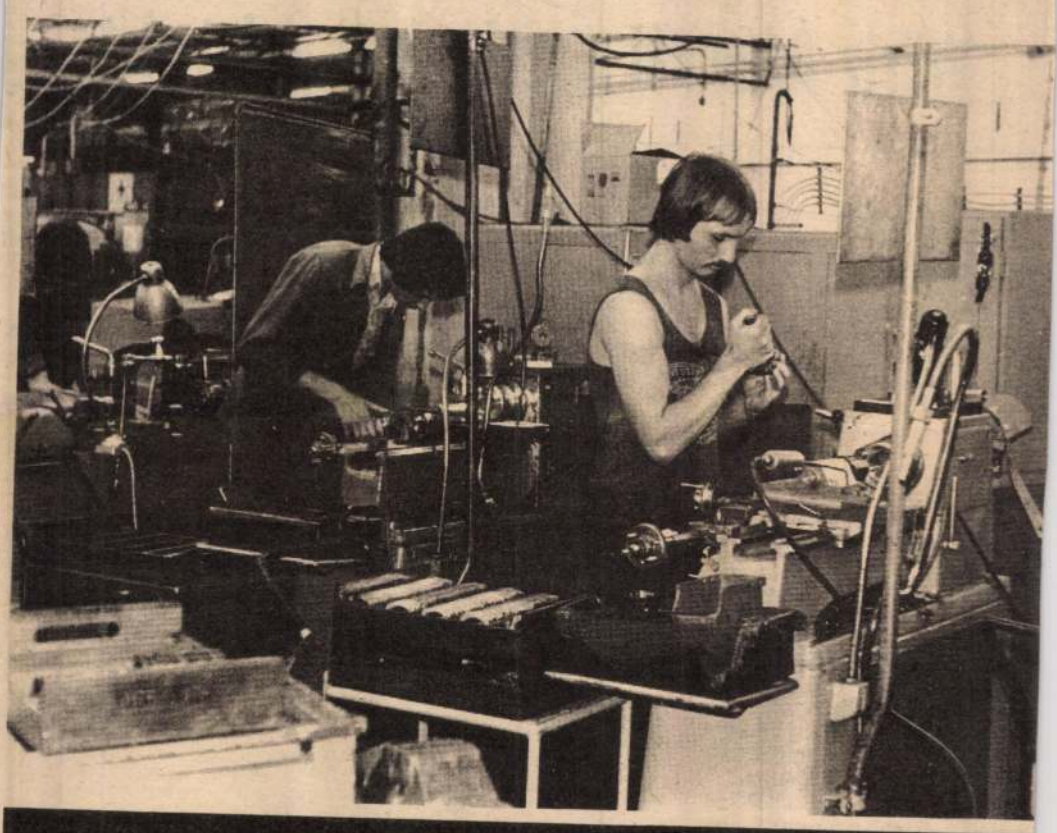

Vad János és Csillag József esztergályosok munka közben (Fotó: Galló Tibor)

Hatékonyság, export, minőség: foglalhatjuk össze az V. ötéves terv célkitűzéseit. A szekszárdi műszergyárban van egy kis csoport; 8 esztergályos és 4 betanított fúrós, akik egész évben exportra termelnek. A FESTO-gyűrűk gyártása pár éve megy a szekszárdi gyárban. A fiatal szakemberek hamar megtanulták, hogy ezen a munkán pontosan, gyorsan és jól kell dolgozni. A technikai felszerelések néha hiányoztak, ezt Szabó László esztergályos, az ifjúsági parlamenten felvetette, de azért a munkának menni kellett.

A negyedik negyedévben felemelt programmal kell számolni. Feladatuk jobb ellátása érdekében most egy olyan befogókészüléket kísérleteztek ki, amely 15—20 százalékkal emeli a termelékenységet, de a legfontosabb, hogy a minőség is jobb lesz. Vad János, Csillag József, Szabó László, Nyárai József, Kiss Lajosné, Budai Erzsébet, Vida Júlia, Cseke Sándor és Nagy László esztergályosok, valamint Kuperczkó Istvánné, Loboda Ilona, Kiss Gyuláné, Szabolcsky Gizella, Vörös Jánosné, Kiss Istvánné betanított fúrósok és Tóth József gépbeállító fogadják, hogy december közepéig jó minőségben és időben befejezik a FESTO-programot.

A Kóti család jóléte

Kóti Balázs sokra vitte. Nyolcvanezer forintos autója van, kánikulában a dunaföldvári strandra jár fürödni a családjával, más időben pedig Igalra. Az idei nyáron megnézte Hortobágyon a hidi vásárt, hazafelé a Kecskemét mellett föllelhető Erdőcsárdában birkapaprikást evett. Ez a kedvenc étele. Ha birkát vágnak a szövetkezetben, Kóti Balázs mindig hozzájut egy kis húshoz. Szól vagy üzen neki a juhász. Kétszer járt külföldön, ebből az utóbbi alkalom egyhetes üdülés volt a jugoszláviai tengerparton. Igy emlegeti azt az időt: a párttitkárral minden áldott este megfürödtünk az Adriában.

Kóti Balázs termelőszövetkezeti tag, tehenészeti dolgozó Dunakömlődön. Tizenegy évvel ezelőtt került ide Hajdú-Biharból. Rögtön tehenésznek állt és a havi előlegek után zárszámadáskor 21 000 forintot számoltak le neki. Megdöbbent. Csak három-négyezer forintot kapott azelőtt, egy alföldi szövetkezetben. A zárszámadó közgyűlésen nem vehetett részt, mert dolgozott az istállóban, de amikor végzett, még nyitva volt a szövetkezeti iroda pénztára, átvehette a keresetét. Először nem is tudta, mit tegyen. Megkereste az elnököt, Uhrin Vendelt, köszönetet mondott neki és megszorította a kezét. Az elnök így válaszolt: ne énnekem köszönje, hanem a jó munkájának. Az elmúlt tizenegy év alatt Kóti Balázs kilenc esztendőben a legjobb eredményt érte el a hat tehenész közül. A pénzt nem vaktában adják. Fiatal volt Dunakömlődre kerülése idején, s nyolc év óta vezetőségi tag. Helyzetét, erkölcsi megbecsülését két ténnyel lehet legjobban kifejezni: haragosa, sőt irigye sincs, mert tudják róla, milyen munkás, és még soha nem történt meg, hogy ha valamit kért a tsz-ben, vezetőktől vagy tagoktól, munkatársaktól, ne teljesítették volna.

Anyagi jólétben és nyugodt, sőt szinte baráti légkörben él tehát az éppen középkorú, szorgalmas, jó képességű ember. Nézzük meg közelebbről, hogyan él. A bevezetőben említett dolgok, az utazások, a tengerparti üdülés természetesen nagyszerű epizódok, hasonlóak sok más magyar falusi ember élményeihez. De ez nem minden. A dunakömlődi tehenész ennél igényesebb. Az italok közül csak a pálinkát szereti, de nem issza, mert „nincs rá szüksége". Viszont el nem mulasztaná soha, hogy megnézze a televízióban a „Hét" című riportműsort, a „Deltát", a jó dokumentumfilmeket és a jónak ígérkező, vidám műsorokat. A híradó mellett vacsorázik. Pontosabban: a belpolitikai események kezdetére jut a televízióhoz, mert csak háromnegyed hétkor ér haza, és meg kell fürödni. Hat évvel ezelőtt alakította ki apró házukban a fürdőszobát. Amikor megvették a házat, ideköltözésük után rögtön, csak szoba-konyha volt. Hozzáépítettek még egy szobát és a fürdőszobát. Berendezték, megvettek minden szükséges háztartási gépet. Három éve jött a gépkocsi. De a tizenegy esztendő nem úgy telt el, hogy csak munka, evés, alvás és megint a munka, bár a munkából mindig jutott bőven.

Az esték azzal kezdődnek a családban, hogy mindenki elmondja, mi történt aznap. A gyerekek az iskoláról, a tanulásról, ők a szövetkezetről. Néhány mondat ez legtöbbször, máskor meg alapos tanácskozás. Meg is látszik a nevelés a fiúkon. Jól tanulnak és olyan önzetlenek, hogy külön témát érdemelne a viselkedésük. Az utcában, ahol laknak (Bajcsy-Zsilinszky u. 24.) nincs tüzelőszállítás, kukoricahordás vagy más egyéb, hogy Lajos és a két évvel fiatalabb Balázs ne segítene. Mindketten autószerelő szakmát tanulnak, Lajos harmadik éve, Balázs pedig most kezdte el. Hazajárnak Szekszárdról. Beszélgetni, segíteni, muzsikálni, együtt élni a szüleikkel. Lajos szaxofonon játszik, Balázs harmonikázik. Nyári estéken sokszor összegyűlik az utca gyerekhada Kótiéknál szórakoznak az udvaron.

A Kóti-gyerekek olyanok lesznek, mint a szüleik. Dolgos, de nem kapzsi, becsületes és igényes munkásemberek. Határozottan erre mutatnak bizonyos jelek. A gyakorlati munkában jól megállják a helyüket, nem szeretik a kocsmát (így fogalmaz az édesanya), a gépkocsit nem száguldozásra való eszköznek tartják, hanem a nagy kirándulások örömét őrzik magukban, például hogy a szekszárdi múzeumban milyen szépeket láttak, és rajonganak a vasárnapért amikor sokáig együtt lehetnek a szüleikkel.

Nincs ilyen vasárnap minden héten. Édesapjuk ugyanis akkor veheti ki a szabad napját, amikor éppen rákerül a sor. Időnként vasárnap máskor hétköznap. Örökké korán kelnek: az apa negyed négykor, a fiúk és az anya fél ötkor, mert menni kell. De vasárnap fölfordul a világ. Alusznak hét óráig is. A főzés közös gond. Azért gond, mert mindenkinek a kívánságát teljesíteni kell. Megengedhetik maguknak. Évek óta lazítanak egy kicsit — mondja Kótiné.

Nagy lazaságra azért ne gondoljunk. Két éve végezte el Kóti Balázs tehenész az általános iskola nyolcadik osztályát. Előtte három évvel jogosítványt szerzett. Karácsonykor is hajnalban kel és megy az istállóba, etetni, fejni. De már sokkal több az ünnep. Nem hejehuja, nem kocsmamámor, nem is szent áhitat. Ünnep, amit a jó munka és az értelmes élet ad. Sokszor megadja Kótiéknak. Többször, mint ahány pirosbetűs nap van a naptárban.

GEMENCI JÓZSEF

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

TOLNA MEGYEI NÉPÚJSÁG
1976 NOV 7.

Würtz Ádám grafikusművész

/1021

1976. november 7.

Műterem-látogatás

Würtz Ádámnál a szekszárdi tárlat előtt

A hazai grafikusművészek alkotásai közül a közönség leggyakrabban Würtz Ádám munkáival találkozik. Általa illusztrált könyvek több millió példányban forognak közkézen. A könyvillusztrációt a szakmai tolvajnyelv alkalmazott vagy merkantil-grafikának nevezi, szemben a nemes- vagy képgrafikával, amely egyedi, esetleg ha műfaja karc, metszet, esetleg litográfia, meghatározott példányszámban sokszorozható. Würtz Ádám jelesebb lapjai az utóbbi műfajcsoportba tartoznak. Ezeket azonban jobbára — nincs megfelelőbb kifejezés — csak a művelt közönség ismeri. Ami illusztrációinak szakmai rangját illeti: néhány könyvét sok tehetséges pályatárs életművének is elfogadná.

Würtz Ádám, az abszolút zenei halláshoz hasonlítható, tökéletes rajz- és formakészséggel rendelkezik. De mint a zenében is, ez az adottság lehetőség és nem biztosíték, hogy birtokában nagy művek szülessenek. Würtz általában nem foltokban és vonalakban, teljes képfelületben gondolkodik. Bár iskolába nem sorolható, legtöbb munkája lírai szürrealista szemléletről tanúskodik. Témái gyakran irodalmiak, de a választott művet sosem magyarázzák, inkább továbbköltik. Mivel minden anyag, műfaj és stílus azonnal a kezére áll, sokszor még a szakma is gyanakodva figyeli grafikai mutatványait, mint közönség a bűvész kézelőjét — hátha amögé rejtett valamit. Művészeti életünk szereplői még ma is rosszul fogadják a rendkívüli mutatványokat. Így hát Würtz Ádámnak meglepően kevés hazai, és nem meglepően sok külföldi művészeti díja van. A hazaiak közül igen becsesnek tartja a nemrég alapított Garay-díjat, mert ezzel a szűkebb haza, Tolna tisztelte meg. A szülőfalujában, Tamásiban az elmúlt évben volt kiállítása, melyen a világ sok táján bemutatott lapjain kívül legújabb munkáit is szerepeltette. Szekszárdi tárlatának megnyitására sajnos várnunk kell, mivel az itt bemutatandó lapok egy része még nem érkezett meg Berlinből. Ott volt a legutóbbi Würtz-kiállítás.

A mostani műterem-látogatás, ha úgy tetszik, a várt szekszárdi tárlat előzetese:

— A hatvanas évtized, a hazai grafika nagy korszaka volt. Szinte egy időben lépett pályára Kondor Béla, Major János, Gross Arnold, Rékassy Csaba és Würtz Ádám. A felsorolás folytatható. Azóta kevés nagy tehetség jelentkezett. Miért?

— Ha valaki egy nagy kiállításon sok gyenge képet lát, azt gondolhatja: a festészet beteg. Pedig meglehet, hogy valamely okból a jó festők távol maradtak. Hasonló a helyzet a grafikusoknál is.

— Mi oka lehet a távolmaradásnak?

— Rossz a szakma közérzete. Kevés a szereplési lehetőség, nincs elég kisgalériánk. A meglévő kiállítótermek évekre előre foglaltak. A jelenlét demonstrálására jóformán csak a miskolci biennálé marad, de ott egy művész legfeljebb két-három lapot állíthat ki. Márpedig ebben a szakmában is fontos, hogy ki-ki rendszeresen felmérhesse; mit végzett az elmúlt években?

— Sok jó grafikusunk van, a galériákban azonban sok gyenge rézkarcot, linóleummetszetet látni . . .

— Ezek rutinmunkák, a mesterség szenvtelen ismétlései, de nem rosszak, nem ízlésrombolók. Aki ismeri a nyugati galériák anyagát, elégedett lehet a hazai képkereskedelemmel. A jó munkák ott csak csillagászati áron vásárolhatók és rendszerint azonnal széfbe kerülnek. Nálunk azoknak a grafikusoknak a lapjai is olcsón megvásárolhatók, akiket, mint a szakma nagyjait, felsorolt.

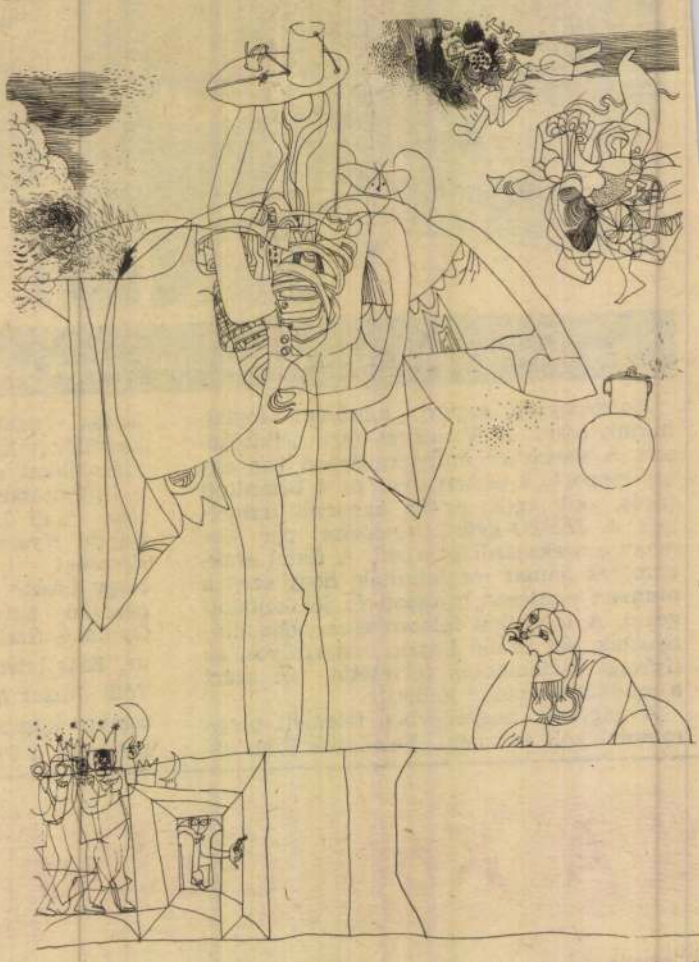

— Olyan grafikusaink, akiket a szakma nem fogadott be, külföldön jól boldogultak, munkáikkal nem egy esetben nagy feltűnést keltettek.

— Finoman fogalmazva: Vannak eredeti egyéniségek és úgynevezett „műfordító művészek". A kinti eredmények közvetítése itthon jó üzlet lehet, hiszen kevesen ismerik az eredeti alkotásokat, de a másolt munkákra a határon túl senki sem kíváncsi. Megesik, hogy valaki itthon konzervatívnak számított, de mivel szemlélete eredeti, megoldásai nagy szakmai felkészültségről tanúskodnak, viszonylag tárgyilagosabb bírálók munkáit rangjukhoz mérten elismerik. Persze az érvényesülés külön, és nem csupán szakmai adottságokat is kíván. A siker és a teljesítmény csak ritkán fedi pontosan egymást. Egyszóval baj van a szakma és a közönség értékítéletével.

— Ezt Kondor Béla szomorú példája is bizonyítja. Hívői mindig voltak, de a hivatalosnak tekinthető művészetkritika majdnem a szakmán kívül helyezte. Ma, néhány évvel a halála után az ugyancsak hivatalosnak tekinthető értékrend legalábbis Derkovits, Egri, más értékrendben József Attila, Bartók mellé helyezi. Erről legtöbbet a pályatárs tudhat . . .

— Kondor utánam végzett. Abban az időben bizonyos időnként a növendékek munkáit a főiskola tanáraiból álló zsüri bírálta el. Döntésüktől függött, hogy valaki folytathatja tanulmányait vagy sem. Kondor Szőnyi István növendéke volt. Őt a testületi döntés alapján kitették volna, ha Koffán mester nem hívja magához. Hasonlóan téves bírálatok egész pályáján érték, pedig már a diplomamunkája mutatta, hogy Rembrandt-i méretű életmű készül . . . Szerencsétlen alkata volt, ha úgy tetszik.

— Milyen közös jegyei vannak a hatvanas években indultak munkáinak? Szabad-e esetükben iskoláról beszélni?

— Közös, hogy sokan azonos mesterektől tanultunk: Rembrandt-tól, Bosch-tól, Leonardótól. A képzőművészetben, elődeit, ki-ki maga választja. Bizonyára hatottunk egymásra is. A művész nemcsak a saját, hanem mások munkáinak tanulságait is felhasználja. Azonos a közeg is, amelyben dolgozunk. Kondornál mindig az első impresszió a legfontosabb. Karcai szinte robbannak. Gross munkái egy állandó grafikai szemlélet, ábrázolásmód következetes variációi. Nálam a tudatosan épített, fegyelmezett rajzok gyakoriak. Ha szöveg is tartozik hozzájuk, úgy ezek az egész szerves részei.

— Jobb grafikusainkat szívesen követik a fiatalok, Würtz Ádámnak azonban nincsenek követői. Miért?

— Nem adok rajzi, vagy kompozíciós recepteket. Minden mondanivalóhoz más kifejezési módot keresek. Ha az eredménnyel elégedetlen vagyok, elhagyom, amit korábban jónak tartottam.

— Könyveit nézve, azok grafikai színvonala egyenetlennek tűnik. Vannak szürke munkái is . . .

— Azok mindenkinek vannak. Az alkalmazott grafikánál a feladat mindig megszabja a lehetőségek felső határát. Egy négysoros gyermekvers illusztrációja is csak „négysoros" lehet.

— Milyen a szellemi kapcsolata a Dunántúllal, ezen belül Tamásival?

— Mint a szülőfölddel . . . De ezen kívül is, gyakran használok munkáimban a dunántúli népművészetből vett motívumokat.

MEGAY LÁSZLÓ

Würtz Ádám, grafikus

— WÜRTZ ÁDÁM grafikusművész kiállítása nyílt meg hétfőn a zalaegerszegi ifjúsági és úttörőházban. A három hétig nyitva tartó tárlaton a művész 60 alkotása látható.

80

—: Hír

Népszabadság Bp. 1977. márc. 29.

Würtz Ádám, grafikus

— WÜRTZ ÁDÁM Munkácsy-díjas grafikusművész alkotásaiból nyílt kiállítás tegnap a Miskolc perecesi középiskolás diákotthonban. A tárlaton több mint 20 rézkarc látható.

—: Hv

8.

Népszabadság, Bp. 1977. ápr. 26.

Würtz Ádám, grafikus

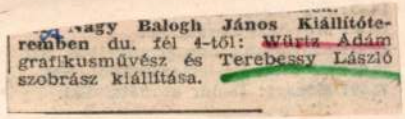

Nagy Balogh János Kiállítóteremben du. fél 4-től: Würtz Ádám grafikusművész és Terebessy László szobrász kiállítása.

—: A hétvégi kult. program

9.

Népszabadság, Bp. 1977. ápr. 2.

Вр.1977.арг.

Würtz Ádám, grafikus

— MŰGYŰJTÉS ÉS MÚZEUMOK címmel április 7-én 17.30 órai kezdettel rendezi meg a Néprajzi Múzeumban a múzeum, valamint a Csili Műgyűjtők és Műbarátok Köre második vitaestjét, dr. Hoffman Tamás főigazgató vezetésével. Volly István néprajzkutató, Szalay Károly irodalomtörténész, dr. Szíj Rezső művészettörténész, Würtz Ádám grafikusművész közreműködésével.

-: Közlemények

22.

Népszabadság, Bp. 1977. ápr. 3.

Würtz Ádám

Würtz Ádám illusztrációja a Nagy a világ c. antológiából (Móra)

Közvilág, 1946. máj.

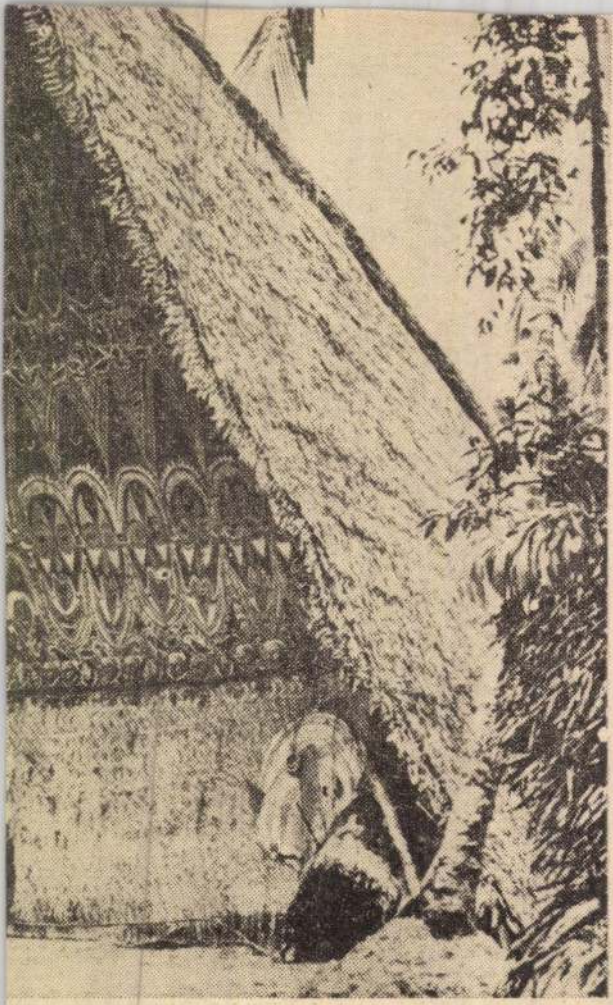

ea c. könyvéből (Gondolat)

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1976 OKT 28

SOMOGYI NÉPLAP

Würtz Ádám

— **Falatka királysága** címmel jelenik meg a Móra Könyvkiadónál Török Sándor gyermekregénye, amelyet Würtz Ádám illusztrációi tesznek szemléletesebbé.

— »Édes műveltség tartot-

Szilágyi kérdez

Szilágyi János: Kettesben.
(RTV—Minerva, 300 old.)

Szilágyi János népszerű ember. Majdnem annyira, mint azok, akikkel időről időre *Kettesben* tölt egy órát. Kettesben — az ország nyilvánossága előtt, beszélgetőpartnerei pedig általában reflektorfényben élő, közismert emberek. Nem a szó konvencionális értelmében vett „nagy emberek", hanem olyanok, akiknek elismert rangja mellett itt-ott megjelenik egy aprócska kérdőjel is. Néha a kételyé, többnyire a kíváncsiságé. A rádió hétfő esti vendégei ugyanis az újságolvasók, a tévénézők, a mozi- és sportrajongók közeli ismerősei. Olyan közéleti szereplők, akiknek *bemutatására* a riporternek már nem kell sok szót vesztegetnie.

Rendszerint ott kezdi a riportokat, ahol a *nyilatkozatok* abbamaradtak. Annál a tapintat emelte, udvariasság szentelte kínai falnál, amin túl a személyiség kezdődik. Mostanában mintha elszoktunk volna a kérdések (és feleletek) ilyen fajta személyességétől. Tapasztalt főszerkesztőtől hallottam, hogy Szilágyi indiszkréciója tapintatlan, sőt provokatív, azért idegenkednek tőle. Szerény véleményem szerint — éppen ezért szeretik a rádióhallgatók! Mert nagyon hamar felfedezték, hogy Szilágyi nem általánosságban, nem valamiféle intézmény nevében, hanem helyettem, helyetted, helyettünk kérdez. Pontosan azt, amire mi, be nem avatottak kíváncsiak vagyunk.

Miért állnak kötélnek a partnerek? Többnyire azért, mert megérzik és megértik, hogy a riporter nem leleplezni, megbotránkoztatni, készül, hanem ellenkezőleg: a kérdésekkel és a feleletekkel egyaránt jellemezni kíván. Szilágyi ugyanis abból indul ki, hogy beszélgetőtársai *érdekes* emberek. Annál érdekesebbek, minél közelebbről, minél alaposabban ismerjük őket. Van, akinek az életműve lélekzetelállító, van, aki hivatásából következően titkok tudója, akinek hivatalos célra készített kurta életrajza is beillik egy kalandregény szinopszisának. S miért lenne tabutéma, ha valaki az ország legnagyobb muzsikusához kötötte életét, ha egy író regényeinek megítélésében nem értenek egyet az olvasók és a kritikusok? Szilágyi kérdéseivel mindenkinek „feldobja a labdát". A partneren áll, hogy visszadobja, vagy elnéz felette az éterben.

Most, hogy a Kettesben töltött órák java — tizenkilenc beszélgetés — kötetben is olvasható, megpróbáltam percekre bontani a riportidőt, hogy leleplezzem Szilágyi titkát. Kiderült — amit már rádióhallgatóként is sejtettem — hogy mindössze két, kézenfekvő titka van. Az első — a partnerek leleményes, érzékeny, jól időzített megválasztása. A másik Szilágyi ellenállhatatlan — gondosan begyűjtött információk által is kitágított — poentírozott [váncsisá-

ga. Pe
válasz
kiheg
kell..
kor f
retik
Abody
Sándo
darúg
Andrá
Makk
amely
Nem
a dip
egy m
Mit
vos, a
éppen
ry Ti
ha eg
a kör
bocsát
nak ö
csot..

A
nak k
tomány
riporte
és az
sem e
rompó
húzni.
Szilágy
ságra
dig kí
sak le
rek —
és bű
szélünk

Würtz Ádám

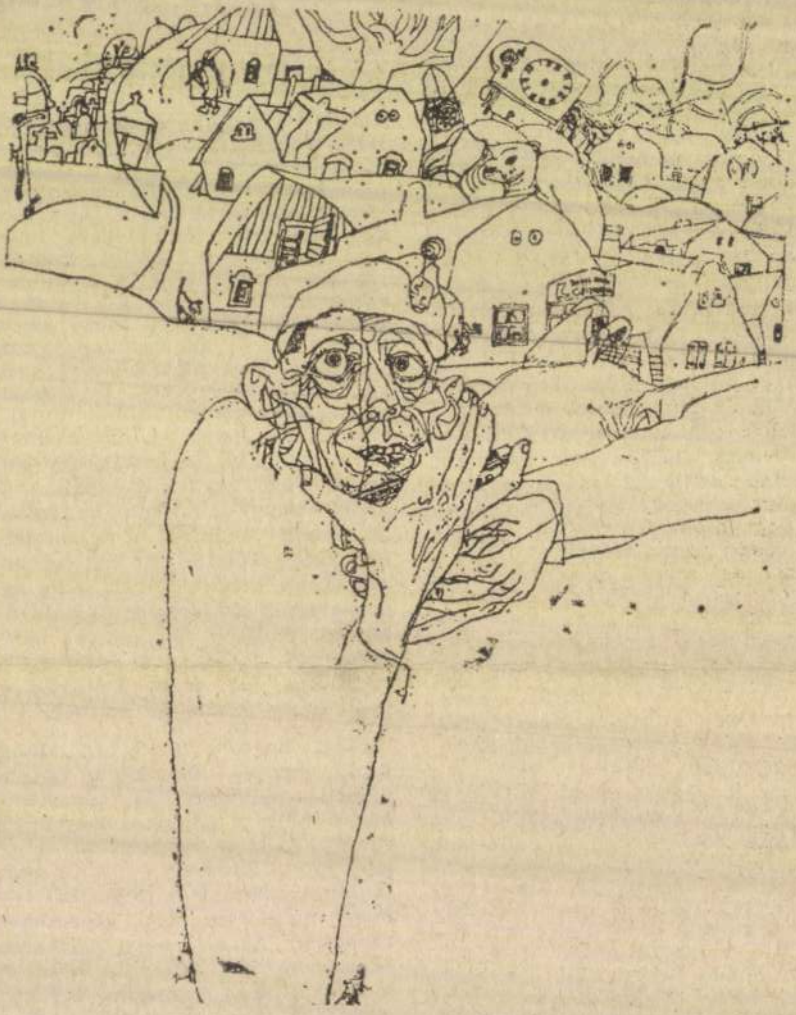

Würtz Ádám: A falu bolondja

Élet és Irodalom, Bp.

1976. AUGUSZTUS 14.

XX. évf. 33. sz. 12. lap.

kell futnia, hiszen ő megitta. A kritikus vagy fusson, vagy igyék, de képlékeny kentaurságában sose dok, mert alszik vagy másra gondol, esetleg épp arra, hogy ez is milyen rendes fickó volt valaha!

...ló gyermek

...igát és a nyakunkba vesszük őket.

Tele a lakásunk gyerekrajzokkal.

Anélkül büszkélkedek hogy művészi pályára képzelném gyerekeimet.

Szabadságukat imádom: a kihagyott betűket szavaikból, hogy önmagukhoz méltó nyelvet teremtsenek.

A megszokás paneljei mögé nyílassanak virágot, mindegy, milyen színnel, még lehet fekete is, ha csak fekete van. És közben magukat is befestik.

Festmény a testük. Festmény a fal, az asztal, a kötény. Festmény a fölkelő csillag. Érdemesek mindenre, amiről lemaradtunk.

Ágh István

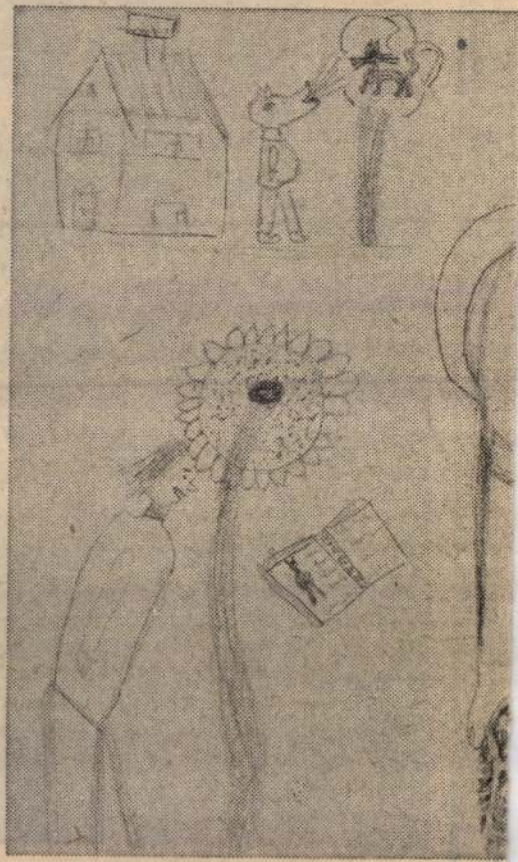

/gyermekrajz, Szalontai
nincs cédulázva./

történik, a kontrasztban a hasonló valéságos életben van). Viszont jó

Würtz Ádám

Würtz Ádám: Kőangyal

KÁLDI JÁ

Menn

Menne
hét hat
Fújja a
ugye, J

Széttép
tüskés
fényün
veri az

Mennel
még az
Fújja a
ugye, J

Tudh

Tudhattam v
e költészetet,
hiszen átvérz
a házak falán

és kellemet

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 29.

XX. évf. 22. sz. 4. lap.

helyé

tetbecsztását követő Karinthy-sorozat. Nemrég indult a 24-könyvesre tervezett Krúdy-széria. *Utazások a vörös postakocsin* címmel kisregények, *Pókhálós palackok* címmel pedig elbeszélések gyarapítják a megkezdett sort. 12 kötetben megjelenik Babits Mihály teljes életműve. A súlyos beteg, immáron némaságra ítélt költő ún. „beszélgetőfüzete" Belia György feltáró restaurátori munkája nyomán külön könyvvé érlelődik. A Kosztolányi cikkeit tartalmazó, oly sok meglepetést hozó kiadványok afféle „nyitott" sorozatban jelennek meg, nem tudni ugyanis pontosan, mi minden rejtőzik a még feltáratlan forrásokban.

— Élő irodalmunk legjobbjai kiadóink jóvoltából újabban megszerkeszthetik életművüket. Készül-e újabb ilyen összefoglalás? S más érdekesség, egyedi kiadvány?

— Darvas József-, Déry Tibor-, Goda Gábor-, Illés Béla-, Illyés Gyula- s a Magvetővel közösen gondozott Németh László-sorozatunk után közreadjuk Mesterházi Lajos és Vas István életművét is. Vas István *Itt voltam* című versválogatásának szellemét dicséri a *Kortárs*-ban csak részben közölt, *Három veréb hat szemmel* című, 900 oldalasra tervezett költői antológia. „Csak megkapartam egy kicsit a dombnak a szélét" — mondja Weöres, s e mozdulattal a régi magyar irodalomnak olyan értékeit hozza napvilágra, melyeknek túlnyomó többsége mind ez idáig hozzáférhetetlen volt... Sok helyet kérne, ha minden más kortársi újdonságot felsorolnánk. Ezekről más hasábokon ugyanis tájékozódhat a *Könyvvilág* olvasója.

— Hallhatnánk néhány szót a kiadó „határon túli" szerzőiről?

— Szomszédainkkal magyar kiadóival kötött megállapodásunk alapján megnatározott kötet- és példányszámban jelentetjük meg a közös könyvkiadás publikációit. Csupán jelzésszerűen néhány szerző és cím. A romániai magyar újdonságok sorában bizonyára sokakat érdekel majd Szabó T. Attila *Szótörténeti tárának* II. és III. kötete. Megjelenik Kós Károly *Varjú nemzetség*, Beke György *A vizek könyve*, Veress Zoltán *Lírai természetrajz* című könyve, Szilágyi István *Kő hull apadó kútba* című regényének utánnyomása, Panek Zoltán és Deák Ta-

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1977 JAN

Könyvvilág

Würtz Ádám

1021

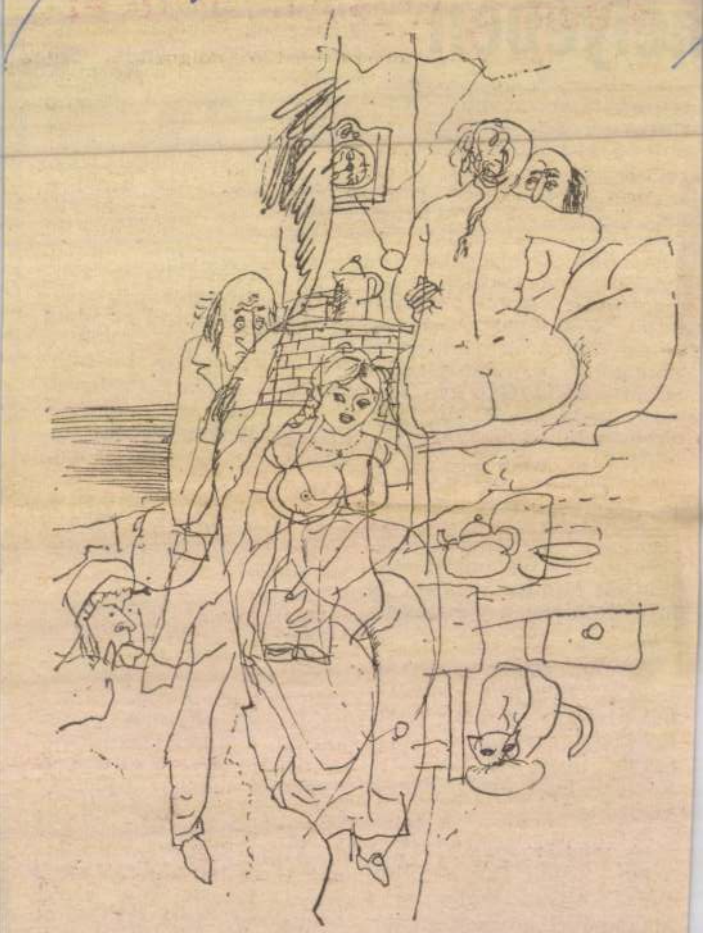

Würtz Ádám illusztrációja J. Cary: Magam se hittem c. regényéhez. Európa

Würtz Ádám, grafikus

Tv-notesz

● Akik mesekönyvekben vagy klasszikus szépirodalmi alkotásokban találkoztak már Würtz Ádám rajzaival, illusztrációival, bizonyosan érdeklődéssel ültek a tévé elé, hogy személyesen is megismerkedhessenek vele. S talán nem is csalódtak, hiszen közvetlen, kedves embert ismerhettek meg, akinek szerencsére a műsorban jó néhány rajzát is bemutatták (Ráday Mihály avatott kamerájának segítségével), s annak szépségébe belefeledkezve nem kellett azon töprengeni, hogy voltaképpen miről is akar szólni a film. Mert nem elég három művésznek leülnie egy kellemes, árnyas helyen, ebből még nem születik érdekes beszélgetés. Jó lett volna ugyanis, ha valamilyen gondolatra, elképzelésre épül ez a társalgás, s az illusztrációk ürügyén nem akar még irodalmi műsor is lenni. Ami már csak azért sem lehetett, mert a színészbeszélgetőpartner nem éppen ihletetten rögtönözte, azaz olvasta fel a verseket. Takáts Gyula kiváló költő, de riporternek, pontosabban: olyan beszélgetőtársnak, aki a nyilvánosság számára szólaltat meg egy másik művészt, nem a legalkalmasabb. Így minden Würtz Ádám nyakába szakadt, neki kellett „megmentenie" a műsort, s feledtetnie az iskolai dolgozatszerű bevezető sorokat, ami sikerült is, s így lényegében unatkozás nélkül nézhettük végig az adást. De mennyivel jobb, érdekesebb portrét kaphattunk volna, ha a műsor szerkesztőjét valójában a neves grafikus bemutatása vonzza a már annyiszor szóvá tett tetszelgő elképzelések helyett.

(harangozó)

(harang... noten 2.

ESTI H... 976. febr. 13.

er és kísérete lapzárta
tán, ma délben elutazott
Budapestről.

Színesfém-kohászat

A szovjet színesfém-
ohászatban kidolgozott
ányítási rendszer lehető-
é teszi, hogy fokozzák a
ermelés hatékonyságát az
j, 1976—1980 ötéves terv
dőszakában — jelentette
i *Pjotr Lomako*, színes-
émkohászati miniszter a
'ASZSZ tudósítójának
dott nyilatkozatában.

A miniszter emlékeztetett
á, hogy a terv szerint az
lumínium, a réz és a nik-
el termelését 1,2-szeresére,
titán termelését 1,4-sze-
esére kívánják növelni az
ZKP XXV. kongresszusa
szteletére.

Indonéz

Würtz Ádám, grafikus

— **Würtz Ádám** Munkácsy-díjas grafikusművész alkotó munkásságát húsz évre visszamenőleg szemléltető tárlat nyílt vasárnap Tamásiban, a művész Tolna megyei szülőhelységében. A tárlat december 13-ig látható.

—: Kedd. mozaik

4.

Népszava, Bp. 1975. nov. 25.

Würtz Ádám, grafikus

Würtz Ádám: József Attila-vershez

Würtz

Népsz

2 7.

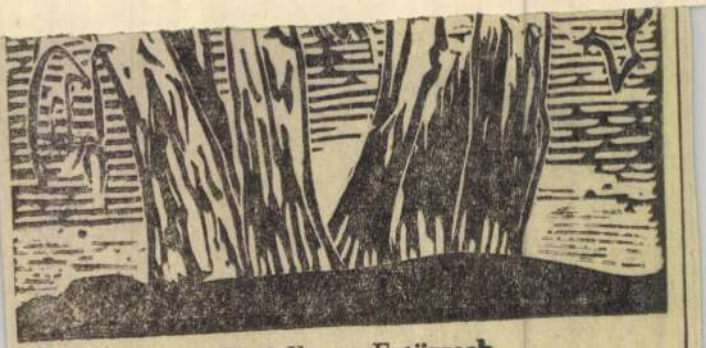

Bíró Ilona: Fatörzsek

Würtz Ádám, grafikus

— **Kamaratárlat.** Három Fejér megyei képzőművész, Tóth István, Würtz Ádám és Iványi Norbert kamarakiállítása nyílt meg szerdán Székesfehérvárott, az építők Pintér Károly Művelődési Házában.

— : Építészeti munka 4.

Népszava, Bp. 1975. okt. 2.

Kosztolányi Dezső: Édes Anna;
Lengyel József: Ígézö.

Végül a magyar közélet két ezető poszton álló személyisé- ének válaszai:

Dr. Romány Pál mezőgazdasá- és élelmezésügyi miniszter logatása:

Tímár Máté:
És a tizenhetedik napon;
Sánta Ferenc: Húsz óra;
Sütő András:
Anyám könnyű álmot ígér;
Mocsár Gábor: Fekete csónak;
Kardos G. György:
Avraham Bogatir hét napja.

Sarlós István, az MSZMP KB olitikai Bizottságának tagja, a azafias Népfront főtitkára az ábbi öt művet jelölte meg, int olyat, amit mindenkinek ívesen a kezébe adna:

Eötvös József: A falu jegyzője;
Reymont: Parasztok;
Cervantes: Don Quijote;
Hasek: Svejk;
Dreiser: Amerikai tragédia.

A válaszok és választások sok- lesége nemcsak az ízlések kü- nbözőségére utal, de annak is zonysága: milyen kimeríthe- llen kincsestár a világiroda- m és azon belül a magyar iro- lom; milyen zavarbaejtő bő- ggel kínálja remekeit mind- oknak, akik érdeklődéssel és eretettel fordulnak feléje.

Nyilvánvaló, hogy senkinek a lasztása, irodalmi ízlése nem- het előírt mérték mindenki ámára. De lehet útjelző tábla, íves kalauz mindazoknak, akik ost indulnak el, hogy meg- erjék azt, ami az irodalomból legszebb és a legjobb.

A *Szabad Föld* szerkesztősége szeretne segíteni ebben olva- inak. Éppen ezért nem is öt, nem tíz művet ajánl mind- ok szeretetébe és figyelmébe, kik jó kedvvel vennének részt alábbiakban meghirdetett *lvasson velünk* pályázaton.

Bajor Nagy Ernő

zata

Végtére kifúrta, belőle kimászott, Kaput nyit és látja szép . . . .

hiányzó utolsó szót, amit öt nttal jelöltünk, megkeresik, lírják egy postai levelezőlap- és beküldik az alábbi címre: *zabad Föld* szerkesztősége 1088 udapest, Somogyi Béla u. 6. A velezőlapon szíveskedjenek ltüntetni a pályázat jeligéjét: *lvasson velünk*. Természetesen hoz, hogy valaki a jutalma- ttak közé kerülhessen, nem- ak arra van szükség, hogy a rsszak hiányzó utolsó szavát gkésőbb január 20-ig eljuttas- levelezőlapon szerkesztősé- nkbe, hanem arra is, hogy a velezőlapon föltüntesse saját vét, postai irányítószámát és kcímét is.

Jó szórakozást, az olvasáshoz k örömet kíván a pályázat inden résztvevőjének a

Szabad Föld szerkesztősége

Karácsondi

A fenti cím természetesen csak jelképes, afféle szójáték a Heves megyei község és az ün- nep nevével. Nem tudom, van-e összefüggés a két elnevezés kö- zött, de nem is firtattam. El- lenben ha már ezen a decem- ber végi napon idekerültem önkéntelenül is kikívánkozott a kérdés: mi kerül a karácson diak karácsonyfája alá?

1

A kérdéssel először Száme István tanácselnökhöz kopog- tattam be. Terjedelmes listát rakott elém a közelmúltban el- készült létesítményekről. Kö- zülük is — mint a falubeliek régi óhajának teljesülését — el- sőként a kétmillió forint érték- ben megépült óvodát említette. Ez az épület terven felül ké- szült. Jelentősége abban áll, hogy ezzel gyakorlatilag meg- oldották valamennyi óvodás ko- rú gyermek elhelyezését.

— Egyébként a karácsondi- akra jellemző a nagyfokú tár- sadalmi tevékenység. Bármilyen közérdekű feladat megoldásába kezdünk, szinte magától érte- tődő, hogy — a népfrontakti- visták és a tanácstagok szerve- ző munkájának révén — a la- kosság jelentős részt vállal a munkából. Így sikerült megol- danunk — többek között — az anya- és gyermekvédő otthon bővítését, a Bajcsy-Zsilinszky úti orvosi lakás és rendelő fel- építését, az iskola napközi ott- honának felújítását, a község járdásítását és fásítását. Egy- szóval: a lakosság is derekasan közreműködött abban, hogy van

Nekem: élő mese

A karácsony nekem a csodák volt. Csupa izgalom, soroz nep, titok. Mikulással kezdődött dehogy Mikulással, hanem hata pőtiszlítással. Bölcs felnőttek! kor nem is, de azon az estén b sen, alaposan kitisztítottam a Rendetlen cipőbe a Mikulás semmit, s annál nagyobb szégy is lehetett volna.

A Mikulás volt a karácsony A kirakatok egyre díszesebbek egyre több csillag ragyogott ben rácsonyi díszek, fenyőfaágak sűr val terhesen arany ezüst szá'ak szórók ékeskedtek. öröm volt járni. S mikor felragyogtak a kerti hatalmas fenyőfán, a „M karácsonyfáján" a villanycsilla volt a csoda. Közel laktunk a M hoz, sokszor láttam a büszke

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 DEC 28
Szabad Föld

Würtz Ádám

1021

1975. DECEMBER 28.

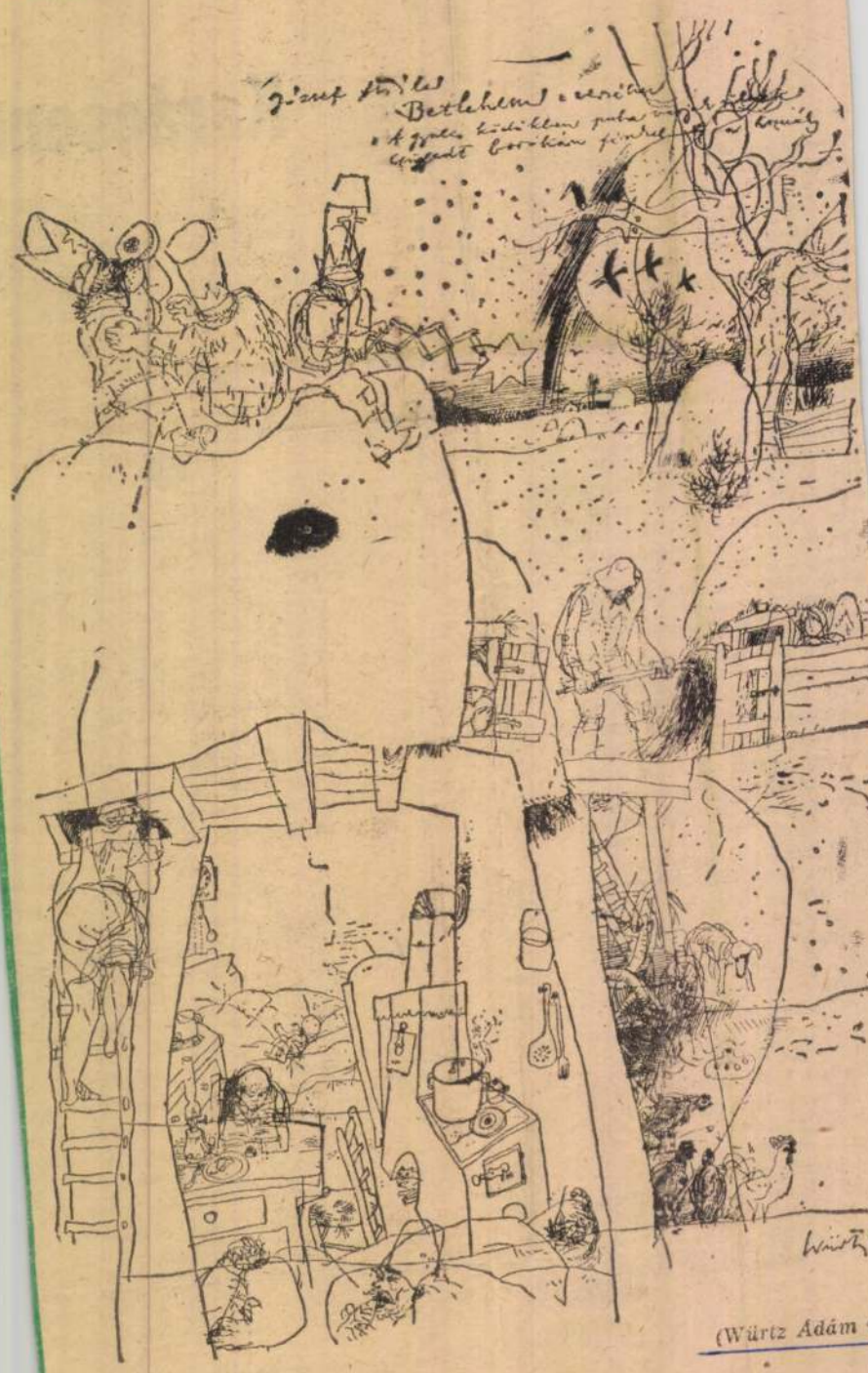

(Würtz Ádám rajza)

József Attila:

BETLEHEM

A gyolcs ködökben puha varjak ülnek,
csüggedt borókán fészkel a homály.
Tömpe szobácska vert földjére dülnek
két botos pásztor és három király.
Az asszony leszáll a kamrai létrán, —
Mennyből az angyal! — zeng öt atyafi.
Az öreg kapás az ólban ganét hány,
kántálnak sírva lompos tyúkjai.
Fagyos szalmában sáros krumpli gubbaszt
borostás állal komorul a zsupp
s fodor leveske szaga áraszt vigaszt,
mely a danával mennyezetre fut.
Jézus, kinek szállása sárga irka,
heverő papírbarmok közt örül
s a tüz fényénél a jámborok mintha
ugrándoznának a jászol körül.
De ez nem igaz. Zsellér-szalmát hajszol
az úri szél és gőzlik a magyar
s a két pásztor fonott kalácsot majszol
s a három király pálinkát nyakal.

A szerkesztő bizottság
Mátrai László

•

Főszerkesztő:
Lukács József
Főszerkesztő-helyettes:
Koroknai Zsuzsa

•

Szerkesztőség:
1361 *Budapest*
V., Münnich Ferenc utca 26.
Telefon: 110-800, 117-201*

•

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
1959 *Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.*
Telefon: 343-100, 142-220
Felelős kiadó: Csollány Ferenc

•

Terjeszti a Magyar Posta

•

Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben, és a Posta Központi Hírlap Irodájánál Budapest V., József nádor tér 1. sz. (postacím: **1900** *Budapest) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra*

•

Előfizetési díj fél évre 24,– Ft
egész évre 48,– Ft

75.3005 Athenaeum Nyomda, Budapest
Íves magasnyomás
Felelős vezető: Soproni Béla vezérigazgató

•

INDEX: 25861

Címlapunkon és a hátsó borítón:

739 *Lukács György:* Egy el

743 *Lukács György:* Miért
a liberális ideológiát

Interjú

748 Beszélgetés Mátrai Lá
Kardos István tévé-inter

Meditáció

754 Mi méri az embereket

Művészet és világnéze

759 Porcelánszobrászat é

Könyvekről

766 A marxista vallásps
Murányi Mihály: Vallás

Olvasólámpa

769 A Voproszi Filoszofi

Szemle

770 *Georges Duby:* Kar

772 Nyugatnémet komn

Jegyzet

775 A Katolikus Papi E

Versek

774 *Ann Hussey:* Bart

SAJTOFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Világosság

1975 12

1021 Würtz Ádám

ordult, s csak felfelé jövet állt
neg.
— Jól megyen? — lépett az
utó mellé.
— Jól. Nem megy, repül.
— Mennyit fizettél a kútnál
enzinért?
— Kétszázötvenhetet.
— Nem számít, csak jó le-
yen.
Anyja a padlásfeljáró felől
ött. Rossz szőnyeget hozott.
— A lábak alá — mondta, s
yitotta az autót. — Elkopik
amar a padlószőnyeg...
— Hagyja azt a csúfságot —
zólt rá a fiú.
— Lehet, hogy csúfság, de a
ábak alá jó.
A fiú vitatkozni akart.
— Hallgass — mordult rá az
apa —, igaza van anyádnak.
Meg kell takarítani az autót,
nem dobták utánunk az árát.
Vacsoránál remegett a fiú ke-
ze.
— Elmennék este — törte
meg a csendet.
— Hova? — nézett rá az apa.
— Járni egyet. Elviszem ma-
gukat is.
— Ne menj most, fiam. Este
van.
Az öregasszony közbekérde-
zett:
— Hol a nagy neylon?
— A padláson. Hátul, a ga-
bonánál.
A nagyanya kiment.
— Betakartam — mondta ké-
sőbb.
A fiú az autóhoz indult. Ot-
romba neylon éktelenkedett raj-
ta, széleit téglák fogatták le.
Tetején hosszú madzag volt át-
vetve, két végén egész tégla.
— A szél ellen — magyaráz-
ta az öregasszony.
A fiú nem szólt rá.
— Holnap elmegyünk Szántó-
ra, megmutatjuk Jani sógorék-
nak — mondta lefekvés előtt
az apa.
Csend borult rájuk.
Reggel ünneplőbe öltöztek,
készülődtek.
Az autónál álltak, a fiú el-
lépadt.
— Nézzék — s a kerekekre
mutatott.
— A hétszentségit — tört ki
az apából, s tehetetlen dühé-
ben belerúgott a körbehasított
autókerékbe.

INNEN-ONNAN

Kubai pszichológusok egy csoportja a hagyományostól eltérő módon próbálja meggyógyítani a lelkileg sérült gyermekeket. A gyógykezelés alapja a balett, a mozgás művészetének elsajátítása. A 2—12 éves gyerekeket mesebalettekre tanítják. Az eredmények azt mutatják, hogy az ideges, félénk vagy agresszív gyerekekre egyaránt jó hatású a balett, amely csökkenti az idegrendszer feszültségét, gazdagítja a gyerekek fantáziáját, és testi fejlődésükre is előnyös.

Biztonsági és védelmi berendezéseket mutattak be Párizsban egy nemzetközi kiállításon. Az újdonságok között szerepelt a televíziós kaputelefon, melynek képernyőjén ellenőrizhető a látogató személye. Érdeklődést keltett az „ugató magnetofon" és az elektronikus zár. Nem kis meglepetést okozott az ajtó elé helyezendő „beszélő szőnyeg", amely riasztó hangot ad, ha valaki rálép.

Állás nélküli fiatalok munkaközvetítő irodát alapítottak maguknak Angliában. A középiskolát végzett fiúk és lányok éjjel-nappal telefonügyeletet tartanak és várják a megbízásokat. Minden lehetőséget megragadnak a pénzkeresésre: lakástakarítást, gépkocsimosást, ablaktisztítást és kerti munkát is elvállalnak.

Földrengést megelőző jelenségeket kutatják a Pamir hegységben szovjet tudósok. Megállapították, hogy a heves földlökések előtt megváltozik a mágneses testek körül kialakult erőtér. Felfedeztek egy újabb törvényszerűséget is: a föld alatti hévizekben annál jobban nő a radongáztartalom, minél inkább közeledik a földrengés.

Sokan fordítanak hátat a zajos nagyvárosoknak az NSZK-ban, és falura költöznek. Frankfurtot tavaly mintegy tízezren hagyták el, Hamburgot kilencezren, Düsseldorfot és Stuttgartot nyolcezren, Münchent négyezren. Egy statisztika huszonegy nagyváros adatait mérte fel, és arra a következtetésre jutott, hogy a következő tíz évben a nagyvárosok lakossága 20—35 százalékkal csökken, ha a vándorlás ilyen ütemű marad.

étesítésére.
zerzési ára
Ft,
t.
erzési ára
Ft,
Ft.
– 8,5 méter
széles,
ag polietilén fóliáról is
t.
ZT megbízásából
etve
vételével is

AGROKER VÁLLALAT
6001 Kecskemét,
Halasi út 29.
Ügyintéző:
Prikkel Sándor.
Telefon:
12–550, 47-es mellék.
Telex: 26–230.

Hazánk legidősebb tsz-tag, a 103 éves Sinkó Lajosné születésnapja alkalmából. Mi ezúton gratulálunk.

SUOMI

A FINN Köztársaság hivatalos nevén: Suomen Tasavalta vagy Suomi — Európa egyik legészakibb állama. Területe 337 ezer négyzetméter, ebből 9,4 százalék a sebb-nagyobb tó. A tavak mát 55—60 ezerre becsü innen az „ezer tó ország" nevezés.

Az ország belvizek felszínének 71 százalékát borítja. Erre épül a fejlett dőgazdaság és faföld ipar, amely a termelés és a kivitel szempontjá első helyen áll a finn sági életben A mezőga az ország szükségleteit tudja kielégíteni, mert letnek csupán 3 százalék tóföld, s a mezőgazdasá melésnek a rendkívül mostoha időjárás egy sem kedvez.

Népessége 4 millió 6 vagyis Európa leggyéreb kott országai közé tart finnek történelme a le évtizedekig zaklatott, vis ságos volt: lényegében fönnmaradásukért kü Finnországban hosszú dokon át a svédek ura (1863-ig svéd a hivatalo is). 1397-ben 126 es Svédországgal együtt ság szintén dán föns alá került.

Az 1808—1809-i oro háború befejezése után, hatállyal Finnországot autonóm nagyhercegség cári Oroszországhoz cs (Csupán érdekesség: ner tudják, hogy például államvasutak nyomtávj széles, illetőleg, egye orosz vasutakéval...)

Finnország önállóság getlen államisága egy Nagy Októberi Szocialis radalommal. A finn ors lés 1917. december 6-án ta ki az ország függetl elszakadását Oroszor Szovjet-Oroszország Ne sainak Tanácsa — Le nökletével — ezt elism lenini nemzetiségi polit illetve a nemzetek önre zési jogáról szóló lenin tásnak első nagy diada ez a történelmi döntés,

Írták, mondtá

Egy bankpénztáros (e beszédű ügyfélhez): „E most már annyi ideje gunk, hogy közben ese vált az ön kölcsönéne részlete."

Egy szűkszavú férfi: igazi barátság az, ha tudnak egymás mellett hallgatni."

Egy skót könyvesbolt

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 DEC 7
Szabad Föld

Würtz Ádám
grafikusművész

1021

1975. DECEMBER 7.

Szárnyukra vették a szelek...

A felszabadulás utáni években végre lehetőség nyílt a munkás-paraszt fiatalok előtt: hívták őket az iskolákba, egyetemekre, hogy az új társadalom értelmiségének, mérnökének, közgazdászának vagy hogy éppen művészének neveljék őket. A fiatalok teli hittel, lelkesedéssel ragadták meg az alkalmat. „Ehe a szépnek, éhe a jónak" hajtotta őket a tanulásban és ők voltak a sokat emlegetett „fényes szelek nemzedéke". A Tolna megyei Tamásiban is akadt egy fiú, bizonyos *Würtz Ádám*, akit szárnyukra vettek a fényes szelek.

Otthon hatan voltak testvérek, és a tíz hold föld mellett kenyérkereső szakma után nézett ő is, hogy segítsen a családnak. Először nyomdász akart lenni. A helyi kis üzemben csinált ő mindent, de legszívesebben ólomba véste a rajzokat, hogy erről nyomják majd a képeket az újságba. Ekkor már művész hírében állt a 18 éves fiú, hiszen ezenkívül rendszeresen megjelentette a csomagolópapírra rajzolt plakátújságjait a helyi üzletek kirakataiban. Minden jelentősebb tamási esemény szerepelt ezeken a lapokon: rajzban elbeszélve. Számos munkatársa volt, akik az eseményekről hozták a híreket és ő megrajzolta azokat Az emberek a plakátújságok előtt dőltek a nevetéstől, mások meg fogadkoztak, hogy csak kerüljön elibük a fiú, megrángatják a fekete üstökét.

De erre sohasem került sor, mert Würtz Adám valójában senkit sem bántott meg kedves, humoros rajzaival.

— Hogyan kezdődött az igazi művészi pályafutása — kérdeztük Würtz Adámtól.

— Még 1946 nyarán a kezembe került egy újság, benne a felhívás, hogy jelentkezni lehet a Derkovits képzőművészeti kollégiumba. Nagyon izgatott a dolog. Egy csomó rajzot összeszedtem: nagymama a dédunokájával, a szomszéd mozdonyvezető, az öreg Kovács bácsi portréja stb. Csipáltam Cholnoky Viktor egyik elbeszéléséhez tizenkét rajzot és egy plakátújságot is küldtem a megadott címre. De erről nem tudott senki sem, mert féltem, mit mondanak az emberek, ha nem vesznek föl a kollégiumba. Telt-múlt az idő, november elején azután kaptam egy levelet, amelyben ez állt: „Beküldött rajzaidat a bizottság elbírálta, örömmel értesítelek, hogy a kollégiumba felvettek. Hozzál egy lepedőt, egy párnahuzatot, egy pokrócot és minél előbb jelentkezz..."

— Milyen volt az élet a kollégiumban?

— Aki ott volt annak idején, úgy emlékszik vissza, mint egy csodálatos hőskorszakra, mert az volt. Az a lehetőség, hogy az ember azt tanulhatja, ami korábban csak dédelgetett álma, elképzelése volt, izgalmassá, csodálatossá tette életünket. Reggel nyolctól este 7-ig foglalkoztak velünk! Délután 2-ig rajzoltunk, háromtól művészettörténetet, politikai gazdaságtant, zenetörténetet, irodalmat tanultunk.

— Két év után vették fel a Képzőművészeti Főiskolára.

— Igen, de mivel nem volt érettségim, a főiskola első évében még szakérettségiznem is kellett. Fárasztó volt. Állandó feszültségben, izgalomban éltem, de cél volt mindannyiunk előtt, és ezt nagyon el akartuk érni.

Öt évet tanult a főiskolán kiváló művészek irányítása mellett, és 1953-ban kapott diplomát. A felszabadulás utáni nemzedék egyik legkiválóbb grafikusát bocsátották útjára, és nyomban ellátták munkával is. Kezdetben ifjúsági műveket illusztrált, majd a magyar és a hazánkban kiadott külföldi klasszikus írók könyveiben jelentek meg a rajzai. Emellett önálló grafikai lapokat is készített: rézkarcokat, linómetszeteket, színes krétarajzokat és ezek eljutottak a világ nagyvárosaiban rendezett kiállításokra. Így Párizs, Róma, Moszkva, Leningrád, Peking Tokió, Bombay, Bologna, Antwerpen, Köln, Berlin, Konstantinápoly, Belgrád, Szófia művészetet szerető közönsége előtt ma már ismerősen cseng Würtz Adám neve, és számos külföldi múzeum őrzi műveit.

Ha keressük sikerei titkát, ez tehetségén túl abban rejlik, hogy a főiskola elvégzése óta is lankadatlanul tanul és dolgozik. Nemcsak ismeri a világ grafikusainak kísérleteit, eredményeit, hanem gazdag képzelőerejével, kifejezőképességével maga is lépést tart ezekkel, gazdagítja az egyetemes művészetet. Számos hazai és nemzetközi kiállításon magas kitüntetéssel ismerték el alkotásainak magas színvonalát. Háromszor kapott Munkácsy-díjat. Kitüntették a luganói biennálé, a belgrádi Arany Toll biennálé, a miskolci grafikai biennálé, a pozsonyi biennálé díjaival. Bartók színpadi műveihez készített rézkarcaira Londonban aranyérmet kapott Elnyerte a római Tommaso Campanella Művészeti Akadémia ezüst- és aranyérmét, továbbiakban sorolhatnánk számos hazai és külföldi könyvillusztrációs díjat, diplomákat.

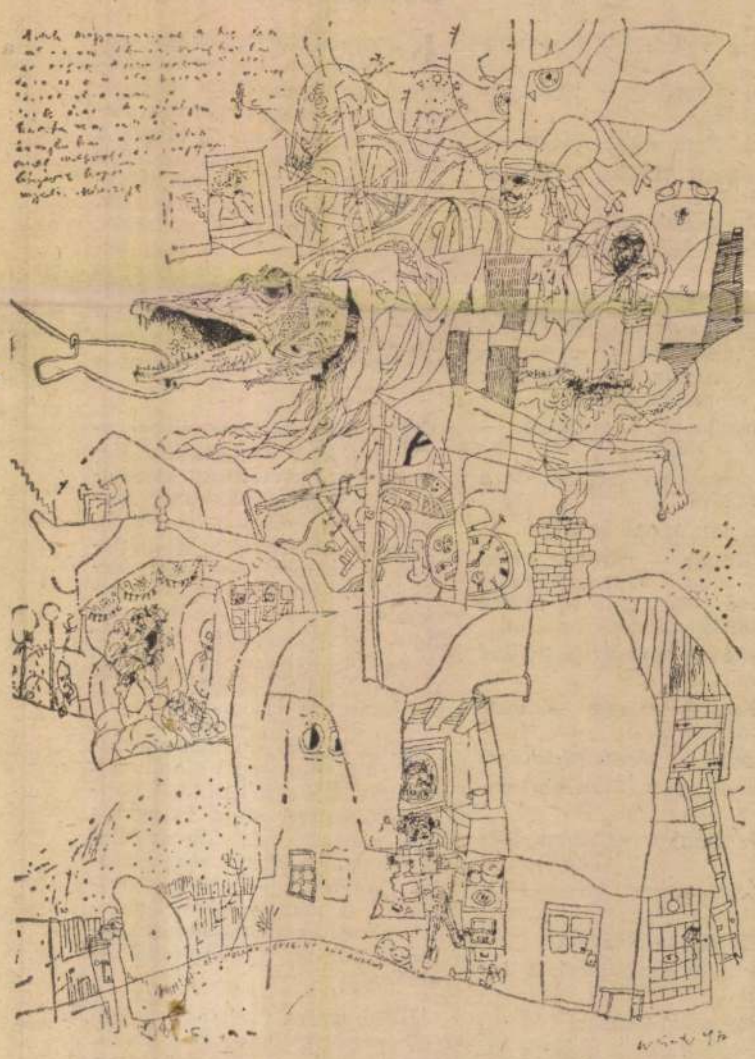

Rajz a gyermekkoromból.

A falurosszát is számon tartják mindenütt, legfeljebb nem dicsekednek vele, hát még az olyan ember, aki munkáival hírt, dicsőséget szerzett magának. Tamásiban sokan ismerik, szeretik. A művész gyakran hazajár szülőföldjére Jellemző: könyveit, amelyeket illusztrált, a helyi könyvesboltokban úgy szétkapkodják, hogy ezekből már eleve négyszer-ötször annyit rendelnek, mint más művekből. Így hát nem csoda, hogy Würtz Ádámnak november végén Tamásiban, a Gőgös Ignác Művelődési Otthonban megnyílt kiállítása valóságos ünnepi esemény volt. Künn esett a hó, a tamási dombok között keverte a szél a pelyheket, de eljöttek a távoli helységekből, városokból az egykori iskolatársak, ismerősök, tisztelők. Öreg néniket, iskolás gyerekeket láttunk, akik hónuk alatt könyvekkel jöttek, „írjál már bele valamit fiam", vagy „Würtz bácsi, tessék nekem dedikálni" kéréssel fordultak a művészhez. A kiállítóteremben pedig körös-körül a szülőföld ihlette rajzok, a helybeliek által ismert emberek portréi, a dunántúli mesék megjelenített világa, József Attila, Bartók műveihez készített grafikai alkotások, a külföldi írók műveit illusztráló rajzok és rézkarcok sorakoztak a tablókon: mind olyan mű, melyekkel a művész itthon, a hazában és széles e világon sikereket ért el.

Künn havazott, de a szülőföld népének szeretete, a bensőséges ünneplés jóleső melegséggel töltötte el a művészt, akinek mindez erőt jelent ahhoz, hogy további szép terveit valóra váltsa

Kőműves Gyula

Viktor Ádám,

munkácsy-díjas szobrászművész

Kiállítás.

Tolna m. Népújság,
1975. nov. 15.

Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Magyar Hirlap

1915 DEC 14

Würtz Ádám

1021

A Szépirodalmi Könyvkiadó most jelentette meg Molnár Géza Mint egy francia király című új művét. A kisregény hőse Jakab János nyugdíjas, akiből egy növényi főzet csudás hatására ismét életerős, karrierre törő férfi lesz. A felemelkedés és bukás ironikus képei megragadó olvasmánnyá teszik a kötetet. A borító rajza Würtz Ádám munkája.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDÉSI BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

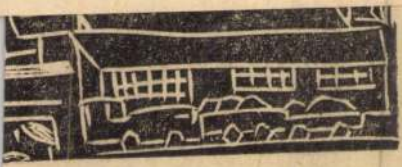

az ünnepet, nagyon ijedtnek látszottak szegények, hogy jó helyre kerültek-e. Amikor meglátták a kicsit, tudták, nem tévedtek el, jó helyen járnak.

Az a szerecseny mindjárt csokoládét vett elő a bőrmellényéből, de a bába elütötte: Nem csoki kell ennek, cici!

Másnap rossz hírt kaptunk, a tankokat visszaszorították, s újra jönnek azok. S hogy még a csecsemőket is legyilkolják.

Én akkor egy furcsa álmot láttam ott a szénán. — Menekülj — mondta az álom —, menekülj

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP

1975 NOV 4

Würtz Ádám

— **Nagyeszű Pityóka és más olvasnivalók** címmel jelentetett meg a Tankönyvkiadó szemelvénygyűjteményt. A könyvben részleteket talál az olvasó Fekete István és Szász Imre műveiből is. A borítót somogyi népi motívumok felhasználásával rajzolta meg Würtz Ádám.

1021

ÁLLANDÓ

KOSSUTH RÁDIÓ: 4.28-tól Reggeli zenés műsor. Közben: 5.00, 30. 7.00: Reggeli Krónika. — 6.40: Falurádió. — 7.15: Körzeti időjárásjelentés — 7.30: Új könyvek. — 7.45: Tanácsadó-szolgálat. — 1t.00: A világgazdaság hírei. — 0.25: Himnusz, műsorzárás. Csak szombaton: a műsorzárás éjjel 2.00 órakor.

PETŐFI RÁDIÓ: 4.28—8.00: Reggeli zenés műsor. — Közben: 6.20: Torna. — 10.00: (hétköznap): Zenés műsor üdülőknek. — 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés. — 19.44: Jó éjszakát, gyerekek! — Kb. 0.10: Műsorzárás.

URH RÁDIÓ: Reggel 6.00 (vasárnap 7.00) órától az önálló műsor ezdetéig a budapesti, a miskolci és a kabhegyi adóállomás a Petőfi ádió műsorát, a pécsi adó a Kossuth rádió műsorát sugározza. A ztereoadást (szt.) rövidítéssel jelöljük.

HÍREK, IDŐJÁRÁSJELENTÉS. HÉTKÖZNAP: (Kossuth: K., Petőfi P.) 6.30: K. és P. 8.00: P., 8.30: K. és P., 9.00: P., 6.30: K. és P., 7.00: P., 7.30: P., 10.00: K., 11.00: P. 12.00: K. (Déli Krónika), 13.00: P., 14.30: P., 15.00: K., 15.30: P. 18.30: P., 17.00: K., 17.30: P., 18.00: P. és URH, 9.00: K., (Esti Krónika I.). 20.00: P., (Esti Krónika II.). kb. 20.30: URH, kb. 21.00: K., 22.00: K. 23.00: P. és URH. 24.00: K. és P. Csak szombaton.

18.05: Program öt esztendőre. 18.35: Öt perc meteorológia. 18.40: Apák és fiúk. 19.15: Esti mese. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Tévétorna. 20.05: Szín-JÁTÉK-szín. Színházi vetélkedősorozat. I. Nemzeti Színház. 21.35: Tv-híradó 3. 21.45: Műkorcsolya Európa-Bajnokság (színes).

BUDAPEST II

20.00: Az aprók világa (színes). 20.50: Tv-híradó 2. 21.10: Zenei Figyelő.

OSZTRÁK TV I

9.00: Óvodások műsora. 10.00: Iskolatelevízió. 10.30: A könnyű brigád támadása. 17.55: Jó éjszakát, gyerekek! 18.00: 80 nap a Föld körül. 18.25: MI. 19.00: Osztrák képek. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Stan és Pan. 20.15: Aktaszám XY — megoldatlan. 21.20: A múmia bosszúja. 21.50: Hírek. 22.25: Aktaszám XY — megoldatlan.

OSZTRÁK TV II

17.55: A 19. század (12.) 19.00: Királyok útja (1.) 19.45: Ikebana. 20.00: Szatirikus kabarémagazin. 20.45: Kulturális különlegességek. 21.20: Közvetítés Genfből: Műkorcsolya E. B. (Jégtánc).

JUGOSZLÁV TV I

17.10: Magyar nyelvű tv-napló. 17.45: Adássorozat gyermekeknek. 18.15: Mindannyian egységesek a védelemben. 18.45: Népi muzsika. 19.15: Zöld jelzés. 20.00: Hét csapda. 21.05: Egy seriff New Yorkban. 22.35: Album 76.

JUGOSZLÁV TV II

18.15: Belgrádi krónika. 18.30: Volt egyszer egy ház. 20.00: A film ma. 21.00: Huszonnégy óra. 21.15: Komolyzene.

SZLOVÁK TV II

17.45. Hírek. 17.50: Négy temperamentum. 18.20: Vakáció Tüskevárott. 19.00: Tv-híradó. 19.30: A csősz felesége. 21.10: A hét szamurájt.

SZOMBAT

1976. január 17.

KOSSUTH RÁDIÓ

6.27: Az Észt Gaudeamus férfikar énekel. 8.35: Lányok, asszonyok. 9.00: Híres történetek — nagy egyéniségek. 10.05: Zaa Doluhanova és Anton Dermota énekel. 10.43: A bunda, és a Themse. 17.55: Jó éjszakát, gyerekek. 18.25: Prizma. 19.00: Osztrák képek. 19.30: Tv-híradó. 19.55: Sporthírek. 20.15: Két férfi között. 21.50: Panoptikum. 22.15: Villa lovasa. 0.15: Hírek.

OSZTRÁK TV II

15.45: Annuska. 17.30: Filmösszeállítás sporteseményekről. 18.00: Csillagok órája. 19.00: Alaszkai utazás. 20.00: Tévégaléria. 20.15: Társasjáték. 21.50: Tv-híradó. 22.10: Műkorcsolya EB. (Nők versenye).

JUGOSZLÁV TV I

14.30: Kapelai tüzek. 16.00: Műkorcsolyázó Európa-bajnokság. 17.45: Billy Smart gyermekcirkusza. 18.45: Teversen mesél. 19.15: Rajzfilm. 20.00: Egy fa nő Brooklynban. 22.20: Műkorcsolyázó Európa-bajnokság.

JUGOSZLÁV TV II

18.45: Hét tv-nap. 19.00: Charlie Chaplin Fesztivál. 20.00: Vágyom arra, hogy magával legyek. 21.00: Huszonnégy óra. 21.05: Sportszombat. 21.25: Más tv-központok dokumentumműsoraiból. 21.55: Daloló szombat.

SZLOVÁK TV II

15.00: Inter Bratislava—Dukla Olomouc kosárlabda mérkőzés. 16.35: Crvena Zvezda—Banik Karvina kézilabda mérkőzés. 19.00: Tv-híradó. 19.30: Szafari Argentinában. 20.00: Kabaré.

VASÁRNAP

1976. január 18.

KOSSUTH RÁDIÓ

6.10: Kellemes vasárnapot! 6.05: Öt kontinens hét napja. 8.21: Népdalcsokor. 9.00: Schubert: Esz-dúr vonósnégyes. 9.20: Magyar Múzsa. 10.03: A ripityomi farkasnyom. 10.54: Az MRT gyermekkórusa énekel. 11.04: Zenés reklámturmix. 11.14: Vasárnapi koktél. 13.00: A negyedik negyed. 13.10: Jó ebédhez szól a nóta. 13.50: Rádiólexikon. 14.20: Zenekari muzsika. 15.33: Pillantás a nagyvilágba. 15.53: Naszreddin Hodzsa újabb kalandjai. 17.05: Közvetítés a tenisz EK-ról. 17.10: Olasz operahangverseny. 18.00: Ferencz Éva, Dévai Nagy Kamilla és Sebő Ferenc népdalokat éne-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

Würtz Ádám

1021

Péntek, 1976. január 9.

Ma este fogad a tanácselnök

A tv első negyedévi műsoraiból

A televízió első negyedévi műsorai sokoldalúan, színesen kívánják tájékoztatni a nézőket országunk és a nagyvilág eseményeiről, ismertetik új ötéves tervünk főbb irányelveit, és beszámolnak a célok megvalósulásáról. Termel 1976-ban címmel például rendszeresen foglalkoznak olyan nagyberuházásokkal, amelyek ezekben a hónapokban lépnek üzembe. Az úton lévők című film a kétlaki munkások helyzetével foglalkozik, azokkal, akiket életmódjuk lakhelyükhöz, megélhetésük pedig a gyárhoz köt. A vezetés gondjairól, az új gazdasági feladatokról cserélnek eszmét a Vezetők klubja résztvevői. Ma este fogad a tanácselnök címmel egyik megyénk négy tanácsi vezetője esti rendkívüli fogadóórát tart, hogy az ügyesbajos kérdésekkel hozzájuk fordulóknak felvilágosítást adjanak. A műsor célja: nyilvános közigazgatási ismeretterjesztés, a tanácsdemokrácia vizsgálata.

Világvége után címmel dokumentumfilmet láthatunk. A film az adventisták, őskeresztények, jehovisták, metodisták, nazarénusok, egy szóval a magyarországi kisegyházak különös és alig ismert világába kalauzolja el a nézőt. A 4. számú Építőipari Vállalat egyik ácsbrigádját mutatja be a televízió másik produkciója. A legkeletibb keleten címmel útibeszámolót láthatunk, amely a Szovjetunió távol-keleti részét ismerteti meg a közönséggel. A háromrészes sorozat stábja több mint 40 ezer kilométert utazott, hogy filmjét elkészítse. Közép-Szibéria kuznyecki iparvidékén vették fel a Kuzbász című dokumentumfilmet, amelyben megismerkedhetünk a Szovjetunió nehéziparának híressé vált kombinátjaival, pl. a Novokuznyecki Vasművekkel, a Belovó melletti kőszénbányával, amely a világ legnagyobb kőszénkitermelő helye.

Az ólombetűs vallomások sorozatban ezúttal Ruffy Péter, a Magyar Nemzet főmunkatársa, a pályán csaknem öt évtizede működő publicista, meséli el életútjának főbb állomásait, legnevezetesebb emlékeit és a riportkészítés módszereit. Ugyancsak riportfilmet láthatunk a Londonban élő 83 éves világhírű tudósról, Hauser Arnoldról. A magyar tudósokat bemutató sorozatban Bay Zoltánt állítják a kamerák elé. A Vendégségben Würtz Ádámnál című műsort a művész Balaton-parti házában vették fel, és ebben Würtz Ádám a hivatásáról, pályájának alakulásáról, munkáiról vall.

A nagy érdeklődésre való tekintettel mindennap jelentkezik a tv-torna, s havonta egy alkalommal a Sakk-matt című műsor. Január 14-től Genfből sugározzák a műkorcsolya Európa-bajnokság versenyeit. Kitzbüchelből közvetítik január 24-én és 25-én a sí alpesi világkupa-versenyt. Február 4-e és 15-e között lesz Innsbruckban a téli olimpia. A televízió az eddigieknél sokkal bővebb beszámolót nyújt a verseny eseményeiről. Február 21-én és 22-én a fedettpályás röplabda-bajnokság mérkőzéseit közvetítik Münchenből.

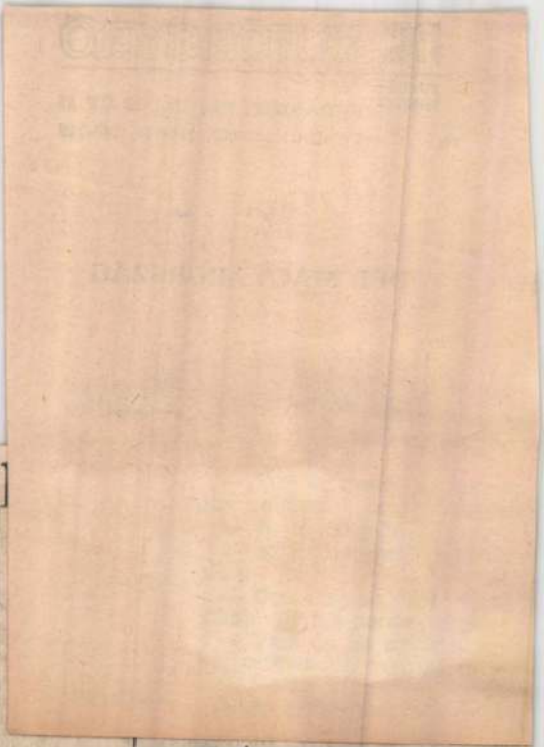

ypáva száll

gyönypáva hull
azás
ár az új
arapás

ú dalol
l
y gyöngypáva száll
lunkra száll

r csurog
ó szakad
üsköd vagyok
ózsa vagy

avazás
díg-új
rsot suhanást
llj
llj

egyet.

— Kettőt, de most.

— Piszok alak vagy. A vo
ton mindig a pofámba bámul

— Ne ülj velem szembe m
kor és főleg ne ásítozz. A ma
duláid különben is meg vann
duzzadva.

— Azért kell innom veled

— Te tényleg plébános va

— Miből gondolod?

— Csörög a zsebedben a p
selypénz.

— Ne nyúkálj, mondtam m
hogy csiklandós vagyok.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1975 NOV 2

DÉL MAGYARORSZÁG

Würtz Ádám

1021

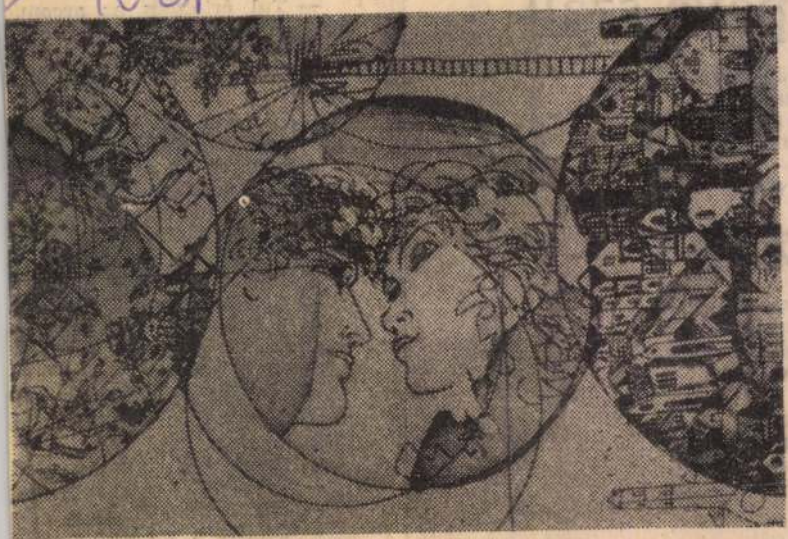

Würtz Ádám — Rómeó és Júlia

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 NOV 25

MAGYAR HÍRLAP

Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikusművész

WÜRTZ ÁDÁM Munkácsy-díjas grafikusművész húszéves munkásságát szemlélteto tárlat nyílik vasárnap Tamásiban, a művész szülőfalujában. A tárlat december 13-ig tekinthető meg.

1024

Würtz Ádám, grafikus

WÜRTZ ÁDÁM Munkácsy-díjas grafikus műveiből nyílt meg kiállítás tegnap a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen. A tárlaton százhúsz alkotása látható.

8.

–: Kú

Népszabadság, Bp. 1979. jan. 24.

Würtz Ádám, grafikus

HARMINC ALKOTÓMŰVÉSZ, köztük Würtz Ádám, Kass János, Hincz Gyula, Makrisz Zizi, továbbá fiatal pályakezdők csaknem hatszáz rézkarcából és linómetszetéből nyitottak kiállítást kedden Győrött a Petőfi Sándor Ifjúsági Házban.

-: Hír 8.

Népszabadság, Bp. 1978 dec. 13.

Würtz Ádám, grafikus-
. művész.

KASSÁK LAJOS

Csillagok, csillogjatok, virágok, virágozzatok

Klasszikus költő *Kassák* Lajos, s a gyermekköltészetnek is klasszikusa. Friss hangú, szavak és gondolatok játékos ritmusával ható, tartalmas, szép verseit „felújított kiadásban" jelentette meg most a Móra Kiadó, *Würz* Ádám rajzaival. Mese és valóság ötvöződik eggyé Kassák verseiben. Mesehős az ószeres és a rongybaba (*„csodább minden csodánál"*), a japán kakas, a szél boszorka, Angyalföld és május, a telihold, egyszóval az egész világ. Azt mondja Kassák: *„Ebben a kis életben / jaj, de sok a talmi"* — s a gyermekek kis életét csupa igazgyönggyel szórja be.

Zay László: Könyvespolc.

Magyar Nemzet, 1978. máj. 26.

Zimonyi Zoltán

Homo experimentator

Az életműsorozat utolsó előtti darabjaként jelent meg Németh László életrajzi írásainak gyűjteménye. A Homályból homályba című kettős kötet — akár az életmű egésze — szerteágazó esztétikai, eszme- és irodalomtörténeti kérdéseket vet fel. Németh László életrajzírói magatartásának változásai és tágra szabott életrajzfogalma miatt a könyv hatalmas, forrásértékű tényanyaga regényszerű lélekrajzba, egy Budapest-szociográfia torzójába, Móricz-emlékezésekbe, naplójegyzetekbe, sőt, versszorokba oldva kavarog. Így e könyv változatos olvasmány is, amely nemcsak kalauza Németh László világának: a hömpölygő, gazdag gondolati és életanyagában való tájékozódás maga is útjelzőt kíván. Az alábbiakban e kritikailag értelmezett és értékelt forrás alapján próbáljuk megismételni a kötet hatalmas ívét, pályaképvázlatban villantva fel a szépíró Németh Lászlót, s a szerepet, amelyet magára szabott.

Németh László munkássága egy kivételes egyéniség szellemileg és stílárisan megismételhetetlen teljesítménye. Legfőbb művének az életét tekintette, az írás viszont természetes önkifejezése volt: így *minden* életmegnyilvánulása egyben témája is lett. Epikus és drámaíró, de kitartó kritikus és esszéista. Dosztojevszkij, Tolsztoj kedvéért oroszul tanul, Európa kultúrjelenségeit olasz, spanyol, francia, német, orosz, angol nyelven gyűjti be, csehül a szomszédaink felé keresi a hidat. Későbbi műfordításainak e nyelvtudás az alapja. Az „európai utas" közben itthon is tájékozódik, a húszas évek vége felé például saját nemzedékét próbálja megszervezni. Évekig egymaga írt és szerkesztett egy folyóiratot, *Tanú* címmel. Homo experimentator volt, azaz: kísérletező ember. Kísérletezett önmagával, a családjával, a társadalommal. Tanuló és tanító, alakuló és alakító elme. Az iskolaorvosi munkája „melléktermé-ke" egy szociográfia, a fényképezkedés helyett tollal „fotografálja" lányai életét; de tanulmány-tárgy lett a saját betegségéből, a kezdetben kényszerű fordítás gályapadjából — laboratórium; négyéves óraadásból — tudománytörténeti vázlat és oktatási reformterv. A *Tanú*-„lombikban" az emberrel és a társadalmi viszonyokkal is kísérletezett. Két nagy élmény kötötte: a „gyötrő magyar tapasztalatanyag", s az emberi kultúra; ez utóbbi tette utópistává, a valóság pedig szocialistává. Íme, egy korabeli látlelete az ellenforradalmi Magyarországról: „Míg körülöttünk új nemzeti államok virágzottak föl, mi a régi Habsburg-Monarchia romjait őriztük... S ez az anakronizmus jellemezte államunkat befelé is. A parasztságot egy rövid kisgazda-földbuzdulás után kirakták a politikából, a munkásság forradalmi „bűnei" miatt karcerben ült, a jól átfésült értelmiséget szigorú ellenőrzéssel idomították szolgává".

Németh László 17 éves, midőn az első világháború utolsó évében, az összeomlás napjaiban megjelent Ady Endre utolsó, *A halottak élén* című kötete, teli komor baljóslattal, mint például *A szétszóródás előtt* című verse: „Jöttünk rossz erkölccsel rossz helyre, / volt útonállók új útonállóknak / S míg úrfajtánk egymást s a népet falta / Tunya álmainkat jég verte / S még a templomot se építettük föl. / .... Minket korszakok tűzdühe nem edzett / S fölolvaszt a világ kohója / S elveszünk, mert elvesztettük magunkat." A fiatal Németh irodalmi útravalója, hogy egy „agyonkínzott, s immár halálba tartó nép fia". Egész életében e balsejtelemmel perlekedik; az emberi lelkiismeretet próbálta elnehezíteni, az önalakító erkölcsi megújulásban látta a társadalmi megújulást is, új típusú közösségek kialakítását tervezte. Önépítés és közösségteremtés volt az élete ikerlángja. Németh László Ady művészi attitűdjének a folytatója. Ady Endre költészetében egy olyan nagy, „minden egyes individuum végtelen értékének megismeréséből" fakadó egyéniség mutatkozott meg, aki a haladás különféle osztályérdekeivel egyaránt tudott azonosulni, ugyanakkor viszont később, az első világháború idején „a hűség nevében állt külön, és tartotta magasra egymaga azt a zászlót, melyet a milliós tömegszervezetekkel rendelkező szociáldemokrácia a nemzeti zászlókkal cserélt fel: az emberiség, az emberi méltóság zászlaját." (Sinkó Ervin)

Németh László pályakezdése az 1918/19-es forradalmak bukása után, az ellenforradalom konszolidálódásának első éveire esett. A rendszer nyomasztó, a szellemi irányzatokat kényszerpályára terelő hatása, a baloldal korabeli állapota, a forradalmi apály miatt nem vetődött fel akkor Magyarországon egy komoly baloldali alternatíva, ezért nyúlt Németh Ady zászlajához. A műszer hűségével adta le mindig a lelkiismeretében kialakult jelzéseket; sosem igyekezett azonban a véleményét kizárólagosként feltüntetni. A jelenlét parancsára vallott Európa és a magyarság, a társadalmi haladás benne kialakult lehetőségeiről. E véleményének mindig felelőssége, történeti érvénye, s ugyanakkor történeti és személyes korlátozottsága volt, amit ő maga egyébként sosem tagadott. Németh László „vállalkozása" — talán a sokféle szerep miatt — csak idővel lett pontosan értelmezhető. Ha gyorsan eligazító metaforát keresünk, a pályájában egy olyan dráma sorsvonalai záródnak egybe, amely dráma hősének állandó a jelleme, nem fejlődik tehát; a feszültséget két ellentétes felvonás teremti meg. Hogy ki is a hős igazában, s mit ér a jelleme, e drámák szabálya szerint csak az ellentétes helyzetek mutatják meg. Németh László esetében is el kellett jutnunk a katarzisig, a „dráma" végéig tehát, hogy felismerjük „hű és független emberségét", a kivételes embert, aki, bár sosem tud azonosulni (egyik alkati vonása is ez), a személyessége azonban „közügy", szerepvivő a különböző felvonásokban: az elsőben megbont, a másodikban segít felépíteni egy világrendet. Pályatársa, *Illyés Gyula* írta róla a 70. születésnapján: „Föllépésének szinte első esztendejétől Németh helyzete azé az előőrsé volt, akit, ahogy mondják, saját tüzérség is lő. Nem azért lőtték, mert azt hitték, ő nincs azon a területen, vagyis mert nem látták. Azért, mert ellenségnek nézték.

Hogy voltaképpen hová tartozik, azaz hová tart, az olyan fokban derült ki, ahogy megmutatkozott, hogy ide sem, oda sem, amoda sem. Merre mégis? Nem a maga irányát kereste, hanem egy népét."

Németh László 1901-ben született, 1975-ben halt meg; a régi és az új Magyarország csaknem szabályos felvonásokra osztotta az életét.

*

Szépírói munkái többnyire a nagy közösségi kísérletek, tanulmányírói kalandok nyomát őrzik, személyes válsághelyzetekben fogannak, s bennük egy-egy, jobbára negatív tulajdonságát írja ki. E sajátossága rokonítja a Mauriac-Forster típusú regényírókkal. A művei személyes cselekvést is jelentenek, az írói katarzis: üdvösség-ügy, lélekmosdatás. A társadalmi drámáiról írta: „Nem művek voltak ezek, amilyeneket kidolgoz az ember, reflexek inkább, amilyenekkel védekezik. A nép krajcárt tesz a sebre, s eldobja vele a bajt. Én drámát tettem rá." 1925-ben tűnt fel egy elbeszéléspályázaton. A bírálati jelentés a novella gazdag életismeretét, a „realizmus ökonómiáját" dicsérte, s a kis remek — *Horváthné meghal* a címe — valóban a XIX. századi elbeszéléstechnika legjobb eredményeire emlékeztetve meséli el egy „titkon kormányzó bibliás parasztnagyasszony" halálát. E témát — a parasztpolgárság erkölcsi bomlását — máskor is feldolgozza (az Erzsébet nap című drámájában például, 1946-ban). Később megfosztja az ábrázolást a helyi színektől, ekkor viszont még a beszélt népnyelv fordulatait is érzékelteti. A Horváthné meghal lényegében a korabeli magyar parasztnovellák hagyományait folytatja, nem hoz szemléleti újítást, s nyomát sem találjuk a későbbi műveit jellemző nagyszabású írói föltárulkozásnak. A realista próza kitűnően alkalmazott eszközei valójában gátolják az ihletét; egyre kedvetlenebbül írja az elbeszéléseit, melyek nem hoznak különösebb sikert. Az irodalmi közvélemény lassan elfelejti, hogy a nevét mint szépíróét tanulta meg, s tíz évig — 1935-ben jelenik meg könyvalakban a Gyász című regénye — csak mint kritikust és tanulmányírót ismeri. Pedig közben viszonylag hamar sikerült megoldania alkotáslélektani gondjait, s meghatároznia irodalomszemléletét. A pályakezdő novella hagyományos realizmusa eközben alakul át modern, az író egyéniségének és világnézetének megfelelőbb lélektani realizmussá. Az ihlet rátalált az eszközeire, arra a kitűnő ábrázoló technikára — a szabad függő beszédre —, amely a külső tárgyi, s a belső érzés- és gondolatvilágot egyetlen monológba oldja, miként Proust a Temps perdu-ben. Az első mű, amelyben írói

Würtz Ádám

1021

EGY LAP A BOCCACCIÓBÓL

WURTZ ÁDÁM RAJZA

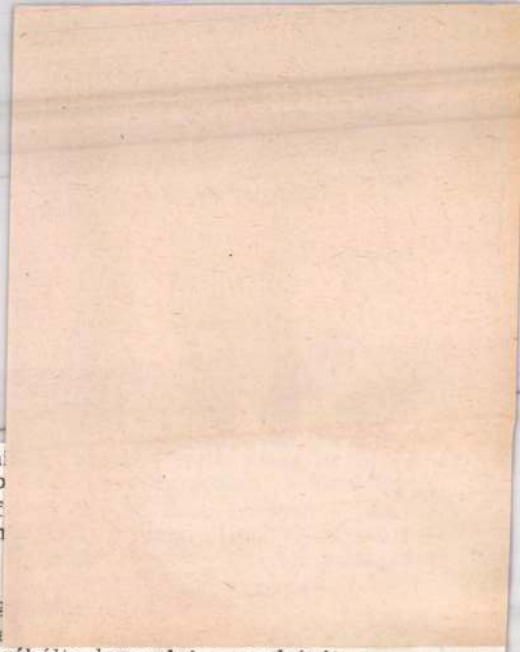

... vegében. De mi
lánccal, mást gondolt: — Előbb

Pandúr neki is látott. A férf
s szinte sugárzott. Csak menjen
tel az arcát... Menjen nélküle.
egy kutyát.

— Rögtön sejtettem, hogy mag

Az ifjú Nyulasi toppant el
fölriasztott férfi mosolygással próbálta leszerelni a zordságát.

— Kerültünk egyet, hogy futkározzon — mondta. — De mindjárt visszacsatolom a láncot.

— Ne csatolja, jó?

— Hát nem kell mekötni?

— De köll — mondta az ifjú Nyulasi, és féltékenyen kikapta kezéből a láncot. — Gyere ide — rivallt a kutyára. Ez azonban nemhogy közelebb lépett volna gazdájához, hanem még el is oldalgott onnan.

A férfi kaján gyönyörűséggel vette tudomásul Pandúr engedetlenségét. Csak ennyit számít a papír, barátocskám, a hivatalos kötelék. S túláradó fölénye, magabiztossága polcáról kijelentette:

— Maga, kérem, még nem tudja, milyen kutya ez! Ismeri a morális értékeket.

— Micsoda?! — A ifjú Nyulasi megrökönyödve meredt a kopaszodó, szikár férfi képébe. — Mit ismer?

— Igen, kérem, jól hallotta.

A dagadt fiatalember furcsán elvigyorodott.

— Nekem, ugyebár, ez magas — mondta kétes beismeréssel, csúfolódva. — Régóta figyelem, hetet-havat összebeszél egy oktalan kutyának!

— Ez oktalan? Bár sok ilyen oktalan lenne közöttünk!

— Na, ebből elegem volt — mordult ingerült vállrándítással a fiatalember. — Hagyjon engem békén. Nem vagyok kíváncsi az okoskodásaira.

Hatalmaskodó, kurta parancsot vetett oda a kutyának:

— Ide jössz!

Pandúr a fejét lesunyva indult felé.

A férfi tátogva levegő után kapkodott. Valósággal arculcsapásként érte a látvány: Pandúr meghunyászkodó engedelmeskedése. Az ő kutyája, az ő teremtménye... Elapadt, befelé szűkölő hangon nyögte: — Ne, ne menj.

A kutya így is meghallotta, megrezzent a füle, mégsem állt meg félúton. Nyakát megadóan odatartva, elfogadta a láncot a másik kezéből.

— Így van ez, szomszéd úr — mondta nagy hangon az ifjú Nyulasi fölegyenesedve. — A kutya akárkivel barátkozhat, de istene csak egy van... Azért nem értem magát — tette hozzá önelégült szánakozással. — Ha annyira odavan a kutyákért, mért nem tart sajátot? Nagy a kert, kettőnek is elég.

A férfi nem hallgatta tovább. A csalódás keserűségével válasz nélkül kullogott el a sötétben. Mért nem, mért nem? — a kérdés ott kattogott az agyában. De hamarjában magának sem tudott feleletet adni erre. Ha egyáltalán van felelet. A hang, amely a lépcsőházban elérte, csak még messzebb űzte attól:

— Hisz magának még a gyereke sem a sajátja!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1978 JUN - -

Napjaink

Würtz Ádám

102

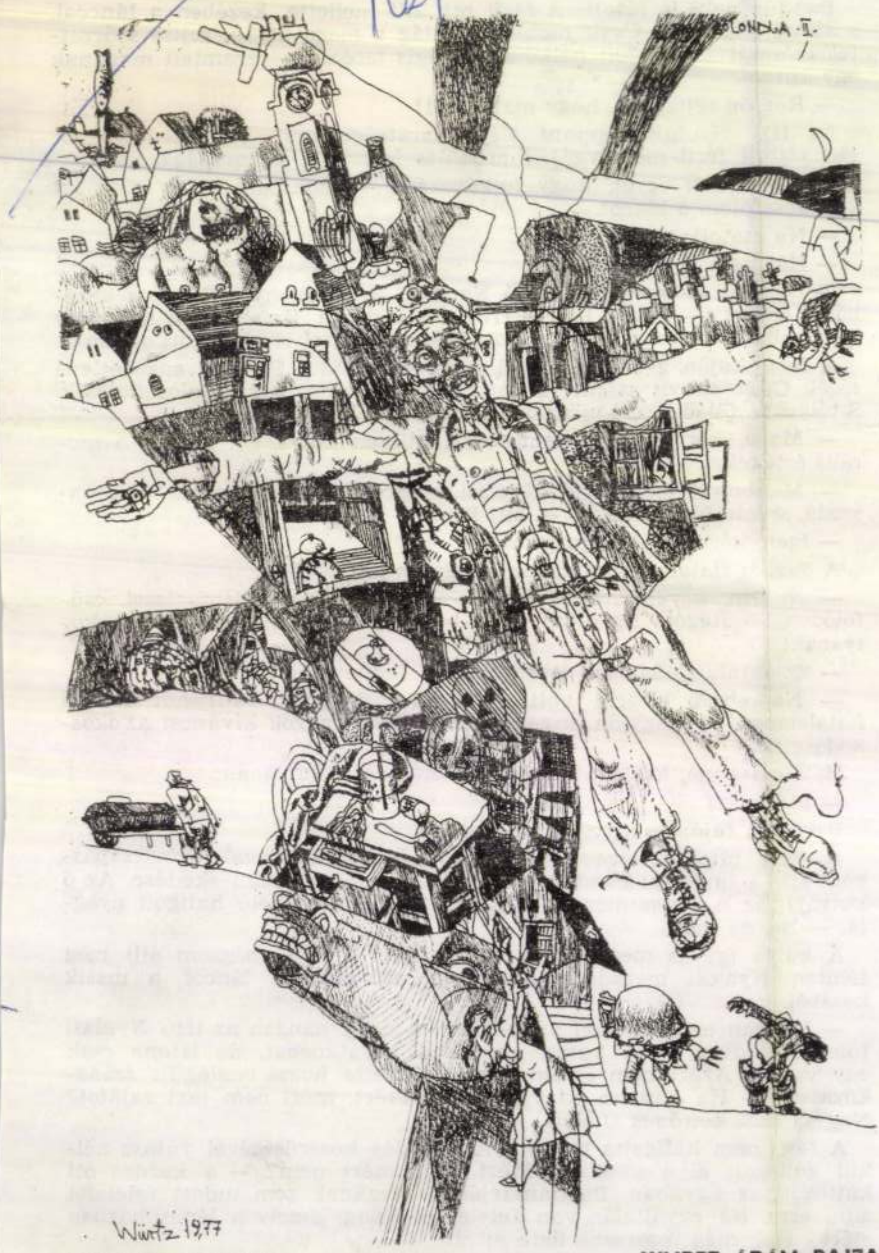

FALU BOLONDJA

WURTZ ÁDÁM RAJZA

Balázs Irén

SZÉKELYHIDI ÁGOSTON:

ANNA HOSSZÚ ÚTJA

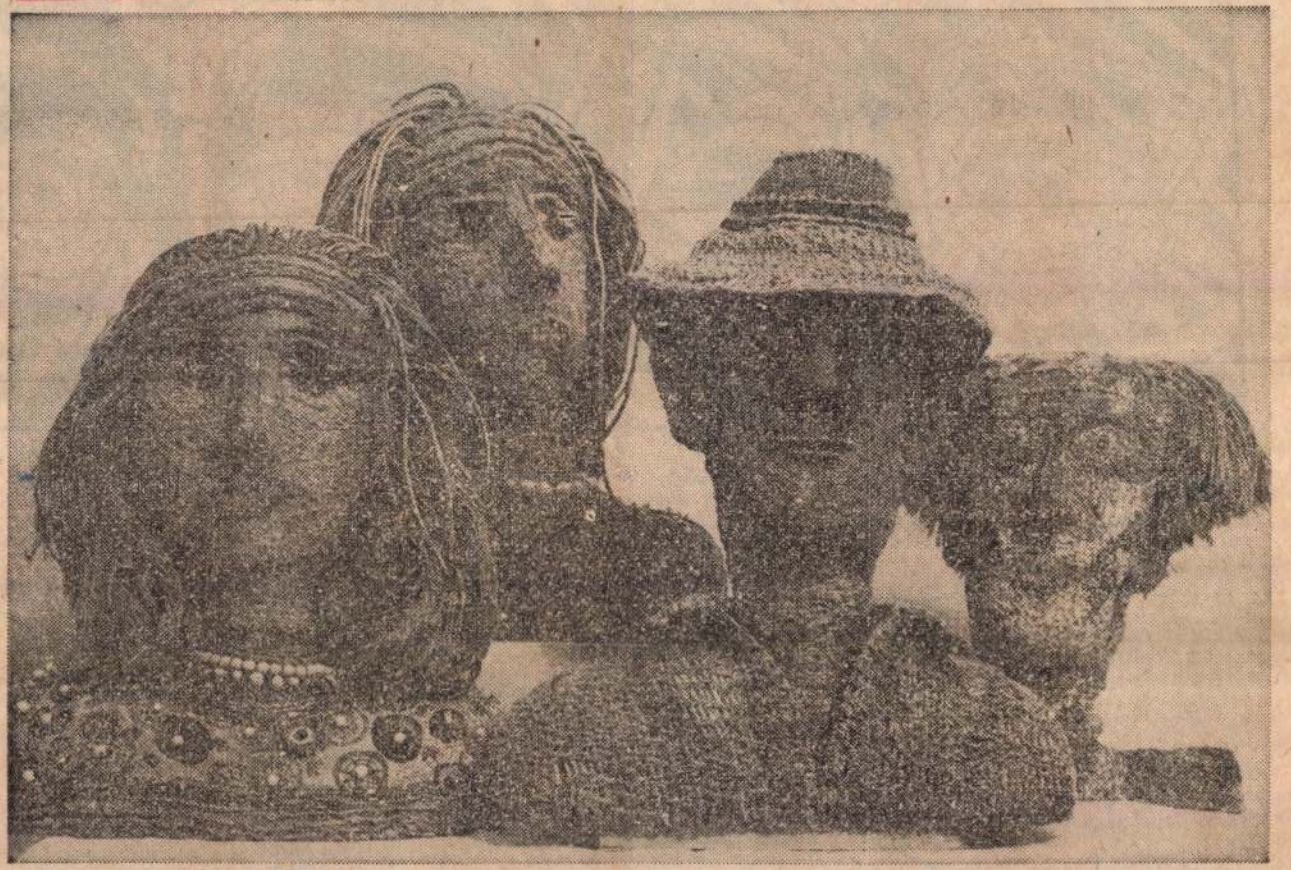

Balázs Irén kiállításáról: Fejek

Élet és Irodalom, Bp. 1978.
aug. 12. XXII. évf. 32.sz. 16. lap.

1.

Mikor Anna meghalt, vajon kiszállt testéből a lelke? Kiszállhatott egyáltalán? Hiszen hogy lel-

pusztán [illegible] folytán több ragadhatott rá, mint az átlagra. Tanítói kedvelték, megbíztak benne, dicséretekkel és jutalmakkal halmozták el. Ő pedig szorgalmasnak

két gimnazista fány anyja, alig bírta visszafojtani a könnyeit. Egy olló? Bármit megvett volna. Tapasztalata azonban arra intette, hogy maradjanak a csupasz kis

totta a közeledést. Kihívásnak vették ezt a telepen. Elsősorban a nagyapja káromkodott és fenyegetőzött. Hallott erről a cigánybíró veje is, aki hivatalsegéd az isko-

nem húz a fajtájához. Tudta az öreg, hogy a dögkamra nem üres, aznap reggel szállították oda az egyik sertéstelepről az elhullott malacokat. A zsákmányt [illegible]

Würtz A. László

Würtz A. László: Szembenézés

Élet és Irodalom, Bp. 1978. aug. 12.

XXII. évf. 32. sz. 15. lap.

A tuloldalon lásd: Balázs Irén: "Fejek" c. [illegible] művét.

— Életkora, valamint munkakönyve szerint Önnek nem ez lesz az első munkahelye — mondta a munkaügyis körülményeskedve, némi gúnnyal.

A férfi feszengett a széken, szemét lesütötte, és az a vakmerő ötlete támadt, meg kellene kérdeznie, a főelőadó úrnak vajon ez az első munkahelye? Belátta azonban, hogy itt és most neki nem sok szava lehet, jobb, ha hallgat.

És hallgatta az íróasztal mögött ülő férfit.

— Azért akar belépni hozzánk, mert itt magasabb órabérre számít?

A felvételis arca felderült az egyenes beszédre, rávágta:

— Igen!

A tisztviselő ismét belelapozott a viselt munkakönyvbe. Emberünk az arcát figyelte, onnan szerette volna leolvasni, miket is jobb munkára vonatkoztak, szervezettséget kíván, megfelelő szerszámellátást, ami — hálistennek! — az ő feladatkörén kívül esik. Pillanatra eszébe jutott, milyen szerencse, hogy az ő felesége nem a marósoknál raktáros — volna mit hallgatnia otthon, hogy egy ilyen „vadembert" szabadított rá...

— Én szeretek dolgozni! — vert a mellére a férfi. — De azt elvárom, hogy megfizessenek.

A munkaügyis sietve visszalapozott a férfi legutolsó órabérére, azt is megnézve, milyen minőségben hagyta ott előző munkahelyét. Órabére 20 forint volt és — „Kilépett!" Rögvest felrémlett emlékezetében az idevágó munkaügyi szankció, hogy a „Kilépett" új munkahelyén magasabb bért nem kaphat, ám azt is tudván tudta, hogy szakemberhiány miatt négy drága gépük haszontalanul rozsdásodik, ha nem kapnak szakembert.

A felvételis arcán mosoly lengedezett, hadd tegye hozzá: gúnyos mosoly, hogy így telibetalálta ezt az „értelmiségi dolgozót" — addig csalta, csalogatta a való élet vizeire, míg összecsaptak feje fölött a hullámok...

— Munkája elismeréséül részesült-e már kitüntetésben?

A férfit váratlanul érte a kérdés, hajszál híján kiszaladt a száján: „A fene egye meg..." A mosoly menten lehervadt arcáról, vesség váltotta fel.

— Kiállok bármelyik kiváló dolgozójukkal! — vetette oda mérgesen, majd így folytatta: — A brancsbelieknek nyomják, a nyalizóknak. Én mindenütt hoztam a tervet. Vakuljak meg, ha nem mondok igazat. — Hirtelen felállt, mint aki a maga részéről befejezte az alkut.

A főelőadó is felpattant. Most aztán kitetszett, a marós szakmában csak segítséggel boldogulhat

1.

[illegible] a sírnál majd találkozunk

s tömjént himbálva.
elsietett a pappal
egy másik hivatalhoz

sokan voltunk halottak
sokan vagyunk halottak
sokan leszünk halottak

jobb lenne megfontolni

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 JUL 22

Neue Zeitung

Ádám Würtz

1021

In Szekszárd (Komitat Tolna) wurde unlängst eine Ausstellung des dreifachen Munkácsy-Preisträgers und Graphikers Ádám Würtz eröffnet.

Gott) erscheinen seit 1950 in ober-

l. A közeli (Boldog-
Színház, ma: Déry-
an tanító, később a
alapított katolikus
azgató lesz. A szín-
e „atyusa" azonban
sem tud szakítani
vével, a színházzal.
— hogy Róza lányá-
znőt neveljen — je-
és színházszervezői
z önálló magyar szín-
teremtése érdekében.
játszás nemzeti függ-
ban már immanensen
játszás realista (né-
us (operai) stílushar-
s Déryné között lé-
azok a stílustendenci-
sze, mint később Pe-
ársai között. Déryné
inbach) Róza színész-
pályája és érdemei
ékesfehérvár és Kas-
ny és Kolozsvár or-
az egész nemzetet be-
erűsége, amelyet kel-
és szárnyaló ének-
tt. Nővére Johanna —
pataki néven játszott
l társulatában —, ké-

Karacs Teréz elfo
„leánynövelde" ve
jön, s itt tölt 13 é
Blanka hívta Erdél
Klárát ajánlotta ma
jött ide, hogy még
is a „növeldére" á
immár diósgyőri lal
kat kér tőle, hogy
szíthesse nyomorús
nyugdíját. Karacs
győrbe, s Táncsics
ját hordja a gyárist
szélése és Játékszín
vonásos színműve n
dokumentumok, de
művek is nagyobb figyelmet érdemelnének.

Palóczy László képviselőtársának — Szemere után —, Vadnay Lajosnak fia, Vadnay Károly is 16 éves korában került el Miskolcról. Szemere iránti rajongása hajtja a szabadságharcba, ahol mint önkéntes, főhadnagyi rangot nyer. A bukás után büntetőszázadba kerül, s Olaszországban tölt 1 évet. 1851-ben hazatér Miskolcra, majd 1856-tól a pesti Hölgyfutár, 1864-től közel 30 éven át a Fővárosi Lapok című irodalmi folyóirat szerkesztője. A Petőfi és Kisfaludy Társaságnak, 1872-től az Akadémiának is tagja, s 1884-től 1893-ig Miskolc kormánypárti képviselője. Mint ilyen, büszkén nevezte magát Tisza Kálmán mamelukjának.

Irodalmi munkásságában lapszerkesztői érdemei jelentősebbek. Sok írót — főleg nőírókat — mutat be lapjaiban. Szépírói munkásságára azonban a női olvasótáborhoz, annak igényeihez igazodó tárca- és beszélyműfaj (ennek egyik legrutinosabb mestere) rányomja bélyegét. A beszéllyé hígult novella jellegzetes példája az övé. A valóság lírai-hangulati élménnyé válik ezekben az írásokban, az intim-ildomos csevegésből

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1977 7

Napjaink

Wurtz Ádám

1021

KÖNYVHÉTRE

WURTZ ÁDÁM RAJZA

Vendéglősök, cukrászok,

Nyíregyházi Ady-emlékek

Örömmel olvastuk barátaimmal a Kelet-Magyarország november 22-i számában a híradást „Ady nyíregyházi leánykérése" címmel a költő 1912-es vendégjárásáról. Egy korábbi, szintén nyíregyházi vendégjárásával, illetve azt ezt bizonyító cikkel szeretnénk hozzájárulni az emlékgyűjtéshez.

Ady-plakett. alkotása.

A cikk nincs aláírva, mint oly sok korabeli Ady-írás. De hogy ő írhatta, azt több közvetett bizonyítékkal is alá lehet támasztani. S ha egyszer az irodalomtudomány bebizonyítana egy másik szerzőt — ami nagyon valószínűtlen —, a kedves, humoros írás akkor is a 78 évvel ezelőtti Nyíregyházát mutatja be.

Színházról szól és a *Debrecen* című debreceni napilap 1899. június 22-i számának 4. oldalán jelent meg. Mindehhez tudni kell, hogy ez év április 25. óta ennek a lapnak a színházi tudósítója sőt csarnok papjai és papnői egy kis elevenséget vittek be a társadalomba. Szerették is őket nagyon. — Kávéházban, cukrászdában egyaránt elhalmozták őket kitüntetésekkel, sőt, kedvükért a „Koronát" néha még 2 óráig is nyitva hagyták.

Egy élelmes nyíregyházi kereskedő felhasználta ezt a dolgot s igen ügyesen a színésznők nevéről nevezett el több dolgot. Az ötlet annyira tetszett, hogy például Fáy és Kállay cukorkákat örömmel vásároltak még az úri emberek is. Ezt megirigyelték a

Würtz Ádám

Modern grafika

Keletmagyarország, 1977. dec. 11.

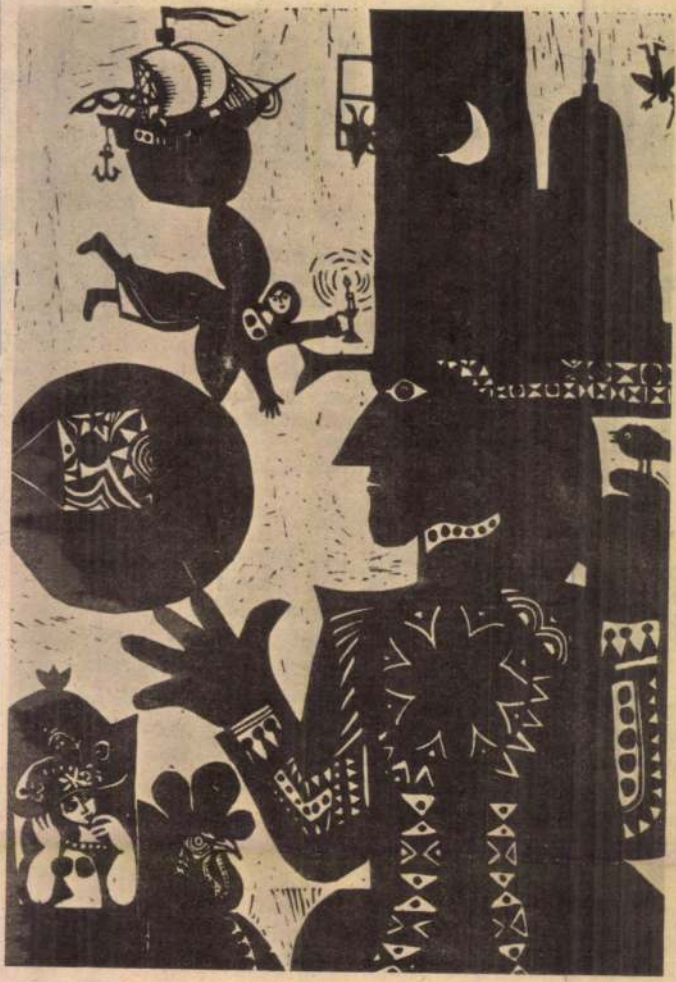

Mese. Würtz Ádám linómetszete.

M[illegible]t például? — szakítom
[illegible] aradozást.
Most? — turkál emlékezeté-
[illegible]erősöm, aki úgy botorkál
a Körös szálló előtt heverő
[illegible] anyagban, mintha elhul-
[illegible]zsaszálak közt tévelyegne.
[illegible]t a Bánffi-ügy... A haj-
[illegible]tő szerrel... A rádió is
[illegible]dta már, gyártani kezdi a
[illegible]... Uram, a régi szólás-
[illegible]ár csak az első fele marad
amely szerint nincs többé
[illegible] fej...
[illegible]n rápillant tar fejemre és
[illegible]gy vigasztalásul hadarni

[illegible]a rámbíznák, Csaba olyan-
[illegible]ne, mint Lourdes. Egy za-
[illegible]kely. Jönnének a kopaszok
[illegible]g minden tájáról és elmen-
Absolon-fürtökkel. Ez töb-
[illegible]zna, mint az araboknak az
Mert az olaj ugyebár el-
de a kopaszság az megma-

[illegible]

— Mladonyczky Béla — nyújtja a kezét.

— Nem tartom fel a munkájában?

— De feltart — mondja, és utána úgy beszélgetünk hosszan, hosszan, mintha tíz esztendeje ismernénk egymást. Még közös barátra is bukkanunk, Ladányi Mihály költő személyében.

Hogyan kerül szobrász a tanyára? Miként vált műteremlakás az elhagyott iskola egy részéből?

Valami jó Csabán

— Valami jó történik mostanában Békéscsabán — állapítja meg a művész. — Most könynyebb művésznek lenni.

— Milyen volt, amikor nehezebb volt? — nézek most már egy műalkotásban.

— Van erre alkalma?

— Hogy mást ne mondjak, a Szabadság Tsz tagjait én készítettem föl a szocialista brigádok megyei közművelődési vetélkedőjére.

Azt utóbb mondja el, a városban köztéri szobra áll, most újabb megbízása van, ugyancsak Békéscsaba valamelyik terén áll majd egy márvány nőalakja, amely a zenét jelképezi. Több kiállítása volt már a megye helységeiben. Java munkái jelenleg Romániában vannak: a Békés és Arad megyék közötti kulturális együttműködés keretében ott mutatják be szobrait.

Pan Umelec

S a környék népe mit szól ahhoz, hogy művész költözött a tanyavilágba?

[illegible]eves és gondolatai inkább a mu[illegible]
ban járnak. A régi időkről [illegible]
szél, amikor a ház előtti úton
zenhat-húsz fős karavánokb[illegible]
gyalog mentek a doboziak ha[illegible]
mával, petrezselyemmel a csa[illegible]
piacra. Vagy, amikor még n[illegible]
volt más tanító a környék[illegible]
mint Lehoczky Mihály. Az ö[illegible]
mesternek nem is volt tanítói képzettsége, mégis oktatta a gyermekeket egyik magánház valamelyik szobájában.

— Rokonom volt — bizonygatja büszkén Opauszky Pál. — Sokszor meglátogatta szüleimet Lehoczky apóka. A nép még emlékszik rá s mivel itt sok a szlovák, csak úgy emlegetik, Pán Rektor — tanító úr.

És ezt már én teszem hozzá: a szobrászt meg nyilván így emlegetik föl kétezer körül: itt élt a művész, a Pan Umelec.

Bajor Nagy Ernő

akon át félek...

— 1 —

Kéthetes vagyok fiam, nem
mozdulni egyik lábam sem.
[illegible]n is mehetnék el hozzátok
messzire? — mondogatta
[illegible]hét éves nagymamám, ha
[illegible]m: nézze meg a dédunokát,
[illegible]ázat, hol fél életét letöltöt-

[illegible]osban lakott már ekkor,
[illegible]yházban, harmadik emele-

Ketrecben — panaszkodott.
[illegible]kor járok újra földön?
Segítünk, mama. A barákocsiján egy-kettőre kinn
a szőlőben, megnézi a ré-
[illegible] is.
Az úgy nem az igazi. Meg
zötyög a kerék.
Autóval.

a kanyar. Balul járjak életem végén?

— 2 —

— Mamám, nézzen csak ki az ablakon! Új lakások épülnek, azt mondja a tanács, mi is ott lakunk majd, talán az az erkély lesz a miénk. Száz lépésre ha innen van. Integetünk is...

— Látom én minden nap. Azt a magas gépet, a darut, vagy mi a neve, azt csodalom. Húzza a falakat szemláttra. De a másik szoba ablakán át félek, arra a temető van. Tegnap is láttam egy búcsúztatót.

— 3 —

Októberben, egy reggelen, nem válaszolt többé nagymamám.

— 4 —

— Olvastuk a gyászjelentést. Szegény Móricz néni. Beteg volt már, jobb így neki — vigasztalták anyámat.

Később családi képek bújtak elő. A vendégek fiai, unokái.

Ahogy szokás ez már a régen láttak között.

Temetői képek is voltak, szép számmal, de mind egyet ábrázolt: szép családi sírboltot. Ők mondták így: Ugye, szép?

Fehér márványtömb, fekete táblákon arany betűk.

Az egyik fényképen, a sírbolt két oldalán ünneplőbe öltözve támaszkodik a tulajdonos és neje. Arcukon mosoly.

— Miénk ez. Drága volt, de előre kell gondolni. Ugye, ko-

— 5 —

Nagymamám örökké azt hiszi már: neki arról az erkélyről integetünk, amit annyira csodált.

A tanács értesített: mégsem a miénk lesz az a lakás.

— 6 —

Nevenapján kimentem a ceglédi temetőbe.

Süppedt már a hant, szárazak a koszorú levelek, csak a fű mozdul zölden, élettel teli.

Elkopnak a pléhlapra festett betűk is:

„Móricz Imréné sz. Putnoki Veronika. Élt 77 évet."

Megsimogattam a sebtiben ácsolt, gyalulatlan fejfát.

Sima volt az, mint a csiszolt márvány.

Csak nem olyan hideg

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

SZABAD FÖLD

1977 JÚL 3

Würtz Ádám grafikusművész

1021

Würtz alkotásai szűkebb hazájában

Idővel mindenki lehet próféta a saját hazájában — így módosul manapság — ha lassan is, a régi mondás. A falvak, a városok, a megyék ma már számontartják jeles szülötteiket, és ha az író, művész, akkor gyakran műsoros estéken, kiállításokon ismerkednek meg műveivel, alkotásaival. Tamásiban két éve rendeztek kiállítást a községből származó Würtz Ádám grafikusművésznek rajzaiból, képeiből és most megyéje székhelyén, Szekszárdon, a Babits Mihály Művelődési Központban. Mint illusztrátor a sok száz ezer példányban megjelenő hazai és külföldi szerzők könyvei révén az elmúlt negyedszázad alatt közismertté vált az egész országban. De grafikusművészünk nem érte be annyival, hogy csak a könyvek hangulatához illő rajzokat készítsen. Önálló grafikai lapjain — elsősorban színes krétarajzain — a világról, világáról vall, álmait, káprázatait, mesék, érzések keltette gondolatait jeleníti meg. „A művészetben, a régi hagyományban és az újban egyaránt azt szeretem, mely emberi érzéseket közöl és vált ki." — Ez a művész alapállása, ezért dolgozik, tanul.

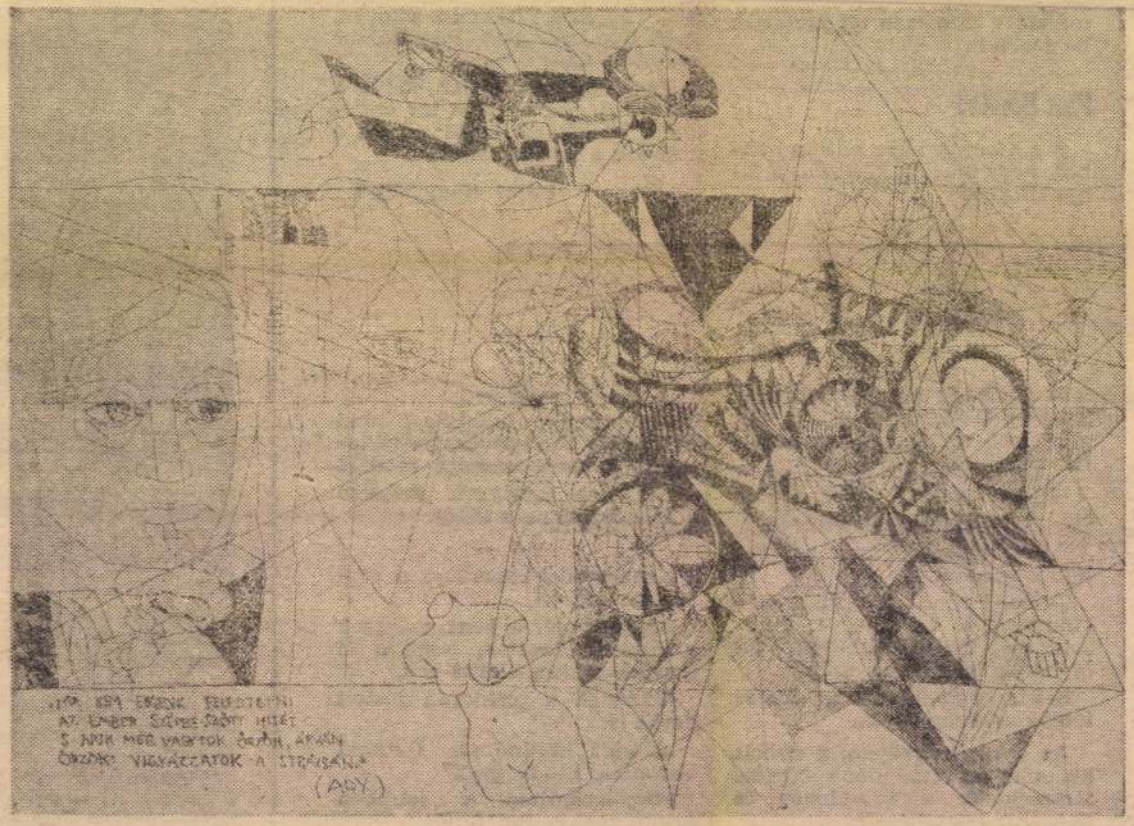

ADY ENDRE EMLÉKÉRE

A gyermekkor világát, élményeit gyakran fogalmazza meg színes lapjain. Megelevenedik a táj; belátni a házakba, lakásokba — mintha egyik oldaluk csupa üvegből volna. Az asztal mellett az olvasó apa ül, édesanyja varrógépen dolgozik és keze nyomán folyamként hömpölyög a ruhaáradat, künn sárkányt eregetnek a gyerekek, s játszanak. A szomszéd házban mészárszék, a dúskeblű hentesné az ablak mögül figyeli a járókelőket, s mindazt, ami az utcán történik... Mindez egy képnek csupán csak részlete. Képregény vagy elbeszélés — mondhatnánk egy-egy alkotására, de több ennél, mert amellett, hogy a szemlélőt bevonja a kép értelmezésébe, megélt élményt is felidéz, ugyanakkor a színek hangulatkeltő ereje is hat az emberre.

Würtz Ádám szeret mesélni, akár a hazai, tamási tájakat, akár a népmesék világát idézi rajzain, képein. Nem egyszerűen lemásolva a dolgokat, hanem újraköltve úgy, ahogyan ő látja, ahogy fantáziája, művészi tehetsége diktálja. És életútja is mesébe illő. Az egykor nyomdásznak készülő tamási fiút 1946-ban felvették a Derkovits Népi Kollégiumba, majd a Képzőművészeti Főiskolára. Azóta két kézen sem lehet összeszámolni hazai és külföldi tárlatait. Bejárta a fél világot. Háromszor kapott Munkácsy-díjat, számos itthoni és külhoni kiállításon nyert díjat, diplomát. A grafikusművészek nemzetközi élvonalában tartják számon.

„Keménytörzsű fát kell növesztenem, tudom. Zúgólombú nagy mesebeli fát, amelyen nem foghat az idő fejszéje", — vallja művészi elhivatottságáról. Munkáját úgy végzi, hogy megvalósítsa ezt a törekvését.

Kőműves Gyula

Karácsony a laktany

— A karácsony megünneplésének az alakulatnál már hagyománya van — mondta Miskei Zoltán őrvezető, az alakulat egyik alegységének klubvezetőségi tagja, a KISZ-szervezet aktivistája. — A legénységi étkezdében egy nagy fenyőfát állítunk fel, amelyet éppen úgy feldíszítünk, mint otthon. Lesz azon szaloncukor, meg egyéb dísz, a gyertyákat színes izzók helyettesítik.

A fiatal katona csak az előkészületekben vesz részt, hiszen ő otthon tölti az ünnepeket parancsnokai és felesége jóvoltából. A fiatalasszony ugyanis december 9-én szülte meg első gyermeküket, egy kislányt. A műsor összeállítása ettől függetlenül Miskei Zoltán őrvezetőre hárult, aki olyan lelkesen beszélt erről, mintha maga is részt venne benne.

— A délután 4 órakor kezdődő háromszor harminc perces esztrádműsorban lesz népitánc, paródia, versmondás, bűvészkedés, s a szünetekben, mintegy pihentetőként, szovjet rajzfilmek vetítése. Ennek az az érdekessége, hogy az orosz szöveget magunk szinkronizáltuk.

— Az esztrádműsort megelőzően — szólt közbe Hagymássi Antal szakaszvezető, az alegység KISZ-titkára — amikor a fiúk bejönnek az étk
Márton ifjúsági
vistája minden
csomagot nyújt
a csomagban? N
koládé, cukork
nem is a tarta
hanem az a tén
dékozzuk a fiú
programot követ
vetélkedőt rende

A karácsonyi
vező bizottság
Katona Péter h
nemrégiben az
reskedelmi Váll
Elsőéves katona,
nyát tölti a lak
a műsor szóvivő

— Úgy vélem
nem jelenti azt,
peljünk, hanem
fel, nevessünk, d
sünk magunkba,
a nagy családnak
együvé tartozást,
hozzátartozóinkra
szeretném, ha m
szórakoznának.

Az alakulatnál
alatt a szolgálat
jesíti kötelességét
pokon, de rájuk
KISZ-isták. Valai
lati helyen karác
nak, s a szolgál

● Würtz Ádám grafikája.

találkozik a termelésben részt vevők elképzeléseivel, egyetértésével, az sokkal hamarabb és könnyebben valósággá válik, mint amit a „megvalósulási nálya" hivatalos tapasztalatai ígérnek—jeleznek. De csak akkor, ha az érintett értelmiségiek nem a munkások „fölött", nem a munkások „mellett", hanem *velük együtt*, jó emberi—munkatársi kapcsolatokat kialakítva tevékenykednek, eltanulva—átvéve közben tőlük a mindennapok néhány elengedhetetlenül fontos elemét: a gyakorlati tények tiszteletét, a gép mellett álló munkás személyiségének respektálását, az őszinte szókimondást, a problémák bátor, egyenes fölszínre hozatalát.

Már jóval *közvetettebbek a lehetőségek* a pedagógusok esetében, akik az értelmiségnek legnagyobb és hatásukban talán a legjelentősebb csoportját képviselik. Hogyan teremthet egy pedagógus közvetlen emberi kapcsolatot a munkásokkal? A kérdés távolról sem költői — sőt, konkrétan lehet rá felelni: napjainkban igen sokféleképpen. Jó alkalom erre az *„Egy üzem — egy iskola"*, de még jobb *az „Egy üzem — egy raj"*-mozgalom. Egyik sem merülhet ki abban, hogy mosollyal és kézszorítással nyugtázzák az iskolának nyújtott anyagi segítséget. A pedagógusoknak is kezdeményezniük kell: *részt vállalni az érintett üzemben az oktatási és a közművelődési feladatok megoldásából.* Így a kapcsolat már kölcsönös lesz, egyben szorosabb is, mert ezzel jobban emberközelbe kerül. De említhetjük a családlátogatások lehetőségét is. Egy-egy ilyen találkozás szintén jó alkalom arra, hogy megismerjék egymás életkörülményeit és ezzel a bensőségesebb, emberi kapcsolat kialakulását egyengesség.

Találkozni kezdeményezésekkel az *irodalmi és a művészeti élet* berkeiben is. Az írók terveiben több termelő munkahely meglátogatása is szerepel. Néhány képzőművész ma már nemcsak időnként megforduló vendég, hanem rendszeres látogató az üzemekben. Ezzel fontos *közművelődési missziót* is teljesít, hiszen a maga eszközeivel mindenütt igyekszik formálni a közízlést, fejleszteni a látáskultúrát, megszerettetni a művészetet. De talán még jelentősebb az eközben őt érő

Würtz Ádám

MESE. Würtz Ádám linómetszete.

Würtz Ádám

Ady-illusztrációk

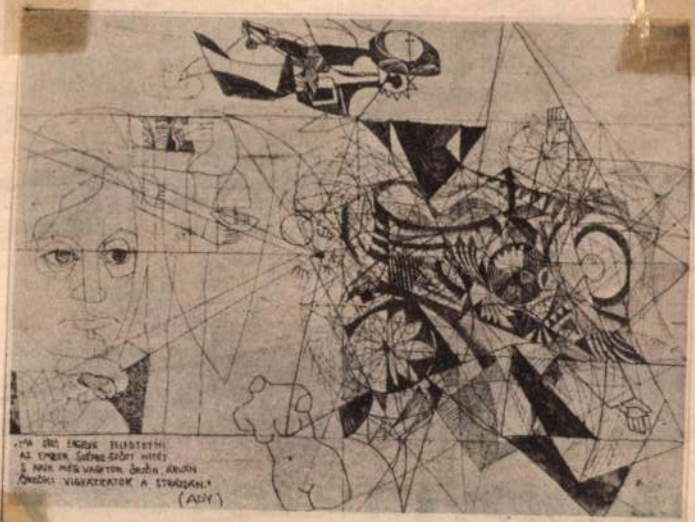

Würtz Ádám: Intés az őrzőkhöz

Hajdu-Bihari Napló, 1948. jan. 1.

apok egy izgalmas élet könyvéből

A Direktor mindent tu

Az adó Cauxtól nem messze, a *a Taupiniére* („Vakondtúrás") ombon, egy egyedülálló házban ködött. „Szonya" építette, s több int kétezer kilométeres távolsá- ot hidalt át. A semleges *Svájcból*, ol a szovjet hírszerzők fontos cso- ortja működött, a hitlerista Né- etország ellen irányítva tevékeny- gét, indultak a hírek, értesülések *Nagy Földre*, a Szovjetunióba. In- rnacionalisták egész csoportja te- ékenykedett itt: magyarok, néme- ek, svájciak, angolok, hogy a lát- atatlan fronton segítsék a Szovjet- iniót az emberiség ellensége, a hit- eri fasizmus ellen. Az adót — most udtuk meg a Berlinben megjelent, az NDK határain túl is nem kis zenzációt keltő könyvéből — *Ruth Verner* működtette. Egy német ommunista asszony: 1907 máju- ában Berlinben született, 19 éves ora óta Németország Kommunis- a Pártjának tagja volt. A Vörös Iadsereg katonai felderítő szolgá- atának munkatársa 1933 nyarán ett.

Tilos a kérdés is

Akkoriban *Radó Sándor* — ő már orábban közreadta emlékiratait, a *óra jelenti* természetesen az NDK- an is megjelent fordításban — csak nyit tudott róla, hogy „Szonya" inden bizonnyal „a Központ meg- zható embere, és kellő tapaszta- ttal rendelkezik".

Radó Sándor: Együttműködésünk

dolgozó magyar földrajztudós, egyébként Szonyára „egy kissé sz szórt tudós benyomását keltet *nem szerette, ha őt faggatják*, s kább ő akarta faggatni látoga ját.

A bizalmatlanság azonban ne sokára eloszlott. Tulajdonkép megsértették a konspiráció sza lyait, amikor kettőjük megbesz sei alapján döntöttek el egy kérdést, de hosszú megfontolás u abból indultak ki, hogy a renc vüli helyzet *rendkívüli döntése* követel. S ezért cselekedett úgy Központ, ahogy tette: a háború törése után sürgőssé vált a kapc lat helyreállítása, de az a való biztos módon — éppen a hábo viszonyok miatt — olyan sok tartott volna, hogy addig nem v hattak.

Hírek a zseblámpáb

A találkozó légköréhez jótékon járult hozzá *Lene* asszony, R felesége, aki, mint Ruth, szin Németországból származott. Ő legalábbis amennyire a konspirá megengedte — közlékenyebb v tréfakedvelő és temperamentun A két német kommunista asszo között azonnal a rokonszenv lát tatlan szálai szövődtek.

A látogatás eredményeként 1 elején helyreállt a kapcsolat a K pont és Radó között. Szonya dója rendkívül sokat működött

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

PEST MEGYEI HIRLAP

1977 DEC 2 5

Würtz Ádám

13

1021

Betlehem

Würtz Ádám illusztrációja

József Attila versekhez, a Gyöngy a csillag címmel a Móra Ferenc Könyvkiadónál megjelent kötetben

KISALFÖLD magazin

Hagyománytisztelők — hagyományteremtők

Tíz évvel ezelőtt lett hivatásos együttes a Győri Filharmonikus Zenekar. A város zenei múltjában búvárkodók a hagyományok között említik az 1846-ban Richter Antal által vezetett Győri Férfi Dalegyletet is, de a jogelődnek tekinthető Győri Ének- és Zenegylet, amelynek huszonnyolc tagú zenekara is volt, 1862-ben jött létre. Ebből alakult ki a város zeneoktatása és a Győri Filharmonikus Zenekar. Az együttes elmúlt húszéves tevékenysége három vezető karmester — Fejér György, Sándor János és Jancsovics Antal — nevéhez fűződik. 1968. március 1-én kelt az az alapító levél, amely a félhivatásos színházi és félhivatásos szimfonikus zenekar összevonásával függetlenített együttest hozott létre. A következő fontos dátum 1973., amikor két, immár hivatásos zenekarra vált szét az együttes, hogy mind a színházi, mind a hangversenymuzsikálás igényeinek magasabb színvonalon tehessen eleget. A filharmonikus zenekarnak jelenleg hatvankét tagja van. Az együttes kilenc hanglemezfelvételt mondhat magáénak, öt országban vendégszerepelt, itthon négy megyében ad rendszeresen koncertet. Az 1977—78-as évadban például kilencvenhatot.

A Győri Filharmónikus Zenekar próbaterme jelenleg a Tanácsköztársaság útja 15. számú ház első emeletén van. Szombathelyi szereplésre készülnek éppen: néhány műsorszámnak *külön érdekessége* akad. Így például *Szokolay Sándor* húsz évvel ezelőtt írott hegedűversenyét a vendéglátó város kérésére újították fel, és például *Mendelssohn* Nyitányát, amelyet még nem adtak elő Magyarországon, *Jancsovics Antal* kutatásai és átdolgozása után tűzte műsorára a zenekar. Jancsovics Antal személyes élete és zenei vezető, oktató tevékenysége szoros kapcsolatban van Győrrel.

— Ebben a városban nőttem fel, gimnazista koromban már játszottam a Győri Filharmonikus Zenekarban, amely a felszabadulás után hamar újra életképes lett: jól emlékszem, a mai Kazinczy Gimnázium udvarán adott munkáshangversenyekre. A zenekar amatőr volt a szó megszokott értelmében, de olyan kiváló muzsikusok vezették és játszottak benne, akiknek szelleme ma is érezhető: *Kertész István, Rozsnyay Zoltán, Pallaghy János, Aprő József, Nyári Béla.*

A hatvanas évek második felében Győr rohamos fejlődése sürgetően vetette fel a színházi és a szimfónikus zenekar munkájának

előadásokon, munkáskoncerteken szerepeltek a győri muzsikusok. Kiváló karmesterek dirigálták őket *Carlo Zecchitől Angelo Efrikianig.* Az első évek különösen nehezek voltak, hiszen a kezdő, túlnyomórészt fiatalokból álló zenekarnak rutint kellett szereznie.

✦ ✦ ✦

— 1975 őszén vettem át a zenekar vezetését. A megnövekedett feladatok szükségessé tették e tisztség *megosztását. Kőrösné Bári Olga* lett a zenekar igazgatója, az én beosztásom: *művészeti vezető — karmester.* Nem terhelnek adminisztratív teendők, teljes egészében a művészeti munkával tudok foglalkozni. Ennek egyik legfontosabb része pedagógiai jellegű: a zenekar minőségének javítása, az utánpótlás biztosítása.

— Repertoárunkat olyan darabokból válogattam össze, amelyek fejlesztik a muzsikusok képességeit, segítik a továbbképzést. Az én elképzelésem szerint a repertoár alapjait a barokk zene, a bécsi klasszikusok és a korai romantika alkotásai jelentik, hiszen — és ezt külföldi példák is megerősítik — *csak a klasszikus hagyományokra építve lehet a modern zenét is jól játszani.*

— A győri zenekart hírnevének

szottam a Győri Filharmonikus Zenekarban, voltam igazgató a győri szakiskolában és a soproni zeneiskolában. Egykori kollégáim vagy tanítványaim, vagy a kollégáim tanítványai most a kezem alatt muzsikálnak. Jól ismerjük tehát egymást, és ez sokat segít az utánpótlás megszervezésében. Rendeződtek a kezdeti viták is, hogy tudniillik az illető muzsikus főállásban tanítson és mellékállásban legyen zenekari tag — vagy fordítva. Győzött az az elv, hogy *ne az tanítson, aki ráér, hanem aki tud.* Zenekarunk aktív tagjainak növendékei például nemrég a szombathelyi országos hegedűversenyen jelentős sikereket értek el. *Nagy lehetőséget látok* tehát a zenetanárok és a zenekar együttműködésében ezután is.

✦ ✦ ✦

Az évfordulót harmincan köszöntik a zenekar tagjaiként, olyanok, akik a tíz évvel ezelőtt megalakult hivatásos együttes alapító tagjai voltak. (Kőrösné Bári Olga mondja: *„Nem számítottuk ki pontosan az átlagéletkort, de ma is elég alacsony: harmincöt év alatt van".*) Bár a jubileumi rendezvénysorozat hivatalosan csak július 7-én kezdődik egy Beethoven-versennyel, a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

KISALFÖLD

Würtz Ádám,
grafikusművész

1978 MÁR 2. 6.
1021

Artner Tivadar

Képzőművészetről képben és szavakban

IX. Modern grafika

A litográfia, a kőrajz technikáját a múlt században újságrajzok sokszorosítására alkalmazták. A szemcsés kőlapra zsíros krétával rávitt rajzot maratáskor nem éri a sav; a nyomdafesték csak a zsíros részeken tapad meg, s róluk kerül a lapra. A litográfia technikája már nemcsak vonalas, hanem tónusos rajzok sokszorosítását is lehetővé teszi. A műfaj kiemelkedő egyénisége a forradalmár francia mester, Daumier volt.

A foto- és klisétechnika felfedezése feleslegessé tette a sajtóban és könyvművészetben a régi eljárásokat. A bibliofil kiadványokban azonban ma is gyakran alkalmaznak különféle metszeteket. Emellett világszerte, így hazánkban is igen népszerűek az önálló igényű réz-, linó- és fametszet lapok. Az utóbbiak közt gyakori a színes metszet, amelynek tónusait, más-más színű dúc egymásra nyomásával viszi rá a lapra a művész.

A grafika régi technikáit korunk a fametszet hatású, de könnyebben alakítható linóleumlappal, alumíniummetszettel — algráfiával —, valamint egyedi művek alkotására használt pasztellel gazdagította. Az

Mese. Würtz Ádám linómetszete

Honoré Daumier: A Transnoain utcai vérfürdő. Kőrajz. (1834.)

utóbbi a régi múltú akvarellel — vízfestéssel — együtt a festészet és grafika határterületén áll. A temperafestékkel vegyített akvarellt puache-nek (gvas) nevezik.

Az egy lemezről nyomott, de különböző maratás és nyomás révén részletekben eltérő lapokat monotypiának nevezik (annyi mint: egyedi nyomat, vagyis önálló mű, mert minden levonata más).

Az alkalmazott grafika a modern idők szülötte. A milliós példányszámú lapok, könyvek és plakátok, a különféle üzleti reklámok, dobozok, dekorációk iránti szükséglet hatalmas, önálló ágazattá növesztette a művészetnek ezt a — félig az iparművészethez tartozó — fajtáját. Alkotásai többnyire rövid életűek, mert alkalomszerűek, a pillanatnyi szükség teremtményei. Művelői gazdagon hasznosítják a modern festészet és szobrászat technikáit, stiláris megoldásait.

A tudományos-technikai forradalom századának kultúrája, művészete alakulóban van. Világszerte művészek sokasága fárad azon, hogy megtalálja a kornak megfelelő stílust. A nagyok eredményei korszakos jelentőségűek, némely alkotó kísérleti kérdések, de munkásságuk mindenképpen érdekes, még, ha csupán egyéni stílus kialakítását eredményezi is.

A szinte évenként feltűnő új izmusok sokasá°ában még az avatott esztéták is nehezen igazodnak el — annál is kevésbé, mert a művészek maguk is gyakran változtatják ábrázolásmódjukat. A laikus tárlatlátogató még kevésbé tud kapcsolatot teremteni a modern művekkel. Sokan értelmetlen „csapkodásnak" „gyerekes" játéknak érzik a modern alkotásokat. A kívülállók nem is vélekedhetnek másként, amíg a modern törekvések elméleteivel, céljával és jellegével nem ismerkednek meg. A modern törekvések mindegyike a maga idején erős ellenállásra talált, de a közönség lassan hozzászokott újszerű stílusokhoz, s unokáik már azt tartják szépnek, kifejezőnek, amitől a nagyapák felháborodottan elfordultak.

(Folytatjuk)

Főszerkesztő:
Lukács József
Főszerkesztő-helyettes:
Koroknai Zsuzsa

•

Szerkesztőség:
1361 *Budapest*
V., Münnich Ferenc utca 26.
Telefon: 110-800, 117-201*

•

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
1959 *Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.*
Telefon: 343-100, 142-220
Felelős kiadó: Csollány Ferenc

•

Terjeszti a Magyar Posta

•

Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben, és a Posta Központi Hírlap Irodájánál Budapest V., József nádor tér 1. sz. (postacím: **1900** *Budapest) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra*

•

Előfizetési díj fél évre 24,– Ft
egész évre 48,– Ft

78.0235 Athenaeum Nyomda, Budapest
Íves magasnyomás
Felelős vezető: Soproni Béla vezérigazgató

•

INDEX: 25 871 ISSN 0505–5849

Gazdaság és társadalom

224 Heckscher és Keynes vitája a r
Madarász Aladár
Egy fogalom történetéből I.

A tudomány a Bibliáról

231 A korai próféták • *Horváth Pá*

Történelem és pszichiátria

239 A pszichiátriai kórrajz mint tö
Frank Tibor

Meditáció

248 „. . . mint hogyha tudnák, ki
Az emberi erintkezés zavarairól

Könyvekről

252 Az előítéletek nyomában • *Vá*
G. W. Allport: Az előítélet

Szemle

256 A pápai csalatkozhatatlanság
keletkezésének körülménye

257 „Szabad munka" kommuna 1

Fókusz

259 A portugál egyház a politikai
Árkus István

Versek

215 *Babits Mihály:* Isten gyertyá

Borítónkon *Würtz Ádám* grafi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám,

Világosság

grafikusművész

1978 ÁPR

1021

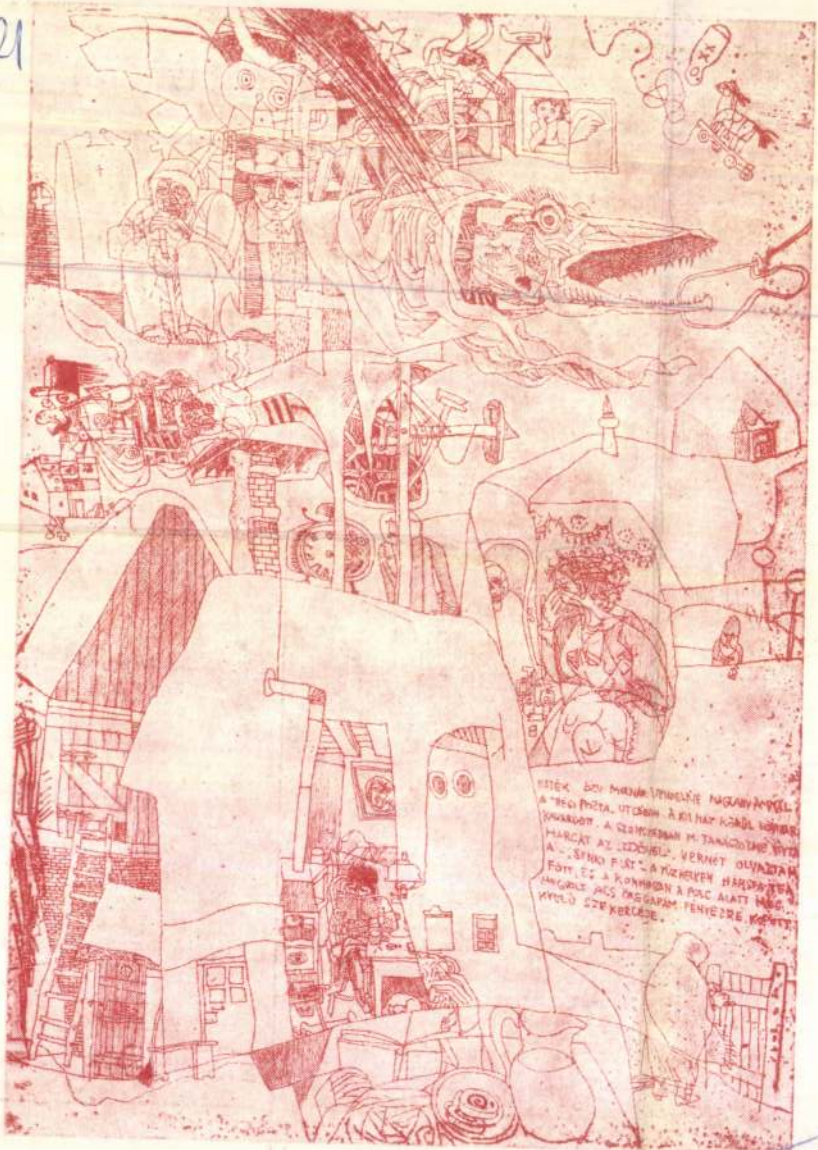

SOMMAIRE

…sées sur la structure de la conscience …ourgeoise moderne • *József Lukács*

…quisse de l'histoire littéraire de la conscience …u caractère national hongrois chez Babits *…yörgy Poszler*

…istoire de la formation de la conception …préromantique de la musique • *Dénes Zoltai*

J. Wilheim Heinse : Ardinghello et les iles …eureuses (passage)

…l'histoire d'un concept: le mercantilisme I. *…Aladár Madarász*
…La discussion entre Heckscher et Keynes

…s premiers prophètes • *Pál Horváth*

… syndrome psychiatrique comme source …historique • *Tibor Frank*

…s troubles des rapports humains *…Éva Ancsel*

… W. Allport: Le préjugé *…Ibolya Vári-Szilágyi*

…s circonstances de la génèse du dogme de …l'infaillibilité papale

… commune « travail libre » 1920–21

…Église portugaise sur la scène politique *…István Árkus*

СОДЕРЖАНИЕ

201 О структуре современного буржуазного сознания • *Йожеф Лукач*

207 Эскиз истории литературы венгерского национального сознания у поэта Бабича • *Дьердь Послер*

216 К истории возникновения ранней романтической трактовки музыки *Дэнеш Золтаи*

222 Й. Й. Вилхелм Гейнзе: Ардингело и острова счастья (отрывок)

224 Полемика Хекшера и Кейнса о меркантилизме. Ч. 1. • *Аладар Мадарас*

231 Ранние пророки • *Пал Хорват*

239 Психиатрическая история болезни в качестве исторического источника *Тибор Франк*

248 О расстройствах человеческого общения *Ева Анчел*

252 Дж. В. Аллпорт: Предрассудок *Ибойа Варине Силади*

256 Условия возникновения догмата непогрешимости папы

257 Коммуна «Свободный труд» 1920—21

259 Португальская церковь на политической арене • *Иштван Аркуш*

…ztő bizottság:

…örgy, Balló István,
…szló, Benkő Károly,
…ván, Koroknai Zsuzsa
…ztő-helyettes),
…stván, Lukács József
…ztő), Mátrai László,
…y Gyula, Zoltai Dénes

…esztőség munkatársai:

…yörgy, Farkas János,
…roly, Klaniczay Gábor,
… Mihály, Palkó Magda,
…ászló

E SZÁMUNK SZERZŐI

Lukács József, a MTA levelező tagja, a Filozófiai Intézet igazgatója, egyetemi tanár • *Poszler György* kandidátus, egyetemi docens, ELTE Bölcsészettudományi Kar • *Zoltai Dénes* kandidátus, egyetemi docens, ELTE Bölcsészettudományi Kar *Madarász Aladár* tudományos munkatárs, MTA Közgazdaságtudományi Intézet • *Horváth Pál* tudományos ösztöndíjas, ELTE Bölcsészettudományi Kar • *Frank Tibor* egyetemi adjunktus, ELTE Bölcsészettudományi Kar • *Ancsel Éva* kandidátus, egyetemi docens, ELTE Bölcsészettudományi Kar *Váriné Szilágyi Ibolya* tudományos főmunkatárs, MTA Pszichológiai Intézet • *Árkus István* újságíró, a Népszabadság rovatvezető-helyettese

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Világosság

1978 ÁPR

1021

Világosság

Ára: 5,– Ft

MATEMATIKA

Az általános iskolák első osztályaiban ezentúl számtan helyett matematikát kezdenek tanulni a gyerekek. Több száz éves hagyomány, gyakorlat változik meg ezzel. Sok mindennek kellett történnie addig, amíg az új szemléletmód tantárggyá rendeződött, amíg kialakultak a legcélszerűbb és általánossá tehető módszertani eljárások és megszülettek a tárgy tanításához szükséges segédeszközök. Ezek közül most az egyik legfontosabbról, az 1978—79-es tanévben minden első osztályos kisdiák kezébe kerülő matematikai munkalapgyűjteményről beszélgetünk. Partnereink a kiadvány készítői: VARGA TAMÁS, az OPI munkatársa, az új matematikaoktatás koncepciójának, tervezetének, programjának szellemi vezetője és kidolgozója, CERVENAKNÉ NEMÉNYI ESZTER, az OPI munkatársa, az első osztályos munkalapgyűjtemény szervezője, összeállítója, REMÉNYI JÁNOSNÉ, a Tankönyvkiadó szerkesztője, a kiadvány gondozója és KEPES ERZSÉBET grafikus művész.

KEREKASZTAL

VARGA TAMÁS: Vizsgáljuk meg mindenekelőtt, hogy mi a célja az új matematikaoktatásnak és egyáltalán újnak nevezhetjük-e ezt a matematikát? A kisgyerek eddig nem matematikát tanult ugyan, hanem számtant, de a számtan is része a matematikának. Csakhogy a matematika több ennél. Tartalmazza például a mértant is, ami nemcsak mérés, hanem sok egyéb is, amit alakokról tudni lehet. A gyerekek azelőtt ebből sok mindent csak a fölsőbb osztályokban tanultak. Most korábban elkezdődik a játékos tapasztalatszerzés. Így ki lehet küszöbölni az éles törésvonalakat alsó és felső tagozat, sőt általános és középiskola, de még felsőoktatás között is. Nagyon fontos, hogy az új iskolai matematika érdekes és vonzó legyen. Legfőképpen pedig: ne legyen félelmes. Ettől még nem lesz könnyű. „Királyi út nem vezet a matematikához" — ez a régi mondás ma is érvényes. De ami érdekes, és aminek látjuk az értelmét, annak érdekében a nehézségeket is szívesen vállaljuk. Lekötni a gyereket neki való, őt érdeklő, fejlesztő tennivalókkal, ez az első, amire törekszünk. Ezek segítségével aztán egyre tovább lehet juttatni, mégpedig úgy, hogy lehetőleg a nehezet is könnyűnek érezze. Ezért vezetünk be sok játékos elemet. *Játék és munka* nem szükségszerűen ellentétesek. Lehet a játékosság a munkára nevelés eszköze is. A játék révén olyan feladatok adódnak, amelyeknek a megoldása már munka: kitartás, türelem kell hozzá. Ilyen játékok valók az iskolába, nem olyanok, amelyeket csak úgy abbahagy, akinek éppen másra jon? Egyrészt: persze, hogy fontos mind a kettő. Másrészt: ezeket nem is lehet különválasztani. Számolva nagyon jól lehet gondolkozni tanulni. Számolni pedig gondolkozva érdemes megtanulni. Aki nem gondolkozva tanul számolni, az rengeteg gyakorlás után is könnyen elfelejti, amit tanult. Biztosabb, tartósabb annak a tudása — még ha lassabban tesz is szert rá —, aki megérti az összefüggéseket. Ne aggódjanak a szülők, ha azt találják, hogy a gyerek csak harmadikban tanul olyat, amit azelőtt másodikban. A fordítottjára is van példa. Nem ok nélkül.

NEMÉNYI ESZTER: Az alapok jó megértéséhez, megtanulásához munkaeszközöket, játékokat kapnak kézbe a gyerekek: színes rudakat, logikai játékot, golyókat, pálcákat, építő készleteket. Az egyik munkaeszközük a munkalapsorozat. Ez a gyűjtemény nem nehezíti majd az iskolatáskát, mert a gyerekek nem viszik-hozzák: az iskolában dolgoznak velük. Legfeljebb egy-egy lapot ad haza a tanító néni otthoni munkára, s főleg, hogy megmutathassák a gyerekek szüleiknek, mi-mindent tanulnak és tudnak már.

Ez a munkalapsorozat nem hasonlít a régi tankönyvhöz. A célja is más. A régi számtankönyv feladatai az iskolában megtanított ismeretek gyakorlására, ismétlésére adtak lehetőséget. A munkalapok feladatai az új gondolatok kialakulásához járulnak hozzá — s így a tévedés, javítás sem lesz ritka rajtuk. De ez így van rendjén. A gyakoroltatást is összekötik a lapok egy-egy kis továbblépéssel. Így valószínűleg gyakran észre sem veszik a gyerekek, mikor „jöttek rá" valamilyen új összefüggésre, mikor, mitől, hogyan alakult ki bennük valamilyen fogalom. Többek között ez is oka annak, hogy alig-alig tudnak beszámolni otthon, hogy mit is tanultak matematika órán. „Játszottunk, rajzoltunk, színeztünk" — csak ilyesmiket fognak elmesélni.

VARGA TAMÁS: A munkalapok különös jelentősége, hogy sok pedagógus maga is, most tanulja az

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

GYERMEKÜNK
Budapest
Würtz Ádám
1978 MÁR

1021

míg saját csúfságait makacsul tagadja. Ezek az indulatok hatalmasodtak el rajtam, s minthogy el akartam nyomni őket, minden tüskéjük befelé fordult, végül megutáltattak magammal. Megkóstoltam az öngyűlölet keserű mérgét, először, de nem utoljára. Próbáltam szabadulni tőle sokféleképpen és éppoly ostobán, ahogy beleestem. Lerészegedésbe menekültem duhaj cimborákkal, pocsék lelkiállapotomat macskajajjal tetézve. Könnyebbülést kerestem a Venus Vulgivaga ölében, noha tudtam, hogy lehangoltságnál, csalódásnál egyebet nem adhat. Megpróbáltam kevésbé ordenáré, vakmerőséggel szépített kalandokat á la Casanova, de mert néha botrány fenyegetett, máskor az izgalmak miatt ifjonti kakaskodásom kudarcot vallott, a szégyen megfutamított. Közben bárdolatlan fickóvá vadultam, a hozzám illő fiú-, lánytársaság feszélyezett, elnémított, vagy hebehurgya idétlenkedésbe ugratott, végül kerültem.

Egyetlen szép, ama kor serdülő ifjához illő „szívügyem" volt, s azért maradt szép, mert az első, szabályszerűen ügyetlen csókoknál nem jutott tovább. Szépen is vetettem végét. Az én osztályom volt az első vagy egyetlen évjárat, mely nem tartotta meg a hagyományos érettségi bankettet s a rá következő lumpolást. Megvacsoráztunk a zöldvendéglőben, s este tízkor már odahaza voltam. Anyámnak asszonyvendégei voltak, akik csodálkozva tekintettek rám: „Látod, Mariska – mondták –, milyen szolid, jó fiad van!" De csak mutatkozni akartam. Sürgősen eltűntem, és szaladtam föl a hegyre, útközben csentem egy szép rózsát, s a kislányék nyaralóvillájához mentem. A verandán még égett a lámpa, megadtam a füttyjelet, a lány kisurrant, s odajött a magas orgonasövényhez. Alig láttuk egymást. „Elmegyek, Borika – mondtam –, messze megyek, nem jövök vissza többé. Fog-e gondolni rám?" „Igen, fogok" – suttogta Borika. „Akkor tegye el emlékül ezt – mondtam, s áthajítottam a rózsát. – Isten vele!" „Elteszem, Isten vele!" – mondta ő. Elváltunk. Borika bement, én meg hajnalig kószáltam. Ez a történetke olyan, mintha egy érzelmes biedermeier íróhölgy költötte volna annak idején, pedig igaz, és én szépnek érzem máig.

(Részletek a szerző „PERGŐ ÉVEK" című emlékirataiból)

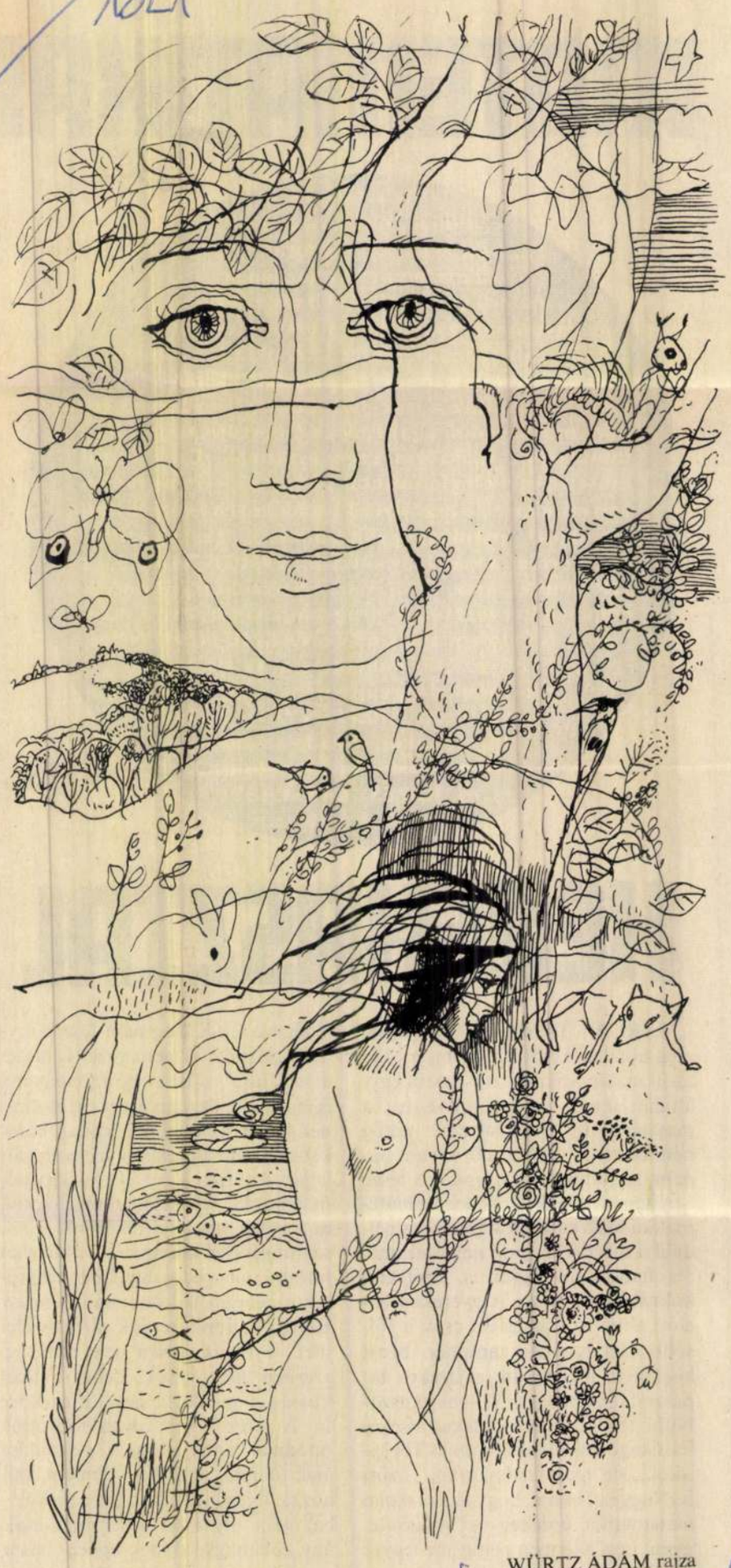

WÜRTZ ÁDÁM rajza

9

— Egész eddigi
küzdhetetlen le
z oka annak, h
– mondja —, ne
zükség. Nyugdíj
gy éreztem, hog
a nem végzek va
agyon rövid les
resség támadt
zt az űrt valamivel ki kel-
tt töltenem. Szerencsémre az
ktatásügynek szüksége van a
yugdíjasok munkájára is.
ltem a lehetőséggel.

Nyugállományba vonulása
tán három évig egy ipari
zakközépiskola esti és leve-
ző tagozatán tanított. Het-
ennégy óta a tatabányai szén-
ányáknak segít a szakmun-
ástanulók beiskolázásában.
z eocénprogram végrehajtá-
hoz ugyanis sok vájártanuló-
van szüksége a vállalatnak,
a fiatalok nemigen érdek-
dnek a nehéz vájárszakma
ánt. Jóska bácsi tehát járja
országot Soprontól Batto-
yáig, és igyekszik kedvet
elteni a bányászathoz. A
sszú utazások kifárasztják,
fáradtságáért bőségesen
irpótolják őt az élmények:
merkedhet a gyarapodó or-
ág városaival, tájaival.

rint nyugdíj kevés volt a csa-
lád megélhetéséhez, Jani bá-
csi munka után nézett. Egy
évig a komáromi gyermekvá-
rosban nevelősködött, majd az
oroszlányi és a komáromi
szakmunkásképzőben eltöltött
évek után, 1977 őszén Buda-
pestre került, jelenlegi munka-
helyére, a József Attila nevét
viselő, 43. számú szakmunkás-
tanuló-kollégiumba. Csaknem
ötezer forintos fizetéssel vet-
ték itt föl nevelőtanárnak.
Örömmel. Ugyan miért? A
kollégium vezetője kapva ka-
pott a lehetőségen, hogy olyan
nevelőtanárt alkalmazhat, aki
több hangszeren játszó peda-
gógus (is), és aki citerazene-
kart, énekkart, sőt furulya-
kvartettet akar, tud szervezni,
vezetni, betanítani.

A csiga a házát viszi magá-
val, Jani bácsi pedig — min-
den munkahelyére — a citerá-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1978 MÁR 1 0

KÖZNEVELÉS

Würtz Ádám

Würtz Ádám: Középkor 1021

1. Középkor

5

Ferstek jobb egyenese talál és értékes pont.

A Rákóczi—MTK VM labdarúgó mérkőzés után a szurkolók egy része a Latinca Művelődési Ház felé vette útját, ahol 5 órakor rendezték meg az ökölvívó CSB utolsó csoportmérkőzését. A K. Dózsa öklözőinek ezúttal a Bp. Építők volt az ellenfele. Az

Papírsúly: Vatulik ellenfél nélkül győzött. *2:0.*

Légsúly: Nagy mérkőzés nélkül győzött. *4:0.*

Harmatsúly: Ferstek—Takács.

A fordított alapállású budapesti fiúra már az első me-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP
1977 NOV 2 0

Würtz Ádám

1021

Az ember Szépbe-szőtt hitét,
S akik még vagytok őrzőn, árván,
Őrzők: vigyázzatok a strázsán.

Würtz Ádám illusztrációja.

Würtz Ádám
grafikusművész

Petőfi Népe
1978. febr. 10

Mese.
Würtz
Ádám
linómetszete.

lenség áldozatául esett R. Laci, akinek tárcájában
találják: *„állandó átalakulásban kell látnunk az*
— mert még egy ház sem (hacsak meg nem öljük
hat két pillanatig ugyanolyan." Alakulóban van
szinte él, lélegzik — még nem objektiválódott.
Függnek egymástól, egymásra vannak utalva: *„R*
A fotel, amelyikben a múlt évben ült, ugyanott á
lyiken karfára vetett lábbal én ültem akkor. No
ratlanul játszani kezdek a behelyettesítéssel, saj
semmivel se valószínűtlenebb, mint az övé. De
is most nem ült itt velem, hogy majd én alkos
csak tudni, a közölhetetlenségig. Illetve, ő sem, m
rá, hogy megalkossam. S ha valaki, csak én lát
gokat (ha akarom), noha egy órával ezelőtt még semmiről semmit..!" Ellenpontként
mintegy bekeretezve, átszőve a változót az állandóval: *„húsz éve ugyanabból a mű-*
teremablakból", ötven éve *„ugyanabban a lépcsőházban... ugyanabban a sötétség-*
ben..." Félig hámozott narancs, ideiglenes óvóhely, félbehagyott kérvény, fölbon-
tatlan levél, bekötetlen vilanypózna, félig megépített bunker, fiatalkori fénykép (*„mint*
a végletes átmenetiség mindig újrakezdődő megtorpanása") — olyan részletek, ame-
lyek mindegyike az egészet hordozza a középpont, az alakuló novella felé irányulva:
karácsony reggelén két öreg (Andel és Stom? Sztanna és Sztanisa?) lapátolja a havat
a kertben szinte utolsó erejével, hogy a háztól a kapuig vezető ösvényt megtisztítsa,
hiszen olyan magas a hó, hogy be sem tud jönni a LÁNY, az albérlőjük, az egyetlen,
akihez még köti őket az életben valami, vagy talán már csak az emléke valaminek...
A ház és a kapu *között*, hólapátolás *közben*, belesüllyedve egy hógödörbe, szikrázó
téli napsütés, az élet már csak mint töredék — a kép felvillan egy pillanatra, egyetlen
ponttá zsugorodva, szinte a töredék töredékeként: *„1967. május 17. kora délelőtt, az*
ablak mellett állva... Ez viszont teljesen elsüllyedt. Fogalmam sincs. Csak ahogy
visszafordulok, akkor: mikor a fény éppen ráesik a kiszerelt konnektor falba süly-
lyesztett tokjára. Szigetelővel elkötött drótgubanc, sűrűn beszőve pókhálóval. Egy
odaszáradt pók, de azért még így is fénylik belőle valami. Töredék Póktöredék"

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1978 2

ÉLETÜNK

Würtz Ádám

jelentése... Ami sokkal jelentősebb: Andel most csakugyan a konyhaajtónak támaszkodik, és onnét fülel ki a csoszogó lépésekre."

1021

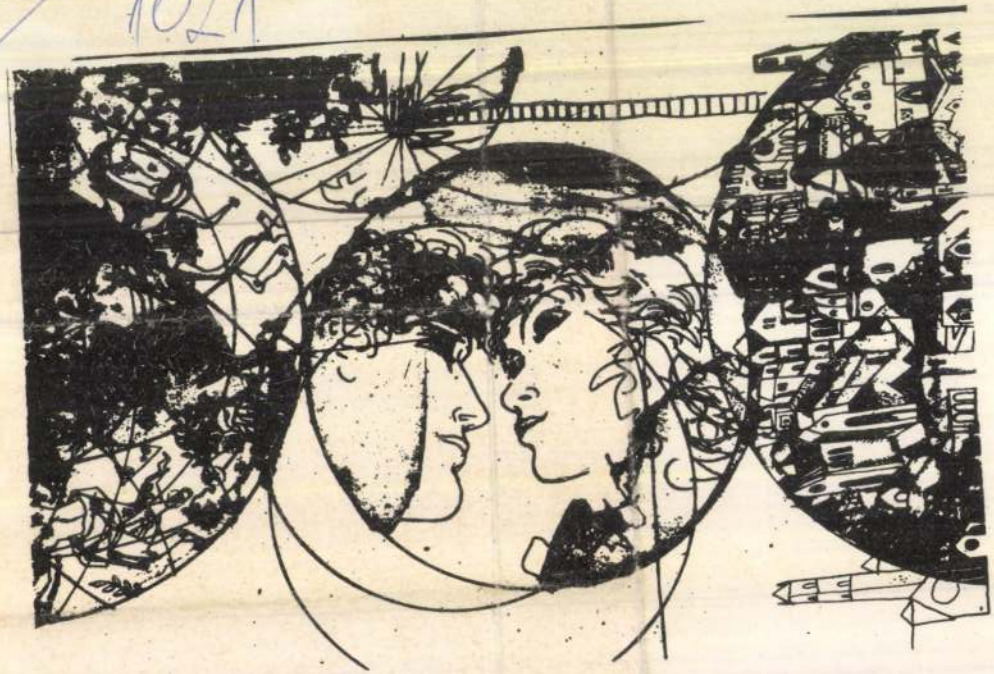

Würtz Ádám: Shakespeare: Rómeó és Júlia

Würtz Ádám, grafikus

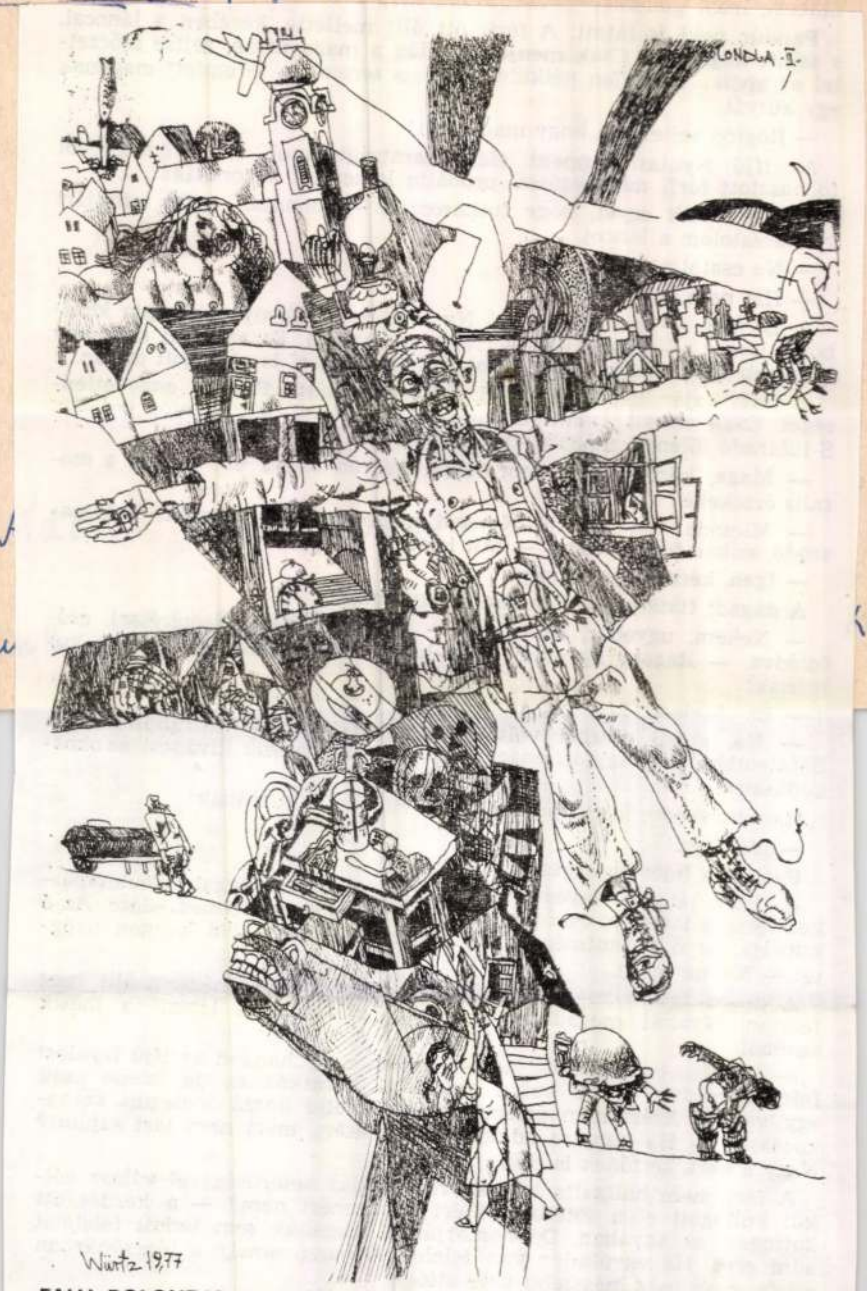

FALU BOLONDJA

WÜRTZ ÁDÁM RAJZA

Würtz Á

13.

Napja

VII/6.

— Ez oktalan? Bár sok [illegible]

— Na, ebből elegem volt — mordult ingerült vállrándítással a fiatalember. — Hagyjon engem békén. Nem vagyok kíváncsi az okoskodásaira.

Hatalmaskodó, kurta parancsot vetett oda a kutyának:

— Ide jössz!

Pandúr a fejét lesunyva indult felé.

A férfi tátogva levegő után kapkodott. Valósággal arculcsapásként érte a látvány: Pandúr meghunyászkodó engedelmeskedése. Az ő kutyája, az ő teremtménye... Elapadt, befelé szűkölő hangon nyögte: — Ne, ne menj.

A kutya így is meghallotta, megrezzent a füle, mégsem állt meg félúton. Nyakát megadóan odatartva, elfogadta a láncot a másik kezéből.

— Így van ez, szomszéd úr — mondta nagy hangon az ifjú Nyulasi fölegyenesedve. — A kutya akárkivel barátkozhat, de istene csak egy van... Azért nem értem magát — tette hozzá önelégült szánakozással. — Ha annyira odavan a kutyákért, mért nem tart sajátot? Nagy a kert, kettőnek is elég.

A férfi nem hallgatta tovább. A csalódás keserűségével válasz nélkül kullogott el a sötétben. Mért nem, mért nem? — a kérdés ott kattogott az agyában. De hamarjában magának sem tudott feleletet adni erre. Ha egyáltalán van felelet. A hang, amely a lépcsőházban elérte, csak még messzebb űzte attól:

— Hisz magának még a gyereke sem a sajátja!

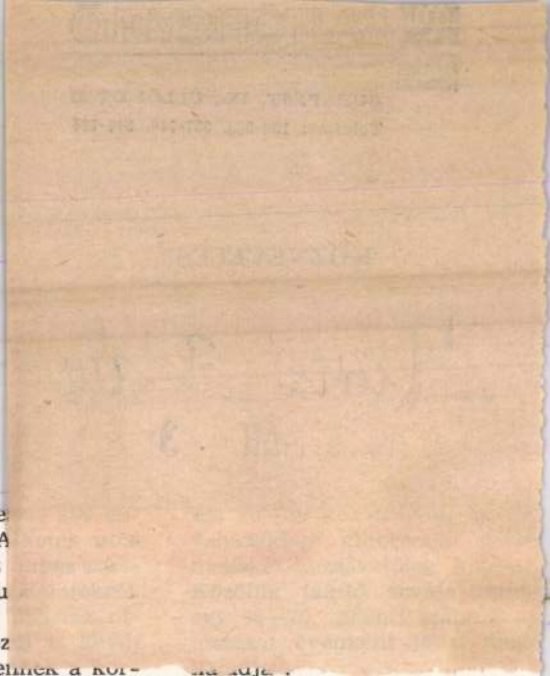

levízió. Gyakran e
nek kapcsán az A
kiszélesítéséről, az
séges bontási mu
Azt viszont talán
ani őslakosok köz
sen tudják, hogy ennek a kor-
szerűsítésnek egy neveléstör-
téneti jelentőségű épület is ál-
dozatul esett.

1885 óta a korábbi Pedagó-
gium — a mostani Magyar
Testnevelési Főiskola — Al-
kotás utcai bejárata mellett
állott ugyanis a Magyaror-
szági Tanítók Országos Árva-
házának egykori épülete. Ter-
ve, amelyet *Hausmann Alajos* műegyetemi tanár készített, a *Néptanítók Lapja* előző évfo-
lyamában jelent meg. 1886. május 8-án pedig már maga *Ferenc József* „apostoli ma-
gyar király" is látogatásával tisztelte meg az intézményt, megszólításával tüntetve ki a legkisebb és a legnagyobb nö-
vendéket. (Minthogy ekkor összesen öten voltak, a teljes létszámnak majdnem a felét.)

A tanítói árvaház gondola-
tát 1882-ben *Zsoltvay Bódog* varannói tanító vetette fel. Megvalósítására az első lépést még abban az évben *György Aladár* tette meg, amikor a Néptanítók Lapjának írott, az árvaházról szóló cikkének tiszteletdíját, 6 forint 8 krajcárt erre a célra ajánlotta fel. Rögtön csatlakozott hozzá a szerkesztő, *Gyertyánffy István* és a lap szerkesztésében őt segítő neves pedagógiumi tanártársa, *Kiss Áron*, mindketten tíz-tíz forintos adománnyal.

Gyertyánffy, aki a közéletben *Diesterweg*nek, a német demokratikus tanítómozgalom akkor már majd húsz éve halott vezérének, *Tavasi Lajos* példaképének eszméit képviselte, ebben az akcióban is a tanítók mozgósításának, egységbe szervezésének eszközét ismerte fel. 1882. szeptember 9-én ekként írt az árvaház ügyéről:

„Itt az új iskolaév, közelednek a tanító-egyesületek őszi gyűlései, karoljuk fel saját árvaházunk ügyét. Segítsünk magunkon magunk; húszezer ember, ha egy czélt el akar érni, bizony, ahhoz, hogy elérje, csak *akarat* kell. Hozza meg mindenki a maga adományát s Országos Árvaházunkban ismét teremtünk egy kapcsot, mely bennünket felekezeti és nyelvi különbségek daczára, egyesíteni segítend."

Tanulságos neveléstörténeti „példafeltáró" tanulmány tárgya lehetne lépésről lépésre végigkövetni az egész vállalkozás történetét az első tervezgetésekkel, megbeszélésekkel elkezdve, majd közgyűlésről közgyűlésre haladva legalább az alapszabályok 1889. november 1-én kelt belügyminiszteri jóváhagyásáig. Nagyúri jótékonykodással, kisemberek megindító áldozatkészségével, magakellető hiúság-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

KÖZNEVELÉS

Würtz Ádám

1978 MÁR 31

1021

Würtz Ádám: Egy lap a Boccacióból

meg megjelenésem
k az ennyire fiatal
ó.

– Az enyém is
t. Eszembe sem ju
aha ilyen fordula
jd az életem, ami
arosan alakult. E
elkedtem, a nagys
gyon nehéz anyagi
k között.

Az elbeszélésből kiderül, hogy
éves kora óta áll a saját lá-
. Egy évet töltött Lengyelor-
gban, a nagynénjénél, ahol
égezte a VII. osztályt, majd
ajött és marósnak tanult
pelen. Munkásszálláson la-
t, abból élt, amit vagonkira-
sal, egyéb alkalmi munkával
esett. Utána a csongrádi
TÓBER-nél kapott munkát,
hallotta, hogy Kecskeméten
pipari és Automatizálási Fő-
ola — illetve akkor még fel-
okú technikum — létesült és
ntkezett.

□ □

– A főnököm azt mondta,
gy marhaság — emlékezik
sza mosolyogva —, és nem

ahol elkezdte.

— *Úgy értsem, hogy kitérőkkel érkezett ideáig?*

— Úgy bizony. Rövid ideig a tanszéken dolgoztam, kutató-munkán, majd munkavédelmi felügyelő voltam, a Szakszervezetek Megyei Tanácsán. Innét a Vas-műszaki Nagykereskedelmi Vállalathoz kerültem meó-vezetőnek, majd a cég megszűnt és így jöttem ide művezetőnek, 300 forinttal kevesebb fizetésért, mint az előző helyemen.

— *Hogyan lett igazgató?*

— Nézze, szeptemberben érkeztem és decemberben nyugdíjazták az akkori telepvezetőt. Hogy miért éppen rám gondol-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 41
Telefon: 337-728, 340-726

1978 AUG 20

PETŐFI NÉPE

Würtz Ádám
grafikusművész

1021

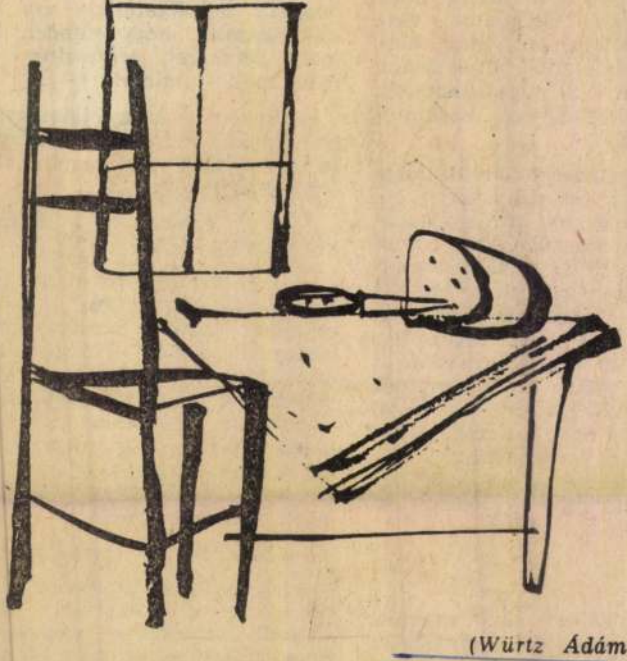

(Würtz Ádám rajza)

Würtz Ádám, grafikus

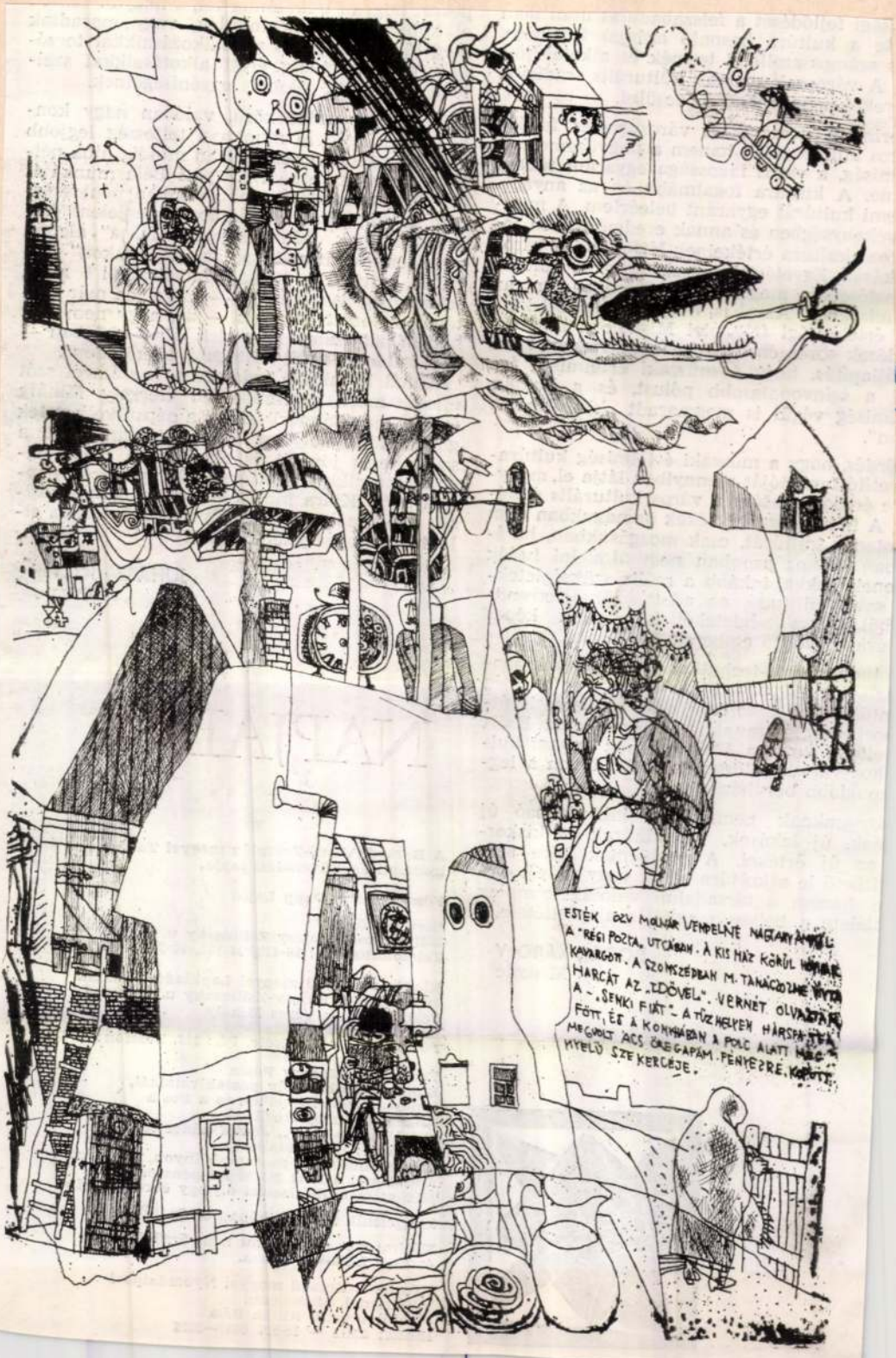

dal

16.

ban. Ehhez azonban nem állnak
enek, sokkal inkább a reális szükségletek-
számolni tudó, az adott szükségletrend-
ből új szükségleteket kialakítani képes
úra-közvetítő emberek.

tudományos-technikai forradalom kibon-
ztatása megnöveli az általános műveltség
ntőségét, a sokoldalú, más területre is át-
ortosítható munkaerő-szükségletet. Ezért
ellemi kultúra értékeinek az anyagi kul-
hoz való közelítése hosszabb távon a leg-
zetődőbb beruházás.

árosunknak nemcsak a kibontakozó új
nek, új lakások, víkendházak és kisker-
az új értékei. A problémák köre sem
íthető le a kultúra egyik vagy másik ele-
e, hanem a társadalmi valóság komplex
hlélete a helyes megítélés alapfeltétele.

BOGÁR KÁROLY
Miskolc

JUHÁSZ JÓZSEF
Miskolc

NAPJAINK

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács irodalmi és művelődési lapja.

Főszerkesztő: Papp Lajos

Szerkesztőség:
3527 Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky u. 15. sz.
Telefonközpont: 16-672, 36-132, 36-579

Kiadja a Borsod megyei Lapkiadó Vállalat.
3527 Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky u. 15. sz.
Felelős kiadó: Veres Mihály
Kiadóhivatal:
Postacím: 3501 Miskolc, Pf.: 178. Telefon: 36-131.

Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármely postahivatalnál, a posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, V., József nádor tér 1. Postacím: 1900 Budapest) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj egy évre 48 forint.

Megjelenik minden hónap 20-án.

Kéziratokat és rajzokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Készült a Borsod megyei Nyomdaipari Vállalatnál, Miskolcon.
Felelős vezető: Kilián Béla
Index: 25913 — ISSN 0547—2075

Würtz Ádám, grafikus

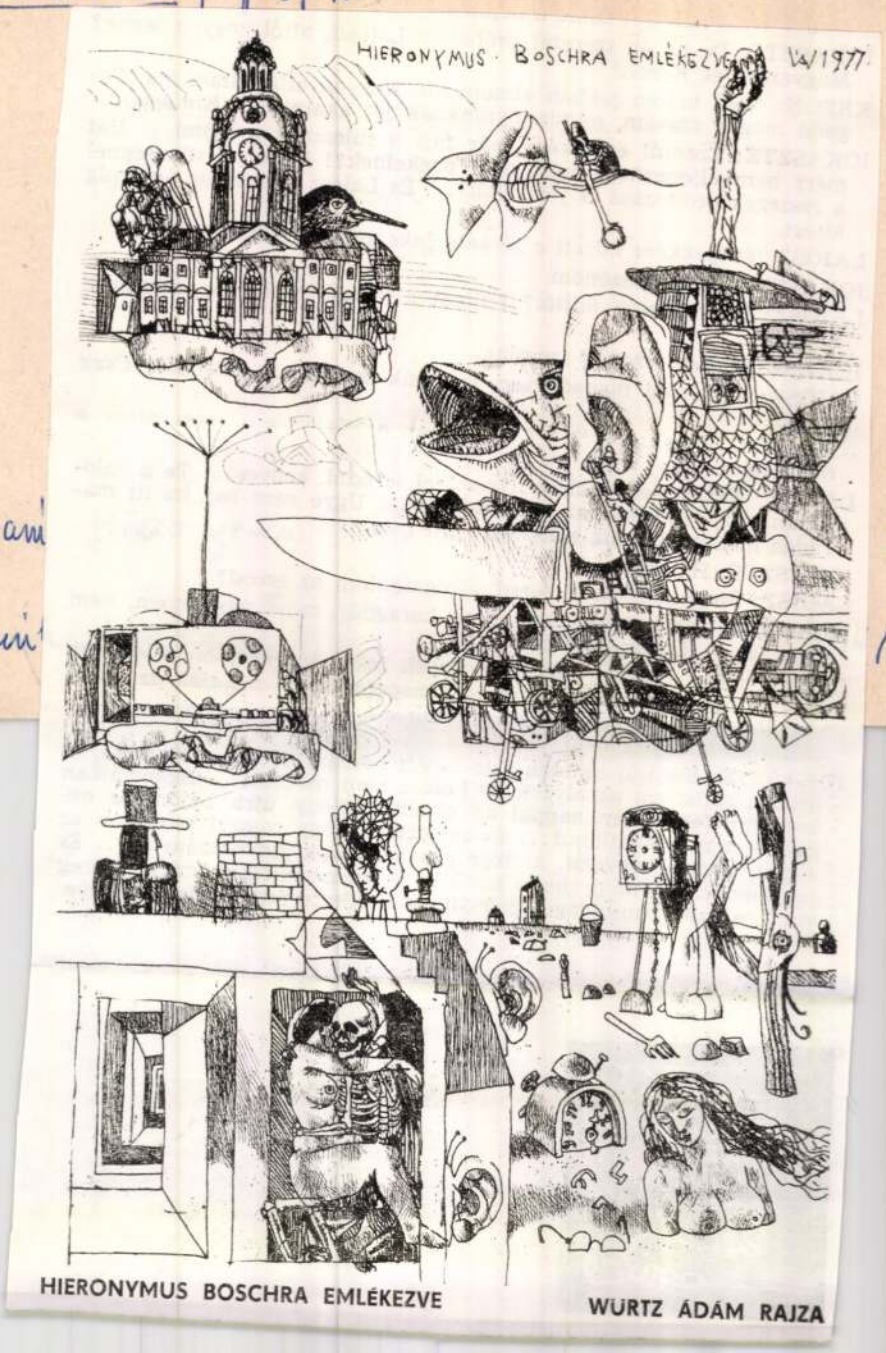

Würtz Ádám

8.

Napjain

16.

a vállát, aztán megcsókolja ... alázottan kimegy.)

IOKASZTÉ: Ezentúl minden este bejött hozzám, leült az ágyamra, és nézett. Tettettem az alvást, de Laiosz nem mozdult... Ekkortájban kezdtem félni már nappal az estéktől. Hogy újra bejön, és ott gubbaszt moccanatlanul... És rettegtem, hogy rosszul színlelem az alvást, hogy észreveszi, amikor összerándulok, ha hozzám ér... És reggelenként láttam, hogy karikás a szeme. Reggel nagyon öreg volt, de azért mosolyogni próbált, és kérdezte mindig kedveskedve:

Würtz Ádány, grafikus.

Arany János három kis remekét tartalmazza a Rózsa és ibolya címmel megjelenő verseskönyv, Würtz Ádám illusztrációival.

–: Kokojszi és Bobojsza ismatér 2.

Esti Hirlap,

Br. 1978. jul. 24.

Alkotók

Zombori László

Tősgyökeres móravárosi születésű.

„A Móra elnevezés talán még Móra Balázs főbíró idejére (1676) megy vissza, akinek cölöpökkel védett nemesi kúriája itt állott valahol... Később a Móravárosban települtek le a város legszegényebb családjai... Szükségszerű emberi folyamat tehát, hogy a szociáldemokrácia, később a kommunizmus első szegedi hívei leginkább móravárosiak... Innen, a Vörösács utcából hódítja meg a világot korunk egyik legnagyobb szobrásza, a Párizsban néhány éve elhunyt Csáky József."

Bálint Sándor szavaival így lehetne jellemezni egy városrész történelmi, földrajzi és közéleti-művészeti törekvéseit. És azokat az embereket, akik ennek a törekvésnek mindenkor igyekeztek hangot adni. Köztük Zombori Lászlót is...

— Azok közé a festők közé tartozom, akik tanulmányaikat nagyrészt autodidakta úton végezték. Bár a szegedi képzőművészkörben és a tanárképző főiskolán azokat az alapokat megszereztem, amelyek elengedhetetlenül szükségesek. Ezután jelentkezett a „mit" kérdése. Tehát, hogy az alkotó mit ábrázoljon a képeken. Milyen világot próbáljon befogni a maga erőterébe. Ehhez nemegyszer gyermekkori élményekre van szükség. Arra a tájra, amely körülvett, amely meghatározó szerepet játszott életemben. Jóllehet, ez a vidék szemre nem tartozik a tetszetős városrészekhez, nekem azonban Móraváros élményeim mértékét jelenti. Emberei, utcái, építkezési módja mind-mind inspiráló jellegű festészetemben. Talán innen ered az a vágyam, hogy tájképekben fejezzem ki mondandómat; mindazt, amit szeretnék közölni a világról, emberekről. Emberekről, akkor is, amikor a kép motívuma csak egy víztükör. Végül is: nem mindig a képen látható motívumok határozzák meg a képnek a közlési szándékát, hanem a mögötte levő emberi tartalmak is.

— *Móraváros mit jelentett számodra?*

— Azt a helyszínt jelentette, mint minden ember számára az olyan környezet, ahol gyerekből felnőtté válik. A felnőtté válás mögött természetesen a gondolatok, élmények gazdagságára gondolok. Ugyanakkor felmérem azt a változást is, amely a felszabadulás után történt. Így ala-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 JUN 1
Csongrádmegyei Hirlap

Würtz Ádám
1021

WÜRTZ ÁDÁM ILLUSZTRÁCIÓI
JÓZSEF ATTILA-VERSEKHEZ
(A kötet a könyvhétre jelenik meg.)

Töredék

„Fiatal asszonyok éneke"

„Mama"

„Mondd mit érlel..."

KEZDŐ és gyakorlattal rendelkező gépgyártás-technológus üzemmérnökök részére felvételt hirdetünk. Fizetés kollektív szerződés szerint. Lakás megoldás lehetséges. Jelentkezés írásban vagy személyesen: Dunántúli Kőolajipari Gépgyár személyzeti és oktatási osztály, 8800 Nagykanizsa, Vár út 9. 897

KERESKEDELMI dolgozókat, raktári segédmunkást, adminisztrátort és takarítónőt azonnali belépéssel felveszünk. FŰSZÉRT V. Kecskemét, Kiskőrösi út 9. sz. 929

GYAKORLATTAL rendelkező juhász elhelyezkedne tsz-ben. Völgyi Ferenc, Érdény. 36424

KECSKEMÉTEN létesülő számítástechnikai adatfeldolgozó központunkhoz vezetőállások betöltésére pályázatot hirdetünk: termelési osztályvezetői továbbá szervezési osztályvezetői munkakörökben, felveszünk közgazdasági egyetemi, számviteli főiskolai, vagy közgazdasági technikumi végzettséggel, vezető gyakorlattal rendelkező férfi munkaerőket 30 éves korig. Üzemszervezési, valamint gépi adatfeldolgozás és elektronika területén gyakorlattal, vagy képesítéssel rendelkezők előnyben. Műszaki osztályvezetői munkakör betöltésére elsősorban Műszaki Egyetem (gyengeáramú, híradástechnikai, automatizálási szakon)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 JUN 1
Petőfi Népe

Würtz Ádám

MŰVELŐDÉS • IRODA

1021

● Würtz Ádám József Attila verseihez készített illusztráció-sorozatából: Mama.

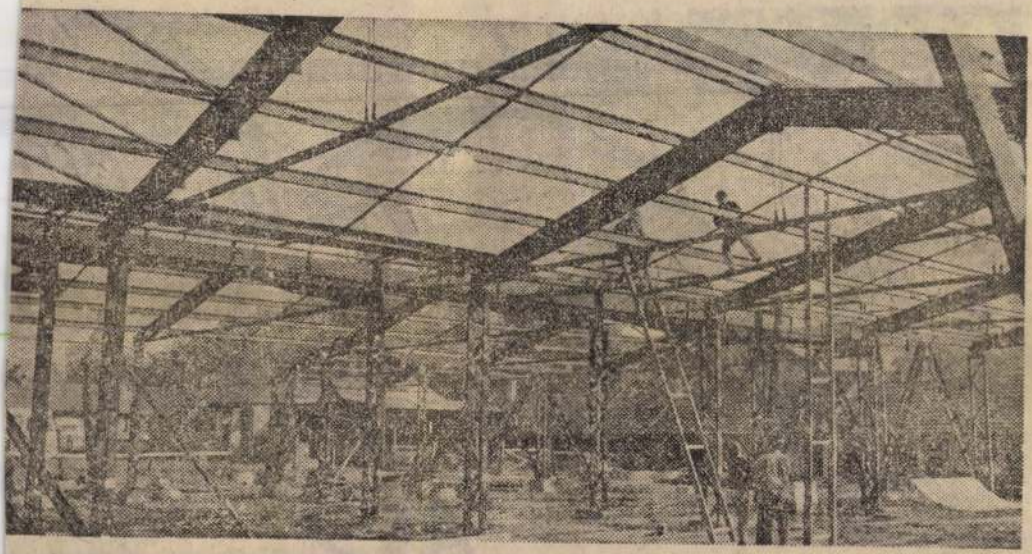

Jászberényben szerelik az épülő fedett piac vasszerkezeteit

Éjszaka a „diverzánsok" ellen

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

1975 OKT 17

Würtz Ádám

4 1021

Würtz Ádám Shakespeare: Rómeó és Júlia (rézkarc)

8.05: Népdalc
9.03: Ezeregy
10.00: Zenés
11.50: Véleme
Nemes
12.00: Bach-m
13.03: Ki fizet
13.20: Régi hí
műsorál
14.00: Kettőtől
17.00: Ötórai
18.05: Külpoli
18.20: Cigánydalok, nóták.
18.30: Emlékezés Thököly Imrére.
19.00: Miller Lajos énekel.
19.19: A rock mesterei. 97. rész.
20.13: Mszityiszlav Rosztropovics és Emil Sauer lemezeiből.
20.53: Híres történetek — nagy egyéniségek.
21.52: Nóták.
22.30: A hét zeneműve.
23.15: Gül Baba. Részletek Huszka operettjéből.

U

18.05: Huszonöt perc beat.
18.30: Hangfelvételek felső fokon.
19.16: Iskolarádió.
19.31: Carmen. Operarészletek.
20.33: A bolgár kultúra hete. Veszelin Nikolov dzsesszműsora.
20.51: Láttuk, hallottuk — a színházban és a moziban.

13.20: Vita a korszerű mezőgazdaságról.
13.40: Népdalok, néptáncok.
14.16: Éneklő Ifjúság Budapeste
14.44: Válaszolunk hallgatóinknak.
15.10: Iskolarádió.
15.50: Kóruspódium.
16.00: A világgazdaság hírei.
16.05: Diáktarisznya.
16.39: A bolgár kultúra hete. Népzene a Bolgár Rádió műsorából.
17.05: Külpolitikai figyelő.
17.20: A Rádió lemezalbuma. Közben:
17.49: Szabó Lőrinc versei.
17.55: A Rádió lemezalbuma c. műsor folytatása.
19.25: Gondolat.
20.05: Grabócz Miklós: Nyugatdunántúli táncok.
20.15: Alkatrészundor.
20.30: Töltsön egy órát kedvenceivel.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP

1975 SEP 5

Würtz Ádám, grafikusművész

Nyolc oldal — egy világ

Megjelent 31 400 példányban, kapható a könyvesboltokban, és gyönyörű. Gyermekeknek készítették, de a felnőttek is kézbe vehetik, elolvashatják régi, kedves versüket, elkalandozhatnak a hozzá tartozó rajzokon.

Mindössze nyolcoldalas a könyv, egy vers van benne. Petőfi Sándor: Anyám tyúkja. Würtz Ádám álmodta hozzá a »környezetet«. A tyúkanyó a ládán ül a parasztszobában, ahová fölvitte a dolgát az isten, a kis tükörből Petőfi kandikál rá. Megejtően kedvesek, a vershez tökéletesen illő illuszträciók. Így együtt életre kel a kettő. Morzsa kutyába csak bele kéne markolni, a fülét meghúzgálni, ahogy azt már a kutyákkal szokás tenni.

Mit mondhatnék még el a Móra Kiadó újabb remekéről? Talán annyit: tessék megvenni. Hogy ez már reklám? Pedig nem fizetett érte senki.

Gyermekeink, akiknek mutatóba is alig tudunk már régi parasztházat, tyúkot, öreganyót mutatni, ebből a könyvből mindent megtudhatnak. És nem kérdezik majd meg — ahogy már hallottam —, mi az a láda, meg a kendermag, a kiskirály. Csak bele kell pillantaniuk ebbe az újabb csodába. Kinyílik a világ...

L. P.

lentét. Ugyanakkor a
dalmi viszonyok minc
változtatását elsősorbar
lés útján kívánták vé
tani.

Már *Dewey* hang
hogy olyan feltételek
az iskolában teremteni, amelyek között a gyermekek aktívak és kreatívak lesznek. *Módszerének kritikátlan és a feltételeket nélkülöző szituációban történt átvétele azonban kudarchoz vezetett*, és ma már csak a neveléstörténet nagy tanulságai közé tartozik

A „Winnetka-terv" szerint a tanuló egyes tárgyakból magasabb, másokból alacsonyabb osztályokba járhatott. *Petersen* „Jena-tervében" különböző életkorú gyerekek egy csoportban való foglalkoztatása során valamiféle családias szituáció kialakítására törekedett, amelyben a nagyobb gyermekek tanítják, segítik a kisebbeket. A svájci ún. „mozgékony osztályok" is lehetővé teszik, hogy egy-egy tárgyat különböző évfolyamú csoportban tanuljanak a gyerekek.

A csoportmunka-kísérletek sorában is figyelemre méltók *E. Meyer* kísérletei és kiadványai, amelyek szinte a világ minden csoportmunka-jellegű oktatómunkáját szá-

a tanulónak az osztályon belül kialakult szerepe nem válik merevvé. (Világszerte rosszak a tapasztalatok az állandósított homogén osztályokkal, amelyek könnyen a társadalmi szelekció eszközeivá válhatnak.)

M. Hillson fogalmazta meg 1967-ben a folyamatosan haladó képzés elvét. Lényege, hogy a gyermek aktuális fejlettségi szintjét veszik alapul, és ebből kiindulva fejlesztik olyan ütemben, amely képességeinek legjobban megfelel. A tanulók ennél a formánál nem kötődnek mereven évfolyamokhoz. Az ilyen megoldás persze állandó, individualizált méréseket és csoportosításokat követel. Az NSZK egységes iskoláiban *(gesamtschule)* matematikában, idegen nyelvben és anyanyelvben több osztály tanulóiból alakítanak homogén csoportokat. Elvileg lehetséges az alacsonyabb szintű csoportból magasabba kerülni.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976 MÁJ 7
Köznevelés
Würtz Ádám

1021

Würtz Ádám: Mese

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 MÁR 5

SOMOGYI NÉPLAP

Würtz Ádám

Hull a hó címmel harmadik kiadásban jelenteti meg a közeljövőben a Móra Könyvkiadó Tarján Ida és Würtz Ádám közös kötetét.

1021

keztetesre
kiválasztásá
séget az ilye
ni a véletlen
mányos iro
közegében
sen a véletl
meg nehez
Ezt a beál
mással nem
az egymást kioltó véletlenek mögül a va
ság összefüggéseit és törvényszerűségeit ki-
olvasni merészelő vállalkozás.

Gondos műve interdiszciplináris kutatási jelentés. A kutatásban az irodalomtudományi alapréteg mellett egy-két szociológiai szempont is érvényesül (például a férfi—nő társadalmi szerepeké), de ennél nagyobb mértékben egy szociálpszichológiai közelítésé (az ízléstípusokat mint függő változókat egy szociálpszichológiai hangsúlyú személyiségtipológia független változóival próbálja előrebecsülni). És a modern viselkedéstudományok közös módszertana, kutatási logikája és bizonyos elemi technikái. Ha az indulási oldal felől nézve „túl messzire ment", az érkezési felől nézve nem eléggé eltökélt, következetes és felkészült. Módszere alacsony hatásfokú. Az az irdatlan munkamennyiség, amit az irodalmi művek olvasottság szerinti csoportosításába beleölt, a ma már itthon is rendelkezésünkre álló fejlettebb módszerekkel (például a cluster-elemzéssel vagy a faktorelemzés ún. Q-technikájával) töredékére lenne lecsökkenthető, s ezzel a kevesebbel több és mélyebb ismeretet nyerhetnénk a felvett adatokból.

Lássunk néhány példát. Hemingway *Akiért a harang szól* című műve harmadik legerősebb „társulási hajlandósága" S. Lewis *Babitt*jára irányul. Dreiser *Amerikai tragédiájának* meg éppen a *Babitt* az első számú „vonzalma". Ezek után természetesnek tartanánk, ha a Lewis-könyv közvetítésével egymáshoz közel került

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976 4

Valóság
Winkelbauer Pál

1021

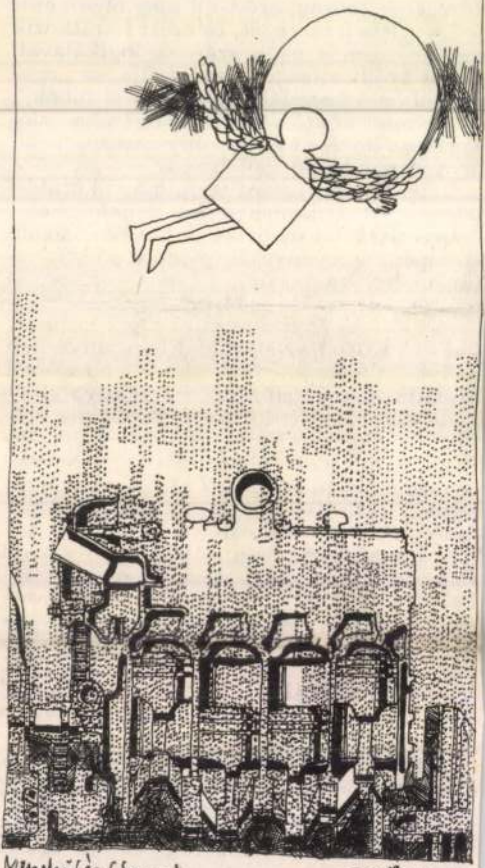

Menekülés (Smog)

Winkelbauer Pál rajza

MINDENFELŐL

MOSZKVA

A szovjet—francia kapcsolatok egyes kérdéseit érintették annak a beszélgetésnek során, amely tegnap zajlott le Andrej Gromiko szovjet külügyminiszter és Geoffrey de Courcel a francia külügyminisztérium főtitkára között. Geoffrey de Courcel — mint jelentettük, — szerdán érkezett a Szovjetunióba.

A baráti hangulatú megbeszélésen a felek hangoztatták annak fontosságát, hogy folytassák a két ország közötti konzultációkat az egyetértés és az együttműködés területeinek kiszélesítése, a nemzetközi feszültség enyhülésének elmélyülése érdekében.

BONN

Helmut Schmidt nyugatnémet szövetségi kancellár és Hans-Dietrich Genscher külügyminiszter tegnap délután Bonnban előre be nem jelentett „csúcsmegbeszélést" tartott az ellenzék vezetőivel, Helmut Kohllal, Franz Josef Strauss-szal, Ernst Albr[illegible]ttel és Richard Stücklenndel. A 90 percig tartó tanácskozáson a Lengyelországgal kötött szerződések sorsáról volt

OVIEDO

A két hónap óta sztrájkoló aszturiai bányászok szerdán „harci napot" tartottak. Felvonulást hirdettek meg Oviedo városába. Aszturia-tartomány közigazgatási székhelyére tiltakozásul az ellen, hogy a baszkföldi Vitoriában négy munkás, a Basauriban lezajlott utcai harcokban pedig egy munkás a rendőrsortűz áldozatául esett. A spanyol karhatalmi erők az Oviedoba vezető utakon torlaszokat emeltek, a tüntető tömeget riasztólövésekkel oszlatták szét. Mintegy harminc személyt letartóztattak.

Az aszturiai bányászok sztrájkja folytatódik. A sztrájkolók egyebek között béremelést szociális juttatásokat, s elbocsátott társaik visszavételét követelik.

VARSÓ

Bohuslav Chnoupek csehszlovák külügyminszter, aki szerdán este érkezett rövid munkalátogatásra Lengyelországba, tegnap Zakopanéban fan Olszowski lengyel külügyminiszterrel. A megbeszélés során elsősorban a két ország közti kapcsolatok továbbfejlesztéséről és egyes külpolitikai kérdésekről folytatnak eszmecserét.

HANOI

Egyhetes hivatalos látogatásának befejeztével Hanoiból hazautazott a Bolgár Népköztársaság gazdasági kormányküldöttsége.

A küldöttség látogatása során aláírták a VDK és Bulgária ötéves gazdasági és műszaki együttműködési megállapodását.

BRÜSSZEL

Brüsszelben tegnap hivatalosan megkezdődtek Kanada és a Közös Piac tárgyalásai, gazdasági együttműködési és nem-preferenciális kereskedelmi egyezmény megkötéséről.

TOKIÓ

Miki Takeo japán miniszterelnök tegnap Tokióban fogadást adott vendége,

NICOSIA

Makariosz érsek, a Ciprusi Köztársaság elnöke, az NSZK új nicosiai nagykövetének fogadásakor szerdán elhangzott nyilatkozatában leszögezte: politikájának a célja az, hogy Cipruson egységes országban, egyenlő jogok alapján mozdítsa elő és védje meg mind a görög mind a török közösség virágzását és jólétét". Az államfő a Reuter szerint, ismét felszólította a ciprusi törököket, hogy terjesszék elő indítványaikat a ciprusi politikai probléma rendezéséről.

KOPPENHÁGA

A chilei fasiszta junta nemzetközi bojkottjára szólított fel szerdán, Koppenhágában tartott sajtóértekezletén Anselmo Sule, a chilei radikális párt elnöke. Nyilatkozatában elítélte azokat a nyugati monopóliumokat és bankokat amelyek pénzügyi és gazdasági segít-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 MÁR 12

SZOLNOK MEGYEI ~~HÍRLAP~~

Würtz Ádám, a grafikusművész

1021

A nap híreiből

Óvári Miklós látogatása Kaposvárott

Óvári Miklós, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára szerdán és csütörtökön Kaposvárra látogatott. A vendéget Varga Péter, a Somogy megyei pártbizottság első titkára fogadta. Óvári Miklós elsőként a Palmiro Togliatti megyei könyvtárat kereste fel.

Csütörtökön délelőtt részt vett és felszólalt a megyei párt-végrehajtóbizottság kibővített ülésén, ahol Varga Péter első titkár Somogy gazdasági, társadalmi, politikai, ideológiai és kulturális életéről tartott tájékoztatót, majd a megyei párt- és tanácsvezetők társaságában a kaposvári tanítóképző főiskolát látogatta meg. A tanintézetben dr. Várkonyi Imre főigazgató, a helyi párt- és KISZ-szervezet vezetői, a tanszékek képviselői részletesen ismertették munkájukat, terveiket. A tájékoztató után a vendégek megtekintették az intézetet. Óvári Miklós kaposvári látogatásának befejezéseként a megyei pártbizottság székházában tartott értelmiségi aktívaülésen időszerű ideológiai kérdésekről tartott előadást.

Andrikó Miklós a Körösmenti Tsz-ben

Andrikó Miklós, a megyei pártbizottság első titkára tegnap a Körösmenti Tsz-ben folytatott munkamegbeszélést a gazdaság vezetőivel.

Vincze Mihály, a pártbizottság titkára eredményes politikai munkáról számolt be. Hajdú Mihály, a szövetkezet elnöke az időszerű mezőgazdasági munkák helyzetéről tájékoztatta a megyei pártbizottság első titkárát.

A megbeszélésen részt vett Szűcs János, a kunszentmártoni járási pártbizottság első titkára.

Előadás az MSZMP Politikai Akadémiáján

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának Politikai Akadémiáján az Építők Rózsa Ferenc Művelődési Házában Kulcsár Kálmán, a Magyar Tudományos Akadémia szociológiai intézetének igazgatója tartott előadást „A szocialista életmód formálásának feltételei és politikai problémái" címmel.

Dr. Kornidesz Mihály, az MSZMP KB tudományos-, közoktatási és kulturális osztályvezetője nyitotta meg az akadémiát, amelyen részt vettek a párt vezető propagandistái, valamint ideológiai, kulturális és társadalmi életünk képviselői. Az előadás anyagát a Kossuth Könyvkiadó megjelenteti.

Koktél a lengyel nagykövetségen

Stefan Jedrychowski, a Lengyel Népköztársaság budapesti nagykövete csütörtökön a nagykövetségen koktélt adott a budapesti Varsói napok alkalmából. A koktélon ott volt dr. Molnár Ferenc kulturális államtitkár, Somogyi Sándor, a budapesti pártbizottság titkára és Farkasinszky Lajos, a Fővárosi Tanács elnökhelyettese, valamint politikai és kulturális életünk sok más személyisége, továbbá a budapesti diplomáciai testület több képviselője.

Max Schwimmer kiállítása

Grafikák, akvarellek, könyv-illusztrációk sorakoznak azon a kiállításon, amely csütörtök délben nyílt meg az NDK budapesti kulturális és tájékoztató központjában Max Schwimmer NDK-beli nemzeti díjas képzőművész munkáiból. A március 30-ig nyitva tartó tárlaton megnyitó beszédet Würtz Ádám grafikusművész mondott.

Egy mondatban

— Tíz hónap alatt építette fel a hajdúszoboszlói Városgazdálkodási Vállalat a fürdőváros legújabb gyermekintézményét, a korszerűen felszerelt és berendezett százhuszonöt személyes óvodát.

— Az utóbbi évtizedben mintegy hatezer hektárnyi szántóföldi művelésre alkalmatlan területen telepítettek erdőt Tolna megyében, nagyrészt a termelőszövetkezetekben.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976. FEB. 12

Würtz Ádám, grafikus művész

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

Téli Olimpiáról jelentjük. Sífutás, gyorkorcsolya. (Színes!)

... TV-híradó. 20.00: Közvetítés a XII. Téli Olimpiáról.

MAI TEVÉAJÁNLATUNK

1921

Vendégségben Würtz Ádámnál. (21.15). Würtz Ádám illusztrációit szinte mindannyian ismerjük a mesekönyv-nézegető kisgyerektől a szépirodalmat szerető felnőttig egyaránt. A film személyesen is bemutatja a művészt, akit Balaton-parti házában keresett fel Takács Gyula költő és Bánffy György színművész, hogy beszélgessenek vele hivatásáról, pályájának alakulásáról, munkáiról. A beszélgetés alkalmat ad Würtz Ádám legszebb grafikáinak bemutatására, néhány, a rajzaival illusztrált szép vers meghallgatására is.

Budenz-ház, Ybl-gyűjtemény

nek?

ÖRÖ

tájára épitve. Min
valaha az is volt.
Mostani funkcióját
nem tudni jobb-e,

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 FEB 12

TOLNA MEGYEI NÉPÚJSÁG

Würtz Ádám, grafikus művész

1021

* **WÜRTZ ÁDÁM** grafikái láthatók ebben a hónapban a tamási járási könyvtár folyosógalériáján. A két képsorozatot — Shakespeare Rómeó és Júlia, valamint a Szentivánéji álom című drámák illusztrációit — a művész ajándékozta a könyvtárnak.

A VOLÁN 11. sz. Válla-
lat nakai üzemegysége

ALAKOK ÉS ABLAKOK. Ginjári Igaz szerelem című jelenetében Halász Judit és Tahi Tóth László
(Zih Zsolt felv.)

iamiben ludasként a mikrofonja elé kerüljek. Mert aztán nála nincs háttal állás, mint a Kék fényben. Ha egyszer majd szükségét érzi, még a lakcímét is bemondja a vétkesnek. Én nem bánom, sőt, tetszik az egyenes beszéd, de aki a pácban van...

Jóval szelídebbek voltak a szovjet szerzők derűs írásai, melyeket

Alakok és ablakok

címen láttunk szombat este egy szálra fűzni. Az összeállítás csakugyan derűt fakasztott és tetszett az a dramaturgi ötlet is, amivel összefűzték a jeleneteket. Csuda egy ház, mondhatom. A lakók is különös figurák, meg a jelenetek színvonala is vegyes. Nekem legjobban *Leonyid Lencs* jelenete tetszett, lehet, hogy azért, mert *Szemes Mari* és *Sinkovits* játszotta a házaspárt. És jó írás a *Ne felejtsd el cserélni a vizet!* A többi felejthető. *Benedek Árpád* lendületes, színvonalas rendezése nyomán mégis jó szombat estét tölthettünk a televízió előtt.

És aki még bírta, megnézhette a

Rokokó háború

című tragikus bohózatot is. *Görgey Gábor* abszurdoid tragikomédiája nem kifejezetten a tömegeknek íródott, bár *Sándor János* világos, áttekinthető ívű rendezése igyekezett közvetlenné, közérthetővé tenni a művet. Úgy érzem, túlságosan is. Az ütközések rendre föloldódtak a bohózatban, a bohózati elemek tragikussá színeződtek. A játék gyors váltásokra épül, tán ezért nevezte a szerző is tragikus bohózatnak. Mi, sajnos, nem tudunk bohózatot játszani, valahogy nincs gyökere nálunk. Ezért aztán bárhogy sütik-főzik a műfajt, felemás lesz az eredmény. A stilizált lebegés a színpad és a költészet, a gondolatiság és a vaskos realizmus között szintén kitaposatlan út, Görgey szívesen sétál a megfogalmazhatatlanságban. Végül mégis örülhetünk neki, hogy a tévé partnerül szegődött, örülhetünk a sokszínűségre való törekvésnek és örülhetünk a színészi alakításoknak. *Körmendi János*, *Tábori Nóra* és *Mensáros László* játékának.

Városlakó lévén, nekem

A fekete macska

hol „francia" kölnit, hol meg éjszakai bárt jelent. *Asztalos István*, a magyar irodalom egyik nagy alakja számára azonban a babonás-misztikus bajhozó és szerencsét hozó állatot jelenti; pontosabban: darabjának hőseit babonázza ez az aprócska, ártalmatlan, emberi szerencsére, balsorsra érzéketlen állat. *Harag György* átdolgozása és rendezése pontosított, jó érzékkel mutatott rá: a babonasággal vert embereket más még jobban sújtja. Ez a más — a szegénység, a nyomorúság.

Asztalos István egy népi, szerelmi háromszög-drámában rajzolja fel ennek a nyomorúságnak tragédiába futó szálait. Ártalmatlan ügyként kezdődik a családi perpatvar: a nagygazdákhoz a szegény meny fekete macskát hoz. Miért hozza? Mert ura mellett, anyósa mellett egyedül van, nincs senkije-semmije. Igaz, „beült a vagyonba" —, de kiderült, számára legalábbis, hogy emberi lehetőségei ezzel nem növekedtek. Sőt: most már köti a gazdagság, a néhanapi új ruha, a mindennapi jobb étel. Körülötte szinte mindenki éhezik. A kerítőnő is, aki pontosan érzi, hogy Bolond Lina lányának, a vagyonba tévedt fiatalasszonynak igazi férfira van szüksége a nem hozzá való férje helyett.

Sötét, tragédiát érlelő balladát rendezett Harag György. *Pártos Erzsi* és *Horváth Teri* öregasszony-figurái a sötét ruhákból kivillanó kezekkel, szemekkel játsszák el, hogy a sors nem a fekete macska babonája körül kergeti őket, hanem a szűkös léthelyzet, a társadalmi-közösségi lét behatároltsága miatt kell — miattuk — meghalni valakinek. *Csomós Mari* indulatai, sötét fenyegetései pontosan céloznak: a fiatalasszony szépségét, erejét s elkárhozásának szükségszerűségét mutatja meg. *Piróth Gyula* és *Iglódi István* a háromszög férfi-tagjaiként, tisztán, érett eszközökkel, nagy művészi fegyelemmel mutatják meg az emberi érzelmek hiábavalóságát, a hiábavalóság valódi okát, a társadalmi megosztottság végzetes formáját.

Bulla Károly

ROKOKÓ HÁBORÚ. A tragikus bohózat egy jelenete (Bánsági Ildikó, Hacser Józsa és Tábori Nóra)
(Vörös Ilona felv.)

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1976 FEBR 7
Würtz Ádám
Film-Szinház-Muzsika

1021

WÜRTZ ÁDÁM:

„Hulló idő"

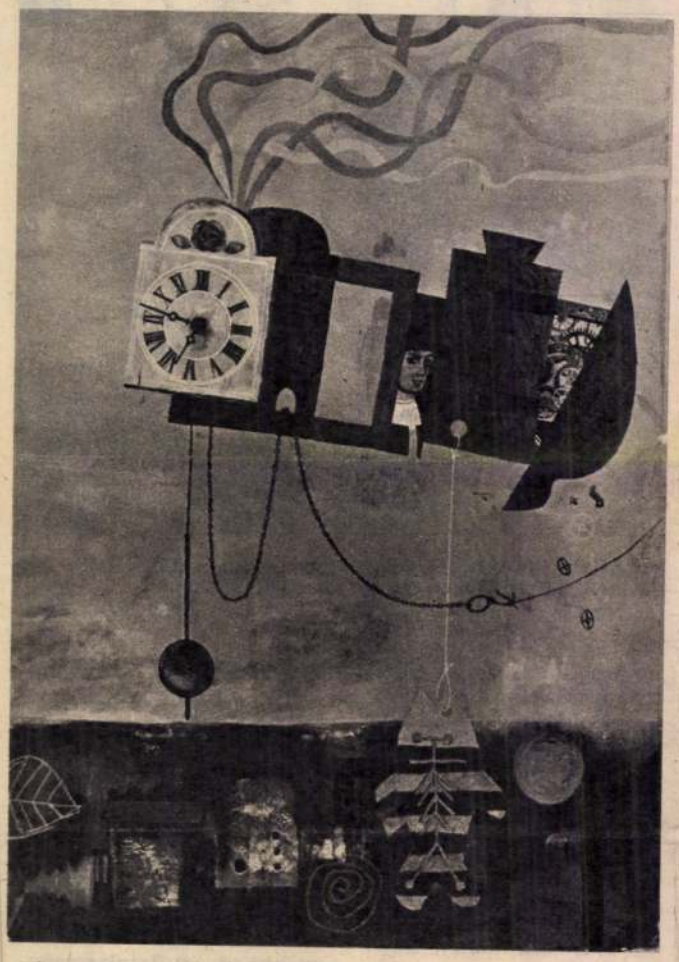

„Hulló idő." Würtz Ádám grafikája

Az ősszel kisfilmet készített nálam a televízió — a grafikusról. És sok szó esett a gyermekkoromról, az indulásról. Úgy tudom, a film a jövő héten kerül adásra. Most itt a rádióval és a televízióval kapcsolatos emlékeimről, gondolataimról szeretnék írni.

Gyermekkoromban otthon, Tamásiban fülhallgatós „detektoros" rádiónk volt. A kristályon sercegő tűvel kerestük a „hangot" és a „boldog révület" arckifejezése jelezte, hogy megszólalt a „csoda" a fekete bakelit fülhallgatóban. A ciripelő hang a messzi Budapestről jött és az valami varázslatnak tűnt, olyan volt, mintha kicsi babszem-emberkék beszéltek, muzsikáltak volna a kis dobozból. Valamivel később, hogy a villanyt bevezették a faluba, itt-ott megjelentek a „lámpás", hangszóros nagy rádiók. Az elsővel egy nyári délután találkoztam. Magam előtt látom most is, ahogy egyedül ülök a Tormáék előtti kőhídon — valamelyik pajtásomat várva. A kis lejtős utca üres volt, az úton vastag forró por — a kis akácosban előttem libák hűsöltek.

Egyszer csak az utca végén magas deszkakerítés mögé bújt házban megszólalt egy ilyen nagy rádió. Csodálatos muzsika zendült fel, nagy hangerővel. Szinte hipnotizáltan álltam fel s indultam a ház felé. Egy akácfát átölelve álltam meg a házzal szemben s éreztem, hogy még a fa is remegett a zene áradatában. Csoda volt ez nekem, aki eddig a helyi cigányzenészeken és a „szőllőhegyi" rezesbandán kívül mást nem hallottam, s most egy nagy szimfonikus zenekar Beethoven Egmont nyitányát játszotta a poros Pogácsás utca sarkán.

Mintha egy óriás vett volna a tenyerére — a hátam borzongott — valami összeszorított belülről — szomorú és boldog voltam egyszerre. Szinte repültem a zenével együtt a poros akácfák felett az ég felé.

Most itt ülök a műtermemben; az akácfák alatti rádióélmény óta harminchat év telt el. Történelmi és csodákkal teli évtizedek. És arról gondolkodom, hogyan látom ma a televízió és a képzőművészet kapcsolatát.

Ha valaki a gyermekkoromban azt mondja, hogy a hatvanas években, szinte az egész ország otthon ülve villogó fényű „ablakokon" keresztül látja, hogy mi történik a nagyvilágban, s látni fogjuk majd, hogy fehér „búvárruhás" emberek lépnek a holdra s mindezt „egyidőben", akkor azt a „jóst" biztos kinevették volna. S ma mindez milyen természetes, milyen hamar megszoktuk. Pedig egészen a múlt század közepéig az emberiség vizuális képigényét egyedül a képzőművészet elégítette ki. Csak a festő tudta képén ábrázolni, megeleveníteni azt, amiben hittek az emberek, ahol magukra és a világra ismerhettek.

Így teljesen érthető, hogy egy nagy kép leleplezése, egy híres festő munkája a zarándokok tízezreit indította útra a katedrálisok felé, hogy saját szemükkel láthassák „az utolsó ítéletet". És a hatás nem maradt el, a vizuális élmény térdre kényszerítette a hivőket, hiszen saját szemükkel láthatták a pokol lángjaiba zuhanó elkárhozottakat, a „tevékenykedő ördögöket" — az ítélkező Istent, s a megnyíló égbe szálló jó lelkeket. Hogy ez milyen nagy élmény lehetett, azt a mai ember szinte el sem tudja képzelni. De ugyanígy élmény volt a portré, az életkép, a táj, a csendélet is és a történelmet idéző csataképek.

S akkor a múlt század közepén megjelent a fotózás és röpke száz év alatt mivé fejlődött. A fénykép, a film, a rádió, a televízió forradalmasította az emberek vizuális és információs igényét és annak kielégítését. Nem véletlen a képzőművészet párhuzamos forradalma sem. Az új helyzetben a képzőművészet is nyert — olyan lehetőséget, amelyben a művész egyéni világának a kiépítése, karakterének, fantáziájának, költészetének szabadsága még jobban megvalósulhat.

A fotó, a film, a televízió, bár rokonai a képzőművészetnek, de nem a képzőművészet szerepét töltik be. Önálló művészetté fejlődnek a technika teremtette lehetőségekkel. A képzőművészet különböző áttételekben hat rájuk, a hagyomány és az élő is egyaránt, de akkor jó a film, a fotó, a televízió, ha sajátos lehetőségeiben teremt művészetet és nem a hasonlóságban.

Az új technikai lehetőségek nagy tömegű és kitűnő minőségű reprodukció előállítására és széles körű információra adtak módot. Soha korábbi korokban nem ismerhette úgy a művész a múlt hagyományait és a saját korát sem, ahogy azt a ma embere ismeri. Itt van körülöttünk könyvekben, színes reprodukciókban az altamirai barlangrajzoktól napjainkig szinte minden, amit az ember alkotott. Ide kapcsolnám a televízió adta lehetőségeket is.

A televízió élménye, ha nem is térdre, de „fotelba" kényszerítette a ma emberét, hogy vizuális igényét és információs éhségét kielégítse. Látunk jó képzőművészeti műsorokat, filmeket, melyek közelebb hozzák az emberekhez a múlt és jelen képzőművészetét.

A jelenlegi tévéműsorból én azt hiányolom, hogy nem elég frissen követi és mutatja be mai képzőművészetünk eseményeit. Arra gondolok, hogy jó lenne, ha a tévé hetenként 5—10 perces „tévékatalógust" tárna elénk. Az éppen megnyílt és még „látható" egyéni kiállításokról adna hírt, fővárosiról, vidékiről egyaránt. Ez képriport lenne egyenes adásban. A műsorvezető mutatná a fotókat és mondaná a szöveget. Portréfotó, életrajz-ismertetés, és hogy hol van a kiállítás, majd egy-két reprodukció a kiállított munkákról. Könnyen és gyorsan lehetne ezt a fotósmunkával megszervezni és egy kis idő múlva, ha a sorozat gyakorlattá válik, már a művészek maguk is küldhetnék a fotóanyagot a kiállításukról és önmagukról, s ezeket is fel lehetne használni. Friss, élő kapcsolatot teremtene ezzel a tévé, a néző és a látható kiállítások közt, s ez korszerű és nagyon jó segítség lenne a mai képzőművészetnek.

Ahogy itt írok, közben este lett, kint esik a hó, olyan mintha a gyermekkoromból hullna. Besötétedik, állok a műtermem ablakánál, lent a téren már minden fehér.

A lakásokban itt is, és szerte az egész országban kigyúlnak a televíziók fényes ablakai

069. számra, a
a.

Gumós begó
vegyes szín)
ágtól függően
–20 Ft-ért, kr
agyma (töb
ben) 4—5 Ft-
ató. Gumós
nag, fodros
/4 gramm 25 Ft, sír-
egónia és díszcsalán
/4 gramm 20 Ft.
gyéb virágokból kér-
en árjegyzéket. Fülöp
365 Dénesfa.

Fizetés: megegyezés szerint. Lakás, koszt biztosítva. Ajánlatokat az 1049. számra kérek, a lapkiadó vállalathoz.

lalat központja, munkaügyi osztály, 1325 Budapest IV., Táncsics Mihály u. 1—3.

lkalmaznak

Autószerelőket azonnal felveszünk. Jelentkezés: Kaposvár, Cseri út 20. Műszaki Erdészet. (12634)

A Kaposvári Tejipari Vállalat felvesz elektrolakatos, lakatos és villanyszerelő szakmunkásokat. Felvesz továbbá gépipari technikust.
Feltételek: legalább 5 évi — szakmában eltöltött — gyakorlat és kaposvári lakos legyen.
A felvételnél előny, ha kompresszorkezelői vizsgával rendelkezik és tmk-munkában jártas a dolgozó. Fizetés: megegyezés szerint.
Jelentkezés: a vállalat műszaki osztályán, Kaposvár, Zalka Máté u. 8. sz. alatt. (175913)

Nyolcórás munkaidőre férfi plakátragasztót felveszünk. Magyar Hirdető, Kaposvár, Kossuth Lajos u. 15. (475829)

Kézi- és konyhalányokat, illetve pénztárost felvesz a Mecsek Vidéki Vendéglátó Vállalat kaposvári kirendeltsége Május 1. u. 57.

A Somogy megyei Tanács Gyermektüdőgyógyintézete (Mosdós)

népművelő könyvtárost

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 FEB 1 41

SOMOGYI NÉPLAP

Würtz Ádám, grafikus

1021

Tv-jegyzet

Látogatóban Würtz Ádámnál

A tv-tárlat különös műfajával találkoztunk csütörtökön este. A képernyőn láttuk *Würtz Ádám* grafikai »mini tárlatát«, mely azért volt jelentősebb a szűkre szabott keretnél, mert az alkotóval beszélgető *Takáts Gyula* és *Bánffy György* kérdései a mélyebb megismerést segítették. (A képernyőn olykor csak részleteken keresztül sikerült a mű bemutatása, a grafikai vonalgazdagságot nem sikerült minden esetben teljességgel követni a kamerával.)

A látogatás így is megragadta a nézőt. Nemcsak a somogyi embernek mondott sokat a beszélgetés. Würtz Ádám a művész és a szülőfalu kapcsolatát olyan teljességgel érzékeltette, hogy abból az alföldiek is értettek.

A nyaranta a megyébe, a Balatonhoz visszatérő grafikust szülőfaluja fölkérte, hogy rendezzen otthon egy kiállítást. A kérés belső parancsolattá vált. *Würtzben a falu igénye személyes mondanivalóvá formálódott*, »megmozdultak benne« gyermekkori élményei. Ezt követte nagy pontossággal a kamera, itt vált képi mondanivalóvá a látogatás.

Takáts Gyula, akinek sok kötetét illusztrálta Würtz, elsősorban ezt a lehetőséget ismerte föl a műsorban, kérdéseivel a szülőföld, az alkotó kapcsolatát kutatta. Bánffy György a versek felől közelített az irodalmi ihletésű rajzokhoz: *József Attila, Shakespeare* költői képeinek grafikai rajzokká válását követte a színész és a vonal mesterének párbeszéde.

A műsor szerkesztésén múlott, hogy a látogatás félbeszakítottnak tűnt a néző előtt.

H. B.

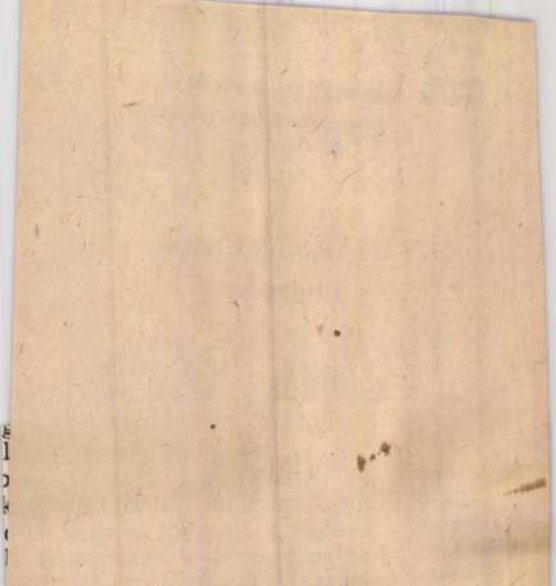

ngzott. Fegyveres katonák jöt-
: a térre, egyszerre léptek, egy
ıkállas, fáradt katonát fogtak
zre; piszkos ruhában, öv nél-
l, fegyver nélkül, lépést tartva
alogolt köztük.

Felhő úszott a nap elé, és még
legebb lett most. Felálltunk és
:tünk. Ági kicsit mögém állt és
ém kapaszkodott, a térre tor-
ló utcákból emberek siettek fe-
k, tömeg verődött össze, elénk
:ak és körénk álltak, nem lát-
ık semmit.

Álltam és verejtékeztem. Vala-
borzalmas történik, éreztem.
rülöttünk az emberek ruháiból
t a meleg. Fölnéztem, az ég
rke volt.

csöndesen
lihoz roha
tig.

Az esti
suhogott a
volt, vörös
a lépcsőn
vér folyt,
lámpa ingo

— Hazud

— sikolto
borzongva

— Csönd
gyen már!
a terítőt! –
Ági behúzo
kanalazza
szákról és
töztet, de

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1970 MÁJ

GYERMEKÜNK

Budapest

Würtz Ádám

1021

(Részlet a FAIRY SPRING
című versciklusból)

WÜRTZ ÁDÁM rajza

A Hazafias Népfront Heves-
si nyugdíjas klubja a járási
népfront helyiségében szer-
dán délután tartotta foglal-
kozását, melyen a klub tag-
jai a közelgő népfrontvá-
lasztásokról, a VI. kongres-
szus előkészületeiről kaptak
tájékoztatást Lukács Józseftől, a járási titkártól.

A találkozón részt vett Huppán Béla, a Hazafias Népfront Heves megyei Bizottságának munkatársa is.

Ös

Mitől szocialista egy brigád? Sok mindentől, de néhány alapvető követelménynek feltétlenül meg kell felelnie. Például az emberséges magatartásnak. Lehet-e ezt viszont megtervezni, felajánlani, beírni a vállalások közé? Lehetni lehet, de ha csak azért humánusak, mert ezt beírták a brigádnaplóba...!

Furcsa módon alakult ez a SZÖVTERMÉK gyöngyösi telepén a Kandó Kálmánról elnevezett tmk-s brigádnál. Hogy hogyan?

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 FEB 12

Népújság Heves

Würtz Ádám grafikus

21.'5:

Vendégségben Würtz Adámnál

Würtz Ádám illusztrációit szinte mindannyian ismerjük, — a mesekönyv-nézegető kisgyerektől a szépirodalmat szerető felnőttig egyaránt.

A film személyesen is bemutatja a művészt,akit Balaton-parti házában keresett fel Takáts Gyula költő és Bánffy György színművész, hogy beszélgessenek vele hivatásáról, pályájának alakulásáról, munkáiról.

A beszélgetés alkalmat ad Würtz Ádám legszebb grafikáinak bemutatására, s néhány, a rajzaival illusztrált szép vers meghallgatására is.

21.15: VENDÉGSÉGBEN WÜRTZ ÁDÁMNÁL

Würtz Ádám illusztrációit szinte mindannyian ismerjük — a mesekönyv-nézegető kisgyerektől a szépirodalmat szerető felnőttig egyaránt. A film személyesen is bemutatja a művészt, akit Balaton-parti házában keresett fel Takáts Gyula költő és Bánffy György színművész, hogy beszélgessenek vele hivatásáról, pályájának alakulásáról, munkáiról. A beszélgetés alkalmat ad Würtz Ádám legszebb grafikáinak bemutatására, s néhány, a rajzaival illusztrált szép vers meghallgatására is.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 FEB 12

NÓGRÁD

Kürtön Ádám grafikus-művész

Maj tévéajánlatunk

1021

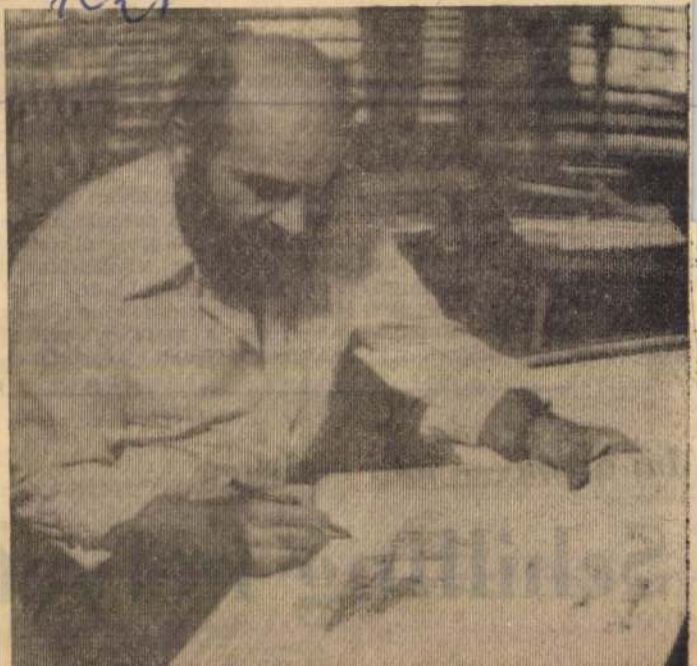

munkákat februárban kezdik
a létesítményt decemberben
ják át rendeltetésének.

— VIRÁGZIK A TÉLTEMET
Sopron üdülőnegyede, a Löve
napsütötte, védett kertjeiben
virágzott a tavasz első hírnö
a téltemető. A gumós, fehér
rózsaszínű virágú növény az or-
országban több helyen a szabad-
ban is díszlik. Sopronban a fehér-
virágút honosították meg.

— MINIKÖNYV-KIÁLLÍTÁS.

gyártását. Több ezer mester-
séges fészket készítenek: a tapasz-
talatok szerint ugyanis a megfe-
lelő ívóhelyet kereső halak
gyakran veszik igénybe a felkí-
nált „nászágyakat".

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1976 FEB 12

Würtz Ádám, grafikus
különös

1021

Mai tévéajánlatunk:

21.15: Vendégségben Würtz Ádámnál

Würtz Ádám illusztrációit szinte mindannyian ismerjük — a mesekönyvnézegető kisgyeroktől a szépirodalmat szerető felnőttig egyaránt. A film személyesen is bemutatja a művészt, akit Balaton-parti házában keresett fel Takáts Gyula költő és Bánffy György színművész, hogy beszélgessenek vele hivatásáról, pályájának alakulásáról, munkáiról. A beszélgetés alkalmat ad Würtz Ádám legszebb grafikáinak bemutatására, s néhány, a rajzaival illusztrált szép vers meghallgatására is.

to.
zfegyelem?
s munkára ké-
ob tudása sze-
ell az emere-
végeredményt
a vezető egyé-
is. Megtörtén-
...
ni?

ryelemmel?
őt nem kellően
unkát és fusiz-
ikmáját ismeri,
Pontosan tud-
sem kérhet —
negbecsülés ki-
fontos, hogy a
z emberek elé,
itikai kérdések

udom az izga-
ni a nyers vas,
rkezetet, alkat-
ásodik egy gép
: a dolgozó to-
kevesebb a bo-
együtt az em-
ni, ha úgy kö-

őszerészek. He-
ozatával kitün-
ja még marad.

ER ZOLTÁN

jük *a hagyomány*
nalát is. Akár történ
filológiai, akár eszté
kintetben szinte tét
mutathatjuk, hogy
korábbi korok mű
későbbiekére, miké
lyásolta azok fejlő
tározta meg esetle
nyeges sajátossága

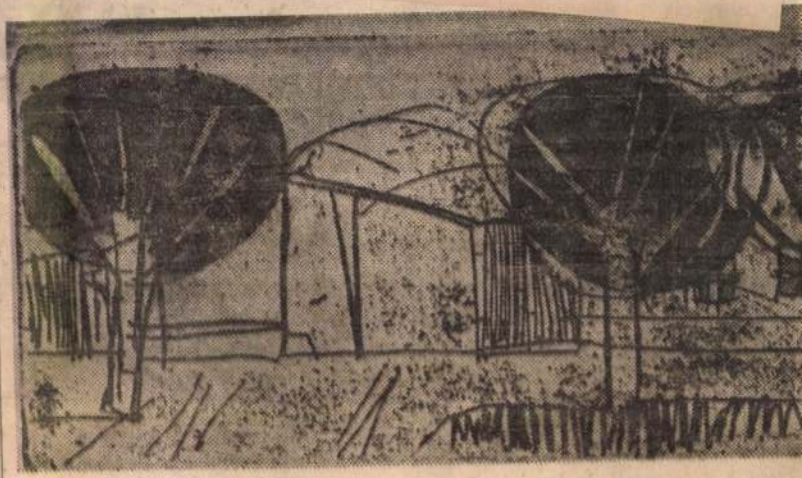

CSOHÁNY KÁLMÁN: MÁRTÉLYI FÁK (rézka

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged
1976 FEB 8

Würtz Ádám

1021

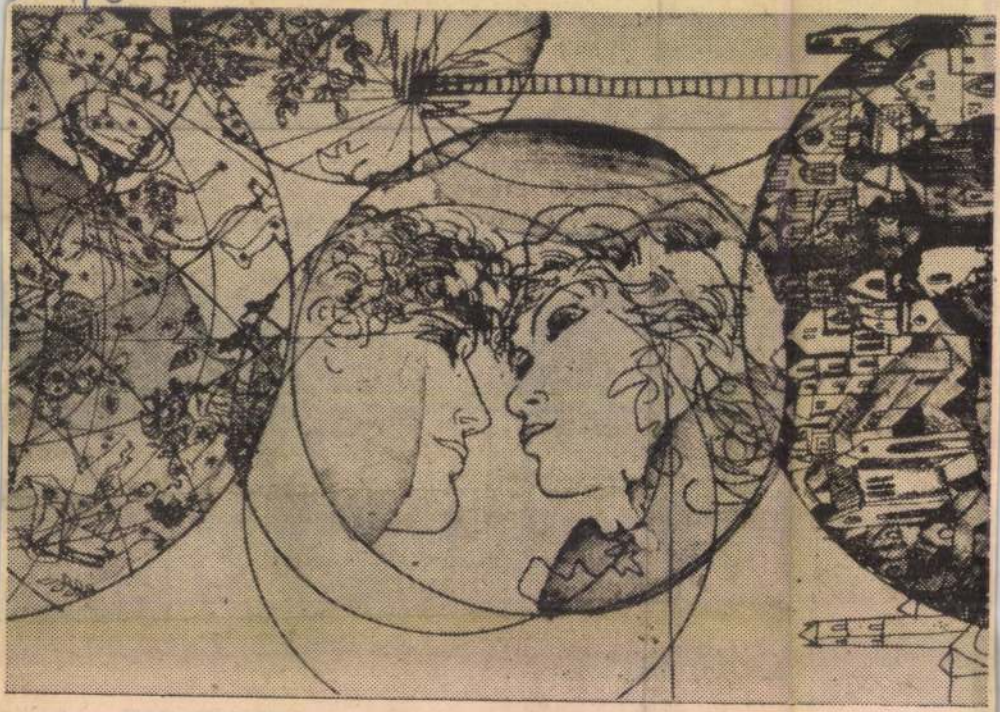

WÜRTZ ÁDÁM SHAKESPEARE: RÓMEÓ ÉS JÚLIA (RÉZKARC)

ISZAAK BABEL

IGAZSÁG, IDÉZŐJELB

Az Odesszai történetek

Először Benya Krikkel gyűlt meg a bajom, másodjára Kozák Ljubkával. Van maguknak fogalmuk arról, hogy mit jelent ez? Érzik a szavak súlyát? Mintha egyenest a halálba vinne az ember útja, már igazán csak Utocskin hiányzik hozzá, az a megszállott automobilozó. De vele szerencsére nem volt találkozásom, azért is vagyok életben. Ez az Utocskin, a veres üstökével, meg a savó szemével fenyegető kolosszusként mered Odessza fölé. És előbb-utóbb mindenki odakerül a lába alá — akarom mondani, a kerekei közé.

... De hát az elbeszéléssel sohasem szabad mellékutcába kanyarodni. Még ha mindjárt akác és gesztenye virágzik azokban a mellékutcákban, akkor sem. Egyszóval: térjünk rá előbb Benyára, aztán Ljubkára, s azzal fejezzük is be. És akkor mindenki azt mondja rá: ott a pont, ahol lennie kell.

... Felhajtó lettem. Felhajtó lettem, Odesszában, és erre még családot bontottam, új hajtásokat engedtem. Hanem aztán az új hajtások terhe lehúzott a nyomorúságba. Hogy hol van itt a feneség? Megmondom én: a konkurrenciában. Máskülönben nem hánytorgatnám én az igazságot. Nincs énnekem szakmám. Mi marad akkor nekem? A levegő. A napfényben szikrázó, csillogó, de mégis csak üres levegő. A hajtások pedig enni kérnek. És nem is egy, de hét, a feleségem a nyolcadik. És még így se hánytorgattam volna az igazságot. Nem én. Az igazság hánytorgatott meg engem. Hogy miért? A konkurrencia miatt.

Az a szövetkezet, amelyikről szó lesz, az *Igazság* nevet viselte. Egy rossz szót sem lehet mondani róla. Vétkezne, aki rosszat mondana rá. Hatan alapították, „primo de primo", és mindegyikük elsőrendű szakember a brancsban. A bolt dugig áruval, az őrzésére pedig kit állítottak oda posztos rendőrnek: Motyát, a Golovszkaja utcából. Kérdezem én, kell ennél jobb alkalom? Ennél jobb alkalmat álmodni sem lehet. Különben az üzletet az „Igazság" könyvelője ajánlotta. Tiszta üzlet, megbízható üzlet, nyugodt üzlet. Tisztára csutakoltam hát esendő testemet és odacövekeltem Benya elé. De a Király úgy tett, mintha észre se venné az én frissen csutakolt testemet. Így hát megköszörültem a torkomat és előadtam, hogy s mint:

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 MÁJ 11

TÜKÖR
Budapest

Winter Ádám

Iszer

1021

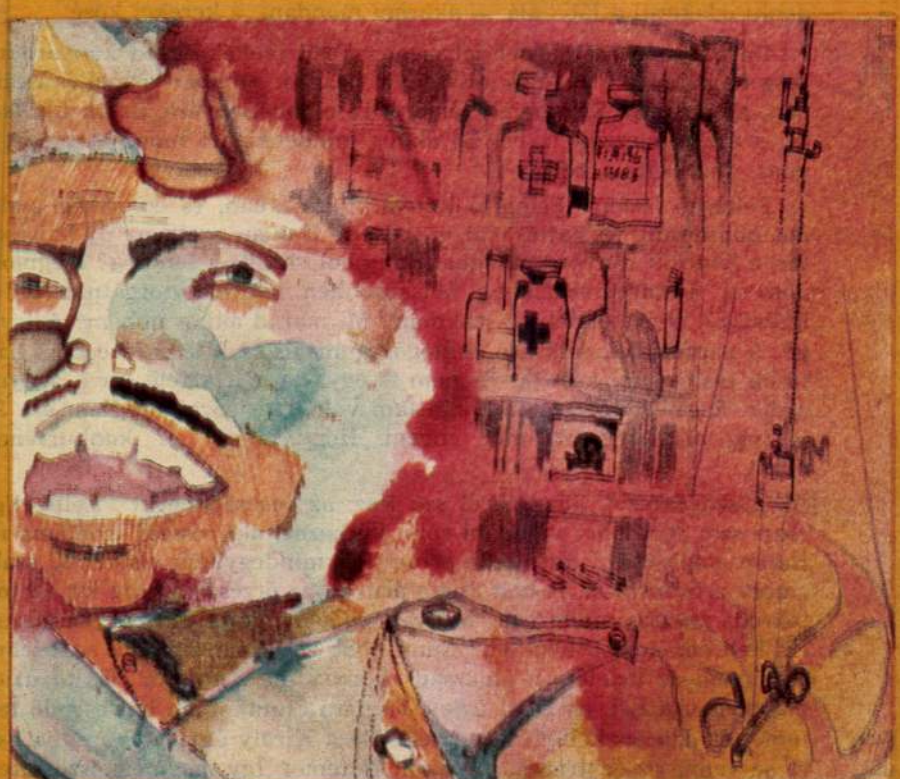

HETI AJÁNLAT

ajánljuk • nem ajánljuk • ajánljuk • nem ajánljuk • ajánljuk • nem ajánljuk

Dessewffy László: A MENEKÜLŐ

Karcsú kisregény, de a benne elbeszélt életanyag napjaink legsúlyosabb kérdéseit rajzolja ki: csupán az gyilkos, aki orvosi hatáskörét túllépve életképtelennek nyilvánított és „eltüntetett" koraszülött csecsemőket, vagy bűnrészes mindenki, aki a luxusért, kényelmes életért lemond a megszületendő gyermekekről? A rendőrségi vizsgálat elől menekülő orvos szökésének négy napját elbeszélve Dessewffy a felszabadulás után értelmiségivé lett nemzedék különféle tagjait vonultatja fel s anélkül, hogy egyértelműen ítélkezne felettük, megmutatja: valamenynyiük lelkét terhelik a Kenéz doktoréhoz hasonló vétkek: hitek elvetélése, mások ambíciójának meddővé amputálása, korrupciók vagy csak fásultság okozta szellemi abortuszok. A színvonalasan megírt regény jó, gondolatébresztő olvasmány. Több akkor lehetett volna, ha a típusok belső rajzát, a helyzetek kidolgozottabb összefüggéseit megteremti a szerző. (Szépirodalmi)

— keser —

Nyerges András: MAGAM ELLEN

Szinte gyerek volt még, amikor első versei a Tűztánc antológiában megjelentek, s lényegében ma is fiatal költőnek számít. Verselésének biztonsága, s ami ennél is több: mondanivalója azonban érett költőre vallott már első kötetében, az Emberi hitben is. Mostani — ötödik — verseskönyve néhány keményráncot is kirajzol a költőportrén. Mert mindenekelőtt azokat a közéleti és egyéni gondokat örökíti meg, amelyek napjainkat, legújabbkori történelmünket meghatározzák. Hangjában ugyan most is kamaszosan friss, képeiben játékos ötletek villognak — kritikai szemlélete azonban még határozottabbá vált. Az utóbbi években főleg műbírálatokat publikáló Nyerges András ismét elkötelezett lírikusként igazolja tehetségét. (Szépirodalmi)

B—s.

Leslaw M. Bartelski: A VARSÓI FELKELÉS

Varsó Óvárosában a lengyel felkelők 4 nehézgéppuskával, 52 automata karabéllyal, 249 géppisztollyal, 35 lángvetővel, 6 páncéltörő gránátvetővel, egy tüzérségi löveggel, valamint egy aknavetővel rendelkeztek. Bartelski, aki részt vett a harcokban, megállapítja: „Nyugodtan mondhatnánk akár azt is, hogy a felkelők puszta kezükkel védték magukat". 1944. nyarán—őszén hatvanhárom napig harcolt Varsó népe a nácik ellen. Az emberek korra, nemre, foglalkozásra való tekintet nélkül építették a barikádokat. Vezetőik úgy adtak jelt a harc megkezdésére, hogy tervüket a szövetségesekkel és a szovjet hadsereggel nem egyeztették. A kezdeti lelkesedést, sikereket szörnyű vég követte. Amikor október elején a még harcolók letették a fegyvert, Varsó több negyedének nem voltak utcái, kő kövön nem maradt. 200 000 ember halt meg hatvanhárom nap alatt. A hősies harcok történetét rögzíti a könyv történeti hitelességgel (Kossuth Könyvkiadó)

M. K.

Gianni Rodari: BELEESTEM A TÉVÉBE

... mert aki sokat nézi a tévét, azt a készülék végül is magába szippantja, s úgy jár mint Gip, a milánói kisfiú, ennek a sok humorrai, mesebeli fordulatokkal megírt regénynek a hőse. Az olasz szerzőnek már olvashattuk — vagy felnőttként: felolvashattuk gyermekeinknek — magyarul kiadott regényét (Jácint úrfi), s akkor is, most is tapasztalhattuk, hogy nemcsak az ajánlott korosztály, a 8—10 évesek, de a kisebbek és idősebbek is élvezhetik a leleményes meseszövést és a szemlélet derűs humanizmusát. A fordítás munkáját Karsai Lucia végezte, a kitűnő illusztrációk Hegedűs Istvánt dícsérik. (Móra)

B. E.

Dimitar Dimov: ELKÁRHOZOTTAK

Állami Déryné Színház

A bolgár szerző drámája a polgárháborús Spanyolországban játszódik s egy különös szerelem történetét beszéli el. Különös, mert a hősnő — külföldi, gazdag szépasszony — egy vendéglői incidens során megismerkedik, majd beleszeret egy jezsuita szerzetesbe. A férfi unszolására minden vagyonát átengedi poltikai célokra, s eszközévé lesz maga is a fanatikus pap törekvéseinek. Nemcsak vagyonából, de emberségéből is kifosztva már csak a kábítószerekben talál „menekvést".

A darabot rendezte: Lacina László.

LEAR KIRÁLY

Huszonötödik Színház

Ez a Lear fiatal, mintha csak az imént koronázták volna királlyá. Még a lányainál is fiatalabb, Gonerilnél, Regannál, s kimondani is nehéz: még Cordeliánál is! — hiszen azok, mihelyt a gyeplőt a kezükbe kaparintják, Learnél sokkal gyakorlottabban játsszák a trón „húzd meg, ereszd meg"-játékait. Fiatal, mert a Huszonötödik Színház Lear király-előadásának alig van valami köze a shakespeare-i műhöz. A történet szerepek kihagyása, egybemosása és fölcserélése, a végkifejlet szűzies szellemű megváltoztatása révén szerkezetileg tisztes kamaraprodukcióvá zsugorodott, de a színpad és a játék feltöltődött jelképekkel, rituális táncokkal, songokkal. Végül minden részlet egybeolvad valami nagyon tudatosan szított tűzben. A játék a műkedvelők legőszintébb erőfeszítéseire emlékeztető energiával már-már önkívületi állapottá fokozódik.

A Lear királynak ezt a frivol változatát nyilvánvalóan ürügynek tekinti a Huszonötödik Színház arra, hogy a hűség és az ellenszegülés egymástól gyakran meg sem különböztethető lehetőségeiről beszéljen. Ezért a gondolatkörnek a központjában (amelynek kikerekítéséhez kapóra jött a társulat és rendezője — Szigeti Károly — számára ez a sokat és sokféleképpen játszott Shakespeare-tragédia), nem is a király, hanem Cordelia áll. Minden fontos kérdés ő körülötte vetődik fel, s minden fontos kérdésre az ő, néha hajmeresztően groteszk beállítása adja meg a választ. Ő a hűséges lázadó. S nem hajmeresztő-e már önmagában is a „lázadó" előtt ez a rabszolgai „hűséges" jelző? Nem hordozza-e már önmagában is azokat az elektromos töltéseket, amelyeknek kisüléseitől szikrázik, néha még villámlik is a színpad?

Ez a Lear tehát nem Shakespeare-dráma. Új magyar színmű.

B—h

VÁLÁS ELŐTT

A Mel Stuart rendezte színes amerikai film egy elhagyott asszonyka válás előtti hányódásait beszéli el. A különféle alkalmi kapcsolatok és tanácsok ugyanis nem adnak számára fogódzót. Végül megismerkedik egy öregemberrel, aki példája révén rávezeti, hogy önmagából kell erőt merítenie az önálló élethez. A válás okozta emberi gondok kétségtelenül nem idegenek a mi életünktől sem, de a film adta pozitív gondolatok halványabbak annál, hogy markánsabb viszonyok között érvényesnek tarthatnánk.

ILOVSZKY
BÉLA
(MTI)
FELVÉTELEI

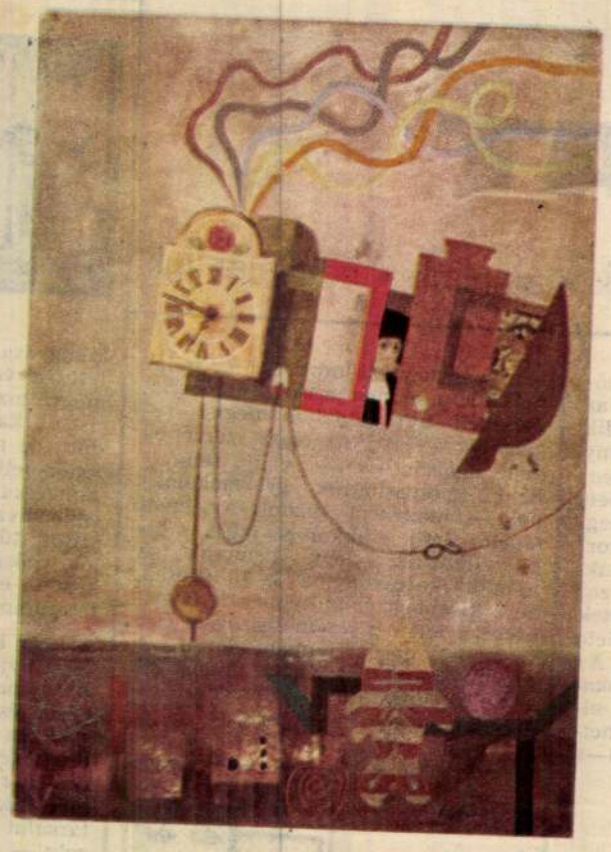

Tükör a Tükörben

A Televízió legszélesebb körben ismert műsora a híradó.

A Tv-Híradó Tükre pályázat során áprilisban és májusban hetenként 5—5 kérdést közöltünk, illetve közlünk. Válaszukban a pályázók véleményüket, megfigyeléseiket küldhetik be.

A pályázatban részt vevők között **hetenként egy ötszáz- és öt darab százforintos vásárlási utalványt sorsolunk ki.** Azok között, akik a két hónap valamennyi Tv-Híradó Tükrének elkészítésében segítségünkre voltak, **három darab ötezer forintos gépkocsi-nyereménybetétkönyvet** sorsolunk ki.

A véleményekhez mellékelni kell a kitöltött Tükör a Tükörben c. pályázati szelvényt. Beküldési határidő: 1976. május 12. szerda.

Cím: Tükör szerkesztősége, 1932 Budapest, 8. Pf. 6.

A borítékra, kérjük, írják rá: **Tükör a Tükörben.**

Az 5. hét kérdései:

A szocialista országok mely fontosabb sajtóorgánumára hivatkoztak a híradóban a héten (május 11—15) és mivel kapcsolatban?

Hol látható a híradóban pénteken — május 14-én — bemutatott képzőművészeti kiállítás?

Az időjárásjelentésnek melyik illusztrációs megoldását tartja jobbnak: a rajzost, a fotóst vagy valami egyéb megoldást?

Melyik riportnál sajnálta, hogy nincs még színes készüléke?

Emlékszik-e olyan hírre, információra, amelynek kapcsán életének valamilyen fontos mozzanata jutott az eszébe?

Ismétlés, tálalás és egyebek

Szögesen ellentmondó véleményeket kaptunk a TV Híradó III. kiadásának szerkesztési megoldásairól a második heti kérdések kapcsán (3. kérdés). Meglepetésre több olyan válasz is érkezett, amely szerint a kedves néző az I. kiadást változatlan formában szeretné újra látni a napi program végén. Érvelésüket Csonka Lászlóné így fogalmazta meg: „Korán fekvők vagyunk, miért maradjunk le a pihenés végett esetleges jó híradásokról. Aki pedig az elsőt nem tudta nézni, azt *megnyugtatja* majd, ha tudja, hogy *változatlanul* megismétlik egy későbbi időpontban."

A híradót szemlátomást kedvelő nézők érvelése mindenekelőtt azt hagyja figyelmen kívül, hogy az ország és a nagyvilág eseményei *nem fejeződnek be* a TV Híradó I. kiadásának végéig, a híradó pedig — hír-adó —, tehát lényege az események *folyamatos végigkísérése*. Tőlünk a nézők azt várják, hogy gondosan kövessük mindazt, ami itthon és külföldön történik, hogy ebben az értelemben maradéktalan és megbízható legyen a tájékoztatásunk. Ezt *egyetlen kiadás* nem valósíthatja meg, ehhez a műsornapok teljes információs adásrendje kell, amibe a műsorkezdő hírek éppúgy beletartoznak, mint a TV Híradó III. kiadása. (Tágabb értelemben ehhez az információs rendszerhez kapcsolódnak A HÉT és más aktuális tájékoztató adások, mint amilyenek a meteorológia, a Fórum, a Telesport stb.). Sőt: a TV Híradó azzal is számol, hogy előtte hangzik el a rádió Esti Magazinja, másnap reggel pedig megjelennek az országos és a megyei napilapok. A nézők többsége különben ugyanúgy gondolkodik, mint Gál Erzsébet, aki pályázatában azt tartja jónak, ha „a TV Híradó III. kiadása kiegészül az esetleg közben beérkező hírekkel és fordítva: azoknak, akik valamilyen okból kifolyólag csak a III. kiadást nézik, megismétlik a legfontosabb közérdekű híreket".

Tarnócai István a II. és III. kiadás képi anyagának variálását, a „tálalás", a forma megújítását javasolja. Érdekes és nagyon figyelemre méltó, hogy Éliás B. András, Horváth Zoltán, Németh Árpád és még sok más levélíró „könnyedebb" III. kiadást szeretne látni, „hiszen ilyenkor már mindenki fáradt, lefekvéshez készül és már nem tudja eléggé összpontosítani a figyelmét".

A második pályázati hét legközérdekűbb tudósításának (1. kérdés) a nézők a gyermekbalesetről szóló hírt és az MSZMP Központi Bizottsága üléséről kiadott közleményt tartották. A Kertész utcai autóbalesetet és az áprilisi közúti ellenőrzésről szóló riportot, valamint Varga Józsefnek a kettőt összefogó kommentárját a levélírók jelentős része egyetlen tudósításnak tekinti. Ez öröm a szerkesztőség számára, hiszen mindennapi törekvésünk, hogy a szerkesztő úgy alakítsa az adás *sorrendjét*, a műsorvezető pedig úgy formálja meg a *véleményét*, hogy az a hasonló témájú anyagokat összekösse, mondanivalójukat nyomatékosabbá tegye.

A mozgóképes illusztrációkra vonatkozó 2. kérdésre így adott tömör választ Elbert Györgyné: „Figyelemelvonó lehet a mozgóképes illusztráció, ha teljesen eltér a tudósítás szövegétől, viszont fokozza a képre és szövegre irányuló figyelmet, ha a kettő egymásból következik és kiegészíti egymást." Egyetértünk!

Arra a kérdésre (4. sz.), hogy milyen — be nem mutatott — eseményeket láttak volna színesen a híradóban, rendkívül eltérő válaszokat kaptunk. Ezekből úgy tűnt, hogy a pályázók egy része rosszul méri le a környezetében történő események jelentőségét. Dicséretre méltó, ha egy műhelyt társadalmi munkában kifest a vállalati festőbrigád — a hír mégsem érdemel országos nyilvánosságot. Azok a kedves levélírók, akik ilyen, vagy hasonló eseményeket hiányolnak a híradóból, gondolják meg: 3 millió néző idejét nem pazarolhatjuk helyi, vagy üzemrésznyi jelentőségű tudósításokra. A híradó szerkesztőinek az is feladatuk, hogy okosan gazdálkodjanak a *néző idejével*.

Az 5. kérdésre azok adtak jó választ, akik Reza Pahlavi iráni sahot jelölték meg, mint ritkán szereplő államfőt.

A TV Híradó szerkesztősége nevében:

MÁRVÁNYI GYÖRGY

AZ I. HÉT JUTALMAZOTTAI:

500 forintos vásárlási utalványt kap: Kocsis Iván, Budapest.
200 forintos vásárlási utalványt kapnak: Molnár Vilmos, Szolnok; dr. Berténvi Lászlóné, Szeged; Preszter Brigitta, Székesfehérvár; Tarhócai István, Cegléd; Gál Erzsébet, Budapest.
100 forintos vásárlási utalványt kapnak: Simon Imre, Eger; Kalas Zoltán, Sátoraljaújhely; Elbert Györgyné, Éliás B. András és Tábori István, Budapest.

A jutalmakat postán küldjük ki.

Név _____

Foglalkozás _____

Hányszor nézte e héten a Híradó

1. kiadását	2. kiadását	3. kiadását

KAZIMIR KÁROLY

A HÉT NÉZŐJE

Túlteng a paródia

A humor a legnehezebb műfaj. Tisztelet azoknak, akik jól művelik.

A paródia hálás műfaj. Kevesen művelik jól.

A személy vagy a személyek által képviselt közérdekű jelenség, tehát az, aki vagy ami a pellengérre kerül, általában érdekli a nézőt. A kiindulópont hasonló, mint a karikatúránál. Az alany lehetőleg jellegzetes figura legyen, és a közönség ismerje a modell vagy típus eredetijét. A tévé május elsejei monstre szórakoztató műsora után (amit szívesen néztem), több kérdés maradt bennem.

Szuhay Balázs parodizáló képességei közismertek, jó megfigyelései most is kitűntek, de... jött az „Ötszemközt". Ezt a számot színházban is láttam már. Ott is gyanakodva figyeltem, ám a képernyő, amely felnagyít, igazolta érzésemet. Mindannyian ismerjük Balczó Andrást, a modellt. Emlékezünk a müncheni olimpiára. Arra a nem lebecsülendő sportemberi erőfeszítésre, amely Balczó győzelmét megelőzte. Tehát a modell felejthetetlen. A nyilatkozat az eredeti *Ötszemköztben* — igaz — nem versenyezhet az olimpiai aranyéremmel, de Balczó András mondta — Vitray Tamásnak, nála pedig nem az a lényeg, hogy így beszél a modellel, aki valamikor valami felejthetetlen, megbecsülendő értéket adott nekünk. Karinthy Frigyes az Így írtok ti-ben örök időkre szólóan nehezen utánozható példát adott a HOGYAN-ra. Alanyait saját műfajukban állította görbe tükör elé. Balczó Andrásban a sportember az alany és nem a nyilatkozó.

Gálvölgyi János az egyik legjobb parodista. Úgy tudom, ő elsősorban jó színész akar lenni. Mint volt tanára állítom, hogy a képességei adottak, csak idő, szerep és szerencse kell... A többi állítólag már egyszerű. Gálvölgyit régi hobbija juttatta a művészet közelébe, és a gyorsan megszerezhető népszerűséghez vagy ismertséghez, mert a kettő nem ugyanaz.

Szőnyi János a televízió egyik legodaadóbb és legrégibb sportriportere. Több nyelven beszél — igaz, kicsit hibásan —, de munkájában ez a lényeg? Az eredeti filmsorozat, mint céltábla, valóban jó lehetőséget biztosított volna egy rövid, csattanós tréfálkozásra, mert a *Csapatjáték és taktika a labdarúgásban* lehetett volna színesebb, szó-

rakoztatóbb — többet vártam én is tőle. Ám azóta már tudom: mi a söprögető feladata támadás esetén..., azt azonban nem tudom, hogy érzi magát a sportriporter, mikor őt támadják. Nem több a paródia, mint kellene? Alig várjuk, hogy mindent kigúnyolhassunk. Igaz, a nevetés gyógyít. Aki saját magán tud nevetni, mondják — az erős ember, és — ezt tágabb közösségre is érthetjük. Mégis, vigyázat! A kigúnyolt ember nem játékszer. A paródia is felelős műfaj, érzékeny anyaggal dolgozik: emberrel.

A televízió szinte minden állandó, vagy sorozatműsoráról elkészül annak a fonákja is, de az értékekre vigyázni kell..., és ez a kérésem már független a május 1-re sok gonddal készített műsortól.

Ne erőltessünk egy műfajt, amely, ha találó, nagyon szórakoztató, de minden szórakoztató műsorban végül is csak mása az eredetinek, és az eredeti, a modell legtöbbször értékesebb, tanulságosabb, tehát szórakoztatóbb is.

A más világa

Van valami megkapó rendszer ebben a hatalmas összevissza-ságban, a tárgyak halmazában. A műterem maga is „Kompozíció", „Illusztráció" vagy éppen „Játék", ahogy a grafikusok – már a címadás kényszere miatt is – megnevezik alkotásaikat.

Würtz Ádám grafikusművész lakásában vagyunk.

Mindebben mégis az a legérdekesebb, hogy ezek a tárgyak nem saját művek.

– Nehogy azt gondolja, hogy ez valami tudatos válogatás eredménye! Az ötvenes években, esküszöm, még ki is nevettek, amikor egy-egy honorárium felvétele után ott kóválygtam a Bizományi környékén és megvettem egy-egy ikont, cserepet, népművészeti tárgyat vagy bútort, amely tetszett. Nem kompozíciós szempontjaim voltak.

A „más" világ ennek ellenére megjelenik Würtz Ádám munkásságában. A más világa.

Példák garmadája helyett most csak kettő; mindkét kötet a közelmúltban jelent meg. Würtz József Attila albumában csupa vonalas rajz szerepel; nem a mondatokat, a gondolatokat jellemezve. A Külvárosi éj részleteiben is érdekes, egészében is egységes. A Holt vidék alakjai egyetlen tömbbe húzódnak, így védik magukat e „kis parasztok" a „jeges ágak között zörgő idő"-től. Az utolsó egy fejfa, ÉLT . . . ÉVET.

Egészen más világ Szabó Lőrinc: Lóci óriás lesz című kötete. Csupa szín, csupa öröm, gyerekzsivaj! Zsírkrétával, színes ceruzával rajzolt kócos fejek, na-ezt-én-is-le-tudom-rajzolni hetvenkedésre ingerlő, gyermekrajz egyszerűségű grafikák. Tökéletes harmóniában a könnyen mondható, megtanulható, jókedvből citálható, óvodás mondóka soraival: Kicsi vagyok én . . .

Keresem – kérdezem – hogyan hat a műterem a művészre.

– Nem is tudom – mondja –, egyszerűen jó itt. A tárgyak hatása meg biztosan nem direkt. A környezet alakítja az ember szemét.

A választ a kötetek adják. Az ingaóra József Attila-i időt mutat, Lóci piros teáskannája, vidám bohóca, piros szíve itt van a tárgyakban, a népművészeti hímzésben, a mézeskalácshuszárban, falusi faragó botladozó keze nyomát őrző szoborban: Würtz Ádám műtermében. És a jövő sok új modellje is, melyek majd egy hívó költőtárs szavára készséggel előbújnak.

T. A.

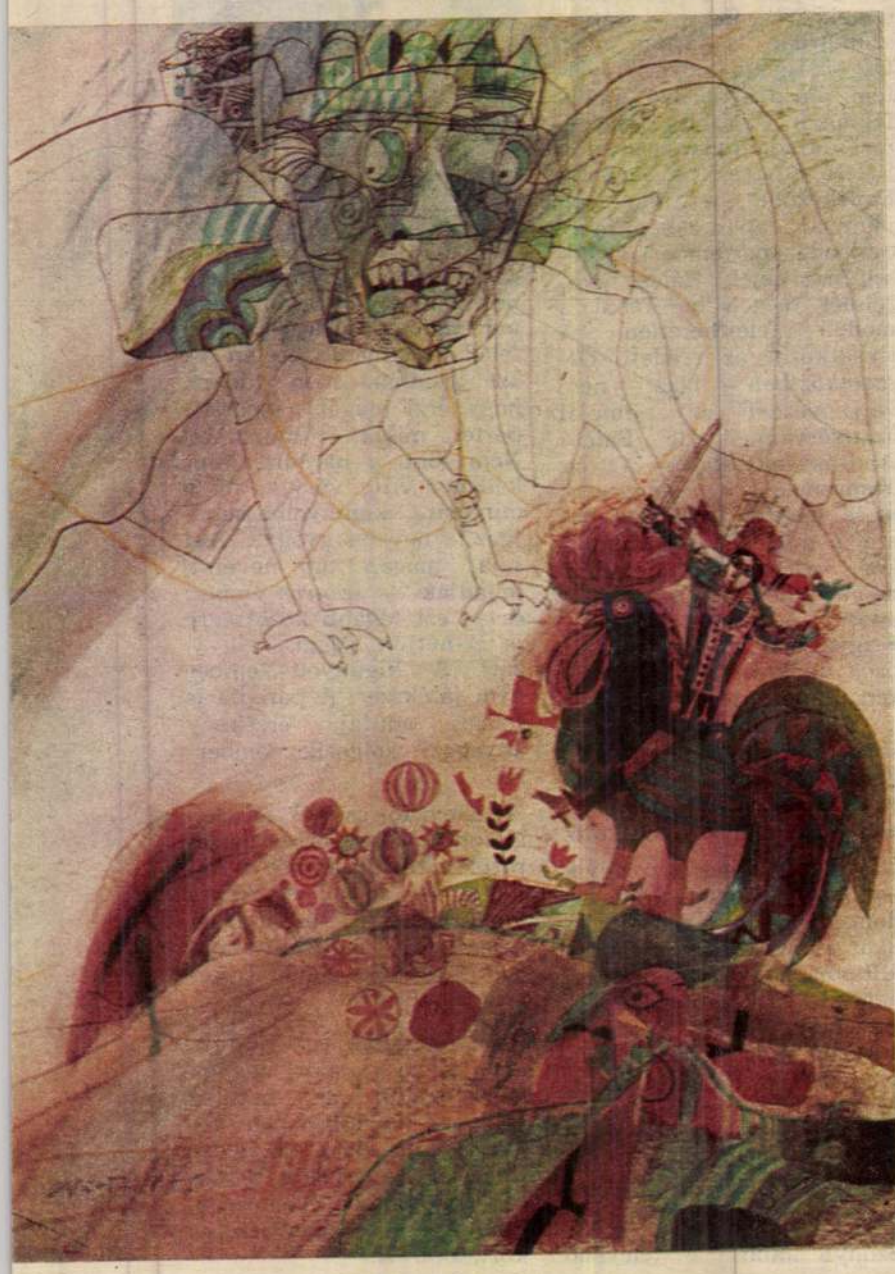

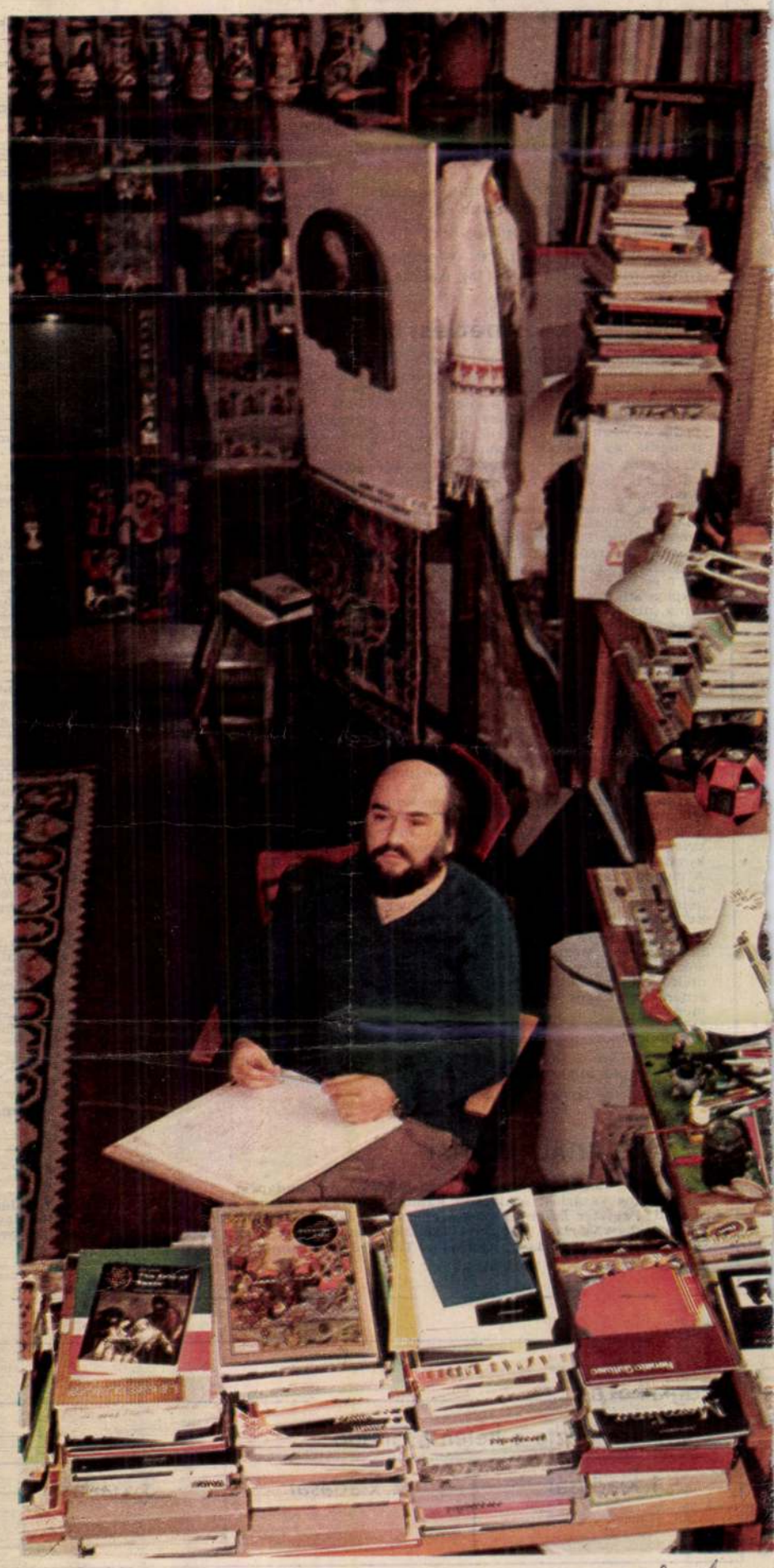

kező próza kíván
szerűen azt szok
ni, hogy — jól k
hogy milyen a
könyv, abban ált
is szoktunk tévedi
a *jó* vagy éppen
lusnak melyek a
azt már sokkal
megmondani.

A probléma össz
a stíluskutatásban
kellően meg nem
lenségek sokaságával állunk itt is szemben. *A sokszor töretlen úton járó stíluskutatásnak talán legkidolgozatlanabb része a tankönyvek stilisztikája.*

A tankönyvstílus követelményeit — és vele az értekező próza általános kívánalmait — mindenekelőtt sokrétűsége nehezíti. Ahány tantárgy, annyiféleképpen kell „értekezni", ami meghatározza a szókincset, a mondatokat. A szakszókincsből eredő különbségek azt a hitet keltik, hogy külön stílusnemnek kell felfognunk a tankönyv tantárgyanként más és más stílusjelenségeit. De vajon így van-e? Vajon alapvetően másképpen kell-e megírni egy kémiai cikket, mint egy nyelvészetit, egy fizikai tanulmányt, mint egy irodalomtör-

Világos stílus

Ha a tankönyvstílust — és ezzel együtt az értekező prózát is, amelynek nagy családjába tartozik — egységes kritériumok szerint vizsgáljuk, először a világosságot kell kiemelnünk. *Az értekező prózának mindenekfölött kristálytisztán világosnak kell lennie.* Egy tankönyv, cikk, tanulmány vagy bármilyen írásmű világossága az anyag elrendezésétől, a gondolatmenettől, a részek arányosságától, a kapcsolatok szilárdságától, a hivatkozások pontosságától, megalapozottságától, követhetőségétől, az egész tárgyalt folyamat érthetőségétől függ. Ha nem világos a meg-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 MÁJ 14

KÖZNEVELÉS

Würtz Ádám

1021

Würtz Ádám: Jónás

a polgári értelmiség me
dett, s csak fokozatosan
marxista elkötelezettség

A fordulat Gaál Gáb
alatt fejeződött be. Az
években a *Korunk* irár
az RKP, illetve a III. Internacionale stratégiai és taktikai célkitűzéseihez igazodott, helyt adva időnként az ebből a koncepcióból következő türelmetlenségnek, túlzásoknak is.

Utolsó hat évfolyama viszont már a fasizmus ellen felsorakozó népfront politikáját tükrözi, amely a korábbinál eredményesebben tudta tömöríteni a haladás s a munkásosztály erőit.

A *Korunk* azonban sohasem vált a közvetlen napi politika orgánumává. Nem propagandamunkát vállalt, hanem az agitáció magas szintű megvalósítását. Ennek tulajdonítható, hogy évfolyamai nemcsak ideológiai dokumentumok, hanem — bizonyos értelemben — történelmi forrásművek is, amelyek megőrizték számunkra például a csehszlovákiai „sarlósok" tevékenységének emlékeit éppúgy, mint a magyarországi népi írók mozgalmának értékelését, vagy a romániai kommunisták azon erőfeszítéseit, amelyeket a népfrontpolitika megvalósításáért az 1937-ben megrendezett vásárhelyi találkozón kifejtettek.

A *Korunk*, amelyet a magyar hatóságok 1940-ben betiltottak, 1957-ben változatlanul a Gaál Gábor-i koncepció alapján indult újra. Szerkesztői: Balogh Edgár, majd Gáll Ernő azonban nemcsak a „régi" hagyományok feltárását, gondozását tartották feladatuknak: e hagyományokat folytatva, arra törekedtek, hogy az „új" *Korunk* — éppúgy, mint elődje — elő tudja segíteni a marxista tájékozódást változó világunk kultúrájában, tudományában és művészetében.

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1416 MAJ -
Napjaink
1021

MAGYAR IKARUSZ, 1848

WURTZ ÁDÁM TOLLRAJZA

sán, hol tépetten, hol finom iróniával, hol pedig vaskos humorral szól hőseiről, ezekről a változatos előéletű és változatos arcélű emberekről, akiket egyetlen közös vonás köt össze: elszántságuk, vállalkozó kedvük, kitartásuk, hűségük néhány fokkal magasabb az átlagosnál. Cseh Tamás Beremányi Géza verseire írt dalai az uránbányászok kis társadalmának sajátos folklórját igyekszenek megteremteni. A szerzőpáros lírai realizmusának fő erénye: minden retorikától mentes szókimondása.

Az Uránbányászokban egyetlen igazi főszerep van, a Simon Gáspáré. *Pákozdy János* kitűnő ebben a szerepben, lázító szomorúságát nehezen feledjük. Egy-egy felvillanásával tűnt ki *Szivler József*, *Monori Ferenc* és *Kézdy György*. Megbízható támpontja az előadásnak *Timkó Tamás*, a dalok előadója. Kiemelkedő viszont az uránváros női figuráinak színpadi megjelenítése. Monológjaik és dalaik mindegyike egy-egy miniatűr szociológiai tanulmány a bánya vonzásába került asszonyok sorsáról. A színésznők: *Déry Mária*, *Fodré Erika*, *Joó Katalin*, *Krasznói Klári*, *Labancz Borbála*, *Mihók Éva*, *Sólyom Kati* és *Unger Pálma* nagy átéléssel és intenzitással játsszák a szerepeket.

Igazi társadalmi komédia *Páskándi Géza*

A kettéfűrészelt zongora

című darabja, melyet a miskolci társulat az *egri Gárdonyi Géza Színházban* mutatott be. Harsány

rabságából kitörni nem lehet, csak a rabság szabályait lehet felismerni. Páskándi hősei ezért fölényesen okosak és nevetségesen boldogtalanok. A kompromisszumot, az önámítást, a hazugságot hívják segítségül az értékmentéshez. Hamis harmóniájuknak csak egyetlen igazi vesztese van: ez a szerencsétlen hangszer, melynek húrjai a fűrész alatt megható zengzetekkel siratják a helyreállt rossz házasságot.

A *miskolci Nemzeti Színház* társulata lelkes és korrekt előadásban mutatta be a darabot. *Jurka László* rendezése kihasználja a vígjátéki helyzeteket, különösen gördülékenyre sikerült az első rész, s hatásos a zárójelenet is. Az előadás kellemes, annak ellenére, hogy a szerző stílusa, sajátos dialógusai, melyek telis-tele vannak merészen nyesett labdákkal, még kissé idegenek a társulattól. *Gergely István* díszletei és jelmezei helyenként túl kiabálóak, túlságosan részletezők. *Pécsi Ildikó* méltóságteljesen és nagy eleganciával komédiázik a feleség szerepében. Legjobban sikerült a szeretővel, *Péva Ibolyával* játszott páros jelenete. *Csiszér András* hitelesen vezet végig a botladozó, de végül is becsületes férj útján. Emlékezetes még *Dariday Róbert*, *Csiszár Nándor* és *Bánó Pál* egy-egy epizódszerepben.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Würtz Ádám

1976 APR 10

1021

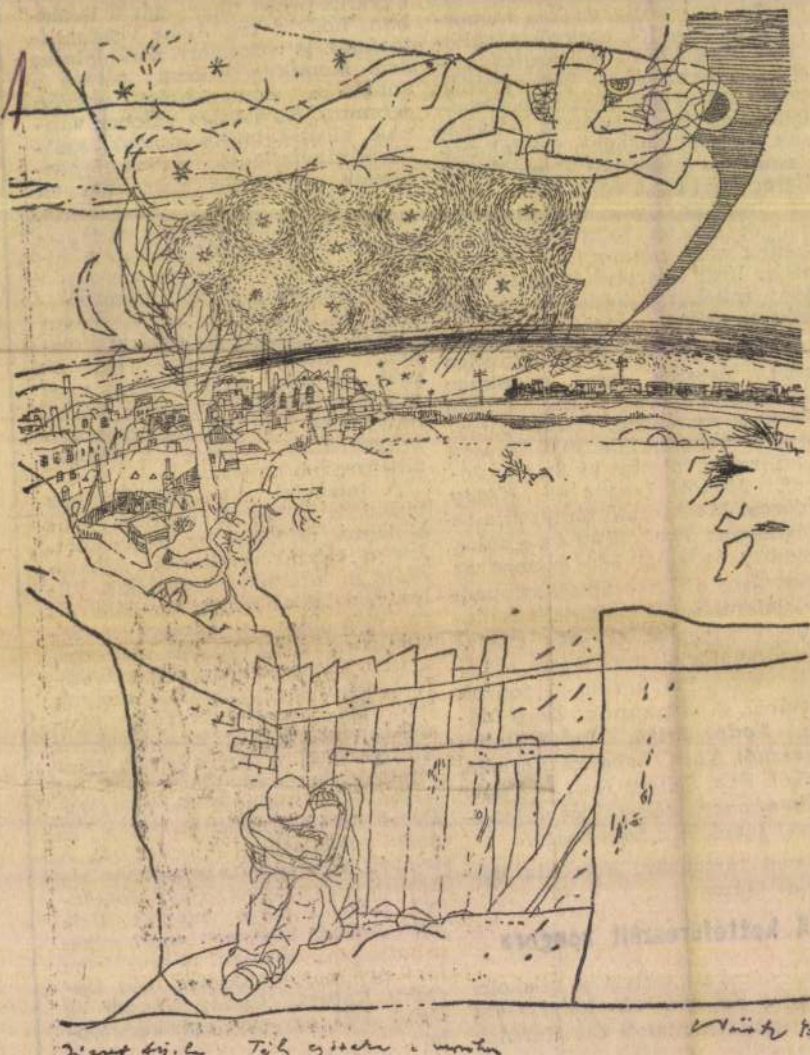

Würtz Ádám: József Attila-illusztráció

Rádiójáték gyermekeknek. (ism.)
14.00: Fiataloknak.
14.45: A cigányprímás.
15.33: Barangolás régi hanglemezek között.
15.52: Közvetítés a Belgium—Magyarország Davis Kupa-mérkőzés 2. napjáról.
17.00: Ötórai tea.
18.10: Régine Crespin és Vlagyimir Atlantov énekel.
19.00: Közvetítés a labdarúgó MNK döntőjéről.
19.33: Muzsikaszó.
20.40: Nyolc rádió nyolc dala.
21.10: A Korunk 50 éve. Kompozíció Nagy Lajos írásaiból. (ism.)
21.52: Csajkovszkij: I. szvit.
22.33: Jean Pierre Rampal (fuvola) kamarazenei felvételeiből.
23.05: Slágermúzeum.

TELEVÍZIÓ:

7.45: Tévétorna (ism.)
7.55: Kapcsoljuk Moszkvát! SZ.
8.50: Egy régi papírmalom.
9.00: Ünnepi koncert.
9.55: Májusi seregszemle. SZ.
14.40: Halló, itt Rádió. SZ. Dokumentumfilm (ism.)
15.55: Hírek.
16.00: Legyünk barátok!
16.50: Magyar tájak. SZ. Kőszeg.
17.20: Vallomás szavakban és alkotásokban. Portréfilm.
17.40: Labdarúgás. Magyar Népköztársasági Kupa döntő. Közvetítés a Népstadionból.

6.10: Kellemes v
7.23: Testvériáto
8.05: Öt kontine
8.21: Fjodor Sal operafelvét
9.00: Az olvasás
9.25: A Magyar Televízió g énekel.
9.35: Mádi Szabó népdalokat
10.03: Anyám sza
11.10: Alekszandr olasz szerz énekel.
11.27: Kocsis Zol zongoraver
12.10: Édes anya
12.46: Tisztelet a
12.56: Slágerturn
13.50: Metronom.
14.10: Mascagni: — Santuzz kettőse.
14.29: Halló, itt
15.08: Közvetítés Magyarors mérkőzés
16.00: Pillantás a
16.40: Schubert zongoramu
17.05: Rádiószính Budapesti Szabó Ors dokumentu
18.07: Tavasz. Részletek.
18.45: Donizetti: Lucia — J áriája az I
18.39: Örökzöld d
19.33: Ifjúsági st
20.23: Lemezmúze
21.04: Ronda tan

Würtz Ádám

Magyarok, 1946. május 1.

Würtz Ádám illusztrációja József Attila Mama című verséhez

tészet. Az észt mukolte
rását tulajdonképpen

Bíró Ilona: Fatörzsek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 OKT 25

Népszava

Würtz Ádám
1021

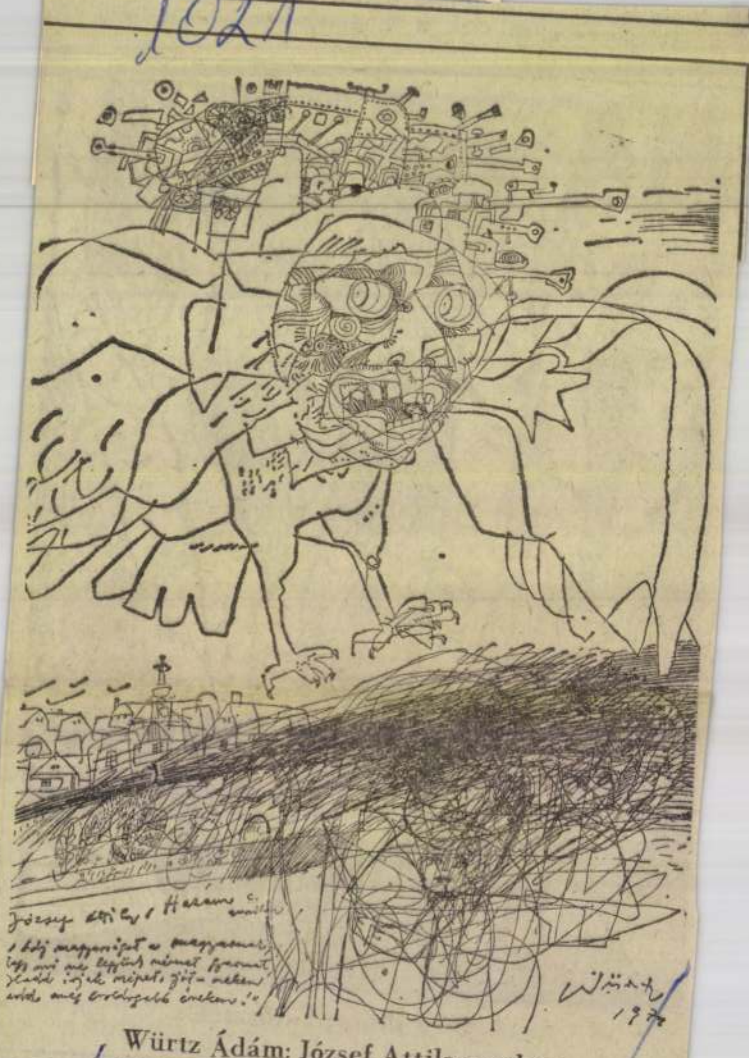

Würtz Ádám: József Attila-vershez

Szőke József a debreceni Hu-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

19 OKT 26

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

Würtz Ádám

1021

Gőz József

Würtz Ádám:
Romeó és Júlia

az ősz

Párizsban a nagy divatcé
mutatták őszi-téli modellj
Képünkön:

● Őszi-téli divatvonal, Givenchy modellrajza.

talpú Scholl-gyógypapucsot
Nincs az országnak olyan csücs-
ke, ahol ne árulnák, s a legfájó-
sabb lábúak is áldják ezt a láb-
boltozatot alátámasztó cipőt. De
ha fenntartásai vannak, vegyen

Gerincferdü

Bécsi iskolaorvosok széles körű felmérést készítettek, amelyből — többek között — az is kiderült, hogy a tanulmányok elkezdésekor a kisdiákok 18 százalékánál lehet megállapítani gerincferdülést. Megdöbbenéssel tapasztalták, hogy a tanulmányok befejezéséig 55 százalékra növekedett a gerincferdülések száma a diákoknál. Köztudott, hogy az írás közbeni helytelen testtartás előidézheti a gerincferdülést, de nem ilyen túlzott mértékben. A további okokat keresve rájöttek arra, hogy a nehéz iskolatáska is „ludas" a gerincferdülések előidézésében. Annak súlya ugyanis könyvekkel, füzetekkel, írószerekkel megrakva 6—8 kilót tesz ki, de sokszor a 9—10 kilót

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 SEP 6
Würtz Ádám
Kisalföld

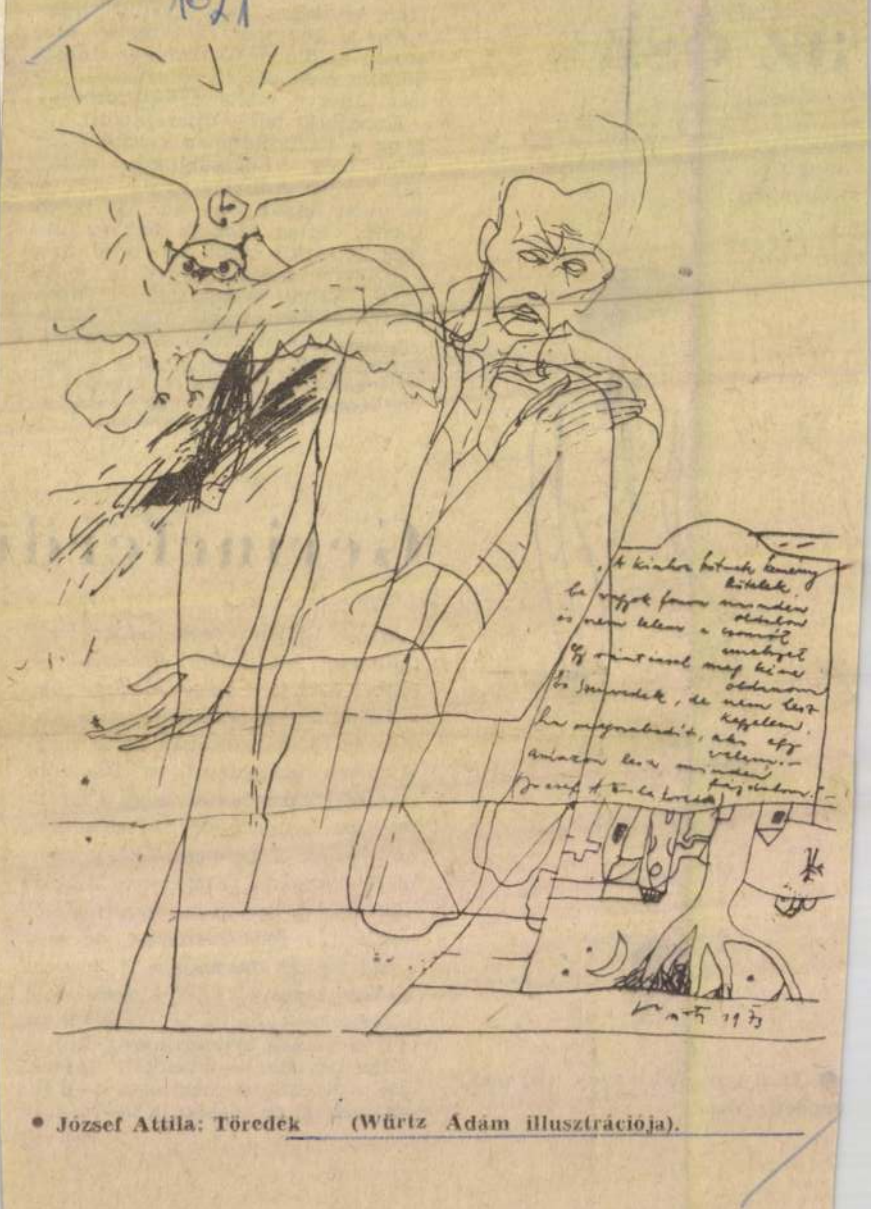

• József Attila: Töredék (Würtz Ádám illusztrációja).

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUL 16

Népújság Heves

Würtz Ádám
grafikusművész

Würtz Ádám-kiállítás nyílt Egerben

Würtz Ádám háromszoros Munkácsy-díjas grafikus alkotásaiból rendeztek kiállítást az Agria '75 programsorozatának keretében az egri Megyei Könyvtár aulájában. A tárlatot, melyen rézkarcok, tollrajzok szerepelnek, *Gyurkó Géza*, a Népújság helyettes főszerkesztője nyitotta meg, kedden délelőtt 11 órakor.

Würtz Ádám képeit szeptember 3-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

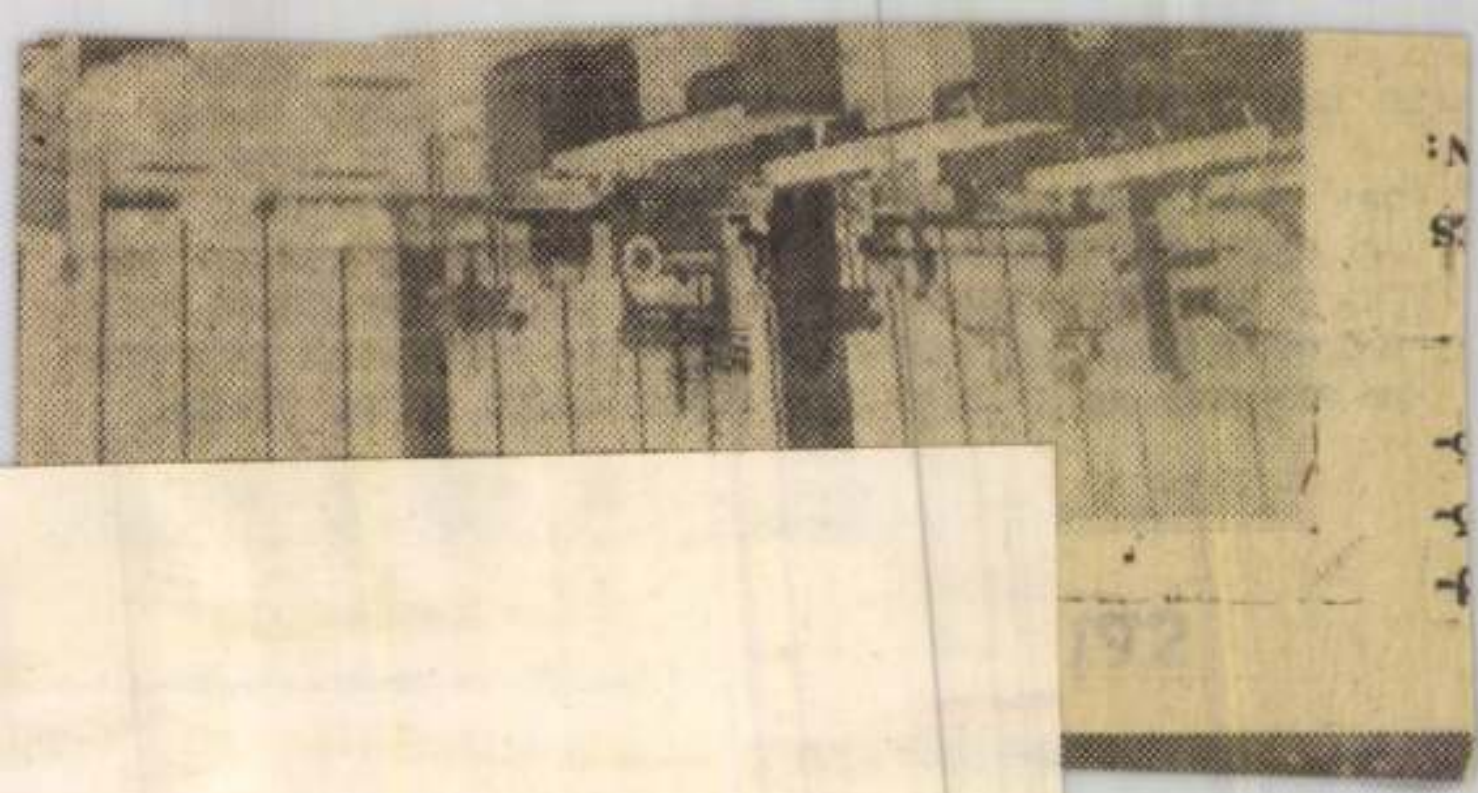

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068 297-248 240-788

kam

sen t
ság k
biztos
jelen
ipari
hogy
ket
fordítással megbiramatja,
egyezteti azokat a kivitelező vállalattal és összhangba hozza nem utolsósorban ezeket az üzem már előbb említett „élő" gondjaival.

Több mint húsz éve mi tervezzük döntő hányadában a könnyűipar rekonstrukcióját és az új üzemeinek létesítését szolgáló műszaki terveket. Minden esetben jólesően regisztráljuk, ha az ezekről szóló tudósításokban — ha csak röviden is — szó esik a tervezésről. Ha annak hiányát érezzük, akkor joggal felmerül bennünk az a kérdés, hogy az újságíró vagy tudósító elfeledkezik arról a gyakran éveket igénybevevő és sok-

amely
gelőzi.
jog-
mond-
zeme-
köl-

feje-
a cik-
olyan

tárgyú cikknek kellene követnie, amely azt taglalná, hogy a Győri Textilipari Vállalat, mint beruházó és a Könnyűipari Tervező Iroda között *milyen munkakapcsolat*, pontosabban milyen szellemű és tartalmú munkakapcsolat tette lehetővé a nagy eredményű megvalósulást. Úgy vélem, hogy egy ilyen tárgyú cikk — különösen napjainkban, amikor előtérbe kerül a beruházások minden irányú problematikája — elvi következtetéseiben valósággal *hézagpótló* lenne.

Könnyűipari Tervező Iroda
Friss Antal
igazgató

MAGYAR NEMZET

1971 NOV 21

Würtz Ádám

1021

Würtz Ádám rajza Eric Knight Sam Small csodálatos élete című könyvéből, amely most jelent meg az Európa Kiadónál

s Picasso művészetével

bor népet. Absztrakt formában fejezi ki korunk haladó eszméit, a háború elleni gyűlöletet, a szocialista igazságot és a humanitást.

Búcsú a kubizmustól

A neoklasszicizmushoz való időnkénti visszatérés: a szertelenségben egy kis rend. „Én nem a természet után, hanem előtte és vele együtt dolgozom" szól Picassónak egyik jellegzetes epigrammája. Ennek hatására születik meg 1928-ban a Figura. Ezzel a képpel a mester búcsút vesz a kubizmustól és a neoklasszicista iránytól; az archeotypusok vagy őstípusok következnek: a nemiségnek és a termékenységnek, születésnek és halálnak, szerelemnek és erőszaknak ikonográfiájával (képben való átvitelével) él a művész.

A Párizsi Modern Múzeum nem túl sokat őriz Picasso alkotásaiból. Aki csak Párizsban látta képeit, az Picassót még nem ismerheti. Alkotásainak legértékesebb része a kék tenor partján, Cote d'Azur Antibes-ben és Vallauris-ben található. Vallauris afféle művésztelep, alkotóműhely — és mindez egy városnyi kiterjedésben.

Vallauris-ban a város közepén, közel a templomhoz van egy kis épület, udvari terében áll a hatalmas Picasso-kompozíció: a Háború és Béke. A termet, alakjának megfelelően, Picasso-kápolnának is hívják. 1962-ben készült, a mester legnagyobb alkotásai között emlegették ezt a kompozíciót. A kápolna újszerűségét mutatja, hogy Herbert Read „A modern festészet" című könyvében alig méltatja a Háború és Békét. Röviden ismertetem, mit ábrázol ez a kompozíció.

A kissé hosszúkás, kápolnaszerű terem mellső falán (szemben a bejárattal) négy emberi alak van: fehér, néger, sárga, indián. A kápolna, a templomhajó bal oldalán a háború: harci szekér, pusztító fenevadak, öldöklő emberalakok, borzalmas, sátáni arcok, a mitológia minden szörnyűségével. Ezek ellen törékeny nőalakok és férfiak pajzzsal védekeznek. Nagyon érdekes a felső sarokban egy pajzs, tulajdonképpen egy női fej.

A béke szimbólumai

A jobb oldali képsor ellentéte mindennek: szántövető [illegible]ttanó,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

EGÉSZSÉGÜGYI
DOLGOZÓ

1968 DEC 1

Würtz Ádám

1021

1968. DECEMBER 1.

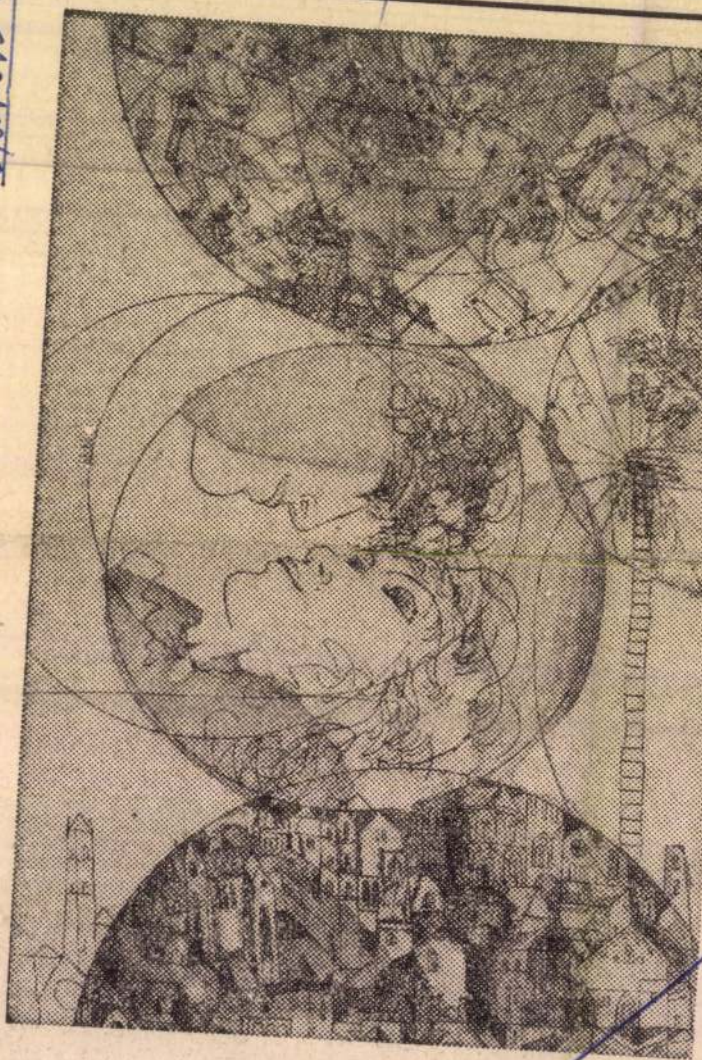

Würtz Ádám illusztrációja

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

Würtz Ádám grafikus-

1969 MÁR 1 8

— **A magyar kulturális napok** keretében kedden kiállítás nyílik Krakkóban Würtz Ádám grafikusművész alkotásaiból. A kiállítás anyagát április második felében Szczeczinben is bemutatják.

MAG

búcsú

a
KULACS
VII., Osvát

Asztalrendelés: 223—611-es telefonon

a
PÁTRIA KÁVÉHÁZBAN
VII., Lenin krt. 58.
Nyári János és cigányzenekara muzsikál
Énekel: Jákó Vera, Mozsár Imre
Asztalrendelés: 422—037-es telefonon

a
DÓZSA ÉTTEREMBEN
VII., Landler Jenő u. 44.
Rácz Lajos és cigányzenekara muzsikál
Énekel: Solti Károly, Fényes Éva,
Vincze Magda
Asztalrendelés: 427—120-as telefonon

a
HÁGI VENDÉGLŐBEN
Oláh Miklós és cigányzenekara muzsikál
Énekel: Solti Károly, Vincze Magda
Asztalrendelés: 421—565 telefonon

Üzleteink reggel 5 óráig tartanak nyitva!

BOLDOG ÚJ ÉVET KÍVÁNUNK
KEDVES VENDÉGEINKNEK

VII. KERÜLETI
VENDÉGLÁTÓIPARI VÁLLALAT
DOLGOZÓI

Boldog
ünnepi pillanat

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1968 DEC 24

Würtz Ádám

1021.

Würtz Ádám illusztrációja Olbracht: Átok völgye című elbeszéléskötetéhez, amely a Helikon Kiskönyvtár sorozatban jelenik meg

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
... Sándor u. 17.

hiszemben élnek majd, hogy tényleg körülrepülték a Marsot.)

Messze többről van itt már szó, mint szórakoztató irodalomról: Bradbury kezében a *science fiction* — egyebek között — a kemény társadalomkritika eszköze (s érdekes módon ez egyáltalán nem szállítja le írásainak érdekes és izgalmas voltát, másfelől viszont éppen hogy megemeli azok belső, irodalmi értékeit). S hogy mennyire tudatosan, tanúsítja ezt a magyar kötet végén szereplő interjújának egy részlete, ahol e műfaj szabadságáról értekezve a következőket mondja: „Semmiféle ilyen megszorításról nem tudok. Voltaképpen ez a legszabadabb írói terület. Még McCarthy terroruralma idején írtam meg *Fahrenheit 451* című regényemet, mely nyíltan támadta az általa képviselt gondolattipró erőszakot. S engem mégis alig támadtak azért, mert egy McCarthy-ellenes regényt írtam. Módomban állt propagandát kifejteni, és még csak meg sem követtek és karóba sem huztak." (Az itt említett kisregény, amely megítélésem szerint nem csupán a maccarthyzmus, hanem a hitlerizmus, sőt bizonyos vonatkozásokban a sztálinizmus problematikáját is érinti, a *Marsbeli krónikák*-kötetnek talán legnagyobb teljesítménye, azzal együtt, hogy elképzelhetően nem fogja elérni a többi Bradbury-írás népszerűségét. Éppen mert túl mélyenszántó az a madáchi Tragédia falanszter-jelenetével és Huxley *Szép új világ*ának nemely vonatkozásaival összecsengő kisregény.)

S ha már a tudatossagnal tartunk, meg kell azt is említenünk, hogy Bradbury vonzódását a tudományos fantasztikus irodalomhoz épp e műfaj általa feltételezett széles teljesítőképessége magyarázza: „... miként szent meggyőződésem, hogy az emberiség történelmének legnagyobb korszakát éljük, éppúgy vallom azt is, hogy korunk igényeinek kifejezésére a fantasztikus irodalom a legalkalmasabb forma." Említettem, hogy hosszú ideig fenntartásokkal fogadtam az ilyesfajta írásműveket. És nemcsak rossz tapasztalataim miatt. Hanem éppen mert föltettem magamnak a kérdést: föltételezve, hogy valóban irodalmi színvonalon sikerül egyszer majd valakinek tudományos fantasztikus műveket írnia, vajon képes lesz-e ez a műfaj olyasmit elmondani az emberről, amit az irodalom egyébként képtelen lett volna felfedezni és kimondani? Vajon minőségileg változnak-e az emberi érzések és magatartások csak attól, hogy hordozójuk extrém viszonyok közé kerül? Vajon lényegesen különbözik-e például a falhoz állított ember halálfélelme, akinek tarkójához pisztolycsövet nyomtak, annak az embernek a halálfélelmétől, aki mothy és Michael és Robert és a mama és a papa.

A Mars-lakók hosszan, némán visszanéztek rájuk a fodrozódó víztükörből..."

Azt hiszem, ez a lényeg. A *science fiction*nal is. Bárhol tekintsünk is tükreibe, emberszabású emberek nézzenek ránk vissza: saját magunkkal kelljen szembenéznünk. És Ray Bradbury megmutatta: igenis lehet így is tudományos fantasztikus regényt írni.

MARÓTI LAJOS

Nyírségi ember. Nagy Sándor szobra

A X. MISKOLCI ORSZÁGOS KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS ANYAGÁBÓL

Búcsú Betlehemtől

Orbán Ottó verskötete

Orbán Ottó harmadik kötete nem hozta meg a nagy versek korszakát, maga sem annak szánta. Inkább önláthoz. Ma már a mindennapok „csodáihoz" csupán ráadásként áramlik be „az ablakon a tengeri fű szaga". Észre kell vennünk azonban, hogy az egész kötetre jellemző a búcsú, a leszámolás kritikája is! Gyakran ironizál, gúnyolódik a mindennapi „csodák" megéneklésén, mintha úgy érezné: nem ez az igazi költészet, ez sem az igazi költészet. Mintha azt bizonyítaná Orbán Ottó, hogy: ha ez kell, hát ime: ezt is tudom; sőt tudok úgy verselni is, mint nagy elődeim, kortársaim teszik. Ebből az alapállásból fakadnak azok a félig tisztelgő, félig csúfolódó stílusutánzatok vagy stílusparódiák, amelyekben bővelkedik a kötet. *(Hódolat Weöres Sándornak, Embléma, Hommage a Henri Michaux, T. S. Eliot tiszteletére.)* Ide kell sorolnunk néhány olyan verset is, amely mármár az egyszerű utánzás vádját is fölkelti merészségével. E versekben ui. nem válik egészen nyilvánvalóvá, hogy milyen funkciót töltenek be az átvett kifejezések, gondolatok. Az csak az egész kötet vizsgálata után derül ki, hogy mindez programszerű — de még így sem veszélytelen! — játék. Mint programszerű játék, kétségtelenül komoly teljesítmény, hiszen Orbán tökéletesen, könnyedén és nagy-nagy szépséggel, tömörséggel műveli.

Figyelemre méltó az eddigi, féligmeddig nosztalgikus hang mellett fölvonuló, nagyon is komoly három szabad verse, amelyeket meglehetősen hosszú mottókkal lát el: *A székesegyház, A kiűzetés, A sánc.* Ezekben a költő világszemlélete rendkívül keserűvé válik, elkomorodik. E több hangra épített költemények a kultúra, a civilizáció, az egész történelem visszásságait, s az egyes kis és nagy emberek „mázsás közhelyeit" állítják célzatosan pellengérre. Félelmetes versek, a költő számára is azok: az emberben való hitét is megkérdőjelezik talán. Eddig jutott volna a „leszámolásban"?

Orbán Ottó ebből a kötetből sem felejti ki a szerelem témáit (pl. *Nyolc szerelmes ének),* de ezek elenyészően kis teret foglalnak el. Inkább játékos, könnyed, folklorisztikus jellegük miatt érdemelnek figyelmet. A népköltészet formáit, fordulatait meglepően sok versben használja fel Orbán. Mintha az előző kötetek nagy indulatának lehiggadása ezen versek egyszerűségében is jelentkezne. Több versben újra felbukkan az engesztelhetetlen gyűlölet a fasizmus iránt; itt-ott a gyermekkor fájóan rezignált képe, meg a szülőföld szeretete is *(Régi föld).*

A *Búcsú Betlehemtől* készülődés, erőpróba; de egy pillanatnyi tétovázás és megfáradtság is. A költő „szigetre" vonul, hogy zavartalanabbul [illegible] tarthasson seregein, magá-

1968 DEC
NAPJAINK

Würtz Ádám

1021

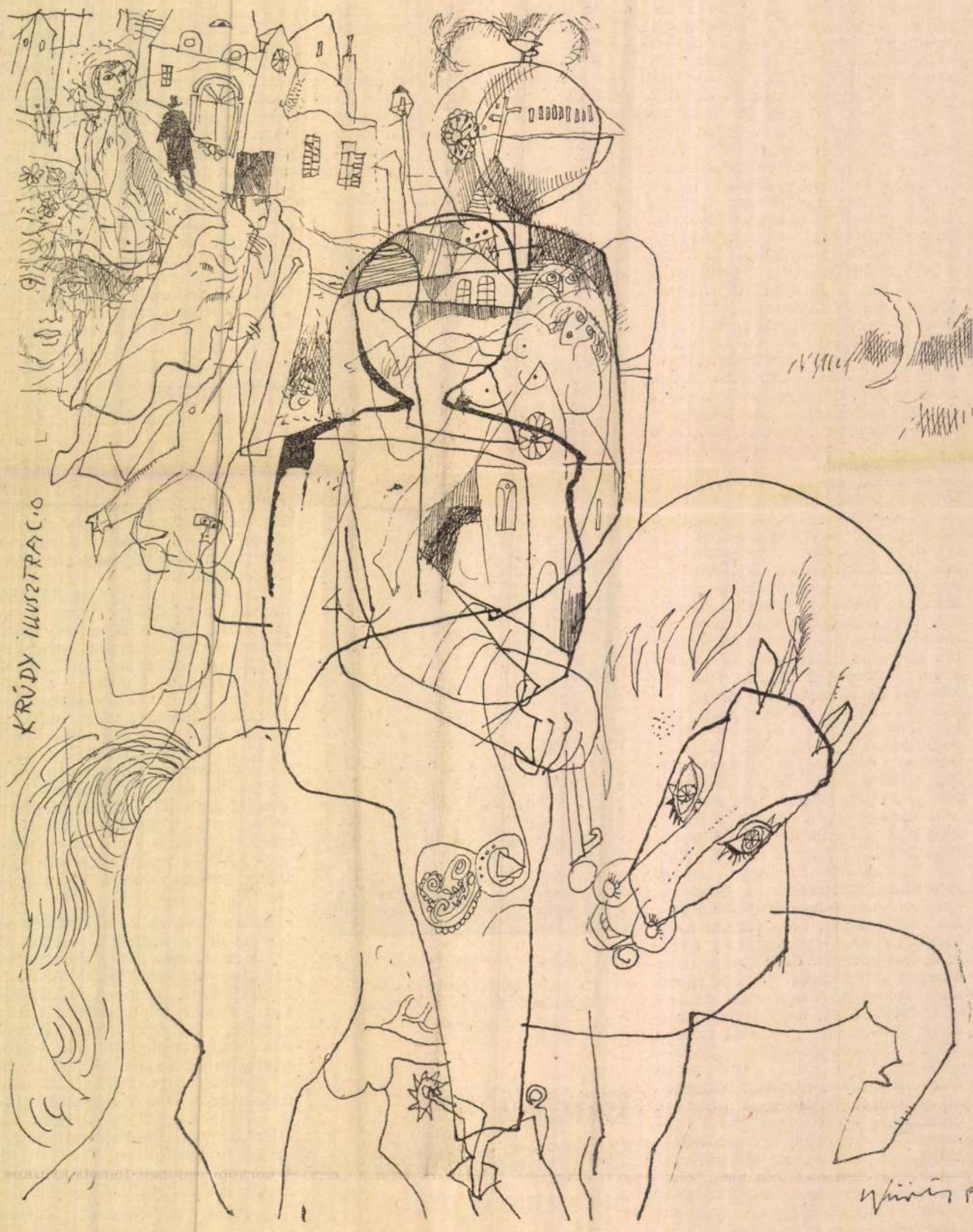

Krúdy-illusztráció

Würtz Ádám rajza

zet vitafóruma

A Somogy című lap 1876. augusztus 8-i számában ezt közli Hévízről: *„Azt írják nekünk, hogy a nagy gyógyerejű fürdő mellett még mindig fennáll az a panasz, hogy nincsen szállás... elég nagy baj, hogy ez is csak magyar fürdőben történhet meg."* Csaknem száz év után — külföldi vendégek viszonylatában is ma még ez a helyzet.

A Magyar Nemzet egy hévízi cikkében már 1969-ben azt írta: *„Ahhoz, hogy Hévíz betöltse áldásos hivatását, nagyon sürgősen korszerű szálloda kellene, mert enélkül sohasem válhat egészségügyi központtá, igazi, korszerű kórházi várossá."* Ezek tehát a nagy hévízi problémák és nem az, hogy *„Keszthelyről Hévíz csak távolsági autóbusszal érhető el, drágán."* Nyáron 20 percenként indulnak a járatok a két hely között, ennél gyorsabb közlekedést egyelőre nem lehet megvalósítani és a jegy ára is kibírható.

Hévíz ma Veszprém megye legszebb nagyközsége. Minden évben vitathatatlanul nyeri *a Hazafias Népfront és a Megyei Tanács által hirdetett szépítési versenyt.* Gyönyörűek, virágosak az utcái, tiszták — amit minden nyitott szemmel járó vendég észrevesz — és a nagyközségi tanács mindent elkövet, hogy a fejlesztésre adott és a vendégek által befizetett gyógyhelyi díjak millióit az állandó lakosság és egész évben jelentkező vendégei javára fordítsa. Meg is látszik ennek az eredménye.

Keszthely pedig többet nem tehet Hévízért, mint amit eddig tett. Neki is megvannak a *saját problémái* és vezető dicséretes és példamutató módon fejlesztik ki, egy nagyon kedves külső megjelenésű, tiszta, virágos utcákkal rendelkező egyetemi városkává, amelyet szívesen keresnek fel a vendégek. De ismétlem, Hévíz — Európa eme különleges látnivalója — az egész magyar nép kincse és fejlesztése is közügy kell hogy legyen úgy, amint a — sajnos — egészében végre nem hajtott kormányrendelet oly pontosan megfogalmazta.

Zákonyi Ferenc
Balatonfüred

Hol van hazánk legrégibb kórháza?

A MAGYAR NEMZET november 16-i számában a mohácsi kórház jubileumáról közölt cikk címe: „125 éves hazánk legrégebbi kórháza".

Nemcsak a veszprémi, d úgy gondolom, az egész ma gyar egészségügynek érték adata, hogy éppen 600 évv

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 NOV 25
Magyar Nemzet

Würtz Ádám

NYVESP

1021

Würtz Ádám illusztrációja Pablo Neruda Száz szerelmes szonett című ciklusához, amely hamarosan megjelenik a Magyar Helikon gondozásában.

Olvasótáborok

Az Olvasó Népért mozgalom tavaly nyáron szervezte meg az első olvasótábort. Idén hat megyében tizenkét tábort rendeztek. Többek között: Kállósemjénben tanyasi diákoknak, Szigetszentmártonban termelőszövetkezeti dolgozók gyerekeinek, Szobon bejáró gimnazistáknak, Tiszadobon állami gondozottaknak, Balmazújvárosban és Rejteken általános iskolásoknak. A felsorolásból kitűnik, hogy a táborokat (többnyire) hátrányos műveltségi helyzetben levő fiataloknak szervezték. Idén már 25 író, 15 képzőművész, zeneművész, tudós vett rész a táborokban. Az olvasótáborok sikeréért nagyon sokat tett az Írószövetsé zafias Népfront Országos Tanácsának m gén belül megalakult az olvasótáborok munkacsoportja, amely az idei, sikeres részletes ajánlást dolgoz ki, ez tartalmc ket, javaslatokat, amelyeket a táborokbc dagógusok, könyvtárosok tettek. Az olva – feltehetően – még inkább kiszélesedik.

Gyermekközösség és irodalo

Nem túl nagy lelkesedéssel érkeztem Balmazújvárosba, az olvasótáborba. Mit fogunk mi, bősz irodalmárok kezdeni az összetrombitált gyereksereggel ebben a forróságban? Mennyire veszik komolyan a tábort, a sok fejtörés árán elkészült programot? Egyáltalán, milyen gyerekek lesznek? Nyíltak? Érdeklődők? Vagy a helybeli pedagógusok túlbuzgalmának mártírjai? Megtaláljuk-e velük a hangot? Nem tompította-e el ízlésüket az iskola minden újszerű művészi impulzus iránt? S emberi impulzus iránt, hisz abban mindannyian egyetértettünk, hogy a lehető legközvetlenebb kapcsolatot alakítjuk ki a gyerekekkel.

A program első látásra is hivalkodóan túlzónak, zsúfoltnak látszott. Előadások, kirándulások, Veres Pé-

getlen a világirodalom áramlataitól) oly szűk olvasói réteg pártfogását élvezi. Szerintem az általános iskolai irodalomoktatás nem alkalmas arra, hogy a gyerekek ízlését nyitottá tegye Ady Endre, Kassák Lajos, József Attila, Nagy László, Juhász Ferenc verseire. A tankönyvek mélyen alábecsülik a tizenévesek érettségét, felfogó- és befogadókészségét. Ezt a korosztályt az iskolán kívül ellenőrizhetetlen művészi (és nem művészi) hatások tömege éri — messze meghaladva a tankönyvek által üdvösnek tartott színvonalat.

A modern matematikaoktatás felismerte: az új matematika csak úgy nyer csatát, ha elemi szinten is érvényesül az a szemlélet, amelyre

hallgatag köt folyásolja az rekeknek tet sikerült fölle ket vásárolt hosszú utcák

S gyűlt a gazdagabbá, is vált. Az e ilyenek is, „Elárulta a f tözött". „Mir dött a közsé zás még val te munkánk ártott Vere emberi és í megértetnem nál jobb, mi rözi a besze

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 OKT —
Napjaink

Würtz Ádám

1021

ILLUSZTRÁCIÓ

WURTZ ÁDÁM RAJZA

der Eltern verbleibt, strebt i
mer mehr die Arbeiter- u
Angestelltenkategorien sel
innerhalb der landwirtscha
lichen körperlichen Arbeit
Nur die Hälfte der in
Landwirtschaft beschäftig
verheirateten Frauen hal
Männer mit landwirtschaf
cher Beschäftigung, es v
zieht sich also auch inn
halb des Dorfes in die
Form eine Umschichtung
einem beträchtlichen Teil
Bauernmädchen. Im Falle
Mädchen ist die Abwanderung aus dem Geburtsort nicht so sehr mit der Arbeit, sondern vielmehr mit der Ehe verbunden.

In unseren Tagen ist die Arbeitskräftelage der Landwirtschaft schon viel besser.

In der Agrarproduktion arbeiten insgesamt 1,5 Millionen Erwerbstätige. Manche behaupten, diese Zahl reiche aus, andere sprechen von einem chronischen Arbeitskräftemangel. Wo liegt die Wahrheit? Es stimmt, daß in der Landwirtschaft eine große Menge von Arbeitskräften beschäftigt sind und daß die Zahl der Beschäftigten in Zukunft weiter abnehmen wird. Es stimmt ebenfalls, daß die in der Landwirtschaft beschäftigte Arbeitskraft im Jahresdurchschnitt zahlenmäßig dem Gesamtbedarf der Landwirtschaft an Arbeitskräften entspricht. Das scheinbare quantitative Gleichgewicht enthält aber folgende qualitative Widersprüche: hohes Durchschnittsalter der

rechnen: Schwerindustrie, Landwirtschaft, Dienstleistungen.

Diese Sparten sind noch in der gegenwärtigen Planperiode aufzufüllen, ja, wir müssen auch an die Bildung von Reserven denken.

Erwägt man nun die allgemeine Arbeitskräftelage unserer Volkswirtschaft, die Alters- und berufsmäßige Zusammensetzung der Genossenschaftsmitglieder, die sich aus dem neuen Wirtschaftslenkungssystem ergebenden Möglichkeiten, sowie die äußerst wichtige Tatsache, daß unsere Volkswirtschaft im dritten Fünfjahrplan aus einer extensiven in eine intensive Entwicklungsphase eingetreten ist, kann man feststellen, daß es eine wirtschaftliche und gesellschaftliche Notwendigkeit ist, daß in Zukunft größere Mengen der Landjugend ihr Fortkommen in den landwirtschaftlichen Genossenschaften suchen und finden.

Dezember 1968

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Budapesti Rundschau
1968 DEC. 27
Adam Würtz
1021

Grafik von Adam Würtz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 SEP 28

Nógrád

Würtz Ádám

— **Grafikai biennále.** Miskolc felszabadulásának évfordulóján, december 3-án nyílik meg az immár hetedik alkalommal megrendezendő országos grafikai biennále a miskolci galériában. A sokszorosított grafika művelőinek országos seregszemlélére eddig több mint ötvenen jelezték részvételüket. A kialakult hagyományoknak megfelelően a korábbi biennále nagydíjasa, Würtz Ádám gyűjteményes tárlattal szerepel.

— **Bányaomlás.** Kedden be-

si Tanács VB kéri azokat,
ilfalvi felső temetőben

szen — hozzátartozójuk

október 31-ig

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 SEP 28

Dolgozók Lapja Komárom

Würtz Ádám

GRAFIKAI BIENNÁLÉ

Miskolc felszabadulásának évfordulóján, december 3-án nyílik meg az immár hetedik alkalommal megrendezendő országos grafikai biennálé a miskolci galériában. A sokszorosított grafika művelőinek országos seregszemléjére eddig több mint ötvenen jelezték részvételüket. A kialakult hagyományoknak megfelelően a korábbi biennálé nagydíjasa, Würcz Ádám gyűjteményes tárlattal szerepel.

lakítása, a honvédelmi munka fokozása, a női dolgozók aktivizálása volt.

– A rendezvényen részt vettek Makrov Borisz Szergejevics ezredes, Kelemen Győző, az MHSZ budapesti vezetőségének titkára, Kis János, az MHSZ Komárom megyei ve-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Szerkesztőse

Széplakon se

Most jöttem haza üdülésemből, ezért reagálhatok Beutaló Balatonon című, július 26-i számukban megjelent írásukra.

Először is: legjobb kívánságaim és elismerésem a nagymamának, aki két unokájával — beutaló nélkül — napi 60—70 forintból előteremti az ellátást. Mégpedig nem is úgy, hogy ő maga főz, hanem kifőzdében ebédelnek. Kitűnő beosztása lehet... Az ellátás annál nehézkesebb, mert hiszen felvágottból elég szűkös a választék, kevés a friss főzelék, a gyümölcs sokszor drágább, mint Budapesten, mint cikkük szerzője is megállapítja. Ezek, gondolom, általános balatoni panaszok; amit Széplakra vonatkozólag szóvá tennék — és különösen a kispénzű magánnyaralók érdekében — az, hogy nincs olyan jet, kakaót és péksüteményt; hogy gyógyszertára nincsen, egy kalmopyrinért Siófokra kell utazni; hogy — az Ajándékbolt eladójának közlése szerint — írószert (!) csak Siófokon lehet beszerezni. Nem lenne szabad eltűrni, hogy egy cső főtt kukoricáért a strandon 5 forintot kérjenek! A lángossütőket — ha már ilyen „monopólium" birtokában vannak — kötelezni kellene arra, hogy a nap minden szakában álljanak az üdülőközönség rendelkezésére; az 1,60 forintos lángosok nagyságát és a kiszolgálás higiéniáját alaposabban kellene ellenőrizni. Persze, közel az idény vége, de a nyaralók tapasztalatait a jövő évben biztosan hasznosíthatnák.

Horváth Andrásné

A Balatont ismerni kell!

Legalább is annak, aki ír róla. Erre gondoltam, amikor az tüdőbántalom — melyet juh-

Magyar Nemzet
Würtz Ádám
1973 AUG 12

1021

Würtz Ádám illusztrációja a Rókavigasztaló című gyermekversantológiából, amely nemrég jelent meg a Móra Könyvkiadó gondozásában

zet is. De vajon a „kis vil
got", a lakóhely, a munkahe
özvetlen társadalmi körny
zetét, a mindennapos kolle
ívákat nem távolítja-e
ugyanakkor a tömegkommu-
nikáció? Ez feltehetően nem
szükségszerű. Az viszont bi-
zonyos, hogy a tömegkommu-
nikáció sohasem tud elegendő
erjedelemben és választékban
szólni azokról a mozzanatok-
ról, amelyek valóban „kar-
nyújtásnyira" vannak az
egyéntől, hiszen az egész or-
szághoz egyszerre szól, és el-
sősorban az össztársadalmi
érdekeket és érdeklődést tük-
rözi. A távolit valóban közel
hozza, de az igazán közeli
már nem fér rá a képernyő-
re.

Vagy talán helyesebb, ha
így fogalmazunk, hogy a köz-
ponti tömegkommunikáció, az
országos lapok, a Kossuth
vagy Petőfi adó, a televízió
képtelenek erre. A helyi tö-
megkommunikációnak — a vi-
déki stúdióktól az üzemi la-
pokig — már sokkal nagyob-
bak a lehetőségei. Egy-egy
tutatás sejteti is azt, hogy egy
vidéki rádióadónak, vagy az
üzemi, egyetemi lapoknak már
ma is jóval fontosabb funk-
ciója van, mint amilyent ál-
talában feltételezünk róluk.
És szinte nem is lehet túlbe-
csülni azoknak a távoli ter-
veknek a jelentőségét, ame-
lyek a vidéki, helyi, vagy ta-
lán célszerűbb így monda-
nunk: a nem központi tömeg-

...ására vonatkoznak.

Pontosan, gyorsan, kritikusan

A társadalmi gyakorlat által szigorúan meghúzott határokon belül a tömegtájékoztatás szinte felbecsülhetetlenül sokat tehet a szocialista demokrácia kibontakoztatásáért, a magánélet és közélet közötti hidak megszilárdításáért, s az új, szocialista embertípus kialakításáért. Akkor, ha pontosan, gyorsan és kritikusan tájékoztatja közönségét — Lenin kifejezésével — „a valóság minden oldaláról"; akkor, ha a világ valóságos szerkezetét tükrözi, megkülönböztetve a történelmi-társadalmi haladás szempontjából lényeges és lényegtelen mozzanatokat; akkor, ha olvasói, hallgatói, nézői aktivizálására törekszik, tudatosságukat fokozza; végül: ha nem becsüli túl saját szerepét, hanem világosan látja helyét az ország társadalmi-politikai szerkezetében, s ugyanakkor — ne féljünk a kifejezéstől — kellő alázattal szolgálja közönségét.

(Részletek a szerző azonos című tanulmányából, amely megjelent a Társadalmi Szemle 1970. 5. számában.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 AUG 31.

Csepel

Würtz Ádám
1021

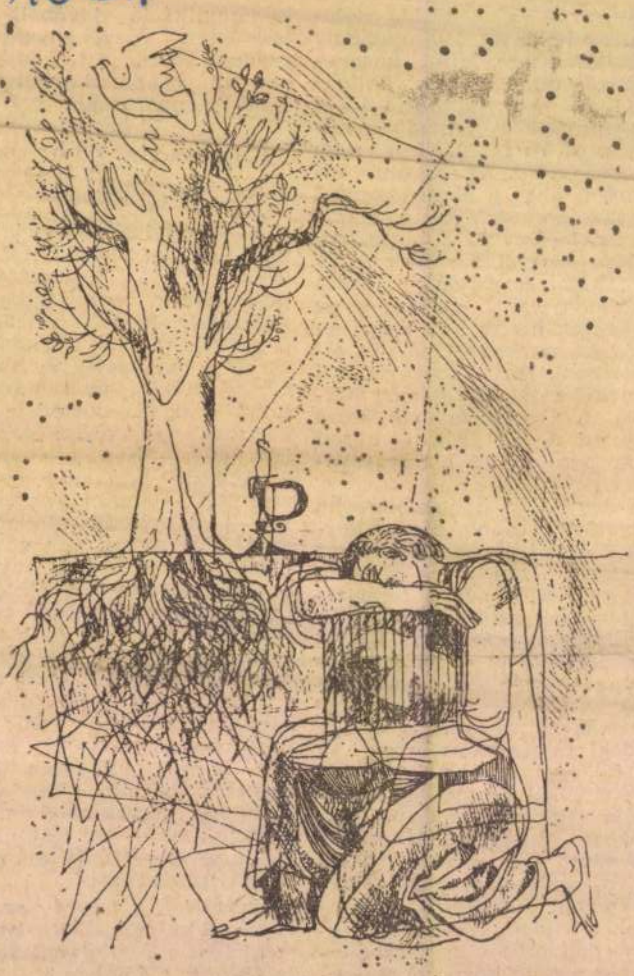

Würtz Ádám metszete Shakespeare szonettjeihez

Magyar Hírlap

1973 JUN 23

Würtz Ádám

1021 MAGYAR HIRLAP

Würtz Ádám rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Történelmi fo

(Folytatás az 1. oldalról)

tolicsev külkereskedelmi miniszter, *Bugajev*, a polgári légi közlekedés minisztere, valamint *Dobrinyin*, a Szovjetunió washingtoni nagykövete.

Kedves epizódja volt az estének, amikor kiderült: épp ezen a napon volt Nixonék 33. házassági évfordulója, és Rogers külügyminiszter 60. születésnapja. Az SZKP főtitkára felkérte Nixonékat, hogy a 34. házassági évfordulót ünnepeljék Moszkvában, és kijelentette: — Bizonyos vagyok abban, hogy következő látogatása a Szovjetunióban újabb jelentős állomás lesz az országaink közötti kapcsolatok sikeres fejlesztésében.

A tegnapi amerikai lapok címoldalait a látogatás csütörtöki eseményeiről készített fotók töltik ki. „Nixon és Brezsnyev 74-re tűzi ki célul a fegyverkorlátozás egyezmény megkötését" — hirdeti a *Washington Post* szalagcíme. A lap kommentárja rámutat, hogy az egyezmény ré-

segítésébe a tanácselnök bevonja a végrehajtó bizottság titkárát. A helyi körülményeknek megfelelő munkamegosztást célszerű kialakítani ebben is. A végrehajtó bizottság titkára, feladatköréből eredően, segíti a szabálysértési bizottságot, valamint az ügyrendi bizottságot, utóbbit elsősorban a szervezeti és működési szabályzatot érintő kérdésekben. Gondoskodik a bizottságok működéséhez szükséges technikai, adminisztratív feltételekről. A tisztségviselők közötti munkamegosztás azonban semmiképpen nem jelenthet merev, pl. bizottságok szerinti elhatárolást. A végrehajtó bizottság titkára — különösen a megjelenő jogszabályokról, a szakigazgatási szerv munkáját érintő kérdésekről — valamennyi bizottság számára köteles a szükséges segítséget, tájékoztatást megadni. Ugyanakkor, ha az ügyrendi bizottság pl. a testületi határozatok végrehajtását, a

...ban, a bizottságokat úgy segítse a tanácselnök és természetesen a többi tisztségviselő, hogy az ne vezessen „gyámkodásra", hanem erősítse öntevékenységüket, önállóságukat.

A városi tanácselnök feladatai a bizottsági munka szervezésében lényegében azonosak a községi tanácselnök teendőivel. A városokban azonban több bizottság működik, a tanácselnök-helyettes függetlenített és nagyobb a munkaszervezet. A városi tanácselnök jobban támaszkodhat a tanácselnök-helyettesre, de a bizottsági munka egészének szervezését ne hárítsa az elnökhelyettesre. A városokban is fontos, hogy a tanácselnök legalább évente egyszer tanácskozzon a bizottságok elnökeivel és rendszeresen vegyen részt bizottsági üléseken, kísérje figyelemmel és segítse a bizottságok tevékenységét, gondoskodjék tájékoztatásukról, javaslataik, kezdményezéseik felkarolásáról.

KÉRDÉS:

Milyen főbb formái vannak a járási hivatal tevékenysége ellenőrzésének?

VÁLASZ:

A járási hivatal a megyei tanács végrehajtó bizottságának egységes, önálló hatáskörű szerve. Jelentős a hatósági tevékenysége, közreműködése a községi szakigazgatási tevékenység irányításában, fontos feladata a községi tanácsszervek munkájának segítése. A tanácstörvény a szakigazgatási szerveknek, így a járási hivataloknak is önálló, jogszabályban meghatározott hatáskört és a hatáskörben való eljáráshoz megfelelő önállóságot ad. Ugyanakkor a tanácstörvény másik követelménye, hogy erősödjék a tanács társadalompolitikai ellenőrzése a szakigazgatási tevékenység felett.

Mivel járási szinten nem működik tanácstestület, a járási hivatal szakigazgatási tevékenysége társadalmi, népképviseleti ellenőrzésének a hivatal sajátos helyzetéhez igazodó formái és módszerei vannak. A járási hivatal munkájában is meghatározóak a megyei tanács tervei, programjai, célkitűzései, döntései és a mindezek végrehajtásáról való beszámolás, mint az ellenőrzés egyik formája. A megyei tanács esetenként közvetlenül is gyakorolja az ellenőrzést: amikor átfogóan megtárgyalja a járási hivatalok tevékenységét, illetőleg beszámoltatja valamely járási hivatal elnökét. A megyei tanács végrehajtó bizottsága, különösen az ágazati feladatok érvényesítése körében, megállapítja az abban jelentkező járási teendőket. Ezen túlmenően, legalább ciklusonként beszámoltatja a hivatalok elnökeit, hasonló gyakorisággal átfogó vizsgálatot végez minden járási hivatalnál. Tulajdonképpen a hivatal munkáját ellenőrzi, ha csak részterületen is, amikor számonkéri a megyei testületi döntések végrehajtását. Hasonlóképpen az ellenőrzést is szolgálják a megyei tisztségviselők által tartott értekezletek, továbbá a helyszíni tájékozódások.

A tanácstagok járási csoportjának fontos feladata a járás helyzetének és a járási hivatal tevékenységének figyelemmel kísérése. Erre annál is inkább alkalmas, mivel a járási hivatal intézkedéseit a tanácstagok a választó helyi tanácsnál jól érzékelik és le tudják mérni azok hatását is. Emellett a tanácstagi csoport a járási hivatal elnökétől meg-

JOGSZABÁLY-M

TANÁCSOK KÖZLÖNYE 1973. ÉVI 25. SZÁM:

Az államigazgatási eljárás általános szabály
vénynek az 1971. évi 2. számú, az 1972. évi 21. sz
törvényerejű rendelettel módosított szövegének
zéseinek értelmezésével kapcsolatos állásfoglalá
foglalt szövege.

TANÁCSOK KÖZLÖNYE 1973. ÉVI 26. SZÁM:

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának
erejű rendelete a tűz elleni védekezésről és a tűzol
delet megállapítja a tűz elleni védekezés felada
a tűzoltóság, szervezetének és működésének alapv
A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának
jogalkalmazás jogpolitikai irányelveiről.
A Minisztertanács 14/1973. (VI. 2.) számú ren
ről és a tűzoltóságról szóló 1973. évi 13. számú
hajtásáról.
A Minisztertanács 15/1973. (VI. 2.) számú ren
A Minisztertanács 1016/1973. (VI. 2.) számú
alapításáról.
Az Országos Vízügyi Hivatal elnökének 2/1973,
zése a helyi vízgazdálkodási közfeladatok ellátás
sági jogok gyakorlásáról szóló 5/1970. (XII. 31.) O
sításáról és kiegészítéséről.
Az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztériu
a polgári gyászszertartások megrendezésével kap
Az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztériu
21/1973. számú együttes közleménye az állami vá
lakásépítésének támogatásával kapcsolatos lakás
valamint vállalati feladatokról.
Az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztériu
a lakásépítő szövetkezetek munkáltatói szervezet

JÓ, HA TUDJUK... JÓ, HA TUDJUK... JÓ, HA

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TANÁCSOK LAPJA

1973 JUN 29

Würtz Ádám

1021

KÖNYVESPOLC

A Szépirodalmi Könyvkiadó újdonságai

Családregénynek nevezhetjük *Sásdi Sándor* legújabb regényét, mely *A rigó sírja* címmel jelent meg. Napjainkban, egy szociális otthonban kezdődik a történet, ahol a főhős, Singer Mari él, s felidézi múltját, saját és családja élettörténetét. Az emlékek sorából egy vidéki városban élő család, s annak három lánya bontakozik ki, különös, szívszorítóan tragikus sorsok. A három nővér közül csak a főhős él tovább, hugai fiatalon meghaltak. De hiába alakít ki önálló életet, nyugodt otthoni környezetet, a háború közbeszól. Kamasz fiát munkaszolgálatosként elhurcolják, soha nem láthatja viszont. A veszteséget nem tudja kiheverni — közvetlen környezetét is bűnösnek tartja fia haláláért s elborult elmével a szociális otthonban hal meg.

Erdős László Az isteni kutyácska címmel történelmi regényt írt. A történet Rómába, a II. triumvirátus megalakulása és a proscripciók idejébe vezet. Alakjai kitalált figurák, a kor történelmi személyei közül csak Cicero és Atticus szerepel, s ők is csak egy rövid fejezetben. Két főhőse van. Az egyik Kreon, a költő, a másik Kutyácska, Caesar egykori rabszolgája, tanácsadója és állítólagos féltestvére, aki teljes meggyőződéssel hiszi, hogy Caesar az ő tanácsainak köszönhette sikerét: halálát pedig annak, hogy nem hallgatott rá. Ennek bizonyítására a történet folyamán el is beszéli Caesar leghíresebb ütközetének és halálának „hiteles" történetét. A regény fő vonala Kreon barátainak, egy Brutus-párti csoport fiatal tagjainak történetét, valamint Kreon és Kutyácska menekülését ábrázolja.

Császár István második novelláskötete *Feljegyzések az utolsó padból* címmel jelent meg. A tehetséges novellista új kötetében leginkább a múltról beszél: gyermekkorának és kamaszéveinek keserű és derűs élményeit idézi fel, barátokat, iskolatársakat és tanárokat, „múltjának körületeit" vizsgálgatja, de mai törekvéseiről, családásairól és dühéről is ír. Kiemelkedik az írások közül *Hangrobbanás* című játéka, melyben a civilizációs életmód, a modern életforma embertelenítő hatásáról ír.

Marton István neve eddig csak irodalmi folyóiratok hasábjairól volt ismert. Első önálló kötetében, a *Királyi vadászat*-ban 12 novelláját olvashatjuk. Témái változatosak: a második világháborút idéző történetek, a napjainkban is nyomasztó háborús emlékek jelenlétét, a kispolgári életforma egyhangúságát megmutató írások mellett krimiszerű történetet is olvashatunk a novellák között. Az írások színtere földrajzilag is változatos: Németországban, amerikai repülőtéren és a Duna partján, vidéki kastélyban és fullasztó légkörű kisvárosban egyaránt biztonsággal mozog az író. A klasszikus magyar novella legjobb hagyományait követő, kitűnően szerkesztett írásnak mégis van egy jellegzetes, csaknem állandóan visszatérő problémájuk: a háború, a militarizmus lélektanát, az emberekben megbúvó, csaknem mindig felszínre törő agressziós ösztönök megnyilvánulási formáit, pusztító erejét kutatja lankadatlanul az író.

Takáts Gyula Sós forrás című kötete az 1968 óta keletkezett verseit tartalmazza. A költemények úgyszólván minden sorából kiderül, hogy Takáts Gyulánál a „pannon" természet rajza csak ürügy, általános érvényű dolgokat összetéveszthetetlen helyi színezettel egyesítő kerete a költői gondolatnak: a táj hol az idő nagyszabású allegóriájává, hol a viharban is helytálló ember és művész ünneplésévé, hol költői hitvallássá tágul ábrázolásában. Néhány szép vallomása közvetlenül utal az őt a 19. századi magyar irodalomhoz fűző kapcsolatokra. Egy görögországi út szellemi mérlegét megvonó verseiben a hajdani lét szépsége, teljessége utáni, voltaképpen mégis a szebb jövő felé irányuló „vad nosztalgia" szólal meg. A pusztasággal, az elidegenedett modern élettel való küzdelemben Takáts Gyula fontos szerepet szán a művészetnek, az irodalomnak. Ez a szemlélet hol klasszikusan szép, hol meg modern szaggatottságú, a gondolati és képi elemek között sajátos egyensúlyt teremtő stílusban fejeződik ki. A kötet Würtz Ádám borítórajzával és illusztrációival jelent meg, s könyvkiadásunk egyik különlegesen szép darabja.

Szalai Anna Koszorúcsata című könyve, mely Petőfi születésének 150. évfordulójára jelent meg, egy korábbi emlékezéssorozatról, az 1923-as Petőfi-centenáriumról számol be. A tanulmánykötet dokumentumok segítségével hitelesen mutatja be a korabeli Petőfi-ünnepségeket. Cikkeket, tanulmányokat, verseket, színműveket, filmeket, ünnepi kiadványokat elemez a szerző, s ismerteti a vitákat, köztük a Petőfi körül kirobbant parlamenti botrányt is. Filmtől a tudományig, hangos ünnepségektől szerény ellenünnepségekig, az igazi költészet alkotásaitól a műkedvelők igyekezetéig kíséri figyelemmel ez a könyv a centenáriumi „koszorúcsatát".

Fehér Klára Miből csinálják az elefántot? című könyve immár harmadik abban a sorban, amelyben az írónő kedvelt „apró-cseprő"-ként ismert humoreszkjeit összegyűjti. Sok humorral ír a bürokratizmusról, a kereskedelem, a vendéglátóipar bosszantó fonákságairól, hétköznapi életünkben állandóan kísérő negatív jelenségekről. Nem maradtak el a kötetből az írónő kitűnő megfigyelőképességét bizonyító olyan humoreszkek sem, amelyekben a magánélet, az emberi, családi kapcsolatok visszás vonásait mutatja meg. Különös figurákat villant fel egy pillanatra vagy az irodalmi élet furcsaságait karikírozza. Szerepel a kötetben egy Amerikában játszódó minikomédia és a televízióban is bemutatott *Csak egy telefon* című bohózata. Szántó Piroska illusztrációi kitűnően illeszkednek a szórakoztató, érdekes kötethez.

TANÁCSOK LAPJA

A Minisztertanács Tanácsi Hivatalának szaklapja

A szerkesztő bizottság tagjai: dr. Aibner Pál, dr. Ács István, Fodor Mihály, Kustos Lajos, dr. Nagy Ernő, Pál Viktor, dr. Polgár Ferenc, dr. Pusztai Béla, Reile Géza, Szabó László, Szathmári Károly, Visi György.

Főszerkesztő: Perlai Rezső. Szerkesztő: dr. Németh Géza.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1906, Budapest VII., Lenin körút 9—11. Telefon: 221-285. Felelős kiadó: Siklósi Norbert. Terjeszti a Magyar Posta.
Szikra Lapnyomda, Budapest
INDEX: 25 802.

Fischer Ernő: Katedrális

Piktúrájának jellemzői közé tartozik a képi szimbólumok kimagasló szerepe. A modern művészet nagy apostola, Herbert Read szerint „A művészet egy bizonyos fajta társalgás a szimbólumok nyelvén." Fischer Ernő festészete is ezt igazolja.

Képei rétegzettek. A képfelület anyagi valóságától a képben rejlő szellemi valóságig vagy tartalomig több réteg húzódik meg. A fakturális szépségek mögött jelképes elemekben gyönyörködhetünk, majd az ezeket összefogó konstruktív szerkezeti felépítés szépségeiben, s végül az egész műnek magasszintű festői megjelenítésében. Ezek külön-külön is asszociációkat indítanak el a nézőkben.

A monumentális hatás is jellemző képeire. Nemcsak tartalmi mélységük és sűrítettségük miatt, hanem a részletek műves megmunkálása következtében is, amit a statikus és dinamikus képelemek gondosan kiérlelt feszültségeivel ér el. Nála a legkisebb képelemnek is jelentősége van.

Ha azt kutatjuk, hogy melyik stílusirányzathoz áll legközelebb a festészete, újabb meglepetés ér bennünket, mert ő egyik avantgarde irányzat mellett sem kötelezte el magát, mégis avantgarde festő. Képei formanyelvét mindig a témától teszi függővé. Festményeiben egyszerre többféle irányzat elemei is *ötvöződnek*. Formanyelvének ez egyik legjellegzetesebb, legmeglepőbb vonása. Kitűnően és egyéni módon építette bele a különféle irányzatok eredményeit piktúrájába.

A stílusirányzatok végeredményben ablakok, amelyek a világnak egy-egy oldalát, jellemzőjét mutatják be. Tudjuk, az impresszionizmus pl. elsősorban a fény-, illetve az atmoszférikus jelenségekre koncentrált, a kubizmus a szerkezeti szépségeket emelte ki, stb. Fischer képei nem fragmentumokat adnak, hanem egyszerre több ablakot n
felölelik az impresszio
mus, expresszionizmus
véseiből azt, amit saját
a témának megfelelően
nek vélt. Levonta a ko
zad addigi törekvéseib
határozza meg, hogy e
építésénél az említett
meit részesíti előnyb
Prága című kompozíc
kubizmus több-nézetű
zetét érvényesítette.
nös varázsú kompozíció
asszociációkat kiváltó f
lista eszközeivel él.

A nonfiguratív feste
fakturális artisztikum
másik képébe. A *Balato*
című kompozíciójának
fakturális izgalmakkal
megmunkálással vann
legizgalmasabb nonfig
kednek. Ám a nonfigur
részelemek, egyes kép
alárendelt szerepet ját

Fischer azok közé a
akik a maguk szubjekt
ják kivetíteni, hogy v
tészete lírai hangvétel
gulni. A szubjektív
csak akkor tágul egye
rendezett lélekből fak
természeti és társadalr
nyát megnyugtatóan
mindenekelőtt emberi
tania. Fischer képei a
az ő lírai megnyilatko
filozófiai és érzelmi r
zete. Művein átsüt az

Würtz Ádám. Művészet, Budapest, 1973. aug.

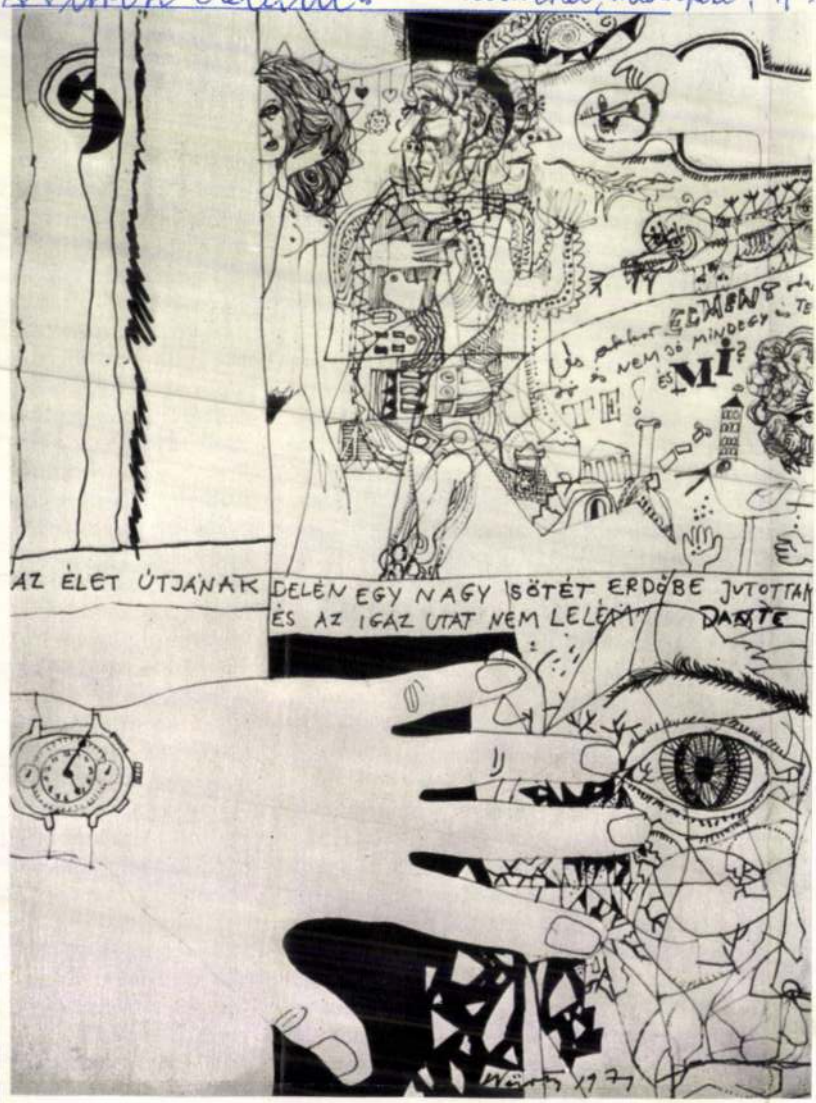

WÜRTZ ÁDÁM

illusztrációi sokarcúságukkal hívják fel magukra a figyelmet. Tragikusak és komorak, bájosak és átszellemültek, kedvesek és félelmetesek, ironikusak és csevegők, bőbeszédűek és tömörek. Mintha nem is ugyanaz a művész alkotta volna őket.

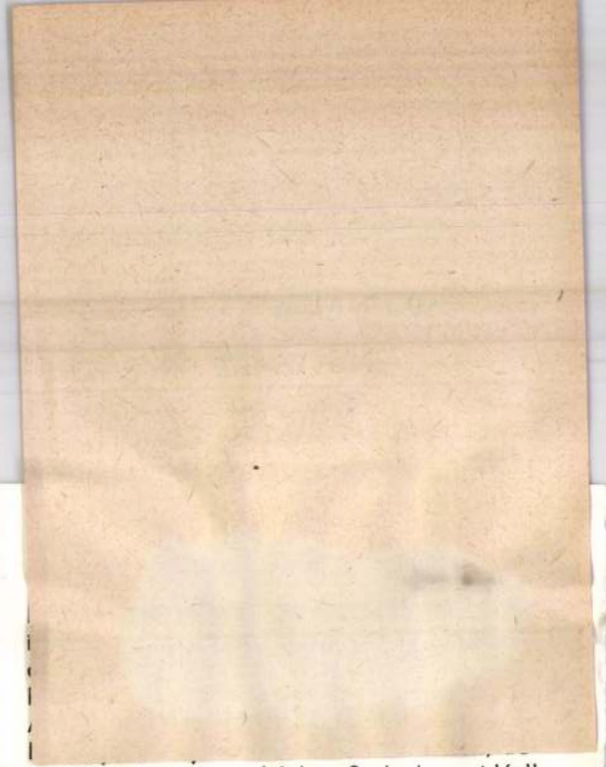

kiállítás

Beszédes képek

Birkás Ákos képei meghökkentőek. Nem azért mintha új dolgokat fedezne fel számunkra, hiszen olyasmit mond el, amit mindnyájan tudunk. Az a meghökkentő, hogy kimondja. Elszoktunk attól, hogy a festészet ennyire beszédes legyen.

A művészetek már régóta főleg önmagukkal vannak elfoglalva, elsősorban önmaguk kritikus vizsgálatával. Meddig vers a vers, a szó mikor csak nyelvi jel és mikor műalkotás, mit fejezhet ki a szín önmagában és a térrel való viszonyában, hogyan válhat a tér is anyaggá, mi lesz, ha a térbeli művészetek egyik ága alapvető kompozíciós elvvé választ egy időbeli elemet, hol a határ művészet és tudomány között — sorolhatnánk a kérdéseket, melyekkel a kortárs művészetnek szembe kellett néznie. A pop-art vihara nemcsak ennek a kifinomult esztétikai vizsgálódásnak dobott fricskát, hanem a művészet létét is megkérdőjelezte. A realitásokra irányította szemünket, de mindjárt úgy, hogy ebből megpróbálta kiszorítani a művészetet. Hatása egyelőre még felmérhetetlen. Megváltoztatta egész látásmódunkat, beleszólt a tárgyakhoz való viszonyunkba és az öltözködésünkbe, felhívta figyelmünket a kulturális örökség új szemléletére; a méret, a kompozíció, a műfaj új értelmezésére, de mindenekelőtt arra: vegyük észre, hol élünk. Legyen a művészet tárgya a leghétköznapibb valóság, a legfelismerhetőbb megjelenítésben! Legyen a művészet dokumentum! De vajon a dokumentum is műalkotás-e? — merül fel rögtön a kérdés az ún. „dokumentatív irányok" (Boltansky, Distel stb.) szemlélésekor, biztosítva ezzel a továbblépésre serkentő feszültséget tárgy és műtárgy között.

A művészi ábrázolás megszabadult a mítosztól, a szimbólumoktól, a bonyolult asszociációktól, és társul vette a groteszket, mert úgy találta, hogy a valóság józan szemlélete csak ironikus hangsúllyal képzelhető el.

A magyar művészet — mely társadalmi és történelmi okok folytán sosem fogadta el a puszta esztétizálást — érzékenyen reagált a szemléletváltásra. Megnőtt a dokumentumok szerepe az irodalomban, a filmben és a képzőművészetben is. Előtérbe került a groteszk látásmód is, mert az ábrázolás ezzel a kiélezettséggel válhat igazán megdöbbentővé és lelkiismeret-ébresztővé. Hatékonysága, minősége azon múlik, rátalál-e a valóság legfontosabb kérdéseire. A művészet ezen a ponton gyakran már a szociográfiával érintkezik.

Birkás Ákos megfigyelte az embereket, a valóság és az ábrándok közti ellentéteket, a falusi életforma bomlásával rohamosan növekvő kispolgári sekélyességet, az uniformizálódást, a lelki sivárságot, a hazug illúziók banalitását, az értékek reklámmá válását. Hogyan lesznek a szép falvakból jellegtelen települések, egyforma házakkal és teherautókkal, piszvözlőlap és villamosbérlet. Szabadon „idéz" tudományos illusztrációt és fényképfelvételeket, személyi adatokat és a festészet klasszikusait.

Portréi mindig szeretettel festett jellem- és helyzetképek, melyekhez az is hozzátartozik, hogy az egyiket a leglabilisabb pontjára, a csúcsára állítja. Portré a „*K. Zs. tiszteletére*" is, bár csak tájakat látunk régi metszetekről és képekről, a romantikus lelkű, a múlt iránti nosztalgiában élő fiú arcmásaként. A *Befejezetlen műemlék* ügyetlen, elrajzolt provinciális barokk freskón mutatja meg, hogy történelmünk öngyilkos nemességével szemben még az isten is tehetetlen volt. Irónia, de egyben vallomás is *A világ közepe*, mely nevetségessé teszi a túlzó nemzeti önérzetet, de kifejezi a vállalást is, hiszen ebben az országban élünk.

A *Tanya* viszont már egyértelmű, vádló szatíra a sárbaragadást eszményítő, nem az igazi problémákat látó-láttató álművészet ellen. A *Három portré*-ban összefonódik a két fő témakör: a portré és a kispolgári valóság. Giccses ábrándokba menekülő, a reális lehetőségekkel nem számoló emberek szánandó sorozata figyelmeztet, mi minden lehet még a festészet feladata.

A felismert feladat gazdag kifejezési lehetőségeket kínál a festő számára. A kép lehet monochrom vagy színes (vagy a kettő együtt), rajzos, festői, jelenetszerű vagy osztott kompozíció, egymás mellé kerülhet látvány és képzelet, jelen és múlt. A stiláris kelléktár épp oly szabadon választható, mint a téma. Egyetlen feltétele van: nagyon jó szem kell hozzá. Birkás Ákos vállalta is, hogy jó szeme van.

Nagy Ildikó

Birkás Ákos: Tanya

Birkás Ákos: Az eltűnés három fokozata

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1973 AUG —
MŰVÉSZET
Budapest

Winter Endre

1. Véleménye szerint hol tart ma illusztrációnk a maga lehetőségeihez képest és európai viszonylatban? Hogyan látja a saját helyét a mai magyar illusztrációművészetben?

— Mai illusztrációs művészetünk egyik legnagyobb gondja, hogy az illusztrátorok nagy része szinte ugyanabból a kis körből kerül ki. Felvetődhet a kérdés: talán nincs utánpótlás? Rögtön válaszolnom is kell rá: van. A kiadók azonban különféle meggondolások alapján ragaszkodnak a már jól bevált illusztrátorokhoz. Nagyon felelősségteljes, sok buktatóval járó út a miénk, és sokféle formai-tartalmi előírásnak kell eleget tennünk. A fiatalok nagyrésze ezt fölösleges tehernek érzi, és mint öntudatos művész, nem nagyon tudja korlátok közé szorítani művészi egyéniségét. Ez ma még, amikor korosztályom tagjai alkotóerejük teljében vannak, nem tűnik különösebb bajnak. De hamarosan az lesz, ha a kiadók nem mernek nagyobb kockázatot vállalni, ha nem kísérleteznek fiatalokkal. Ami európai helyünket illeti, elmondanám a Corvina kiadó egyik üzletszerzőjének tapasztalatát. Egy angol könyvkiadó, akiről köztudott, hogy nehezen mond dicsérő szavakat, a következőképpen nyilatkozott a magyar gyerekkönyvekről: „Sajátos arculatuk alakult ki, mely szinte egyedülálló az európai könyvművészetben. Az angol illusztrátorokat kereskedelmi szempontból mindig belekényszerítik az éppen divatos kubusba. A magyarokat nem. Ezért gyerekkönyveik illusztrációi érzelmileg telítettek, humánusak." Ami az én helyemet illeti, rólam köztudott, hogy visszahúzódó, visszavonuló alkat vagyok. Önfeledten, örvendezve játszadozom el a munkámmal, mint a gyerek a játékával. Csak az a baj, amikor már a nyolcvanadik rókát kell mesekönyvben megrajzolni.

— Ami engem illet, mindent illusztrációnak tartok, ami képi információ, mint például a KRESZ-táblák. Egy gondolatnak vagy gondolatvilágnak az illusztrációja pedig nagyon sokféle lehet. A gyerekkönyveknél nincs technikai megkötés, és ez jó: modern képzőművészeti elképzelések is megvalósulhatnak. Felnőttek számára készülő könyvnél vannak ugyan technikai megkötöttségek, de szabadabban érvényesül a grafikai elképzelés. Sok külföldi kiadóval volt és van kapcsolatom, az a tapasztalatom, hogy a szakemberek könnyen lelkesednek, az üzletemberek már jóval óvatosabbak. Véleményem szerint a magyar illusztrációs művészet az európai élmezőnyben van, elsősorban azért, mert nagy az előnyünk a figurális ábrázolás terén. A mi generációnk Dürer, Rembrandt, Bosch nyomán tanult rajzolni, és a külföldiek szerint nagyon is megtanult. A mi figurális alkotásainkat Nyugaton nem tekintik idejétmúltnak, ezért is borzolódok minden olyan alkalommal, mikor látom, hogy a modernséget egyszerű külsőségekhez kötik. Ami az én helyemet illeti, az ott van, ahol dolgozni kell. Néha, amikor beviszek valamit egy-egy kiadónak, azt mondják nekem: „Ez nem te vagy." De ebben nincs igazuk. Minden én vagyok, amit én csinálok. A jó illusztráció az élő művészethez, a jó művészethez kapcsolódik. Véleményem szerint minden jó, ami gyönyörködtet, és az illusztráció egyik legfontosabb követelménye, hogy gyönyörködtessen.

2. Engedjen meg egy személyes kérdést. Hogyan alkot? Milyen szempontok, elvárások, kötöttségek befolyásolják?

A MUNKA fejtörője

Nézzünk utána 1973. július

1. Az elmúlt esztendőben hány mázsa volt a búza hektáronkénti termésátlaga?

19 q	I.
28 q	II.
31 q	III.

2. A szocialista brigádok hány százaléka kapta meg eddig az aranyfokozatú kitüntetést?

28%	I.
9%	II.
15%	III.

3. Az 1971/72-es tanévben a SZOT Központi Iskolán hányan vettek részt az oktatás valamilyen formájában?

2000 fő	I.
1200 fő	II.
1600 fő	III.

4. Mikor volt az Élmunkások I. Kongresszusa?

1954. szeptember 10.	I.
1949. október 12.	II.
1948. augusztus 1.	III.

5. 1930-ban hány munkásnő dolgozott a vidéki iparban?

47 383	I.
52 625	II.
65 416	III.

6. A helyiiparban foglalkoztatott nők hány százaléka nem rendelkezik 8 általános iskolai végzettséggel?

7,5%	I.
18,5%	II.
16,8%	III.

7. Az utóbbi két évben hány százalékkal növekedett a bőripar dolgozóinak a száma?

5%	I.
8,5%	II.
4%	III.

8. Az egyik kontinensen a megművelhető területek 70—90 százaléka a tulajdonosok 10 százalékának kezében van. Melyik ez a kontinens?

Ausztrália	I.
Afrika	II,
Latin-Amerika	III.

9. Az egyik vállalatnál a középkáderek 70 százaléka technikus lett. Melyik ez a vállalat?

Szombathelyi Cipőgyár	I.
Borsodi Vegyikombinát	II.
Csepeli Vas- és Fémművek	III.

A MÁJUSI FORDULÓ NYERTESEI

A májusi fordulóban 320 helyes megfejtés érkezett be szerkesztőségünkhöz. Közülük, sorsolással az alábbiak nyertek.

300 forintot: Hruskó Ottó, Salgótarján.

100 forintot: Dobson Zoltán, Sopron; Göcző Gábor, Jászberény; Kapusi András, Leninváros; Kertai Lászlóné, Székesfehérvár; Kiss Sándor, Makó; Köles Sándor, Oroszlány; Makai Lászlóné, Martfű; Rajkai Kötöttárugyár műhelybizottsága, Rajka; Nyisztor Árpád, Szekszárd; Papp Józsefné, Budapest; Posgai Jenő, Nyíregyháza; Érdúsító Mű üzemi szakszervezeti bizottsága, Rudabánya; Sándor Zakariás, Kecskemét; Török Gyula, Pécs; Varga Istvánné, Debrecen.

A JÚNIUS HAVI REJTVÉNYÜNK HELYES MEGFEJTÉSE

	I.	II.	III.
1.	X		
2.		X	
3.			X
4.	X		
5.		X	
6.	X		
7.	X		
8.		X	
9.		X	
10.			X

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUL
MUNKA
Würtz Ádám
1021

A TÁNCSICS KIADVÁNYAIBÓL

Csorna Béla:

KVÍZ A KÉZBEN

Kb. 320 oldal, ára: kb. 27,50 Ft

Korunkban világszerte növekszik az érdeklődés a szellemi vetélkedők iránt. Az emberek szeretnek játszani. A korunkban tapasztalható kvízözönnek a szórakoztatáson, versengésen túl más, komoly funkciója is van; pompás eszköz a műveltségi színvonal emelésére, az ismeretterjesztés szolgálatában.

A szerző a kérdések összeállításánál igyekezett olyan változatos tematikát összeválogatni, amely sokoldalúan teszi próbára a kvízjáték részvevőinek tudását. Ezen túlmenően gondoskodott arról is, hogy az 1500 kérdés egy része könnyebb, más része nehezebb legyen, hogy a helyi rendezvények különböző felkészültségű játékosainak „súlycsoportjuknak" megfelelő kérdéssorozatot lehessen összeállítani.

A könyv fejezetcímei bizonyítják, hogy a benne található témakörök számos foglalkozási ág, valamint életkor, továbbá műveltségi kör érdeklődésének megfelelően gyűltek egybe e könyv lapjain: Időszámításunk szerint, Országok, városok, falvak, utcák, Szavak, szavak, szavak, „Körutazás" Európában, Tessék választani! Világjárók. Irodalom. Tihanytól Szigligetig, Százezrek kenyere, Film, színház, muzsika, Képzőművészet, Értékek és mértékek, Tudósok és találmányok, Fő az egészség, Lábjegyzet a futballról és egyéb sportokról. A függelékben pedig olyan ismereteket talál, amelyek bővebb ismertetést adnak egy-egy kérdésről.

Holmar v. Ditfurth:

A VILÁGEGYETEM GYERMEKEI

Kb. 192 oldal + 56 oldal melléklet. Ára: kb. 41,— Ft

A természettudományok csak a legutóbbi években döbbentettek arra minket, hogy az élővilág létrejöttében és fejlődésében milyen óriási, döntő szerepe volt minden korban a Földön kívüli kozmikus világnak. A világegyetem többé nem ételellenes, idegen és végtelenül távoli, idegen környezet számunkra, amelyben vigasztalan elhagyatottságban bolyong a Föld, hanem létünk, fejlődésünk megindítója és fenntartója. Ez a mi világegyetemünk, és mi a gyermekei vagyunk.

— Meghódítottuk-e a világűrt?
— Voltaképpen miért van éjszaka sötét?
— Hány évre elegendő a légkör oxigénje?
— Miért van sötét a Nap tizenöt millió fokos belsejében?
— A napfoltok — vakító fényesek?
— Hogyan működik a Nap-dinamó?
— Van-e abszolút idő?
— Hány napból állt a sárkánygyíkok korában egy év?
— Nincsen élet — Hold nélkül?
— Milyen mini-iránytűk találhatók a tenger fenekén?
— Érte-e már a Földet kozmikus katasztrófa?
— Hány helyen élnek értelmes lények a világegyetemben?

Ilyen kérdésekre keres és talál feleletet a nyugatnémet szerző ebben a már sok európai nyelvre lefordított munkájában.

Ezt a könyvet mindenkinek el kell olvasnia, akit érdekelnek a természettudományok legújabb, legizgalmasabb kérdései és saját létezésünk történetének állomásai.

Sebes Tibor:

EGY HOSSZÚFÜLŰ A HÚSVÉT-SZIGETEN

Kb. 176 oldal + melléklet, ára: kb. 25,— Ft

A világ egyik legérdekesebb és legrejtélyesebb helye a Húsvét-sziget. Első magyar látogatója az ismert utazótudósító, Sebes Tibor izgalmas leírásban számol be oda vezető útjáról és élményeiről. Végiglátogatta a Ranó Raraku és a többi vulkán oldalán, az ahukon és a tengerparton álló vagy ledőlt óriási kőszobrokat, amelyeket nem pontosan ismert okokból és célból állítottak fel az egykori „hosszúfülűek". A szerző járt a legendás alapító, Hotu Matus házának romjainál és bebújt az egykori „fehér-szüzek" barlangjába — pénzét, sőt életét is kockára téve. De megérte a fáradozást, tiszteletbeli „hosszúfülű" lett...

A titokzatos, halott emlékeken felül az ott élő emberek és életük érdekelte: színes riportokban számol be a Húsvét-sziget hétköznapjairól és ünnepeiről, a szokásokról, amelyekben még az ősi vallási hagyományok élnek. Tanulságosak és érdekesek az első látogatók naplóiból vett idézetek is.

Az érdekfeszítő leírásokat a szerző fényképfelvételei szemléltetik.

KALAND A VÉGEKEN

Kb. 276 oldal + melléklet, ára: kb. 38,— Ft

Tizenöt amerikai és szovjet szerző tizenöt fantasztikus elbeszélését tartalmazza a kötet. Az immár klasszikusnak számító nevek (Asimov, Bradbury stb.) mellett olyanokat is találunk, akiket rövidesen bizonyára a mostani „nagyok" között fognak emlegetni. Írásaik között vannak derűsek és tragikusak, elgondolkodtatók és meghökkentők, simogatók és bonzongatók, utópisztikusak és gyilkos társadalmi szatírák — de akár időben, akár térben tőlünk távoli korokban és helyeken játszódik cselekményük, mindenképpen a mai ember örömét és gondját, szenvedélyeit és szenvedéseit fejezik ki a maguk eszközeivel és módszereivel.

Ez a tizenöt elbeszélés nem pusztán a gazdag fríol fantázia csapongó játéka. Mindegyike tükör, amelyben a mi korunkat és benne magunkat láthatjuk, mindegyik mutató vagy parancsoló ujj: az elgondolhatatlan, a gyönyörű holnapért itt és a mában kell és érdemes élnünk és dolgoznunk.

A kötetet Würtz Ádám kifejező, színes grafikái gazdagítják.

1973.VIX.12.TV. 19.30 /11/ KS

TV Híradó

-Vürst Ádám Munkácsy-Díjam grafikus művész kitünő könyv illusztráció-
iról hírés. Jelentős az erepe van a hazai könyv művészet fejlődésében.
Tárlatának egyik érdekessége, hog y Shakespeare Szentivánéji álom cimü
müve nyomán készült rézkarcait a Pénzjegy nyomda azokon a gépeken ál-
litotta,elő, amelyeken pépir pénzünket nyomják.
Vürst Ádám sokoldalusságát bizonyitja, hogy tárlatán már linó metszetek-
kel is jelentkezik. A kitünő grafikus alkotásait mától mutatja be az
V.ker.Eötvös Lóránd utca 6.sz. alatti Helikon galéria.

Kitünő Ádám Munkácsy-
díjam grafikus művész

Vürst Ádám Munkácsy-díjas grafikusművész

1021

1973.VII.12.TV. 19.3o /11/ KJ

TV Hiradó

-Vürst Ádám Munkácsy-Dijas grafikus müvész kitünő könyv illusztrációiról hires. Jelentős sz erepe van a hazai könyv müvészet fejlődésében. Tárlatának egyik érdekessége, hog y Shakespeare Szentivánéji álom cimü müve nyomán készült rézkarcait a Pénzjegy nyomda azokon a gépeken állitotta,elő, amelyeken papir pénzünket nyomják.

Vürst Ádám sokoldaluságát bizonyitja, hogy tárlatán már linó metszetekkel is jelentkezik. A kitünő grafikus alkotásait mától mutatja be az V.ker.Eötvös Lóránd utca 8.sz. alatti Helikon galéria.

A MUNKA fejlörője

Nézzünk utána 1973. augusztus

1. A munkások körében különösen az alapműveltséget adó általános iskola elvégeztetését illetően még sok a pótolnivaló. Körülbelül hányan adósak még ezzel a 16—45 év közöttiek köréből?

— másfélmillióan I.
— egymillióan II.
— ötszázezren III.

2. Hány százaléka vesz részt a szakmunkástanulóknak a világnézeti ismereteket adó foglalkozásokon?

— 95—100% I.
— 30—40% II.
— 85—95% III.

3. Mi történt 1943. szeptember -én?

— A Weiss Manfréd művek szervezett munkásainak sztrájkja I.
— Kétezer diósgyőri munkás tüntetése II.
— Magyarország bányamunkásainak első országos közgyűlése III.

4. Hozzávetőleg mennyi a rádió és televízió együttes előfizetőinek száma?

— 5 millió I.
— 6 millió II.
— 4 millió III.

5. Mikor tartották az országos építőművelési konferenciát?

— 1968 I.
— 1972 II.
— 1970 III.

6. Az egyik vállalatnál létrehoztak egy üzemszervezési főbizottságot, amelynek — a párt és a szakszervezet képviselőin kívül — tizennégy tagja, s tizennégy albizottsága van, átfogva így a vállalat szervezetének egészét? Nevezzék meg hol történt ez?

— Dunai Vasmű I.
— Villamosberendezés és Készülék Művek II.
— SZIM III.

7. 1972-ben érdekes klubot szerveztek a kaposvári ÉDOSZ művelődési házban. Mi a neve ennek a klubnak?

— Helytörténészek Klubja I.
— Krónikaírók Klubja II.
— Üzemi Tudósítók Klubja III.

8. A színházi évad befejeztével az egyik SZMT most hadmadszor adományoz két színésznek nívódíjat. Melyik megyéről van szó?

— Somogy I.
— Hajdú-Bihar II.
— Békés III.

9. A pécsi Szikra Nyomdában 600 ezer forintot fordítottak béremelésre 1972-ben. Mennyit kaptak ebből a nődolgozók?

— 335 000 Ft I.
— 420 000 Ft II.
— 212 000 Ft III.

10. Az egyik vállalatnál lépcsős bérezési rendszert vezettek be. A célkitűzés szerint öt év alatt mint-

Vállalat II.
— Medicor Művek III.

A JÚNIUSI FORDULÓ NYERTESEI

A júniusi fordulóban 312 helyes megfejtés érkezett be szerkesztőségünkhöz. Közülük sorsolással az alábbiak nyertek.

300 forintot: *Aczél Jenő*, Zalaegerszeg.

100 forintot: *Balogh Ilona*, Szombathely; *Boros Ferenc*, Királd; *Cseh János*, Kaposvár; *Grega Gyula*, Budapest; *Juhász Frigyes*, Miskolc; *Kerényi Imre*, Budapest; *Kertész János*, Hajdúszoboszló; *Kiss Ferenc*, Debrecen; *Makai Lászlóné*, Martfű; *Máté Emil*, Dunaújváros; *Németh Kálmánné*, Győr; *Nyisztor Árpád*, Szekszárd; *Pluhár Mihályné*, Tatabánya; *Schmidt Gyula*, Komló; *Szaniszló István*, Abony.

JÚLIUS HAVI REJTVÉNYÜNK HELYES MEGFEJTÉSE

	I.	II.	III.
1.			X
2.		X	
3.		X	
4.			X
5.	X		
6.			X
7.	X		
8.			X
9.	X		
10.			X

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MUNKA

1973 — 8.

1021 Würtz Ádám

A TÁNCSICS KIADVÁNYAIBÓL

Csorna Béla:

KVÍZ A KÉZBEN

Kb. 320 oldal, ára: kb. 27,50 Ft

Korunkban világszerte növekszik az érdeklődés a szellemi vetélkedők iránt. Az emberek szeretnek játszani. A korunkban tapasztalható kvízözönnek a szórakoztatáson, versengésen túl más, komoly funkciója is van; pompás eszköz a műveltségi színvonal emelésére, az ismeretterjesztés szolgálatában.

A szerző a kérdések összeállításánál igyekezett olyan változatos tematikát összeválogatni, amely sokoldalúan teszi próbára a kvízjáték részvevőinek tudását. Ezen túlmenően gondoskodott arról is, hogy az 1500 kérdés egy része könnyebb, más része nehezebb legyen, hogy a helyi rendezvények különböző felkészültségű játékosainak „súlycsoportjuknak" megfelelő kérdéssorozatot lehessen összeállítani.

A könyv fejezetcímei bizonyítják, hogy a benne található témakörök számos foglalkozási ág, valamint életkor, továbbá műveltségi kör érdeklődésének megfelelően gyűltek egybe e könyv lapjain: Időszámításunk szerint, Országok, városok, falvak, utcák, Szavak, szavak, szavak. „Körutazás" Európában, Tessék választani! Világjárók. Irodalom. Tihanytól Szigligetig, Százezrek kenyere, Film, színház, muzsika, Képzőművészet, Értékek és mértékek, Tudósok és találmányok, Fő az egészség, Lábjegyzet a futballról és egyéb sportokról. A függelékben pedig olyan ismereteket talál, amelyek bővebb ismertetést adnak egy-egy kérdésről.

Holmar v. Ditfurth:

A VILÁGEGYETEM GYERMEKEI

Kb. 192 oldal + 56 oldal melléklet. Ára: kb. 41,— Ft

A természettudományok csak a legutóbbi években döbbentettek arra minket, hogy az élővilág létrejöttében és fejlődésében milyen óriási, döntő szerepe volt minden korban a Földön kívüli kozmikus világnak. A világegyetem többé nem életellenes, idegen és végtelenül távoli, idegen környezet számunkra, amelyben vigasztalan elhagyatottságban bolyong a Föld, hanem létünk, fejlődésünk megindítója és fenntartója. Ez a mi világegyetemünk, és mi a gyermekei vagyunk.

— Meghódítottuk-e a világűrt?
— Voltaképpen miért van éjszaka sötét?
— Hány évre elegendő a légkör oxigénje?
— Miért van sötét a Nap tizenöt millió fokos belsejében?
— A napfoltok — vakító fényesek?
— Hogyan működik a Nap-dinamó?
— Van-e abszolút idő?
— Hány napból állt a sárkánygyíkok korában egy év?
— Nincsen élet — Hold nélkül?
— Milyen mini-iránytűk találhatók a tenger fenekén?
— Érte-e már a Földet kozmikus katasztrófa?
— Hány helyen élnek értelmes lények a világegyetemben?

Ilyen kérdésekre keres és talál feleletet a nyugatnémet szerző ebben a már sok európai nyelvre lefordított munkájában.

Ezt a könyvet mindenkinek el kell olvasnia, akit érdekelnek a természettudományok legújabb, legizgalmasabb kérdései és saját létezésünk történetének állomásai.

Sebes Tibor:

EGY HOSSZÚFÜLŰ A HÚSVÉT-SZIGETEN

Kb. 176 oldal + melléklet, ára: kb. 25,— Ft

A világ egyik legérdekesebb és legrejtélyesebb helye a Húsvét-sziget. Első magyar látogatója az ismert utazótudósító, Sebes Tibor izgalmas leírásban számol be oda vezető útjáról és élményeiről. Végiglátogatta a Ranó Raraku és a többi vulkán oldalán, az ahukon és a tengerparton álló vagy ledőlt óriási kőszobrokat, amelyeket nem pontosan ismert okokból és célból állítottak fel az egykori „hosszúfülűek". A szerző járt a legendás alapító, Hotu Matus házának romjainál és bebújt az egykori „fehér-szüzek" barlangjába — pénzét, sőt életét is kockára téve. De megérte a fáradozást, tiszteletbeli „hosszúfülű" lett . . .

A titokzatos, halott emlékeken felül az ott élő emberek és életük érdekelte: színes riportokban számol be a Húsvét-sziget hétköznapjairól és ünnepeiről, a szokásokról, amelyekben még az ősi vallási hagyományok élnek. Tanulságosak és érdekesek az első látogatók naplóiból vett idézetek is.

Az érdekfeszítő leírásokat a szerző fényképfelvételei szemléltetik.

KALAND A VÉGEKEN

Kb. 276 oldal + melléklet, ára: kb. 38,— Ft

Tizenöt amerikai és szovjet szerző tizenöt fantasztikus elbeszélését tartalmazza a kötet. Az immár klasszikusnak számító nevek (Asimov, Bradbury stb.) mellett olyanokat is találunk, akiket rövidesen bizonyára a mostani „nagyok" között fognak emlegetni. Írásaik között vannak derűsek és tragikusak, elgondolkodtatók és meghökkentők, simogatók és borzongatók, utópisztikusak és gyilkos társadalmi szatírák — de akár időben, akár térben tőlünk távoli korokban és helyeken játszódik cselekményük, mindenképpen a mai ember örömét és gondját, szenvedélyeit és szenvedéseit fejezik ki a maguk eszközeivel és módszereivel.

Ez a tizenöt elbeszélés nem pusztán a gazdag írói fantázia csapongó játéka. Mindegyike tükör, amelyben a mi korunkat és benne magunkat láthatjuk, mindegyik mutató vagy parancsoló ujj: az elgondolhatatlan, a gyönyörű holnapért itt és a mában kell és érdemes élnünk és dolgoznunk.

A kötetet Würtz Ádám kifejező, színes grafikái gazdagítják.

kor az egész családot agyonveréssel fenyegeti. Nem mondom, az anyja is olyan jóféle . . ." És így tovább (ha csak nem sikerül félbeszakítanom), mindezt a gyerek füle hallatára.

Egy másik példa. Az anya, aki kislányát egész gyermekkorában valósággal hízlalta (mint sok más szülőnek is, a „jó gyerek" neki szinte a „jól evő gyerek"-kel volt azonos), aki állandóan tömte finomabbnál finomabb süteményekkel — ez az anya most nagyokat nevet a serdülő kislány dundiságán. Úgy is becézi mások előtt: „az én ducikám".

Vagy. A tizenhárom éves fiú akkor toppan be, amikor anyjánál éppen vendégek vannak. „No, Feri, a menyasszonyodtól jössz?" — és nagy derültség közben elmondja, hogyan udvarol fia a szomszéd kislánynak.

Találkozom a család-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
GYERMEKÜNK
Budapest

1973 AUG

Würtz Ádám

121

WÜRTZ ÁDÁM rajza

színpadi változata, melyet két hónapon át, tizenöt estén láthatott a közönség, ha felbuszozott ide, erre a kivételes szépségű hegyoromra. A dobogón *Köllő Miklós* és a *Dominó* együttes pantomimjátékon alapuló, groteszk színpadi tánca; *Gonda János* zongorán, nagybőgőn, gitáron és ütőhangszereken előadott aláfestőzenéje; *Berki Tamás* és *Kósa Zsuzsa* improvizációkkal tűzdelt, balladisztikus hangvételű éneklése; e három „tényező" egybehangolása hozta létre az öt etűdből álló játékot.

Azt írhatnám: sokat igérő kísérlet volt ez az előadássorozat, de hát manapság már majdnem minden sokat igérő kísérletnek számít, amiről még nem tudjuk bizonyosan, hogy jó-e? Így e bevált szóvirág használatát mellőznöm kell, mert A szarvassá változott fiú semmiképp sem csupán kísérlet, de *eredmény* is.

Bizonyára hozzájárult a tizenöt este sikeréhez a szerencsésen kiválasztott (a játék hangulatához, mondanivalójához jól illeszkedő) természeti környezet. Jó ötlet volt *itt* és *így* előadni ezt a kompozíciót. Alapvető újítása azonban nem vagy nemcsak ebben rejlik. Köllő Miklós (főszereplő, rendező, koreográfus, s valószínűleg eszmei „fővezér") már korábban is próbálkozott a jazz és a pantomim „összeillesztésével", úgy érzem, kevesebb sikerrel. Legutóbb a Metró klubban, a Szabados kvintett free jazz improvizációjára adott elő a Dominó együttessel egy érdekes játékot, sok fantáziával, elegáns, újszerű mozgáskreációkkal. Koreográfiai tehetségét és pantomimtudását már akkor is bebizonyította, kísérlete mégsem

ta
al
a
sé
pa
pe
ny
—
el

gesztív kifejezésmóddá nemesült.

Ezért is érdemes szigorúan bírálni az előadást. Mindenekelőtt az instrumentális zene egynémely részletét (például a szarvas üldözésének dallamait), ahol édeskés, szinte operettbe való melódiák keveredtek az egyébként határozott stílusú kompozícióba. Bántóan kirítt. Ahogy az a néhány percnyi üresjárat is, amely itt-ott beékelődött Köllőék mozgásába. Ezeket jobb lett volna kihagyni. Kevéssé tetszett a Dominó együttes három-négy színpadi „megszólalása". Nem a ritmusteremtő hangulatszavakra gondolok, hanem azokra a szöveges részekre, melyek a táncosok szájából hangzottak el. Ezek amatőr jellegűnek hatottak a jól bemikrofonozott énekhangok után.

Nagyon tetszett viszont *Berki Tamás*, aki a fiú hangját és *Kósa Zsuzsa*, aki az anya panaszait énekelte. A játék csúcspontját jelentette a szarvas születésekor Berki előadta fájdalmas, lírai song.

Mindenképp maradandó emléket nyújtott az előadás. Jó lenne, ha másutt is bemutatnák ezt az izgalmas, érdekes vállalkozást. Megérdemelné a nagyobb nyilvánosságot.

Vámos Miklós

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Würtz Ádám

1973 AUG 25

1021

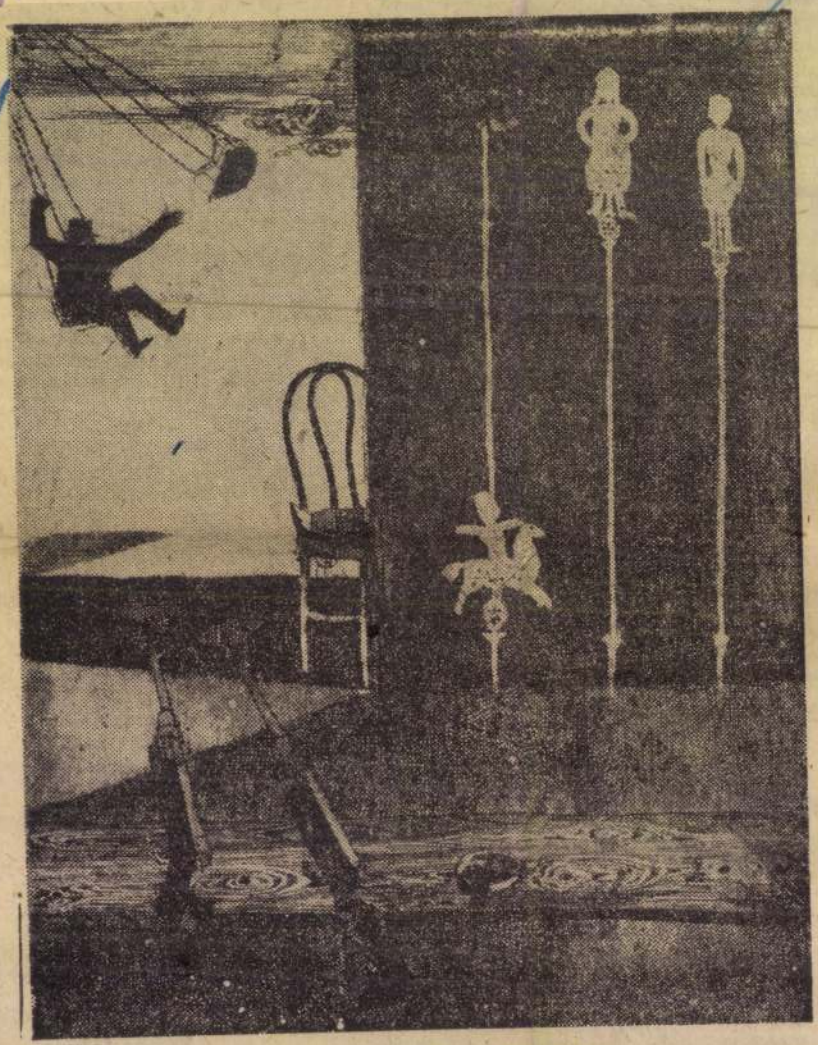

Würtz Ádám: Búcsúban

1973. AUGUSZTUS 25.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

munkaügyi csoportvezetői munkakörbe fiatal okleveles

közgazdászt

keres.

Jelentkezéseket „ELSZÁMOLTATÁS IRÁNYÍTÁSA" jeligére kérjük a Hirdetőbe.

Maglódi út 17. Munkaerő-gazdálkodás.

ÚTÉPÍTÉSBEN JÁRTAS

anyagbeszerzőt

KERES A DEBRECENI KÖZÚTI ÉPÍTŐ VÁLLALAT.

Debrecen, Bellegelő 736.
Telefon: 12-431.

...KÁRTOLT SZÖVET,
...ONAL TÖBB SZÍNBEN,
...K MŰBŐR CSIZMA

27—38-IG
NŐI MŰSZŐRME BUNDA
1990—2200 FT-IG ÉS
TÖBBFÉLE SZINTETIKUS
FIÚ ÉS KAMASZ
PULÓVER
20 %-os
árengedménnyel

CENTRUM Á...
DEBREC...

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

Würtz Ádám

1971 DEC 2 8

WÜRTZ ÁDÁM grafikáinak kiállítása

A kiállítást, ma, vasárnap délelőtt 11 órakor Vizy Ottó, a Műcsarnok művészeti osztályának vezetője nyitja meg.

Würtz Ádám két évig, 1946-tól 1948-ig, a Derkovits Gyula Képzőművészeti Kollégiumban Kmetty János és Koffán Károly tanítványa volt. A kollégiumból a Képzőművészeti Főiskolára vezetett útja, ahol Hincz Gyula, Bortnyik Sándor, Poór Bertalan és Koffán Károly kalauzolták.

Kiugró tehetségét már 1957-ben Munkácsy-díjjal ismerik el. Nem sokkal később már nemzetközi hírnevet is szerzett magának. VIT-díjat kap, és a lipcsei könyvművészeti kiállításon a díjazottak közé kerül.

Járt Kínában, Angliában, az NDK-ban, Olaszországban, Görögországban, Svájcban, Csehszlovákiában. Művészete mind jobban kiteljesedik, és 1966-ban a Munkácsy-díj II. fokozatát, 1970-ben a díj I. fokozatát kapja meg. Díjat kapott Luganóban a nemzetközi grafikai biennálén, a miskolci biennálén. Magáénak mondhatja a belgrádi „Arany toll" kitüntetést, és ugyanígy a római Tomasso Akadémia kitüntetését.

A hazai közönség önálló kiállításain is láthatta Würtz Ádám munkáit, Debrecenben, Kaposváron. Bécs, Graz, Krakkó, Varsó, Frankfurt, Montreal után most Hajdúszoboszlón mutatkozik be Würtz Ádám.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám

ESTI HÍRLAP

1971 NOV 11

1024

• WÜRTZ ÁDÁM grafikusművész kiállítását ma délután nyitják meg Bécsben.

lehetőségek. A
eddig is több inté
amelyek közvetle
ve is hozzájárulna
ban éjszakai mun
helyzetének jav
irányelvek felhívj
arra, hogy a jövő
kell a népgazdas
érdekek és a nők, elsősorban a családos anyák érdekeinek fokozottabb összhangjára.

Lehetővé kell tenni, hogy a gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a többgyermekesek mentesüljenek az éjszakai munka alól,

rendszeres orvosi és fiziológiai ellenőrző vizsgálatok rendjét, lebonyolításának tervezett módját is.

Az irányelvek felhívják a figyelmet arra is, hogy

fokozni kell a háromműszakos munkarendben dolgozó éjszakai munkájának anyagi és erkölcsi elismerését.

Javítani kell bérezésüket, nyereségrészesedésük, stb. differenciáltságát.

Kutatni kell, milyen módon alakíthatók ki az éjszakai műszakban — műveletek összevonásával, a gépkiszolgálási rendszer átszervezésével, stb. — a munkahelyek, munkakörök úgy, hogy azokat férfi munkaerők foglalkoztatására is alkalmassá, érdemessé lehessen tenni. Az irányelvek szerint helyes az a törekvés, hogy

a három műszakban foglalkoztatott dolgozók munkaideje vállalati önerőből átlagban 41,3 órára csökkenjen.

Az éjszakai műszakban foglalkoztatott nők számát az 1. és 2. műszak feltöltésével is lehet csökkenteni.

A textiliparban az éjszakai műszakok jövőbeni alakulására, kialakítására perspektivikus terveket kell készíteni. Alapvető célkitűzés: a textiliparban a IV. ötéves terv során szűnjék meg az egyedülálló és többgyermekes családanyák éjszakai foglalkoztatása: ne növekedjék tovább az éjszakai munkával foglalkoztatott nők száma; új textilipari létesítményben éjszaka

Mozibetyárok

Előre megmondom, egyáltalán nem ragaszkodom ahhoz, hogy a fenti szóösszetételem valaha is bekerüljön a Magyar Nyelv Értelmező Szótárba. Remélem, hogy nem is fog senki úgy emlegetni engem, mint a nyelvújítók kései, hősi unokáját. Nem is érdemelném meg! Ugyanis e zseniálisnak tűnő szókapcsolat megalkotásánál előnyös helyzetben voltam. Tudniillik betyárok mindig is éltek a földön. Először, a legelején amolyan vízibetyárok. (Kalózok.) Később meg erdei betyárok, másnéven: haramiák. Azután megjelent a pusztai betyár, aki korát megelevenítve korunk napjait színezendő most tévébetyárrá lépett elő (tizönkét ögymást követő vasárnapon). A történelem tehát önmagát ismétli. Természetesen mindig az adott technikai színvonalnak megfelelően új formában. Csak a lényeg marad ugyanaz — úgy látszik. A betyár lényege ugyanis a betyárkodás. Természetesen lehetőleg

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1971 NOV 13

Würtz Ádám kiállítása a Tízek Klubjában

1021

Csütörtökön este az 1971-es év talán legjobb békéscsabai kiállítása nyílt meg az Ifjúsági és Úttörőház Tízek Klubjában. A kortárs magyar grafika egyik legjelentősebb képviselője, Würtz Ádám mutatta be Shakespeare Rómeó és Júlia című tragédiájához készített illusztrációit. A tizennégy — önálló műalkotásként is helytálló — grafikai lap pontosan követi Shakespeare humanista gondolatainak tartalmát és gazdag fantáziával, fölényes mesterségbeli tudással teremti meg a rézkarc műfajában is a veronai szerelmesek sorsának maradandó emlékművét. A kiállított alkotások mellett Szij Rezső művészettörténész nagyszerű előadása s a feltett kérdésekre adott meggyőző válaszai tették emlékezetessé az estét a résztvevő csaknem félszáz fiatal klubtag számára.

Képünkön balról jobbra: Szij Rezső és Würtz Ádám.
(Fotó: Ilovszki Béla)

1972 JAN

KÖNYV VILÁG

SZAKOSZERVEZETI SAJTÓHIVATAL
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

A KÖNYVVILÁ
és hasonlókról

Nagy vita kerekedett e folyóirat címének elválasztásáról. Szabad-e elhagyni a megszakítás helyén, a két sorba írt KÖNYVVILÁG összetett szó előtagjának végéről az elválasztás jelét, a kötőjelet?

Többen panaszkodtak az utóbbi években arról, hogy grafikusaink, könyvművészeink, nyomdászaink nem törődnek a helyesírással, mármint sok könyvünk címlapja, kötése, védőborítója feliratozásának megtervezésekor. A Nyelvtudományi Intézettől is nem egy ilyen fölszólalásra kellett válaszolnunk. Most könyvújságunk címének választójel nélküli széttagolásán akadt fönn sok szem. Jogosan-e? Vizsgáljuk meg tüzetesebben a kérdést!

A könyv címlapjának, kötésének (fedelének), borítójának, a folyóirat, újság fejének megtervezése művészi feladat. Bár az újságfej egy összetett szavának, a címnek elválasztásmódjáról van szó, de bátran ide vonhatjuk könyvek címlapjának, kötéstáblájának, borítójának példáit. Mit tapasztalunk? A tervező a címlapon, a mű „anyakönyvi lapján" mindig igyekszik elkerülni a szavak elválasztását, már azért is, hogy a könyvtári, könyvészeti címleírásban félreértés ne támadhasson egy-egy összetett szó helyesírásában (például a kötőjel az elválasztás jele-e, vagy sem). A könyv gerincén annál gyakrabban találkozunk szavak elválasztásával, ha vízszintesen helyezik el a feliratot. A kötéstábla és a védőborító feliratának alakításában szabadabb a keze a tervező művésznek, s ebben a borító a hírverés művészi eszközeinek alkalmazására is hasznos teret kínál neki.

Tapasztalataink szerint gondosabb tervezők azon vannak, hogy elkerüljék a helyesírási szabályzattal való összeütközést, akkor is, ha valamely okból elképzelésüknek megfelelően egy vagy több szó elválasztására kényszerülnek (a kötésen vagy a burkolón). Lássunk néhány példát!

A Lőrincze Lajos szerkesztette Édes anyanyelvünk c. könyv mindkét kiadásának kötéstábláján és borítóján elöl ezt olvassuk (függőleges vonallal jelölöm a megszakítás helyét): *ÉDES / ANYA- / NYEL- / VÜNK*, tehát két kötő-választó jellel; a kötéstábla és a védőborító gerincrészén: *ÉDES ANYA- NYELVÜNK*, egy kötő-választó jellel. Az elöl látható *ANYA- NYELVÜNK* tagolás két kötőjele a díszes, kétvonalú betűk stílusában ugyancsak díszesen kétvonalú, fontos tartozéka, díszítőeleme a négy sorba tagolt címkompozíciónak.

Érdekes megoldást láttunk Grétsy László Szaknyelvi kalauz c. munkájának burkolóján. A tervező grafikusművész, Zombory Éva, a *SZAK* után elválasztja az első két szót (két részre), de az elválasztás helyére nem tesz igazi kötőjelet, hanem rendkívül eredeti ötlettel a *GRÉTSY* szerzőnevet illeszti oda kötőjel formájában a *SZAK* derekához, jóval kisebb betűtípusból. Az elülső kötéstábla homlokán (a burkolóétól eltérően) már egyszerű kötőjel van, de így sem zavar bennünket.

Némelyeknek egyéni vélekedése szerint „ez a kis jel nem szép, rontja a művészi összképet". „De gustibus...", különbözik az ízlésünk. Mindamellett megegyezhetünk abban, hogy az alkalmazott művészi eszközeinek alkalmazására is hasznos teret kínál neki.

Tapasztalataink szerint gondosabb tervezők azon vannak, hogy elkerüljék a helyesírási szabályzattal való összeütközést, akkor is, ha valamely okból elképzelésüknek megfelelően egy vagy több szó elválasztására kényszerülnek (a kötésen vagy a burkolón). Lássunk néhány példát!

A Lőrincze Lajos szerkesztette Édes anyanyelvünk c. könyv mindkét kiadásának kötéstábláján és borítóján elöl ezt olvassuk (függőleges vonallal jelölöm a megszakítás helyét): *ÉDES / ANYA- / NYEL- / VÜNK*, tehát két kötő-választó jellel; a kötéstábla és a védőborító gerincrészén: *ÉDES ANYA- NYELVÜNK*, egy kötő-választó jellel. Az elöl látható *ANYA- NYELVÜNK* tagolás két kötőjele a díszes, kétvonalú betűk stílusában ugyancsak díszesen kétvonalú, fontos tartozéka, díszítőeleme a négy sorba tagolt címkompozíciónak.

Érdekes megoldást láttunk Grétsy László Szaknyelvi kalauz c. munkájának burkolóján. A tervező grafikusművész, Zombory Éva, a *SZAK* után elválasztja az első két szót (két részre), de az elválasztás helyére nem tesz igazi kötőjelet, hanem rendkívül eredeti ötlettel a *GRÉTSY* szerzőnevet illeszti oda kötőjel formájában a *SZAK* derekához, jóval kisebb betűtípusból. Az elülső kötéstábla homlokán (a burkolóétól eltérően) már egyszerű kötőjel van, de így sem zavar bennünket.

Némelyeknek egyéni vélekedése szerint „ez a kis jel nem szép, rontja a művészi összképet". „De gustibus...", különbözik az ízlésünk. Mindamellett megegyezhetünk abban, hogy az alkalmazott művészi

szetn
nek
adat
se a
célsz
tart
bály
H
ékít
köté
vészi
példa Lőrincze Lajos legújabb könyve kötésének és borítójának így elválasztott és kötőjelezett fölirata: *Nyelv- őrségen*. Hasonló „hétköznapiságot" látunk egy másik kiadvány, az Anyanyelvi őrjárat fedelén: *Anya- nyelvi őrjárat*; itt sem rongálja a grafikai szépséget a csupasz vonáska.

A kötőjelet (olykor) elhagyók mentségére azt mondja a szerkesztői válasz, hogy a címnek csupa nagybetűs írása is rendellenes. Nos, ennek a „rendellenességnek" több ezer éves múltja van. Gondoljunk az ókori görög, római feliratokra! De az is elég, ha csak A magyar helyesírás szabályai c. mai kadvány címlapjára pillantunk: tetejétől az aljáig csupa nagybetűs a szövege!

Amíg ezt írom, folyton vélem hallani a közbevetést: „De mi is a szokás külföldön? Hogy csinálják odakinn a kötés-, borítótervezők?" Találomra levettem könyvespolcomról egynéhány külföldi nyomtatványt. Fölmutatok belőlük egy-két példát. A szép kiállítású műveiről híres lipcsei Insel-Verlag adta ki 1922-ben, a Bibliotheca Mundi sorozatban, az Anthologia Hungaricát; a gyönyörű, aranymetszésű könyv bőrkötésű gerincén (s fölötte a borítón) három sorban, vízszintesen díszeleg a szimplácska kötőjel-

bibliapapírosra nyomattak, nem bibliás a tartalma: Boccaccio Dekameronja. Üde zöld vászonkötésének gerincén két sorba törve ékeskedik: *IL DECA- MERONE*, közönséges kötőjelesen. Az angolok világszerte híresek könyvnyomtató-könyvtervező ízlésükről. A Daniel Jones-féle mindenhol becsült angol kiejtési szótárnak néhány éve megjelent 13. kiadását nézem; védőburkának gerinccsíkján a *Pronoucing* szó így van elválasztva: *Pro- noucing*, a becsmérelt kötőjellel.

Levonhatjuk a tanulságot: Ne hagyjuk el *KÖNYVVILÁG* elválasztásából a kötőjelet! Mert abból a meggondolásból sem, hogy a két sorba írt *KÖNYV VILÁG* címet így is lehet érteni: könyv, világ, pedig ez mást jelent, mint a könyvvilág. A két sorba írást esetleg még a kötőjeles megoldással sem lehet félreérteni, mert a kötőjelet nagykötőjelnek vagy gondolatjelnek nézheti valaki. Ennélfogva ha megmarad a *KÖNYVVILÁG* cím, legcélszerűbb egyvégtében írni, mint legutóbbi (októberi) szám címeként látjuk. Akad könyvek címlapján — ide szaki kiadványok, lapuk címében is mellőzzük az választást!

Ferenczy Gé

Itt élnek közöttünk

Nemes György két kisregénye jelent meg a Szépirodalmi Kiadó gondozásában. Az első a kötet címadó frása, a *Siessünk*. Polgárdi Viktor mérnökről szól a történet, napjaink emberének egy típusá aki rájön, hogy mérnök génél jobban kamato egy autószerelő műh Megvan így a havi h mincezer, csak állni ke harcot az ostoba adóhi tali kíváncsiskodókkal, butácska feleséggel, aki nem kell mindent az o ra kötni. Enyhe szívinfa tus ugyan az üzleti k kázat ára, de hát vala valamiért. Virágzik az tószerelő műhely, óar színű Mercedesszel jár, probléma számára az Egyetlen célja az anyagi lét, ami „viszonylagos tonságot ad egy olyan lágban, amelyben se számára nem létezik k nösebb biztonság"... azért nincs semmi baj, h mincezerért még il környezetben is megv rolható a jó közérzet.

A politikai újság ismeri ezt az embe pust, fellép ellene, s eb a közvélemény is támo ja. És most fellép ell Siessünk című írásá Nemes György is úgy, h nem moralizál, nem p dikál, nem deklamál e ne, hanem felmutatja. ez a nehezebb. Nem vele szemben sem elfog sem szenvedélyes, csak t gyilagos. Nem szereti nem gyűlöli, csak ism Nemes György kitűnő r

zot ad erről a gyakran ba kerülő típusról, an itt él közöttünk, és am nek életelve, hogy a M ciben ülve megtörté hogy eléje kerül egy ny

Würtz Ádám
1021

Ütközet után

A királynő bajusza

December 27-e. Az első nyitvatartási nap a könyvüzletek nagy karácsonyi anyagcsatája után. Az ütközet nyomait már eltakarították, s az eladókon sem látszik, hogy harcból jöttek, legfeljebb tekintetük lett mélyebb és tűnődőbb. A Rákóczi út 64. szám alatti „Sport" könyvesbolt meglehetősen csendes a délutáni órákban. Két főiskolás Counsilman szakkönyvét, az úszóbibliát keresi, ezek disszertációra készülnek. Egy fiatal pár az Európa paperbackjei között válogat a pultnál.

Három nappal ezelőtt itt még egymást ölték az emberek.

— Soha nem volt még ilyen karácsonyunk — mondja Jancsó Lászlóné, a bolt vezetője. — Már az ezüstvasárnap forgalma a négyszerese volt a tavalyinak. Ez pedig minden, csak nem jellemző, mert a kedves vásárlók szeretik az utolsó pillanatra hagyni a könyvvásárlást.

A bejárat mellett és a pénztár két oldalán az ismert, kék és sárga műanyag kosárkák. Egyik-másiknak félárbocon a füle. Nem örökös darab egy ilyen kosárka.

— Az önkiszolgáló módszernek megvannak az előnyei is, meg a hátrányai is. Előfordult, hogy üres tejfelespoharat találtunk a könyvek között. Meg fából készült fagylaltoskanálkát. Igyekeztünk mindannyiszor szépen mosolyogni. Indulatos szó egyik fél részéről sem hangzott el, és üres maradt a panaszkönyv is. A roppant tolongást figyelembe véve én ezt eredménynek tekintem...

Pedighát...

Csak egyetlen történetet, alighanem kiderül belőle, milyenek is vagyunk mi, pestiek.

December 24-én történt, délután fél 5-kor, ezúttal az időpont is lényeges.

Szőrmegalléros fiatalember gyűrődik át a sokaságon.

— Kéremszépen — mondja az eladónak. — Egy tankönyvet szeretnék.

— A címét szíveskedjék.

— Ja, azt nem tudom kérem. De január végén vizsgáznom kell belőle. Olyan nagy, barna.

Az eladó átóvakodott a tömegen, a raktár mélyéről előhozta a tájékoztatót, s a sokaság feje fölött végül sikerült megbeszélniök, miféle tankönyvről is lehet szó.

— Boldogok voltunk, hogy segíthettünk. Gyertyagyújtásra haza is ért vele. Csak mellesleg jegyzem meg, hogy ez a tankönyv szeptember óta állandóan raktáron volt nálunk.

A karácsonyi könyvvásár bestsellerei — alig meglepő módon — a valóságos bestsellerek voltak. Az *Északnyugati átjáró*, a *Pillangó*, az *Üvöltő szelek*, Jack London önéletrajzi regénye, a *Martin Eden* és természetesen — köszönet a tévének — a *Rózsa Sándor trilógia*. Azonkívül Maupassant novelláskötete, a reprezentatív kiállítású Dürer album, meg a *Meztelenek és holtak*.

— A karácsony — ha szabad így szólnom — a „laikus" könyvvásárlók időszaka. Nagyjából úgy fest, hogy ha már minden ajándékötletből kifogytak, marad utolsó mentségnek a könyv. Viszonylag csekély összegért szép, súlyos, mutatós csomaghoz jutnak, és sok embernél egyelőre még ez a legfontosabb. A válogatás ilyenkor nagyjából úgy megy, hogy az illető visszaemlékszik egy-két régi olvasmányának a címére, erről már hallott, ez tehát csak jó lehet. A továbbiakban aztán már csak a tetszetős borító után ítél. Nem szabad ezt félreérteni. Mindenkit örömmel és készséggel szolgálunk ki, de szeretnénk végül is valamivel többre törekedni.

Értjük, hogyne értenénk. A szerény és csendes hűségeseket félti, akik hétről hétre, hónapról hónapra megjelennek felesleges forintocskáikkal. Hogy a nagy csatazaj közepette valahogyan majd éppen ők maradnak le valamiféle különbejáratú csodáról.

Hiánycikk?

— A Mórának címezném ezt az igényt: nem volt az idén nagy mesekönyvünk.

Vékonyka kis remekműveket tesz az asztalra. A legfelső Balázs Béla *Hét királyfi* című meséje Würtz Ádám álomszerű illusztrációival.

— Ezeket műgyűjtők és grafikusok is vásárolják, mert szinte páratlanul szépek. De most nem elsősorban ilyenekre gondolok. Nem egy-egy mesére és nem is valamiféle ismeretterjesztő műre. Hanem vastag és szolid mesekönyvre, amellyel leülhet az a kisgyerek a kályha mellé és olvashat, olvashat... A *Táncoskedvű tündér* már három esztendeje raktáron van nálunk. Most ennek a maradványait hoztuk elő. Pillanatok alatt elfogytak.

És ha már a bolt cégtábláján ott áll a *Sport* szócska...

— Érdekes dolog. Sportkönyvek kiadásával nálunk a Medicina foglalkozik. Erre Cassius Clay életrajza *(A végzet embere)* a Kozmosz sorozatban, Tichy Lajosé *(Ferde fák)* a Zrínyinél jelent meg. Mindkettő szép sikerrel. A Medicina sportszerkesztősége viszont egyetlen könyvvel sem jelentkezett a karácsonyi piacon. Illetve... nos, december 24-én kaptuk meg Panov kitűnő sakkelméleti művét, a *Megnyitások könyvét*. De ez megint külön történet. A könyv két éve szerepel a kiadó tervében, a nyomda ezúttal csúnyán elúsztatta az ügyet. Ráadásul a címlappal is zűr volt. Egy sakkfigura áll a borítón, a világos királynő. Az illusztrátor hetyke huszárbajusszal látta el szegény királynőt, ezen is változtatni kellett. Semmi baj sincs, ha a versenyzők nyelvén mindenki vezérnek nevezi ezt a figurát. Egy vezér minden feltűnés nélkül viselhet hetyke bajuszt. De hát ez a könyv a sakkozók minden rétegéhez szól, s egy királynőtől mégis rossz néven vehetjük az ilyesmit.

Szó, ami szó, nem unalmas szakma ez!

— A könyvre két éve gyűjtjük az előjegyzéseket. Sokan már tavaly felháborodva reklamáltak. Mire most megkapják, talán már el is feledkeztek róla, eszük ágában sem lesz átvenni.

Ellenvéleményt jelentünk be. A sakkozók — bajusszal vagy anélkül — sosem hagyják cserben a királynőt. És ezzel a szerény megjegyzéssel rögtön a drámai fordulatot is bedobjuk.

Hogy mindezt csak előzménynek szántuk, s jövetelünk igazi célja: rábírni a boltvezetőt, ajánljon a vásárlóknak néhány olyan érdemes művet, amely — ilyen vagy olyan okból — a karácsonyi hercehurca után is raktáron maradt.

Aztán mégis mi csodálkozunk, mert a boltvezető nem áll kötélnek.

— Akadt ilyen könyvünk persze szép számmal — mondja. — Kitűnő és érdemes művek. Volt, amelyiket az üzlet négy különböző pontjára is kiraktuk, hátha rákap valaki a nagy forgatagban. Nem sikerült, magunk sem értjük, hogy miért. Nehéz ezt magyarázni. Tulajdonképpen minden könyv egy-egy dicsőséges bizonytalanság. Ha szabad ezt a sportszerű hasonlatot tovább fűznöm: mindig csak a bajnokság végén dől el, hogy melyik csapat győz, de a díjat legtöbbször mégis a legjobb együttes nyeri. Így most kár volna írók vagy művek nevét sorolni, fájdalmakat okozni, vagy éppen egyik vagy másik kiadót felelősségre vonni, miért nem tálalta, reklámozta méltóbb módon ezt vagy azt a könyvet. A jó művek előbb vagy utóbb mégis megtalálják az utat az olvasókhoz. Inkább invitálni szeretném az olvasókat és persze a vásárlókat is. A könyvesboltba ugyanis nem elég évente egyszer ellátogatni. Amiképpen az ember a közértben sem vásárolja meg egyszerre az egész évi élelmiszeradagot. A mi véleményünk természetesen az, hogy a könyv mindennapos szükségletet elégít ki. Magától értetődik, hogy mindig szívesen szolgálunk tanáccsal, útbaigazítással. Tessék talán benézni a hét végén, majd a jövő hónap elején, és így tovább, gyakran, rendszeresen. A kedves vevő megfogja a kis kosarát, és körbe jár a polcok előtt. Mindig talál újdonságot, érdekes olvasnivalót. Természetesen — ahogy mondani szokás — vételkényszer nélkül.

Egész évben karácsony? Miért ne?

Tulajdonképpen gyermekkorunk óta mindig ilyesfajta csodákra vágytunk.

Peterdi Pál

Könyvbará

— *Szóval, azt szeretné megtudni, hogy mit várhat az 1972-es évtől — mondta eltűnődve doktor Dodonainé, a jeles óbudai jósnő. — Mégis, mi az, ami önt leginkább érdekli? Politika? Pénz? Szerelem? Kaland? Utazás? Karrier?*

— *Mindez együtt.*

— *Ejnye, minő mohóság! — mondta Dodonainé, az óbudai jósnőktől megszokott választékos stílusban. Elővette kristálygömbjét, hosszan belemélyedt.*

— *Kissé zavaros, amit látok... — mormogta félhangosan maga elé. — Szép asszonyok egy gazdag házban üldögélnek, az asztalfőn A vaskirály, mellette A legyek ura. A nyitott ablakon belibben egy Pillangó, s pár perc múlva kiröppen. Valaki utána szól: Quo vadis... Aha, sejtem már! Ezek könyvcímek. Uraságod ezek szerint egy könyvbarát?*

— *Igenis, kérem, ha nincs ellenére.*

— *Nem szívesen jósolgatok a maguk féléknek, merthogy olyan igényesek.*

A vállán gubbasztó bölcs bagoly fészkelődni kezdett.

— *Jól van, Bálintka, ne berzenkedj, a te kedvedért kivételt teszek — csillapította le szép madarát a derék Sybilla. — Lássuk, mi jót tudnék mondani magának?*

— *Talán az előbbi könyvekről ha lehetne valami közelebbit...*

— *Közelebbit, sajnos, nem tudok, mert ahogy nézem, elég távol vannak, elérhetetlenül távol. Kívánjon valami könnyebbet!*

— *Még a Pillangónál is könnyebbet?*

— *Én nem a fajsúlyra gondoltam! — rótt meg szigorúan a jeles jövendőmondó. — Olyat kérdezzen, amire könnyebb válaszolni.*

— *Lesz-e jövőre elég olvasmány a serdülő lányok részére... Mikor kerül megint a boltokba az Anyák könyve?*

— *Remélem, ezt a két témát csak véletlenül említette egymás mellett?! — pirongatott meg újfent Dodonainé. — A sok és jó leányregény jövőre is csak leányálom marad... Az Anyák könyvét viszont közeledni látom. Talán egy fél év, s máris ideér.*

— *Már egy fél éve kifogyott ez a könyv, s még ugyanannyit kell várni rá? Mi lesz a közben született gyermekekkel?*

— *Aki majd a fiatalkorúak bírósága elé kerül közülük, így védekezhet: szomorú gyermekkorom volt, kérem, anyám kénytelen volt könyv nélkül felnevelni...*

— *Tessék jó mélyen belenézni a gömbbe és megmondani: lát-e ott piros, fehér, kék vagy lila selyemszalagocskákat?*

Pythiám hiába erőltette a szemét:

— *Nincs itt semmiféle szalag, uram. Ellenben tudja, mit látok? Papírfecnit, cipőzsinórt, villamosbérletet, konyhakést. Ezt nem értem...*

— *Majd én megmagyarázom. Ezek szerint jövőre is csak nagyon kevés könyvben lesz jelzőszalag. Így hát az emberek továbbra is kénytelenek majd az ön által említett tárgyakkal megjelölni, hol hagyták abba az olvasást... Nos, hát nagyon köszönöm, — mondtam csüggedten, fogtam a kalapomat, s indulni akartam.*

— *Ne menjen még el! — nyomott vissza a székbe a jósnő. — Nem szeretem, ha az emberek szomorúan távoznak. Elteszem a kristálygömböt, előveszem a kávézaccot, hátha abból derűsebb dolgokat tudok kiolvasni magának!*

Úgy tett, ahogy mondta. Pár percig túrkált a zaccban, s felvidult az arca.

— *Lám, mennyi örömhír! Kezdem mindjárt a legkedvesebbel: jövőre csak nyolcszáz új költő jelentkezik a könyvpiacon.*

— *Mi ebben a jó hír?*

— *Hát ha meggondoljuk, hogy legkevesebb nyolcszázezer költő él Magyarországon!... De lássuk tovább! Ez után már nem kell évekig várni arra, hogy egy-egy sorozatnak az újabb kötetét megkaphassuk. A kötetek gyors egymásutánban, a megígért határidőre a könyvbarátok asztalára kerülnek!*

Bálintka megint fészlődött úrnője vállán. I néztem, s úgy tűnt, mini mosolyogna.

— *Vidám könyvek humoros kötetektől rosl doznak majd a könyvesb tok polcai, az olvasók k*

vükre válogathatnak ma közülük!

Ismét Bálintkára nézte Már nem is mosolygot vigyorgott a betyár.

— *Az Ünnepi Könyvh ten 1972-ben kilencvenk lenc magyar író jelentkez a legújabb művével folytatta rendületlenül D donainé. — És a nyomd valamennyi könyvet idő kinyomják!*

Bálintka most már ha gosan kacagott. A hátam mintha ezer borsószem g rult volna végig! Tetszen tudni, milyen förtelmes kacag egy légcsőhurut bagoly?!

Jósnőnket ez sem zavo ta, csak mondta a magá

— *Sajnos, a világirod lommal még jövőre s tudunk lépést tartani. 1972-ben megjelenik e érdekes könyv Párizsb Moszkvában vagy Londo*

KÖNYV VILÁG

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-726

SAJTÓFIGYELŐ

JAN 1972

Így írt B

Napóleon bukása utá Bourbon restauráció ide a pénz- és hatalomsze hajszája kezdődik Pá ban és Franciaország Rablók, nagyvilági hölg bankárok, koldúsok és kottok világa ez. Enne történelmi kavargás utánozhatatlan megörök je Balzac, Maupassant rint a „legújabb" iroda titánja.

Nagyapja paraszt, kispolgár, ő a sajátm által adományozott nen ségben éli rövidre sza életét. Élete nehéz: meg kik mint drámaíró, ör családi gondok, kés adósságok gyötrik. Ezér naponta 20—30 oldalt, dolgozik egyfolytában zenhat órát, néha töb „Munkabírása egyedül az egész irodalom tört tében" — mondja Szerb Antal. Hetvenn könyvet ír, miközben a telezők falkája csahol rülötte. Üzleti vállalk sokba kezd, és mindegy belebukik.

Van egy kis asztala, a lyet babonás ragaszko sal cipel egyik lakásbó

1021

Illusztrálta Würtz Ádám

Illusztráció Mark Twain: Tom Sawyer kalandjai című könyvéhez

Neve a bőséget, a sokoldalú ábrázolást, a magyar grafika európai helyét fémjelzi. Illusztrációi változatosak, sokrétűek. Zárt, szigorú öntörvényű, klasszikusan megnívelt rajzok, rézmetszetek, expresszív, szürrealista látomások harmonikus összefonódása jellemzik.

„Mint a zenész, aki szimfóniák, versenyművek, vonósnégyesek teremtése közben elgyönyörködik a gyermekdalban, és örömét leli abban, hogy a gyerekhez szóljon, úgy örvendezik a grafikus is, ha a klasszikusok tolmácsolása, az önálló grafika kialakítása mellett dajkarímeket, varázsolókat vagy álomvilággal teli meséket, a népköltészet tündéri játékát és tisztaságát mondhatja el az ecset nyelvén a gyerekeknek" — vallja magáról beszélgetés közben.

Würtz Ádámmal mint gyerekkönyv illusztrátorral ismerkedtem meg. Diplomáját 1953-ban szerezte a Képzőművészeti Főiskolán (tanárai Bortnyik Sándor, Hincz Gyula, Kmetty Károly, Koffán György és Pór Bertalan), s nem sokkal azután kezdett az akkori Ifjúsági Könyvkiadónak dolgozni. Hárs László ma már klasszikussá vált regénye, a Majd a gyerekek, Mészöly Miklós Fekete gólyája és a mely Würtz gyerekgrafikájában s később nem egy felnőtteknek szóló illusztrációjában is megnyilvánul.

Akkoriban már elismert grafikus, Dickens és Kassák illusztrációiért - Munkácsy-díjat kap, közben arról beszélt, hogy művészetének alapállása küzdeni a rutin ellen, s ez jelenti számára a korszerűséget is. Minden munkájában elölről kezdi a küzdelmet az anyaggal, és sokszor a már kész dolgait is félredobja, ha azt érzi, hogy csak önmagát ismételné.

A Lúdanyó meséi, az angol dajkarímek örök érvényűnek látszó gyűjteménye lehetőséget nyújtott a művésznek arra, hogy most már a szürrealizmus felé haladva értelmezhesse ezt a groteszk, fintorgó játékosságot. Felmerül a kérdés, vajon érti-e a gyerek a szürrealista kifejezésmódot. Talán a legjobban a gyerek érti. A gyerekben is ilyen szabadon kerülnek egymás mellé és egymásba az egyes részletek: a jelentéktelen és a jelentős egyértékű lesz a képi egészben, csak míg a gyerek még a zabolátlan képzelet útjain járja be a képi világot, addig a művész az absztrakció kedvéért párosítja kontrasztos látomásait.

Figyelemre méltó Würtz kapcsolata a népművészettel is. *A Tollas kígyó fiai* a dél-amerikai indiánok, *A mesemondó szikla* az északamerikai indiánok, négerek, eszkimók, fehér telepesek

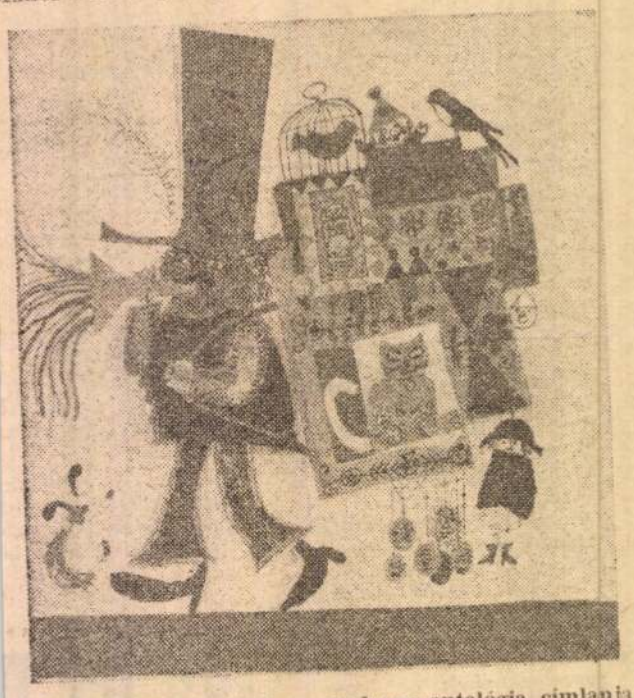

A Fecskeköszöntő című gyermekvers-antológia címlapja

gyerekkor legkedvesebb regényhősei: Copperfield Dávid, Tom Sawyer, Moby Dick és a többiek mutatkoztak be akkoriban Würtz rajzaiban, s a hagyományos angol grafika és a mai magyar illusztráció ötvözetéből származó kedvességükkel hódították meg a gyerekolvasók szívét.

Első közös munkánk Kassák Lajos *Csillagok csillogjatok, virágok virágozzatok* című gyerekverskötete volt. Alliterációkra, rímjátékokra fölépített hagyományos gyerekverseket és kántáló ősi dallamokat visszhangzó szabad verseket illusztrált a csillagok szikrázó fényében, a tarka mező színpompájában. Nem sokkal később készítette el a Magvető Kiadónak a *Tarka madár* című klasszikus és mai versekből álló gyűjtemény illusztrációit. A két kötetet, bár az egyik többszínnyomással, a másik csak kétszínnyomással készült, nem véletlenül említem egymás mellett. Mindkettőre jellemző a poézis, az áttetsző, finom vonalakból szőtt, légiesen lebegő könnyedség, az expresszionizmus szubjektív mozgalmassága, meséit tartalmazza. Ezekben a színes, fekete, illetve két színben nyomott grafikákban a totemfák merev figurái, az emberi és a vadállati erő küzdelme, az ünnepek varázshangulata veszi körül az olvasót.

A derűs grafikusok közé tartozik. Az élet tragikumát szelíd harmóniában, a szép szeretetében oldja fel, a felnőtt világot az esztétikumban ragadja meg, a gyerek elé pedig az ezer színben csillogó életet tárja.

Würtz Ádám, aki 1923-ban született, s még nincs húsz éve, hogy befejezte tanulmányait, már hosszú művészi pályára és sok elismerésre tekinthet vissza. Elnyerte a Munkácsy-díj három fokozatát, díjakat kapott a luganói nemzetközi grafikai biennálén, a belgrádi Arany Toll pályázaton, a római Tomasso Akadémián és 1971-ben Bratislavában a BIB-en. Önálló kiállításai voltak, külföldön: Bécsben, Grazban, Krakkóban, Varsóban, Frankfurtban, Montrealban, itthon pedig: Debrecenben, Kaposváron, Miskolcon, Szegeden és Békéscsabán.

T. Aszódi Éva

Blich erklärt anhand von Berlin

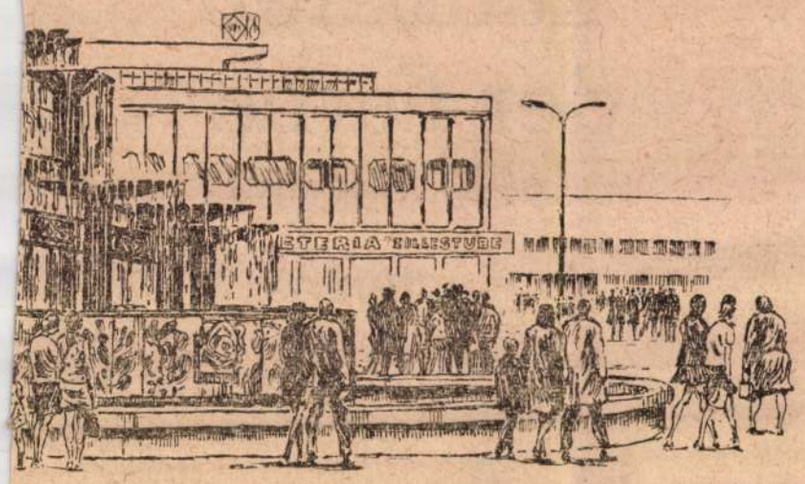

Man ist von seinem Glanz entrückt
und findet ihn abscheulich.

Bald ist er zu neuhergebracht,
bald poe-phantasievoll,
bald bunt und glänzend ausgedacht
und überaus verspielt gemacht
und sprühend harmonievoll.

Vergleiche, scharf wie Messerchen,
beschreiben die Erscheinung.
Es plumpst kein Streit ins Wässerchen,
und jeder weiß es besserchen
und glaubt an seine Meinung.

Er läßt uns alle nicht neutral.
Er macht uns kunstparteilich.
Wir laben uns am Plätscherstrahl
und leiden eine feuchte Qual
und finden's unverzeihlich.

So fällt er Hinz und Kunz und Klaus
ins Aug' und auf den Wecker.
Der Brunnen ist ein Augenschmaus.
Der Brunnen ist ein Augengraus.
Er steht vorm Zentrumwarenhaus,
lockt uns aus der Reserve raus
und sieht dabei doch reizend aus
und scheidet die Geschmäcker.

Manfred Bartz
Zeichnung: Hätzel

NEHMEN

Stimmung. Dennoch konnte ich mich bis zur zweiten Runde halten, aber dann begann etwas Entsetzliches: Ein Schwall von Schlägen ging mit solcher Wucht auf mich nieder, daß ich nichts dagegen machen

„Erst wollten sie unseren Protest zurückweisen", sagten die Kollegen, „aber wir haben die Besten aus dem Betrieb vorgeschickt, und jetzt ist die Sache in Ordnung: Freitag trittst du noch mal gegen dieses Boxerchen an. Du verpaßt ihm im Vorbeigehen eine, daß er nicht mehr aufsteht!"

Mit dem Taxi fuhr ich hin. Meine Freunde halfen mir die Treppe hoch und in den Ring. Nach dem zu urteilen, wie mein Gegner gleich loslegte, war klar: Das Unvermeidliche würde sogleich geschehen. Nach fünf Sekunden lag ich wie tot im Ring. Aber noch am gleichen Abend er-

VORSICHT

Mal umgekehrt

fallvermeidung durch Abnahme der Fahrerlaubnis.

1971 AUG 1 E

BERLINER ZEITUNG

SAJTÓHÍRADÓ
BUDAPEST, IX., Üllői út 21
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1021

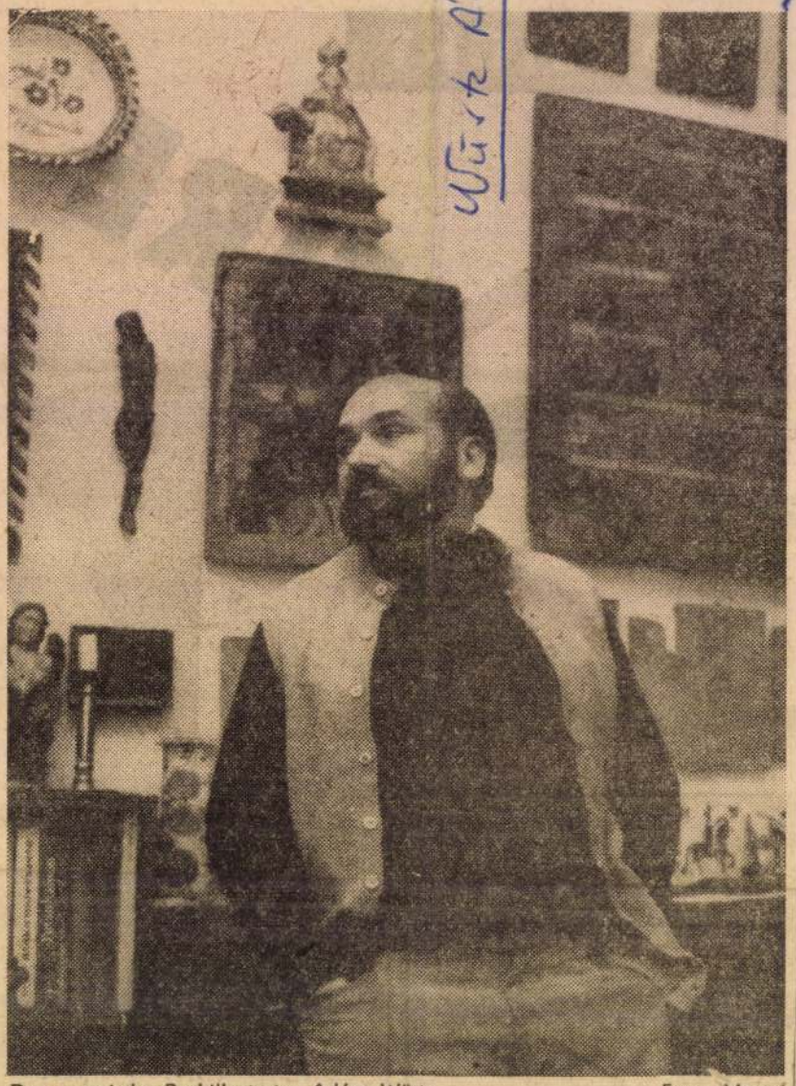

Der ungarische Buchillustrator Adám Würtz Foto: Marosi

„BZ"-Atelierbesuche bei ungarischen Künstlern (V)

Zauberer der Farbe

Zu Gast bei ADAM WÜRTZ

Weit mehr als 200 Bücher hat Adám Würtz bisher illustriert. Vom zerreißfestem Bilderbuch, über Märchenbücher, Klassikerausgaben für die Jugend bis zu bibliophilen Bänden belletristischer Verlage spannt sich der Bogen. Bücher von Dickens, Twain, Thomas Mann, Hemingway, Werke Shakespeares, ungarische Vers-Epen, rumänische Balladen . . . Er illustrierte Ausgaben ungarischer ebenso wie ausländischer Verlage. Demnächst wird auch in der DDR ein Kinderbuch erscheinen, das Adám Würtz mit Zeichnungen versehen hat.

Eine phantastische Welt öffnet sich dem Betrachter. Reales und Irreales ergänzen einander. Man freut sich an Formen, an gestalterischen Lösungen, an der grafischen Perfektion, mit der die Arbeiten ausgeführt werden. Der Phantasie wird Nahrung geboten. Die Vielfalt der Erscheinungen der heutigen Welt ist in grafischen Impressionen wiedergegeben. Werke der Weltliteratur werden illustriert mit dem Wissen des Künstlers, der im Heute lebt. In die Arbeit fließen Überlegungen, Träume, Hoffnungen ein. Gestalten der Vergangenheit und der Gegenwart stehen nebeneinander.

Adám Würtz bekennt seine besondere Vorliebe für die Welt der Phantasie. Märchen und Folklore reizen ihn besonders. Das gilt für seine Illustrationen ebenso wie für seine freie Grafik. Stoffe des Märchens und der Folklore lassen ihm viel Spielraum in der formalen Gestaltung. „Jeder Künstler soll sich die Welt ausweiten, die ihm am besten gefällt und die ihm nahesteht", sagt Adám Würtz. „Nie zuvor war eine Zeit so interessant wie unsere. Ein Künstler von heute empfängt eine nahezu unübersehbare Informationsfülle. Es ist gut, wenn man möglichst viel davon verarbeiten und umsetzen kann. Die Kompliziertheit und Vielfalt der Welt von heute bedingt ein ständiges Suchen nach Formen und Möglichkeiten der Umsetzung."

Mit seinen poesievollen Kinderbuchillustrationen, deren faszinierender Farbenzauber den kleinen wie den erwachsenen Leser begeistert dem filigran feinen Strich seiner Klassikerausgaben, ebenso wie der großartigen Kupferstichen, in denen Ornamente, Motive und Gestalten der Folklore immer wiederkehren, fesselt der Künstler den Betrachter. Vergnügen und Freude zu bereiten — das vor allem erhofft er von der Wirkung seiner Arbeiten. Kunst darf niemanden ermüden, fordert er. Schwere Aufgaben sind ihm die liebsten, weil er sich daran steigern und entwickeln kann. Er sucht die Vielseitigkeit, experimentiert in den verschiedensten Techniken, Formaten, probiert ständig neue Ausdrucksmöglichkeiten. Er fürchtet die Wiederholung in seiner Arbeit. Neue Probleme sind ihm gleichbedeutend mit Weiter- und Höherentwicklung seines künstlerischen Vermögens.

„Ich versuche in allen Arbeiten das Maximum meines Wissens zu geben. Ich halte Aufrichtigkeit und künstlerische Qualität für die wichtigsten Kriterien der Kunst. Ohne diese Faktoren kann sie nicht wirksam werden. Die bildende Kunst hat reiche Möglichkeiten, wirksam zu werden, besonders in den sozialistischen Ländern, wo der talentierte Künstler frei von sozialen Problemen, angesehen und geachtet arbeiten kann. In der westlichen Welt gibt es viele künstlerische Ideologien, die nur dazu da sind, die Menschen irrezuführen. Da ist viel Scharlatanerie, Abhängigkeit vom Kommerz, die Diktatur des Snobismus." Adám Würtz erzählt von einem italienischen Künstler, der behauptete, die Kunst habe nichts mehr zu sagen, und kommentiert das gelte sicher für die Arbeit dieses Künstlers — sei aber nur auf dessen Kunst zu beschränken. „Intellekt, Talent und manuelle Fertigkeit machen einen großen Künstler aus. Fragen der künstlerischen Wahrheit und Aufrichtigkeit sind von entscheidender Bedeutung."

Daß Phantasie und Traum, Schönheit und Freude, Spielerisches ebenso wie Ernsthaftigkeit, Auseinandersetzung und Denken zu unserem Leben gehören — dafür sind die Arbeiten von Adám Würtz ein schönes Beispiel.

Sybille Pawel

WÜRTZ ÁDÁM

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HÉTFŐI HÍREK

SEP 2 0

kitűnően formálta meg egy bocsinálta „detektívnő" szerepét.

1021

● WÜRTZ ÁDÁM grafikusművész munkáit plakettel jutalmazták a gyermek- és ifjúsági könyvillusztrációk pozsonyi nemzetközi biennáléján. A nagydíjat Andrzej Strumilo lengyel grafikus kapta. Aranyalma-díjat nyert alkotásaival Karl-Heinz Apelmann NDK-beli, Vlagyimir Golozubov szovjet, Iri Toshi Maruki japán, Binette Schroeder NSZK-beli és Nureddin Zarinkelk iráni művész.

● SZÉKELY ISTVÁN

tem számára az első félévben 210 millió forint értékben szállítottak, ám ez valamivel kevesebb volt, a tervezettnél. Magyarázatként ezt mondják: az akkumulátorgyár teljesítette *szárazelem-gyártási* tervét, de a belke-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1971 NOV 9-1

Würtz Ádám grafikusművész

— SHAKESPEARE ILLUSZTRÁCIÓ KIÁLLÍTÁSA. A békéscsabai Ifjúsági Házban csütörtökön este 7 órakor Würtz Ádám grafikus művész Shakespeare Rómeó és Júlia című illusztrációs kiállítását nyitja meg Szij Rezső művészettörténész.

1021

November 9-én, kedden este 8
alkor Székicutasom:

István koszorút helyez el a szovjet hősök emlékművénél ember 4. Drótművekben megtartott emlékülés elnöksége

lc ünnepelt

szovjet hősök emlékművénél December 4. Drótművekben

szellemében élünk és dolgozunk. Az elmúlt több mint negyedszázad legfontosabb munkával töltött éveit, emlékeit idézte fel. Annak megvalósulását, hogy nincsenek olyan osztályok, rétegek, emberek, akiknek az életében ne hozott volna lényeges változást a felszabadítás. De szó esett a jövőről is. Ismertette

differenciált előadásmód jellemezte a kórust. *Horváth Erzsébet* pedig Váczi Mihály: Még nem elég című versét szavalta el nagy sikerrel.

Az ünnepség megható aktussal fejeződött be. *Dr. Imre Ferenc*, a December 4. Drótművek igazgatója átnyújtotta a gyár harminc dolgozójának a hűséggyűrűt. Ők harmincan már harminc éve, de vannak köztük olyanok is, akik csaknem negyven éve a gyár dolgozói. Törzsgárdatagok.

A felszabadulási emlékülést az Internacionáléval fejezték be.

.:

SZ-

esszus

tóját dr. Horváth István, a KISZ Központi Bizottság első titkára tartja, majd plenáris ülések következnek. Az ifjú kommunisták nyolcszázezres seregét képviselő küldöttek szekcióüléseken is kifejthe-

REGGELIG

LOSONCZI PÁL GUINEÁBAN

Afrikai útjának második állomására, Conakryba, a Guineai Köztársaság fővárosába érkezett Losonczi Pál, elnöki tanácsunk elnöke. Ma megkezdi tárgyalásait Sékou Touré guineai államfővel.

KOHL PARAFÁLHATJA A MEGEGYEZÉST

A két német állam közti tárgyalás döntő szakába érkezett: Kohl, az NDK és Bahr, az NSZK államtitkára éjfél előtt ismét összeült megbeszélésre. Kohl felhatalmazást kapott, hogy parafálhatja az NSZK és Nyugat-Berlin között, az NDK területén átmenő forgalmat szabályozó megegyezést. — Kohrt, az NDK államtitkára és Müller, a nyugat-berlini szenátus igazgatója hajnalig tanácskozott és ma folytatják tárgyalásaikat.

KÖZEL-KELETI VITA AZ ENSZ-BEN

Az ENSZ-közgyűlés megkezdte a közel-keleti kérdés vitáját. Riad egyiptomi külügyminiszter elmondta beszédét.

BILINCSBE VERTÉK A LÉGIKALÓZT

A párizsi rendőrség először azt hitte, hogy géprablók kerítették hatalmukba a Pakisztáni Légiforgalmi Társaság utasszállító gépét, mielőtt Orly repülőteréről elindult volna. Amikor aztán titkosrendőrök megrohamozták a gépet és oda behatoltak, rádöbbentek, hogy csak a francia állampolgárságú Jean Kay, az egyetlen légikalóz tartózkodik a gépen. Kayt bilincsekbe verve szállították el.

KIJÁRÁSI TILALOM — BIZONYTALAN IDEIG

Bizonytalan időre szóló kijárási tilalmat rendeltek el Chile Santiago tartományában, a fővárosban történt politikai összetűzések miatt. A tartomány valamennyi városára vonatkozik a rendelkezés, mégpedig naponta éjjel 1 órától

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1971 DEC 4

Würtz Ádám grafikusművész

1021

Grafikai biennálé

Vasárnap délben nyílik meg a hatodik miskolci országos grafikai biennálé. A jelentős rendezvény díjkiosztó bizottsága — tegnap tartott ülésén — a megyei és a városi tanács, illetve a társadalmi és művészeti szervezetek által alapított díjakat a következő grafikusművészeknek ítélte oda: A megyei tanács 15 ezer forintos díját (mint nagydíjat) Würtz Ádám kapta. A városi tanács ugyancsak 15 ezer forintos díját Tóth Imre és Bálint Endre között osztották meg. (Tóth 10, Bálint 5 ezer forint.) A Művészeti Alap 10 ezer forintos díját Rozanits Tibor nyerte el, míg az SZMT, illetve a KISZ KB 5—5 ezer forintos díját Barczi Pál és Agotha Margit érdemelte ki. Hertay Máriát Kazinebarcika 3 ezer forintos díjával jutalmazta a zsűri.

A biennálét Varga Gáborné, az országgyűlés alelnöke, a megyei tanács elnökhelyettese nyitja meg, a díjakat pedig dr. Ladányi József, Borsod-Abaúj-Zemplén megye Tanácsának elnöke adja át.

A Miskolci Galéria ünnepi eseménye előtt a képtárban (11 órától) megtekinthető — a lengyel grafikusművészek ugyancsak most nyíló kiállítása is.

A megnyitó előtt

A magyar képzőművészeti élet jelentékeny eseménye a miskolci grafikai biennálé. A zsűri a nagyszámú beküldött alkotásból mintegy kétszázötvenet tartott méltónak a bemutatásra. Ez a tekintélyes mennyiségű és jó színvonalúnak talált alkotás összesen hatvannyolc művész tehetségét dicséri.

Az idei rendezvény egyik sajátossága, hogy a legismertebb grafikusok számottevő része nem küldött munkákat. Kár lenne ebből arra következtetni, hogy a miskolci biennálé vesztett vonzerejéből és jelentőségéből. A képzőművészeti életben, a művészet aktuális problémái dolgában valamennyire is járatos ember tudja, hogy a grafikával való foglalkozás sok művész számára idényjellegű. Neves grafikusművészeink közül egyesek nagyobb faliszőnyeg-megbízásokkal, mások könyvészeti munkákkal vannak elfoglalva. Lehetséges, hogy jövőre ismét a grafika fogja őket jobban érdekelni. Utóbbi esetben éppúgy téves volna a miskolci biennálé növekvő jelentőségéről beszélni, mint a mostani alkalommal ennek csökkenéséről.

Az ilyen nagy és átfogó rendezvényen a kimagasló művészek munkái olyanok, mint a kitüntetések egy jól szabott ruhán... A magyar művészet sorsát figyelő ember számára az a több tucatnyi kevésbé ismert vagy éppen pályakezdetén álló művész jelenléte épp olyan fontos, mint a legnagyobbaké. Hiszen közülük kerülnek ki az elkövetkezendő évtizedek vezető mesterei. Ennek a népes csoportnak a tagjai általában jól szerepelnek és megnyugtatják a nézőt a magyar grafika átlagos színvonalának tekintetében.

A kiállítás másik érdekessége a krakkói grafikusok kollekciójának bemutatója. Bár a lengyel kiállítás a képtár helyiségeiben kerül megrendezésre, mégsem választható el a magyar grafikusok galéria-beli bemutatkozójától. A lengyel anyag tükrében talán jobban lemérhetjük a magyar grafikai törekvések értékét és bizonyos jóslásokba bocsátkozhatunk művészetünk jövőjét illetően.

Talán még az idevágó jósolgatásoknál is fontosabb annak a ténynek a megállapítása, hogy a hajdan egymástól eléggé különböző művészeti felfogást valló két nép művészi teljesítményei közti különbség szinte teljesen megszűnt. Ez a tény azokat igazolja, akik évtizedek óta hirdetik, hogy a XX. században — legalábbis képzőművészeti vonatkozásban — nincsenek zárt nemzeti kultúrák. Általános tendencia a lengyel és a magyar anyagban a montázs-szerű kompozíció. A montázson ma már nem különböző összeillő vagy össze nem illő, fényképezett vagy rajzolt képrészeknek egy adott felületre való ragasztását értem. A mai montázs anyagában egynemű, nem ragasztással jön létre, hanem a művész a montázsban kialakult ábrázolási módszereknek megfelelően egyszerre rajzolja a körre vagy karcolja a rézlemezbe. Polgárjogot nyertek az egy képfelületen belül elhelyezkedő különböző léptékű tér-részletek, valamint a bennük elhelyezkedő, vagy őket átható, ugyancsak önkényes, szeszélyes nagyságrendű alakok, emberjelek. Ezek az új ábrázolási elvek a nézők számára sok újdonságot és izgalmat kínálnak. A kritika feladata viszont, hogy illő időben figyelmeztessen, ha ezekből az újszerű formákból valamiféle uniformizált művészeti séma bontakozna ki. A kiállítás azt mutatja, hogy ez a veszély nem egyszerű kitalálás, hanem kísértő valószínűség.

VÉGVÁRI LAJOS

✶ *A biennálé plakettje*

Képzőművészeti alkotásokat vásárolt a megyei tanács

10 21

A napokban megnyílt VI. miskolci országos grafikai biennálén 68 hazai művész 280 alkotását mutatják be. A művészeti munka megbecsülését nemcsak a különböző díjak odaítélése, hanem a vásárlások is tükrözik. A Borsod megyei Tanács 14 grafikusművésztől — köztük *Würtz Ádámtól, Csohány Kálmántól, Lenkey Zoltántól, Lukovszky Lászlótól* és *Ágotha Margittól* — 55 ezer forint értékben vásárolt rézkarcokat és linómetszeteket. Ezeket a grafikai alkotásokat a falusi művelődési házak és klubkönyvtárak díszítésére ajándékozzák.

A tanács művelődési osztálya a művészeti élet fellendítésére az idén 16 olyan helyi képzőművésztől vásárolt már mintegy 120 ezer forint értékben képeket, akik a megye községeiben, termelőszövetkezeteiben és ipartelepein egyéni kiállításokat rendeztek.

ber? Szenzációt sejtve, felpréseli magát egy 14-es busz-
ra, s irány
ci repülőt

Az irod
szabadon
pülőtér n
nyegén. A
olajzöld r

Gyerünk be a műhelybe, ott melegebb az idő — invitál

post

séghez, his
jegyzőköny
ható a jog
szereplés.

Vályi Na
keresztesi
naszkodik,
olimpia jár
sportszerűtl
segítettek h
a győzelem
úttörő-olimp
ismertetjük.

Barbócz Mária és három társa, miskolci lakosok jégpálya ügyben ragadtak tollat. Mint ismeretes, Miskolc fiatalságának egyik régi, vissza-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1971 DEC 11

WÜRTZ ÁDÁM

... hogy beszélhetek spanyolul. Aztán másnap délután kinyitja az ajtót, a lakás a Boulevard Saint-Germainen van, alig néhány lépésnyire a két híres irodalmi kávéháztól, a Floretól és a Deux Magots-tól. Negyven év körüli, magas, szép szál férfi, akár filmsztár is lehetne, fekete hajában ősz szálak. Már csak szokásból is a könyvespolcra sandítok, első pillantásom Hegelre esik. Könyve magyarországi sikeréről beszélek Semprunnak, a kitűnő magyar fordításról, a meleg hangú kritikákból. Aztán a tizezer dolláros Formentor-díjról kérdem.

— Mindnyájan tudjuk, mi a helyzet az irodalmi díjakkal — mondja. Sok múlik a véletlenen, és nagyon sok irodalmon kívüli tényező is közrejátszik. Weidenfeld, a neves angol kiadó, a Formentor-díj zsürijének az évi elnöke egy nappal, a díj odaítélése előtt táviratot kapott. A táviratban ez állt: „Díjat ne adják Semprunnak. Sztálinista kém, spanyol nép szabadságának ellensége." Aláírás: Salvador de Madariaga. A táviratot Párizsban adták föl, olyan időpontban, amikor Madariaga Párizsban tartózkodott. Utóbb tagadta, hogy ő küldte volna, nyilatkozott a *Times*nek, feljelentést tett ismeretlen tettes ellen és kijelentette, hogy Semprunt nem is ismeri. Ez utóbbi ugyan nem igaz, de lényegében mindegy is, hogy ki küldte a táviratot, amely a zsüri egy részéből a kívánattal ellentétes hatást váltott ki. Pedig még saját kiadóm, a Gallimard se nagyon állt ki mellettem. Hogy mennyire véletlenen is múlik az irodalmi [illegible] leginkább az bizonyítja, hogy *A nagy utazás* négy

[illegible] a kérdésről, amelynek írója változatlanul ugyanúgy gondolkodik és él, mint azelőtt. (Azaz: kommunista maradt, mondom ki magamban Semprun mondatának konklúzióját. De hangosan nem szólok közbe. Minek? Értjük miről van szó). Az Iván Gyeniszovics egy napjában is szerepel egy alak, aki előzőleg megjárta a buchenwaldi koncentrációs tábort. Olyan jól van megírva, hogy felismerni vélem a sok szovjet fogoly közt, akikkel Buchenwaldban együtt voltam, együtt dolgoztam. Egyszer valakinek ezt a kérdést is meg kell írnia.

— Gyerek voltam, amikor eljöttünk Spanyolországból. Franciául írok, de szeretnék újra spanyol író lenni. Újra? Nem. Soha nem voltam spa-

vásárról hazafel[illegible] adta át nekem.

Nézem, forgato[illegible] vet, nem nyitom [illegible] lapot nézem, El[illegible] A nagy utazás. [illegible] könyvnek, a span[illegible] nak.

Semprun előtte[illegible] ülök. Ültömben f[illegible] Mosolyog.

— Nyissa ki.

Kinyitom. Üre[illegible] Üres, meztelen, fe[illegible] Egy betűnyi nyomt[illegible] benne. Spanyol[illegible] nem engedélyezté[illegible] kiadását. A Seix [illegible] adó Mexikóban f[illegible] nyolul megjelentet[illegible]

Jorge Semprun ír. Maga fordítja a spanyolra. Spanyol[illegible] retne lenni.

And[illegible]

Könyörgés az írókhoz

Tisztelt Barátaink! Friss színházi élmény hat[illegible] végiggondoltam a múlt esztendők műsorait és jutott eszembe egyetlen olyan színdarabunk vag[illegible] münk sem, amelyben az újságíró rendes embe[illegible] volna, pozitív alak szerepét töltötte volna be. T[illegible] Önök most a nevetséges szakmai sértődöttség [illegible] val akarnak illetni, mint mondjuk, azt a fogtechn[illegible] aki tiltakozik, mert egy krokiban fogtechnikust [illegible] nak pellengérre. Ne higgyék. Jól tudom, hogy bű[illegible] vagyunk, mi, újságírók, hibákkal teljesek. Méltán[illegible] nek el bennünket: kezdve attól a filmtől, ame[illegible] undok módon temetési menetbe tolakszunk és [illegible] indulatú felvételeket készítünk egy ártatlan [illegible] (hiszen lapjainkban tucatjával jelennek meg fényk[illegible] magánszemélyek temetéséről), egészen addig a [illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Würtz Ádám

ÉLET ÉS IRODALOM

1964 OKT 17.

1021

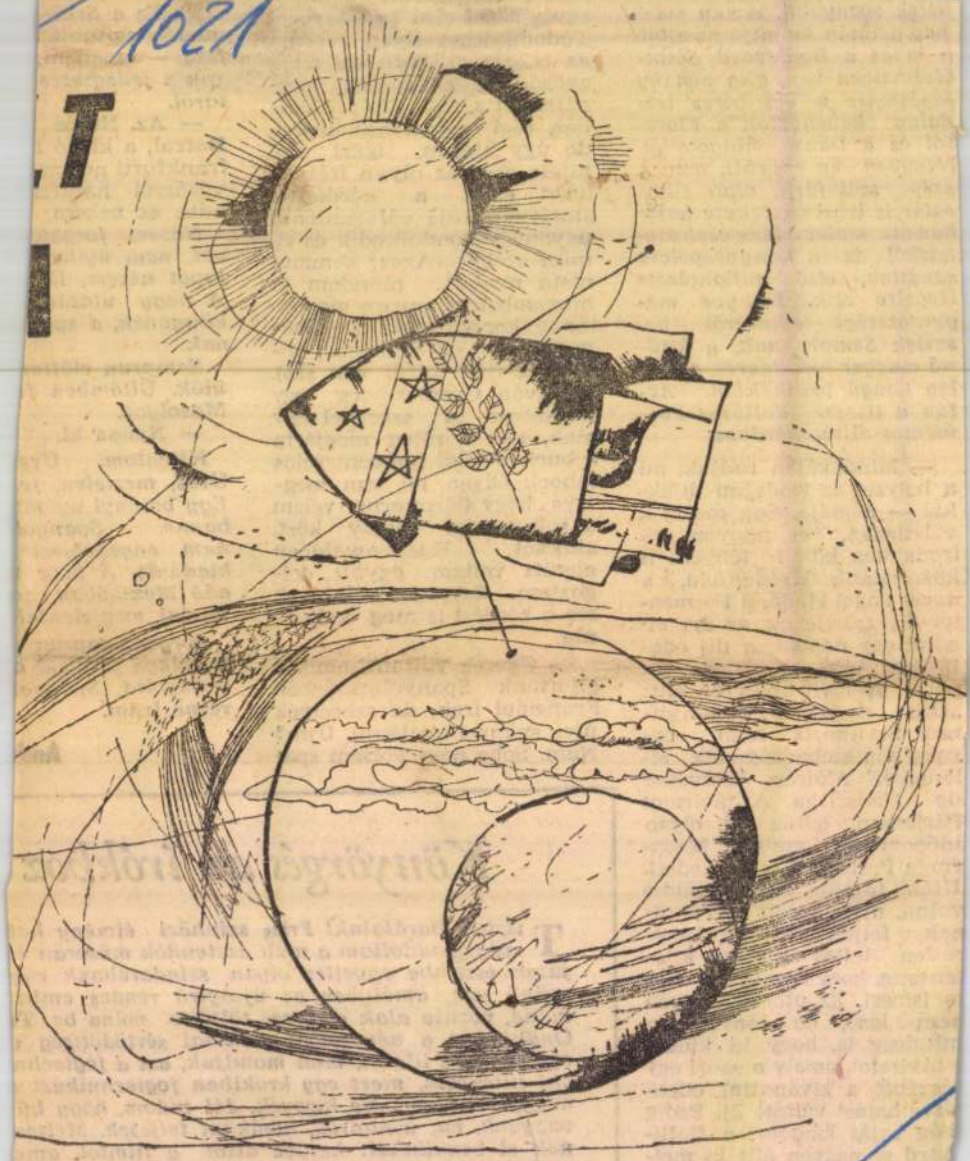

Würtz Ádám rajza

Hagyomány és új...

(Folytatás az 1. oldalról)

lésünk helyett használja a „realizmus" szót. *(A szerk.)*

— A költészet a képzeletbe menekül; az ifjabb Dumas Giraudoux-nak adja át a helyét, Saint-Georges Bouhélier Paul Claudel-nak — mondotta. — De itt is lesránk a visszaélés; a képzelet kelepcéje az önkényesség és a mesterkéltség. Így hát végül visszatérünk ahhoz, ami van. És a kerék tovább forog. Olykor megkönnyebbülten fogadjuk a nagytakarítást, ha valamely dekadens művészet törmelékei már túlságosan ellepik az előteret. A lényeg az, hogy ne tévesszük össze az öntözőkocsit a versenyautókkal.

Az előadó ezután a nonfiguratív színházat bírálta, hangsúlyozva, hogy a színház történeti fejlődésének egésze ellentétes irányú, hogy inkább az ember győzelme

Feltéve a kérdést, nevezünk korszerű nak, a szónok tiltak egyoldalúságok ell Arthur Miller, Mon Hochwälder, Sartre Betti éppolyan „k mint Ionesco, Beck Albee — mondotta. nos — fűzte hozzá – ház hovatovább művészet lett, benne valamiféle rejtélyes algebra helyettesíti az embert, a pszichológiát, a társadalmat. Ez a szörnyű színház, amelyre egy vele teljesen átitatott polgári közönség már feltételes reflexekkel reagál, nem elégítheti ki azt, aki méltó az író névre.

— Két magatartás lehetséges — vonta le a következtetést Jean de Beer. — Vagy jobbat csinálni, vagy mást csinálni. Jobbat csinálni: ez Shaw, Miller, Claudel, Sartre, Anouilh, s előttük Shakespeare, Racine és Molière út-

szolva, kijelentette: a k munisták nem akarják ki játítani a jövőbe vetett tet. — Persze — mond — különféle jövendőkben het hinni; de még min jobb különféle jövendőkb hinni, mint semmifélében.

Az általános elvi megáll pításokban tehát, amily például hagyomány és m dernség összefüggése, a tá sadalmi hit szükségessé stb., a résztvevők többnyi egyetértettek, legfeljebb a róbb hangsúly-eltolódáso mutatkoztak a nézetekbe (Mileva, Allen és Szimono például a hagyományt ér hangsúlyosabb elemnek h gyomány és újítás dialekti kájában, mások — mint pé dául Georgi Goskin — a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Würtz Ádám
ÉLET ÉS IRODALOM
1964 OKT 2 4
1021

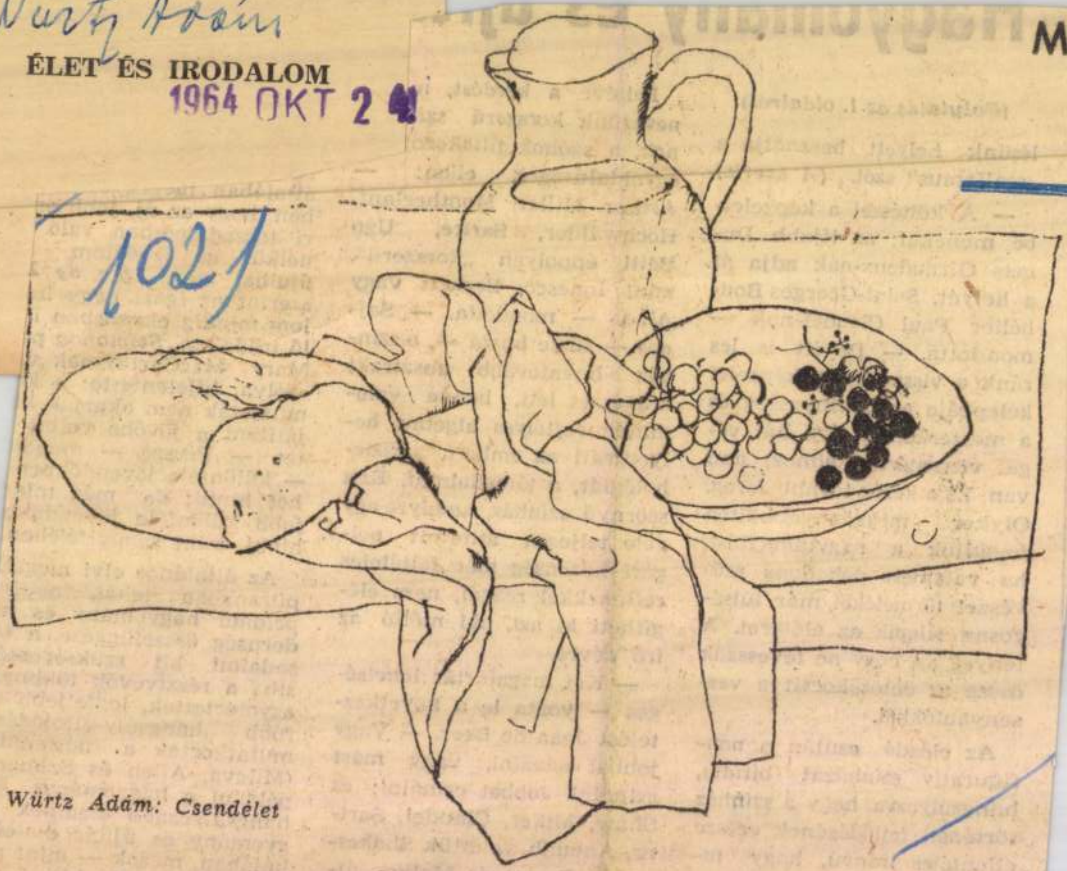

Würtz Ádám: Csendélet

TEGNAP

Kávéházi költő

Túljutva a nagy csalódáson, hogy a folyóirat, mely első versemet közölte, csak ötszáz példányban jelent meg, s nem fizet honoráriumot, tudomásul vettem, hogy egy ifjú poéta aligha él meg versirásból Magyarországon. Be kellett érnem az első megjelenés diadalával, azzal a valószínűtlenül szép látvánnyal, ahogy a vers alá nyomtatott betűkből nevünk összerakódik. Az ágyrajárás bérét s az Akácfa utcai kifőzés hústalan menüjének árát valami prózai munkával kellett megkeresni. Szerencsém volt: még csak két hete, hogy Szatmárnémetből Budapestre hívott versem megjelenése, s máris sikerült telefonos fiúként elhelyezkednem az Európa Kávéházban.

Igy lettem egyetlen megjelenéssel mögöttem, már kezdetben kávéházi költő. Ha még nem is márványasztalnál, csak a telefonfülke mellé állított kis faasztalnál, de már akkortájt is kávéházban írtam verset. Könnyen tehettem, alig volt dolgom, mert vendég is alig volt a kávéházban. Éppen ezért, 1925 telén varietéműsorral próbálkoztak a tulajdonosok. Igy aztán kibővült a munkakörön: én árultam az asztaloknál a műsort, s én voltam a díszletező is: asztalt, széket cipeltem a dobogóra, s egy sikerekből kikopott öreg zenebohóc hangszereit, a hatalmas trombitát, amivel katonazenekart utánzott, s a gyermekkori emlékeimben mennyei zengésű xilofonnak nemcsak hangját, de súlyát is megismerhettem. S mindkét munkakörömben, műsorárusításban s a kellékek cipelésében is megismerhettem az emberi gonoszságot.

Egyik este nagyon öreg, apró emberke ült a pó-

Hagyomány és újítás korunk irodalmá

(Folytatás az 1. oldalról)

lésünk helyett használja a „realizmus" szót. *(A szerk.)*

— A költészet a képzeletbe menekül; az ifjabb Dumas Giraudoux-nak adja át a helyét, Saint-Georges Bouhélier Paul Claudel-nak — mondotta. — De itt is les ránk a visszaélés; a képzelet kelepcéje az önkényesség és a mesterkéltség. Igy hát végül visszatérünk ahhoz, ami van. És a kerék tovább forog. Olykor megkönnyebbülten fogadjuk a nagytakarítást, ha valamely dekadens művészet törmelékei már túlságosan ellepik az előteret. A lényeg az, hogy ne tévesszük össze az öntözőkocsit a versenyautókkal.

Az előadó ezután a nonfiguratív színházat bírálta, hangsúlyozva, hogy a színház történeti fejlődésének egésze ellentétes irányú, hogy inkább az ember győzelme

Feltéve a kérdést, mit is nevezünk korszerű színháznak, a szónok tiltakozott az egyoldalúságok ellen: — Arthur Miller, Montherlant, Hochwälder, Sartre, Ugo Betti éppolyan „korszerű", mint Ionesco, Beckett vagy Albee — mondotta. — Sajnos — fűzte hozzá —, a színház hovatovább absztrakt művészet lett, benne valamiféle rejtélyes algebra helyettesíti az embert, a pszichológiát, a társadalmat. Ez a szörnyű színház, amelyre egy vele teljesen átitatott polgári közönség már feltételes reflexekkel reagál, nem elégítheti ki azt, aki méltó az író névre.

— Két magatartás lehetséges — vonta le a következtetést Jean de Beer. — Vagy jobbat csinálni, vagy mást csinálni. Jobbat csinálni: ez Shaw, Miller, Claudel, Sartre, Anouilh, s előttük Shakespeare, Racine és Molière útja. Mást csinálni: ez Ionesco, Beckett, Adamov, Genet, Vian útja. Ez utóbbi a kísérletezés útja, amely a színház halálához vezet.

Az előadó ezután a nouveau roman-ról szólt, amely szerinte a regény halálát jelenti. Ez az irányzat a tárgyat, a cselekményt, a jellemet, a történetet, a stílust, a nyelvet, a szerkezetet, a mondatot, a szót, a betűt, a központozást, a bekezdést, a fejezetet, a könyvet, a szerzőt, az olvasót, a kritikust, a kritikát, a kritikusokat, a kritikusok kritikáját, a kritikusok kritikusait, a kritikusok kritikusainak kritikusait, a kritikusok kritikusainak kritikusait kritizáló kritikusok kritikusait kritizáló kritikusok kritikusait kritizáló kritikusok

ÚJ FEJEZET A PEN ÉLETÉBEN

Külföldi íróvendégek nyilatkozata a PEN konferenciáról

A Nemzetközi PEN Club kongresszusain és konferenciáin évek során át visszatérő probléma volt, hogy néhány nyugati állam diszkriminációs intézkedéseket foganatosít egyes PEN-centrumok ellen; ezek képviselői nem kaptak vízumot, azaz módot a nemzetközi PEN rendezvényein való részvételre. Fölvetődött tehát a kérdés: hol lehetne olyan nemzetközi rendezvényt szervezni, ahol valamennyi PEN-centrum küldöttsége egyaránt képviseltetheti magát. Amikor *Sőtér István*, a Magyar PEN Club elnöke felajánlotta, jöjjön a PEN Magyarországra, javaslatát félig

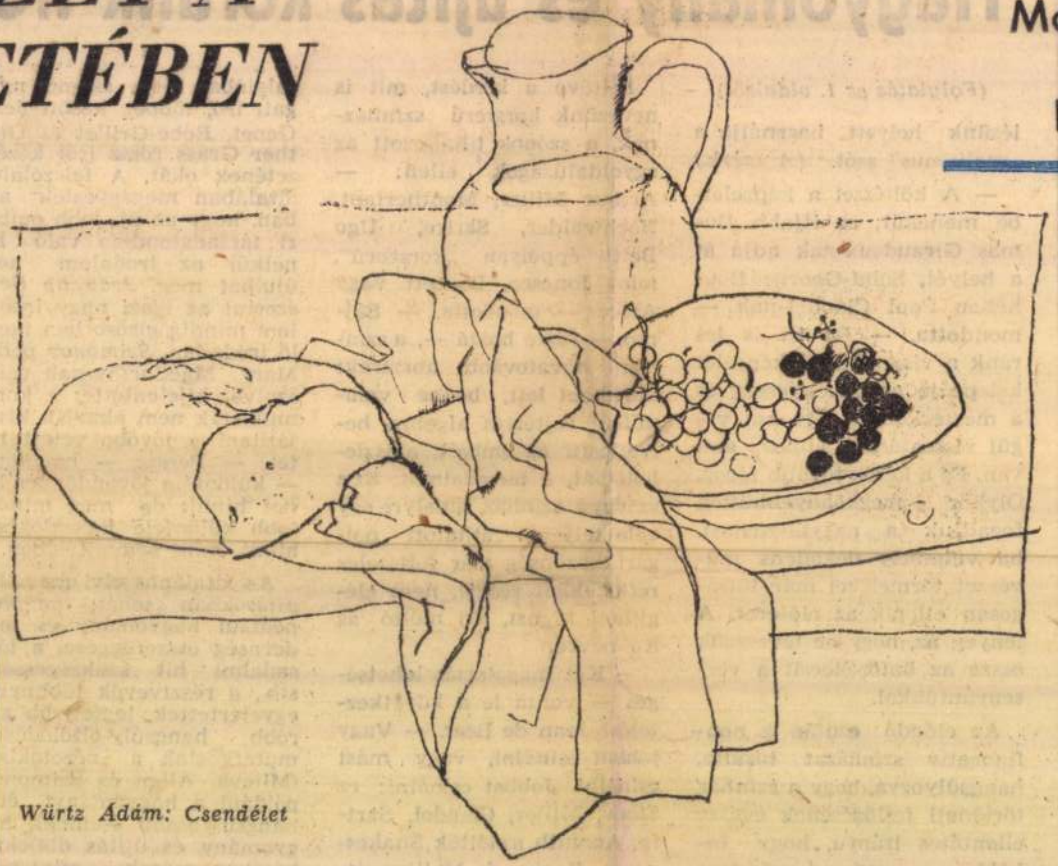

Würtz Ádám: Csendélet

Csoóri Sándor: Üvegcserepek (5. oldal)
Molnár Zoltán: Miért nem nősül, fiatalember (7. oldal)
Lapokban olvastuk (11. oldal)

Élet és Irodalom

VIII. ÉVF. 43. SZ. IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP 1964. OKT. 24.

ik a front

létre a belső övezetben a termelőszövetkezeti csoportok, illetőleg mai nevük és szervezeti formájuk szerint szakszövetkezetek. A külső övezetben ugyan jogi formájuk szerint termelőszövetkezeteket szerveztek, ezek azonban mindmáig nem váltak olyan szövetkezeti nagyüzemekké, mint a megye egyéb területén. A kétféle formában és a két övezetben tulajdonképpen ugyanarról van szó: e terület és társadalom különlegesen nehéz talaján hosszabbra nyúlt és máig sem fejeződött be a mezőgazdaság szocialista átszervezésének a folyamata. Ez azt is jelenti, hogy a harc is folyik még, ezért kell itt frontról beszélni.

Ez a front nem áll: fokozatosan nyomul előre a szocialista mezőgazdaság vonala. Mikorra lesz mind a 34, illetőleg 38 homoki termelőszövetkezetből eredményesen gazdálkodó jó szövetkezet, s a 17 szakszövetkezetből is hasonló közös gazdaság? Ahhoz még hosszú idő kell, de a türelmetlenség is jogos, és gyorsítani is lehet az előrehaladást. Természetesen nem valami durva beavatkozással vagy éppen parancsszóval. A siker titka, hogy mielőbb és minél több olyan »áttörés« legyen, mint a forráskúti és a balástyai, illetve a zákányszéki. Siettetni a folyamatot csak ilyen megnyert csaták sorozatával lehet.

A csaták megnyerését azonban előrelátó szervező munkával elő is lehet mozdítani. Mindenesetre javítja a helyzetet az ésszerűtlen üzemi keretek megváltoztatása, a kellően megalapozott összevonások, valamint olyan termelési profilok kidolgozása a termelőszövetkezetek számára, amelyek jobban járható utat nyitnak számukra, mint az eddigi gazdálkodásuk.

---

*Részlet a nemrég elhunyt kiváló tudós és politikus »Magyarország felfedezése« című sorozatban, a Szépirodalmi Kiadónál megjelent munkájából, amely Szegedről és Csongrád megyéről szól.

roszlán

NYELVMŰVELÉS

Új né

A „vidéki

Illyés Gyula írta annak idején »Csizmatalon« című könyvében, hogy a pusztáról a városi iskolába fölkerülve egyik jómódú városlakó osztálytársa többek között így szólta meg: »Nem is úgy beszélsz, ahogy mi.« Ez nyilvánvalóan a falusi diák szóejtésére vonatkozott, hiszen az író másutt meg azt jegyezte föl: milyen gyötrelmet okozott neki az iskolában a maga vidéki szóejtése: az *f* betűt az iskolai »szabályok« ellenére »ef« helyett következetesen »áf«-nak mondta.

Ez még az első világháború táján történt. Azóta nagyot fordult a világ a nyelvnek, illetőleg a nyelvet beszélő társadalomnak az életében is — hiszen a kettő elválaszthatatlan egymástól.

Újra csak Illyés Gyulát idézzük, aki a második világháborút követő nagy társadalmi változás tanújaként így ragadta meg mintegy két évtizede a nyelv életére is kiható nagy átalakulást *Új nép a parton* című versében:

Fürdőruhában széplépésü
nő —
Jó alakja az eleganciája.
Hogy ideillik! Mily
»előkelő«!
S mi mindent mond el, ahogy
kisfiára
pillantva elkiáltja:
»*Hun* mész te, Fercsi!
Vigyázz, *beesől*

A tóparti pillanatot még közvetlenül a nagy társadalmi változás legelején rögzítette a költő. Akkor talán már senkinek nem jutott volna eszébe, hogy megszóljon bárkit is azért, mert saját szülővidékének szokása szerint másként ejti a szót, mint az iskolát járt, tanult városi emberek. Az igazán művelt emberek mindig is tudták, hogy az országban — a földrajzi tagoltságnak megfelelően — különféle helyi nyelvek, nyelvjárások alakultak ki, és senkit sincs jogunk megróni azért, mert másképp ejti a szót, mint a más vidékiek vagy a városiak.

A közben eltelt idő újabb változásokat hozott. Ma talán már a vers hősnője sem így mondaná: »*Hun* mész«, hanem így: »*Hol* mész«. S a vidéki[illegible]

[illegible] száz éve — [illegible] kialakult, illett hozzáigazodnia annak, aki tollat vett kezébe vagy a nyilvánosság előtt szólásra emelkedett. Különben nyelvi tarkabarkaság támadt volna országosan.

A legkiválóbb íróink által megteremtett egységes nyelvhez nekünk is illik alkalmazkodnunk, kivált ha nagyobb nyilvánosság előtt szólalunk fel. Otthon mindenki járhat pongyolán, házi ruhában, sőt akár népviseletben is, de közgyűlésre, színházba mindenki fölveszi az oda illő ruhát. Ilyenformán van ez a nyelv dolgában is.

A hangtani, kiejtésbeli eltérések ütköznek ki legélénkebben a más vidékiek beszédéből.

Az Illyés Gyula verésben szereplő »széplépésű« fiatal nőről nem nehéz kitalálnunk, hagy dunántúli volt: az *esel* igealakot ott hallani gyakran így: *eső*. Az *-l* hangnak ez az »elnyelése« természetesen nemcsak a dunántúli beszédre jellemző »vidékiesség«: a *voltam* helyett a *vótam*, a *dolga* helyett a *dóga*, a *holnap* helyett a *hónap* más vidékeken is gyakran előfordul. (Mivel pedig a művelt beszédben az *-l* hangzós alak a szabályos, sokan igyekezetükben még olyan szavakat is *l* hangzóval mondanak, amelyekbe pedig nem illik: így lesz a *szónokból* néha »*szolnok*«, a »jövő *hónap*«-ból »jövő *holnap*« — ami legalábbis épp olyan hiba, mint a vidékies szóhasználat.)

A dunántúli nyelvjárásokra különösen az igeragozásban jellemző az *-l* hangok »elnyelése«. Nagy írónknak, a Dunántúlon fölcseperedett Németh Lászlónak nem egy elbeszélése ifjúsága kedves tájain játszódik, s korai írásaiban falusi hőseit eredeti nyelvjárásukban beszélteti. Pályadíjnyertes első remekének hőse, Horváthné így korholja lányait: »... mit ölitek ezt a bátyátokat? Nem-e [illegible]

SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár
SZABÓHÍRLAP
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-048, 337-748, 340-726

1021

Würtz Ádám

Takáts Gyula: Vitorlás a berken

Akik olvastak Takáts Gyulának *Egy flóbertpuska története* című regényét, azok örömmel fedezhetik fel, hogy új könyve a két Trombitás gyerek újabb kalandját tartalmazza. S mintha Kukucska János, Páva Gyula is új alakra éledt volna a *Vitorlás a berken* című könyv lapjain egy-egy nádi emberben. A mozgató rúgók is hasonlóak. Ott a flóbertpuska, majd a »kincskeresés« ösztönzi a gyerekeket újabb és újabb felfedező útra, itt egy régi bödönhajó megtalálása a közvetlen cél. Ezzel tulajdonképpen nemcsak az írói erény, hanem a fogyatékosság is megvilágítást kapott. Napfénycsillogású vagy árnyéksötét alakok Takáts figurái.

Az expozíció a szereplőkkel ismertet meg, s a berekbe való készülődéssel. Jurasich Gerzson volt hajóskapitány küldi a fiúkat, hogy feltérképezzék a »Feketeországot«, melyet majd könyörtelenül eltüntetnek a lecsapolási munkát végzők.

Tisza stílusú író Takáts Gyula. Ehhez csupán kiegészítő az, hogy az idő- és térbeliség törvényétől sohasem tér el. *Prózájában is megtalálható a »költői többlet«.* Ez röpíti előre a cselekményt a könyv első felében. Láttatni tud. (Pl. Az odvas platán »sokszor olyan fekete volt, mintha varjút levelezett volna a nagy téli fehérségben«.) *Írói módszere is szerencsés:* egyes szám első személyben mesél a kamaszhős, és szinte szavait viszi tovább a felnőtt látásmódjával az író. Nem zavaró, hanem egységbe fonódó kettősség ez.

A regény általában krízist, válságos helyzetet tár az olvasó elé, ábrázolva a szereplők cselekedeteinek rúgóit is. Az ifjúságnak szánt műveknél is követelmény, hogy ne csak eseményeket tükrözzenek, de jellemeket fessenek, melyeknek fejlődését nyomon követheti az olvasó. A konfliktus más-más variációban alapképletszerűen többnyire ugyanaz: a főhős (vagy hősök) a korabeli társadalom visszahúzó erői ellen lázadnak, harcolnak, olykor talán nem is a legkorrektebb eszközökkel. Takáts Gyula ifjúsági regényében nem ilyen egyszerű a helyzet. Egyfelől az elmúlóban lévő világ megörökítése a szereplők célja (ez mindenképpen hasznos az utókor számára), másfelől azonban némi szűklátókörűség jellemzi ezt a helyzetet. Jurasich Gerzson, az expedíció lelke kérdezi a lecsapolást vezető mérnöktől: »Ha elveszítek az én szülőföldemet, leszek nektek itt országotok?« S a jövőben nem bízó felé billenik a mérleg nyelve, hiszen az író karikírozó éllel ábrázolja a »vizet felosztó« Schrödert, és »se hús, se halnak« a mérnököt, az »új világ« képviselőjét. (Jurasich ki is mondja: »Szántani akarnak, mert utálják a vizet... Csak magtár kell nekik...«) Takáts Gyula a mérleg nyelvének helyrebillentésével adós marad: regényében nem tűnnek fel ezek a »józan álmodó« földművesek, akik nosztalgiák helyett valószínűleg a realitás talaján állnak. *Az a paradox helyzet áll elő, hogy a hősök tulajdonképpen a törvényszerűen múlttá váló rosszért indulnak »rohamra«, anélkül, hogy felismernék ennek hiábavalóságát.* S ebben Jurasich Gerzson, az egykori kapitány a ludas. Nagyon tudja majd szeretni a gyerekolvasó, aki életkoránál fogva nem ismerheti fel a kapitány cselekedeteinek egyik összetevőjében az antagonizmust.

A berki világban s a parton ízes beszédű, utolsó mohikánjai élnek »az országon belüli országnak«. Őket is meglegyintette a változás szele. A zaklatáshoz nem szokott emberek megalapozott félelmének, s az ebből ágazó cselekedeteknek ábrázolása szerencsés lett volna. Csupán elmesélt anekdótaízű részletek utalnak arra, hogy mélyebb lelki válságot is előidézhetett a nádi emberek életében világuk felszámolóinak megjelenése.

Különösen a regény második felében érezni, hogy az író maga is zavarban van. Ez pedig abból a szituációból adódik, hogy a »világot előrevivők« hivatali tisztségüknél fogva a hatalom eszközeihez is nyúlnak. Egyszer-egyszer megjelennek a csendőrök. Az író tehát nem állítja hőseit a »hivatalnokok« mellé, akik a helyzet összetettsége ellenére is a pozitív erők ebben a furcsa szituációban a gondolkodó olvasó számára. A gyilkossá silányuló Zöldnád büntettekor is ez bizonyosodik be. *Jurasich Gerzson »tiszta« akar maradni.* »A kapitány, mintha ki akarta volna kerülni, hogy több szó essen róla...« (Mármint az élet elleni bűntettről.) Ezt mondja: »Így most már tisztán tér vissza a hajó...« A »legénység« egyik tagja eleget tett a humanitás parancsának: kimentette a fuldoklót, de a törvény kezére adásban már nem segítettek. Jurasich parancsára. *De ez a »mindenen kívül álló tisztaság« sárrá is változhatna! Ha új gyilkosságra kerülne sor ehhez éppen ők teremtették volna meg a lehetőséget »be nem avatkozásukkal!«*

A bizonytalanságból alakteremtési nehézségek is adódnak. Főként Jurasichnál szembetűnő ez. A figura nem egyszer »felesel« az íróval. A közvetett és közvetlen jellemzés konfliktusa ez. Perc János, s a kemény Kalota Mihály alakja viszont — úgy érzem — írói telitalálat, ifjúsági irodalmunk egészének is legbensőségesebb, ugyanakkor írói humorral ábrázolt figurái közé tartoznak, akárcsak az előző regény »népi bölcsei.« A kamaszhősök jellemalakulására nagyobb hangsúlyt kellett volna helyeznie. Izgalmas feladat lett volna lépésről lépésre, fejlődés közben ábrázolni a közösségi erő hatására egyakaratú »legénységgé« formálódó négy fiút.

Az író és a rendszerezett ismeretekkel bíró ember küzdelméből a regény második felében inkább az utóbbi kerül ki győztesen. A berek, a régi halászat remek írói érzékkel való megelevenítéséből a felnőtt olvasó nyer. A gyerekolvasó — a ritkábbá váló kalandok, s a csökkenő atmoszféra miatt — ebben a részben veszít. Nagy értéke viszont a műnek a hazaszeretetre nevelési szándék és a példaszerű írói megvalósítás.

A felnőtt — felületesen — hajlamos az ifjúsági irodalmat a problémátlansággal, a gondolatszegény, silányabb könyvterméssel azonosítani. Takáts Gyula műve nem ilyen irodalom. Nem problémamentes, de gondolatokat szülő könyv — olykor ellenkezést is kiváltó —, de mindenképpen olvasára érdemes regény, melyet Würtz Ádám szép illusztrációi egészítenek ki.

Leskó László

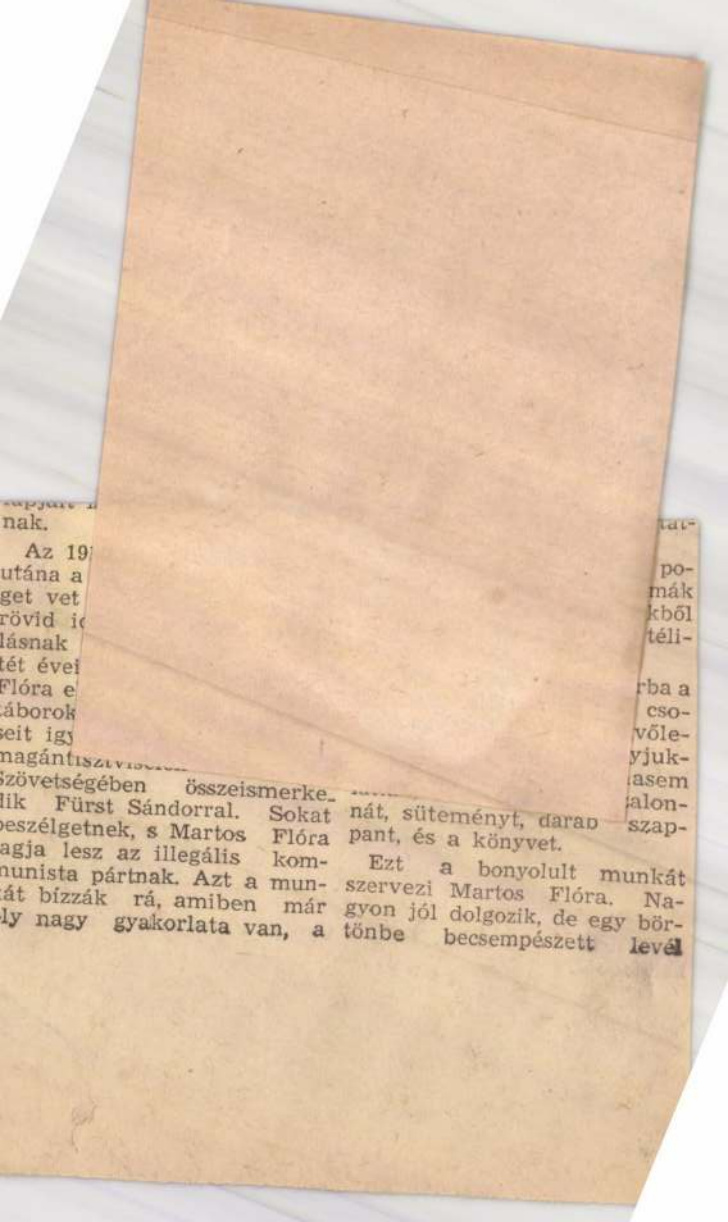

nak.

Az 19
utána a
get vet
rövid i
lásnak
tét évei
Flóra e
táborok
seit igy
nagántisztviselő
szövetségében összeismerke-
lik Fürst Sándorral. Sokat
beszélgetnek, s Martos Flóra
agja lesz az illegális kom-
munista pártnak. Azt a mun-
kát bízzák rá, amiben már
ely nagy gyakorlata van, a
nát, süteményt, darab
pant, és a könyvet.

Ezt a bonyolult munkát szervezi Martos Flóra. Nagyon jól dolgozik, de egy börtönbe becsempészett levél

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
PEST MEGYEI HÍRLAP
1971 MÁJ 27

Würtz Ádám rajza, Takács Gyula: Vitorlás a berken című könyvéből.

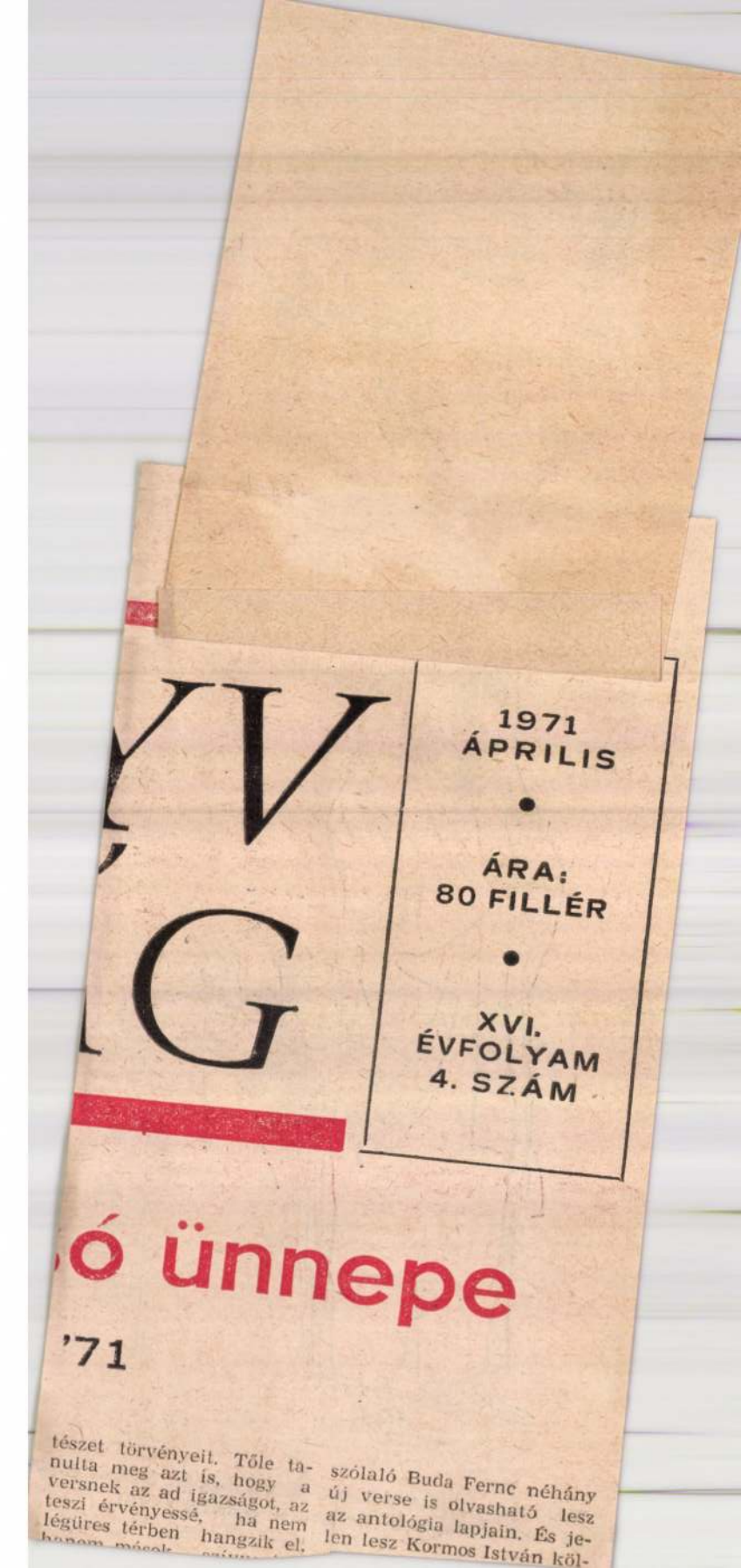

Y
G

1971
ÁPRILIS

•

ÁRA:
80 FILLÉR

•

XVI.
ÉVFOLYAM
4. SZÁM

ó ünnepe

'71

tészet törvényeit. Tőle tanulta meg azt is, hogy a versnek az ad igazságot, az teszi érvényessé, ha nem légüres térben hangzik el.

szólaló Buda Ferenc néhány új verse is olvasható lesz az antológia lapjain. És jelen lesz Kormos István köl-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Tükör Világ
1971. 4

1021

Würz Ádám

Würz Ádám illusztrációja Sólem Aléchem: Énekek éneke című regényéhez (Helikon — előkészületben)

Dunántúli népművelők találkozója

Mosonmagyaróvárott, a Bartók Béla Művelődési Központban kezdődött meg csütörtökön délelőtt a dunántúli népművelők találkozója. A szigetközi napok rendezvénysorozatának keretében megtartott tanácskozásra mintegy ötven népművelő érkezett, akik a három nap alatt a népművelés időszerű elméleti és gyakorlati kérdéseiről cserélik ki véleményüket, tapasztalataikat.

Csütörtökön délelőtt *Bodnár István*, a Népművelési Intézet osztályvezetője köszöntötte a megjelenteket, majd röviden vázolta a kultúra és a művelődés mai értelmezése körül az utóbbi időben kialakult vitát. Érdekes a kultúra jelenlegi állapotának viszonyításáról kialakult álláspont is. E szerint nem helyes, ha mindent a múlthoz viszonyítunk, azt kell felmérni, hogy

egyedül Hajdú-Bihar megyében változtattak ezen a helyzeten. A megyei pártbizottság és a megyei tanács ugyanis elhatárolta a népművelők feladatait a társadalmi szervezetekétől.

Az előadás után a résztvevők négy csoportra szakadtak, és rövid vita után elmondták azokat a problémákat, amelyeket leginkább fontosnak tartottak. A Győr-Sopron megyeiek a jelenlegi továbbképzési rendszerről, annak hiányosságairól beszéltek. A csoportok felvetéseire Bodnár István válaszolt.

A csütörtök délutáni tanácskozás „játékkal" kezdődött. *Kovalcsik József*, a Népművelési Intézet osztályvezetője osztotta ki a szerepeket. A délelőtt kialakult csoportok egy elképzelt helység könyvtárosai, népmű-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD

1972 JUN 3

Würtz Ádám

4

1021

Két Móra-újdonság

Minden üzenéves szereti a kalandokat, s olvasnivalóként sem veti meg. Főként akkor nem, ha olyan kedves, talpraesett hősökkel ismerkedhet meg, mint Marko, a hajósinas és társai, akik egy eldugott halászfaluban élnek a Fekete-tenger partján, s akik egyik pillanatról a másikra kémek közé keverednek. A Móra Könyvkiadó és a Kárpáti Kiadó közös gondozásában megjelent mű szerzője, *Mikola Trublajini* jó ismerője az ifjúi léleknek, s ezért *A Kolombusz vitorlás* címet viselő munkája több egy szórakoztató olvasmánynál. Az értékes ásványt felfedező professzor körül bonyolódó történet nem egyszerűen kémhistória, hanem reális bemutatása annak, miként érik valaki felnőtté, élete első igazi próbáját hogyan állja ki. A titokzatos tengeralattjáró, a Lebegyinij-sziget homokos öble, a mélyvízi bombák stílusos kellékek a cselekményhez, ám a szerző nem ezekre, hanem az emberekre teszi a hangsúlyt. Azokra a fiatalokra és felnőttekre, akik a legnehezebb helyzetekben is igaz emberek maradnak.

Ha az előbbi kötetet az izgalom, a pergő történés teszi jó olvasmánnyá, a másik újdonságot, *Fekete István* munkáját a báj, a finom megfigyelések, a természet gazdag szépségének tükrözése. Egy könyvbe foglalva a *Csend* és a *21 nap:* előbbi a gyermekkor álmodozásának, apró titkainak fölidézése, utóbbi elbeszélés-füzér, növényekről, állatokról, s persze, gyermekekről, akiknek alakjában az örök ifjúság, a világ megismerésének, fölfedezésének vágya testesül meg. A most harmadik kiadásban megjelent könyvet *Würtz Ádám* illusztrációi díszítik.

(KS)

teni a kosztümkabátot. Az asz
szony csak kinyitotta a gom
bokat, és hátratolta a kabá
vállát. A pincér már ott állt fö
lötte és tálcára szórta a hamu
a tartóból.

— Kávét iszol?

— Nem — mondta az asz
szony — inkább egy colát.

— Ne igyál colát — mondta
a férfi — nem hűtik rendesen.

— Jó — mondta az asszony
— legyen limonádé.

A pincér elment, mintha nem
is hallotta volna, miről beszél
nek.

— Meghatnánk egy konyakot
— mondta a férfi.

— Ne haragudj, hogy késtem.
Tudod, hogy ez nálam előfor
dul, oka van.

A szomszéd asztalhoz egy fiú
meg egy lány érkezett. Meg
nézték a lányt, a haja kissé el
ázott, nem volt esernyője. Ujjá
val kaparta és nyomkodta a
haját.

— Kellemetlen dolog történt
velem ma — mondta az asz
szony — kiesett egy tömés a
fogamból. Fogorvoshoz kellett
mennem.

— Nem öröm — mondta a
férfi.

[illegible] a [illegible]et, és ra
nézett a férfira, aki előbb a ke
zét nézte.

— Ez mit néz — kérdezte.

— Biztosan tetszel neki.

— Örülök, hogy emelték a fi
zetésed — mondta az asszony.
— Ezzel már könnyebben lehet
boldogulni. Szép az inged.

A férfin hófehér, kemény nya
kú ing volt. Megigazította a
széles, olaszmintás nyakkendőt.

— Hallom, apádéknál disznó
ölés volt — mondta a nő.

— Volt — így a férfi. — Bá
tyád volt a böllér, mint any
nyiszor.

A presszóban füst volt, kinyi
ották az ajtót. A járásszék
hely utcáin már nem sokan jár
tak.

— Drága az albérlet? — kér
dezte az asszony.

— Elég drága.

— Mondd, mi van a húgod
dal?

— Még mindig baromfinevelő
— mondta a férfi.

ta az asszony.

— Hagyd
amit akar.

... A pincé
nyakot.

— Egészség
férfi.

Az asszony
tyokkal ivott.
lelné az italt.

— Rég nem
— mondta az

— Ne félj,

— Nem is az
ittam.

— Ezt ihato
betegeknek is

— Mindanny
gyunk.

— Erről
Anyád hogy v
a férfi.

— Egészen
együtt. Úgy érz
lánykoromban.
hon vagyok, m
neki a könyve
ból. De nyolcra

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

SZABAD FÖLD
Budapest

Würtz Ádám

1972 MÁJ 21

1021

Würtz Ádám rajza

lai hegyekb
álkodásról

telnek, mert mag
borodtak a fák tö... kivágása láttán. Egyéb helyeket is megjelöltek, ahol hasonló fairtás folyt.

Ez ideig minden maradt a régiben. A hárs-hegyi körsétányon a fairtás eredményeként felborított esőház továbbra is ott éktelenkedik. A budapesti erdészettől semmiféle válasz nem érkezett. Hacsak nem tekinthető válasznak az, hogy *a hárs-hegyi körsétány mentén június elején ismét sok egészséges fát kivágtak.*

Ezek után én is olyan elhatározásra jutottam, amilyennek hasonló ügyben Heim Ernő adott kifejezést a lap 1974. június 2-i számában. (Úgy vélem, hogy sokan kényszerültek és kényszerülnek ilyen szomorú állásfoglalásra.) — Az illetékesek nagymérvű közönye, nemtörődömsége miatt a magam részéről értelmetlennek, meddő harcnak tartom, hogy e közérdekű témáról a nyilvánosság előtt valaha is szót ejtsek.

Dr. Horányi Gyula

et
a

...ben egy levelet, amely a még meglevő fák megmentésére, megőrzésére hívja fel a figyelmet. A Corvin tér, az óbudai plébánia kertje s a református templommal szemben meghagyott facsoport, valamint egy sor bontásra került vagy kerülő öreg ház udvarán még sok szép fa hirdeti az eddig itt élők szeretetét, kímélő gondosságát.

Annál megdöbbentőbb, hogy a tanácsház tövében, a műemlékmegóvás gyakorlati lépésének, a Zichy-kastély felújításának munkájában az udvart három oldalról szegélyező, s azt különösen jól díszítő, toronymagas jegenyesort valósággal kiirtották, s csupasszá tették az addig olyan szép és hangulatos belső teret. S mindezt — úgyszólván — a III. ker. tanács összes osztályainak és vezetésének szemeláttára.

A társadalmi összefogás nagy fáradsággal, sok munkával igyekszik városunkat szépíteni, s akkor két nap alatt fél évszázad eredményét vágják agyon. A csupasz udvarú

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JUN 30

Magyar Nemzet

Würtz Ádám

1021

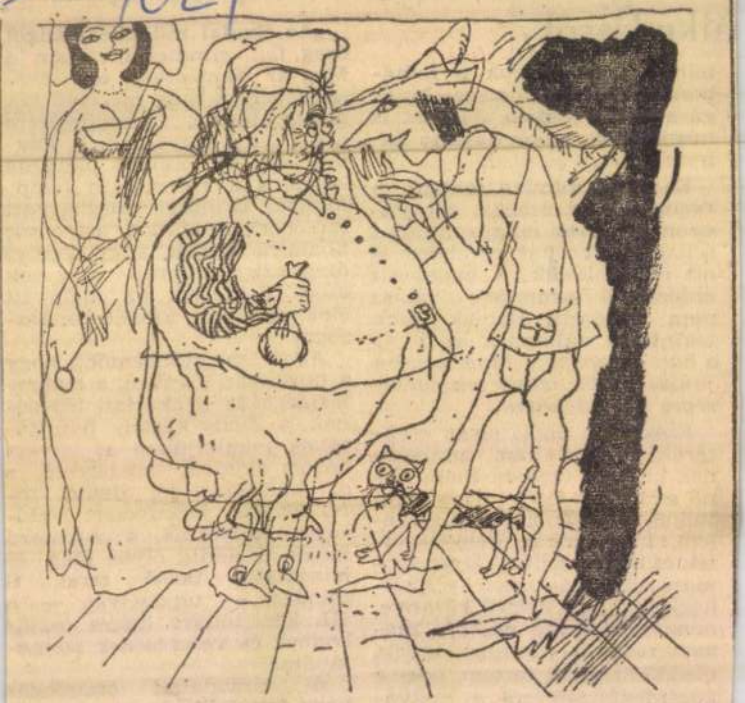

Würtz Ádám illusztrációja Ben Jonson Komédiások kötetéből, amely az Európa Könyvkiadó gondozásában jelent meg a napokban

1974 SEP. 7

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., Üllői út 51

Telefon: 138-068, 337-748,340-726

előbbi a má
ra 60,08 m-t
sodik harm
m-t dobott.
szer belép
szorra is c
dobott, s így
maradt...

Délután
rás döntőjére összpontosult érdeklődésünk. *Bruzsenyák Ilona* és *Szabó Ildikó* viszonylag biztosan jutott a döntőbe, ott azonban már a hétfői eredményeknél sokkal többre volt szükség az üdvösséghez. Az első három ugrás után már csak nyolcan folytatták a versenyt, s közöttük hiába kerestük *Szabó Ildikó* nevét. Egy centiméterrel szorult a 9. helyre, a svájci *Antenen* (633 cm) mögé, és szomorú arccal ismételgette:

— *Egy centiméteren múlott! Egy centiméteren múlott!...*

Bruzsenyáknak ötödik ugrásánál a nekifutás és az elrugaszkodás is tökéletesen sikerült, és nagyszerű, 665 cm-es eredménnyel *a 7. helyről az élre ugrott. Ettől kezdve már azért izgultunk, hogy meg ne előzzék...*

Közben megszületett az EB első világrekordja: a női gerelyhajítás döntőjésa, hanem a népszerűsége is *„olimpiai bajnoki"* szinten mozog. Kitűnő sajtója van, mert készségesen áll mindenki rendelkezésére, és mert ezúttal — akaratlanul is — befeküdt *XXIII. János* pápa ágyába. Pontosabban, a ver-

Női kosárlabda

Negyed
a magyar

Cagliariban tegnap este befejeződött a női kosárlabda EB. Az utolsó forduló első mérkőzésén *Románia* 67:66 (31:38) arányban győzött *Franciaország* ellen. Ezután a hazai közönség nagy biztatásától kísért *olasz* válogatott 51:44 (31:17) arányban legyőzte *Magyarország* csapatát, amely így a 4. helyen végzett. A legjobb

Népszava

Würtz Ádám

1021

Würtz Ádám: Egyensúly

kistestvér, aki a
foglalja el a „cu
ban". Az a helyze
és jól megérthető,
vevény mit jelent
életében. Azt, hogy
szokott, kellemes,
tó állapotról, a
édesanya és az é
dül az övé volt, bizony le kell
mondani, lemondani pedig so-
hasem könnyű! Ha azonban a
nagyobbik gyerek azt tapaszta-
lja, hogy a korábbi, a meg-
szokott szeretet megmarad, a
megosztott szülői szeretetre
nem fog túlzott féltékenységgel
reagálni.

Leginkább azokban a család-
dokban fordul elő a test-
véri szeretet erőszakolá-
sa, amelyekben a testvérek kö-
zött nagy a korkülönbség. A
„nagy gyereknek" ugyanis né-
ha a pótmama szerepét kell
betöltenie, s ez nem mindig
mentes a veszélytől. Miért?
Mert a „nagy gyerek" is gye-
rek, tehát szüksége van a ha-
sonló korú gyerekek társasá-
gára. Ha pedig ettől a szülők
elvonják, ezt a kisebbel „fizet-
teti meg". Gondoljunk csak
József Attila megrázó erejű
versére, az Iszonyatra! Abban,
amíg a mama mosott, addig a
nagyobbik gyerek, akinek a
csecsemőre kellett vigyáznia,
azzal „játszott", hogy a cumisüveget hol odaadta, hol pedig
elvette öccsétől. A mama erről
természetesen nem tudott,
csak azt vette észre, hogy este
az éhes, síró csecsemő nem fo-
gadja el tőle a meleg tejet, a
cumisüveget.

A szél ajkán elhal a dal,
— susogás, a lomb meséje.
S a kis gyümölcs piros fejét
ráhajtja egy zöld levélre.

Székely Dezső

A KIS POSTÁS

— Mi leszel, ha nagy leszel?
— Levélhordó postás.
Tudom én, hogy szép dolog
a levélkihordás.

Oldalamon tele lesz
minden nap a táska.
Mennyi régvárt levelet
viszek minden házba!

Örülnek az emberek
s megköszönik szépen.
Jókívánság, örömhír
lesz minden levélben.

Zsadányi Lajos

KICSI VERS

Toporzékol Palkó
Elszaladt a Pejkó
Ha megállna Pejkó
Örömében Palkó
kiáltana: — hej, Hó!

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 SEP 1

Népszava

Würtz Ádám

1021

Würtz Ádám: Mese

ESZTERGOMI KATALIN

fel a nagy gömb tetejéig,
fél a magasságtól, de szemével mégis felfelé van már,
onnan akar körülnézni. Keres valamit vagy valakit?
Egy társat, vagy csak a tájat kémleli, hátha feloldódik valamerre ez a fárasztó egyhangúság... Az is lehet, hogy csak bátorságáról, erejéről akar meggyőződni... A nagy csendben azért szurkolunk, hogy hajoljon már ki egy nagymama valamelyik ablakból és szólítsa, hívja vidám mesére, süteménykóstolóra ezt a magasba kapaszkodó kisunokát!

FIGYELEM ÉS NEM UNALOM

Bizonytalan a háttér, esetleges. Épülő ház vagy vásár-pavilon — nem tudjuk. De a kedves falovacska akár játszóteret is sejttethet. Itt még minden rendezetlen — szinte ellentéte az előbbi képnek. Munka folyik itt, érdekes, mozgalmas. Ez a kislány ugyancsak egyedül van. Az előbbi kisfiúnál passzívabb, de tétlensége nem unalom. Szemlélődik, benyomásokat, tapasztalatokat gyűjt. A látványos tevékenység fogva tartja figyelmét. Egyetlen biztató szóval, mosollyal mozgósíani lehetne, egyetlen mozdulat elég lenne, hogy boldogan odafusson és felkínálja segítségét.

EZ MÁR KÖZÖSSÉG

A környezet szürke, hétköznapi: kopár fal, beton porolóállvány, a gyerekek sem különlegesen szépek vagy kihívóan jelentékenyek. Ez a kép mégis vitathatatlanul derűs, szinte vidám. Három gyerek látható buzgalommal segít a házimunkában. Sőt: nemcsak segít, hanem *szívesen* segít és ez egymagában derűvel és bizakodással fűti a felnőttet: — közösséget lát. Talán testvérek s ha így van, akkor a családi

LENGYEL MIKLÓS felvétele

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 387-748, 340-776

GYERMEKÜNK
Budapest

Würtz Ádám

meg.

disznótorra ott kellett maradnia.

1021

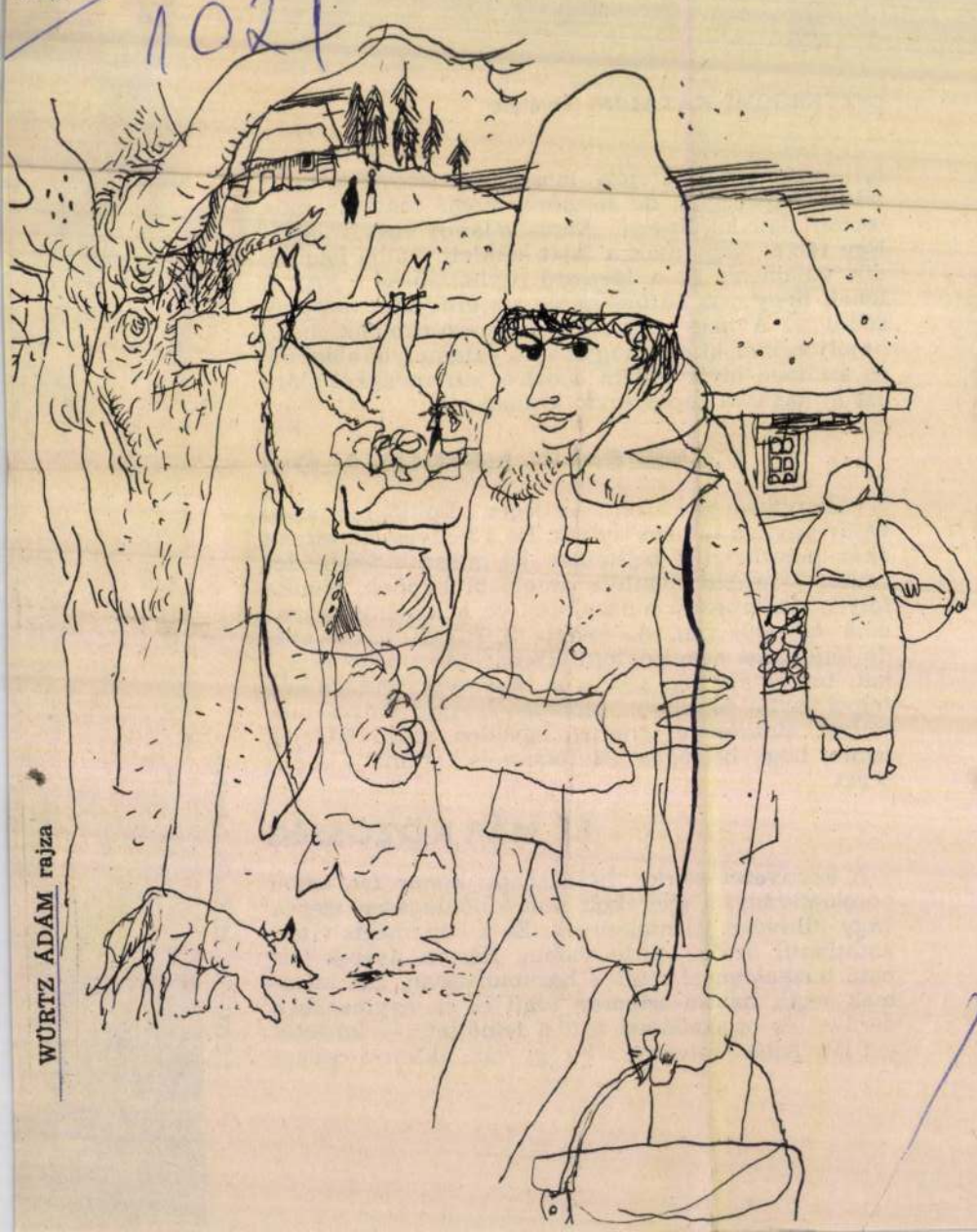

WÜRTZ ÁDÁM rajza

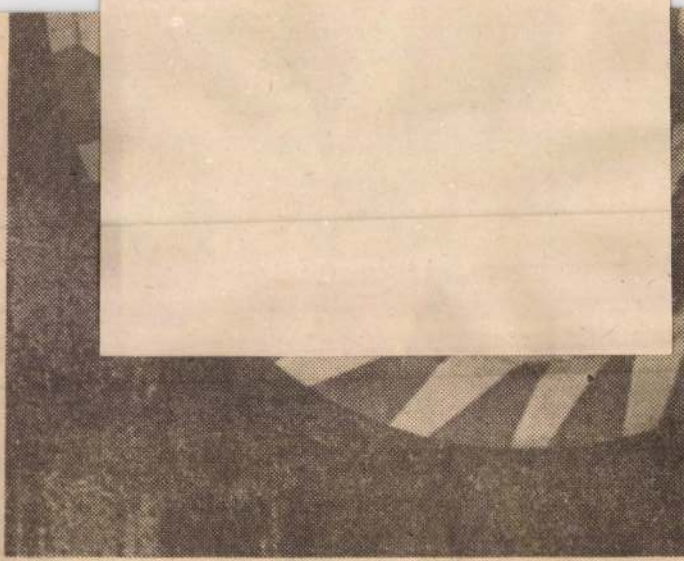

✶ *Csak helyeselni lehet, hogy a gyárak és üzemek belső forgalmának, a helyi biztonságos közlekedés feltételeinek a megteremtéséhez, korszerű módon igyekeznek általában mindenütt érvényt szerezni. Ezt teszik a Lenin Kohászati Művekben is, ahol ilyen — a képen is látható — közlekedésben használatos tükrö segíti a forg a durvahen nan félkész rendelőkhöz.*

Diósgyőri targoncák a Váro

Készülő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám

DÉLI HÍRLAP

1972 FEB 19

1021

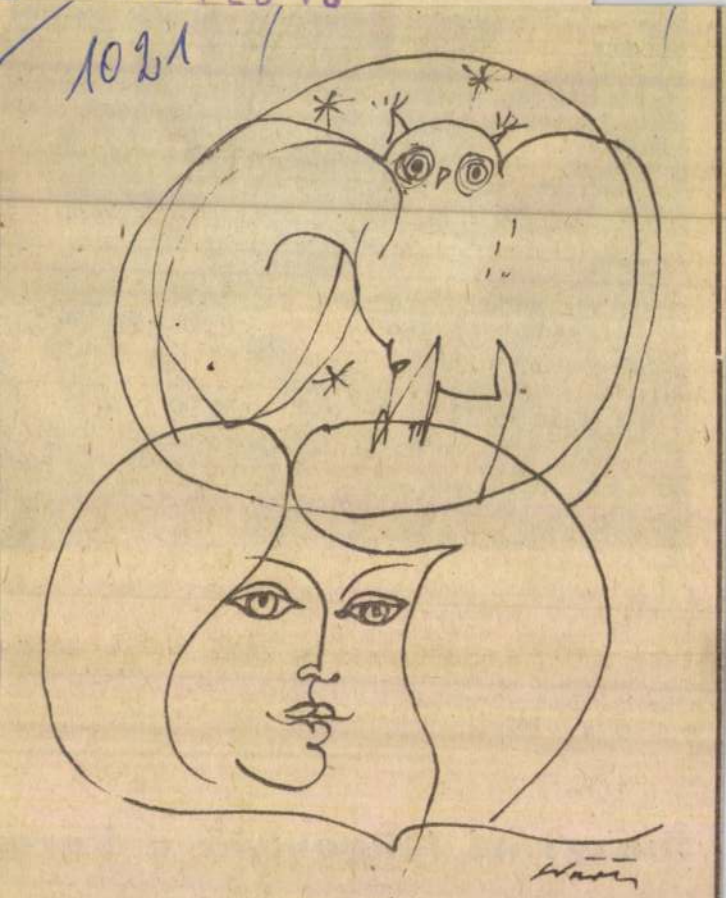

Würtz Ádám rajza

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1972 FEB 17

Würtz Ádám grafikus-művész

WÜRTZ ÁDÁM TÁRLATA

Feledy Gyula grafikusművész nyitja meg február 18-án, pénteken este 6 órakor a miskolci József Attila Könyvtár kiállítótermében Würtz Ádám grafikusművész, a VI. miskolci országos grafikai biennálé nagydíja nyertesének kiállítását. A tárlat március 24-ig tekinthető meg.

— *Megvizsgált a doktor, voltam a sportkórházban is, pihentem néhány napot* — hirtelen abbahagyja, s szinte segélykérő arccal folytatja:

— *Már olyasmit is suttognak, hogy nincs semmi bajom, csak szimulálok, meg l*

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám grafikusművész

DÉLI HÍRLAP

1972 FEB 16

Würtz Ádám kiállítása

1021

A miskolci Városi Könyvtár József Attila Klubkönyvtárának kiállítótermében február 18-án pénteken este 6 órakor nyílik Würtz Ádám grafikusművész kiállítása.

Megnyitót *Feledy Gyu* grafikus mond. A tárl március 24-ig hétfő kivétel vel déli 12-től este 8 órá vasárnap délelőtt 10-től es 6 óráig tart nyitva.

ÉR

la
at
é-
ig,
ste

ken dolgoznak

1021

Kiritu Ádám a Jelenkor

1974. VII. 10; 19.30. /11/ M.

Tv-hiradó

- Budapest, Csontváry Terem. Három grafikusművész, a gyetlen téma. A három művész, Würth Ádám, Kass János, Frei Károly, és az ihlető téma, Shakespeare ámmai munkássága. Néhány évvel ezelőtt megjelent nálunk egy tanulmánykötet, ez az igen jellemző címmel. Shakespeare, a változó világban. Jellemző a cím, hiszen azt sugallja, hogy szüntelen alakuló életünkben, bizonyos állandóságot, folytonosságot jelentenek, az emberi szellem csodálatos alkotásai, így természetesen Shakespeare remekei is. A kötet bevezetőjében olvashatjuk. Nincs még egy irodalom, amely jobban elősegitené, hogy olyannak lássuk magunkat, amilyenek vagyunk, mint Shakespeare szinművei. Ezek a drámák, mestmár a kiállitás anyagához kapcsolódáva, a Szentivánéji álom, a Hamlet, és a Vindsori vig nők, képesek az emberi lét teljes, és töméletes fölmutatására. Élet, és halál szerelem, emberi vágyak, humánum és gonosszág, természet, és társadalom költői egysége. Ez maga a shakespearei világ. Talán azért is fordulnak az illusztrátorok, az ókori irodalmakon kivül, szinte legtöbbször Shakespeare művészetéhez, mert ahumanizmusz gazdag, grafikusi eszközökkel is kifejezhető kiteljesedését találják meg benne. Erről a grafikusi szándékról győződhetnek meg a Csontváry Teremben, a holnap megnyitó kiállitás látogatói is.

1021

Würth Ádám grafikusművész kiállítása

1974. VII. 10; 19.30. /11/ V.

Tv-híradó

- Budapest, Csontváry Terem. Három grafikusművész, egy etlen téma. A három művész, Würth Ádám, Kass János, R Frei Károly, és az ihlető téma, Shakespeare drámai munkássága. Néhány évvel ezelőtt megjelent nálunk egy tanulmánykötet, ez az igen jellemző címmel. Shakespeare, a változó világban. Jellemző a cim, hiszen azt sugallja, hogy szüntelen alakuló életünkben, bizonyos állandóságot, folytonosságot jelentenek, az emberi szellem csodálatos alkotásai, igy természetesen Shakespeare remekei is. A kötet bevezetőjében olvashatjuk. Nincs még egy irodalom, amely jobban elősegitené, hogy olyannak lássuk magunkat, amilyenek vagyunk, mint Shakespeare szinmüvei. Ezek a drámák, mostmár a kiállitás anyagához kapcsolódóva, a Szentivánéji álom, a Hamlet, és a Vindsori vig nők, képesek az emberi lét teljes, és tökéletes fölmutatására. Élet, és halál szerelem, emberi vágyak, humánum és gonoszság, természet, és társadalom költői egysége, . Ez maga a shakespearei világ. Talán azért is fordulnak az illusztrátorok, az ókori irodalmakon kivül, szinte legtöbbször Shakespeare művészetéhez, mert ahumanizmusz gazdag, grafikusi eszközökkel is kifejezhető kiteljesedését találják meg benne. Erről a grafikusi szándékról győződhetnek meg a Csontváry Teremben, a holnap megnyitó kiállitás látogatói is.

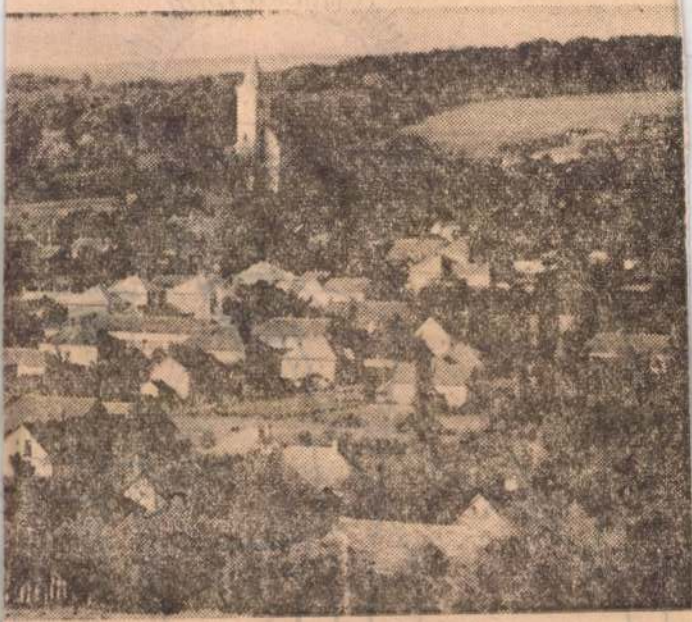

Magyarszék

12 óra 45 perc. *Tóthné*, Havas Éva tornatanárnővel váltok

— Az átlagkereset négy esztendővel ezelőtt nem egé-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 JUN 2

Dunántúli Napló

Würtz Ádám
1021

Fénytestű szerelmesek: Würtz Ádám rajza

Világosság

Materialista világnézeti folyóirat
Megjelenik havonként

•

A szerkesztő bizottság elnöke:
Mátrai László

•

Főszerkesztő:
Lukács József

•

Szerkesztőség:
1361 *Budapest*
V., Münnich Ferenc utca 26.
Telefon: 110–800, 117–201*

•

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
1959 *Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.*
Telefon: 343–100, 142–220
Felelős kiadó: Csollány Ferenc

•

Terjeszti a Magyar Posta

•

Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben, és a Posta Központi Hírlap Irodájánál Budapest V., József nádor tér 1. sz. (postacím: 1900 *Budapest) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra*

•

Előfizetési díj fél évre 24,– Ft
egész évre 48,– Ft

74.0856 Athenaeum Nyomda, Budapest
Íves magasnyomás
Felelős vezető: Soproni Béla vezérigazgató

•

INDEX: 25 871

Címlapunkon: *Würtz Ádám* grafikája

Hátsó borítón:
Szántay Endre: Szerelem (ceruzarajz)

TARTALOM

265 Gondolatok

A vallások történetéből

267 A Biblia és az ókori kelet • *Komoróczy Géza*
Az Éden mítosza

Fórum

276 Szocializmus és az ultrák „szocializmusa”
G. Márkus György

Kultúrhistória

284 Musil és Kákánia • *Loránd Imre*

290 Nosztalgia és önirónia • *Antal Gábor*
Egy megkésett jozefinista: Szomory Dezső

296 *Klaus Mann*: Október Budapesten
(*Székely Andorné* fordítása)

Egészség és társadalom

298 Szocioterápia és szociális kreativitás • *Avar Pál*

Mítosz és történelem

304 A nép szent tisztviselői • *Kertész István*
A néptribunusi intézmény kialakulásának vallástörténeti háttere

Meditáció

311 A borravaló • *Demszky Gábor*

Margó

316 Az ördögűző • *Korolovszki Lajos*
Jegyzetek egy amerikai film örületéhez

Szemle

319 Olaj és erkölcs • *Vámos Imre*

Fókusz

326 A történelem kereke

Versek:

283 *Simonyi Imre*: Ne sírjatok

289 *Garai Gábor*: Májusi kert

310 *Karel Jonckheere*: Három királyok

Melléklet

Murányi Mihály: A döntési szféra elidegenülése és a laicizálódás I.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 MÁJ
VILÁGOSSÁG
Budapest

1021 Wiirtz Ádám

Világosság

A TARTALOMBÓL

Komoróczy Géza:
A Biblia és az ókori kelet

—

G. Márkus György:
Szocializmus és az ultrák „szocializmusa"

—

Loránd Imre:
Musil és Kákánia

—

Antal Gábor:
Egy megkésett jozefinista: Szomory Dezső

—

Klaus Mann:
Október Budapesten (1935)

—

Vámos Imre:
Olaj és erkölcs

—

Melléklet

Murányi Mihály:
A döntési szféra elidegenülése és a laicizálódás I.

5

TIZENÖTÖDIK ÉVFOLYAM • 1974 • MÁJUS

lyosón. Az alsóbb emeletekei
csikorognak. Hallgatózik a há
— Kitől van?!
— Aptya, drága aptya... —
a lány.
Ütések csattannak. A lány s
üvölt.
Az Öreg némán üldögél a folyo-
són. Vagy talán már felállt, oda-
ment, és...
— Kitől van? Beszélj!
Ordítás, zuhanások. Csörömpölve
beszakad egy ajtó. Hirtelen csend
lesz. Talán az Öreg felugrott és...
Nagy a csend. Mindenütt. Az egész
ház mozdulatlan.
Mi van itt?... Kilépek az ajtó elé.
Az Öreg egykedvűen üldögél a szé-
ken, és a galambokat nézi. Cigaret-
tázik. A galambok az udvar mélyé-
ben köröznek a félkopasz fák felett.
Nem tudom, hogyan került kezem-
be a gép. Felemelem, s az Öreg fejét
pontosan elhelyezem a keresőben.
Kattan a kioldó. Az Öreg nézi a ga-
lambokat. Meg sem rezzen.
Feltárul Ritzék ajtaja. A munkás
tápadtan áll a körfolyosón.
— Vérzik a lány — mondja és néz
ránk dermedt rémülettel.
Ázik a film, aztán a papír. Az arc
gödrei, mint a kráterek. Soha nem
tűnt fel, hogy bajsza van. A rozsdás
sörték alatt félig tátva a száj. Sötét
üreg. A szemek táskásak, kőszemek.
Kőarc, kőszemek, kőbajusz. Zsírkő,
százéves berágódásokkal. — „Mi len-
ne, ha az Öreg arcát beépíteném a
térfogaskerékben végződő gúlák, a hori-
zonton pedig félbalra ez az arc, kő-
szemekkel. Vagy csak a kőarc, hát-
térben a horizonttal. Aláírás: Tér-
anulmány 1969... Keményebb papí-
ron, jól fakítva... Vagy csak: ‚Tér-
anulmány? Vagy: Az arc... Ez nem
ó. A zsüri portrénak vélné, és az
ltalános emberit keresné a zsírkő
üremléseiben... Igen, így a legjobb,
a horizont és az arc együtt... Kőfej,
kőarc, kőszemek...”

Károlyi András

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 SEP 21

Népszava

Würtz Ádám

Würtz Ádám: Kompozíció

Stettner Béla: Meditáció

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

1974 SEP 28

Würtz Ádám

4021

Würtz Ádám: Madáremberek

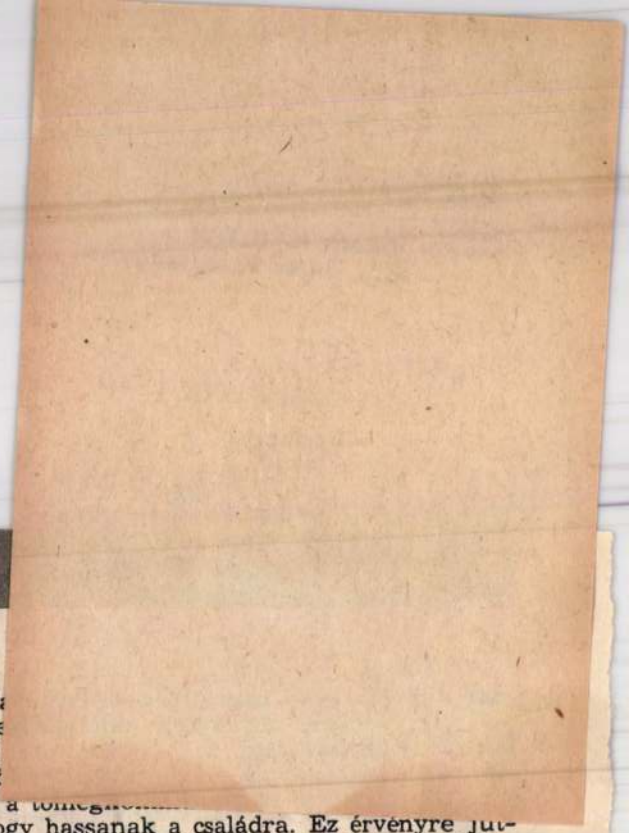

lád. Itt tanul meg először alkalmazkodni másokhoz, itt tapasztalja először az együvétartozás, az egymásról való gondoskodás, a közös tevékenység nevelő, gazdagító örömét a gyerek. De itt ismeri meg esetleg az önzés, a viszály, az igazságtalanság, a meg nem értés keserű következményeit is. A családtagok kapcsolata, az anya, az apa szerepe, *a gyermek és a szülők viszonya* adja azt a mintát, ami a későbbi érzelmi élet alakulását meghatározza. Itt tanulja meg az anyanyelvét, itt alakulnak ki szokásai, legelemibb fogalmai, készségei. A családban elfoglalt helye és szerepe, a közös tevékenységben való korai részvétele megalapozza nézeteit a munkáról, a felelősségről.

Mindezek a hatások lehetnek pozitívak vagy negatívak. Ezt az adott család *körülményei, magatartása és kultúrája* határozza meg. A családi környezet hatása később az iskolai neveléssel párhuzamosan is érvényesül, ezért összhangjuk, egymást kiegészítő szerepük ekkor is fontos.

Kérdés: a család — a különböző körülményekkel, hagyományokkal, szokásokkal és kultúrával rendelkező családok összessége — a mai alakuló, ellentmondásos állapotában *hogyan ismeri meg, hogyan fogja fel és fogadja be az iskola által megfogalmazott nevelési célokat.* Hogyan fogja fel például azt, hogy a mai embereszmény az *önálló, aktív, kezdeményező, alkotó személyiség.* Hiszen a szülők legtöbbjének ideálja az engedelmes, alkalmazkodó, „illedelmes" gyerek. Még a társadalmi gyakorlat is gyakran kedvez az ilyen magatartásnak.

A társadalom a közösségi ember eszményét állítja a nevelők elé. Kérdés: hogyan alkalmazza ezt a célt a család a maga közösségére. Mennyire látja gyerekeiben a családi közösség egyenrangú tagjait, hogy éppen ezáltal vesse meg a közösségi emberré válás alapjait. Nagy baj, ha a nevelés folyamatából hiányoznak azok a mindennapi apró mozzanatok, az emberi kapcsolatokat kialakító és jellemző normák, amelyeket a közösségi társadalom, de a közösségi ember sem nélkülözhet.

Az iskola
sadalom le
társadalmi
munkaközö
velődés és a

sza kell hogy hassanak a családra. Ez érvényre juttatja és megerősíti a szülők és gyerekek — a fejlődés szempontjából oly fontos — kölcsönhatását is. A család és az intézményes nevelés összhangjának a követelménye *a családi életre nevelés* megvalósításában jelentkezik a legvilágosabban. Hiszen a család szerepéből érthető meg a legjobban, hogy a példának, a modellnek, az emberi viszonyoknak és az érzelmi kapcsolatoknak milyen nagy a jelentősége a nevelésben.

A család és a társadalom viszonyában, bizonyos családi szerepek *leépüléséről* és más szerepek *megerősítéséről* van szó. Azaz: a modern nagyipari társadalom kibontakozásával törvényszerűen kikerülnek a családból a gazdálkodási, termelési gondok, és intézményessé válik a háztartási és gyereknevelési feladatok egy része.

De ha ez így van, kérdés: szükség van-e, szükség lesz-e a családra, *és be tudja-e tölteni hivatását a megnövekedett követelmények szerint?*

A válasz csak egyértelmű lehet. *Ha a gazdasági, intézményes és tudati feltételek kialakulnak, továbbfejlődnek, akkor a család egyensúlya, harmóniája helyreáll, és a ma előtérbe lépett feladatait, szerepeit teljesértékűen betöltheti.*

Az ilyen értelmű változásokat támogatja több idevonatkozó párthatározat: a nők helyzetéről szóló 1970-es, az 1973-ban életbe lépett népesedéspolitikai kormányhatározatok és az ezeket követő kormány-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1974 SEP
GYERMEKÜNK
Budapest
Würtz Ádám
1024

... mesava-
... gyermeket alakítottam. Tasát és összehúzását kombinálva

JUSTUS PÁL fordítása

WÜRTZ ÁDÁM rajza

... katolikusok és protestáns

(MTI Külföldi Képszolgálat)

mint egy északír helyi törvényhozó gyűlés összehívását — mégis, a megbeszélések végeredménye szerint, a rendzavarással szemben *a katonai „megoldást"* választották. Azt, ami éveken keresztül nem hozott eredményt.

B. Sinclair írja a Béke és Szocializmusban: *„Akárcsak a Bourbonok, nyilván Rees sem tanult semmit"*. Vagyis nem vonta le elődjei kudarcából a tanulságot, hogy Észak-Írországban katonai módszerekkel nem lehet rendet csinálni. *James Stewart*, az Ír Kommunista Párt főtitkárhelyettese pedig az Unity című lapban így nyilatkozik: *„Az újabb válság meggyőzően bizonyítja, milyen teljes és abszolút csődbe jutott az angol kormány észak-olyan korszakban, amikor nem létezik többé világuralom. Az ír kérdés megoldása súlyos csapást mér majd az angol nép fő ellenségére, a tory pártra és a britek soraiban is véget vet a széthúzásnak"*. Tehát Angliának is érdeke lenne, hogy a mindössze 1,5 millió lakost számláló Észak-Írország — ahogyan a szigeten mondják, „a hat grófság" — problémái megoldódjanak; a népesség kétharmadát kitevő unionista érzelmű protestánsok és egyharmadát képező köztársasági érzelmű katolikusok megbékéljenek egymással. Ez a megbékélés azonban most nem rajtuk, hanem a *Westminsteren* és az osztályérdekeket elkötelezett *brit uralkodó rétegeken múlik...*

Jankovszky János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 NOV 10

Népszava

Würtz Ádám

1021

Würtz Ádám: Babits-illusztráció

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 JAN 25

Keletmagyarország

Würtz Ádám

1021

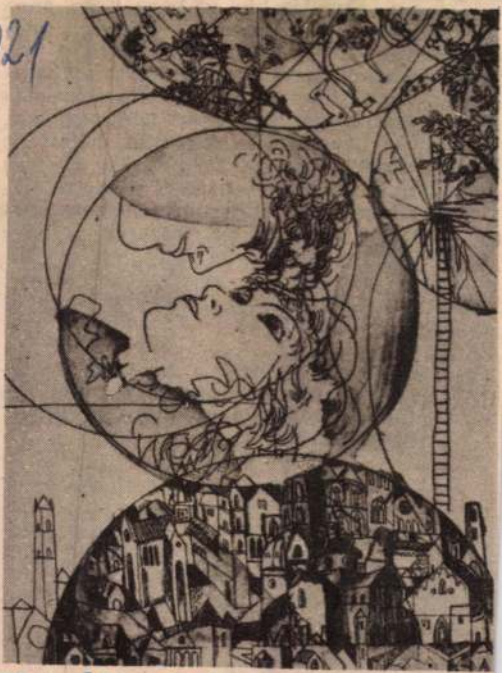

Würtz Ádám Shakespeare: Rómeó és Júlia (rézkarc).

beosztást
hangzik
vel vádol
lős; hane
a dolgozó
valóan ká
sul maga
ellenőrizt
a legfonto
felhívjuk
nek figyel
zést küldünk a vállalatnak. A bíróságon tárgyalni azonban csak arról lehet, ami a kitűzött tárgyalás eredeti alapja. A gyakori ilyen felvetések viszont feltétlenül bizonyos gondokat jeleznek.

● **Végül egy kérdés a munkához kapcsolódó személyes élményei közül: mi volt az ön által tárgyalt legemlékezetesebb ügy?**

— Egy szülés után újra dolgozi kezdő vezető beosztású asszonyt nem akartak visszahelyezni eredeti munkakörébe. Ügye a munkaügyi bíróságot is megjárta. Vissza kellett helyezni; az esetről annak idején beszámolt a Kelet-Magyarország is. Elvi-politikai jelentőségű ügy volt.

Köszönjük az interjút.

Marik Sándor

az érintett szak
y milyen zavart
nia.

Mindez úgy tűr
ntha a jövő szá
emében jártam v
ez a város né
arl Marxhoz, a n
dós forradalmárhoz. De mél
az NDK e negyedik legna
vobb városához, az egykori
hemnitzhez, a régi Németor
ág nagy ipari és munkás
ozgalmi központjához, ame
vet a *vörös Chemnitznek* is
eveztek. Épp ezért itt állítot
ák fel *Marx* legimpozánsabb
zobrát is.

eti öntudat

avaly *3,2 milliárd márkával* öbb jutott az öregeknek.

A munkaerőhiányból és a ejlődés más ellentmondásai ból eredő problémák ellenére az NDK dolgozóinak életét a *munka- és létbiztonság*, az ipa i és élelmi cikkek viszonylagos olcsósága, a hosszabb ideje stabil árrendszer jellemzi.

Ha gyakran ellenséges beállításban is, de már az NSZK-ban is kénytelenek elismerni az NDK népének hangulatváltozását az évekkel ezelőtt anyit reklámozott „nyugatnémet gazdasági csodával" szemben. A nyugati valóságról pedig már sok nyugatnémet ron is reálisan tájékoztatja a eletnémet hozzátartozóit. Hien tavaly már csaknem 2,3 llió (s nem csupán nyugdíkorú) NDK-polgár járt az ZK-ban, s onnét több mint

zongoragyárban dolgoztam, s onnét mentem nyugdíjba is.

Miután megtudta, hogy riportra jöttem, bemutatkozott. *Günter Schmidt* a neve és

A jövő száz

Berlinben a most épülő *Köztársaság Palotájára* hívták fel a figyelmemet. A Marx—Engels téren, a Spree folyó partján többször is megnéztem a körvonalaiban már kibontakozó monumentális létesítmény látványos munkálatait. De szépségét és rendeltetését csak akkor értettem meg, amikor *Wolfgang Werner*, a berlini Szaktanács munkatársa, a palotaépítkezés szb-elnöke megmutatta modelljét a kiállítási teremben. Mert ezek mérete és részletes kidolgozása igen jól eleveníti meg az 1976 tavaszára elkészülő palota külsejét, belsejét, sőt a környéket övező egész városrészt.

A Köztársaság Palotája olyan sajátos *politikai és kulturális centruma* lesz az NDK-nak, mint amilyen nálunk az Országház és a már megújuló Várpalotánk — együttvéve. De mindez kisebb területen, s oly modern változatban, a térkihasználás olyan korszerű, racionális építészeti és technikai konstrukcióival, hogy ez a maga nemében egyedülálló lesz.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

74 OKT 6

Népszava

Würtz Ádám

1021

Würtz Ádám: Ó-magyar Mária-siralom

SZABAD FÖLD
Budapest
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 21
Telefon: 138-048, 337-748, 340-176

MIRŐL VALL A LELKI LEVELESLÁDA?

Nem a választ váró levelek fogytak el, az ünnepi alkalom hozta, hogy ez egyszer nem kérdéseket és tanácsokat talál e rovatban az Olvasó. Időnként talán helyes is a nyilvánosság előtt eltűnődnöm azon, milyen problémákkal találkozom munkám közben, hisz Olvasóim bizonyosan tudják: a beérkező leveleknek csak egy töredékére válaszolhatok a lap hasábjain.

Az első és talán legfontosabb tanulság, melyet a nem egészen egy esztendei gyakorlat alapján is kimondhatok: ezren és ezren igénylik, hogy egy teljesen érdektelen és ezért föltehetően tárgyilagos emberrel beszélhessenek intim kérdéseikről. Aki csak fél órára beletekinthetne a leveles láda tartalmába, belátná — igen sok olyan probléma foglalkoztatja, olykor gyötri, az embereket magánéletükkel kapcsolatban, amelyet sem szűkebb környezetükkel, sem munkahelyük felelős embereivel nem beszélhetnek meg és ez ideig olyan közhivatal vagy társadalmi szervezet sem alakult sehol, amely ezekben a dolgokban eligazíthatná őket.

A második tanulság, hogy jobbára a nők igénylik az ilyen fajta segítséget. Ennek oka nem csupán a nők fokozott lelki érzékenységében keresendő. A nők egyenjogúsítása éppen az érzelmi életben vagy az otthon falai között valósult meg a legkevésbé. Ők azok, akik a társválasztásban csak ritkán léphetnek föl kezdeményezően. Ó, milyen sok levelet kapok tizennyolc, húszéves lányoktól, melyben leírják: itt és itt megismerkedtek egy fiatalemberrel, nagyon megtetszett nekik a legény, úgy érzik, ők sem közömbösek számára, de az ifjú azóta nem jelentkezett. És kérdik: — mi módon adhatnák értésükre, hogy ismét szeretnének találkozni velük... A nők az első számú kárvallottjai a honi alkoholizmusnak. A feleségeken csattan az ittas férjek irányíthatatlan indulata, az ő konyhapénzük rövidül meg az italboltok nagy forgalma következtében. Többnyire nők leveleiben olvasok e néhány mondathoz hasonlókat: „... Huszonegy éve élek házasságban, három gyermeket neveltem föl becsülettel, elhasználódtam a családot szolgálva és most jött egy harmadik, egy nálamnál tíz évvel fiatalabb és elviszi a társamat..."

Már a rovat születését követő első hetekben nyilvánvaló lett, hogy levelezőink jelentős hányada a fiatalok közül kerül ki. A mai fiatalságról nagyon sokan úgy beszélnek manapság, hogy érzelmi életüket a szabadosság jellemzi, hogy idő előtt mindent tudnak a szexuális életről, hogy nem ismerik a romantikus, tiszta szerelmet... Milyen torz általánosításból is erednek az ilyen vélekedések! Ha én általánosíthatnék néhány ezer levél alapján, akkor az ellenkezőjét írnám le. Azt, hogy a mai fiatalok jelentős hányada nélkülözi a férfi és nő harmonikus kapcsolatának kialakításához szükséges alapvető ismereteket. Ezek sorába tartoznak az emberi testre vonatkozó tudnivalók éppúgy, mint a kulturált magatartás szabályai.

A fiatalok levelei nem korlátozódnak a szorosan vett érzelmi vagy szexuális élet kérdéseire. Egy tanyai legény például abban kért tanácsot, miként viselkedjék, ha meghívják a községben élő szerelmesének szülei. „Nálunk tanyán egyszerűbb az élet és más az illem és nem szeretném már az első látogatásnál elrontani a dolgomat." Más valaki abban kért tanácsot, milyen formák között kérje meg egy lány kezét.

Nem kevés társadalmi érvényű tanulságot kínálnak a levelek. Például azzal kapcsolatban, hogy milyen eleven erővel élnek még mindig bizonyos régi — nem éppen emberséges — előítéletek, hiedelmek vagy szokások. Elég gyakran panaszkodnak egymást szerető fiatalok amiatt, hogy szüleik nem egyeznek bele házasságukba, mert „mást szántak nekik".

Regényes hasonlattal élve, e szolgálat ellátása közben sokat hajózom a házasságok viharzónáiban. Az anyós-meny konfliktusok; az elhallgatott, de kiderült múlt kavarta viszályok; a kihűlt szerelmek, de megmaradó kötelességek; az egymás iránti közömbösség, de a kísértő harmadik után kinyúló vak vágyak... a két-két ember együttélésében minduntalan jelentkező bonyodalmak teszik megrázóan életközelivé a hozzám érkező levelek és ezzel munkám tartalmát. Az iskola és a család nem oktatja a serdülő nemzedéket a házasság tudományára. Ma még ott tartunk, hogy a fehér hollónál is ritkább az olyan család, ahol a gyermekek szüleikhez fordulhatnak felmerülő szexuális problémáikkal. Az iskola megtanítja az ifjúságot arra: milyen távolság választja el a Földet és a Marsot, de arra egyetlen tárgy sem ad feleletet, hogy miért alakulhat ki sok millió fényévi távolság olyan emberek között, akik ismeretségük hajnalán meghaltak volna egymásért.

És végül hadd legyek én is olyan nyílt e sorokban, mint amilyen őszinte a hozzám forduló kedves levelezők zöme. Nem tekintem önmagamat mindentudónak. Egyáltalán nem gondolom azt, hogy a hozzám érkezett néhány oldalas levelekre adott néhány mondatos válaszaim valamiféle csalhatatlan receptek volnának kiegyensúlyozott életre vágyó kortársaim számára. Hiszen minden levélben más emberi egyéniség, más sors, más élethelyzet tárul föl, sokszor nem is teljes hitelességgel. És véleményalkotásomban alapvetően egyetlen emberi sors tapasztalataira támaszkodhatom — a sajátomra. Ezért válaszaimat magam sem tekinthetem többnek, mint egy ötven év körüli, az életben egyet-mást tapasztalt, az emberi sors megpróbáltatásaira rezonáló férfi jó szándékú véleményének. Mert a viszonzatlan szerelmek, összetört kapcsolatok, lángoló türelmetlenségek, sarjadó remények, acsarkodó szembenállások forgatagában — hiszen ennyi minden árad felém a levelek sokaságából — talán senki sem vállalhatná az emberek érzelmi perlekedéseiben a *csalhatatlan* bíró szerepét.

Ezt én sem vállalom. De igyekszem továbbra is a kedves Olvasó szíves szolgálatára állni

Fortunátus doktor

A csízió

Egy pufók arcú kislány ül fehér bundában a villamos egyik sarkában. Kezében félszemű kopott mackó, amit szorosan magához szorít. Hallgat és belecsodálkozik a nagyvilágba. A rohanó embereket figyeli, a hirdetőoszlopokat, az ablakon túl visszafelé döcögő sárga villamosokat. Tekintete szeszélyesen ugrik ide-oda, nyugtalanul, mindenre kíváncsian. De most egyszerre megragadja valami, s többé el se engedi a tekintetét. Mereven felfelé néz, a villamosok fölé. A villamosok fölött vastag villanydrót feszül.

— Apukám! — szólal meg a kislány. — Miért megy visszafelé az a kötél?

— Az nem kötél kislányom, hanem drót — mondja az apuka.

— Akkor miért megy visszafele a drót?

— Nem megy... Mi megyünk... Csak úgy látszik, mert te a menetiránnyal háttal ülsz.

— Csak úgy látszik? — ismétli hitetlenkedve a kislány. — Dehogyis! Az a drót megy és húzza a villamosokat.

— Nem, kislányom! — ismétli halkan, türelmesen az apuka. — Az a drót nem megy!

A kislány nem érti: miért nem megy a kötél, hogyha mégis megy. Mert lámcsak, mozog, halad ellenkező irányba, arra, amerre a szomszéd vágányon futnak a villamosok.

tudom. Az a drót körbe forog, viszi és hozza a villamosokat. Ugye? Mondd már, hogy igen!

— Nem kislányom, a drótot kifeszítették, egy helyben marad, csak mi megyünk.

A kislány biztonságérzete meginog. Mégis igaz volna?

— De miért látszik úgy?

— Nem minden úgy van kislányom, ahogy az ember látja.

A kislány ezt sem érti. Arcára szinte kiül a szenvedés. Mintha szégyenlené magát, másra fordítja a beszélgetést.

— Vasárnap megyünk a hegyre szánkózni?

— Apukának vasárnap dolgozni kell — mondja apuka. — Nem megyünk!

— Akkor megyek anyuval. Anyuka ugyis nekem ad igazat: a drót húzza a villamost! — hajtogatja most már akaratosan a kislány.

Felfigyelnek rá az utasok. Mosolyognak nagy komolyan, mint akik már értik a csíziót. És szeretnék beavatni a kislányt.

Az meg csak ül, mint akit megtámadtak. Ijedt és ellenséges szemmel figyeli a feléje forduló felnőtteket. Az egyik valami „áramot" emleget, a másik „dinamóról" és „áramszedő villáról" beszél. Fitogtatják azt, amit tudnak, s kínozzák, gyötrik a kislányt, aki még gyerek, négy-öt éves, nem tudja felfogni a dolgok lényegét. Most már azt sem érti, miért bántják őt tudásukkal a felnőttek, miért nevetnek, miért hozzák zavarba? Egyedül érzi magát a villamoson. Lassan hátradől, mackóját szorosabbra fogja. És szeméből megindulnak a könnyek.

Pedig boldognak kellene lennie, amiért nem érti még —, mint a felnőttek — a csíziót.

MERLY KRISZTINA

Állok az ablakban

és azon gondolkozom: vajon hová lettek a régi karácsonyok vámszedői, s vannak-e még, akik a szeretet ünnepét kihasználják?

Emlékszem gyermekkoromból egy köszöntő koldusra, a nevét már elfeledtem, pedig olyan rendszeres látogatónk volt egész esztendőben, hogy még András-napkor is jött Pál-napot köszönteni. Nos, ez a János bácsi vagy Józsi bácsi már jóval karácsony előtt járni kezdte a falut, módszeresen és fáradhatalanul, egyetlen házat, portát, egyetlen családot ki nem hagyott, minden napra kiszabta magának a porciót, hogy karácsony estére végezzen a faluval. Megvolt a maga karácsonyi köszöntő rigmusa — mint ahogy az újévi, Pál-napi, húsvéti is megvolt —, azt elmondta, és várta a Jézuska ajándékát. Nem volt olyan ház, ahol ne kapott volna valamit, itt egy viseltes nadrágot, ott egy inget, volt, ahol disznótoros maradékkal rakták tele a mindig nála levő lábost, másutt egy üveg pálinkát nyomtak a zsebébe — mindenünnen feltarisznyázva távozott. Karácsonyra annyi ruhaneműje gyűlt össze a szállásán, hogy a fél falut felruházhatta volna, s élelemmel is úgy el volt látva, hogy az egy népes családnak tavaszig eltartott volna. Pedig olyan magányos volt, mint a fájós ujjam. Máig sem foghatom fel, ugyan mit kezdett a Jézuska rengeteg ajándékával?

Régente karácsonykor mintha az ország mindenkori koldusai feltámadtak volna, ellepték a falvakat, városokat, ugatós kutyákkal viaskodtak, fényes áruházak előtt nyújtogatták a kezüket — számítva nagy hideg napokon egy kis meleg emberi szánalomra. Nem hazudták nyomorukat, hiszen valóban tele volt szegényekkel az ország, csak éppenhogy éltek az ünnepkínálta lehetőséggel. És a gazdagok is éltek a lehetőséggel: ezekben a napokban — egyszer egy esztendőben — eleget tettek a krisztusi parancsnak, jóllakatták lelkiismeretüket, és elaltatták egész esztendőre. Ünnep előtt alamizsnát osztogattak.

Többször tűnődtem ezen mostanában, az ünnep előtt, elácsorogva egy pohár bor mellett egyik vagy másik fővárosi vagy vidéki borozóban. Hogy éven át alig lát az ember koldust — ilyenkor szembeötlő igazán, mert lám, még a karácsony se támasztja fel őket, nem tudok róla, hogy most is csapatostól járnák a falusi portákat, nem találkozom velük forgalmas, városi áruházak bejáratánál. Valahogy nem divat manapság a koldulás, úgy látszik még karácsonykor se. Pedig ma is vannak szegények, tudom. Ne akadna köztük, aki megvámolná a szeretet ünnepén az emberi érzelmeket?

Így tünődvén valamelyik estén, valamelyik borozóban, velem együtt ácsorgó emberek között, egyszercsak arra figyeltem fel, hogy nyílik az ajtó, és bethlemes gyerekek lépnek be rajta. Mintha odakint havazna, vatta a papíristálló tetején, benne meg meleget árasztó elemlámpa világol, Kisjézus fekszik a jászolban, harisnya a gyerekek fejére húzva (talán korona helyett), egyikőjük koromtól szerecsen-király, másikójuk lószőrrel szakállas pásztor — és kántálni kezdenek, s mintha leheverednének a pásztorok (fárasztó volt az út idáig, s még ki tudja, meddig tart), és körbejár a pléhdoboz, és a három király forintokat csörget. Mert a hűvös bortól melegedő szívek megindulnak feléjük, a szeretet évadja ez, meglágyul a legkeményebb arc is, a magány benépesül, az érzéketlenség felparázslik, most illik odafigyelni, leplezni a közönyt, most simogatni kell, adni valamit a másiknak, nemcsak követelni, adni, adni, akkor is, ha nem a szükség koldul. Mert ezek a bethlemes gyerekek nem a szükség gyerekei, ezeken bőrzeke van és bundacipő, s szemükben nem vicsorít az éhség, ezek odakint az utcán pénzt számolnak és osztanak, akár egy vállalati könyvelés dolgozói, s kevéssel odébb rágógumiba fektetik meg cigarettába, okos üzletemberekhez méltóan.

Ez a bethlemesdi sem a régi, az igazi — ez nem egy pohár borért, egy szál kolbászért folyik, ez nem játék. Ez munka, üzleti vállalkozás a szeretet ünnepe előtt, kamatoztatván az emberek vágyakozását a szeretet után, kihasználván ezt a vágyakozást most, amikor ennek szezonja van, amikor a legkomorabb ember is hajlamos erre. Nézem a szeretet kis vámszedőit, pléhdobozukba dobom a magam kis forintját, és — istenbizony — nem érzem magam becsapottnak. Karácsony van, legalább most legyünk békeűek a szeretetben.

SZÜTS LÁSZLÓ

SZABAD FÖLD

A Hazafias Népfront falusi hetilapja

A szerkesztő bizottság elnöke:
Szentkirályi János

Főszerkesztő:
Eck Gyula

Szerkesztőség:
Budapest VIII., Somogyi Béla utca 6.
Telefon: 142—220, 138—821

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.
Telefon: 343—100, 142—230

Felelős kiadó:
Csollány Ferenc

Terjeszti a Magyar Posta

Előfizethető minden postahivatalban és a kézbesítőknél

Előfizetési díj: 1 hónapra 5 forint, negyedévre 15 forint

Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Index: 25 777.

Szikra Lapnyomda

A Szabad Föld levélcíme: Budapest 8. Pf. 32.

1971 DEC. 23.

A MAGYAR PARASZTSÁG HETILAPJA

SZABAD FÖLD

XXVII. ÉVFOLYAM, 52. 1971. XII. 25. ÁRA: 1,80 FT

/ 1021

Kellemes ünnepeket kívánunk kedves Olvasóinknak!

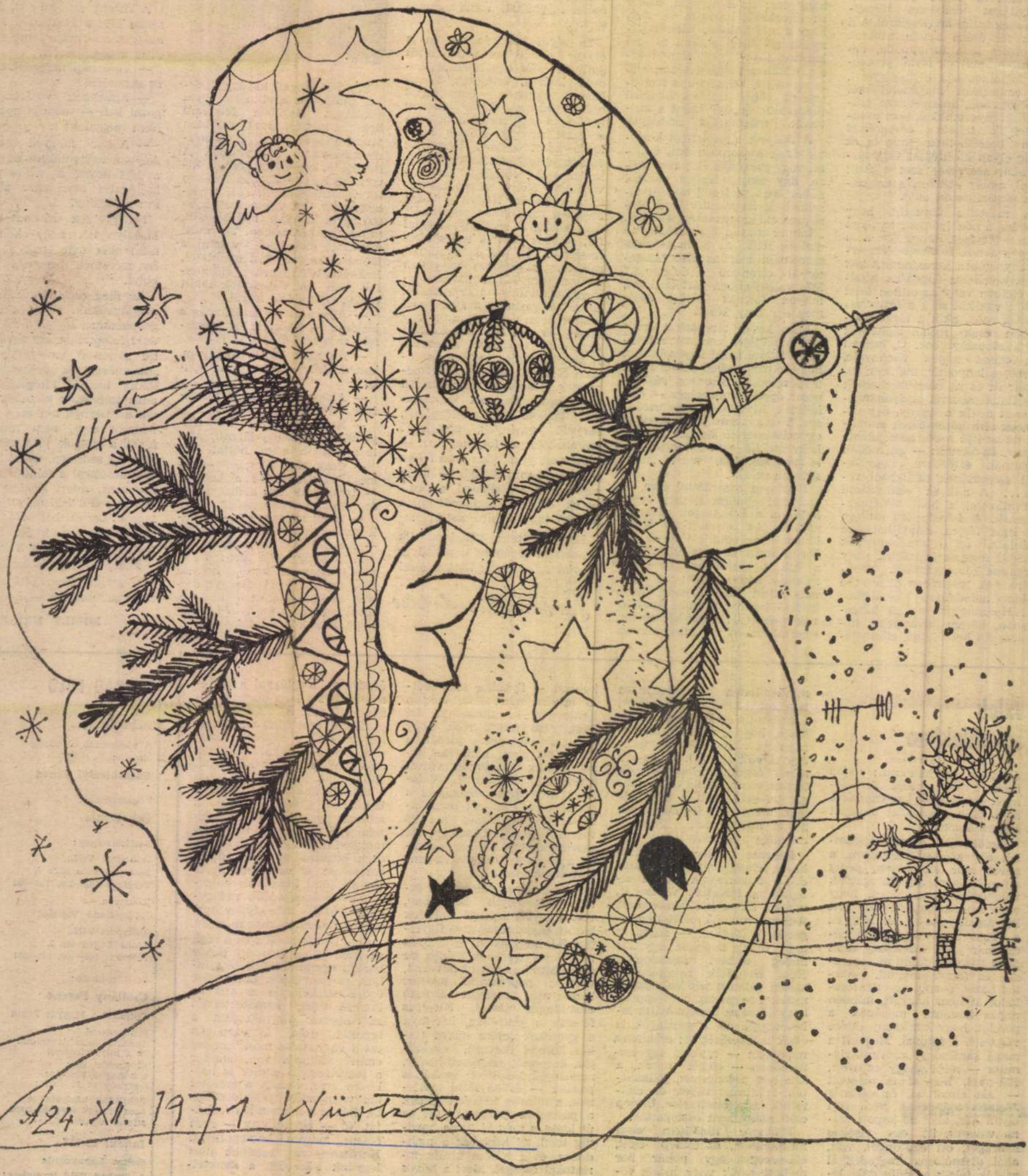

24. XII. 1971 Würtz Ádám

akcidénc-szedőmel, *Kun* [illegible]
nál, az ólommetsző *Dukai Károlynál* hamarosan elsajátította a mesterség fogásait, precizitását, gondosságát. Stiláris kultúrájuk azonban nem elégítették ki: a moderneskedő népieskedés, az eklektikus és külsődleges díszítgetés, amely munkáit jellemezte, idegen maradt számára. S ezt az idegenkedést csak fokozta, hogy új utakat kereső fiatal festőkkel, belső építészekkel került össze, elsősorban *Schubert Ernővel*, a festővel, aki már akkoriban iparművészettel, textil- és bútortervezéssel is foglalkozott; vele vitatta meg éjszakába nyúló beszélgetésekben első igényesebb munkáit; szoros kapcsolatok fűzték *Juhász Lászlóhoz*, a belsőépítészhez is; Schubert mellett *Kepes György* és *Kornis Dezső* voltak festő barátai – mindhárman volt Csók-tanítványok, akiknek politikai magatartásuk és esztétikai állásfoglalásuk miatt hamarosan meggyűlt a bajuk a képzőművészeti főiskola konzervatív vezetőivel. Az együtteshez tartozott még *Trauner Sándor* is, aki később mint filmdíszlettervező szerzett nevet.

Ezek a művészek különböző fokon és módon, de mindnyájan az avantgardehoz kapcsolódtak, leginkább a Bauhaushoz. Képes György mielőtt kiment Angliába, majd az Egyesült Államokba, dolgozott a Bauhaus egyik berlini utódjánál, Moholy-Nagy berlini műhelyében. Lengyel is összekerült *Moholy-Nagy Lászlóval*, a fotómontázs, a fotogramm, a modern fény- és filmtechnika úttörőjével, aki Gropiusszal együtt a Bauhaus egyik alapítója volt. Lengyelnek is alkalma volt az időnként Budapestre látogató Moholy-Nagynak bemutatni munkáit.

Moholy-Nagy és a Bauhaus hatását csak erősítette a Kassák Lajos vezette Munka-kör, amelyben Lengyel aktívan részt vett és amely az avantgarde sokféle irányzatát ápolta. Némi hatással volt grafikai munkásságára Kassák képarchitektúrája is. De, mint későbbi fejlődése is tanúsítja, Lengyel nem volt soha sem doktrinér Bauhaus-ista; ha első írásaiban ismételgeti is a dessauiak funkcionalista teóriáit, mind munkájában, mind tájékozódásában érezni lehetett más törekvéseket is. Még abban is, hogy figurális rajzot tanult: *Goldmann György*, a később mártírhalált halt kommunista szobrász tanfolyamát látogatta. Ebből az időszakból megmaradt aktjai és egyéb vázlatai, ha nem is alakrajzolói elhivatottságról, de jó formaérzékről tanúskodnak és gyorsan növekvő mesterségbeli biztonságot mutatnak.

Emellett rendszeresen látogatta a modern festők tárlatait, a KUT kiállításait, tanulmányozta a szakfolyóiratokat és a modern külföldi festészet és grafika reprodukcióit. A jelentős avantgardista festők közül mindenekelőtt *Braque* képi gazdagsága ra-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPÍRÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Ilyen grafika

1971/6

Öt világrész 263 neves grafikusművésze mutatta be legszebb gyermekkönyvillusztrációit, 2300-nál többet.
Magyarországot négy grafikusművész képviselte: Heinczelmann Ella 3, Hincz Gyula 7, Réber László 10, Würtz Ádám 10 grafikája versenyzett a magas díjakért. Az illusztrációk mellett bemutatott könyvkiadványokat a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó vitte el a kiállításra.

A verseny eredménye:

Nagydíj

Andrze Strumillo (Lengyelország) 1 2 3 4

Aranyalma díj

Karl Heinz Appelmann (NDK)
Wladimir Golozubov (Szovjetunió) 5
Toschi Maruki Iri (Japán) 6
Binette Schroeder (NSZK) 7
Nooredin Zarrinkeln (Irán) 8

Plakett

Würtz Ádám: Mimóza (Magyarország) 9
Helga Aichhinger (NSZK) 10
Ruth Hürlimann (Svájc) 11
Jan Kudlacek (Csehszlovákia) 12
Ulf Löfgren (Svédország) 13
Charo Nunez de Patrucco (Peru) 14
Miguel Angel Pacheo (Spanyolország) 15
Marlenko Stupica (Jugoszlávia) 16
Max Velthuijs (Hollandia) 17
Ondrej Zimka (Csehszlovákia) 18

Oklevél

Hans Baltzer (NDK) 19
Haaken Bjorklid (Norvégia) 20
John Burningham (Anglia) 21
Anette Mac'Arthur-Onslow (Ausztrália) 22

Kiadók díja

Publishing Corporation (Ghana)
Litosander (Kolumbia) 23
Hancourt, Brace and World (New York) 24

---

12. Marlenko Stupica (Jugoszlávia)

13. Ulf Löfgren (Svédország)

Élmezé

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám

DÉLI HÍRLAP

1972 FEB 19

Megnyílt a Würtz-kiállítás

Tegnap este 6 órakor a József Attila klubkönyvtárban megnyílt *Würtz Ádám* kiállítása. Az ünnepi aktuson megjelent *Tok Miklós*, a városi tanács elnökhelyettese is. A kiállítást *Feledy Gyula* grafikusművész nyitotta meg.

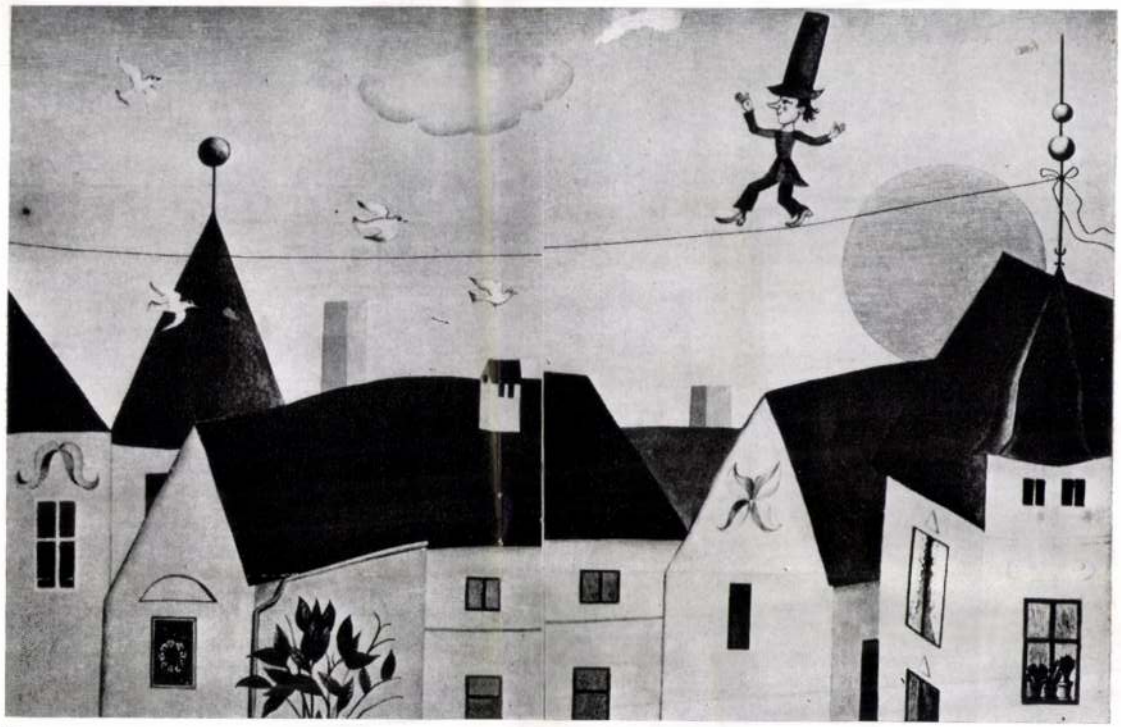

12

13

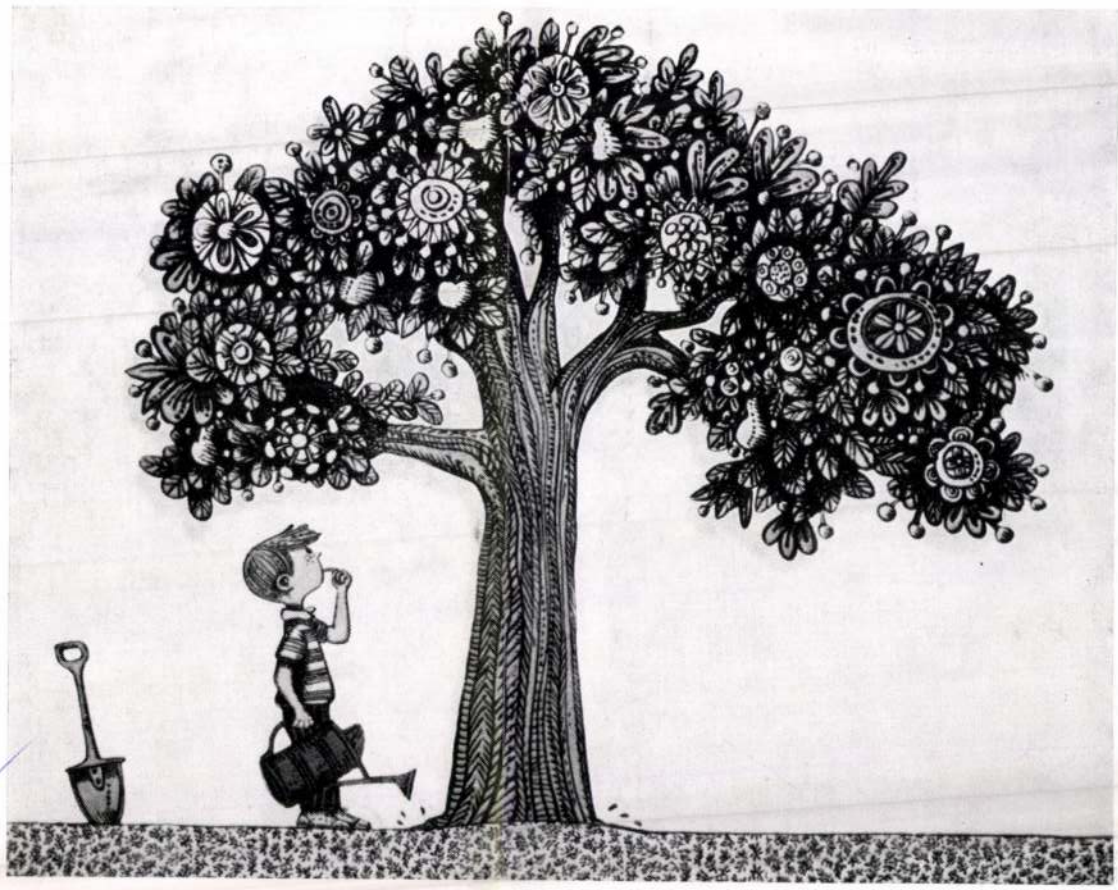

11. Würtz Ádám (Magyarország)

Amszterdam és Budapest között

Egy évtizede a Magyar Rádió munkatársa. Először a külföldi adásoknál volt hírfordító, hírolvasó, majd utána került az akkori zenei főosztályra, szerkesztőnek. Három éve fizetésnélküli szabadságon van, azóta ösztöndíjasként amszterdami egyetemeken tanul médiakommunikációt. Herskovits Iványt Hollandiában, Hágában hívtuk fel.

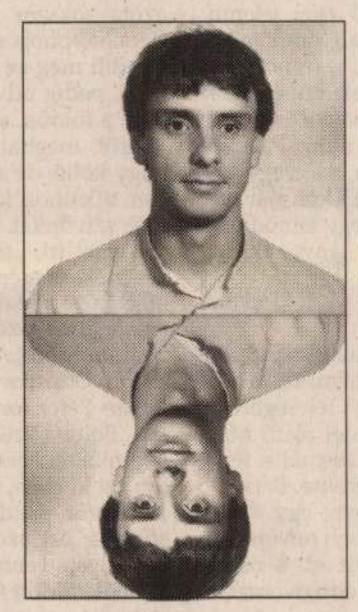

— Teljesen természetes már, hogy Iván Herskovitsként mutatkozol be?

— Az, hogy az ember hogyan mutatkozik be, az teljesen mindegy. Erre két perc alatt rááll az ember szája, mert arra koncentrál, amit előtte vagy utána mond.

— Van honvágyad?

— Havonta egy hét Pesten elég ahhoz, hogy az embernek ne legyen honvágya.

— Amszterdamban tanulsz és Hágában laksz.

— Itt szinte az egész ország ingázik, ez nem olyan utazásnak felel meg, mint mondjuk ha elmész Székesfehérvárról Budapestre.

— Miben különbözik egy átlagos újságíróiskola tananyagától az, amit most tanulsz?

— A médiakommunikáció többet foglalkozik a különféle médiumokkal, azoknak a hatásaival. Valami olyasmire kell itt gondolni, hogy milyen orientációkkal ülnek le az emberek a képernyők elé, milyen orientációkkal a műsorok készítői, mik azok az eszközök, melyek ebben a folyamatban fontosak, milyen lecsapódásai vannak a közönségre nézve és milyenek a visszacsapások. Ez egy olyan tudományág, aminek főleg Amerikában és Németországban voltak úttörői és vannak képviselői, s ezt tanítják itt.

— Nálunk lassan talán eljöhet a frekvenciaosztogatás szezonja. Hollandiában hogyan mennek ezek a dolgok?

— Nagyon ügyesen megoldották. Van egy úgynevezett állami rádió, aminek van öt csatornája, és az öt csatorna műsoridején osztozik – azt hiszem – nyolc nagyobb országos rádióadó: a katolikus, a protestáns, az ortodox protestáns, a szocialista és ne kérdezd, hogy még kik. Annak arányában osztoznak, hogy hány előfizetőt tudnak toborozni a saját gondozásukban megjelent rádióújságukra. Tehát tulajdonképpen a hallgatóság valódi igényei szerint oszlik meg a dolog.

— Helyi rádiók működnek?

— Rengeteg van, én itt Hágában vagyok, itt a környéken legalább négy vagy öt található. Ezeknek egy része sugároz az éteren keresztül is, egy részük pedig kábelen van. Azt tudni kell, hogy itt a házak tetején szinte nem is látni antennát, mert kábelen jön körülbelül huszonöt tévé és ugyanennyi rádióadás.

— Mi a véleményed a magyar rádióban végbemenő változásokról?

— Sajnálom, hogy olyan kollégák mentek el, akikkel nagyon jó kapcsolatom volt, és nagyon sajnálom, hogy bizonyos műsorok a legutóbbi változások következtében egyszerűen eltűntek. Az elmúlt években általam szerkesztett műsorok skálája is leszűkült, de remélem, hogy ez hosszú távon nem így lesz.

— Rólad köztudott, hogy néhány társaddal együtt elég korán felkaroltátok a „más" műfajokat.

— Az alternatív műsorok nagyrésze teljesen eltűnt, ami nagyon sajnálatos, bár az elmúlt években én már nem csináltam nagyon sokat, egyszerűen azért, mert az érdeklődésem egészen más zene felé tolódott el. Amikor elkezdtem, akkor – 23-24 évesen – nagyon lelkes voltam az akkori új zenék iránt, viszont azóta felnőtt egy újabb csoport, akik annyi idősek, mint akkor én, és ők a mostani zenék iránt lelkesednek, ez így természetes. Sajnálom, hogy nekik nehezebb dolguk lesz, a különféle platformokat megtalálni... De ebben sem vagyok biztos. Amikor én elkezdtem, akkor volt a Petőfi rádió, és kész. Nem volt MTV, nem voltak újságok, nem volt VOLT, nem volt Magyar Narancs, csak Ifjúsági Magazin. Az ember lejátszott egy Smiths lemezt, az már szenzáció számba ment az országban. Olyan érzés volt, mintha valamiféle missziót teljesítenénk.

— Az amszterdami klubhálózatról sok jót lehet hallani.

— Pesten már lassan annyi klub van, mint Amszterdamban, csak sajnos nem játszanak olyan híres és érdekes zenekarok, mint itt. Amszterdamban minden este lehet találni valamit, a Paradisoban vagy a Melkwegben. Klub-ügyben tehát otthon nincs gond, esetleg a kínálat tekintetében. Egy valami hiányzik nagyon Magyarországról, ami itt viszont megvan, ez az úgynevezett kávéházkultúra; a fiatalok elmennek és isznak egy kávét valahol, ülnek a teraszon és beszélgetnek. Ez itt a világ legtermészetesebb dolga. Más különbség nem nagyon van... Kevesebb a gondjuk természetesen. Például minden 28 év alatti kap ösztöndíjat, tehát az otthoni körülmények miatt nem kell lemondani senkinek sem a tanulásról. Miután elvégezték a tanulmányaikat, állami segítséggel létrehozott szolgálatok segítik őket abban, hogy munkát találjanak.

— Mondj egy olyan dolgot, ami jobb Magyarországon, mint Hollandiában.

— Otthon a fiatalok jóval tájékozottabbak a világ dolgairól. A másik oldal; nálunk az embereket sokkal több kihívás is éri, hogy gondolkodjanak a sorsukon.

— Mi az, amiről úgy érzed, hogy jól tudod majd hasznosítani itthon?

— Egyelőre inkább azzal vagyok elfoglalva, mi az, ami nagyon nehéz lesz. Az ember itt hozzászokik valamihez, ami otthon nincs. Ezt a fajta hiányérzetet elég nehéz lesz leküzdeni. Ez elég talányosan hangzik... Egyszerűen az emberek közötti érintkezési formák azok, melyek otthon sajnos nagyon hiányoznak.

KRZ

STÍLUS, ZENE, EGYEBEK

Ne vedd magad túl komolyan

Újkori városvédő

Két héttel ezelőtt jeleztük, hogy beindul egy új rádióműsor, a ***ZUG-adó****. Nos, abban az időpontban, amikorra ezt ígértük, dögös diszkóslágereket hallhattatok. Bocs. Mint megtudtuk, valaki megint úgy érezte, meg kell védenie a várost az „erkölcsi fertőtől". Ennek ellenére ezen a héten mégiscsak elhangzott a ZUG-adó műsora. Ha igaz, minden hétfőn fél hat után lesz a* ***Rádió Szekszárdon****. Ha igaz...*

Írott képek

De hova lett az albán rádió?

Volt idő – még közvetlenül '45 után –, amikor még szabad volt dicsérni a BBC magyar nyelvű rádióadásait. Egy vékony kiadvány – ***Itt London*** *címmel – meg is jelent ebben az időszakban, azaz 1947-ben hazánkban: a könyvecske, egyebek mellett, annak a magyar szolgálatnak a munkáját méltatta, mely a II. világháború alatt a németek által megszállt Európát a valós helyzetről tájékoztatta. Később, az ötvenes években a BBC magyar adása – legalábbis nálunk – már úgymond az étert mérgezte, „bűntársaival„, az Amerika Hangjával és mindenekelőtt a SZER-rel, azaz a Szabad Európa Rádióval együtt. A keresőgomb tekergetésének eredményeként néha bejött valamelyik állomáson az albán rádió magyar félórája is: ezt az adót azonban csak a legelszántabbak hallgatták.*

Valószínűleg nem ezért, de a nagy változások után az albán adó eltűnt, s a hírek szerint senki sem sírja vissza lendületes kommentárjait. Maradt viszont továbbra is a SZER, s természetesen a BBC. Persze, manapság már az igazi élményt, az igazi szellemi kalandot – mint az köztudott – a magyar rádió hallgatása jelenti...

–szá–

Mozgóképek

Ki a bunkó?

Mindegyikünkkel előfordulhat, hogy kertünkben medenceásás közben egy mélyfagyasztott ősemberre lelünk. Feltéve, hogy van saját földdarabunk. Akinek nincs, annak felesleges is megnézni a Kőbunkó (?) című amerikai filmet, olvasson inkább tíz évvel ezelőtt íródott albán verseket. Többet ér vele.

Pedig az alapötlet – hogyan viselkedne egy ősember a XX. század vége felé – nem rossz. Csakhogy a feltett kérdésre, illendő lenne a választ is megadni. Nem szép dolog elbliccelni, mint ahogy azt a film alkotói tették. Adva van egy téma, amit háromszor is körbefutnak, kínosan ügyelve, nehogy véletlenül egy ép gondolat is kikerekedjen belőle. Akkor viszont minek kellett elkészíteni ezt a filmet? Feltételezem, hogy egy ősembert nem arról lehetne felismerni korunkban, hogy beleeszik a kutya tápszerébe, csúszkál a jégen, vagy hogy visszaöklendezi a fagyit és tüzet csihol. Ez lehetne akár egy-egy jó poén is. Itt viszont erről szó sincs. Ezek a film alappillérei.

Különösen megható volt a magyar feliratozás készítőinek lokálpatriotizmusa, bár kissé furcsának hatott amerikai „szájból" a Friderikuszról és a Família Kft.-ről hallani. De ebből a filmből ez sem rítt ki. Sőt... Jóleső érzéssel gondoltam Fridire és Esztergályos Cecíliára. Addig sem kellett legalább a mozivászonra révednem.

KRZ

Aranyember Fesztivál

Budapesten, a műszaki egyetem Goldmann menzáján (a Petőfi híd budai hídfőjénél) idén is megrendezik az Aranyember Fesztivált. Május 29-én két színpadon, több mint húsz zenekar lép fel az este 18 órától másnap reggelig tartó bulin. Az már biztos, hogy ott lesz a Kézi-Chopin, a Bajonett Bistró, az Andersen, a Palermo Boogie Gang, az ef Zámbó Happy Dead Band, a Prosectura és még sokan mások. A szervezők egyébként ezúttal külföldről is várnak remek bandákat.

KRZ

Az ő dolga

Csach (Puskin) Gábor

— Őszre ígértétek az új kazettátokat.

— Nagyon csúszott. Ősszel felvettük, és most májusban, a Bahia kiadásában jelenik meg. A cím egy rejtvényt fog fejteni vagy rejteni, amit majd meg kell fejteni és azok, akik megfejtik a cím és a borító közötti összefüggést, és beküldik a megadott címre, egy ingyenkazettát kapnak. Mellesleg megfejthető. Ez egy ilyen kis egzotikus jazz-rockos dolog. Régi hagyománya a Kinopuskinnak; ha megjelenik egy lemez, utána rögtön újjáalakul a zenekar és azt a lemezanyagot már nem tudja lejátszani.

— Miért alakultatok át?

— A dinamika, mint legfőbb erény működik. Most négyen vagyunk, két ember közös megegyezéssel más utakra lépett.

— A zenei anyag is átalakult?

— Teljes egészében. A szöveg és a feeling az marad, a zene az sokkal profibb. Jóval komolyabb lesz, mint az első. Nem annyira amatőr, bár nagyon gyorsan, két nap alatt vettük fel. Mint a Záray-Vámosi, ők is nagyon profin dolgoznak.

— A szövegeitekkel eddig elég sok rejtvényt adtatok fel.

— Óh, megtisztelő! Az új lemezhez lesz egy kis füzetecske, amelyben az eddig meg nem jelent dalszövegek is ki lesznek nyomva.

— Hangszerparkbővítés várható a jövőben?

— Tangóharmónika lesz majd az újdonság augusztustól. Drága dolog és még be kell szerezni, meg valamenyire meg is kell tanulni rajta játszani.

— Tartod még magad ahhoz, hogy a nevetek a Puskin-partizánhoz kötődik?

— Nem. Megváltozott. Észak-Tasmániában a Zub-Zub folyó felső folyásánál él egy KINOPU-nevű erszényes állatka, aminek a bőrét a bennszülöttek erényvédőként használják. Erre a bőrre utal most már a név.

— Várható még ilyen döntő jelentőségű momentum az életetekben?

— Kiadjuk szeptemberre Magyarország utolsó kislemezét, ami egy tizennégyperces, négydalos dolog lesz. Csak kislemezen fog kijönni, tehát csak az juthat hozzá, aki nem teljesen normális.

KRZ

Wave

Borzasztóan érdekes – és szerintem nagyon örvendetes –, ahogyan a műfajok határai eltűnnek, egybemosódnak. Még emlékszem, mekkora megrökönyödést váltott ki az *Aerosmiths és a Dun DMC* közös produkciója, aztán jött a *Public Enemy és az Anthrax* és most itt a *Body Count*. A hírhedt ***Ice-T*** összeszedett minden hard-core zenekarból egy-egy dühös színesbőrűt, hogy eljátssza velük a Body Count című szerzeményt, előző, *Original Gengster* című lemezén. A dolog úgy megtetszett nekik, hogy nekiláttak egy teljes album elkészítéséhez, melynek címe az lett: *Cop Killer*. A címadó szerzeményt azóta töröltette a cenzúra, annak provokatív mivolta miatt, sőt szegény Ice-T még a börtönben is lehúzott egy kis időt az emlékezetes Los Angeles-i zavargások után, őt, illetve szerzeményét tartották a közvetlen szellemi előkészítőnek. A láncait tépő néger izomember melléről lekerült a tetoválás: *Zsaru-gyilkos*, és az azonos című utolsó számot egy korábbi lemezről már ismert nóta a *„Freedom Speach"* helyettesíti. Szent a béke.

Csak egy kicsit hasonló fúzió a ***Die Krupps*** *„Tribute to Metallica"* című anyaga, melyen öt, korábban már sikerre vitt szerzeményt játszanak a maguk szerénynek nem nevezhető eszközeivel, samplerekkel és szintetizátorokkal. Azt ugyan kihangsúlyozzák, hogy a dobok egyszer sem szintetikusak, minden más azonban igen-igen meg lett dolgozva. A metálból így lesz *metál-maschine music (gép-fémzene)*. Érdekes, ahogy a Die Krupps újból előbukkant majdnem tíz év szünet után, kihasználva a megújult érdeklődést azután a zene iránt, ami őket akkor eltemette. Nem túlzás azt állítani, a legjobbak közé kerültek vissza.

Sajnos hazai tájakon semmi hasonló mutációról nem tudok, hacsak nem a *Human Telex Records* és a *Francia Intézet* együttműködésével készülő CD, melyen *Kispálék, az Andersen, a Sexepil és a Perfect Name* – a Human Telex istálló favoritjai – nagy francia sanzonokat és slágereket adnak elő. De ez még csak pletyka!

„pápai"

ZUG-tárlat

Molnár Mózsi György

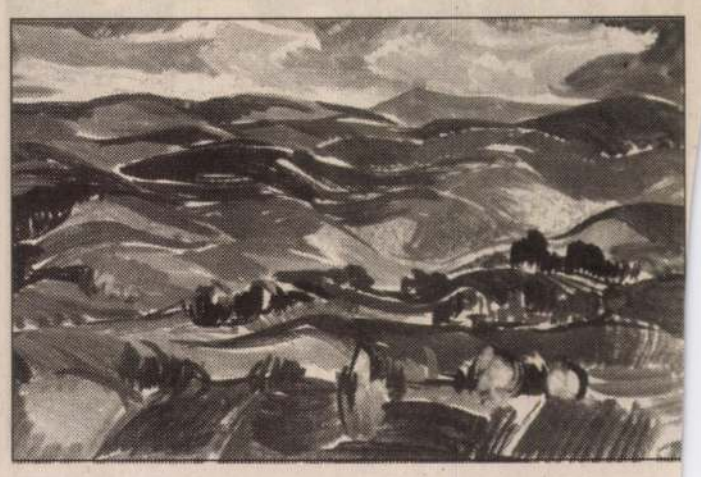

Akvarelljei, quassai a magyar tájképfestészet legmarkánsabb vonalát képviselik. Visszafogott színei; a szürkék, kékek, lilák, rózsaszínek, zöldek árnyalatai sajátos misztikumot teremtenek képei köré. Az ember érzi a táj levegőjét, körülöleli ez az atmoszféra, s nem könnyen szabadul tőle.

Hullámzó Bakony című képét nézve, ha nem látta valaki a Bakonyt, látni szeretné, ha látta, visszavágyik a természet e barokk gyönyörűségébe.

–BP.–

Fotó: G. K.

Két lány, a fiús osztályból

Búcsú az iskolától, szép emlékekkel

Gurics Annamária és Csabai Gyöngyi a szekszárdi Bezerédj kereskedelmi szakközépiskola IV/A osztályának tanulói – voltak. Ma elballagnak az iskolából, s ezzel megszűnik egy közösség, mely négy éven át megosztotta egymással gondjait-örömeit. Jön az érettségi, s aztán, ahogy mondani szokás: kilépnek a nagybetűs életbe.

Gurics Annamária:

— Mintha most jöttünk volna ide, az iskolába. Szinte csak az utolsó egy-két hónapban kezdtük érezni azt, hogy végzősök vagyunk.

Nagyon jó volt ebbe az iskolába járni, az iskolai diákmozgalom vezetőségi tagjaként

Gurics Annamária

szép emlékekkel, jó élményekkel gazdagodtunk, s lassan kezdjük megérteni, miért mondja minden felnőtt, hogy a diákévek feledhetetlenek. Dunaföldvári vagyok, kollégista voltam végig, s így még jobban benne voltam az iskola vérkeringésében, a programokban, többet lehettem együtt a társaimmal. Az osztályunk is nagyon jó közösséggé vált, és nagyon szeretnénk egymással a kapcsolatot továbbra is tartani, ha lehetséges. Szeretnék a kereskedelmi főiskolán továbbtanulni. Azt hiszem, még nem fogtuk fel igazán, hogy elválunk. Csak egy példa: az egyik barátnőm, amikor a ballagási meghívókat kézhez kaptuk, csodálkozott, hogy az ő neve is rajta van...

Csabai Gyöngyi:

— Érettségi után dolgozni szeretnék, konkrét elképzelésem még nincs ugyan, de majd biztosan kialakul később. Természetesen a szakmámban akarok elhelyezkedni. Szerettünk ide járni, én is csak ezt mondhatom. A tanulás mellett a sport töltötte ki az életemet, az iskolai diákönkormányzatban én voltam a sportfelelős. A keri sportélete fellendült, egyre több sportágban értünk el jó eredményeket. Remélem, az

Csabai Gyöngyi

itt maradók tovább viszik majd ezt a hagyományt. Versenyszerűen pingpongozok a szekszárdi egyesületben, ezt folytatni akarom továbbra is.

Jó volt ez a négy év, jó kapcsolatunk volt nemcsak a diáktársainkkal, a tanárokkal is, és ettől kellemes volt a légkör az iskolában. Azt hiszem, ez azon múlott, hogy öncélú vasfegyelemre sohasem törekedtek nálunk, elfogadták az olyan javaslatainkat, mint például az óra végét jelző dallamcsengő, vagy azt, hogy ne legyen kötelező a köpeny. Az iskola mindig finanszírozta részvételünket az országos diákrendezvényeken.

Az osztályunk tényleg nagyon jó volt, talán azért is, mert mi „fiús" osztály voltunk, a 20 lány mellett 9 fiú is járt velünk, s ez a keriben különlegességnek számított.

Venter Marianna
Fotó: Degré Gábor

Írás közben

(Gabriella emléke) Batsányi János nemes alakját egy rövid versének egyetlen sora idézi. Ma is gyakran emlegetik, a költő megnevezése nélkül, néha a sor második felére már nem is emlékezve: Vigyázó szemetek Párizsra vessétek... A magyar felvilágosodás nagy költeménye, Batsányit annak idején perbe fogták miatta, s a folytatást már Kufstein és a száműzetés keserű évei jelentik. Bécsben vállalt szerény hivatalt, amikor Napoleon megjelent a városban, a franciákhoz csatlakozott, állítólag része volt a magyarokhoz intézett proklamáció szövegezésében és fordításában. A békekötés után Párizsba ment, itt fogták el 1819 nyarán, majd egy évet Spielberg börtönében töltött. Ekkor már nős, felesége Gabriele Baumberg, egy jómódú bécsi polgár, Baumberg Flórián lánya, aki udvari titkár volt és levéltárigazgató, vagy hangzatosabban Hofsecretär und Hofkammer-Archivsdirektor.

Gabriella költő volt, kortársai Bécs Sapphójának nevezték, amiben van némi túlzás, de fontosabb ennél, hogy Batsányi felesége volt, hű társa a száműzetés évtizedei alatt. Megható ahogyan ragaszkodott zseniális férjéhez, akinek verseit meg sem értette. Batsányi nekem első irodalmi élményem: egy városban születtünk, gyerekkoromban nevünk hasonlósága borzongással töltött el, s összeszedve minden elemista tudományomat, ő volt az első költő, akit olvastam.

Hamvaikat 1934-ben hozták haza, a tapolcai temetőbe, ahol végső otthonra talált Gabriele Batsányi geb. Baumbert is, s azóta Baumbert Gabriellának hívják. Diákkoromban gyakran tűnődtem sírjuk előtt, mert mégis csak volt abban valami vigasztaló, hogy a szülőföld, a férj jogán a feleségnek is nyugvóhelyet ad, pedig Bécs Sapphójának valószínűleg keresgélnie kellett a térképen Tapolcát. A tó partján, ahol valaha a szülőház állt, most Gabriella szobra néz a halhatatlanságba, közelében férje kissé patetikus alakja, mint aki haló porában is a szabadságra figyelmezteti a méltatlan utódot.

Nemrég Tapolcán jártam, s egy szép könyvvel is megleptek, Gabriella verseivel. Kétnyelvű kiadás, a magyar fordítás Németh István Péter biedermeier hangulatot árasztó munkája. Meghatódva forgatom a küllemre is tetszetős könyvet, s kíváncsian is, mert Gabriella verseit felületesen ismertem eddig. Valaha egy régi bécsi kiadás volt kezemben, s úgy emlékszem, egy-két versét le is fordítottam. A bécsi Sappho elnevezés mindenképp túlzás volt, kortársi hódolat az udvari titkár lánya előtt, de miért csak a hegyormokat kell számon tartanunk? Bécs ebben az időben kétarcú város, itt élt Mozart, Haydn, Beethoven, ugyanakkor volt benne valami kisszerűség is, amelynek játékszabályaira a mindenkori császár ügyelt fel.

Batsányi itthon már megvívta harcát, jól tudta, hogy nincs számára hely. Ő a nagy magányos: Mikes nem választja Rodostót, neki a száműzetés sors és végzet, ellentétben Batsányival, aki megpróbálja a lehetetlent, az önként vállalt idegen földön, ellenséges politikai környezetben akar magyar költő maradni. A győzelem reménye nélkül, tehetjük hozzá, s épp ebben van valami hősi. Itthon csak emléke élt, s úgy gondoltak rá, mint a romolhatatlan örökkévalóságra; Toldy 1847-ben tisztelegni akart előtte Linzben, s akkor tudta meg, hogy már két éve meghalt.

A linziek is az állhatatosság példáját tisztelték benne, amerre járt, megsüvegelték, bejáratos volt az előkelőségek házába, akik még emlékeztek arra, hogy felesége egykor Bécs Sapphója volt. Mert Gabriella kitartott mellette, Batsányi pedig emlékéhez sem lett hűtlen. Amikor Erdélyi János nála járt, a feleség és költőtárs már nem élt, s Batsányi, akiről feljegyezték, hogy naponta kiment a temetőbe, a falon függő képre mutatott, amely őt ábrázolta. Erdélyitől tudjuk, hogy a képen Gabriella lantot tart kezében, tehát Füger azóta sokszor reprodukált festménye volt. Bécs Sapphója szemét égre emeli, s áhitattal pendíti meg az isteni lantot, amelyről verset is írt, pedig üdvét nem az égben kereste, hanem a földön, szűkös napjairól dalolt, szerelemről, megható egyszerűséggel. Nem volt nagy költő, de az a csendes alázat, amivel az élet titkaihoz közeledett, ma is megdobogtatja szívünket.

Verset írt, „mikor hajtincsét küldte" kedvesének, megénekli az új női divatot, legyezőjét, az árnyképet, amit egy irodalombarátnak ajándékozott, s az is alkalom a versírásra, midőn „A tűnt idő, s a jövendő mezsgyéjén Utolszor üt ez évben az óra" (Németh István Péter fordítása, miként a többi idézet is.) „Boldog örökidőt senkinek sem ád Az irgalomtalan sors" – sóhajtja s a korabeli sablon azt kívánja, hogy búcsút vegyen lantjától: „Utolszor pendítlek meg drága Lantom" – sóhajtja, ezt azonban, szerencsére, nem kell komolyan vennünk. Lefordítja férjének Párizsból küldött francia nyelvű versét, ő pedig jó humorral üzen Párizsba nyomorúságáról, mert lakbért kell fizetnie, nincs tüzelő, pénzesládája üres, örökségének is fuccs, das ist die Lage – zum Teufelholen! – vigye el az ördög. Vannak nagy pillanatai is. Szerelmese féltékeny, mert megcsókolta barátnőjét, mire így válaszol: Ich küsste Sie und dachte Dich – megcsókoltam s rád gondoltam, ami majd Goethe regényében, a Vonzások és választásokban tér vissza, mint egy reménytelen szerelem kétségbeesett kísérlete.

Ismétlem, nem nagy költészet, de ez a meghitt, bensőséges hang, a biedermeier családias, csendes öröme jószerint hiányzik líráinkból, s legföljebb a vele alig mérhető Molnár Borbálára, Ujfaly Krisztinára, Dukai Takách Juditra vagy a göcseji Helikon költőnőire gondolhatunk kortársai közül.

Korábban csak néhány verse talált fordítóra, ezek is antológiák mélyén rejlenek, s most itt van ez a tekintélyes válogatás, melylyel Tapolca tisztelgett emléke előtt. A szülőföld? – a gondolat is képtelen, soha nem járt itt, férje utoljára 1800 táján bolyongott erre, találkozott Kisfaludy Sándorral, akit őszintén tisztelt, s állítólag elment a messze Debrecenbe, Csokonaihoz, de Tapolca ekkor már csak a szülőföld egyre jobban elmerülő emlékét jelentette számára. Tapolcán azonban nem feledték. Nem tudom, hogy annak idején rajtam kívül olvasta-e valaki, de neve mindig tiszteletet keltett, s a város ünnepe volt, amikor hazahozták hamvait. Gabriellát sem hagyták a linzi földben, maradék poruk ekkorra elkeveredett, végképp egyesültek. Gabriella tehát nem meghívott vendégként érkezett a tapolcai temetőbe, hanem férje jogán, s az évtizedek során tapolcai asszonyság lett belőle. Néha, amikor nem látja senki, talán le is száll tóparti szobra talapzatáról, s szétnéz a városban. Egyszer mintha láttam volna. A róla elnevezett fogadóban szálltunk meg, s amikor hajnalban felébredtem, fátyolba burkolt nő suhant el a tó partján.

Csányi László

A hónap műtárgya

Würtz Ádám tűzzománc illusztrációja

Fehér asztal, négy fehér székkel. Már-már megszokott látvány a megyei könyvtár portáján, ahol hónapról-hónapra más-más képzőművészeti alkotás fogadja a belépőt. Egyre többen foglalnak helyet az asztalnál és időznek, az irodalmi élmény mellé képzőművészetet is befogadva. Ezúttal Würtz Ádám tűzzománc képe és egy színes grafikai lapja marasztalja az érdeklődőt, rövid vallomással. A művész kötődését Tolna megyéhez, szülővárosához Tamásihoz, nem kell magyarázni. A többszörös Munkácsy-díjas, Érdemes Művész ma is szorongva gondol a szülői házra, a benne lakókra, a Koppányra, a miklósvári dombokra. A Porta Galéria-beli tűzzománca, mint általában illusztrációs rajzai, mozaikszerű megjelenítéssel tárja elénk a gondolatokat. A sima, sötétbarna egyszerű keret, olyan befoglalója a képpé fogalmazódott tükröződésnek, ami a lélek helyéből kibillent állapotára is utal. Villódzón, élesen metsző vonalai pontos íveikkel határozott mondatokként kérnek helyet. Emberalakjai megannyi karakter hordozói. Összerajzolt képzetek, magukban rejtik az egykori „fényes szelek" nemzedék útrakelésének, növekedésének, gyarapodásának, emelkedésének minden nyűgét, és nyilait, de koronázott éveit, hónapjait, perceit is.

Oly korban élünk, amikor a múlt vállalása gyanús tekintetek vonóhorgává lehet. Mit tegyen egy élete delén túli művész, aki a délelőtti éveket az ún. „szocreál" szimbolika birodalmában élte? Lehet tagadni a tényeket! Würtz Ádám nem teszi. Míg a néző időz a grafika és a tűzzománc előtt, elolvasva az alkotó vallomásának néhány sorát, fölerősödik benne a gyökerek életerőt hordozó, álmokat meghatározó szerepe. Ki-ki saját gyermekkori éveit élheti újra, rámutatva a helyre, amit egyszerűen, de annál többet mondóan csak „otthonnak" fogalmazunk. Az idő múlásával ezek a kötelékek egyre markánsabban kérnek teret, semmilyen valutával nem mérhető gazdagodást adva a léleknek.

Ilyen és hasonló gondolatok bölcsője Szekszárdon a Megyei Könyvtár Porta Galériája, ahol a hónap műtárgyaként Würtz Ádám alkotása június 20-ig tekinthető meg.

Decsi Kiss János
Fotó: Gottvald Károly

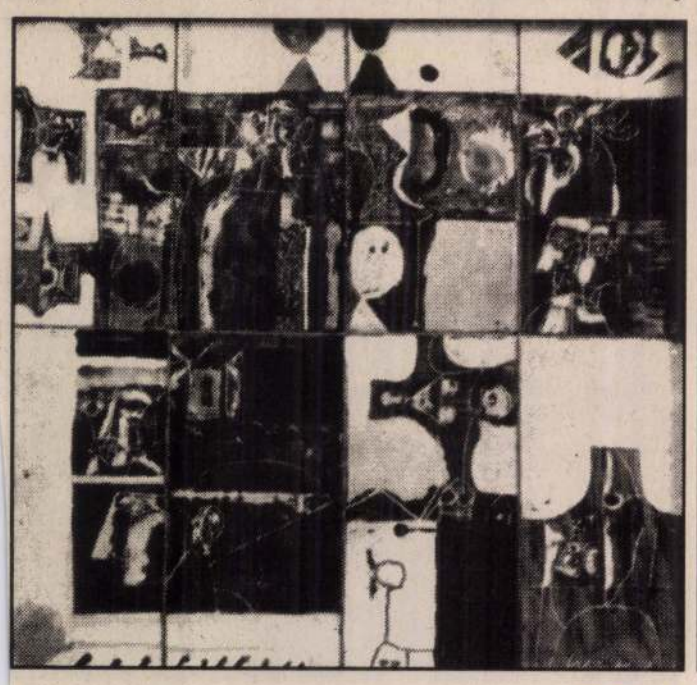

Múzeumi világnap

Rendezvénysorozattal köszönti a múzeumi világnapot a szekszárdi Wosinsky Mór Megyei Múzeum május 18-án. A szövőszék működését Koch Jánosné népi iparművész mutatja be, egy újkőkori gabonatároló edény restaurálásának folyamatát pedig Bucsányi Kálmán főrestaurátor ismerteti. Az érdeklődők tárlatvezetésen ismerkedhetnek meg „A csatabárdtól a géppuskáig, XVI–XX. századi fegyverek" című kiállítással, dr. Gaál Zsuzsa történész kalauzolásával. Dr. Kápolnás Mária történész „A fényképezés első száz éve" című kiállítást mutatja be, Lovas Csilla művészettörténész pedig a szekszárdi képtár XVI.–XIX. századi műkincseit. Csoportok jelentkezését a 16-222-es telefonon várják.

„Diki", a demokrata herceg

Többször jártam barátaimnál Tolna megyében, Hőgyészen, Mucsiban. Többször szóba került a Liechtenstein család neve, azé a családé, amely jelentős szerepet játszott Hőgyész XX. századi történetében. Elkezdtem a Hőgyészen élt Liechtenstein család után kutatni és könyvtárba ültem, hogy a szakirodalomban kikeressem Hőgyész kialakulását, múltját, eredetét. A Tolna megyei nagyközség története és a Liechtenstein család szerepe, sorsa új, érdekes összefüggésekre engedett következtetni.

A ma majd 3600 lelket számláló Hőgyész közel kétezer éves múlttal rendelkező nagyközség. Legkorábbi emlékei még az Árpádkorba nyúlnak vissza. A középkorban Hőgyész ismert, virágzó falu volt, amit a török megszállás elpusztított és felszámolt. Az újkori Hőgyész egyik alapítója Antuan Mercy – az 1700-as évek elején – német lakosság betelepítésén fáradozott. A Dunán lefelé úszó bevándorlókhoz odament és a falu számára kiválogatta az iparosokat és szakmunkásokat, akiket a falu újjáépítésénél felhasználhatott. A következő 150-200 év alatt a magyar és a betelepült német lakosság híres és ismert mezővárossá fejlesztette Hőgyész. Ezt a vidéket a középkori hermelin-vadászok, hermelinnel kereskedő lakosok lakták. Abban az időben a heremelin – azaz hölgymenyét-vadászatokat hölgyészeknek, a XVII. századtól hőgyészeknek hívták. Ennek a népszerű foglalkozásnak az emlékét őrizte meg, nevében a község.

1927-ben költözött a községbe Liechtenstein Alfréd herceg olasz feleségével és ott két fiú és egy leánygyermekük született. Alfréd herceg a rokon Apponyi család birtokát kapta meg és azt kibővítve kezdett el gazdálkodni. Mezőgazdasági mérnökként rövid idő alatt modernizálta a gazdaságot, fellendítette a község életét, számtalan munkalehetőséget – és az átlagosnál magasabb bért – biztosítva a környék lakóinak. A hercegi család nemcsak a modern gazdálkodásban mutatott példát: példát mutatott a szorgalomban, a munkaszeretetben, a demokratikus gondolkodásban. Az embereket ők nem származásuk, hanem cselekedeteik alapján ítélték meg.

A világháborús front közeledtével a herceg felesége a gyermekekkel Ausztriába, majd Liechtenstein államba menekült. A herceg-apa még két évig próbált Magyarországon élni és dolgozni, de a lehetetlen körülményeket látva, ő is családja után ment.

A Liechtenstein család legidősebb gyermeke Alexander, „Diki", 15 éves koráig Hőgyészen élt. Édesanyjától az olaszt, apjától a német nyelvet, a hőgyészi barátoktól, gyerekektől a magyar nyelvet sajátította el és így a magyar lett a harmadik „anyanyelve". Alexander Hőgyészen tanult magyarul írni, itt járt elemi iskolába. A négy elemi után a budapesti Rákóczi gimnáziumba vették fel. 1944 késő őszén – amikor ötödik gimnazista volt – eltávoztak az országból. Alexander külföldön, erdészeti tanulmányokat végzett és Dél-Ausztriában, Karintiában, a Wörthi-tó mellett egy családi erdőbirtokon fakitermeléssel foglalkozott. Több évtizeden át végezte ezt a munkát sikeresen, főleg a jugoszláv tengerpartra szállított. Néhány éve visszavonult, a birtokot fiainak adta át.

Alexander von Liechtenstein herceggel a portréműsorban Ausztriában, a karintiai kastélyának kertjében beszélgettünk. Nosztalgiával emlékezett a dunándtúli lankás dombok között leélt gyönyörű gyermekkorára, a barátokra, a kedves hőgyészi ismerősökre. Beszélt édespajáról, akitől a „minden ember egyenlő" elvet tanulta és átvette, beszélt a szülői családról, ahol azt, hogy „parasztos", nem volt szabad kiejteni. Beszélt Liechtenstein államról, amelynek hivatalosan az állampolgára és ahol a fővárosban, Vaduzban az év néhány hónapjában lakik. Karintiában, a birtokán jobban érzi magát.S beszélt arról, hogy a szíve mégis magyar maradt: 1949 óta hazajár Hőgyészre, a barátok, az emberek, a táj miatt. Fiaival megismertette a Dunántúl szépségét és az országot.

(A hercegről szóló portréfilmet május 31-én, hétfőn 22.25-től vetítik a TV 2-es csatornáján.)

Jánosi Antal

...szuperemberek?

Kedves utasaink! Itt a kapitány beszél, kérem, hallgassák meg rövid tájékoztatómat. Ma már a világ összes (jobb) légitársaságánál így köszöntik – felszállás után – az utasokat. Persze kérdezhetnénk, miért kell a drága pénzen kiképzett pilótáknak (is) bekapcsolódniuk a fedélzeti kiszolgálási rendszerbe, hiszen a kedves utasok „lelkivilágával" elsősorban a légiutaskísérőknek kell törődniük.

Amerikai pszichológusok azonban már évtizedekkel ezelőtt kideríték, hogy a legcsinosabb stewardess sem képes jobban megnyugtatni az utasokat, mint egy határozott kapitányi férfihang. Az emberek fele ugyanis még ma is fél a repüléstől.

Őket nem győzik meg a légi közlekedés impozáns statisztikái, mely szerint legalább kétmilliárd (!) megtett légi kilométerre jut egy halálos baleset. Egy részük sohasem repült (tehát igazából nem is tudja, mitől fél), a második csoport klausztrofóbiás, tehát már a bezártság ténye idegesíti (s ehhez tulajdonképpen fel sem kell emelkednie a gépnek), végül maradnak azok, akik valamilyen negatív élmény – mondjuk egy viharfronton való átrepülés – hatására ülnek némi szorongással repülőgépre.

Érdekes módon kevés utasnak jut eszébe, hogy vajon kikre is bízza rá az életét, amikor – leküzdve rejtett vagy bevallott félelmét – mégiscsak repülőgépre ül. Átlagon felüli képességekkel felruházott szupermenekre? Netán hétköznapi hősökre vagy minden vészhelyzet vállaló, jópofa vagány megszállottakra?

A kalandfilmek világában természetesen csak az utóbbiakkal találkozhatunk. A nemzetközi légiforgalomban azonban sokkal prózaibb a helyzet. Az általam állítók kormányainál precíz, felelősségteljesen „légi tisztviselők" teljesítenek szolgálatot, akiket a szabályok szigorú gúzsba kötnek, hogy egyéni döntéseikre bizony nemigen nyílik lehetőségük. Egyet kivéve: a rendkívüli helyzeteket.

Az igaz, hogy ma már a repülés nem más, mint a valóban döbbenetes biztonságú (csúcs)technikára épül, a rendkívüli helyzetekben mégis a pilóták lélekjelenlétén és szakértelmén múlik, sikerül-e úrrá lenni a problémán.

Igaz, hogy a leendő kapitányok kiválasztásakor elsősorban azt vizsgálják, a rendelkezésre álló, rendkívül rövid idő alatt képes-e helyes döntéseket hozni a jelölt. Ha a repülőgép valamelyik rendszere a futópályán hibát jelez, a kapitánynak maximum három-négy másodperc alatt (!) el kell döntenie, megszakítja-e a felszállást vagy sem. Hasonlóan kritikus helyzet adódhat landoláskor is, amikor szintén csak másodpercekben mérhető a döntési reakcióidő.

Az eddig elmondottakból adódik, hogy „félős" embereket nemigen alkalmaznak a repülési szakmában. Ez a megfogalmazás azonban így nem egészen pontos. Szinte minden pilótának nekiszegezték már a meglehetősen csacska kérdést: mondja csak, nem fél?

Állítólag *Napóleon* az egyik csata előtt azt válaszolta erre a kérdésre: *„Nézze tábornokom, ha maga úgy be lenne rezelve, mint én, már régen hazament volna."* Az anekdota ma is azt sugallja, a félelem leküzdhető, úrrá lehet – sőt kell – lenni rajta valamilyen konkrét cél érdekében. A pilótákat már ifjú növendék korukban hozzáedzik, hogy soha, semmilyen helyzetben ne veszítsék el a döntésképességüket. Kevésbé tudományosan szólva: ne essenek pánikba.

Amióta speciális magnetofonokkal rögzítik a hajózószemélyzet fedélzeti beszélgetéseit, egyértelmű bizonyítékok vannak arra, hogy a pilóták többsége a legkilátástalanabb (vagy annak látszó) helyzetben sem veszíti el a lélekjelenlétét, sőt, adott esetben – a humorérzékét.

Dick Body, az amerikai Eastern Airlines kapitánya például 1983. május 5-én az alábbi kérdést tette fel az irányítótoronynak: Uraim, remélem, kapunk leszállási engedélyt? Az egyébként repülésben rutinkérdésnek számító informálódás mögött „mindössze" az állt, hogy Body TrisTar óriásgépének mind a három hajtóműve felmondta a szolgálatot, s a több mint kétszáz tonnás monstrum másodpercenként ötven métert süllyedve száguldott a tenger felé. A hidegvérű kapitány és személyzete végül is „életet lehelt" az egyik hajtóműbe, és sikeresen leszállt.

1988 áprilisában az Aloha Airlines (Hawaii-szigetek) B–737-es gépéről levált a törzsborítás egy része, ezért az első kabinban helyet foglalt néhány tucat utas úgy volt kénytelen végigizgulni a repülés hátralévő perceit, hogy a szél szabadon süvített az ülések között. A személyzet itt is példátlan hidegvérről tett tanúbizonyságot, és sikeresen hazakormányozta a „fél" Boeingot.

Nem véletlen, hogy egy kiképzett, rutinos kapitány „értéke" (Nyugaton) vetekszik egy jobb focicsapat sztárjátékosával. Hogy nálunk is így van-e? Tessék megkérdezni egy magyar pilótát...

Földesi László

Összeállította: Bara István

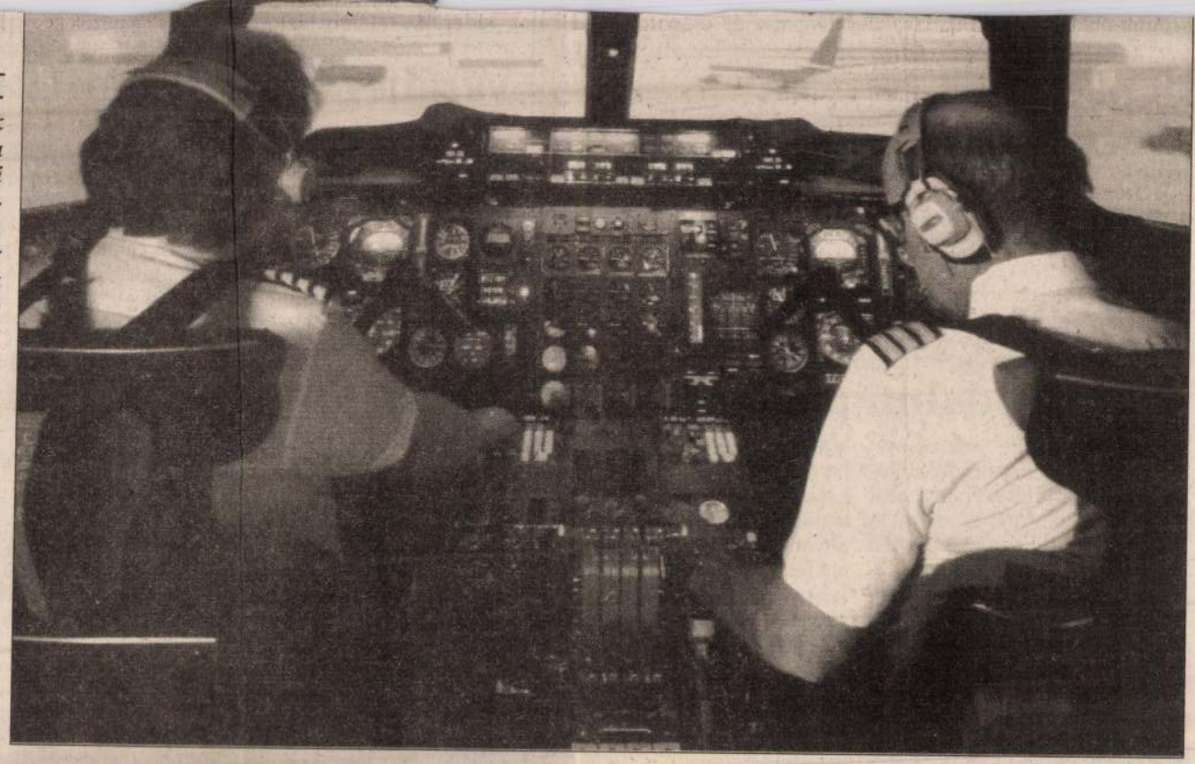

Szuper „munkahely" – szuperembereknek. Pilóták a Concorde „vezérlőjében"

AUTÓ-TÖRTÉNELEM

HISPANO SUIZA

FOTÓ: KEREKES TAMÁS

tatott többéves sajtóhadjárat „győztes" befejezését jelentené, bár kiagyalói az új intézményt ugyancsak ideiglenesnek tekintik – újabb néhány milliárd forint elköltésével és ugyancsak közpénből.

Az MVSZ Elnöksége úgy véli, hogy Horn Gyula miniszterelnök úr, a kormány könnyen megállapíthatja a színházépítés ürügyén tapasztalható csoportérdekek álcázott megnyilatkozását, amely a pénzügyi visszaélés látszatát kelti. Tisztelettel és reménnyel kérjük: vessenek véget a nemzeti színjátszást megalázó, a közadakozást megcsúfoló próbálkozásnak. Bízunk az új Nemzeti Színház méltó, az összmagyarság igényét kielégítő felépítésének lehetőségében.

A Magyarok Világszövetségének Elnöksége

Országos középiskolai irodalmi pályázat

A Németh László Társaság negyedszer hirdetett országos középiskolai tanulmánypályázatot 14–18 éves tanulók számára. A pályázat célja, hogy elősegítse a modern magyar irodalom értékeinek beépítését az ifjúság tudatába, és hozzájáruljon a középiskolások irodalmi műveltségének bővítéséhez. A felhívás és a pályázat formai követelményeit a Művelődési Közlöny idei, XXXIX. évfolyamának 29. számában teszik közzé. A résztvevők a következő témák közül választhatnak: *Németh László Széchenyi-képe* (a dráma és a tanulmány alapján), *Sütő András* kötődése anyanyelvünkhöz, *Pilinszky János* lírája, illetve az utóbbi fél évszázadi magyar irodalom egy szabadon választott epikus művének elemzése.

A pályamunkákat a Németh László Gimnázium címére (1558 Budapest, 139. Pf. 29.) *Lami Pál* nevére 1996. február 15-ig kell beküldeni.

Wrábel Sándor emlékezete

A három éve elhunyt *Wrábel Sándor* festőművésznek az MDF III. kerületi székházában látható emlékkiállítása nem pusztán kegyeleti esemény; itt az ideje, hogy helyét elfoglalhassa a nemzeti művészet panteonjában. *Pór Bertalan* egykori tanítványa harmincéves koráig tájképeket festett, majd érdeklődése, szemlélete 1956-ban, a forradalom idején radikálisan megváltozott. Képei mitikus tartalommal telítődtek, sajátosan ötvöződve a történelem nyers élményanyagával. Forradalom című festményét 1965-ben *Artner Tivadar* fölvette Évezredek művészete című könyvébe, ami végzetes következményekkel járt. *Aczél György* a könyv húszezer példányát bezúzatta, s a festő ellen megindultak az alattomos támadások. A hatvanas években megfosztották budai műteremlakásától, 1977-ben elbontották csillaghegyi házát; másodrendű állampolgárként, a hazai művészeti életből teljesen kirekesztve élt pomázi magányában.

Mindezt nem enyhítették a művész külföldi sikerei sem. 1965-ben ezüst-, illetve aranyérmet nyert Milánóban, 1967-ben megkapta az olasz miniszteranács kitüntető oklevelét, 1975-ben a római Francia–Olasz Intézet díját. 1991-ben Csepelen rendezték meg utolsó kiállítását, és újra felfedezték, de már megkésve. A testileg-lelkileg megtört festőművész 1992. június 25-én szívrohamban meghalt. Hivatalos elismerést az új rezsimtől sem kapott.

Losonczi Miklós művészettörténész, egyetemi tanár a kiállítást megnyitó beszédében a Wrábel Sándor művészetében megmutatkozó kongeniális egyetemességre hívta fel a figyelmet, amelyben a romantika, a szimbolizmus és a szürrealizmus minden összetevője együttesen jelen van.

Zászlós Levente

● Az Agrároktatási és Kutatási Dolgozók Szakszervezete csatlakozik a Pedagógusok Szakszervezete által meghirdetett demonstrációhoz, mivel tagságuk mélységesen megalázónak, elfogadhatatlannak, a képzés és továbbképzés, a kutatás és fejlesztés tekintetében perspektívátlannak tartja mindazokat a kormányzati törekvéseket, melyeket területeinket érintően megfogalmaz és az 1996. évi költségvetési törvénytervezetben érvényesíteni kíván.

koncertre, a Fortuna Neva szobá kozóhelyen azonban találkozott a sztárral, aki másnap pazar vacsorán látta vendégül a méregdrága pesti szálloda elnöki lakosztályában; az étkezés végén saját kezűleg etette meg somlói galuskával, majd egy dalt is elénekelt, kárpótlásul a kihagyott koncertért. Jaggernek a további határozott lépései után a magyar hölgy kifejezte abbeli igényét, hogy mégis szeretné megőrizni a kapcsolat plátói mivoltát. A popsztár „igazi úriemberként" viselkedett, s közölte: testi szerelem nélkül is Orsolyával kívánja tölteni az éjszakát.

SaRock

Ausztrália két arca

Azt hiszem, nem mondok semmi újat, ha kijelentem: a kenguruk földjének jelenleg is legnépszerűbb rockzenekara az AC/DC. 1974 óta szinte minden lemezük millió, a kilencvenes években már több millió példányban fogynak, pedig gyakorlatilag ugyanazt nyomják húsz éve, boogie alapú, egyszerű, de igen hatásos rockzenét. Stúdióalbummal utoljára négy éve jelentkeztek, a figyelem ébren tartására a The Razor's Edge óta kiadtak egy dupla koncertlemezt, s néhány hete már a boltokban van a legújabb mű, Ballbreaker címmel.

Új albumuk mintha kicsit visszavezetné a hallgatót a gyökerekhez, s ez nem csak abban nyilvánul meg, hogy a Young fivérek időközben visszavették a sokak által monoton dobolásáért szidott Phil Ruddot, hanem hogy a hangzást is kicsit puritánabbra alakították. Tizenegy dalt játszottak fel a korongra, nyitányként egy slágergyanús szerzeményt, a Hard as a rock üt is, mint a kettőhúsz, a többi viszont összefolyik a hallgató fülében, ha kimegy közben az ember a mellékhelyiségbe, nem veszt semmit, mert mikor visszamegy, a fiúk még mindig ugyanott járnak, egy idő után már fel sem tűnik, hogy új szám kezdődött, csak akkor kapjuk fel a fejünket, amikor véget ér a lemez. Csoda tehát nem történt csak az, ami a legtöbb AC/DC albumon. Néhány jobb zenei megmozdulás, sok körítéssel, egyen hangszereléssel.

Ausztrália másik, lényegesen barátságosabb és zeneileg érdekesebb arcát mutatja a The Cruel See, még akkor is, ha a lemezborítón háromlábú kutya liheg, s a kísérőfüzet belső oldalai is kissé morbid szemléletről tanúskodnak. A Three legged dog a negyedik albumuk figyelem igazából az előző, The honeymoon is over után terelődjuk, 1994-ben meg is kapták érte a földrész legjobb zenekara, a és dala címet. A Rolling Stones ausztráliai turnéján ők melegítettmelyet egy önálló koncertkörút követett idén májusban Németoban, Franciaországban és az Egyesült Királyságban.

Úgy érzem, nem véletlenül lelkendezett erről a lemezről a szaksajtó. Kellemes eklekticizmusa egyszerűen magával ragadókérem bluesos hangvétel, reggae, funky, némi szving, fehérritmusok, egyszerre feszíti és engedi a hallgatót ellágyulni, elemeiben sok újat nem tartalmaz, a különböző stílusjegyszokványos ötvözése szerencsés húzásnak bizonyult. Ajánlkinek, aki nem veti meg a besorolhatatlan zenéket, és szeret

AC/DC: Ballbreaker. EastWest Records, 1995; The Cr legged dog. Polydor Australia, 1995

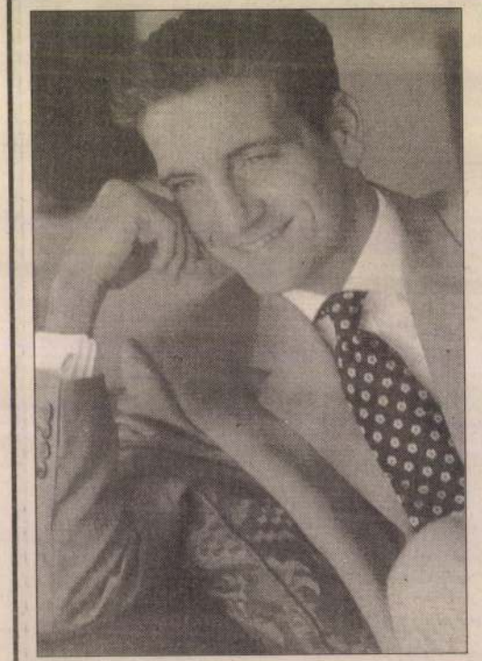

KORDAX DIVAT

Az Aquascutum: a minőség világszínvonala hölgyeknek és uraknak.

Nyitva: hétfőtől-péntekig: 10–18
szombat: 10–14

Budapest V., Haris köz 6.
Telefon: 118-2847

● Bezárta kapuit a Göteborgban megtartott nemzetközi könyvkiállítás és -vásár. A kiállítás díszvendége Salman Rushdie író volt, s megjelent a rendezvényen az idén irodalmi Nobel-díjat kapott ír költő, Seamus Heaney is. A könyvkiállítás óriási közönségsikert aratott, a látogatók száma meghaladta a százezret. 1994-ben csaknem 3500 új könyv jelent meg Svédországban, amelynek 8,5 millió lakosa van. Tavaly az új könyvek 21 százaléka gyermek- és ifjúsági mű, 34 százaléka szépirodalom, 45 százalék pedig szakkönyv volt.

● Rendkívül igényes anyagokból összeválogatott kiállítást rendezett a Belvárosi Művészek Társasága az Atrium Hyatt Hotel első emeletén. A társaság művészeinek munkáit, mely hamarosan katalógus formájában is napvilágot lát, november 20-ig naponta is megtekintheti a közönség.

réz

el együtt bent lakott az intézet-
Közreműködött a munkában —
külső óraadó — két férfi is:
kük az éneket, másikuk a rajzot
otta. Az utóbbi tanárról, *Szabó*
áról, följegyezte Karacs Teréz,
ő volt az első rajztanára az
háznál a kis Lieb Miskának, a
bbi híres *Munkácsy Mihálynak.*
akkor még kis legényke — írja
emritkán volt inézetemben, ro-
Reöck Emília látogatására."

első vizsga

7. július 4-én az avasi ótemp-
an tartották meg az iskola első
zemléjét", sok száz érdeklődő
és nő jelenlétében.

szóljon erről maga Karacs Te-
„A száz éveket átélt nagy ko-
alakú templom egész ürege tel-
olt bámuló emberrel. Valóban
i éreztem alattam a földet, s
percig erőmet lankadni érzém.
i nép előtt számolni be tíz havi
ődésemről, egy olyan leánynak,
g sohasem vizsgázott maga sem
ánosan, tanulmányaimhoz szü-
oktatása és enszorgalmam által
am. De ezen kétes percben a
ton levő tanulóifjúság az ünne-
megnyitó éneke zendült fel, s
int egy kellemes villanyfolyam,
magamhoz térített.

megnyitó beszédet a „hatalmas
i, virágos előadású, varázs ha-
szónok": *Palóczy László* mondta.
keztette az egybegyűlteket, hogy
nnégy évvel előbb ugyanezen a
4-i napon szabadult fel a gyar-
rabságból az amerikai nép.

folytatta a deli termetű Palóczy
ó: „Szándékosan tűztem ezen
napra a korára még igen ifjú
veldénk vizsgáját. És ha óhaj-
n betelhetik, mindig ezen napon
uk azt meg. Amerika felszaba-
sának ünnepe és a mi mai ün-
nk közt nagy hasonlatot látok
erázták a lánc

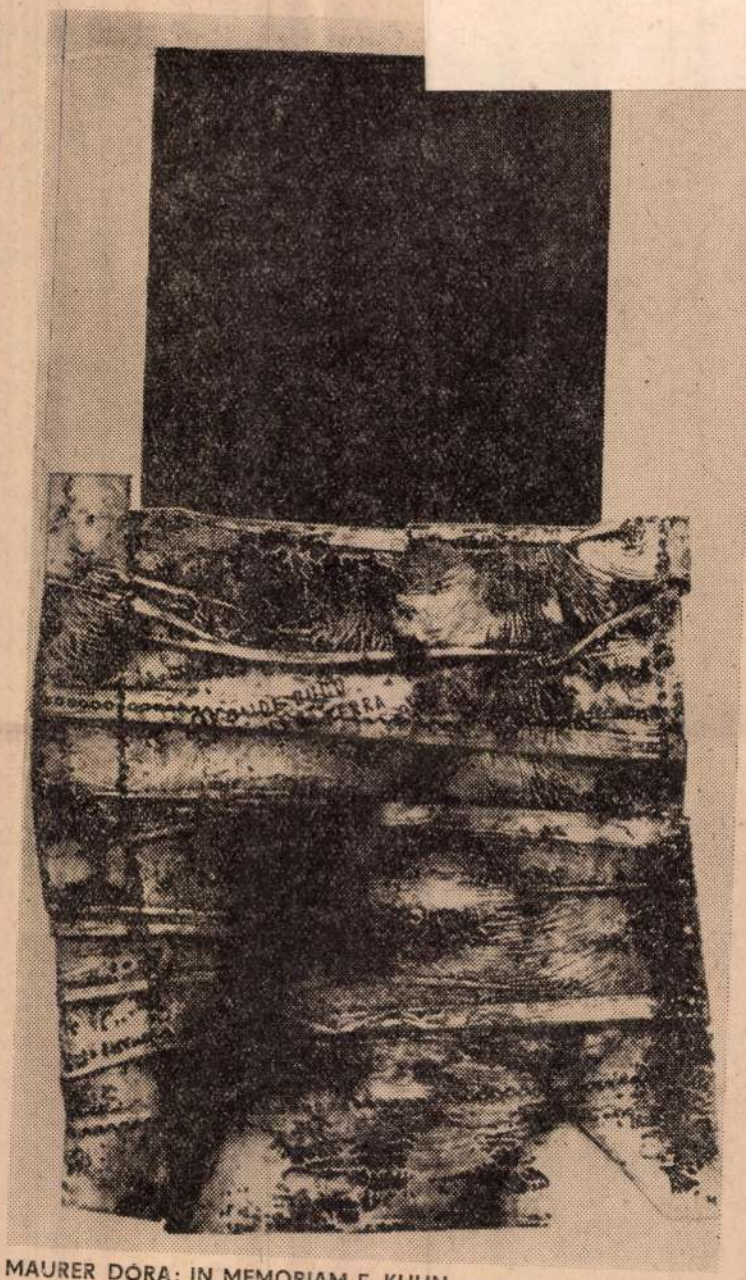

MAURER DÓRA: IN MEMORIAM E. KUHN

JEGYZET

Patak és Vizsoly között

Würtz Ádám

1021

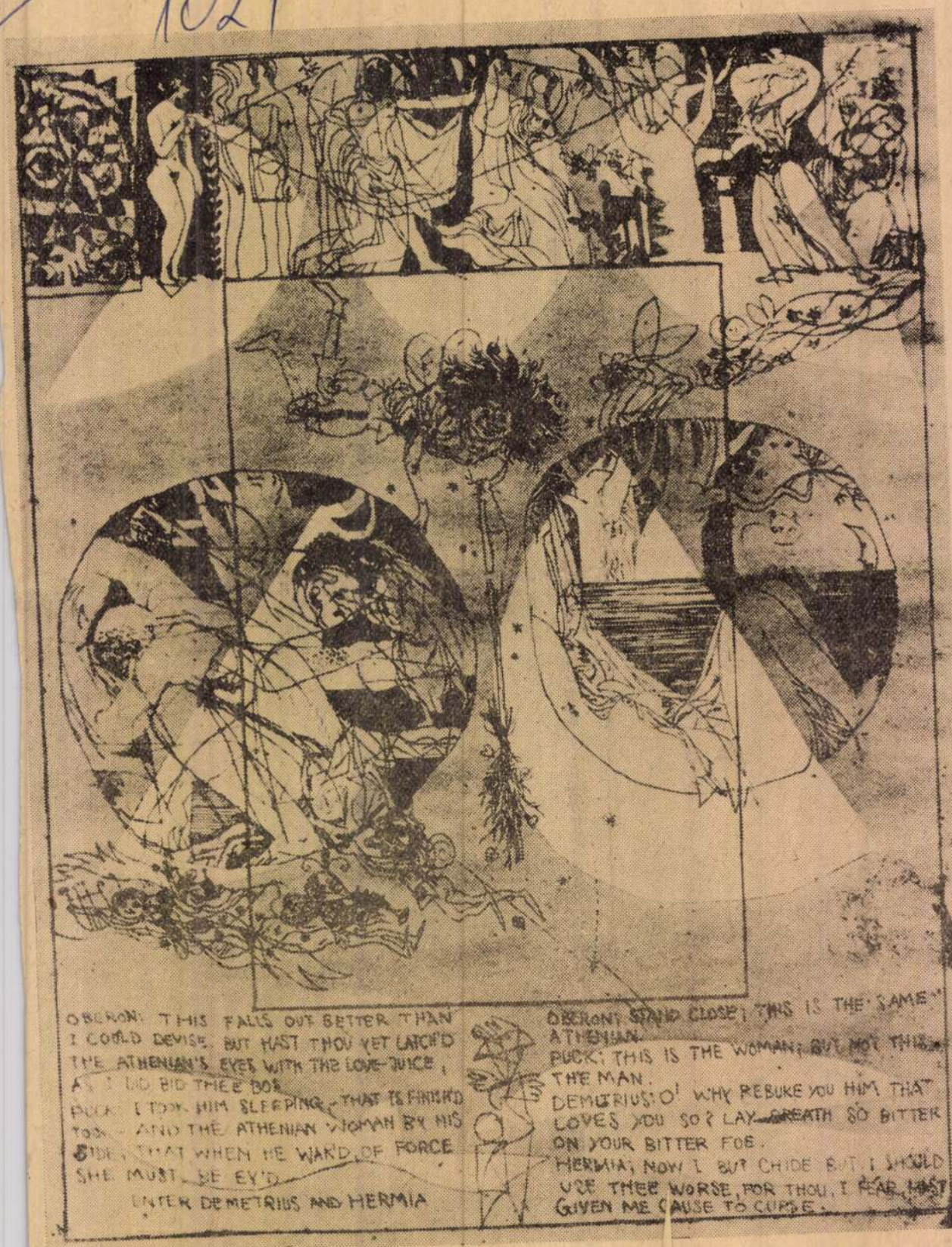

WURTZ ADAM: SHAKESPEARE: SZENTIVÁNÉJI ÁLOM II. (RÉZKARC)

(MTI) A lengyel *bányásznap* alkalmából pénteken délután nagygyűlést rendeztek Zabrzében. Az ünnepségen részt vett *Edward Gierek*, a LEMP KB első titkára, *Piotr Jaroszewicz* miniszterelnök, s a párt és kormány számos, magas rangú személyisége. Jelen volt a szovjet és francia bányászok küldöttsége.

Edward Gierek ünnepi beszédében kiemelte:

— Néhány nap múlva Varsóban összeül *a LEMP VI. kongresszusa*, hogy a központi bizottság irányelvtervezete feletti vitát összegezve *kijelölje országunk további szocialista fejlődésének útját*. A kongresszusi határozatban rögzített program sikeres végrehajtása *az egész társa-*

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1971 DEC 4 -

Würtz Ádám

Grafikai biennale Miskolcon

Vasárnap délelőtt nyitják meg a hatodik miskolci országos grafikai biennalét. A kiállításon a kétszáznyolcvan hazai alkotáson kívül először kerül sor lengyel kollekció bemutatására is.

A miskolci országos grafikai biennale díjkiosztó bizottsága határozott a Borsod megyei és a Miskolci Városi Tanács, valamint a társadalmi és művészeti szervek által alapított díjak odaítéléséről. A Borsod megyei Tanács tizenötezer forintos díját *Würtz Ádám*, Miskolc város tízezer forintos díját *Tóth Imre*, ötezer forintos díját pedig *Bálint Endre* nyerte el. A Művészeti Alap tízezer forintos díját *Rozanits Tibor*, a Szakszervezetek Megyei Tanácsának ötezer forintos díját *Barczi Pál*, a KISZ központi bizottságának ötezer forintos díját *Ágotha Margit*, és a Kazincbarcikai Városi Tanács háromezer forintos díját *Hertai Mária* grafikusművész nyerte el. A díjakat vasárnap adják át.

erkesztőség!

Rossz az üdítő italok jelentős része

A Magyar Nemzetben tenti címmel cikk jelent meg.

A cikkben foglaltakat kivizsgáltuk, és a következőket állapítottuk meg:

— A cikkben közöltek a valóságnak megfelelnek, sok probléma van az üdítő italok minőségével. A szabvány előírásainál gyengébb minőség alakulásában objektív és szubjektív okok egyaránt közrejátszanak.

Ilyen objektív okok:

— Az üzemek és gépek elavultak, korszerűtlenek. A korszerűtlen és rossz gépekkel az üdítő italokba a leggondosabb munka mellett is nagyon nehéz az előírt szénsavat és szörpöt betölteni. A problémát növeli ezen kívül az is, hogy kemény a víz, hőmérséklete a nyári hónapokban 18—22 C-fok, az optimális 6—8 C-fokkal szemben.

A nem megfelelő minőséghez sajnos szubjektív tényezők is közrejátszottak; a salgótarjáni és balassagyarmati üzemekben az üzemvezetők súlyos mulasztást követtek el. Mindehhez hozzájárult az is, hogy mindkét üzemben sok a gyakorlatlan új dolgozó.

A lehetőségeken belül a minőségjavításra a szükséges intézkedéseket megtettük; a salgótarjáni üzem vezetője leváltásra került, a balassagyarmati üzem vezetője ellen fegyelmi eljárást indítottunk.

Lényeges technológiai javítást — új gépsorok beállításával — eszközöltünk a salgótarjáni üzemben. Jelenleg van beszerelés alatt egy NDK-gépsor.

Sajnos a pásztói üzem elavult épülete és felszereltsége miatt továbbra is számíthatunk minőségi problémák előfordulásával. Végleges megoldást egy új üzem létesítése jelent, melyet a IV. ötéves tervben — 1972. évi indítással — megépítünk.

Nógrád megyei Tanács VB,
Mezőgazdasági
és Élelmezésügyi Osztály,
Forgó Imre osztályvezető

Mit lehetne tenni?

volt szakfel

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

1971 SEP 26

NAPI KÖNY

1971

Würtz Ádám

Würtz Ádám illusztrációja Erich Knight Sam Small csodálatos élete című művéhez, amely az Európa Könyvkiadó gondozásában jelenik meg a közeljövőben

megegyezésen alapuló válásának anyagát; vannak azután több ujjnyi vastagságú akták, amelyekből egy-egy család felbomlásának teljes naplóját kiolvashatjuk.

Beadványok. Ellenindítványok. Fölterjesztések. Tanúvallomások. Tárgyalási jegyzőkönyvek. Bizonyító levelek. Rendőrségi jegyzőkönyvek. Sorozatban „lefűzve" — íme ilyen a bonyolult válóper tartalma.

A vaskos akta az időt is láthatóvá teszi (türelmes, hosszadalmas bírói eljárás nélkül mi lenne a gyerek sorsa?) — a per kezdetén 6 éves „kisfiam" és 8 éves „kislányom" — menetközben — 7 évessé, 9 évessé öregszik; vagy a nagyfiú eléri nagykorúságát és hátat fordít pereskedő szüleinek... Ilyenformán a bíró túl a családjogi küzdelmeken, még valós élettartamok felett is bíráskodik. Hiszen a gyerekek gyorsan változnak, életük egy esztendeje számukra nagy idő.

Küzdelem. Látszólag egyszerű, áttekinthető, amennyiben az egymástól elidegenedett felnőttek csak a magánélet újrakezdéséért viaskodnak. Valójában, az esetek túlnyomó többségében kusza, áttekinthetetlen harc dúl, s ettől a *felek* egyike sem képes *megkímélni a gyereket.*

„X. tanú vallomásával kívánom bizonyítani, hogy múlt év márciusának azon a bizonyos estéjén mindkét gyermekemmel a ... völgyi vendéglőben kényszerültünk vacsorázni, mert az »anyjuk« még ilyen elemi gon-

mondtam nekik: ne takar
tok az igazságot; ők azonba
gyellték az anyjukat."...

...„Y. tanú, mint szo
igazolhatja, hogy ilyen ven
vacsorázás nálunk szinte
fordult elő. Az már inkább
a telhetetlen, nagyétkű fér
gyerekei vacsoráját is meg
enni, amit én több ízben m
dályoztam. A *gyermekeim*
kor bizonyítani fogják"...

...„Hiteles igazolásokat
felmutatni arról, hogy *gyermekeim* anyja rendszeresen külön járt üdülni, társasutazásokra; ilyenkor a magam erejéből vagy fizetett bejárónéni segítségével voltam kénytelen őket ellátni"...

...„*Kisfiam* — N. tanú jelenlétében — kijelentette, hogy amikor annál a bácsinál voltak látogatóban, hétvégén: anyuka puszilkodott avval az emberrel"...

...„Alperes sajnos elidegenítette tőlem *kisfiamat.* Nem is tudom, miféle ígéretekkel. A *gyerek* most már azt mondja, amit alperes kíván tőle hallani. És mivel élénk a fantáziája, borzasztó dolgokat mond nekem is"...

(Oldalt húzódva ülök a bírói szobában. Fogadó nap van. Negyven-körüli munkásasszony, alig fegyelmezve magát, mondja: a bírói végzés ellenére volt férje nem engedte be őket a lakásba. Fenyegetőzött, vadul kiabált. A két kisebb gyerek a nagymamáéknál alszik, ő meg a nagyobbik lányával a nővéréénél aludt. Láthatólag nem sok ereje van a harchoz; márpedig a bíró — aki

Válóperes tárgyalásokon, amikor a *gyerek hovatartozásáról* is döntenek: behívják és kifaggatják a serdülőkorúakat. (Tizenhárom évnél fiatalabbakat nem; helyesen!) Mai, érett eszű serdülő ugyanis képes az igazat, képes érzelmi választását reálisan előadni. Persze nem mindig könnyen, s nem azonnal. A gyerek — különböző okokból — maga is részesévé válik (válhat) szülei egymásközti harcának. Ilyenkor az elfogult gyerek a bíróság előtt kész mondatokban, preparáltan felmondja a leckét, igazodik „választott" szülője érdekéhez — vagyis hazudik:

— „Apám soha nem törődött velem; nem nézte a leckéimet; nem kaptam tőle semmit; többnyire megvert, mondván, hogy idegesítem őt; hogy az anyámhoz húzok; stb...."

A bíró nagy életgyakorlata, pszichológiai tudása mindig megteszi a magáét. Nem kell hozzá több, mint egy sorozat lefegyverző gyors kérdés — konkrét dol-

MTV SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Würtz Ádám

1971 SEP

GYERMEKÜNK
Budapest

1021

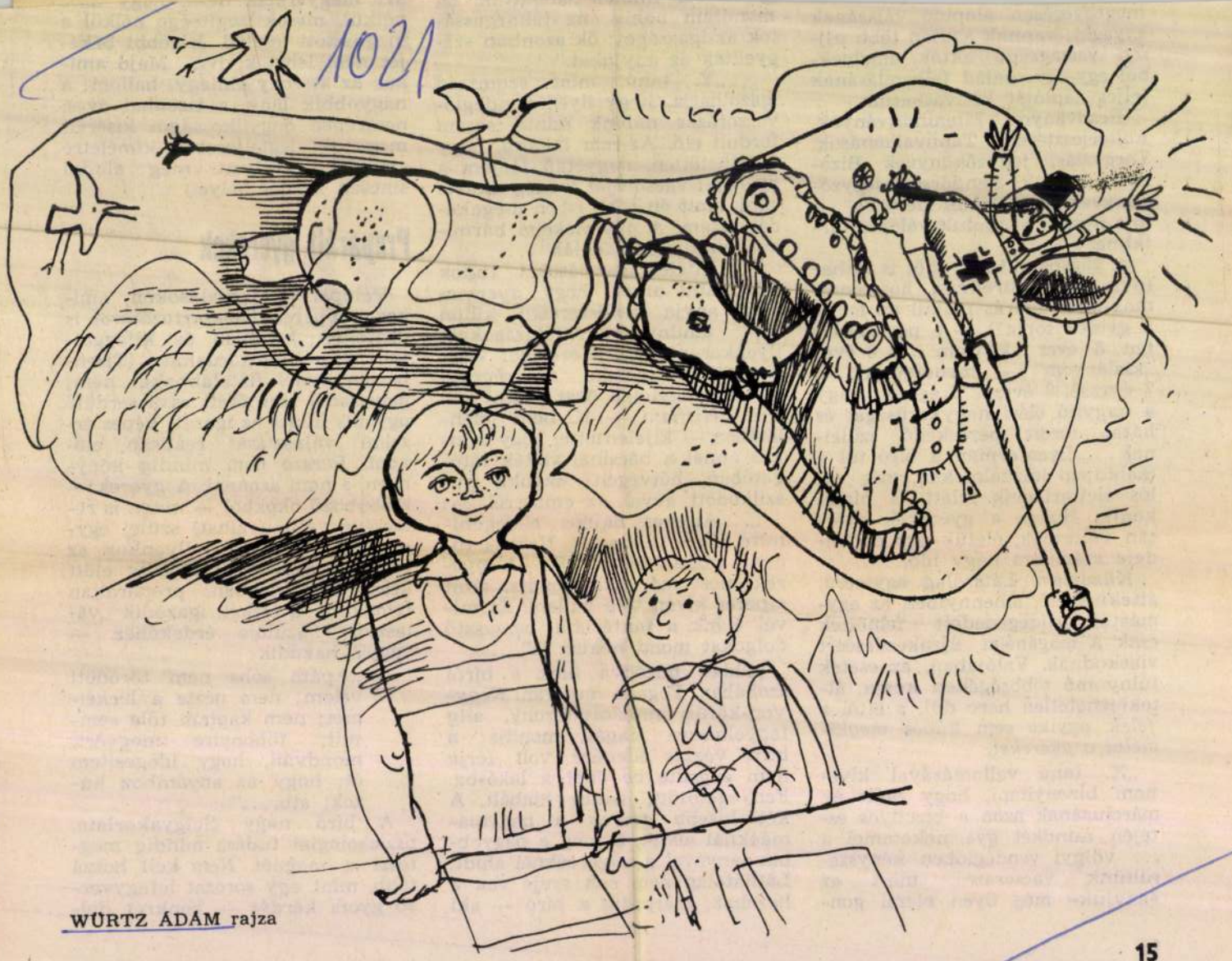

WÜRTZ ÁDÁM rajza

Tőség!

lagda-fo

rasztot ké
szemben. I
a szomszéd
léképületei
utánozni a
pet és fok
közönségre
benyomást.

Egyébkén
gyógyvizének nasznossaga a háború előtti években széles körökben közismert volt. Az egykori Országos Balneológiai Egyesület, amelynek dr. Frank Miklós főtitkára, majd *Vámossy* Zoltán professzor után elnöke volt, a magyarországi gyógyvizek és fürdők propagálása terén igen aktív tudományos és gyakorlati tevékenységet fejtett ki.

Nyilván most is szívesen alkalmaznák az orvosok és sikerrel használnák a betegek a Magda-forrás vizét, ha erre megvolna a mód és lehetőség, ami talán nem túl nagy költséggel meg is valósítható. Amíg ez meg nem történik, a kulturált környezetbe semmiképpen nem illő, elhanyagolt kis csarnokot kellene rendbehozni.

Dr. Teke István
ny. ker. főorvos

élni akar"

A szabadstrand végleges rendezése csak a terület feltöltése után érhető el, azonban a Balatoni Vízügyi Kirendeltség felvilágosítása szerint ez csak 1973—74-re várható.

A városi tanács vezetői úgy nyilatkoztak, hogy jövőre a meglevő kis területet nem

lennek is tartom. Mert ha a belépőt 8 órától, tehát a műsor kezdése előtt szedik be, s akik korábbról ott maradnak, azoknak utólag felszámítják — azt megértem.

Boross József, Budapest

*

Kedden, július 27-én kimentem a Szabadság-strandra. Fél 10-kor, amikor a közönség zömével érkezik, a meglevő hat pénztárból három zárva volt, így a működő három előtt körülbelül négyszázan mintegy húsz percig álltunk a tűző napon jegyért. Erre a napra a meteorológiai szolgálat száraz idő és 30 fok meleget jelzett!

Venczel Pál, Budapest

Olajrendelés az eddigi módon

Lapjuk július 31-i számában „Időjárás-tervezés" címmel jogosan bíráló glosszát közöltek 4-es üzemegységünk felmérést célzó körleveléről. Noha a fenti körlevél jószándékú célt szolgált, kétségtelen félreérthető hangú és értelmű volt, ezért azt vállalatunk vezetősége, mint „öntevékenyet" visszavonta és levélben értesítette a címzetteket: tekintsék azt tárgytalannak.

Az olajrendeléseket ezután is már jól bevált formában — telefonon és írásban vagy személyesen — lehet megtenni.

Volán 1. sz. Vállalat,
Both József,
a Sajtó és Propaganda Iroda

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

MAGYAR NEMZET
AUG 8

1021

Würtz Ádám

Würtz Ádám illusztrációja Sólem Aléchem Énekek Éneke című művéhez, amely a Magyar Helikon gondozásában jelent meg, a Helikon Csillagok sorozatban

az osztály

GYERMEKÜNK
Budapest
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTO
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-048, 337-748, 340-776

AZ OLVASÓ KÉRDEZ

Tisztelt Szerkesztőség!

Két gyermekem van, mindkettő fiú. Az egyik hatodik, a másik hete tályos. Közepes tanulók, és az az érzésem, hogy semmihez sem vonzódnak különösen, semmiben sem mutatnak nagyobb tehetséget. Azonban nem panaszkodni akarok rájuk! Nem is róluk, hanem az osztályzatokról van most szó. Jobb osztályzatokat kellene mindenképpen szerezniök ahhoz, hogy továbbtanulhassanak. De unom már a folytonos biztatást, szinte szégyellem, hogy másról sem esik szó otthon, minthogy melyikük, mikor, miből, hányasra felelt, hányasra áll, hogy milyen érdemjegy, milyen átlag várható. Néha már az is eszembe jut, hogy talán sokkal többet teljesítenének, ha békén hagynám őket. Mit kellene tennem?

Z. K.-né, Debrecen

Minisztérium foglalkozik

A legjobb tanácsot a gyerekek osztályfőnökei, tanárai adhatnák. Ők — a fiúk ismeretében — meg tudnák mondani, hogy eredményeiket milyen energiabefektetéssel érik el. Ha a közepes bizonyítvány vagy osztályzat a képessé-

MALINÁK ÁRPÁD felvételei

Petőfi

— A Petőfi Tájmúzeumot, vagy a Géza bácsi Petőfi múzeumát tetszik keresni?

— A Nagy Zsuzsikáék házát, a Templom utca 40. számú házat keresem, ahol Petőfi lakott.

— Akkor tessék jönni... Itt megyünk az összekötő úton, amelyen Petőfi is járt — bezet nagy iskolatáskát cipelve egy kilenc év körüli dunavecsei iskolás fiú.

A kis összekötő út a Zöldfa utcába torkollik. Ezen is járt Petőfi, még láthatta a névadó zöld fákat, amelyeket a betonút készítésekor kivágtak. A Zöldfa utcából kiérünk a Templom utcába, Nagy Zsuzsikáék egykori portájára. „Ezen házban lakott Petőfi Sándor 1844-ik évben."

Nagy Pál közbirtokos portáján három épület állt, annak egyikében kapott egy kis szobát a költő, amelyről „Ebéd után" című versében ír. Tréfás könnyedséggel dicsekszik boldog napjaival, dunavecsei kényelmes otthonával. Ennek a szobának ablakán át nézegetett házigazdája kislánya, Zsuzsika után, aki szüleivel a porta másik épületében lakott:

„... ott átellenben lakik
az én kedves babám,
azt várom én...
ha valahogy
megpillanthatnám".

A kedves otthon ma múzeum, gazdag anyagát Vasberényi Géza gyűjtötte ösz-

JÓZSEF ATTILA:

Gyermekkoromban

Gyermekkoromban egyszer azt hallottam, hogy az átmelegedett üveg elpattan, ha hideg víz fecscsen rá. Aznap este, mikor a mama kitette a lábát a konyhából, azonnal kipróbáltam e tétel igazságát. Egy kis vizet fröcsköltem a lámpaüvegre. Az üveg eltört, én megdöbbentem, a mama pedig belépett. Meglepetten s egyben fölindultan támadt rám. — Te, te — mért törted el a lámpaüveget? Lesütött szemmel hallgattam a szemrehányást és növekvő daccal tűrtem a pofonokat, melyek ugyancsak zuhogtak. Anyámat különösen csökönyös hallgatásom ingerelhette. Mért törted el a lámpaüveget? Mit is válaszolhattam volna? A legszemtelenebb hazugságnak látszott volna, ha az igazat felelem: Én nem törtem el a lámpaüveget! Eltört, „mert az átmelegedett üveg elpattan, ha hideg víz feccsen rá". Ugyan én fröcsköltem le, de nem azért, hogy eltörjem, hanem, hogy lássam, igaze az, amit hallottam s ami oly érdekes volt számomra, hogy meg kellett vizsgálnom. Nagyon igazságtalannak éreztem a fenyítést. De ha védekezésül azt mondom, azért fröcsköltem vizet az üvegre, mert úgy hallottam, hogy akkor eltörik, anyámban azt a hitet keltettem volna, hogy tudatos rosszaság, komoly gonoszság volt, amit tettem. Úgy, hát te tudtad és mégis? Igen, tudtam, de azt is tudtam, hogy a gyereket mindig becsapják, hol a gólyamesével, hol meg azzal, hogy hercsula lesz ebédre.

Így vagyok azzal a kérdéssel is, hogy miért írok verset. A természetes felelet nem elégítené ki azt, aki választ vár. Költő lettem, mert hallottam, hogy vannak költők s mert mindazt szerettem volna én is csinálni, amit a kiismerhetetlen és félelmetes felnőttek tettek. El akartam lesni lenyűgöző biztonságuk titkát. Féltem a lovaktól, de megveregettem farukat, pofájukat, bátor voltam, hogy ne lássák, hogy félek. Magamat azonban nem csalhattam meg. A félelem ott élt bennem s csak annyit értem el, hogy bújkált előlem, amiképp az árnyak éppen az elől szökellnek a tárgyak túlsó oldalára, aki ezen az oldalon akarja lámpával meglepni őket. Kocsis akartam lenni, hiszen ő nem érez félelmet. De arra is gondoltam, hogy elmegyek búvárnak vagy mozdonyvezetőnek. Emiatt kinevettek. Nem baj, mondogatták, ügyes lakatos lesz belőled, a lakat is csak szerkezet, mint a mozdony. Én azonban titokban szétszedtem egy zárat s csalódottan láttam, hogy szerkezetnek szerkezet ugyan, ügyes is, de nincs benne semmi abból, amit én „felnőttinek" neveztem volna egykor. Nem értették meg, hogy a mozdony az más, az óriási és pöfög, dohog, zúg, visít s mintha fel akarna robbanni, amikor megáll. S a félelmetes jószágon ott áll a mozdonyvezető és végtelen nyugalommal néz le a kisgyerekre, akinek a sínek közelébe sem szabad mennie. Nem értették, hogy éppen a félelmet akartam legyőzni.

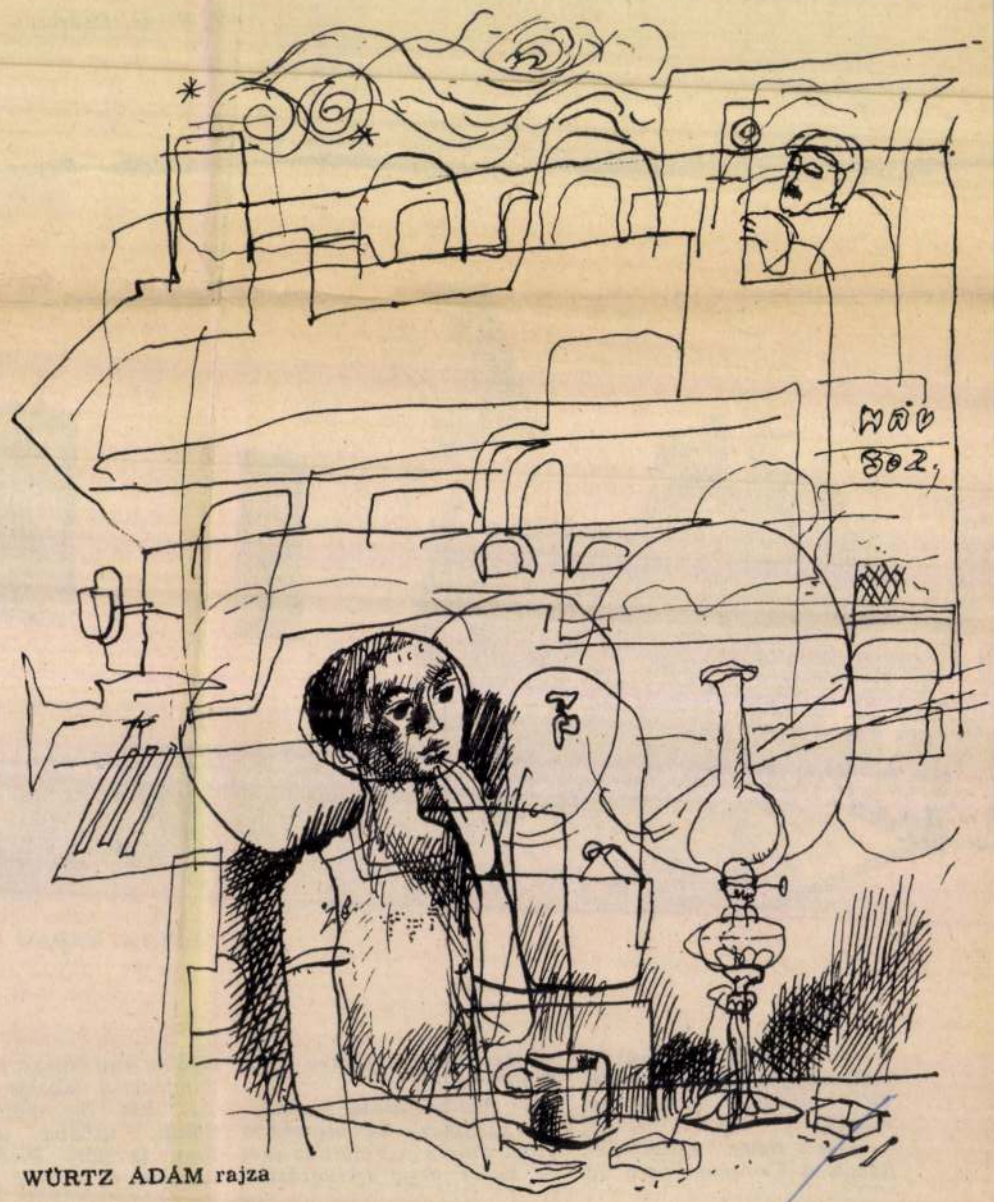

WÜRTZ ÁDÁM rajza

PONTOSVESSZŐ

Mindig ceruzával (tollal, golyóstollal) a kezemben olvasok. Enyhe elmebaj, tudom; már nem fogok változtatni rajta. Ha könyv az olvasmány, gyorsírási jelekkel széljegyzetet vetek a szöveg mellé. Mikor a realista író nagyon portált regényében malomkeréknyi rokfortsajtról olvastam, ezt: Ha nem tudod, mi a különbség a rokfort és az ementáli között, mért írsz sajtról, mi?

Nagyobb a gondom a kéziratokkal. Egy főszerkesztő ugyan ne olvasson tollal a kezében kéziratot, de én úgy olvasok, mondtam, mit tegyek?

Az igényes írók mind tiszta, szép kéziratot adnak. Magyarul íródnak a mondatok, nem kell magyarra fordítani őket. A géphibákat kijavítják, helyesírás rendben, tisztában vannak az interpunkcióval. A gondatlan, henye — némelyek szerint csak ösztönös — írók gondatlan, henye kéziratokkal tisztelnek meg. Ilyenkor jól jön a golyóstoll. Bár jobb volna visszaadni a kéziratot: — Magad ilyen kevésre becsülöd az írásodat, mért kívánod, hogy mi sokra becsüljük?

A minap egy fiatal, pályakezdő író novellájának kéziratát olvastam. Tele volt géphibával, itt-ott helyesírási hibával is; csúnya kézirat, a mű szépségére — ha netán ékeskedett ilyennel — nem tudtam odafigyelni. — Volnál csak esztergályos, és nem ismernéd a vídiakés keménységét, befogási szögét, pillanatok alatt arrébb lódítanának a géptől.

Egyszercsak észrevettem, mi idegesít a legjobban: a pontosvesszőt mindig rosszul használja, többnyire kettőspont helyett, néha vessző vagy pont helyett, néha a semmi helyett. Ez szörnyűség, gondoltam. Mégse lehet visszaküldeni egy írót az általános iskola felső tagozatába. Hiszen már legalább három elbeszélése megjelent nyomtatásban. Szerencse, hogy a nyomdászok, akik írásait kiszedték, ismerik a központozást.

1955-ben a helsinki békevilágkongresszusról jövet, gépünk leszállt Koppenhágában. Mikor továbbutaztunk, a buszban Lukács György mellett ültem. Ott volt Bu
lyó György — valaki tán emlékszik közülük, hogyan faggattuk az akkor 70 éves Lukács Györgyöt fiatal öregkora titkáról. Azt mondta: — Vannak idős akadémikusok, akik naponta tornásznak vagy fát vágnak; én 18 éves koromban szivarra gyújtottam, s azóta se hagytam abba a szivarozást. Alighanem ez konzervál. — Aztán másról beszélgettünk, stílusproblémákról, s egyszerre csak Lukács György egy hitvalló szenvedelmével kijelentette: — Imádom a pontosvesszőt. Ezt a csodálatos írásjelet, mely se nem pont, se nem vessző; érezni kell, mikor több mint a vessző, s mikor kevesebb mint a pont.

Lehet, hogy nem szó szerint idézem őt, de mondanivalójának ez volt a lényege. Akkor még külön megszerettem a becsült filozófust, esztétát, a közvetlen embert azért, hogy ennyire tud rajongani egy ilyen egyszerű, egyszersmind bonyolult írásjelért. Hogy fontosnak tartja: mit hord a gondolat magán. Hogy ennyire tudja: a gondolatok írásos közlése során az írott szöveg is lélegzik, s egy ilyen lélegzési szünet — se nem hosszú, se nem rövid — a pontosvessző.

Ha meg akarjuk értetni magunkat, jól kell beszélnünk, jó légzéstechnikával: se vontatottan, se hadarva. Ha valaki íróságra adta a fejét, tanuljon meg jól írni; tudja, hol a szavak helye a mondatban, milyen jelentésváltozást okoz a szórend fölkavarása, s mi a szerepe a központozásnak abban, hogy megértsék leírt szövegünket. S főként, hogy csak egyféleképpen értsék.

A pontosvesszőt jelképnek érzem. A fegyelmezett írás jelképének. A gondos stilisztika jelképének. Egy magasabbrendű írói stílusigény jelképének. A stíluslélegzés csodálatossága jelképének.

Évtizedek óta gyakorolom ezt a lélegzést. Sajnos, még mindig nem megy jól. És úgy látom, nemcsak nekem.

Nemes György

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1970 [illegible]

1021

Würtz Ádám

Würtz Ádám: Gobelin-részlet

Kontrola jakości piwa obejmuje także jego degustację.

Ten oddział Browarów Grodziskich mieści m. in. warzelnię i fermentację. Na zdjęciu: olbrzymie kadzie.

SKIE

t do browarnianej

W piwnicach piwo odbywa leżakowanie. Na zdjęciu — sprawdzanie temperatury pomieszczeń.

W tych oto skrzynkach mieści się przygotowana na eksport partia „Grodzisk Bier"; etykietowana w języku niemieckim.

Napełnianie i kapslowanie butelek odbywa się przy pomocy maszyny.

1021

WĘGIERSKI RYSOWNII

Rysunki: ADAM WÜRTZ

43-letni artysta malarz i grafik Adam Würtz jest synem węgierskiej wsi. W jego obrazach ożywają rodzinne pejzaże — kościółki ze stromymi wieżami, wiejskie domy opasane pnączami winorośli, stare studnie, tradycyjne, barwne stroje, ornamenty dawnej sztuki ludowej.

Znany w swojej ojczyźnie — na Węgrzech, gdzie otrzymał najwyższą nagrodę im. Munkaczego (Munkacsy — malarz węgierski jeden z najsławniejszych przedstawicieli realizmu europejskiego drugiej połowy XIX wieku), zdobył obrazami i rysunkami sławę również poza granicami rodzinnego kraju.

Wystawy jego dzieł w Krakowie, Warszawie i Szczecinie, we Frankfurcie nad Menem (NRF), w Grazu (Austria) oraz w Montrealu (Kanada) cieszyły się dużym zainteresowaniem znawców i publiczności.

Adam Würtz z zamiłowaniem ilustruje książki. Jego ulubionym autorem jest Szekspir. Właśnie pracuje nad ilustracjami do „Snu nocy letniej".

W jego ilustracjach przewijają się artystycznie przetworzone elementy sztuki ludowej. Naturalność sztuki kojarzy się z bajeczną fantazją i w osobliwy sposób oddaje własne przeżycia artysty. Widać to zwłaszcza w ilustracjach dla dzieci. Maluje je oczyma dziecka i artysty. Kreśli czarowny świat realnych przedmiotów o fantazyjnych kształtach i barwach.

Ta dziedzina jego twórczości zyskuje wielkie uznanie. Jeden z jego rysunków został wybrany na plakat międzynarodowej wystawy rysunków dla dzieci, zorganizowanej w ubiegłym roku we Frankfurcie nad Menem, w którym brało udział wielu artystów z całego świata.

Dziś chcielibyśmy przedstawić kilka reprodukcji rysunków dla dzieci. A. Würtza, artysty należącego do bliskiego nam narodu węgierskiego.

Würtz Ádám

Esti Hírlap

POLITIKAI NAPILAP

Az izraeli döntés után

Diplomáciai él a Közel-Kel

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP

1021 1970 DEC 30

RAJZOS ARANY LACINAK — FINNÜL

A csuka parancsára

1971-ben második kiadásban jelenik meg angol változatban az 1970-es esztendő egyik külföldön is nagy sikerű magyar szakkönyve: a *Gázkromatográfia.* Az *Akadémiai Kiadó* albumára ismét a londoni Butterworth cég kötött szerződést a magyar partnerekkel.

A világ egyik legjelentősebb szótárkiadója, a müncheni *Langenscheidt* cég harmadik kiadásban is megrendelte a *Halász Előd* szerkesztette magyar—német és német—magyar szótárát. Finnországba magyar mesekönyvek, grafikákkal illusztrált albumok jutnak el Magyarországról: a *Corvina Kiadónál* megjelenő orosz népmesefeldolgozást, a *Reich Károly* rajzaival díszített, A csuka parancsára című gyermekkönyvet juttatja el a legifjabb finn olvasókhoz — nagy példányszámban — a *Söderström Kiadó.* A hollandiai Schuyt Kiadó és a Corvina kooperációjában 5000 példányban elkészítik *Petőfi* Arany Lacinak című verses könyv-változatát, *Würtz Ádám* rajzaival.

László Gyula Népvándorlás kori művészet című művét angol, német és flamand nyelvű változatban, *Bodrogi Tibor* Indonézia művészete című munkáját pedig német és angol nyelven rendelte meg a Kultúra Kiadótól és forgalmazza a bécsi Copro International cég. Ugyanezt a két művészeti albumot egy párizsi kiadó is forgalomba hozza.

Würtz Ádám

utazóközönségének és fuv
a Volán 9-es számú

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám

PETŐFI NÉPE 1970 DEC 30
Kecskemét

Könyveink a nagyvilágban

1971-ben második kiadásban megjelenik az 1970-es esztendő egyik, külföldön is nagy sikerű magyar szakkönyve: a „Gázkromatográfia" angol változatban, a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat közvetítésével. Első ízben állapodott meg magyar könyv közös kiadására egy másik londoni vállalat, a Heyden and Sons kiadó: a Thermoanalitikai görbék című — ugyancsak az Akadémiai Kiadó által gondozott — tudományos munka angol nyelvű változatát rendelte meg.

A müncheni Langenscheidt cég harmadik kiadásban is megrendelte a Halász Előd szerkesztette magyar—német és német—magyar szótárat. Finnországba magyar mesekönyvek, grafikákkal illusztrált albumok jutnak el Magyarországról: a Corvina Kiadónál megjelenő orosz népmese-feldolgozást, a Reich Károly rajzaival díszített, A csuka parancsára című gyermekkönyvet juttatja el a legifjabb finn olvasókhoz — nagy példányszámban — a Söderström Kiadó. A hollandiai, haarlemi Schuyt Kiadó és a Corvina kooperációjában 5000 példányban elkészítik Petőfi Sándor Arany Lacinak című híres verse ifjúsági könyvváltozatát, Würtz Ádám rajzaival.

László Gyula Népvándorláskori művészet című művét — a Corvina Kiadó produktumát — angol, német és flamand nyelvű változatban, Bodrogi Tibor Indonézia művészete című munkáját pedig német és angol nyelvű átültetésben rendelte meg a Kultúra Kiadótól és forgalmazza majd a bécsi Copro International cég.

megyei Bizottsága és a megyei tanács lapja. — Főszerkesztő: dr. V
Kecskemét Városi Tanácsház. — Szerkesztőségi telefonközpont: 12-
Magyar Posta. — Előfizethető a helyi postahivataloknál és kézbes
Kiskun megyei Nyomda V. Kecskemét. Telefon: — 11-185. Inde:

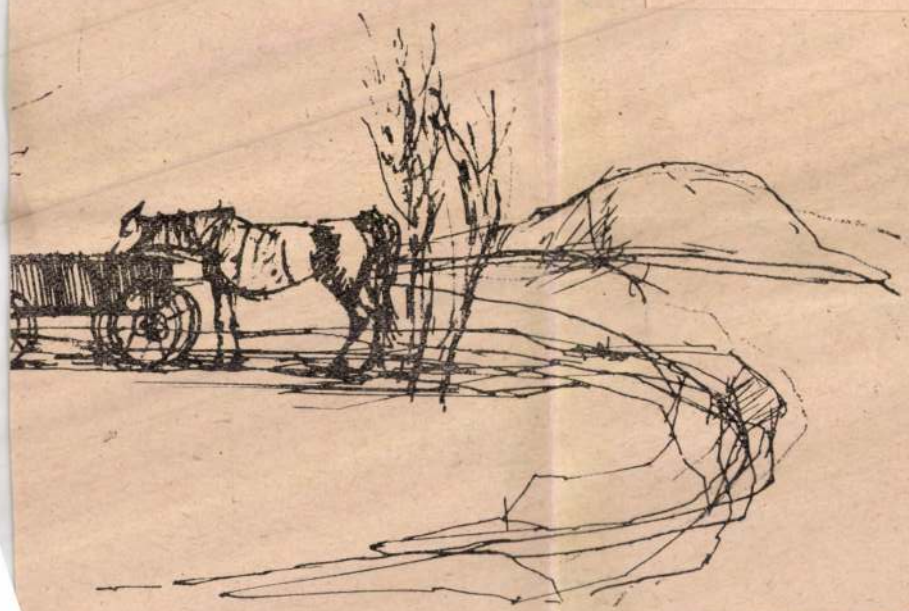

LUKOVSZKY LÁSZLÓ RAJZA

s ember,
keserű-
z életén
sem is-
óba ér

— Most nekem lenne szóm! — intett Császár Péter; különös tűz lobogott a szemében, amikor ránézett a seszőke emberkére. — Nekem csak az a szólásom lenne a tárgyaláshoz, mit az előbb is mondtam a hadak leszállításáról. De más szavam még vagyon. Hogy ki s mit idéz fel a sokat

Nem is

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPJAINK
1972 JÚL

Würtz Ádám

1021

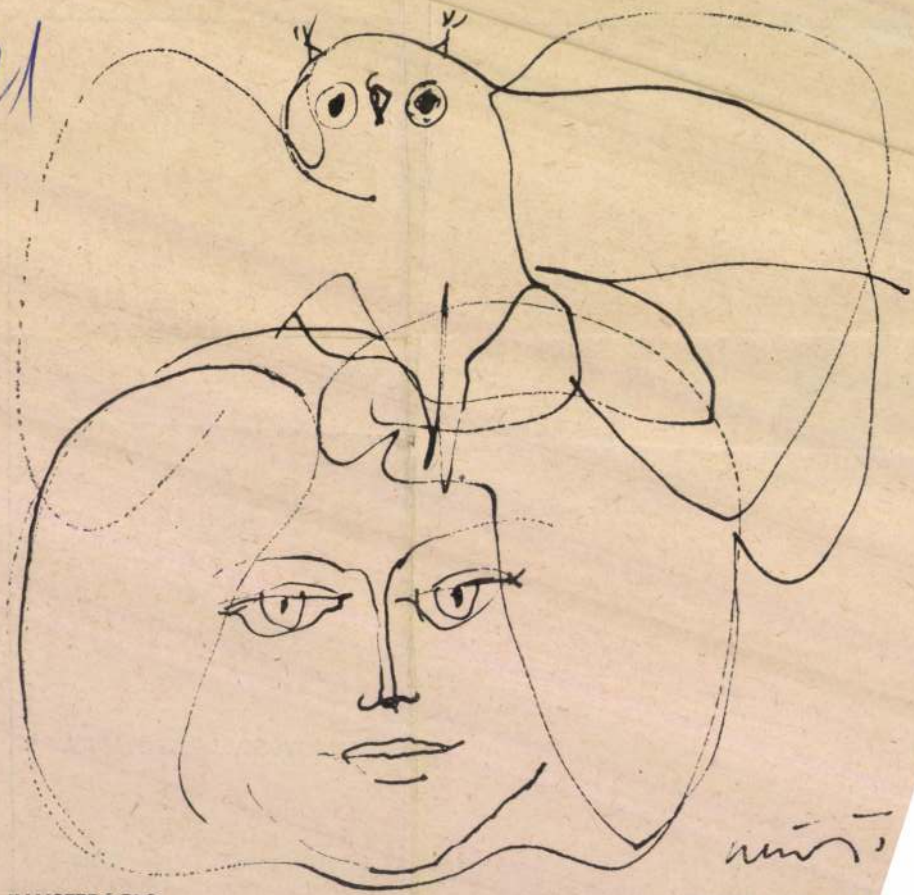

ILLUSZTRÁCIÓ

WÜRTZ ÁDÁM RA

inden
zellemes,
Karinthy
tenként r
rovatokat
teket ismé
meklapbar
ahogyan a [illegible] minden vicc új, a régi rejtvény megoldása is tanulságos, pedagógiailag hasznos.

Nem valószínű viszont, hogy a keresztrejtvényt rendszeresen fejtő felnőtt kombinációs készsége fejlődne, vagy akár ismeretei bővülnének. A keresztrejtvényfejtés inkább arra alkalmas, hogy a fáradt ember kikapcsolódjon, idegességét levezesse és talán arra is, hogy a rejtvényfejtés sikerével kárpótoljon más sikertelenséget. A szabad idő eltöltésének azonban nem a legrosszabb módja, nem jár káros következményekkel, legfeljebb a keresztrejtvény betűszámtól függő fogalomvilága közvetíthet téves képzeteket.

De mégis, valahol hiba van. Rejtvényszerkesztőink újat elsősorban azzal visznek a rovatba, hogy új adatot kérdeznek. Ennek érdekében gyakran látogatják a könyvtárakat is, lexikonokat, ké- [illegible] a rejtvényfejtők megje lennének a könyvtárban. A könyv tárosok örömmel látják, hogy a érdeklődés megnőtt a kézikönyvek iránt. A rejtvényfejtők meg tanulják, megszokják a lexikonok kézikönyvek használatát, régi lapokban kutatnak.

Nehéz volna azonban arra válaszolni, hogy az így megismert adatokat hogyan dolgozzák fel. Vajon kedvet kapnak-e a rejtvényfejtők, hogy függetlenül a rejtvényfejtéstől, bővítsék ismereteiket? Egy-egy rejtvénykampány alkalmával tapasztalható, hogy bizonyos kézikönyveket, bizonyos sajtótermékeket tömegesen keresnek — a kampány lezajlása után úgy tűnik, nem érdeklődnek többen a kérdés iránt, mint annak előtte.

Persze, ettől függetlenül, a rejtvényfejtők, ha nyilvános könyvtárat felkeresnek, segítséget kapnak a szükséges adat megkeresé

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Hírlap

1972 JUN 17

Würtz Ádám

1021

Würtz Ádám rajza Fekete István: Csendes 21 nap című könyvéből

vissza hazaju
A két világhá
czówna, a len
földi tanulmá
majd miniszté
ság" mozgal
a mi „Nyugat
amely az előz
avantgard-cso
a csalódottsá
mindig) boro
program nem
gait tükrözik
játékossággal
Korábban hi
azonban foglalkozása miatt hazánkon keresztül menekülnie ke
váron telepedett le számos honfitársával együtt. Ritka nyelvt
gánórákat adott. Tudatosan törekedett arra, hogy minél több
csolatba. Ismerősei kezdetben nem az értelmiség köréből k
egyik napról a másikra elvesztettem az állásomat, a lakásoma
se tudtam, kihez forduljak, gazdag ismerőseim közül senki se
visszaemlékezéseiben, amelynek részleteit – a Varsóban élő C
szor jóvoltából – a „Korunk" közölte magyarul 1972-ben.

A belső függetlenségét luxusviszonyok és szegényes körülmény
ren őrző költőnőt kezdetben mindenekelőtt hazája és menekü
tatta. A lírájában új hangot jelentő hazafias verseinek kis köt
tekről hivatalból is gondoskodó bizottság adta ki 1942-ben B
és románok rokonszenvét látva, igyekezett mindent jól megfi
vid idő alatt megismerkedett az erdélyi szellemi élettel és anna
rik, ha szakad, meg kell tanulnom még egy teljesen idegen ny
fogjak neki hamar a versfordításnak. Az első magyar szava
Endre verseiből betűztem ki" – írta. Saját lírája hangvételének
a magyar költő istenes versei keltették fel érdeklődését, amely

költeménye is tanúskodik. Tanítványai segítségével megismer
Lajost, Reményik Sándort és ma már ritkán emlegetett más
A magyar irodalom iránti vonzódására évekkel később már

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 OKT 8
ALFÖLD

Würtz Ádám
1021

23

Würtz Ádám linómetszete

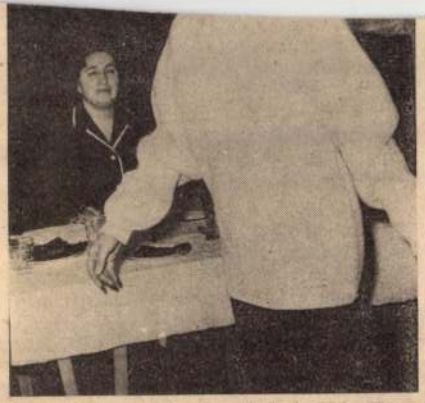

ötöttáru-gyárban. Marija Zaharovna em-
ba

je, valamint a megye és Hajdúszoboszló párt-, állami és tömegszervezeti testületeinek számos képviselője. A megyei pártbizottság, valamint a Hajdúszoboszló városi Tanács és városi pártbizottság nevében *C. Nagy Gábor* köszöntötte Laboncz Andrást, és röviden megemlékezett életútjáról. Ezután Somogyi Miklós köszöntötte a 97 esztendős veteránt, emlékezve az ötven évvel ezelőtti legelső találkozásukra, s számos eseményre, amelyen együtt vettek részt a munkásmozgalomban. Ezután Somogyi Miklós felolvasott egy levelet, amelyet *Kádár János* küldött *Laboncz András*nak köszöntve őt e ritka évfordulón. Majd *Gyöngyösi István* kívánt minden jót a magyar szervezett munkások nevében Laboncz Andrásnak, még sok boldog évet, egészséget kívánva neki. *Csáki János*, a minisztérium párt- és szakszervezeti bizottsága hivatalvezetése, valamint Bondor József miniszter nevében köszöntötte az ünnepeltet s ajándékot adott át neki.

Ezután az idős Laboncz András kedves szavakkal köszönte meg az ünneplést, s a meghatott, szinte néma csendben mesélgetett emlékeiről. Nem volt a teremben ember, aki ne figyelt volna Laboncz András szavaira, aki idős kora ellenére igen élesen emlékezett a múlt eseményeire, s irigylendő folyamatossággal, válogatott szép szavakkal beszélt munkásmozgalmi életéről, az akkori életéről. Az ünnepség Barta Árpádné zárszavával ért véget.

sapatgyűlés a Bocskai laktanyában

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa táviratban fejezte ki jókívánságait az Albán Népköztársaság Nemzetgyűlése Elnökségének, Albánia felszabadulásának 27. évfordulója alkalmából.

Kádár János, az MSZMP KB első titkára, *Losonczi Pál*, az Elnöki Tanács elnöke és *Fock Jenő*, a Minisztertanács elnöke táviratban fejezte ki jókívánságait *Joszip Broz Titó*nak, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság elnökének, a JKSZ elnökének és *Dzemal Bijedic*nek, a jugoszláv kormány elnökének abból az alkalomból, hogy Jugoszlávia 27 évvel ezelőtt szabadult fel a fasiszta iga alól. A távirat hangsúlyozza, a magyar vezetők remélik, hogy az eddig kialakult gyümölcsöző, jó kapcsolat a két ország kormánya, valamint a JKSZ és az MSZMP között tovább erősödik.

A Szovjetunió és az SZKP vezetői hasonlóan táviratban üdvözölték Jugoszlávia vezetőit.

A Nemzeti Front választási győzelme Csehszlovákiában

ÁGA

ában vasárnap délután nyilvános-ozták a november 26-án és 27-én tott általános választások ered-. Eszerint a választási névjegy-felvett 10 millió 253 ezer 796 ál-ár közül szavazati jogával élt 6 197 ezer 234 személy, vagyis zalék.

nyes szavazatok több mint 99 százalékával választották meg.

A központi választási bizottság a számszerű eredményeket ismertetve közli, hogy a Szövetségi Gyűlés, valamint a köztársasági képviselőtestületek tagjai mindenütt elnyerték a megválasztásukhoz szükséges szavazatokat. A bizottság az eredményeket értékelve megállapítja: a választási előkészületek és

Kijevi vendégeink vasárnapi és hétfői programja

1021

Würtz Ádám grafikai kiállításának megnyitója Hajdúszoboszlón

A. G. Seveljov az ideológiai munka időszerű kérdéseiről beszél

Látogatás a Pártoktatási Igazgatóságon és a Finomkötöttáru-gyárban

A városunkban vendégeskedő kijevi küldöttség tagjai *A. G. Seveljov*, a kijevi pártbizottság titkára, *M. Z. Scserbacsenko*, a Szovjetunió hőse vasárnap egésznapos hajdúszoboszlói programon vett részt. Ennek keretében a küldöttség *Szikszai Lajos* főtisztnek, a megyei pártbizottság tagjának kíséretében ellátogatott a Hajdúszoboszlói Művelődési Központba, ahol délelőtt 11 órakor nyílt meg Würtz Ádám Munkácsy-díjas grafikus kiállítása.

A vendégeket a Hajdúszoboszló városi Pártbizottság részéről *Dávid József*, a pártbizottság munkatársa, *Tóth Béla*, a művelődési központ igazgatója fogadta. Elkísérte a küldöttséget dr. Kohánka Andrásné, az MSZBT Országos Központjának munkatársa is.

A kiállítást *Vizy Ottó*, a Műcsarnok osztályvezetője nyitotta meg.

A kijevi küldöttség — A. G. Seveljov és M. Z. Scserbacsenko — dr. Kovács Bélának, a megyei pártbizottság osztályvezetőjének kíséretében hétfőn délelőtt a megyei Pártoktatási Igazgatóságra látogatott el. A vendégek kíséretében ott volt dr. Kohánka Andrásné, az MSZBT Országos Központjának munkatársa.

A Pártoktatási Igazgatóságon *Újhelyi Károly*, az igazgatóság vezetője üdvözölte a kedves vendégeket, majd tájékoztatta őket az intézmény tevékenységéről, feladatairól.

A rövid tájékoztató után A. G. Seveljov, a pártiskola egyéves és öthónapos tagozatának hallgatóival találkozott, és előadást tartott részükre *„Az ideológiai munka időszerű kérdései"* címmel.

Eközben M. Z. Scserbacsenko, a Szovjetunió hőse a Finomkötöttáru-gyár debreceni üzemébe látogatott el. Kíséretében volt *Nagy Lászlóné*, a megyei pártbizottság munkatársa, *Kozma József*, a Hazafias Népfront megyei bizottságának munkatársa, dr. Kohánka Andrásné, az MSZBT Országos Központjának munkatársa.

A gyárban a Szovjetunió hősét és kíséretét *Gál Andrásné* igazgató, *Berta Sándorné*, a pártszervezet képviseletében, *Cserős Sándorné* szb-titkár, *Jámbor Csabáné*, az SZMT nőbizottságának tagja, valamint az üzem más vezető személyiségei fogadták.

Gál Andrásné röviden tájékoztatta a vendégeket a gyár munkájáról, fejlődéséről. Ezt követően M. Z. Scserbacsenko az üzem párt-, szakszervezeti és KISZ-aktivistáival találkozott.

A meghitt baráti beszélgetés után rögtönzött divatbemutatón ismertet-

(Folytatás a 2. oldalon)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

Würtz Ádám

1971 NOV 30

A szoboszlói kiállítás megnyitóján A. G. Seveljov gratulál Würtz Ádámnak, ahogy mondotta: „A teljes mértékben egyéni, szuverén stílusért, amit a kiállítás anyaga egyértelműen bizonyít"

Kijevi vendégeink vasárnapi és hétfői programja

(Folytatás az 1. oldalról)

ték meg M. Z. Scserbacsenkót a gyár termékeivel. Marija Zaharovna — mint mondotta — nagy örömmel vette ezt a kedves figyelmességet, mert hivatalos küldetése és feladatai mellett egy nagyon fontos anyai feladatot is el kell látnia. Lányai, Lena és Irina ugyanis a lelkére kötötték, hogy gondosan figyelje meg a magyarországi divatot.

A kijevi küldöttség tagjai este a Pjatnyickij együttes bemutató előadásán vettek részt, majd az MSZBT Országos Elnöksége fogadást adott a kijevi delegáció és a Pjatnyickij együttes vezetői részére. A fogadáson megjelent dr. Szilágyi Gábor, a Debrecen városi Pártbizottság első titkára és dr. Ács István, a Debrecen városi Tanács elnöke.

A. G. Seveljov és M. Z. Scserbacsenko ma délelőtt utazik el Debrecenből.

Egy szép sportos pulóver a sok közül

Kedves pillanatok a Finomkötöttáru-gyárban. Marija Zaharovna emléksorokat ír az egyik brigádnaplóba

XXVIII.
ÉVFOLYAM
282. SZÁM
ÁRA: 80 FILLÉR
1971. XI. 30.,
KEDD

TTSÁGÁNAK LAPJA

téren (MTI-fotó — KS)

programja

szoboszlón

Igazgatóságon

rban

tézmény tevékenységéről, feladatairól.

A rövid tájékoztató után A. G. Seveljov, a pártiskola egyéves és öthónapos tagozatának hallgatóival találkozott, és előadást tartott részükre *„Az ideológiai munka időszerű kérdései"* címmel.

Eközben M. Z. Scserbacsenko, a Szovjetunió hőse a Finomkötöttárugyár debreceni üzemébe látogatott el. Kíséretében volt *Nagy Lászlóné*, a megyei pártbizottság munkatársa, *Kozma József*, a Hazafias Népfront megyei bizottságának munkatársa, dr. Kohánka Andrásné, az MSZBT Országos Központjának munkatársa.

A gyárban a Szovjetunió hősét és kíséretét *Gál Andrásné* igazgató, *Berta Sándorné*, a pártszervezet képviseletében, *Cserős Sándorné* szb-titkár, *Jámbor Csabáné*, az SZMT nőbizottságának tagja, valamint az üzem más vezető személyiségei fogadták.

Gál Andrásné röviden tájékoztatta a vendégeket a gyár munkájáról, fejlődéséről. Ezt követően M. Z. Scserbacsenko az üzem párt-, szakszervezeti és KISZ-aktivistáival találkozott.

A meghitt baráti beszélgetés után rögtönzött divatbemutatón ismertet-

Autóbuszok és utasok
3. oldal

Furnérgyár a tsz-ben

Olvasóink leveleiből
(4. oldal)

Magyar szemmel a Szovjetunióban

Hol találok hősöket?
(5. oldal)

PETŐFI UKRÁN KUTATÓJA

SPORT
(7. oldal)

NAPI
krónika
(8. oldal)

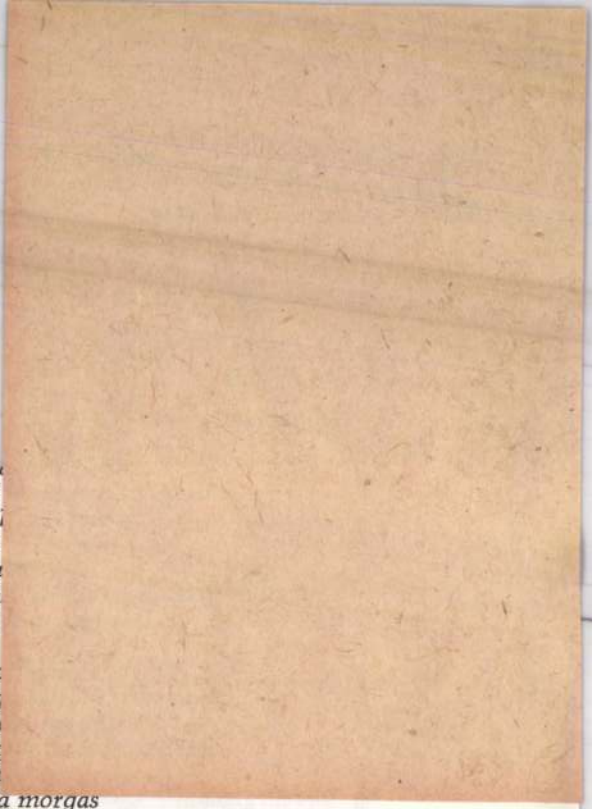

vázakban gol
holtpontokról
asztalokról a
mi volt-bánat
mi lesz-hangu
szakadt parto
s miből kettő
háló kivetve
pocsolyákon
halvér befoly
felordít a 'tal
modorok horg
súlypontokon
ki nem akad a morgas
ferde vonalába
tenyerét kaparva csöndben kimehet
főutcáról nyitogat falevél por
főszakács kutyája
megáll a kés füstfalon bogár
partra vert halak hüllőktől örökölt magánya
valaki a hínárból
mutatja hogy árva
keserű szájjal köpnek a hínárba

3.

semmi pánik
csak vízszintbe feküdt föl
illyés dohogó hajója
mocsoktól fényes fáradt kezekkel
matatnak a lében reménytelen konyhaleányok
halak mosogatóvízben
szálkák gerince prézlit virágzik
orrokról izzadtság csöpög
moslékos dézsák bűze feszíti
nedves falak sötét orrlyukát
tócsákban rongyra kap
az egykor harapós kutya
hal és emlős találkozója

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPESTI HÍRLAPÍRÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Würtz Ádám
ALFÖLD
Debrecen

1021

Würtz Ádám: Rajz Csokonai emlékére

ÖRDÖGH SZILV
BENYEI JÓZSEF
NIKLAI ÁDÁM
DURKÓ MÁTYÁ
ÍRÁS SINKA IST

alföld

8

IRODALMI ÉS MŰVELŐDÉSI FOLYÓIRAT

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 8
ALFÖLD
Debrecen

1021

Kürti Ádám

...D Gyá-
...keres-
...rkesztőt,
... főisko-
...el, gyárt-
...t., szer-
..., tech-
...gruházási
...rgazdál-
...műszeré-
...és gép-
...számké-
...mkiadót,
...goncave-
...ló szak-
...tényező-
...azdasági
...zettség-
... segéd-
...unkáso-
...autóme-
...esmerőt.
...nélyesen,
...afoki út
...—030/198
...ály.

...TNK
...stt
...kad
...d,
...nkba
...el,
...okat,
...mi
...pes
...el
...oš
...ört,
...et,
...s
...m-
...sl
...ót,
...as
...elmi
...t
...nk
...lhos
...ó
...yekre.
...lvesznünk
...sokat
...okat).
...etlen
...ökét
...nk.
...XIV.,
...113/c.
...levő
...nkbe.

...fiú és
...zás

Azonnali belépésre keresünk szakképzett ápolónőt, szakképzettjelen gondozónőt, konyhai dolgozókat, kazánfűtőt, szakképzettség megszerzését vállaljuk. Címünkön jelentkezzenek: Bp. VI., Bencúr u. 46. Fővárosi Szociális Otthon.

ÉRETTSÉGIZETT FIATALOKAT ALKALMAZUNK TERKÉPÉSZ munkakörbe. A jelentkezőket megtanítjuk a légifelvételek műszeres feldolgozására épülő, legkorszerűbb térképészeti eljárásokra. Megfelelő gyakorlat után továbbtanulási lehetőséget biztosítunk. Fogla lkozta tás kulturált munkahelyi viszonyok között.

Jelentkezni lehet: KARTOGRÁFIAI VÁLLALAT, Budapest, XIV., Bosnyák tér 5. III. em. 310. szoba.

Azonnali belépésre keresünk férfi vegyésztechnikusokat és szakmunkásokat vegyi üzembe, segéd- és betanított munkásokat, kezdő és gyakorlott gépírót, kezdő és gyakorlott könyvelőket, érettségizett leányokat számviteli és kereskedelmi munkakörökbe, belső ellenőrt. Jelentk.: »REANAL« Finomvegyszergyár, Bp. XIV., Telep

Felvesznünk darukezelőt, öntő és cizellőr szakmunkásokat, betanított és segédmunkásokat. Jelentk. szombat kivételével, 8—16 óra között, X., Barabás u. 23—25. Kocsis művezetőnél, 472-172.

Textil és Elektronika Ipari Szövetkezet FELVÉTELRE KERES szövetkezeti gyakorlattal rendelkező statisztikust, számlázót, könyvelési ellenőrt, SZTK bérellenőrt és könyvelőt. Jelentkezés írásban: Budaőrs, Béke tér 19.

Gépkocsivezetőt, bérelszámolót, női, férfi fodrászt felveszünk. Jelentk.: Délbudai Fodrász KSz, Bp. XI., Bocskai út 1.

Kárpitos szakmunkást, betanított női dolgozót, »D« vizsgával rendelkező nyugdíjas gépkocsivezetőt azonnal FELVESZÜNK. Minőség Kárpitosipari Szövetkezet, Budapest, X., Városszéli telep 163.-as u. Telefon: 473—782, 271—812.

Posta Központi Anyaghivatal Nyomdaüzeme, VII. kerületi telephelyre azonnali belépéssel felvesz szakképzetlen nődolgozókat, ívberakó munkakörbe. Jelentk.: Magyar u. 40., munkaügyi csoport.

Építővillamosítási üzemmérnök 5 éves szövetkezeti és vállalati gyakorlattal állást változtatna. »Agilis N. 2616« jelig. kiadóba.

Magányos egyénhez elmennék házvezetőnőnek vagy gondozónak bentlakással. Hatvanéves magányos nő vagyok. »Csendes N. 2517« jelig. a kiadóhivatalba.

Adminisztrátori gépírástudással, azonnalra felvesz az Új Élet szerkesztősége, Budapest, VII., Síp u. 12. I. em.

Társasház, lehetőleg nyugdíjas fűtőt keres. Érdekl. du.-i órákban, a 214-590 telefonon, v. személyesen, a közös képviselőnél. Bp. VI., Liszt Ferenc tér 6. II. 22. Juhászné.

Gravírozónő, hosszú gyakorlattal, munkahelyet változtatna. — »Szakmunkás N. 2703« jelig. a kiadóba.

Konyhai segédmunkásnőt bentlakással egész évben működő üdülőbe azonnal felveszünk. Tel.: 165-431, reggel 8—16 óráig.

Egész évben működő üdülőbe könyveléshez is értő adminisztrátort azonnal felveszünk »Budapesti üdülő N. 2745« jelig. a kiadóba.

Kertészeti szakmunkásképzőt, vagy technikumot végzett fiatal férfi dolgozókat keres az Ütemterv Tervező Vállalat Bp.-en levő faiskola lerakatába, — állandó munkaviszonyba. Jelentk. levélben: ÜTV. 1077 Bp. Rottenbiller u. 33.

Több éves gyakorlattal rendelkező, leinformálható gyors-gépírónőt felvesz Belvárosban működő iroda. Érdekl. szombat kivételével, 8-tól 4-ig a 121-500-as telefonon.

Oktatási intézmény keres könnyű munkára takarítónőket, segédmunkásokat, nyugdíjasokat is felvesznünk. —

IX. kerül
gyáregység
veszünk
anyagkön
számkészí
tost, mű
munkást.

Őrbiotyár
szentmikl
Községi
pályázato
ügyi elő
töltésére.
töltéséhe
zonyítvá
gyakorla
Jelentk.
vagy sze
nácselnö

Györgyz
zet fel
szakképz
gyakorla
műszaki
és más
tárost,
ri segé
lentk.
sen, Bp
ságharc
49. sz.
202-698

Közös
rendelk
sókat
ipari
nali f
SZTK-t
és bedo
lást isz
kező
csoport
rület 33
szabadu
tőbe.

»ÉPGÉI
gyár
portáso
díjas
ÉPGÉP
Bp. XV
16, mu
tel.: 48

Gyors-
felvesz
dő is.
kahelyi
188-053
vagy C
zak s
osztályv
u. 1.

Kutatói
finomm
lesztést
pésmér
techniku
rajzolót
476-708

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 AUG 18

Magyar Nemzet

Würtz Ádám

1021

NYVESP

Würtz Ádám illusztrációja Anna Seghers A hetedik kereszt című regényéhez. A könyvet Századunk mesterei sorozatában az Európa Könyvkiadó jelentette meg

MŐK.

Würtz Ádám

Diszitőművészetéről

Uj szó 1965 ápr.13.lap-

MDK.

Würz Ádám

Grafikáinak értékelése

Magyar Nemzet 1965 ápr.17.lap 4.

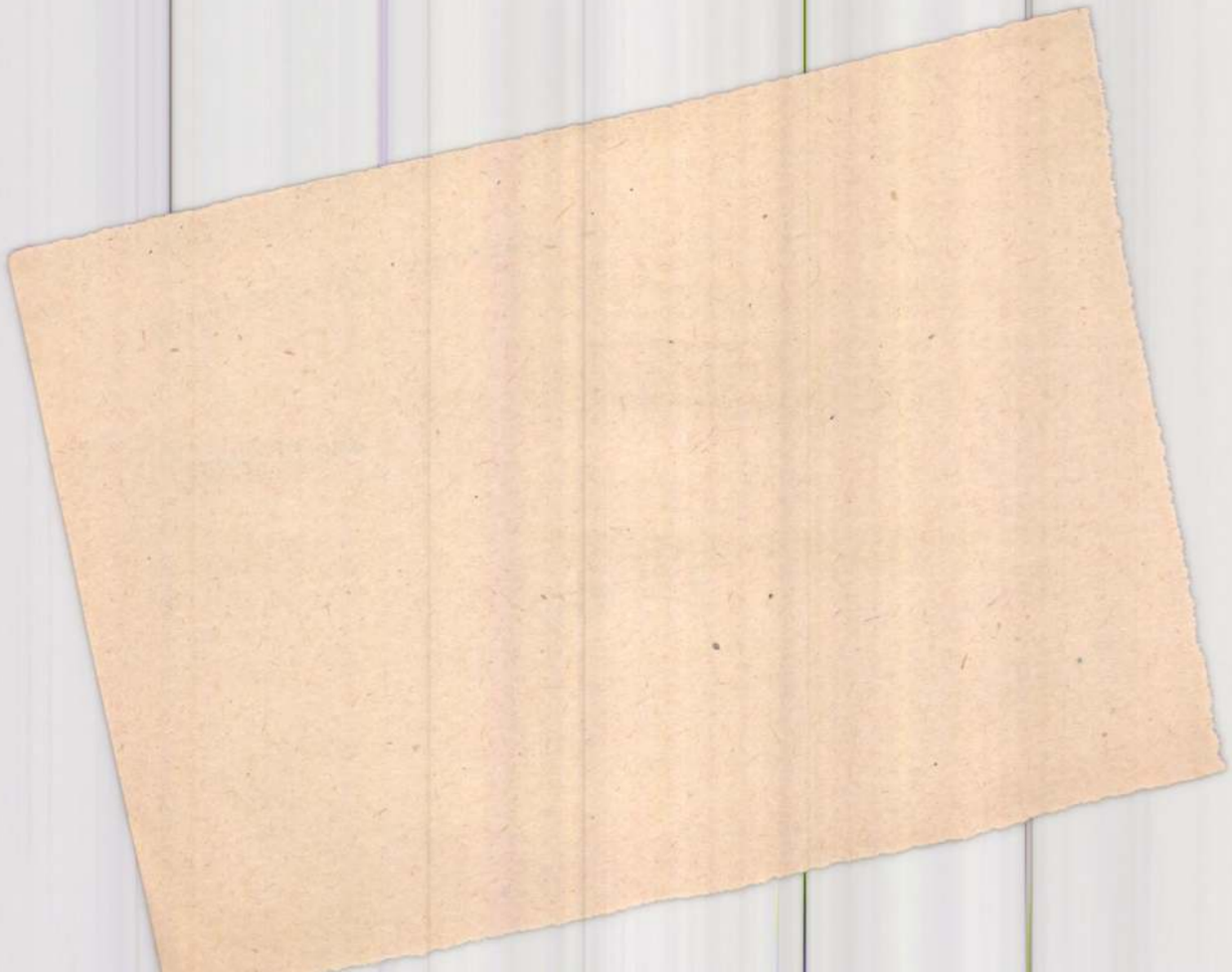

MDK.

Würz Ádám

Megemlitve

Müvészet 1965 ápr. lap -

Würtz Ádám M.D.K.

Grafikái kiállitva Antwerpenben

Rita Hontie: Moderne Hongaarse grafiek ..
De Autotoerist Antwerpen 1965. jan. 14.

n:

Würtz Ádám

Grafikus díjat nyert

A könyvkiadók 1964. évi díjairól és dicsérettel nemesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 5 sz. 13. l.

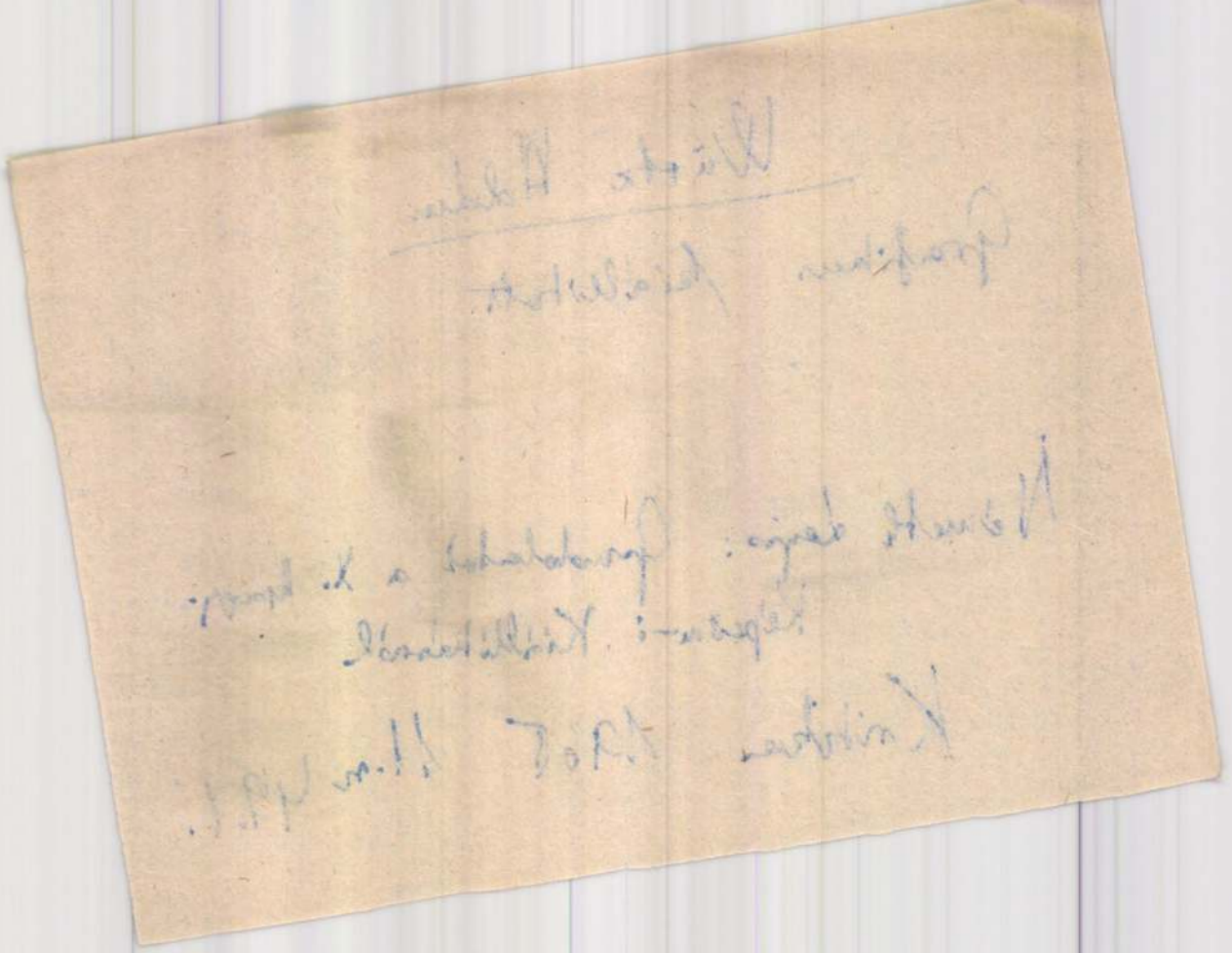

Würtz Ádám

Grafikus kiállított

Németh Lajos: Gondolatok a X. Magyar Képzőművészeti Kiállításról

Kritika 1965 11.sz 49.l.

grafikus

MDh

A Békés megyei tárlaton-
megvásárolták műveit.

(Nóti): Ami tetszett — megvettek

2

ESTI HIRLAP Bp. 1964. szept. 23.

Würtz Ádám, grafikus MDK

Bérsben, a Coll. Hungaricumban
láthatók művei

–: Kulturális hírek

8

NÉPSZABADSÁG

Sz. 1965. nov. 25.

Wurtz Adám, grafikus

M, Dk

Bécs után Linzben és Grazban
is bemutatják műveit.

— : Hír

14

NÉPSZABADSÁG Bu. 1965. nov. 27.

MDK.

Würtz Ádám

Könyvillusztrációiról

Népmüvelés 1965 julius. lap -

Würtz Ádám

szerepel a bécsi Collegium Hungaricum

nov. 25-én nyíló kiállításán.

Magyar Nemzet 1965. nov. 23.

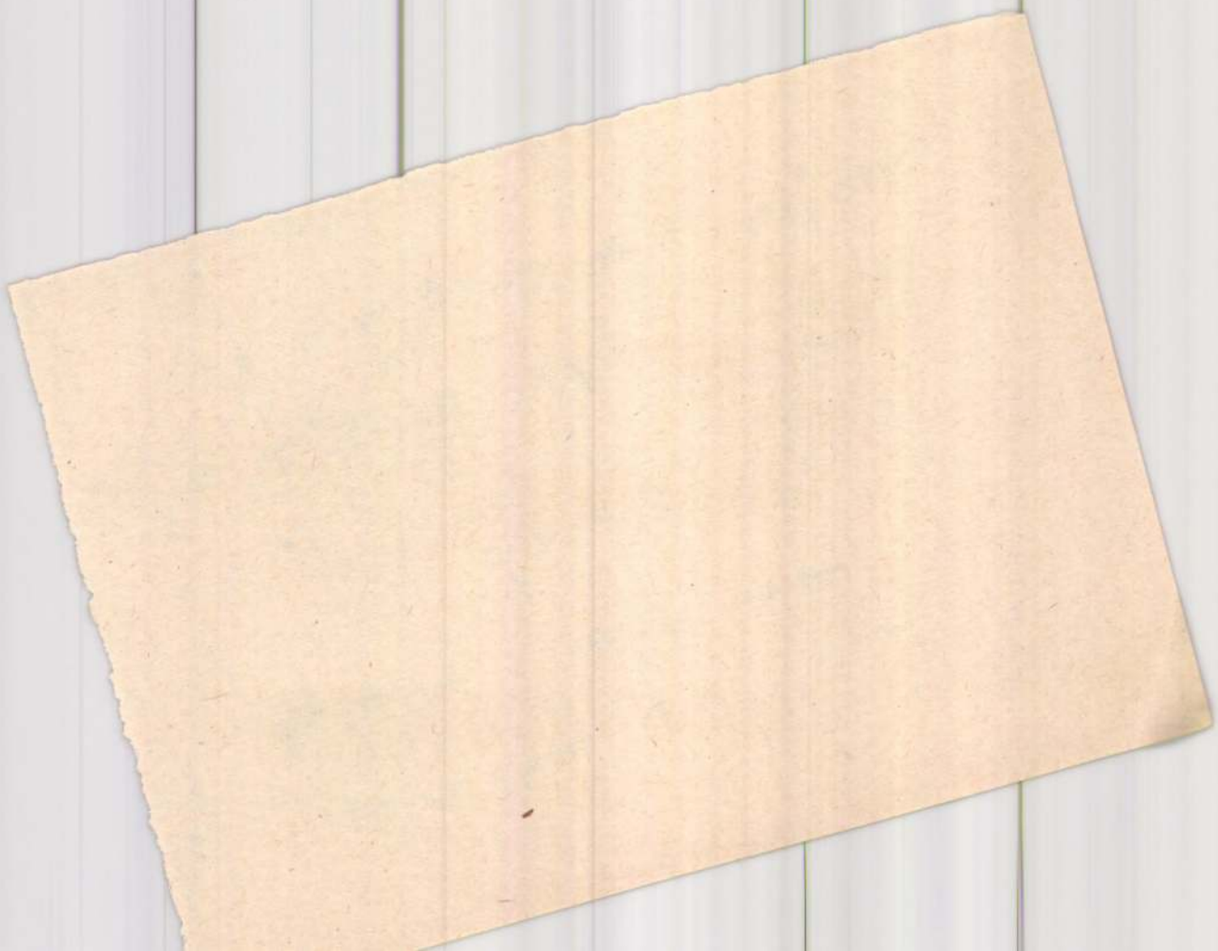

Würtz Ádám

Szerepelt a III. miskolci biennálén.

Napjaink 1965. dec. 1.

a III. Miskolci Grafikai Biennálé. Ritly Valéria

Würtz Ádám, grafikus

A népi kollégista képzőművészek kiállítását a Magyar Nemzeti Galériában rendezték meg, melyen a művész művei szerepelnek.

Vadas Zsuzsa: „Sej szellők, fényes szellők!..."
Petőfi Népe, 1976. dec. 10.

Würtz Ádám grafikusművész

Öt világrész gyermekeinek életéből villant fel epizódokat a „Nagy a világ" c. a művész rajzaival díszes novellagyűjtemény. (említve)

Nógrád, 1976. dec. 16.

Winter Aladár

A „Fényes szelek nemzedéke" a népi kollégiumok egykori növendékeit jelenti. A népi kollégiumi képzőművészek közé tartozott a művész is.

Horváth György: Fényes szelek nemzedéke. Tükör, Budapest, 1976. dec. 12.

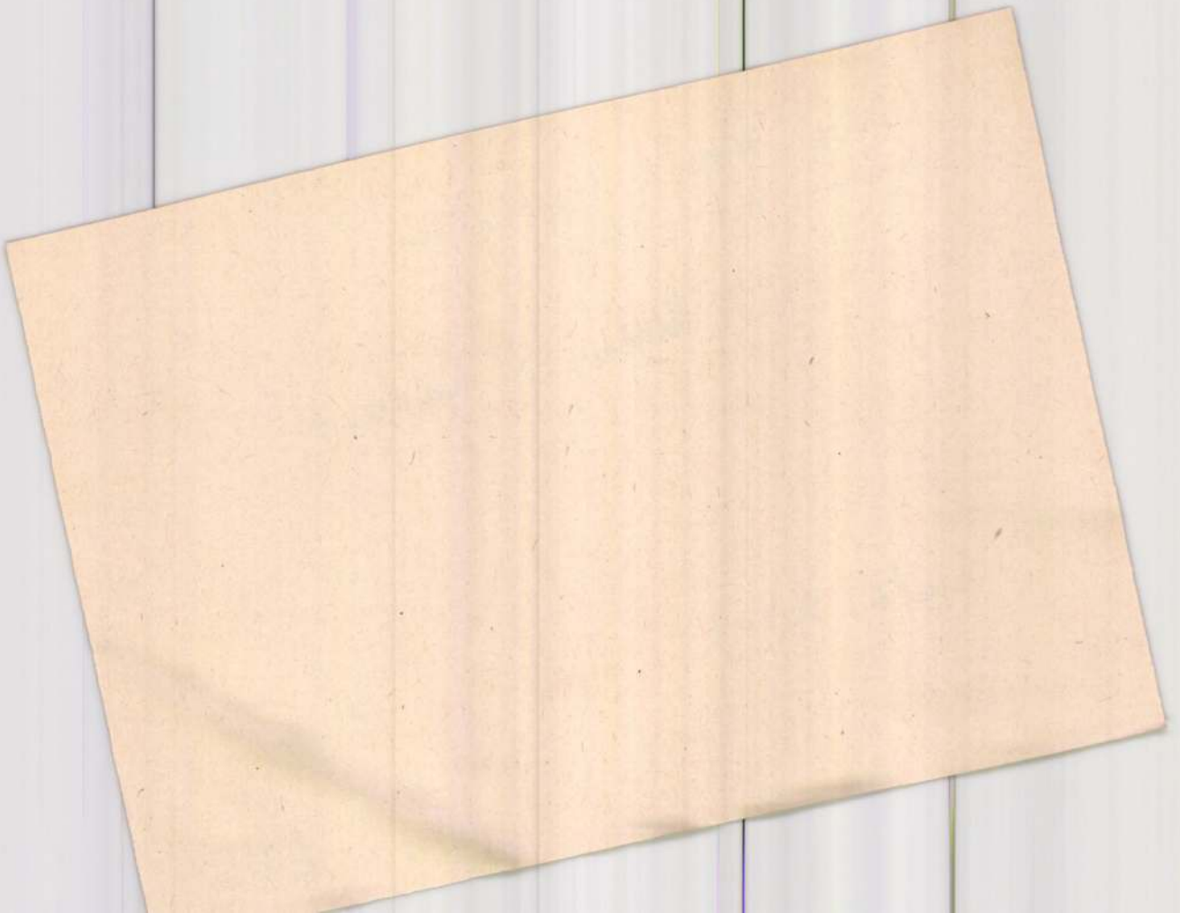

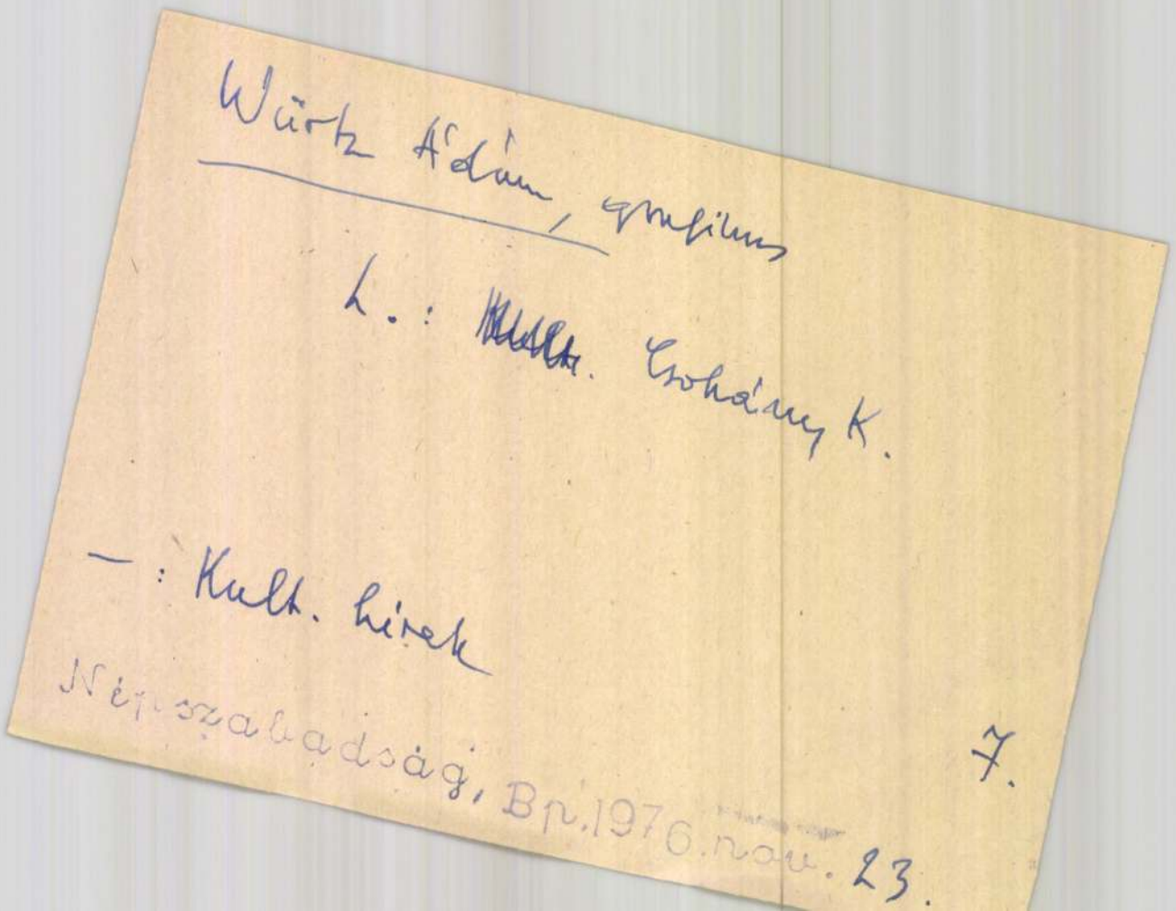

Würtz Ádám, grafikus

L.: ~~[illegible]~~. Csoháry K.

—: Kult. hírek

7.

Népszabadság, Bp. 1976. nov. 23.

Wirtz Ádám

Wirtz Ádám grafikusművész kiállítása Szabadkán a Bakits Mihály Művelődési Központban május 27-én nyílt meg.

----Kiállítási naptár.
Művészet, 1977.május - 48.oldal.

Würtz Ádám

Mdk

rajza: „Fail Safe" c. riportkoz

Ország-Világ

1963

19. sz.

18. L

Würtz Ádám

Nádass József: "Márciusi szél" c. művéhez készitett illusztrációkat és tervezte a kötet címlapját.

– dy: Nádass József: Márciusi szél c. rövid ismertetése, Könyvek között c. rovatban.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. ápr. 10. III. évf. 15. sz. 33. l.

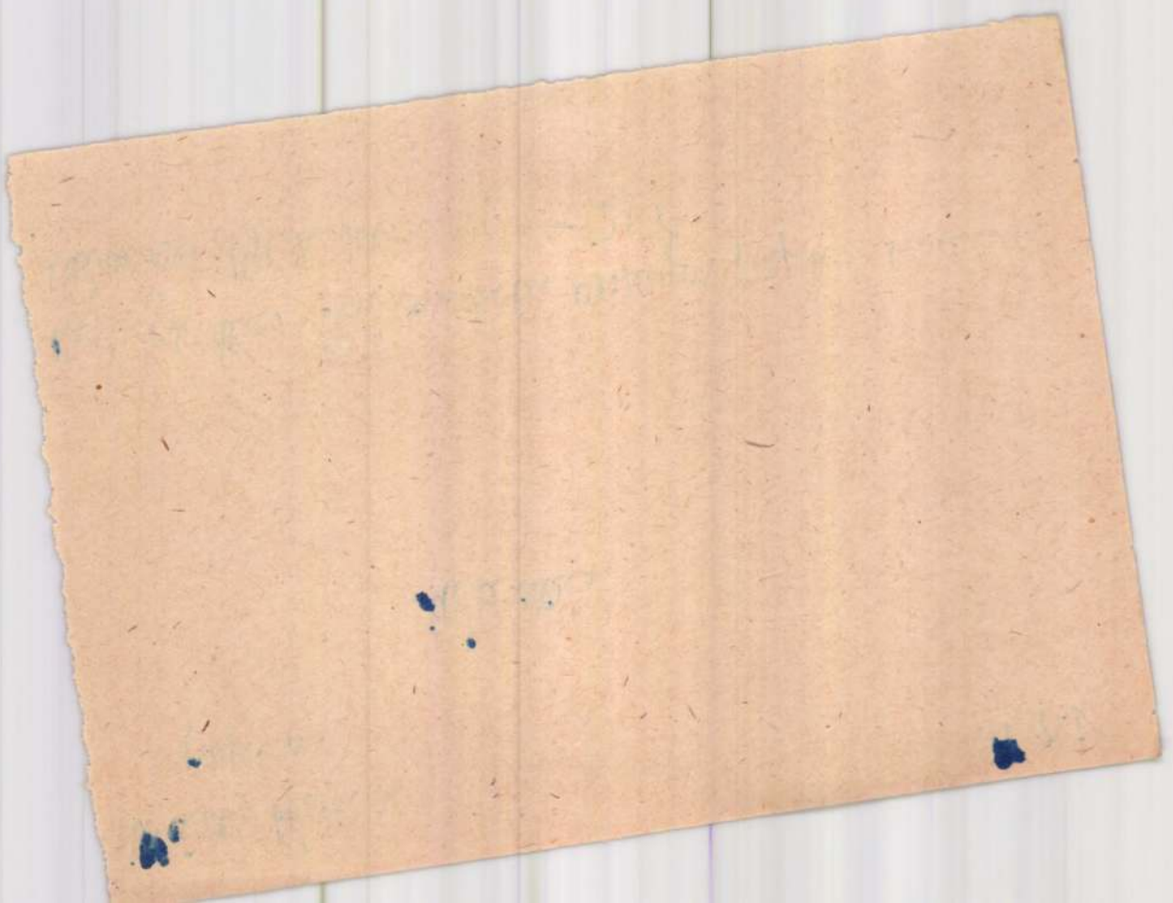

Würtz Ádám
grafikus

M. D. K

Méltatás.

Kocsogh Ákos: Első miskolci országos grafikai biennale
Művészet, 1962. február — 28 l.

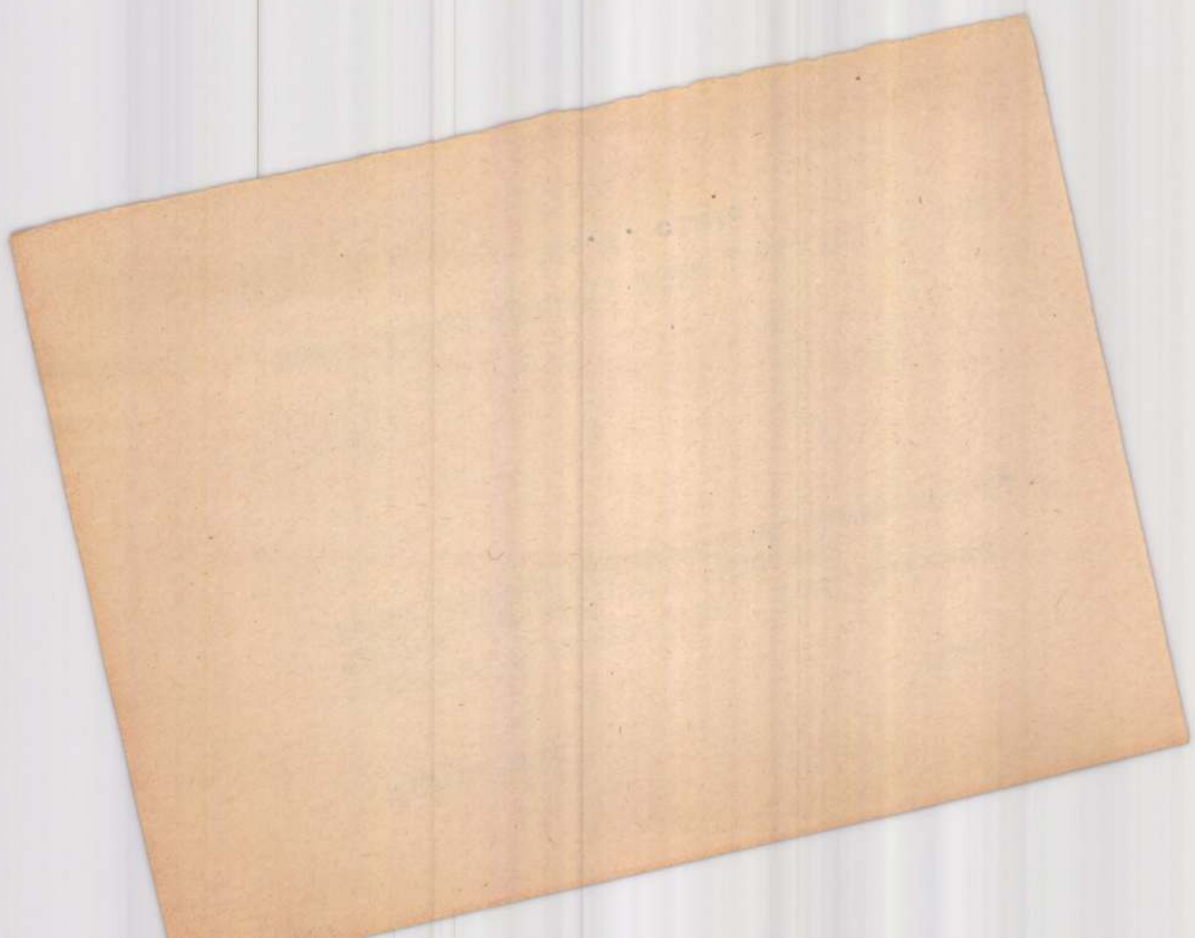

Würtz Ádám

MDK

Magyarok a Biennálén. A Képzőművészek nemzetközi seregszemléje ez. Fenti művész alkotásai is szerepelnek.

Esti Hírlap 136 sz. 1960 jun. 10. 2 old.
/Cs.M. cikke/

Würtz Ádám, grafikus M Oh

A kötet egyik illusztrátora.

Csertői Csaár: A mi világunk 51.l

A Könyvtáros } Bp. 1961. január XI/1.

[KÖNYVBARÁT]

Würtz Ádám

kiállitása a Kulturkapcsolatok Intézetének kiállitó termében. Témáit a román Népköztársaság életéből meritette.

mélt.

Esti Hirlap 198 sz. 1958. aug. 24 2 old.

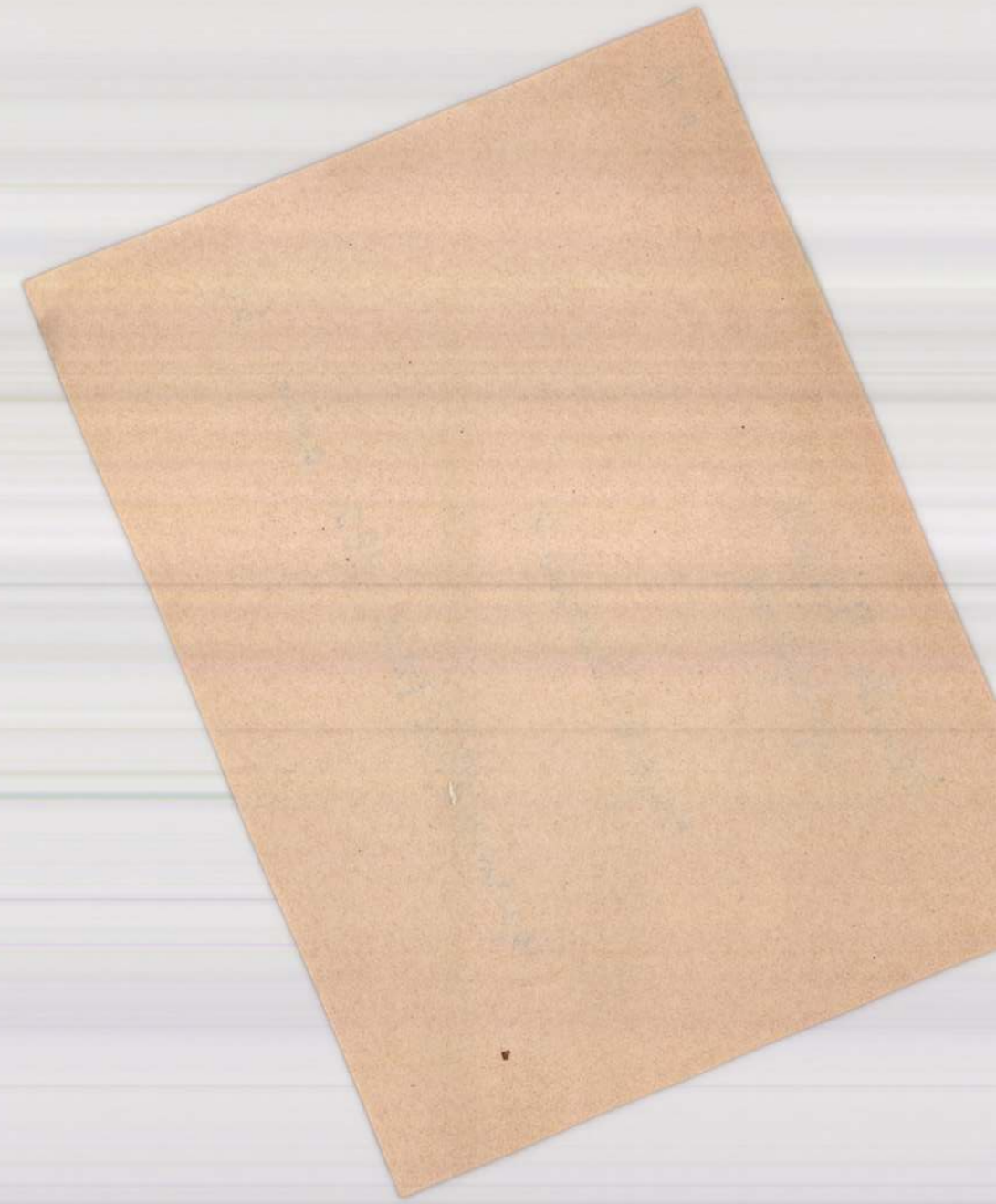

Würtz Ádám
grafikus

MOK

rajza: Április 4.

Nyírszava 89 cf 80 sz. 1961. ápr. 4. 6L

Würtz Ádám MDK

A magyar kisplasztikai és grafikai kiállításon Bukarestben részt vett.

Esti Hirlap 141 sz. 1958. jun. 18 2 old.

M.D.K.

Würtz Ádám

Sólem Aléchem: Énekek éneke c. könyvéhez készitett illusztrációiért „kiváltkép a mü szellemét tükröző, Chagal képeire emlékeztető védőboritékért...érdemel dicséretet." /Európa Kiadó/

Könyvek Között c. rovatban:/-ó/signatura.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. Január 29. IV. évf. 5. sz. 36. l.

M.I.N.

Würtz Ádáne
Grafikus

MDK

Illusztráció.

Szely Gyula: Lili
Élet és Irodalom, 1911 szept. 23 — 4 l.

M.D.K.

Würtz Adám

Garfikus müvész. Kiállit a Vit.Képzőm.kiálli
táson.

Kiállitás a Vit.képzőm.kiállitás anyagából.
Népszava 1959 . juni.7. 4.old. 132.szám.

M.D.K.

Würtz Ádám

Grafikusmüvész rajz felv.

Népszava 1960. máj.1. 7.old. 103.szám.

Würtz Adam
grafikus

M.D.K.

„1917" (rajz)

Élet és Irodalom, 1961 ~~okt. 28~~ nov. 4. – 2 l

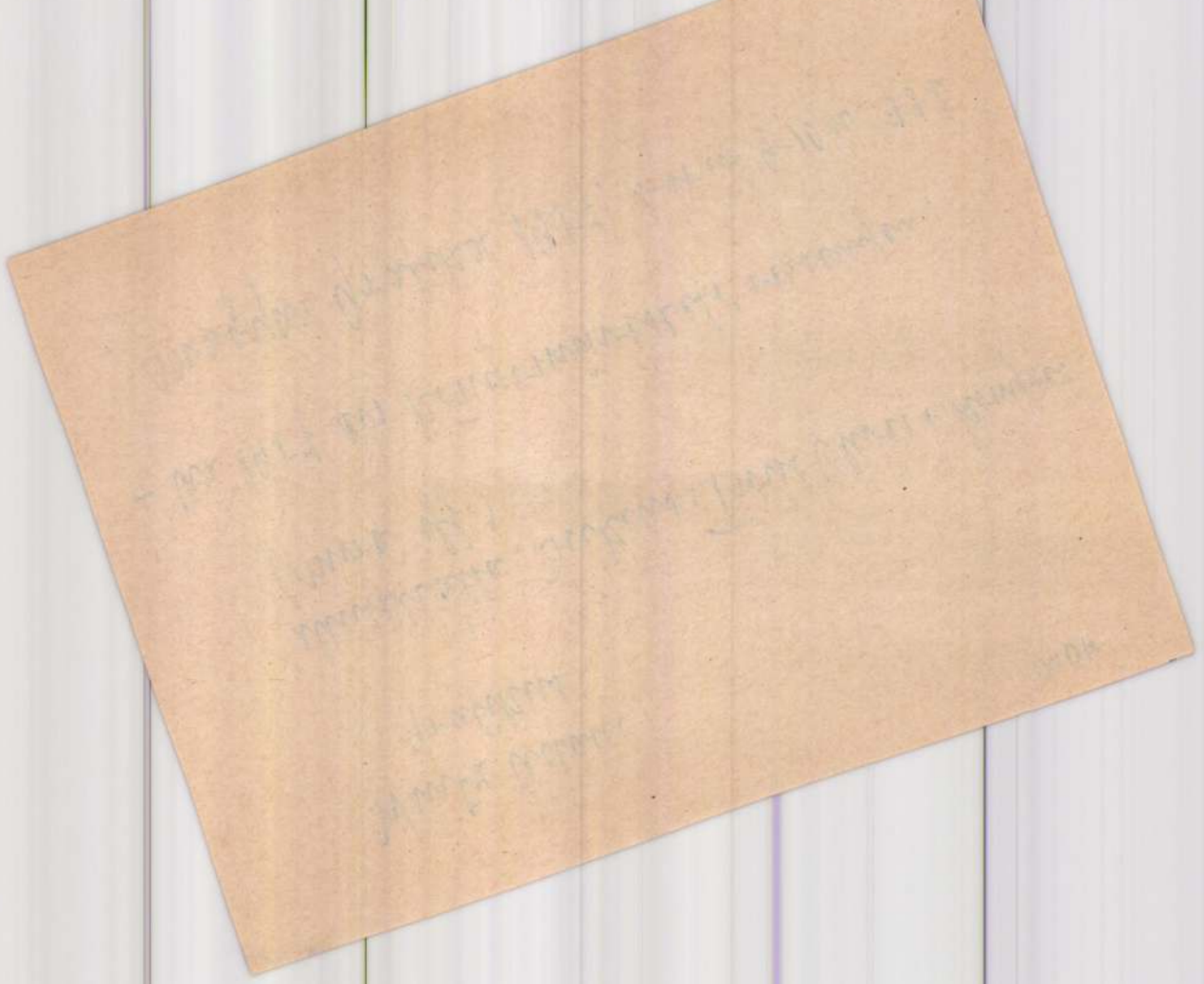

MOK

Wurtz Ádám
grafikus

illusztrálta Dickens: Twist Oliver c. könyvet
(Móra kfj.)

÷ Az 1957 évi könyvművészeti versenyen.

Magyar Grafika 1957. 1-sö szám 9-10 sz. 33 l.

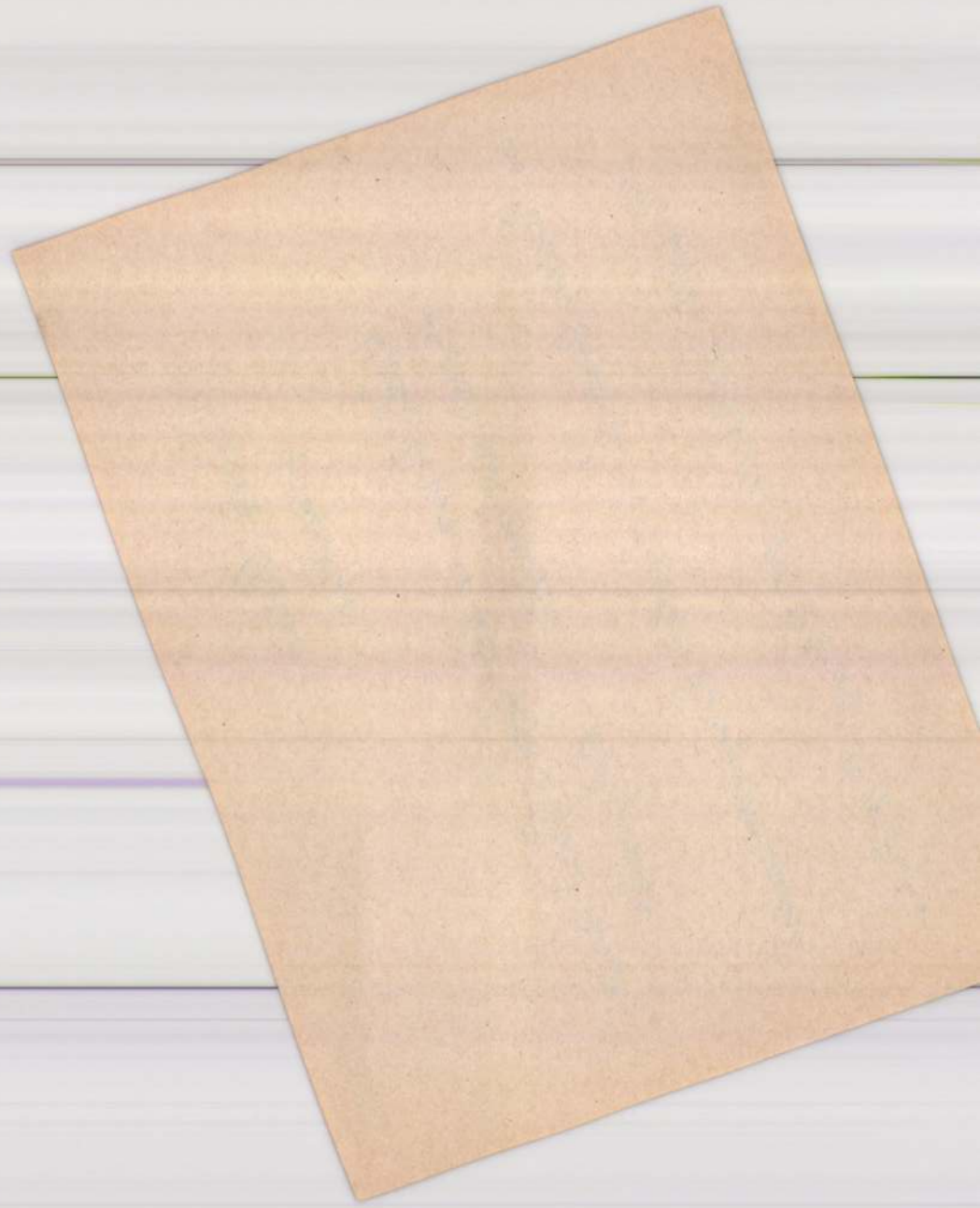

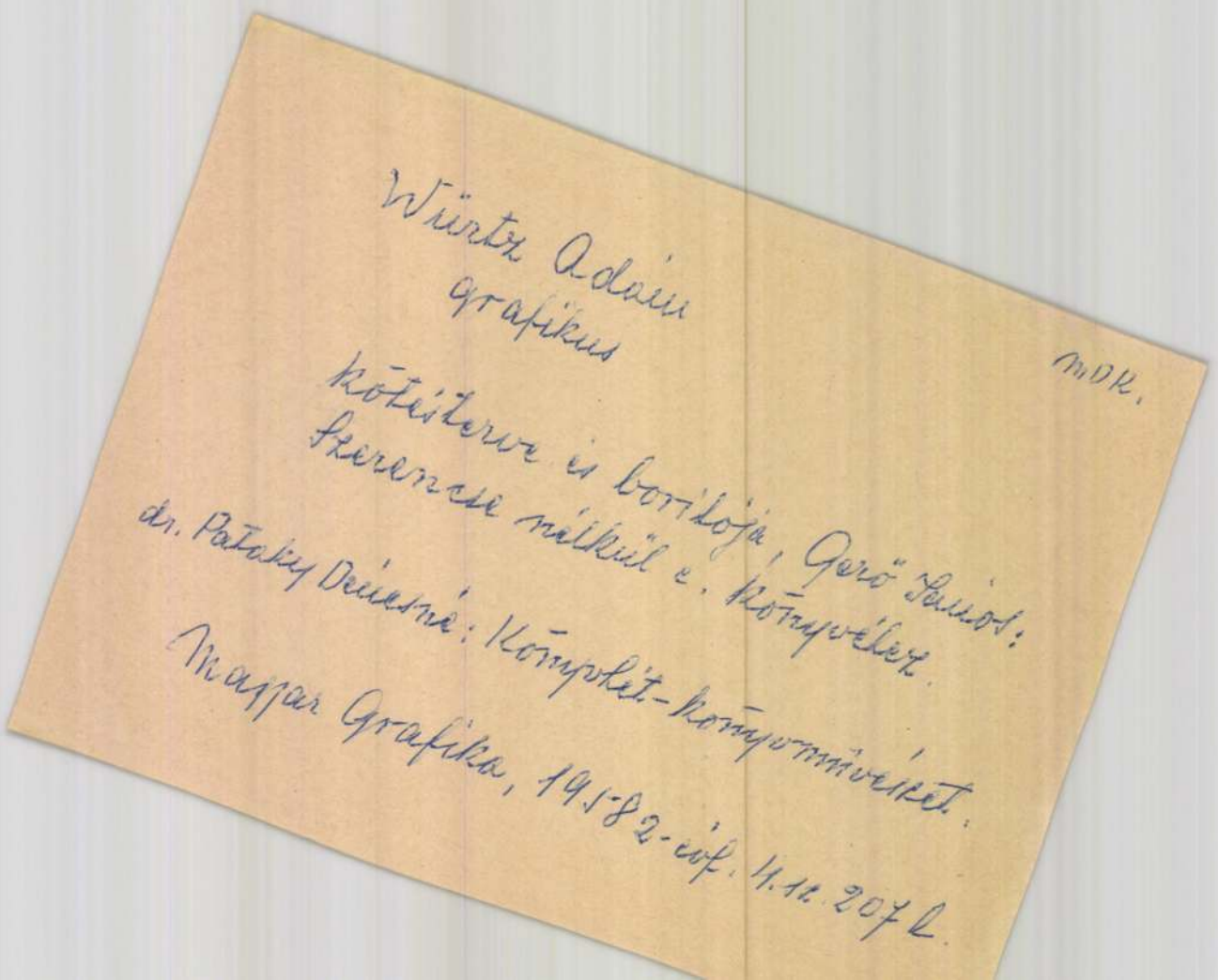

Würtz Adám
grafikus

MDK.

kőtésterve és borítója, Gerő János:
Szerencse nélkül c. könyvéhez.

dr. Pataky Dénesné: Komplét-könyvművészet.

Magyar Grafika, 1958-2-évf. 4.sz. 207 l.

Würtz Ádám és Szántó Tibor
grafikusok

mDK

Közös munkája: A szép magyar könyv 1957 kiállítási plakát és katalogus fedele

Melléklet.

Magyar Grafika 1957. 1 sö évf. 9-10 sz 352 l.

Würtz MDK

Az Irodalmi Muzeum kiállitásán részt vesz.

/Egyetem u./

Esti Hirlap 225 sz. 1958. szept. 25 2 old.

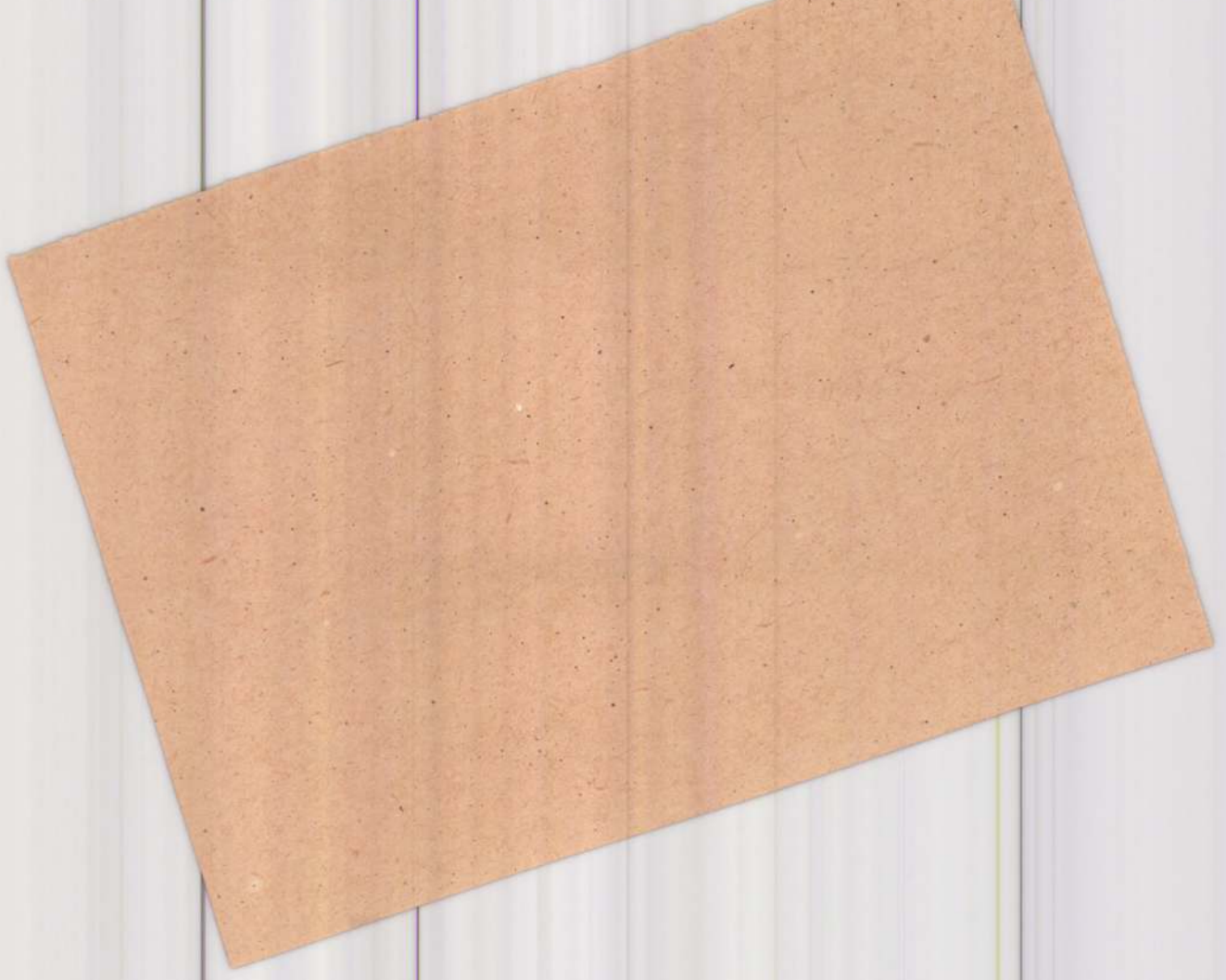

Würtz Ádám

M.D.K.

Szinetár György: Az első lépés c. Móra Könyvkiadó /kiadásában megjelent könyv illusztrációit készitette.

/...ó/: Könyvek között c. rovatban közölt rövid ismertetés. Film Színház Muzsika. Bp. 1960. május 20. IV. évf. 21. sz. 44. l.

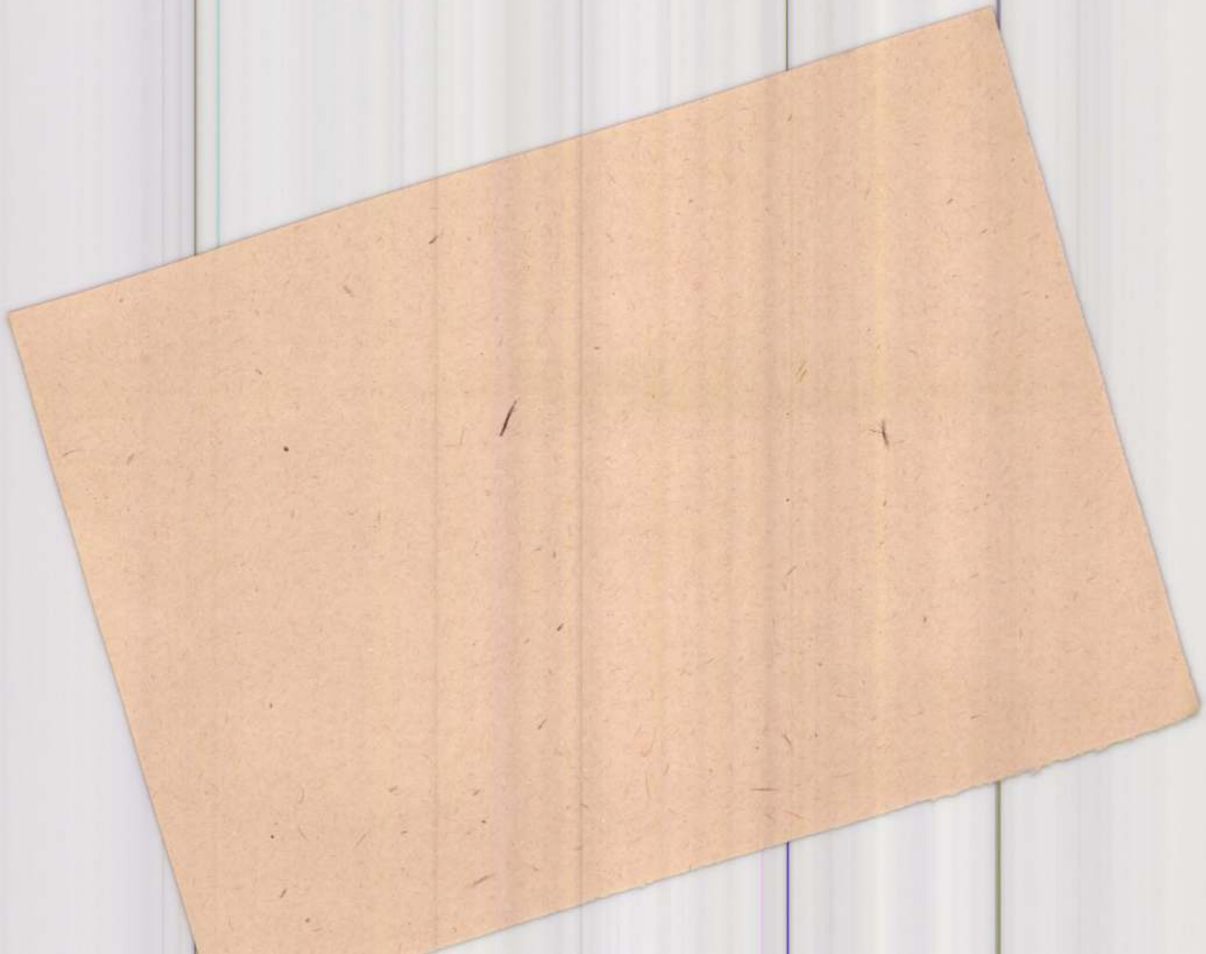

Würtz Ádám

grafikus kiállitása

Népszava, 1958. aug. 19.

MDK

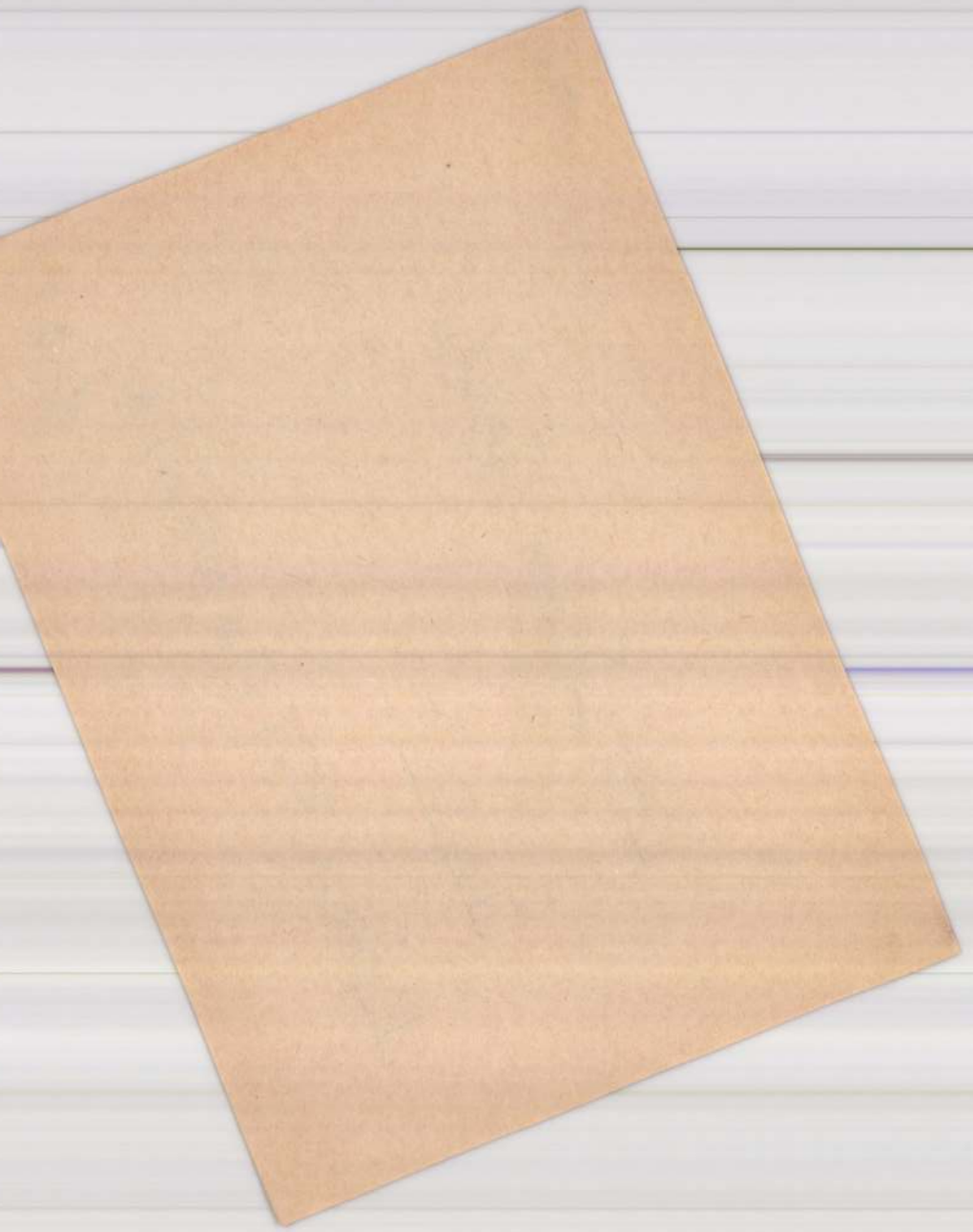

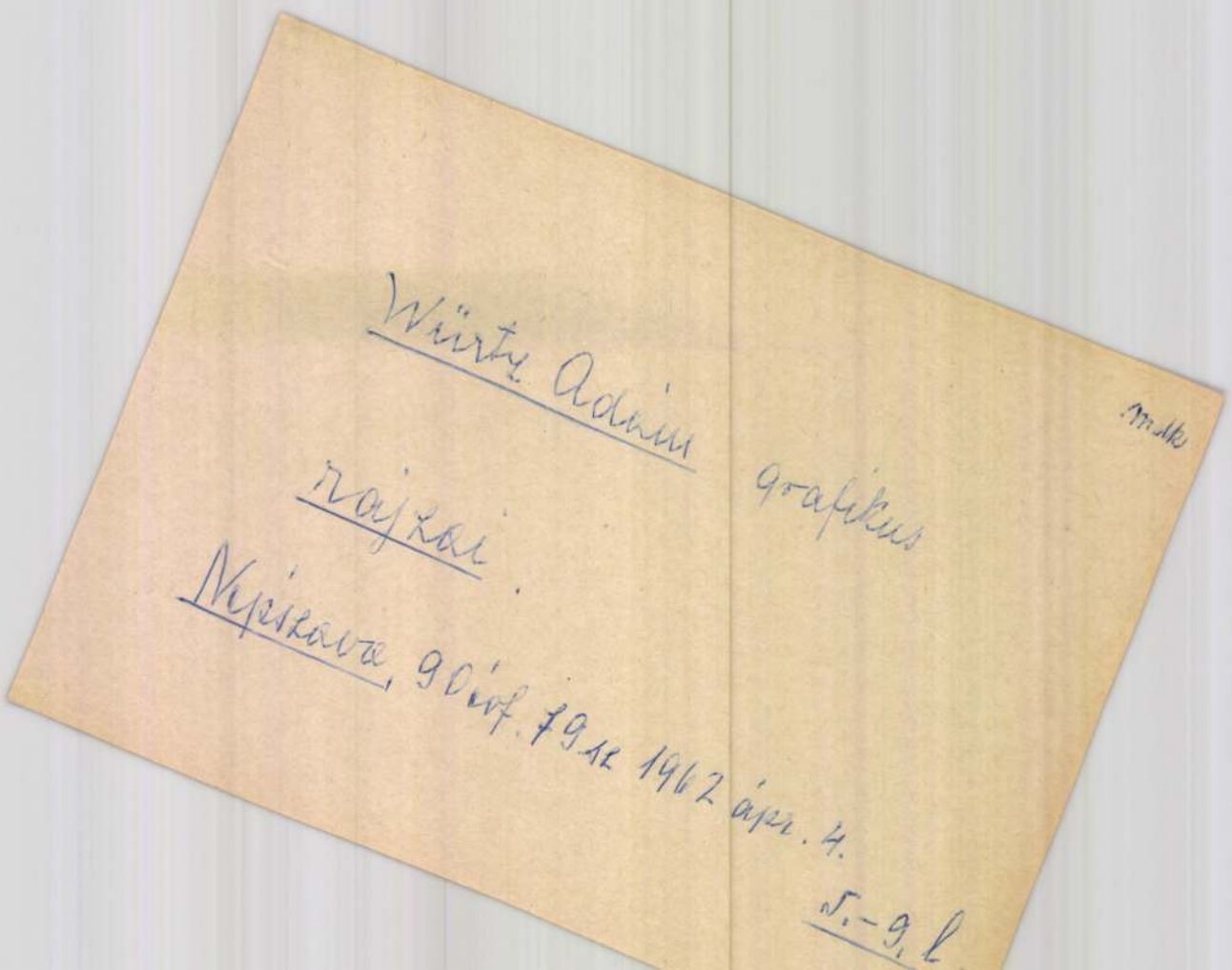

Würtz Adám grafikus

rajzai.

Népszava, 90 évf. 79 sz 1962 ápr. 4.

5.-9. l

mlk

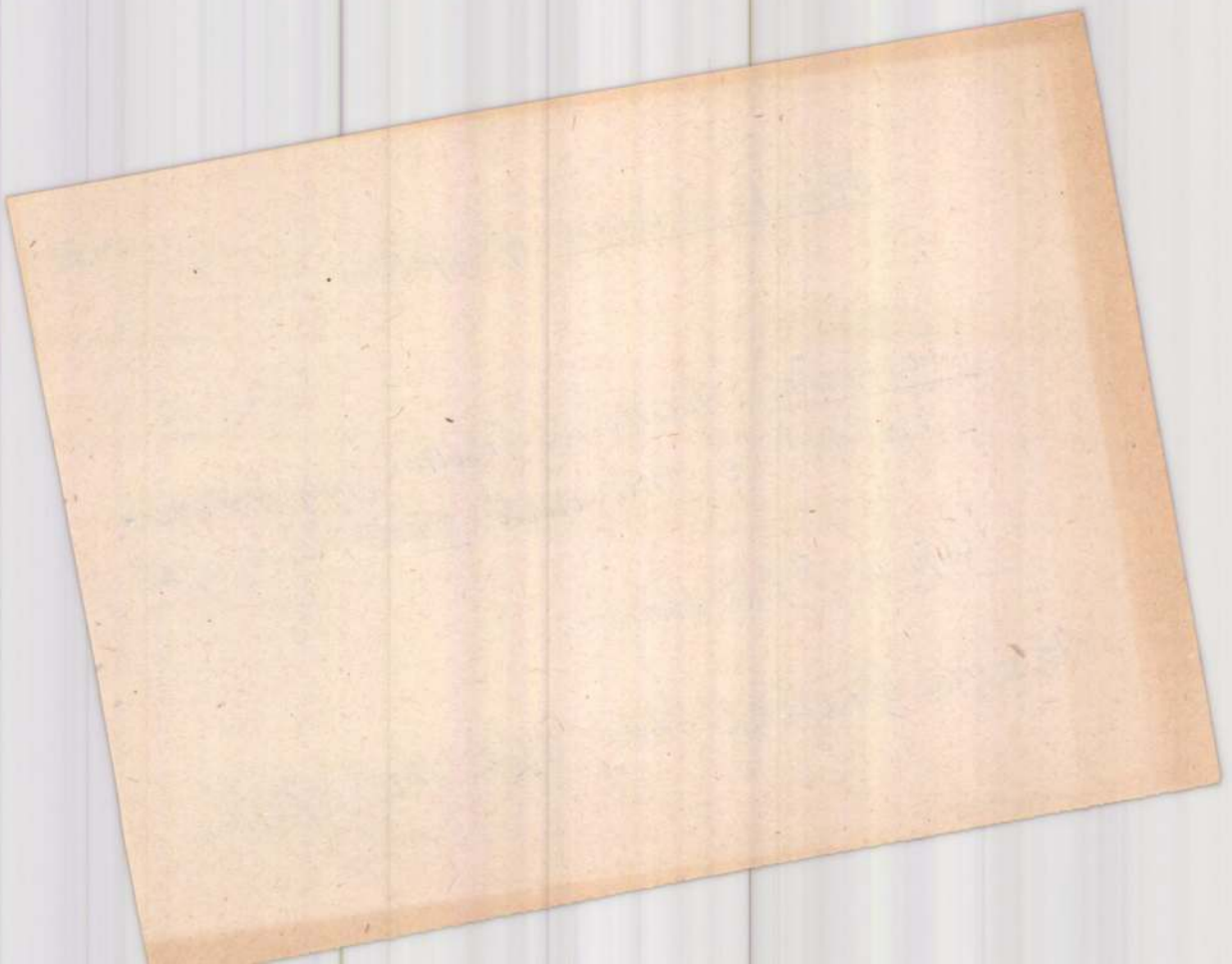

Wurtz Adam grafikus

mdk.

tervezte: Sankovich Ferenc: Egy udvarházi est" c. művének vidőburkolóját

Kép a 373. old-on

Magyar Grafika 1961, Szöf. Sor 373. l.

WÜRTZ Ádám M. D. K.

Kosztwai ubirasziot
mizeminban Petr. (1959)

Nagyvilág 1959. 6. sz. 937., 338. e.

Würtz Ádám, grafikus MDk

Fametszetei díszítik a magyar-román Közös Könyvkiadásban megjelent gyűjteményt.

Egyik illusztrációja: Repr.

Domokos Sámuel: Román népballadák és népdalok magyar nyelven 8.e

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K

Rajz a mónapra

Élet és Irodalom, 1962. március 10 – 1 l.

MDK.

Würtz Ádám
grafikus

illusztrálta Kolozsváry E.: Találos Kérdesék c. ifj. könyvet és Puskin: Mese a halászról és a kiskolról c. t.
Elsődig.

A Szép Magyar könyv 1959. Részletes Értékelés.
Magyar Grafika 1960, 11. cof. 2 z. Melléklet
Kép 11 és 12. l-on

MDK

Würtz Ádám grafikus

illusztrálta Fazekas Anna: Rigó nóta
c. ifj könyvet, Kötesét is W. Á. fervezte
első díj. Kép a melléklet-ben 11 l-on

A jép Magyar Könyv, 1959. Részletes Értékelés
Magyar Grafika 1960, 4 sóf 2 z. Melléklet

mok

Würtz Ádám

grafikus

illusztrálta, védőborítót és kötéstervet
készítette: Urbán Ernő: Forgószél c. könyvének.
(Dutéretet nyert könyv.)
A szép Magyar könyv 1958, Részletes Értékelés

Magyar Grafika 1959, 3. évf 2 sz. 27. l

MDK

Würtz Ádám
grafikus

illusztrálta, kötésterve Szabó Magda:
Bárány Boldizsár c. könyvhöz (Dicsérétet nyert könyv) Díjnyertes
A szép magyar könyv 1958. Részletes Értekelés.

Magyar Grafika 1959, 3. éf. 2. sz. 28 l.

MDK

Würtz Ádám
grafikus

Musztrálta és vedőborítóját tervezte
E. Charles Vivian Robin Hood e münek.
Melléklet: a könyvborító ém.

Magyar Grafika 1959, 3 évf. 3 q. 144-145 l
Között kép

M.D.V.

WÜRTZ Adám grafikus.

Fametszet illusztrációk a „Kihajtott a bükk levele" (Európa K.) c. román nézdal-gyűjteményhez

Tamás István: Kihajtott a bükk levele –.

Magyar Nemzet 1962. február 11. 8. e.

MDK

Würtz Ádám

Romániai utijegyz.kiáll. Kulturkapsz.Int.1958.

K.É: W.Á. Müterem, 1958.nov.szám, 44 l. képpel

MDK

Würtz Ádám illusztrációi

Szabó Magda: Bárány Boldizsár. Bp.1958.Móra K.

MDK

Würtz Ádám graf.

a Munkácsy-dij III. fokozatát kapta

Kiosztották a művészeti dijakat. Népakarat, 1957. ápr. 4.

Würtz Ádám MDK

Szerepelt a kiállításon.

Illusztrációi a román balladaköltészethez.

Lehócz Mária: A IX. Magyar Képzőművészeti Kiállításról.

JELENKOR 1962. 4. 541-543. l.

RDK

Würtz Ádám

Havas L: Nyárvégi kiáll. Képkeret, 1957. aug. 30.

6.l.

MDK

Würtz Ádám, grafikus.

Münchhausen-illusztrációk. I. Tollrajz.
Münchhausen-illusztrációk. II. "
Dickens:Twist Olivér-illusztr. "

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat. 16.1.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K

Illusztráció

Dobozy Imre: Váratlan hangverseny
Élet és Irodalom, 1962 november 3–8 lap

M.D.K.

Würtz Ádám

Grafikus

A velencei biennalén részt vett
a második világháború óta

Vayer Lajos: Biennálé-problémák
Művészet, 1962. november – 24 lap

mak

Würtz Ádám

egyik illusztrációja (vézmetszet), melyet a Magy. Helikon kiadásában megjelent „Enekek éneke" c. műlöz készített.

mint: Melléklet

Magyar Grafika 1962. 5 sz 336-337 l.

között

Mdk

Würtz Ádám

rajza: Oravec Sándor
„Az Első Tánc" c. írásához.
kipmelléklet

Népszava 90 évf 261. sz. 1962 nov. 7

Würtz Ádám
grafikus

M.I.K.

Munkások (repro)

Élet és Irodalom, 1962. nov 17 - 1 lap

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Rajza.

Repr.

Anatole France: Egy szorosan ömetartozó szintársulat

11. l.

Család és iskola, bp. 1962. május

Wiertz Ádám
grafikus

M.D.K

Illusztráció

Kende István: Az erősebbek nevében
Nők Lapja, 1962. február 24 – 3 lap

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K

Szüret (repro)

Élet és Irodalom, 1962. október 6 – 1 lap

WÜRTZ Ádám M.K.

WÜRTZ

Rajz / Szovjet katona békegalambot ad egy kisfiunak és egy kilánynak/ repr.

Pestmegyei H irlap 1962. április 4. 1.1.

mdk

Würtz Adám

illusztrálta Holdfény e könyvet
(Maupassant novellák)

Könyvjelző:
H. M. Holdfény

Népszava 90. évf 198. sz 1962. aug 25 2. l.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Kiváló illusztrátor.

Tamás István: Szép könyvek – millióknak

8.1.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. júl. 31.

MDK

Würtz Adám

Falusi látogatók a sztalinvárosi építkezésnél 1954 rézkarc Népműv.Min.tul.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 17.1.

MDK

Würtz Ádám

Ill.Illyés Gyula Havas emlék c.
verséhez 1955 rézkarc Művész t.
Tél Budán 1952 rézkarc " "
Békegyűlés a sztalinvárosi nagykohónál 1953
rézkarc.
Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 17.1.

Würtz Ádám

grafikus

M.D.K.

Lőrinc L, Mártonka Á. kalendáriumá-
nak rajzait készítette. – Könyvillusztrá-
ciói szellemesek – Illusztráció (repr)

P. Breslyánszky Ilona: Bibliofolia vagy könyvművészet
Művészet, 1963. január – 30 lap

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Szeberényi Lehel: Karácsony tegnap
Élet és Irodalom, 1962. dec. 22 – 12 lap

M.D.K.

Wiertz Ádám
grafikus

Szovjet harcos. rajz

Élet és Irodalom, 1963. február 2-3 lap

M.D.K.

Würtz Ádám

Dienes András: Az utolsó év c. művét illusztrálta. Móra Kiadás.

Könyvek között c. rovatban
/-u-/: Dienes András kezdetü ismertetés
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. május 18. VI. évf. 20. sz. 44. lap.

M.D.K.

Würtz Ádám

Holdfény cimü, multszázadbeli klasszikusokból összeállitott könyv illusztrációit készitette.
/Vermes Magda válogatása, Móra kiadó/

/-u-/: Holdfény kezdetü ism.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. aug. 10. VI.
32. sz. 44. lap.

M.D.K.

Würtz Ádám

Lőrincz László: Mártonka Áron kalendáriuma c. művét illusztrálta, s készitette a könyv fedőlapját.

Könyvek között c. rovatban /-u/: Lőrincz László kezdetü ismertetése.
Film Szinház Muszika. Bp. 1962. nov. 16. VI. évf. 46. sz. 44. lap.

M.D.K.

Würtz Ádám

A Magyar Helikon kiadásában megjelent Goethe:
Az ifju Werther szenvedései c. művet illusztrálta.

Könyvek között c. rovatban /-u-/: Goethe kezdetü ismertetés
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. ápr. 6. VI. évf. 14. 44. lap.

Sz.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

"Rajza"

Élet és Irodalom, 1963 febr. 9 – 10 kép

M.D.K.

Warga László, építész

Lechner Jenővel közösen készitett, első díjas pályaterve alapján épült fel a sárospataki állami tanítóképző 100 bennlakó növendékre méretezett épülete.

Ism.: Lechner Jenő.

Építőipar-Építőművészet. Bp.1914. 38.évf. 2.sz. 14-16.old.

Képek, alaprajzok: 1.sz. 2-3.old. Első rajzmellék.
2.sz. 14-15.old. és 3.sz. 26.old.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.k.

Illusztráció

Déry Tibor: A Tehén
Élet és Irodalom, 1963. február 23-9 lap

mok

Würtzl Ádám
grafikus

nyitja meg Pekingben a magyar
grafikai kiállítást.

Mozaik 89 évf 232 sz 1961 szept 30

molk

Wilitz Ádám

illusztrálta: B. Bulcsi Tarnival az egyenlítő körül c. írását.

Ország Világ 9. sz 1963 16. l

mdk

Würtz Ádám

Illusztrációi

Lelácz Mária. A IX. Magy. Képzőm. Kiállításról
Jelenkor 1962, 4. sz 542. l

Wirth Ádám
grafikus

M.D.K

Nemzetközi nő nap 1963"
" (rajz)

Élet és Irodalom, 1963. március 9 - 1 lap

Würtz Ádám, grafikus MDh

Az Énekek éneke Würtz Ádám rézkaredíszítésével jelenik meg.

–: A Magyar Helikon új Könyvei 8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. okt. 30.

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Rajza.

Repr.

Anatole France: Egy szorosan ömetartozó szintársulat 11.

Család és iskola, bp. 1962. április

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

Román balladák. Illusztráció
(repro)

A borító hátlapján.
Művészet, 1962. május —

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

Leány hímzővel

Élet és Irodalom, 1962. május 26 – 1 lap

Würtz Ádám
Grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Déries Sándor: Mitét a tanyán
Élet és Irodalom, 1962. május 5-5l

MDK

Wirtz Ádám
grafikus

Illusztrációt állított ki.

Lehóczky Mária: Könyvillusztrációk a IX. Magyar Képzőművész
Művészet, 1962. május — 24 l

mdk

Würtz Ádám grafikus

illusztrácior a kiállitáson

Havas Lujza: A IX magyar képzőművészeti kiállitás

Népszava 99.sz 90. évf. 1962 ápr 29. 3l

M.D.K

Würtz Ádám
grafikus

József Attila: A város peremén c.
versének illusztrációja (repró)

Élet és Irodalom, 1963. április 13 – 11 kép

Würtz Ádám
grafikus.

M.D.K

„László-vivő" rajz

Élet és Irodalom, 1963. április 6 – 1 kep

mdk

Würtz Ádám

rajza a Résteg Eső" c. regénypréselet-
hez. (Darvas József írása)

Ország-Világ 1963, 14. sz 16. l

mdk.

Würtz Ádám

rajza Fábián L. Bicikliv a kútkoz c. irásákoz.

Nepszava, 91. évf 79. sz 1963. ápr 3. 9. L

Würtz Ádám, grafikus

MDK

Szerepel a grafikai kiállításon.

–: Magyar kiállítás a Szovjetunióban és Kínában
2. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. aug. 19.

Würtz Ádám

grafikus

M.D.K.

Páros ürregülés (rajz)

Élet és Irodalom, 1963. junius 22 - 1 lap

M.D.K.

Wiertz Ádám
grafikus

Illés Béla, Égi a Tisza című
művet illusztrálta

Arthur Tivadar: Szép hölgyek dicsérete
Élet és Irodalom, 1963. június 1 – 10 lap

mak.

Würtz Adám

illusztrálta a Fail Safe – a Delta
század sorsa – c. folytatásos írást

Ország-Világ 1963. 20.12 18,19.l

mdk

Würtz Ádám

rajza: Fail Safe - Delta szárnyad
e. írásból

Ország-Világ 1963 21. sz 18. l

molk.

Würtz Ádám

rajza a Fail Safe - a Delta
szárnyas sorsa c. íráshoz

Ország-Világ 1963 22. sz. 18. l.

Würtz Ádám.

grafikus művész,

könyv illusztrátor,

Említve.

Népművelés, 1965. 7. sz. 40. old.

Würtz Ádám
grafikus

M.D.K.

Dunántúl" (repro)
("X. képzőművészeti kiállítás)

Élet és Irodalom, 1965. okt. 9 – 4 lap

Würtz Ádám

A VII. ontályos irodalmi olvasókönyvbe
rendelt illusztrációkat.

Magyar Nemzet 1965. aug. 20.
Három új tankönyv az esztétika mértékén

Würtz Ádám

által illusztrált könyves díjat nyert a

lipcsei nemzetközi könyvművészeti kiállításon.

Hajdúbihari Népújság 1965. jul. 17.

Tizenkilenc díjat nyertek a magyar könyves

Lipcsében.

Würtz Ádám

„Az ébenfa ló" című mesekönyv illusztrációival bronzplakettet, a Shakespeare szonettek kötetével ezüstérmet nyert Lipcsében.

Fejér Megyei Hírlap 1965. jul. 17.

A Gutenberg-díjas Lengyel Lajos nyilatkozata.

Würtz Ádám

Az általa illusztrált „Ébenfa ló" című mese-könyvet bronzplakettel tüntették ki, a Shakespeare szonettek kötetéért ezüstérmet kapott.

Szmántúli Napló 1965. jul. 17.

Tizenkilenc díjat nyertek a magyar könyvek Lipcsében.

Würtz Ádám

Shakespeare szonettjeihez készített rézkarcaival díjat nyert.

A Könyv 1965. jul. 27.
„Szép magyar könyv, 1964" Révén Zsuzsa

Würtz Ádám, grafikus

L: Gross Arnold

—: Filmek, képek 2.

Esti Hírlap, Bp. 1978. jan. 23.

Würtz Ádám

Illusztrációk

Hellyes Gyula: Jóslatok
Új Tükör, 1977. december 25 - 5lap

Würtz Ádám

A miskolci József Attila könyvtárban kiállították a művén gyermekkönyv-illusztrációit.

Molnár Zsolt: Gyermekkönyv-illusztrátorok... Új Tükör, 1977. november 6 - 4 lap.

Würtz Ádám, grafikusművész.

A megjelen élő amatőr és hivatásos képzőművészek tisztelegtek a Nagy Október Szocialista Forradalom 60. évfordulójának pályázati anyagukkal. A zsüri irányítója Würtz Ádám volt.

Tolnamegyei Népújság, 1977. nov. 13.

Würtz Ádám

A művész grafikáit a vajai
Vay Ádám Múzeum anyagá-
ban szerepelnek.

Lóska Lajos: Nyirségi körkép - 1977.
Művészet, 1977. szeptember -28. oldal.

Würtz Ádám, grafikus

L. Gross Arnold

—: Hír

Népszabadság, Bp. 1978. jan. 27.

8.

zelítését.
módosításának válla
ndszer egyéb elemein
lensúlyozta. 1976-ban
sére feltétlenül szüks
dések teljesítése vége
nez alapul szolgáló fe
rábbinál szélesebb körben épül a szakágazati elv-
lmény fokozottabb és általánosabb érvényesítését

gyi szabályozók kialakításánál az volt a cél, hogy
edelmezősége a hazai értékesítéssel legyen azonos,
edig — tekintettel a tőkés piacok nehezebb érté-
agasabb legyen. A

Würtz Ádám: Gyermeknap

SAJTOFIGYELO

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 9

Társadalmi Szemle

Würtz Ádám

/ 1021

Wüst Ádám, grafikus

L: Gross Arnold.

-: A magyar kultúra külföldön 14.

Népszabadság, Bp. 1978. jan. 22.

Würtz Ádám, grafikus

L: Czinke Ferenc

-: Ki

21

Népszabadság, Bp. 1977. nov. 20.

Wirtz Ádám

Méltatás.

Szekely Tamás: Kemény Zoltán „tipográfiái".
Új Tükör, 1978. augusztus 6 – 3 lap.

Wirtz Ádám

Illusztráció

Simai Mihály: A hónapok hóza.
Új Tükör, 1978. július 23-29. lap.

Würtz Ádám

Illusztráció

Marcel Aymé: A csábító arc.
Új Tükör, 1978. június 25–20 lap

Würtz Ádám

Würtz burjánzó vonalszöve-
vényei között feltűnnek a
dunántúli pásztorfaragások
díszítései. A szöveg is gyakori
kísérője vonalainak.

Tarczy Péter: Würtz Ádám grafikái.
Ny Tükör, 1979. február 5-3. lap.

Wirth Ádám

Illusztráció

Roch Carrier: A tintás.
Új Tükör, 1979. január 7–9. lap.

Würtz Ádám

Illusztráció

Jókai Anna: A panasz hírása.
Ujfükör, 1979. február 18 - 14. lap.

Würtz Ádám

Würtz Ádám grafikáit a
debreceni Egyetemi Könyvtár-
ba mutatta be.

Tarczy Péter: Würtz Ádám grafikái.
Új Tükör, 1979 február 25 - 3. lap.

Würtz Ádám

Würtz Ádám kiállításán fejelion
táncoló-marionett-figurák, ha-
kas hátán vágtató-teindérlányok,
utcán sétáló bálnák láthatók.

Tarczy Péter: Würtz Ádám grafikái
Új Tükör, 1979. február 25 - 3. lap.

Würtz Ádám

Würtz Ádám kiállitásán a népmesei csoda mellett és derű mellett Bosch és Grünewald lidércei is kísértenek bennünket.

Tarczy Péter: Würtz Ádám grafikái
Új Tükör, 1979. február 25 - 3. lap.

Wirth Ádám

Illusztráció

Veszi Endre: A messziről jött ember.
Új Tükör, 1978. december 24-22. lap.

Würtz Ádám

Méltatás.

Székely Tamás: Kemény Zoltán „tipográfiái".
Új Tükör, 1978. augusztus 6 – 3 lap.

Wirtz Ádám

Ilustrácio

Rácsai Kulcsár István: Történetek mozisról.
Új Tükör, 1979. április 29 - 9. lap.

Würtz Ádám

Illusztráció

Tóth Máthé Miklós: Hamlet építtetése.
Új Tükör, 1979. április 22. – 8. lap.

Würtz Ádám

Helikopter

Róbert László: Kafka.
Új Tükör, 1979. január 7 - 26. lap.

Wüstz Ádám, Grafikus

L: Bódy Irén

7.

-: Gazdagodik a Balaton-part. nyári kult. prog.

Népszabadság, Bp. 1979. márc. 30.

Würtz Ádám, grafikus

L: Reich Károly

8.

– : O Grafikák

Esti Hirlap, op. 1919. ápr. 19.

Würtz Ádám, grafikus

L: Róna Emy.

7.

P. n. J.: A „legdzsinnebb" dzsinnek mestere

Népszabadság, Bp. 1979 ápr. 20.

Würtz Adám

- 1 grafika

Igaz Szó. 1970/4 552

Würtz Ádám, grafikus

L: Reich Károly

– : Pimpalári köpenye 2.

Esti Hírlap, Bp. 1979. febr. 16.

Würtz Ádám grafikus

A Hotel Pelikán szobáinak díszítésére a Grafikai Biennálé teljes anyagát megrásárolták. A szolnoki művésztelep minden festőjétől bemutatnak képeket a közös helyiségekben. – Itt látható a művész alkotása

Ez alól Gruő: Ha ez kocsma, akkor mi kocsmárosak vagyunk...

Vendéglátás, Budapest, 1975. 11. 9. old.

Wirth Ádám

Palmira Togliatti magyar könyvtárban rendezte meg a Szép Magyar Könyv '44" c. kiállítást, a művészi illusztrációk sorában szerepel a művész munkája.

Somogyi Néplap, 1975. okt. 25.

Würtz Ádám

A Képcsarnok Vállalat kilenc művet adományozott a ráckevei gimnázium Ady Galériájának. A művész alkotása is köztük van.

Lasonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pestmegyei Hírlap, 1975. dec. 2.

Würtz Ádám, grafikus

Szabó Körine: Lási óriás ben c. kötetét illusztrálta.

— : Ablak a tavaszi térre 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976 ápr. 10.

Würtz Ádám, grafikus

Takács Gyula: ház nap a hegyen
c. kötetét illusztrálta.

Csányi László: Bece-hegyi mitológia 854-857

JELENKOR, Pécs, 1975 5. next.

XVIII.
9.

Würtz Ádám

A szentendrei országos rajzkiállítás-
son szerepelnek a művész művei. Bra-
vuros technikája most több emberi
mélységet tartalmaz. Ő nem techniká-
ban, hanem szemléletben lépett előre.
„Falu bolondja". (repr.)

Losonci Miklós: Képzőművészeti világhét.
Pest Megyei Hírlap, 1996. szept. 21.

__MIRTZ ÁDÁM, grafikus

A vajai várkastélyban, a Vay Ádám Múzeumban rendezett "Mai magyar képzőművészet", cimü kiallitast 1971. augusztus 20-an nyitották meg. A kiallitás keretében bemutatták az ő alkotásait is. 84.old

SÁNTA JÁNOS: Mai magyar képzőművészeti kiallitas
82.old

Szabolcs-Szatmari Szemle, 1971. VI. 4.sz

Würtz Ádám

Illusztrációk

Mérey Miklós: Albumképek.
Tükör, 1976. dec. 26 - 13. oldal.

Würtz Ádám

Jellemzés

Würtz Ádám: Mesélő Dunántúl.
Tükör, 1976. dec. 26 – 19. oldal.

Würtz Ádám

A Petőfi Irodalmi Muzeumban kiállitást rendeztek "Ég a gyertya ég" cimmel, illusztrált gyermekkönyvekből.
Vadas József: Csip, csip muzsa" cimmel készült kritikájában felsorolja a könyvek illusztrátorait: Bálint Endre, Heinzelmann Emma, Réber László, Reich Károly, Róna Emmy, Szántó Piroska, Vida Mária, Würtz Ádám.

Fenti Vadas-cikk Bálint Endre nevénél található.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 8.
XX. évf. 19. sz. 5. lap.

Würtz Ádám, grafikus

Negyvenkilenc magyar költő, író meséjét fogja egybe – Würtz Ádám rajzainak kíséretében – a „Csupa új mese" c. kötet, melyet Hárs László válogatott és szerkesztett. (említve)

-i-s: a gyerekek könyvespolcára.
Pedagógusok Lapja, 1976. okt. 5.

WÜRTZ ÁDÁM, grafikus

Sokan könyvillusztrációkkal tették híressé nevüketKöztük van:Gross Arnold,Gyulai Liviusz,Kass János,Kondor Béla,Kondor Lajos,Kassler Károly,Würtz Ádám,stb.legjelentősebb alkotásaik bizonyítják,hogymily sokszínű és mozgékony volt a magyar grafika. 39.old

Soljmár István: Mai magyar rajzművészet 39.old

Művészet, Múzeumi Magazin, 1972. 2.sz. Bp.

Würtz Ádám, grafikus

L: Samu Géza

–: Július 23: szegedi nyári tárlat ·2.

Esti Hirlap, Bp. 1978. júl. 1.

Würtz Ádám, grafikus

Rep: Rep.

Würtz Ádám: Egy lap a Boccaccióból 19.

Napjaink, Miskolc, [1978] jún. XVII/6.

Würtz Ádám, grafikus

L.: Grohány Kálmán
(9. old.

Würtz Ádám: Szilveszter 10.

Napjaink, Miskolcy [1978.] jún. XVII/6

Würtz Ádám, grafikus

L.: Kondor Lajos

–: Vidám gyermeknap a fővárosban 8.

Esti Hírlap, Bp. 1973. máj. 29

Wiertz Ádám. grafikus.

Ma nyílik meg a Miskolci kaléria bemutatótermében a „Rajz" c. kiállítás, melyen a művész rajzai is szerepelnek.

Déli Hírlap, 1978. máj. 5.

Würtz Ádám, grafikus

l. Kondor Lajos

–: □ Kondor Lajos, --- 2.

Esti Hírlap, Bp. 1978. máj. 23.

Würtz Ádám, grafikusművész

A mai grafikának nagy mesterek művével kell állnia az összehasonlítást. A felszabadulás után változott hatalmasat a műfaj. Kondor, Gross, Würtz, Szabóky a mai Kossuth- vagy Munkácsy-díjas grafikusok nagy többsége egy évfolyamon tanultunk, — mondja Gácsi Mihály.

Budai Rózsa: Beszélgetés Gácsi Mihállyal.
Vas Népe, 1948. május 28.

Würtz Ádám, grafikusművész

A művész grafikái most Nagy-
tarcsán láthatók.

Déli Krónika

1978. szept. 28. Kossuth 12.00 – KGyné –

Würtz Ádám grafikus

A Móra Kiadó frissen megjelent könyvét Háros László írta, „hol volt, hol nem volt ánü", melyet Würtz Ádám rajzolt. / emlitve

Esti Hírlap 1975. szept. 8.

Würtz Ádám grafikusművész

Esztergomban négy grafikusművész mescillusztrációiból nyílt kiállítás. A művész álomszerű képeit bravúros technikával jeleníti meg.

TV-hiradó

1976. IV. 17. 19.30 /11/ V.

Würtz Ádám, grafikus

Rónaszegi Miklós: A királynő kalóza c. kötete Würtz Á. illusztrációival

— : Most jelent meg

8.

13.

Népszabadság Bp. 1976. aug.

Würtz Ádám

Würtz Ádám grafikusmű-
vész lakásában járt a szer-
ző.

T.A.: A más világa
Tükör, 1976. május 14-36. oldal.

Würtz Ádám grafikus

A Zalka Máté Katonai Főiskola Zalka Ifjusági Klubjában állitott ki.

Népművelés 1976/1/21

Bőjte: Egy klub a vizuális kulturáért

Wiertz Ádám

Illusztráció

Dallos Sándor: A hóember.
Tükör, 1976. okt. 17. – 8 oldal.

Würtz Ádám grafikus

L.: Reber László –

– : Új könyvek

Élet és Tudomány, Bp. 1976. febr. 27. XXXI/9.

422.

Winter Ádám grafikus

a „Rajzok" c. kiállítás Miskolcon, a
József Attila Klubkönyvtárban megnyílt
melyen szerepelnek a művész munkái.

Déli Hírlap /Miskolc/, 1946. május 21.

Würtz Ádám

a gyerekkönyvek illusztrátora a művész

Luthár Péter: Felnőttek a gyerekkönyvek.
Somogyi Néplap, 1975. jún. 27.

Würtz Ádám
alkotásait is bemutatják a XXXVI. velencei
biennále keretében megrendezett nemzet-
közi grafikai tárlaton.

Megnyílt a velencei biennále.

Magyar Hírlap 1972/162 6 old.

Würtz Ádám

Munkácsy-díjas grafikusművész tárlata nyílt péntéken a miskolci József Attila Könyvtárban. A VI. országos miskolci biennálén nagy díjat nyert művész 45 alkotását láthatták az érdeklődők.

Magyar Hírlap 1972/50 8 old.

Würtz Ádám

1974.VII.11-én bemutató nyilik Csontváry teremben Kass János,Reich Károly és Würtz Ádám grafikusokművészek Shakespeare-drámáit illusztráló rézkarcaiból.

Magyar Hirlap 1974/187 9.

Würtz Ádám, grafikus

A Kronthvány Teremben mutatják be Shakespeare-illusztrációit.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. júl. 9.

Würtz Ádám, grafikus

kiállítása nyílt.

– : Magyar Képzőművészeti Kiállítások Külföldön 7.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1974. jún. 26.

Würtz Ádám, grafikus

Leningrádban született.

—: Magyar Kisalkotások külföldön 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. jún. 4.

Würtz Ádám, grafikus

A kroatváry-teremben alkotják ki a kentiváneji alomhoz készült illusztrációit

– : Hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. jul. 8.

Würtz Ádám, grafikus

A Csontváry Teremben állítottak ki Shakespeare-illusztrációit.

–: A hét vége látnivalói 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. júl. 12.

Würtz Ádám, grafikus

kiállítása Leningrádban.

—: Magyar népművészeti tárlat

nyílt Leningrádban 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. júl. 13.

Würtz Ádám, grafikus

Megemlítve.

Marafkó László: Kovjet folyóirat a magyar ifjúsági irodalomról

957-958.

XVI

10.

JELENKOR, Pécs, 1973. okt.

Würtz Ádám

grafikái

Alföld 1972/1 borító 3 és 4 oldal

Wütz Ádám

Részt vett a lsók Galériában rendezett jubileumi kiállításan

Péter Imre: Forradalomról forradalomra

Népmüvelés 1969/4 34old.

Würtz Ádám

A szegedi tárlaton 1965 óta évenként negy művész kapott eddig díjat, tizenkettedik a sorrendben: Würtz Ádám részt vett a x. tárlaton is.

B. Varga József: A x. szegedi nyári tárlat tanulságai

Népművelés 1969/10 41old.

Würtz Ádám

Grafika képváseli Szij Rezső gyüjteményében.

Losonci Miklós - Látogatás Szij Rezsőnél; Műgyüjtő, 1971. 4. sz. 32. l.

Würtz Ádám

Illusztráció Pilinszky János Éjféli fürdés
c. verséhez 1968; szinestus, 58ox 39o mm

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o

Würtz Ádám

A Gyermekkönyvillusztráció Biennálén lo grafikával szerepelt.

Bratislava 1971 Gyermekkönyvillusztráció Biennálé; Magyar Grafika, 1971/6, 49. l.

Würtz Ádám

A Mimózához készült grafikákkal /9/ a Gyermekkönyvillusztráció Biennálén plakettet kapott.

Bratislava 1971 Gyermekkönyvillusztráció Biennálé; Magyar Grafika, 1971/6, 49. l.

Würtz Ádám

Illusztráció

Bratislava 1971 Gyermekkönyvillusztráció Biennálé; Magyar Grafika, 1971/6, 47. l.

Würtz Ádám

Az 1971. évi lipcsei Nemzetközi Könyvművészeti Kiállitáson /illusztrációs pályázet/ bronz kitüntetést kapott.

Magyar Grafika; 1971/4. sz. 9. l.

Würtz Ádám

Réka szóló cikk a

4. oldalon

Napjaink 1972 ~~március~~ április

Würtz Ádám

„Angyal" c. rajza a

12. oldalon

Napjaink 1972 március

Würtz Ádám

Illusztráció az ómagyar Mária-
síralomhoz a 6. oldalon

Nagyánk 1972 március

Würtz Ádám

Illusztrációja Babits Jónás
könyvéhez az 1. oldalon (rajz)

Naplójával 1972 március

Würtz Ádám

„Barokk angyal II" c.

rajza a B. oldalon

Magyarul 1972 március

Würtz Ádám

„Shakespeare: Lenkivánéj a Lenn II."

c. rézkarca a 6. oldalon

Napjaink 1972 január

Würtz Ádám

Rajza Eric Knight „Sam Small csodálatos élete" c. Könyvéből

a 13. oldalon

Magyar Nemzet

1971 november 21

– Vasárnapi Könyvespolc –

Wirth Ádám

a Borsod megyei Tanács

nagydíját kapta a VI. Országos Miskolci

Grafikai Biennálén

-Napló- Magyar Nemzet 1971 december 7

4. old.

Würtz Ádám

a „Szabadidős álom" c.
illusztrációsorozata említve, szerepel
a 6. miskolci országos grafikai biennálén

Magyar Nemzet 1971 december 12
11. old.

Würtz Ádám

Nagydíjat kapott a 6. miskolci
országos grafikai biennálén

Magyar Nemzet 1971 december 12
11. old.

Würtz Ádám

Zajza a „Fecskeköszöntő" c.

gyermek vers gyűjteményhez a 13. oldalon

Magyar Manzet 1971 december 19.

Würtz Ádám

4 évszak c. illusztrációja

a 23. oldalon

Magyar Nemzet 1971 december 25.

Würtz Ádám

nyerte az idei miskolci
grafikai biennálé fődíját

Magyar Nemzet 1972 január 18
4. old.

Wüst Ádám

Illun Drációkkal

szerepel az alábbi táslatban

- bozóky - : Summer art show
at Freped

Daily News 1971 VIII. 23

Wüst Ádám

grafikával szerepel a
XII. kepedi. Nyári. Táslatok

Szabó Endre: Ígérő és
számonkérés

Csonprád megyei: Hiszay
1971 VII. 25

Wüst Ádám

Illusztrációkest bronzérmet kapott a nemzetközi könyvművészeti táslatou sipsében

N.N.: Szary, - erűsítő és oklevél

Nyszabadság 1971 VIII. 14

Wüst Ádám

Romeó és Julia illusztráció (emel)

Szig Pevső: Körös és illusztráció

Kossuth Rádió

1971 VII. 15

Würtz Ádám

A Sárospataki Galéria új szerzeményei között láthatók a grafikai élményeiről híres Würtz Ádám kiemelkedő lapjai

Új művek kiállítása a Sárospataki Galériában.

Észak-Magyarország 1972/199 4old.

Würtz Ádám

A Jozsef Attila Klubkönyvtár kiállító termében Würtz Ádám grafikait állítják ki februári 16-tól

Észak-Magyarország 1972/28 Vold.

Würtz Ádám

grafikusművésznek, a VI. miskolci országos grafikai biennale nagydíjasának munkáiból kiállítás nyílik 18-án, pénteken délután Miskolcon, a József Attila Állb-könyvtár kiállító termében.

Észak-Magyarország 1972/38 2old

Würtz Ádám 7

Az elmúlt decemberben elnyerte a VI. miskolci országos grafikai biennálé nagydíját most is látható Shakespeare-illusztrációival. Munkai szinte a világ minden részébe eljutottak, több külföldi díjat is magáénak mondhat. Würtz Ádám tárlatát Feledy Gyula kétszeres Munkácsy-díjas grafikusművész nyitotta meg.

(benedek) Würtz Ádám 45 lapja Miskolcon

Észak-Magyarország 1972/42 4old.

Würtz Ódám

Minden képből sugárzik az irodalom szeretete és tisztelete, és sugárzik az ember, az olvasó mind több részletben és élményben részesítésének akarása. Különösen érezhető ez a sugárzó szeretet a gyermekeknek szóló könyvek illusztrációin. Würtz Ódámnak ez az első gyűjteményes kiállítása Miskolcon, ~~már~~ de nem ismeretlen a városban, a grafikai biennálékon, más kiállításokon rendszeresen szerepelt.

(Benedek) Würtz Ódám 45 lapja Miskolcon.

Szovjet-Magyarország 1972/42. 4 old.

Würtz Ádám 5

Magyar és más népek meseinek motivumai, Shakespeare-művek, Bartók alkotásai sorakoznak a falakan sajátos műveszi átfogalmazásban, megkapó színekben, a többségben aprolékosan kimunkált rajzokkal, máshol lendületesebb vonásokkal, vagy színfoltokkal megjelenítetten.

(benedek) Würtz Ádám 45 lapja Miskolcon

Észak-Magyarország 1972/42 4 old

Würtz Ádám 4

Játékos, meseillusztrációkból vett motivumokból komponált plakát hivogat a tárlatra, rajzaival elsősorban a mesekönyvek illusztrációira utal. A falakon sok-sok szín, színes kréta, színes tus, színes rézkarc, színes tempera, színes linó, néhány rézkarc és rajz. Többségben ismert ivodalmi művek könyvekben megjelent illusztrációi, részben népmesei hangulatot idéző figurák és kompozíciók.

(benedek) Würtz Ádám 45 lapja Miskolcon

Észak-Magyarország 1972/42 4old

Würtz Ádám

Ismerősek hát a mintzái, s a tárlaton látható negyvenöt lap és sorozat jelentékeny része is már kötetek lapjairól ismert, de együttesen más a hatásuk, már nem illusztrációk egy másik művészeti alkotáshoz, már nem a mesét jobban, könnyebben megérthető képek a gyermekeknek, hanem önálló művek, amelyek együttesükben alkotójukról vallanak.

(benedek) Würtz Ádám 45 lapja Miskolcon.

Észak-Magyarország 1972/42 4 old

Würtz Ádám

Nehéz lenne felsorolni azokat a legkülönbözöbb műfajú irodalmat kínáló köteteket, amelyek éppen az ő illusztrációival lettek gazdagabbak, a gyermekeknek szánt mesekönyvektől az örökértékű, klasszikus alkotásokig. A minapa televízió esti meséje is az ő rajzaival kelt életre.

(benedek) Würtz Ádám 45 lapja Miskolcon

Észak-Magyarország 1972/42 4 old.

Würtz Ádám 1

haromszoros Munkácsy-díjas grafikus-
művész, alli tolta ki negyvenöt lapját a
miskolci József Attila könyvtár tárlati
termében, hogy öt héten át részeltesse a
látogatókat munkái közvetlen megis-
merhetésének élményében. Közvetlen meg-
ismerhetést kellett említenünk, mert Würtz
Ádám munkáival a könyvbarátok, az olva-
só emberek igen gyakran találkoznak.
(benedek) Würtz Ádám 45 lapja Miskolcon.

Észak-Magyarország 1972/42 4 old

Würtz Ádám

virtuóz átélő és kifejező készséggel alkotja grafikáját.

Solymár István: Mai Magyar Rajzművészet, Budapest,

1972. 22 l. 9 l.

Würtz Ádám

Illusztrátor. Rézkarcaival, illusztrációival egy olvasó nemzet gazdagodó élménytárát és látáskulturáját gyarapitja .

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972. 21 l.

Würtz Ádám

Reprodukciók: 169 sz. Játék és mese, 1967 rézkarc, 305 x 488 mm.170.sz. és 1971. sz. Shakespeare Illusztráció, Romeo és Julia II. és XI. 1967, rézkarc, 465 x 305 mm. 172.sz. Kakas és huszár, 1965. színes rézkarc.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Würtz Ádám

1968-ban a moszkvai, nyugat-berlini magyar kiállitá-

son szerepel műveivel, valamint a Nemzeti Galéria

grafikai tárlatán: 1957-ben a Munkácsy dij III.

1966-ban a II. fokozatot nyeri el. 1970.Munkácsy dij
I. fokozata.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest,

1972.

Würtz Ádám

1966-ban részt vesz a Tokiói UNESCO kiállitáson, 1967-ben a Sao Paulói Biennálén, az ankarai, londoni, varsói. bukareszti magyar tárlatokon, az Intergrafik 67 kiállitáson, 1968-ban a Buenos-Airesin.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

1967. Debrecen. 1959-ben Bécsben VIT-dijat, a lipcsei Könyvművészeti kiállitás diját, 1966-ban a Luganói Biennálé egyéni diját kapja. 1967-ben a Miskolci Biennálé diját nyeri el.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Würtz Ádám

1955-ben Felszabadulási pályázaton dijazzák. 1961-ben kinai és nyugat-európai tanulmányuton járt. Önálló tárlata volt: 1958. Kulturálsi Kapcsolatok Intézete, 1963. Dürer terem, 1965. Bécs.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Tamásin született 1927-ben. A Képzőművészeti Főiskolán 1953-ban kap diplomát Hincz Gyula, Bortnyik Sándor, Pór Bertalan és Koffán Károly mestereknél.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972. 169

Wirth Ádám
grafikus

Kossuth illusztrációi a Kárpáti
rapszódiához.

Földes Imre: Kárpáti rapszódia
Nők Lapja, 1970. március – 12 rész

Würtz Ádám

1. Népmese illusztráció sínes tus 32x42

2. Mese I. sínes tus 33x47

XII. Szegedi Nyári Tárlat

Würtz Ádám

Mese II. Akvarell
33×42

XII. Szegedi Nyári Tárlat

Würtz Ádám

Illusztrációi szerepelnek az Észak-Magyarországi festő és grafikusművészek kiállításán.

Papp Lajos: Rajzok Észak-Magyarországi művészek kiállítása a miskolci galériában.

Északmagyarország, 1971. máj. 12.

Würtz Ádám

Munkája szerepel a miskolci Képtár kiállításán.

Barbély László: A Miskolci Képtár, képz. gyűjt. kiállításáról.

Napjaink, 1971. máj. (?)

Würtz Ádám

a Lenin művek illusztrációs pályázatán bronzkitüntetést nyert.

Dunántúli Napló, 1971. aug. 4.

Würtz Ádám

Könyvművészet címen kiállítást rendezett a Miskolci Városi Könyvtár és a Nyomdaipari kapcsülés, a megnyitó jún. 1.-én lesz. A tárlaton a művész alkotásait is láthatjuk.

Déli Hírlap, Miskolc, 1973. máj. 30.

Würtz Ádám grafikusművész
kiállítása júl. 12- aug. 12- ig lesz
nyitva a Helikon Galériában.

Új kiállítások
Veszprém, 1943. júl. 1.

Würtz Ádám

a Miskolci Városi Könyvtárban 1972. febr. 18.-án volt kiállítása.

P. Brestyánszky Ilona: Erdélyi János. Könyvművész-tipográfus kiállítása Miskolcon.

Könyvtáros, 1973. júl. 7.

Würtz Ádám

A Tetőfi Irodalmi Múzeumban megnyílt Madách Imre képzőművészeti emlékkiállítása. A klasszikus Madách-drámákhoz készített illusztrációi szerepeltek a kiállításon.

Esti krónika /12/

1973. VI. 22. 19.00 N.

Würtz Ádám grafikusművész

A Petőfi Irodalmi Múzeumban ma Madách Imre emléke tiszteletére képzőművészeti kiállítás nyílt, melyen a művész Madách-drámákhoz készített illusztrációi szerepelnek.

Déli krónika

1973. VI. 22. 12.00 /11/ V.

Würtz Ádám

1964-ben, Madách Imre halálának 100. évfordulóján a Petőfi Irodalmi Múzeum Madách-emlékkiállításán bemutatták a művész Tragédia-illusztrációit. (emlétve), a költő születésének 150. évfordulójára a Múzeum képzőművészeti kiállítást rendezett, a meglúvásos pályázati anyagból, melyen szerepelnek művei.

hyp: Látható Irodalom.
Magyar Hírlap, 1973. jún. 26.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz:

Rep.

A. Sz. Makarenko: Ünnek fia van?

10–11

Szermekünk, Bp. 1973. január

XXIV

1.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz:

Repr.

J. P. Donleavy: Buli szombat délután 10-11

Gyermekünk, 1972. december XXIII/12

Würtz Ádám, grafikus

Rajz:

Rejz.

William Golding: A Legyek Ura 10-11.

Gyermekünk, Bp. 1972. november XXIII/11.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz: Rejt.

Alain-Fournier: A titokzatos birtok

12-13

Gyermekünk, hu. 1972. október

XXIII
10.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz:

Repr.

V.P. Katajev: Távolban egy fehér vitorla

12-13.

Gyermekünk, Bp. 1972. szeptember

XXIII

9.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz:

Repr.

Hongas Béla: A veréb-vadász

10 - 11.

Szermelünk, Bp. 1973. május

XXIV
5.

Würtz Ádám, grafikus

Rep.:

Rep.

Kosztolányi Dezső: Az olvasó nevelése 8-9.

Gyermekünk, Gy. 1973. március XXIV 3.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz: Repr.

Beszélgetés Illyés Gyulával

— : Ditiramhus a nőkről — prózában

11.

Gyermekünk, Gy. 1973. február

XXIV

2.

Würtz Ádám

illusztrációja a Lenin-albumhoz (Európa).

Magyar Hírlap, 1970. V. 7. 6. l.

Wiirtz Ádám

A Munkácsy-díj I. fokozatát kapta.

Magyar Hírlap, 1970. IV. 2. 6. l.

Würtz Ádám

rézkarca

Magyar Hírlap, 1970. IV. 4. 19. p.

Würtz Ádám
grafikus

Az 1973-as Miskolci Biennalen
nem vett részt.

Gyarmathy Béla: Rajzok - Rajzok.
Művészet, 1975.december - 11.oldal

Würtz Ádám
grafikus

A Miskolci Országos Grafikai
Biennalen részt vehett velünk
a művész.

Gyarmathy Béla: Rajzok - Rajzok.
Művészet, 193. december - 11. oldal

Würtz Ádám
grafikus

Würtz Ádám az 1971-es biennalen Shakespeare Szentivdeéji álom illusztráció-sorozatával nagydíjat nyert.

B.Pálosi Judit: A VII.Miskolci Országos Grafikai Biennale.
Müvészet, 1973.december - 10.oldal

Würtz Ádám
grafikus

A kiállításon bemutatta a „Komé-
diások" cimű művet, valamint a
„Mese"-t ezek a munkák meg kö-
zel állanak az illusztrációhoz.

B.Pálosi Judit: A VII.Miskolci Országos
Grafikai Biennale.
Müvészet, 1973.december - 10.oldal

Würtz Ádám
grafikus

A legszebb magyar nyelvemlékeink
egyike az Ormagyar Mária-siralom,
az ihletője egyik drámai hangú
lapjainak.

B.Pálosi Judit: A VII.Miskolci Országos
Grafikai Biennale.
Művészet, 1973.december - 10.oldal

Würtz Ádám
Grafikus

„Középkor", „Szimbolumok" és az „Egyensúly" című lapokat bemutatta a művész a tárlaton.

B.Pálosi Judit: VII.Miskolci Országos Grafikai Biennálé.
Müvészet, 1973. december - 10.oldal

Würtz Ádám

grafikus

Kiállításán bemutatta a
„Virág" című kompozícióit,
valamint a „Triptychont".

B.Pálosi Judit: VII.Miskolci Országos Grafikai
Biennálé.
Művészet, 1973. december - 10.oldal

Würtz Ádám
grafikus

Az „Átváltozások" barokk lendületű fekete vonalak és különböző vörös foltjainak kontrasztjára épült lap.

B.Pálosi Judit: VII.Miskolci Országos Grafikai Biennálé.
Művészet, 1973. december - 10.oldal

Würtz Ádám
grafikus

Méltatás

Bauer Jenő: Winzelmann Emma
Művészet, 1973. november - 24.oldal

Würtz Ádám

a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó karácsony-ra kiadta Bianki „Szúnyogtánc" c. állattörténeteit, melyet a művész színes illusztrációi díszítenek (emlétve

(f. f.): Tutak ésa Gyára Dezső
Esti Hírlap, 1968. dec. 11.

Würtz Ádám:

Illés Béla: Ég a Tina. C könyvéhez kénített illuntrációi a legjobb példát adják az illuntráció és szöveg harmóniájára.
Shakespeare illuntrációi nem a XVI.–XVII. sz. kontúmjeit másolják, mégsem tagadhatjuk meg a kor hangulatának jelenlétét

Szij Rezső: Könyvdin, illuntráció, reklámgrafika.

Rajztanítás 1971/6

12. old

Würtz Ádám

illusztrációja az 1. oldalon

Nappali 1972 december

Würtz Flóra

Allegháza a 13. oldalon

Magyar Nemzet 1972 december 17

Würtz Ádám

grafikus

Würtz Ádám kapta a VI. bienmalé nagydíját Shakespeare: Szeretőinéjé álmához készült rézkarcaiért.

Borbély László: A VI. miskolci országos grafikai . . .
Művészet, 1972. junius – 45 oldal

Wirtz Ádám
Grafikus

A VI. miskolci grafikai biennálén
a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei
tanács nagydíjat Wirtz Ádám
nyerte el.

Borbély Loltán: A VI. miskolci országos grafikai ...
Művészet, 1972. június – 45 oldal.

Würtz Ádám
Grafikus

1972.októberében , Koppenhágában egy képzőművészeti kiállitáson vett részt a művész.

-.- Magyar művészek külföldön.
MÜVÉSZET, 1972.október-november - 75.oldal

Wirtz Ádám

grafikus

Grafikai művével szerepel és Shakespeare illusztrációival aratott sikert a Velencei Biennálén

Horváth György: Magyarok a nemzetközi pavilonban....
MŰVÉSZET, 1972.október-november- 12. 47.oldal

Würtz Ádám
grafikus

Részt vett a 36. Velencei Biennalen. — Méltatás.

Horváth György: A 36.Velencei Biennalé.
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 43.oldal

Wiertz Ádám
grafikus

Shakespeare. Romeo és Júlia.
1968. Rézkarc (repró)

Horváth György: A 36. Velencei Biennale.
Művészet, 1972. október - november, 43 oldal

WÜRTZ ÁDÁM, grafikus

A Pécsi Modern Magyar Képtárnak a Művelődésügyi Miniszterium törzsanyagából sikerült 42 darab grafikai művet megszerezni. Igy WÜRTZ művet is. 302.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Új szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

Würtz Ádám

1965-ben Bécsben állított ki; 1966-ban a lugonói biennalén díjozták. 1957 és 66-ban Munkácsy díjas. Műve: „Illusztráció" Shakespeare Sonettjeihez, I. 1963, papír, rézkarc.

Borbély László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, 1971 Miskolc,

570

Würtz Ádám

Grafikai lapjai és sorozatai mellett jelentősek könyvillusztrációi; 1958-ban a Kulturális Kapcsolatok Intézetében, 1964-ben a Dürer teremben szerepeltek műveí.

Borbély László: Városi gyűjtemény, Miskolci héztár, Miskolc, 1971

57

Würtz Ádám

Született Tamásin 1927-ben. 1953-ban kapott diplomát a Képzőművészeti Főiskolán Bortnyik Sándor, Hincz Gyula, Koffán Károly és Pór Bertalan növendékeként.

Barbély László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, Miskolc, 1971

571

Würtz Ádám, grafikus

Kiállítása nyílik meg nov. 11-én
Békéscsabán.

— : o Würtz Ádám ... 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. nov. 11.

Würtz Ádám, grafikus

Borsod megye 15000 ft-s nagydíjának nyertese.

– : A hatodik országos miskolci grafikai biennálé ?

B. 1971. dec. 7

Népszabadság

Würtz Ádám, grafikus

kerepelni út a TV - galériájában.

— : Plakátkiállítás, Kerámia - és textilbiennálé

4/1

Népszabadság, Bp. 1971. dec. 15.

Würtz Ádám, grafikus

Hárs hárló: Hol voltam, hol nem voltam c. könyvét Würtz Ádám rajzai díszítik.

Hír

—: Most jelent meg 8.

Népszabadság, Bp. 1971. okt. 13.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz: Repr

Palotai Erzsi: Gyermekkorom ból 8-9.

Gyermekünk, Bp. 1971. január XXII/1.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz: Repr

Sembery Tamás: Hogyan nő a fű?

10-11.

Gyermekünk, Bp. 1971. február

XXII/2.

Würtz Ádám, grafikus

A könyv illusztrátora.

Ajánljuk

— : Varga Domokos = Würtz Ádám : Népek kenyere 34.

Gyermekünk, Bp. 1971. február XXII/2.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz : Repr.

Mándy Iván : Lépcsők ii.

Gyermekünk, Bp. 1971. március XXII/3.

Würtz Ádám, grafikus

Raj-sorozat:

Repr

Dobi János: Helycsere 9.

Gyermekeink, Bp. 1971. április XXII/4.

Würtz Ádám, grafikus

Raji: Repr.

Horgas Béla: Homokvár 9–11.

Gyermekünk, Bp. 1971. május XXII/5.

Würtz Ádám, grafikus

Rajzok:

Repr.

Varga Domokos: Tűnődés a családi kötelezettségről 10–11.

Gyermekeink. bp. 1971. június XXII/6.

Würtz Aladár, grafikus

Rajz:

Rajz.

Arnold Zweig: Kong a tengerparton

8–10.

Gyermekünk, Sp. 1971. július

XXII/7.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz:

Repr.

Siegfried Lenz: Egy kisfiúnak integettek
12 – 13.

Gyermekünk, Bp. 1971. augusztus XXII/8.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz: Repr.

Jurij Jakovlev: Megyek az orszarvú után

14–15. l.

Gyermekünk, Bp. 1971. szeptember

XXII/9.

Würtz Ádám, grafikus

Három rajz:

Repr.

Gaál Gábor Géza: Gyermekkori emlékeim

11-13.

Gyermeknevelés, 1971. október XXII/10.

Würtz Ádám

Illusztrációk

Magyar Grafika, 1970. 3. sz. 9-35. l.

Würtz Ádám

Shakespeare Rómeó és Júliájának (Kurt-Pein-jegy) grafikusa. A könyv az ICTA pályázatán (Stuttgart, 1969. szept.) diplomát kapott.

Magyar Grafika, 1969. 6. sz. 15. l.

Wüttz Ádám

Szerepelt a pozsonyi gyermekkönyv-illusztrációkiállításán.

Magyar Grafika, 1968. 4. sz. 42. l.

Würtz Ádám

Rajzaiból Krakkóban tárlatot rendeztek /1969. IV. 17--26./.

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197c, 54.l.

Würtz Ádám

Illusztráció I. tellr., 43x30
II. —"—, 31x43
III. —"— 43x30

Rajzok É-magyarországi festő és grafikus
művészek rajzkiállítása a Miskolci
Galeriában

Würtz Ádám

Illusztráció I., repr.

Rajzok. É-magyarországi festő és grafikus
művészek rajzkiállítása a Luskóci
Galériában

Würtz Ádám

kiallitását (Bp. Mini Galéria) ismerteti Szíj Rezső, Művészet, 1968. 2.sz. 41.l.

Az 1968.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája. Müvtört.Ért.1971.2.sz.149-182.l.

17o.l.

Wiener Ádám
grafikus

Nyírbátorban a Báthori Múzeumban nyílott a „Gondolat a festészetben" c. kiállítása.

- - - - . - - - -

Művészet, 1971.november - 11.oldal

Würtz Ádám, grafikus

Rajz:

Repr.

Dór Ágnes: Az indián

12-13.

Gyermekünk. Bp. 1972. június

XXIII/6.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz:

Repr:

Iszlai Zoltán: Hopplá! 16.

Gyermekünk, bp. 1972. május XXIII/5.

30
1

Würtz Ádám, grafikus

Szabó Magda: Tündér Lala c.
könyvét illusztrálta.

V. M.: Könyvhétre ajánljuk 34.

Gyermekünk, Bp. 1972. április XXIII/4.

Würtz Ádám, grafikus

Kormos István: Zöldbajusz Marci
királysága c. könyvét illusztrálta.

V. M.: Könyvtétre ajánljuk 34.

Szermekünk, Sp. 1972. április XXIII/4.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz:

Repr.

Andris Jakubans: Gitáros Girt 14–16.

Gyermekünk, Bp. 1972. április XXIII/4.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz: Repr

Weöres Sándor: Ifjúkor 10.

Szermekünk, Bp. 1972. március XXIII/3.

Würtz Ádám, grafikus

Két rajz: Repr

Thomas Hardy: „Országok megtörétése" idején

Kontolányi Dezső: Már néha gondolok a szerelemre...

11. old.

Gyermekünk, Bp. 1972. március XXIII/3.

Würtz Ádám, grafikus

T. Anódi Éva: Fecskeköszöntő c.

gyermekvers-gyűjteményét illusztrálta.

Sembery Tamás: Hat éves felülicknek 34.

Gyermekünk, Bp. 1972. január XXIII/1.

Würtz Áldám, grafikus

kiállítása a velencei nemzetközi grafikai kiállításon.

— : Magyar kiállítások külföldön 6.

Népszabadság, Bp. 1972. jún. 3.

Würtz Ádám, grafikus

kerepel a biennálén.

Rózsa Gyula: Velencei körkép

I.

Népszabadság, Bp. 1972. júl. 12.

Würtz Ádám, grafikus

Megemlítve a kiadványával kapcsolatban

↓

Rózsa Gyula: Mai magyar rejtjelművészet? 7.

Népszabadság, Bp. 1972. jún. 14.

Würtz Ádám, grafikus

A grafikai kiállításon vesz részt.

—: Megnyílt a velencei biennálé 7.

Népszabadság, Bp. 1972. jún. 13.

Wünsz Ádám

Népmese. illusztráció
tepr.

XII. Szegedi Nyári Tárlat

Würtz Ádám

Ez év februárban Miskolcon grafikáinak volt kiállítása.

(makai): Hat hónap – hat kiállítás.

Déli Hírlap, 1942. jún. 26.

Würth Ádám

illusztrációja a 13. oldalon

július 23

Würtz Ádám

illusztrációja a f. oldalon

Napjaink 1972 július

Würtz Ádám, grafikus

Rajz:

Repr.

Tamási Áron: Bölcső és bagoly 14-15.

Gyermekünk, Bp. 1972. január XXIII/1

Würtz Ádám, grafikus

Rajz: Repr.

Weiling Gáborné: Galádtagok 7-8.

Szermekünk, Bp. 1972. július XXIII/7.

Würtz Ádám, grafikus

Rajz: Rep.

Dr. Kovács Gyuláné: Örökség 9.

Gyermekünk, Bp. 1972. július XXIII/7.

Würtz Ádám

Andreas Frangiasz „Emberek és házak" c. kötetének címlapját kérjítette.

Tűkör 1965 július 13

18. old.

Würtz Ádám

105-107 reprodukciók, fehete-fehéren:

„Shakespeare: Szonettek (rézkarc).

Szántó Tibor: Graphica Hungarica I.

mai magyar illusztráció: Budapest, é. n.

Würtz József

108. p. reprodukció, fehér-fekete, egész táblán:

„ Shakespeare: Rómeó és Júlia (rézkarc)

Szántó Tibor: Graphica Hungarica I.

mai magyar illusztráció, Budapest, é.n.

Wirth Zoltán

Tárlatai: Budapest 1959, 1963; Pécs 1966; Graz 1966: Budapest és Debrecen 1967. Munkácsy díjas 1957, 1966.

Szántó Tibor: Graphica Hungarica I.

mai magyar illusztráció; Budapest, é. n.

Wirtz József

Született Tomásin 1927-ben. Tanulmányai: Képzőművészeti Főiskola. Tanárai: Hincz Gyula, Bortnyik Sándor, Pór Bertalan, Löffler Károly.

Szántó Tibor: Graphica Hungarica I. mai magyar illusztráció, Budapest, é. n.

Würtz Ádám

112-113 s. sines reprodukciók, egész táblán:

„Meseillusztrációk" (tempera)

Szántó Tibor: Graphica Hungarica I.

mai magyar illusztráció, Budapest, é. n.

Würtz Ádám

110-111 sz. reprodukciók, sehete-sehéren, egész táblón:

„Shakespeare: Rómeó és Julia (rézkarc)

Szántó Tibor: Graphica Hungarica I.

mai magyar illusztráció, Budapest, é.n.

Würtz Ádám

109. sz. reprodukció, fehete-fehéren, egész táblán:

„Babits Mihály: Jónás könyve" (rézkarc.).

Szántó Tibor: Graphica Hungarica I. mai magyar illusztráció, Budapest, é. n.

Wiistz Ádám

Részben a folklorisztikus irányhoz sorolható.

Németh Lajos: Mai magyar grafika, kiállítás a MNG-ban; Képző-művészeti Almanach 1, Corvina 1969, 27. l.

MAGYAR IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLA
Budapest, XII. Zugligeti u.11-

. . . . . .

Kérésére engedélyezem, hogy a
Könyvtárát a könyvtár nyitvat
és a könyvtárra vonatkozó szal
vehesse.

Budapest, 1971. . . . . .hó.

Würtz Ádám

A IV. Orsz. Grafikai Biennálé alkalmával (Miskolc, 1967dec.) Miskolc város díját kapta.

Képzőműv. Almanach 1. Gotvina 1969, 68. l.

-25.

Magyar Iparmüvészeti Főiskola
artási ideje alatt látogathassa
bályok betartása mellett igénybe

. .nap.

Farkas Domonkos sk.
főigazgatóhelyettes

Würtz Ádám

A schleswigi (NSzK) Magyar Heteken (1967. IX. 2-30.) grafikákkal szerepelt. A német sajtó elismerően szólt róla is.

Képzőmüv. Almanach 1, Corvina 1969, 70.l.

25.

Magyar Iparmüvészeti Főiskola
rtási ideje alatt látogathassa
ályok betartása mellett igénybe

.nap.

Farkas Domonkos sk.
őigazgatóhelyettes

Würtz Ádám

Szerepelt az 1967. IX. 23-án nyílt São Paulói Nemzetközi Képzőművészeti Biennalén, grafikával.

Képzőműv. Almanach 1, Corvina 1969, 70. l.

Würtz Ádám

Az amszterdami Kristiaan Galériában többekkel együtt az ő lapjait is bemutatták (1968. III.5-28.), majd 1968. VI. 15-én Tillburgban a Holland Fesztivál keretében.

Képzőművi. Almanach 1, Corvina 1969. 71.1

Würtz Ádám

A lausanne-i Galerie d'Art des Nouveaux Grands Magasins-ben csoporthiállításon szerepelt (1968. VI. 8 – VII. 17.).

Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 72. l.

Würtz Flóra

illustrációja a 13. oldalon

Magyar Nemzet 1971 szeptember 26

Würtz Áldám

illusztrációja a

13. oldalon

Magyar Nemzet 1971 augusztus 8.

Würtz Flóra

bronzérmet kapott a lipcsei
nemzetközi könyvkiállítás illusztrációs
pályázatán

Magyar Nemzet 1971 augusztus 4
4. old.

Würtz Ádám

Illusztráció II. c. műve szerepel

a Miskolci Galéria Rajz Viállításán

Napjaink 1971 junius 4.old.

Würtz Ádám

rézkarca az 1. oldalon

„Bartók: Fából faragott királyfi II."

Napjaink 197o február

Würtz Ádám

Grafikája szerepel a Műcsarnok
Képtár gyűjteményében található

Napjaink 1971 május

8. old

Würtz Ádám

Rézkarca „Bartók: A fából faragott királyfi" a 6. oldalon

Napjaink 1969 november

Würtz Ádám

Zerepel a Jelenkor novemberi számában

Dolgozók Lapja 1970 X. 4

Würtz Adam

Arnold Kohler.

La Tribune de Genève

23. April 1966.

Wüst Ádám

Illusztrációval szerepel az alábbi liánitáson

N.N.: hagyaz gyermekkönyvek Stockholmban

Esti Hislap 1970 XII. 6

Würtz Ádám

folklore irányzatú grafikával szerepelt.

Németh Lajos: The 1971 „Salon". The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 43 sz.

1951

Würtz Ádám

grafikus

17 Dürer arcképének kialakításáról

Solymár István: A magyar grafika tisztelgése Dürer előtt.
Művészet, 1971.augusztus - 10.oldal.

Würtz Ádám

"Csokonai illusztráció" rézm.

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

"Iron és tulipános kályha" rajza

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

"Ady: Fölszállott a páva" repr.

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

"A fából faragott királyfi" illusztrációja
(repr. címlap)

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

neve emlitve

„Mit és milyen célra vásároljon az állam?"

Magyar Nemzet 1970 január 15
4. old.

Würtz Ádám

illusztrációi szerepelnek a Petőfi Irodalmi Múzeum „Mástír zöltők és írók" c. Ziállításon

-Napló-

Magyar Nemzet 1969 október 15
4. old

Würtz Ádám

"Mesélő Dunántúl" repr.

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

"Shakespeare: Rómeó és Júlia ill."
rézk.

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

"Karos és lovasa" repr.

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

A művész fényképe, rövid életrajza.

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

Tarót Gyula bevezetője a katalógushoz a művészről.

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

57, Játék és mese (vézkarc)
58., Anshós napne (vézkarc)
59, Goya éjszakája (vézkarc)

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

53., Mese II. (vegyes technika)
54., Mese III. (—"—)
55., Egyszer volt (nejmese) (színes kiretta)

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

50./ A bálos (színes rézkarc)
51./ Két fej (— " —)
52./ Rose I. (vegyes technika)

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

47. Táblaképek I – V – ig (olaj)
48. Mese triptichon (olaj)
49. A zöld király (szines kréta)

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

45, Illusztráció Nagy László versához
(színes kréta)

46, Illusztráció Terkács Gyula versához
(színes kréta)

Würtz Ádám grafikái

Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

43., Madách: Az ember tragédiája
(színes monotypia)

44., Illusztráció I–X-ig (vegyes technika)

Würtz Ádám grafikái

Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Wünsch Ádám

41, József Attila illusztráció I.
(színes monotypia)

42, József Attila illusztráció II.
(színes monotypia)

Wünsch Ádám grafikái

Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

39, Csokonai illusztráció (vörös monotypia)

40, Weöres: Az éjszaka csodái (vörös monotypia)

Würtz Ádám grafikái

Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

37. Ballada (vérk.)

38. Lovas (színes monotypia)

Würtz Ádám grafikái

Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Wünsz Ádám

35. W. Shakespeare: Rómeó és Júlia X. (versek)

36. W. Shakespeare: Rómeó és Júlia XI. (versek)

Wünsz Ádám grafikái

Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

33. W. Shakespeare: Rómeó és Júlia VIII. (rézk.)

34. W. Shakespeare: Rómeó és Júlia IX. (rézk.)

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Wiinz Ádám

31. W. Shakespeare: Rómeó és Júlia VI.
(vérk.)

32. W. Shakespeare: Rómeó és Júlia VII.
(vérk.)

Wiinz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

29. W. Shakespeare: Rómeó és Júlia IV.
(rézkarc)

30. W. Shakespeare: Rómeó és Júlia V.
(rézkarc)

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

27, W. Shakespeare: Rómeo és Júlia II.
(vérrajz)

28, W. Shakespeare: Rómeó és Júlia III.
(vérrajz)

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

25, W. Shakespeare: Szonettek 4 db. (vérk.)
26, W. Shakespeare: Rómeó és Júlia I. (vérkarc)

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

22, Brueghel emlékére (rézk.)
23, W. Shakespeare: sonettek 4 db. (rézk.)
24. W. Shakespeare: sonettek 4 db. (-"-)

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

18, Zúcsúban (vézk.)
19, Régiségek (–"–)

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Wüstz Ádám

20.) Ady: Telszállott a páva (sínes vézk.)
21.) Babits: János könyve (4 db. illusztráció)
(vézkarc)

Wüstz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum, 1970.

Würtz Ádám

A VI. miskolci országos grafikai biennálén Shakespeare-illusztrációi szerepelnek (említve), a művész elnyerte a biennálé nagydíját.

Papp Lajos: Gazdagság gazdagodás nélkül?

Északmagyarország, 1971. dec. 12.

Würtz Ádám

A legkisebbek részére néhány képeskönyvet készített.

Pusztai Éva: Kétszer 24 óra

Déli Hírlap, 1971. dec. 17.

Würtz Ádám

Hemingway-portréját Zörlé a lap az író műveinek sorozatához. a 13. oldalon.

– Vasárnapi Könyvesprole –

Magyar Nemzet 1970 március 8.

Würtz Ádám, grafikus

Petőfi: Arany Lacinak c. verse

gyermekkönyv-kiadását illusztrálta.

–: A csuka parancsára

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. dec. 29.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

A grafikus délutánja c.
kompozíció

Repr

— : Rajz

Műmelléklet 3. o

JELENKOR, Pécs. 1970. november

XIII/11

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Bábik, figurák c.

Kompozíció: Repr

—: Rajz

Mümelléklet: 4.

JELENKOR, Pécs. 1970. november XIII/11.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

A kaposvári Rippl-Rónai Múzeum kiállítása alkalmából írt és elhangzott ismertető-méltatás.

Takáts Gyula: Würtz Ádám grafikáiról
1015-1016.

JELENKOR, Pécs. 1970. november XIII/11.

MDK

Würtz Ádám, grafikus

Balázs Béla mesekönyvét illusztrálta.

Rózsa Gyula: A lila víziló 7.

Népszabadság, Bp. 1970. dec. 31.

Wiinter Ádám

"Kaleidoscop" vegy.

Wiinter Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Disputationes historica pontificum Romanorum
[Kassa] Kassoviae,
272 p. 27 cm.

(3)
JUVENI[US], [Josephus]
Novus candidatus
2. ed.
[Kassa] Cassoviae, Typ.
Oldolbia, undret

Tit[us]

libri VI. 2. ed.

Josephus Comanus

WÜRTH, Joseph ātvā

MÉrt 1995 303

Würtz Ádám

16.) Bartók: A csodálatos mandarin
(vízes vézkanc)

17.) A grafikus délutánja (vézk.)

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

1. Bábuk és figurák (vízkeve)
2. Kaleidoszkóp I. (-"-)
3. Kaleidoszkóp II. (vízkeve)

Würtz Ádám grafikái

Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

4, Kakas és huszár (rúnes vézk.)
5, Ikon és tulipános lásta (vézk.)

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

6, Mesélő Dunántúl I. (színes vérk.)
7, Mesélő Dunántúl II. (— " —)

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

8, Betyárok (rúnes vörk.)
9, Busójárás (— " —)

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

10, Népmese I. (vézk.)
11, Népmese II. (-"-)

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

12, Népmese III. (gobelin)

13, Bartók: A fából faragott királyfi
(színes vézk.)

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

14. Bartók: A fából faragott királyfi II.
(színes vérk.)

15. Bartók: A kékszakállú herceg vára
(színes vérkarc)

Würtz Ádám grafikái
Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum 1970.

Würtz Ádám

Takács Imre: "A tükör mélységei" cimmel ir a lapban bemutatott rajz-sorozatról, mely József Attila verseihez készült.
Megemliti az Elégia, a Csoda, a Medáliák, a Reménytelenül, a Holt vidék, a Fiatalasszonyok éneke c. költemények illusztrációját.
A müvész nem minden rajzát cimezte meg, a cimmel közölt rajzok: József Attila lebukott, A város peremén, Mama c.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. ápr. 12.
XIX. évf. 15. sz. cimlap, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16. lapokon.

Würtz Ádám

grafikus

Bencze László grafikai osztályán

Orosz János, Gross Arnold, Kondor

Béla és Würtz Ádám együtt voltak.

Tóth és Arion: Orosz János műhelyében

Tükör, 1974. okt. 15 - 16 legs.

Würtz Ádám

Részt vett a VII. Miskolci Országos Grafikai Biennálén.

Bereczky Loránd ismertetése

Látóhatár 74 ápr. 193. old.

Würtz Ádám, grafikus

Megemlítve: gyűjti a népművészeti tárgyakat.

Szalay Károly: Őrzők és tékozlók
52-56.

TISZATÁJ, Szeged. 1974. szeptember XXVIII/9.

Würtz Ádám, grafikus

Rajzaival → Petőfi Sándor: János vitéze

↓

— : Most jelent meg

8.

NÉPSZABADSÁG, B., 1974. okt. 4.

Würtz Ádám, grafikus

Pelota: Boris: Görök harag c. könyvét illusztrálta

—: Mérga Aladár — könyv alakban

Z.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. szept. 4.

Würtz Ádám

Falanszter (Madách-illusztráció)

Korunk, 1973. febr. 32. évf. 2 sz. 168-169 p.

Würtz Ádám

Madách - Illusztráció

Konvoc, 1973. febr. 32. erf. 2 n. 192 p.

Würtz Ádám

Három rézkarccal és Pásztor Gábor három litográfiával képviseli a magyar grafikát Velencében, -"A grafika jelenlegi nemzetközi helyzete" c.- kiállításon.
A lap Tájékozódás c. rovatában "Magyar művészet Velencében" cimmel számol be több velencei tárlatról, melyeken magyar művészek szerepelnek.

Élet és Irodalom Bp. 1972. juni. 10.
XVI. évf. 24. sz. 6. lap.

Würtz Ádám

A lap beszámol az V. Magyar Képzőművészeti Kiállitásról, melyet a Műcsarnokban rendezte A müvész -itt szereplő- grafikájával dijat nyert. /Arról külön nem ir, hogy müve mit ábrázol./

Irodalmi Ujság, Bp. 1954. dec. 25.
V. évf. 41. sz. 2. lap.

Würtz Ádám

A Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó újból kiadja Petőfi Sándor János vitézét, a művész illusztrációival. (említve)

Nógrád, 1974. okt. 27.

Würtz Ádám, grafikus

József Attila: Altatójához készített rajzokat.

—: Csupa mese — Altató 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974 dec. 14.

Würtz Ádám, grafikus

legeden bemutatták Shakespeare-
illusztrációit,

Tandi Lajos: Kiállítások 88–90

TISZATÁJ, Szeged, 1974. október XXVIII/10.

Würtz Ádám, grafikus

Emmanuil Roidis: Johanna
mű grafikai. Regény, Würtz Ádám
illusztrációival

↓

—: Most jelent meg 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jan. 9.

Па

Würtz Ádám, grafikus

Emmanuil Roidis: Johanna Nőpápa c. regény Würtz Ádám illusztrációival

↓

— : Most jelent meg 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jan. 12.

Würtz Ádám, grafikus

A Luca széke c. leporellót illusztrálta.

– : Új ifjúsági és gyermekkönyvek 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. nov. 11.

Würtz Ádám, grafikus

Illusztrálta Ruttkay Péter: Hazánk
műve, Budapest c. könyvét, amely

— : Most jelent meg 8.

Bp. 1975. febr.

NÉPSZABADSÁG, 21.

Wiertz Ádám

Grafikus

Wiertz Ádám végi illusztrációi a „Tom Sawyer" című vegénycheie jobban tetszettek mint az ny kiadásbeleek.

Szőmann Béla: A hőzirlés formálásának gondjai

Művészet, 1975. március – 5 oldal.

Würtz Ádám
grafikus

1927

Világirodalmi illusztrációi

Magyar művészet 10. 44.
Képzőművész. kiad. 1971.

Würtz Ádám

Ez év augusztusában a szegedi Horváth Ádám bemutató teremben állította ki népmese grafikáit.

-Cvzóky- : „Summer art-show at Szeged."

Daily News, Budapest, 1971. aug. 23

6 l

Würtz Ádám, grafikus

- Munkácsy-díjas. 1946 őszén került a Derkovits Képzőművészeti Kollégiumba.

Bedecs Éva: Fiatalokról
Magyar Ifjúság, 1970. XI. 6. 7 c.
13.

Würtz Ádám, grafikus

rajza
repr.

Bedecs Éva: Fiatalokról
Magyar Ifjúság, 1970. XI. 6. 7. l.
13.

Würtz Ádám

A Csongrád m.-i Tanács és a Szeged m.-i városi Tanács műtárgyvásárlásaiból rendezett „Kortárs Művészet" c. kiállítás ma megnyílik, melyen szerepel műve.

Meghívó

1974. Okt. 5.

Würtz Ádám

Ismét kapható Petőfi Sándor „János vitéz"-e, a művész illusztrációival. (említve)

Tabnamegyei Népújság, 1974. okt. 27.

Würtz Ádám

Illusztráció a János vitézhez
(Móra), (repr.)

Magyar Hírlap, 1974. nov. 16.

Würtz Ádám

Három művész vállalkozott Shakespeare 3 szándarabjának illusztrálására. A művész a „Szentíván éji álom"-t illusztrálta. (említve).

Képes Krónika

1974. IX. 14. TV. 16.50 Ka.

Wiirtz Ádám

Radnóti Miklós „Nem tudhattam" c. versekhez készített grafikát. /emléke/

(k-l): Radnóti-emlékkiállítás az Irodalmi Múzeumban.
Magyar Nemzet, 1944. nov. 28.

Würtz Ádám

A Mára Ferenc Ifjúsági Kompkiadó jelentette meg Palotai Boris „Örök harag" c. könyvét Würtz Ádám illusztrációival. |emlitve|

(KS): Új könyvek

Keletmagyarország, 1974. okt. 23.

Würtz Ádám

Kass János, Reich Károly és Würtz Ádám Shakespeare-illusztrációinak kiállítása a Képcsarnok, bemutatóterminben aug. 15.-ig látható.

Szegedi Ünnepi Hetek, 1974.

Délmagyarország | Szeged | 1974. aug. 10.

Würtz Ádám

a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó újdonsága: Palatai Boris „Örök harag" c. könyve, a művész illusztrációival.

(KS): Új könyvek.

Hajdúbihari Napló, 1974. okt. 31.

Würtz Ádám

illusztrációja C. F. Meyer Az asszony-
biró cimü művéhez, a Magyar He-
likonnál készülő kötetben.

Magyar Hírlap 1973/90 11 old.

Würtz Ádám

A leningrádi Ermitázban jún.-ban nyílik kiállítás a magyar grafika, terméséből. – A közép-nemzedék alkotói között találjuk a művész munkáit.

Hajdúbihari Napló, 1974. jún. 5.

Würtz Ádám

rajza.

Magyar Helikon 1972/355 10 old.

Wirth Ádám
részkarca

Shakespeare Szentivánéji álom című
színéből (Helikon)

Magyar Hirlap 1972/264 IV. old.

Würtz Ádám
részt vett a magyar képzőművészeti
kiállításon Köpenhágában.

Magyar Hírlap 1972/286 13 old

Würtz Ádám

rajza

Fedor Ágnes Karola és kora csinü kötetéből. (Szépirodalmi).

Magyar Hírlap 1973/26 IV. old.

Würtz Ádám
műveszetét mutatja be mintegy öhen mü-
kiséretében ma este Szij Rezső müvé-
szeti író a Vendéglatóipari Foiskola
kollegiumának disztermében.

magyar Ihrlap 1973/37 Pold.

Würtz Ádám

rajza

Magyar Ihrlap 1973/55 11 old.

Würtz Ádám
rajza

Magyar Helikon 1973/73 Pald.

Würtz Ádám grafikus

Az 1943-as VII. országos grafikai biennálén szerepeltek művei. Két év előtt önálló kiállítását látták.

Bolecky Lóránd: A VII. Országos grafikai Biennale.

Nagyvárad, 1944. febr.

Kürtz Ádám

Mikszáth-illusztrációt készített a Balassagyarmaton rendezett Mikszáth-emlékkiállításra.

Nógrád, 1972. jan. 15.

Würtz Ádám

1966-ban, Szigetvár 400 éves jubileuma alkalmából Zrínyi-pályázatot hirdettek, melynek különdíját a Zrínyiászhoz készített illusztráció-sorozata nyerte el. (emlétve.)

Gelenkor, Pécs, 1942. (?) 1.

Wünsch Ádám grafikusművész

Részt vett a Miskolcon megtartott országos képzőművészeti tanácskozáson.

Északmagyarország, 1942. jan. 4.

Würtz Ádám grafikusművész

Dunaújváros Kiállítási Termében tavasszal tervezik kiállítását.

Dunaújvárosi Hírlap, 1972. jan. 7.

Wünsch Ádám

Kass János, Wünsch Ádám, Reich Károly Shakespeare-illusztrációinak bemutatója a Képcsarnok bemutatótermében.

Szegedi Ünnepi Hetek, 1944.

Délmagyarország [Szeged] 1944. aug. 9.

Würtz Ádám, grafikus

Rajzaival megjelent az illusztrált Shakespeare első kötete: a Szentivánéji álom.

—mi—: Sok új kötet a téli vásárra 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. okt. 28.

Wirth Ádám

Műve szerepel a „Mai magyar képzőművészet" c. kiállításon Párizsban.

Esztergomi Hírlap 1970 április 29
5. old.

Würtz Ádám

művei szerepelnek az
„Új művek" Vallástanon a Műcsarnok-
ban

Magyar Nemzet 1971 március 9
4. old.

WÜRTZ ÁDÁM

Bronzkitüntetést kapott az idei lipcsei nemzetközi könyvművészeti kiállításon.

MAGYAR NEMZET, 1971. [illegible] 4.

Würtz Ádám
grafikus

Shakespeare-illusztrációk /Rómeó
és Júlia/ 1967.

Repr.

Magyar művészet. 10. 38 l.
Képzőművész. kiad. 1971.

Würtz Ádám

MDK

grafikával szerepelt a bukaresti Simu képtárban rendezett magyar grafikai és kisplasztikai kiállitáson.

--: Napló
Magyar Nemzet 1964 dec. 5.

Würtz Ádám MDK

Szerepelt a népfront által rendezett képzőművészeti kiállitáson a Balzac u. 5. üvegpavilonjában.

Illusztrációi

(f. á.): A XIII. kerületi képzőművészek kiállitása.

MAGYAR NEMZET 1964 máj./26/ 28.

Würtz Ádám MEK

Szerepelt az Autovillamossági-gyár kulturtermében rendezett képzőművészeti kiállításon.

Meseillusztrációi

/ Cs.M.: Kiállitás Angyalföldön.

ESTI HIRLAP 1964 máj. 25

Würtz Ádám
grafikus

Tollrajz illusztrációban vonaljelekké formált mélékképeket, minkolumnokba zsufolt mikrorészeket jelenit meg.

Kovács Gyula: Rajzok a Miskolci Galériában.
Müvészet, 1971. julius - 45.oldal

Wurtz Ádám
grafikus

A művészt vendégül hívták a
Miskolcon rendezett „Rajz"
kiállítása.

Szoráts Gyula: Rajzok a Miskolci Galériában.
Művészet, 1971 julius – 45 lap.

MDK

Würtz Ádám

Szerepelt a Petőfi Irodalmi Muzeum Madách-kiállításán.

Falansztere

R.Gy.:Illusztrációk az Ember Tragédiájához.

NÉPSZABADSÁG 1964 nov. 5.

Würtz Ádám, grafikus

Shakespeare-illusztrációival (kentiváneji álom I-VI.) szerepel a 6. miskolci grafikai biennálén.

P. Szűcs Julianna: Színek és sablonok 7.

Népszabadság, Bp. 1972. jan. 12.

Würtz Ádám, festő,
grafikus

Kiállítása nyílik meg

Miskolcon.

— : o Würtz Ádám festőművész

EST! HIRLAP, Br. 1972. febr. 16

Würtz Ádám, grafikus

Miskolcon nyílt emp tárlata.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. febr. 19.

Würtz Ádám

Be mutatott művei:

„Shakespeare": Szentivánéji álom I. – II – III – IV – V – VI., rézkarc, 51 x 38 cm. /reprodukció „I"/.

Katona László: VI. Miskolci országos grafikai biennálé: Miskolc, 1971

Würtz Ádám
rajza.

Fekete István Szendes 21 nap című
könyvéből.

Magyar Hirlap 1972/166 IV. old.